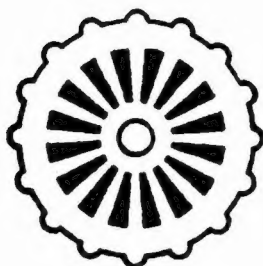

බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා:10

සුත්‍රාන්තපිටකයෙහි

04 වන ග්‍රන්ථය

මජ්ඣිමනිකාය

ප්‍රථමභාගය

මූලපණ්ණාසකය

ලේකාබොධිමණ්ඩලයෙහි ආරාධනයෙන්

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන කාරක සභාවේ
මජ්ඣිමනිකාය සංස්කෘතික මණ්ඩලය

විසින් කරණ ලද

සිංහල පරිවර්තනයෙන් සුකත යි.

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 10

The Fourth Book in the
Suttanta-Pitaka

4

MAJJHIMANIKĀYA (I)

MŪLAPANNĀSAKA

With the Sinhala Translation by

**The Majjhimanikāya
Editorial Board of
The Tripitaka Translation Committee**

සුභානන්දිවතෙ

මජ්ඣිමනිකායො

මූලපණ්ණාසකො

සුභානන්දිවතයෙහි

මජ්ඣිමනිකාය

මූලපණ්ණාසකය

“තථාගතපසුවේදිනෝ හිඟාවෙ බබ්බවිතසෝ ඩිව්වො විරොචති
නෝ පටිච්ඡනෝ.”

“වහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙගනා කරණ ලද
බච්ඡ හා විනය විවෘත වූයේ බබ්බසි. වැසුනේ නො ම බබ්බසි.”

(අඛණ්ඩකර්මකාය, නිකානිපාත - කරඤ්චග්ග, 9 සුත්ත)

පටුන

CONTENTS

සංස්කෘත නිවේදනය	xi - xii
සංඥාපනය	xiii - xviii
සංකේත නිරූපණය-Abbreviations	xix
පාලි කේතිය-Pali Alphabet	xx
විසයසූචි	xxi - xxii
පෙළ හා පරිච්ඡේද	2 - 791
ගාථාදිපාදානුකූලමණිකා	793
සංඥාපනය මානුෂිකමණිකා	794 - 798
විසේෂපදානං අනුකූලමණිකා	799 - 816
ඉදිරිපත්	817 - 824

සංස්කාරක නිවේදනය

ත්‍රිපිටක - පාළියෙහි සුත්‍රාන්ත පිටකයට අයත් මජ්ඣිමනිකායෙහි ප්‍රථම භාගය වූ මූලපණ්ණාසකපාළිය සිංහලභාෂාවට පරිවර්තනය කිරීම පිණිස බුද්ධිමයන්හි කාත්‍ය සංවිධානය සඳහා පත් වූ ලඛකා චෝදාන මණ්ඩලය විසින් - දැනට ශ්‍රී ලඛකා විද්‍යාලඛකාර විශ්වවිද්‍යාලයේ කපිකාවායථී වරයකු වන කොස්ගොඩ පණ්ණිත ධම්මවංස මහානායකසථිවිරයන් වහන්සේට පවරා දෙන ලදී.

ඒ නායක සථිවිරයන් වහන්සේ විසින් කරණ ලද මූලිකපරිවර්තනය ත්‍රිපිටකපරිවර්තනසංස්කාරක මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කළ පසු එය නැවත පරිවර්තනය කොට සකස් කළ යුතු යයි සම්මත වූ බැවින් ඒ නායක සථිවිරයන් වහන්සේ ද, විද්‍යොදයපරිවේණාධිපති ව සිටි පණ්ණිත වැලිවිටියේ තොරත නායකසථිවිරයන් වහන්සේ ද, අම්බලම්ගොඩ ශාස්ත්‍රොදයපරිවේණාධිපති පණ්ණිත අම්බලම්ගොඩ ධම්මකුසල සථිවිරයන් වහන්සේ ද, ප්‍රධාන-පිරිවෙන්පරික්ෂක පණ්ණිත අකුරටියේ අමරවංස නායක සථිවිරයන් වහන්සේ ද යන සිවුනම මජ්ඣිමනිකායසංස්කෘතික මණ්ඩලය වසයෙන් පත්වී ඒ කායථීයෙහි යෙදී සිටිනා අතර ගරු වැලිපිටියේ තොරත නායක සථිවිරයන් වහන්සේ ශ්‍රී ලඛකා විද්‍යොදය විශ්වවිද්‍යාලයේ අධිපති විමෙන් ද, කොස්ගොඩ ධම්මවංස නායක සථිවිරයන් වහන්සේ රෙගි අවස්ථාවකට පැමිණීමෙන් ද, අකුරටියේ අමරවංස නායක සථිවිරයන් වහන්සේත් ආබාධිත විමෙන් ද ඒ කායථීය අඩාල විය.

ඉන්පසු මජ්ඣිමනිකාය ප්‍රථමභාගයේ ඉතිරි කොටසේ පරිවර්තනය හා සංස්කරණය - දැනට ශ්‍රී ලඛකා විද්‍යාලඛකාර විශ්වවිද්‍යාලයේ කපිකාවායථී වරයකු වන, අභංගම විද්‍යාවන්තපරිවේණාධිපති පණ්ණිත කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක, දක්ෂිණලඛකාවේ ප්‍රධානසංඝනායක සථිවිරයන් වහන්සේ වෙත පැවරුණේය. උන්වහන්සේ විසින් ඇතම් සුත්‍රාන්තයන් අමුතුව ලා සිංහලයට නැගීමෙන් ද, විශේෂයෙන් පාඨාන්තරසංකලනයෙන් හා ලිපි-දෝෂයෙන් ආකූලව තුබූ උද්දනගාමා සකස් කිරීමෙන් ද එය සම්පූර්ණ කොට මුද්‍රණයට යොග්‍ය අවස්ථාවට පත් කරණ ලදී. ග්‍රන්ථ මුද්‍රණය කිරීමෙහි දී උන් වහන්සේ විසින් ද මුල් ශොධ්‍යපත්‍ර බලන ලදී. ත්‍රිපිටකපරිවර්තන සංස්කාරක මණ්ඩලයෙහි සාමාජිකයන් වන - දැනට ශ්‍රී ලඛකා විද්‍යාලඛකාර විශ්වවිද්‍යාලයේ කපිකාවායථීවරයකු වන පණ්ණිත ලබුනම ලඛකානන්ද සථිවිරයන් වහන්සේ ද, පණ්ණිත කරහම්පිටිගොඩ සුමනසාර සථිවිරයන් වහන්සේ ද ශොධ්‍යපත්‍ර බැලීමෙහි සහායක වූහ.

ග්‍රන්ථාවසානයෙහි යෙදී ඇති ගාථාදිපාද - සඤ්ඤානාම - පදනුක්ක - මණ්ණිකාදිය සම්පාදනය සඳහා - දැනට ශ්‍රී ලඛකා විද්‍යොදය විශ්වවිද්‍යාලයේ බුද්ධිමයාධ්‍යයනාංශයේ ප්‍රමුඛාවායථී බ්‍රහ්මනොඩ ආනන්දමෙත්තෙය මහා නායක සථිවිරයන් වහන්සේ ද, කොහුවල විජයමධ්‍යලාඤාධිපති ආවායථී මකුළුදුවේ පියරතන සථිවිරයන් වහන්සේ ද, ලබුනම ලඛකානන්ද සථිවිරයන් වහන්සේ සහ කරහම්පිටිගොඩ සුමනසාර සථිවිරයන් වහන්සේ ද උපකාරී වූහ.

අපගේ අවසානසංස්කරණයෙන් මුද්‍රිත වූ මේ මණ්ඩලිකාය ප්‍රථම භාගය පිටක ග්‍රන්ථ සංඛ්‍යා වශයෙන් සුත්‍රානුපිටකයෙහි සිටුවන, මුද්‍රිත කාණ්ඩ සංඛ්‍යා වශයෙන් බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාවෙහි දැක්වෙන ග්‍රන්ථ වේ. ප්‍රාචීනභාෂාවන්ගෙහි හා ධර්මසාත්තයෙහි නිපුණ වූ, විශේෂයෙන් පාලිව්‍යාකරණයෙහි ද සිංහල භාෂිතයෙහි ද ප්‍රවීණ උණකිත්තාකු වශයෙන් සමානවිත වූ කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක සචරියන් වහන්සේ විසින් මේ ග්‍රන්ථයට මුද්‍රාද්‍රැක්ඛන වශයෙන් ලියා ඇති සංඥාපනය ත්‍රිපිටකපාලියෙහි මණ්ඩලිකාය පිළිබඳ මහනියතිය විශද කිරීමෙහි පාලකවරයා වනු ඇත.

මෙහි ඇතුළත් එක් එක් සූත්‍රානුකූල විෂය වන ධර්මසාත්තය විභාවන කිරීමට නම් එක් එක් උපග්‍රන්ථයක් ලියාගත වේ තථාගතප්‍රණීත නිවේදනාධි- ගමයට බාධක දූෂිතවූ මධ්‍යම මණ්ඩලයෙහි මුද්‍රාපිටකය වන බැව් කියා ඇත එහි ප්‍රධාන දූෂිතවූ සහකාරයෙකු වන ආත්මවාදය පිළිබඳ සියලු දූෂිතයන්ගේ සම්භවය හා ව්‍යාප්තිය මූලපරික්ෂායෙන් තම වූ ප්‍රථම සූත්‍රයෙන් දැන ගැනීම වේ. දූෂිතානුකූලයන්හි තාත්කාලීනව ව්‍යවස්ථිත වූ ආත්මවාදය පිළිබඳ මූලධර්මයන්ගේ සංග්‍රහයක් වූ මේ සූත්‍රය පමණක් ම සම්මතයෙහි විෂයමහතියට ප්‍රමාණ වෙයි. ත්‍රිවේදපාරප්‍රාප්ත වූ පන්සියයක් බමුණු පැවිදිතැන්ගේ මානමදනිරෝධය සඳහා බුදුපානන් වහන්සේ විසින් වේද විෂය ඉක්මවා තාත්කාලීන යුක්ත කොට දෙශිත මේ සූත්‍රානුකූලයෙහි දක්වෙන “පඨවිං... සඤ්ජානාති” ආදී සූචි පදවි- යන්ගෙන් සවස්තුක - අවස්තුක - සචේතනික - අචේතනික භාව විෂයන් කෙරෙහි ආත්මදූෂිත නැතිගෙණ යන සැටින්, සංකල්පවශයෙන් ඒ ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි ඒ ආත්මදූෂිත විශේෂවන සැටින්, කෙතූප්‍රත්‍යය විෂය කොට ඇති විවේක ඥානය ආත්ම දූෂිත විභාවය කොට නිවේදනාධිගමය සිද්ධ කරණ සැටින් එයින් ප්‍රකාශ වේ.

සමුද්ධානාසනාතිවාදාධිසංඛ්‍යා වූ මේ උතුම් ධර්මග්‍රන්ථය මුද්‍රණආරයෙන් මෙසේ ප්‍රසිද්ධියට පැමිණ වීමට උපකාරී වූ සංස්කාරක මහතෙරවරුන්ටත්, ලඞ්කාණුබ්‍රවේ හා සංස්කාරකකායාසිංහයෝ අධිකාරීන්ටත් මහාබෝධි මුද්‍රණාලයේ කාර්‍යවිධායක - සෙවක මණ්ඩලයටත් මෙයින් ජනිත ධර්මදානය පුණ්‍යමහිමයෙන් සහමොක්සුව ලැබේවා යි ආශංසනය කරමිනි.

පරවාහාර වජිරඤ්ඤාණ සථවිර

ත්‍රිපිටපරිවර්තන සංස්කාරක
මණ්ඩලයෙහි සමපාදක.

ත්‍රිපිටක කායසීලය, ධර්මද්‍රව්‍යාග්‍රම විද්‍යාලය,
සිරිවජිරඤ්ඤාණ මාවත,
දෙමටගොඩ - කොළඹ.

සංඥාපනය

ශ්‍රී ලංකාව:

“මජ්ඣිමනිකායා සූත්තසංග්‍රහයෙහි, ඉධ මජ්ඣිමනිකායා,
බුද්ධානුබුද්ධසංවණ්ණිකායා පරවාදමානසං.”

විශුද්ධ බුද්ධත් ප්‍රසිද්ධ වූ අනුබුද්ධබුද්ධසංග ආචාරීන් වහන්සේ මැදම්
සහිතෙහි ස්වරූප විභාග කරනු වේ ‘මජ්ඣිමනිකායා සූත්තසංග්‍රහයෙහි’ යනාදීන්
එයට යොනාත්‍ර කෙරෙහි. දිසාගමාදීන් හා සසදන් ම, මෙය මධ්‍යමප්‍රමාණ
සූත්‍රාන්ත විසින් සැදුම් ලද බව ද, බුද්ධානුබුද්ධයන් විසින් සංවර්ණිත
බව ද පරවාදමානස කරන බව ද එයින් පවසති. මෙහි බුද්ධානු-
බුද්ධසංවර්ණිත විසින් විහිත යොනාත්‍රා සාමාන්‍යයෙන් දිසාගමාදීන්
කෙරෙහිද යෙදෙයි. පරවාදමාන විසින් අල යොනාත්‍රා මජ්ඣිමනිකායෙහි
යෙදෙන විශේෂයෙකි. එයින් මජ්ඣිමනිකායා වෛතෙයජනයන්ට
දෘෂ්ටිවිශුද්ධියාධනයෙහි අත්‍යන්තයෙන් හිතකර බව පැවසිණි.

ශ්‍රී ලංකාව:

අර්ත්ථකථාචාරීහු මෙහි පණණාසක වශයෙනුද, වචී වශයෙනුද, සූත්‍ර
වශයෙනුද, පද වශයෙනුද, අක්ෂර වශයෙනුද, භාණ්ඩාර වශයෙනුද, අනුසංකී
වශයෙනුද විස්තර විභාග කෙරෙහි. මෙහි මූලපණණාසකය, මජ්ඣිම
පණණාසකය, උපරිපණණාසකය සි පණණාසකයෝ තුන්දෙනෙක් වෙති.
එක් එක් පණණාසකයෙකු පසක් පසක් බැගින් වචීයෝ පසලොස් දෙනෙක්
වෙති. සූත්‍ර වශයෙන් යෙල සියක් හා අතිරේක දෙදෙනෙකු සූත්‍රයෝ
එක්සිය දෙපහස් දෙනෙක් ඇති. පද වශයෙන් අසූදහස් පන්සියනෙහි පද
කෙතෙක් වෙති. අක්ෂර වශයෙන් සත්ලක්ෂ සතළිස් දහස් තෙපහස් අක්ෂර
කෙතෙක් වෙති. භාණ්ඩාර වශයෙන් පිරිපුන් අසූබණ්ඩාරක් හා අඩබණ-
්ඩාරක් හා තෙවිසිදු කෙතෙක් ඇත. අනුසංකී (අනුසංකී අවිසංකී)
වශයෙන් පාව්‍යානුසංකී ය, අධ්‍යායානුසංකී ය, යථානුසංකී ය, සි
සැකෙවින් ත්‍රිවිධ අනුසංකී කෙතෙක් වෙති. විස්තර විසින් තුන්දහස්
නවසිය අනුසංකී කෙතෙක් වෙති. මෙසේ පඤ්චායන් ප්‍රමාණ ආදී වශයෙන්
මෙහි විභාග දන්නේ ය.

ශ්‍රී ලංකාව:

ධම් සංග්‍රහයට නැඟුණු පරිදි තෙවලොදකම ගෙන ආඥා - ව්‍යවහාර-
පරමාර්ත්ථදේශනා වශයෙන් බෙදා බලන් ම, තෙල මජ්ඣිමනිකායා වොහාර-
දේශනායෙහි වැටෙයි. යථාපරාධ - යථානුලෝම - යථාධර්මායන වශයෙන්
බෙදා බලන් ම, යථානුලෝම ශාසනයෙහි වැටෙයි. සංවර්ණිත-
විමෝචන - නාමරූපපරිච්ඡේද කථාවශයෙන් බෙදා බලන් ම, දෘෂ්ටිවිමෝචන
කථායෙහි වැටෙයි. ත්‍රිවිධසංකී වශයෙන් බෙදා බලන් ම, කෙලයෙන්
නැගීම මැඩලන සමායධි අයන් හෙයින් පසුබින්නා ප්‍රභාණය කියනු
වෙයි. ධම් - අර්ත්ථ - දේශනා - අභිසමය වශයෙන් පරමගමනි ද වෙයි.
සමපත් වශයෙන් අභිභිඤ්ඤාමපත් උද්දෙනු වෙයි.

තවද, බුද්ධිසංසාධාරීන් වහන්සේ මැදුම් සහිත අටුවාසෙයින් තේජ සහිත ත්‍රිවිධ කල්‍යාණ ඇතියෙ දක්වති. එය “ගබ්බබමමුලපරියායං චො තික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි” යි ප්‍රාරඛ්‍ය වන හෙයින් ආදිකල්‍යාණ වන බව ද, අවසන්ති ඉන්ද්‍රියභාවනා සූත්‍රයෙහිදී “දෙසිතො අරියො භාවිතීන්ද්‍රියො” යි වදාළ වචනවශයෙන් පරිවර්තනකල්‍යාණ වන බව ද, ආදී - අනන්ත - උභය - සූත්‍රමධ්‍යයෙහි සුත්ත - ගෙයොදි නිවාඛ්‍ය ඇතියෙන් මධ්‍යකල්‍යාණ වන බව ද කියති.

ග්‍රන්ථාශය:

මෙහෙයින් ත්‍රිවිධකල්‍යාණ වන මේ මැදුම් සහිත ‘මහාපිටස්සනා’ නමින් පුරුණාවාදයෙන් විසින් හඳුන්වන බවද සඳහන් කොට මෙහි ආශ්‍රය කකුළාගෙන, විශේෂවිභාවන කරන්නාහු “කුලපුත්‍රයතට දූෂි- විශුද්ධිය පිණිස නය එළවන්නෙ මැදුම්සහිත” යි කියති. දූෂිවිශුද්ධි නම් නාමරූපයන්ගේ යාථාවදයීන වෙයි. ‘සත්තියෙකැ, පුද්ගලයෙකැ’ යන සත්තියමොහය නස්නා සදනා සුත්‍රානන්ධ සිමිදිමින් ‘නාමරූපමාත්‍ර වත්මුත් සත්තියෙක්, පුද්ගලයෙක් තැනි’ යි ව්‍යවස්ථා කරන යෝගිනට ප්‍රතිභාව වන සුත්‍රානන්ධයෝ මෙහි වොහෝහ.

“සෙය්‍යපාපි ආවුසො කට්ඨකුට පටිච්ච වලලිකුට පටිච්ච මනනිකකුට පටිච්ච තිණකුට පටිච්ච ආකාසො පරිවාරිතො අභාරනෙත්ථ සබ්බං ගච්ඡති, එවමෙව බො ආවුසො අට්ඨිකුට පටිච්ච තතාරුකුට පටිච්ච මංසකුට පටිච්ච වමමකුට පටිච්ච ආකාසො පරිවාරිතො රූපනෙත්ථ සබ්බං ගච්ඡති.” යනාදි වශයෙන් මෙහි වදාළ ඒ ඒ සූත්‍රොපදෙශය ඝනසංඥජතක සමමානක නස්තට ඉවහල් වෙයි. පඤ්චාපාදනසාක්කියෙහි එක් එක් සක්කියක් වෙන වෙන ගෙන, ඇතිතනු පරික්ෂා කොට බලන් ම ‘මම යැ, මාගෙ මෙය’ යි ආත්මසාරවශයෙන් ග්‍රාහ්‍යව වස්තුභූත සත්තියෙක් නැත, නාමරූපමාත්‍ර මිස ය යි දක්නුයුගේ දැකිය යථාභූතදැකින නම් වෙයි.

යමෙක් මේ යාථාවදයීනක තබා ‘සත්තියෙක් ඇති’ යි ගන්නේ චේ නම්, හේ ඒ සත්තියාගේ විනාශය හෝ අවිනාශය පතවන්නේ ය. එහි විනාශය පතවන්නේ උච්චේදයෙහි හෙයි. අවිනාශය පතවන්නේ ශාශ්ව- තයෙහි හෙයි. මේ විපරිතග්‍රාහක බිඳුනට තාත්තායෙන් නාමරූප පරි- ච්චේද කොට සත්තියෙකු නසා අසමමාන භූමියෙහි සිටුමින් දූෂිවිශුද්ධි සිද්ධි කළමනා වෙයි. මේ සංඝකාර පරිච්චේදඥනය ලබන්නට මජ්ඣිමානික ය නය දෙන්නේය. මූලපඨියාය සූත්‍රය, සච්චික සූත්‍රය, ඝණිකදෙසම සූත්‍රය, ආදී සුත්‍රානන්ධ අනුසාරයෙන් එකරැණ මැනවින් දන්නේ ය.

මෙසේ පරවාදවශයෙන් එක ශාශ්වතදූෂි උච්චේදදූෂි බිඳුලන හෙයින් මෙය පරවාදමථනය යි කීම සරිත වෙයි. චක්ඛුසම සූත්‍රයෙහි එක සුඤ්ඤික භාරද්වාජ බ්‍රාහ්මණාදීන්ගේ උදකාවගාහගුණි ආදී මිථ්‍යාමත ද, උපාලිසූත්‍රාදියෙහි සඳහන් වන අවේතනයන් වෙනතයන් කොට ගෙන, කායදණ්ඩාදිය පැනැවූ ඇතැම් කමිවාදී ශාස්ත්‍රාන්ගේ විකල්ප විසදීමෙන් පරසමයවාදීන්ගේ මිත්‍යාවාද ද බිඳුලු සැටි මැදුම් සහිතයෙහි වෙහෙයින් සඳහන් වන්නේ ය.

මෙකලා කිසි අවිවේකී කෙනෙකුන් දිසී සුත්‍ර මැදම සතියෙහි ඇතියෙන් 'මජ්ඣිමනිකාය' යනු අනුච්ඡිදායකයෙහි කියනු ලබන විවිධ දෘෂ්ටි බිදුමින් පරවාදමට තරා කරන්නට පොතොසත් බමුණුදෙන විස්තර වශයෙන් ගෙන ප්‍රමාණාධිකාරී කොට දක්වන කල අනුච්ඡිදායකයට විරෝධයෙන් නැත. ඒ ඒ නිකායට වෙන් කල සුත්‍රසංඛ්‍යා පරිගණනයෙහි දී ප්‍රමාණ වශයෙන් මධ්‍යමප්‍රමාණ සංඛ්‍යායෙන් මෙහි ඇත්නුයි එයින්ද තෙල අනුච්ඡිදායකය වන්නේය.

බුද්ධශාසනයෙහි:

පමණ විසින් බලත් ම, අප දිවයින කුඩාවුව ද, එය බුද්ධශාසනයෙහි සිද්ධිකෘත්‍රය විසින් සැලකිය හැක්කේය. අද ලෝකයෙහි ප්‍රචලිතපාලික පවත්නේ එය ලක්දිව සිංහල මහතෙරවරුන් ලියා තැබූ හෙයිනි. ඉදින් එදා බබ බුබුපරමපරයෙන් ගෙන ආ භවවලාදහම මාතලේ අලුමිහාරයෙහි දී නො ලියුනු නම, ලොව ත්‍රිපිටක පාලියෙන් නැත. හැම ත්‍රිපිටක අවකාශයක් සිංහලයින් නිරවුල් ව මෙහි පැවැතිණ. සංවිරවාද සංඛ්‍යාත විභජ්‍යාවාදයෙහි සිද්ධිකෘත්‍රය වන අනුරාධපුර මහාවිහාරය සිංහලයන් විසින් ම ගොඩනැංවිණ. බුදුන් පහල වෑ දහම දෙසු දැඩිව තෙලෙහි සිට ඒ බුදුන්ගේ දහම නිසිසේ දක්නට බුද්ධශාසනාචාරීන් වහන්සේ බදු මහ පව්වරුන් සිංහලදිවයට පැමිණීම ද සිංහලයන් කෙරෙහි පැවැති බමුණු-මනීමය දක්වන සාධකයෙකි.

සමුදාන ශාසනභාරය නිශ්ශේෂයෙන් සිංහල වර්ග කෙරෙහි රැදියන බව දැන එය උන් කෙරෙහි පිහිටුවනු සඳහා මෙහි වැඩි මිනිසු මහ රහතන් වහන්සේ සිංහලයනට පලමු ම දෙසු දහම වන බුද්ධභව්‍යපදොපම-සූත්‍රය මේ මැදමසතියෙහි ඇතුළත් වෙයි. එයින් සිංහල ජාතිය බුද්ධශාසනයෙහි උපාසකත්වයට පැමිණ වූයේ මෙ මජ්ඣිමානගමය සලකන්නේය.

මජ්ඣිමනිකායකපරමපරාව:

ප්‍රථම සංඛ්‍යාතාවසානයෙහි මජ්ඣිමානගමය සැසියෙන් මහ රහතන් වහන්සේගේ ශිෂ්‍යගණයා හට දක්වා දුන ද, එය ඒ පරපුරෙහි වූ මජ්ඣිමනිකායක සිංහල මහතෙරවරුන් තමන් ම ලත් සාදායාදයක් හෙයින් අතහැරදියෙන් පුහුණුකළ සේ පෙනේ. මුලපරිච්ඡෙද සූත්‍රයෙහි ඒ ඒ භූමි-පරිවේෂ්ටයෙහි වැටෙන පැරැණි හෙලවැකිවැසිවුදු දිවයිනෙහි අශෝකාක්ෂර-යෙන් කෙටු ලෙන් ලිපි රැසෙහි නොයෙක් තැනැ එන 'මජ්ඣිමනිකාය' යන වචනයෙහිද එබව හෙළි වෙයි. මෙරට පැරැණි ලෙන් ලිපි අතර 'මජ්ඣිම-නිකාය' යන සඳහන මිස ඉතිරි ගෘණකයන් ගෙන කල සඳහනක් දුර්ලභ ද වෙයි. මේ හැම කරුණින් හෙළිවන දෑයෙන් ඇත: සිංහල මහතෙරවරුන් "මජ්ඣිමානගමය සැරිසුන් මහරහතන් වහන්සේගේ ශිෂ්‍ය-ගණයා කෙරෙහි මතු නොවෑ අප ද කෙරෙහි පවරා දුන් දෑයකැ"යි සිතුවාක් වැඩි බවයි.

පුරාණපරිච්ඡිත:

අතීතයෙහි බුද්ධදර්ශන මතර්ථය දර්ශන බිම්බයෙහි නම් අතමතර මත තෙර කෙතෙකුත් සුත්තානන් සිය බසින් අරභා කැබු බව ඉතිහාසයෙහි ප්‍රසිද්ධ වැ ඇත. එය බුද්ධභෞතාචාරීන් වහන්සේ මෙරටට පැමිණෙන්නට පෙර ක්‍රිස්තු වර්ෂයෙන් සිදුවැනි ශතවර්ෂයෙහි සිදු වූ දෑයකි. මැදම සතියක් එ පරිච්ඡිතයෙහි ඇතුළත් වූවද අද එ ලිපි කැත. බමිපියාටුවා ගැටපද සන්නයෙහි “මහ තෙරුන් කසබ්බන් සම්මද්විතා සුත්තන් විශබ්බන් කෙරෙමින්” යනාදී පාඨයෙක් එකි. කලින් කල එ එ දැනුරෙල්ලි තෙර-වරුන් සතියෙහි සුත්තානන් ගෙනා ව්‍යාඛ්‍යාන කැපසුසෙ එසින් පැවසෙවුද අද එ ලිපි ද නැත. අමාමතර කරන ගුරුථිගෝමින් සම්මක සුත්තාදිය ඇසිරි කොට කල පරිච්ඡිත කිහිපයෙක් අද ද ග්‍රන්ථාරාථවැ ඇත. මූල-පරිච්ඡිතය, සම්මද්විතා, මහාසිංහාද, ජම්මක, රට්ඨපාරා, සාලෙය්‍ය ආදි සුත්තානන් ගෙන වෙන වෙන කල පරිච්ඡිත කෙතෙමින් ඇත ද එ හැම සම්පාදිතයෙහි වැටෙන්නෙත් එහි කැඳිත්විනා සුත්ත විශේෂ දෑයෙක් නො එකි.

පාඨශුද්ධි:

පාඨානන්තර පිමසා බලන් ම, ග්‍රන්ථාරාථ සම්මතිය තෙක් පාඨශුද්ධි මැනැවින් පැවැත්සෙයට සංක කපා දක්නා ලැබේ. මහාසමය සුත්ත අටුවායෙන් සිය බසට ගත් මතල වැනිය බලන්නෙය:

“කෙළපටු වෙතෙරු නාලෙනදෙරු නාරුකා එක් දෙව් දුවක් වෙසෙයි. එක් ලදරු පැවිඪ් කෙතෙක් ඇතුළුලෙනා හිදා මෙසුත පිරිවහනි. දෙව් දු අසා සමහරයෙහි මහන් කොට සාධුකාර දුනැ. ‘පැවිඪ්ථො තො කවරත්ත’යි කිනු. ‘වහන්සේ, මම දෙව්දුවක්ම’යි කිවැ. කුමට සාධුකාර දුන්න’යි කින. ‘වහන්සේ, බුදුන් මහාවතයෙහි වැඩැ හිදා මෙසුත දෙසන දවස් ඇසිමි. දුන් අද ඇසිමි. බුදුන් වදාල නියායෙන් එක් අකුරකුද නො පිරිහෙලා ගත් දෑයයි කිවැ.”

මෙහි පාඨශුද්ධිය පිණිස දෙවියන් සාධුකාර දුන්නෙ කියනුයෙන් මුඛ-පාඨ වශයෙන් තෙවලා ගෙනා ආ දවස් පාඨශුද්ධිය මැනැවින් වැටුණු බව පෙනේ. ගුරුවාසයෙහි දී පුබ්‍රහ්මාචාරියෙක් හදාල පෙල අවුල් වන්නට කරුණක් නැත. ග්‍රන්ථාරාථකරණයෙන් පසු ලෙඛකයන්ගේ අනවධාන-යෙහිද, දෙශානන්තරයෙහි දී හටගත් විෂමපාඨයෙහිද බෙහෙවින් අවුල්වැ ගියතැන් මෙහිද දක්නට ලැබේ. එහි නිමිලිකරණය අද දුෂකර වූ ක්‍රියායෙකි. මෙහි අධොලිපි වශයෙන් බනාල පාඨරූචියෙන් එය දත හෙන්නෙය. විශේෂයෙන් මෙහි තාණකයන් ලියූ ‘වග්ගානන උද්දනගාථා, සලකා බලන් ම අටුල්පියපුලෙහි තැනු තොතරම් මේ ද යනු දත හැකිවෙයි. පාඨශෝධනය පිණිස මෙහි දැරූ උත්සාහ මේ ග්‍රන්ථය හදාරන ක්‍රමානුකූලතාව මැනැවින් වැටහී යනමා ඇතිසි සිතමහ.

පාළිපදප්‍රයෝග:

පාළියෙහි බස විමසත් ම, එය බුද්ධිකාලයෙහි ව්‍යවහාරපථයෙහි වැටුණු බසක් බව කියන සාධකයෝ බොහෝ වෙති. “විශංඤානා, සුචාරී, දුට්ඨො, භූමිං” ආදී සහස්‍රසංඛ්‍යාන ගිවිලපද ද, “අච්චායා, එචං ව්‍යා බො (අපි ව අයං, එචං විශ බො)” යනාදී අනන්‍යසංඛ්‍යාන සන්ධි පද ද එයට දෙස් විසින් දැක්විය හෙයි. ප්‍රාකෘතිකතෙහි ඇති පදයන්ගේ ප්‍රයෝග ද නිකායානතර-වාසීන්ගේ වාක්ප්‍රයෝග ද දෙකොණ පදවශයෙන් විකෘත වූ පදයන්ගේ ප්‍රයෝග ද කිසි වැරදකට ඇත. “සෙ ජෙ කාළි - කිං ජෙ දිවා උච්චාසි” යි භාහවුපම සූත්‍රාදියෙහි එන ‘ජෙ’ යන පදය ප්‍රාකෘතික ගති ඇති සේ පෙනේ. බුද්ධිකාලයෙහි පැවැති ලෝක චරිත විධි අනුවැ සිම්බදුරුම් දසගණ-යෙන් වෙයි. ‘අනෙතාජාත, ධනකානිත’ ආදී වශයෙන් අටුවායෙහි එය සදහන් කෙරෙහි මෙහි ‘ජාත’ යනු සියලෙහි මැ පරමපරවශයෙන් එන දසයාට ද වැ දැඩිය භූස උපන් දරු වෙයි හේතුවී ‘ජාතදස’ යි. එහි කෙල්ල ‘ජාතා’ නමු. එහි සම්බුද්ධි රූපය ‘ජාතෙ’ යි විශාසයුතු. ප්‍රාකෘත-ධම්ම වශයෙන් ‘ජාඨ’ යි සිද්ධ වැ සංඝනා විසින් ‘ජෙ’ යි ද්විභාෂිතවුණපද-සිද්ධිය සැලකිය හෙන්නේය. නිසංක්‍රියෙහි නිර්විකල්ප ආචන්ත්‍රණනිපාත වශයෙන් කිව ද හෙල පදය ජාතදසභාෂිතවුණයෙහි ම රැස් වෙයි. ප්‍රාකෘත-යෙහිද ‘ජෙ’ යි නිපාතපදයක් කිව ද ඒ පදදුරුණාවායෙහි ම වෙයි. සක්‍රයෙහි මේ රූපය නොලැබේ. මෙබඳු ප්‍රාකෘතිකපද මේ සහිංසෙහිද එයි. මේ ද පාළියෙහි භාෂාව ව්‍යවහාරභාෂා මත පෙනීත් සිද්ධියේ සලකමින. “එකුත පඤ්ඤා ආජිවසනෙ, පටිබ්බජකසනෙ, භාතාවයසනෙ, විසෙ ඉන්ද්‍රියසනෙ” යි සංඝනා සූත්‍රාදියෙහි එන වාක්‍යප්‍රදේශ සම්මානතරවාසීන්ගේ වාක්ප්‍රයෝග විසින් සලකන්නේය. ‘තා පට්ඨනාං’ යනු විශිෂ්ටා ‘සෙ පට්ඨනෙත’ කියාද, ‘තං භින්නාං’ යනු විශිෂ්ටා ‘සෙ භින්නෙත’ කියාද ‘තං වන්නාං’ යනු විශිෂ්ටා ‘සෙ වන්නෙත’ කියාදයි ‘ත’ ශබ්දයාගේ ‘සෙ’ යන රූපයෙන් මෙහිද පෙනේ. එය ශබ්දවිලිඛනයෙහි වැටෙන්නාක් පෙනීත් මැ ප්‍රාලිඛනයෙහිද වැටේ. සුතෙන සුඛවිමාරණකම්මකරිලාසො, විසජිනතා ව යන ශබ්ද නීති සූත්‍රයෙහිදී ‘එසො, සො, එසො’ යනු ‘එසෙ, සෙ, එසෙ’ යි විපර්යාස වනසේ දැක්වූහ. මෙහි ‘සෙ’ යනු ප්‍රාලිඛනනිර්දේශවශයෙන් කියති ‘ත’ ශබ්දයාගේ රූපොන්නාසනයෙහිදී හෙල රූපය දෙතානතරතෙද වශයෙන් එන විපර්යාසරූප වන් මුත් මොලිකාරූප නොවනුයෙන් කම්මායන, මොහන-ලාංඝන දෙකෙහි අනවුගිම ව හේ සලකමින.

ශබ්දනීතිකාරයන් පාළියෙහි ආරම්භකාරයක් කියා ‘භෙවන්ථි’ යනාදී පද උදාහරණ කරනුදු කම්මායනාදියෙහි එවන් උපදෙශයෙන් නො එයි. ඒ පද භාෂාවක්ෂ්‍යයෙහි එන කාලානතරසංස්කෘත වූ උච්චාරණ විකෘති-රූප වන් මුත් පාළියෙහි එන මොලිකාශබ්දධම්ම නොවන හෙයිනි. ‘ත’ ශබ්දයාගේ රූපොන්නාසනයෙහිදී ද කම්මායනාදියෙහි ‘සෙ’ යනු සම්මානිත නොවනුයේ හෙල හෙතෙතොති එසෙයිත් මැ සැලකිය හෙයි. මොලික-රූප නොවනුදු ‘සෙයාපිදා’ යනාදී පද අප්‍රාථම විසින් බිඳගනුත්, තොත් පාළියෙහිමැ දක්නා ලැබෙන ‘සෙ’ යනු මැ සොනැ නිෂප්පාදි දක් විශ තැකියැ. ශබ්දනීතිකාරයෝ “අථ පනාච්චිකා සෙයාපිදානම් ඕකාරයං ඵකා-රතනමිත්තනි. පාඨනතරං තෙති දිට්ඨං නවිසෙති මසං පන න පසාම” යි පැරැණියන් ‘සො යථා’ යි පද බිඳ ඕකාරයට ඵකාර කොට ‘සෙයාපා’ යි සිද්ධි කියනුදු තමන් එබඳු පාඨානතරයක් නො දුටුයේ සදහන් කෙරෙහි.

“සෙය්‍යපීදනති සො කතමොති වා, තෙ කතමෙති වා, සා කතමාති වා, තා කතමාති වා, තං කතමනති වා, තාති කතමාතිති වා, එවං ලිඛනවචන වසෙන අතියමිතෙ අනෙ” යි සෙය්‍යපීදං - යනු ලිඛනවචනෙහි ප්‍රථමා උක්ත වචන බහුවචන දෙකේ ම අතියමිතාච්ඡෙදි යෙදෙන බව ද සඳහන් කෙරෙති. මෙයින් පැරණියෙන් ‘සො යථා’ යි ගත ද එය තබා, මූලා කී ‘සෙ’ යන රූපය කිසි තැනෙකැ අසිඛිත ස්වරූපයෙන් සිටුනා සේ සැලකිය හෙන්නේය. තකාර සකාරයෝ දෙදෙනා උත්පතනින් දනනජ් වෙන් නුසි සකාරයා විසින් තකාරයා ආක්‍රාන්ත වන් මැ ‘තං, තෙ’ යනු පිණිසැ ‘සෙ’ යනු පැමිණියැ හෙන්නේය. ඒ රූපය පාළියෙහි මැ අතිප්‍රසන්නදශපද වශයෙන් බැසැගෙනැ සිටුනාසේ දත හැකිවෙයි. තෙල සහියෙහි එන ‘සෙය්‍යංසො, පාපියංසො, යනාදී පද විමසන් ම, වෛදික පක්‍ෂයෙහිත් සිටුනා ‘ශ්‍රෙයස්, පාපියස්’ යනාදී ශබ්දයන්ගේ රූපානතර බව කියැ හැකියැ.

මෙසෙයින් පාළියෙහි නෛපුණ්‍යය ඇති තෙරැක්තිකයන් විසින් විමැසියැයුතු බොහෝ පදරත්නයන් උද්ධරණය කොටගන්නට මැදුම්සහිත සාගරසදූශ බව කියමිඟ.

පිටකසංස්කරණ වශයෙන් පදප්‍රයෝග විමසා බලන් හොත් විනය-පාළියෙහි ලැබෙන ඇතැම් ප්‍රයෝග විධි මෙහි දුර්ලභ බව කියැ යුතු වෙයි. “භික්ඛු නිසිනො මාතුගාමො උපතිසිනො වා” යි විනයෙහි ‘භික්ඛු’ යි තැබුව මනා පදය අවිභක්තිකනිදේශ වශයෙන් ‘භික්ඛු’ යි තැබී. එහි මෙබඳු බොහෝ යෙදුම් ඇත ද සුත්‍රාන්තපාළියෙහි එබඳු යෙදුම් දුර්ලභ වෙයි. මේ හැම නුවණැඟියන් විසින් ඒ ඒ තත්ති විමසා බලන්නේය.

මේ මජ්ඣිමනිකාය ප්‍රථමභාග පරිවර්තනසංස්කරණයෙහි දී ගෞරවානී දර්ශනවිහාරද මහොපාධ්‍යාය පරවාහැර සිටි චජිරඤ්ඤාණානිධාන, කොලඹ තවකෝරළයෙහි ප්‍රධාන සංඝනායක මහාස්වර්පාදයන් වහන්සේගේ සදුපදෙශ අන්‍යාච්ඡෙන් ඵළිය දුන් බව ඔබ කෙරෙහි අතිය ගෞරවයෙන් සඳහන් කරමින. ත්‍රිපිටකයෙහිද දර්ශනාස්ත්‍රවිෂයෙහිද පරිණතබ්‍රහ්මප්‍රභා ඇති ඔබගේ උපදෙශ නො ලද නම්, මේ පරිවර්තනයෙහි බමාච්ඡන් පිළිබඳ දුර්බොධසංඛ සුබොධ නොවන බව කියනු කැමැතියමිඟ.

කෝදුගොඩ ඤාණාලොභ ස්වර

සංකේතනිරූපණය

ABBREVIATIONS

සි.	——	වැලිගම අග්ගබෝධි රාජමහාපිඨාසේ ඩිහල තාලපණ්ණ- පොත්කං.
සි. කන්ඩ.	——	අම්බලමගොඩ විහාරපිඨාසේ තාලපණ්ණ පොත්කං.
සි.මු.	——	විජ්ජාලඛකාර තිපිටක මණ්ඩල - සිංහලනගර - මුද්දිත- පොත්කං.,.
සං.	——	සංගමකධර - මුද්දිතපොත්කං.
මජ්ඣ.	——	මජ්ඣිමනිකායාසූත්තපිටකපොත්කං.
PTS.	——	Pali Text Society - Majjhimanikaya.

THE PĀLI ALPHABET

IN SINHALESE CHARACTERS.

VOWELS

අ a ආ ā ඉ i ඊ ē උ u ඌ ū එ ē ඔ o

CONSONANTS

ක ka	ඛ kha	ග ga	ඝ gha	ඞ ṅa
ච ca	ඡ cha	ජ ja	ඣ jha	ඤ ṇa
ට ta	ඨ tha	ඳ da	ඬ dha	ණ na
ත ta	ථ tha	ද da	ධ dha	න na
ප pa	ඵ pha	බ ba	භ bha	ම ma

ය ya	ර ra	ල la	ව va	ස sa	හ ha	ලූ la	අං am
ක ka	කා kā	කි ki	කී kī	කු ku	කූ kū	කෙ ke	කො ko
ඛ kha	ඛා khā	ඛි khi	ඛී khī	ඛු khu	ඛූ khū	ඛෙ khe	ඛො khō
ග ga	=	=	=	=	=	=	=

Conjunct - Consonants

කක kka	ඡක jja	ථත ttha	බ්‍ර bra
කඛ kkha	ඤඤ ṇṇa	ත්‍ර tra, ත්‍රි tva	මප mpa
කය kya	ඤහ ṇha	දද dda	මඵ mpha
ත්‍රි kri	ඤච, ච ṇca	දධ, ධ ddha	මඞ, ඞ mba
කි kva	ඤඡ, ඡ ṇcha	ද්‍ර dra	මඬ mbha
බස khya	ඤජ, ජ ṇja	ද්වි, ව dva	මම mma
බච khva	ඤඣ ṇjha	ධව dhva	මහ mha
ඞක ṅka	ච ට ta	න්ත nta	යය, ය්‍ය yya
ඞඛ ṅkha	ච ඨ, ඨ ට ttha	න්ත nthā	ය්‍ය yha
ගග gga	ඞධ dḍa	න්ද nda	ලල lla
ගඝ gggha	ඞඬ dḍha	න්ධ ndha	ල්‍ය lya
ග්‍ර gra	ණණ ṇṇa	න්න nna,	ලභ lha
ඞග ṅga	ණච ṇa	න්හ nha	වහ wha
ඞඝ ṅgha	ණඨ ṇtha	පප ppa	ස්ස ssa
චච cca	ණඞ, ඞ ṇḍa	පථ ppha	ස්ම sma
චඡ ccha	ණත ṇha	බබ bba	ස්ව swa
ජ්‍ය jja	න්ත tta	බභ bbha	හම hma
	හව hva	භ්‍ර භ bra	

ආ ā ඈ ī ඉ i ඊ ē උ u ඌ ū ඔ o ඐ o

පරික්ෂණායමේ මූලපරිණායක

විස්තරය

සූත්‍රාංශය	1. මූලපරිණායක	පිටුව
	2 - 154	
1. මූලපරිණායක සූත්‍රාංශය	2 - 18
2. සංකීර්ණය	18 - 28
3. බලවත්තාව	30 - 36
4. සංකීර්ණය	38 - 54
5. අනුපාතය	54 - 74
6. අනුපාතය	74 - 82
7. ව්‍යුහය	82 - 92
8. සංකීර්ණය	92 - 108
9. සංකීර්ණය	110 - 132
10. සංකීර්ණය	134 - 154

මූලපරිණායකයේ පිටුව.

	2. සංකීර්ණය	154 - 306
11. මූලපරිණායක සූත්‍රාංශය	154 - 164
12. මූලපරිණායක	164 - 198
13. මූලපරිණායක	200 - 214
14. මූලපරිණායක	214 - 226
15. අනුපාතය	228 - 250
16. ව්‍යුහය	252 - 262
17. ව්‍යුහය	264 - 272
18. මූලපරිණායක	272 - 286
19. අනුපාතය	288 - 298
20. ව්‍යුහය	300 - 306

සංකීර්ණයේ පිටුව.

	3. සංකීර්ණය	308 - 492
21. සංකීර්ණය	308 - 322
22. අනුපාතය	324 - 354
23. ව්‍යුහය	354 - 360
24. රේඛාංකය	362 - 372
25. නිවැරදි	374 - 392
26. අනුපාතය	394 - 424
27. මූලපරිණායක	426 - 446
28. මූලපරිණායක	448 - 462
29. මූලපරිණායක	462 - 476
30. මූලපරිණායක	478 - 492

සංකීර්ණයේ පිටුව.

4. මහායමකවග්ගො					494 - 660
31.	චූළගොසිඛන සුත්තං	494 - 506
32.	මහාගොසිඛන	„	508 - 524
33.	මහාගොපාලක	„	526 - 534
34.	චූළගොපාලක	„	536 - 540
35.	චූළසච්චක	„	540 - 558
36.	මහාසච්චක	„	560 - 592
37.	චූළතණ්හාසඛධය	„	592 - 600
38.	මහාතණ්හාසඛධය	„	602 - 632
39.	මහාඥස්සපුර	„	632 - 650
40.	චූළඥස්සපුර	„	652 - 660

මහායමකවග්ගො වතුපො.

5. චූළසමකවග්ගො					662 - 790
41.	සාලෙය්‍යක සුත්තං	662 - 672
42.	චෙරඤ්ඤක	„	672 - 684
43.	මහාචෙදල	„	684 - 700
44.	චූළචෙදල	„	702 - 716
45.	චූළධම්මසමාදාන	„	718 - 726
46.	මහාධම්මසමාදාන	„	728 - 742
47.	විමංසක	„	744 - 750
48.	කොසමේය	„	752 - 762
49.	බ්‍රහ්මනිමිත්තනික	„	764 - 774
50.	මාරතජ්ජනිය	„	776 - 790

චූළසමකවග්ගො පඤ්චමො.

චූළපණ්ණසකං නිබ්බිතං.

සුභතතපිටකෙ

මජ්ඣිමනිකායො

පඨමො භාගො

සුගතනන්දිවතෙ

මජ්ඣිමනිකායො

මූලපණ්ණාසකො

1. මූලපරියායවගො

නමො නසසු හතවතො අරගතො සමොසමුදධස්ස.

1. 1.

මූලපරියායසූතං

1. ඵ්ථං මෙ¹ සුතා: ඵ්ඤං සමයං හගවා උක්ඛට්ඨායං විහරති සුභගමනෙ සාලරාජමූලෙ. නත්ත ඛො හගවා හිඤ්ඤා ආමනෙතසි හිඤ්ඤාමොති. හදනෙනති තෙ හිඤ්ඤා හගවතො පච්චස්සොසුං. හගවා එතදවොච:

2. සබ්බමමමූලපරියායං වො හිඤ්ඤා වෙ දෙසෙස්සාමි². තං සුණංථ. සාධුක්ඛං මනසි කරොථ. හාසිස්සාමිති. ඵ්ථං හතෙනති³ ඛො තෙ හිඤ්ඤා හගවතො පච්චස්සොසුං. හගවා එතදවොච:

(1)

3. ඉධ හිඤ්ඤා වෙ දස්සුනවා පඤ්ඡන්තො අරියානං අදස්සාමි⁴ අරියධම්මස්ස අකොට්ඨෙ අරියධම්මෙ අවිනිකො, සප්පුරිසානං අදස්සාමි⁴ සප්පුරිසධම්මස්ස අකොට්ඨෙ සප්පුරිසධම්මෙ අවිනිකො පඨවිං පඨවිතො⁵ සඤ්ජානාති. පඨවිං පඨවිතො⁵ සඤ්ඤාධා පඨවිං මඤ්ඤාති. පඨවියා මඤ්ඤාති. පඨවිතො මඤ්ඤාති. පඨවිං මෙත්⁶ මඤ්ඤාති. පඨවිං අභිනන්ති. තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤා⁷ නස්සාති වදාමි. (1)

1. එවමෙ, සසා. PTS. සි. I. සි. II.	2. දෙසිස්සාමි, සසා.
3. එවමනනෙති, සසා. PTS. සි. I. සි. II.	4. අදස්සාමි, සි. I.
5. පඨවිං පඨවිතො, මජ්ඣ.	6. පඨවිමෙමිති, සසා. PTS. සි. I. සි. II.
7. අපරිඤ්ඤාණං, සි. I	

සුත්‍රාන්තපිටකයෙහි

මැදුම්සඟිය

මූලපණ්ණාසකය

1. මූලපණ්ණාසවග්ගීය

ඒ භාග්‍යවතුන් අර්හත් සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේට
නමස්කාර වේවා.

1. 1.

මූලපරියායසූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
උක්කට්ඨානුවර සමීපයෙහි වූ සුගභවනයෙහි වනදෙටුමහරුකක් මූල
වැඩ වසනසේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’යි හිඤ්ඤා
ඇමතුසේක ඒ හිඤ්ඤා ‘සමාමිති’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන්
ඇස්සුහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදාලසේක:

2. මහණෙනි, කොටට සියලු සන්කායධර්මයන්ට මූලකාරණය දෙශනා
කරන්නෙමි. එය අසවු. මනා කොට මෙනෙහි කරවු. දෙශනා කරන්නෙමි.
‘එසේ ය, සමාමිති’යි ඒ හිඤ්ඤා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ.
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාලසේක-

(1)

3. මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි (බ්‍රහ්මාදි) ආයතීයන් නො දක්නාසුලු
ආයතීයධර්මයෙහි අදංශ වූ ආයතීයධර්මයෙහි නො හික්මුණා වූ (බ්‍රහ්මාදි)
සන්පුරුෂයන් නො දක්නාසුලු සන්පුරුෂධර්මයෙහි අදංශ වූ සන්පුරුෂ-
ධර්මයෙහි නො හික්මුණා වූ අශ්‍රැතවන් (ආගමාධිගමරහිත වූ) පෘථග්ජන
තෙමේ පෘථිවිය පෘථිවිය වශයෙන් (තණ්හා මාන දිට්ඨි මඤ්ඤනාවෙන්
සංඥවපයතීයවශයෙන්) හඳුනයි. පෘථිවිය පෘථිවිය වශයෙන් හැඳින
පෘථිවිය (තණ්හා මඤ්ඤනාදිවසයෙන්) හඳුනයි. ‘මම පෘථිවියෙහි පිහිටියෙමි’යි
හඳුනයි. ‘මම පෘථිවියෙන් බැහැර වෙමි’යි හඳුනයි. ‘පෘථිවිය මාගේ’යි හඳුනයි.
පෘථිවිය අභිතඤ්ඤාස හෙරෙයි. ඒ කවර තෙසින? යන්: ඔහුගේ පෘථිවිය
(පිළිවද) පිරිසිදු නො දැනීම (හෙසිනැ) යි කියමි. (1)

4. ආපං ආපතො සඤ්ජානාති. ආපං ආපතො සඤ්ඤානා ආපං මඤ්ඤාති. ආපසමිං මඤ්ඤාති. ආපතො මඤ්ඤාති. ආපං මෙති මඤ්ඤාති. ආපං අභිනාදාති. නං කිසං හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං¹ නසානාති වදාමි. (2)

5. තෙජං තෙජතො සඤ්ජානාති. තෙජං තෙජතො සඤ්ඤානා තෙජං මඤ්ඤාති. තෙජසමිං මඤ්ඤාති. තෙජතො මඤ්ඤාති. තෙජං මෙති මඤ්ඤාති. තෙජං අභිනාදාති. නං කිසං හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං¹ නසානාති වදාමි. (3)

6. වායං වායතො සඤ්ජානාති. වායං වායතො සඤ්ඤානා වායං මඤ්ඤාති. වායසමිං මඤ්ඤාති. වායතො මඤ්ඤාති. වායං මෙති මඤ්ඤාති. වායං අභිනාදාති. නං කිසං හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං¹ නසානාති වදාමි. (4)

7. භූතෙ භූතතො සඤ්ජානාති. භූතෙ භූතතො සඤ්ඤානා භූතෙ මඤ්ඤාති. භූතෙසු මඤ්ඤාති. භූතතො මඤ්ඤාති. භූතෙ මෙති මඤ්ඤාති. භූතෙ අභිනාදාති. නං කිසං හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං¹ නසානාති වදාමි. (5)

8. දෙවෙ දෙවතො සඤ්ජානාති. දෙවෙ දෙවතො සඤ්ඤානා දෙවෙ මඤ්ඤාති. දෙවෙසු මඤ්ඤාති. දෙවතො මඤ්ඤාති. දෙවෙ මෙති මඤ්ඤාති. දෙවෙ අභිනාදාති. නං කිසං හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං¹ නසානාති වදාමි. (6)

9. පජාපතිං පජාපතිතො සඤ්ජානාති. පජාපතිං පජාපතිතො සඤ්ඤානා පජාපතිං මඤ්ඤාති. පජාපතිසමිං මඤ්ඤාති. පජාපතිතො මඤ්ඤාති. පජාපතිං මෙති මඤ්ඤාති. පජාපතිං අභිනාදාති. නං කිසං හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං¹ නසානාති වදාමි. (7)

10. බ්‍රහ්මං බ්‍රහ්මතො සඤ්ජානාති. බ්‍රහ්මං බ්‍රහ්මතො සඤ්ඤානා බ්‍රහ්මං මඤ්ඤාති. බ්‍රහ්මති² මඤ්ඤාති. බ්‍රහ්මතො මඤ්ඤාති. බ්‍රහ්මං මෙති මඤ්ඤාති. බ්‍රහ්මං අභිනාදාති. නං කිසං හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං¹ නසානාති වදාමි. (8)

4. ආපස ආපස වශයෙන් (සංඥාපිටපයකින්) හඳුනයි. ආපස ආපස වශයෙන් හැඳින් ආපස (තණ්හාමිඤ්ඤානාදිවසයෙන්) හඳුනයි. 'මම ආපසෙහි පිහිටියෙමි' යි හඳුනයි. 'ආපසෙන් බැහැර වෙමි' යි හඳුනයි. 'ආපස මාගේ' යි හඳුනයි. ආපස අනිත්තය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ආපස (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (2)

5. තෙජස තෙජෝවශයෙන් (සංඥාපිටපයකින්) හඳුනයි. තෙජස තෙජෝවශයෙන් හැඳින් තෙජස (තණ්හාමිඤ්ඤානාදිවසයෙන්) හඳුනයි. 'මම තෙජසෙහි පිහිටියෙමි' යි හඳුනයි. 'තෙජසින් බැහැර වෙමි' යි හඳුනයි. 'තෙජස මාගේ' යි හඳුනයි. තෙජස අනිත්තය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: තෙජස (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (3)

6. වායුව වායුවශයෙන් (සංඥාපිටපයකින්) හඳුනයි. වායුව වායු වශයෙන් හැඳින් වායුව (තණ්හාමිඤ්ඤානාදිවසයෙන්) හඳුනයි. 'මම වායුවෙහි පිහිටියෙමි' යි හඳුනයි. 'වායුවෙන් බැහැර වෙමි' යි හඳුනයි. 'වායුව මාගේ' යි හඳුනයි. වායුව අනිත්තය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: වායුව (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (4)

7. භූතයන් (වායුමහාරාජකයෙන් යට සිත්තයන්) භූතයන් වශයෙන් (සංඥාපිටපයකින්) හඳුනයි. භූතයන් භූතවශයෙන් හැඳින් භූතයන් (තණ්හාමිඤ්ඤානාදිවසයෙන්) හඳුනයි. භූතයන් කෙරෙහි තණ්හාමානදිට්ඨි මඤ්ඤානා කෙරෙයි. භූතයන්ගෙන් (තමා හෝ මෙරමා) බැහැර වූ සේ හඳුනයි. 'භූතයන් මාගේ' යි හඳුනයි. භූතයන් අනිත්තය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: භූතයන් (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (5)

8. දෙවියන් දෙවියන් වශයෙන් (සංඥාපිටපයකින්) හඳුනයි. දෙවියන් දෙවියන් වශයෙන් හැඳින් දෙවියන් (තණ්හාමිඤ්ඤානාදිවසයෙන්) හඳුනයි. දෙවියන් කෙරෙහි තණ්හාදිට්ඨි මඤ්ඤානා කෙරෙයි. දෙවියන්ගෙන් (තමා හෝ මෙරමා) බැහැර වූ සේ හඳුනයි. 'දෙවියන් මාගේ' යි හඳුනයි. දෙවියන් අනිත්තය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: දෙවියන් (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (6)

9. පුජාපතිහ (මාරයා) පුජාපතිහ වශයෙන් හඳුනයි. පුජාපතිහ පුජාපතිහ වශයෙන් හැඳින් පුජාපතිහ (තණ්හාදිමඤ්ඤානායෙන්) හඳුනයි. පුජාපතිහ කෙරෙහි (නිත්‍යතාදිය පිහිටියේ ය යි) හඳුනයි. පුජාපතිහ කෙරෙත් (තමා හෝ මෙරමා) බැහැර වූ සේ හඳුනයි. 'පුජාපතියා මාගේ' යි හඳුනයි. පුජාපතිහ අනිත්තය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: පුජාපතිහ (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (7)

10. බ්‍රහ්මයා බ්‍රහ්ම වශයෙන් හඳුනයි. බ්‍රහ්මයා බ්‍රහ්ම වශයෙන් හැඳින් බ්‍රහ්මයා (තණ්හාදිමඤ්ඤානායෙන්) හඳුනයි. බ්‍රහ්මයා කෙරෙහි (නිත්‍යතාදිය පිහිටියේ ය යි) හඳුනයි. බ්‍රහ්මයා කෙරෙත් (තමා හෝ මෙරමා) බැහැර වූ සේ හඳුනයි. 'බ්‍රහ්මයා මාගේ' යි හඳුනයි. බ්‍රහ්මයා අනිත්තය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: බ්‍රහ්මයා (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (8)

11. ආහස්සරෙ ආහස්සරතො සඤ්ජානාති, ආහස්සරෙ ආහස්සරතො සඤ්ඤානා ආහස්සරෙ මඤ්ඤාති. ආහස්සරෙසු මඤ්ඤාති. ආහස්සරතො මඤ්ඤාති. ආහස්සරෙ මෙති මඤ්ඤාති. ආහස්සරෙ අභිනන්ති. තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං¹ තස්සාති වදාමි. (9)

12. පුහකිණ්ණෙ² පුහකිණ්ණතො³ සඤ්ජානාති. පුහකිණ්ණෙ පුහකිණ්ණතො සඤ්ඤානා පුහකිණ්ණෙ මඤ්ඤාති. පුහකිණ්ණෙසු මඤ්ඤාති. පුහකිණ්ණතො මඤ්ඤාති. පුහකිණ්ණෙ මෙති මඤ්ඤාති. පුහකිණ්ණෙ අභිනන්ති. තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (10)

13. වෙහප්පලෙ වෙහප්පලතො සඤ්ජානාති. වෙහප්පලෙ වෙහප්පලතො සඤ්ඤානා වෙහප්පලෙ මඤ්ඤාති. වෙහප්පලෙසු මඤ්ඤාති. වෙහප්පලතො මඤ්ඤාති. වෙහප්පලෙ මෙති මඤ්ඤාති. වෙහප්පලෙ අභිනන්ති. තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (11)

14. අභිභුං අභිභුතො සඤ්ජානාති. අභිභුං අභිභුතො සඤ්ඤානා අභිභුං මඤ්ඤාති. අභිභුසමිං මඤ්ඤාති. අභිභුතො මඤ්ඤාති. අභිභුං මෙති මඤ්ඤාති. අභිභුං අභිනන්ති. තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (12)

15. ආකාසානඤ්චායතනං ආකාසානඤ්චායතනතො සඤ්ජානාති. ආකාසානඤ්චායතනං ආකාසානඤ්චායතනතො සඤ්ඤානා ආකාසානඤ්චායතනං මඤ්ඤාති. ආකාසානඤ්චායතනසමිං මඤ්ඤාති. ආකාසානඤ්චායතනතො මඤ්ඤාති. ආකාසානඤ්චායතනං මෙති මඤ්ඤාති. ආකාසානඤ්චායතනං අභිනන්ති. තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (13)

16. විඤ්ඤාණඤ්චායතනං විඤ්ඤාණඤ්චායතනතො සඤ්ජානාති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනං විඤ්ඤාණඤ්චායතනතො සඤ්ඤානා විඤ්ඤාණඤ්චායතනං මඤ්ඤාති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනසමිං මඤ්ඤාති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනතො මඤ්ඤාති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනං මෙති මඤ්ඤාති. විඤ්ඤාණඤ්චායතනං අභිනන්ති. තං කිස්ස හෙතු? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (14)

1. අපරිඤ්ඤාණං සී I.

2. පුහකිණ්ණො, මජ්ඣං. සං. සී. I, සී. II, අ.

3. පුහකිණ්ණතො, මජ්ඣං. සං. සී. I, සී. II.

11. ආභාසාරය (බ්‍රහ්ම)යන් ආභාසාරයන් වශයෙන් හඳුනයි. ආභාසාරයන් ආභාසාරයන් වශයෙන් හැඳින්වූ ආභාසාරයන් (තණ්හාමඤ්ඤානාදි-වසයෙන්) හටගනී. ආභාසාරයන් කෙරෙහි (නිත්‍යතාදිය පිහිටිය යුතුය) මඤ්ඤානා කෙරෙයි. ආභාසාරයන් කෙරෙහි බැහැර (තමා හෝ මෙරමා) වූ සේ හටගනී. ‘ආභාසාරයන් මාගේ ය’යි හටගනී. ආභාසාරයන් අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ආභාසාරයන් (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (9)

12. සුභකිණ්ණයන් සුභකිණ්ණයන් වශයෙන් හඳුනයි. සුභකිණ්ණයන් සුභකිණ්ණයන් වශයෙන් හැඳින්වූ සුභකිණ්ණයන් (තණ්හාමඤ්ඤානාදි-වසයෙන්) හටගනී. සුභකිණ්ණයන් කෙරෙහි (නිත්‍යතාදිය පිහිටිය යුතුය) මඤ්ඤානා කෙරෙයි. සුභකිණ්ණයන් කෙරෙහි බැහැර (තමා හෝ මෙරමා) වූ සේ හටගනී. ‘සුභකිණ්ණයන් මාගේ ය’යි හටගනී. සුභකිණ්ණයන් අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: සුභකිණ්ණයන් (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (10)

13. වෙහප්පලයන් වෙහප්පලයන් වශයෙන් හඳුනයි. වෙහප්පලයන් වෙහප්පලයන් වශයෙන් හැඳින්වූ වෙහප්පලයන් (තණ්හාමඤ්ඤානාදිවසයෙන්) හටගනී. වෙහප්පලයන් කෙරෙහි (නිත්‍යතාදිය පිහිටිය යුතුය) මඤ්ඤානා කෙරෙයි. වෙහප්පලයන් කෙරෙහි බැහැර (තමා හෝ මෙරමා) වූ සේ හටගනී. ‘වෙහප්පලයන් මාගේ ය’යි හටගනී. වෙහප්පලයන් අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: වෙහප්පලයන් (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (11)

14. අභිභූත (අසංඝට්ඨායයන්) අභිභූත වශයෙන් හඳුනයි. අභිභූත අභිභූත වශයෙන් හැඳින්වූ අභිභූත (තණ්හාදිමඤ්ඤානායෙන්) හටගනී. අභිභූත කෙරෙහි (නිත්‍යතාදිය පිහිටිය යුතුය) හටගනී. අභිභූත කෙරෙහි බැහැර (තමා හෝ මෙරමා) වූ සේ හටගනී. ‘අභිභූත මාගේ ය’යි හටගනී. අභිභූත අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: අභිභූත (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (12)

15. ආකාසානඤ්ඤායතනය (චද්දමුක වූ කුහල - ටිපාක - ක්‍රියා වශයෙන් පවත්නා චතුර්විධ නාම සකන්ධ) ආකාසානඤ්ඤායතනය වශයෙන් හඳුනයි. ආකාසානඤ්ඤායතනය ආකාසානඤ්ඤායතනය වශයෙන් හැඳින්වූ ආකාසානඤ්ඤායතනය (තණ්හාදිමඤ්ඤානායෙන්) හටගනී. ආකාසානඤ්ඤායතනය කෙරෙහි (නිත්‍යතාදිය පිහිටිය යුතුය) හටගනී. ආකාසානඤ්ඤායතනය කෙරෙහි බැහැර (තමා හෝ මෙරමා) වූ සේ හටගනී. ‘ආකාසානඤ්ඤායතනය මාගේ ය’යි හටගනී. ආකාසානඤ්ඤායතනය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ආකාසානඤ්ඤායතනය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (13)

16. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය (චද්දමුක වූ චතුර්විධ සකන්ධ) විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය වශයෙන් හඳුනයි. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය වශයෙන් හැඳින්වූ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය (තණ්හාදිමඤ්ඤානායෙන්) හටගනී. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය කෙරෙහි (නිත්‍යතාදිය පිහිටිය යුතුය) හටගනී. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය කෙරෙහි බැහැර (තමා හෝ මෙරමා) වූ සේ හටගනී. ‘විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය මාගේ ය’යි හටගනී. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (14)

17. ආකිංචකුසුයතනං ආකිංචකුසුයතනතො සඤ්ජානාති. ආකිංචකුසුයතනං ආකිංචකුසුයතනතො සඤ්ඤාභාවා ආකිංචකුසුයතනං මඤ්ඤාති. ආකිංචකුසුයතනස්මිං මඤ්ඤාති. ආකිංචකුසුයතනතො මඤ්ඤාති. ආකිංචකුසුයතනං මෙති මඤ්ඤාති. ආකිංචකුසුයතනං අභිනන්දාති. තං කිංසු හෙතු ? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (15)

18. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනතො සඤ්ජානාති. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනතො සඤ්ඤාභාවා තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං මඤ්ඤාති. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනස්මිං මඤ්ඤාති. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනතො මඤ්ඤාති. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං මෙති මඤ්ඤාති. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං අභිනන්දාති. තං කිංසු හෙතු ? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (16)

19. දිට්ඨං දිට්ඨතො සඤ්ජානාති. දිට්ඨං දිට්ඨතො සඤ්ඤාභාවා දිට්ඨං මඤ්ඤාති. දිට්ඨස්මිං මඤ්ඤාති. දිට්ඨතො මඤ්ඤාති. දිට්ඨං මෙති මඤ්ඤාති. දිට්ඨං අභිනන්දාති. තං කිංසු හෙතු ? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (17)

20. සුතං සුතතො සඤ්ජානාති. සුතං සුතතො සඤ්ඤාභාවා සුතං මඤ්ඤාති. සුතස්මිං මඤ්ඤාති. සුතතො මඤ්ඤාති. සුතං මෙති මඤ්ඤාති. සුතං අභිනන්දාති. තං කිංසු හෙතු ? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (18)

21. මුතං මුතතො සඤ්ජානාති. මුතං මුතතො සඤ්ඤාභාවා මුතං මඤ්ඤාති. මුතස්මිං මඤ්ඤාති. මුතතො මඤ්ඤාති. මුතං මෙති මඤ්ඤාති. මුතං අභිනන්දාති. තං කිංසු හෙතු ? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (19)

22. විශ්කුසුතං විශ්කුසුතතො සඤ්ජානාති. විශ්කුසුතං විශ්කුසුතතො සඤ්ඤාභාවා විශ්කුසුතං මඤ්ඤාති. විශ්කුසුතස්මිං මඤ්ඤාති. විශ්කුසුතතො මඤ්ඤාති. විශ්කුසුතං මෙති මඤ්ඤාති. විශ්කුසුතං අභිනන්දාති. තං කිංසු හෙතු ? අපරිඤ්ඤාතං තස්සාති වදාමි. (20)

17. ආකිඤ්චාසංකප්පය (භද්දාකුමරා වු චතුර්විධ සංකප්පය) ආකිඤ්චාසංකප්පය වශයෙන් හඳුනයි. ආකිඤ්චාසංකප්පය ආකිඤ්චාසංකප්පය වශයෙන් හැඳින්වූ ආකිඤ්චාසංකප්පය (භණ්ඩාදිමඤ්ඤානායෙන්) හඟිය. ආකිඤ්චාසංකප්පය (නිත්තරාදිය පිහිටියේ යයි) හඟිය. ආකිඤ්චාසංකප්පය වශයෙන් බැහැර (නමා හෝ මෙරමා) වූ සේ හඟිය. 'ආකිඤ්චාසංකප්පය මාගේ ය'යි හඟිය. ආකිඤ්චාසංකප්පය අභිනාදනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ආකිඤ්චාසංකප්පය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (15)

18. නෙවසංකප්පාසංකප්පය (භද්දාකුමරා වු චතුර්විධ සංකප්පය) නෙවසංකප්පාසංකප්පය වශයෙන් හඳුනයි. නෙවසංකප්පාසංකප්පය නෙවසංකප්පාසංකප්පය වශයෙන් හැඳින්වූ නෙවසංකප්පාසංකප්පය (භණ්ඩාදිමඤ්ඤානායෙන්) හඟිය. නෙවසංකප්පාසංකප්පය (නිත්තරාදිය පිහිටියේ යයි) හඟිය. නෙවසංකප්පාසංකප්පය වශයෙන් බැහැර (නමා හෝ මෙරමා) පිහිටි සේ හඟිය. 'නෙවසංකප්පාසංකප්පය මාගේ ය'යි හඟිය. නෙවසංකප්පාසංකප්පය අභිනාදනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: නෙවසංකප්පාසංකප්පය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (16)

19. රූපාසංකප්පය (රූපාසංකප්පය) රූපාසංකප්පය වශයෙන් හඳුනයි. රූපාසංකප්පය රූපාසංකප්පය වශයෙන් හැඳින්වූ රූපාසංකප්පය (භණ්ඩාදිමඤ්ඤානායෙන්) හඟිය. රූපාසංකප්පය (ආත්මය පිහිටියේ යයි) හඟිය. රූපාසංකප්පය වශයෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ යයි) හඟිය. 'රූපාසංකප්පය මාගේ ය'යි හඟිය. රූපාසංකප්පය අභිනාදනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: රූපාසංකප්පය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (17)

20. අසංකප්පය (අසංකප්පය) අසංකප්පය වශයෙන් හඳුනයි. අසංකප්පය අසංකප්පය වශයෙන් හැඳින්වූ අසංකප්පය (භණ්ඩාදිමඤ්ඤානායෙන්) හඟිය. අසංකප්පය (ආත්මය පිහිටියේ යයි) හඟිය. අසංකප්පය වශයෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ යයි) හඟිය. 'අසංකප්පය මාගේ ය'යි හඟිය. අසංකප්පය අභිනාදනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: අසංකප්පය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (18)

21. මුත්තය (ස්වභාවයෙන් හැටිමෙන් හන් ගබ්බරසංචාරාදිය) මුත්තය වශයෙන් හඳුනයි. මුත්තය මුත්තය වශයෙන් හැඳින්වූ මුත්තය (භණ්ඩාදිමඤ්ඤානායෙන්) හඟිය. මුත්තය (ආත්මය පිහිටියේ යයි) හඟිය. මුත්තය වශයෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ යයි) හඟිය. 'මුත්තය මාගේ ය'යි හඟිය. මුත්තය අභිනාදනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මුත්තය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (19)

22. විඤ්ඤානය (මාසින් දත් සෙසු ආයතන සහ හෝ ධර්මාරම්භය) විඤ්ඤානය වශයෙන් හඳුනයි. විඤ්ඤානය විඤ්ඤානය වශයෙන් හැඳින්වූ විඤ්ඤානය (භණ්ඩාදිමඤ්ඤානායෙන්) හඟිය. (විඤ්ඤානයෙහි ආත්මය පිහිටියේ යයි) හඟිය. විඤ්ඤානය වශයෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ යයි) හඟිය. 'විඤ්ඤානය මාගේ ය'යි හඟිය. විඤ්ඤානය අභිනාදනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: විඤ්ඤානය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්)යි කියමි. (20)

23. එකතිය (වෙදනා සංඝයා සංඛාර විඤ්ඤාණ යන සතර සකතිය) එකතුවශයෙන් හඳුනයි. එකතිය එකතුවශයෙන් හැඳින් එකතිය ආත්මය යි හඟියි. එකතුවශයෙහි (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. එකතියෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. 'එකතිය මාගේ ය'යි හඟියි. එකතිය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: එකතිය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (21) *

24. නානාතිය (පඤ්ඤාසකතිය) නානාතාවශයෙන් හඳුනයි. නානාතිය නානාතාවශයෙන් හැඳින් නානාතිය ආත්මය යි හඟියි. නානාතියෙහි (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. නානාතියෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. 'නානාතිය මාගේ ය'යි හඟියි. නානාතිය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: නානාතිය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (22) *

25. සමීය (සියලු සත්ත්වයන්) සමීවශයෙන් හඳුනයි. සමීය සමීවශයෙන් හැඳින් සමීය (තණ්හාදීමඤ්ඤානායෙන්) හඟියි. සමීයෙහි (තමාගේ ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. සමීයෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) හඟියි. 'සමීය මාගේ ය'යි හඟියි. සමීය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: සමීය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (23) *

26. නිව්ඤ්ඤාය (පරමදිව්‍යධර්මනිබ්බාතය) නිව්ඤ්ඤායෙන් හඳුනයි. නිව්ඤ්ඤාය නිව්ඤ්ඤායෙන් හැඳින් නිව්ඤ්ඤාය (තණ්හාදීමඤ්ඤානායෙන්) හඟියි. නිව්ඤ්ඤායෙහි (ආත්මය පිහිටියේ ය යන ආදීන්) හඟියි. නිව්ඤ්ඤායෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ ය යන ආදීන්) හඟියි. 'නිව්ඤ්ඤාය මාගේ ය'යි හඟියි. නිව්ඤ්ඤාය අභිනන්දනය කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: (පරම දූෂ්ටධර්ම) නිව්ඤ්ඤාය (පිළිබඳ) ඔහුගේ පිරිසිඳු නො දැනීම (හෙයින්) යි කියමි. (24)

(අග්‍රාතවත්පාඨග්ජනායාගේ වශයෙන් දෙසූ ප්‍රථම භූමි පරිච්ඡේදය යි.)

(2)

27. මහණෙනි, ශෛක්‍ෂ චූ නොපැමිණි අභිනන්දන ඇති යම් මහණෙක් කිරුහනර චූ යොග්‍යස්මයකිබ්බාත රහත්බව පතමින් වෙසේ ද, හෙතෙමින් පාටිච්ඡය පාටිච්චශයෙන් වෙසෙසින් දනියි. පාටිච්ඡය පාටිච්චශයෙන් මැනැවින් දන ('මම පාටිච්චානුව වෙමි' යි දූෂ්ටිවශයෙන්) මඤ්ඤානා නැත්තේ නමුදු (තෘෂ්ණාමානවශයෙන්) මඤ්ඤානා නැත්තේ නො වෙයි. පාටිච්චයෙහි (පිහිටියෙහි යි දූෂ්ටිවශයෙන්) මඤ්ඤානා නැත්තේ නමුදු (තෘෂ්ණාමානවශයෙන්) මඤ්ඤානා නැත්තේ නො වෙයි. පාටිච්චානුවෙන් බැහැර ආත්මය පිහිටියේ ය යි (දූෂ්ටිවශයෙන්) මඤ්ඤානා නැත්තේ නමුදු තෘෂ්ණාමානවශයෙන් මඤ්ඤානා නැත්තේ නො වෙයි. 'පාටිච්චානුව මාගේ ය'යි (දූෂ්ටිවශයෙන්) මඤ්ඤානා නැත්තේ නමුදු (තෘෂ්ණාමානවශයෙන්) මඤ්ඤානා නැත්තේ නො වෙයි. පාටිච්චානුව (දූෂ්ටිවශයෙන්) අභිනන්දනය නො කරන්නේ නමුදු (තෘෂ්ණාමානවශයෙන්) අභිනන්දනය නො කරන්නේ නො වෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: ඔහු විසින් (පාටිච්චානුව රහත්මගින්) පිරිසිඳු දත යුතු (හෙයින්) යි කියමි.

* මෙහි 'එකතා, නානතා, සමී' යන පදයන්ගේ අර්ථ අවබෝධය සාසනානුලෝම වන සේ ව්‍යාකෘත කරණ ලද්දකි සිතන්න.

28. ආපං -පෙ- තෙජං -පෙ- වායං -පෙ- භූතෙ -පෙ- දේවෙ -පෙ- පජාපභිං -පෙ- බ්‍රහ්මං -පෙ- ආභස්සරං -පෙ- සුභකිණ්ණං -පෙ- වෙනපථලෙ -පෙ- අභිභුං -පෙ- ආකාසානිඤ්චායකතං -පෙ- විශ්‍යාණඤ්චායකතං -පෙ- ආකිඤ්චඤ්ඤායකතං -පෙ- නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායකතං -පෙ- දිට්ඨා -පෙ- සුඛං -පෙ- මුඛං -පෙ- විශ්‍යානං -පෙ- උක්ඛතං -පෙ- සබ්බං -පෙ- නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිජානාති. නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිඤ්ඤාය නිබ්බානං මාමඤ්ඤේ¹. නිබ්බානතො මාමඤ්ඤේ. නිබ්බානං මෙති මාමඤ්ඤේ. නිබ්බානං මානිනඤ්ඤි². ඤං කිස්ස හෙභු ? පරිඤ්ඤායං³ තස්සාති වදාමි.

(සෙබ්බං⁴ විච්චෙවසෙති දුතියකභූමි⁵ පටිවජ්ඣ⁶)

(3)

29. සොපි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං ඩිණ්ණසවො දුසිත්තවා කතකරණිකො ඔභිතභාගො අනුප්පභ්‍යසදන්තො පරිනිබ්ණවසංගොජනො සමමදඤ්ඤා විමුහෙතො, සොපි පඨවිං පඨවිතො අභිජානාති. පඨවිං පඨවිතො අභිඤ්ඤාය පඨවිං න මඤ්ඤාති. පඨවියා න මඤ්ඤාති. පඨවිතො න මඤ්ඤාති. පඨවිං මෙති න මඤ්ඤාති. පඨවිං නානිනඤ්ඤි. ඤං කිස්ස හෙභු ? පරිඤ්ඤායං තස්සාති වදාමි.

30. ආපං -පෙ- තෙජං -පෙ- නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිජානාති. නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිඤ්ඤාය නිබ්බානං න මඤ්ඤාති. නිබ්බානසම්මං න මඤ්ඤාති. නිබ්බානතො න මඤ්ඤාති. නිබ්බානං මෙති න මඤ්ඤාති. නිබ්බානං නානිනඤ්ඤි. ඤං කිස්ස හෙභු ? පරිඤ්ඤායං තස්සාති වදාමි.

(ඩිණ්ණසවං^{*} සඨම්භනතෙ තතියකභූමි⁷ පටිවජ්ඣ)

1. වා මඤ්ඤාති, සි I.

2. වා අභිනඤ්ඤාති, සි I. මානිනඤ්ඤාති, මජ්ඣ.

3. අපරිඤ්ඤායං, සි I, සි II.

4. සෙබ්බං-සෙබ්බස්ස.

5. සෙබ්බවසෙන දුතියකභූමි, මජ්ඣ. සහ. සෙබ්බ විච්චෙවසෙති දුතියකං භූමි, සි I.

6. පරිවෙජ්ඣද්ද, සහ. පරිවෙජ්ඣද්ද නිවර්තනො, මජ්ඣ.

7. ඩිණ්ණසව්වසෙන තතියකභූමි, මජ්ඣ. සහ. ඩිණ්ණසව්වසෙන පඨමකභූමි, සි I.

* ඩිණ්ණසව්වසෙන-ඩිණ්ණසව්වසෙන.

28. ආපොධානුව... තෙජොධානුව... වායොධානුව... භූතයන්... දෙවියන්... පජාපතිනු... බ්‍රහ්මයා... ආනන්දයන්... සුතකිණ්ණයන්... වෙහපඵලයන්... අනිනුන්... ආනාසානඤ්චායතනය... විඤ්ඤාණඤ්චායතනය... ආතිඤ්ඤායතනය... තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය... රූපායතනය... සද්දායතනය... ගඤ්ඤායතනය-පොට්ඨාසායතනය... විඤ්ඤායතනය... ඵකතනය... නානතනය... සබ්බය... දිට්ඨිමිමනිබ්බානං නිබ්බානං ඵසයො ඵෙසෙසිත් දැනි. (දූෂට්ඨ) නිජාණං නිජාණවශයෙන් ඵෙසෙසිත් දැන නිජාණං ආනව යයි (දිට්ඨි වසයෙන් මඤ්ඤානා නැත්තේ නමුදු තණ්හාමානවසයෙන්) මඤ්ඤානා නැත්තේත් නො වෙයි. නිජාණයෙහි ආනවය මිනිවියේ යයි (දිට්ඨිමඤ්ඤානා නැත්තේ නමුදු තණ්හාමාන) මඤ්ඤානා නැත්තේත් නො වෙයි. නිජාණයෙන් බැහැර ආනවය මිනිවියේ යයි (දිට්ඨිමඤ්ඤානා නැත්තේ නමුදු තණ්හාමාන) මඤ්ඤානා නැත්තේත් නො වෙයි. 'නිජාණං මාගේ ය'යි (දිට්ඨිමඤ්ඤානා නැත්තේ නමුදු තණ්හාමාන) මඤ්ඤානා නැත්තේත් නො වෙයි. නිජාණය (දිට්ඨි-මඤ්ඤානායෙන්) අභිනදනය නො කරන්නේ නමුදු (තණ්හාමාන-මඤ්ඤානායෙන්) අභිනදනය නො කරන්නේත් නො වෙයි. ඒ කවර හෙයකි? යත්: ඔහු විසින් දූෂට්ඨනිජාණය පිරිසිදු දත යුතු (හෙයනැ) යි කියමි.

(පෙයසයා පිළිබඳ විවච්චයෙන් දෙශිත දමිතියගම් පරිච්ඡේදය යි.)

(3)

29. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් රහත් වූයේ ගෙවූ ආසුරු ඇත්තේ වැස නිම කළ බමිසර ඇත්තේ හල සිඳුමය කිසි ඇත්තේ බොහෝ නැඹු කෙලෙස්බර ඇත්තේ පැමිණි ස්වාමි (රහත්පල) ඇත්තේ ගෙවුණු භවබන්ධන ඇත්තේ මැහැටින් දැන (කෙලෙසුන් කෙරෙන්) මිදුණේ වේද, හෙතෙමින් පෘථිවිය පෘථිවිවශයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැනි. පෘථිවිය පෘථිවිවශයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන පෘථිවිය ආනව ය (නාමණාදිවශයෙන්) නො හගියි. පෘථිවියෙහි (ආනවය මිනිවියේ යයි) නො හගියි. පෘථිවියෙන් බැහැර (ආනවය මිනිවියේ යයි) නො හගියි. 'පෘථිවිය මාගේ ය'යි නො හගියි. පෘථිවිය අභිනදනය නො කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයකි? යත්: ඔහු විසින් පිරිසිදු දන්නා ලද (හෙයනැ) යි කියමි.

30. අබ්බානුව... තෙජස... (දූෂට්ඨ)නිජාණය (දූෂට්ඨ) නිජාණ වශයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ගනී. නිජාණය නිජාණවශයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන නිජාණය (තණ්හාදිමඤ්ඤානායෙන්) නො හගියි. නිජාණයෙහි (ආනවය මිනිවියේ යයි) නො හගියි. නිජාණයෙන් (බැහැර ආනවය මිනිවියේ යයි) මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. 'නිජාණය මාගේ ය'යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. නිජාණය අභිනදනය නො කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයකි? යත්: ඔහු විසින් පිරිසිදු දන්නා ලද (හෙයනැ) යි කියමි.

(සම්මාසුමටියෙන් සුමමනයයෙහි නාතියගම් පරිච්ඡේදය යි)

(4)

31. යොපි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං ඛිණ්ණසවො වුසිතව කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුප්පන්නසද්දෙථො පරිකම්භිණ්ණවසංයොජනො සමමදඤ්ඤා විමුතෙනා, යොපි පඨවිං පඨවිතො අභිජානාති. පඨවිං පඨවිතො අභිඤ්ඤාය පඨවිං න මඤ්ඤාති. පඨවියා න මඤ්ඤාති. පඨවිතො න මඤ්ඤාති. පඨවිං මෙති න මඤ්ඤාති. පඨවිං නාභිතඤ්ඤාති. තං කිංසු හෙතු? ඛයා රාගස්ස විතරාගතතා.

31. ආපං -පෙ- තෙජං -පෙ- නිබ්බානං නිබ්බානානො අභිජානාති. නිබ්බානං නිබ්බානානො අභිඤ්ඤාය නිබ්බානං න මඤ්ඤාති. නිබ්බානස්මිං න මඤ්ඤාති. නිබ්බානානො න මඤ්ඤාති. නිබ්බානං මෙති න මඤ්ඤාති. නිබ්බානං නාභිතඤ්ඤාති. තං කිංසු හෙතු? ඛයා රාගස්ස විතරාගතතා.

(ඛිණ්ණසමග දුතිසකතසෙ චතරවතක*කුමි¹පරිච්ඡෙදි²)

(5)

33. යොපි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං ඛිණ්ණසවො වුසිතවා කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුප්පන්නසද්දෙථො පරිකම්භිණ්ණවසංයොජනො සමමදඤ්ඤා විමුතෙනා, යොපි පඨවිං පඨවිතො අභිජානාති. පඨවිං පඨවිතො අභිඤ්ඤාය පඨවිං න මඤ්ඤාති. පඨවියා න මඤ්ඤාති. පඨවිතො න මඤ්ඤාති. පඨවිං මෙති න මඤ්ඤාති. පඨවිං නාභිතඤ්ඤාති. තං කිංසු හෙතු? ඛයා ද්වෙසස්ස විතද්දසතතා.

34. ආපං -පෙ- තෙජං -පෙ- නිබ්බානං නිබ්බානානො අභිජානාති. නිබ්බානං නිබ්බානානො අභිඤ්ඤාය නිබ්බානං න මඤ්ඤාති. නිබ්බානස්මිං න මඤ්ඤාති. නිබ්බානානො න මඤ්ඤාති. නිබ්බානං මෙති න මඤ්ඤාති. නිබ්බානං නාභිතඤ්ඤාති. තං කිංසු හෙතු? ඛයා ද්වෙසස්ස විතද්දසතතා.

(ඛිණ්ණසමග තතිසකතසෙ පඤ්චවතක*කුමි³පරිච්ඡෙදි²)

1. ඛිණ්ණසමගසෙත චතුස්සකකුමි, මජ්ඣ. සං.
2. පරිච්ඡෙදෙ, සං. පරිච්ඡෙදෙ නිව්ඤ්ජනා, මජ්ඣ.
3. ඛිණ්ණසමගසෙත පඤ්චවතක කුමි, මජ්ඣ. සං.

* 'චන්තාරවාතක, පඤ්චවාතක' ඉති 'අවාතක' සද්දෙ සංඛිඤ්ඤා පටිපෙට්ඨකෙසු ද්දසති. තථාපි පුරාතන සිංහලසිලාලිපිසු 'ඤ්ඤාතක (සිං. IV. 221), නිව්ඤ්ජනක (සිං. III. 177), චතරවතක (සිං. V 85), ඉමවාදිසු 'අවතක' සද්දෙව ආගතතා.

(4)

31. මහණෙනි, යම් මහණෙක් රහත් වූයේ ගෙවුණු ආසුර ඇත්තේ වැස නිම කළ මහබඩුසර ඇත්තේ කළ සිවුමගකිස ඇත්තේ බහා නැගූ කෙලෙස්වර ඇත්තේ පැමිණි රහත්පල ඇත්තේ ගෙවුණු හවබකුන ඇත්තේ මැනවින් දැන මිදුණේ වේ ද, හෙතෙමින් පාටිච්ඡ පාටිච්චගයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැනී. පාටිච්ඡ පාටිච්චගයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන පාටිච්ඡ (තණ්හාදිවසයෙන්) මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. පාටිච්ඡයෙහි (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. පාටිච්ඡයෙන් (බැහැර) ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. ‘පාටිච්ඡ මාගේ ය’යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. පාටිච්ඡ අභිනන්දනය නො කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: රාගය සමිණ විමෙන් විතරාග වූ හෙයින්.

32. අබ්බාතුව.... තෙජස.... (දුෂ්ටධර්ම)නිවෘත්තය නිවෘත්තයෙන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැනී. නිවෘත්තය නිවෘත්තයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන නිවෘත්තය (තණ්හාදිවසයෙන්) මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. නිවෘත්තයෙහි (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. නිවෘත්තයෙන් (බැහැර) ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. ‘නිවෘත්තය මාගේ ය’යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. නිවෘත්තය අභිනන්දනය නො කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: රාගය සමිණ විමෙන් විතරාග වූ හෙයින්.

(සමිණාසුච්චගයෙන් දුට්ඨිකතයෙහි සතරවැනි භූමි පරිච්ඡේදය යි.)

(5)

33. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් රහත් වූයේ ගෙවුණු ආසුර ඇත්තේ වැස නිම කළ මහබඩුසර ඇත්තේ කළ සිවුමගකිස ඇත්තේ බහා නැගූ කෙලෙස්වර ඇත්තේ පැමිණි රහත්පල ඇත්තේ ගෙවුණු හවබකුන ඇත්තේ මැනවින් දැන (කෙලෙසුන් කෙරෙන්) මිදුණේ වේ ද, හෙතෙමින් පාටිච්ඡ පාටිච්චගයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැනී. පාටිච්ඡ පාටිච්චගයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන පාටිච්ඡ (තණ්හාදිවසයෙන්) මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. පාටිච්ඡයෙහි (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. පාටිච්ඡයෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. ‘පාටිච්ඡ මාගේ ය’යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. පාටිච්ඡ අභිනන්දනය නො කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: දෝෂය සමිණ විමෙන් විතරාග වූ හෙයින්.

34. අබ්බාතුව.... තෙජස.... (දුෂ්ටධර්ම)නිවෘත්තය නිවෘත්තයෙන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැනී. නිවෘත්තය නිවෘත්තයෙන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන නිවෘත්තය තණ්හාදිවසයෙන් මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. නිවෘත්තයෙහි (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. නිවෘත්තයෙන් බැහැර (ආත්මය පිහිටියේ ය යි) මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. ‘නිවෘත්තය මාගේ ය’යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. නිවෘත්තය අභිනන්දනය නො කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: දෝෂය සමිණ විමෙන් විතරාග වූ හෙයින්.

(සමිණාසුච්චගයෙන් තාට්ඨිකතයෙහි සත්වැනි භූමිපරිච්ඡේදය යි.)

(6)

35. යොටි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරතං භික්ඛාසප්පා දුට්ඨිභවා කත-
කරණීයො ඔතිභානාරො අනුප්පානසදුප්පා පරික්ඛින්නවසංයොජනො
සමදඤ්ඤාමුත්තො, සොපි පස්මිං පස්විතො අභිජානාති. පස්මිං
පස්විතො අභිඤ්ඤාය පස්මිං න මඤ්ඤාති. පස්මියා න මඤ්ඤාති. පස්විතො න
මඤ්ඤාති. පස්මිං මෙහි න මඤ්ඤාති. පස්මිං නාභිනායාති. කං කියං
හෙතු ? බයා මොගස්ස විතමොගතං.

36. ආපං-පෙ- තෙජං-පෙ- තිබ්බානං තිබ්බානතො අභිජානාති.
තිබ්බානං තිබ්බානතො අභිඤ්ඤාය තිබ්බානං න මඤ්ඤාති. තිබ්බානසමිං න
මඤ්ඤාති. තිබ්බානතො න මඤ්ඤාති. තිබ්බානං මෙහි න මඤ්ඤාති.
තිබ්බානං නාභිනායාති. කං කියං හෙතු ? බයා මොගස්ස විතමොගතං.

(භිත්තසමග චතුස්සකනායෙ සමගානාභුමි² පරිචෙත්ථි³)

(7)

37. කථානතොපි භික්ඛවෙ අරතං සමමාසබ්බුද්ධො පස්මිං පස්විතො
අභිජානාති. පස්මිං පස්විතො අභිඤ්ඤාය පස්මිං න මඤ්ඤාති. පස්මියා න
මඤ්ඤාති. පස්විතො න මඤ්ඤාති. පස්මිං මෙහි න මඤ්ඤාති. පස්මිං
නාභිනායාති. කං කියං හෙතු ? පරිඤ්ඤාතං තං⁴ කථානසංඝාති වදුමි.

38. ආපං-පෙ- තෙජං-පෙ- තිබ්බානං තිබ්බානතො අභිජානාති.
තිබ්බානං තිබ්බානතො අභිඤ්ඤාය තිබ්බානං න මඤ්ඤාති. තිබ්බානසමිං න
මඤ්ඤාති. තිබ්බානතො න මඤ්ඤාති. තිබ්බානං මෙහි න මඤ්ඤාති. තිබ්බානං
නාභිනායාති. කං කියං හෙතු ? පරිඤ්ඤාතං තං⁴ කථානසංඝාති වදුමි.

(සංඝාරග පස්මකනායෙ සත්ථවනභාභුමි පරිචෙත්ථි³)

(8)

39. කථානතොපි භික්ඛවෙ අරතං සමමාසබ්බුද්ධො පස්මිං පස්විතො
අභිජානාති. පස්මිං පස්විතො අභිඤ්ඤාය පස්මිං න මඤ්ඤාති. පස්මියා න
මඤ්ඤාති. පස්විතො න මඤ්ඤාති. පස්මිං මෙහි න මඤ්ඤාති. පස්මිං
නාභිනායාති. කං කියං හෙතු ? නාදු⁵ දුක්ඛස්ස මූලහති ඉති විදිතා,
භවා ජාති, භුතස්ස ජරාමරණහති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ කථාගතො සබ්බසො
තණ්හානා බයා විරාගා නිරෝධා මාගා පටිනිස්සංගා අනුප්පාරං සමමා
සබ්බොධං අභිසබ්බුද්ධො⁶ති වදුමි.

1. ජමාකක - බහුසු.

2. භික්ඛාසවච්ඡසන ජමාකකභුමි, මජ්ඣ. සං.

3. පරිචෙත්ථිදෙ, සං. පරිචෙත්ථිදෙ නිවසිතො, මජ්ඣ.

4. පරිඤ්ඤාතං, සි I. සි II. PTS.

5. සත්ථවනාන - බහුසු.

සත්ථව්‍යසන සත්ථවනාන භුමි, මජ්ඣ. සං.

6. නාදු, මජ්ඣ. PTS

(6)

35. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් රහත් වූයේ ඤාණ වූ ආසුච ඇත්තේ වූ සු මගබ්බසර ඇත්තේ කාතකාත්‍ය වූයේ බැවු කෙලෙස්බර ඇත්තේ පැමිණි රහත් පල ඇත්තේ ගුණ භවබ්බත ඇත්තේ මැනවින් දැන කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුණේ වෙ ද, හෙ තෙමේත් පාච්චිය පාච්චි වශයෙන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැනි. පාච්චිය පාච්චි වශයෙන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පාච්චිය (නණ්ණාදියෙන්) මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. පාච්චියෙහි ආත්මය පිහිටියේ ය යි නො හනිති. පාච්චියෙන් බැහැර ආත්මය පිහිටියේ ය යි නො හනිති. පාච්චිය මාගේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. පාච්චිය අභිනන්දනය නො කෙරෙයි. කවර හෙයින්? යත්: මොහය ඤාණ විමෙන් විතමොහ වූ හෙයින්.

36. අප්...තෙජස්...(පරමදුෂ්ටබ්බිතිඒඒණය) නිඒඒණ වශයෙන් දැනි. නිඒඒණය නිඒඒණ වශයෙන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන නිඒඒණය ආත්මය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. නිඒඒණයෙහි ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. නිඒඒණයෙන් බැහැර ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි නිඒඒණය මාගේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙයි. නිඒඒණය අභිනන්දනය නො කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මොහය ඤාණ විමෙන් විතමොහ වූ හෙයින්.

ඤාණාසුච වශයෙන් චතුර්මයෙහි අසංඝ්‍රහි පරිචෙදය යි.

(7)

37. අභිත් වූ සමයක් සමුද්ධි වූ තථාගතයෝ ද පාච්චිය පාච්චි වශයෙන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැනි. පාච්චිය පාච්චි වශයෙන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පාච්චිය (නණ්ණාදි වසයෙන්) මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. පාච්චියානුවෙහි ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. පාච්චි-බානුවෙන් බැහැර ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. පාච්චිය මාගේ ය යි අභිනන්දනය නො කෙරෙත්. ඒ කවර හෙයින්? යත්: තථාගතයන් එය පිරිසිදු දත් හෙයින් යි කියමි.

38. අප්...තෙජස්...පරමදුෂ්ටබ්බිතිඒඒණය නිඒඒණවශයෙන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැනි. නිඒඒණය නිඒඒණ වශයෙන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන නිඒඒණය නණ්ණාදින් මඤ්ඤානා නො කෙරෙත් නිඒඒණයෙහි ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. නිඒඒණයෙන් බැහැර ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. නිඒඒණය මාගේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. නිඒඒණය අභිනන්දනය නො කෙරෙත්. ඒ කවර හෙයින්? යත්: තථාගතයන් නිරවශෙෂයෙන් එය පිරිසිදු දත් හෙයින් යි කියමි.

ශාසනාවශයෙන් සුචර්මයෙහි සප්තමහුමි පරිචෙදය යි.

(8)

39. මහණෙනි, අභිත් වූ සමයක් සමුද්ධි වූ තථාගතයෝ ද පාච්චිය පාච්චි වශයෙන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැනි. පාච්චිය පාච්චි වශයෙන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පාච්චිය ආත්මය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. පාච්චියෙහි ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. පාච්චියෙන් බැහැර ආත්මය පිහිටියේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. පාච්චිය මාගේ ය යි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. පාච්චිය අභිනන්දනය නො කෙරෙත්. ඒ කවර හෙයින්? යත්: “නන්දසංඛ්‍යාත තෘණොච දුකට මූල වේ. භවයෙන් ඉපැදීම වෙයි. උපත්තනුට ජරාමරණ වේ” යි මෙසේ (පිළිසසුමුපා) දත් හෙයින්. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ම තථාගතයන් වහන්සේ (මෙසේ පිළිසසුමුපා දැන) සම්ප්‍රකාරයෙන් තෘණොචත් ඤාණ කිරීමෙන් නිරෝධයෙන් නාශයෙන් දුරලීමෙන් අනුත්තර සමයක් සම්මොඛිය මොනොවට අවබෝධ කළහේක් ද එහෙයින් යි කියමි.

40. ආරං¹ -පෙ- තෙජං -පෙ- නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිජාතාති, නිබ්බානං නිබ්බානතො අභිඤ්ඤාය නිබ්බානං න මඤ්ඤති, නිබ්බානසමිං න මඤ්ඤති නිබ්බානතො න මඤ්ඤති නිබ්බානං මෙති න මඤ්ඤති, නිබ්බානං නාභිනන්ති. තං කිසං හෙතු? “නන්දී² දුක්ඛස්ස මූලනති ඉති විදිතා භවා ජාති, භුතස්ස ජරාමරණන්ති.” තස්මාතින භික්ඛවෙ තථාගතො සබ්බසො තණ්හානං ඛයා විරුගා නිරුධො වාගා පටිනිස්සංගො අනුත්තරං සමොසමොඛං අභිසම්මුද්ධොති වදාමිති.

(සජ්ජාරහ දුතියකතයෙ අවස්ථානකභූමි³ පරිචේදි.)

ඉද්ධවොච භගවා.⁴ න තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනන්ති.⁵

මූලපර්යායසුත්තං පඨමං.⁶

1. 1. 2

සබ්බාසවසුත්තං

1. එවං මේ⁷ සුත්තං: එකං සමයං භගවා භාවජනීයං විහරන් ඤජතවතො අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරුමෙ. නත්ත ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

2. සබ්බාසවසංවරපර්යායං වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි,⁸ තං සුණාථ, සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිස්සාමිති. එවං භනෙති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

3. ජාතතො අහං භික්ඛවෙ පස්සතො ආසවානං ඛයං වදාමි, නො අජාතතො, නො අපස්සතො. කිඤ්ච භික්ඛවෙ ජාතතො කිං⁹ පස්සතො ආසවානං ඛයො හොති? ¹⁰ යොනිස්සො ව මහාසිකාරං.¹¹ අයොනිස්සො ව මහසිකාරං. අයොනිස්සො භික්ඛවෙ මනසිකරෙතො අනුප්පන්නා වෙච ආසවා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව ආසවා පටිඤ්ඤන්ති. යොනිස්සො¹² ව ඛො භික්ඛවෙ මනසිකරෙතො අනුප්පන්නා වෙච ආසවා න උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව ආසවා පඨිගන්ති.¹³

1. -පෙ- ආරං, ස්‍යා. ආරං -පෙ-, PTS.

2. නන්දී, මජ්ඣ. PTS.

3. තථාගතවසෙන අවස්ථානකභූමි - මජ්ඣ. ස්‍යා.

4. න අත්තමො තෙ භික්ඛු, ස්‍යා. අත්තමො තෙ භික්ඛු, PTS.

5. නාසිනන්ති, කප්ථි.

6. මූලපර්යායසුත්තං නිවර්තං පඨමං, මජ්ඣ..

7. එවමෙම, ස්‍යා. PTS. 8. දෙසෙස්සා, සිමු. 9. කිඤ්ච, මජ්ඣ..

10. ඛයං වදාමි, මජ්ඣ. 11. මහසිකාරෙ, කප්ථි.

12. යොනිස්සො ව සික්ඛවෙ, ස්‍යා. 13. පඨිගන්ති, ස්‍යා.

40. අප්...තෙජස්...(පරමදුෂ්ටමි) නිව්වාණය නිව්වාණවශයෙන් විශිෂ්ට-
 ඥානයෙන් දැනිත්. නිව්වාණය නිව්වාණවශයෙන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන
 නිව්වාණය ආත්මය සි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. නිව්වාණයෙහි ආත්මය
 පිහිටියේ ය සි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. නිව්වාණයෙන් බැහැර ආත්මය
 පිහිටියේ ය සි මඤ්ඤානා නො කෙරෙත්. නිව්වාණය මාත්මය සි මඤ්ඤානා
 නො කෙරෙත්. නිව්වාණය අභිනාදනය නො කෙරෙත්. ඒ කවර හෙයින්?
 යත්: “නාන්දසංකප්පානා ආරාධනාං දුක්ඛං මූලං වේ. භවයෙන් ඉපැදීම වේ.
 උපත්තනුට ජරාමරණං වේ” යි මෙසේ (පිටිසංසුච්චා) දන් හෙයින්.
 මහණෙනි, යම් භෙදයකින් ම භවතත්ත්වයන් වහන්සේ (මෙසේ පිටිසංසුච්චා
 දන්) සම්ප්‍රකාරයෙන් නාමරූපයන් සායකිච්ඡේදනේ විරාගයෙන් නිරෝධයෙන්
 නාමරූපයෙන් දුර්ලබයෙන් අනුත්තර සංඝාත්සංකප්පානා මොනොවට අවබෝධ
 කළයුත් ද, එහෙයින් නිව්වාණය නිව්වාණය.

(භාග්‍යාවශයෙන් දැනිත්තයෙහි අසම්මතය පරිච්ඡේදය යි.)

භාග්‍යාවශයෙන් වහන්සේ මෙය වදාළයුතුය. ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යාවශයෙන්
 වහන්සේගේ භාවිතය අනුමෝදන් නො වූහ. (එහි අර්ථය නොදන් බැවින්
 තුටු නො වූහ යි සු සේසි)

පළමුවන මූලපරිච්ඡේදය සූත්‍රය යි.

1. 1. 2

සබ්බසංඝ සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යාවශයෙන් වහන්සේ
 සැවත්තුමර සම්ප්‍රකාරයෙන් පෙන්නවන නම් වූ අනේමිඬුසිටුහුගේ ආරාධනයෙහි
 වැඩවාසය කරන සේක. භාග්‍යාවශයෙන් වහන්සේ මහණෙනි සි භික්ෂූන්
 ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු වහන්සේ සාග්‍යාවශයෙන් වහන්සේට පිළිවදන්
 ඇස්සූහ. භාග්‍යාවශයෙන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදාළ සේක.

2. මහණෙනි, කොපට සියලු ආසුරයන්ගේ සංවරකාරණය (අනුප්පාද
 හෙතුව) දෙසනා කරන්නෙමි. එය අපව. මනා කොට මෙතෙහි කරව.
 දෙසමි සි වදාළ සේක. ‘එසේ ය වහන්සැ’ යි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යාවශයෙන්
 වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්සූහ. භාග්‍යාවශයෙන් වහන්සේ මේ කාරණය වදාළ
 සේක:

3. මහණෙනි, මම (නුවණින්) දන්නනුට දක්නනුට ආසුරයන්ගේ සංසය
 කිරීම කියමි. නො දන්නනුට නො දක්නනුට නො කියමි. යළි දු මහණෙනි,
 කුමක් දන්නනුට කුමක් දක්නනුට ආසුරයන් වේ ද? යොනිසොමනසි-
 කාරය ද අයොනිසොමනසිකාරය ද (දන්නනුට දක්නනුට ආසුරයන්) වේ.
 මහණෙනි, නුවණින් මෙතෙහි කරන්නනුට නුවන්නා වූ ද ආසුරයෝ
 උපදිති. උපන්නා වූ ද ආසුරයෝ වැඩෙති. මහණෙනි, නුවණින් මෙතෙහි
 කරන්නනුට නුවන්නා වූ ද ආසුරයෝ නුවෙති. උපන්නා වූ ද ආසුරයෝ
 ප්‍රතිච්ඡේද වෙති.

4. අනුචිතකම්මෙ ආසවා දුස්සනා පහානබ්බා, අනුචිත ආසවා සංවර පහානබ්බා, අනුචිත ආසවා පටිසෙවනා පහානබ්බා, අනුචිත ආසවා අභිවාසනා පහානබ්බා, අනුචිත ආසවා පරිවර්ජනා පහානබ්බා, අනුචිත ආසවා විනොදනා පහානබ්බා, අනුචිත ආසවා භාවනා පහානබ්බා.

5. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ආසවා දුස්සනා පහානබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ අස්සුභවා සුපුරුෂ්ඨො අරියානං අදුස්සාපී අරියධම්මස්ස අකොච්ඤෙ අරියධම්මෙ අචිතීනො, සපුරුසානා අදුස්සාපී සපුරුසධම්මස්ස අකොච්ඤෙ සපුරුසධම්මෙ අචිතීනො මනසිකරණීයෙ ධම්මෙ නසප්පානාති, අමනසිකරණීයෙ ධම්මෙ නසප්පානාති. සො මනසිකරණීයෙ ධම්මෙ අසප්පානානෙතො අමනසිකරණීයෙ ධම්මෙ අසප්පානානෙතො යෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා නෙ ධම්මෙ මනසි කරෙති, යෙ ධම්මා මනසිකරණීයා නෙ ධම්මෙ න මනසි කරෙති.

6. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ මනසි කරෙති? යස්ස භික්ඛවෙ ධම්මෙ මනසි කරෙතො අනුසුභොතා වා කාමාසවො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා කාමාසවො පට්ඨස්සති, අනුසුභොතා වා භවාසවො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා භවාසවො පට්ඨස්සති, අනුසුභොතා වා අච්ඡාසවො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා අච්ඡාසවො පට්ඨස්සති. ඉමෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ මනසි කරෙති.

7. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ධම්මා මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ න මනසි කරෙති? යස්ස භික්ඛවෙ ධම්මෙ මනසි කරෙතො අනුසුභොතා වා කාමාසවො න උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා කාමාසවො පට්ඨස්සති¹; අනුසුභොතා වා භවාසවො න උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා භවාසවො පට්ඨස්සති; අනුසුභොතා වා අච්ඡාසවො න උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා අච්ඡාසවො පට්ඨස්සති. ඉමෙ ධම්මා මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ න මනසි කරෙති.

8. නස්ස අමනසිකරණීයානං ධම්මානං මනසිකාරා මනසිකරණීයානං ධම්මානං අමනසිකාරා අනුසුභොතා වෙච ආසවා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච ආසවා පට්ඨස්සන්ති.

4. මහණෙනි, සෝවත්මහනුවණින් පහ කළ යුතු ආසුව ඇත. සමානිසබ්බාසාන සංවරයෙන් පහ කළ යුතු ආසුව ඇත. ඥානසංවර-සබ්බාසාන ප්‍රත්‍යවේක්ෂාප්‍රතිපත්තියෙන් පහ කළ යුතු ආසුව ඇත. සංනානිසංවරසබ්බාසාන අධිවාසනායෙන් පහ කළ යුතු ආසුව ඇත. ශීලසංවරසබ්බාසාන පරිවර්ජනයෙන් පහ කළ යුතු ආසුව ඇත. විශ්ඨ සංවර සබ්බාසාන විනෝදනයෙන් පහ කළ යුතු ආසුව ඇත. උපරිමාගීත්‍රය නා සමප්‍රසුක්ක බොධ්‍යඛනයන්ගේ භාවනාවෙන් පහ කළ යුතු ආසුව ඇත.

5. මහණෙනි, සෝවත්මහ නුවණින් පහ කළ යුතු වූ ආසුවයෝ කවරහ ? යත්: මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි බ්‍රහ්මාදි ආභියන් නො දන්නා වූ ආභිධම්මයෙහි අදක්ඛ වූ ආයඨිධම්මයෙහි නො හික්මුණා වූ, බ්‍රහ්මාදි සන්පුරුෂයන් නො දන්නා සුළු සන්පුරුෂධම්මයෙහි අදක්ඛ වූ සන්පුරුෂධම්මයෙහි නො හික්මුණු අශ්‍රැතවත් පාඨන්ජන තෙමේ මෙනෙහි කළ යුතු ධර්මයන් නො දනී. මෙනෙහි නො කළ යුතු ධර්මයන් නො දනී. මෙනෙහි කළ යුතු ධර්මයන් නො දන්නා නො මෙනෙහි කළ යුතු ධර්මයන් නො දන්නා හෙ තෙමේ යම් ධර්ම කෙනෙක් නො මෙනෙහි කළ යුත්තාහු නම්, ඒ ධර්මයන් මෙනෙහි කෙරෙයි. යම් ධර්ම කෙනෙක් මෙනෙහි කළ යුත්තාහු නම්, ඒ ධර්මයන් මෙනෙහි නො කෙරෙයි.

6. මහණෙනි, යම් ධර්ම කෙනකුත් මෙනෙහි කෙරේ නම්, මෙනෙහි නො කළ යුතු ඒ ධර්මයෝ කවරහ ? යත්: මහණෙනි, යම් ධර්ම කෙනකුත් මෙනෙහි කරන්නහුට නූපත් කාමාසුචය හෝ උපදී ද, උපත් කාමාසුචය හෝ වැඩේ ද, නූපත් භවාසුචය හෝ උපදී ද, උපත් භවාසුචය හෝ වැඩේ ද, නූපත් අවිද්‍යාසුචය හෝ උපදී ද, උපත් අවිද්‍යාසුචය හෝ වැඩේ ද, යම් ධර්ම කෙනකුත් මෙනෙහි කෙරේ නම්, මොහු ඒ මෙනෙහි නො කළ යුතු ධර්මයෝ යි.

7. මහණෙනි, යම් ධර්ම කෙනකුත් මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, මෙනෙහි කළ යුතු ඒ ධර්මයෝ කවරහ ? යත්: මහණෙනි, යම් ධර්ම කෙනකුත් මෙනෙහි කරන්නහුට නූපත් කාමාසුචය හෝ නූපදී ද, උපත් කාමාසුචය හෝ ප්‍රතිණ වේ ද, නූපත් භවාසුචය හෝ නූපදී ද, උපත් භවාසුචය හෝ ප්‍රතිණ වේ ද, නූපත් අවිද්‍යාසුචය හෝ නූපදී ද, උපත් අවිද්‍යාසුචය හෝ ප්‍රතිණ වේ ද, යම් ධර්ම කෙනකුත් මෙනෙහි නො කෙරේ නම්, මොහු ඒ මෙනෙහි කළ යුතු ධර්මයෝ යි.

8. මෙනෙහි නො කළ යුතු ධර්මයන් මෙනෙහි කිරීමෙන් මෙනෙහි කළ යුතු ධර්මයන් නො මෙනෙහි කිරීමෙන් ඔහුට නූපන්නා වූ ද, ආසුවයෝ උපදිති. උපන්නා වූ ද ආසුවයෝ වැඩෙති.

9. සො ඵලං අයොනිසො මනසි කරොති: අහොසිං නු බො අහං අතිතමද්ධානං, න නු බො අහොසිං අතිතමද්ධානං, කීනනු බො අහොසිං අතිතමද්ධානං, කථනනු බො අහොසිං අතිතමද්ධානං, කිං හුචා කිං අහොසිං නු බො අහං අතිතමද්ධානං. හට්ඨස්සාමි නු බො අහං අනාගතමද්ධානං, න නු බො හට්ඨස්සාමි අනාගතමද්ධානං, කීනනු බො හට්ඨස්සාමි අනාගතමද්ධානං, කථනනු බො හට්ඨස්සාමි අනාගතමද්ධානං, කිං හුචා කිං හට්ඨස්සාමි නු බො අහං අනාගතමද්ධානනාහි.¹ ඵතරති වා පච්චුප්පන්නං,² අද්ධානං අජ්ඣන්තං කථංකමි හොති: අහං නු බොසමි, නො නු බොසමි, කීනනු බොසමි, කථං නු බොසමි, අයං නු බො සහොතා කුතො ආගතො; සො කුතිං ගාමි හට්ඨස්සතිති.

10. තස්ස ඵලං අයොනිසො මනසි කරොතො ඡන්තං දිට්ඨිතං අඤ්ඤාතරු දිට්ඨි උප්පජ්ජති: අහි මෙ අත්තාති වාස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨි උප්පජ්ජති, හහි මෙ අත්තාති වාස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨි උප්පජ්ජති, අත්තතාව අත්තාතං සඤ්ජානාමිති වාස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨි උප්පජ්ජති, අත්තතාව අත්තාතං සඤ්ජානාමිති වාස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨි උප්පජ්ජති, අත්තතාව අත්තාතං සඤ්ජානාමිති වාස්ස සච්චතො ථෙතතො දිට්ඨි උප්පජ්ජති, අථ වා පනස්ස ඵලං දිට්ඨි හොති: යො³ මෙ අයං අත්තා වදෙ චෙදෙයො⁴ තනු තනු කප්පාණ්ටාපකාතං කමමානං විපාකං පටිසංචෙදෙති, සො බො පන මෙ අයං අත්තා තිච්චො ධූවො සස්සතො අභිපරිණාමධම්මො සස්සතිසමං තථෙව ඵස්සතිති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගතනං⁵ දිට්ඨිකාන්තාඤ්ඤා⁶ දිට්ඨිචුක්ඛකං දිට්ඨිචුප්පජ්ජිතං දිට්ඨි-සංයොජනං. දිට්ඨිසංයොජනසංයුතො භික්ඛවෙ අසසුතවා පුට්ඨජ්ජනො න පරිමුච්චති ජාතියා ජරාමරණෙන⁷ සොකෙති පරිදෙවෙති දුකෙති දෙමනස්සෙති උප්පයාසෙති;⁸ න පරිමුච්චති දුකසමාති වදමි.

11. සුත්ථා ව බො භික්ඛවෙ අරියසාවකො අරියානං දස්සාමි අරියධම්මස්ස කොච්ඡෙදෙ අරියධම්මෙ සුචිතීතො සපුරිසානං දස්සාමි සපුරිසධම්මස්ස කොච්ඡෙදෙ සපුරිසධම්මෙ සුචිතීතො මනසිකරණීයෙ ධම්මෙ පජානාති, අමනසිකරණීයෙ ධම්මෙ පජානාති. සො මනසිකරණීයෙ ධම්මෙ පජානනො අමනසිකරණීයෙ ධම්මෙ පජානනො යෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා තෙ ධම්මෙ න මනසි කරොති, යෙ ධම්මා මනසිකරණීයා තෙ ධම්මෙ මනසි කරොති.

1. අනාගතමද්ධානං, කප්පමි. 2. පච්චුප්පන්නමද්ධානං, මජ්ඣං. 3. සො, කප්පමි.
4. අත්තාව චෙදෙයො, සත්තං. 5. දිට්ඨිගතණං, සත්තං.
6. දිට්ඨිකාන්තාරං, සිං. PTS. 7. ජරාය මරණෙන, මජ්ඣං, සත්තං.
8. සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසුප්පයාසෙති, සත්තං.

9. හෙතෙමේ මෙසේ නුනුවණින් මෙනෙහි කරයි: මම අතීත කාලයෙහි වූයෙමි දෝ හෝ, අතීත කාලයෙහි නුවූයෙමි දෝ හෝ, අතීත කාලයෙහි (ඡායාදි විසින්) කවරෙක් වූයෙමි දෝ හෝ, අතීත කාලයෙහි (සටහන් විසින්) කෙසේ වූයෙමි දෝ හෝ, මම අතීත කාලයෙහි කවරෙක් ව සිට කවරෙක් වූයෙමි දෝ හෝ, මම අනාගත කාලයෙහි වෙමි දෝ හෝ, අනාගත කාලයෙහි නො වෙමි දෝ හෝ, අනාගත කාලයෙහි කවරෙක් වෙමි දෝ හෝ, අනාගත කාලයෙහි කෙසේ වෙමි දෝ හෝ, මම අනාගත කාලයෙහි කවරෙක් වැ සිට කවරෙක් වෙමි දෝ හෝයි. දැන් වර්තමානයෙහි ද නමා කෙරෙහි සැක ඇත්තේ වෙයි: මම වෙමි දෝ හෝ, මම නො වෙමි දෝ හෝ, කවරෙක් වෙමි දෝ හෝ, කෙසේ වෙමි දෝ හෝ, මේ සත්ත්වතෙම කොයින් ආයේ දෝ හෝ, හේ කොහි යන්නේ දෝ හෝ යි.

10 මෙසේ නුනුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහුට සවැදූරුම් දූෂටින් අතුරෙන් එක්තරා දූෂටියෙක් උපදි: මාගේ ආත්මය ඇතැයි සත්‍යවශයෙන් සර්වවශයෙන් ඔහුට (ශාශවත) දූෂටිය උපදි. මාගේ ආත්මය නැතැයි සත්‍යවශයෙන් සර්වවශයෙන් ඔහුට (උචේද) දූෂටිය උපදි. (සංඥසකකි සබ්බාන) මම් ම (තදන්‍යස්කකිසබ්බාන) ආත්මය හැඳින ගනිමි යි සත්‍යවශයෙන් සර්වවශයෙන් ඔහුට දූෂටිය උපදි. (සංඥස්කකිසබ්බාන) මම් ම (තදන්‍යස්කකිසබ්බාන) අනාත්මය හැඳින ගනිමි යි සත්‍යවශයෙන් සර්වවශයෙන් ඔහුට දූෂටිය උපදි. අනාත්ම වූ (සංඥසබ්බාන) මම් ම (තදන්‍යස්කකිසබ්බාන) ආත්මය හැඳින ගනිමි යි සත්‍යවශයෙන් සර්වවශයෙන් ඔහුට දූෂටිය උපදි. යළි දු ඔහුට මෙබඳු දූෂටියෙක් වෙයි: මාගේ යම් මේ ආත්මයෙක් බණනුයේ (වාක්කම් කරන්නේ) සුවදක් විද ගනුයේ ඒ ඒ නැත කුශලාකුශලකම්මපාකය විදි ද, මා සතු ඒ මේ ආත්මය වතාහි නිත්‍ය ය. නහවුරු ය. සාපිකාලිකය. නො පෙරෙලෙන සමභාව ඇත්තේ ය. ශාශවතිකයන් මෙන් නො වෙනස් ව සිටිතේ ය යි කියා යි. මහණෙනි, මෙය දූෂටිගත යයි ද, දූෂටිගත ය යි ද, දූෂටිකාන්තාර ය යි ද, (සම්ඳිටු විනිවිදිනා හෙයින්) දූෂටිමූලක ය යි ද, දූෂටිසංයෝජන ය යි ද කියනු ලැබේ. මහණෙනි, දූෂටිසංයෝජනයෙන් සංයුක්ත වූ අශ්‍රැතවන් පාඨග්ජන තෙම ජාතියෙන්, ජරාවෙන්, මරණයෙන්, ශොකයෙන්, වැලපීමෙන්, කායිකදුකින්, මානසිකදුකින්, දුඃච ආයාසයෙන් නො මිදේ. සියලු සසර දුකින් නො මිදේ ය යි කියමි.

11. මහණෙනි, ආයස්සන් දක්නාසුලු, ආයස්සිධම්මයෙහි දක්‍ෂ, ආයස්සිධම්මයෙහි මොනවට හික්මුණු, සත්පුරුෂයන් දක්නා සුලු, සත්පුරුෂ-ධම්මයෙහි දක්‍ෂ, සත්පුරුෂධම්මයෙහි මොනවට හික්මුණු ශ්‍රාවණ (ආගමාධිගම-සමපන්න) ආයස්සිශ්‍රාවක තෙමේ මෙනෙහි කළ යුතු බව දනි. මෙනෙහි නො කළ යුතු බව දනි. හෙතෙමේ මෙනෙහි කළ යුතු බව දන්නේ මෙනෙහි නො කළ යුතු බව දන්නේ යම් බව මෙනෙහි නො කළ යුතු නම්, ඒ බව මෙනෙහි නො කරයි. යම් බව මෙනෙහි කළ යුතු නම්, ඒ බව මෙනෙහි කරයි.

12. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා, යෙ ධම්මෙ න මනසි කරෙති? යස්ස භික්ඛවෙ ධම්මෙ මනසි කරෙතො අනුප්පනො වා කාමාසවො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා කාමාසවො පච්ඤති. අනුප්පනො වා භවාසවො¹ -පෙ- අවිජ්ජාසවො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා අවිජ්ජාසවො පච්ඤති. ඉමෙ ධම්මා න මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ න මනසි කරෙති.

13. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ධම්මා මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ මනසි කරෙති? යස්ස භික්ඛවෙ ධම්මෙ මනසි කරෙතො අනුප්පනො වා කාමාසවො න උප්පජ්ජති, උප්පනො වා කාමාසවො පභීයති. අනුප්පනො වා භවාසවො² -පෙ- අවිජ්ජාසවො න උප්පජ්ජති, උප්පනො වා අවිජ්ජාසවො පභීයති. ඉමෙ ධම්මා මනසිකරණීයා යෙ ධම්මෙ මනසි කරෙති.

14. තස්ස අමනසිකරණීයානං ධම්මානං අමනසිකාරා මනසිකරණීයානං ධම්මානං මනසිකාරා අනුප්පනො වෙච්ඡ ආසවා න උප්පජ්ජන්ති, උප්පනො ච ආසවා පභීයන්ති. සො ඉදං දුක්ඛනති යොනිසො මනසි කරෙති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යොනිසො මනසි කරෙති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යොනිසො මනසි කරෙති, අයං දුක්ඛනිරෝධානානිපට්ඨානි යොනිසො මනසි කරෙති. තස්ස ඵලං යොනිසො මනසිකරෙතො තිණ්ණි සංයෝජනානි පභීයන්ති: සක්කායදිට්ඨි විචිතිවජ්ජා සීලබ්බතපරමාසො³. ඉමෙ ථූව්වනති භික්ඛවෙ ආසවා දුස්සනා පහාතබ්බා.

15. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ආසවා සංවරා පහාතබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසංඛා යොනිසො චක්ඛුන්ද්‍රියසංවරසංවුතො විහරති. යං⁴ භික්ඛු භික්ඛවෙ චක්ඛුන්ද්‍රියසංවරං අසංවුතස්ස විහරතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විඝාතපරිලාභා, චක්ඛුන්ද්‍රියසංවරසංවුතස්ස විහරතො ඵලං ස තෙ ආසවා විඝාතපරිලාභා න නොනති. පටිසංඛා යොනිසො සොතින්ද්‍රියසංවරසංවුතො විහරති -පෙ- ඝාතින්ද්‍රියසංවරසංවුතො විහරති -පෙ- ජීවතින්ද්‍රියසංවරසංවුතො විහරති -පෙ- කායින්ද්‍රියසංවරසංවුතො විහරති -පෙ- පටිසංඛා යොනිසො මතින්ද්‍රියසංවරසංවුතො විහරති. යං භික්ඛු භික්ඛවෙ මතින්ද්‍රියසංවරං අසංවුතස්ස විහරතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විඝාතපරිලාභා, මතින්ද්‍රියසංවරසංවුතස්ස විහරතො ඵලං ස තෙ ආසවා විඝාතපරිලාභා න නොනති. යං භික්ඛු භික්ඛවෙ සංවරං අසංවුතස්ස විහරතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විඝාතපරිලාභා, සංවරසංවුතස්ස විහරතො ඵලං ස තෙ ආසවා විඝාතපරිලාභා න නොනති. ඉමෙ ථූව්වනති භික්ඛවෙ ආසවා සංවරා පහාතබ්බා.

1 උප්පජ්ජති, උප්පනො වා භවාසවො පච්ඤති, අනුප්පනො වා, මජ්ඣ. සූ. 2

2 ය උප්පජ්ජති, උප්පනො වා භවාසවො පභීයති. අනුප්පනො වා, මජ්ඣ. සූ.

3. සීලබ්බත, සූ.

4. යෙද්ධස්ස, මජ්ඣ. සූ.

12. මහණෙනි, යම් ධර්ම කෙනකුත් මෙතෙහි නො කෙරේ නම්, මෙතෙහි නො කළ යුතු වූ ඒ ධර්මයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, යම් ධර්ම කෙනකුත් මෙතෙහි කරන ඔහුට නූපත්තා වූත් කාමාසුවය උපදී ද, උපත්තා වූත් කාමාසුවය වැඩේ ද, නූපත්තා වූත් භවාසුවය උපදී ද, උපත්තා වූත් භවාසුවය වැඩේ ද, නූපත්තා වූත් අවිඤ්ඤාසුවය උපදී ද, උපත්තා වූත් අවිඤ්ඤාසුවය වැඩේ ද, මොහු වතාහි, යම් ධර්ම කෙනකුත් මෙතෙහි නො කෙරේ නම්, මෙතෙහි නො කළ යුතු වූ ඒ ධර්මයෝ සි.

13. මහණෙනි, යම් ධර්ම කෙනකුත් මෙතෙහි කෙරේ නම්, මෙතෙහි කළ යුතු වූ ඒ ධර්මයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, යම් ධර්ම කෙනකුත් මෙතෙහි කරන ඔහුට නූපත්තා වූත් කාමාසුවය නො උපදී ද, උපත්තා වූත් කාමාසුවය ප්‍රතිණ වේ ද, නූපත්තා වූත් භවාසුවය නො උපදී ද, උපත්තා වූත් භවාසුවය ප්‍රතිණ වේ ද, නූපත්තා වූත් අවිඤ්ඤාසුවය නො උපදී ද, උපත්තා වූත් අවිඤ්ඤාසුවය ප්‍රතිණ වේ ද, මොහු වතාහි, යම් ධර්ම කෙනකුත් මෙතෙහි කෙරේ නම් මෙතෙහි කළ යුතු ඒ ධර්මයෝ සි.

14. ඔහුට මෙතෙහි නො කළ යුතු ධර්මයන් මෙතෙහි නො කිරීමෙන් මෙතෙහි කළ යුතු ධර්මයන් මෙතෙහි කිරීමෙන් නූපත් ආසුවයෝත් නූපදින්, උපත් ආසුවයෝත් ප්‍රතිණ වෙත්. හේ මේ දුකා සි නුවණින් මෙතෙහි කරයි. මේ දුකඛසමුදය සි නුවණින් මෙතෙහි කරයි. මේ දුකඛනිරෝධය සි නුවණින් මෙතෙහි කරයි. මේ දුකඛනිරෝධගාමිනි-පටිපදය සි නුවණින් මෙතෙහි කරයි. මෙසේ නුවණින් මෙතෙහි කරන ඔහුගේ සක්කායදිට්ඨි විවිකිච්ඡා සිලබ්ධපරාමාස යන තුන් සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. මහණෙනි, මොහු දර්ශනයෙන් (සෝවත් මගින්) ප්‍රතිණ කළ යුතු ආසුවයෝ සි කියනු ලැබෙත්.

15. මහණෙනි, සංවරයෙන් ප්‍රතිණ කළ යුතු ආසුවයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ තෙමේ නුවණින් සලකා චක්ඛුරිත්‍යය-සංවරයෙන් සංවෘත ව වෙසේ ද, මහණෙනි, චක්ඛුරිත්‍යය සංවරයෙන් සංවෘත නොවී වසන්තහුට පීඩා කර වූ යම් (කෙලෙස විපාක) පරිදහ කෙනෙක් උපදින් නම්, චක්ඛුරිත්‍යය සංවර සංවෘත ව වසන ඔහුට මෙසේ ඒ පීඩාකර පරිදහයෝ නො වෙත්. නුවණින් සලකා ශ්‍රොත්‍රෙත්‍යය සංවරයෙන් සංවෘත ව වෙසේ ද...නුවණින් සලකා ස්පර්ශෙත්‍යය සංවරයෙන් සංවෘත ව වෙසේ ද...ජ්ඣේවත්‍යය සංවරයෙන්...කායෙත්‍යය සංවරයෙන්...මනිත්‍යය සංවරයෙන් සංවෘත ව වෙසේ ද, මහණෙනි, මනිත්‍යය සංවරයෙන් සංවෘත නොවී වසන්තහුට පීඩාකර වූ යම් පරිදහ කෙනෙක් උපදින් නම්, මනිත්‍යය සංවරයෙන් සංවෘත ව වෙසෙන ඔහුට මෙසේ ඒ පීඩාකර පරිදහයෝ නො වෙත්. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් සංවරයක් නැති ව වාසය කරන්නා වූ ඔහුට වෙහෙස හා දූවිලි සහිත ආසුවයෝ උපදින් ද, සංවරයෙන් යුක්ත ව වාසය කරන්නා වූ ඔහුට මෙසේ ඒ වෙහෙස හා දූවිලි සහිත ආසුවයෝ නො වෙත්. මහණෙනි, මේ ආසුවයෝ සතිසංවරයෙන් පහ කළ යුත්තෝ ය සි කියනු ලැබෙත්.

16. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ආසවා පටිසෙවනා පහාතබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසම්බා යොනිසො මීවරං පටිසෙවති: යාවදෙව සීතස්ස පටිසානාය උණ්හස්ස පටිසානාය ඛංසමකසවාතාතපසිරිංසපසච්ඡානං¹ පටිසානාය යාවදෙව හිරිකොපිතපටිච්ඡාදනන්තං පටිසම්බා යොනිසො පිණ්ඩිපාතං පටියෙවහි: තෙව දවාය න මදය න මණ්ඩනාය න විභූසනාය, යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස ජීතියා යාපනාය විනිසුපරනියා² බ්‍රහ්මචරියානුගහනාය. ඉති පුරුණඤ්ච වෙදනං පටිභම්බාමී, නවඤ්ච වෙදනං න උපපදෙස්සාමී, යාත්‍රා ච මෙ භවිස්සති, අනවර්ණා ච ඵාසුච්ඡායෙ වාති.³ පටිසම්බා යොනිසො සෙනාසනං පටිසෙවති, යාවදෙව සීතස්ස පටිසානාය උණ්හස්ස පටිසානාය ඛංසමකසවාතාතපසිරිංසපසච්ඡානං පටිසානාය යාවදෙව උතුපරිස්සය-විකොදනං⁴ පටිසල්ලානාදුමන්තං. පටිසම්බා යොනිසො ගිලානපච්චය-හෙසජ්ජපරිකාරං පටිසෙවති: යාවදෙව උප්පන්නානං වෙය්‍යාබ්බිකානං වෙදනානං පටිසානාය අබ්‍යාප්තසුච්ඡායාය.⁵ යං භික්ඛ භික්ඛවෙ අපට්ඨෙවතො⁶ උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විසාතපරිලාහා. පටිසෙවතො ඵවංස තෙ ආසවා විසාතපරිලාහා න භොනති. ඉමෙ වුච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා පටිසෙවනා පහාතබ්බා.

17. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ආසවා අබ්බාසනා පහාතබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසම්බා යොනිසො ඛමො හොති සීතස්ස උණ්හස්ස ජ්ඣවර්ණාය පිපාසාය ඛංසමකසවාතාතපසිරිංසපසච්ඡානං, දුරුතතානං දුරුගතානං වචනපථානං, උප්පන්නානං සාරිප්පිකානං වෙදනානං දුක්ඛානං නිප්පානං⁷ බරුතං කවුට්ඨානං අසාතානං අමනාපානං පාණහරුතං අබ්බාසකජාතිකො⁸ හොති. යං භික්ඛ භික්ඛවෙ අනබ්බාසයතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විසාත-පරිලාහා, අබ්බාසයතො ඵවංස තෙ ආසවා විසාතපරිලාහා න භොනති. ඉමෙ වුච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා අබ්බාසනා පහාතබ්බා.

18. කතමෙ ච භික්ඛවෙ ආසවා පරිවර්ණා පහාතබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසම්බා යොනිසො පණ්ඩං හන්ධං පරිවර්ණෙති. වණ්ඩං අස්සං පරිවර්ණෙති. වණ්ඩං ගොණං පරිවර්ණෙති. වණ්ඩං කුක්කුරං පරිවර්ණෙති, අභිං බාණ්ණං කණ්ටකාධානං⁹ සොබ්බං පපාතං වන්දනිකං ඔලිගල්ලං. යථාරූපෙ අනාසනෙ නිසින්නං යථාරූපෙ අගොචරෙ චරන්නං යථාරූපෙ පාපකෙ මිත්තෙ භජන්නං විඤ්ඤා සබ්බමචාරී පාපකෙසු ධාතෙසු ඔක්කප්පෙය්‍යං, සො තඤ්ච අනාසනං තඤ්ච අගොචරං තෙ ච පාපකෙ මිත්තෙ පටිසම්බා යොනිසො පරිවර්ණෙති. යං භික්ඛ භික්ඛවෙ අපරිවර්ණයතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විසාතපරිලාහා. පරිවර්ණයතො ඵවංස තෙ ආසවා විසාතපරිලාහා න භොනති. ඉමෙ වුච්චන්ති භික්ඛවෙ ආසවා පරිවර්ණා පහාතබ්බා.

1. සරිසප, මජ්ඣං. 2. විනිසුපරනියා, ස්‍යා. 3. ඵාසුච්ඡායෙ ව, මජ්ඣං.
4. විකොදන, මජ්ඣං. 5. අබ්‍යාපජ්ජ, කප්ඵි.
6. අපට්ඨෙවතො, මජ්ඣං. ස්‍යා. 7. තිබ්බානං, මජ්ඣං.
8. අබ්බාසකජාතිකො, ස්‍යා. 9. කණ්ටකධානං, මජ්ඣං, ස්‍යා.

16. මහණෙනි, ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාඥයෙක් පහ කළ යුතු ආසුචයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ නුවණින් සලකා හුදෙක් ගිත නැති කිරීම පිණිස, උභය නැති කිරීම පිණිස, මැසි මදුරු පුළං අවු සපුන්ගේ සාගී නැති කිරීම පිණිස, ලජ්ජාසරාන වසා ගැන්ම පිණිස පමණක් සිවුරු පරිනොග කෙරෙයි. නුවණින් සලකා පිණ්ඩපාතය වළඳයි. (එය) ක්‍රියා පිණිස නො වේ ම ය. පුරුෂ මදය වැඩිම පිණිස නො වේ ම ය. සැරැටිම පිණිස නොවේ ම ය. අලඛකාර පිණිස නො වේ ම ය. හුදෙක් මේ ශරීරයාගේ පැවැත්ම පිණිස ම ය. යැපීම පිණිස ම ය. බඩගිනි වැලැක්වීම පිණිස ම ය. බ්‍රහ්මවයසීය රුකිමට අනුබලයක් සදහා ම ය. මෙසේ පැරණි බඩගිනි වෙදනාවන් නැති කරන්නෙමි. අලුත් වෙදනා ද නූපදවන්නෙමි. එයින් මාගේ ජීවිතය පැවැත්ම ද වන්නේ ය. නිවැරදි බව ද වන්නේ ය. සැප විහරණය ද වන්නේය යි (සලකා පිණ්ඩපාතය වළඳයි). හුදෙක් ගිත නැති කිරීම පිණිස, උභය නැති කිරීම පිණිස, මැසි මදුරු පුළං අවු සපුන්ගේ සාගී නැති කිරීම පිණිස, සානුපිඩා නැති කිරීම පිණිස විවේකයෙහි ඇලීම පිණිස පමණක් යයි නුවණින් සලකා සෙනසුන සෙවනය කරයි. හුදෙක් උපන්නා වූ නොයෙක් ආබාධයන්ගේ වෙදනා නැති කිරීම පිණිස, රෝග දුක් නැති ව සිටීම පිණිස පමණක් සෙවනය කරමි යි නුවණින් සලකා ගිලන්පස බෙහෙත් ආදිය සෙවනය කරයි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා නො කරන්නා වූ ඔහුට වෙහෙස හා දැවිලි සහිත ආසුචයෝ උපදිත් ද, ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කරන්නාට මෙසේ ඒ දැවිලි සහිත ආසුචයෝ නො වෙත්. මහණෙනි, මේ ආසුචයෝ ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාවෙන් පහ කළ යුත්තෝය යි කියනු ලැබෙත්.

17. මහණෙනි, අධිවාසනායෙන් පැහිය යුතු ආසුචයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ නුවණින් සලකා ගිත ඉවසන සුල්ලෙක් වෙයි. උණුසුම ද, බඩගින්න ද, පවස ද, මැසි, මදුරු, පුළං, අවු, සපුන්ගේ සාගී ද, නපුරු කොට කියු, නපුරු ලෙස පැමිණි වචන ද ඉවසන සුල්ලෙක් වෙයි. උපන් ශාරීරික වූ, තිහුණු වූ රළු වූ කටුක වූ අමිහිරි වූ අමනාප වූ දිවි පැහැර ගන්නා වූ වෙදනා ඉවසන සුල්ලෙක් වෙයි. යම් හෙයෙකින් නො ඉවසන්නා වූ ඔහුට වෙහෙසකර දැවිලි සහිත ආසුචයෝ උපදිත් ද, මෙසේ ඉවසන්නා වූ ඔහුට වෙහෙසකර දැවිලි සහිත ආසුචයෝ නූපදිත්. මහණෙනි, මේ අධිවාසනායෙන් පහ කළ යුතු ආසුචයෝ යි කියනු ලැබෙත්.

18. මහණෙනි, දුරු කිරීමෙන් පැහිය යුතු ආසුචයෝ කවරහ? යත්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ නුවණින් සලකා නපුරු ඇතු දුරු කෙරෙයි. නපුරු අසු දුරු කෙරෙයි. නපුරු ගොනු දුරු කෙරෙයි. නපුරු බළ දුරු කෙරෙයි. සපු, කණු, කළලැහැබ, හෙබ, පවසින්, ගවරවල, මොලහ දුරු කෙරෙයි. යම් බඳු නුසුදුසු අස්තෙහි හුන්නහු, යම් බඳු නුසුදුසු තන්හි ගැසිරෙන්නහු, යම් බඳු පවු මිත්‍රයන් සෙවනය කරන්නහු නුවණැත්තා වූ සබ්බසරහු ලාමක තන්හි ලා සලකන්නාහු ද, ඒ තෙමේ ඒ නො අසුන ද ඒ අගොවරය ද ඒ පාපමිත්‍රයන් ද නුවණින් සලකා දුරු කෙරෙයි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් එබඳු දේ දුරු නො කරන්නහුට වෙහෙස හා දැවිලි සහිත ආසුචයෝ උපදිත් ද, මෙසේ එබඳු දේ දුරු කරන්නහුට වෙහෙස හා දැවිලි සහිත ආසුචයෝ නො වෙත්. මහණෙනි, මේ ආසුචයෝ දුරු කිරීමෙන් පැහිය යුත්තෝ ය යි කියනු ලැබෙත්.

19. කතමෙ ව භික්ඛවෙ ආසවා විනෝදනා පහාතබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසංඛා යොනිසො උප්පන්නං කාමචිත්තක්කං තාපිවාසෙති, පඡහති, විනෝදෙති, බ්‍යන්තීකරෙති,¹ අනභාවං ගමෙති; උප්පන්නා ව්‍යාපාදචිත්තක්කං² තාපිවාසෙති, පඡහති, විනෝදෙති, බ්‍යන්තීකරෙති, අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං විභිංසාපිතක්කං -පෙ- උප්පනනුප්පන්නො පාපකො අකුසලො ධම්මො තාපිවාසෙති, පඡහති, විනෝදෙති, බ්‍යන්තීකරෙති, අනභාවං ගමෙති. යං භික්ඛ භික්ඛවෙ අවිනෝදයතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විභාත-පරිලාභා, විනෝදයතො එවංස තෙ ආසවා විභාතපරිලාභා න භොනති. ඉමෙ වුව්වන්ති භික්ඛවෙ ආසවා විනෝදනා පහාතබ්බා.

20. කතමෙ ව භික්ඛවෙ ආසවා භාවනා පහාතබ්බා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසංඛා යොනිසො සන්තිසම්මොඤ්ඤිතං භාවෙති විවෙකනිසංසිතං විරුගනිසංසිතං නිරුධනිසංසිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං,³ පටිසංඛා යොනිසො ධම්මවිචයසම්මොඤ්ඤිතං භාවෙති -පෙ- විරියසම්මොඤ්ඤිතං භාවෙති -පෙ- පිනිසම්මොඤ්ඤිතං භාවෙති -පෙ- පස්සද්ධිසම්මොඤ්ඤිතං භාවෙති -පෙ- සමාධිසම්මොඤ්ඤිතං භාවෙති -පෙ- උපෙක්ඛා⁴ සම්මොඤ්ඤිතං භාවෙති විවෙකනිසංසිතං විරුගනිසංසිතං නිරුධනිසංසිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. යං භික්ඛ භික්ඛවෙ අභාවයතො උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විභාතපරිලාභා, භාවයතො එවංස තෙ ආසවා විභාතපරිලාභා න භොනති. ඉමෙ වුව්වන්ති භික්ඛවෙ ආසවා භාවනා පහාතබ්බා.

21. යතො⁵ ව භික්ඛවෙ භික්ඛුතො යෙ ආසවා දස්සනා පහාතබ්බා තෙ දස්සනා පහිනා භොනති. යෙ ආසවා සංවරා පහාතබ්බා තෙ සංවරා පහිනා භොනති. යෙ ආසවා පටිසෙවනා පහාතබ්බා තෙ පටිසෙවනා පහිනා භොනති. යෙ ආසවා අභිවාසනා පහාතබ්බා තෙ අභිවාසනා පහිනා භොනති. යෙ ආසවා පරිවජ්ජනා පහාතබ්බා තෙ පරිවජ්ජනා පහිනා භොනති. යෙ ආසවා විනෝදනා පහාතබ්බා තෙ විනෝදනා පහිනා භොනති. යෙ ආසවා භාවනා පහාතබ්බා තෙ භාවනා පහිනා භොනති. අයං වුව්වන්ති භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බාසවසංවරසංවුත්තො විහරති, අවෙෂ්ඨති තණ්හං, වාචනනයි සංයොජනං, සම්මා මානාභීසමයා අනන්මකාසී දුක්ඛස්සාති.

22. ඉදමවොච භගවා. අනන්මනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිතඤ්ඤති.

සබ්බාසවසුත්තං දුතියං.

1. බ්‍යන්තී. කරෙති කච්චි. බ්‍යන්තීකරෙති, PTS.

2. බ්‍යාපාදචිත්තක්කං, මජ්ඣ. PTS. ස්‍යා.

3. වොස්සග්ගපරිණාමිං, ස්‍යා. 4. උපෙක්ඛා, සීඝ්‍ර.

5. යතො, බො, මජ්ඣ. PTS.

19. මහණෙනි, විනෝදනයෙන් (දෛශ සැලකීම් සහිත චියපියෙන්) පහ කළ යුතු ආසුවයෝ කවරහ ? යත්: මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි මහණ තෙමේ නුවණින් සලකා උපන් කාමචිතකීය සිත තබා නොගනිසි, දුරු කරයි, බැහැර කරයි, විනාශ කරයි. නැවත නොඉපදීමට පමුණුවයි. උපන්නා වූ ව්‍යාපාදචිතකීය සිත තබා නොගනිසි, දුරු කරයි, බැහැර කරයි, විනාශ කරයි, නැවත නොඉපදීමට පමුණුවයි. උපන්නා වූ චිතියා චිතකීය...උපනුපත් ලාමක අකුලාල ධර්මයන් සිත තබා නොගනිසි, දුරු කරයි, බැහැර කරයි, විනාශ කරයි, නැවත නොඉපදීමට පමුණුවයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් එබඳු දේ දුරු නොකරන්නා වූ ඔහුට වෙහෙස හා දැවිලි සහිත ආසුවයෝ උපදිත් ද, මෙසේ එබඳු දේ දුරු කරන්නා වූ වෙහෙස හා දැවිලි සහිත ආසුවයෝ නොවෙත්. මහණෙනි, මේ ආසුවයෝ විනෝදනයෙන් පැහිය යුත්තෝ යයි කියනු ලැබෙත්.

20. මහණෙනි, භාවනාවෙන් පැහිය යුතු ආසුවයෝ කවරහ ? යත්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ නුවණින් සලකා විවෙකය ඇසුරු කළ චිරගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවණට නැමුරු සතිසම්බෝජකිඛගය වඩයි...නුවණින් සලකා ධම්මචිතය සම්බෝජකිඛගය වඩයි .. චිරසම්බෝජකිඛගය වඩයි...පිතිසම්බෝජකිඛගය වඩයි... පසංඤා-සම්බෝජකිඛගය වඩයි...සමාධිසම්බෝජකිඛගය වඩයි. විවෙකය ඇසුරු කළ චිරගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවණට නැමුරු උපෙක්ඛා-සම්බෝජකිඛගය වඩයි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් බෝජකිඛ නොවඩන්නාට වෙහෙස හා දැවිලි සහිත ආසුවයෝ උපදිත් ද, මහණෙනි, මෙසේ ඒ බෝජකිඛ වඩන්නා වූ ඔහුට ඒ වෙහෙස හා දැවිලි සහිත ආසුවයෝ නොවෙත්. මහණෙනි, මේ ආසුවයෝ භාවනාවෙන් පැහිය යුත්තෝ යයි කියනු ලැබෙත්.

21. මහණෙනි, යම් කලෙක භික්ෂුහුගේ යම් ආසුව කෙනෙක් සෝවත් මගින් පැහිය යුත්තාහු ද, ඒ ආසුවයෝ සෝවත් මගින් පැහුණාහු වෙත්. යම් ආසුව කෙනෙක් සංවරයෙන් පැහිය යුත්තාහු ද, ඔහු සංවරයෙන් පැහුණාහු වෙත්. යම් ආසුව කෙනෙක් ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාවෙන් පැහිය යුත්තාහු ද, ඔහු ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාවෙන් පැහුණාහු වෙත්. යම් ආසුව කෙනෙක් සිත තබා නොගැනීමෙන් පැහිය යුත්තාහු ද, ඔහු සිත තබා නොගැනීමෙන් පැහුණාහු වෙත්. යම් ආසුව කෙනෙක් දුරු කිරීමෙන් පැහිය යුත්තාහු ද, ඒ ආසුවයෝ දුරු කිරීමෙන් පැහුණාහු වෙත්. යම් ආසුව කෙනෙක් විනෝදනයෙන් පැහිය යුත්තාහු ද, ඒ ආසුවයෝ විනෝදනයෙන් පැහුණාහු වෙත්. යම් ආසුව කෙනෙක් භාවනාවෙන් පැහිය යුත්තාහු ද, ඒ ආසුවයෝ භාවනාවෙන් පැහුණාහු වෙත්. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ සියලු ආසුවයන්ගෙන් සංවාතව වෙසේ යයි ද, තෘෂ්ණාව සිත්තේ යයි ද, සංයෝජනය උද්ධා හළේ යයි ද, මාත්‍රාණාණයන් දුක් කෙළවර කෙළේ යයි ද කියනු ලැබේ.

22. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වදාළ සේක. සතුටු සිත් ඇති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව සතුටින්. පිළිගත්හ.

සබ්බාසව සුත්තය දෙවැනි සි.

1. 1. 3

ධම්මදයාදසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා ඝාමිකමයං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩසාසක ආරාමෙ. නුතං බො හගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි භික්ඛවොති. හදනෙනති තෙ භික්ඛූ හගවතො පච්චස්සාසුං. හගවා එතදවොච:

2. ධම්මදයාද මෙ භික්ඛවෙ හවථ මා ආමිසදයාද. අපි මෙ භූමෙහසු අනුක්ඛමා: ‘කිනති මෙ සාවකා ධම්මදයාද හවෙය්‍යාං, නො ආමිසදයාද’ති. භූමෙහ ව මෙ භික්ඛවෙ ආමිසදයාද හවෙය්‍යාං ථ නො ධම්මදයාද, භූමෙහපි තෙන ආදිස්සා හවෙය්‍යාං: ‘ආමිසදයාද සඤ්ඤාසාවකා විහරන්ති, නො ධම්මදයාද.’ අහමි තෙන ආදිස්සාහවය්‍යාං: ‘ආමිසදයාද සඤ්ඤාසාවකා විහරන්ති නො ධම්මදයාද’ති. භූමෙහ ව මෙ භික්ඛවෙ ධම්මදයාද හවෙය්‍යාං ථ නො ආමිසදයාද, භූමෙහපි තෙන න ආදිස්සා හවෙය්‍යාං: ‘ධම්මදයාද සඤ්ඤාසාවකා විහරන්ති නො ආමිසදයාද’ති. අහමි තෙන න ආදිස්සා හවෙය්‍යාං: ‘ධම්මදයාද සඤ්ඤාසාවකා විහරන්ති නො ආමිසදයාද’ති. නසමා නිත මෙ භික්ඛවෙ ධම්මදයාද හවථ මා ආමිසදයාද. අපි මෙ භූමෙහසු අනුක්ඛමා: ‘කිනති මෙ සාවකා ධම්මදයාද හවෙය්‍යාං, නො ආමිසදයාද’ති.

3. ඉධාහං භික්ඛවෙ භූතනාමි අස්සං පචාරිතො, පරිපුණ්ණො පරියොසිතො සුභිතො යාවදන්තො. සියා ව මෙ පිණ්ඩපාතො අතිරෙකධම්මො ඡ්ඛිසිධම්මො. අථ ඥෙ භික්ඛූ ආගච්ඡෙය්‍යාං ජිසව්ඡාද්ධිලොපරෙතා. ක්‍යාහං එවං චදෙය්‍යාං: “අහං බොමිති භික්ඛවෙ භූතනාමි පචාරිතො, පරිපුණ්ණො පරියොසිතො සුභිතො යාවදන්තො. අපි ව මෙ අයං පිණ්ඩපාතො අතිරෙකධම්මො ඡ්ඛිසිධම්මො. සචෙ ආකඤ්ච භුඤ්ජථ, සචෙ භූමෙහ න භුඤ්ජිස්සථ, ඉදුනාහං අප්පහරිතෙ වා ඡ්ඛෙධස්සාමි අප්පාණකෙ වා උදකෙ ඔපිලාපෙස්සාමි”ති.

4. තත්‍රෙහස්ස භික්ඛවො එවමස්ස: “හගවා බො භූතනාමි පචාරිතො පරිපුණ්ණො පරියොසිතො සුභිතො යාවදන්තො. අපි වායං හගවතො පිණ්ඩපාතො අතිරෙකධම්මො ඡ්ඛිසිධම්මො, සචෙ මයං න භුඤ්ජිස්සාම ඉදුති හගවා අප්පහරිතෙ වා ඡ්ඛෙධස්සාමි අප්පාණකෙ වා උදකෙ ඔපිලාපෙස්සාමි. චූභනං බො පනතං හගවතා “ධම්මදයාද මෙ භික්ඛවෙ හවථ මා ආමිසදයාද”ති. ආමිසඤ්ඤාකරං බො පනතං යදිදං පිණ්ඩපාතො. යනුත්තාහං ඉමං පිණ්ඩපාතං අභුඤ්ජන්තා ඉමිතාච ජිසව්ඡාද්ධිලොපන එවං ඉමං රත්තිඤ්චං ටිතිනාමෙය්‍ය”න්ති. සො තං පිණ්ඩපාතං අභුඤ්ජන්තෙතෙව ජිසව්ඡාද්ධිලොපන එවං තං රත්තිඤ්චං ටිතිනාමෙය්‍ය.

1 1. 3

බමමදයාද සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ අන්තේසියු සිටුහුගේ සේනවතාගමයෙහි වැඩ වාසය කරන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන්ට මහණෙහි සි ආවනුරුණය කළ සේක. ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වහන්සැසි පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක.

2. මහණෙනි, මාගේ බමියට දයාද (බමි නැමති දෑවැද්ද ගන්නනු) වඩු. ආමිසයට (සිවුරසයට) දයාද නොවඩු. ‘මාගේ ශ්‍රාවකයෝ කෙසේ නම් බමියට දයාද වන්නාහු ද, ආමිසයට දයාද නො වන්නාහු ද’යි තොර කෙරෙහි මාගේ අනුකම්පාව ඇත. මහණෙනි, තෙපි ආමිසදයාද ව බමිදයාද නොවන්නාහු නම්, එයින් ‘ශාසනාශ්‍රාවකයෝගේ ශ්‍රාවකයෝ ආමිසදයාද ව වසන්. බමිදයාද ව නොවසන් ය’යි තෙපි ද ගැරහිය යුත්තෝ වන්නාහු ය. මම ද එයින් ‘ශාසනාශ්‍රාවකයෝ ආමිසදයාද ව වසන්, බමිදයාද ව නොවසන් ය’යි ගැරහිය යුත්තෙමි වෙමි. මහණෙනි, තෙපින් මාගේ බමියට දයාද ව ආමිසයට දයාද නොවන්නාහු නම්, එයින් තෙපින් ‘ශාසනාශ්‍රාවකයෝ බමිදයාද ව වසන්, ආමිසදයාද ව නොවසන් ය’යි ගැරහිය යුත්තෝ නො වන්නහුය. මමත් එයින් ‘ශාසනාශ්‍රාවකයෝ බමිදයාද ව වසන්, ආමිසදයාද ව නොවසන් ය’යි ගැරහිය යුත්තෙමි වෙමි. මහණෙනි, එහෙයින් මාගේ බමියට දයාද වඩු. ආමිසදයාද නොවඩු. ‘මාගේ ශ්‍රාවකයෝ කෙසේ නම් බමිදයාද වන්නාහු ද, ආමිස දයාද නො වන්නාහු ද’යි තොර කෙරෙහි මාගේ අනුකම්පාව ඇත.

3. මහණෙනි, මම වැළඳුයෙහි වුවමනා පමණ වළඳ අවසන් කෙළෙමි, හොජනයෙන් සම්පූර්ණ වූයෙමි වළඳ අවසන් කෙළෙමි, බඩගිනි නැති වීමෙන් නාස්ත වූයෙමි, කැමැති නාක් අහර ගත්තෙමි වෙමි. ඉතිරි ව ඉවත දැමිය යුතු පිණිසපානයකෝ ද මේ. එකල බඩසයින් හා දුබලබැවින් ද පෙළුණු භික්ෂූහු දෙනමක් එන්නාහුය. මම ඔවුන්ට “මම වැළඳුයෙමි. පැවරැයෙමි පිටු පිළිකෙව කෙළෙමි. සම්පූර්ණ වූයෙමි. බොජුන් කිස අවසන් කෙළෙමි. නාස්ත වූයෙමි. කැමැති නාක් වැළඳුයෙමි. ඉතිරි වූ බැහැර ලිය යුතු මාගේ මේ පිණිසපානයකෝ ඇත. ඉදින් කැමැත්තනු නම් වළඳවු. ඉදින් හෙපි නොවළඳන්නාහු නම්, දැන් මම නිල්කණ නැති බිමක හෝ බහන්තෙමි. පණුවන් නැති ජලයක හෝ පා කොට හරින්නෙමි”යි කියන්නෙමි.

4. ඔවුන් අතුරෙන් එක් භික්ෂු නමකට “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැළඳ සේක. පැවරැ සේක. සම්පූර්ණ වූ සේක අවසන් කළ සේක. නාස්ත වූ සේක. කැමැති නාක් වැළඳ සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඉතිරි වූ බැහැර දැමිය යුතු වූ මේ පිණිසපානයකෝ ද ඇත. ඉදින් අපි නොවළඳන්නෙමි නම් දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිල් කණ නැති බිමක හෝ බහාලන සේක. පණුවන් නැති ජලයෙහි හෝ පාකර හරින සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘මහණෙනි, මාගේ බමියට දයාද වඩු. ආමිසදයාද නොවඩු ය’යි මෙය වදාරණ ලදී. යම් මේ පිණිසපානයකෝ වෙයි නම්, එය ද ආමිස අතරින් එකකි. මම මේ පිණිසපානය නොවළඳ මේ බඩාදකින් ම යුක්ත ව මේ රැදවල් දෙක ඉක්මවන්නෙමි නම් මැනවැ”යි මෙබඳු අදහසක් වෙයි.

5. අථ දුතියස්ස භික්ඛුනො ඵථමස්ස. “භගවා බො භුත්තාචි පචාරිතො පරිපුණ්ණො පරියොසිතො සුභිතො යාවද්දො. අත්ථි වායං භගවතො පිණ්ඩපාතො අතිරෙකාබ්බෙමා ඡබ්බියාබ්බෙමා. සචෙ මයං ත භුඤ්ඤාම ඉදති භගවා අපහරිතෙ වා ඡබ්බියාති අපාණකෙ වා උදකෙ ඔපිලාපෙස්සති. යනුත්තං ඉමං පිණ්ඩපාතං භුඤ්ඤා ජිහ්වජා-දුබ්බලං පටිච්ඡෙනා ඵවා ඉමං රතනිඤ්චං වීතිනාමෙය්‍ය”න්ති. සො නං පිණ්ඩපාතං භුඤ්ඤා ජිහ්වජාදුබ්බලං පටිච්ඡෙනා ඵවං රතනිඤ්චං වීතිනාමෙය්‍ය. කිංඤ්ච සො භික්ඛවෙ භික්ඛු නං පිණ්ඩපාතං භුඤ්ඤා ජිහ්වජාදුබ්බලං පටිච්ඡෙනා ඵවං නං රතනිඤ්චං වීතිනාමෙය්‍ය, අථ බො අසුගෙව මෙ දුරිමො භික්ඛු පුජ්ජතරො ව පාසංසතරො ව. තං කිස්සගෙතු: තං හි තස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො දීඝරත්තං අපච්චිතාය සනතුට්ඨියා සලලොඛාය සුහරතාය විරියාරමාය සංවතතිස්සති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ ධම්මදායාද හචථ ම. ආමිසදායාද, අත්ථි මෙ තුමෙහසු අනුකම්පා: ‘කිංති මෙ සාවකා ධම්මදායාද හවෙය්‍යං, නො ආමිසදායාද’ති.

6. ඉදමවොච භගවා. ඉදා වච්චා සුගතො උට්ඨායාසනා විහාරං පාඨිසි

7. තත්‍ර බො ආයස්මා සාරිපුත්තො අවිරප්පානාස්ස භගවතො භික්ඛු ආමනෙත්ති: ‘ආවුසො භික්ඛවො’ති. ‘ආවුසො’ති බො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සාසුං. ආයස්මා සාරිපුත්තො ඵතදවොච.

8. කිත්තාවතා නු බො ආවුසො සඤ්ච පටිච්ඡනාස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං තානුසික්ඛන්ති, කිත්තාවතා ච පත සඤ්ච පටිච්ඡනාස්ස විහරතො සාවකා විවෙකමනුසික්ඛන්ති. දුරතො පි බො මයං ආවුසො ආගච්ඡියාම ආයස්මතො සරිපුත්තස්ස සන්තිකෙ ඵතස්ස භාසිතස්ස අත්ථමඤ්ඤානුං. සාධු වතායස්මන්තංගෙව සාරිපුත්තං පටිනානු ඵතස්ස භාසිතස්ස අදො. ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස සුචා භික්ඛු ධාරෙස්සන්ති. “තෙනනාචුසො සුණාථ සාධුකං මනසි කරොථ භාසියාමි යි.” ඵචමාචුසො ති බො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සාසුං. ආයස්මා සාරිපුත්තො ඵතදවොච:

5. හෙතෙමේ ඒ පිණ්ඩපාතය නො වළඳ ඒ බඩසාදාසුත් ම මෙසේ ඒ රුදාවල ගෙවන්නේ ය. යලි දෙවැනි භික්ෂුන් වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැලඳු සේක. පචාරණය කළ සේක. සම්පූර්ණ වූ සේක. අවසන් කළ සේක. තාප්ප වූ සේක. කැමැති තාත් වැලඳු සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඉතිරි වූ ඉවත දූෂිත යුතු වූ මේ පිණ්ඩපාතයෙන් ද ඇත. ඉදින් අපි නො වළඳන්නම් නම්, දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිල්තණ නැති බිමක හෝ බහාලන සේක. පණුවන් නැති දිසෙහි හෝ පා කොට හරින සේක. මම මේ පිණ්ඩපාතය වළඳ බඩසා නැති ව මේ රුදාවල ගෙවන්නෙමි නම් මැනවැ” යි මෙබඳු අදහසෙන් වෙසී. හෙතෙමේ ඒ පිණ්ඩපාතය වළඳ බඩසා දුබල බව නැති කොට මෙසේ ඒ රුදාවල ගෙවන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ මහණ කිසිසේත් ඒ පිණ්ඩාකාරය වළඳ බඩසා දුබල බව නැති කොට මෙසේ ඒ රුදාවල ගෙවන්නේ ය. එසේ ඇති කළ මා විසින් හෙළ පළමු මහණ ම වඩා පිදිය යුතු ද පාෂාණය යුතු ද වෙසී. එය කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, එය ඒ මහණහුට බොහෝ කලක් අපිස් බව පිණිස ද සතොස් බව පිණිස ද මනා සේ කෙළෙහුන් සිද්ධාර්ම පිණිස ද සුපොෂ්ඨාවය පිණිස ද වැර ඇරඹුම් පිණිස ද වන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ නිසා මාගේ ධර්මයට දයාද වටු. ආර්ථිකයට දයාද නො වටු. ‘මාගේ ශ්‍රාවකයෝ කෙසේ නම් ධර්මයට දයාද වන්නාහු ද, ආර්ථිකයට දයාද නො වන්නාහු ද’ යි නොප කෙරෙහි මාගේ අනුකම්පාව ඇත.

6. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගතයන් වහන්සේ මෙය වදාළ හුනස්නෙන් නැගිට විහාරයට වැඩි සේක.

7. එකල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි නොබෝ චෙලාවකින් ‘ඇවැත්ති’ යි භික්ෂුන් ඇමතුහ. ඒ භික්ෂුහු ‘ඇවැත්ති’ යි ශාරීපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්සේ මෙය වදාළහ:

8. ඇවැත්ති, ශාස්තෘන් වහන්සේ විවේකයෙන් යුක්ත ව වසද්දී ශ්‍රාවකයෝ කොපමණකින් විවේකයෙහි නො හික්මෙත් ද? ශාස්තෘන්-වහන්සේ විවේකයෙන් යුක්ත ව වසද්දී ශ්‍රාවකයෝ කොපමණකින් විවේකයෙහි හික්මෙත් ද? ඇවැත්, අපි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්සේ වෙතින් මේ භාෂිතයේ අදහස දැනගැනීමට (යොදන් ගණන්) දුර සිට වුවත් එමු. ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්සේට ම මේ භාෂිතයේ අදහස වැටහේවා. ඒ මැනවි. භික්ෂුහු ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්සේ-ගෙන් ම අසා දරන්නාහුය. “එසේ නම් ඇවැත්ති, අසවු. මැනවින් මෙතෙකි කරවු. දෙසන්නෙමි.” ඒ භික්ෂුහු ඇවැත්ති, එසේ ය යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්සේ මෙය වදාළහ:

9. කීත්තාවතා හු බො ආවුසො සද්දු පටිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛනති? ඉධාටුසො සද්දු පටිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛනති. යෙසඤ්ච ධම්මානං සත්ථා පහානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ නපපජ්ඣන්ති. බාහුලිකා ච භොනති සාථලිකා ඔක්කමනෙ පුබ්බඛමා පටිවෙකෙ නික්ඛිත්තධුරු. තත්තාටුසො ථෙරු භික්ඛු තිහි ධානෙහි ගාරයො භවන්ති: ‘සද්දු පටිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛනති’ති ඉමිනා පඨමෙන ධානෙන ථෙරු භික්ඛු ගාරයො භවන්ති. ‘යෙසඤ්ච ධම්මානං සත්ථා පහානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ නපපජ්ඣන්ති’ති ඉමිනා දුතියෙන ධානෙන ථෙරු භික්ඛු ගාරයො භවන්ති. ‘බාහුලිකා ච සාථලිකා ඔක්කමනෙ පුබ්බඛමා පටිවෙකෙ නික්ඛිත්තධුරු’ති ඉමිනා තතියෙන ධානෙන ථෙරු භික්ඛු ගාරයො භවන්ති. ථෙරු භාටුසො භික්ඛු ඉමෙහි තිහි ධානෙහි ගාරයො භවන්ති.

10. තත්තාටුසො මජ්ඣිමා භික්ඛු -පෙ- නවා භික්ඛු තිහි ධානෙහි ගාරයො භවන්ති: ‘සද්දු පටිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛනති’ති ඉමිනා පඨමෙන ධානෙන නවා භික්ඛු ගාරයො භවන්ති. ‘යෙසඤ්ච ධම්මානං සත්ථා පහානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ නපපජ්ඣන්ති’ති ඉමිනා දුතියෙන ධානෙන නවා භික්ඛු ගාරයො භවන්ති. ‘බාහුලිකා ච සාථලිකා ච ඔක්කමනෙ පුබ්බඛමා පටිවෙකෙ නික්ඛිත්තධුරු’ති ඉමිනා තතියෙන ධානෙන නවා භික්ඛු ගාරයො භවන්ති. නවා භාටුසො භික්ඛු ඉමෙහි තිහි ධානෙහි ගාරයො භවන්ති.

එත්තාවතාටුසො සද්දු පටිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකං නානුසික්ඛනති.

11. කීත්තාවතා ච පනාටුසො සද්දු පටිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකමනුසික්ඛනති? ඉධාටුසො සද්දු පටිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකමනුසික්ඛනති. යෙසඤ්ච ධම්මානං සත්ථා පහානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ පජ්ඣන්ති. න ච බාහුලිකා භොනති න සාථලිකා ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරු පටිවෙකෙ පුබ්බඛමා. තත්තාටුසො ථෙරු භික්ඛු තිහි ධානෙහි පාසංසා භවන්ති: ‘සද්දු පටිවිත්තස්ස විහරතො සාවකා විවෙකමනුසික්ඛනති’ති ඉමිනා පඨමෙන ධානෙන ථෙරු භික්ඛු පාසංසා භවන්ති. ‘යෙසඤ්ච ධම්මානං සත්ථා පහානමාහ, තෙ ච ධම්මෙ පජ්ඣන්ති’ති ඉමිනා දුතියෙන ධානෙන ථෙරු භික්ඛු පාසංසා භවන්ති. ‘න ච බාහුලිකා න සාථලිකා ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරු පටිවෙකෙ පුබ්බඛමා’ති ඉමිනා තතියෙන ධානෙන ථෙරු භික්ඛු පාසංසා භවන්ති. ථෙරු භාටුසො භික්ඛු ඉමෙහි තිහි ධානෙහි පාසංසා භවන්ති.

9. ඇවැත්ති, ආත්මාග් වහන්සේ විවෙකයෙන් යුක්ත ව වසද්දී ශ්‍රාවකයෝ කෙනෙකින් විවෙකයෙහි නො හික්මෙත් ද? ඇවැත්ති, මේ ආත්මයෙහි ආත්මාග් වහන්සේ උතුම් විවෙකයෙන් යුක්ත ව වසද්දී ශ්‍රාවකයෝ විවෙකයෙහි නො හික්මෙත්. ආත්මාග් වහන්සේ යම් බමි-කෙනකුන්ගේ ප්‍රත්‍යක්ෂ වදාළයේත් නම්, ඒ බමි අත් නො හරිත්. විවරදිය බහුල කොට ඇත්තාහු ආසනය ලිහිල් කොට ගත්තාහු, (අවිච්ඡින්නසංඛ්‍යාත) සංඛ්‍යාතිවරණ පුරණයෙහි පෙරදැරි වුවාහු ද, උතුම් විවෙකය (නිවහ) පිළිසිස ප්‍රිද්ධවත් පිරිවෙහි බාහු වාසී ඇත්තාහු වෙත්. එසේ හැදිති ඇවැත්ති, ආසනයෙහි සංවිරහිකුහු කරුණු තුණකින් ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්. 'ආත්මාග් වහන්සේ උතුම් විවෙකයෙන් වසද්දී ශ්‍රාවකයෝ විවෙකයෙහි නො හික්මෙත්' යන මේ පළමුවැනි කාරණයෙන් සංවිරහිකුහු ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්. 'ආත්මාග් වහන්සේ යම් කෙලහබමිසන් නො හරිති' යන මේ දෙවැනි කාරණයෙන් සංවිරහිකුහු ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්. 'බාහුලික ව සාප්තික ව නිවරණපුරණයෙහි ප්‍රීඩ්‍යම ව උතුම් විවෙක-යෙහි බහු වාසී වාසී ඇති ව වසත්' යන මේ තුන්වැනි කාරණයෙන් සංවිරහිකුහු ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්. ඇවැත්ති, සංවිරහිකුහු මේ තුන් කාරණයෙන් ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්.

10. ඇවැත්ති, එහි වඩ්‍යම හිකුහු -පෙ- නවක හිකුහු කරුණු තුණකින් ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්. 'ආත්මාග් වහන්සේ උතුම් විවෙකයෙන් යුක්ත ව වසද්දී සම්මෝ උතුම් විවෙකයෙහි නො හික්මෙත්' යන මේ පළමුවැනි කාරණයෙන් නවකහිකුහු ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්. 'ආත්මාග් වහන්සේ යම් බමි කෙනකුන්ගේ ප්‍රත්‍යක්ෂ වදාළයේත් නම්, ඒ බමියන් නො හරිත්' යන මේ දෙවැනි කාරණයෙන් නවක හිකුහු ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්. 'බාහුලික ව සාප්තික ව නිවරණ පිරිවෙහි ප්‍රීඩ්‍යම ව උතුම් විවෙක-යෙහි නිරතයාහ ව වසත්' යන මේ තුන්වැනි කාරණයෙන් නවක හිකුහු ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්. ඇවැත්ති, නවකහිකුහු මේ තුන් කරුණින් ගැරහිය යුත්තෝ වෙත්.

ඇවැත්ති, වේගෙකින් ආත්මාග් වහන්සේ උතුම් විවෙකයෙන් යුක්ත ව වසද්දී සම්මෝ ඒ උතුම් විවෙකයෙහි නො හික්මෙත්.

11. ඇවැත්ති, ආත්මාග් වහන්සේ උතුම් විවෙකයෙන් යුක්ත ව වසද්දී ශ්‍රාවකයෝ කෙනෙකින් විවෙකයෙහි හික්මෙත් ද? ඇවැත්ති, මේ ආසනයෙහි ආත්මාග් වහන්සේ විවෙක ව වාසය කරද්දී ශ්‍රාවකයෝ විවෙකයෙහි හික්මෙත්. ආත්මාග් වහන්සේ යම් බමි කෙනකුන්ගේ ප්‍රත්‍යක්ෂ වදාළයේත් ද, ඒ බමියන් අත්හරිත් විවරදිය බහුල කොට නැත්තාහු ආසනය ලිහිල් කොට නො ගත්තාහු, නිවරණපුරණයෙහි හළ වියයීය ඇත්තාහු උතුම් විවෙකය පෙරදැරි කොට ඇත්තෝ වෙත්. ඇවැත්ති, එහි සංවිරහිකුහු කරුණු තුණකින් පැසසිය යුත්තෝ වෙත්. 'ආත්මාග් වහන්සේ උතුම් විවෙකයෙන් යුක්ත ව වසද්දී ශ්‍රාවකයෝ විවෙකයෙහි හික්මෙත්' යන මේ පළමුවන කාරණයෙන් සංවිරහිකුහු පැසසිය යුත්තෝ වෙත්. 'ආත්මාග් වහන්සේ යම් කෙලහබමි කෙනකුන්ගේ ප්‍රත්‍යක්ෂ වදාළයේත් ද, ඒ කෙලහබමිසන් අත්හරිත්' යි මේ දෙවෙනි කාරණයෙන් සංවිරහිකුහු පැසසිය යුත්තෝ වෙත්. 'විවරදිය බහුල කොට නො ගත්තෝ ය, ආසනය ලිහිල් කොට නො සලකන්නෝ ය, නිවරණ පුරණයෙහි බහු වාසී වාසී ඇත්තාහ, උතුම් විවෙකය පෙරදැරි කොට ඇත්තාහු ය,' යන මේ තුන්වැනි කාරණයෙන් සංවිරහිකුහු පැසසිය යුත්තෝ වෙත්. ඇවැත්ති, සංවිරහිකුහු මේ තුන් කරුණින් පැසසිය යුත්තෝ වෙත්.

12. තනුවුසො මජ්ඣිමා භික්ඛු -පෙ- නවා භික්ඛු තිති ධානෙති පාසංසා භවනාති: 'සජ්ඣ පච්චින්නස්ස විහරතො සාවකා විවෙකමනුසිකකන්ති'ති ඉමිනා පඨමෙන ධානෙන නවා භික්ඛු පාසංසා භවනාති. 'යෙසඤ්ච ධම්මානං සන්ථා පහානමාන, තෙ ව ධම්මෙ පඡ්භන්ති'ති ඉමිනා දුතියෙන ධානෙන නවා භික්ඛු පාසංසා භවනාති. 'න ව බාහුලිකා න සාඨලිකා ඔක්කමිතෙ නික්ඛිත්තධුරා පච්චෙකෙ පුබ්බසමා'ති ඉමිනා තෘතියෙන ධානෙන නවා භික්ඛු පාසංසා භවනාති. නවා භාවුසො භික්ඛු ඉමෙති තිති ධානෙති පාසංසා භවනාති.

එතතාවතා බො ආවුසො සජ්ඣ පච්චින්නස්ස විහරතො සාවකා විවෙකමනුසිකකන්ති.

13. තනුවුසො ලොහො ව පාපකො, දෙසො ව පාපකො, ලොහස්ස ව පහානාය දෙසස්ස ව පහානාය අනු මජ්ඣිමා පටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති. කතමා ව සා ආවුසො මජ්ඣිමා පටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති? අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො. සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි සමමාසඛකපෙසා සමමාවාවා සමමාකමමනො සමමාආජ්චො සමමාවායාමො සමමාසති සමමාසමාගි. අයං බො සා ආවුසො මජ්ඣිමා පටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති.

14. තනුවුසො කොඛො ව පාපකො, උපනාහො ව පාපකො, -පෙ- මකෙඛො ව පාපකො, පලාසො ව පාපකො, -පෙ- ඉස්සා ව පාපිකා, මචෙඡ්රඤ්ච පාපකං. -පෙ- මායා ව පාපිකා, සාදෙය්‍යඤ්ච පාපකං. -පෙ- ඵමො ව පාපකො, සාරමො ව පාපකො, -පෙ- මානො ව පාපකො, අතිමානො ව පාපකො. -පෙ- මදෙ ව පාපකො, පමාදෙ ව පාපකො, මදස්ස ව පහානාය පමාදස්ස ව පහානාය අනු මජ්ඣිමා පටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති. කතමා ව ආවුසො මජ්ඣිමා පටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො. සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි සමමාසඛකපෙසා සමමාවාවා සමමාකමමනො සමමාආජ්චො සමමාවායාමො සමමාසති සමමාසමාගි. අයං බො සා ආවුසො මජ්ඣිමා පටිපදා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති.

15. ඉදමචොව ආයස්මා සාරිපුත්තො අග්ගමනා තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනෙක්ඛන්ති.

12. ඇවැත්ති, එහි මධ්‍යමභික්ෂුහු -පෙ- නවකභික්ෂුහු තුන් කරුණකින් පැසසිය යුත්තෝ වෙත්: 'ශාසනයන් වහන්සේ උතුම් විවෙකයෙන් යුක්ත ව වාසය කරද්දී, ශ්‍රාවකයෝ විවෙකයෙහි හික්මෙත් ය'යි මේ පළමුවැනි කාරණයෙන් නවක භික්ෂුහු පැසසිය යුත්තෝ වෙත්. 'ශාසනයන් වහන්සේ යම් කෙලශධම් කෙනකුත්ගේ ප්‍රභාණය වදාළසේක් ද, ඒ කෙලශ-ධමයන් අත්හරිත් ය' යන මේ දෙවැනි කාරණයෙන් නවකභික්ෂුහු පැසසිය යුත්තෝ වෙත්. 'විවරුදිය බහුල කොට නැත්තෝ ය. ශාසනය ලිහිල් කොට නො ගත්තෝ ය. නිවරණයන් ප්‍රභාණය කිරීමෙහි උත්සාහවත් වූවෝ ය. උතුම් විවෙකය පෙරදැරි කොට ඇත්තෝ ය' යන මේ තුන් වැනි කාරණයෙන් නවක භික්ෂුහු පැසසිය යුත්තෝ වෙත්. ඇවැත්ති, නවක භික්ෂුහු වහාහි මේ තුන් කරුණින් පැසසිය යුත්තෝ වෙත්.

ඇවැත්ති, මෙතෙකින් ශාසනයන් වහන්සේ ප්‍රකෘති විවෙකයෙන් යුක්ත ව වසද්දී ශ්‍රාවකයෝ විවෙකයෙහි හික්මෙත්.

13. ඇවැත්ති, එහි ලොහය ද ලාමක ය, ද්‍රෝණය ද ලාමක ය. ලොහය ප්‍රභාණය කිරීම පිණිසත් ද්‍රෝණය ප්‍රභාණය කිරීම පිණිසත් නුවණැස ඇති කරන, ඤාණය ඇති කරන මධ්‍යම ප්‍රතිපදාව රුහාදීන් සංසිද්ධිම පිණිස, සිවුසස් දෑතිම පිණිස, මනා අවබෝධය පිණිස, නිවණ පිණිස පවති යි. ඇවැත්ති රුහාදීන් සංසිද්ධිම පිණිස, සිවුසස් දෑතිම පිණිස, මනා අවබෝධය පිණිස, නිවණ පිණිස නුවණැස ඇති කරන, ඤාණය ඇති කරන ඒ මධ්‍යමප්‍රතිපදාව කවරේද යත්: ඒ අරිආටිමම ය. එනම්: සමමාදිට්ඨි, සමමාසංකප්ප, සමමාචාරා, සමමාකම්මනා, සමමාආජීව, සමමාචාර්යාම, සමමාසනි, සමමාසමාධි යන අට ය. ඇවැත්ති, මේ මධ්‍යමප්‍රතිපදාව වහාහි නුවණැස ඇති කරයි. සත්‍යඥනය ඇති කරයි. රුහාදීන් සංසිද්ධිම පිණිස පවතියි. සිවුසස් දෑතිම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවණ පිණිස පවතියි.

14. ඇවැත්ති, එහි ක්‍රොධය ද ලාමක ය, බඳබවෙරය ද ලාමක ය... ගුණමතු බව ද ලාමක ය ... පලාසය ද ලාමක ය... ඊෂ්ඨාව ද ලාමක ය, මසුරා බව ද ලාමක ය... මායාව ද ලාමක ය, කපටබව ද ලාමක ය... ඵලනය (වැහිතිවියන්ට නොනැමෙන බව ද) ලාමක ය, සංරචනය (අනුන් කළ දෙයට වැසියක් කරන බව) ද ලාමක ය... මානස ද ලාමක ය, අධිකමානස ද ලාමක ය ... මදය (මත් බව) ද ලාමක ය, ප්‍රමාදය ද ලාමක ය. මදය ප්‍රභාණය කිරීම පිණිස ද, ප්‍රමාදය ප්‍රභාණය කිරීම පිණිස ද, නුවණැස ඇති කරන, ඤාණය ඇති කරන මධ්‍යමප්‍රතිපදාව රුහාදීන් සංසිද්ධිම පිණිස, සිවුසස් දෑතිම පිණිස, මනා අවබෝධය පිණිස, නිවණ පිණිස පවතියි. ඇවැත්ති, රුහාදීන් සංසිද්ධිම පිණිස සිවුසස් දෑතිම පිණිස, මනා අවබෝධය පිණිස, නිවණ පිණිස පවතින නුවණැස ඇති කරන සත්‍යඥනය ඇති කරන ඒ මධ්‍යමප්‍රතිපදාව කවරේ ද? ඇවැත්ති, මේ අරිආටිමම ය. එනම්: සමමාදිට්ඨි, සමමාසංකප්ප, සමමාචාරා, සමමාකම්මනා, සමමාආජීව, සමමාචාර්යාම, සමමාසනි, සමමාසමාධි යන අට යි. ඇවැත්ති, නුවණැස ඇති කරන සත්‍යඥනය ඇති කරන මේ මධ්‍යම-ප්‍රතිපදාව රුහාදීන් නැති කිරීම පිණිස සිවුසස් දෑතිම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවණ පිණිස පවත්නකි.

15. ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍රසථරියන් වහන්සේ මෙය වදාළහ. සතුවූ වූ ඒ භික්ෂුහු ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍රසථරියන් වහන්සේගේ භාෂිතය මැනැවැසි පිළිගත්තාහු ය.

බමමදයාද සූත්‍රය තෙවැනියි.

1. 1. 4

භයගෙරවස්සනං

1. එවං මෙ දුතා: එකං සමියං භගවා ආරම්භෙයං විහරන්ති ජේතවනෙ අනාථමිත්තිකස්ස ආරාමෙ. අථ බො ජාත්‍යාසොණී බ්‍රාහ්මණො සෙත භගවා තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිවා භගවතා සද්ධිං සමෙවාදි. සදමොදනියං කථං සාරණියං විභිසාරෙත්තු. එකමිනනං නිසීදි. එකමිනනං නිසීනො බො ජාත්‍යාසොණී බ්‍රාහ්මණො භගවතනං එතදවොච:

2. කෙ'මෙ තො ගොතම ඤාලපුත්තා තවනතා ගොතමං උද්දිස්ස සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, භවං තෙසං ගොතමො පුබ්බඛගමො. භවං තෙසං ගොතමො ඛුන්ධාගේ භවං තෙසං ගොතමො සමාදාපෙතා, භොතො ච ගොතමස්ස සා ජනතා දිට්ඨංගුගතිං ආපජ්ජතිති.

3. “එවමෙතං බ්‍රාහ්මණ, එවමෙතං බ්‍රාහ්මණ. සෙ තෙ බ්‍රහ්මණ, ඤාලපුත්තා මමිං උද්දිස්ස සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, අහං තෙසං පුබ්බඛගමො. අහං තෙසං ඛුන්ධාගේ. අහං තෙසං සමාදාපෙතා. මිඤ්ඤ ජන සා ජනතා දිට්ඨංගුගතිං ආපජ්ජතිති.

4. දුරභිසම්භවාති හි හො ගොතම, අරඤ්ඤෙ වනපඤ්ඤාති පනනාති සෙනාසනාති. දුක්ඛාරං පටිවෙකං. දුරභිරමං එකතොත. භරතති මඤ්ඤෙ මනො වනාති සමාධිං අලභමානස්ස භික්ඛුනොති.

5. එවමෙතං බ්‍රාහ්මණ, එව මෙතං බ්‍රාහ්මණ. දුරභිසම්භවාති හි බ්‍රාහ්මණ, අරඤ්ඤෙ වනපඤ්ඤාති පනනාති සෙනාසනාති. දුක්ඛාරං පටිවෙකං. දුරභිරමං එකතොත. භරතති මඤ්ඤෙ මනො වනාති සමාධිං අලභමානස්ස භික්ඛුනොති. මහාමජ්ඣි බො බ්‍රාහ්මණ, පුබ්බෙව සමෙධායා අනභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තස්සෙව සතො එතදතෙ සි: “දුරභිසම්භවාති හි බො අරඤ්ඤෙ වනපඤ්ඤාති පනනාති සෙනාසනාති. දුක්ඛාරං පටිවෙකං. දුරභිරමං එකතොත. භරතති මඤ්ඤෙ මනො වනාති සමාධිං අලභමානස්ස භික්ඛුනො”ති.

1. 1. 4

භයහෙරව සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ ජෙනවත නම් අග්නිමිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වාසය කරන සේක. එකල ජාණ්ණසේනාණී බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු වී ය. සතුටු විය යුතු සිත් කටයුතු * කපා කොට ගිව්වා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන්නා වූ ම ජාණ්ණසේනාණී බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය.

2. භවත් ගෞතමයන් එහන්ස, යම් මේ කුලපුත්‍රයෝ භවත් ගෞතමයන් උදෙසා ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙයින් නික්ම අනගායනීසංඛ්‍යාත ශාසනයෙහි පැවිදි වූවාහු ද, ඔවුන්ට භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ පුරෝගාමී වන සේක. ඔවුන්ට භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ බොහෝ උපකාරී වන සේක. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ඔවුන් සමාදන් කරවන සේක. ඒ ජනතාව භවත් ගෞතමයන්ගේ දැඩිතානුගතියට (දෑවි, කෞන්ති, රුවින් අනුගමනයට) පැමිණේ.

3. බමුණ, එය එසේ ය. බමුණ, එය එසේ ය. බමුණ, යම් ඒ කුලපුත්‍රයෝ මා උදෙසා ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙයින් නික්ම අනගායනීසංඛ්‍යාත ශාසනයෙහි පැවිදි වූවාහු ද, මම ඔවුන්ට පුරෝගාමී වෙමි. මම ඔවුන්ට බොහෝ උපකාර ඇත්තෙමි වෙමි. මම ඔවුන් සමාදන් කරවන්නෙමි. ඒ ජනතාව මාගේ දිශානුගතියට පැමිණේ.

4. ගෞතමයන් වහන්ස, වනයෙහි දුර පිහිටි වන ලැහැබි සෙනසුන්, වනයෙහි ඉතා දුර පිහිටි සෙනසුන් ලැබීම (ඇතුල් ව විසීම) දුෂ්කර ය. ප්‍රකෘතිවේකය දුෂ්කර ය. එකඟ බැව්හි ඇලීම දුෂ්කර ය. වනයන් සමාධිය නොලබන්නා වූ භික්ෂූහුගේ සිත් පැහැර ගනිති යි හඟිමි.

5. බමුණ, එය එසේ ම ය. බමුණ, එය එසේ ම ය. බමුණ, වනයෙහි දුර පිහිටි සෙනසුන්, වනයෙහි ඉතා දුර පිහිටි සෙනසුන් ලැබීම දුෂ්කර ය. ප්‍රකෘතිවේකය දුෂ්කර ය. එකඟ බැව්හි ඇලීම දුෂ්කර ය. වනයන් සමාධිය නොලබන්නා වූ භික්ෂූහුගේ සිත් පැහැර ගනිති යි හඟිමි. බමුණ, බුදුවන්නට පෙර චතුස්සත්‍යය අවබෝධ නොකලා වූ බොධිසත්තා වූ ම මට ද මේ අදහස වී ය. වනයෙහි දුර පිහිටි සෙනසුන්, වනයෙහි ඉතා දුර පිහිටි සෙනසුන් ලැබීම දුෂ්කර ය. ප්‍රකෘතිවේකය ලැබීම දුෂ්කර ය. එකඟ බැව්හි ඇලීම දුෂ්කර ය. වනයන් සමාධිය නොලබන්නා වූ භික්ෂූහුගේ සිත් පැහැර ගනිති යි හඟිමි.

* බෞද්ධ සංස්කෘත ශාස්ත්‍රයන්හි “සංරක්ෂණය” හි දැක්වේ. “සිත් ඇලවිය යුතු” යනු එහි අර්ථය.

6. නසසා මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසි: යෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අපරිසුද්ධිකායකම්මන්තා අරඤ්ඤා වනපඤ්ඤා¹ පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවනති, අපරිසුද්ධි²කායකම්මන්තසන්ධෙසගෙතු හවෙ තෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයභෙරවං අවහස්නති³; න ඛො පනාහං අපරිසුද්ධි²කායකම්මන්තො අරඤ්ඤා වනපඤ්ඤා¹ පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවන්ති, පරිසුද්ධිකායකම්මන්තොහමසමි. යෙ හි වො අරියා පරිසුද්ධිකායකම්මන්තා අරඤ්ඤා වනපඤ්ඤා¹ පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤානමො⁴. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ පරිසුද්ධිකාය-කම්මන්තං.⁵ අනන්ති සමපස්සමානො භියෙය්‍යා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤා විහාරාය.

7. නසසා මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසි: යෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අපරිසුද්ධිවේකම්මන්තා -පෙ- අපරිසුද්ධිමනොකම්මන්තා -පෙ අපරිසුද්ධාඪ්චා අරඤ්ඤා වනපඤ්ඤා¹ පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවනති, අපරිසුද්ධාඪ්චසන්ධෙසගෙතු හවෙ තෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයභෙරවං අවහස්නති; න ඛො පනාහං අපරිසුද්ධාඪ්චො අරඤ්ඤා වනපඤ්ඤා¹ පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවන්ති, පරිසුද්ධාඪ්චොහමසමි. යෙ හි වො අරියා පරිසුද්ධාඪ්චා අරඤ්ඤා වනපඤ්ඤා¹ පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤානමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ පරිසුද්ධාඪ්චං අනන්ති සමපස්සමානො භියෙය්‍යා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤා විහාරාය.

8. නසසා මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොසි: යෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අභිජ්ඣාලු කාමෙසු නිබ්බසාරාගා අරඤ්ඤා වනපඤ්ඤා¹ පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවනති, අභිජ්ඣාලු කාමෙසු නිබ්බසාරාගසන්ධෙ-සගෙතු හවෙ තෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයභෙරවං අවහස්නති.³ න ඛො පනාහං අභිජ්ඣාලු කාමෙසු නිබ්බසාරාගො අරඤ්ඤා වනපඤ්ඤා¹ පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවන්ති, අනභිජ්ඣාලුහමසමි. යෙ හි වො අරියා අනභිජ්ඣාලු අරඤ්ඤා වනපඤ්ඤා¹ පනතාති සෙනාසනාති පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤානමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ අනභිජ්ඣාලු අනන්ති සමපස්සමානො භියෙය්‍යා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤා විහාරාය.

1 “අරඤ්ඤාවනපඤ්ඤා” ස්‍යා. මජ්ඣ.

2 “අපරිසුද්ධි” ස්‍යා.

3. “අවහස්නති” මජ්ඣ. 4. “අඤ්ඤානමො” මජ්ඣ. ස්‍යා.

5. “පරිසුද්ධිකායකම්මන්තං” මජ්ඣ.

6. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස විය: අපිරිසිදු වූ කායකම් ඇති යම් ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාද සෙනසුන් ද ප්‍රාන්තසෙනසුන් ද සෙවනය කෙරෙද්ද, අපිරිසිදු වූ කායකම් නමැති ස්වකීය දෛශය හෙතු කොට ගෙන එකාන්තයෙන් ඒ පින්වත් මහණ බමුණෝ සාවද්‍ය වූ තැනි ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවන්. මම වනාහි පිරිසිදු වූ කායකම් ඇත්තෙමි අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාදප්‍රාන්තසෙනසුන් සෙවනය නොකරමි. මම පිරිසිදු වූ කායකම් ඇත්තෙකි. යම් ආයාසී කෙනෙක් පිරිසිදු වූ කායකම් ඇත්තාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාදප්‍රාන්ත-තපොභූමීන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම ඒ පිරිසිදු ක්‍රියා ඇතිබව තමා තුළ දක්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝ සේ පතිතලොමි ඇති (බිය නැති) බවට පැමිණියෙමි.

7. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස විය: අපිරිසිදු වූ කායකම් ඇති ... අපිරිසිදු මනාකම් ඇති ... අපිරිසිදු ආජීවය ඇති යම්කිසි ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාදප්‍රාන්තතපොභූමීන් සෙවනය කෙරෙත් ද, අපිරිසිදු ආජීවය නමැති ස්වකීය දෛශය හෙතු කොට ගෙන එකාන්තයෙන් ඒ පින්වත් මහණබමුණෝ සාවද්‍ය වූ තැනි ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවන්. මම වනාහි අපිරිසිදු ආජීවය ඇත්තෙමි අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාදප්‍රාන්තතපොභූමීන් සෙවනය නොකරමි. මම පිරිසිදු ආජීවය ඇත්තෙකි. යම් ආයාසී කෙනෙක් පිරිසිදු ආජීවය ඇත්තාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාදප්‍රාන්තතපොභූමීන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම තමා තුළ ඒ පිරිසිදු ආජීවය ඇතිබව දක්නෙමි බොහෝ සෙයින් වනවාසය පිණිස නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි.

8. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස විය: යම් ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ විෂම ලොභය බහුල කොට ඇත්තාහු කාමයන්හි තියුණු රාග ඇත්තාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාද ප්‍රාන්ත ආශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, විෂමලොභය හා කාමයන්හි තියුණු රාගය ද යන ස්වකීය දෛශය හෙතු කොට ගෙන ඒ පින්වත් මහණ බමුණෝ එකාන්තයෙන් සාවද්‍ය වූ තැනිගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවන්. මම වනාහි විෂමලොභය බහුල කොට ඇත්තෙමි කාමයන්හි තියුණු රාග ඇති ව අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාද ප්‍රාන්ත ආශ්‍රමයන් සෙවනය නොකරමි. මම විෂමලොභය බහුල කොට ඇත්තෙක් නොවෙමි. යම් ඒ ආයාසී කෙනෙක් විෂමලොභය බහුල කොට ඇත්තාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාද ප්‍රාන්ත ආශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම තමා තුළ අභිධ්‍යාව බහුල කොට ඇති බව දක්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝ සෙයින් බිය රහිත බවට පැමිණියෙමි.

9. නසස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ, එතදුතොසි: යෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා බ්‍යාපනනවිත්තා පද්ධම්මනසඛකස්‍යා අරඤ්ඤා වතපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවනාති. ව්‍යාපනනවිත්තපද්ධම්මනසඛකස්‍ය- සන්ද්‍රසහෙදු හවෙ තෙ තොනොනා සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයහෙරවං අවග්ගන්ති. න ඛො පනානං බ්‍යාපනනවිත්තො පද්ධම්මනසඛකස්‍යා අරඤ්ඤා වතපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවංමි. මෙතනවිත්තො හමසමි. යෙ හි වො අරියා මෙතනවිත්තො අරඤ්ඤා වතපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවනාති, තෙසමහං අඤ්ඤානමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ මෙතනවිත්තතං අනන්ති සමපස්සමානො භියෙසා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤා විහාරාය.

10. නසස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ එතදුතොසි: යෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා විනම්භිපරිසුට්ඨිනා අරඤ්ඤා වතපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවනාති, විනම්භිපරිසුට්ඨිනසන්ද්‍රසහෙදු හවෙ තෙ තොනොනා සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයහෙරවං අවග්ගන්ති. න ඛො පනානං විනම්භිපරිසුට්ඨිනො අරඤ්ඤා වතපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවංමි, විනම්භිපරිසුට්ඨිනහමසමි. යෙ හි වො අරියා විගතවිනම්භිනා අරඤ්ඤා වතපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවනාති, තෙසමහං අඤ්ඤානමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ විගතවිනම්භිනං අනන්ති සමපස්සමානො භියෙසා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤා විහාරාය.

11. නසස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ එතදුතොසි: යෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා උද්ධතා අවුපසනනවිත්තො අරඤ්ඤා වතපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවනාති, උද්ධතඅවුපසනනවිත්තසන්ද්‍රසහෙදු හවෙ තෙ තොනොනා සමණබ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයහෙරවං අවග්ගන්ති. න ඛො පනානං උද්ධතො අවුපසනනවිත්තො අරඤ්ඤා වතපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවංමි, වුපසනනවිත්තහමසමි. යෙ හි වො අරියා වුපසනනවිත්තො අරඤ්ඤා වතපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවනාති, තෙසමහං අඤ්ඤානමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ වුපසනනවිත්තතං අනන්ති සමපස්සමානො භියෙසා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤා විහාරාය.

12. නසස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ එතදුතොසි: යෙ ඛො කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා කඝ්ඛි වෙට්ඨිකිවුථි¹ අරඤ්ඤා වතපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවනාති, කඝ්ඛිවෙට්ඨිකිවුථි² සන්ද්‍රසහෙදු හවෙ තෙ තොනොනා සමණ- බ්‍රාහ්මණා අකුසලං භයහෙරවං අවග්ගන්ති. න ඛො පනානං කඝ්ඛි වෙට්ඨිකිවුථි³ අරඤ්ඤා වතපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවංමි, තිණණවිට්ඨිකිවෙට්ඨිහමසමි. යෙ හි වො අරියා තිණණවිට්ඨිකිවුථි⁴ අරඤ්ඤා වතපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවනාති, තෙසමහං අඤ්ඤානමො. එතමහං බ්‍රාහ්මණ තිණණවිට්ඨිකිවුථිතං අනන්ති සමපස්සමානො භියෙසා පලොමමාපාදිං අරඤ්ඤා විහාරාය.

1. "උද්ධතාවුපසනන" සහ.

3. "කඝ්ඛිවෙට්ඨිකිවුථි" මජ්ඣං.

2. "වෙට්ඨිකිවුථි" මජ්ඣං සහ.

4. "කඝ්ඛිවෙට්ඨිකිවුථි" සහ.

9. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස විය: යම් ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ (ප්‍රකාශය - සංඛ්‍යාවය හැරීමෙන්) වෙනසට පැමිණි සිත් ඇතිවනු ප්‍රද්‍රව්‍යවිකාසයකලයනා ඇත්තාහු අරණ්‍යවානප්‍රසංඛ්‍යානාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙද්දී, වෙනස් වූ සිතය ද්විතීය වූ විනාශකලයනය යන සංකීර්ණ දෙව්‍යානුකූලයන් එකානන්තයෙන් ඒ පිත්තක් මගණ බමුණෝ සාවද්‍ය වූ නැති ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වනාහි වෙනසට පැමිණි සිත් ඇති වූ ප්‍රද්‍රව්‍යවිකාසකලයනා ඇති වූ අරණ්‍යවානප්‍රසංඛ්‍යානාශ්‍රමයන් සෙවනය නො කරමි. මම මෙතෙක් ඇත්තෙක්ම. මෙතෙක් ඇති යම් ඒ ආයතී කෙනෙක් අරණ්‍යවානප්‍රසංඛ්‍යානාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙද්දී, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම තමා තුළ ඒ මෙතෙක් ඇතිබව දකින්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝ සෙයින් නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි.

10. බමුණ ඒ මට මේ අදහස විය: යම් ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ විනිශ්චයෙන් මධ්‍යා ලද්දු අරණ්‍යවානප්‍රසංඛ්‍යානාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, විනිශ්චයෙන් මැසීම නැමැති සංකීර්ණ දෙව්‍යානු කොට ගෙන එකානන්තයෙන් පිත්තක් ඒ මගණ බමුණෝ සාවද්‍ය නැති ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වනාහි විනිශ්චයෙන් මධ්‍යා ලද්ද වූ අරණ්‍යවානප්‍රසංඛ්‍යානාශ්‍රමයන් සෙවනය නො කරමි. මම පහ වූ විනිශ්චය ඇත්තෙක්ම. යම් ඒ ආයතී කෙනෙක් පහ වූ විනිශ්චය ඇතිවනු අරණ්‍යවානප්‍රසංඛ්‍යානාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම තමා තුළ ඒ විනිශ්චය නැතිවැළඳව දකින්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝ සෙයින් නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි.

11. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස විය: යම් ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ ඇවිස්සුණු සැලෙන, සිත් ඇත්තාහු නො සන්සුන් සිත් ඇත්තාහු අරණ්‍යවානප්‍රසංඛ්‍යානාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, ඇවිස්සුණු සැලෙන නො සන්සුන් සිත් ඇති බව නැමැති සංකීර්ණ දෙව්‍යානු කොට ගෙන ඒ පිත්තක් මගණ බමුණෝ සාවද්‍ය නැති ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම ඇවිස්සුණු සැලෙන නො සන්සුන් සිත් ඇති වූ අරණ්‍යවානප්‍රසංඛ්‍යානාශ්‍රමයන් සෙවනය නො කරමි. මම සන්සුන් සිත් ඇත්තෙක්ම. යම් ඒ ආයතී කෙනෙක් සන්සුන් සිත් ඇති වූ අරණ්‍යවානප්‍රසංඛ්‍යානාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම තමා තුළ පිහිටි ඒ සන්සුන් සිත් ඇතිබව දකින්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝ සෙයින් නිර්භය භාවයට පත් වීම.

12. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස විය: යම් ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ සැක ඇත්තාහු විවිධවිෂ්‍යා ඇත්තාහු අරණ්‍යවානප්‍රසංඛ්‍යානාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, සැකය හා විවිධවිෂ්‍යා නැමැති සංකීර්ණ දෙව්‍යානු කොට ගෙන ඒ පිත්තක් මගණ බමුණෝ එකානන්තයෙන් සාවද්‍ය නැති ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වනාහි සැක ඇත්තෙමි විවිධවිෂ්‍යා ඇත්තෙමි අරණ්‍යවානප්‍රසංඛ්‍යානාශ්‍රමයන් සෙවනය නො කරමි. මම තරණය කළ සැක ඇත්තෙක්ම. යම් ඒ ආයතී කෙනෙක් තරණය කළ සැක ඇති වූ අරණ්‍යවානප්‍රසංඛ්‍යානාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම තමා තුළ වූ තරණය කළ විවිධවිෂ්‍යා ඇතිබව දකින්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝ සෙයින් නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි.

13. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵ්ඤ්ඤාසී: යෙ ඛො කෙව් සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා අනතුක්කංසකා¹ පරවමහි අරඤ්ඤාදා වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, අනතුක්කංසකා² පරවමහි න සද්දසහෙදු හවෙ තෙ නොනොතා සමණබ්‍රාහ්මණෝ අකුසලං භයහෙරවං අවහස්නති. න ඛො පනාහං අනතුක්කංසකෝ³ පරවමහි අරඤ්ඤාදා වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවමි, අනතුක්කංසකෝ අපරවමහි හමසමි. යෙ හි වො අරියා අනතුක්කංසකා³ අපරවමහි අරඤ්ඤාදා වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ අනතුක්කංසකතං⁴ අපරවමහිතං අනතති සමපස්සමානො භියොසා පලලොමමාපාදිං අරඤ්ඤාදා විහාරාය.

14. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵ්ඤ්ඤාසී: යෙ ඛො කෙව් සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා ඡමහි භීරුකජාතිකා අරඤ්ඤාදා වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, ඡමහි භීරුකජාතිකසද්දසහෙදු හවෙ තෙ නොනොතා සමණබ්‍රාහ්මණෝ අකුසලං භයහෙරවං අවහස්නති. න ඛො පනාහං ඡමහි භීරුකජාතිකෝ අරඤ්ඤාදා වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවමි, විගතලොමහංසොහමසමි. යෙ හි වො අරියා විගතලොමහංසා අරඤ්ඤාදා වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ විගතලොමහංසතං අනතති සමපස්සමානො භියොසා පලලොමමාපාදිං අරඤ්ඤාදා විහාරාය.

15. තස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵ්ඤ්ඤාසී: යෙ ඛො කෙව් සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා ලාභසක්කාරසීලොකං නිකාමයමානා අරඤ්ඤාදා වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, ලාභසක්කාරසීලොකං නිකාමයමානා⁵-සද්දසහෙදු හවෙ තෙ නොනොතා සමණබ්‍රාහ්මණෝ අකුසලං භයහෙරවං අවහස්නති. න ඛො පනාහං ලාභසක්කාරසීලොකං නිකාමයමානො අරඤ්ඤාදා වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවමි, අපට්ඨෙව්ඡාහමසමි. යෙ හි වො අරියා අපට්ඨෙව්ඡා අරඤ්ඤාදා වනපඤ්ඤානි පනතානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, තෙසමහං අඤ්ඤාතමො. ඵතමහං බ්‍රාහ්මණ අපට්ඨෙව්ඡා අනතති සමපස්සමානො භියොසා පලලොමමාපාදිං අරඤ්ඤාදා විහාරාය.

1. අනතුක්කංසකකා, කප්ඵි

2. අනතුක්කංසකකා, කප්ඵි

3. අනතුක්කංසකකෝ, කප්ඵි. අනතුක්කංසකකා, කප්ඵි

4. අනතුක්කංසකකා, කප්ඵි. අනතුක්කංසකකා, කප්ඵි.

5. ඡමහිතිරික, සහ. 6. නිකාමයමානා, PTS. නිකාමත, මජ්ඣ.

13. බමුණ, මට මේ අදහස වී ය: යම් කිසි ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ තමන් හුවා අනුන් හෙළා දක්නාහු අරණ්‍යවානප්‍රස්ථ ප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, තමා උසස් කොට අනුන් පහත් කොට සැලකීම නමැති සංකීය දෛශ්‍ය හෙතු කොට ගෙන එකානනයෙන් ඒ පින්වත් මහණබමුණෝ සාවද්‍ය තැති ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වනාහි තමා උසස් කොටත් අනුන් පහත් කොටත් සලකමින් අරණ්‍යවානප්‍රස්ථ ප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය නො කරමි. මම තමා උසස් කොට අනුන් පහත් කොට සලකන්නෙක් නො වෙමි. යම් ඒ ආයඪී කෙනෙක් තමා උසස් කොට අනුන් පහත් කොට නො සලකන්නාහු අරණ්‍යවානප්‍රස්ථ ප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම තමා උසස් කොට නො සැලකීම හා අනුන් පහත් කොට නො සැලකීම ද තමා තුළ පිහිටිබව දක්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝසෙයින් නො බියබවට පැමිණියෙමි.

14. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස වී ය: යම් ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ (කස දළදඩු කරන තද) තැති ගැනුම් ඇත්තාහු බිය සුලබව ඇත්තාහු අරණ්‍යවානප්‍රස්ථ ප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, තද තැති ගැන්ම හා බිය: සුලබව ද නමැති සංකීය දෛශ්‍ය හෙතු කොට ගෙන එකානනයෙන් ඒ පින්වත් මහණ බමුණෝ සාවද්‍ය තැති ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වනාහි තැති ගන්නෙමි බියසුලු සංහාවය ඇත්තෙමි අරණ්‍යවානප්‍රස්ථ ප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය නො කරමි. මම පහ වූ ලොමුදහ ගැනීම ඇත්තෙක් වෙමි. යම් ඒ ආයඪී කෙනෙක් පහ වූ ලොමුදහ ගැනීම ඇත්තෝ අරණ්‍යවානප්‍රස්ථ ප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම ඒ පහ වූ ලොමුදහ ගැනීම තමා තුළ පිහිටිබව (තමා කෙරෙහි ලොමුදහ ගැනුම නැති බව) දක්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝ සෙයින් තීර්ණය භාවයට පැමිණියෙමි.

15. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස වී ය: යම් ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ ලාභ සත්කාර කිරීන් කැමැති වන්නාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රස්ථ ප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, ලාභ සත්කාර කිරීන් බලාපොරොත්තු වීම වූ සංකීය දෛශ්‍ය හෙතු කොට ගෙන එකානනයෙන් ඒ පින්වත් මහණ බමුණෝ සාවද්‍ය තැති ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වනාහි ලාභ සත්කාර කිරීන් බලාපොරොත්තු ව අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රස්ථ ප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය නො කරමි. මම ඉවර්තා තැත්තෙක්මි. යම් ඒ ආයඪී කෙනෙක් ආශා තැත්තාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රස්ථ ප්‍රාන්තාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම ඒ ඉවර්තාභිනාවය තමා තුළ දක්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝසෙයින් නොබිය බවට පැමිණියෙමි.

16. නස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොඨි: යෙ ඛො හෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කුසිඤ්ඤාභිනවිජයා¹ අරඤ්ඤාදු වනපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, කුසිඤ්ඤාභිනවිජයසංකප්පො² හෙව තෙ භොජෙනා සමණ-බ්‍රාහ්මණො අකුසලං නසභෙරවං අවුත්ථනති. න ඛො පනාහං කුසිඤ්ඤාභිනවිජයො³ අරඤ්ඤාදු වනපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවති, තෙසමිහං අඤ්ඤාතමො. ඵතමිහං බ්‍රාහ්මණ ආරභිවිජයනං අනන්ති සමපස්සමානො භික්ඛො පලොම මාපාදිං අරඤ්ඤාදු විහාරාය.

17. නස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොඨි: යෙ ඛො හෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා මුට්ඨස්සති අසමපජානා අරඤ්ඤාදු වනපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, මුට්ඨස්සති අසමපජානසංකප්පො⁴ හෙව තෙ භොජෙනා සමණබ්‍රාහ්මණො අකුසලං නසභෙරවං අවුත්ථනති. න ඛො පනාහං මුට්ඨස්සති අසමපජානො අරඤ්ඤාදු වනපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවති. උපට්ඨිතස්සතිහමිසමි⁵ යෙ හි වො අරියා උපට්ඨිතස්සති අරඤ්ඤාදු වනපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, තෙසමිහං අඤ්ඤාතමො. ඵතමිහං බ්‍රාහ්මණ උපට්ඨිතමිතං අනන්ති සමපස්සමානො භික්ඛො පලොම මාපාදිං අරඤ්ඤාදු විහාරාය.

18. නස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොඨි: යෙ ඛො හෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා අසමාහිනා විබ්භතනවිග්ගා අරඤ්ඤාදු වනපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, අසමාහිනවිබ්භතනසංකප්පො⁶ හෙව තෙ භොජෙනා සමණබ්‍රාහ්මණො අකුසලං නසභෙරවං අවුත්ථනති. න ඛො පනාහං අසමාහිනො විබ්භතනවිග්ගො අරඤ්ඤාදු වනපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවති. සමාහිතමපනානමිසමි. යෙ හි වො අරියා සමාහි-සමපනානො අරඤ්ඤාදු වනපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, තෙසමිහං අඤ්ඤාතමො. ඵතමිහං බ්‍රාහ්මණ සමාහිතමපදං අනන්ති සමපස්ස-මානො භික්ඛො පලොම මාපාදිං අරඤ්ඤාදු විහාරාය.

19. නස්ස මග්ගං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුගොඨි: යෙ ඛො හෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දුප්පඤ්ඤා ඵලමුගා⁷ අරඤ්ඤාදු වනපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, දුප්පඤ්ඤා ඵලමුගසංකප්පො⁸ හෙව තෙ භොජෙනා සමණ-බ්‍රාහ්මණො අකුසලං නසභෙරවං අවුත්ථනති. න ඛො පනාහං දුප්පඤ්ඤා ඵලමුගො අරඤ්ඤාදු වනපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවති. පඤ්ඤාසමපනානමිසමි යෙ හි වො අරියා පඤ්ඤාසමපනානො අරඤ්ඤාදු වනපඤ්ඤානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවනති, පඤ්ඤාසමපදං අනන්ති සමපස්සමානො භික්ඛො පලොම මාපාදිං අරඤ්ඤාදු විහාරාය.

සොලසපරිසායං⁵.

1. භිතවිජයා - මජ්ඣ. 2. භිතවිජයො - මජ්ඣ.
3. උපට්ඨිතස්සතිහමිසමි - මජ්ඣ. 4. ඵලමුගා - මජ්ඣ.
5. සොලසපරිසායං නිවර්තං - මජ්ඣ. සන.

16. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස විය: යම් කිසි ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ කුසිත වූවාහු වියහී නැත්තාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසථ්‍යානනාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, කාසිකවෛතසික ව්‍යාපීරනිකඛ්ච නැමැති සාධකය දෙපස හෙතු කොට ගෙන එකානනයෙන් ඒ පින්වත් මහණ බද්ධෝ සාවද්‍ය නැති ගැහුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වනාහි මැලි වූයෙමි වියහී නැත්තෙමි (කාසික වෛතසික ව්‍යාපීරනික ඛ්ච) අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසථ්‍යානනාශ්‍රමයන් සෙවනය නො කෙරෙමි. මම පටන් ගත් වියහී ඇත්තෙක්මි. යම් ඒ ආයඪී කෙනෙක් ඇරඹූ වැර ඇත්තාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසථ්‍යානනාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම තමා තුළ පිහිටි ඒ ඇරඹූ වැර ඇතිබව දක්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝසෙයින් නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි.

17. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස විය: යම් කිසි ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ නට සිති ඇත්තාහු නුවණ නැත්තාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසථ්‍යානනාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, නට සිතිය හා නුවණ නැති බව නැමැති සාධකය දෙපස හෙතු කොට ගෙන එකානනයෙන් ඒ පින්වත් මහණවුණෝ සාවද්‍ය නැති ගැහුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත් මම වනාහි නට සිති ඇතිව නුවණ නැතිව අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසථ්‍යානනාශ්‍රමයන් සෙවනය නො කරමි. මම එළඹ සිටි සිති ඇත්තෙක්මි. යම් ඒ ආයඪී කෙනෙක් එළඹ සිටි සිති ඇත්තාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසථ්‍යානනාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම ඒ තමා තුළ එළඹ සිටි සිතිය ඇතිව දක්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝසෙයින් නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි.

18. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස විය: යම් කිසි ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ අසමාහිත (එකඟ සිත් නැති) වූවාහු විග්‍රාහන (නොයෙක් අරමුණෙහි දිවු) සිත් ඇත්තාහු අරණ්‍යවානප්‍රසථ්‍යානනාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, අසමාහිත විග්‍රාහන සිත් ඇති බව නැමැති සාධකය දෙපස හෙතු කොට ගෙන එකානනයෙන් ඒ පින්වත් මහණ බද්ධෝ සාවද්‍ය නැති ගැහුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වනාහි අසමාහිතව විග්‍රාහන සිත් ඇතිව අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසථ්‍යානනාශ්‍රමයන් සෙවනය නො කරමි. මම සමාධිසම්පන්නයෙක්මි. යම් ඒ ආයඪී කෙනෙක් සමාධිසම්පන්නව අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසථ්‍යානනාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම මේ සමාධිසම්පද්‍යව නට, තුළ පිහිටිබව දක්නෙමි වනවාසය පිණිස නො බියබවට පැමිණියෙමි.

19. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස විය: යම් කිසි ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ නුවණ නැත්තාහු කෙළහොලු වූවාහු අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසථ්‍යානනාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, නුවණ නැතිව හා කෙළහොලු බව නැමැති සාධකය දෙපස හෙතු කොට ගෙන එකානනයෙන් ඒ පින්වත් මහණ බද්ධෝ සාවද්‍ය නැති ගැහුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද කැඳවත්. මම වනාහි නුවණ නැතිව කෙළහොලුව අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසථ්‍යානනාශ්‍රමයන් සෙවනය නො කරමි. මම නුවණැත්තෙක් වෙමි. යම් ඒ ආයඪී කෙනෙක් නුවණැතිව අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසථ්‍යානනාශ්‍රමයන් සෙවනය කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ගෙන් එක්තරා එකෙක්මි. බමුණ, මම නුවණැති බව තමා තුළ පිහිටිබව දක්නෙමි වනවාසය පිණිස බොහෝසෙයින් නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි.

20. තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුභොසි: යනනුතාහං යා තා රතතිසො අභිඤ්ඤානා අභිලක්ඛිතා වාසුද්දසී පඤ්චදසී අට්ඨමී ච පක්ඛස්ස, තථාරූපාසු රතතිසු¹ යාති තාති ආරාමවෙතියාති වතවෙතියාති රුක්ඛවෙතියාති භිංසනකාති² සලොමහංසාති, තථාරූපෙසු සෙනාසනෙසු විහරෙය්හං, අප්පෙචනාම³ තං භයහෙරවං පසෙස්සය්හති. සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ අපරෙත සමයෙන යා තා රතතිසො අභිඤ්ඤානා අභිලක්ඛිතා වාසුද්දසී පඤ්චදසී අට්ඨමී ච පක්ඛස්ස, තථාරූපාසු රතතිසු යාති තාති ආරාම-වෙතියාති වතවෙතියාති රුක්ඛවෙතියාති භිංසනකාති සලොමහංසාති, තථාරූපෙසු සෙනාසනෙසු විහරාමි. භත්‍ර ච මෙ⁴ බ්‍රාහ්මණ විහරතො මගො⁵ වා ආගච්ඡති, මොරො වා කට්ඨං පානෙති, වාතො වා පණණ්ණසට්ඨං⁶ ඵරෙති,⁷ තස්ස මය්හං⁸ ඵට්ඨං හොති:⁹ ඵහං නුඤා තං භයහෙරවං ආගච්ඡතිති.

21. තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ ඵතදුභොසි: කීනනු ඛො අහං අඤ්ඤදඤ්ඤ භයපාටිකඛිසී විහරාමි, යනනුතාහං යථාසුතයථාසුතස්ස¹⁰ මෙ තං භයහෙරවං ආගච්ඡති, තථාසුතනථාසුතො ච තං භයහෙරවං පටිවිනෙය්හති. තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ වඛකමනෙතාස්ස තං භයහෙරවං ආගච්ඡති; සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ තෙව තාව නිට්ඨාමි, න නිසීදාමි, න නිපජ්ජාමි, යාව වඛකමනෙතාව තං භයහෙරවං පටිවිනෙමි. තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ සීතස්ස තං භයහෙරවං ආගච්ඡති; සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ තෙව තාව වඛකමාමි, න නිසීදාමි, න නිපජ්ජාමි, යාව සීතොච තං භයහෙරවං පටිවිනෙමි. තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ නිසිත්තාස්ස තං භයහෙරවං ආගච්ඡති; සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ තෙව තාව නිපජ්ජාමි, න නිට්ඨාමි, න වඛකමාමි, යාව නිසිත්තොච තං භයහෙරවං පටිවිනෙමි. තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ නිපත්තාස්ස තං භයහෙරවං ආගච්ඡති; සො ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ තෙව තාව නිසීදාමි, න නිට්ඨාමි, න වඛකමාමි, යාව නිපත්තොච තං භයහෙරවං පටිවිනෙමි.

22. සනාති ඛො පත බ්‍රාහ්මණ ඵකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා රතතිංසෙච සමානං දිවාති සඤ්ජානනාති, දිවායෙච සමානං රතතිති සඤ්ජානනාති; ඉදමහං තෙසං සමණබ්‍රාහ්මණානං සමමාගමිහාරස්මිං වදාමි. අහං ඛො පත බ්‍රාහ්මණ රතතිංසෙච සමානං රතතිති සඤ්ජානාමි, දිවායෙච සමානං දිවාති සඤ්ජානාමි. යං ඛො තං බ්‍රාහ්මණ සමමා වදමානො වදෙය්හ අසමමාගමිමො සතෙනා ලොකෙ උප්පනො ඛුත්තනිකාය ඛුත්තසුඛාය ලොකානුකම්පාය¹² අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානනාති, මමෙච තං සමමා වදමානො වදෙය්හ අසමමාගමිමො සතෙනා ලොකෙ උප්පනො ඛුත්තනිකාය ඛුත්තසුඛාය ලොකානුකම්පාය¹² අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානනාති.

1. රතතිසු - මජ්ඣ. ස්‍යා. 2. භිසනකාති - මජ්ඣ.
 3. අප්පෙචනාමහං - මජ්ඣ. 4. තත්ථ ච මෙ, මජ්ඣ. ස්‍යා.
 5. මගො වා, ස්‍යා. 6. පණණ්ණසට්ඨං - මජ්ඣ.
 7. පානෙති - කත්ථි. 8. තස්ස මය්හං බ්‍රාහ්මණ - මජ්ඣ. ස්‍යා.
 9. ඵතදුභොසි - මජ්ඣ.
 10. යථාසුතං යථාසුතස්ස - මජ්ඣ. PTS. යථාසුතස්ස යථාසුතස්ස - ස්‍යා.
 11. තථාසුතං තථාසුතොච - මජ්ඣ. PTS. තථාසුතො තථාසුතොච - ස්‍යා.
 12. ලොකානුකම්පකාය - සීමු. PTS.

20. බමුණ, ඒ මට මේ අදහස වී ය: 'පක්‍ෂයෙහි (හද නිසා) ප්‍රසිද්ධ වූ (උපෝසථසමාදානාදි වශයෙන්) ලකුණු කළ යුතු වූ තුදුස්වක, පසළොස්වක, අටවක යන යම් ඒ රාත්‍රිහු වෙන් ද, එවැනි රාත්‍රිත්ති බිහිසුණු වූ ලොමුදන ගන්වන්නා වූ යම් ඒ ආරාමවෛත්‍යයෝ (=වෙතිය සම්මත පිදිය යුතු අරම්), වනවෛත්‍යයෝ (=පිදිය යුතු වන), වාක්‍ෂවෛත්‍යයෝ (පිදිය යුතු රුක්) වෙද්ද, එබඳු සෙනසුන්හි වසන්නෙහි නම් මැනව. ඒ කැති ගැනුම් හා බිහිසුණු අරමුණු ද දක්නෙහි නම් මැනවැ' යි කියායි. බමුණ, ඒ මම ඉන් මැන කල්හි පක්‍ෂයෙහි ප්‍රසිද්ධ වූ ලකුණු කළ යුතු වූ තුදුස්වක, පසළොස්වක, අටවක යන යම් ඒ රාත්‍රිහු වෙන් ද, එවැනි රාත්‍රිත්ති බිහිසුණු වූ ලොමුදන ගන්වන්නා වූ යම් ඒ ආරාමවෛත්‍යයෝ වනවෛත්‍යයෝ වාක්‍ෂවෛත්‍යයෝ වෙන් ද, එබඳු සෙනසුන්හි වාසය කරමි. බමුණ, එහි වාසය කරන්නා වූ මා වෙතට මුවෙක් (සිවුපාවෙක්) හෝ කුරු ගා එයි. මොනරෙක් (පක්‍ෂියෙක්) හෝ දරකබක් හෙළයි. සුළඟ හෝ පරච්ඡාවක් සලයි. ඒ මට මෙසේ සිතෙයි: 'එකානනයෙන් මේ එන්නේ ඒ හයානක අරමුණ ය' කියායි.

21. බමුණ, ඒ මට මේ සිත වී ය: 'කුමක් නිසා මම එකානනයෙන් හය කැමැත්තෙහි වාසය කෙරෙමි ද? යම් යම් ඉරියව්වකින් යුක්ත වූ මා වෙත ඒ හයජනක අරමුණ ඒ ද, ඒ ඒ ඉරියව්වෙන් යෙදුනෙහි ම ඒ හයජනක අරමුණ දුර ලන්නෙහි නම්, යෙහෙකැයි කියායි. බමුණ, සක්මන් කරන්නා වූ මා වෙතට ඒ හයහෙරවය එයි ද, බමුණ, මම යම් තාක් සක්මන් කරමින් ම ඒ හයහෙරවය දුරු කෙරෙමි ද, ඒ තාක් නො සිටිමි. නො හිඳිමි. නො නිදමි. බමුණ, සිටියා වූ ඒ මා වෙතට ඒ හය හෙරවය එයි ද, බමුණ, ඒ මම යම් තාක් සිටියෙමි ම ඒ හයහෙරවය දුරු කෙරෙමි ද, ඒ තාක් සක්මන් නො කරමි. නො හිඳිමි. නො නිදමි. බමුණ, හුන්නා වූ මා වෙතට ඒ හයහෙරවය එයි ද, බමුණ, ඒ මම යම් තාක් හුන්නෙමි ම ඒ හයහෙරවය දුරු කෙරෙමි ද, ඒ තාක් නො නිදමි. නො සිටිමි. සක්මන් නො කරමි. බමුණ, හොඳ්නා වූ මා වෙතට ඒ හයහෙරවය එයි ද, බමුණ, ඒ මම යම් තාක් නිදන්නෙමි ම ඒ හයහෙරවය දුරු කෙරෙමි ද, ඒ තාක් නො හිඳිමි. නො සිටිමි. සක්මන් නො කරමි.

22 බමුණ, රාත්‍රිය ම දහවල් යයි සිතන දහවල් ම රාත්‍රියයි සිතන ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත්තාය. මේ ඒ මහණබමුණන්ගේ මූලා වූ විසීමකැයි මම කියමි. බමුණ, මම රූය ම රූය යයි හඳුනමි. දවල දවල ම යයි හඳුනමි. බමුණ, මනා කොට කියන්නෙක් 'මූලා නොවන ගති ඇති සත්ත්වයෙක් බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සැප පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවි මිනිසුන්ට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සැප පිණිස ලොකයෙහි උපන්නේ ය' යි යම් කෙනකුත් උදෙසා කියා ද, මනා කොට (සත්‍යය) කියන්නෙක් 'මූලා නො වන ගති ඇති සත්ත්වයෙක් බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සැප පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවි මිනිසුන්ට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සැප පිණිස ලොකයෙහි උපන්නේ ය' යි ඒ මා උදෙසා ම කියන්නේ ය.

23. ආරාධිතං බො පන මෙ බ්‍රාහ්මණ විරියං අහොසි අසලඝිතං. උපට්ඨිතා සති අසමුට්ඨා.¹ පසංගො කායො අසාරගො. සමාහිතං විතනං එකතනං. සො බො අහං බ්‍රාහ්මණ විවිච්චව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සවිචාරං විවෙකජං පිනිසුඛං පඨමං කුතං² උපසම්පජ්ජ විහාසිං. විතකකවිචාරානං චූපසමා අජාතනා සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිනිසුඛං දුතියං කුතං³ උපසම්පජ්ජ විහාසිං. පිනියා ච විරාගා උපෙබ්බකො⁴ ච විහාසිං. සතො ච සම්පජානො, සුඛස්ස ච කායෙත පටිසංවෙදෙසිං, යං තං අරියා ආවිකකන්ති 'උපෙබ්බකො⁴ සතිමා සුඛවිහාරීති තතියං කුතං⁵ උපසම්පජ්ජ විහාසිං. සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථමනමා අදුක්ඛං⁶ අසුඛං උපෙබ්බා⁷ සතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං කුතං⁸ උපසම්පජ්ජ විහාසිං.

24. සො එවං සමානිතො විතෙන - පරිසුද්ධො, පරිසොද්ධො, අනඛණ්ණො, විගදුපකකිලෙසො, මුදුගුතො, කම්මතිසො, සිතො, ආනෙකඤ්ජයනෙන⁹, පුබ්බෙ-නිවාසානුස්සතිස්සණාය¹⁰ විතනං අභිනින්නාමෙසිං. සො¹¹ අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි. සෙය්‍යපීද: එකමපි ජාතියො, දෙවපි ජාතියො, තිස්සොපි ජාතියො, චතස්සොපි ජාතියො, පඤ්චපි ජාතියො, දසපි ජාතියො, විසමපි¹² ජාතියො, තිස්සමපි ජාතියො, චතසාරිසමපි¹³ ජාතියො, පඤ්ඤසමපි ජාතියො, ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි, ජාතිසතසහස්සමපි; අනෙකෙපි සංවට්ඨකප්පො, අනෙකෙපි විවට්ඨකප්පො, අනෙකෙපි සංවට්ඨ-විවට්ඨකප්පො, 'අමුත්තාසිං එවන්තාමො එවංගොතොනා එවංචණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියනො; සො තතො චුතො අමුත්ත උද්පාදිං.¹⁴ තත්තාපාසිං එවන්තාමො එවංගොතොනා එවංචණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියනො. සො තතො චුතො ඉබ්බප්පගොනා'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි. අයං බො මෙ බ්‍රාහ්මණ රතතියා පඨමෙ යාමෙ පඨමා විජ්ජා අභිගතා, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමන්නස්ස ආකාපිතො පභිගන්නස්ස විහරතො.

1. අසමුට්ඨා - සතා.

3. දුතියජාතියං - සිමු.

5. තතියජාතියං - සිමු.

7. උපෙබ්බා - මජ්ඣ. සං.

9. ආනෙකඤ්ජයනො - සිමු. II.

11. සොහං, කාත්ථි

13. චතසාරිසමපි - සං. චතසාරිසමපි - මජ්ඣ.

14. උද්පාදිං - කාත්ථි.

2. පඨමජාතියං - සිමු.

4. උපෙබ්බකො - මජ්ඣ. සං.

6. අදුක්ඛමසුඛං - මජ්ඣ. සං.

8. චතුත්ථජාතියං - සිමු.

10. පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිස්සණාය - මජ්ඣ.

12. විසමපි - සිමු.

23. බමුණ, මා විසින් විශ්වීය පටන් ගන්නා ලද්දේ නො සැහවුණේ ය. සිතිය එළඹ සිටියේ මූලා නො වූයේ ය. (නාමරූප)කය සන්තිදුණේ දර්ථ රහිත වී ය. සිත සමාධියෙහි පිහිටියේ එකභ වී ය. බමුණ, ඒ මම කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුශලධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතනී සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙළෙමි. විතනීවිචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ස්වසන්නාතයෙහි උපන් සම්ප්‍රසාදන සංඛ්‍යාත ශ්‍රද්ධාවෙන් යුක්ත වූ සිතේ එකභාවී වඩන්තා වූ විතනී රහිත වූ විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙළෙමි. ප්‍රීතිය ද දුරු කිරීමෙන් උපෙක්‍ෂක ව ද වාසය කෙළෙමි. සිති ඇත්තෙමි මනානුවණින් යුක්ත වූයෙමි (නාමරූප) කසින් සැපය ද වින්දෙමි. ආයසියෝ යම් ඒ ධ්‍යානයක් නිසා ‘උපෙක්‍ෂක වූයේ සිති ඇත්තේ සුවසේ වෙසේ’ යයි කියත් ද, ඒ තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙළෙමි. (පූජීයෙහි ම) කාසික සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් කාසිකදුකඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන්, පූජීයෙහි ම සොමනස් දොමනස් දෙදෙකාගේ ද අසනඛනමයෙන් (=ප්‍රභාණයෙන්) දුක් නො වූ සුඛ නො වූ, උපෙක්‍ෂාවෙන් හටගත් සතිපාරිසුද්ධි (=සිතිය පිළිබඳ පිරිසිදුබාව) ඇති චතුර්ථධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙළෙමි.

24. ඒ මම මෙසේ සමාධිගත වූ සිත - පිරිසිදු වූ කල්හි, ප්‍රභාසවර වූ කල්හි, අභිගණ (කෙලෙස්) නැති වූ කල්හි, උපෙක්‍ෂක පහ වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කායසීයට සුදුසු වූ කල්හි, (පිරිසිදු බැව් ආදියෙහි) ස්ථිර ව සිටි කල්හි, නො සැලෙන බවට පත් වූ කල්හි, පෙර විසූ කදපිළිවෙල සිති කරණ නුවණ පිණිස සිත විශේෂයෙන් නතු කෙළෙමි. ඒ මම තොයෙක් ආකාර ඇති පුබ්බන්තිවාසය සිති කරමි. එනම්: එක ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පහක් ද, ජාති දසයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිසක් ද, ජාති සතළිසක් ද, ජාති පනසක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති සියදහසක් ද; තොයෙක් සංවතී (=තස්තා) කල්පයක් ද, තොයෙක් විවතී (=හටගන්නා) කල්පයක් ද, තොයෙක් සංවතී විවතී කල්පයක් ද සිති කරමි: “අසුවල් තැන්හි උපන්මි. මෙවැනි නම් ඇත්තෙක් වීමි. මෙවැනි ගොත්‍ර ඇත්තෙක් වීමි. මෙවැනි පැහැ ඇත්තෙක් වීමි. මෙවැනි ආහාර ඇත්තෙක් වීමි. මෙවැනි සැපදුක් වින්දෙක් වීමි. මෙවැනි ආශ්‍ර කෙලවර කොට ඇත්තෙක් වීමි. ඒ මම එයින් වුත වූයෙමි අසුවල් තැන උපන්මි. එහි දී ද මෙ වැනි නම් ඇත්තෙක් වීමි. මෙ වැනි ගොත්‍ර ඇත්තෙක් වීමි. මෙවැනි පැහැ ඇත්තෙක් වීමි. මෙ වැනි ආහාර ඇත්තෙක් වීමි. මෙ වැනි සැපදුක් වින්දෙක් වීමි. මෙ වැනි ආශ්‍ර කෙලවර කොට ඇත්තෙක් වීමි. ඒ මම එයින් වුත වූයෙමි මෙහි උපන්තෙමි වෙමි”යි. මෙසේ ආකාර සහිත වූ උදෙසිම සහිත වූ නන් වැදූරුම් වූ පෙර විසූ කදපිළිවෙල සිති කරමි. බමුණ, මා විසින් රැයෙහි පෙරයම මේ පලමුවන පූජේතිවාස විද්‍යාව ලබන ලදී. අවිද්‍යාව නැසින. විද්‍යාව උපන. මොහදුර නැසුණේ ය. විද්‍යාලෝකය උපන. නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මෙහෙයවූ සිත් ඇති ව වසන්තනුට යම් සේ (අවිද්‍යාවිසාදය වේ) නම් (මට ද) එසේ ම වී ය.

25. සො එවං සමාභිතො විතොන පරිසුද්ධො පරියොදානො අනඛණ්ණෙ විගතුප්පකම්මෙලෙසෙ මුදුහුතො කම්මනියෙ සීතො ආතෙඤ්ජප්පතොන සත්තානං චුත්තප්පාතඤ්ඤාණං¹ විහතං අභිනින්නාමෙසිං. සො දිබ්බෙන වක්ඛුතා විසුද්ධොන අතික්කන්තමානුසංකොන සතොන පස්සාමි වච්චානො උපපජ්ජමානෙ ගීතෙ පණ්ණෙන සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුගතෙන. යථාකම්මුපතෙ සතොන පජානාමි: ඉමෙ වත නොනොනා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා, චම්ඳුච්චරිතෙන සමන්තාගතා, මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා, අරියානං උපවාදකා, ශ්‍රිවෘද්ධිකා, ශ්‍රිවෘද්ධිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමෙරණා අපායං දුගතං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා.² ඉමෙ වා පත නොනොනා සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්තාගතා, චම්ඳුචරිතෙන සමන්තාගතා, මනොසුචරිතෙන සමන්තාගතා, අරියානං අනුපවාදකා, සම්මාද්ධිකා සම්මාද්ධිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමෙරණා සුගතං සග්ගං ලොකං උපපන්නාහි. ඉති දිබ්බෙන වක්ඛුතා විසුද්ධොන අතික්කන්තමානුසංකොන සතොන පස්සාමි වච්චානො උපපජ්ජමානෙ ගීතෙ පණ්ණෙන සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුගතෙන. යථාකම්මුපතෙ සතොන පජානාමි. අයං බො මෙ බ්‍රාහ්මණ රතතිසා මජ්ඣිමෙ යාමෙ දුතියා විජ්ජා අභිගතා, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමන්තස්ස ආතාපිතො පතිත්තන්තස්ස විහරතො.

26. සො එවං සමාභිතො විතොන පරිසුද්ධො පරියොදානො අනඛණ්ණෙ විගතුප්පකම්මෙලෙසෙ මුදුහුතො කම්මනියෙ සීතො ආතෙඤ්ජප්පතොන ආසවානං ඛයඤ්ඤාණං³ විහතං අභිනින්නාමෙසිං. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං අඛණ්ඤාසිං. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං අඛණ්ඤාසිං. අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං අඛණ්ඤාසිං. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං අඛණ්ඤාසිං. ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං. අඛණ්ඤාසිං. අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං අඛණ්ඤාසිං. අයං ආසවනිරෝධොති යථාභූතං අඛණ්ඤාසිං. අයං ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං අඛණ්ඤාසිං. තස්ස මෙ එවං ජාතො එවං පස්සනො කාමාසවාපි විහතං විමුච්චිත්ථ. භවාසවාපි විහතං විමුච්චිත්ථ. අවිජ්ජාසවාපි විහතං විමුච්චිත්ථ. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං අගොසි. 'ඛිණ්ණ ජාති, වුඤ්ඤානං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්ථත්තායා'ති අඛණ්ඤාසිං. අයං බො මෙ බ්‍රාහ්මණ රතතිසා පමජ්ජමෙ යාමෙ තතියා විජ්ජා අභිගතා, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමන්තස්ස ආතාපිතො පතිත්තන්තස්ස විහරතො.

1. චුත්තප්පාතඤ්ඤාණං - කන්ථවි.
2. උපපන්නා - කන්ථවි.
3. ඛයඤ්ඤාණං - කන්ථවි.

25. ඒ මම මෙසේ සමාධිගත සිහි පිරිසිදු වූ කල්හි, ප්‍රභාසාර වූ කල්හි, (විෂ්කම්භණ්‍යවශයෙන්) අඛණ්ණ නැති වූ කල්හි, උපකෙලය නැති වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කායසීයව සුදුසු වූ කල්හි, සර්ව සිඛි කල්හි, නො සැලකෙනවට පත් වූ කල්හි, සභාවයන්ගේ ව්‍යුහිඋත්පත්ති දැනගන්නා, නුවණ පිණිස සිත වෙසෙසින් නතු කෙලෙමි. ඒ මම අතීතසිත් පිරිසිදු වූ මිනිස්ඇස ඉක්මවූ දිවැසින් ව්‍යුහ වන උපදින ගින ප්‍රණීත මනා පැහැ ඇති නොමනා පැහැ ඇති දුගතිසට ගිය සුගතිසට ගිය සත්ත්වයන් දක්මි. කම් වූ පරිදි පරලොව ගිය සත්ත්වයන් දන්මි. එකානනයෙන් මේ හවත් සභාවයෝ කායසුචරිතයෙන් සුක්ක වූවාහු වාන්සුචරිතයෙන් සුක්ක වූවාහු මනොදුගචරිතයෙන් සුක්ක වූවාහු ආයසීයන්ට ගැරහුවාහු භ්‍රායාදුෂිත වූවාහු මිථ්‍යාදුෂිතම සමාදන් වූවාහු ය. ඒ මොහු කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ නජුරු ගති ඇති විවස ව වැටෙන නිරයෙහි උපන්නාහු ය. මේ හවත් සභාවයෝ කායසුචරිතයෙන් සුක්ක වූවාහු වාන්සුචරිතයෙන් සුක්ක වූවාහු මනොදුගචරිතයෙන් සුක්ක වූවාහු ආයසීයන්ට නො ගැරහුවාහු සමොදන් වූවාහු ය. ඒ මොහු කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සචරිලොකයෙහි උපන්නාහු ය සි - මෙසේ වෙසෙසින් පිරිසිදු වූ මිනිස් ඇස ඉක්ම පැවැත්තා වූ දිවැසින් ව්‍යුහ වන උපදින ගින ප්‍රණීත මනා පැහැ ඇති නොමනා පැහැ ඇති සුගතිසට ගිය දුගතිසට ගිය සත්ත්වයන් දක්මි. කම් වූ පරිදි පරලොව ගිය සත්ත්වයන් දන්මි. බමුණ, මා විසින් රූයෙහි මැදුම්යම්හි මේ දෙවැනි (දිබ්බකනු) විදුච්ඡව ශ්‍රවණ ලදී. (එහි වූ) අවිදුච්ඡව නැසින. විදුච්ඡව උපත. මොහදුර නැසින. විදුප්පිය උපත. නො පමාව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව දිවැස් තැණ පිණිස මෙහෙයවූ සිත්ඇති ව වසන්නහුට යම් සේ නම් (මට ද) එසේ ම මිය.

26. ඒ මම මෙසේ සමාගත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි, ප්‍රභාසාර වූ කල්හි, (විෂ්කම්භණ්ඩයෙන්) කෙලෙස් ඇති වූ කල්හි, උපකෙලන තැනි වූ කල්හි, මාදු වූ කල්හි, කම්සම සුදුසු වූ කල්හි, ස්ථිර ව සිටි කල්හි, නො සැලෙන බවට පත් වූ කල්හි ආසුවක්‍ෂය කරඥනය (=කෙලෙස් නැති කරන නුවණ) පිණිස සිත වෙසෙසින් නතු කෙලෙමි. ඒ මම මේ (පඤ්චසකකිය) දුක ය සි තත් වූ පරිදි දැන ගනිමි. මේ (තෘෂ්ණාව) දුක් ඉපදීමේ හෙතුව ය සි තත් වූ පරිදි දැන ගනිමි. මේ (තෘෂ්ණාවගේ නිරෝධය) දුඛනිරෝධ ය සි තත් වූ පරිදි දැන ගනිමි. මේ (අරිභවතිමය) දුක් නැති කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය සි තත් වූ පරිදි දැන ගනිමි. මොහු ආසුවයහ සි තත් වූ පරිදි දැන ගනිමි. මේ ආසුවසමුදය සි තත් වූ පරිදි දැන ගනිමි. මේ ආසුවනිරෝධ ය සි තත් වූ පරිදි දැන ගනිමි. මේ ආසුවනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපත්තිය සි තත් වූ පරිදි දැන ගනිමි. මෙසේ දන්නා වූ මෙසේ දන්නා වූ ඒ මාගේ සිත කාමාසුවයෙන් ද මිදුණේ ය. භවාසුවයෙන් ද සිත මිදුණේ ය. අවිද්‍යාසුවයෙන් ද සිත මිදුණේ ය. මිදුණු කල්හි මිදුණේ ය සි ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂාඥනය පහල වී ය. 'ජාතිය අනුභවාදවයයෙන් කමිණ වී ය. මාගීඛ්‍රමවයසීය වාස නිමවන ලදී. සිවුමනනිස කරන ලදී. මේ අතීතය පිණිස කල යුතු අනෙක් කිසක් නොහොත් මේ වර්තමාන සකකියන්තානයෙන් අත්‍ය වූ (අනාගත) පඤ්චසකකියක් නැතැයි දැන ගනිමි. බමුණ, මා විසින් රැයෙහි පැසුවයම්හි මේ තුන්වැනි විද්‍යාව ලබන ලදී. අවිද්‍යාව නසන ලදී. විද්‍යාව උපත. මොහඳුර නැසිණ. විද්‍යාලොකය උපත. නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව තිවන් පිණිස මෙහෙය වූ සිත් ඇති ව වසන්තනුව යම් සේ ද, (මට ද) එසේ ම වී ය.

27. සීයා බො පත තෙ බ්‍රාහ්මණ ඵවමස්ස: අජ්ජාපි නුන සමණෝ ගොතමෝ අවිතරාගෝ අවිතද්දෙසෝ අවිතමොහො, තස්මා අරඤ්ඤ වනපච්ඡානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවතිති. න බො පනෙනං බ්‍රාහ්මණ ඵවං දට්ඨංකං. ද්වෙ බො අහං බ්‍රාහ්මණ අත්ථවසෙ සමපස්ස- මානො අරඤ්ඤ වනපච්ඡානි පනනානි සෙනාසනානි පටිසෙවාමි: අතතනො ච ද්වට්ඨංගමමසුබ්බිහාරං සමපස්සමානො, පච්ඡිමඤ්ච ජනනං අනුකමපමානොති.

28. අනුකමපිතරූපායං¹ හොතා ගොතමෙන පච්ඡිමා ජනතා, ඥාතං අරහතා සමමාසමුද්දෙති. අභික්කන්තං හො ගොතම. අභික්කන්තං හො ගොතම. සෙය්‍යථාපි හො ගොතම නික්කුජ්ජනං වා උක්කුජ්ජය්‍ය, උච්ච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මූලුහස්ස වා මග්ගං ආවිකෙධය්‍ය, අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමනොතා රූපානි දක්ඛිනතීති² ඵවමෙවං හොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. ඵසාහං භවන්තං³ ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං⁴ ගහන්ති.

භයගහරවසුත්තං චතුස්ථං.

1. 1. 5

අනඛගණසුත්තං

1. ඵවං මෙ සුත්තං: ඵකං සමයං භගවා සාවකස්සිං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර බො ආයස්මා සාර්වපුතො භික්ඛු ආමනෙත්ති: ආට්ටසො භික්ඛුවොති.⁵ ආට්ටසොති බො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාර්වපුතස්ස පච්චස්සොසුං. ආයස්මා සාර්වපුතො එතදවොච:

2. වතතාරො'මෙ ආට්ටසො පුග්ගලා සනොතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වතතාරො? ඉධාට්ටසො එකච්චො පුග්ගලො සාඛගණො'ව⁶ සමානො 'අජ්ඣ මෙ අජ්ඣන්තං අඛගණ'නති යථාභූතං තප්පජානාති. ඉධ පතාට්ටසො එකච්චො පුග්ගලො සාඛගණො'ව⁶ සමානො 'අජ්ඣ මෙ අජ්ඣන්තං අඛගණ'නති යථාභූතං පජානාති. -

1. අනුකමපිතරූපා ව්‍යායං - මජ්ඣං. ස්‍යා. 2. දක්ඛිනතීති - මජ්ඣං. ස්‍යා.
3. භගවන්තං - මජ්ඣං. 4. සරණං ගහන්ති - කාළච්චි. 5. භික්ඛුවොති - මජ්ඣං.
6. සඛගණොව - ස්‍යා.

27. බමුණ, ඔබට කිසිවිටක “ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ අද දක්වාත් පහ නො වූ රුහ ඇත්තේ ය. පහ නො වූ දොව්ස ඇත්තේ ය. පහ නො වූ මොහ ඇත්තේ ය. එහෙයින් අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාද ප්‍රාන්තශයනාසනයන් සෙවනය කෙරේ ය”යි මෙවැනි අදහසක් විය හැකි ය. බමුණ, එය එසේ නොදන යුතු ය. බමුණ, මම තමාගේ දිවුදුණියෙහි ඉරියවු සැප විහරණය දැකීම ය, පශ්චිම ජනතාවට අනුකම්පා කිරීම ය යන මේ කරුණු දෙක දක්නෙමි අරණ්‍යයෙහි වානප්‍රසාද ප්‍රාන්තශයනාසනයන් සෙවනය කරමි.

28. අර්භත් වූ සම්මා සම්බුදුරජාණන් කෙනකුත් විසින් යම්සේ කටයුතු ද, එසේ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් මේ පශ්චිම ජනතා තොමෝ අනුකම්පිත ඤානාව ඇත්තී ය. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අතීතයින් කාන්ත ය. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අතීතයින් ඉඔට ය. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යව්තුරු කළ දෑයක් උඩුතුරු කරන්නේ හෝ වැසූ දෑයක් විවෘත කරන්නේ හෝ (යා යුතු දෙස) මූලා වුවකුට මග කියන්නේ හෝ ඇස් ඇත්තාහු රූප දක්නාහසි අනිකාරයෙහි තෙල් පහනක් දරන්නේ හෝ යම් සේ ද, එපරිද්දෙන් ම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරින් මට දහම් දෙසන ලදී. ඒ මම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේත් ධර්මයත් සමූහයන් සරණ කොට යමි - පිහිටය සි දැනිමි. ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවි හිමි කොට සරණ ගිය උපාසකයකු(කැපකරුවෙකු) ලෙස සලකන හේන්වා.

භයහෙරවසූත්‍රය සිවුවැනි සි.

1. 1. 5

අනඛණ සූත්‍රය

1. මු ි විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි වූ අනේපිඬුසිවුහුගේ ජෙනවන නම් ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්සේ ‘ඇවැත් මහණෙනි’යි හිඤ්ඤත් ඇමතුන. ඒ හිඤ්ඤ ‘ඇවැත්නි’යි ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

2. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි වෙයි. කවර සතර දෙනෙක යත්: ඇවැත්නි, මේ ලොකයෙහි එක් පුද්ගලයෙක් අඛණ - දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ ම ‘මා තුළ දැඩි කෙලෙස් ඇතැ’යි තකු සේ නො දනිති. ඇවැත්නි, මේ ලොකයෙහි එක් පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ ම ‘මා තුළ දැඩි කෙලෙස් ඇතැ’යි තකු සේ දනිති.

ඉධාටුසො එකච්චා පුග්ගලො අනඛණ්ණොව සමානො ‘නජ්ඨි මෙ අජ්ඣකතං අඛණ්ණ’නති යථාභූතං නප්පජානාති. ඉධ පනාටුසො එකච්චා පුග්ගලො අනඛණ්ණොව සමානො ‘නජ්ඨි මෙ අජ්ඣකතං අඛණ්ණ’නති යථාභූතං පජානාති. තත්තාටුසො ‘යවායං පුග්ගලො සාඛගණ්ණොව සමානො ‘අජ්ඨි මෙ අජ්ඣකතං අඛණ්ණ’නති යථාභූතං නප්පජානාති, අයං ඉමෙසං ද්විත්තං පුග්ගලානං සාඛගණ්ණානංයෙව සතං භිනපුරිසො අකඛායති. තත්තාටුසො ‘යවායං පුග්ගලො සාඛගණ්ණොව සමානො ‘අජ්ඨි මෙ අජ්ඣකතං අඛණ්ණ’නති යථාභූතං පජානාති, අයං ඉමෙසං ද්විත්තං පුග්ගලානං සාඛගණ්ණානංයෙව සතං සෙට්ඨපුරිසො අකඛායති. තත්තාටුසො ‘යවායං පුග්ගලො අනඛණ්ණොව සමානො ‘නජ්ඨි මෙ අජ්ඣකතං අඛණ්ණ’නති යථාභූතං නප්පජානාති, අයං ඉමෙසං ද්විත්තං පුග්ගලානං අනඛණ්ණානංයෙව සතං භිනපුරිසො අකඛායති. තත්තාටුසො ‘යවායං පුග්ගලො අනඛණ්ණොව සමානො ‘නජ්ඨි මෙ අජ්ඣකතං අඛණ්ණ’නති යථාභූතං පජානාති, අයං ඉමෙසං ද්විත්තං පුග්ගලානං අනඛණ්ණානංයෙව සතං සෙට්ඨපුරිසො අකඛායති.’

3. එවං චුතෙන ආයසමා මහාමොග්ගලානො ආයසවන්තං සාපිපුත්තං එතදවොච: කො භු ඛො ආටුසො සාරිපුත්ත හෙතු කො පච්චයො, යෙනිමෙසං ද්විත්තං පුග්ගලානං සාඛගණ්ණානංයෙව සතං එකො භිනපුරිසො අකඛායති? එකො සෙට්ඨපුරිසො අකඛායති? කො පනාටුසො සාරිපුත්ත හෙතු කො පච්චයො, යෙනිමෙසං ද්විත්තං පුග්ගලානං අනඛණ්ණානංයෙව සතං එකො භිනපුරිසො අකඛායති? එකො සෙට්ඨපුරිසො අකඛායති?'

4. තත්තාටුසො ‘යවායං පුග්ගලො සාඛගණ්ණොව සමානො ‘අජ්ඨි මෙ අජ්ඣකතං අඛණ්ණ’නති යථාභූතං නප්පජානාති, තස්සෙතං පාටිකඛිධං: න ඡන්දං ජනෙස්සති, න වායමිස්සති, න චිරිදං¹ ආරභිස්සති තස්සඛගණ්ණස්ස පහානාය. සො සරුගො සදෙසො සමොනො සාඛගණ්ණො සඛිඛිලිට්ඨවිතො කාලං කරිස්සති. සෙය්‍යපාපි ආටුසො කංසපාති² ආහතා ආපණා වා කම්මාරකුලා වාරජෙන ව මලෙන ව පරියොනඤ්ඤා, තමෙතං සාමිකාන වෙව පරිභුද්ධස්ස, න ව පරියොදපෙය්‍යං, රජාපපෙ ව නං නිකම්මපෙය්‍යං, එවං හි සා ආටුසො කංසපාති අපරෙත සමයෙන සඛිඛිලිට්ඨතරු අස්ස මලග්ගතිතාති.³ එවමාටුසොති. එවමෙව ඛො ආටුසො ‘යවායං පුග්ගලො සාඛගණ්ණොව සමානො ‘අජ්ඨි මෙ අජ්ඣකතං අඛණ්ණ’නති යථාභූතං නප්පජානාති, තස්සෙතං පාටිකඛිධං: න ඡන්දං ජනෙස්සති, න වායමිස්සති, න චිරිදං ආරභිස්සති තස්සඛගණ්ණස්ස පහානාය. සො සරුගො සදෙසො සමොනො සාඛගණ්ණො සඛිඛිලිට්ඨවිතො කාලං කරිස්සති.

1. චිරිදං - මජ්ඣ.

2. කංසපාති - PTS.

3. මලග්ගතිතාති - ස්‍යා.

ඇවැත්නි, මේ ලොකයෙහි එක් පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් රහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් නැතැ'යි තතු සේ නොදනියි. ඇවැත්නි, මේ ලොකයෙහි එක් පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් රහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් නැතැ'යි තතු සේ දනියි. ඇවැත්නි, එහි ලා යම් මේ පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් ඇතැ'යි තතු සේ නොදනීද, මේ පුද්ගලයා දැඩි කෙලෙස් සහිත වූ ම පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතුරෙන් හිතපුරුෂයා ය යි කියනු ලැබේ. එහි යම් මේ පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් ඇතැ'යි තතු සේ දනීද, මේ තෙම දැඩි කෙලෙස් සහිත වූ ම මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතුරෙන් ශ්‍රේෂ්ඨපුරුෂයා ය යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, ඔවුන් අතුරෙන් යම් මේ පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් රහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් නැතැ'යි තතු සේ නොදනීද, මේ තෙම දැඩි කෙලෙස් රහිත වූ ම මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතුරෙන් හිත පුරුෂයා ය යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, ඔවුන් අතුරෙන් යම් මේ පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් රහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් නැතැ'යි තතු සේ දනීද, මේ තෙම දැඩි කෙලෙස් රහිත වූ ම මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතුරෙන් ශ්‍රේෂ්ඨ පුරුෂයා ය යි කියනු ලැබේ.

3. මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන් වහන්සේ ආයුෂමත් සැමිසුන් තෙරුන් වහන්සේට මෙය වදාළ සේක: ඇවැත්නි, ශාරිපුත්‍රයෙනි, යම් හෙතුවකින් දැඩි කෙලෙස් සහිත වූ ම මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතුරෙන් එකෙක් හිත පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේද, එකෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ පුද්ගලයා ය යි කියනු ලැබේද, ඊට හෙතු කවරේද? ඊට ප්‍රත්‍යය කවරේද? ඇවැත්නි, ශාරිපුත්‍රයෙනි, දැඩි කෙලෙස් රහිත වූ ම මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් හෙයකින් එකෙක් හිත ය යි කියනු ලැබේද, එකෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ ය යි කියනු ලැබේද, ඊට හෙතු කවරේද? ඊට ප්‍රත්‍යය කවරේද?

4. ඇවැත්නි, ඔවුන් අතුරෙන් යම් මේ පුද්ගලයෙක් හෙම දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් ඇතැ'යි තතු සේ නොදනීද, (හෙතෙමේ) ඒ දැඩි කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස කාමැත්ත නුපදවන්නේ ය. වෑයම් නොකරන්නේ ය. වැර නොඅරඹන්නේ ය. හෙතෙම රූහ සහිත වූයේ දොෂ සහිත වූයේ මොහ සහිත වූයේ දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ කිලුටුසින් ඇති වූයේ කාලක්‍රියා කරන්නේ ය යන මෙය ඔහු පිළිබඳ ව බලාපොරොත්තු විය යුතුයි. ඇවැත්නි, යම් සේ සල්පිලින් හෝ කමුරුකුලයකින් හෝ ගෙනෙන ලද බුලියෙන් හා මලකඩින් ද බැඳුණු කස්ලෝතලියක් වේද, එය හිමියෝ පරිභෝග නොකෙරෙත් නම්, පිරිසිදු නොකෙරෙත් නම්, එය බුලි සහිත තත්ති දමන් නම්, ඇවැත්නි, මෙසේ ඒ කස්ලෝතලිය පසුකාලයෙක ඉතා කිලුටු වුවක් මල බැඳුනක් වන්නේද? ඇවැත්නි, එය එසේ ය. ඇවැත්නි, එපරිද්දෙන් ම යම් මේ පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් ඇතැ'යි තතු සේ නොදනීද, (හෙතෙමේ) දැඩි කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස කාමැත්ත නුපදවන්නේ ය. වෑයම් නොකරන්නේ ය, වැර නොඅරඹන්නේ ය. හෙතෙම රූහ සහිත වූයේ දොෂ සහිත වූයේ මොහ සහිත වූයේ දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ කිලුටු සිත් ඇත්තේ කලුරිය කරන්නේ ය යන මෙය ඔහු පිළිබඳ ව බලාපොරොත්තු විය යුතුය.

5. තත්‍රාටුසො යවායං පුග්ගලො සාඛගණොව සමානො ‘අඤ්ඤි මෙ අජ්ඣකතං අඛණ්ණ’නති යථාභූතං පජානාති, තස්සොතං පාටිකඛ්ඛං: ඡන්දං ජනෙස්සති, වායමිස්සති, විරියං ආරභිස්සති තස්සඛගණස්ස පහානාය. සො අරුගො අද්දෙසො අමොහො අනඛණ්ණො අසඬ්ඛිලිට්ඨිවෙනො කාලං කරිස්සති. සෙය්‍යථාපි ආටුසො කංසපාති¹ ආනතා ආපණො වා කම්මාරකුලා වා රජෙන ව මලෙන ව පරියොතඤා, තමෙනං සාමිකා පරිභුඤ්ඤායුඤ්ඤාව පරිභොදපෙය්‍යඤ්ඤාව, න ව නං² රජාපථෙ නික්ඛිපෙය්‍යං, එවං හි සා ආටුසො කංසපාති අපරෙන සමයෙන පරිසුඤා³ අස්ස පරියොදානාති. එවමාටුසොති. එවමෙව බො ආටුසො යවායං පුග්ගලො සාඛගණොව සමානො ‘අඤ්ඤි මෙ අජ්ඣකතං අඛණ්ණ’නති යථාභූතං පජානාති, තස්සොතං පාටිකඛ්ඛං: ඡන්දං ජනෙස්සති, වායමිස්සති, විරියං ආරභිස්සති තස්සඛගණස්ස පහානාය. සො අරුගො අද්දෙසො අමොහො අනඛණ්ණො අසඬ්ඛිලිට්ඨිවෙනො කාලං කරිස්සති.

6. තත්‍රාටුසො යවායං පුග්ගලො අනඛණ්ණොව සමානො ‘නඤ්ඤි මෙ අජ්ඣකතං අඛණ්ණ’නති යථාභූතං තපජානාති; තස්සොතං පාටිකඛ්ඛං: සුභනිමිතතං මනසි කරිස්සති. තස්ස සුභනිමිතතස්ස මනසිකාරු රුගො විතතං අනුඤාසෙස්සති. සො සරුගො සද්දෙසො සමොහො සාඛගණො සඬ්ඛිලිට්ඨිවෙනො කාලං කරිස්සති. සෙය්‍යථාපි ආටුසො කංසපාති ආභතා ආපණො වා කම්මාරකුලා වා පරිසුඤා පරියොදානා, තමෙනං සාමිකා ත වෙව පරිභුඤ්ඤායුං, න ව පරිභොදපෙය්‍යං, රජාපථෙ ව නං නික්ඛිපෙය්‍යං, එවං හි සා ආටුසො කංසපාති අපරෙන සමයෙන සඬ්ඛිලිට්ඨා අස්ස මලග්ගතිනාති. එවමාටුසොති. එවමෙව බො ආටුසො යවායං පුග්ගලො අනඛණ්ණොව සමානො ‘නඤ්ඤි මෙ අජ්ඣකතං අඛණ්ණ’නති යථාභූතං තපජානාති, තස්සොතං පාටිකඛ්ඛං: සුභනිමිතතං මනසි කරිස්සති. තස්ස සුභනිමිතතස්ස මනසිකාරු රුගො විතතං අනුඤාසෙස්සති. සො සරුගො සද්දෙසො සමොහො සාඛගණො සඬ්ඛිලිට්ඨිවෙනො කාලං කරිස්සති.

7. තත්‍රාටුසො යවායං පුග්ගලො අනඛණ්ණොව සමානො ‘නඤ්ඤි මෙ අජ්ඣකතං අඛණ්ණ’නති යථාභූතං පජානාති, තස්සොතං පාටිකඛ්ඛං: සුභනිමිතතං න මනසි කරිස්සති. තස්ස සුභනිමිතතස්ස අමනසිකාරු⁴ රුගො විතතං නානුඤාසෙස්සති. සො අරුගො අද්දෙසො අමොහො අනඛණ්ණො අසඬ්ඛිලිට්ඨිවෙනො කාලං කරිස්සති. සෙය්‍යථාපි ආටුසො කංසපාති ආනතා ආපණො වා කම්මාරකුලා වා පරිසුඤා පරියොදානා, තමෙනං සාමිකා පරිභුඤ්ඤායුඤ්ඤාව පරිභොදපෙය්‍යඤ්ඤාව, න ව නං රජාපථෙ නික්ඛිපෙය්‍යං, එවං හි සා ආටුසො කංසපාති අපරෙන සමයෙන පරිසුඤාතරා අස්ස පරියොදානාති. එවමාටුසොති.

1. කංසපාති - PTS.

3. පරිසුඤාතර - මජ්ඣ., PTS.

2. තෙව නං - කස්ථි.

4. න මනසිකර - සං.

5. ඇවැත්ති, ඔවුන් අතුරෙන් යම් මේ පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් ඇතැ'යි තතු සේ දැනී ද, (හෙතෙමේ) ඒ දැඩි කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස කැමැත්ත උපදවන්නේ ය, වැයම් කරන්නේ ය, වැර අරඹන්නේ ය. හෙතෙමේ රාග රහිත වූයේ දෝෂ රහිත වූයේ මොහ රහිත වූයේ දැඩි කෙලෙස් නැත්තේ නො කිලිටි සිත් ඇත්තේ කලුරිය කරන්නේ ය යන මෙය ඔහු පිළිබඳ ව බලාපොරොත්තු විය යුතුයි. ඇවැත්ති, යම් සේ සල්පිලින් හෝ කඹුරුකුලයකින් හෝ ගෙනෙන ලද බුලියෙන් හා මලකහින් ද බැඳුණු කස්ලෝතලියක් වේ ද, හිමියෝ එය පරිභෝග කරන්නාහු නම්, පිරිසුදු කරන්නාහු නම්, එය බුලි සහිත තත්ති නො බහන්නාහු නම්, ඇවැත්ති, මෙසේ ඒ කස්ලෝතලිය පසු කලෙක ඉතා පිරිසුදු වන්නේ ද? ඉතා ප්‍රභාසවර වන්නේ ද? ඇවැත්ති, එය එසේ ය. ඇවැත්ති, එපරිද්දෙන් ම යම් මේ පුද්ගලයෙක් දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ ම 'මා තුළ දැඩි කෙලෙස් ඇතැ'යි තතු සේ දැනී ද, (හෙතෙමේ) ඒ දැඩි කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස කැමැත්ත උපදවන්නේ ය, වැයම් කරන්නේ ය, වැර අරඹන්නේ ය හෙතෙම රාග රහිත වූයේ දෝෂ රහිත වූයේ මොහ රහිත වූයේ දැඩි කෙලෙස් නැත්තේ කිලිටු නො වූ සිත් ඇත්තේ කලුරිය කරන්නේ ය යන මෙය ඔහු පිළිබඳ ව බලාපොරොත්තු විය යුතු ය.

6. ඇවැත්ති, ඔවුන් අතුරෙන් යම් පුද්ගලයෙක් අභිග්‍රහණ රහිත වූයේ ම 'මා තුළ අභිග්‍රහණ නැතැ'යි තතු සේ නො දැනී ද, හෙතෙමේ ශුභ වූ අරමුණක් මෙනෙහි කරන්නේ ය. ඒ ශුභ වූ අරමුණ මෙනෙහි කිරීම නිසා රාගය (ඔහුගේ) සිත මැඩ ගෙන සිටියි. හෙතෙම රාග සහිත වූයේ දෝෂ සහිත වූයේ මොහ සහිත වූයේ දැඩි කෙලෙස් සහිත වූයේ කිලිටු සිත් ඇති වූයේ කලුරිය කරන්නේ ය යන මෙය ඔහු පිළිබඳ ව බලාපොරොත්තු විය යුතු ය. ඇවැත්ති, යම් සේ සල්පිලින් හෝ කඹුරුකුලයකින් හෝ ගෙනෙන ලද පිරිසිදු ප්‍රභාසවර කස්ලෝතලියක් වේ ද, එය හිමියෝ පරිභෝග නො කරන්නාහු නම්, පිරිසුදු නො කරන්නාහු නම්, එය බුලි සහිත තත්ති බහන්නාහු නම්, ඇවැත්ති, මෙසේ ඒ කස්ලෝතලිය පසු කලෙක කිලිටු වූයේත් මල බැඳුණේත් වේ ද? ඇවැත්ති, එය එසේ ය. ඇවැත්ති, එපරිද්දෙන් ම යම් මේ පුද්ගලයෙක් අභිග්‍රහණ රහිත වූයේ ම 'මා තුළ අභිග්‍රහණ නැතැ'යි තතු සේ නො දැනී ද, හෙතෙමේ ශුභ වූ අරමුණක් මෙනෙහි කරන්නේ ය. ඒ ශුභ වූ අරමුණ මෙනෙහි කිරීම නිසා රාගය සිත මැඩ ගෙන සිටි. හෙතෙම රාග සහිත වූයේ දෝෂ සහිත වූයේ මෝහ සහිත වූයේ අභිග්‍රහණ සහිත වූයේ කිලිටු සිත් ඇති වූයේ කලුරිය කරන්නේ ය යන මෙය ඔහු පිළිබඳ ව බලාපොරොත්තු විය යුතුයි.

7. ඇවැත්ති, ඔවුන් අතුරෙන් යම් පුද්ගලයෙක් තෙම අභිග්‍රහණ රහිත වූයේ ම 'මා තුළ අභිග්‍රහණ නැතැ'යි තතු සේ දැනී ද, (හෙතෙමේ) ශුන්‍යනිමිත්ත මෙනෙහි නො කරන්නේ ය. ඒ ශුන්‍යනිමිත්ත මෙනෙහි නො කිරීමෙන් රාගය (ඔහුගේ) සිත නො මිනින්නේ ය. හෙතෙම රාග නැත්තේ දෝෂ නැත්තේ මොහ නැත්තේ අභිග්‍රහණ නැත්තේ නො කිලිටු සිත් ඇත්තේ කලුරිය කරන්නේ ය යන මෙය ඔහු පිළිබඳ ව බලාපොරොත්තු විය යුතු ය. ඇවැත්ති, යම් සේ සල්පිලින් හෝ කඹුරුකුලයකින් හෝ ගෙනෙන ලද පිරිසිදු වූ භාවපසින් බබලන කස්ලෝතලියක් වේ ද, එය හිමියෝ පරිභෝග කරන්නාහු නම්, පිරිසුදු කරන්නාහු නම්, එය බුලි සහිත තත්ති නො බහන්නාහු නම්, ඇවැත්ති, මෙසේ ඒ කස්ලෝතලිය පසු කලෙක ඉතා පිරිසුදු වූයේත් භාවපසින් බබලන්නේත් වේ ද? ඇවැත්ති, එය එසේ ය.

එවමෙව බො ආට්ඨසො¹ යොගං පුග්ගලො අනඛණ්ණොච සමානො 'නති මෙ අජ්ඣන්තං අඛණ්ණ'නති යථාභූතං පජානාති, තස්සෙතං පාටිකකඛං: සුගතිමත්තං න මනසි කර්‍ය්‍යති, තස්ස සුගතිමත්තස්ස අමනසිකාරා රාගො චිත්තං නානුභංගෙස්සති, සො අරාගො අදොසො අමොහො අනඛණ්ණො අසසිකිලිට්ඨිවිත්තො කාලං කර්‍ය්‍යති.

8. අයං බො ආට්ඨසො මොග්ගලාන, හෙතු, අයං පච්චයො, යෙති-මෙසං දවන්තං පුග්ගලානං සාඛණ්ණානංයෙව සතං එකො භිනපුරිසො අකබායති, එකො සෙට්ඨපුරිසො අකබායති. අයං පනාට්ඨසො මොග්ගලාන හෙතු, අයං පච්චයො, යෙතිමෙසං දවන්තං පුග්ගලානං අනඛණ්ණානංයෙව සතං එකො භිනපුරිසො අකබායති, එකො සෙට්ඨපුරිසො අකබායති.

9. අඛණ්ණං අඛණ්ණනති ආට්ඨසො ට්ඨවති. කිස්ස භු බො එතං ආට්ඨසො අභිවචනං යදිදං අඛණ්ණනති? පාපකානං බො එතං ආට්ඨසො අකුසලානං ඉච්ඡාවචරානං අභිවචනං යදිදං අඛණ්ණනති.

10. ණානං බො පනෙතං ආට්ඨසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛු-නො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: ආපතතිඤ්ච වත² ආපනො අස්සං, න චෙව මං භික්ඛු ජානෙය්‍යං: ආපතතිං ආපනොති. ණානං බො පනෙතං ආට්ඨසො විජ්ජති - යං තං භික්ඛු භික්ඛු ජානෙය්‍යං: ආපතතිං ආපනොති; 'ජානනති මං³ භික්ඛු ආපතතිං ආපනොති'ති, ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. සො චෙව බො ආට්ඨසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභය-මෙතං අඛණ්ණං.

11. ණානං බො පනෙතං ආට්ඨසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛු-නො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: ආපතතිඤ්ච වත ආපනො අස්සං, අනු-රතො මං භික්ඛු වොදෙය්‍යං, නො සසම්මජ්ජෙයිති. ණානං බො පනෙතං ආට්ඨසො විජ්ජති - යං තං භික්ඛු භික්ඛු සසම්මජ්ජෙයි වොදෙය්‍යං, නො අනුරතො, 'සසම්මජ්ජෙයි මං භික්ඛු වොදෙනති, නො අනුරතො'ති. ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. සො චෙව බො ආට්ඨසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඛණ්ණං.

12. ණානං බො පනෙතං ආට්ඨසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛු-නො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: ආපතතිඤ්ච වත ආපනො අස්සං, සප්පරි-පුග්ගලො මං වොදෙය්‍යං, නො අප්පරිපුග්ගලොති. ණානං බො පනෙතං ආට්ඨසො විජ්ජති - යං තං භික්ඛු අප්පරිපුග්ගලො වොදෙය්‍යං, නො සප්පරි-පුග්ගලො, 'අප්පරිපුග්ගලො මං වොදෙති, නො සප්පරිපුග්ගලො'ති, ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. සො චෙව බො ආට්ඨසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඛණ්ණං.

1. පනාට්ඨසො - යයා.

2. වතානං - කසචි.

3. න ව මං - ඡිජ්ජං. යයා

ඇවැත්ති, එපරිද්දෙන් ම යම් ඒ පුද්ගලයෙක් අභිගණ රහිත වූයේ 'මා භූල අභිගණ නැතැ'යි තතු සේ දැනී ද, හෙතෙමේ ශූන්‍යභාවය මෙනෙහි නො කරන්නේ ය, ඒ ශූන්‍යභාවය මෙනෙහි නො කිරීමෙන් රාගය (ඔහුගේ) සිත නොමසින්නේ ය, හෙතෙම රාගය නැත්තේ දෙමසය නැත්තේ මොහය නැත්තේ අභිගණ නැත්තේ නො කිලිටි සිත් ඇත්තේ කල්පය කරන්නේ ය යන මෙය ඔහු පිළිබඳ ව බලාපොරොත්තු විය යුතු ය.

8. ඇවැත්ති මුහුලන, යම් හෙයකින් අභිගණ සහිත වූ ම මේ පුද්ගල-යන් දෙදෙනා අතුරෙන් එකෙක් සිත පුරුෂයා යි කියනු ලැබේ ද, එකෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ පුරුෂයා යි කියනු ලැබේ ද, එයට හේතුව මෙය සි. ප්‍රත්‍යය මෙය සි. අභිගණ රහිත වූ ම මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතුරුගත් එකෙක් සිත පුරුෂයා යි කියනු ලබන්නේත් එකෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ පුරුෂයා යි කියනු ලබන්නේත් මේ හේතුවෙනි, මේ ප්‍රත්‍යයයෙනි.

9. ඇවැත්ති, 'අභිගණ ය, අභිගණ ය' යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, 'අභිගණ' යන මෙය කුමකට නමක් ද? ඇවැත්ති, 'අභිගණ' යන මෙය කාමවශයෙන් සිතෙහි හැසිරෙන පාපබලියන්ට නමෙකි.

10. ඇවැත්ති, මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. එනම් "යම් හෙයකින් මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුගට මෙබඳු ආශාවක් උපදින්නේ ය: "මම ඇවැත්තට එකානන්‍යයන් පැමිණියෙමි නමුත් 'මෙතෙමේ ඇවැත්තට පැමිණියේ ය' යි හිඤ්ඤා මා නො දන්නානු නම් මැනවැ" යි යනුයි. ඇවැත්ති, හිඤ්ඤා ඒ මහණ ඇවැත්තට පැමිණියේ ය යි දන්නානු ය" යන යමක් වේ නම් මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. 'හිඤ්ඤා (මෙතෙමේ) ඇවැත්තට පැමිණියේ ය' යි මා දනිතැයි මෙසේ හෙතෙමේ කිපියේ නොසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් කොපයෙකුත් වේ ද, යම් නො සතුටුවෙකුත් වේ ද, මේ දෙක ම අභිගණයි.

11. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුගට 'මම එකානන්-යෙන් ඇවැත්තට පැමිණියෙමි නමුත් 'හිඤ්ඤා මට රහසිගත ව වොදනා කරන්නානු නම්, සහමාද වොදනා නො කරන්නානු නම්, යෙහෙක' යන ආශාව උපදනේ ය" යන යම් මේ කාරණයක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, හිඤ්ඤා ඒ මහණගට සහමාද වොදනා කරන්නානු ද, රහසිගත ව වොදනා නො කරන්නානු ද යන මේ කාරණ ද විද්‍යමාන වෙයි. "හිඤ්ඤා මට සහමාද වොදනා කෙරෙත්. රහසිගත ව වොදනා නො කෙරෙත්" යි මෙසේ හෙතෙමේ කිපියේ වෙයි. අසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, (මෙසේ) යම් කොපයෙකුත් වේ ද, යම් අසතුටුවෙකුත් වේ ද, මේ දෙක ම අභිගණ යි.

12. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුගට "මම එකානන්-යෙන් ඇවැත්තට පැමිණියෙමි නමුත් සමාන පුද්ගලයෙක් මට වොදනා කෙරේ නම්, අසමාන පුද්ගලයෙක් වොදනා නො කෙරේ නම්, යෙහෙක යන ආශාව උපදනේ ය" යන යම් මේ කාරණයක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, අසමාන පුද්ගලයෙක් ඒ මහණගට වොදනා කෙරේ ද, සමාන පුද්ගලයෙක් වොදනා නො කෙරේ ද යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. "අසමාන පුද්ගලයෙක් මට වොදනා කෙරෙයි. සමාන පුද්ගලයෙක් වොදනා නො කෙරේ ය" යි හෙතෙමේ කිපියේ අසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, එහි ලා යම් කොපයෙකුත් වේ ද, යම් නො සතුටුවෙකුත් වේ ද, මේ දෙක ම අභිගණ යි.

13. ධාතං බො පනෙනං ආට්ඨසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛු-
නො ඵලං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: “අහො වත මමෙව සත්ථා පටිපුච්ඡන්තා
පටිපුච්ඡන්තා භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍ය, න අඤ්ඤං භික්ඛුං සත්ථා පටි-
පුච්ඡන්තා පටිපුච්ඡන්තා භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍ය”ති. ධාතං බො පනෙනං
ආට්ඨසො විජ්ජති - යං අඤ්ඤං භික්ඛුං සත්ථා පටිපුච්ඡන්තා පටිපුච්ඡන්තා භික්ඛුනං
ධම්මං දෙසෙය්‍ය, න තං භික්ඛුං සත්ථා පටිපුච්ඡන්තා පටිපුච්ඡන්තා භික්ඛුනං
ධම්මං දෙසෙය්‍ය. “අඤ්ඤං භික්ඛුං සත්ථා පටිපුච්ඡන්තා පටිපුච්ඡන්තා භික්ඛුනං
ධම්මං දෙසෙති. න මං සත්ථා පටිපුච්ඡන්තා පටිපුච්ඡන්තා භික්ඛුනං ධම්මං
දෙසෙති”ති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පභීතො. යො වෙච්ච බො ආට්ඨසො
කොපො යො ව අප්පච්චයො උභයමෙතං අඛණ්ණං.

14. ධාතං බො පනෙනං ආට්ඨසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛු-
නො ඵලං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: “අහො වත මමෙව භික්ඛු පුරකඛන්තා
පුරකඛන්තා ගාමං භත්තාය පටිසෙය්‍ය, න අඤ්ඤං භික්ඛුං භික්ඛු පුරකඛන්තා
පුරකඛන්තා ගාමං භත්තාය පටිසෙය්‍ය”නති. ධාතං බො පනෙනං ආට්ඨසො
විජ්ජති - යං අඤ්ඤං භික්ඛුං භික්ඛු පුරකඛන්තා පුරකඛන්තා ගාමං භත්තාය
පටිසෙය්‍ය, න තං භික්ඛුං භික්ඛු පුරකඛන්තා පුරකඛන්තා ගාමං භත්තාය
පටිසෙය්‍ය. “අඤ්ඤං භික්ඛුං භික්ඛු පුරකඛන්තා පුරකඛන්තා ගාමං භත්තාය
පටිසෙය්‍යති. න මං භික්ඛු පුරකඛන්තා පුරකඛන්තා ගාමං භත්තාය පටිසෙය්‍ය”ති
ඉති සො කුපිතො හොති අප්පභීතො. යො වෙච්ච බො ආට්ඨසො කොපො යො
ව අප්පච්චයො උභයමෙතං අඛණ්ණං.

15. ධාතං බො පනෙනං ආට්ඨසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො
ඵලං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: “අහො වත අභමෙව ලභෙය්‍යං භත්තග්ගෙ
අග්ගාසනං අග්ගොදකං අග්ගපිණ්ඩං, න අඤ්ඤා භික්ඛු ලභෙය්‍ය භත්තග්ගෙ
අග්ගාසනං අග්ගොදකං අග්ගපිණ්ඩං”නති. ධාතං බො පනෙනං ආට්ඨසො
විජ්ජති - යං අඤ්ඤා භික්ඛු ලභෙය්‍ය භත්තග්ගෙ අග්ගාසනං අග්ගොදකං
අග්ගපිණ්ඩං, න සො භික්ඛු ලභෙය්‍ය භත්තග්ගෙ අග්ගාසනං අග්ගොදකං
අග්ගපිණ්ඩං. “අඤ්ඤා භික්ඛු ලභති භත්තග්ගෙ අග්ගාසනං අග්ගොදකං
අග්ගපිණ්ඩං. ධාතං ලභාමි භත්තග්ගෙ අග්ගාසනං අග්ගොදකං අග්ග-
පිණ්ඩං”නති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පභීතො. යො වෙච්ච බො ආට්ඨසො
කොපො යො ව අප්පච්චයො උභයමෙතං අඛණ්ණං.

13. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුට “ශාසනයන් වහන්සේ මා ම පිළිවිස පිළිවිස හිඤ්ඤත්ව දහම් දෙසන සේක් නම්, ශාසනයන් වහන්සේ අත් මහණකු පිළිවිස පිළිවිස හිඤ්ඤත්ව දහම් නො දෙසන සේක් නම් යෙහෙක” යන ආශාව උපදනේ ය යන යම් කාරණයක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, ශාසනයන් වහන්සේ අත් මහණකු පිළිවිස පිළිවිස හිඤ්ඤත්ව ධර්ම දෙශනා කරන සේක් නම්, ශාසනයන් වහන්සේ ඒ මහණකු පිළිවිස පිළිවිස හිඤ්ඤත්ව ධර්මදෙශනා නො කරණ සේක් නම්, “ශාසනයන් වහන්සේ අත් මහණකු පිළිවිස පිළිවිස හිඤ්ඤත්ව ධර්ම දෙශනා කරන සේක. ශාසනයන් වහන්සේ මා පිළිවිස පිළිවිස හිඤ්ඤත්ව ධර්ම දෙශනා නො කරන සේකැ”යි හෙතෙම කීපියේ අසනුටු වූයේ වෙයි යන යම් කාරණයක් වේ ද, එයත් විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් වේ ද, යම් අසනුටෙකුත් වේ ද, ඒ දෙක ම අභිගණයි.

14. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුට “හිඤ්ඤ මා ම පෙරටු කොට පෙරටු කොට බත් පිණිස ගමට පිවිසෙත් නම්, හිඤ්ඤ අත් මහණකු පෙරටු කොට පෙරටු කොට පිටු පිණිස ගමට නො පිවිසෙත් නම්, ඉතා මැනව” යන ආශාව උපදනේ ය යන යම් කාරණයක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, හිඤ්ඤ අත් මහණකු පෙරටු කොට පෙරටු කොට බත් පිණිස ගමට පිවිසෙත් නම්, හිඤ්ඤ ඒ මහණකු පෙරටු කොට පෙරටු කොට පිටු පිණිස ගමට නො පිවිසෙත් නම්, “හිඤ්ඤ අත් මහණකු පෙරටු කොට පෙරටු කොට පිටු පිණිස ගමට පිවිසෙන්නාහු ය. හිඤ්ඤ මා පෙරටු කොට පෙරටු කොට පිටු පිණිස ගමට නො පිවිසෙන්නාහු ය”යි හෙතෙම කීපෙයි. නො සතුටු වෙයි යන යම් කාරණයක් වේ ද, (එය) විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් වේ ද යම් අසනුටෙකුත් වේ ද, ඒ දෙක ම අභිගණයි.

15. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුට “බොජ්ඣන්ගලෙහි අග්‍රාසනය අග්‍රොදකය අග්‍රපිණ්ඩය මම ම ලබන්නෙමි නම්, බොජ්ඣන්ගලෙහි අග්‍රාසනය අග්‍රොදකය අග්‍රපිණ්ඩය අත් මහණෙක් නො ලබන්නේ නම් මැනවැ” හි ආශාව උපදනේ ය, යන යම් කාරණයක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වන්නේ යි. ඇවැත්ති, බොජ්ඣන්ගලෙහි අග්‍රාසනය අග්‍රොදකය අග්‍රපිණ්ඩය අත් මහණෙක් ලබන්නේ නම්, බොජ්ඣන්ගලෙහි අග්‍රාසනය අග්‍රොදකය අග්‍රපිණ්ඩය ඒ මහණ නො ලබන්නේ නම් “බොජ්ඣන්ගලෙහි අග්‍රාසනය අග්‍රොදකය අග්‍රපිණ්ඩය අත් මහණෙක් ලබයි. බොජ්ඣන්ගලෙහි අග්‍රාසනය අග්‍රොදකය අග්‍රපිණ්ඩය මම නො ලබමි” හි හෙතෙම කීපෙයි. අසනුටු වෙයි යන යම් කාරණයක් වේ ද, එයත් විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් වේ ද, යම් නො සතුටෙකුත් වේ ද, ඒ දෙක ම අභිගණයි.

16. ධාතං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජෙය්‍යා: 'අහො වත අහමෙව භත්තග්ගෙ භුත්තාඪී අනුමොදෙය්‍යාං. න අඤ්ඤා භික්ඛු භත්තග්ගෙ භුත්තාඪී අනුමොදෙය්‍යා'ති. ධාතං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං අඤ්ඤා භික්ඛු භත්තග්ගෙ භුත්තාඪී අනුමොදෙය්‍යා, න සො භික්ඛු භත්තග්ගෙ භුත්තාඪී අනුමොදෙය්‍යා. 'අඤ්ඤා භික්ඛු භත්තග්ගෙ භුත්තාඪී අනුමොදති. නාහං භත්තග්ගෙ භුත්තාඪී අනුමොදමි'ති ඉති සො ඤාපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව බො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඛණං.

17. ධාතං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජෙය්‍යා: 'අහො වත අහමෙව ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍යාං. න අඤ්ඤා භික්ඛු ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍යා'ති. ධාතං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං අඤ්ඤා භික්ඛු ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍යා, න සො භික්ඛු ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙය්‍යා. 'අඤ්ඤා භික්ඛු ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙති. නාහං ආරුමගතානං භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙමි'ති ඉති සො ඤාපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව බො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඛණං.

18. ධාතං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජෙය්‍යා: 'අහො වත අහමෙව ආරුමගතානං භික්ඛුනිනං ධම්මං දෙසෙය්‍යාං - පෙ - උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍යාං. - පෙ - උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍යාං, න අඤ්ඤා භික්ඛු ආරුමගතානං උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍යා'ති. ධාතං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං අඤ්ඤා භික්ඛු ආරුමගතානං උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍යා, න සො භික්ඛු ආරුමගතානං උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙය්‍යා. 'අඤ්ඤා භික්ඛු ආරුමගතානං උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙති. නාහං ආරුමගතානං උපාසිකානං ධම්මං දෙසෙමි'ති ඉති සො ඤාපිතො හොති අප්පතීතො. යො චෙව බො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො උභයමෙතං අඛණං.

16. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුහට 'බොජ්ඣන්තලෙහි මම ම වළඳ අවසන් කෙළෙමි, අනුමොදනා කරන්නෙමි නම්, අන් මහණෙක් බොජ්ඣන්තලෙහි වළඳ අවසන් කෙළේ අනුමොදනා නොකරන්නේ නම් යෙහෙකැ'යි කැමැත්ත උපදනේ ය යන යම් මේ කාරණයක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි. අන් මහණෙක් බොජ්ඣන්තලෙහි වළඳ අවසන් කෙළේ අනුමොදනා කරන්නේ ය, බොජ්ඣන්තලෙහි ඒ මහණ වළඳ අවසන් කෙළේ අනුමොදනා නොකරන්නේ ය යන මේ කාරණය ද විද්‍යමාන වෙයි, 'බොජ්ඣන්තලෙහි අන් මහණෙක් වළඳ අවසන් කෙළේ අනුමොදනා කරන්නේ ය. බොජ්ඣන්තලෙහි වැලඳීමෙන් පසු මම අනුමොදනා නොකරමි' යි හෙතෙම කීපෙයි, අසතුටු වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් වේ ද, යම් අසතුටෙකුත් වේ ද, ඒ දෙක ම අභිමතයයි.

17. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුහට 'ආරාමයට පැමිණි භික්ෂූන්ට මම ම ධර්මදෙශනා කරන්නෙමි නම්, ආරාමයට පැමිණි භික්ෂූන්ට අන් මහණෙක් ධර්මදෙශනා නොකරන්නේ නම්, ඉතා යෙහෙකැ'යි ආශාව උපදනේ ය යන යම් කාරණයක් වේ ද, එ ද විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, ආරාමයට පැමිණි භික්ෂූන්ට අන් මහණෙක් ධර්මදෙශනා කරන්නේ ය. ඒ මහණ තෙමේ ආරාමයට පැමිණි භික්ෂූන්ට ධර්මදෙශනා නොකරන්නේ ය යන මේ කාරණය ද ඇති වෙයි. 'ආරාමයට පැමිණි භික්ෂූන්ට අන් මහණෙක් ධර්මදෙශනා කරයි. ආරාමයට පැමිණි භික්ෂූන්ට මම ධර්මදෙශනා නොකරමි'යි මෙසේ හෙතෙම කීපියේ අසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් වේ ද, යම් අසතුටෙකුත් වේ ද, ඒ දෙක ම අභිමතයයි.

18. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුහට 'ආරාමයට පැමිණි මෙහෙණන්ට මම ම ධර්මදෙශනා කරන්නෙමි නම් ... උපාසකයන්ට ධර්මදෙශනා කරන්නෙමි නම්... උපාසිකාවන්ට ධර්මදෙශනා කරන්නෙමි නම්, ආරාමයට පැමිණි උපාසිකාවන්ට අන් භික්ෂූනමක් ධර්මදෙශනා නොකරන්නේ නම් ඉතා මැනවැ'යි ආශාව උපදනේ ය යන යම් කාරණයක් වේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, ආරාමයට පැමිණි උපාසිකාවන්ට අන් භික්ෂූනමක් ධර්මදෙශනා කරන්නේ ය, ඒ භික්ෂූ තෙමේ ආරාමයට පැමිණි උපාසිකාවන්ට ධර්මදෙශනා නොකරන්නේ ය, යන මේ කාරණය ද ඇති වෙයි. 'ආරාමයට පැමිණි උපාසිකාවන්ට වෙන භික්ෂූනමක් ධර්මදෙශනා කරයි. ආරාමයට පැමිණි උපාසිකාවන්ට මම ධර්මදෙශනා නොකරමි'යි මෙසේ හෙතෙම කීපියේ අසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් වේ ද, යම් අසතුටෙකුත් වේ ද ඒ දෙක ම අභිමතයයි.

19. ධාතං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො ඵලං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: 'අහො වත මමෙව භික්ඛු සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං¹ මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං; න අඤ්ඤං භික්ඛු භික්ඛු සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං'නති. ධාතං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං අඤ්ඤං භික්ඛු භික්ඛු සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, න තං භික්ඛු භික්ඛු සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං. 'අඤ්ඤං භික්ඛු භික්ඛු සක්කරොනති ගරුකරොනති මානෙනති පුජෙනති, න මං භික්ඛු සක්කරොනති ගරුකරොනති මානෙනති පුජෙනති'ති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො වෙව බො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො, උභයමෙතං අභග්ගණං.

20. ධාතං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො ඵලං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: 'අහො වත මමෙව භික්ඛුනියො-පෙ-උපාසිකා-පෙ-උපාසිකා සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, න අඤ්ඤං භික්ඛු උපාසිකා සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං'නති ධාතං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං අඤ්ඤං භික්ඛු උපාසිකා සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, න තං භික්ඛු උපාසිකා සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, 'අඤ්ඤං භික්ඛු උපාසිකා සක්කරොනති ගරුකරොනති මානෙනති පුජෙනති, න මං උපාසිකා² සක්කරොනති ගරුකරොනති මානෙනති පුජෙනති'ති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො වෙව බො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො, උභයමෙතං අභග්ගණං.

21. ධාතං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො ඵලං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: 'අහො වත අභමෙව ලාභී අස්සා³ පණීතානං විවරානං, න අඤ්ඤා භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං විවරාන'නති. ධාතං බො පනෙතං ආවුසො විජ්ජති - යං අඤ්ඤා භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං විවරානං, න සො භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං විවරානං. 'අඤ්ඤා භික්ඛු ලාභී³ පණීතානං විවරානං, නාහං ලාභී පණීතානං විවරාන'නති ඉති සො කුපිතො හොති අප්පතීතො. යො වෙව බො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො, උභයමෙතං අභග්ගණං.

1. ගරු. කරෙය්‍යං, මජ්ඣ. 2. උපාසිකායො, ස්‍යා. 3. ලාභී අස්ස, කැප්චි.

19. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණකුට 'භික්ෂුහු මට ම සත්කාර කරන්නාහු නම්, ගරු කරන්නාහු නම්, බුහුමන් කරන්නාහු නම්, පූජා කරන්නාහු නම්, ඉතා මැනව. භික්ෂුහු අන් භික්ෂු නමකට සත්කාර නොකරන්නාහු නම්, ගරු නොකරන්නාහු නම්, බුහුමන් නොකරන්නාහු නම්, පූජා නොකරන්නාහු නම් ඉතා මැනවැ'යි යම් හෙයකින් මෙබඳු ආශාවක් උපදී නම් මේ කාරණය විද්‍යමාන වේ. ඇවැත්ති, භික්ෂුහු යම් හෙයකින් අන් භික්ෂු නමකට සත්කාර කරන්නාහු ය, ගරු කරන්නාහු ය, බුහුමන් කරන්නාහු ය, පූජා කරන්නාහු ය, භික්ෂුහු ඒ භික්ෂු නමට සත්කාර නොකරන්නාහු, ගරු නොකරන්නාහු ය, බුහුමන් නොකරන්නාහු ය, පූජා නොකරන්නාහු ය, යන මේ කරුණ ඇති වෙයි යන මේ කාරණයෙහි ද විද්‍යමාන වෙයි. 'භික්ෂුහු අන් භික්ෂු නමකට සත්කාර කරන්. ගරු කරන්. බුහුමන් කරන්. පූජා කරන්. භික්ෂුහු මට සත්කාර නොකරන්. ගරු නොකරන්. බුහුමන් නොකරන්. පූජා නොකරන්' ය'යි හෙතෙමේ කීපියේ අසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් යම් අසතුටෙකුත් වේ ද, මේ දෙක ම අභිගණයි.

20. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් භික්ෂුනමකට 'භික්ෂුණීහු... උපාසකයෝ... උපාසිකාවෝ මට ම සත්කාර කරන්නාහු නම්, ගරු කරන්නාහු නම්, බුහුමන් කරන්නාහු නම්, පූජා කරන්නාහු නම්, උපාසිකාවෝ අන් භික්ෂුනමකට සත්කාර නොකරන්නාහු නම්, ගරු නොකරන්නාහු නම්, බුහුමන් නොකරන්නාහු නම්, පූජා නොකරන්නාහු නම් ඉතා මැනවැ'යි යම් හෙයකින් මෙබඳු ආශාවක් උපදී නම් මේ කාරණය විද්‍යමාන වේ. ඇවැත්ති, උපාසිකාවෝ යම් හෙයකින් අන් මහණකුට සත්කාර කරන්නාහු ය, ගරු කරන්නාහු ය, බුහුමන් කරන්නාහු ය, පූජා කරන්නාහු ය, උපාසිකාවෝ ඒ භික්ෂුනමකට සත්කාර නොකරන්නාහු ය, ගරු නොකරන්නාහු ය, බුහුමන් නොකරන්නාහු ය, පූජා නොකරන්නාහු ය, යන මේ කරුණ වෙයි. 'උපාසිකාවෝ අන් භික්ෂු නමකට සත්කාර කෙරෙත්. ගරු කෙරෙත්. බුහුමන් කෙරෙත්. පූජා කෙරෙත්. උපාසිකාවෝ මට සත්කාර නොකෙරෙත්. ගරු නොකෙරෙත්. බුහුමන් නොකෙරෙත්. පූජා නොකෙරෙත්'යි හෙතෙමේ කීපියේ අසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් යම් අසතුටෙකුත් වේ ද, මේ දෙක ම අභිගණයි.

21. ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් භික්ෂුනමකට 'මම ම අගතා සිවුරු ලබන්නෙමි නම්, අන් මහණෙක් අගතා සිවුරු නොලබන්නේ නම්, ඉතා මැනවැ'යි යම් හෙයකින් මෙබඳු ආශාවක් උපදී නම්, මේ කාරණය විද්‍යමාන වේ. ඇවැත්ති, අන් භික්ෂුනමක් අගතා සිවුරු ලබන්නෙක් වන්නේ ය ය, ඒ භික්ෂු නම අගතා සිවුරු නොලබන්නේ වන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වේ. 'අනිත් භික්ෂු නමක් අගතා සිවුරු ලබයි. මම අගතා සිවුරු නොලබමි'යි හෙතෙමේ කීපියේ අසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයෙකුත් යම් අසතුටෙකුත් වේ ද, මේ දෙක ම අභිගණයි.

22. ණානං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති - යං ඉධෙකච්චස්ස භික්ඛුනො එවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය: ‘අහො වහ අහමෙව ලාභී අස්සං පණීතානං පිණ්ඩපාතානං-පෙ-පණීතානං සෙනාසනානං-පෙ-පණීතානං ගිලානපච්චය-හෙසජ්ජපරික්ඛාරානං, න අඤ්ඤා භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං ගිලාන-පච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරාන’නති. ණානං ඛො පනෙනං ආවුසො විජ්ජති යං අඤ්ඤා භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං ගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරානං, න සො භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං ගිලානපච්චයහෙසජ්ජ-පරික්ඛාරානං. ‘අඤ්ඤා භික්ඛු ලාභී අස්ස පණීතානං ගිලානපච්චයහෙසජ්ජ-පරික්ඛාරානං, නාහං ලාභී අස්සං පණීතානං ගිලානපච්චයහෙසජ්ජ-පරික්ඛාරාන’නති ඉති සො කුපිතො හෙති අප්පතිතො. යො චෙව ඛො ආවුසො කොපො යො ච අප්පච්චයො, උභයමේඛං අභ්‍යන්තං.

23. ඉමෙසං ඛො එතං ආවුසො පාපකාරිතං අකුසලානං ඉච්ඡාවචරුතං අභිච්චනං යදිදං අභ්‍යන්තරිති.

24. යස්ස කස්සචි ආවුසො භික්ඛුනො ඉමෙ පාපකා අකුසලා ඉච්ඡා වචරු අප්පතිතා දිස්සන්ති චෙව සුයන්ති ච, කිංඛවාපි සො හොති ආරඤ්ඤකො පනත-සෙනාසනො, පිණ්ඩපාතිකො සපදනචාරී, පංසුකුලිකො ලුඛිවීර-ධරො, අථ ඛො තං සබ්බභවාරී තෙව සක්කරොනති, න ගරුකරොනති, න මානෙනති, න පුජෙන්නති. තං කිස්ස හෙතු? තෙ හි තස්ස ආයස්මතො පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා අප්පතිතා දිස්සන්ති චෙව සුයන්ති ච. සෙය්‍යථාපි ආවුසො කංසපාඨි ආතතා ආපණා වා කම්මාරකුලා වා පරිසුඛා පරියොදනා, තමෙනං සාමිකා අභිකුණ්ථං වා කුක්කුරකුණ්ථං වා මනුස්සකුණ්ථං වා රචයිත්වා අඤ්ඤාස්සා කංසපාඨියා පටිකුල්ඡිත්වා අනතරාපණං පටිපජ්ජෙය්‍යං, තමෙනං ජනො දිස්වා එවං චදෙය්‍ය: අමොකිමේවිදං හරිගති¹ ජඤ්ඤාජඤ්ඤං² වියාති. තමෙනං උච්චිතිත්වා අවාපුරිත්වා ඕලොකෙය්‍ය. තස්ස සහදස්සතෙන අමනාපතා ච සණ්ඨහෙය්‍ය. පටිකකුලතා³ ච සණ්ඨහෙය්‍ය. ජිගුච්ඡතා⁴ ච සණ්ඨහෙය්‍ය. ජිසව්ඡිතානම්පි න හොනතුකම්පතා අස්ස, පගෙව සුතිතානං. එවමෙව ඛො ආවුසො යස්ස කස්සචි භික්ඛුනො ඉමෙ පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා අප්පතිතා දිස්සන්ති චෙව සුයන්ති ච, කිංඛවාපි සො හොති ආරඤ්ඤකො පනත-සෙනාසනො, පිණ්ඩපාතිකො සපදනචාරී,⁵ පංසුකුලිකො ලුඛිවීරධරො, අථ ඛො තං සබ්බභවාරී තෙව⁶ සක්කරොනති, න ගරුකරොනති, න මානෙනති, න පුජෙන්නති. තං කිස්ස හෙතු? තෙ හි තස්ස ආයස්මතො පාපකා අකු-සලා ඉච්ඡාවචරා අප්පතිතා දිස්සන්ති චෙව සුයන්ති ච.

1. හරිගති, යනා. 2. ජඤ්ඤාජඤ්ඤා, යනා
3. පටිකකුලතා, යනා. මජ්ඣං පටිකකුලතා PTS. 4. ජිගුච්ඡතා, PTS.
5. සාපදනචාරී, කසථ. 6. න චෙව, මජ්ඣං.

22. ඇවැත්ති, මේ භාෂනයෙහි ඇතැම් භික්ෂුනමකට 'මම ම ප්‍රණීත පිණ්ඩපාති...මහැති සෙනසුන්... ප්‍රණීත ගිලන්පස බෙහෙසත්පිරිකර ලබන්නෙමි නම්, අන් මහණෙන් ප්‍රණීත ගිලන්පස බෙහෙසත්පිරිකර නො බලන්නේ නම්, ඉතා මැනවැ'යි මෙබඳු ආශාව උපදී නම් මේ කාරණය ද විද්‍යමාන වෙයි. ඇවැත්ති, වෙන භික්ෂු නමක් ප්‍රණීත ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකර ලබන්නේ නම්, ඒ භික්ෂු නම... ප්‍රණීත ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකර නො ලබන්නේ නම්, මේ කාරණය ද විද්‍යමාන වෙයි. 'වෙන භික්ෂු නමක් ප්‍රණීත ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකර ලබන්නේ ය. මම ප්‍රණීත ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකර නො ලබමි'යි කියා මෙසේ හෙතෙමේ කිපියේ අසතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, එහි යම් කොපයකුත් මේ ද, නොසතුටෙකුත් මේ ද, මේ දෙක ම අඛණ සි.

23. ඇවැත්ති, අඛණ යනු ඉච්ඡා (කාම) වසයෙන් පවත්නා වූ මේ ලාමක අකුශලයන්ට නමෙකි.

24. ඇවැත්ති, යම්කිසි භික්ෂු නමකගේ කාමවසයෙන් පවත්නා වූ මේ ලාමක අකුශලයෝ අප්‍රතිණ වූවාහු දක්නා ලැබෙත් ද, අසනු ලැබෙත් ද, කෙතෙමේ ආරණ්‍යක වූයේ ප්‍රාන්තශයනාසන ඇසුරු කරන්නේ පිණ්ඩපාතික වූයේ ගෙපිළිවෙළින් පිඩු සිඟා හැසිරෙන්නේ පංසුකුලික වූයේ රළු සිවුරු දරන්නේ නමුදු සමුමසරහු ඔහුට සන්කාර නො කරත්. ගරු නො කරත්. බුහුමන් නො කරත්. පුද නො කරත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඒ ආයුෂමතුන්ගේ ඉච්ඡාවසයෙන් පවත්නා වූ ලාමක වූ ඒ අකුශලයෝ ප්‍රතිණ නො වූවාහු දක්නා ලැබෙත් ද, අසනු ලැබෙත් ද, එහෙයිනි. ඇවැත්ති, සල්පිළින් හෝ කමුරුකුලයෙන් හෝ ගෙනෙන ලද පිරිසිදු වූ භාත්පසින් බබලන්නා වූ කස් තලියක් මේ ද, හිමියෝ ඒ රත්තලියෙහි නසිකුණක් හෝ බලුකුණක් හෝ මිනීකුණක් හෝ බහා අත් කස්තලියකින් වසා සල්පිල් අතර විවිධයට ගෙන යන්නාහු ද, ඒ තලිය ජනයා දෑක "පින්වත්නි, ඉතා මනවබන්තක් මෙන් මේ කුමක් ගෙනයනු ලැබේ ද?" යි මෙසේ කියන්නේ ය. නැතිව ඒ තලිය වසුන් හැර බලන්නේ ය. ඒ කුණප දැකීම සමගම ඒ ජනයාට අමනාපබව ද තැගි සිටුවේ ය. පිළිකුල්බව ද නැගී සිටුවේ ය. පුගුප්සාව ද නැගී සිටුවේ ය. කුසගිනි ඇත්තවුන්ට ද කනු කැමැත්ත නො වන්නේ ය. තාප්ත වූවන්ට කියනු ම කවරේ ද? ඇවැත්ති, එපරිද්දෙන් ම යම්කිසි මහණකුගේ ඉච්ඡාවසයෙන් පවත්නා වූ මේ ලාමක අකුශලයෝ ප්‍රතිණ නො වූවාහු දක්නා ලැබෙත් ද, අසනු ලැබෙත් ද, ඒ මහණ ආරණ්‍යක වූයේ ප්‍රාන්තශයනාසන ඇසුරු කරන්නේ පිණ්ඩපාතික වූයේ ගෙපිළිවෙළින් පිඩු සිඟා හැසිරෙන්නේ පංසුකුලික වූයේ රළු සිවුරු දරන්නේ නමුදු සමුමසරහු ඔහුට සන්කාර නො කෙරෙත්. ගරු නො කෙරෙත්. බුහුමන් නො කෙරෙත්. පුද නො කෙරෙත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඒ ආයුෂමතුන්ගේ ඉච්ඡාවසයෙන් පවත්නා වූ ලාමක වූ ඒ අකුශලයෝ අප්‍රතිණ වූවාහු දක්නා ලැබෙත් ද, අසනු ලැබෙත් ද, එහෙයිනි.

25. යස්ස කස්ස චි ආට්ඨසො භික්ඛුනො ඉමෙ පාපකාඅකුසලා ඉච්ඡ වචරා පභිතා දිස්සනති වෙව සුයනති ච, කිඤ්චාපි සො හොති ගාමනන- විතාරී නෙමනනතිකො ගහපතිච්චරධරො, අථ බො නං සබ්බමචාරී සකක- රොනති. ගරුකරොනති. මානෙනති. පුජෙතති. තං කිස්ස හෙතු? තෙති තස්ස ආයස්මතො පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා පභිතා දිස්සනති වෙව සුයනති ච. සෙය්‍යථාපි ආට්ඨසො කංසපාති ආහතා ආපණො වා කමමාරකුලා වා පරි- සුද්ධා පරියොදනා, තමෙනං සාමිකා සාලිතං ඔදනං විචිතකාලකං¹ අනෙක- සුපං අනෙකබ්‍යඤ්ජනං රච්ඤ්චා අඤ්ඤිස්සා කංසපාතියා පටිකුජ්ඣිචා අනනරාපණං පටිපජ්ජය්‍යං, තමෙනං ජනො දිස්වා එවං වදෙය්‍යා: අලොක- කිමෙවිදං හරියති ජඤ්ඤජඤ්ඤං වියාති. තමෙනං උට්ඨතිචා අවාපුරිකා ඔලොකෙය්‍යා. තස්ස සහදස්සනෙන චතාපතා ච සණ්ඨහෙය්‍යා. අප්පකකුටි- ලතා² ච සණ්ඨහෙය්‍යා. අජෙගුච්ඡතා³ ච සණ්ඨහෙය්‍යා. සුභිතානම්චි හොපාකු- කම්පතා අස්ස, පගෙව ජිසවජිතානං. එවමෙව බො ආට්ඨසො යස්ස කස්ස චි භික්ඛුනො ඉමෙ පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා පභිතා දිස්සනති වෙව සුයනති ච, කිඤ්චාපි සො හොති ගාමනනවිතාරී නෙමනනතිකො ගහපති- ච්චරධරො, අථ බො නං සබ්බමචාරී සකකරොනති. ගරුකරොනති. මානෙනති. පුජෙතති. තං කිස්ස හෙතු? තෙති තස්ස ආයස්මතො පාපකා අකුසලා ඉච්ඡාවචරා පභිතා දිස්සනති වෙව සුයනති වාති.

26. එවං වුතෙන ආයස්මා මහාමාග්ගලානො ආයස්මනනං සාරි- සුභ්බං එතදවොච: “උපමා මං ආට්ඨසො සාරිපුත්ත පටිහාති”ති. “පටිහාතු තං ආට්ඨසො මොග්ගලානා”ති.

එකමුද්දහං ආට්ඨසො සමයං රජගහෙ විහරාමි ගිජිබ්බජෙ. අථ බවාහං ආට්ඨසො පුබ්බන්‍යාමයං⁴ නිවාසෙත්වා පනතච්චරමාදය රාජගහං පිණ්ඩාය පාවිසිං. තෙන බො පන සමයෙන සාමිනියානකාරපුත්තො⁵ රථස්ස නෙමං තච්ඡති.⁶ තමෙනං පණ්ඩුපුත්තො ආජීවකො⁷ පුරාණයානකාර- පුත්තො පච්චුපට්ඨිතො හොති. අථ බො ආට්ඨසො පණ්ඩුපුත්තස්ස ආජීවකස්ස පුරාණයානකාරපුත්තස්ස එවං වෙතසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: අහො වතායං සාමිනියානකාරපුත්තො ඉමිස්සා නෙමියා ඉමඤ්ච වඩකං ඉමඤ්ච ජිමහං ඉමඤ්ච දෙසං තච්ඡය්‍යා, එවායං නෙමි අපගත- වඩකා අපගතජිමහා අපගතදෙසා සුද්ධාස්ස⁸ සාතර පතිට්ඨිතාති. යථා යථා බො ආට්ඨසො පණ්ඩුපුත්තස්ස ආජීවකස්ස පුරාණයානකාර- පුත්තස්ස වෙතසො පරිචිතකතිතං⁹ හොති, තථා තථා සාමිනියානකාර- පුත්තො තස්සා නෙමියා තඤ්ච වඩකං තඤ්ච ජිමහං තඤ්ච දෙසං තච්ඡති.

1. විචිතකාලකා, කච්චි.

2. අප්පාටිකුලපතා, මජ්ඣ.

3. අජෙගුච්ඡතා, PTS

4. පුබ්බන්‍යාමයං, මජ්ඣ. ස්‍යා.

5. සමිනියානකාරපුත්තො, මජ්ඣ. ස්‍යා. 6. තපච්ඡති, ස්‍යා.

7. ආජීවකො, මජ්ඣ. ස්‍යා.

8. සුද්ධා අස්ස, මජ්ඣ. ස්‍යා.

9. පරිචිතකෙකා, මජ්ඣ. ස්‍යා.

25. ඇවැත්ති, යම්කිසි මහණකුගේ ආශාවශයෙන් පවත්නා වූ ලාමක වූ මේ අකුශලයෝ ප්‍රතිණ වූවාහු දක්නා ලැබෙත් ද, අසනු ලැබෙත් ද, හෙතෙම කිසිසේත් ග්‍රාමාන්තශයනාසනයෙහි වාසය කරන්නේ නිමැකුම්බත් පිළිගන්නේ ගැහැවි සිවුරු දරන්නේ නමුදු ඔහුට සබ්බම-වාරිහු සත්කාර කරන්. ගරු කරන්. බුහුමන් කරන් පුද කරන්. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඒ ආයුෂමත්ත්‍රගේ ආශාවශයෙන් පවත්නා වූ ලාමක වූ ඒ අකුශලයෝ ප්‍රතිණ වූවාහු දක්නා ලැබෙත් ද, අසනු ලැබෙත් ද, එහෙයිනි. ඇවැත්ති, යම් සේ සල්පිළින් හෝ කඹුරුකුලයෙන් හෝ හෙතෙම ලද පිරිසුදු වූ භාත්පයින් බබළන්නා වූ කස්තලියන් යම් සේ වේ ද, නිමියෝ ඒ මේ කස්තලියට කළ ඇට ඉවත් කළ ඇල්සාලේ බත නොයෙක් වාස්තුන්යන් නොයෙක් සුපයන් සහිත කොට බහා අත් කස්තලියකින් වසා සල්පිල් අතර වීපියට ගෙන යන්නාහු ය. ජනයා ඒ තලිය දැක ‘පින්වත්නි, ඉතා මන වඩන්නක් ලෙස මේ කුමක් ගෙන යනු ලැබේ ද? යි කියන්නේ ය. නැතිට ඒ තලිය වසුන් හැර බලන්නේ ය. ඒ දක්ම හා සමග ම ඔහුට මනාපබව නැති සිටුවේ ය. තොපිළිකුල් බව ද නැති සිටුවේ ය. ප්‍රභූසාරාභිත බව ද නැති සිටුවේ ය. තාප්තියට පත් වුවන්ට ද කනු කැමැතිබව ඇති වෙයි. බඩහා ඇත්ත-වුන් ගැහ කියනු ම කවරේ ද? ඇවැත්ති, එපරිද්දෙන් ම යම්කිසි භික්ෂු-නමකගේ ආශාවශයෙන් පවත්නා වූ ලමු වූ මේ අකුශලයෝ ප්‍රතිණ වූවාහු දක්නා ලැබෙත් ද, අසනු ලැබෙත් ද, හෙතෙම ග්‍රාමාන්තශයනාසනයෙහි වාසය කරන්නේ නිමැකුම්බත් පිළිගන්නේ ගැහැවිසිවුරු දරන්නේ නමුදු ඔහුට සබ්බමවාරිහු සත්කාර කෙරෙත්. ගරු කෙරෙත්. බුහුමන් කෙරෙත්. පුද කෙරෙත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඔහුගේ ආශාවශයෙන් පවත්නා වූ ලාමක අකුශලයෝ ප්‍රතිණ වූවාහු දක්නා ලැබෙත් ද, අසනු ලැබෙත් ද, එහෙයිනි.

26. මෙසේ කිකල්හි ආයුෂමත් මහමුගලන් සංවිරයන් වහන්සේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසංවිරයන් වහන්සේට ‘ඇවැත්ති, ශාරීපුත්‍රයෙනි, උපමා වක් මට වැටහේ ය’යි වදාළ සේක. “ඇවැත්ති, මුගලන, එය ඔබ වහන්සේට වැටහේවා.”

ඇවැත්ති, එක් කලෙක මම ශිව්‍රජ නම් වූ රජගහ නුවර වාසය කරමි. ඇවැත්ති, ඉක්බිති මම පෙරවරු කාලයෙහි හැද පෙරෙව පාසිවුරු ගෙන රජගහ නුවරට පිටු පිණිස පිවිසියෙමි. එසමයෙහි ඝාමිනි නම් රියකරුපුත් තෙමේ රජයකට නිම්වලල්ලක් සහිසි. ඒ ඔහු වෙත පැරණි රියකරු පුත් වූ පාණ්ඩුපුත්‍ර නම් ආජිවක තෙම එළඹා සිටියේ වෙයි. ඇවැත්ති, ඉක්බිති, පැරණි රියකරු පුත් වූ පාණ්ඩුපුත්‍ර ආජිවකයාට මෙබඳු අදහසක් ඇති වී ය. ‘මේ ඝාමිනි රියකරුපුත් තෙමේ මේ නිම්වලල්ලෙහි මේ පසින් වූ ඇදය ද මේ හැම අයින් වූ ඇදය ද මේ එලගැට ආදිය ද සහින්නේ නම් මැනැව. මෙසේ මේ නිම්වලල්ල පහ වූ නැමිම ඇති ව, පහ වූ ඇද ඇති ව, පහ වූ දෙස් ඇති ව පිරිසිදු ව අරවුවෙහි පිහිටියේ වන්නේ ය’ කියායි. ඇවැත්ති, පැරණියානකාරපුත්‍ර වූ පාණ්ඩුපුත්‍ර ආජිවකයාට යම් යම් පරිද්දකින් අදහස් වෙයි ද, ඒ ඒ පරිද්දෙන් ඝාමිනි යානකාරපුත්‍ර තෙම ඒ නිම්වලල්ලේ ඒ නැමිම ද ඒ ඇදය ද ඒ දෙය ද සහිසි.

අථ බො ආට්ඨසො පණ්ණාසුපුතෙනා ආජීවකො පුරාණයානකාරපතෙනා අත්තමතො අත්තමනවාචං නිවජ්ජරෙයි: ‘හදයං හදයං මඤ්ඤෙ අඤ්ඤාය තචජ්ඣි’ති. එවමෙව බො ආට්ඨසො යෙ තෙ පුග්ගලා අස්සාදා ජීවිකතා න සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පුබ්බජීනා, සඨා මායාචිනො කෙටුභිනො,¹ උද්ධානා උන්නාලා වපලා මුඛරා විකිණ්ණවාචා ඉඤ්ඤෙසු අගුත්තදාරා භොජනෙ අමත්තඤ්ඤානො ජාගරියං අනනුසුත්තා සාමඤ්ඤෙ අනපෙක්ඛවතො² සිකඛාය න තිබ්බගාරවා බාහුලිකා සාථලිකා ඔක්කමතෙ පුබ්බභගමා පච්චෙකෙ නික්ඛිත්තධුරා කුසිතා භීතවිරියා මුට්ඨස්සාති අසමපජානා අසමාහිතා විබ්භන්තවිත්තා දුප්පඤ්ඤා ඵලමුගා, තෙසං ආයස්මා සාරිපුතෙනා ඉමිනා ධම්මපරියායෙන හදයං මඤ්ඤෙ අඤ්ඤාය තචජ්ඣි.

27. යෙ පන තෙ කුලපුත්තා සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජීනා අසඨා අමායාචිනො අකෙටුභිනො අනුද්ධානා අනුන්නාලා අවපලා අමුඛරා අවිකිණ්ණවාචා ඉඤ්ඤෙසු ගුත්තදාරා භොජනෙ මත්තඤ්ඤානො ජාගරියං අනුසුත්තා සාමඤ්ඤෙ අනපෙක්ඛවතො සිකඛාය තිබ්බගාරවා න බාහුලිකා න සාථලිකා ඔක්කමතෙ නික්ඛිත්තධුරා පච්චෙකෙ පුබ්බභගමා ආරද්ධ-විරියා පභිත්තනා උපට්ඨිතසාති සමපජානා සමාහිතා එකගගවිත්තා පඤ්ඤා-වතො අතෙලමුගා, තෙ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස ඉමං ධම්මපරියායං සුචා ප්‍රිච්ඡන්ති මඤ්ඤෙ සසනාති මඤ්ඤෙ වචසා මනසා ව. සාධු වත තො සමුග්ගවාරී අකුසලා චුට්ඨාපෙතා කුසලෙ පත්ථයාපෙතිති.

28. සෙය්‍යථාපි ආට්ඨසො ඉජ්ඣි වා පුරිසො වා දහරො යුවා මණ්ඩනක-ජාතිකො සිසං නහාතො උප්පලමාලං වා වස්සිකමාලං වා අභිමුත්තකමාලං වා ලභිත්වා උනොති ගතෙඨි පටිග්ගතෙත්වා උත්තමධෙග සිරස්මි. පභිට්ඨාපෙය්‍ය-

ඇමැත්ති, එකල පුරුණයානකාරපුත්‍ර වූ පාණ්ඩුපුත්‍ර ආච්චක තෙම සතුටට පත් වූයේ 'තම හිතැන් (මාතේ) හිත දැනගෙන මෙන් සසින්නේ ය' සි සතුටු වූයේ සතොස්තව පහල තෙළේ ය. ඇමැත්ති, එපරිද්දෙන් ම ශ්‍රද්ධාවක් නැත්තා වූ ශ්‍රද්ධාවෙන් නො ව ජීවිතාව පිණිස හිතගෙසින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියා වූ කෙරුටික වූ මායාසනිත වූ පුහුණු කල කෙරුටික-කම් ඇති නොසන්හුන් හිස්මාන ාල ඇති වපල වූ දෙබමළු වූ සංයත නො වූ වචන ඇති ඉදුරන්හි නො වැසූ දෙර ඇති භෝජනයෙහි පමණ නො දත්තා වූ නිදි වැරීමෙහි නො යෙදුණු, මහණකමිති බලාපොරොත්තු නැති ශික්ෂාවන්හි දැඩි ගෞරව නැති පිරිකර දාදිය බහුල කොට ඇති සස්ත ලිහිල් කොට ගත් නිවරණයෙහි පෙරදූර වූ උතුම් විවෙකයෙහි හල වැර ඇත්තා වූ කුසිත වූ වැර නැත්තා වූ මුලා වූ සිහි ඇත්තා වූ, මනා නුවණ නැත්තා වූ එකඟ නො වූ සිත් ඇත්තා වූ ඒ ඒ අරමුණු කර දිවු සිත් ඇත්තා වූ නුවණ නැත්තා වූ කෙලතොලු වූ යම් ඒ පුද්ගල කෙනෙක් වෙත් ද, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසචිරයත් වහන්සේ මේ ධම්මාගීයෙන් ඔවුන්ගේ සිත දැන සසින්නාක් මෙනි.

27. ශ්‍රද්ධාවෙන් හිතගෙසින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියාහු කෙරුටික නො වූ මායා රහිත වූ පුහුණු වූ කෙරුටික කම් නැති සන්හුන් වූ හිස්මානතල නැති වපල නො වූ දෙබමළු නො වූ සංයත වූ වචන ඇති ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසූ දෙර ඇති භෝජනයෙහි පමණ දත් නිදි වැරීමෙහි යෙදුණු මහණකමිති බලාපොරොත්තු ඇති ශික්ෂාවන්හි දැඩි ගෞරව ඇති විවර්දප්‍රත්‍යය බහුල කොට නො ගන්නා වූ සස්ත ලිහිල් කොට නො ගන්නා වූ නිවරණයෙහි බහා තැබූ විශ්වීධුර ඇති උතුම් විවෙකයෙහි පුජිතම වූ ඇරඹු වැර ඇති නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති එලඹ සිටි සිහි ඇති සමාති සහගත වූ එකඟ සිත් ඇති ප්‍රඥවත් වූ කෙලතොලු නො වූ යම් ඒ කුලපුත්‍ර කෙනෙක් වෙත් ද, ඔවුන් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර-යන්ගේ මේ ධම්මාගීය අසා වචනයෙහුන් හිතියන් බොහිසි හඟිම. කතිසි හඟිම. පින්වත, ඉතා මැනවි: සමුම්සරුන් අකුශලයෙන් නහා කුශලයෙහි පිහිටුව සි.

28. ඇමැත්ති, යම් සේ සැරසෙන සුලු තරුණ වූ යොවුන්වියෙහි සිටි ස්ත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ හිස පටන් ස්නානය කෙළේ උපුල්මල්දමක් හෝ දෘසමන්මල්දමක් හෝ යොහොමුමල්දමක් හෝ ලැබ දැතින් පිළිගෙන උතුමන හිසෙහි පාලද ගනී ද-

එවමෙව ඛො ආදිසො සෙ තෙ කුලසුභ්භා සඬා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතා, අසයා අමායාපිනො අකෙට්ඨිනො අනුඤ්ඤා අනුභාලා අවපලා අමුඛරා අවිනිශ්ඡන්තවාචා ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහ්‍යඤ්ඤා භොජනෙ මහ්‍යඤ්ඤානො ජාගරියං අනුසුභ්භා සාමසඤ්ඤා අපෙකඛවනනා සිකාය නිබ්බගාරවා න ඛාත්‍රලිකා න සංඵලිකා ඔක්කමනෙ නිකම්භනඬුර පටිවෙනෙ පුබ්බසමා ආරඬුමරියා පභිතනනා උපට්ඨිතසභී සමපජානා සමාහිතා එකග්ගවිනනා පඤ්ඤාවනනා අනෙලමුගා, තෙ ආයසමනො සාරිථුනාසා ඉමං ඛම්මපරියායං සුභා පිටතති මඤ්ඤා සසතති මඤ්ඤා චවසා වෙව මනසා ව. සාධු වත තො සමුහමචාරි අකුසලා වුට්ඨාපෙඨා කුසලෙ පටිට්ඨාපෙතිති.

ඉති හ තෙ උගො මහානාගා අඤ්ඤාමඤ්ඤාසා සුභාසිතං සමනුමොදිංසුති.

අනඛිතණසුගතං පඤ්චමං.

1. 1. 6

ආකඩ්ඛයාසුභ්භං

1. ඵලං මෙ සුභං: ඵකං සමයං භගවා සාවනපියං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකාසා ආරාමෙ. තුත්ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පටිවස්සාසුං. භගවා එතදවොච:

සමපන්නසීලා භික්ඛවෙ විහරං සමපන්නපාතිමොක්ඛා. පාතිමොක්ඛා-සංවරසංවුතා විහරං ආචාරගොචරසමපන්නා. අණුමනෙතසු වජේසු හස-දසාථී සමාදාය සිකඬු සිකාපදෙසු.

2. ආකඩ්ඛයා වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘සමුහමචාරිතං පියො වස්සං මනාපො ගරු භාවතීයො වා’ති සීලෙසෙවසා පරිපූරකාරී අජකිත්තං වෙතොසමථමනුසුතො අතිරුක්ඛනජායො විස්සනාය සමන්තාගතො ඩුග්ගො සුඤ්ඤගාරාතං. (1)

ඇවැත්නි, එපරිද්දෙන් ම යම් ඒ කුලපුත්‍ර කෙනෙක් ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිනෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියාහු කෙරෙහි තො වූවාහු අසඬු වූවාහු මායා රහිත වූවාහු පුරුදු නො කළ කෙරෙහිකකමි ඇත්තාහු සත්හුත් වූවාහු හිස් මායනල නැත්තාහු වපල නො වූවාහු දෙබමල නො වූවාහු සංසත වූ චම්න ඇත්තාහු ඉන්ද්‍රියයන්හි වැසු දොර ඇත්තාහු භෝජනයෙහි පමණ දත්තාහු නිදි වැරිමෙහි යෙදුණාහු පැවිද්දෙහි බලාපොරොත්තු ඇත්තාහු ශික්ෂාවන්හි දැකී ගෞරව ඇත්තාහු විවරදිප්‍රත්‍යය බහුල කොට තො ගත්තාහු සස්ත ලිඞ්ඤ කොට තො ගත්තාහු නිවරණ පෙරදුරි කොට නැත්තාහු උතුම් විවේකයෙහි උත්සාහ ඇත්තාහු පටන් ගත් විසරී ඇත්තාහු නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇත්තාහු එළඹිසිටි සිහි ඇත්තාහු මනා නුවණ ඇත්තාහු සමාහිත වූවාහු එකකසිත් ඇත්තාහු නුවණැත්තාහු කෙලතොලු නො වූවාහු වෙන් ද, ඔවුන් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රයන්ගේ මේ බමි දෙශනාව අසා චම්නෙහුත් සිහිනුත් බොහිසි හගිමි. කතිසි හගිමි. පිත්චතුත් වහන්ස, ඉතා මැනැවි: සබ්බසරුන් අකුශලයෙන් නතා කුශලයෙහි පිහිටුවන සේක.

මෙසේ මේ මහාතාගයෝ (කෙලෙස් නැති උත්තමයෝ) දෙදෙන ඔවුනොවුන්ගේ සුබැසි සභුවන් අනුමෝදන් වූහ.

අනඛණ්ණත්‍රය පස්වැනිසි.

1. 1. 6

ආකලේඛයා සූත්‍රය

1. මුං විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ **ආවැත්නුවර** සමීපයෙහි වූ **පෙතවන නම් අනේපිඬුසිවුහු**ගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණෙනි”යි හිඤ්ඤත් අමතා වදාළ සේක. ඒ හිඤ්ඤු “වහන්සැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදාළ සේක:

මහණෙනි, පිරිපුත් සිල් ඇත්තාහු ප්‍රාතිමොක්ඛසංවරයෙන් යුක්ත ව වූසවු. ප්‍රාතිමොක්ඛසංවරයෙන් සංවාත වූවාහු ආචාරයෙන් හා ගොවරයෙන් සමාභු ව වසවු. සචලාමාත්‍ර වූ වරදෙහි හය දක්නාසුලු ව මොනොවට ගෙන ශික්ෂාපදයන්හි හික්මෙවු.

2. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “සබ්බසරුන්ට ප්‍රිය වූවෙක්, මන වඩන්නෙක්, ගරු කළ යුත්තෙක්, සමාචාරිකයෙක් වන්නෙමි”යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ සවකීය විතතසමපයෙහි එක්වන් යෙදුනේ බැහැර නො කළ හෝ නො නැසූ බ්‍යාන ඇත්තේ විදගීතාවෙන් යුක්ත වූයේ ශුන්‍යාගාරයන් වඩන්නෙක් (ශුන්‍යාගාරයන්ට පිවිස ශමප විදගීතා භාවතා කරන්නෙක්) වන්නේ ය.

3. ආකඤ්ඤාය වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ලාභී අස්සං විවරපිණ්ඩපාන-සෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරාන”නති, සීලෙසෙවචස්ස පරිපූරකාරී අජ්ඣන්තං වෙනාසමථමනුසුතො අතිරාකතජ්ඣානො විපස්සනාය සමන්තා-ගතො බුහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං. (2)

4. ආකඤ්ඤාය වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “යෙසාහං විවරපිණ්ඩපාන-සෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරං පරිභුඤ්ජාමි, තෙසං හෙ කාරා මහපථලා අස්ස මහාතිස්සං”ති, සීලෙසෙවචස්ස පරිපූරකාරී -පෙ- බුහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං. (3)

5. ආකඤ්ඤාය වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “යෙ මෙ ඤාතිසාලොභිතා පෙතා කාලකතා පසන්නවිතතා අනුස්සරන්ති, තෙසං තං මහපථලං අස්ස මහාතිස්සං-සනති,” සීලෙසෙවචස්ස පරිපූරකාරී -පෙ- බුහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං. (4)

6. ආකඤ්ඤාය වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “අරතීරතිසතො අස්සං, න ච මං අරතී සහෙය්‍ය, උප්පන්නං අරතීං අභිභුය්‍ය අභිභුය්‍ය විහරෙය්‍ය”නති, සීලෙසෙවචස්ස පරිපූරකාරී -පෙ- බුහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං. (5)

7. ආකඤ්ඤාය වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “හස්සහෙරවසතො අස්සං, න ච මං හස්සහෙරවං සහෙය්‍ය, උප්පන්නං හස්සහෙරවං අභිභුය්‍ය අභිභුය්‍ය විහරෙය්‍ය”නති, සීලෙසෙවචස්ස පරිපූරකාරී -පෙ- බුහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං. (6)

8. ආකඤ්ඤාය වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “වතුන්නං ඤානානං ආභි-වේතසිකානං¹ දිට්ඨධම්මසුඛවිතාරානං නිකාමලාභී අස්සං අකිච්ඡලාභී අකභිර-ලාභී”ති, සීලෙසෙවචස්ස පරිපූරකාරී -පෙ- බුහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං. (7)

9. ආකඤ්ඤාය වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “යෙ තෙ සන්නා විමොක්ඛා² අතිකකම්ම රූපෙ ආරූපා, හෙ කායෙන ථස්සිඤා³ විහරෙය්‍ය”නති, සීලෙ-සෙවචස්ස පරිපූරකාරී -පෙ- බුහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං. (8)

1. අභිවේතසිකානං, කන්ථි, 2. විමොඛා, PTS. 3. ප්‍රසිඤා, ඡේය්‍ය, ස්‍යා.

3. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “විවර පිණ්ඩපාත සේනාසත ගීලාන-පච්චය භෙසජ්ජපරික්කාරයන් ලබන්නෙමි වන්නෙමි”යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නෙක් වන්නේ ය. සංකීය විතත සමථයෙහි එක්වත් යෙදුනේ බැහැර නො කළ හෝ නො තැසූ බ්‍යාන ඇත්තේ විදර්ශනාවෙන් යුක්ත වූයේ ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

4. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “යම් කෙනෙකුන්ගේ විවර පිණ්ඩපාත ගීලානපච්චය නෙසජ්ජපරික්කාරයන් වළඳමි ද, ඔවුන්ගේ ඒ ප්‍රත්‍යයද්‍රවයෝ මහත්පල මහත් ආතිසංස ඇත්තාහු වෙත්වා”යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ ... ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

5. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “පරලොව ගියා වූ කල්ලිය කලා වූ නැ සහල්ලේ නැ කෙනෙක් පහන් සිත් ඇත්තාහු මා සිහි කරන් ද, ඔවුන්ගේ ඒ සිහි කිරීම මහත්පල මහත් ආතිසංස ඇත්තක් වේවා”යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ ... ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

6. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “බ්‍යානාදි අධිකුසල ධර්මයන්හි නො ඇලීම හා කම්මැපෙහි ඇලීම ද මැඩ පවත්වන්නෙමි වන්නෙමි. අරතිය මා නො මිඳිවා. උපන් අරතිය මිඳිමින් වාසය කරන්නෙමි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ ... ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

7. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “තැති ගැණුම් හා බිහිසුණු අරමුණු මිඳින්නෙමි වන්නෙමි. තැති ගැණුම් හා බිහිසුණු අරමුණු මා නො මිඳින්නෙමි. උපන් තැති ගැණුම් හා බිහිසුණු අරමුණු මිඳිමින් වසන්නෙමි”යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ ... ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

8. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “අධිවිතතයෙහි උපන් දිට්‍ඨමියෙහි සැප විහරණය ඇති සිවුදහැන් කැමැති සේ ලබන්නෙමි, නිදුකින් ලබන්නෙමි, මහත් (ව්‍යාධිවිකල්‍යාවෙන් යුක්ත) සේ බ්‍යාන ලබන්නෙමි වන්නෙමි” යි කැමැති වන්නේ නම් ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ ... ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

9. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “රූපාවචරබ්‍යානයන් ඉක්මවා සිටි ආරූපා වූ යම් ඒ භානනවිමෝක්‍ෂයෙන් වෙන් ද, ඒ විමෝක්‍ෂයන් නාම කායයෙන් සපයීමෙන් වාසය කරන්නෙමි”යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ ... ශුන්‍යාභාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

10. ආකඝ්ඛෙය්‍ය වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “තිණණං සංයෝජනානං පරික්ඛයා සොතාපනෙනා අස්සං අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොඛිපරා-
යණො”ති සීලෙසෙවස්ස පරිපූරකාරී -පෙ- බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං. (9)

11. ආකඝ්ඛෙය්‍ය වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “තිණණං සංයෝජනානං පරික්ඛයා රුහදෙසමොභානං තනුනතා සකදුනාමී අස්සං, සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරෙය්‍ය”නති සීලෙසෙවස්ස පරිපූරකාරී -පෙ- බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං. (10)

12. ආකඝ්ඛෙය්‍ය වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “පඤ්චන්තං ඔරහොගියානං සංයෝජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතීකො අස්සං, තස්ම පරිනිබ්බාසී අනාචතති ඛම්මො තස්මා ලොකා”ති සීලෙසෙවස්ස පරිපූරකාරී -පෙ- බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤා-
ගාරානං. (11)

13. ආකඝ්ඛෙය්‍ය වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “අනෙකවිනිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්-
හවෙය්‍යං, එකොපි හුත්වා ඛහුධා අස්සං, ඛහුධාපි හුත්වා එකො අස්සං, ආවි-
හාචං තිරොහාචං තිරොකුඛ්ඛං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො
ගච්ඡෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඨවියාපි උම්මුජ්ජනිමුජ්ජං.¹ කරෙය්‍යං
සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභිජ්ජමානො² ගච්ඡෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි පඨවියං,
ආකාසෙපි පලලඛෙකන කමෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි පකඨි සතුණො, ඉඡෙපි
වන්දිමසුරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ මහානුභාවෙ පාණීනා පරිමසෙය්‍යං³ පරිම-
ජෙය්‍යං, යාව ඔහමිලොකාපි කායෙන වසං වතෙනස්‍ය”නති සීලෙසෙවස්ස
පරිපූරකාරී -පෙ- බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං. (12)

14. ආකඝ්ඛෙය්‍ය වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: ‘දිබ්බාය සොතධාතුකා විසුද්ධාය
අතික්කන්තමානුසකං⁴ උහො සද්දෙද සුඤ්ඤෙය්‍යං: දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව, යෙ
දුරෙ සන්තිකෙ වා”ති සීලෙසෙවස්ස පරිපූරකාරී -පෙ- බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤා-
ගාරානං. (13)

15. ආකඝ්ඛෙය්‍ය වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු “පරස්සත්තානං පරිපුග්ගලානං
වෙනසා වෙනො පරිච්ච පජානෙය්‍යං: සරාගං වා විහතං සරාගං විහතනති
පජානෙය්‍යං, විතරාගං වා විහතං විතරාගං විහතනති පජානෙය්‍යං, සද්දෙසං
වා විහතං සද්දෙසං විහතනති පජානෙය්‍යං, විතද්දෙසං වා විහතං විතද්දෙසං
විහතනති පජානෙය්‍යං, සමොහං වා විහතං සමොහං විහතනති
පජානෙය්‍යං, විතමොහං වා විහතං විතමොහං විහතනති පජානෙය්‍යං,

1. උම්මුජ්ජනිමුජ්ජං, ස්‍යා 2. අභිජ්ජමානො, මජ්ඣං.

3. පඤ්චෙසස්‍ය, මජ්ඣං, ස්‍යා. 4. අතික්කන්තමානුසකං, මජ්ඣං ස්‍යා, PTS.

10. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “මම සංයෝජන තුනක් සහ කිරීමෙන් දුන්නක නො වැටෙන ස්වභාවය ඇති නිසත වූ උපරිම මාගී-ඥානයන් පිහිට කොට ඇති (-සකාදායම් ආදී මාගී තුනට අවශ්‍යයෙන් පැමිණෙන) සොභාපන්නයක් වන්නෙමි” යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ... ගුණානාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

11. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “සංයෝජන තුනක් සහ කිරීමෙන් රහ දෝෂ මොහයන් තුන කිරීමෙන් සකාදායම් වන්නෙමි. වරක් මේ මිනිස් ලොවට උත්තනිවශයෙන් පැමිණ දුක් කෙළවර කරන්නෙමි” යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ... ගුණානාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

12. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “මම ඔරමහාය සංයෝජන පස සහ කිරීමෙන් ඔප්පාතික (-වසයෙන් බබලොව උපදින්නෙමි) වන්නෙමි. ඒ බබලොවින් පෙරලා නො එන ස්වභාව ඇත්තෙමි එහි පිරිනිවෝගෙමි” යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ... ගුණානාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

13. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “නන් වැදූරුම් සාදාකොට්ඨාස-යන්ට පැමිණෙන්නෙමි: එකෙක් ම වී බොහෝ ආකාර වෙමි. විවිධාකාර ද වී එකෙක් වන්නෙමි. ප්‍රකට බවට, අප්‍රකට බවට, බිත්තියෙන් පිටත, පවුරෙන් පිටත, පවුරෙන් පිටත අනුසෙවීමෙන් නො ගැටෙමින් යන්නෙමි. දියෙහි මෙන් පොළොවෙහි ද මතු වීම් නැලීම් කරන්නෙමි. පොළොවෙහි මෙන් නො බිඳෙන දියෙහි යන්නෙමි. පියාපත් ඇති පක්ෂියකු හේ අනුසෙව් ද පලගින් සුකත ව (පලක් බැඳ) හැසිරෙමි. මෙබඳු මහත් සාදා ඇති මහත් ආනුෂාංග ඇති මේ සද භිරු දෙදෙනා ද අත්ලෙන් සාදා කොට පිරිමදින්නෙමි. බබලොවතෙක් කසිත් තමා වශයෙහි පවත්වන්නෙමි” යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ... ගුණානාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

14. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “මම පිරිසිදු වූ මිනිස්කණ්ණේ-මවා සිටි දිවකණ්ණන් දුර සිටියා වූත් සම්පයෙහි සිටියා වූත් දෙවියන් පිළිබඳ වූත් භික්ෂුන් පිළිබඳ වූත් ශබ්ද අසන්නෙමි” යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ... ගුණානාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

15. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “මම රූපසතිත වූ හෝ සිත රූප සතිත සිත ය යි දැනගන්නෙමි, පහ වූ රූපය ඇත්තා වූ හෝ සිත පහ වූ රූපය ඇත්තා වූ සිත ය යි දැන ගන්නෙමි, සද්ධම්ම වූ හෝ සිත සද්ධම්ම සිත ය යි දැන ගන්නෙමි. විතද්ධම්ම වූ හෝ සිත විතද්ධම්ම සිත ය යි දැනගන්නෙමි, මොහ සතිත හෝ සිත මොහ සතිත සිත ය යි දැනගන්නෙමි, විතමොහ වූ හෝ සිත ය යි විතමොහසිත දැනගන්නෙමි,

සඛිඛිතනං වා විතනං සඛිඛිතනං විතනනති පජානෙය්‍යං, විඝඛිතනං වා විතනං විඝඛිතනං විතනනති පජානෙය්‍යං, මිහගගනං වා විතනං මිහගගනං විතනනති පජානෙය්‍යං, අමිහගගනං වා විතනං අමිහගගනං විතනනති පජානෙය්‍යං, සඋතතරං වා විතනං සඋතතරං විතනනති පජානෙය්‍යං, අනුතතරං වා විතනං අනුතතරං විතනනති පජානෙය්‍යං, සමාහිතං වා විතනං සමාහිතං විතනනති පජානෙය්‍යං, අසමාහිතං වා විතනං අසමාහිතං විතනනති පජානෙය්‍යං, විමුහතං වා විතනං විමුහතං විතනනති පජානෙය්‍යං, අවිමුහතං වා විතනං අවිමුහතං විතනනති පජානෙය්‍යං”නති, සිලෙසෙවංසං පරිපුරකාරී -පෙ- බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං. (14)

16. ආකඛෙධය වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: “අනෙකච්ඡිතිනං සුඛෙතිවාසං අනුස්සරෙය්‍යං, සෙය්‍යපිදු: එකමපි ජාතියො දෙවපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො වතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො වතනාලිසමපි ජාතියො පඤ්ඤසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසතස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි, අනෙකෙපි සංවට්ටකපෙය අනෙකෙපි විවට්ටකපෙය අනෙකෙපි සංවට්ටිවට්ටකපෙය ‘අමුත්‍රාසිං ඵවනනාමො ඵවංගොතෙනා ඵවංවණේණා ඵවමානාරො ඵවංසුඛදුක්ඛ-පටිසංවෙදී ඵවමාසුපරියනෙතො. සො තතො වුතො අමුත්‍ර උපපාදිං¹. තත්‍රාපාසිං ඵවනනාමො ඵවංගොතෙනා ඵවංවණේණා ඵවමානාරො ඵවං-සුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී ඵවමාසුපරියනෙතො. සො තතො වුතො ඉබ්බපනෙතො’ති ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකච්ඡිතිනං සුඛෙතිවාසං අනුස්සරෙය්‍යං”නති, සිලෙසෙවංසං පරිපුරකාරී -පෙ- බ්‍රූහෙතා සුඤ්ඤාගාරානං. (15)

17. ආකඛෙධය වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු: “දිඛෙතින වක්ඛුතා විසුද්ධොත අතික්කනනමානුසකෙන සතෙන පසෙය්‍යයං - වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ නිනෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගගතෙ; සඵාකමුච්ඡපගෙ සතෙන පජානෙය්‍යං: ‘ඉමෙ වත භොතෙනා සතතා කායසුචරිතෙන සමනනාගතා චවිදුචරිතෙන සමනනාගතා මනොදුචරිතෙන සමනනාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදනා, තෙ කායස්ස හෙදු පරමෙරණා අපායං දුගගතිං විනිපාතං තීරයං උපපනනා; ඉමෙ වා පත භොතෙනා සතතා කායසුචරිතෙන සමනනාගතා චවිසුචරිතෙන සමනනා-ගතා මනොසුචරිතෙන සමනනාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදනා-

1. උදපාදිං, ඡිජසං, සසා, PTS.

පිනමිභියෙන් හැකුළුණා වූ හෝ සිත හැකුළුණු සිත ය යි දැනගන්නෙමි. (උඛච්චයෙන්) විසුරුණා වූ හෝ සිත විසුරුණු සිත ය යි දැනගන්නෙමි. මහද්ගත (රූපාරූපාවචර) වූ හෝ සිත මහද්ගත සිත ය යි දැනගන්නෙමි. අමනද්ගත (කාමාවචර) වූ හෝ සිත අමනද්ගත සිත ය යි දැනගන්නෙමි. ප්‍රේතුමක වූ හෝ සිත ප්‍රේතුමක සිත ය යි දැනගන්නෙමි. සඋතතර (කාමාවචර) වූ හෝ සිත සඋතතර සිත ය යි දැනගන්නෙමි. අනුතතර (රූපාරූපාවචර) වූ හෝ සිත අනුතතර සිත ය යි දැනගන්නෙමි. සමාහිත වූ හෝ සිත සමාහිත සිත ය යි දැනගන්නෙමි. අසමාහිත වූ හෝ සිත අසමාහිත සිත ය යි දැනගන්නෙමි. විමුක්ත වූ හෝ සිත විමුක්ත සිත ය යි දැන ගන්නෙමි. අවිමුක්ත වූ හෝ සිත අවිමුක්ත සිත ය යි දැනගන්නෙමි. සෙසු සත්ත්වයන්ගේ සෙසු පුද්ගලයන්ගේ සිත තම සිතින් පිරිසිදු දැන ගන්නෙමි” යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ... ශුන්‍යාගාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

16. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “නන් වැදූරුම් වූ පූජ්‍යවිවාසය සිහි කරන්නෙමි - එනම්: එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුණක් ද ජාති හතරක් ද ජාති පහක් ද ජාති දශයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිසක් ද ජාති සතළියක් ද ජාති පණසක් ද ජාති සියයක් ද ජාති දහසක් ද ජාති ලක්ෂයක් ද; නස්තා නොයෙක් කල්පයන් ද හට ගන්නා නොයෙක් කල්පයන් ද නොයෙක් නස්තා හටගන්නා කල්පයන් ද ‘අසුචල් තැන මෙනම් ඇත්තෙමි වීම්. මෙනම් ගොත්‍ර ඇත්තෙමි වීම්. මෙබඳු පාඨ ඇත්තෙමි වීම්. මෙබඳු අහර ඇත්තෙමි වීම්. මෙබඳු සැපයුන් වින්දෙමි වීම්. මෙබඳු ආයු කෙළවර කොට ඇත්තෙමි වීම්. ඒ මම එයින් ව්‍යුත වූයෙමි අසුචල් තැන උපතිමි. එහිදු මෙබඳු නම් ඇත්තෙමි වීම්. මෙබඳු ගොන් ඇත්තෙමි වීම්. මෙබඳු පාඨ ඇත්තෙමි වීම්. මෙබඳු අහර ඇත්තෙමි වීම්. මෙබඳු සැපයුන් වින්දෙමි වීම්. මෙබඳු ආයු කෙළවර කොට ඇත්තෙමි වීම්. ඒ මම එයින් ව්‍යුත වූයෙමි මෙහි උපන්නෙමි.’ මෙසේ ආකාර සහිත වූ උදෙස සහිත වූ නන් වැදූරුම් පූජ්‍යවිවාසය සිහි කරන්නෙමි” යි කැමැති වන්නේ නම්, ශීලය ම සම්පූර්ණ කරන්නේ.. ශුන්‍යාගාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

17. මහණෙනි, මහණෙක් තෙමේ “පිරිබදු වූ මිනිසා ස ඉක්මවා සිරි දිවැසින් ව්‍යුත වන උපදින භිත වූ පුණිත වූ මනා පැහැති නො මනා පැහැ ඇති සුගතියට ගිය දුගතියට ගිය සත්ත්වයන් දකින්නෙමි. කම් වූ පරිදි මය පරලොව ගිය සත්ත්වයන් දැනගන්නෙමි. එකානතයෙන් මේ සත්ත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු වාග්දුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු මනෝදුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ආයෝගිකාවාද කලාහු මිසදිටු ගත්තාහු මිසදිටු වශයෙන් සමාදන් වූ නන්වැදූරුම් කම් ඇත්තාහු ය. ඒ සත්ත්වයෝ කාවුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට පිහිට වූ උපසව පතිත වන්නා වූ තීරයට ප්‍රතිසංඝි වශයෙන් පැමිණියාහු ය. මේ හටත් සත්ත්වයෝ කායසුචරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු වාග්සුචරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු මනෝසුචරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ආයෝගිකාවාද නො කලාහු සම්පිටු ගත්තාහු සම්පිටු වසයෙන් සමාදන් වූ නන් වැදූරුම් කම් ඇත්තාහු ය-

තෙ භාසස්ස හෙද පරමිවරණං සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නාති; ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධිත අතික්කන්තමානුසංකෙන සන්ත පසෙය්‍යං - චචමාදො උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණිතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ, සුගතෙ දුගතතෙ, යථාකම්මූපගෙ සන්තො පජානෙය්‍ය”නති සීලෙසෙවස්ස පරිපුරකාරී අජ්ඣන්තං වෙනොසමථමනුසුතො අතිරා-කතඤ්ඤාතො විපස්සනාය සමන්තාගතො බ්‍රූහෙතො සුඤ්ඤාගාරානං. (16)

18. ආකඝේඛයාස වෙ හික්ඛවෙ හික්ඛු “ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාපිමුත්තිං දිට්ඨං ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා¹ සචජික්කතා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය”නති, සීලෙසෙවස්ස පරිපුරකාරී අජ්ඣන්තං වෙතො-සමථමනුසුතො අතිරාකතඤ්ඤාතො විපස්සනාය සමන්තාගතො බ්‍රූහෙතො සුඤ්ඤාගාරානං. (17)

19. “සම්පන්නාසීලො හික්ඛවෙ විහරථ සම්පන්නපායිමොක්ඛා. පායි-මොක්ඛසංවරසංචුතා විහරථ ආචාරගොචරසම්පන්නා අණුමතොසු පජ්ජ සාදස්සාපී සමාදාය සික්ඛථ සික්ඛාපදෙසුහි” ඉති යන්තං චුත්තං ඉදමෙනං පටිච්ච චුත්තනනි.

ඉදමධොච ගගවා. අහතමනා තෙ හික්ඛු ගගවතො භාසිතං අති-නක්ඛනති.

ආකඝේඛයාසුත්තං ඡට්ඨං.

1. 1. 7

වත්ථුපමසුත්තං

1. එවං ජම සුතං: එකං සමයං ගගවා සාවතේයං විහරති ජෙනවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. ඔහු බො ගගවා හික්ඛු ආමනෙතසී: හික්ඛ-වොහි. හදනෙතති තෙ හික්ඛු ගගවතො පච්චසෙස්සාසු. ගගවා උතදවොච:

2. සෙය්‍යථාපි හික්ඛවෙ චත්ථං සංකිලිට්ඨං මලග්ගතිතං, තමෙන, රජකො යසමිං යසමිං රඹහජාතෙ උපසංහරෙය්‍ය යදි නීලකාය යදි පිකකාය යදි ලොහිතකාය යදි මහෙස්සට්ඨකාය,² දුරන්තවණ්ණමෙවස්ස. අපරිසුද්ධි-වණ්ණමෙවස්ස. තං කිස්ස හෙතු? අපරිසුද්ධිතො හික්ඛවෙ චත්ථස්ස. එව-මෙව බො හික්ඛවෙ විනෙත සංකිලිට්ඨං දුග්ගති පාටිකඛ්ඛා.

1. අභිඤ්ඤා, PTS.

2. මහෙස්සට්ඨකාය, මජ්ඣං.

ඒ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතු මහා ගති ඇති ජීවීලෝකයට ප්‍රති-
සන්ධි වශයෙන් පැමිණියාහු ය. මෙසේ පිරිසිදු වූ මිනිසා සිටි දිවැසින්
වදන වන උපදින හින වූ ප්‍රණීත වූ සුවණ් වූ ප්‍රමිණී වූ සුගතිගත වූ දුගති-
ගත වූ සත්ත්වයන් දකින්නෙමිවා, කම් වූ පරිදි මිය පරලොව ගිය සත්ත්ව-
යන් දැනගන්නෙමිවා” යි කැමැති වන්නේ නම් ශීලයෙහි ම සම්පූර්ණ-
කාරී වන්නේ ය. සාධනය පිණිස සම්පයෙහි එක්වත් යෙදුනේ බැහැර
නොකළ බාහන ඇත්තේ විදගිතාවෙන් යුක්ත වූයේ ගුණානාරයන්
වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

18. මහණෙනි, මහණෙක් “ආසුරායුධය කිරීමෙන් ආසුර රහිත
වූ පිටතවිමුකතිය (අභිත්ඵල සම්ප්‍රසන්න සමාධිය) ප්‍රඥාවිමුක්තිය (අභිත් ඵල
සම්ප්‍රසන්න ප්‍රඥාව) ඉහාත්වයෙහි දී ම හෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන
සාක්ෂාත් කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නෙමිවා” යි කැමැති වන්නේ
නම් ශීලයෙහි ම සම්පූර්ණකාරී වන්නේ ය. සාධනය පිණිස සම්පයෙහි
එක්වත් යෙදුනේ බැහැර නොකළ බාහන ඇත්තේ විදගිතාවෙන් යුක්ත
වූයේ ගුණානාරයන් වඩන්නෙක් වන්නේ ය.

19. “මහණෙනි, පිරිපුන් සිල් ඇතිව ප්‍රාතිමොක්ෂ සම්පන්න ව වසවු.
ප්‍රාතිමොක්ෂයට වරයෙන් සංවාත ව ආචාරයෙන් හා ගොවරයෙන් සමාධි ව
වසවු. සාමුප්‍රමාන වූ වරදෙහි හය දක්නාසුලු ව සමාදන් ව ශික්ෂාපදයන්හි
හික්මෙවු” යි මෙසේ යම් ඒ වචනයෙක් කියන ලද ද, එය මේ සඳහා කියන
ලදී.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු වූ ඒ භික්ෂුහු භාග්‍ය-
වතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගත්හ.

ආකෘතිය සූත්‍රය සවැනි යි.

1. 1. 7

වික්ෂිප්‍රම සූත්‍රය

1. මූා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි වූ ජෙනවන නම් අනේපිඬුසිටුහුගේ
ආරාමයෙහි වැඩ වසන. සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
‘මහණෙනි’ යි භික්ෂුන් ඇමතු සේක. භික්ෂුහු ‘වහන්සැ’ යි භාග්‍යවතුන්
වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදාළ
සේක.

2. මහණෙනි, කිලිටි වූ මල ගත් වස්ත්‍රයෙක් මේ ද, ඒ වස්ත්‍රය
රජකයෙක් කිල්පැතැය පිණිස හෝ රන්වන්පැතැය පිණිස හෝ ලේවන්-
පැතැය පිණිස හෝ මදවිය(මදරන්)පැතැය පිණිස හෝ යම් යම් රදනෙක
බතාලත්තේ නම්, එය නොමනා ව රැළු පැතැ ඇත්තක් ම වන්නේ ය.
අපිරිසිදු පැතැ ඇත්තක් ම වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි,
වස්ත්‍රය අපිරිසිදුවැවිනි. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම සිත කිලිටි වූ කල්හි
දුගති සැමැති විස යුතු යි.

3. සෙය්‍යථාපි, හිතකතෙ චන්ද්‍ර පරිසුද්ධං පරිසොදානං, තමෙතං රජකො යස්මිං යස්මිං රභගජාතෙ උපසංගතරය්‍ය යදි නිලකාය යදි චිතකාය යදි ලොභිකකාය යදි මහෙස්සධස්සකාය, සුරතතචණ්ණමෙවස්ස. පරිසුද්ධචණ්ණමෙවස්ස. තං කිස්ස හෙතු? පරිසුද්ධතතා හිතකතෙ චන්ද්‍රස්ස. එවමෙථ බො හිතකතෙ චිතෙන අසඹිතිලිඛෙයි සුගති පාටිකඛිනි.

4. කතමෙ ච හිතකතෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො: අභිජ්ඣාපිසමලොභො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො. බ්‍යාපාදො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො. කොඛො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො. උපනාතො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො. මනෙකො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො. පළාසො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො. ඉස්සො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො. මච්ඡරියං චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො. මායා චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො. සාඨෙය්‍යං චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො. එමොහො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො. සාරමොහො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො. මානො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො. අභිමානො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො. මදො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො. පමාදො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසො.

5. ස බො සො හිතකතෙ හිතඤ්ඤා අභිජ්ඣාපිසමලොභො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා අභිජ්ඣාපිසමලොභො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. බ්‍යාපාදො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා බ්‍යාපාදො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. කොඛො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා කොඛො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. උපනාතො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා උපනාතො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. මනෙකො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා මනෙකො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. පළාසො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා පළාසො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. ඉස්සො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා ඉස්සො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. මච්ඡරියං චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා මච්ඡරියං චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. මායා චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා මායා චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. සාඨෙය්‍යං චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා සාඨෙය්‍යං චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. එමොහො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා එමොහො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. සාරමොහො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා සාරමොහො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. මානො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා මානො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. අභිමානො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා අභිමානො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. මදො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා මදො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. පමාදො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා පමාදො චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති.

3. මහණෙනි, පිරිසුදු පබසර වහන් වේද, එය රජකයෙක් නිල්පාඨය පිණිස හෝ රත්වන්පාඨය පිණිස හෝ ලේවන්පාඨය පිණිස හෝ මදවිය පාඨය පිණිස හෝ යම් යම් රඳනෙක බහා ලත්තෝ නම්, එය මනා පාඨය ඇත්තක් ම වන්නේ ය. පිරිසිදු පාඨය ඇත්තක් ම වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, වස්ත්‍රය පිරිසිදු බැවිනි. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම සිත නොකිලිවී වූ කල්හි සුගතිය ම කැමැති විය යුතු යි.

4. මහණෙනි, විතෙකාපකෙලයෝ (සිත කෙලෙසන බමුයෝ) කවරහු ද? අභිධ්‍යා (-සවකිය වස්තුවෙහි ඡන්දරාගය) විෂමලොභය (-මෙරමා අයත් වස්තුවෙහි ඡන්දරාගය) සිත කෙලෙසන්නෙකි. ව්‍යාපාදය සිත කෙලෙසන්නෙකි. ක්‍රොධය සිත කෙලෙසන්නෙකි. උපනාහය (බද්ධවේරය) සිත කෙලෙසන්නෙකි. මකකය (ගුණ මතු බව) සිත කෙලෙසන්නෙකි. පළාසය (යුගුතාගය) සිත කෙලෙසන්නෙකි. ඊෂ්ඨාව සිත කෙලෙසන්නෙකි. මසුරුබව සිත කෙලෙසන්නෙකි. මායාව සිත කෙලෙසන්නෙකි. කපටිබව සිත කෙලෙසන්නෙකි. එමහය (තදබව) සිත කෙලෙසන්නෙකි. සාරමහය (එකට වැඩියෙන් එකක් කිරීම) සිත කෙලෙසන්නෙකි. මානය සිත කෙලෙසන්නෙකි. අභිමානය සිත කෙලෙසන්නෙකි. මදය සිත කෙලෙසන්නෙකි. ප්‍රමාදය සිත කෙලෙසන්නෙකි.

5. මහණෙනි, ඒ හික්කු තෙම අභිධ්‍යා විෂමලොභය සිත පිළිබඳ උපකෙලයෙකැයි මෙසේ දැන සිත පිළිබඳ උපකෙලය වූ අභිධ්‍යා විෂමලොභය දුරු කරයි. ව්‍යාපාදය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන ව්‍යාපාදය දුරු කරයි. ක්‍රොධය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන ක්‍රොධය දුරු කරයි. උපනාහය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන උපනාහය දුරු කරයි. මකකය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන මකකය දුරු කරයි. පළාසය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන පළාසය දුරු කරයි. ඊෂ්ඨාව සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන ඊෂ්ඨාව දුරු කරයි. මසුරුබව සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන මසුරුබව දුරු කරයි. මායාව සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන මායාව දුරු කරයි. කපටිබව සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන කපටිබව දුරු කරයි. එමහය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන එමහය දුරු කරයි. සාරමහය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන සාරමහය දුරු කරයි. මානය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන මානය දුරු කරයි. අභිමානය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන අභිමානය දුරු කරයි. මදය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන මදය දුරු කරයි. ප්‍රමාදය සිත කිලුටු කරන්නෙකැයි මෙසේ දැන සිත කිලුටු කරන ප්‍රමාදය දුරු කරයි.

6. යතො ච බො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අභිජ්ඣාපිසමලොභො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා අභිජ්ඣාපිසමලොභො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො පතීනො හොති, බ්‍යාපාදො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා බ්‍යාපාදො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො පතීනො හොති, කොධො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා කොධො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො පතීනො හොති, උපතාහො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා උපතාහො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො පතීනො හොති, මනෙකො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා මනෙකො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො පතීනො හොති, පළාසො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා පළාසො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො පතීනො හොති, ඉස්සා විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා ඉස්සා විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො පතීනො හොති, මච්ඡරිසං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා මච්ඡරිසං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො පතීනො හොති, මායා විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා මායා විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො පතීනො හොති, සායෙය්‍යං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා සායෙය්‍යං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො පතීනො හොති, ඵලෙහා විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා ඵලෙහා විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො පතීනො හොති, සාරමෙහා විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා සාරමෙහා විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො පතීනො හොති, මානො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා මානො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො පතීනො හොති, අත්මානො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා අත්මානො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො පතීනො හොති, මදො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා මදො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො පතීනො හොති, පමාදො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා පමාදො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො පතීනො හොති.

7. සො බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො හොති: ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකෙද්ද අනුතතරො පුරිසදම්මසාරථී සන්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවාති. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො හොති: ස්වාභ්‍යානො භගවතා ධම්මො සන්ද්ධිකො අකාලිකො එතිපසිකො ඔපනසිකො පච්චන්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති. සමස්ස අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො හොති: සුපට්ඨපන්නො භගවතො සාවකසමේසා, උජ්ජට්ඨපන්නො භගවතො සාවකසමේසා, ඤාය-පට්ඨපන්නො භගවතො සාවකසමේසා, සාම්පට්ඨපන්නො භගවතො සාවකසමේසා, යදිදං චන්තාරි පුරිසසුගාති අට්ඨි පුරිසපුග්ගලා, එස භගවතො සාවකසමේසා ආනුනෙය්‍යා පානුනෙය්‍යා දන්තිනෙය්‍යා අඤ්ජලිකරණීයො අනුතතරං පුඤ්ඤකෙඛිතතං ලොකස්සාති.

6. මහනගර, යම් කලෙක මහනගරයේ අතිශය විශේෂ ලෙස සිත කිලට කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලට කරන්නක් වූ අතිශය විශේෂ ලෙස ප්‍රතිච්ඡේදය වේ ද, ව්‍යාපාරය සිත කිලට කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලට කරන්නක් වූ ව්‍යාපාරය ප්‍රතිච්ඡේදය වේ ද, ග්‍රේහය සිත කිලට කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලට කරන්නක් වූ ග්‍රේහය ප්‍රතිච්ඡේදය වේ ද, බලවේගය (උපකාරය) සිත කිලට කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලට කරන්නක් වූ බලවේගය ප්‍රතිච්ඡේදය වේ ද, ගුණමය (අභ්‍යන්තර) සිත කිලට කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලට කරන්නක් වූ ගුණමය ප්‍රතිච්ඡේදය වේ ද. පළාය සිත කිලට කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලට කරන්නක් වූ පළාය ප්‍රතිච්ඡේදය වේ ද, ඊශ්වර සිත කිලට කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලට කරන්නක් වූ ඊශ්වර ප්‍රතිච්ඡේදය වේ ද, මසුරුකම සිත කිලට කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලට කරන්නක් වූ මසුරුකම ප්‍රතිච්ඡේදය වේ ද, මායාව සිත කිලට කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලට කරන්නක් වූ මායාව ප්‍රතිච්ඡේදය වේ ද, කපටිකම සිත කිලට කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලට කරන්නක් වූ කපටිකම ප්‍රතිච්ඡේදය වේ ද, පමනය සිත කිලට කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලට කරන්නක් වූ පමනය ප්‍රතිච්ඡේදය වේ ද, සාරවත් සිත කිලට කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලට කරන්නක් වූ සාරවත් ප්‍රතිච්ඡේදය වේ ද, මානස සිත කිලට කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලට කරන්නක් වූ මානස ප්‍රතිච්ඡේදය වේ ද, අතිමානස සිත කිලට කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලට කරන්නක් වූ අතිමානස ප්‍රතිච්ඡේදය වේ ද, මදය සිත කිලට කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලට කරන්නක් වූ මදය ප්‍රතිච්ඡේදය වේ ද, ප්‍රමාදය සිත කිලට කරන්නෙකැයි මෙසේ දැනීමෙන් සිත කිලට කරන්නක් වූ ප්‍රමාදය ප්‍රතිච්ඡේදය වේ ද,

7. හෙතෙම බුදුරජානන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දන පැහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ වෙයි: “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මේ කාරණයන් අරභන්හ. සමාන්තරවූයහ, අපට විද්‍යාවන් හා පසලොස් වරණයන්ගෙන් සුක්කයහ, සුභයහ, ලොකවිද්‍යහ, අනුනතර පුරිසදමසාරවිසය, දෙවිමිත්තින්ගේ ශාස්තෘයහ. බුද්ධයහ, භවත්තහ,” කියා යි. බමුණෙහි ගුණ දන පැහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ වෙයි: “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් බමුණ මනා කොට දෙසන ලද්දේ ය. සද්ධර්මය (නම් විසින් දැක්ක සුභ ඵල ඇත්තේ ය) අකාලික (කල් නො යවා විවාහ දෙන්නේ) ය. ඵලිපසික (ඵල, මෙය බලව) යි දැක්වීමට සුදුසු ය. ඔපනසික (සිත්හි ඵලවිසය සුභ) ය. නුවණැත්තන් විසින් තමන් තමන් කෙරෙහි ලා දන සුභ ය” කියා යි. සමස්ත කෙරෙහි ගුණ දන පැහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ වෙයි: “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසමුහයා සුපටිපන්න ය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසමුහයා උප්පටිපන්න ය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසමුහයා සාමිපිපටිපන්න ය. යම් මේ සොතාපන්නාදි පුරිස සුභල සහරෙක් වේ ද, (සොතාපන්නාදි සොතාපන්නාදි ආදි) පුරිස සුභලයෝ අට දෙනෙක් වෙත් ද, මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසමුහයා තෙමේ දුර සිට ගෙනා සිවුපසය ලැබීමට සුදුසු ය. ආනන්දකසන්කාරය ලැබීමට සුදුසු ය. දක්ෂිණාවට සුදුසු ය. දෙහොත් මුදන් දී වැදීමට සුදුසු ය. ලොකයාට උතුම් පින්කෙත ය” කියා යි.

8. යතොපි¹ බො පනස්ස චතතං. හොති චන්තං. මුත්තං. පභිනං. පටි-
නිස්සංඛං. සො බුද්ධො අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතොමිති ලහති අත්ථ-
වෙදං. ලහති ධම්මවෙදං. ලහති ධම්මුපසංහිතං පාමුජ්ජං. පමුදිතස්ස පිති
ජායති. පිතිමනස්ස කායො පස්සමානති. පස්සදාකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො
චිත්තං සමාධියති. ධම්මෙ අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතොමිති ලහති
අත්ථවෙදං. ලහති ධම්මවෙදං. ලහති ධම්මුපසංහිතං පාමුජ්ජං. පමුදිතස්ස පිති
ජායති. පිතිමනස්ස කායො පස්සමානති. පස්සදාකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො
චිත්තං සමාධියති. සබ්බෙ අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතොමිති ලහති
අත්ථවෙදං. ලහති ධම්මවෙදං. ලහති ධම්මුපසංහිතං පාමුජ්ජං. පමුදිතස්ස
පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො පස්සමානති. පස්සදාකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො
චිත්තං සමාධියති. ‘යතොපි¹ බො පන මෙ චතතං චන්තං. පභිනං පටිනිස්සංඛං’නති ලහති අත්ථවෙදං. ලහති ධම්මවෙදං.
ලහති ධම්මුපසංහිතං පාමුජ්ජං. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො
පස්සමානති. පස්සදාකායො සුඛං වෙදෙති. සුඛිනො චිත්තං සමාධියති.

9. ස බො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු එවංසිලො එවංධම්මො එවංපඤ්ඤා
සාලිතඤ්ඤෙපි පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජති විවිතකාලකං අනෙකසුථං අනෙක-
බ්බාසුත්තං, නෙවස්ස නං හොති අන්තරායාය. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ චත්ථං
සඬ්ඛිලිංඛං. මලග්ගහිතං අච්ඡං. උදකං ආගමිම පරිසුද්ධං. හොති පරියොද්දනං,
උකකාමුඛං වා පනාගමිම ජාතරූපං පරිසුද්ධං. හොති පරියොද්දනං, එවමෙව
බො භික්ඛවෙ භික්ඛු එවංසිලො එවංධම්මො එවංපඤ්ඤා සාලිතඤ්ඤෙපි
පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජති විවිතකාලකං අනෙකසුථං අනෙකබ්බාසුත්තං, නෙවස්ස
නං හොති අන්තරායාය.

10. සො මේන්තාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති. තථා දුතියං. තථා තතියං. තථා චතුත්ථිං. ඉති උද්ධම්මො තිරියං සබ්බඤ්ඤි
සබ්බන්තතාය සබ්බාචන්තං. ලොකං මේන්තාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන
මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජ්ජෙන ඵරිත්වා විහරති.
කරුණාසහගතෙන චේතසා -පෙ- මුදිතාසහගතෙන චේතසා -පෙ-
උපෙකකාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති. තථා දුතියං. තථා
තතියං. තථා චතුත්ථිං. ඉති උද්ධම්මො තිරියං සබ්බඤ්ඤි සබ්බන්තතාය සබ්බා-
චන්තං. ලොකං උපෙකකාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්ප-
මාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජ්ජෙන ඵරිත්වා විහරති.

1. යපොති - සිද්ධි “අද්ධකපායං ‘යපොති’ ඉති පාඨානතරවයෙන හිද්දිඨං.”

8. යම් හෙයකින් එ මහණනු විසින් උපකෙලය දුරු කරන ලද්දේ ද, වමනය (නැවත නො ගන්නා සේ බැහැර කරණ ලද්දේ ද), මුදන ලද්දේ ද, ප්‍රතිණ කරණ ලද්දේ ද, දුරු කරණ ලද්දේ ද, හෙ තෙමේ 'මම බුදුන් කෙරෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වෙමි'යි අභිවේදය (බුද්ධාදීන් කෙරෙහි අවේක්ෂාප්‍රසාදයෙන් ඇති වන සොම්නස) ලබයි. ධර්මවේදය (සොම්නසින් උපන් ඝෛර්වය) ලබයි. සොම්නසින් හා ඝෛර්වයෙන් යුක්ත ප්‍රමොදය ලබයි. ප්‍රමුදිත වුවහුට ප්‍රීතිය හට ගනියි. ප්‍රීතියෙන් යුත් සිත් ඇත්තනුයේ කය සන්තිදෙයි. සන්තිදුනු කය ඇත්තේ සුව විදියි. සුව ඇත්තනුයේ සිත සමාධිගත වෙයි. 'ධර්ම කෙරෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වෙමි'යි අභිවේදය ලබයි. ධර්මවේදය ලබයි. සොම්නසින් හා ඝෛර්වයෙන් යුක්ත ප්‍රමොදය ලබයි. ප්‍රමුදිත වුවහුට ප්‍රීතිය හට ගනියි. ප්‍රීතියෙන් යුත් සිත් ඇත්තනුයේ කය සන්තිදෙයි සන්තිදුනු කය ඇත්තේ සැප විදියි. සැප ඇත්තනුයේ සිත සමාධිගත වෙයි. 'සබ්බසා කෙරෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වෙමි'යි අභිවේදය (ගුණ දැන පැහැදීම නිසා ඇති වන සොම්නස) ලබයි. ධර්මවේදය (සොම්නසින් උපන් ඝෛර්වය) ලබයි. සොම්නසින් හා ඝෛර්වයෙන් යුක්ත ප්‍රමොදය ලබයි. ප්‍රමුදිත වුවහුට ප්‍රීතිය ඇති වෙයි. ප්‍රීතියෙන් යුත් සිත් ඇත්තනුයේ කය සන්තිදෙයි. සන්තිදුනු කය ඇත්තේ සුව විදියි. සුව ඇත්තනුයේ සිත සමාධිගත වෙයි. 'යම් හෙයකින් මා විසින් උපකෙලය ත්‍යාගය, වමනය, ප්‍රතිණය, ප්‍රතිනිසාංගමය' යි සිතන්නේ අභිවේදය ලබයි. ධර්මවේදය ලබයි. සොම්නසින් හා ඝෛර්වයෙන් යුක්ත ප්‍රමොදය ලබයි. ප්‍රමුදිත වුවහුට ප්‍රීතිය හට ගනියි. ප්‍රීතියෙන් යුත් සිත් ඇත්තනුයේ කය සන්තිදෙයි. සන්තිදුනු කය ඇත්තේ සුව විදියි. සුව ඇත්තනුයේ සිත සමාධිගත වෙයි.

9. මහණෙනි, මෙබඳු සිල් ඇති මෙබඳු දහම් ඇති මෙබඳු ක්‍රමණ ඇති ඒ අනන්‍යම මහණ තෙම බැහැර කළ කළ සහල් ඇති නොයෙක් සුප්පාසාදයන් ඇති ඇල්සාලේ බත වළඳයි ද, ඔහුට එය මාගීඵලානාරාය පිණිස නො වෙයි. මහණෙනි, යම්සේ නිලුටු වූ මල ගත් වස්තුයක් පිරිසුදු ජලයට පැමිණ පිරිසුදු වූයේත් පබසර වූයේත් මේ ද, උදන්වුවට පැමිණ රත් පිරිසිදු වූයේත් බබළන්නේත් මේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මෙබඳු සිල් ඇති මෙබඳු දහම් ඇති මෙබඳු ක්‍රමණ ඇති හික්කු තෙම බැහැර කළ කළ සහල් ඇති නොයෙක් සුප්පාසාදයන් ඇති ඇල්සාලේ බත වළඳන්නේ නමුත් එය ඔහුට මාගීඵලානාරාය පිණිස නො වෙයි.

10. හෙතෙම මෙෙත්‍රි සහගත සිතින් එක් දිශාවක් පතුරුවා වාසය කරයි. එසේ ම දෙවෙනි දිශාව ද, එසේ ම තෙවෙනි දිශාව ද, එසේ ම සිටුවැනි දිශාව ද, එසේ ම උඩ යට සරස ද සියලු තන්හි සියල්ලත් තමන් හා සම කොට ගැන්මෙන් සියලු සතුන් ඇති ලොව විශාල වූ මහත්බවට පැමිණි අප්‍රමාණ වූ අවෙරයෙන් අව්‍යාපාදයෙන් (මෙෙත්‍රියෙන්) පතුරුවා වාසය කෙරෙයි. කරුණාසහගත සිතින්... මුදිතාසහගත සිතින්... උපෙක්ඛා සහගත සිතින් එක් දිශාවක් පතුරුවා වාසය කරයි. එසේ ම දෙවෙනි දිශාව ද, තෙවෙනි දිශාව ද, එසේ ම සිටුවැනි දිශාව ද, එසේ ම උඩ යට සරස ද සියලු තන්හි සියල්ලත් තමන් හා සම කොට ගැන්මෙන් සියලු සත්ත්වයන්ගෙන් යුක්ත වූ ලොකය විශාල වූ මහත්බවට පැමිණි අප්‍රමාණ වූ අවෙර වූ නිදක් වූ උපෙක්ඛාසහගත සිතින් පතිරුවා වාසය කරයි.

11. ‘සො අභි ඉදං, අභි භික්ඛං, අභි පණ්ණිකං, අභි ඉමස්ස සංඝස්ස-
ගහස්ස උත්තරං තිස්සරණ’නති පජානාති. තස්ස එවං ජානතො එවං
පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති. භවාසවාපි විතතං විමුච්චති.
අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුත්තසම්මං විමුත්තඤ්ඤි සද්දණං හොති.
බිණ්ණං ජාති. චුඤ්ඤං චුභමචරිතං. කතං කරණිකං. නාපරං ඉත්තනාසාති
පජානාති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ඤාතො අනන්තරෙන සිනානෙනාති.

12. තෙන බො පන සම්මෙත සුඤ්ඤිකභාරද්ධාපො බ්‍රාහ්මණො භග-
වතො අවිදුරෙ නිසින්නො හොති. අථ බො සුඤ්ඤිකභාරද්ධාපො බ්‍රාහ්මණො
භගවතනං එතදවොච: ගච්ඡති පන භවං ගොතමො බාහුභං නදිං
සිනාසිභුනති ?

13. කිං බ්‍රාහ්මණ බාහුභාය නදියා ? කිං බාහුකා නදී කරිස්සතිති ?
ලොබ්‍යසම්මතා හි හො ගොතම බාහුකා නදී ඛනුජනස්ස. සුඤ්ඤසම්මතා හි
හො ගොතම බාහුකා නදී බනුජනස්ස. බාහුභාය ච පන නදියා බනුජතො
පාපකං කතං කම්මං පවාහෙතිති.

අථ බො භගවා සුඤ්ඤිකභාරද්ධාපං බ්‍රාහ්මණං ගාථාහි අර්ඣ්ඤාසි:

බාහුකං අභිකකකඤ්ච ගයං සුඤ්ඤිකාමපි,
සරස්සනිං පසාගඤ්ච අපො බාහුමිතිං නදිං.

නිච්චම්මි බාලො පනබන්නො කණ්ණකමමා න දුර්ඣකිති,
කිං සුඤ්ඤිකා කරිස්සති කිං පසාතො කිං බාහුකා නදී,
චෙරිං කතකිබ්බිසං නරං න හි නං සොධස්සො පාපකම්මිතං.

සුඤ්ඤස්ස වෙ සද්ද එගගු සුඤ්ඤසුපොසපො සද්ද,
සුඤ්ඤස්ස සුචිකම්මස්ස සද්ද සම්පජ්ජතෙ වතං,
ඉතෙ ව සිනාති බ්‍රාහ්මණ සබ්බභුතෙසු කරොති බෙම්මං.

සවෙ මුසා න භණ්ණි සවෙ පාණං න කිංසසි,
සවෙ අදින්නං නාදියසි සද්දභාතො අම්මරි,
කිං කාහසි ගයං ගන්තො උද්දාතොපි තෙ ගයාති.

11. හෙතෙම 'මේ දූඛසත්‍යය ඇත. භීත වූ සමුදය සත්‍යය ඇත. උතුම් වූ මානිසත්‍යය ඇත. මේ බ්‍රහ්මචාරීන් සංඥාවට වඩා උතුම් නිවනෙක් ඇතැ'යි දැන ගනියි. මෙසේ දන්නා වූ මෙසේ දන්නා වූ ඔහුගේ සිත කාමාසුවයෙන් ද මිදෙයි. භවාසුවයෙන් ද සිත මිදෙයි. අවිද්‍යාසුවයෙන් ද සිත මිදෙයි. මිදුණු කළ මිදුණේ ය යි ඤාණය ඇති වෙයි. ජාතිය නෛශ්ටි ය. බ්‍රහ්මචරියය වාස නිවවන ලදී. සිවුමහ කිසි දාරන ලදී. මේ අභිත්තිය පිණිස කළ යුතු අනෙකක් නැතැයි දැන ගනියි. මහණෙනි, මේ භික්‍ෂු තෙම ඇතුළත තැමෙන් සත්‍යානය කෙළේ ය යි කියනු ලැබේ.

12. එකල්හි සුඤ්ඤාභාරද්වාර බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි හුන්නේ වෙයි. ඉක්බිති සුඤ්ඤාභාරද්වාර බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට "භවත් ගෞතම තෙමේ බාහුකා නදියට නැම පිණිස සේ දෑ'යි මෙය කිය.

13. "බමුණ, බාහුකා නදියෙන් කවර ප්‍රයෝජනයක් ද? බාහුකානදිය කුමක් කරන්නී ද? "භවත් ගෞතමයෙනි, බාහුකානදිය 'විගුණිතාවය දෙතැයි නොනොත් ශ්‍රේෂ්ඨලෝකයට පමුණුවනැ'යි බොහෝ දෙනා විසින් සම්මත ය. භවත් ගෞතමයෙනි, බාහුකා නදිය බොහෝ දෙනා විසින් පමිත්‍ර ය (පුණ්‍යනිථියෙකැ) යි සම්මත ය. බාහුකානදියෙහි බොහෝ දෙනා පමිකම් පා කර හරිත් ය යි කී ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුඤ්ඤාභාරද්වාර බ්‍රාහ්මණයාට ගාථායෙන් වදාළහ:

බාහුකානදියට ද අශ්වකක නම් තිථියට ද ගයාතිථියට ද සුඤ්ඤා නදියට ද ඝර්ඝාතිනදියට ද ප්‍රයාගතිථියට ද යළි බාහුමගී නදියට ද,

කළපම ඇති අඤ්ජන තෙමේ නිහර පිටිසියේ නමුත් කාමණ (අකු ගල) කම් ඇති තෙතෙමේ පිරිසිදු නොවෙයි. සුඤ්ඤානදිය කුමක් කරන්නී ද? ප්‍රයාගතිථිය කීම? බාහුකානදිය කීම? (බාහුකානදී ආදීහු) ටෙටර ඇත්තා වූ කළ රථකම් ඇත්තා වූ පාපකම්යෙන් යුක්ත වූ ඒ නුවණ නැති මනිසා පිරිසිදු නො කෙරෙත්.

පිරිසිදු වූවහුට (කෙලෙස් නැත්තහුට) හැම කල්හි ම උතුරුපල්ගුහ නැකත වේ. පිරිසිදු වූවහුට හැමකල්හි පොකොය වේ. පිරිසිදු වූ පරිශුද්ධ කම් ඇත්තහුගේ චුතය හැම කල්හි සමාධි වේ. බ්‍රාහ්මණය, වෙහි ම සත්‍යානය කරව. සියලු සතුන් කෙරෙහි මෛත්‍රිය කරව.

බොරුතො කියති නම්, සතුන්ට හිංසා නො කෙරෙහි නම්, තොළන් දෙය නො ගනිති නම්, ශුද්ධා ඇත්තෙහි මසුරු නොවෙහි නම්, ගයාවට ගොස් කුමක් කරන්නෙහි ද? තාගේ ශ්‍රීද වූව ද ගයාව වේ.

14. එවං වුතෙන සුඤ්ඤිකභාරද්ධාපො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:
අභික්ඛන්තං හො ගොතමි. අභික්ඛන්තං හො ගොතමි. සොයපාපි හො
ගොතමි නික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මූලහස්ස
වා මග්ගං ආවිකෙබ්බය්‍ය; අබ්බිකාතෙ වා තෙලපජ්ජාතං ඛාරෙය්‍ය: වක්ඛු-
මන්තො රුපානි දක්ඛින්නීති, එවමෙවං හොතා ගොතමෙන අනෙකපරි-
යායෙන බිමෙමා පක්ඛාසිතො. එසාහං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි
බමමඤ්ච හික්ඛුසම්ඤ්ච. ලහෙය්‍යාහං හොතො ගොතමස්ස සන්නිකෙ
පබ්බජ්ජං ලහෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

15. අලන්ථ ඛො සුඤ්ඤිකභාරද්ධාපො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තො සන්නිකෙ
පබ්බජ්ජං. අලන්ථ උපසම්පදං. අවිරුපසම්පන්නො ඛො පනායසමා භාරද්ධාපො
එකො වූපකට්ඨො අපසමන්නො ආතාපි පභිත්තන්නො විහරන්නො න
විරසෙස්සව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සමමදෙව අභාරසමා අනගාරියං පබ්බ-
ජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨිව බිමෙම සයං අභිඤ්ඤා
සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහාසි. භිණ්ණ ජාති. වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං. කතං
කරණීයං, නාපරං ඉත්තතායාති අබ්බඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාතරො ඛො පනායසමා
භාරද්ධාපො අරහතං අනොසීති.

වජ්ඣපමසුන්තං සත්තමං.

1. 1. 8

සලලෙබ්බන්තං

1. එවං මෙ සුතා: එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤියං විහරති ජෙතවනෙ
අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ආයසමා මහාවුඤ්ඤා සායනහසමයං
පටිසල්ලානා වුට්ඨිතො යෙත භගවා තෙනුපසම්ඤ්චි. උපසම්ඤ්චිත්වා භගවන්තං
අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයසමා
මහාවුඤ්ඤා භගවන්තං එතදවොච:

2. යා ඉමා භන්තෙ අනෙකවිහිතා දිට්ඨිතො ලොකෙ උප්පජ්ජන්ති
අත්තවාදපටිසංයුත්තවා ලොකවාදපටිසංයුත්තවා, ආදිමෙව නු ඛො භන්තෙ
භික්ඛුතො මහසි කරුණො එවමෙතාසං දිට්ඨිතං පහානං හොති? එව-
මෙතාසං දිට්ඨිතං පටිතිස්සග්ගො හොතිති?

14. මෙසේ කීකල සුඤ්ඤාභාරද්වය බ්‍රාහ්මණ තෙමේ “භාග්‍ය-
වතුන් වහන්ස, ඉතා මැනව. භවත් භෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව.
භවත් භෞතමයන් වහන්ස, යටිකුරු කරන ලද්දක් උඩුකුරු කරන්නේ
යම්සේ ද, වැසුණු දෙයක් වැහුම් හරින්නේ යම්සේ ද, මං මුලා වුවහුට
මහ කියන්නේ යම්සේ ද, ඇස් ඇත්තාහු රූප දක්නාහු යයි අකිකාරයෙහි
තෙල්පහනක් දල්වන්නේ යම්සේ ද, එපරිද්දෙන් ම භවත් භෞතමයන්
වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරින් ධර්මදෙයනා කරන ලදී. ඒ මම භවත්
භෞතමයන් වහන්සේන් ධර්මයන් සංසිද්ධත් සරණ කොට යමි. මම
භවත් භෞතමයන් වහන්සේගේ සමීපයෙහි පැවිද්ද ලබන්නෙමිවා.
උපසම්පදාව ලබන්නෙමිවා”යි කී ය.

15. සුඤ්ඤාභාරද්වය බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ
සමීපයෙහි පැවිද්ද ලැබී ය. උපසම්පදාව ලැබී ය. ආයුෂමත් භාරද්වය
තෙමේ උපසම්පන්න වී නොබෝකල් ඇත්තේ එකලා වූයේ වෙන් වූයේ
එලෙස සිටි සිහි ඇත්තේ කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තේ නිවන් පිණිස
මෙතෙසන ලද සිත් ඇත්තේ නොබෝ කලකින් ම යම් අතීත්තයක් සදහා
කුලපුත්‍රයෝ මනා ව ගිහිගෙසින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙත් ද, මාගී-
බ්‍රහ්මචරියෙහි අවසානය වූ ඒ උතුම් අතීත් එලෙස මේ ආතමයේ දී ම තෙමේ
දැන ගෙන ඊට පැමිණ වාසය කෙළේ ය. ජාතිය කණින විය. බඹසර
වැස නිමිවන ලදී. සිවුමහ කිස කරන ලදී. මේ රහත්බව පිණිස කල යුතු
අත් කවලුන්තෙක් නැතැයි දැනගත්තේ ය. ආයුෂමත් භාරද්වයන්
වහන්සේ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරු කෙනෙක් වූහ.

වක්‍රූපමසූත්‍රය සන්වැහි සි.

1. 1. 8

සලෙඛ සූත්‍රය

1. මුඛ විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
සැවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ ජෙනවන නම් අනේසිඬුසිටුහුගේ ආරාම-
යෙහි වැඩ වාසය කරන සේක. එකල්හි ආයුෂමත් මහාචුඤ්ඤ සංවරයන්
වහන්සේ සවස්කාලයෙහි පිළිසලනෙන් නැගිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
වෙත එළඹිහ. එලඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්න.
එකත්පසෙක හුන්නා වූ ආයුෂමත් මහාචුඤ්ඤ සංවරයන් වහන්සේ භාග්‍ය-
වතුන් වහන්සේට මෙය සැල කලහ:

2. සවාමිනි, (විසිවැදූරුම්) ආත්මවාදයෙන් යුක්ත වූත් (අටවැද-
රුම්) ලොකවාදයෙන් යුක්තවූත් යම් මේ නොයෙක් ආකාර මිථ්‍යා-
දෂවිත්‍ර ලොකයෙහි උපදිත් ද, සවාමිනි, පලමු කොට ම හෙවත්
විදගීතානිත්‍ර ප්‍රථම(භාවනා)මතසංකාරය මෙතෙහි කරන්නා වූ ම ඔහුණහට
මෙසේ ඒ දෂවිත්තේ ප්‍රභාණය වේ ද? මෙසේ මේ දෂවිත්තේ දුරලීම
වේ ද?

යා ඉමා වුඤ්ඤා අනෙකවිතිතා දිට්ඨියෝ ලොකෙ උපපජ්ජන්ති අනන්තවාදපටි-
සංයුතතා වා ලොකවාදපටිසංයුතතා වා, යත් වෙනා දිට්ඨියෝ උපපජ්ජන්ති,
යත් වෙනා අනුසෙන්නී, යත් වෙනා සමුද්ධරන්නී, නං තෙනං මම,
තෙසෝ'භමස්මි, න මේ'යෝ අනාගාති ඵවමෙනං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය
පාසානො ඵවමෙනාසං දිට්ඨිනා පනානං හොති, ඵවමෙනාසං දිට්ඨිනං
පටිතිස්සාගොති හොති.

3. ණානං බෝ පනෙහං චුඤ්චිත්තං - යං ඉධෙකච්චෝ භික්ඛු
 විච්චෙව ඤාමෙති විච්චව අභුසලෙහි ධම්මෙති සතිනානං සච්චාරං විජෙක්ඝං
 පිනිසුබං පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජ පිනෙරය්‍යං. තස්ස එවමස්සං සලල-
 බෙන විහරාපිති. න බෝ පනෙතෙ චුඤ්චිතං අරියස්ස මිත්තෙය්‍ය සලලබං ධුම්මනාති.
 දුම්මධම්මසුඛමිතාරං එතෙ අරියස්ස මිත්තෙය්‍ය ධුම්මනාති.

4. ණානං බො පනෙනං චුඤ්චිත්ථිති - යං ඉධෙතඤ්චො හික්ඛු විතක්කං - විචාරකං චූපසමා අජ්ඣාතං සමපසාදනං චෙතසො ඵකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං විතීදුබ්බං දුතියං ඤානං උපසමපඡ්ඡ විතරෙය්‍ය. තස්ස ඵචමස්සා සඤ්ජෙතෙති විතරාමිති. න බො පනෙනෙ චුඤ්ඤා අරියස්ස විතරො-සඤ්ජෙතො චුච්චනති. දිට්ඨධම්මස්සාවිතාරං ඵතෙ අරියස්ස විතරො දුච්චනති.

5. ධාන්ත බෝ පනතට චුද්‍ර විජය - සං ඉඩෙකළුවා හිකුටු පිත්සා ව විරහා උපෙකකිකො ව විහරයය, සතො ව සමපජානො, සුබකුචු කාශයන පටිසංචේදෙය, සං තං අරියා ආවිකකනි උපෙකකිකො සනිමා සුබවිහ රිති, තතියං කුඛානං උපසමපජ්ජ විහරයය, තස්ස එමමස්ස: සලලබෙන විහරමිති. න බෝ පනතෙ චුද්‍ර අරියස්ස විනයෙ සලලබා වුවිමනති. දිට්ඨමමසුබවිහාර එතෙ අරියස්ස විනයෙ වුවිමනති.

[illegible]

වුණුය, ආත්මවාදයෙන් යුක්ත වූත් ලොකවාදයෙන් යුක්ත වූත් යම් මේ නොයෙක් ආකාර දෘෂ්ටි ලෝකයෙහි උපදිත් ද, යම් පඤ්චසකකියෙකි දෘෂ්ටි උපදිත් ද, යම් පඤ්චසකකියෙකි මේ දෘෂ්ටි ලාභ සිටිත් ද, යම් තැනෙක මේ දෘෂ්ටි හැසිරෙද්ද, ඒ පඤ්චසකකිය “තෙල මා නොගැන්-
තේ ය. මම හෙළ පඤ්චසකකියෙහි නොවෙමි. මාගේ ඉසුරු පඤ්චසකකි-
යෙහි නොපවත්නේ යයි පමණ මෙය තත් වූ පරිදි විවස්සන් නුවණින්
දක්නුට මෙසේ මේ දෘෂ්ටිගේ ප්‍රත්‍යක්ෂය වෙයි. මෙසේ මේ දෘෂ්ටිගේ
දුර ලීම වෙයි.

3. වුණුය, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව
අනුකූලධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම විනයී සතිත විචාර සතිත විවේකයෙන්
හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි
යන යම් කාරණයක් මේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඕනට ‘සලෙඛයෙන්
(කෙලෙස් සිද්ධිමෙන්) යුක්ත ව වාසය කරමි’ යි අභිමානය විය හැකි ය. වුණුය, මේ
ධ්‍යානයේ ආයතීන්තයෙහි සලෙඛයෝ යයි කියනු නොලැබෙත්. මොනු
ආයතීන්තයෙහි ඉහළම චාරිත්‍රවිභරණයෝ යයි කියනු ලැබෙත්.

4. වුණුය, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් විනයී විචාරයන්
සන්සිද්ධිමෙන් තමා කුල පැහැදීම ඇති භික්ෂු උතුම් ඵකන බව ඇති විනයී
රහිත වූ විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති අවතීය
ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරයි යන යමක් මේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඒ
මහණහට ‘සලෙඛයෙන් වසමි’ යි අභිමානය විය හැකි ය. වුණුය, මේ
ධ්‍යානයේ ආයතීන්තයෙහි සලෙඛයෝ යයි කියනු නොලැබෙත් මොනු
ආයතීන්තයෙහි දෘඪධර්ම සුබවිභරණයෝ යයි කියනු ලැබෙත්.

5. වුණුය, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් ප්‍රීතිය ද හැරවීමෙන්
උපෙක්ඛන ව සිති ඇති ව මනා නුවණින් යුක්ත ව වාසය කෙරෙයි ද, කසිත්
සැප විදිසි ද, යම් ධ්‍යාන හෙතුවකින් තෘතීයධ්‍යානයෙන් යුක්ත වූවනුට
උපෙක්ඛන වූයේ සිති ඇත්තේ සුවසේ වසනු ලැබූ සි වුද්ධාදි ආර්යෝ
පසසක් ද, ඒ තෘතීය ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ය යන යම්
කාරණයක් මේ ද, එය විද්‍යමාන වෙයි. ඒ මහණහට ‘මම සලෙඛයෙන්
යුක්ත ව වසමි’ යි අභිමානය විය හැකි ය. වුණුය, මේ ධ්‍යානයේ ආය-
තීන්තයෙහි සලෙඛයෝ යයි කියනු නොලැබෙත්. මොනු ආයතීන්තයෙහි
දෘඪධර්ම සුබවිභරණයෝ යයි කියනු ලැබෙත්.

6. වුණුය, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් (පළමුකොට ම) සැපය ද
නැති කිරීමෙන් දුක් ද නැති කිරීමෙන් පළමු කොට ම සොම්නය් දෙමිනස්
නැති කිරීමෙන් දුක් නැති සැප නැති උපෙක්ඛනයෙන් වූ සමාධිපාරිශුද්ධිය
ඇති වතුම් ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි යන යම් කාරණයක් මේ ද,
එය විද්‍යමාන වෙයි ඒ මහණහට ‘මම සලෙඛයෙන් වසමි’ යි අභිමානය
විය හැකි ය. වුණුය, මේ ධ්‍යානයේ ආයතීන්තයෙහි සලෙඛයෝ යයි කියනු
නොලැබෙත්. මොනු ආයතීන්තයෙහි දෘඪධර්ම සුබවිභරණයෝ යයි කියනු
ලැබෙත්.

7. ධානං බො පනෙනං චුඤ්චිජ්ජති - යං ඉධෙකච්චො භික්ඛු සබ්බසො රූපසංඤ්ඤානං සමතික්කමම පටිසංඤ්ඤානං අත්ථබ්බමා නානත්තං සංඤ්ඤානං අමනසිකාරු අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය. තස්ස එවමස්ස: සලලෙබ්බෙන විහරමිති. න බො පනෙනෙ චුඤ්ච අරියස්ස විනයෙ සලලෙබ්බා වුච්චනති. සන්නා එතෙ විහාරු අරියස්ස විනයෙ වුච්චනති.

8. ධානං බො පනෙනං චුඤ්චිජ්ජති - යං ඉධෙකච්චො භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කමම අනන්තං විඤ්ඤාණෙනති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය. තස්ස එවමස්ස: සලලෙබ්බෙන විහරමිති. න බො පනෙනෙ චුඤ්ච අරියස්ස විනයෙ සලලෙබ්බා වුච්චනති. සන්නා එතෙ විහාරු අරියස්ස විනයෙ වුච්චනති.

9. ධානං බො පනෙනං චුඤ්චිජ්ජති - යං ඉධෙකච්චො භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කමම නජ්ඣි කිංඤ්චිති ආකිංඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය. තස්ස එවමස්ස: සලලෙබ්බෙන විහරමිති. න බො පනෙනෙ චුඤ්ච අරියස්ස විනයෙ සලලෙබ්බා වුච්චනති. සන්නා එතෙ විහාරු අරියස්ස විනයෙ වුච්චනති.

10. ධානං බො පනෙනං චුඤ්චිජ්ජති - යං ඉධෙකච්චො භික්ඛු සබ්බසො ආකිංඤ්ඤායතනං සමතික්කමම නෙවසංඤ්ඤානාසංඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය. තස්ස එවමස්ස: සලලෙබ්බෙන විහරමිති. න බො පනෙනෙ චුඤ්ච අරියස්ස විනයෙ සලලෙබ්බා වුච්චනති. සන්නා එතෙ විහාරු අරියස්ස විනයෙ වුච්චනති.

[1. සලලෙබ්බපර්යායො:]

1. ඉධ බො පන වො චුඤ්ච සලලෙබ්බො කරණීයො: පරෙ විහිංසකා හවිස්සානති. මයමෙත්ථ අවිහිංසකා හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණීයො.

2. පරෙ පාණොතිපාති හවිස්සානති, මයමෙත්ථ පාණොතිපාතා පටිවිරතා හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණීයො.

3. පරෙ අදින්නාදුසි හවිස්සානති; මයමෙත්ථ අදින්නාදුතා පටිවිරතා හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණීයො.

4. පරෙ අබ්‍රහ්මචාරී හවිස්සානති; මයමෙත්ථ බ්‍රහ්මචාරී හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණීයො.

5. පරෙ මුසාවාදී හවිස්සානති; මයමෙත්ථ මුසාවාද පටිවිරතා හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණීයො.

6. පරෙ පිසුණ්වාචා හවිස්සානති; මයමෙත්ථ පිසුණ්වාචා පටිවිරතා හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණීයො.

7. චූඤ්ඤා, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් සමුත්තරයෙන් රූප-සංඥාවන් ඉක්මවීමෙන් ප්‍රතිසංඥාවන් දුරු කිරීමෙන් තාතානි (රූපාදි-නාතානෝවරයන්හි පවත්නා) සංඥාවන් නො මෙනෙහි කිරීමෙන් ආකාශය අනන්ත ය යි ආකාසානඤ්ඤායනන ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ය. යන යම් කාරණයෙක් වේද, එය විදුමාන වෙයි. ඒ මහණහට “මම සලෙඛයෙන් වසම්” යි අභිමානයෙක් වෙයි. චූඤ්ඤා, මේ ධ්‍යානයෝ ආයතී-විනයෙහි සලෙඛයෝ ය යි කියනු නො ලැබේ. මොහු ආයතීවිනයෙහි ශාන්තවිහරණයෝ ය යි කියනු ලැබේ.

8. චූඤ්ඤා, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් සමුත්තරයෙන් ආකාසා-නඤ්ඤායනනය ඉක්මවා ‘විඤ්ඤාණය අනන්ත ය’ යි විඤ්ඤාණඤ්ඤායනන ධ්‍යා-නයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ය යන යම් කාරණයෙක් වේද, එය විදුමාන වෙයි. ඒ මහණහට ‘මම සලෙඛයෙන් වසම්’ යි අභිමානයෙක් වෙයි. චූඤ්ඤා, මේ ධ්‍යානයෝ ආයතීවිනයෙහි සලෙඛයෝ ය යි කියනු නො ලැබේ. මොහු ආයතීවිනයෙහි ශාන්තවිහරණයෝ ය යි කියනු ලැබේ.

9. චූඤ්ඤා, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් සමුත්තරයෙන් ම විඤ්ඤාණඤ්ඤායනනය ඉක්මවා කිසිත් නැතැයි (මෙනෙහි කරන්නේ) ආකිඤ්ඤායනනධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ය යන යම් කාරණ-යෙක් වේද, එය විදුමාන වෙයි. ඒ මහණහට මම සලෙඛයෙන් වසම්’ යි අභිමානය වෙයි. චූඤ්ඤා, මේ ධ්‍යානයෝ ආයතීවිනයෙහි සලෙඛයෝ ය යි කියනු නො ලැබේ. මොහු ආයතීවිනයෙහි ශාන්ත විහරණයෝ ය යි කියනු ලැබේ.

10. චූඤ්ඤා, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් මහණෙක් සමුත්තරයෙන් ම ආකිඤ්ඤායනනය ඉක්මවා නෙවසඤ්ඤායනනධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ය යන යම් කාරණයෙක් වේද, එය විදුමාන වෙයි. ඒ මහණහට “මම සලෙඛයෙන් වසම්’ යි අභිමානය වෙයි. චූඤ්ඤා, මේ ධ්‍යානයෝ ආයතීවිනයෙහි සලෙඛයෝ ය යි කියනු නො ලැබේ. මොහු ආයතීවිනයෙහි ශාන්තවිහරණයෝ ය යි කියනු ලැබේ.

[1. සලෙඛ ප්‍රසංසා:]

1. චූඤ්ඤා, මේ චිතියාදි සුසාලිස් වස්තූන්හි කොප විසින් සලෙඛය කට යුතු යි. ‘අත්‍යයෝ සතුන්ට හිංසා කරන්නෝ වන්නාහු ය අපි මෙහි (සතුන්ට) හිංසා නො කරන්නමෝ වන්නෙමු’ යි සලෙඛය කළ යුතු යි.
2. ‘අත්‍යයෝ සතුන් මරන්නෝ වන්නාහු ය. අපි මෙහි සතුන් මැරීමෙන් වැළකුණමෝ වන්නෙමු’ යි සලෙඛය කළ යුතු යි.
3. ‘අත්‍යයෝ හුදුන් දෙය ගන්නෝ වන්නාහු ය. අපි මෙහි හුදුන් දෙය ගැන්මෙන් වැළකුණමෝ වන්නෙමු’ යි සලෙඛය කළ යුතු යි.
4. ‘අත්‍යයෝ අබ්‍රහ්මචාරි වන්නාහු ය. අපි මෙහි බ්‍රහ්මචාරි වන්නෙමු’ යි සලෙඛය කළ යුතු යි.
5. ‘අත්‍යයෝ බොරු කියන්නෝ වන්නාහු ය. අපි මෙහි බොරු කීමෙන් වැළකුණමෝ වන්නෙමු’ යි සලෙඛය කළ යුතු යි.
6. ‘අත්‍යයෝ පිසුණු බස් කියන්නෝ වන්නාහු ය. අපි පිසුණු බස් කීමෙන් වැළකුණමෝ වන්නෙමු’ යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

7. පරෙ ඵරුසාවාවා¹ හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ ඵරුසාවාවා² පටිච්චිතා හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණීයො.

8. පරෙ සමථප්පලාපි³ හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සමථප්පලාපා පටිච්චිතා හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණීයො.

9. පරෙ අනිජ්ඣාදු හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අනනිජ්ඣාදු හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණීයො.

10. පරෙ බ්‍යාපනනවිත්තා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අබ්‍යාපනනවිත්තා හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණීයො.

11. පරෙ මිච්ඡාදිට්ඨි⁴ හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සමමාදිට්ඨි⁵ හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණීයො.

12. පරෙ මිච්ඡාසංකප්පා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සමමාසංකප්පා හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණීයො.

13. පරෙ මිච්ඡාවාචා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සමමාවාචා හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණීයො.

14. පරෙ මිච්ඡාකම්මන්තා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සමමාකම්මන්තා හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණීයො.

15. පරෙ මිච්ඡාආජිවා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සමමාආජිවා හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණීයො.

16. පරෙ මිච්ඡාවායාමා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සමමාවායාමා හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණීයො.

17. පරෙ මිච්ඡාසති හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සමමාසති හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණීයො.

18. පරෙ මිච්ඡාසමායි හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සමමාසමායි හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණීයො.

19. පරෙ මිච්ඡාඤ්ඤා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සමමාඤ්ඤා හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණීයො.

20. පරෙ මිච්ඡාචුත්තා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ සමමාචුත්තා හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණීයො.

21. පරෙ විතමිද්ධිපරිසුට්ඨිතා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ විගතමිතමිද්ධිතා හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණීයො.

22. පරෙ උද්ධතා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අනුද්ධතා හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණීයො.

23. පරෙ චෙට්ඨිකිච්ඡි⁶ හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ නිණ්ණෙට්ඨිකිච්ඡා හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණීයො.

1. ඵරුසාවා, මජ්ඣං.

2. ඵරුසාය වාවාය, මජ්ඣං, සං.

3. සමථප්පලාපා, කප්ථි.

4. මිච්ඡාදිට්ඨිකා, සං.

5. සමමාදිට්ඨිකා, සං.

6. චෙට්ඨිකි, මජ්ඣං.

7. 'අන්‍යයෝ රථබස් කියන්නෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි රථබස් කීමෙන් වැළකුණමෝ වන්නෙමු'යි සලෙලබ්‍ය කළ යුතු යි.

8. 'අන්‍යයෝ ප්‍රලාප කියන්නෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි ප්‍රලාප කීමෙන් වැළකුණමෝ වන්නෙමු'යි සලෙලබ්‍ය කළ යුතු යි.

9. 'අන්‍යයෝ අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි අභිධ්‍යා බහුල කොට නැත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙලබ්‍ය කළ යුතු යි.

10. 'අන්‍යයෝ ව්‍යාපාදයෙන් යුත් සිත් ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි ව්‍යාපාද සිත් නැත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙලබ්‍ය කළ යුතු යි.

11. 'අන්‍යයෝ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකයෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමයන්-දෘෂ්ටිකයෝ වන්නෙමු'යි සලෙලබ්‍ය කළ යුතු යි.

12. 'අන්‍යයෝ මිථ්‍යාසංකල්ප ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමයන්සංකල්ප ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙලබ්‍ය කළ යුතු යි.

13. 'අන්‍යයෝ මිථ්‍යාවචන ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමයන් වචන ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙලබ්‍ය කළ යුතු යි.

14. 'අන්‍යයෝ මිථ්‍යාකම්පන ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමයන්කම්පන ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙලබ්‍ය කළ යුතු යි.

15. 'අන්‍යයෝ මිථ්‍යාආච්ච ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමයා ආච්ච ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙලබ්‍ය කළ යුතු යි.

16. 'අන්‍යයෝ මිථ්‍යාව්‍යායාම ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමයන්ව්‍යායාම ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙලබ්‍ය කළ යුතු යි.

17. 'අන්‍යයෝ මිථ්‍යාසමායිය ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමයන්සමායිය ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙලබ්‍ය කළ යුතු යි.

18. 'අන්‍යයෝ මිථ්‍යාසමායිය ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමයන්සමායිය ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙලබ්‍ය කළ යුතු යි.

19. 'අන්‍යයෝ මිථ්‍යාඥන ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමයන්-ඥන ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙලබ්‍ය කළ යුතු යි.

20. 'අන්‍යයෝ මිථ්‍යාප්‍රමුක්ති ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සමයන්ප්‍රමුක්ති ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙලබ්‍ය කළ යුතු යි.

21. 'අන්‍යයෝ පිනමිඤ්ඤයෙන් මඛනා ලද්දේ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි පන වූ පිනමිඤ්ඤ ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙලබ්‍ය කළ යුතු යි.

22. 'අන්‍යයෝ උද්ධතයෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි අනුද්ධතයෝ වන්නෙමු'යි සලෙලබ්‍ය කළ යුතු යි.

23. 'අන්‍යයෝ විවිකිච්ඡා ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි තරණය කළ විවිකිච්ඡා ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙලබ්‍ය කළ යුතු යි.

24. පරෙ කොධතා හවිස්සනති; මයමෙත්ථ අකෙකාධතා හවිස්සාමාති සලෙඛො කරණීයො.

25. පරෙ උපතාහි හවිස්සනති, මයමෙත්ථ අනුපතාහි හවිස්සාමාති සලෙඛො කරණීයො.

26. පරෙ මකඛි හවිස්සනති, මයමෙත්ථ අමකඛි හවිස්සාමාති සලෙඛො කරණීයො.

27. පරෙ පළාසි හවිස්සනති; මයමෙත්ථ අපළාසි හවිස්සාමාති සලෙඛො කරණීයො.

28. පරෙ ඉස්සුකි හවිස්සනති; මයමෙත්ථ අතිස්සුකි හවිස්සාමාති සලෙඛො කරණීයො.

29. පරෙ මච්ඡජි හවිස්සනති, මයමෙත්ථ අමච්ඡජි හවිස්සාමාති සලෙඛො කරණීයො.

30. පරෙ සඨා හවිස්සනති, මයමෙත්ථ අසඨා හවිස්සාමාති සලෙඛො කරණීයො.

31. පරෙ මායාචි හවිස්සනති; මයමෙත්ථ අමායාචි හවිස්සාමාති සලෙඛො කරණීයො.

32. පරෙ ඵඤා හවිස්සනති; මයමෙත්ථ අත්ඤා¹ හවිස්සාමාති සලෙඛො කරණීයො.

33. පරෙ අතිමාති හවිස්සනති, මයමෙත්ථ අනාතිමාති හවිස්සාමාති සලෙඛො කරණීයො.

34. පරෙ දුඛවා හවිස්සනති; මයමෙත්ථ සුඛවා² හවිස්සාමාති සලෙඛො කරණීයො.

35. පරෙ පාපමිත්තා හවිස්සනති; මයමෙත්ථ කල්‍යාණමිත්තා හවිස්සාමාති සලෙඛො කරණීයො.

36. පරෙ පමත්තා හවිස්සනති; මයමෙත්ථ අප්පමත්තා හවිස්සාමාති සලෙඛො කරණීයො.

37. පරෙ අසුද්ධා³ හවිස්සනති; මයමෙත්ථ සද්ධා හවිස්සාමාති සලෙඛො කරණීයො.

38. පරෙ අහිරිකා හවිස්සනති; මයමෙත්ථ හිරිමතා හවිස්සාමාති සලෙඛො කරණීයො.

39. පරෙ අනොත්තාපි⁴ හවිස්සනති; මයමෙත්ථ ඔත්තාපි⁵ හවිස්සාමාති සලෙඛො කරණීයො.

40. පරෙ අප්පස්සුතා⁶ හවිස්සනති; මයමෙත්ථ බහුස්සුතා හවිස්සාමාති සලෙඛො කරණීයො.

1. අථද්ධා, සෘ.

2. සුචවා, මජ්.

3. අසද්ධා, සෘ.

4. අනොත්තපපි, සෘ.

5. ඔත්තපපි, සෘ.

6. අප්පස්සුතා, සෘ.

24. 'අත්‍යයෝ කීපහසුල්ලෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි නොකීපෙන-
සුල්ලමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

25. 'අත්‍යයෝ බද්ධවෙර ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි බද්ධවෙර
නැත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

26. 'අත්‍යයෝ ගුණමකුවෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි ගුණමකුවමෝ
නොවන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

27. 'අත්‍යයෝ යුගග්‍රාහ ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි යුගග්‍රාහ
නැත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

28. 'අත්‍යයෝ ඊෂ්ඨා කරන්නෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි ඊෂ්ඨා නො-
කරන්නමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

29. 'අත්‍යයෝ මසුරෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි මසුරමෝ නොවන්-
නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

30. අත්‍යයෝ කෙරුටිකයෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි කෙරුටි-
කයමෝ නො වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

31. අත්‍යයෝ මායා ඇත්තෝ වන්නාහු ය, මෙහි දී අපි මායා
නැත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

32. 'අත්‍යයෝ තදබ්බි ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි තදබ්බි
නැත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

33. 'අත්‍යයෝ අභිකමාන ඇත්තෝ වන්නාහු ය, මෙහි දී අපි අභිකමාන
නැත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

34. 'අත්‍යයෝ දුච්චයෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සුච්චයමෝ
වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

35. 'අත්‍යයෝ පාපමිත්‍රයන් ඇත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි
කල්‍යාණමිත්‍රයන් ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

36. 'අත්‍යයෝ ප්‍රමත්තයෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි අප්‍රමත්ත වුවමෝ
වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

37. 'අත්‍යයෝ ශුඛා නැත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි ශුඛා
ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

38. 'අත්‍යයෝ අභිරිකයෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි විළිසිත්
ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

39. 'අත්‍යයෝ පවට බිය නැත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි පවට
බිය ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

40. 'අත්‍යයෝ ඇසු පිරු නැත් නැත්තෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී
අපි ඇසු පිරු නැත් ඇත්තමෝ වන්නෙමු'යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

41. පරෙ කුසිතා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අරභ්බවිරියා හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණිඤ්ඤො.

42. පරෙ මුට්ඨස්සති හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ උපට්ඨිතස්සති¹ හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණිඤ්ඤො.

43. පරෙ දුප්පඤ්ඤා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ පඤ්ඤාසම්පන්නා හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණිඤ්ඤො.

44. පරෙ සඤ්චිට්ඨපරමාසී² ආධ්‍යානගාති³ දුප්පච්චික්ඛංගති හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අසඤ්චිට්ඨපරමාසී⁴ අනාධ්‍යානගාති⁵ දුප්පච්චික්ඛංගති හවිස්සාමාති සලලෙබ්බො කරණිඤ්ඤො.

2. [විතතුප්පාදපටිසායො:]

1. විතතුප්පාදමපි ඛො අහං වුඤ්ඤ කුසලෙසු ඛමෙමසු බහුකාරං⁶ වදාමි. කො පන වාදෙ කායෙන වාචාය⁷ අනුවිසිත්තාසු.⁸

2. තසමාතිහ වුඤ්ඤ පරෙ විහිංසකා හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අවිහිංසකා හවිස්සාමාති. විතතං උප්පාදෙතබ්බං. පරෙ පාණාතිපාති හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ පාණාතිපාතා පටිවරතා හවිස්සාමාති විතතං උප්පාදෙතබ්බං - පෙ - පරෙ සඤ්චිට්ඨපරමාසී² ආධ්‍යානගාති³ දුප්පච්චික්ඛංගති හවිස්සන්ති; මයමෙත්ථ අසඤ්චිට්ඨපරමාසී⁴ අනාධ්‍යානගාති⁵ දුප්පච්චික්ඛංගති හවිස්සාමාති විතතං උප්පාදෙතබ්බං. (44)

3. [පරික්කමනපටිසායො:]

1. සෙය්‍යථාපි වුඤ්ඤ විසමො⁹ මග්ගො, තස්සාස්ස¹⁰ අඤ්ඤා සමො මග්ගො පරික්කමනාය, සෙය්‍යථාපි¹¹ පන වුඤ්ඤ විසමං තිත්ථං¹², තස්සාස්ස අඤ්ඤං සමං තිත්ථං පරික්කමනාය.

2. ඵවමෙව ඛො වුඤ්ඤ විහිංසකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අවිහිංසා හොති පරික්කමනාය; පාණාතිපාතිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස පාණාතිපාතා වෙරමණී හොති පරික්කමනාය. අදින්නාදාසිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අදින්නාදානා වෙරමණී හොති පරික්කමනාය. අබ්‍රහ්මචාරිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අබ්‍රහ්මචාරියා වෙරමණී¹³ හොති පරික්කමනාය. මුසාචාරිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස මුසාචාරි වෙරමණී හොති පරික්කමනාය. පිපුණ්චාරිස්ස¹⁴ පුරිසපුග්ගලස්ස පිපුණ්චාරි වාචාය¹⁵ වෙරමණී හොති පරික්කමනාය. ඵරුසචාරිස්ස¹⁶ පුරිසපුග්ගලස්ස ඵරුසාය වාචාය¹⁷ වෙරමණී හොති පරික්කමනාය. සම්ඵලාපිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සම්ඵලාපා වෙරමණී හොති පරික්කමනාය. අභිජ්ඣාලස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අභිජ්ඣා හොති පරික්කමනාය. බ්‍යාපනාවිතතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අබ්‍යාපාදො හොති පරික්කමනාය. (1 - 10)

1. උපට්ඨිතස්සති, මජ්ඣං. 2. සඤ්චිට්ඨපරමාසී, සෘ. PTS.

3. ආධ්‍යානගාති, සෘ. PTS. ආධ්‍යානගාති, මජ්ඣං. 4. අසඤ්චිට්ඨපරමාසී, සෘ. PTS.

5. අනාධ්‍යානගාති, සෘ. 6. බහුපකාරං, කත්ථි. 7. වාචා, කත්ථි.

8. අනුවිසිත්තාසු, කත්ථි. අනුවිසිත්තාසු, සෘ. 9. මග්ගො අස්ස, මජ්ඣං.

10. තස්ස, මජ්ඣං. 11. සෙය්‍යථා වා, මජ්ඣං. 12. තිත්ථං අස්ස, මජ්ඣං.

13. බ්‍රහ්මචාරියං, සිමු. 14. පිපුණ්චාරිස්ස, සිමු. 15. පිපුණ්චාරි, සිමු.

16. ඵරුසාචාරිස්ස, සිමු. 17. ඵරුසාචාරි, සිමු.

41. ‘අත්‍යයෝ කුසිතයෝ වන්නාහු ය, මෙහි දී අපි ආරඬවීම් ඇත්තමෝ වන්නෙමු’යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

42. ‘අත්‍යයෝ සිහි මුළා වූවෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි එළඹ සිටි සිහි ඇත්තමෝ වන්නෙමු’යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

43. ‘අත්‍යයෝ දුෂ්ප්‍රාඥ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි නුවණැත්තමෝ වන්නෙමු’යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

44. “අත්‍යයෝ තමන්ගේ දූෂ්ට පරාමිතිය කළාහු, දැඩි කොට ගන්නාහු, අත් නො හරින්නෝ වන්නාහු ය. මෙහි දී අපි සච්ඡයිය ම පරාමිතිය නො කරන්නමෝ, දැඩි කොට නො ගන්නමෝ, සුවසේ බැහැර කළ හැක්කමෝ වන්නෙමු’යි සලෙඛය කළ යුතු යි.

2. [විතතුපසාද පටිපාටිය:]

1. වුඤ්ඤ, මම කුසලධර්මයන්හි සිත් ඉපදවීම ද බොහෝ උපකාර ය යි කියමි. කසිත් හා වචනයෙන් කිරීම් කරවීමහි (අනුසස්) කියනු ම කවරේ ද ?

2. වුඤ්ඤ, එහෙයින් මෙහි ලා ‘අත්‍යයෝ හිංසා කරන්නෝ වන්නාහු ය. මෙහි ලා අපි අභිසංකයමෝ වන්නෙමු’යි සිත ඉපදවිය යුතු ය. ‘අත්‍යයෝ සතුන් මරන්නෝ වන්නාහු ය. මෙහි ලා අපි සතුන් මැරීමෙන් වෙන් වුවමෝ වන්නෙමු’යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.....‘අත්‍යයෝ සච්ඡයිය පරාමිතිය කරන්නාහු දැඩි කොට ගන්නාහු. සුව සේ බැහැර නොකළ නො හෙන්නාහු වන්නාහු ය. මෙහි ලා අපි සච්ඡයිය ම පරාමිතිය නො කරන්නමෝ දැඩි කොට නොගන්නමෝ සුවසේ හළ හෙන්නමෝ නො වන්නෙමු’යි සිත ඉපදවිය යුතු ය. (44)

[3. පරික්කමන පටිපාටිය:]

1. වුඤ්ඤ, යම් සේ විෂමමාගියෙක් වේ ද, එය හැරපියා යෑමට අත්‍ය වූ සමමාගියෙකුත් වේ ද, වුඤ්ඤ, යම් සේ විෂම නොවෙත් වේ ද, එය හැරපියා යෑමට අත්‍ය වූ සම නොවෙකුත් වේ ද,

2. වුඤ්ඤ, එපරිද්දෙන් ම හිංසා කරන පුද්ගලයාට එයින් දුරුවීම පිණිස අභිංසාව වෙයි. ප්‍රාණඝාත කරන පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස ප්‍රාණඝාතවිරමණය වෙයි. නුදුන් දෑ ගන්නා පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අදනතාදාන විරමණය වෙයි. අබ්‍රහ්මචාරී පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අබ්‍රහ්මචාරී විරමණය වෙයි. මුසවා කියන පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස මුසවාදවිරමණය වෙයි. කේලාම් කියන පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස පිසුණුවාවා විරමණය වෙයි. පරොස්ඛස් කියන පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස පරුෂවාචාවිරමණය වෙයි. නිෂ්ඵල වචන කියන පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සමඵප්පලාපවිරමණය වෙයි. අභිධ්‍යාව බහුල කොට ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අනභිධ්‍යාව වෙයි. ව්‍යාපන්න වූ සිත් ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අව්‍යාපාදය වෙයි.

3. මිච්ඡාදිට්ඨිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාදිට්ඨි හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාසංකප්පස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාසංකප්පො හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාවාචස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාචාචා හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡා-කම්මනාස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාකම්මනෙතා හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාආජිථස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාආජිථො හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාවායාමස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාචායාමො හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡා-සභිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාසභි හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාසමාධිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාසමාධි හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාඤ්ඤාස්ස පුරිස-පුග්ගලස්ස සමමාඤ්ඤං හොති පරික්කමනාය. මිච්ඡාමිත්තනිස්ස පුරිස-පුග්ගලස්ස සමමාමිත්තනි හොති පරික්කමනාය. (11 - 20)

4. ජිනමිඤ්චරිප්පට්ඨිතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස විගතජිනමිඤ්චා හොති පරික්කමනාය. උද්ධතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අනුද්ධවං හොති පරික්කමනාය. වෙවික්චිතස්ස¹ පුරිසපුග්ගලස්ස තිණ්ණවිචිතිච්ඡතා හොති පරික්කමනාය. කොධනස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අකොකාධො හොති පරික්කමනාය. උපනා-භිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අනුපනාහො හොති පරික්කමනාය. මිනඛිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අමකො හොති පරික්කමනාය. උලාසිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අඋලාසො හොති පරික්කමනාය. ඉස්සුතිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අතිස්සා² හොති පරික්කමනාය. මච්ඡරිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අමච්ඡරිං හොති පරික්කමනාය. සංඝස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අසංඝො හොති පරික්කමනාය. මායාචිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අමායා හොති පරික්කමනාය. ඵද්ධිස්ස පුරිස-පුග්ගලස්ස අඵද්ධිං හොති පරික්කමනාය. අතිමානිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අනතිමානො හොති පරික්කමනාය. දුබ්බස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සොච්චස්සතා හොති පරික්කමනාය. ථාපමිත්තස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස කල්‍යාණමිත්තතා හොති පරික්කමනාය. ථමිත්තස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අපමාදො හොති පරික්කමනාය. අස්සද්ධිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සද්ධිා හොති පරික්කමනාය. අභිරිකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස භිරි³ හොති පරික්කමනාය. අනොනනාපිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස ඔනනපං හොති පරික්කමනාය. අප්පස්සුතස්ස පුරිස-පුග්ගලස්ස බාහුසච්චං හොති පරික්කමනාය. කුසිතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස විරියාරමො හොති පරික්කමනාය. මුට්ඨස්සන්තස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස උට්ඨිතස්සන්තා හොති පරික්කමනාය. දුප්පඤ්ඤස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස පඤ්ඤාසම්පදා හොති පරික්කමනාය. සන්ද්ධිපරමාසිද්ධාධානගාහිදුප්පට්-තිස්සග්ගිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අසන්ද්ධිපරමාසිද්ධාධානගාහිදුප්පට්-තිස්සග්ගිතා හොති පරික්කමනාය. (21 - 44)

[4. උපරිභාවපටිසායො:]

1. සෙය්‍යථාපි චුන්ද්‍රෙ යෙ කෙච්ඡි අකුසලා ධම්මා සංකො තෙ අධොභාවං ගමන්ති⁴ යෙ කෙච්ඡි කුසලා ධම්මා සංකො තෙ උපරිභාවං⁵ ගමන්ති.

2. එවමෙව බො චුන්ද්‍ර විහිංසකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අවිහිංසා හොති උපරිභාවාය. පාණාතිපාතිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස පාණාතිපාතා වෙරමණි හොති උපරිභාවාය. අදින්නාදසිස්ස -පෙ- සන්ද්ධිපරමාසිද්ධාධානගාහිදුප්පට්-තිස්සග්ගිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අසන්ද්ධිපරමාසිද්ධාධානගාහිදුප්පට්තිස්සග්ගිතා හොති උපරිභාවාය. (44)

1. විචිතිවජ්ජස්ස, මජ්ඣං. 2. අභිස්සුතිතා, මජ්ඣං. 3. භිරි, මජ්ඣං. PTS.

4. ගමන්ති, කඤ්චි. 5. උපරිභාවාය -පෙ- මජ්ඣං.

3. මිත්‍යාදූෂිතපුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සමගන්දූෂරීය වෙයි. මිත්‍යාසංකල්පය ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සමාස්ත-සංකල්පය වෙයි. මිත්‍යාවචන ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සමගන්වචන වෙයි. මිත්‍යාකම්පන ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සමගන්කම්පනය වෙයි. මිත්‍යාච්චය ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සමගන්ච්චය වෙයි. මිත්‍යාව්‍යාසාම ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සමගන්ව්‍යාසාමය වෙයි. මිත්‍යාසමාන්ත ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සමගන්සමාන්තය වෙයි. මිත්‍යාසමාධිය ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සමගන්සමාධිය වෙයි. මිත්‍යාඥනය ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සමගන්ඥනය වෙයි. මිත්‍යාවිමුක්තිය ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සමගන්විමුක්තිය වෙයි.

4. චිත්තමුඛයෙන් මැඩුණු පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස චිත්ත චිත්තමුඛභාවය වෙයි. උඛිතපුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අනෙකුදා-න්‍යය වෙයි. විචිතිච්ඡාව ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස නිශ්ශ-විචිතිච්ඡාව වෙයි. කිපෙනසුලු පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අක්‍රොධය වෙයි. බලධවෙර ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අබලධ-වෙරය වෙයි. ගුණමතු පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අමකධය වෙයි. සුගුහ්‍ය ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සුගුහ්‍යභාවය වෙයි. ඊෂ්ඨා කරන පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අනිෂ්ඨාව වෙයි. මසුරු පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස නො මසුරු බව වෙයි. ශය පුද්ගල-යාට එයින් දුරු වීම පිණිස අශයභාවය වෙයි. මායාවි පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අමායාව වෙයි. තද පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස නො තද බව වෙයි. අධිකමාන ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අනතිමානය වෙයි. දුෂ්ට පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස සුවච්ඡාවය වෙයි. පාපමුත්‍රයන් ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස කල්‍යාණ-මුත්‍රාව වෙයි. ප්‍රමතන පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අප්‍රමාදය වෙයි. අග්‍රභිපුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස ග්‍රභාව වෙයි. අශ්‍රිකපුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස ශ්‍රිය වෙයි. අනපත්‍රපුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස අපත්‍රපභාව වෙයි. අලප්‍රාප්තපුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස බහුප්‍රාප්තාව වෙයි. කුසිතවු පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස විශ්ඨාරමභය වෙයි. මුළා සිහි ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස ඵලඛ සිහි සිහිඇති බව වෙයි. නුවණ නැති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස ප්‍රඥයම්පදාව වෙයි. සියදිවු පැහැසීම දැකීම ගැනීම හරතට නො පහසුබව ඇති පුද්ගලයාට එයින් දුරු වීම පිණිස නො සියදිවු පැහැසීම නො දැකී ගැනීම හරතට පහසු බව වෙයි.

[4. උපමිභාවපටිපාටිය:]

1. වුඤ්ජ, යම්සේ චනාහි යම් කිසි අකුශලධර්ම කෙනෙක් වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ (නොමිහිරිවිපාක ඇති බැවින්) පහත්බවට කරුණු වෙති. යම් කිසි කුශලධර්ම කෙනෙක් වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ මිහිරිවිපාක ඇති බැවින්) උසස් බවට කරුණු වෙති.

2. වුඤ්ජ, එපරිද්දෙන් ම භික්‍ෂා කරන පුද්ගලයාගේ උසස්බව පිණිස අවිනිසාව වෙයි. සතුන් මරන පුද්ගලයාගේ උසස්බව පිණිස ප්‍රාණඝාත-විරමණය වෙයි. සොරකම් කරන...සියදිවු පැහැසීම දැකීම ගැනීම හරතට නො පහසුබව ඇති පුද්ගලයාගේ උසස්බව පිණිස නො සියදිවු පැහැසීම නො දැකී ගැනීම හරතට පහසුබව වෙයි.

[5. පරිනිබ්බානපටිසායො:]

1. සො වහ චුඤ්ඤා අත්තනා පලිපපලිපනො පරං පලිපපලිපනං උඤ්ඤාසීති තෙනං ධානං විජ්ජති. සො වහ චුඤ්ඤා අත්තනා අපලිපපලිපනො පරං පලිපපලිපනං උඤ්ඤාසීති ධානමෙනං විජ්ජති. සො වහ චුඤ්ඤා අත්තනා අදනො අවිනිතො අපරිනිබ්බුතො පරං දමෙස්සති විනෙස්සති පරිනිබ්බාපෙස්සතිති තෙනං ධානං විජ්ජති. සො වහ චුඤ්ඤා අත්තනා දනො විනිතො පරිනිබ්බුතො පරං දමෙස්සති විනෙස්සති පරිනිබ්බාපෙස්සතිති ධානමෙනං විජ්ජති.

2. එවමෙව බො චුඤ්ඤා විහිංසකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අවිහිංසා හොති පරිනිබ්බානාය. පාණතිපාතිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස පාණතිපාතා චෙරමණි හොති පරිනිබ්බානාය. අදින්නාදාසිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අදින්නාදාතා චෙරමණි හොති පරිනිබ්බානාය. අබ්බහම්මාරිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අබ්බහම්මාරියා චෙරමණි හොති පරිනිබ්බානාය. මුසාවාදිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස මුසාවාදා චෙරමණි හොති පරිනිබ්බානාය. පිසුණ්ණවාචස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස පිසුණ්ණාය වාචාය චෙරමණි හොති පරිනිබ්බානාය. එරුසවාචස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස එරුසාය වාචාය චෙරමණි හොති පරිනිබ්බානාය. සමඵප්පලාපිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමඵප්පලාපා චෙරමණි හොති පරිනිබ්බානාය. අභිජ්ඣාලුස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අනභිජ්ඣා හොති පරිනිබ්බානාය. බ්‍යාපනනම්මනස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අබ්‍යාපාදො හොති පරිනිබ්බානාය. (1 - 10)

3. ඕවජාදිට්ඨිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාදිට්ඨි හොති පරිනිබ්බානාය. ඕවජාසංකප්පස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාසංකප්පො හොති පරිනිබ්බානාය. ඕවජාවාචස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාවාචා හොති පරිනිබ්බානාය. ඕවජාකම්මන්තස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාකම්මන්තො හොති පරිනිබ්බානාය. ඕවජාආජීවස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාආජීවො හොති පරිනිබ්බානාය. ඕවජාවායාමස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාවායාමො හොති පරිනිබ්බානාය. ඕවජාසතිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාසති හොති පරිනිබ්බානාය. ඕවජාසමාධිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාසමාධි හොති පරිනිබ්බානාය. ඕවජාඤ්ඤාස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාඤ්ඤා හොති පරිනිබ්බානාය. ඕවජාවිමුත්තස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සමමාවිමුත්තා හොති පරිනිබ්බානාය. (11 - 20)

1. චුද්‍රය, එකානනයෙන් (යමෙක්) තෙමේ මඩෙහි ඵරුණේ ද හෙතෙමේ මඩෙහි ඵරුණු අනෙකක්හු නතාලත්තේ යැ යන මෙකරුණ විද්‍රමාන නො වෙයි. චුද්‍රය, එකානනයෙන් (යමෙක්) තෙමේ මඩෙහි නො ඵරුණේ ද, හෙතෙමේ මඩෙහි ඵරුණු අනෙකක්හු නතාලත්තේ යැ යන මෙකරුණ විද්‍රමාන වෙයි. චුද්‍රය, එකානනයෙන් (යමෙක්) තෙමේ නො දූමුණේ නො හික්වුණේ නො පිරිනිවුණේ වේ ද, හෙතෙමේ අනෙකක්හු දමනය කරන්නේ ය, හික්මවන්නේ ය, පිරිනිවීමට පමුණුවන්නේ යැ යන මෙකරුණ විද්‍රමාන නො වෙයි. චුද්‍රය, එකානනයෙන් (යමෙක්) තෙමේ දූමුණේ හික්වුණේ පිරිනිවුණේ වේ ද, හෙතෙමේ අනෙකක්හු දමනය කරන්නේ ය හික්මවන්නේ ය පිරිනිවීමට පමුණුවන්නේ යැ යන මෙකරුණ විද්‍රමාන වෙයි.

2. චුද්‍රය, මෙපරිද්දෙන් ම භිංසා කරන පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අභිභිංසාව වෙයි. ප්‍රාණඝාතක පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස ප්‍රාණඝාතවිරමණය වෙයි. නො දුන් දෙය ගන්නා පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අදහනාදානවිරමණය වෙයි. බඹසර නො රක්නා පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අබ්‍රහව-යඝීවිරමණය වෙයි. බොරු කියන පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස මුසාවාදවිරමණය වෙයි. කේලාමි කියන පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස පිසුණවාචාවිරමණය වෙයි. රඵබස් කියන පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස ඵරුසවාචාවිරමණය වෙයි. සමථප්පලාප කියන පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමථප්ප-ලාපවිරමණය වෙයි. අභිධ්‍යාව බහුල කොට ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අනභිධ්‍යාව වෙයි. ව්‍යාපනා සිත් ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අව්‍යාපාදය වෙයි. (1 - 10)

3. මිථ්‍යාදෂටික පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමයන්-දෂටිය වෙයි. මිථ්‍යාසංකල්පය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමයක්සංකල්පය වෙයි. මිථ්‍යාවචන ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමයන්වචනය වෙයි. මිථ්‍යාකමානනය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමයක්කමානනය වෙයි. මිථ්‍යාථිවය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමයගාථිවය වෙයි. මිථ්‍යා-ව්‍යායාමය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමයන්-ව්‍යායාමය වෙයි. මිථ්‍යාසමාති ය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමයක්සමාතිය වෙයි. මිථ්‍යාසමාතිය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමයන්සමාතිය වෙයි. මිථ්‍යාඥනය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමයන්ඥනය වෙයි. මිථ්‍යාවිමුක්තිය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සමයන්විමුක්තිය වෙයි. (11 - 20)

4. ඵනමිදං පරිසුට්ඨිතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස විගතඵිනමිදංවා හොති පරිනිබ්බානාය. උදාසස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අනුදාමචං හොති පරිනිබ්බානාය. වෙවිකිච්ඡස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස තිණ්ණත්ථිතිච්ඡනා හොති පරිනිබ්බානාය. කොධතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අකෙතාධො හොති පරිනිබ්බානාය. උපතාහිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අනුපතාහො හොති පරිනිබ්බානාය. මිකක්ඛිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අමකෙඛා හොති පරිනිබ්බානාය. පළාසිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අපළාසො හොති පරිනිබ්බානාය. ඉසසුකිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අනිසා හොති පරිනිබ්බානාය. මච්ඡරිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අමච්ඡරිතං හොති පරිනිබ්බානාය. සංඝස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අසංඝස්සං හොති පරිනිබ්බානාය. මායාපිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අමායා හොති පරිනිබ්බානාය. ඵදාසිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අසාදාසිතං හොති පරිනිබ්බානාය. අනිමානිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අනනිමානො හොති පරිනිබ්බානාය. දුබ්බවස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සොච්චස්සංවා හොති පරිනිබ්බානාය. ථාපමිත්තස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස කල්‍යාණමිත්තතා හොති පරිනිබ්බානාය. පමනාස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අපමාදො හොති පරිනිබ්බානාය. අසංඛාස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස සංඛා හොති පරිනිබ්බානාය. අභිරිකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස භිරි හොති පරිනිබ්බානාය. අනොනනාපිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස ඔත්තපං හොති පරිනිබ්බානාය. අපසංසුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස ඛානුසචං හොති පරිනිබ්බානාය. කුසිතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස විරියාරමො හොති පරිනිබ්බානාය. මුට්ඨස්සානිස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස උපට්ඨිතසනිතා හොති පරිනිබ්බානාය. දුප්පඤ්ඤස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස පඤ්ඤාසම්පදා හොති පරිනිබ්බානාය. සංඤ්චිපරමාසිදාධානාගාසිදුප්පටික්ඛිතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අසංඤ්චිපරමාසිදාධානාගාසිදුප්පටික්ඛිතා හොති පරිනිබ්බානාය. [21 - 44]

5. ඉති ඛො චූඤ්ඤෙසිතො මයා සලලෙඛපරියායො. දෙසිතො චිත්තපාදපරියායො. දෙසිතො පරික්ඛම්භපරියායො. දෙසිතො උපරිභාව-පරියායො. දෙසිතො පරිනිබ්බානපරියායො. යං ඛො චූඤ්ඤ සත්ථාරා කරණීයං ඝාවකානං හිතෙසිතා අනුකම්පකෙන අනුකම්පං උපාදය, කතං වො තං මයා. එතාති චූඤ්ඤ රුකධමුලාති, එතාති සුඤ්ඤාගාරුති. කායප චූඤ්ඤ මා පමාදත්ථ. මා පච්ඡා විප්පටිසාරිතො අනුචත්ථ. අයං වො අමොකං අනුසාසනීති.

ඉදමවොච භගවා. අතතමනො අයස්මා මහාචූඤ්ඤ භගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤිති.

*වතුත්තාරික¹ පද චූත්තා සක්ඛියො² පඤ්ඤා දෙසිතා
සුත්තනෙතා සලලෙඛො³ නාම ගමහිරෙ සාගරුපමො.⁴

සලලෙඛසුත්තං අට්ඨමං.

1. වතුත්තාරික, මජ්ඣං වතුත්තාරික, සං. 2. සක්ඛියො, කත්ථි.
3. සලලෙඛො නාම සුත්තනෙතා, මජ්ඣං සං. 4. සාගරුපමො'ති මජ්ඣං සං.
* (ඉතිහාසිකපොත්තෙ එයා ගාථා න දිස්සන්තෙ.)

4. විනම්භිකයෝ මධනා ලද සිත් ඇත්තනුයේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස විගතවිනම්භිකාව වෙයි. උදාහරණ පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අන්‍යෝන්‍යය වෙයි. විවිකිච්ඡා ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස තිණ්ණිකිච්ඡාව වෙයි. ක්‍රොධ කරතසුලු පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අක්‍රොධය වෙයි. බලාපොරොත්තු පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අබලාපොරොත්තු වෙයි. ගුණමත්ත පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අගුණමත්ත වෙයි. සුගුණමත්ත ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සුගුණමත්ත වෙයි. ඊර්ශ්‍ය ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අභීර්ශ්‍ය වෙයි. මසුරු පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස නොමසුරු බව වෙයි. ශබ්ද පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අශබ්දතාවය වෙයි. මායා විප්‍රද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අමායාව වෙයි. තද පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස නොතද බව වෙයි. අතිශයාන ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අතිශයාන වෙයි. දුෂ්ට පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සුචිත වාච්‍ය වෙයි. පාපමිතුරන් ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස කලණ මිතුරන් ඇති බව වෙයි. ප්‍රමත්ත පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අප්‍රමත්තතාවය වෙයි. ශ්‍රද්ධාව නැති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස සශ්‍රද්ධාව වෙයි. ශ්‍රීමත් පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස ශ්‍රිය වෙයි. අතපත්‍ර පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස අපත්‍රතාවය වෙයි. ඇසු පිරු තැන් නැති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස ඇසු පිරුතැන් ඇති බව වෙයි. කුසිත පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස විරූපිත වෙයි. මුලාසිති ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස ඵලම සිටි සිති වෙයි. නුමන නැති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස නුමන වෙයි. සියදිවු පැහැසීම දැකි වැ ගැනීම හරනට නොපහසුව ඇති පුද්ගලයාගේ කෙලෙස් නැති කිරීම පිණිස නොසියදිවු පැහැසීම දැකි වැ ගැනීම හරනට පහසුව වෙයි. [21 - 41]

5. චූෂ්‍ය, මෙසේ මා විසින් කෙලෙස් සිදු ලන කාරණය දෙසන ලදී. විනතාත්පාද කාරණය දෙසන ලදී. කෙලෙසුන්ගෙන් ඉවත්වන කාරණය දෙසන ලදී. උසස් බව නිපදවන කාරණය දෙසන ලදී. (කෙලෙස්) නිවන කාරණය දෙසන ලදී. චූෂ්‍ය, ශ්‍රාවකයන්ට හිතවත් වූ අනුකම්පා කරන ශාසනා කෙනකුන් විසින් අනුකම්පායෙන් යමක් කටයුතුද මා විසින් එය කොට කරන ලදී චූෂ්‍ය, තෙල රැක්මුල්ල වෙති. තෙල ශුන්‍යාගාරයෝ වෙති. චූෂ්‍ය බ්‍යාන වඩවු. පමා නො වවු. පසුව විප්‍රිසර ඇතිවීනු නො වවු. මේ කොට අපගේ අනුශාසනාවයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පදාල සේක. සතුටු වූ ආයුෂ්මත් මහාචූෂ්‍ය සචිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙනාව සතුටින් පිළිගත්තේ ය.

සිද්ධාලිප් පද කෙනෙක් කියන ලදහ. පංචසකිනු දෙසන ලදහ. සලලෙබසුත්‍රානන්‍ය මහස්සර මෙන් ගැඹුරු ය.

1. 1. 9

සම්මාදිට්ඨිසුත්තං

1. එවං මෙ සුත්තං: එකා සමයං භගවා සාවන්තියං විහරති ඡේතවනෙ අනාඨිකේනස්ස ආරාමෙ. භගු බො ආයස්මා සාරිපුතො හික්ඛු ආමනෙති: ආවුසො හික්ඛවොති. ආවුසොති බො තෙ හික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුතස්ස පච්චස්සොසුං. ආයස්මා සාරිපුතො එතදවොච:

2. සම්මාදිට්ඨි සම්මාදිට්ඨිති ආවුසො චුච්චති; කිත්තාවතා හු බො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි¹ හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති?²

3. දුරතොපි බො මහං ආවුසො ආගමේය්‍යාම ආයස්මතො සාරිපුතාස්ස සනතිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්මඤ්ඤානු; සාධු වතායස්මන්තං යෙව සාරිපුතං පටිභානු එතස්ස භාසිතස්ස අත්තො; ආයස්මතො සාරිපුතස්ස සුභා හික්ඛු ධාරෙස්සනති. තෙනභාවුසො³ සුණාඨ සාධුකං මනසි කුරෙඨ භාසිස්සාමිති. එව්මාවුසොති බො තෙ හික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුතස්ස පච්චස්සොසුං. ආයස්මා සාරිපුතො එතදවොච:

4. යතො බො ආවුසො අරියසාවකො අකුසලඤ්ච පජානාති, අකුසලමූලඤ්ච පජානාති. කුසලඤ්ච පජානාති, කුසලමූලඤ්ච පජානාති. එතතාවතාපි බො ආවුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

5. කතමං පනාවුසො අකුසලං? කතමං අකුසලමූලං? කතමං කුසලං⁴? කතමං කුසලමූලනති⁵?

6. පාණාතිපාතො බො ආවුලසා අකුසලං, අදින්නාදානං අකුසලං, කාමෙසුමිච්ඡාචාරො අකුසලං, මුසාවාදෙ අකුසලං, පිසුණාවාචා අකුසලං, එරුසාවාචා අකුසලං, සමථ්පලාපො අකුසලං, අභිජ්ඣා අකුසලං, බ්‍යාපාදෙ අකුසලං, මිච්ඡාදිට්ඨි අකුසලං. ඉදං චුච්චතාවුසො අකුසලං.

7. කතමඤ්චාවුසො අකුසලමූලං? ලොභො අකුසලමූලං, දෝසො අකුසලමූලං, මොහො අකුසලමූලං. ඉදං චුච්චතාවුසො අකුසලමූලං.

1. සම්මාදිට්ඨි, ස්‍යා. 2. සද්ධම්මං, මජ්ඣං. 3. තෙන හි ආවුසො, මජ්ඣං. ස්‍යා.
4. කතමං පනාවුසො කුසලං, ස්‍යා. 5. කුසලමූලං, මජ්ඣං. T.

1. 1. 9

සමමාදිට්ඨි සූත්‍රය

1. මං විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ අනාඨපිණ්ඩක සිටුහුගේ ජෙනවනාගාරයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ ‘ඇවැත්නි, මහණෙනි’යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු ‘ඇවැත්නි’යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

2. ඇවැත්නි, ‘සමාග්දූෂටිය, සමාග්දූෂටිය’යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, කොපමණකින් ආරීශ්‍රාවක තෙමේ සමාග්දූෂටික වෙයි ද? ඔහුගේ දූෂටි-කොළෝ සාප්‍රහාවයට පැමිණියෝ වෙයි ද? ධම්මෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිව්‍යාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි ද?

3. ඇවැත්නි, අපි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර මහතෙරුන් වහන්සේ සමීපයෙහි දී මේ නාමිකයාගේ අභිය දෑන ගැනීමට දුරසිට උඩත් පැමිණෙන්නෙමු, මෙහි අර්ථය ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේට ම වැටහේ නම් මැනවි. භික්ෂූහු ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේගෙන් අසා දරන්නාහු ය. ඇවැත්නි, එසේ නම් අසවු. මැනවින් සිතේ තබා ගනිවු. කියන්නෙමි’යි වදාළහ: ඒ භික්ෂූහු එසේ ය, ඇවැත්නි’යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක.

4. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආයාරීශ්‍රාවක තෙමේ අකුසලයන් දනී ද අකුසලමූලයන් දනී ද කුසලයන් දනී ද, කුසල මූලයන් දනී ද, ඇවැත්නි, මෙපමණකින් ආයාරීශ්‍රාවක තෙමේ සමාග්දූෂටික වෙයි ඔහුගේ දූෂටිය සාප්‍ර වෙයි. ධම්මෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි. මේ නිව්‍යාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

5. ඇවැත්නි, අකුසලය කවරේ ද? අකුසලමූලය කවරේ ද? කුසලය කවරේ ද? කුසලමූලය කවරේ ද?

6. ඇවැත්නි, ප්‍රාණඝාතය අකුසලයෙකි. අදහනාදානය අකුසලයෙකි. භික්ෂාචාරය අකුසලයෙකි. මුසාවාදය අකුසලයෙකි. පිහුණවචනය අකුසලයෙකි. ඵරුසවචනය අකුසලයෙකි. සමථපලාපය අකුසලයෙකි. අභිබ්‍යාච අකුසලයෙකි. ව්‍යාපාදය අකුසලයෙකි. භිප්‍රාදූෂ්ටිය අකුසලයෙකි. ඇවැත්නි, මේ අකුසල ය යි කියනු ලැබේ.

7. ඇවැත්නි, අකුසලමූලය කවරේ ද? ලොභය අකුසලමූලයෙකි. දෝෂය අකුසලමූලයෙකි. මොහය අකුසලමූලයෙකි. ඇවැත්නි, මේ අකුසලමූලය යි කියනු ලැබේ.

8. කතමඤ්චාට්‍රසො කුසලං ? පාණානිපාතා වෙරමණී කුසලං, අදිනා-
දතා වෙරමණී කුසලං, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණී කුසලං, මුසාවාද
වෙරමණී කුසලං, පිත්‍රණාවාසා වෙරමණී කුසලං, ඵරුසාවාසා වෙරමණී
කුසලං, සච්ඡාපාසා වෙරමණී කුසලං, අනභිජ්ඣා, කුසලං, අබ්‍යාපාදො
කුසලං, සම්මාදිට්ඨි කුසලං. ඉදං වුච්චතාට්‍රසො කුසලං.

9. කතමඤ්චාට්‍රසො කුසලමූලං ? අලොභො කුසලමූලං, අදොසො
කුසලමූලං, අමොහො කුසලමූලං. ඉදං වුච්චතාට්‍රසො කුසලමූලං.

10. යතො ඛො ආට්‍රසො අරියසාවකො ඵමං අකුසලං පජානාති, ඵමං
අකුසලමූලං පජානාති, ඵමං කුසලං පජානාති, ඵමං කුසලමූලං පජානාති.
සො සබ්බසො රාගානුසයං ප්‍රභාස පටිසානුසයං පටිට්ඨතොදෙඤ්ච අසමීඨි
දිට්ඨිමානානුසයං සමුගතිඤ්ච අවිජ්ජං පහාස විජ්ජං උපපාදෙඤ්ච දිට්ඨෙව
බමෙම දුක්ඛස්සන්තඤ්ඤා¹ හොති. ඵනතාවතාපි ඛො ආට්‍රසො අරියසාවකො
සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි, බමෙම අවෙච්චපසාදෙන සමනාන-
ගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මනි.

11. සාධාට්‍රසොති² ඛො හෙ භික්ඛු ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං
අභිනන්දිඤ්ච අනුමොදිඤ්ච ආයසමනං සාරිපුත්තං උතතරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡං³:
සියා පනාට්‍රසො අඤ්ඤාපි පරිසායො යථා අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි
හොති, උජුගතාස්ස දිට්ඨි, බමෙම අවෙච්චපසාදෙන සමනානගතො ආගතො
ඉමං සද්ධම්මනි ?

12. සියා ආට්‍රසො⁴ යතො ඛො ආට්‍රසො අරියසාවකො ආහාරඤ්ච
පජානාති, ආහාරසමුදයඤ්ච පජානාති, ආහාරනිර්දේශඤ්ච පජානාති,
ආහාරනිර්දේශාමිති⁵ පටිපදාඤ්ච පජානාති. ඵනතාවතාපි ඛො ආට්‍රසො
අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති; උජුගතාස්ස දිට්ඨි, බමෙම අවෙච්චප-
සාදෙන සමනානගතො; ආගතො ඉමං සද්ධම්මනි.

13. කතමො පනාට්‍රසො ආහාරො ? කතමො ආහාරසමුදයො ? කතමො
ආහාරනිර්දේශො ? කතමො ආහාරනිර්දේශාමිති පටිපදාති⁶ ?

14. චන්තරො මෙ ආට්‍රසො ආහාර භුක්තං වා සන්තානං සිත්තං
සමනවෙසිතං වා අනුග්ගහාය. කතමෙ චන්තාරො ? කබලිඤ්ඤා⁷ ආහාරො
ඔලාරිකො වා සුබ්‍රමො වා. ඵස්සො දුගියො, මනොසඤ්ඤෙභනා තතියා⁸,
විඤ්ඤාණං චතුර්ථං⁹. තණ්හාසමුදයා ආහාරසමුදයො; තණ්හානිරොධා
ආහාරනිර්දේශො; අයමෙව අරියො අට්ඨාපිතො මහො ආහාරනිර්දේශාමිති
පටිපදා සෙය්‍යවීදං; සම්මාදිට්ඨි සම්මාසමුක්ඛප්පා සම්මාවාසා සම්මාකම්මෙනා
සම්මාආර්ථො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාති.

1. දුක්ඛස්සන්තඤ්ඤා, මජ්ඣ. සූ. PPS. 2. සාධු ආට්‍රසොති, ඤජඨි.

3. අපුච්ඡං, මජ්ඣ. අපුච්ඡ. සූ.

4. සියාට්‍රසො'ති ආයමො සාරිපුත්තො අවොච, සූ. 5. නිරොධාමිති, PTS.

6. පටිපදා, මජ්ඣ. PTS 7. කබලිකාරො, මජ්ඣ. කචලිකාරො, සූ.

8. තතියො, PTS.

9. චතුර්ථං, PTS.

8. ඇවැත්ති, කුශලය කවරේ ය? ප්‍රාණඝාතයෙන් වෙන්වීම කුශලයෙකි. අදන්තාදානයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙකි. කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙකි. මුසාවාදයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙකි පිසුණවචනයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙකි. ඵරුසවචනයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙකි. සම්ප්‍රපාදයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙකි. අනභිධ්‍යාව කුශලයෙකි. අව්‍යාපාදය කුශලයෙකි. සම්‍යග්දෘෂ්ටිය කුශලයෙකි. ඇවැත්ති, මේ කුශලය සි කියනු ලැබේ.

9. ඇවැත්ති, කුශලමූලය කවරේ ය? අලෝභය කුශලමූලයෙකි. අද්වේෂය කුශලමූලයෙකි. අමෝහය කුශලමූලයෙකි. ඇවැත්ති, මේ කුශලමූලය සි කියනු ලැබේ.

10. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ අකුශලය දැනී ද, මෙසේ අකුශලමූලය දැනී ද, මෙසේ කුශලය දැනී ද, මෙසේ කුශලමූලය දැනී ද, හෙතෙම සම්ප්‍රකාරයෙන් රුහානුශය නැති කොට ප්‍රතිඝාතනය දුරු කොට අසම් ('මම' ය යන) දෘෂ්ටිය බදු වූ මානානුශය නසා අවිද්‍යාව හැර විද්‍යාව උපදවා ඉහාත්මයේ දීම දුක් කෙළවර කරන්නෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මෙතෙකින්ද ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටිය වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිඵාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[1. කම්මපථවාරය සි.]

11. ඒ භික්ෂුහු 'ඇවැත්ති, ඉතා මැනවැ'යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව බසින් පිළිගෙන සිතින් අනුමේච්ඡිකොට ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි අතිරේක ප්‍රත්‍යයක් ඇසුහ: ඇවැත්ති, ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ යම් ලෙසකින් සම්‍යග්දෘෂ්ටිය වේ නම්, ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු වේ නම්, ධර්මයෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිඵාණධර්මයට පැමිණියේ වේ නම්, ඊට අත් ක්‍රමයෙකුත් ඇත්තේ ද?

12. ඇවැත්ති, ඇත්තේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ ආහාරය (ඵල ආහරණය කරන ප්‍රත්‍යයය)ත් දැනී ද, ආහාරසමුදයත් දැනී ද, ආහාරනිරෝධයත් දැනී ද, ආහාරනිරෝධගාමිනි ප්‍රතිපදාවත් දැනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකින්ද ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සම්‍යග්දෘෂ්ටිය වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිඵාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

13. ඇවැත්ති, ආහාරය කවරේ ය? ආහාරසමුදය කවරේ ය? ආහාරනිරෝධය කවරේ ය? ආහාරනිරෝධගාමිනිප්‍රතිපදා කවර?

14. ඇවැත්ති, උපන් සත්ත්වයන්ගේ පැවැත්ම පිණිස ද අණකොෂ වසනිකොෂයන්හි සිටින එහෙයින් ම උත්පත්තිය සොයන සතුන්ට අනුග්‍රහය පිණිස ද පවත්නා මේ ආහාරයේ සතර දෙනෙක් වෙත්. කවර සතර දෙනෙක යත්: ඔලාරික වූ ද සිග්‍රම් වූ ද කබලිඛකාර ආහාරය (=වලදකුලබනදෙය), දෙවැනි වූ ඵසාහාරය, තුන්වැනි වූ මනෝසංඝෙවතාහාරය, සතර වැනි වූ විඤ්ඤාණාහාරය යන සතරයි. තෘෂණාව හටගැනීමෙන් ආහාරයන්ගේ හටගැනීම වේ. තෘෂණානිරෝධය ආහාරනිරෝධය වේ. මේ අර්ථගිම්‍හ ම ආහාරනිරෝධගාමිනිප්‍රතිපදාව යි. එනම්: සමමාදිට්ඨි, සමමාසංකප්ප, සමමාවාචා, සමමාකම්මන්ත, සමමාආජීව, සමමාවායාම, සමමාසති, සමමාසමාධි යන මේ යි.

15. යතො බො ආවුසො අරියසාවකො එවං ආහාරං පජානාති, එවං ආහාරසමුදයං පජානාති, එවා ආහාරනිරෝධො පජානාති, එවං ආහාරනිරෝධායාමිතිං පටිපදා පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසං පහාය පටිඝානුසං පටිවිතොදෙවා අසමිති දිට්ඨිමානානුසං සමුහතිනා අච්ඡං පහාය විඡං උප්පාදෙවා දිට්ඨං ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තතිරො හොති. එතතාවතාපි බො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජු-ගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

[2. ආහාරමාගෙ.]

1. සාධාවුසොති බො තෙ භික්ඛු ආයසමනො සාර්ථුත්තස්ස භාසිතං අභිනාදිවා අනුමොදිවා ආයසමන්තං සාර්ථුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤා ආපුච්ඡා:¹ “සිංහා පතාවුසො අඤ්ඤාපි පරිසායො යථා අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.”

2. සිංහා ආවුසො, යතො බො ආවුසො අරියසාවකො දුක්ඛඤ්ච පජානාති, දුක්ඛසමුදයඤ්ච පජානාති, දුක්ඛනිරෝධඤ්ච පජානාති, දුක්ඛනිරෝධායාමිතිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එතතාවතාපි බො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

3. කතමං පතාවුසො දුක්ඛං? කතමො දුක්ඛසමුදයො? කතමො දුක්ඛනිරෝධො? කතමා දුක්ඛනිරෝධායාමිති පටිපදා?ති.

ජාතිපි දුක්ඛා, ජරාපි දුක්ඛා, ව්‍යාධිපි දුක්ඛා, මරණමපි දුක්ඛං, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසාපි දුක්ඛා, යච්චිච්ඡං න ලභාති තච්චි දුක්ඛං, සම්බින්නෙන පඤ්චුපාදනඤ්ඤා දුක්ඛා. ඉදං වුච්චතාවුසො දුක්ඛං.*

කතමො වාවුසො දුක්ඛසමුදයො? යායං නිණ්ණා පොතොතට්ඨකා තඤ්ඤි රාගසහගතා තත්ත තත්තාභිනාදිති - සෙය්‍යපීදං: කාමනිණ්ණා භවනිණ්ණා විභවනිණ්ණා - අයං වුච්චතාවුසො දුක්ඛසමුදයො.

කතමො වාවුසො දුක්ඛනිරෝධො? යො තස්සායෙව තණ්හාය අසෙස-විරාගනිරෝධො වාගො පටිනිස්සග්ගො මුත්ති අතාලයො - අයං වුච්චතාවුසො දුක්ඛනිරෝධො.

කතමා වාවුසො දුක්ඛනිරෝධායාමිති පටිපදා? අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකොමග්ගො දුක්ඛනිරෝධායාමිති පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි, සමමාසම්ඤ්ජා, සමමාචාරා, සමමාකමමනෙතා, සමමාආජ්චො, සමමා-ව්‍යායාමො, සමමාසති, සමමාසමාධි.

1. අපුච්ඡංසු, අට්ඨකථා:

* අසමි. දුක්ඛසමමනිදාදුසෙ පරියාය දුක්ඛධම්මාව වුත්තා. තථාපි “අපට්ඨියෙති සමප්පයොගො දුක්ඛා - පිසෙති විපපයොගො දුක්ඛා”ති අඤ්ඤානු නිදදිට්ඨානි පරියාය දුක්ඛානි ඉධ අභිදදිට්ඨානි. නානිපි සාම - මරමම පපාඨකොසු දිස්සන්ති. තෙසු පඤ්ඤා “ව්‍යාධිපි. දුක්ඛා”ති න දිස්සති.

15. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතියාවක තෙමේ මෙසේ ආහාරය දැනී ද, මෙසේ ආහාරසමුදය දැනී ද, මෙසේ ආහාරනිරෝධය දැනී ද, මෙසේ ආහාරනිරෝධයට පමුණුවන පිළිවෙත දැනී ද, හෙතෙම සථි ප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය හැර ප්‍රතිඝානුශය දුරු කොට 'අසම්' යන දූෂ්ටය හා සම වූ මනානුශය නසා අපිද්ධව හැර විද්ධව උපදවා දිවුදූෂ්ටයෙහි දී ම දුක් කෙළවර කරන්නෙක් වන්නේ ය. ඇවැත්ති, මෙතෙකින්ද ආයතියාවක තෙමේ සමයන්දූෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂ්ටිය යාජ්‍ර වෙයි. ධර්මයෙහි අවල වූ පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ වේ නිවාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[2. ආහාර වාරය සි.]

1. ඒ භික්ෂුහු 'ඇවැත්ති, ඉතා මැහැවැ'යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර-සමුවරයන් වහන්සේගේ දෙගනාව බඩින් පිළිගෙන සිතින් අනුමෙව්නි කොට ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රයමුවරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි අතිරේක ප්‍රශ්නයක් පෑවුන්හ: ඇවැත්ති, ආයතියාවක තෙමේ යම් ලෙසෙනින් සමයන්දූෂ්ටික වේ නම්...මේ නිවාණධර්මයට පැමිණියේ වේ නම්, ඊට අත් ක්‍රමයෙකු ද ඇත්තේ ද?

2. ඇවැත්ති, ඇත්තේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතියාවක තෙමේ දුක්ඛය දැනී ද, දුක් හටගැනීමේ හේතුවක් දැනී ද, දුක් නැසීමක් දැනී ද, දුක් නැසීමේ පිළිවෙතක් දැනී ද, ඇවැත්ති, ආයතියාවක තෙමේ මෙතෙකින්ද සමයන්දූෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂ්ටිය යාජ්‍ර වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිවාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, දුක් කවරේ ය? දුක් හටගැනීමේ හේතුව කවරේ ය? දුක් නැසීම කවරේ ය? දුක් නැසීමේ පිළිවෙත කවර?

ඉපදීමත් දුක් ය, දිරිමත් දුක් ය, ව්‍යාධියත් දුක් ය, මරණයත් දුක් ය; ශෝකය, වැලපීම, කපේහි දුක්, හිතෙහි දුක්, දැඩි චිත්තද්‍රව්‍යයෙන් වූ ප්‍රතිඝය යන මොහු දුක් ය. යමක් කැමැති වන්නේ (එය) නො ලබා නම් එයත් දුක් ය. සැකෙවින් උපාද්‍යසකකි පස දුක් ය. ඇවැත්ති, මේ දුක් ය සි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, දුක් හට ගැනීමේ හේතුව කවරේ ය? පුනර්ථය කරණසූත්‍ර නැඟිණි වූ ඒ ඒ හටයෙහි හෝ අරමුණෙහි තුර්කා වූ යම් මේ තෘෂණාවක් වේ ද, කාමාසවාද තෘෂණ, භව (ශාශ්වාදදූෂ්ටසහගත) තෘෂණ, විභව (උච්චේදදූෂ්ටසහගත) තෘෂණ සි (ත්‍රිවිධ වූ) මේ තෘෂණ තොමෝ - ඇවැත්ති, දුක් හට ගැනීමේ හේතු ය සි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, දුක්ඛනිරෝධය කවරේ ය? ආයතියාවෙන් ඒ තෘෂණාවගේ ම යම් අත්‍යන්තප්‍රකාශයක්, හැරලීමක්, දුරලීමක්, මිදීමක්, නො ඇල්මක් වේ ද, ඇවැත්ති, මේ දුක්ඛනිරෝධ ය සි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, දුක්ඛනිරෝධභාමිතිපටිපදා කවර? සමයන්දූෂ්ටි, සමයක් සබ්බසු, සමයක් වචන, සමයක් කමානත, සමයන් ආජීව, සමයක් ව්‍යායාම, සමයක් සමාති, සමයක් සමාධි යන මේ අර්ථවග්ගිත ම දුක්ඛනිරෝධ භාමිති ප්‍රතිපදාය.

4. යතො බො ආවුසො අරියසාවකො එවං දුක්ඛං පජානාති, එවං දුක්ඛසමුදයං පජානාති, එවං දුක්ඛනිරෝධං පජානාති, එවං දුක්ඛනිරෝධගාමිතිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පතාය පටිසානුසයං පටිච්ඡෙනාදෙක්ඛා අසමිති දිට්ඨිමානානුසයං සමුහනික්ඛා අවිජ්ජං පතාය විජ්ජං උප්පාදෙක්ඛා දිට්ඨං ධම්මෙ දුක්ඛස්ස නතඤ්ඤා රොගොති. එතතාවතාපි බො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ජගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මෙනති.

[8. සමමාදානේ.]

1. සාධාවුසොති බො තෙ භික්ඛූ ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාහිතං අහිතඤ්ඤා අනුමොදික්ඛා ආයසමනං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤා ආපුච්ඡං: “සියා පතාවුසො අඤ්ඤාපි පරියායො යථා අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි තොති -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මෙනති.”

2. සියා ආවුසො. යතො බො ආවුසො අරියසාවකො ජරාමරණඤ්ඤා පජානාති, ජරාමරණසමුදයඤ්ඤා පජානාති, ජරාමරණනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, ජරාමරණනිරෝධගාමිතිං පටිපදඤ්ඤා පජානාති, එතතාවතාපි බො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ජගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මෙනති.

3. කතමං පතාවුසො ජරාමරණං? කතමො ජරාමරණසමුදයො? කතමො ජරාමරණනිරෝධො? කතමො ජරාමරණනිරෝධගාමිති පටිපදා?ති. යා තෙසං තෙසං සත්තානං තමිති තමිති සත්තනිකායෙ ජරා, ජීරණතා, බණ්ඩව්චං, පාලිව්චං, වලිග්ගවතා, ආයුතො සංභාති, ඉඤ්ජයානං පටිපාකො-අයං වුච්චතාවුසො ජරා. කතමඤ්ඤාවුසො මරණං? යා තෙසං තෙසං සත්තානං තමහා තමහා සත්තනිකායා වුති, වචනතා, හෙදො, අනතරධානං, මච්චුමරණං, කාලකිරියා, බන්ධානං හෙදො, භලෙබ්බරස්ස නිකෙධපො-ඉදං වුච්චතාවුසො මරණං. ඉති අයඤ්ඤා ජරා, ඉදඤ්ඤා මරණං - ඉදං වුච්චතාවුසො ජරාමරණං. ජාති සමුදයා ජරාමරණසමුදයො. ජාතිනිරෝධා ජරාමරණනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ඞිකො මග්ගො ජරාමරණනිරෝධගාමිති පටිපදා - සෙය්‍යපිදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො බො ආවුසො අරියසාවකො එවං ජරාමරණං පජානාති, එවං ජරාමරණසමුදයං පජානාති, එවං ජරාමරණනිරෝධං පජානාති, එවං ජරාමරණනිරෝධගාමිතිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානු-සයං පතාය පටිසානුසයං පටිච්ඡෙනාදෙක්ඛා -පෙ- එතතාවතාපි බො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ජගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්ප-සාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මෙනති.

[4. ජරාමරණවාදේ.]

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ දුක දැනී ද, මෙසේ දුක් හට ගැනීමේ හෙතුව දැනී ද, මෙසේ දුක් නැසී ම දැනී ද, මෙසේ දුක් නැසීමට පමුණුවන පිළිවෙත දැනී ද, තෙතෙම සමී-ප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය පහ කොට ප්‍රතිසානුශය දුරු අසම් දූෂටිය හා සදාශ වූ මානානුශය මූලිකුප්‍රා අවිඤ්චා හැර විඤ්චා උපදවා ඉතාත්මයේ දීම දුක් කෙළවර කරන්නෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මෙතෙකින්ද ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමයන්දූෂටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සෘජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිමාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[8. සම්මාදාරය සි.]

1. ඒ හිසුනු ‘ඇවැත්ති, ඉතා මැනවැ’යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රයටවි-රයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමේචිකී කොට ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර යමිත්‍රයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසුන: “ඇවැත්ති, යම් ලෙසකින් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමයන්දූෂටික වේද, ...මේ නිමාණධර්මයට පැමිණියේ වේද, ඊට අන්‍ය ක්‍රමයෙකුත් ඇත්තේ ද?”

2. ඇවැත්ති, ඇත. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ ජරාමරණත් දැනී ද, ජරාමරණ හටගන්නා තෙතුවත් දැනී ද, ජරාමරණනිරෝධයත් දැනී ද, ජරාමරණ නැසීමට පමුණුවන පිළිවෙතත් දැනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකින්ද ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමයන්දූෂටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සෘජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිමාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, ජරාමරණ කවරේ ය? ජරාමරණ සමුදය කවරේ ය? ජරාමරණනිරෝධය කවරේ ය? ජරාමරණනිරෝධයට පමුණුවන ප්‍රතිපදා කවර? ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ ඒ සත්ත්වකායයන්හි යම් දිරිමක්, දිරන බවෙක්, කාඩුණු බවෙක්, කෙහෙපැයුණු බවෙක්, හම රැළි වැටුණු බවෙක්, ආයුෂ පිරිහීමෙක්, ඉන්ද්‍රියයන්ගේ මේරීමෙක් වේ ද - ඇවැත්ති, මේ ජරායසි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, මරණය කවරේ ය? ඒ ඒ සත්ත්වකායයන්ගේ ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ යම් චූත වීමෙක්, චූත වන බවෙක්, හෙදයෙක්, අතුරුදන් වීමෙක්, මරණයෙක්, කාලක්‍රියාවෙක්, සාන්ධයන්ගේ බිඳුමෙක්, ශරීරය බහා තැබීමෙක් වේ ද - ඇවැත්ති, මේ මරණය සි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, මෙසේ මේ ජරාවත් මේ මරණයත් දෙක ජරාමරණ ය සි කියනු ලැබේ. ඉපදීම් හේතුවෙන් ජරාමරණ ඇති වේ. ඉපදීම් නැසී මෙන් ජරාමරණ නැති වේ. මේ අර්ථගම්‍යතම ජරාමරණ නැසීමට පමුණුවන පිළිවෙත වේ. එනම්: සමයන්දූෂටිය -පෙ- සමයන්සමාධිය යි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ ජරාමරණ දැනී ද, මෙසේ ජරාමරණ හටගැනීමේ හෙතුව දැනී ද, මෙසේ ජරා-මරණ නැසී මත් දැනී ද, මෙසේ ජරාමරණ නැසීමට පමුණුවන පිළිවෙතත් දැනී ද, හෙතෙම සමීප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය පහ කොට ප්‍රතිසානුශය දුරු කොට...ඇවැත්ති, මෙතෙකින්ද ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමයන්දූෂටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සෘජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිමාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[4. ජරාමරණවාරය සි.]

1. සාධාටුසොති බො තෙ භික්ඛූ ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනඤ්චා අනුමොදිචා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරං පඤ්ඤං ආපුච්ඡුං සිසා පතාටුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මනාති?

2. සිසා ආටුසො. යතො බො ආටුසො අරියසාවකො ජාතිඤ්ච පජානාති, ජාතිසමුදයඤ්ච පජානාති, ජාතිනිරෝධඤ්ච පජානාති, ජාතිනිරෝධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි බො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනාති.

3. කතමා පතාටුසො ජාති? කතමො ජාතිසමුදයො? කතමො ජාතිනිරෝධො? කතමා ජාතිනිරෝධගාමිනි පටිපදාහි? යා තෙසං තෙසං සත්තානං තච්චි තච්චි සත්තනිකායෙ ජාති, සඤ්ජාති, ඔක්කන්ති, අභි- නිබ්බත්ති, බ්බානං පානුභාවො, ආයත්තානං පටිලාහො - අයං වුච්චතා- ටුසො ජාති. භවසමුදයා ජාතිසමුදයො. භවනිරෝධා ජාතිනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨංගිත්තො මනෙහා ජාතිනිරෝධගාමිනි පටිපදා- සෙය්‍යපීදං සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාහි.

4. යතො බො ආටුසො අරියසාවකො එවං ජාතිං පජානාති, එවං ජාතිසමුදයං පජානාති, එවං ජාතිනිරෝධං පජානාති, එවං ජාති- නිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රානානුසං පභාය -පෙ- එත්තාවතාපි බො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනාති.

[5. ජාතිවාගේ.]

1. සාධාටුසොති බො තෙ භික්ඛූ ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනඤ්චා අනුමොදිචා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරං පඤ්ඤං ආපුච්ඡුං සිසා පතාටුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මනාති?

2. සිසා ආටුසො. යතො බො ආටුසො අරියසාවකො භවඤ්ච පජානාති, භවසමුදයඤ්ච පජානාති, භවනිරෝධඤ්ච පජානාති, භවනිරෝධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි බො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනාති.

1. ඒ භික්ෂුහු ‘ඇවැත්ති, මැනවැ’යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේගේ දෙයනාව පිළිගෙන අනුමෙව්ති කොට ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති,...මේ නිච්ඡාණධම්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අන්‍ය ක්‍රමයෙකුදු වන්නේ ද ?

2. ඇවැත්ති, වන්නේය. ඇවැත්ති යම් කලෙක පටන් ආයුෂ්‍යාවක තෙමේ ඉපදීම දැනී ද, ඉපදීමේ තෙතුවක් දැනී ද, ඉපදීමේ නිරෝධයත් දැනී ද, ඉපදීම නිරෝධයට පමුණුවන ප්‍රතිපදාවක් දැනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකින් හුදු ආයුෂ්‍යාවක තෙමේ සම්මන්ද්‍රණික වෙයි. ඔහුගේ දූෂ්ටි යාජ්‍ර වෙයි. ධම්මයෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිච්ඡාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, උත්පත්තිය කවර ? උත්පත්තියෙකු කවරේ ය ? උත්පත්ති නිරෝධය කවරේ ය ? උත්පත්ති නිරෝධයට පමුණුවන ප්‍රතිපදා කවර ? ඒ ඒ සත්ත්වකායයන්හි ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ යම් අසම්පූර්ණයක වශයෙන් ඉපදීමෙන්, පරිපූර්ණයක වශයෙන් මනාසේ ඉපදීමෙන්, අණඛකොෂ වෘත්තකොෂයන්ට පිවිසීම වශයෙන් පිළිසද ගැන්මෙන්, සංසෙදජ ඔපාතික වශයෙන් ප්‍රකට ව නිපදීමෙන්, සංකයන්ගේ පහල වීමෙන්, ආයතනයන්ගේ ලැබීමෙන් වේ ද, ඇවැත්ති, මේ උත්පත්ති ය යි කියනු ලැබේ. (කම්) භව තෙතුවෙන් ජාතිය වේ. භව නිරෝධයෙන් ජාති නිරෝධය වේ. මේ අර්ථගම්‍ය ජාති නිරෝධයට පමුණු වන ප්‍රතිපදාව යි. එනම්: සම්මන්ද්‍රණිය...සම්මන්සමාධිය යි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයුෂ්‍යාවක තෙමේ මෙසේ ජාතිය දැනී ද, මෙසේ ජාතියමුදය දැනී ද, මෙසේ ජාතිනිරෝධය දැනී ද, මෙසේ නිරෝධගාමිනි ප්‍රතිපදාව දැනී ද, හෙතෙම සම්ප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුසය ප්‍රපාණය කොට...ඇවැත්ති, මෙතෙකින් ද ආයුෂ්‍යාවක තෙමේ සම්මන්ද්‍රණික වෙයි. ඔහුගේ දූෂ්ටි යාජ්‍ර වෙයි. ධම්මයෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිච්ඡාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[5. ජාතිවාරය යි.]

1. ඒ භික්ෂුහු ‘ඇවැත්ති මැනවැ’යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේගේ දෙයනාව පිළිගෙන අනුමෙව්ති කොට ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති,... මේ නිච්ඡාණධම්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අන්‍ය ක්‍රමයෙකුදු වන්නේ ද ?

2. ඇවැත්ති, වන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයුෂ්‍යාවක තෙමේ භවයත් දැනී ද, භවසමුදයත් දැනී ද, භවනිරෝධයත් දැනී ද, භවනිරෝධගාමිනි ප්‍රතිපදාවක් දැනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකින් හුදු ආයුෂ්‍යාවක තෙමේ සම්මන්ද්‍රණික වෙයි. ඔහුගේ දූෂ්ටි යාජ්‍ර වෙයි. ධම්මයෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිච්ඡාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. කතමො පනාවුසො භවො? කතමො භවසමුදයො? කතමො භවනිරොධො? කතමා භවනිරොධගාමිනී පටිපදා? ති. තස්සා මෙ ආවුසො භවා: කාමභවො රූපභවො අරූපභවො. උපාදනසමුදයා භවසමුදයො. උපාදනනිරොධා භවනිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨංඞිනො මග්ගො භවනිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං භවං පජානාති, එවං භවසමුදයං පජානාති, එවං භවනිරොධං පජානාති, එවං භවනිරොධ-ගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එත්තාවකාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

[6. භවමාණේ.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිතා අනුමොදිතා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡන්: සියා පනාවුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති?

2. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො උපාදනඤ්ච පජානාති, උපාදනසමුදයඤ්ච පජානාති, උපාදනනිරොධඤ්ච පජානාති, උපාදනනිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවකාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

3. කතමං පනාවුසො උපාදානං? කතමො උපාදනසමුදයො? කතමො උපාදනනිරොධො? කතමා උපාදනනිරොධගාමිනී පටිපදා? ති. වත්තාරිමාති ආවුසො උපාදානාති: කාමුපාදානං දිට්ඨිපාදානං සීලබ්බතු-පාදානං අත්තවාදුපාදානං. තණ්හාසමුදයා උපාදනසමුදයො. තණ්හා-නිරොධා උපාදනනිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨංඞිනො මග්ගො උපාදනනිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමා-සමාධි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං උපාදානං පජානාති, එවං උපාදනසමුදයං පජානාති, එවං උපාදනනිරොධං පජානාති, එවං උපාදනනිරොධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එත්තාවකාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

[7. උපාදනමාණො.]

*

3. ඇවැත්ති, භවය කවරේ ය? භවසමුදය කවරේ ය? භවනිරෝධය කවරේ ය? භවනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්ති, මේ භවයෝ කාමභවය, රූපභවය, අරූපභවය යි තිදෙනෙක් වෙත්. උපාදාන තෙතුවෙන් භවසමුදය වේ. උපදාන නිරෝධයෙන් භව නිරෝධය වේ. මේ අර්ථපටිමග ම භවනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව යි. එනම්: සමයන්ද්‍රෂටිය... සමයන්සමාධිය යි.

4. ඇවැත්ති, ආයස්ශ්‍රාවක තෙමේ යම් කලෙක පටන් මෙසේ භවය දැනී ද, මෙසේ භවසමුදය දැනී ද, මෙසේ භවනිරෝධය දැනී ද, මෙසේ භවනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව දැනී ද, හෙතෙම හැම ලෙසින්ම රාගානුශය පහ කොට... ඇවැත්ති, මෙතෙක්නුදු ආයස්ශ්‍රාවක තෙමේ සමයන්ද්‍රෂටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සෘජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිච්ඡාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[6. භවචාරයයි.]

1. ඒ භික්ෂුහු 'ඇවැත්ති, මැතැවැ'යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සංවරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමේච්ඡි කොට ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සංවරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති... මේ නිච්ඡාණධර්මයට පැමිණියේ මේ නම් ඊට අන්‍ය ක්‍රමයෙකුදු වන්නේ ද?

2. ඇවැත්ති, වන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයස්ශ්‍රාවක තෙමේ උපාදානයන් දැනී ද, උපාදානසමුදයන් දැනී ද, උපාදානනිරෝධයන් දැනී ද, උපදාන නිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාවන් දැනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙක්නුත් ආයස්ශ්‍රාවක තෙමේ සමයන්ද්‍රෂටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සෘජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිච්ඡාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, උපාදානය කවරේ ය? උපදාන සමුදය කවරේ ය? උපාදානනිරෝධය කවරේ ය? උපාදානනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්ති, මේ උපාදානයෝ සතර දෙනෙක් වෙත්: කාමුපාදානය (වස්තුකාමය තෘෂණ වෙන් දැනී කොට ගැනීම) දිට්ඨිපාදානය (දූෂටිය දැනී කොට ගැනීම) සීලබ්බතුපාදානය (බාහිර ශීලව්‍රත මොක්ෂමාර්ගීය සේ දැනී කොට සලකා ගැනීම) අත්තවාදි පාදානය (ආත්මය ඇතැයි දැනී කොට ගැනීම) ද වෙති. තෘෂණාසමුදයෙන් උපදාන සමුදය වේ. තෘෂණානිරෝධයෙන් උපදානනිරෝධය වේ. උපාදානනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව මේ අර්ථපටිමග ම ය. එනම්: සමයන්ද්‍රෂටිය... සමයන්සමාධිය යි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයස්ශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ උපාදාන දැනී ද, මෙසේ උපාදානසමුදය දැනී ද, මෙසේ උපාදානනිරෝධය දැනී ද, මෙසේ උපාදානනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව දැනී ද, හෙතෙම සම්ප්‍රකාරයෙන් ර.ගානුශය හැර... ඇවැත්ති, මෙතෙක්නුදු ආයස්ශ්‍රාවක තෙමේ සමයන්ද්‍රෂටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සෘජු වෙයි. ධර්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිච්ඡාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[7. උපාදානචාරයයි.]

1. සාධාටුසොති බො තෙ භික්ඛු ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනඤ්චා අනුමොදිතා අයසමනනං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආඤ්චුප්පං සියා පනාටුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති?

2. සියා ආටුසො. යතො බො ආටුසො අරියසාවකො තණ්හඤ්ච පජානාති, තණ්හාසමුදයඤ්ච පජානාති, තණ්හානිරොධඤ්ච පජානාති, තණ්හානිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි බො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

3. කතමා පනාටුසො තණ්හා? කතමො තණ්හාසමුදයො? කතමො තණ්හානිරොධො? කතමා තණ්හානිරොධගාමිනී පටිපදා? ඡස්සිමෙ ආටුසො තණ්හාකායා: රුපතණ්හා සද්දතණ්හා ගක්ඛතණ්හා රස-තණ්හා ථොට්ඨ්ඨිබ්බතණ්හා ධම්මතණ්හා. වෙදනාසමුදයා තණ්හාසමුදයො. වෙදනානිරොධා තණ්හානිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨ්ඨිතො මග්ගො තණ්හානිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදා: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො බො ආටුසො අරියසාවකො එවං තණ්හං පජානාති, එවං තණ්හාසමුදයං පජානාති, එවං තණ්හානිරොධං පජානාති, එවං තණ්හානිරොධගාමිනිං පටිපදා පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එත්තාවතාපි බො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

[3. තණ්හාවාරො.]

1. සාධාටුසොති බො තෙ භික්ඛු ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනඤ්චා අනුමොදිතා ආයසමනනං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආඤ්චුප්පං සියා පනාටුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති?

2. සියා ආටුසො. යතො බො ආටුසො අරියසාවකො වෙදනඤ්ච පජානාති, වෙදනාසමුදයඤ්ච පජානාති, වෙදනානිරොධඤ්ච පජානාති, වෙදනානිරොධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි බො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

3. කතමා පනාටුසො වෙදනා? කතමො වෙදනාසමුදයො? කතමො වෙදනානිරොධො? කතමා වෙදනානිරොධගාමිනී පටිපදා? ති. ඡස්සිමෙ ආටුසො වෙදනාකායා: වඤ්ඤසමථස්සජා වෙදනා, සොඤ්ඤසමථස්සජා වෙදනා, ඝාතසමථස්සජා වෙදනා, ජ්වහාසමථස්සජා වෙදනා, කායසමථස්සජා වෙදනා, මනෝසමථස්සජා වෙදනා. එස්සසමුදයා වෙදනාසමුදයො. එස්ස-නිරොධා වෙදනානිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨ්ඨිතො මග්ගො වෙදනානිරොධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදා: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

1. ඒ භික්ෂුහු ‘ඇවැත්ති, මැනවැ’යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමේඛි කොට ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ‘ඇවැත්ති... මේ නිච්ඡාන්ධමිඝට පැමිණියේ මේ නම් ඊට අත් ක්‍රමයෙකු දු වන්නේ ද?’

2. ඇවැත්ති, වන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයසීශ්‍රාවක තෙමේ තණ්හාවත් දැනී ද, තණ්හාසමුදයත් දැනී ද, තණ්හානිරෝධයත් දැනී ද, තණ්හානිරෝධගාමිනිප්‍රතිපදාවත් දැනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකින්ද ආයසීශ්‍රාවක තෙමේ සමග්දූෂටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සෘජු වෙයි. ධම්මෙහි ගුණ දෑහ පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිච්ඡාන්ධමිඝට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, තණ්හාව කවර? තණ්හාසමුදය කවරේ ය? තණ්හා නිරෝධය කවරේ ය? තණ්හානිරෝධගාමිනිප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්ති, රූපතෘණාව, ශබ්දතෘණාව, ගන්ධතෘණාව, රසතෘණාව, ස්ප්‍ර්ෂාව, තෘණාව, ධර්මතෘණාව ය යි මේ තෘණාකායයෝ සදෙනෙක් වෙත්. වෙදනාසමුදයෙන් තණ්හාසමුදය මේ. වෙදනානිරෝධයෙන් තණ්හා-නිරෝධය මේ. මේ අර්ථගිමිග ම තෘණානිරෝධගාමිනිප්‍රතිපදාව වෙයි. එනම්: සමග්දූෂටිය...සමග්සමාධිය යි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයසීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ තෘණාව දැනී ද, මෙසේ තෘණාසමුදය දැනී ද, මෙසේ තෘණා නිරෝධය දැනී ද, මෙසේ තෘණානිරෝධගාමිනිප්‍රතිපදාව දැනී ද, හෙතෙම සප්පකාරයෙන් ම රානානුයය පත කොට... ඇවැත්ති, මෙතෙකින්ද ආයසීශ්‍රාවක තෙමේ සමග්දූෂටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සෘජු වෙයි. ධම්මෙහි ගුණ දෑහ පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිච්ඡාන්ධමිඝට පැමිණියේ වෙයි.

[8. තණ්හාවාරය යි.]

1. ඒ භික්ෂුහු ‘ඇවැත්ති, මැනවැ’යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමොදන්ව ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති... මේ නිච්ඡාන්ධමිඝට පැමිණියේ මේ නම් ඊට අත් ක්‍රමයෙකු දු වන්නේ ද?

2. ඇවැත්ති, වන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයසී ශ්‍රාවක තෙමේ වෙදනාවත් දැනී ද, වෙදනා සමුදයත් දැනී ද, වෙදනා නිරෝධයත් දැනී ද, වෙදනානිරෝධගාමිනිප්‍රතිපදාවත් දැනී ද, ඇවැත්ති, ආයසීශ්‍රාවක තෙමේ මෙතෙකින්ද සමග්දූෂටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂටි තොමෝ සෘජු වෙයි. දහමිහි ගුණ දෑහ පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිච්ඡාන්ධමිඝට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, වෙදනා කවර? වෙදනාසමුදය කවරේ ය? වෙදනා-නිරෝධය කවරේ ය? වෙදනා නිරෝධගාමිනි ප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්ති, චක්ඛුසමථස්සයෙන් හටගත් වෙදනාව, සොතසමථස්සයෙන් හටගත් වෙදනාව, ඝාතසමථස්සයෙන් හටගත් වෙදනාව, ජ්වසමථස්සයෙන් හටගත් වෙදනාව, කායසමථස්සයෙන් හටගත් වෙදනාව, මනෝසමථස්ස-යෙන් හටගත් වෙදනා ය යි මේ වෙදනාකායයෝ සයකි. එස්සසමුදයෙන් වෙදනාසමුදය මේ. එස්සානිරෝධයෙන් වෙදනානිරෝධය මේ. මේ අර්ථගිමිග ම වෙදනානිරෝධගාමිනි ප්‍රතිපදාවයි. එනම්: සමාදිට්ඨි ... සමාසමාධි යන මේ යි.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං වෙදනං පජානාති, එවං වෙදනාසමුදයං පජානාති, එවං වෙදනාතිරොධං පජානාති, එවං වෙදනාතිරොධගාමිතිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපාසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

[8. වෙදනාවාරො.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනංජිතා අනුමොදිතා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡං: සියා පනාවුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති?

2. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එස්සඤ්ඤා පජානාති, එස්සසමුදයඤ්ඤා පජානාති, එස්සතිරොධඤ්ඤා පජානාති, එස්සතිරොධගාමිතිං පටිපදාඤ්ඤා පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපාසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

3. කතමො පනාවුසො එස්සො? කතමො එස්සසමුදයො? කතමො එස්සතිරොධො? කතමා එස්සතිරොධගාමිති පටිපදාති? ඡ්ඤිමෙ ආවුසො එස්ස-කායා: චක්ඛුසමඵස්සො සොතසමඵස්සො සානසමඵස්සො ජ්වහාසමඵස්සො කායසමඵස්සො මනොසමඵස්සො. සලායතනසමුදයා එස්සසමුදයො. සලායතනතිරොධා එස්සතිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො එස්සතිරොධගාමිති පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාති.

4. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො එවං එස්සං පජානාති, එවං එස්සසමුදයං පජානාති, එවං එස්සතිරොධං පජානාති, එවං එස්සතිරොධගාමිතිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පහාය -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපාසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

[10. එස්සවාරො.]

1. සාධාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනංජිතා අනුමොදිතා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡං: සියා පනාවුසො අඤ්ඤාපි පරියායො. -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති?

4. සියා ආවුසො. යතො ඛො ආවුසො අරියසාවකො සලායතනඤ්ඤා පජානාති, සලායතනසමුදයඤ්ඤා පජානාති, සලායතනතිරොධඤ්ඤා පජානාති, සලායතනතිරොධගාමිතිං පටිපදාඤ්ඤා පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපාසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඝ්‍රාමක තෙමේ මෙසේ වෙදතාවන් දැනී ද, මෙසේ වෙදතා සමුදයන් දැනී ද, මෙසේ වෙදතා නිරෝධයන් දැනී ද, මෙසේ වෙදතානිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවන් දැනී ද, හෙතෙම සඵප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුසය නැති කිරීමෙන්... ඇවැත්ති, ආයඝ්‍රාමක තෙමේ මේ තෙකිනුත් සමයන්දූෂිත වෙයි. ඔහුගේ දූෂිත සාප්‍ර වෙයි. දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිච්ඡාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[9. වෙදනාචාරය සි.]

1. ඒ ඤානු ‘ඇවැත්ති, මැනවැ’යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමොදන්ව ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති... මේ නිච්ඡාණධම්මයට පැමිණියේ නම් ඊට අත් ක්‍රමයකුත් වන්නේ ද ?

2. ඇවැත්ති වන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඝ්‍රාමක තෙමේ එස්සය දැනී ද, එස්සසමුදය දැනී ද, එස්සනිරෝධය දැනී ද, එස්සනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දැනී ද, ඇවැත්ති, ආයඝ්‍රාමක තෙමේ මෙතෙකිනුත් සමයන් දූෂිත වෙයි. ඔහුගේ දූෂිත සාප්‍ර වෙයි. දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිච්ඡාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, එස්සය කවරේ ය ? එස්ස සමුදය කවරේ ය ? එස්සනිරෝධය කවරේ ය ? එස්සනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර ? ඇවැත්ති, වකුසුසම්ඵස්සය, සොතසම්ඵස්සය, ඝාතසම්ඵස්සය, ජීවහාසම්ඵස්සය, කායසම්ඵස්සය, මනෝසම්ඵස්සයයි සප්ඨකායයෝ සයති. සලායතනසමුදයෙන් එස්සසමුදය වේ. සලායතනනිරෝධයෙන් එස්සනිරෝධය වේ. මේ අරිථට්ඨිත ම එස්සනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව වේ. එනම්: සම්මාදිට්ඨි... සම්මාසමාධි යන මේ සි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඝ්‍රාමක තෙමේ මෙසේ එස්සය දැනී ද, මෙසේ එස්සසමුදය දැනී ද, මෙසේ එස්සනිරෝධය දැනී ද, මෙසේ එස්සනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දැනී ද, හෙතෙම සඵප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුසය නැති කිරීමෙන්... ඇවැත්ති, මෙතෙකිනුත් ආයඝ්‍රාමක තෙමේ සමයන්දූෂිත වෙයි. ඔහුගේ දූෂිත සාප්‍ර වෙයි. දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිච්ඡාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[10. එස්සචාරය සි.]

1. ඒ භික්ෂු ‘ඇවැත්ති, මැනවැ’යි ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමොදන්ව ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති... මේ නිච්ඡාණධම්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අත් ක්‍රමයකුත් වන්නේ ද ?

2. ඇවැත්ති වන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඝ්‍රාමක තෙමේ සලායතනය දැනී ද, සලායතනසමුදය දැනී ද, සලායතනනිරෝධය දැනී ද, සලායතන නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දැනී ද, ඇවැත්ති, ආයඝ්‍රාමක තෙමේ මෙතෙකිනුත් සමයන්දූෂිත වෙයි. ඔහුගේ දූෂිත සාප්‍ර වෙයි. දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිච්ඡාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. කතමා පතාටුසො සලායතනං? කතමො සලායතනසමුදයො? කතමො සලායතනනිරෝධො? කතමා සලායතනනිරෝධගාමිනී පටිපදා?ති. ඡස්මානි ආටුසො ආයතනාති: චක්ඛායතනං, සොතායතනං, ඝාතායතනං, ජීව්හායතනං, කායායතනං, මනායතනං. නාමරූපසමුදයා සලායතන-සමුදයො. නාමරූපනිරෝධා සලායතනනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො සලායතනනිරෝධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමා-දිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාති.

4. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො එවං සලායතනං පජානාති, එවං සලායතනසමුදයං පජානාති, එවං සලායතනනිරෝධං පජානාති, එවං සලායතනනිරෝධගාමිනී පටිපදා පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පතාය -පෙ- එතතාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාය්‍ය දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්ච්‍යසාදෙන සමනනාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

[11. සලායතනමාරො.]

1. සාධාදුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො ආරිපුත්තය්‍ය භාසිතං අභිතැදිනා අනුසමාදිනා ආයසන්නං ආරිපුත්තං උපතජ්ඣං පඤ්ඤං ආපුච්ඡං: සීයා පතාටුසො අසෙසුපී පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති?

2. සීයා ආටුසො යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො නාමරූපඤ්ඤා පජානාති, නාමරූපසමුදයඤ්ඤා පජානාති, නාමරූපනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, නාමරූපනිරෝධගාමිනී පටිපදාඤ්ඤා පජානාති. එතතාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාය්‍ය දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්ච්‍යසාදෙන සමනනාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

3. කතමං පතාටුසො නාමරූපං? කතමො නාමරූපසමුදයො? කතමො නාමරූපනිරෝධො? කතමා නාමරූපනිරෝධගාමිනී පටිපදා?ති. වෙදනා, සඤ්ඤා, වේතනා, එසේයා, මනසිකාරො - ඉදං චුච්චතාටුසො නාමං. චතතාරි ච මහාභුතානි චතුර්නඤ්ඤා මහාභුතානං උපාදාය රූපං. ඉදං චුච්චතාටුසො රූපං. ඉති ඉදඤ්ච නාමං ඉදඤ්ච රූපං - ඉදං චුච්චතාටුසො නාමරූපං. විඤ්ඤාණසමුදයා නාමරූපසමුදයො. විඤ්ඤාණනිරෝධා නාමරූප-නිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො නාමරූපනිරෝධගාමිනී පටිපදා - සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාති.

4. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො එවං නාමරූපං පජානාති, එවං නාමරූපසමුදයං පජානාති, එවං නාමරූපනිරෝධං පජානාති, එවං නාමරූපනිරෝධගාමිනී පටිපදා පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පතාය -පෙ- එතතාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජ්ඣතාය්‍ය දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්ච්‍යසාදෙන සමනනාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

[12. නාමරූපමාරො.]

3. ඇවැත්ති, සලායතන කවරේ ය? සලායතන සමුදය කවරේ ය? සලායතන නිරෝධය කවරේ ය? සලායතන නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්ති, චක්ඛායතනය, සොතායතනය, සානායතනය, ජිහ්වායතනය, භාසායතනය, මනායතනය යි මේ ආයතන සයකි. නාමරූපසමුදයෙන් සලායතන වේ. නාමරූප නිරෝධයෙන් සලායතන නිරෝධය වේ. මේ අර්ථවගිමන ම සලායතන නිරෝධගාමිනී පටිපදාව වේ. එනම්: සමමාදිට්ඨි...සමමාසමාධි යන මේ යි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ සලායතන දැනී ද, සලායතනසමුදය දැනී ද, සලායතන නිරෝධය දැනී ද, සලායතන නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දැනී ද, හෙතෙම සම්ප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය නැති කොට ඇවැත්ති, මෙතෙක්කුන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමයන්දූෂිත වෙයි. ඔහුගේ දූෂිත යාජ්‍ර වෙයි. දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ මේ නිඵාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[11. සලායතනවාරය යි.]

1. ඒ භික්ෂුහු 'ඇවැත්ති, වැඩාවැඩි ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර සමථිරයන් වහන්සේගේ දෙයනාව පිළිගෙන අනුමොදනව ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර සමථිරයන් වහන්සේගෙන් මිත්තෙහි ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්ති... මේ නිඵාණධම්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අන් කුමෙකුත් වන්නේ ද?

2. ඇවැත්ති, වහන්සේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ නාමරූපයන් දැනී ද, නාමරූප සමුදයන් දැනී ද, නාමරූප නිරෝධයන් දැනී ද, නාමරූප නිරෝධගාමිනී පටිපදාවන් දැනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙක්කුන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමයන්දූෂිත වෙයි. ඔහුගේ දූෂිත යාජ්‍ර වෙයි. දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ මේ නිඵාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, නාමරූපය කවරේ ය? නාමරූප සමුදය කවරේ ය? නාමරූප නිරෝධය කවරේ ය? නාමරූප නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්ති, වෙදනාව සංඥාව චේතනාව ස්වයීය මනසිකාරය යන මෙය නාම යයි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, සතරමසාභුතන් සතරමසාභුතයන් නිසා පවත්නා රූපන් යන මෙය රූපය යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, මෙසේ මේ නාමයන් මේ රූපයන් යන මෙය නාමරූපය යි කියනු ලැබේ. විඤ්ඤාණ සමුදයෙන් නාමරූප සමුදය වේ. විඤ්ඤාණ නිරෝධයෙන් නාමරූප නිරෝධය වේ. මේ අර්ථවගිමන ම නාමරූප නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව යි. එනම්: සමමාදිට්ඨි...සමමාසමාධි යන මේ යි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ නාමරූපයන් දැනී ද, මෙසේ නාමරූප සමුදයන් දැනී ද, මෙසේ නාමරූප නිරෝධයන් දැනී ද, මෙසේ නාමරූප නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවන් දැනී ද, හෙතෙම සම්ප්‍රකාරයෙන් ම රාගානුශය නැති කිරීමෙන්...ඇවැත්ති, මෙතෙක්කුන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ සමයන්දූෂිත වෙයි. ඔහුගේ දූෂිත යාජ්‍ර වෙයි. දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් සුක්ක වූයේ මේ නිඵාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[12. නාමරූපවාරය යි.]

1 සාධාටුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනඤ්චා අනුමොද්චා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡුං සියා පනාටුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති?

2. සියා ආටුසො. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො විඤ්ඤාණඤ්ච පජානාති, විඤ්ඤාණසමුදයඤ්ච පජානාති, විඤ්ඤාණනිරෝධඤ්ච පජානාති, විඤ්ඤාණනිරෝධගාමිතිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

3. කතමං පනාටුසො විඤ්ඤාණං? කතමො විඤ්ඤාණසමුදයො? කතමො විඤ්ඤාණනිරෝධො? කතමා විඤ්ඤාණනිරෝධගාමිති පටිපදා?ති ඡසිමෙ ආටුසො විඤ්ඤාණකායා: වකුච්චිඤ්ඤාණං, සොතවිඤ්ඤාණං, ඝාත-විඤ්ඤාණං, ජීව්හාවිඤ්ඤාණං, කායවිඤ්ඤාණං, මනෝවිඤ්ඤාණං. සංඛාරසමුදයා විඤ්ඤාණසමුදයො සංඛාරනිරෝධා විඤ්ඤාණනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො විඤ්ඤාණනිරෝධගාමිති පටිපදා - සෙය්‍යපිදං: සමමා-දිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4 යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො එවං විඤ්ඤාණං පජානාති, එවං විඤ්ඤාණසමුදයං පජානාති, එවං විඤ්ඤාණනිරෝධං පජානාති, එවං විඤ්ඤාණනිරෝධගාමිතිං පටිපදං පජානාති. ඥා සංඛ්ඛෙසො රානානුසං පහාය -පෙ- එත්තාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

[13. විඤ්ඤාණමාරො.]

1 සාධාටුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනඤ්චා අනුමොද්චා අයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡුං සියා පනාටුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති?

2. සියා ආටුසො. යතො ඛො ආටුසො අරියසාවකො සංඛාරෙ ව පජානාති, සංඛාරසමුදයඤ්ච පජානාති, සංඛාරනිරෝධඤ්ච පජානාති, සංඛාරනිරෝධගාමිති පටිපදඤ්ච පජානාති, එත්තාවතාපි ඛො ආටුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි හොති. උජුගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චපසසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

3. කතමෙ පනාටුසො සංඛාරං? කතමො සංඛාරසමුදයො? කතමො සංඛාරනිරෝධො? කතමා සංඛාරනිරෝධගාමිති පටිපදා?ති තයොමෙ ආටුසො සංඛාරා: කායසංඛාරො ච්චිසංඛාරෙ චිත්තසංඛාරො. අවිජ්ජා-සමුදයා සංඛාරසමුදයො. අවිජ්ජානිරෝධා සංඛාරනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො සංඛාරනිරෝධගාමිති පටිපදා - සෙය්‍යපිදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

1. 'ඇවැත්නි, මැනවැ'යි ඒ භික්ෂුහු ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්වරයන් වහන්සේගේ දෙනහාව පිළිගෙන අනුමොදන් ව මන්තෙහි සැරියුත් තෙරුන්ගෙන් ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්නි... මේ නිච්ඡාණධම්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අත් ක්‍රමයෙකුත් වන්නේද?

2. ඇවැත්නි, වන්නේ ය. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආයඤ්චාවක තෙමේ විඤ්ඤාණයන් දැනී ද, විඤ්ඤාණ සමුදයන් දැනී ද, විඤ්ඤාණ නිරෝධයන් දැනී ද, විඤ්ඤාණ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවන් දැනී ද, ඇවැත්නි, මෙතෙකින් පසු ආයඤ්චාවක තෙමේ සමග්දූෂටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සෘජු වෙයි. දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිච්ඡාණ ධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්නි, විඤ්ඤාණය කවරේ ය? විඤ්ඤාණ සමුදය කවරේ ය? විඤ්ඤාණ නිරෝධය කවරේ ය? විඤ්ඤාණ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්නි, මේ විඤ්ඤාණ කායයෝ සයෙකි: වහ්ලු විඤ්ඤාණය, සොත විඤ්ඤාණය, ඝාත විඤ්ඤාණය, ජ්වහා විඤ්ඤාණය කාය විඤ්ඤාණය, මනෝ විඤ්ඤාණය යි කියායි. සංඛාර සමුදයෙන් විඤ්ඤාණ සමුදය වේ. සංඛාර නිරෝධයෙන් විඤ්ඤාණ නිරෝධය වේ. මේ අර්ථවග්ගිමග ම විඤ්ඤාණ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවයි. එනම්: සමමාදිවසීය...සමමාසමාධි යන මේ යි.

4. ඇවැත්නි, යම් කලෙක පටන් ආයඤ්චාවක තෙමේ වෙසේ විඤ්ඤාණයන් දැනී ද, විඤ්ඤාණ සමුදයන් දැනී ද, මෙසේ විඤ්ඤාණ නිරෝධයන් දැනී ද, මෙසේ විඤ්ඤාණ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවන් දැනී ද, භෞතෙම සඵල භාරයෙන් ම රාගානුශයය දුරු කොට...ඇවැත්නි, මෙතෙකින් පසු ආයඤ්චාවක තෙමේ සමග්දූෂටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සෘජු වෙයි. දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිච්ඡාණ ධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[18 විඤ්ඤාණ චාර යි.]

1. ඒ භික්ෂුහු 'ඇවැත්නි, මැනවැ'යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්වරයන් වහන්සේගේ දෙනහාව පිළිගෙන අනුමොදන් ව මන්තෙහි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්වරයන් වහන්සේගෙන් ප්‍රශ්නයක් ඇසූහ: ඇවැත්නි... මේ නිච්ඡාණ ධම්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට අත් ක්‍රමයෙකුත් වන්නේ ද?

2. ඇවැත්නි, වන්නේ ය. යම් කලෙක පටන් ආයඤ්චාවක තෙමේ සංඝාරයන් දැනී ද, සංඝාර සමුදයන් දැනී ද, සංඝාර නිරෝධයන් දැනී ද, සංඝාර නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවන් දැනී ද, ඇවැත්නි, මෙතෙකින් පසු ආයඤ්චාවක තෙමේ සමග්දූෂටික වෙයි. ඔහුගේ දූෂටිය සෘජු වෙයි. දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිච්ඡාණ ධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්නි, සංඝාරයෝ කවරයන්? සංඝාර සමුදය කවරේ ය? සංඝාර නිරෝධය කවරේ ය? සංඝාර නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්නි, මේ සංඝාරයෝ තිදෙනෙක් වෙත්: කාය සංඝාර, වාක් සංඝාර, චිත්ත සංඝාර යයි කියායි. අවිජ්ජා සමුදයෙන් සංඝාර සමුදය වේ. අවිජ්ජා නිරෝධයෙන් සංඝාර නිරෝධය වේ. මේ අර්ථවග්ගිමග ම සංඝාර නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව වේ. එනම්: සමමාදිවසීය...සමමාසමාධි යන මේ යි.

4. යතො බො ආවුසො අරියසාවකො එවං සඛ්ඛාරෙ පජානාති, එවං සඛ්ඛාරසමුදයං පජානාති, එවං සඛ්ඛාරනිරෝධං පජානාති, එවං සඛ්ඛාරනිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පතාය පටිඝානුසයං පටිවිතොදෙඤ්ඤා අසමිති දිට්ඨිමානානුසයං සමුහනිත්වා අවිජ්ජං පතාය විජ්ජා උප්පාදෙඤ්ඤා දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො භොති. එතත්තාවතාපි බො ආවුසො අරියසාවකො සමමාදිට්ඨි භොති. උජ්ජගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

[14. සඛ්ඛාරවාචො.]

1. සාධ්මදුස්සොති බො තෙ භික්ඛු ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස ගාසිතං අභිනඤ්ඤා අනුමොදිත්වා ආයසමනං සාරිපුත්තං උත්තරි පඤ්ඤං ආඤ්ඤාං සිඤ්ඤා පනාවුසො අඤ්ඤාපි පරියායො -පෙ- ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති?

2. සිඤ්ඤා ආවුසො. යතො බො ආවුසො අරියසාවකො අවිජ්ජඤ්ඤා පජානාති, අවිජ්ජාසමුදයඤ්ඤා පජානාති, අවිජ්ජානිරෝධඤ්ඤා පජානාති, අවිජ්ජානිරෝධගාමිනිං පටිපදාඤ්ඤා පජානාති, එතත්තාවතාපි බො ආවුසො අරියසාවකො සමමදිට්ඨි භොති. උජ්ජගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

3. කතමා පනාවුසො අවිජ්ජා? කතමො අවිජ්ජාසමුදයො? කතමො අවිජ්ජානිරෝධො? කතමා අවිජ්ජානිරෝධගාමිනි පටිපදාති? යං බො ආවුසො දුක්ඛෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරෝධෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරෝධගාමිනියා පටිපදාය අඤ්ඤාණං - අයං වුච්චතාවුසො අවිජ්ජා. ආසවසමුදයා අවිජ්ජාසමුදයො. ආසවනිරෝධා අවිජ්ජානිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො අවිජ්ජානිරෝධගාමිනි පටිපදා - සෙය්‍යපීදං සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

4. යතො බො ආවුසො අරියසාවකො එවං අවිජ්ජං පජානාති, එවං අවිජ්ජාසමුදයං පජානාති, එවං අවිජ්ජානිරෝධං පජානාති, එවං අවිජ්ජානිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසයං පතාය පටිඝානුසයං පටිවිතොදෙඤ්ඤා අසමිති දිට්ඨිමානානුසයං සමුහනිත්වා අවිජ්ජං පතාය විජ්ජා උප්පාදෙඤ්ඤා දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො භොති. එතත්තාවතාපි බො ආවුසො අරියසාවකො සමමදිට්ඨි භොති. උජ්ජගතාස්ස දිට්ඨි. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනති.

[15. අවිජ්ජාවාචො.]

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඨිශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ සංඝකාරයන්හුත් දනී ද, මෙසේ සංඝකාරසමුදයත් දනී ද, මෙසේ සංඝකාර නිරෝධයත් දනී ද, මෙසේ සංඝකාරනිරෝධාමිතී ප්‍රතිපදාවත් දනී ද, හෙතෙම සඵප්‍රකාරයෙන්ම රාහානුශය නැති කොට ප්‍රතිඝානුශය දුරු කොට, 'අසමි' යි දූෂි සද්‍යශ මානානුශය නසා අවිඤ්ච දුරු කොට විඤ්ච උපදවා ඉහානම්සෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මෙතෙකින්හුත් ආයඨිශ්‍රාවක තෙමේ සමගන්දූෂික වෙයි. ඔහුගේ දූෂිත සෘජු වෙයි. දහමිති ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිඵාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[14. සබ්බාරවාර යි.]

1. ඒ භික්ෂුහු ඇවැත්ති, මැනවැයි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමොදන් ව ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහිදු ප්‍රශ්නයක් පුළුවන්: ඇවැත්ති,... මේ නිඵාණධම්මයට පැමිණියේ වේ ද ඊට අනෙක් ක්‍රමයෙකුද වන්නේ ද?

2. ඇවැත්ති, වන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඨිශ්‍රාවක තෙමේ අවිඤ්චත් දනී ද, අවිඤ්චසමුදයත් දනී ද, අවිඤ්චනිරෝධයත් දනී ද, අවිඤ්චනිරෝධාමිතී ප්‍රතිපදාවත් දනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකින්හුත් ආයඨිශ්‍රාවක තෙමේ සමගන්දූෂික වෙයි. ඔහුගේ දූෂිත සෘජු වෙයි. දහමිති ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිඵාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, අවිඤ්ච කවර? අවිඤ්ච සමුදය කවරේ ය? අවිඤ්ච නිරෝධය කවරේ ය? අවිඤ්ච නිරෝධාමිතී ප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්ති, දුක්ඛ දුක්ඛසමුදය දුක්ඛනිරෝධ දුක්ඛනිරෝධාමිතීපටිපදා පිළිබඳ යම් තොදැනීමක් වේ ද, ඇවැත්ති, මේ අවිඤ්ච යි කියනු ලැබේ. ආසුව සමුදයෙන් අවිඤ්චසමුදය වේ. ආසුව නිරෝධයෙන් අවිඤ්ච නිරෝධය වේ. මේ අර්ථවහිමහ ම අවිඤ්ච නිරෝධාමිතී ප්‍රතිපදා වෙයි. එනම් සමවාදධම්ම... සමමාසමාධි යන මේ යි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයඨිශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ අවිඤ්චත් දනී ද, මෙසේ අවිඤ්ච සමුදයත් දනී ද, මෙසේ අවිඤ්ච නිරෝධයත් දනී ද, මෙසේ අවිඤ්ච නිරෝධාමිතී ප්‍රතිපදාවත් දනී ද, හෙතෙම සඵප්‍රකාරයෙන්ම රාහානුශය නැති කොට ප්‍රතිඝානුශයය දුරු කොට අසමි යි දූෂි සද්‍යශ මානානුශය මූලිකව අවිඤ්ච දුරු කොට විඤ්ච උපදවා ඉහානම්සෙහි ම දුක් කෙළවර කරන්නෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මෙතෙකින් ද ආයඨිශ්‍රාවක තෙමේ සමගන්දූෂික වෙයි. ඔහුගේ දූෂිත සෘජු වෙයි. දහමිති ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිඵාණධම්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[15. අවිජ්ජාවාර යි.]

1. සාධාටුසොති බො තෙ භික්ඛූ ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දො අනුමොදො ආයසමනං සාරිපුත්තං උත්තරං පඤ්ඤං ආපුච්ඡං: සීයා පනාටුසො අඤ්ඤාපි පරියායො යථා අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති, උජ්ජගතාස්ස දිට්ඨි, ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනි?

2. සීයා ආටුසො. යතො බො ආටුසො අරියසාවකො ආසවඤ්ච පජානාති, ආසවසමුදයඤ්ච පජානාති, ආසවනිරෝධඤ්ච පජානාති, ආසවනිරෝධගාමිනිං පටිපදඤ්ච පජානාති, එතත්තාවතාපි බො ආටුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජ්ජගතාස්ස දිට්ඨි, ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනි.

3. කතමො පනාටුසො ආසවො? කතමො ආසවසමුදයො? කතමො ආසවනිරෝධො? කතමා ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපදාති? තයො'මෙ ආටුසො අසවා: කාමාසවො භවාසවො අවිජ්ජාසවො, අවිජ්ජාසමුදයා ආසවසමුදයො. අවිජ්ජානිරෝධා ආසවනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨච්චිකො මග්ගො ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපදා - සෙසංවිදා: සම්මාදිට්ඨි සම්මාසංකප්පො සම්මාවාචා සම්මාකම්මනො සම්මාආජ්ඣො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමිධි.

4. යතො බො ආටුසො අරියසාවකො එවං ආසවං පජානාති, එවං ආසවසමුදයං පජානාති, එවං ආසවනිරෝධං පජානාති, එවං ආසවනිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජානාති, සො සබ්බසො රාගානුසං පතාය. පටිස්සානුසං පටිච්චෙනාදො ආසමිති දිට්ඨිමානානුසං සමුහතිනා අවිජ්ජං පතාය විජ්ජං උප්පාදොති දිට්ඨෙව ධම්මෙ දුක්ඛස්සන්තකරො හොති. එතත්තාවතාපි බො ආටුසො අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. උජ්ජගතාස්ස දිට්ඨි, මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො ආගතො ඉමං සද්ධම්මනි.

[16. ආසවමාරො.]

ඉදමවොච ආයසමා සාරිපුත්තො. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දොති.

සම්මාදිට්ඨිසුත්තං නවමං.

[භාණකපෙරානං උද්දනභාෂා:]

දුක්ඛං ජරාමරණං උපාදානං සලායතනං නාමරූපං
විඤ්ඤාණං ඡ්ඡද්දෙ 'කතමං පනාටුසො'වදනකෙ.

ජාති තණ්හා ව චෙදනා අවිජ්ජානො වතුක්කමො
යා වත්තාරිපදෙ 'කතමා පනාටුසො'වදනකෙ.

ආභාරො ව භවො එස්සො සංඛාරො ආසවපඤ්චමො
යො පඤ්චපදෙ 'කතමො පනාටුසො'වදනකෙ.

කතමනි ඡබ්බිධං චුත්තං කතමාති වතුබ්බිධං
කතමො පඤ්චවිධො චුත්තො සබ්බසංඛාතං¹ පඤ්චදස පදාති වාති

1. ඇවැත්ති, 'මැනැවැ'යි ඒ භික්ෂුහු ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සංවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගෙන අනුමොදන ව ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සංවිරයන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහිදු ප්‍රශ්නයක් පූජවුත්ත: ඇවැත්ති, යම් ලෙසෙකින් ආයස්ශ්‍රාවක තෙමේ සමයන්දූෂිත වේ නම් ඔහුගේ දූෂිත සෘජු වේ නම් දහමිහි ගුණ දෑහ පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිජාණධර්මයට පැමිණියේ වේ නම් ඊට තවත් ක්‍රමයෙක් වන්නේ ද?

2. ඇවැත්ති, වන්නේ ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයස්ශ්‍රාවක තෙමේ ආසුචයන් දැනී ද, ආසුචසමුදයන් දැනී ද, ආසුච-නිරොධයන් දැනී ද, ආසුච නිරොධ ගාමිනී ප්‍රතිපදාවන් දැනී ද, ඇවැත්ති, මෙතෙකින් ආයස්ශ්‍රාවක තෙමේ සමයන්දූෂිත වෙයි. ඔහුගේ දූෂිත සෘජු වෙයි. දහමිහි ගුණ දෑහ පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිජාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

3. ඇවැත්ති, ආසුච කවරේ ය? ආසුච සමුදය කවරේ ය? ආසුච නිරොධය කවරේ ය? ආසුච නිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදා කවර? ඇවැත්ති, කාමාසුච, භවාසුච, අවිද්‍යාසුච යයි මේ ආසුච තුනෙකි. අවිද්‍යා සමුදයෙන් ආසුච සමුදය වේ. අවිද්‍යා නිරොධයෙන් ආසුච නිරොධය වේ. මේ අරිඤ්ඤිමය ආසුච නිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදා වෙයි. එනම්: සමමාදිට්ඨි සමමාසකිකාය, සමමාවාසා, සමමාකමමනා, සමමාආජීව, සමමාවායාම, සමමාසති, සමමාසමාධි යන මේ යි.

4. ඇවැත්ති, යම් කලෙක පටන් ආයස්ශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ ආසුචන් දැනී ද, මෙසේ ආසුච සමුදයන් දැනී ද, මෙසේ ආසුච නිරොධයන් දැනී ද, මෙසේ ආසුච නිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදාවන් දැනී ද, හෙතෙම සම්ප්‍ර-කාරයෙන් ම රාගානුශය දුරු කොට ප්‍රතිශානුශයය දුරු කොට අසීරි යි දූෂිත සද්‍රශ මානානුශය මූලිකුප්‍රවා අවිද්‍යාව පහ කොට විද්‍යාව උපදවා ඉහාතමයෙහි ම දුක් කෙලවර කරන්නෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මෙතෙකින් ආයස්ශ්‍රාවක තෙමේ සමයන්දූෂිත වෙයි. ඔහුගේ දූෂිත සෘජු වෙයි. දහමිහි ගුණ දෑහ පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ මේ නිජාණධර්මයට පැමිණියේ වෙයි.

[16. ආසවමාරසි.]

ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සංවිරයන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු වූ ඒ භික්ෂුහු ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සංවිරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව මැනවැයි පිළිගත්හ.

සමමාදිට්ඨි සූත්‍රය නවවැනි යි.

[පාණනිකතරුන්ගේ උද්‍යානාථා:]

දුක්ඛං, ජරාමරණං, උපාදානං, සලායතනං, නාමරූපං, විඤ්ඤාණං යන සපදයෙහි 'කතමං පනාට්ඨසෝ'යි පවසන වචනය වෙයි.

ජාති, තණ්හා, වෙදනා, අවිජ්ජා, විසින් වතුන්කුම වූ සිටුපදයෙහි 'කතමා පනාට්ඨසෝ'යි පවසන වචනය වෙයි.

ආභාරො, භවො, එසසො, සබ්බාරො, පස්වන ආසවො යන පදපසෙහි 'කතමො පනාට්ඨසෝ' යි පවසන වචනය වෙයි.

'කතමං' යි කියු පද සවැදූරුමි ය. 'කතමා'යි කියු පද සිටු වැදූරුමි ය. 'කතමො' යි කියු පද පස්වැදූරුමි ය. සියලු සබ්බාවන්ගේ පදයෝ පසලොස් දෙනෙකි.

1 1. 10.

සතිපට්ඨානසූතං.

1. එවං මෙ සුභං ඵංහං සමයං භගවා කුරුසු විහරති කම්මාසං-
දම්මං නාම කුරුතං නිගමො. තත්ත ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙත්ති:
භික්ඛවොති. තදනෙත්ති හෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොත්ථං. භගවා
එතදවොච:

2. ඵකායනො අයං භික්ඛවෙ මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොක-
පරිද්දවානං සමතික්කමාය උක්ඛද්දෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අභිගමාය
නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය - යදිදං වත්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ
වත්තාරො ?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආතාපී
සම්පජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. චෙදනාසු
චෙදනානුපස්සී විහරති ආතාපී සම්පජානො සතිමා විනයො ලොකෙ
අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. විහෙත විත්තානුපස්සී විහරති ආතාපී සම්පජානො
සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී
විහරති ආතාපී සම්පජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

[උදෙඳසමාරො.]

(1. කායානුපස්සනාසතිපට්ඨානං.)

කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ?

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමූලගතො වා සුඤ්ඤගාර
ගතො වා නිසිදති පලලඞ්කං ආභුජිත්වා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං
උපට්ඨපෙත්වා, සො සතොව අස්සසති, සතො පස්සසති. දිඝං වා අස්සසනො
දිඝං අස්සසාමිති පජානාති. දිඝං වා පස්සසනො දිඝං පස්සසාමිති පජා-
නාති. රසං වා අස්සසනො රසං අස්සසාමිති පජානාති. රසං වා
පස්සසනො රසං පස්සසාමිති පජානාති. සබ්බකායපට්ඨංචෙදී අස්ස-
සිස්සාමිති සික්ඛති. සබ්බකායපට්ඨංචෙදී පස්සසිස්සාමිති සික්ඛති.
පස්සමහං කායසංඛාරං අස්සසිස්සාමිති සික්ඛති. පස්සමහං කායසංඛාරං
පස්සසිස්සාමිති සික්ඛති.

1. 1. 10.

සතිපට්ඨාන සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුරු ජනපදයෙහි කල්මාෂදමා නම් වූ කුරුල්ලියන්ගේ නියම් ගමනි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි'යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. 'පිත්තවුන් වහන්සැ'යි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

2. මහණෙනි, සත්ත්වයන්ගේ පිරිසුදු බව පිණිස ශෝකපරිදේවයන්ගේ ඉක්මනිම පිණිස දුක් දොමනස් නැති කිරීම පිණිස ආයඝිආමාබ්බිකමාගී යට පැමිණීම පිණිස, නිවන් සාක්ෂාත් කිරීම පිණිස මේ එකායනමාගී-යෙක් වෙයි. එනම් සතර සතිපට්ඨානයෝ යි. කවර සතරෙක යත්:

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ (1) කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමයක් ප්‍රඥ ඇති ව, සිහි ඇති ව කායසංඛ්‍යාතලෝකයෙහි අභිධ්‍යාව හා දොමනස සන්සිදුවා ගෙන රූපකයෙහි කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කෙරේ. (2) කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමයක් ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇති ව වේදනාසංඛ්‍යාතලෝකයෙහි අභිධ්‍යාව හා දොමනස සන්සිදුවා ගෙන වේදනාවන්හි වේදනාව නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කෙරේ. (3) කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමයක් ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇති ව චිත්තසංඛ්‍යාත ලෝක-යෙහි අභිධ්‍යාව හා දොමනස සන්සිදුවා ගෙන සිතෙහි සිත නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කෙරේ. (4) කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමයක් ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇති ව ඛණිකාසංඛ්‍යාතලෝකයෙහි අභිධ්‍යාව හා දොමනස සන්සිදුවා ගෙන ඛණියෙහි ඛණියන් නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කෙරේ (යනු හි).

[උදෙසචාරය නිමසේ ය.]

(1. කායානුපස්සනාසතිපට්ඨානයා)

මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් කයෙහි කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කෙරේ ද?

1. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ අරණ්‍යයකට ගියේ හෝ රුක්මුලකට ගියේ හෝ ශුන්‍යාගාරයකට ගියේ හෝ පලක් බැඳ ශරීරය සෘජු කොට තබා ගෙන සිටිය කම්මානාතිමුඛ කොට ගෙන හිඳිසි. තෙතෙමේ සිහි ඇත්තේ ම ආශ්වාස කරයි. සිහි ඇත්තේ ම ප්‍රශ්වාස කරයි. දීඝී කොට හෝ ආශ්වාස කරන්නේ දීඝී කොට ආශ්වාස කෙරෙමි යි දනිති. දීඝී කොට හෝ ප්‍රශ්වාස කරන්නේ දීඝී කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි දනිති. හ්‍රස්ව කොට හෝ ආශ්වාස කරන්නේ හ්‍රස්ව කොට ආශ්වාස කෙරෙමි යි දනිති. හ්‍රස්ව කොට හෝ ප්‍රශ්වාස කරන්නේ හ්‍රස්ව කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි දනිති. සියලු ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කය ප්‍රකට කරන්නේ ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මෙයි. සියලු ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කය ප්‍රකට කරන්නේ ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මෙයි. (ඖදාරික) ආශ්වාසප්‍රශ්වාස කය සන්තිද්‍රවමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මෙයි. ආශ්වාසප්‍රශ්වාස කය සන්තිද්‍රවමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මෙයි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දුකෙධා භමකාතෙ වා භමකාරනෙතවාසී වා දිඝං වා අඤ්ඡන්තො දිඝං අඤ්ඡාමිති පජානාති, රසං වා අඤ්ඡන්තො රසං අඤ්ඡාමිති පජානාති, ඵලමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු දිඝං වා අසසන්තො දිඝං අසසාමිති පජානාති. -පෙ- පසංගතං කායසංඛාරං පසංගිසාමිති සික්ඛති. ඉති අජඤ්ඤානං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති, ඛේදා වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. අජඤ්ඤානඛේදා වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. සමුදයධම්මානුපස්සී වා කායසම්මං විහරති, වයධම්මානුපස්සී වා කායසම්මං විහරති, සමුදයවයධම්මානුපස්සී වා කායසම්මං විහරති, අඤ්ඤා කායොති වා පනස්ස සත් පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤ්ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය, අනිස්සිතො ව විහරති, න ව කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. ඵලමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති.

[1. ආනාපානසංඛං.]

2. සුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ගච්ඡන්තො වා ගච්ඡාමිති පජානාති, සිතො වා සිතොමිති පජානාති, නිසින්නො වා නිසින්නොමිති පජානාති, සයානො වා සයානොමිති පජානාති, යථා යථා වා පනස්ස කායො පණ්ණිතිතො හොති තථා තථා නං පජානාති. ඉති අජඤ්ඤානං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති, ඛේදා වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. අජඤ්ඤාන ඛේදා වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. සමුදයධම්මානුපස්සී වා කායසම්මං විහරති, වයධම්මානුපස්සී වා කායසම්මං විහරති, සමුදයවයධම්මානුපස්සී වා කායසම්මං විහරති. අඤ්ඤා කායොති වා පනස්ස සත් පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤ්ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය, අනිස්සිතො ව විහරති, න ව කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. ඵලමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති.

[2. ඉරියාපථසංඛං.]

3. සුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු අභිකක්කන්තෙ පටිකක්කන්තෙ සමපජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී හොති, සමම්ඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති, සංඝාටිපත්තවිවරධාරණෙ සමපජානකාරී හොති, අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී හොති, උච්චාරපස්සාවකමෙව සමපජානකාරී හොති, ගතෙ සිතෙ නිසින්නෙ සුතෙන් ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හිනාවෙ සමපජානකාරී හොති. ඉති අජඤ්ඤානං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති -පෙ- ඵලමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති.

[3. සමපජඤ්ඤාසංඛං.]

මහණෙනි, යම් සේ දැන වූ ලියන වස්තුවක් හෝ ලියන වස්තුවක් අතවැස්සක් හෝ දිසි කොට අදින්නේ දිසි කොට අදින්නේ දැන ගනී ද, ප්‍රසව කොට හෝ අදින්නේ ප්‍රසව කොට අදින්නේ දැන ගනී ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම දිසි කොට ආශ්වාස කරන්නේ දිසි කොට ආශ්වාස කෙරෙමි දැන ගනී... ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසයන් සන්තිද්‍රව්ණ් ප්‍රශ්වාස කරන්නේ දිසි හික්මෙයි. මෙසේ නමාගේ ආශ්වාසප්‍රශ්වාස කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කරයි. මේරමාගේ ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසකයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කරයි තමාගේත් මේරමාගේත් ආශ්වාසප්‍රශ්වාසකයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කරයි. ආශ්වාසප්‍රශ්වාසකයෙහි උභයතනිය නුවණින් බලන සුදු ව හෝ වාසය කරයි. ආශ්වාසප්‍රශ්වාසකයෙහි විනාශය නුවණින් බලන සුදු ව හෝ වාසය කරයි. ආශ්වාසප්‍රශ්වාසකයෙහි උභයතනිය හා විනාශය නුවණින් බලන සුදු ව හෝ වාසය කරයි. ඔහුට 'ආශ්වාසප්‍රශ්වාසකය පමණක් ඇතැ'යි සිහි එළඹ සිටියේ වෙයි. එය හුදෙක් (මතුමන්ගෙහි) නැණ වැඩීම පිණිස සිහි වැඩීම පිණිස වෙයි. තෘෂ්ණාදූෂි ඇසුරු නොකෙළේ වාසය කරයි. සකකි ලොකයෙහි රූපාදි කිසිවක් මමය මාගේ ය යි නො ගනියි. මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් බලන සුදු ව (කම්මෙන් වඩමින්) වාසය කරයි.

[1. ආනාපාන පබ්බ සි.]

2. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ යන්නේ හෝ යම් සි සමාස්තප්‍රඥයෙන් දැන ගනියි. සිටියේ හෝ සිටියේම වෙමිසි දැන ගනියි. හුන්නේ හෝ හුන්නේම වෙමිසි දැන ගනියි. පහන්නේ හෝ හෝතෙම වෙමිසි දැන ගනියි. ඔහුගේ කය යම් යම් සේ පිහිටියේ ද එසේ එසේ දැනගනියි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කෙරෙයි. අනුන්ගේ කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කෙරෙයි. තමාගේ හෝ පරාගේ හෝ කයෙහි කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කෙරෙයි. කයෙහි ගවගැන්ම බලන සුදු ව හෝ වාසය කෙරෙයි. කයෙහි විනාශය නුවණින් බලන සුදු ව හෝ වාසය කෙරෙයි. කයෙහි හටනැතිම හා විනාශය නුවණින් බලන සුදු ව හෝ වාසය කෙරෙයි 'ඉරියවු කය පමණක් ඇතැ'යි ඔහුගේ සිහිය හුදෙක් ඥානය වැඩීම පිණිස සිහිය වැඩීම පිණිස එළඹ සිටියේ වෙයි. තෘෂ්ණා දූෂි ඇසුරු නොකෙළේ වෙසෙයි. ලොකයෙහි කිසිවක් මම ය මාගේ ය යි නො ගනියි. මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කරයි.

[2. ඉරියවු පබ්බ සි.]

3. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ පෙරට යාමෙහි පෙරලා ඊමෙහි නුවණින් දැන කරන සුදු වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි අනුදිග් බැලීමෙහි නුවණින් දැන කරන සුදු වෙයි. අත් පා හැකිලීමෙහි අත් පා දිගුකිරීමෙහි නුවණින් දැන කරන සුදු වෙයි. සහල, පා, සිවුරු දූරමෙහි නුවණින් දැන කරන සුදු වෙයි. බිදීමෙහි පිමෙහි කැමෙහි රස විඳීමෙහි නුවණින් දැන කරන සුදු වෙයි. මලමු පහකිරීමෙහි නුවණින් දැන කරන සුදු වෙයි. යාමෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිදීමෙහි නිදිවැරීමෙහි බිණීමෙහි නිහඬ වීමෙහි නුවණින් දැන කරන සුදු වෙයි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුදු ව වෙසෙයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් බලන සුදු ව වාසය කරයි.

[3. සම්පජ්ඣානාපබ්බ සි.]

4. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමේව කායං උද්ධං පාදතලා අබො කෙසමන්තකා තවපරියන්තං පූරං නාතපසකාරස්ස අසුචිතො පච්ච-
වෙකකති: අජථ ඉමසමිං කායෙ කෙසා ලොමා නබා දන්තා තවො මංසං
නහාරු අට්ඨි අට්ඨිමිඤ්ඤං¹ වක්කා හදයං යකනං කිලොමකං පිහකං පප්ඨාසං
අන්තං අන්තගුණං උදරියං කර්මසං පිත්තං සෙමනං පුබ්බො ලොහිතං
සෙදෙ මෙදෙ අස්සු වසා බෙලො සිඛ්ඝාණිකා ලසිකා මුත්තනති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උභතොමුඛා මුතොලී² පූරා නානාවිහිතස්ස
බඤ්ඤස්ස-සෙය්‍යථිදං: සාලිතං විහිතං මුග්ගානං මාසානං නිලානං
තණ්ඩුලානං, තමෙන වක්ඛුමා පුරිසො මුඤ්ඤිතො පච්චවෙකකය්‍ය: ඉමෙ
සාලි ඉමෙ විහි ඉමෙ මුග්ගා ඉමෙ මාසා ඉමෙ නිලා ඉමෙ තණ්ඩුලාති,
ඵචමේව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමේව කායං උද්ධං පාදතලා අබො
කෙසමන්තකා තවපරියන්තං පූරං නාතපසකාරස්ස අසුචිතො පච්චවෙකකති:
අජථ ඉමසමිං කායෙ කෙසා ලොමා නබා දන්තා තවො මංසං නහාරු
අට්ඨි අට්ඨිමිඤ්ඤං වක්කා හදයං යකනං කිලොමකං පිහකං පප්ඨාසං අන්තං
අන්තගුණං උදරියං කර්මසං පිත්තං සෙමනං පුබ්බො ලොහිතං සෙදෙ මෙදෙ
අස්සු වසා බෙලො සිඛ්ඝාණිකා ලසිකා මුත්තනති. ඉති අජ්ඣත්තං වා කායෙ
කායානුපස්සි විහරති -පෙ- ඵචමේ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි
විහරති.

[4. පථිකතුලමනසිකාරපබ්බං.]

5. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමේව කායං යථාසිතං යථාපණ්ණි-
තිතං බාහුසො පච්චවෙකකති: අජථ ඉමසමිං කායෙ පඨවිබාහු ආපොබාහු
තෙජෝබාහු වායොබාහුති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දකෙබ්බා ගොඝාතකො
වා ගොඝාතකන්තවාසී වා ගාමිං වබ්බො වාහුමමහාපපේ බිලසො පටි-
විහජ්ඣො නිසින්නො අස්ස, ඵචමේව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමේව කායං
යථාසිතං යථාපණ්ණිතිතං බාහුසො පච්චවෙකකති: අජථ ඉමසමිං කායෙ
පඨවිබාහු ආපොබාහු තෙජෝබාහු වායොබාහුති. ඉති අජ්ඣත්තං වා කායෙ
කායානුපස්සි විහරති -පෙ- ඵචමේ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි
විහරති.

(5. බාහුමනසිකාරපබ්බං.)

[නවසිවලිකාපබ්බං:]

6. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පස්සෙය්‍ය සරිරං සිව්වි-
කාය ඡර්ඝිතං ඵකාගමනං වා දම්හමනං වා ත්ඛමනං වා උද්ධුමාතකං
විනිලකං විපුබ්බකජාතං, සො ඉමමේව කායං උපසංහරති: 'අයමේ බො
කායො ඵචා ධමමො ඵචමොථී ඵචා අනතින්තා'ති. ඉති අජ්ඣත්තං වා
කායෙ කායානුපස්සි විහරති බභිද්ධා වා කායෙ කායානුපස්සි විහරති,
අජ්ඣත්තබභිද්ධා වා කායෙ කායානුපස්සි විහරති. සමුදයධම්මානුපස්සි වා
කායසමිං විහරති. වයධම්මානුපස්සි වා කායසමිං විහරති සමුදයවයධම්මානු-
පස්සි වා කායසමිං විහරති. අජ්ඣකායොති වා පනස්ස සත් පච්චුප්පට්ඨිතා
ගොති යාවදෙව ඤ්ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අතිස්සිතො ච විහරති.
නච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. ඵචමේ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි
විහරති. (1)

1. අට්ඨිමිඤ්ඤා, බහු.

2. මුතොලී, කසථි. මුතොලී, PTS

4. තවද මහණෙනි, මහණ තෙම පාදතලයෙන් උඩ කෙසෙත් යට සම තිම් කොට නානාවිධ අශූචියෙන් පිරුණු මේ ශරීරය ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කරයි: මේ ශරීරයෙහි කෙස් ඇත. මේ ශරීරයෙහි ලොම් ඇත. නිය, දත්, සම්, මස්පිඩු, තහර, ඇට, ඇටමිදුලු, චක්‍රානු, හදමස්, අක්මාව, දළඹුව, බඩදිව, පෙණහැලි, බඩවැල, අතුණු භහන, නො පැසුණු අහර, පැසුණු අහර (අසුම්), පිත්, සෙම්, සැරව, ලේ, ඛනදිය, මේදතෙල්, කඳුළු, වූරුණුතෙල්, කෙළ, සොටු, සදම්මිදුලු මු, ඇතැයි.

මහණෙනි, දෙපස මුව ඇති මල්ලක් ඇල්, වී, මුං මැ, තල, සහල් යන නත්තැදුරුම ධාන්‍යයෙන් පිරුණේ වේද, ඇස් පෙණෙන පුරුමයෙක් ඒ මේ මල්ල ලිහා මේ ‘ඇල්ය, මේ වීය, මේ මුංය, මේ මැය, මේ තලය, මේ හාල්ය’ යි යම්සේ ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කරන්නේද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම පාදතලයෙන් උඩ කෙසෙත් යට සම තිම් කොට නානාවිධ අශූචියෙන් පිරුණු මේ ශරීරය ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කරයි: මේ ශරීරයෙහි කෙස්, ලොම්, නිය, දත්, සම්, මස්පිඩු, තහර, ඇට ඇටමිදුලු, චක්‍රානු, හදමස්, අක්මාව, දළඹුව, බඩදිව, පෙණහැලි, බඩවැල, අතුණු-භහන, නො පැසුණු අහර, අසුම්, පිත්, සෙම, සැරව, ලේ, ඛනදිය, මේද-තෙල්, කඳුළු, වසාතෙල්, කෙළ, සොටු, සදම්මිදුලු, මු ඇතැයි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි.

[4. පටිකකුලමනසිකාරපබ්බ සි.]

5. තවද මහණෙනි, මහණ තෙම සිටි පරිදි පිහිටි පරිදි මේ කය ම ධාතු වශයෙන් ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කරයි: මේ කයෙහි පඨවිධාතු ඇත. ආපොඛාතු, තෙජොඛාතු, වායොඛාතු ඇතැයි. මහණෙනි, යම්සේ දක්‍ෂ්‍ය නොසාවකයෙන් හෝ ගොසාවකයකුගේ අතවැසියෙක් හෝ ගවදෙනක මරු සතර මංසනියෙක කොටස් වශයෙන් වෙන් වෙන් කොට බෙදා හුන්නේ යම්සේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙම සිටි පරිදි පිහිටි පරිදි මේ කය ධාතු වශයෙන් සලකා බලයි. මේ කයෙහි පඨවිධාතු, ආපොඛාතු, තෙජොඛාතු, වායොඛාතු ඇතැයි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි.

[5. ධාතූමනසිකාරපබ්බ සි.]

(නවසිවපිකාපබ්බය:)

6. තවද මහණෙනි, මහණ තෙම සොහොනෙහි හැරැපි මල එක් දවස් වූ හෝ මල දෙදවස් වූ හෝ තුන් දවස් වූ හෝ දිවුහු නිල් වූ හටගත් පුයා ඇති සිරුරක් යම්සේ දන්නේ ද, හෙතෙම මේ (තමාගේ) ශරීරය ඒ මාතශරීරය හා එලවා සසඳා බලන්නේ ය: ‘මේ ශරීරයත් මේබඳු සංභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලුය. මේබඳු සංභාවය නො ඉක්ම වූයේ’ යි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි. (1)

7. පුනච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙය්‍යස්‍ය සරීරං සිවච්ඡිකාය ඡඤ්චිතං කාසකති වා ඛජ්ජමානං භූලලෙති වා ඛජ්ජමානං ගිජ්ජෙකති වා ඛජ්ජමානං සුපාතෙති වා ඛජ්ජමානං සීනාලෙති වා ඛජ්ජමානං විවිධෙති වා පාණ්කජානෙති ඛජ්ජමානං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමිධි බො කායො එවං ධම්මො එවමහාපී එතං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣන්තං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. -පෙ- එවමිධි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති. (2)

8. පුනච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙය්‍යස්‍ය සරීරං සිවච්ඡිකාය ඡඤ්චිතං අට්ඨිකසංඛලිකං සමංසලොභිතං නභාරුසමඛකිං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමිධි බො කායො එවං ධම්මො එවමහාපී එතං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣන්තං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. -පෙ- එවමිධි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති. (3)

9. පුනච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙය්‍යස්‍ය සරීරං සිවච්ඡිකාය ඡඤ්චිතං අට්ඨිකසංඛලිකං නිමමංසලොභිතමකිත්තං නභාරුසමඛකිං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමිධි බො කායො එවං ධම්මො එවමහාපී එතං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣන්තං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. -පෙ- එවමිධි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති. (4)

10. පුනච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙය්‍යස්‍ය සරීරං සිවච්ඡිකාය ඡඤ්චිතං අට්ඨිකසංඛලිකං අපගගමංසලොභිතං නභාරුසමඛකිං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමිධි බො කායො එවං ධම්මො එවමහාපී එතං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣන්තං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. -පෙ- එවමිධි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති. (5)

11. පුනච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙය්‍යස්‍ය සරීරං සිවච්ඡිකාය ඡඤ්චිතං - අට්ඨිකාති අපගගසමඛකාති දිසා විදිසාසු විනික්ඛන්තාති අඤ්ඤාන හත්ථට්ඨිකං අඤ්ඤාන පාදට්ඨිකං අඤ්ඤාන ජක්ඝට්ඨිකං අඤ්ඤාන උෞරට්ඨිකං අඤ්ඤාන කථට්ඨිකං අඤ්ඤාන පිට්ඨිකණ්ටකං අඤ්ඤාන සිසකට්ඨානං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමිධි බො කායො එවං ධම්මො එවමහාපී එතං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣන්තං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. -පෙ- එවමිධි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති. (6)

12. පුනච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙය්‍යස්‍ය සරීරං සිවච්ඡිකාය ඡඤ්චිතං - අට්ඨිකාති සෙනාති සංඛට්ඨණ්ණුපට්ඨිනාති, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමිධි බො කායො එවං ධම්මො එවමහාපී එතං අනතීතොති. ඉති අජ්ඣන්තං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති. -පෙ- එවමිධි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති. (7)

7. තවද, මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි ලු කවුඩන් විසින් හෝ කහු ලබන උස්සන් විසින් හෝ කහු ලබන ගිජුලිනිණියන් විසින් හෝ කහු ලබන ඉතකයන් විසින් හෝ කහු ලබන සිවලුන් විසින් හෝ කහු ලබන නොයෙක් ප්‍රාණීන් විසින් හෝ කහු ලබන මල සිරුරක් යම්සේ දක්නේ ද, හෙතෙමේ මේ ම කය ඒ කය හා ඵලවා සසදා බලයි: 'මේ කයත් මේබදු ස්වභාවය ඇත්තේ ය, මෙසේ වන සුලු ය, මේබදු ස්වභාවය නො ඉක්මවුයේ ය'යි මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපසයි ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි. (2)

8 තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි ලු ලේමස් සහිත වූ නහරින් බැදුණා වූ ඇටසැකිල්ලක් වූ මිනියක් යම්සේ දක්නේ ද, හෙතෙමේ මේ කය ඵය හා ඵලවා සසදා බලයි: 'මේ කයත් මේබදු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලු ය. මේ ස්වභාවය නො ඉක්මවුයේ ය' යි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපසයි ව වාසය කරයි:... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපසයි ව වාසය කරයි. (3)

9. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි ලු මස් රහිත ලේ කැවිරුණු තහරින් බැදුණු ඇට සැකිල්ලක් වූ මිනියක් යම්සේ දක්නේ ද, හෙ තෙමේ මේ කය ඵය හා ඵලවා සසදා බලයි: 'මේ කයත් මේබදු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලු ය. මේ ස්වභාවය නො ඉක්මවුයේ ය' යි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපසයි ව වාසය කරයි:... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපසයි ව වාසය කරයි. (4)

10 තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි ලු මස් ලේ නැති නහරින් බැදුණු ඇට සැකිල්ලක් වූ මිනියක් යම්සේ දක්නේ ද, හෙතෙමේ මේ කය ඵය හා ඵලවා සසදා බලයි: 'මේ කයත් මේබදු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලු ය. මේ ස්වභාවය නො ඉක්මවුයේ ය' යි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපසයි ව වාසය කරයි. ...මහණෙනි මෙසේත් මහණතෙම, කයෙහි කායානුපසයි ව වාසය කරයි. (5)

11. තව ද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි ලු නහර බැදුම් නැති අන් දෙසෙකින් අන්ඇටය ද අන් දෙසෙකින් පාඇටය ද අන් දෙසෙකින් කෙණ්ඩාඇටය ද අන් දෙසෙකින් කළවාඇටය ද අන් දෙසෙකින් කටිඇටය ද අන් දෙසෙකින් පිටකටුව ද අන් දෙසෙකින් ගිස් කබල දැයි දිසානුදිසාවන්හි විසුරුණු ඇටසැකිල්ල යම්සේ දක්නේ ද, හෙතෙමේ මේ කය ඵය හා ඵලවා සසදා බලයි: 'මේ කයත් මේබදු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලු ය මේ ස්වභාවය නො ඉක්මවුයේ ය' යි. මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපසයි ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපසයි ව වාසය කරයි. (6)

12. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි ලු සක් පැහැ බදු සුදු ඇට යුත් ශරීරයක් යම් සේ දක්නේ ද, හෙතෙමේ මේ කය ම ඒ කය හා ඵලවා සසදා බලයි: 'මේ ශරීරයත් මේබදු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලු ය. මේබදු ස්වභාවය නො ඉක්මවුයේ ය'යි මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපසයි ව වාසය කරයි. . මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපසයි ව වාසය කරයි. (7)

13. පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසේය්‍ය්‍ය සරිරං සිව්විකාය ඡඩ්ඛිතං- අට්ඨිකානි පුඤ්ජකිතානි තෙරෙවසසිකානි, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: ‘අයමපි බො කායො එවං ධම්මො එවමනාපි එතං අනතීතො’ති. ඉති අජ්ඣන්තං වා කායෙ කායානුපසසි විහරති. -පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසසි විහරති. (8)

14. පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසේය්‍ය්‍ය සරිරං සිව්විකාය ඡඩ්ඛිතං- අට්ඨිකානි පුනිති වුණ්ණකජාතානි, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: ‘අයමපි බො කායො එවං ධම්මො එවමනාපි එතං අනතීතො’ති. ඉති අජ්ඣන්තං වා කායෙ කායානුපසසි විහරති. -පෙ- එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසසි විහරති. (9)

එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසසි විහරති.

[කායානුපසසනා සතිපට්ඨානං]

(2. වෙදනානුපසසනා සතිපට්ඨානං:)

කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදනාසු වෙදනානුපසසි විහරති?

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛං වෙදනං වෙදියමානො ‘සුඛං වෙදනං වෙදියාමි’ති පජානාති. දුක්ඛං වෙදනං වෙදියමානො ‘දුක්ඛං වෙදනං වෙදියාමි’ති පජානාති. අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියමානො ‘අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියාමි’ති පජානාති. සාමිසං වා සුඛං වෙදනං වෙදියමානො ‘සාමිසං සුඛං වෙදනං වෙදියාමි’ති පජානාති. නිරුමිසං වා සුඛං වෙදනං වෙදියමානො ‘නිරුමිසං සුඛං වෙදනං වෙදියාමි’ති පජානාති. සාමිසං වා දුක්ඛං වෙදනං වෙදියමානො ‘සාමිසං දුක්ඛං වෙදනං වෙදියාමි’ති පජානාති. නිරුමිසං වා දුක්ඛං වෙදනං වෙදියමානො ‘නිරුමිසං දුක්ඛං වෙදනං වෙදියාමි’ති පජානාති. සාමිසං වා අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියමානො ‘සාමිසං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියාමි’ති පජානාති. නිරුමිසං වා අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියමානො ‘නිරුමිසං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියාමි’ති පජානාති. (1-9)

ඉති අජ්ඣන්තං වා වෙදනාසු වෙදනානුපසසි විහරති. බහිද්ධා වා වෙදනාසු වෙදනානුපසසි විහරති. අජ්ඣන්තබහිද්ධා වා වෙදනාසු වෙදනානුපසසි විහරති. සමුදයධම්මානුපසසි වා වෙදනාසු විහරති වයධම්මානුපසසි වා වෙදනාසු විහරති. සමුදයවයධම්මානුපසසි වා වෙදනාසු විහරති. අත්ථි-වෙදනානි වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පත්ඤානිමත්තාය. අතිස්සිතො ව විහරති. න ච කිංඤ්ච ලොකෙ උපාදියති.

එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදනාසු වෙදනානුපසසි විහරති.

[වෙදනානුපසසනා සතිපට්ඨානං.]

13. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සොහොනෙහි ලී අවුරුදු ගණන් ඉක්මනිය පුඤ්ජිකාන (තැන තැන රැස්) වූ ඇට කැබලි ඇති... ශරීරයක් යම්සේ දන්නේ ද, හෙතෙමේ මේ කය ම ඒ කය හා ඵලවා සසද බලයි: 'මේ ශරීරයත් මෙබඳු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලු ය. මෙබඳු ස්වභාවය නො ඉක්මවුයේ යැ' යි මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපස්සි ව වාසය කරයි. ... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපස්සි ව වාසය කරයි. (8)

14. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ කුණු වූ කුඩු වූ සොහොනෙහි ලී ඇට ගොඩක් වූ ශරීරයක් යම් සේ දන්නේ ද, හෙතෙමේ මේ කය ම ඒ කය හා ඵලවා සසද බලයි: මේ කයත් මෙබඳු ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙසේ වන සුලු ය. මේ ස්වභාවය නො ඉක්මවුයේ යැ' යි මෙසේත් තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපස්සි ව වාසය කරයි... මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපස්සි ව වාසය කරයි. (9)

මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපස්සි ව වාසය කරයි.

[කායානුපස්සනා සතිපට්ඨාන සි.]

(2. වෙදනානුපස්සනා සතිපට්ඨානය.)

මහණෙනි, මහණ හෙමේ කෙසේ නම් වෙදනාවන්හි වෙදනාවන් නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කෙරේ ද ?

1. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ සැප වෙදනාවක් විදින්නේ සැප වෙදනාවක් විදිමි යි (සමාසක් පුඤ්චෙන්) දනී. දුක් වෙදනාවක් විදින්නේ දුක් වෙදනාවක් විදිමි යි දනී. නො දුක් නො සැප වෙදනාවක් විදින්නේ නො දුක් නො සැප වෙදනාවක් විදිමි යි දනී. ආමිස(පස්කම් ගුණ) සහිත සුඛවෙදනාවක් විදින්නේ සාමිසසුඛවෙදනාවක් විදිමි යි දනී. ආමිස-රහිත සුඛවෙදනාවක් හෝ විදින්නේ නිරුමිසසුඛවෙදනාවක් විදිමි යි දනී. සාමිසදුක්ඛවෙදනාවක් හෝ විදින්නේ සාමිසදුක්ඛ වෙදනාවක් විදිමි යි දනී. නිරුමිසදුක්ඛවෙදනාවක් හෝ විදින්නේ නිරුමිසදුක්ඛවෙදනාවක් විදිමි යි දනී. සාමිස නො දුක් නො සැප වෙදනාවක් හෝ විදින්නේ සාමිස නො දුක් නො සැප වෙදනාවක් විදිමි යි දනී. නිරාමිස නො දුක් නො සැප වෙදනාවක් හෝ විදින්නේ නිරාමිස නො දුක් නො සැප වෙදනාවක් විදිමි යි දනී. (1-9)

මෙසේ තමා පිළිබඳ වෙදනාවන්හි වෙදනා නුවණින් බලන සුලු ව හෝ වාසය කරයි. අනුත් පිළිබඳ වෙදනාවන්හි වෙදනා නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි. තමන් පිළිබඳ වූ හෝ අනුත් පිළිබඳ වූ හෝ වෙදනාවන්හි වෙදනා නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කරයි. වෙදනාවන්හි හටගැනීම නුවණින් බලන සුලු ව හෝ වාසය කරයි. වෙදනාවන්හි විනාශය නුවණින් බලන සුලු ව හෝ වාසය කරයි වෙදනාවන්හි හටගැනීම හා නැසීම නුවණින් බලන සුලු ව හෝ වාසය කරයි හුදෙක් වෙදනාව පමණක් ඇතැයි ඔහුගේ සිහිය නුවණ වැඩිම පිණිස සිහිය වැඩිම පිණිස ඵලම් සිටියේ වෙයි. කාමණ දෘෂ්ටි ඇසුරු නො කෙළේ ද වෙසෙයි වෙදනාසංවිණාන ලොකයෙහි නිසිවක් 'මම ය මාගේ ය' යි නො ගනී යි.

මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ වෙදනාවන්හි වෙදනානුපස්සි ව වාසය කරයි.

[වෙදනානුපස්සනා සතිපට්ඨාන සි.]

(3. විතනානුපක්ඝනාසතිපට්ඨානං.)

කථංඤ්ව භික්ඛවෙ භික්ඛු විතෙන විතනානුපක්ඝි විතරති ?

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සරුතං වා විතනං සරුතං විතතනති පජානාති. විතරුතං වා විතනං විතරුතං විතතනති පජානාති. සද්දෙසං වා විතනං සද්දෙසං විතතනති පජානාති. විතද්දෙසං වා විතනං විතද්දෙසං විතතනති පජානාති සමොහං වා විතනං සමොහං විතතනති පජානාති. විතමොහං වා විතනං විතමොහං විතතනති පජානාති. සංඛින්නං වා විතනං සංඛින්නං විතතනති පජානාති. වික්ඛින්නං වා විතනං වික්ඛින්නං විතතනති පජානාති. මහග්ගතං වා විතනං මහග්ගතං විතතනති පජානාති. අමනග්ගතං වා විතනං අමනග්ගතං විතතනති පජානාති සඋත්තරං වා විතනං සඋත්තරං විතතනති පජානාති. අනුත්තරං වා විතනං අනුත්තරං විතතනති පජානාති. සමාතිතං වා විතනං සමාතිතං විතතනති පජානාති. අසමාතිතං වා විතනං අසමාතිතං විතතනති පජානාති. විට්ඨතං වා විතනං විට්ඨතං විතතනති පජානාති. අවිට්ඨතං වා විතනං අවිට්ඨතං විතතනති පජානාති. (1-16)

ඉති අර්ඝ්ඛතනං වා විතෙන විතනානුපක්ඝි විතරති. බහිද්ධා වා විතෙන විතනානුපක්ඝි විතරති. අර්ඝ්ඛතනබහිද්ධා වා විතෙන විතනානුපක්ඝි විතරති. සමුදයබලමානුපක්ඝි වා විතනාසමි. විතරති. වසබලමානුපක්ඝි වා විතනාසමි. විතරති. සමුදයවෘත්තමානුපක්ඝි වා විතනාසමි. විතරති. අප්පි විතතනති වා පනස්ස සභි පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤ්ඤාමනනාය පනිස්සතිමනනාය. අතිස්සිතො ව විතරති. න ච කිංඤ්චි ලොකෙ උපාදිංති.

එවං බො භික්ඛවෙ විතෙන විතනානුපක්ඝි විතරති.

[විතනානුපක්ඝනාසතිපට්ඨානං.]

(4. ධම්මානුපක්ඝනාසතිපට්ඨානං.)

කථංඤ්ව භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපක්ඝි විතරති ?

1. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපක්ඝි විතරති පඤ්චස්ස නිවරණේසු. කථංඤ්ව භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපක්ඝි විතරති පඤ්චස්ස නිවරණේසු?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්තං වා අර්ඝ්ඛතනං කාමච්ඡදං ‘අප්පි මෙ අර්ඝ්ඛතනං කාමච්ඡදෙ’ති පජානාති. අසන්තං වා අර්ඝ්ඛතනං කාමච්ඡදං ‘නප්පි මෙ අර්ඝ්ඛතනං කාමච්ඡදෙ’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස කාමච්ඡදස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ඤ පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස කාමච්ඡදස්ස පහානං හොති, තඤ්ඤ පජානාති. යථා ච පතිනස්ස කාමච්ඡදස්ස ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ඤ පජානාති. (1)

සන්තං වා අර්ඝ්ඛතනං බ්‍යාපාදං ‘අප්පි මෙ අර්ඝ්ඛතනං බ්‍යාපාදෙ’ති පජානාති අසන්තං වා අර්ඝ්ඛතනං බ්‍යාපාදං ‘නප්පි මෙ අර්ඝ්ඛතනං බ්‍යාපාදෙ’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස බ්‍යාපාදස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ඤ පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස බ්‍යාපාදස්ස පහානං හොති, තඤ්ඤ පජානාති. යථා ච පතිනස්ස බ්‍යාපාදස්ස ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ඤ පජානාති. (2)

1. මහණෙනි, මේ භාසනපෙති මහණ තෙමේ රූග සහිත වූ හෝ සිත රූග සහිත සිතැයි (සමාසක් ප්‍රඥවෝ) දනී රූග රහිත වූ සිත රූග රහිත සිතැයි දනී. දෝෂ සහිත වූ හෝ සිත දෝෂ සහිත සිතැයි දනී. දෝෂ රහිත වූ හෝ සිත දෝෂ රහිත සිතැයි දනී. මොහ සහිත වූ හෝ සිත මොහ සහිත සිතැයි දනී. මොහ රහිත වූ හෝ සිත මෝහ රහිත සිතැයි දනී. (මිත්‍රමිඤ්ජයෙන්) නැකුරුණු හෝ සිත නැකුරුණු සිතැයි දනී. (උද්ධමසෙන්) නානාලබ්ධිගත්තී විසිර සිතා වූ හෝ සිත විසිරුණු සිතැයි දනී. මහග්ගත (රූපාරූපාවචර) වූ හෝ සිත මහග්ගත සිතැයි දනී. මහග්ගත නොවූ හෝ සිත මහග්ගත නොවූ සිතැයි දනී. සඋත්තර (කාමාවචර) වූ හෝ සිත සඋත්තර සිතැයි දනී. අනුත්තර (රූපාරූපාවචර) වූ හෝ සිත අනුත්තර සිතැයි දනී. සමාහිත (සමාධිගත) වූ හෝ සිත සමාහිත සිතැයි දනී. අසමාහිත වූ හෝ සිත අසමාහිත සිතැයි දනී. (නදංග විනාශිත වසයෙන්) මිදුණා වූ හෝ සිත මිදුණා වූ සිතැයි දනී. නොමිදුණු හෝ සිත නො මිදුණු සිතැයි දනී. (1.16)

මහනගරී, මෙසේ මහන දෙම විවාහයෙහි විනාශානුපය්නි ව මාසය කරයි.

[විනෝදාශ්‍රමසංඝ්‍රහයා සන්ධිපට්ඨානයි.]

(4. බමමානුජසහනායකපටිථානාය:)

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ පඤ්චනිවරණ ධර්මයන්හි ධර්මය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කෙරේ. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් පඤ්චනිවරණ ධර්මයන්හි ධර්මය නුවණින් බලන සුලු ව වාසය කෙරේ ද?

භමා කුල නැතැයි හෝ ව්‍යාපාදය මා කුල ව්‍යාපාදය ඇත්තේ' යි දැන ගතිනි. භමා කුල නැතැයි හෝ ව්‍යාපාදය 'මා කුල ව්‍යාපාදය නැත්තේ' යි දැන ගතිනි. යම් සේ නූතන ව්‍යාපාදයෙන් ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගතිනි. යම් සේ උපන් ව්‍යාපාදයෙන් ප්‍රකාශය වේ ද, එය ද දැන ගතිනි. යම් සේ ප්‍රතිඵල ව්‍යාපාදයෙන් මතු නො ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගතිනි. (2)

සන්නං වා අජ්ඣතනං ඵිනමිද්ධං ‘අනු මෙ අජ්ඣතනං ඵිනමිද්ධන්ති’ පජානාති. අසන්නං වා අජ්ඣතනං ඵිනමිද්ධං ‘නනු මෙ අජ්ඣතනං ඵිනමිද්ධන්ති, පජානාති. යථා ව අනුසන්නස්ස ඵිනමිද්ධස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උපන්නස්ස ඵිනමිද්ධස්ස පහානං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පතීනස්ස ඵිනමිද්ධස්ස ආයතීං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. (3)

සන්නං වා අජ්ඣතනං උද්ධව්වකුක්කුච්චං ‘අනු මෙ අජ්ඣතනං උද්ධව්වකුක්කුච්චන්ති’ පජානාති. අසන්නං වා අජ්ඣතනං උද්ධව්වකුක්කුච්චං ‘නනු මෙ අජ්ඣතනං උද්ධව්වකුක්කුච්චන්ති’ පජානාති. යථා ව අනුසන්නස්ස උද්ධව්වකුක්කුච්චස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උපන්නස්ස උද්ධව්වකුක්කුච්චස්ස පහානං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පතීනස්ස උද්ධව්වකුක්කුච්චස්ස ආයතීං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. (4)

සන්නං වා අජ්ඣතනං විචිකිච්ඡං ‘අනු මෙ අජ්ඣතනං විචිකිච්ඡන්ති’ පජානාති. අසන්නං වා අජ්ඣතනං විචිකිච්ඡං ‘නනු මෙ අජ්ඣතනං විචිකිච්ඡන්ති’ පජානාති. යථා ව අනුසන්නාය විචිකිච්ඡාය උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උපන්නාය විචිකිච්ඡාය පහානං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පතීනාය විචිකිච්ඡාය ආයතීං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. (5)

ඉති අජ්ඣතනං වා ධම්මෙසු ධම්මානුපසසී විහරති. ඛේදා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපසසී විහරති. අජ්ඣතනඛේදා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපසසී විහරති. සමුදයධම්මානුපසසී වා ධම්මෙසු විහරති. වයධම්මානුපසසී වා ධම්මෙසු විහරති. සමුදයවයධම්මානුපසසී වා ධම්මෙසු විහරති. අනු ධම්මානි වා පතස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමනනාය පතිස්සතිමනනාය. අතිස්සිතො ව විහරති. න ව නිඤ්ඤි ලොකෙ උපාදියති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසසී විහරති පඤ්චසු නිවරණෙසු

[නිවරණපබ්බං.]

2. සුතව පරා භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසසී විහරති පඤ්චසු පාදනකබ්බෙසු. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසසී විහරති පඤ්චසු පාදනකබ්බෙසු.?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ඉති රූපං, ඉති රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අනුගමො. ඉති වේදනා, ඉති වේදනාය සමුදයො, ඉති වේදනාය අනුගමො. ඉති සංඝස්ස, ඉති සංඝස්ස සමුදයො, ඉති සංඝස්ස අනුගමො. ඉති සංඛාරා, ඉති සංඛාරානං සමුදයො, ඉති සංඛාරානං අනුගමො. ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො, ඉති විඤ්ඤාණස්ස අනුගමො”ති [1-5].

ඉති අජ්ඣතනං වා ධම්මෙසු ධම්මානුපසසී විහරති. ඛේදා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපසසී විහරති-

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ චිතම්භිය 'මා තුළ චිතම්භිය ඇතැ'යි දැන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ චිතම්භිය 'මා තුළ චිතම්භිය නැතැ'යි දැන ගනියි. යම්සේ නූපත් චිතම්භියාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම්සේ උපත් චිතම්භියාගේ ප්‍රභාණය වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම්සේ ප්‍රතිණ වූ චිතම්භියාගේ මතු නො ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. (3)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ උද්ධවමකුකකුච්චය 'මා තුළ උද්ධවමකුකකුච්චය ඇතැ'යි දැන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ උද්ධවමකුකකුච්චය 'මා තුළ උද්ධවමකුකකුච්චය නැතැ'යි දැන ගනියි. යම්සේ නූපත් උද්ධවමකුකකුච්චයාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම්සේ උපත් උද්ධවමකුකකුච්චයාගේ ප්‍රභාණය වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම්සේ ප්‍රතිණ වූ උද්ධවමකුකකුච්චයාගේ මතු නො ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. (4)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ විචිකිච්ඡාව 'මා තුළ විචිකිච්ඡාව ඇතැ'යි දැන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ විචිකිච්ඡාව 'මා තුළ විචිකිච්ඡාව නැතැ'යි දැන ගනියි. යම්සේ නූපත් විචිකිච්ඡාවෙහි ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම්සේ උපත් විචිකිච්ඡාවෙහි ප්‍රභාණය වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම්සේ ප්‍රතිණ වූ විචිකිච්ඡාවෙහි මතු නො ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. (5)

මෙසේ තමා තුළ වූ ධර්මයන්හි ධර්මය නුවණින් බලනසුලු ව වාසය කරයි. බාහිර වූ ධර්මයන්හි ධර්මය නුවණින් බලනසුලු ව වාසය කරයි. තමන් හා අනුන් පිළිබඳ වූ ධර්මයන්හි ධර්මය නුවණින් බලනසුලු ව වාසය කරයි. නිවරණ ධර්මයන්ගේ හටගැනීම නුවණින් බලනසුලු ව හෝ වාසය කරයි. නිවරණ ධර්මයන්හි විනාශය නුවණින් බලනසුලු ව හෝ වාසය කරයි. නිවරණ ධර්මයන්හි හටගැනීම හා නැසීම නුවණින් බලනසුලු ව හෝ වාසය කරයි. ඔහුට (මතුමන්ගෙහි) නුවණ වැඩීම පිණිස සිහිය වැඩීම පිණිස හුදෙක් නිවරණ ධර්ම පමණක් ඇත යන සිහිය ඵලමි සිටියේ වෙයි. තාමණා දූෂටි ඇසුරු නො කෙළේ ද වාසය කරයි. නිවරණ (සංකාරයාන) ලොකයෙහි කිසිවක් 'මම ය, මාගේ ය' යි නො ගනියි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ මෙසේ පඤ්චනිවරණ ධර්මයන්හි ධර්මය නුවණින් බලනසුලු වූයේ වාසය කරයි.

[නිවරණපබ්බ සි.]

2. තව ද මහණෙනි, මහණ තෙමේ පඤ්චරූපාදානසකකුච්ච ධර්මයන්හි ධර්මානුපසසි වූයේ වාසය කරයි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් පඤ්චරූපාදානසකකුච්චයන්හි ධර්මානුපසසි වූයේ වාසය කෙරේ ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ "රූපය මෙසේ ය, රූපයෙහි හට ගැනීම මෙසේ ය, රූපයෙහි විනාශය මෙසේ ය. වේදනාව මෙසේ ය, වේදනාවෙහි හටගැනීම මෙසේ ය, වේදනාවෙහි විනාශය මෙසේ ය. සංඥාව මෙසේ ය, සංඥාවෙහි හටගැනීම මෙසේ ය. සංඥාවේ විනාශය මෙසේ ය. සංස්කාරයෝ මෙසේ ය, සංස්කාරයන්ගේ හටගැනීම මෙසේ ය, සංස්කාරයන්ගේ විනාශය මෙසේ ය. විඤ්ඤාය මෙසේ ය, විඤ්ඤායෙහි හටගැනීම මෙසේ ය විඤ්ඤායෙහි විනාශය මෙසේ ය" යි [1-5].

මෙසේ තමා පිළිබඳ වූ හෝ ධර්මයන් කෙරෙහි ධර්මානුපසසි වූයේ වාසය කරයි. අනුන් පිළිබඳ වූ හෝ ධර්මයන්හි ධර්මානුපසසි වූයේ වාසය කරයි.

අජ්ඣන්තබ්බිඤ්ඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති. සමුදයධම්මානුපස්සි වා ධම්මෙසු විහරති. වයධම්මානුපස්සි වා ධම්මෙසු විහරති. සමුදය-වයධම්මානුපස්සි වා ධම්මෙසු විහරති. අන්ඤ්ඤා ධම්මානි වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පඤ්ඤාත්මත්තාය. අනිස්සිතො ව විහරති. න ච කිංඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති පඤ්ඤාසුපාදනකබ්බෙසු.

[වකුපබ්බං.]

3. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ඡස්ස අජ්ඣන්තතිකබාහිරෙසු ආයතනෙසු. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ඡස්ස අජ්ඣන්තතිකබාහිරෙසු ආයතනෙසු?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුඤ්ඤා පජානාති. රූපෙ ච පජානාති. සඤ්ඤා තදුභංගං පටිච්ච උප්පජ්ජති සංයොජනං, තඤ්ඤා පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස සංයොජනස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ඤා පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස සංයොජනස්ස පඤානං හොති, තඤ්ඤා පජානාති. යථා ච පභිනස්ස සංයොජනස්ස ආයතීං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ඤා පජානාති. සොතඤ්ඤා පජානාති. සද්දෙ ච පජානාති -පෙ- සාණ්ඤ්ඤා පජානාති. ගණ්ඨෙ ච පජානාති -පෙ- ජීවහඤ්ඤා පජානාති රසෙ ච පජානාති -පෙ- කායඤ්ඤා පජානාති. ථොට්ඨිබ්බෙ ච පජානාති -පෙ- ඕනඤ්ඤා පජානාති. ධම්මෙ ච පජානාති. සඤ්ඤා තදුභංගං පටිච්ච උප්පජ්ජති සංයොජනං, තඤ්ඤා පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස සංයොජනස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ඤා පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස සංයොජනස්ස පඤානං හොති, තඤ්ඤා පජානාති. යථා ච පභිනස්ස සංයොජනස්ස ආයතීං අනුප්පාදෙ හොති තඤ්ඤා පජානාති (1-6).

ඉති අජ්ඣන්තං වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති. බ්බිඤ්ඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති. අජ්ඣන්තබ්බිඤ්ඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති. සමුදයධම්මානුපස්සි වා ධම්මෙසු විහරති. වයධම්මානුපස්සි වා ධම්මෙසු විහරති. සමුදයවයධම්මානුපස්සි වා ධම්මෙසු විහරති. අන්ඤ්ඤා ධම්මානි වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පඤ්ඤාත්මත්තාය. අනිස්සිතො ව විහරති. න ච කිංඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ඡස්ස අජ්ඣන්තතිකබාහිරෙසු ආයතනෙසු.

[ආයතනපබ්බං.]

4. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති සත්තසු බොජ්ඣබ්බෙසු. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති සත්තසු බොජ්ඣබ්බෙසු?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සත්තං වා අජ්ඣන්තං සතිසම්මොජ්ඣබ්බං අන්ඤ්ඤා මෙ අජ්ඣන්තං සතිසම්මොජ්ඣබ්බෙසු'ති පජානාති. අසත්තං වා අජ්ඣන්තං සතිසම්මොජ්ඣබ්බං. 'තන්ඤ්ඤා මෙ අජ්ඣන්තං සතිසම්මොජ්ඣබ්බෙසු'ති පජානාති—

තමන් හා අනුන් ද පිළිබඳ වූ හෝ බලවත්කම බලනසූත්‍රය වූයේ වාසය කරයි. බලවත්කම හටගැනීමේ නුවණින් බලනසූත්‍රය වූයේ හෝ වාසය කරයි. බලවත්කම විනාශය නුවණින් බලනසූත්‍රය වූයේ හෝ වාසය කරයි. බලවත්කම හටගැනීම හා විනාශය නුවණින් බලනසූත්‍රය වූයේ වාසය කරයි. ඒ මහණහට (මතුමන්ගෙහි) ඤාණය වැඩීම පිණිස සිහිය වැඩීම පිණිස හුදෙක් පඤ්ඤා උපාදානසංකතාබලයෙන් පමණක් ඇත යන සිහිය ඵලම සිටියේ වෙයි. තාමත් දෑමට ඇසුරු නොකෙරෙමින් වාසය කරයි. උපාදානසංකතාබලයෙන් කිසිවක් 'මම ය, මාගේ ය' යි නොගනියි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ පඤ්ඤා උපාදානසංකතාබලයෙන් බලවත්කම බලනසූත්‍රය වූයේ වාසය කරයි.

[වඩා පබ්බ සි.]

3. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ අධ්‍යාත්මික බාහිර භවයෙන් බලවත්කම බලනසූත්‍රය වූයේ වාසය කරයි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අධ්‍යාත්මික බාහිර භවයෙන් බලවත්කම බලනසූත්‍රය වූයේ වාසය කෙරේ ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ ඇස ද දනී. රූපය ද දනී. ඵලදෙක නිසා යම් සංයෝජනයක් උපදී ද, එයත් දනී. යම්සේ නූපත් සංයෝජනයෙන් ඉපදීම වේ ද එයත් දනී. යම්සේ උපත් සංයෝජනයෙන් ප්‍රජාණිය වේ ද, එයත් දනී. යම්සේ ප්‍රතිණ වූ සංයෝජනයෙන් මතු නො ඉපදීම වේ ද එයත් දනී, කතා ද දනී. ශබ්දය ද දනී. ... නාසය ද දනී. ගන්ධ ද දනී. ... දිව ද දනී. රස ද දනී. ... ශරීරය ද දනී. සප්තව්‍යායත් දනී. ... භික්ෂු ද දනී. බලවත් ද දනී. දෙක නිසා යම් සංයෝජනයක් උපදී නම්, එයත් දනී. යම්සේ නූපත් සංයෝජනයෙන් නූපදීම වේ ද, එයත් දනී. යම්සේ උපත් සංයෝජනයෙන් ප්‍රජාණිය වේ ද, එයත් දනී. යම්සේ ප්‍රතිණ සංයෝජනයෙන් මතු නො ඉපදීම වේ ද එයත් දනී(1-6).

මෙසේ අධ්‍යාත්මික වූ හෝ බලවත්කම බලනසූත්‍රය වූයේ වාසය කරයි. බාහිර වූ හෝ බලවත්කම බලනසූත්‍රය වූයේ වාසය කරයි. අධ්‍යාත්මික බාහිර වූ හෝ බලවත්කම බලනසූත්‍රය වූයේ වාසය කරයි. බලවත්කම හටගැනීම නුවණින් බලනසූත්‍රය වූයේ හෝ වාසය කරයි. බලවත්කම හටගැනීම හා විනාශය නුවණින් බලනසූත්‍රය වූයේ හෝ වාසය කරයි. ඔහුට සිහිය වැඩීම පිණිස ඤාණය වැඩීම පිණිස හුදෙක් ආයතන බලයෙන් පමණක් ඇත යන සිහිය ඵලම සිටියේ වෙයි. තාමත් දෑමට නිශ්චය රහිතව වාසය කරයි. (ආයතන) සංකල්පයෙන් කිසිවක් 'මම ය මාගේ ය' යි නොගනියි. මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ අධ්‍යාත්මික බාහිර ආයතන බලවත්කම බලනසූත්‍රය වූයේ වාසය කරයි.

[ආයතන පබ්බ සි.]

4. තවද මහණෙනි, මහණ තෙමේ සභා බොධිබලය බලවත්කම බලනසූත්‍රය වූයේ වාසය කරයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ සභා බොධිබලය බලවත්කම බලනසූත්‍රය වූයේ වාසය කෙරේ ද?

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ සතිසමෙබ්බජ්ඣාය 'මා තුළ සතිසමෙබ්බජ්ඣාය ඇතැ' යි දැන ගනියි. තමා තුළ තැන්පත් වූ හෝ සතිසමෙබ්බජ්ඣාය නැතැ' යි දැන ගනියි—

යථා ච අනුප්පන්නස්ස සතිසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස සතිසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගස්ස භාවනාපාරිදූරි හොති, තඤ්ච පජානාති. (1)

සන්නං වා අජ්ඣාතනං ධම්මවිවයසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගං ‘අනු මෙ අජ්ඣාතනං ධම්මවිවයසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගො’ති පජානාති. අසන්නං වා අජ්ඣාතනං ධම්මවිවයසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගං ‘තනු මෙ අජ්ඣාතනං ධම්මවිවයසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගො’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස ධම්මවිවයසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස ධම්මවිවයසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගස්ස භාවනාපාරිදූරි හොති, තඤ්ච පජානාති. (2)

සන්නං වා අජ්ඣාතනං විරියසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගං අනු මෙ ‘අජ්ඣාතනං විරියසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගො’ති පජානාති. අසන්නං වා අජ්ඣාතනං විරියසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගං ‘තනු මෙ අජ්ඣාතනං විරියසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගො’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස විරියසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස විරියසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගස්ස භාවනාපාරිදූරි හොති තඤ්ච පජානාති. (3)

සන්නං වා අජ්ඣාතනං පීතිසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගං ‘අනු මෙ අජ්ඣාතනං පීතිසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගො’ති පජානාති. අසන්නං වා අජ්ඣාතනං පීතිසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගං ‘තනු මෙ අජ්ඣාතනං පීතිසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගො’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස පීතිසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස පීතිසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගස්ස භාවනාපාරිදූරි හොති, තඤ්ච පජානාති. (4)

සන්නං වා අජ්ඣාතනං පසංදායසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගං ‘අනු මෙ අජ්ඣාතනං පසංදායසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගො’ති පජානාති. අසන්නං වා අජ්ඣාතනං පසංදායසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගං ‘තනු මෙ අජ්ඣාතනං පසංදායසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගො’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස පසංදායසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස පසංදායසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගස්ස භාවනාපාරිදූරි හොති, තඤ්ච පජානාති. (5.)

සන්නං වා අජ්ඣාතනං සමාධිසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගං ‘අනු මෙ අජ්ඣාතනං සමාධිසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගො’ති පජානාති. අසන්නං වා අජ්ඣාතනං සමාධිසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගං ‘තනු මෙ අජ්ඣාතනං සමාධිසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගො’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස සමාධිසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස සමාධිසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගස්ස භාවනාපාරිදූරි හොති, තඤ්ච පජානාති. (6.)

සන්නං වා අජ්ඣාතනං උපෙක්ඛාසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගං ‘අනු මෙ අජ්ඣාතනං උපෙක්ඛාසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගො’ති පජානාති. අසන්නං වා අජ්ඣාතනං උපෙක්ඛාසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගං ‘තනු මෙ අජ්ඣාතනං උපෙක්ඛාසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගො’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස උපෙක්ඛාසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස උපෙක්ඛාසමෙබ්බජ්ඣාමග්ගස්ස භාවනාපාරිදූරි හොති, තඤ්ච පජානාති. (7)

ඉති අජ්ඣාතනං වා ධම්මෙසු ධම්මානුප්පසි විහරති. බහිඤ්ඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානුප්පසි විහරති. අජ්ඣාතනාබහිඤ්ඤා වා ධම්මෙසු ධම්මානු ප්පසි විහරති. සමුද්දයධම්මානුප්පසි වා ධම්මෙසු විහරති. ව්‍යධම්මානු ප්පසි වා ධම්මෙසු විහරති. සමුද්දයව්‍යධම්මානුප්පසි වා ධම්මෙසු විහරති. අනු ධම්මානු වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව් ඤ්ඤාණමග්ග ය පඨිස්සානිමග්ගාය. අනිසිද්ධො ච විහරති. න ච තිඤ්ඤා ලොකෙ උපාදිංගති. එවමිධි බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුප්පසි විහරති සත්තසු බොජ්ඣංගෙහු.

යම්සේ නුපන්නා වූ හෝ සතිසංකල්පකර්මයාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම්සේ උපන්නා වූ ද සතිසංකල්පකර්මයාගේ වැඩිමෙන් සම්පූර්ණත්වය වේ ද, එය ද දැන ගනියි. (1)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ බලමව්ව සංකල්පකර්මය 'මා තුළ බලමව්ව සංකල්පකර්මය ඇතැ'යි දැන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ බලමව්ව සංකල්පකර්මය 'මා තුළ බලමව්ව සංකල්පකර්මය නැතැ'යි දැන ගනියි. යම්සේ නුපන්නා වූ ද බලමව්ව සංකල්පකර්මයාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම්සේ උපන්නා වූ බලමව්ව සංකල්පකර්මයාගේ වැඩිමෙන් පරිපූර්ණත්වය වේ ද, එය ද දැන ගනියි. (2)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ විරිය සංකල්පකර්මය 'මා තුළ විරිය සංකල්පකර්මය ඇතැ'යි දැන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ විරිය සංකල්පකර්මය 'මා තුළ විරිය සංකල්පකර්මය නැතැ'යි දැන ගනියි. යම්සේ නුපන්නා වූ ද විරිය සංකල්පකර්මයාගේ වැඩිමෙන් පරිපූර්ණත්වය වේ ද, එය ද දැන ගනියි. (3)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ පිති සංකල්පකර්මය 'මා තුළ පිති සංකල්පකර්මය ඇතැ'යි දැන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ පිති සංකල්පකර්මය 'මා තුළ පිතිසංකල්පකර්මය නැතැ'යි දැන ගනියි. යම්සේ නුපන්නා වූ ද පිතිසංකල්පකර්මයාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම්සේ උපන්නා වූ ද පිති සංකල්පකර්මයාගේ වැඩිමෙන් පරිපූර්ණත්වය වේ ද, එය ද දැන ගනියි. (4)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ පසංඤාසංකල්පකර්මය 'මා තුළ පසංඤා සංකල්පකර්මය ඇතැ'යි දැන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ පසංඤා සංකල්පකර්මය 'මා තුළ පසංඤාසංකල්පකර්මය නැතැ'යි දැන ගනියි. යම්සේ නුපන්නා වූ ද පසංඤාසංකල්පකර්මයාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම්සේ උපන්නා වූ ද පසංඤාසංකල්පකර්මයාගේ වැඩිමෙන් පරිපූර්ණත්වය වේ ද, එය ද දැන ගනියි. (5)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ සමාධි සංකල්පකර්මය 'මා තුළ සමාධි-සංකල්පකර්මය ඇතැ'යි දැන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ සමාධි සංකල්පකර්මය 'මා තුළ සමාධි සංකල්පකර්මය නැතැ'යි දැන ගනියි. යම්සේ නුපන්නා වූ ද සමාධිසංකල්පකර්මයාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම්සේ උපන්නා වූ ද සමාධි සංකල්පකර්මයාගේ වැඩිමෙන් පරිපූර්ණත්වය වේ ද, එය ද දැන ගනියි. (6)

තමා තුළ ඇත්තා වූ හෝ උපෙක්ඛා සංකල්පකර්මය 'මා තුළ උපෙක්ඛා සංකල්පකර්මය ඇතැ'යි දැන ගනියි. තමා තුළ නැත්තා වූ හෝ උපෙක්ඛා සංකල්පකර්මය 'මා තුළ උපෙක්ඛා සංකල්පකර්මය නැතැ'යි දැන ගනියි. යම්සේ නුපන්නා වූ ද උපෙක්ඛාසංකල්පකර්මයාගේ ඉපදීම වේ ද, එය ද දැන ගනියි. යම්සේ උපන්නා වූ ද උපෙක්ඛා සංකල්පකර්මයාගේ වැඩිමෙන් පරිපූර්ණත්වය වේ ද, එය ද දැන ගනියි. (7)

මෙසේ තමා තුළ වූ හෝ බලමව්ව බලමානුපසාදි වූයේ වාසය කරයි. බාහිර වූ හෝ බලමව්ව බලමානුපසාදි වූයේ වාසය කරයි. තමා තුළ හා බාහිර වූ බලමව්ව බලමානුපසාදි වූයේ වාසය කරයි. බලමව්ව හි භවංගත්ම නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. බලමව්ව හි විනාශය නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. බලමව්ව හි භවංගත්ම හා විනාශය නුවණින් බලනසුලු වූයේ හෝ වාසය කරයි. ඒ මහණහට (මතු මත්තෙහි) සද්දේ වැඩිම පිණිස සිහිය වැඩිම පිණිස හුදෙක් බොධ්‍යාග්‍යබල පමණක් ඇතැයි යන සිහිය එළඹ සිටියේ වේ. තණනා දිවයි නිසසය රහිතවූයේ වාසය කරයි. (බොධ්‍යාග්‍යබල සංවිධාන) ලොකයෙහි කිසිවක් 'මම ය මාගේ ය' යි නොගනී. මහණෙහි, මහණ තෙමේ මෙසේත් සප්තබොධ්‍යාග්‍යබල බලමව්ව බලමානුපසාදි වූයේ වාසය කරයි.

[බොධ්‍යාග්‍ය සංවිධාන සි.]

5. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති චතුසු අරියසංචේදසු. කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති චතුසු අරියසංචේදසු?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘ඉදං දුක්ඛනාති යථාභූතං පජානාති’ අයං දුක්ඛසමුදයො’ති යථාභූතං පජානාති. ‘අයං දුක්ඛනිරෝධො’ති යථාභූතං පජානාති. ‘අයං දුක්ඛනිරෝධො’ති පටිපදා’ති යථාභූතං පජානාති.

ඉති අර්ඣ්‍යතං වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති. බහිශා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති. අර්ඣ්‍යතබහිශා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති. සමුදයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති, වයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති. සමුදයවයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති. අනි ධම්මානි වා පකස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමනාය පතිස්සති මනාය. අතිස්සිතො ච විහරති. න ච කිංඤ්ච ලොකෙ උපාදියති. එවමි ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති චතුසු අරියසංචේදසු.

සො ඛො
ඛො

[සච්චපබ්බං.]

1. යො හි කො චි භික්ඛවෙ ඉමෙ වතනාඤ්ඤ සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය සත්ත වස්සාති, තස්ස දව්‍යං ඵලානං අඤ්ඤානරං ඵලං පාටි-කඛිං: දිට්ඨේව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා. නිට්ඨනතු භික්ඛවෙ සත්ත වස්සාති, යො හි කො චි භික්ඛවෙ ඉමෙ වතනාඤ්ඤ සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය ජබ්බස්සාති¹ -පෙ- පඤ්චවස්සාති -පෙ- වතනාරි වස්සාති -පෙ- තිණ්ණි වස්සාති -පෙ- දො වස්සාති -පෙ- එක වස්සං -පෙ- තිට්ඨතු භික්ඛවෙ එකං වස්සං, යො හි කො චි භික්ඛවෙ ඉමෙ වතනාඤ්ඤ සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය සත්ත මාසාති, තස්ස දව්‍යං ඵලානං අඤ්ඤානරං ඵලං පාටිකඛිං: දිට්ඨේව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදි-සෙසෙ අනාගාමිනා. නිට්ඨනතු භික්ඛවෙ සත්ත මාසාති, යො හි කො චි භික්ඛවෙ ඉමෙ වතනාඤ්ඤ සති සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය’ ඡ මාසාති -පෙ- පඤ්ච මාසාති -පෙ- වතනාරි මාසාති -පෙ- තිණ්ණි මාසාති -පෙ- දො මාසාති -පෙ- මාසං² -පෙ- අභිමාසං -පෙ- තිට්ඨතු භික්ඛවෙ අභිමාසො, යො හි කො චි භික්ඛවෙ ඉමෙ වතනාඤ්ඤ සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය සත්තාහං, තස්ස දව්‍යං ඵලානං අඤ්ඤානරං ඵලං පාටිකඛිං: දිට්ඨේව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා.

“එකායනො අයං භික්ඛවෙ මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොක-පරිද්දවානං සමතික්කමාය දුක්ඛදොමනස්සානං අනුභවමාය ඤායස්ස අභිගමාය තිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය යදිදං වතනාඤ්ඤ සතිපට්ඨානා”ති, ඉති යනං චුතං ඉදමෙතං පටිච්ච චුතනනති.

ඉදමවොච හගවා. අනුමනා හෙ භික්ඛු හගවිතො භාසිතං අභිනන්දනති.

සතිපට්ඨානසූතං³ දසමං.

මූලපරිසායවග්ගො පඨමො.

1. ජබ්බස්සාති, PTS. මජ්ඣං. 2. එක මාසං, මජ්ඣං.
3. මහාසතිපට්ඨානසූතං, මජ්ඣං.

5. තවද, මහණෙනි, මහණ තෙමේ චතුරාර්ය්‍යයා ධර්මයන්හි ධර්මානුපය්‍යී වූයේ වාසය කරයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ චතුරාර්ය්‍යයා ධර්මයන්හි ධර්මානුපය්‍යී වූයේ වාසය කෙරේ ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ ‘මේ දුකක ස්ථිතතායුග්‍රහණය’ ගනියි. ‘මේ දුකක සමුදය’ යි තතුසේ දැන ගනියි. ‘මේ දුකක නිරෝධය’ යි තතුසේ දැන ගනියි. ‘මේ දුකක නිරෝධගාමිනී පටිපදාය’ යි තතුසේ දැන ගනියි.

මෙසේ නම්, තුළ වූ හෝ ධර්මයන්හි ධර්මයන් නුවණින් බලන සුළු වූයේ වාසය කරයි. චතුරාර්ය්‍යයා ධර්මයන්හි ධර්මයන් නුවණින් බලන සුළු වූයේ වාසය කරයි. නමුත් භා මෙරමාද පිළිබඳ වූ ධර්මයන්හි ධර්මයන් නුවණින් බලන සුළු වූයේ වාසය කරයි. ධර්මයන්හි භවගැන්ම නුවණින් බලන සුළු වූයේ හෝ වාසය කරයි. ධර්මයන්හි විනාශය නුවණින් බලන සුළු වූයේ හෝ වාසය කරයි. ධර්මයන්හි භවගැන්ම හා විනාශය නුවණින් බලන සුළු වූයේ හෝ වාසය කරයි. ඒ මහණෙනි, ‘මුක්තියෙන් තොර’ සද්දේ වැඩිම පිණිස සිහිය වැඩිම පිණිස හුදෙක් ආර්ය්‍යයා ධර්ම පමණක් දැන යන සිහිය ප්‍රබල සිහිය වේ. තාමත් දැන නිශ්ශ්‍රය රහිත වූයේ වාසය කරයි. ආර්ය්‍යයා සංඛ්‍යාත ලෝකයෙහි කිසිවක් ‘මම ය මාගේ ය’ යි නො ගනියි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ මෙසේ චතුරාර්ය්‍යයා ධර්මයන්හි ධර්මානුපය්‍යී වූයේ වාසය කරයි.

[සච්ච සබ්බ සි.]

1. මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨානයන් මෙසේ (විධි ලෙස) සත් අවුරුද්දක් වඩාත්තේ නම් ඔහු දෙපලයක් අතුරෙන් එක්තරා පලයක් - අවුරුද්දෙහි ම රහත්පලය හෝ උපාදානයන් ඉතිරි ව ඇති කල්හි අනාගාමි භාවය හෝ කැමැති විය (එකැතින් ලැබිය) යුතු. මහණෙනි, සත් අවුරුද්දක් තිබියේවා, මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨානයන් මෙසේ අවුරුද්ද සයක් ... අවුරුද්ද පහක් ... අවුරුද්ද සතරක් ... අවුරුද්ද තුනක් ... අවුරුද්ද දෙකක් ... අවුරුද්ද එකක් ... මහණෙනි, එක අවුරුද්ද තිබියේවා. මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨානයන් මෙසේ හත්වසක් වඩාත්තේ නම් ඔහු විසින් දෙපලයක් අතුරෙන් එක්තරා පලයක් - ඉහාත්මයෙහි ම රහත්පලය හෝ උපාදාන ඉතිරි ව ඇති කල්හි අනාගාමි භාවය හෝ කැමැති විය යුතු. මහණෙනි, සත්වස තිබියේවා. සමසක් ... පස්වසක් ... සාරවසක් ... තුන්වසක් ... දෙවසක් ... වසක් ... අඩවසක් ... මෙසේ මේ සතර සතිපට්ඨානයන් වඩාත්තේ නම් ... මහණෙනි, අඩවසක් තිබියේවා. මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මේ සතිපට්ඨානයන් මෙසේ සත්වසක් වඩාත්තේ නම් ඔහු විසින් දෙපලයක් අතුරෙන් එක්තරා පලයක් - ඉහාත්මයෙහි ම රහත්පලය හෝ උපාදාන ඉතිරි ව ඇති කල්හි අනාගාමි භාවය හෝ කැමැති විය යුතු.

“මහණෙනි, සත්වසයන්ගේ පිරිසුදු මිම පිණිස, ශෝක-පරිදෙවයන් නැති කිරීම පිණිස, දුක්-දෙමිනස් ඉක්මවා පිණිස, ආර්ය්‍යමාර්ගික මාර්ගයේ අවබෝධය පිණිස, නිවන් පසක් කරනු පිණිස, මේ ඵලායන මාර්ගය - ඵලායන මේ සතර සතිපට්ඨාන” යි. මා විසින් යමක් කියන ලද නම් එය මේ නිසා කියන ලද්දේ ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු සිත් ඇති ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාසිතය සතුටින් පිළිගත්හ.

සතිපට්ඨාන සූත්‍රය දසවැනි යි.

මූලපට්ඨානපාඨය පළවැනි යි.

[න සසවගගස්ස¹ උද්ඝානං:]

1. අජ්රං අම්රං අමනාසිගමං ඵලමඤ්ඤානිදස්සන දුක්ඛනුදං,
සතිතත්මහාරහගස්සකරබ්භුතපීතිකරං ඵවතො සුණ්ථ.
2. තලකාව සුජුරිතඝමමපථෙ තිව්ඛගතිපලෙපිතතිබ්බපනා,
හවබ්බාසිපතොදනමසබ්බසො ධූව මජ්ඣිමසුත්තවරට්ඨපිතා.
3. මධුමව මන්දරස්ස අම්රානං බිබ්බරතීජනනං සමරුතං,
තා සුතවෙය්‍යකරට්ඨපිතාසුං සක්ඛාසුතානමභීරමණ්ණා.
4. පඤ්ඤාසත්‍යාදි සතඤ්ඤා දියබ්බං වෙය්‍යකරාන දුමව අපරෙ ව,
තෙසමහං අනුපුබ්බ චූළිමිඵකමනා නිසමෙථ මුදග්ගා.
5. පහවාසවදායදපුබ්බගමො අගතීගතිඅභිගණසබ්බසකො,
පියගාරවපණ්ණිරසලලිබ්බතො තථදිට්ඨි සති දසමො පඨමො.*

1. 2. 1.

චූළඝිහනාදසුත්තං

1. ඵං මෙ සුතං: ඵං සමයං භගවා සාවන්තියං විහරති ජෙනවතො අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතති: භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සාසුං. භගවා ඵතදවොච:

2. ඉධෙව භික්ඛවෙ සමණො, ඉධ දුතියො සමණො, ඉධ තතියො සමණො, ඉධ චතුත්තො සමණො, සුඤ්ඤා පරප්පවාදා සමණෙහි අඤ්ඤාති². ඵවමෙව³ භික්ඛවෙ සමමා සීහනාදං තදථ. ථාතං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ පිජුති යං ඉධ අඤ්ඤාතිත්තියා පරිබ්බාජකා ඵං වදෙය්‍යුං: කො පනායසමන්තානං අස්සාසො? කිං බලං? යෙන කුමෙහ ආයසමනෙතා⁴ ඵං වදෙථ: ඉධෙව සමණො, ඉධ දුතියො සමණො, ඉධ තතියො සමණො, ඉධ චතුත්තො සමණො සුඤ්ඤා පරප්පවාදා සමණෙහි අඤ්ඤා'ති.

1. තස්සදුද්ධං ස්‍යා, මජ්ඣං.

* ගාථායො පනෙතා සබ්බත්ථ ව්‍යාඤ්ඤා දිස්සන්ති.

2. "අඤ්ඤාතිති" ස්‍යා මජ්ඣං. 3. 'ඵවමෙව' සිවු.

4. 'ආයසමනෙතා අතනති සමපස්සමානා' ස්‍යා.

1. අජරාමර වූ නිවන්සුව ඵලවන මහපල දහම් දක්වන පස්කද-
දක් දුරලන මහාසී, භාෂාකර, (බම විසාර ඵලවන) අද්දාන වූ ප්‍රීති
දනවන තෙවලා අරුත් පසස්නා (මාගේ බස්) අසව.

2. ගිම්මභා සිහිල්දිය පිරුණු සරොවරයන් බඳු අවලෙප දුන් (රුහාදි)
තුන්තිනි නිවන සසරවසන් දුරලන මහබ්බු වූ බුදුන් වදහල මධ්‍යම-
ප්‍රමාණ වූ යම් සූත්‍ර කෙනෙක් එකැතින් සහභා තබනලද්දහ ද-

3. දෙවියනට අමා මිසේ නො මද රස වූ සදෙව්ලෝවැසියනට
කෙළිලොල් දනවන ඒ සූත්‍රවේද්‍යාකරණ බමියෝ ශාක්‍යපුත්‍රයනට
අභිරමණය සදභා (සම්ප්‍රාගතයන් විසින්) සහභා තබනලද්දහ.

4. ඒ වේද්‍යාකරණ (සූත්‍රබමි)යෝ මුල පනසෙක, යළි සියයෙකැ සි
යෙලසියෙක් හා තදන්‍යසූත්‍රයෝ දෙදෙනෙක් හා ඇත. මම උන්ගේ
අනුසූචී උද්දානය කියමි. ඔද වැඩි වැ එක්සිත් වැ අසව.

5. සත්කායපයඝාපනන සථි බමියන්ගේ ප්‍රභවකුම සබ්බාත මූලපයඝාය
සූත්‍රය, සමාසුචසංවරපයඝාය සබ්බාත සබ්බාසවසූත්‍රය, දායාදසූචිබගම කොට
ඇති බමවද්‍යාදසූත්‍රය, භයනෙරවසූත්‍රය සහිත වූ අගතිගමන සබ්බාත
අභිගණප්‍රතිපක්‍ෂ අනභිගණසූත්‍රය, ප්‍රියගෞරවාදිආකාඛක්‍ෂා ප්‍රකාශ වූ ආක-
බ්බේද්‍යසූත්‍රය, පරිශුද්ධ වස්ත්‍රාපමි කොට වදල වන්ථසූත්‍රය, කෙලශසංලිඛන
ප්‍රකාශක වූ සලෙලබසූත්‍රය, තථ්‍යදූෂි සබ්බාත සමොදිට්ඨසූත්‍රය හා සති-
පට්ඨානසූත්‍රය දසවනු කොට ඇතිගේ ප්‍රථමවර්ගි යි.*

1. 2. 1.

චූළසිහනාද සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
සැවැත්තුවර සම්පයෙහි වූ සේනවන නම් අනේපිඬු සිවුහුගේ ආරාමයෙහි
වැඩ වාසය කරන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’ යි
භික්‍ෂූන් ඇමතු සේක. එ භික්‍ෂූහු “වහන්සැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
ප්‍රතිච්චන දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක:

2. මහණෙනි, පලමු මහණ (සෝවත්) මේ සස්තෙහි ම ය. දෙවැනි
මහණ (පසදගාමි) මේ සස්තෙහි ම ය. තුන්වැනි මහණ (අතගාමි) මේ
සස්තෙහි ම ය. සියවැනි මහණ (රහත්) මේ සස්තෙහි ම ය. අන්‍යත්
ද්වාෂ්ඨවාද සබ්බාත පරප්‍රවාදයෝ (සමයාන්තරයෝ) ශ්‍රමණයන් කෙරෙන්
ශුන්‍යයහ. මහණෙනි, මෙසේ ම මනා කොට සිහනාද කරවු.
මහණෙනි, මේ අන්තොවු පිරිවැජ්ඣෝ “ආයුෂමත්ති, යම් තෙසෙකින් තෙපි
යමක් කරණ කොට ‘මහණ මේ සස්තෙහි ම ය. දෙවැනි මහණ මේ
සස්තෙහි ම ය. තුන්වැනි මහණ මේ සස්තෙහි ම ය. සියවැනි මහණ මේ
සස්තෙහි ම ය. අන්‍යවූ පරප්‍රවාදයෝ ‘මහණුන් කෙරෙන් ශුන්‍යයහ’ යි
මෙසේ කියන්නාහු නම් එහිලා ආයුෂමතුන්ට ඇති ආශවාසය කිමෙක?
බලය කිමෙක? යි මෙසේ කියන්නාහු ය” යන තෙල කරුණෙක් ඇති
වෙයි.

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සංස්කාරක මණ්ඩලයේ පණතිව ලබුහම් ලබ්‍යානතු, පණතිව
කෝද්දොඛ ඤාණලොක ආරාම දෙවැනි විසින් ව්‍යාකූලව තුබූ උද්‍යානථා මෙසේ
ව්‍යාච්ඡාන කරණ ලදී.

3. එවං වාදිනො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිඤ්ඤා පරිබ්බාජකා එවමස්සු වචනීයා: අඤ්ඤා භො තො ආදිපසා තෙන හගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසලුඤ්ඤා වහනාගේ ධම්මා අකබ්භා යෙ මයං අත්තති සමපස්සාමානා එවං වදාම: 'ඉධෙව සමණො, ඉධ දුතියො සමණො, ඉධ තතියො සමණො, ඉධ චතුර්ථො සමණො, සුඤ්ඤා පරප්පවාදා සමණෙහි අඤ්ඤා'ති. කතවෙ වහනාගේ? අඤ්ඤා භො තො ආවුසො සන්තරි පසාදො. අඤ්ඤා ධම්මෙව පසාදො. අඤ්ඤා සීලෙසු පරිපුරකාරිනා සහබ්මිකා භො පන පියා¹ මනාපා ගහට්ඨා වෙව පබ්බජිතා ව. ඉධෙව භො තො ආවුසො තෙන හගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසලුඤ්ඤා වහනාගේ ධම්මා අකබ්භා යෙ මයං අත්තති සමපස්සාමානා එවං වදාම: 'ඉධෙව සමණො, ඉධ දුතියො සමණො, ඉධ තතියො සමණො, ඉධ චතුර්ථො සමණො, සුඤ්ඤා පරප්පවාදා සමණෙහි අඤ්ඤා'ති.

4. ථානං භො පනෙතං භික්ඛවෙ වජ්ජති යං අඤ්ඤාතිඤ්ඤා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්ග්ගං: අමහාකමපි භො ආවුසො අඤ්ඤා සන්තරි පසාදො යො අමහාකං සන්තරි. අමහාකමපි අඤ්ඤා ධම්මෙව පසාදො යො අමහාකං ධම්මො. මයමපි සීලෙසු පරිපුරකාරිනො යාති අමහාකං සිලාති. අමහාකමපි සහබ්මිකා පියා මනාපා ගහට්ඨා වෙව පබ්බජිතා ව. ඉධ තො ආවුසො කො විසෙසො කො අභිප්පායො² කිං නානාකරණං යදිදං භූමහාකඤ්ඤෙව අමහාකඤ්ඤාති.

5. එවං වාදිනො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිඤ්ඤා පරිබ්බාජකා එවමස්සු වචනීයා: කිමපනාවුසො එකා නිට්ඨා? උදාහු පුඤ්ඤා නිට්ඨා'ති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිඤ්ඤා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්ග්ගං: එකා භාවුසො නිට්ඨා, න පුඤ්ඤා නිට්ඨා'ති.

6. සා පනාවුසො නිට්ඨා සරගස්සා? උදාහු විතරාගස්සාති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිඤ්ඤා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්ග්ගං: විතරගස්සාවුසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සරගස්සාති.

සා පනාවුසො නිට්ඨා සද්දෙසස්සා? උදාහු විතද්දෙසස්සාති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිඤ්ඤා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්ග්ගං: විතද්දෙසස්සාවුසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සද්දෙසස්සාති.

1. භො පියා - PTS. 2. අභිප්පායො - අභිකප්පායො.

3. මහණෙනි, මෙසේ කියන අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ තෙල සෙසින් කියයුතු වෙති: ඇවැත්ති, අපි යම් ධර්මකෙනකුත් තමා කෙරෙහි මොන-වට දක්නමෝ 'මහණ මේ සස්තෙහි ම ය. දෙවැනි මහණ මේ සස්තෙහි ම ය. තෙවැනි මහණ මේ සස්තෙහි ම ය. සියුවැනි මහණ මේ සස්තෙහි ම ය. අන්‍ය වූ පරප්‍රවාදයෝ ශ්‍රමණයන් කෙරෙත් 'අන්‍යයන්' යි මෙසේ කියමෝ ද, (එහිලා) සියල්ල දන්තා වූ සියල්ල දක්තා වූ අතීත් වූ සමයක් සලොඬු වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාළ ධර්ම සතරෙක් ඇත. කවර සතරෙක යත්: ඇවැත්ති, අපගේ ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදීම ඇත ධර්මය කෙරෙහි පැහැදීම ඇත. ශීලයෙහි පරිපූර්ණිකාරිත්වය ඇත. ගිහියෝ ද පැවිද්දෝ ද යන ආයච්ඡාවක සහධාර්මික පිරිසුහු ද උනුතට ප්‍රිය වෙති. මනාප (කල්) වෙති. ඇවැත්ති, අපි යම් ධර්මකෙනකුත් තමන් තුළ මොනවට දක්නමෝ 'මහණ මේ සස්තෙහි ම ය. දෙවැනි මහණ මේ සස්තෙහි ම ය. තෙවැනි මහණ මේ සස්තෙහි ම ය. සියුවැනි මහණ මේ සස්තෙහි ම ය. අන්‍ය වූ පරප්‍රවාදයෝ ශ්‍රමණයන් කෙරෙත් 'ශුන්‍යයන්' යි මෙසේ කියමෝ ද, (එහිලා) සියල්ල දන්තා වූ සියල්ල දක්තා වූ අතීත් වූ සමයක් සලොඬු වූ අපගේ ඵ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාළ මේ ධර්මයෝ සතර දෙන වෙති.

4. මහණෙනි, යම් හෙයකින් අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ "ඇවැත්ති, යමක් අපගේ ශාස්තෘ වේ ද, ඒ ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි අපගේ ද පැහැදීම ඇත. යමක් අපගේ ධර්මය වේ ද, (ඒ) ධර්මය කෙරෙහි අප දගේ පැහැදීම ඇත. අපගේ යම් ශීලයෝ වෙත් ද, අපි ද ඒ සිල් පුරක සුල්ලමෝ වමින. අප දගේ සහධාර්මික වූ ගිහියෝ ද පැවිද්දෝ ද උනුතට ප්‍රිය වෙති. කල් වෙති. ඇවැත්ති, තෙල ප්‍රසාදයෙහි ලා තොප හා අපගේත් විශේෂය කවරේය? අතික ප්‍රයෝගය කවරේය? වෙනස කවරේය? යි මෙසේ කියන්නාහු ය" යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි.

5 මහණෙනි, මෙසේ කියන අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ 'ඇවැත්ති, නිම (ඒ ප්‍රකාදයාගේ) නිෂ්චාව එකෙක් ද? නොහොත් බොහෝ නිෂ්චා ඇත්දැයි' මෙසේ කියයුතු වෙත්. මහණෙනි, අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මනා කොට (කරුණු සහිතව) ප්‍රකාශ කරන්නාහු 'ඇවැත්ති, නිෂ්චාව එකෙක් ම ය. නිෂ්චාවෝ බොහෝ නො වෙති' යි මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නාහු ය.

6 ඇවැත්ති, එ නිෂ්චාව රහසතිතයානට වේ ද? නොහොත් රාහරිතයානට වේ ද? (මෙසේ කිය යුතු වෙති.) මහණෙනි, මනා කොට ප්‍රකාශ කරන අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ 'ඇවැත්ති, එ නිෂ්චාව විතරාගයානට වෙයි. එ නිෂ්චාව සරාගයානට නො වේ' යි මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නාහු ය.

ඇවැත්ති, එ නිෂ්චාව දෝෂසතිතයානට වේ ද? නොහොත් දෝෂරහිතයානට වේ ද? (මෙසේ කිය යුතු වෙති.) මහණෙනි, මනා කොට ප්‍රකාශ කරන අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ 'ඇවැත්ති, එ නිෂ්චාව දෝෂරහිතයානට වෙයි. එ නිෂ්චාව දෝෂසතිතයානට නො වේ' යි මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නාහු ය.

සා පනාට්ඨසො නිට්ඨා සමොහස්සා? උදුහු විතමොහස්සාති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිජ්ඣයා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යුං: විතමොහස්සාට්ඨසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සමොහස්සාති.

සා පනාට්ඨසො නිට්ඨා සතණ්හස්සා? උදුහු විතතණ්හස්සාති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිජ්ඣයා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යුං: විතතණ්හස්සාට්ඨසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සතණ්හස්සාති.

සා පනාට්ඨසො නිට්ඨා සඋපාදනස්සා? උදුහු අනුපාදනස්සාති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිජ්ඣයා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යුං: අනුපාදනස්සාට්ඨසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා සඋපාදනස්සාති.

සා පනාට්ඨසො නිට්ඨා විදදුසුතො? උදුහු අවිදදුසුතො'ති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිජ්ඣයා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යුං: විදදුසුතො ආට්ඨසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා අවිදදුසුතො'ති.

සා පනාට්ඨසො නිට්ඨා අනුරුඤ්ඤාපටිවිරුද්ධස්සා? උදුහු අනනුරුඤ්ඤාපටි-
විරුද්ධස්සාති? සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිජ්ඣයා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යුං: අනනුරුඤ්ඤාපටිවිරුද්ධස්සාට්ඨසො සා නිට්ඨා, න සා නිට්ඨා අනනුරුඤ්ඤාපටිවිරුද්ධස්සාති.

සා පනාට්ඨසො නිට්ඨා පපඤ්චාරාමස්ස පපඤ්චරතීතො? උදුහු නිප්ප-
පඤ්චාරාමස්ස නිප්පපඤ්චරතීතො'ති. සමමා ව්‍යාකරමානා භික්ඛවෙ අඤ්ඤා-
තිජ්ඣයා පරිබ්බාජකා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යුං: නිප්පපඤ්චාරාමස්සාට්ඨසො සා
නිට්ඨා නිප්පපඤ්චරතීතො, න සා නිට්ඨා පපඤ්චාරාමස්ස පපඤ්චරතීතො'ති.

7. දොමා භික්ඛවෙ දිට්ඨියො: භවදිට්ඨි ව විභවදිට්ඨි ව. යෙ භි කෙ වි
භික්ඛවෙ සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා භවදිට්ඨිං අලලීනා භවදිට්ඨිං උපගතා
භවදිට්ඨිං අජේක්ඛාසිනා, විභවදිට්ඨියා තෙ පටිවිරුද්ධා. යෙ භි කෙ වි
භික්ඛවෙ සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා විභවදිට්ඨිං අලලීනා විභවදිට්ඨිං උපලලීගතා
විභවදිට්ඨිං අජේක්ඛාසිනා, භවදිට්ඨියා තෙ පටිවිරුද්ධා. යෙ භි කෙ වි
භික්ඛවෙ සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා ඉමාසං දවින්නං දිට්ඨිතං සමුදයඤ්ච
අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදිතවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං තප්පජානනති,
තෙ සරානා තෙ සදෙසා තෙ සමොහා තෙ සතණ්හා තෙ සඋපාදානා තෙ
අවිදදුසුතො තෙ අනුරුඤ්ඤාපටිවිරුද්ධා තෙ පපඤ්චරතීතො
තෙ න පරිමුච්චනති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි
දුකෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි¹. න පරිමුච්චනති දුක්ඛසමාති වදුමි.

1. 'ජරමරණෙන භොකපරිදෙව දුක්ඛදොමනස්සුපායාසෙහි', සහ 'ජරමරණෙන'හි

ඇවැත්ති, එ නිසාව මොහසතිතයාට වේ ද? නොහොත් මොහ-
රතිතයාට වේ ද? මහණෙනි, මනා කොට ප්‍රකාශ කරන අන්තොටු
පිරිවැජ්ඣෝ “ඇවැත්ති, එ නිසාව මොහරතිතයාට වෙයි. මොහ-
සතිතයාට නො වේ” යි මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නාහු ය.

ඇවැත්ති, එ නිසාව තෘණසතිතයාට වේ ද? නොහොත් තෘණ-
රතිතයාට වේ ද? මනා කොට ප්‍රකාශ කරන අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ
“ඇවැත්ති, එ නිසාව තෘණරතිතයාට වෙයි. තෘණසතිතයාට
නො වේ” යි මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නාහු ය.

ඇවැත්ති, එ නිසාව උපාදාසතිතයාට වේ ද? නොහොත් උපාදා-
රතිතයාට වේ ද? මහණෙනි, මනා කොට ප්‍රකාශ කරන අන්තොටු
පිරිවැජ්ඣෝ “ඇවැත්ති, එ නිසාව උපාදාරතිතයාට වෙයි. උපාදාසතිත-
යාට නො වේ” යි මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නාහු ය.

ඇවැත්ති, එ නිසාව පණ්ඩිතයාට වේ ද? නොහොත් අපණ්ඩිත-
යාට වේ ද? මහණෙනි, මනා කොට ප්‍රකාශ කරන අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ
“ඇවැත්ති, එ නිසාව නුවණැත්තනුට වෙයි. නුවණ නැත්තනුට නො වේ” යි
මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නාහු ය.

ඇවැත්ති, එ නිසාව (රාග විසින්) අනුරුඬා (ක්‍රොධ විසින්) ප්‍රති-
විරුඬායාට වේ ද? නොහොත් අනුරුඬා අප්‍රතිවිරුඬායාට වේ ද?
මහණෙනි, මනා කොට ප්‍රකාශ කරන අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ “ඇවැත්ති,
එ නිසාව රාගයෙන් නො බැඳුණු ක්‍රොධයෙන් නො කිපුණාට වෙයි.
රාගයෙන් බැඳුණු ක්‍රොධයෙන් කිපුණාට නො වේ” යි මෙසේ ප්‍රකාශ කරන-
නාහු ය.

ඇවැත්ති, එ නිසාව තෘණදූෂි ප්‍රභංග අරම් කොට ඇති ප්‍රභංග-
යෙහි ඇඳී ඇත්තනුට වේ ද? නොහොත් ප්‍රභංග අරම් කොට නැති
ප්‍රභංගයෙහි නො ඇඳුණු නුට වේ ද? මහණෙනි, මනා කොට ප්‍රකාශ
කරන අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ “ඇවැත්ති, එ නිසාව ප්‍රභංග අරම් කොට
නැති ප්‍රභංගයෙහි නො ඇඳුණු නුට වෙයි. එ නිසාව ප්‍රභංග අරම්
කොට ඇති ප්‍රභංගයෙහි ඇඳුණු නුට නො වේ” යි මෙසේ ප්‍රකාශ කරන-
නාහු ය.

7. මහණෙනි, භවදූෂිත විභවදූෂිත දෑ මේ දූෂිත දෙදෙනෙක්
වෙත්. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ
භවදූෂිතයෙහි ඇඳුණාහු භවදූෂිතයට පැමිණියාහු භවදූෂිතයෙහි ගැඹුණාහු
වෙත් නම් ඔහු විභවදූෂිතයට ප්‍රතිවිරුඬය. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ
කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ විභවදූෂිතයෙහි ඇඳුණාහු විභව
දූෂිතයට පැමිණියාහු විභවදූෂිතයෙහි ගැඹුණාහු වෙත් නම් ඔහු භවදූෂිතයට
ප්‍රතිවිරුඬය. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක්
හෝ මේ ද්විවිධ දූෂිතයෙහි සමුදයන් අසාදයෙන් ආදිනවයන්
නිසාරණයන් තතුසේ නො දැනිත් නම් ඔහු රාගසතිත වූවාහු ය. ඔහු
දෝෂසතිත වූවාහු ය. ඔහු මොහ සතිත වූවාහු ය. ඔහු තෘණසතිත
වූවාහු ය. ඔහු උපාදාසතිත වූවාහු ය. ඔහු නුවණ නැත්තාහු ය. ඔහු
රාගයෙන් බැඳුණාහු ය. ක්‍රොධයෙන් කිපුණාහු ය. ඔහු ප්‍රභංග අරම් කොට
ඇත්තාහු ප්‍රභංගයෙහි ඇඳුණාහු ය. ඔහු ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන්
ශොකයෙන් පරිදෙවයෙන් දුකින් දොමනසින් උපාසාසයෙන් නො මිඳෙත්.
සියලු සසරදුකින් නො මිඳෙත් යයි කියමි.

8. යෙ ව බො කෙවි¹ භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමාසං දව්‍යානං දිට්ඨිතං සමුදයඤ්ච දත්තමඤ්ච² අස්සාදඤ්ච ආදිනවඤ්ච නිස්සාරණඤ්ච යථාභූතං පජානන්ති, තෙ විතරාගා තෙ විතදෙසා තෙ විතමොනා තෙ විතතණ්හා තෙ අනුපාදනා තෙ විදුදසුතො තෙ අනනුරුඳ්ධං අපට්ඨිතරුඳ්ධා තෙ නිපපඤ්චාරාමා නිපපඤ්චරතීතො තෙ පරිච්චිවන්ති ජායිතා ජරාය මරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙති දුකෙති දෙමනසෙසෙති උපායාසෙති. පරිච්චිවන්ති දුක්ඛසමාපි වද්දු.

9. වහන්‍යරිමාති භික්ඛවෙ උපාදනාති. නතමාති වහන්‍යරි? කාමුපාදනා දිට්ඨිපාදනා සීලබ්බතුපාදනං අත්තවාදපාදනං. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සබ්බිපාදනපරිඤ්ඤාවාද පටිජානමානා තෙ න සමමා සබ්බිපාදනපරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති. කාමුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති න දිට්ඨිපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති.³ න සීලබ්බතුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති. න අත්තවාදපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති. තං කිස්ස හෙතු? ඉමාති භි තෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා නිත්ති ධානාති යථාභූතං නපජානන්ති. තස්මා තෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සබ්බිපාදනපරිඤ්ඤාවාද පටිජානමානා තෙ න සමමා සබ්බිපාදනපරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති. කාමුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති න දිට්ඨිපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති. න සීලබ්බතුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති. න අත්තවාදපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති.

10 සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සබ්බිපාදනපරිඤ්ඤාවාද පටිජානමානා තෙ න සමමා සබ්බිපාදනපරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති. කාමුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති. දිට්ඨිපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති. න සීලබ්බතුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති. න අත්තවාදපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති. තං කිස්ස හෙතු? ඉමාති භි තෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා ඥේ ධානාති යථාභූතං නපජානන්ති. තස්මා තෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සබ්බිපාදනපරිඤ්ඤාවාද පටිජානමානා තෙ න සමමා සබ්බිපාදන⁴පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති. කාමුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති. දිට්ඨිපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති. න සීලබ්බතුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති. න අත්තවාදපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති.

11. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සබ්බිපාදනපරිඤ්ඤාවාද පටිජානමානා තෙ න සමමා සබ්බිපාදන⁴පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති. කාමුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති. දිට්ඨිපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති. සීලබ්බතුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති. න අත්තවාදපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති. තං කිස්ස හෙතු? ඉමං භි තෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා එකං ධානං යථාභූතං නපජානන්ති. තස්මා තෙ භොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සබ්බිපාදනපරිඤ්ඤාවාද පටිජානමානා තෙ න සමමා සබ්බිපාදන⁴ පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති. කාමුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති. දිට්ඨිපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති. සීලබ්බතුපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති. න අත්තවාදපාදනස්ස පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙතති.

1. යෙ ව කෙවි සමණා වා' සි.

3 'පඤ්ඤාපෙතති' මජ්ඣ.

2. 'අත්තමඤ්ච' මජ්ඣ., ස්‍යා.

4. 'සබ්බිපාදනස්ස' ස්‍යා.

8. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මේ දිවිධි දෘටිත්‍යයෙහි සමුදයත් අත්තමයත් ආසවාදයත් ආදීතමයත් නිසාරණයත් තතුසේ දැනින් තම ඔහු චිත්තරාගයෝ ය. ඔහු චිතදෝෂයෝ ය. ඔහු චිතමොහයෝ ය. ඔහු පහ වූ කෘෂණාව ඇත්තෝ ය. ඔහු උපාදන රහිතයෝ ය. ඔහු නුවණැත්තාහු ය. ඔහු රාගයෙන් නො බැඳුණාහු ය. ක්‍රොධයෙන් නො කිපුණාහු ය. ඔහු ප්‍රඥාව අරම් කොට තැත්තාහු ය. ප්‍රඥාවයෙහි ඇලුම නැත්තාහු ය. ඔහු ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන් ශොකයෙන් ප්‍රදෝශයෙන් දැඩින් දොමනසින් උපාසාසයෙන් මිදෙත්. ඔහු සියලු සසරදුකින් මිදෙත් යයි කියමි.

9 මහණෙනි, මේ උපාදනයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්: කාමුපාදනය දිට්ඨිපාදනය සීලබ්බතුපාදනය අත්තවාද්‍යපාදනය යි. මහණෙනි, සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය කියමින් ප්‍රතිඥ කරන මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු මැනවින් සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය නො පනවත්. කාමුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පනවත් දිට්ඨිපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පනවත්. සීලබ්බතුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පනවත්. අත්තවාද්‍යපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පනවත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: එ හවත් මහණ බමුණෝ මේ කරුණු තුන තතුසේ නො දනිත්. එ හෙයින් එ හවත් මහණ බමුණෝ 'සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය කියමින්' ප්‍රතිඥ කරන්නාහු සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය මැනවින් නො පනවත්. කාමුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පනවත්. දිට්ඨිපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පනවත්. සීලබ්බතුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පනවත්. අත්තවාද්‍යපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පනවත්.

10. මහණෙනි, 'සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය කියමින්' පිළිගත කරන මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු මැනවින් සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය නො පනවත්. කාමුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පනවත්. දිට්ඨිපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පනවත්. සීලබ්බතුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පනවත්. අත්තවාද්‍යපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පනවත්. එ කවර හෙයින් යත්: එ හවත් මහණ බමුණෝ මේ කරුණු දෙක තතුසේ නො දනිත්. එ හෙයින් එ හවත් මහණ බමුණෝ 'සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය කියමින්' ප්‍රතිඥ කරන්නාහු මැනවින් සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය නො පනවත්. කාමුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පනවත්. දිට්ඨිපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පනවත්. සීලබ්බතුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පනවත්. අත්තවාද්‍යපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පනවත්.

11. මහණෙනි, 'සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය කියමින්' ප්‍රතිඥ කරන මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු මැනවින් සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය නො පනවත්. කාමුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පනවත්. දිට්ඨිපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පනවත්. සීලබ්බතුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පනවත්. අත්තවාද්‍යපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පනවත්. එ කවර හෙයින් යත්: එ හවත් මහණ බමුණෝ මේ එක කරුණ තතුසේ නො දනිත්. එ හෙයින් ඒ හවත් මහණ බමුණෝ 'සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය කියමින්' ප්‍රතිඥ කරන්නාහු මැනවින් සියලු උපාදනයන්ගේ ප්‍රභාණය නො පනවත්. කාමුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පනවත්. දිට්ඨිපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පනවත්. සීලබ්බතුපාදනයාගේ ප්‍රභාණය පනවත්. අත්තවාද්‍යපාදනයාගේ ප්‍රභාණය නො පනවත්.

12. එවරුපෙ බො භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ යො සත්ථි පසාදෙ, සො න සම්මග්ගතො අකබ්බායති. යො ධම්මෙ පසාදෙ, සො න සම්මග්ගතො අකබ්බායති. යා සීලෙසු පරිපූරකාරිනා, සා න සම්මග්ගතා අකබ්බායති. යා සහධම්මිකෙසු පියමනාපතා, සා න සම්මග්ගතා අකබ්බායති. තං කිසං හෙතු: එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා නං දුරකතානෙ ධම්මවිනයෙ දුප්පවෙදිතෙ අනියානිකෙ අනුපසම්පංචනනිකෙ අසමාසවුද්ධිප්පවෙදිතෙ.

13. තථාගතො ව බො භික්ඛවෙ අරහං සමාසවුද්ධො සබ්බපාදන-පරිඤ්ඤාපාදෙ පටිජානමානො සමා සබ්බපාදනපරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. කාමුපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. දිට්ඨිපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. සීලබ්බතුපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. අනන්වාද්දපාදනස්ස පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති.

14. එවරුපෙ බො භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ යො සත්ථි පසාදෙ, සො සම්මග්ගතො අකබ්බායති. යො ධම්මෙ පසාදෙ, සො සම්මග්ගතො අකබ්බායති. යා සීලෙසු පරිපූරකාරිනා, සා සම්මග්ගතා අකබ්බායති. යා සහධම්මිකෙසු පියමනාපතා, සා සම්මග්ගතා අකබ්බායති. තං කිසං හෙතු: එවං හෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා නං ස්වාකතානෙ ධම්මවිනයෙ දුප්පවෙදිතෙ නියානිකෙ උපසම්පංචනනිකෙ සමාසවුද්ධිප්පවෙදිතෙ.

15. ඉමෙ ව භික්ඛවෙ චත්තාරො උපාදනා කිංනිදනා? කිංසමුදයා? කිංජාතිකා? කිංපහවා? ඉමෙ චත්තාරො උපාදනා තණ්හානිදනා තණ්හාසමුදයා තණ්හාජාතිකා තණ්හාපහවා. තණ්හා වායං භික්ඛවෙ කිංනිදනා? කිංසමුදයා? කිංජාතිකා? කිංපහවා? තණ්හා වෙදනානිදනා වෙදනාසමුදයා වෙදනාජාතිකා වෙදනාපහවා. වෙදනා වායං භික්ඛවෙ කිංනිදනා? කිංසමුදයා? කිංජාතිකා? කිංපහවා? වෙදනා එස්සනිදනා එස්සසමුදයා එස්සජාතිකා එස්සපහවා. එස්සො වායං භික්ඛවෙ කිං නිදනො? කිංසමුදයො? කිංජාතිකො? කිංපහවො? එස්සො සලායතනනිදනො සලායතනසමුදයො.-

12. මහණෙනි, මෙබඳු ධර්මිකයෙකුගේ ශාස්තෘන් කෙරෙහි යම් පැහැදීමක් වේ නම්, එය සම්මානගතය (මනා ව පිහිටියේ - සමුපුණ්ණි වූයේ) යි නො කියනු ලැබේ. ධර්මයෙහි යම් පැහැදීමක් වේ නම්, එය සම්මානගතය යි නො කියනු ලැබේ. ශීලයෙහි යම් පරිපූර්ණකාරිත්වයක් වේ නම්, එය සම්මානගතය යි නො කියනු ලැබේ. සහධාර්මිකයන් කෙරෙහි යම් ප්‍රිය මනාප භාවයක් වේ නම්, එය සම්මානගතය යි නො කියනු ලැබේ. එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, වරදවා කියූ වරදවා ඉහැන්වූ, මහපල පිණිස නො පවත්නාවූ, කෙලෙස් සන්තිදීම පිණිස නො පවත්නාවූ, අසම්මාන සම්මුද්ධයන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද ශාසනයෙහි යම්සේ වේ නම්, තෙල එසේ ම ය.

13. මහණෙනි, අතීත වූ, සම්මාන සම්මුද්ධ වූ, තථාගතයන් වහන්සේ ද 'සියලු උපාදානයන්ගේ ප්‍රභාණය කියමින්' යි ප්‍රතිඥා කරන්නෝ මැනවින් සියලු උපාදානයන්ගේ ප්‍රභාණය පනවත්. කාමුපාදානයාගේ ප්‍රභාණය පනවත්. දිට්ඨිපාදානයාගේ ප්‍රභාණය පනවත්. සීලබ්බකුපාදානයාගේ ප්‍රභාණය පනවත්. අනන්තවාදිපාදානයාගේ ප්‍රභාණය පනවත්.

14. මහණෙනි, මෙබඳු ධර්මිකයෙකුගේ ශාස්තෘන් කෙරෙහි යම් පැහැදීමක් වේ නම්, එය සම්මානගතය (මනා ව පිහිටියේ - සමුපුණ්ණි වූයේ) යි කියනු ලැබේ. ධර්මයෙහි යම් පැහැදීමක් වේ නම්, එය සම්මානගතය යි කියනු ලැබේ. ශීලයෙහි යම් පරිපූර්ණකාරිත්වයක් වේ නම්, එය සම්මානගතය යි කියනු ලැබේ. සහධාර්මිකයන් කෙරෙහි යම් ප්‍රිය මනාප භාවයක් වේ නම්, එය සම්මානගතය යි කියනු ලැබේ. එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මනා කොට කියූ, මනා කොට ඉහැන්වූ, මහපල පිණිස පවත්නාවූ, කෙලෙස් සන්තිදීම පිණිස පවත්නාවූ, සම්මාන සම්මුද්ධයන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද ශාසනයෙහි යම්සේ වේ නම්, තෙල එසේ ම ය.

15. මහණෙනි, මේ සතර උපාදානයෝ කුමක් මූලකාරණ කොට ඇත් ද? කුමක් උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද? මේ සතර උපාදානයෝ තෘෂණාව මූලකාරණ කොට ඇත. තෘෂණාව උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත. තෘෂණාව ජාති කොට ඇත. තෘෂණාව ප්‍රභව කොට ඇත. මහණෙනි, මේ තෘෂණාව කුමක් මූලකාරණ කොට ඇත් ද? කුමක් උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද? තෘෂණාව වේදනාව මූලකාරණ කොට ඇත. වේදනාව උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත. වේදනාව ජාති කොට ඇත. වේදනාව ප්‍රභව කොට ඇත. මහණෙනි, මේ වේදනාව කුමක් මූලකාරණ කොට ඇත් ද? කුමක් උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද? වේදනාව ස්පර්ශ මූලකාරණ කොට ඇත. ස්පර්ශ උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත. ස්පර්ශ ජාති කොට ඇත. ස්පර්ශ ප්‍රභව කොට ඇත. මහණෙනි, මේ ස්පර්ශ කුමක් මූලකාරණ කොට ඇත් ද? කුමක් උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද? ස්පර්ශ භිමායතන මූලකාරණ කොට ඇත. භිමායතන උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත.

සලායතනජාතිකො සලායතනපහවො. සලායතනඤ්චිදං භික්ඛවෙ කිංනිදුනං? කිංසමුදයං? කිංජාතිකං? කිංපනවං? සලායතනං නාමරූපනිදුනං නාමරූපසමුදයං නාමරූපජාතිකං නාමරූපපහවං. නාමරූපඤ්චිදං භික්ඛවෙ කිංනිදුනං? කිංසමුදයං? කිංජාතිකං? කිංපනවං? නාමරූපං විඤ්ඤාණ- නිදුනං විඤ්ඤාණසමුදයං විඤ්ඤාණජාතිකං විඤ්ඤාණපහවං. විඤ්ඤාණඤ්චිදං භික්ඛවෙ කිංනිදුනං? කිංසමුදයං? කිංජාතිකං? කිංපනවං? විඤ්ඤාණං සංඛාරනිදුනං සංඛාරසමුදයං සංඛාරජාතිකං සංඛාරපහවං. සංඛාරාවමෙ භික්ඛවෙ කිංනිදුනං? කිංසමුදයං? කිංජාතිකං? කිංපනවං? සංඛාරා අවිජ්ජානිදුනා අවිජ්ජාසමුදයා අවිජ්ජාජාතිකා අවිජ්ජාපහවා.

16. යතො ව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභිණා ගොති විජ්ජා උපපන්නා, සො අවිජ්ජාවිරාගා විජ්ජුපපාදා නෙව කාමුපාදානං උපාදියති. න දිට්ඨිපාදානං උපාදියති න සීලබ්බතුපාදානං උපාදියති. න අත්ත- වාදුපාදානං උපාදියති. අනුපාදියං න පරිත්තස්සති. අපරිත්තස්සං පච්චන්තංයෙව පරිතිබ්බායති, භිණා ජාති, වුසිතං සුභවචරයං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉසත්තායාති පජාතාතිති.

ඉමෙවොව භගවා. අත්තමිතා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අති- නන්දන්ති.

වුලෙසිහනාදසූතනං පඤ්චමං.

1. 2. 2.

මහාසීහනාදසූතනං

1. ථුට්ඨං මෙ සුතා: එකා සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති ඛති නගරෙ අවරුපුරෙ¹ වනසණ්ඨං. තෙන ඛො පත සමයෙන සුනානබ්බතනා ලිච්ඡවිපුතෙනා අචිරපක්කන්තනා තොති ඉමස්මා ධම්මවිනයා, සො වෙසාලියං පරිසතිං² එවං³ වාචං භාසති: “නඤ්ඤා සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මුහුස්සධම්මා අලම්භියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො, තක්කපරියාහනං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙවෙසති චිම්බසානුවරිතං සයම්පටිභ්ගනං, යස්ස ව ඛවාස්ස අත්ථාය ධම්මො දෙසිතො, සො නිසායාති තක්කරස්ස සම්මා උක්ඛක්ඛයායා”ති.

1. අපරුපුරෙ, මජ්ඣං. 2. පරිසති, මජ්ඣං. 3. එකා, STP.

අමායතන ජාති කොට ඇත. අමායතන ප්‍රභව කොට ඇත. මහණෙනි, මේ අමායතන කුමක් මූලකාරණ කොට ඇත් ද? කුමක් උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද? අමායතන, නාමරූප මූලකාරණ කොට ඇත. නාමරූප උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත. නාමරූප ජාති කොට ඇත. නාමරූප ප්‍රභව කොට ඇත. මහණෙනි, මේ නාමරූප කුමක් මූලකාරණ කොට ඇත් ද? කුමක් උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද? නාමරූප විඤ්ඤාණය මූලකාරණ කොට ඇත. විඤ්ඤාණය උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත. විඤ්ඤාණය ජාති කොට ඇත. විඤ්ඤාණය ප්‍රභව කොට ඇත. මහණෙනි, මේ විඤ්ඤාණය කුමක් මූලකාරණ කොට ඇත් ද? කුමක් උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද? විඤ්ඤාණය, සංඝකාර මූලකාරණ කොට ඇත. සංඝකාර උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත. සංඝකාර ජාති කොට ඇත. සංඝකාර ප්‍රභව කොට ඇත. මහණෙනි, මේ සංඝකාරයෝ කුමක් මූලකාරණ කොට ඇත් ද? කුමක් උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද? සංඝකාරයෝ අවිද්‍යාව මූලකාරණ කොට ඇත. අවිද්‍යාව උත්පත්ති හෙතු කොට ඇත. අවිද්‍යාව ජාති කොට ඇත. අවිද්‍යාව ප්‍රභව කොට ඇත.

16. මහණෙනි, යම් කලෙක පටන් මහණහුගේ අවිද්‍යාව ප්‍රතිණ වුවාද, අභිත්මාගීවිද්‍යාව උපතද, හෝ අවිද්‍යාව දුරු වීමෙන් කාමුපාදනය නො ගනියි. දිට්ඨිපාදනය නො ගනියි. සීලබ්බතුපාදනය නො ගනියි. අත්තවාදුපාදනය නො ගනියි. උපාදන වශයෙන් නො ගන්නේ (තණ්හා පරිභසායායෙන්) තාමණාසිත නො වෙයි. තාමණා නො උපදවන්නේ තෙමේ ම කෙලෙස් පිරිනිවීමෙන් පිරිනිවෙයි. උත්පත්තිය ඤාය වූය. බමසර වැස නිමවන ලදී. කරුණි කරන ලදී. මේ අර්ථයන්ට පිණිස අනෙක් කටයුත්තක් නැතැයි දන ගනියි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදාළ සේක. සඳුටු සිත් ඇති තාපනවූ ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව සතුවත් පිළිගත්හ.

මුලසිහිනාද සූත්‍රය පළමුවැනි යි.

1. 2. 2.

මහසිහිනාද සූත්‍රය

1 මු) විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහාලානගර සමීපයෙහි බිහිනුවර නුවරින් පැළදිග වතලාහැබෙහි වැඩ වසන සේක. ලිච්ඡවිදරජුහු සුනාකකප්පා මහණ මේ ශාසනයෙන් නික්ම ගිය නොබෝකල් ඇති වෙයි. හෙ මහාලාමහනුවර පිරිස් මැද මෙසෙසින් තෙපුල් තෙපලයි. “ශ්‍රමණ ගෞතමයානට මනුෂ්‍ය ධර්මයෙන් වැඩි ආයච්ඡාවය පිණිස සමච්ඡු ඥානදායීන විශෙෂයෙක් නැත. ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ තකියෙන් පයච්ඡාන (ගැටුම්) කොට විමසුම් ක්‍රමයෙන් ලුහැබැද ගත්, සියවටහනු වූ දහමක් දෙශනා කරයි (එහෙත්) යම් අර්ථයක් පිණිස ධර්මය දෙසන ලද නම්, ඒ ධර්මය දෙශිත පරිදි කරනුවාගේ දුක් මැනවින් නස්නා පිණිස වැටෙයි” කියා යි.

2. අථ බො ආයස්මා සාරිපුතො පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරං අදාය වෙසාලිං පිණ්ඩාය පාවිසී. අස්සොසි බො ආයස්මා සාරි-පුතො සුත්තකඛතතස්ස ලිච්ඡපුත්තස්ස වෙසාලියං පරිසතිං එවං වාවං භාසමානස්ස: “නඤ්ඤි සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරිය-ඤ්ඤදස්සනවසෙසො. තක්කපරියාහතං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති විමංසානුවරිතං සයමපටිභාතං. යස්ස ච බවාස්ස අත්ථාය ධම්මො දෙසිතො, සො නිය්‍යාති තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛකඛයායා”ති.

3. අථ බො ආයස්මා සාරිපුතො වෙසාලියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාහගතං පිණ්ඩපාතපටික්කතො යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උප-සඬකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීනො බො ආයස්මා සාරිපුතො භගවන්තං එතදවොච: සුත්තකඛතො භතො ලිච්ඡපුත්තො අවිරපක්කතො ඉමස්මා ධම්මවිතයා, සො වෙසාලියං පරිසතිං එවං වාවං භාසති: “නඤ්ඤි සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤදස්සනවසෙසො. තක්කපරියාහතං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති විමංසානුවරිතං සයමපටිභාතං. යස්ස ච බවාස්ස අත්ථාය ධම්මො දෙසිතො, සො නිය්‍යාති තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛකඛයායා”ති.

4. කොඛනො¹ සාරිපුත්ත සුත්තකඛතො මොඝපුරිසො. කොඛා ච පතස්ස එසා වාවා භාසිතා ‘අවණණං භාසිස්සාමි’ති. සො සාරිපුත්ත සුත්තකඛතො මොඝපුරිසො වණණංයෙව තථාගතස්ස භාසති. වණණො හෙසො සාරිපුත්ත තථාගතස්ස, යො එවං වදෙය්‍ය: ‘යස්ස ච බවාස්ස අත්ථාය ධම්මො දෙසිතො, සො නිය්‍යාති තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛකඛයායා’ති.

5. අයමපි හි තාම සාරිපුත්ත, සුත්තකඛතස්ස මොඝපුරිසස්ස මයි ධම්මකයො න භවිස්සති: “ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසලබ්බුඤ්ඤො විජ්ජාවරණසමපන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරිපි සසා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා”ති.

6. අයමපි හි තාම සාරිපුත්ත සුත්තකඛතස්ස මොඝපුරිසස්ස මයි ධම්මකයො න භවිස්සති: “ඉතිපි සො භගවා අනෙකමිහිතා ඉද්ධිධං පච්චනුහොති: එකොපි සුත්වා බහුධා භොති. බහුධාපි සුත්වා එකො තොති. ආවිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඛධං තිරොපාකාරං තිරොපඬාතං අසඤ්ජමානො ගච්ඡති. සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවිසමි² උමුඤ්ජනිමුජ්ජං කරොති. සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙපි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙපි පලලසඬකත කමති සෙය්‍යථාපි පඤ්ඤාසකුණො. ඉමෙපි වජ්ජමසුරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිතා පරිමසති පරිමජ්ජති. යාව බුහමලොකාපි කායෙන වසා වහෙතති”ති.

I. ‘කොඛනො හෙසො’ - මජ්ඣ, ‘කොඛනො බො’ - ස්‍යා.
2. පඨවියාපි, ස්‍යා. පඨවියාපි, මජ්ඣ.

2. එකල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සංවරයන් වහන්සේ පෙරවරු සිවුරු හැද පෙරෙට පාසිවුරු ගෙන විශාලානුවරට පිඩු පිණිස පිවිසියහ. ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසංවරයන් වහන්සේ “ඉමණ ගෞතමයාහට මනුෂ්‍යධම්මයෙන් වැඩි වූ ආයතීභාවය කිරීමට සමථ වූ ඥානදර්ශන විශේෂයෙක් නැත. ඉමණ ගෞතම තෙමේ තකීයෙන් ගැටුම් කොට, විමසන නුවණින් පුහුණුවා ගත් සියවටහනු දහමක් දෙශනා කරයි. යම් අවසන් පිණිස ධර්මය දෙසන ලද නම් ඒ ධර්මය ඒ අනුව ක්‍රියා කරන්නන්ගෙන් මැනවින් දුක් කෙළවර කිරීම පිණිස පවත්නේ ය” යි විශාලානුවර පිරිස් මැද මෙබඳු වචන කියන ලිච්ඡිවරුපුත්‍ර සුතකඛනාසාගේ කථාව ඇසූහ.

3. ඉක්බිති ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සංවරයන් වහන්සේ විසල්පුර පිඩු පිණිස හැසිර බඩින් පසු පිණ්ඩපානයෙන් වැළකියාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සංවරයන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ: වහන්ස, ලිච්ඡිවරුපුත්‍ර සුතකඛන මහණ මෙ සස්තෙන් පහවැ ගිය විරු තොබෝකල් ඇත්තෙක. විශාලා නගරයෙහි පිරිස් මැද “ඉමණ ගෞතමයාහට මනුෂ්‍යධර්මයෙන් වැඩි වූ ආයතීභාවය කිරීමට සමථ වූ ඥානදර්ශන විශේෂයෙක් නැත. ඉමණ ගෞතම තෙමේ තකීයෙන් ගටා විමසුමෙන් එළවා ගත්, සියවටහනු දහමක් දෙශනා කරයි. යම් අවසන් පිණිස ධර්මය දෙසන ලද නම් ඒ ධර්මය ඒ අනුව ක්‍රියා කරන්නන්ගෙන් මැනවින් දුක් කෙළවර කිරීම පිණිස පවත්නේ ය” යි මෙබඳු වචනයක් කියයි.

4. ශාරීපුත්‍රය, සුතකඛන මොසපුරුෂ ක්‍රොධ කරනසුලුය. ක්‍රොධ හෙතෙයින් තුළුන් විසින් මේ වචනය කියන ලදී. ශාරීපුත්‍රය, ඒ සුතකඛන මොසපුරුෂ ‘නුගුණ කියමි’ යි තථාගතයන්ගේ ගුණයක් ම කියයි. ශාරීපුත්‍රය, “තථාගතයන් විසින් යම් අවසන් පිණිස යමකුට ධර්මය දෙසන ලද නම්, ඒ ධර්මය ඒ අනුව ක්‍රියා කරන්නන්ගෙන් මැනවින් දුක් කෙළවර කිරීම පිණිස පවත්නේ ය” යි යමෙක් කියා නම්, එය තථාගතයන්ගේ ගුණයෙක් ම ය.

5. ශාරීපුත්‍රය, සුතකඛන මොසපුරුෂයාහට - “මේ මේ කාරණයෙහිදු ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතීත්ත. සමයක් සම්බුද්ධියහ. අමට්ඨකුටෙන් හා පසළොස් වරණ ධර්මයෙන් හා සුභතයහ. සුගතයහ. ලොකවිදුහ. අනුනතරපුරිසදම්මසාරපිහ. දෙමිමිතිසුත්තේ ශාස්තෘයහ. බුද්ධියහ. භගවත්ත” යි මා කෙරෙහි මේ (සථිඥානාඥානසංඛ්‍යාත උතුරු මිනිස්දම් දැනීමෙහි සමථ ඥානය වූ) ධර්මානුය ද තො වෙයි.

6. ශාරීපුත්‍රය, සුතකඛන මොසපුරුෂයාහට - “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කාරණයෙහිදු තත්වැදුරුම් සෘද්ධිවිධ වලද කෙරෙහි: එකෙක් වූහු ම බොහෝ ව මැවෙත්. බොහෝ වූවාහු ම එකෙක් ව මැවෙත්. ප්‍රකට භාවයට අප්‍රකට භාවයට පත්වන සේක. ඕනිකියෙන් පිටත පටුරෙන් පිටත පව්වෙන් පිටත අහසෙහි යනුවන් මෙන් නොගැටෙමින් යන සේක. ජලයෙහි සෙසින් පොළොවෙහි ද ඉල්පිම් ගැලීම් කරන සේක. පොළොවෙහි සෙසින් නොබිඳෙන දියෙහි ද යන සේක. අහසෙහි ද පක්ෂියෙකුනින් සෙසින් පක්ෂිකයෙන් යන සේක. මෙසේ මහත් සෘද්ධි ඇති මහත් අනුභාව ඇති මේ සද්ධර්ම දෙදෙනා කරතලයෙන් පරමරූප කරන සේක. පිරිමදින සේක. බඹලොව ද තෙක් කසින් විසිය පවත්වන සේකැ” යි මා කෙරෙහි මේ ධර්මානුය (සෘද්ධිවිධඥානසංඛ්‍යාත උතුරු මිනිස්දම් දන්නා ඥානය) ද තො වෙයි.

7. අයමපි හි නාම සාරිපුත්ත, සුතකඛනනස්ස මොසපුරිසස්ස මසි ධම්මකයො න හවිස්සති: “ඉතිපි සො භගවා දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුඤ්ඤාය අතික්කන්තමානුසික්ඛාය උතො සද්දෙදු සුණාති දිබ්බ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්තිකෙ වා”ති.

8. අයමපි හි නාම සාරිපුත්ත, සුතකඛනනස්ස මොසපුරිසස්ස මසි ධම්මකයො න හවිස්සති: “ඉතිපි සො භගවා පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති: සරාගං වා චිත්තං සරාගං චිත්තනනි පජානාති. විතරාගං වා චිත්තං විතරාගං චිත්තනනි පජානාති. සද්දෙසං වා චිත්තං සද්දෙසං චිත්තනනි පජානාති. විතද්දෙසං වා චිත්තං විතද්දෙසං චිත්තනනි පජානාති. සමොගං වා චිත්තං සමොගං චිත්තනනි පජානාති. විතමොගං වා චිත්තං විතමොගං චිත්තනනි පජානාති. සඛිතිතං වා චිත්තං සඛිතිතං චිත්තනනි පජානාති. විකම්මතං වා චිත්තං විකම්මතං චිත්තනනි පජානාති. මහග්ගතං වා චිත්තං මහග්ගතං චිත්තනනි පජානාති. අමසග්ගතං වා චිත්තං අමසග්ගතං චිත්තනනි පජානාති. සඋතතරං වා චිත්තං සඋතතරං චිත්තනනි පජානාති. අනුභතරං වා චිත්තං අනුභතරං චිත්තනනි පජානාති. සමාභිතං වා චිත්තං සමාභිතං චිත්තනනි පජානාති. අසමාභිතං වා චිත්තං අසමාභිතං චිත්තනනි පජානාති. විමුත්තං වා චිත්තං විමුත්තං චිත්තනනි පජානාති. අවිමුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තනනි පජානාති.”

9. දස බො පනිමාති සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතබලාති යෙහි බලෙහි සමන්තාගතො තථාගතො ආසහං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්ඛං පවතෙති. කතමාති දස? ඉධ සාරිපුත්ත, තථාගතො ධානඤ්ච ධානතො අධ්‍යානඤ්ච අධ්‍යානතො යථාභූතං පජානාති. යමපි සාරිපුත්ත, තථාගතො ධානඤ්ච ධානතො අධ්‍යානඤ්ච අධ්‍යානතො යථාභූතං පජානාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත, තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගමම තථාගතො ආසහං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්ඛං පවතෙති.

10. සුත ව පරං සාරිපුත්ත තථාගතො අතීතානාගතපච්චුප්පන්නානං කම්මසම්ඥානානං ධානසො හෙතුසො විපාකං යථාභූතං පජානාති. යමපි සාරිපුත්ත, තථාගතො අතීතානාගතපච්චුප්පන්නානං කම්මසම්ඥානානං ධානසො හෙතුසො විපාකං යථාභූතං පජානාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත, තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගමම තථාගතො ආසහං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්ඛං පවතෙති.

7. ශාරිපුත්‍රය, සුතකඛතන මොසපුරුෂයාගට මා කෙරෙහි මේ ධර්මානුසංද (දිව්‍යශ්‍රෝත්‍රානුඥානසංඛ්‍යාත උතුරු මිනිස්දම් දූතගන්තා ප්‍රඥ) නොවෙයි. එනම්: “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේත් ඉතා පිරිසිදු මිනිසැස ඉක්ම වූ දිව්‍ය ශ්‍රෝත්‍රානුච්ඡේද දෙවියන් පිළිබඳ වූත් මිනිසුන් පිළිබඳ වූත් දුර වූත් සමීප වූත් දැව්විටි ගබඳයන් අසන සේකැ” කියා ය.

8. ශාරිපුත්‍රය, සුතකඛතන මොසපුරුෂයාට - “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේත් අන්‍යාසත්තියන්ගේ අන්‍යපුද්ගලයන්ගේ සිත සිය සිතින් පිරිසිදු දූත ගන්තා සේක රාග සහිත වූ හෝ සිත රාග සහිත සිතැ යි දන්නා සේක. රාග රහිත වූ හෝ සිත රාග රහිත සිතැ යි දන්නා සේක. දෝෂ සහිත වූ හෝ සිත දෝෂ සහිත සිතැ යි දන්නා සේක. දෝෂ රහිත වූ හෝ සිත දෝෂ රහිත සිතැ යි දන්නා සේක. මොහ සහිත වූ හෝ සිත මොහ සහිත සිතැ යි දන්නා සේක. මොහ රහිත වූ හෝ සිත මොහ රහිත සිතැ යි දන්නා සේක. (විකම්භයෙන්) සංක්ඛ්‍යාත වූ හෝ සිත සංක්ඛ්‍යාත සිතැ යි දන්නා සේක (උද්ධව්‍යෙන්) විකම්භා වූ හෝ සිත විකම්භා සිතැ යි දන්නා සේක. මහග්ගන වූ හෝ සිත මහග්ගන සිතැ යි දන්නා සේක. අමහග්ගන වූ හෝ සිත අමහග්ගන සිතැ යි දන්නා සේක. සඋතතර වූ හෝ සිත සඋතතර සිතැ යි දන්නා සේක. නිරුතතර වූ හෝ සිත නිරුතතර වූ සිතැ යි දන්නා සේක. සමාහිත වූ හෝ සිත සමාහිත වූ සිතැ යි දන්නා සේක. අසමාහිත වූ හෝ සිත අසමාහිත සිතැ යි දන්නා සේක. විමුක්ත වූ හෝ සිත විමුක්ත සිතැ යි දන්නා සේක. අවිමුක්ත වූ හෝ සිත අවිමුක්ත සිතැ යි දන්නා සේකැ” යි මෙසේ මා කෙරෙහි ඇති මේ (වේදනාපරිසංයුක්ත සංඛ්‍යාත උතුරු මිනිස්දම් දන්නා) ඥාන ය ද නොවෙයි.

9. ශාරිපුත්‍රය, යම්බඳු බලයන්ගෙන් යුත් තථාගත තෙම ශ්‍රේෂ්ඨ සභානය (තමන් වහන්සේ කෙරෙහි ඇතැයි) ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්සි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රේෂ්ඨ ධර්මවක්‍රය පවත්වා ද, මේ එබඳු තථාගත-බල දසයෙන් වෙයි. කවර දසයෙන් ද යත්: ශාරිපුත්‍රය, මෙහි තථාගත තෙමේ කාරණය කාරණය වශයෙන් ද අකාරණය අකාරණය වශයෙන් ද තතු ලෙස දූත ගතියි. ශාරිපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ කාරණය කාරණය වශයෙන් අකාරණය අකාරණය වශයෙන් තත් වූ පරිදි දැනී යන යම්කි දැද්ද, ශාරිපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රේෂ්ඨ සභානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්සි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රේෂ්ඨ ධර්මවක්‍රය පවත්වා ද, මේ ඒ සභානාසභානඥානය ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබලයෙන් වෙයි.

10. තවද ශාරිපුත්‍රය, අනෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ අතිත අනාගත වර්තමාන කම්මසමාදානයන්ගේ විපාක ප්‍රත්‍යය වශයෙන් හෙතු වශයෙන් තත් වූ පරිදි දන්නේ ය. ශාරිපුත්‍රය, යම් ඥානයෙකින් තථාගත තෙමේ අතිතානාගතවර්තමාන කම්මයන්ගේ විපාකය ප්‍රත්‍යය වශයෙන් හෙතු වශයෙන් තතු සේ දන්නේ ද ශාරිපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රේෂ්ඨ සභානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්සි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රේෂ්ඨ ධර්මවක්‍රය පවත්වා ද, මේ කම්මවිපාකඥානය ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබලයෙන් වෙයි.

11. පුන ච පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො සබ්බජ්ඣාමිතිං පටිපදං
යථාභුතං පජානාති. යමෙයි සාරිපුත්ත, තථාගතො සබ්බජ්ඣාමිතිං පටි-
පදං යථාභුතං පජානාති, ඉදමයි සාරිපුත්ත තථාගතස්ස තථාගතබලං
හොති යං බලං ආගමම තථාගතො ආසනං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු
සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචකකං පච්චෙනෙති.

12. පුන ච පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො අනෙකධාතුනානාධාතු -
ලොකං යථාභුතං පජානාති. යමෙයි සාරිපුත්ත, තථාගතො අනෙකධාතු-
නානාධාතුලොකං යථාභුතං පජානාති, ඉදමයි සාරිපුත්ත, තථාගතස්ස
තථාගතබලං හොති යං බලං ආගමම තථාගතො ආසනං ධානං පටිජා-
නාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචකකං පච්චෙනෙති.

13. පුන ච පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො සත්තානං නානාධිමුත්තිකතං
යථාභුතං පජානාති. යමෙයි සාරිපුත්ත තථාගතො සත්තානං නානාධිමුත්තිකතං
යථාභුතං පජානාති, ඉදමයි සාරිපුත්ත, තථාගතස්ස තථාගතබලං
හොති යං බලං ආගමම තථාගතො ආසනං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු
සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචකකං පච්චෙනෙති.

14. පුන ච පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො පරස්සත්තානං පුරපුග්ගලානං
ඉන්ද්‍රියපරෙපරිසත්තං යථාභුතං පජානාති. යමෙයි සාරිපුත්ත තථාගතො
පරස්සත්තානං පුරපුග්ගලානං ඉන්ද්‍රියපරෙපරිසත්තං යථාභුතං පජානාති,
ඉදමයි සාරිපුත්ත, තථාගතස්ස තථාගතබලං හොති යං බලං ආගමම
තථාගතො ආසනං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති,
බ්‍රහ්මචකකං පච්චෙනෙති.

15. පුන ච පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො ඤානවිමොක්ඛසමාධි-
සමාපත්තිතං සබ්බකිලෙසං වොදනං වුට්ඨානං යථාභුතං පජානාති. යමෙයි සාරි-
පුත්ත, තථාගතො ඤානවිමොක්ඛසමාධිසමාපත්තිතං සංකිලෙසං වොදනං
වුට්ඨානං යථාභුතං පජානාති, ඉදමයි සාරිපුත්ත, තථාගතස්ස තථාගතබලං,
හොති යං බලං ආගමම තථාගතො ආසනං ධානං පටිජානාති, පරිසාසු
සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචකකං පච්චෙනෙති.

16. පුන ච පරං සාරිපුත්ත, තථාගතො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං
අනුස්සරති. සෙය්‍යපිදං: එකමයි ජාතීං දොමි ජාතියො තිස්සොපි
ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චමි ජාතියො දසමි ජාතියො විසතිමි¹
ජාතියො තිංසමි ජාතියො චත්තාරිසමි ජාතියො පඤ්ඤසමි ජාතියො
ජාතිසතමි ජාතිසහස්සමි ජාතිසතසහස්සමි, අනෙකෙපි සංවට්ටකපො
අනෙකෙපි විවට්ටකපො අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකපො, “අමුත්තාසිං
එවං නාමො එවංගොතෙනා එවංවණ්ණො එවමාභාරො එවංසුබද්ධකං-
පටිසංවෙදී එවමාසුපටිසංතෙනා, සො තතො වුට්ඨො අමුත්ත උපපාදො.

11. තවද ශාරීපුත්‍රය, අනෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ සජ්ඣගාමිනී (නිරසාදි හැම තැන් යන) ප්‍රතිපදාව තතුසේ දන්නේ ය. ශාරීපුත්‍රය, යම් ඥානයෙකින් තථාගත තෙමේ සජ්ඣගාමිනී ප්‍රතිපදාව තතු සේ දන්නේ ද, ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රේණිසථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්සි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රේණිබම්බකුය පවත්වා ද, මේ ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබලයෙක් වෙයි.

12. තවද ශාරීපුත්‍රය, අනෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ අනෙකඛාතු-නානාඛාතු ලෝකය තතු සේ දන්නේ ය. ශාරීපුත්‍රය, යම් ඥානයෙකින් තථාගත තෙමේ අනෙකඛාතු නානාඛාතු ලෝකය තතුසේ දන්නේ ද, ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රේණිසථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්සි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රේණිබම්බකුය පවත්වා ද, මේ ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබලයෙක් වෙයි.

13. තවද ශාරීපුත්‍රය, අනෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ සත්ත්ව-යන්ගේ නානාබිමුක්තිකකු දන්නේ ය. ශාරීපුත්‍රය, යම් ඥානයෙකින් තථාගත තෙමේ සත්ත්වයන්ගේ නානාබිමුක්තිකකු දන්නේ ද, ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රේණිසථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්සි සිංහනාදය කෙරේ ද, ශ්‍රේණි බම්බකුය පවත්වා ද, මේ ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබලයෙක් වෙයි.

14. තවද ශාරීපුත්‍රය, අනෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ පරසත්ත්ව-යන්ගේ පරපුදාලයන්ගේ ශ්‍රද්ධාදී ඉඤ්ඤයන්ගේ පරාවරතා (වෘද්ධිය හානිය) තතුසේ දන්නේ ය. ශාරීපුත්‍රය, යම් ඥානයෙකින් තථාගත තෙමේ පරසත්ත්ව-යන්ගේ පරපුදාලයන්ගේ ශ්‍රද්ධාදී ඉඤ්ඤයන්ගේ පරාවරතා තතුසේ දන්නේ ද, ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රේණිසථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, ශ්‍රේණි බම්බකුය පවත්වා ද, මේ ද තථාගතයන්ගේ තථාගත බලයෙක් වෙයි.

15. තවද ශාරීපුත්‍රය, අනෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ ධ්‍යාන විමෝක්ෂ සමාධි සමාපතීන්ගේ කෙලෙසීම ද පිරිසිදු බව ද එයින් නැගී සිටීම ද තතුසේ දන්නේ ය. ශාරීපුත්‍රය, යම් ඥානයෙකින් තථාගත තෙමේ ධ්‍යාන විමෝක්ෂ සමාධි සමාපතීන්ගේ සංකෙලන ව්‍යවදාන ව්‍යුත්පාන තතුසේ දන්නේ ද, ශාරීපුත්‍රය, තථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රේණි සථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්සි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රේණි බම්බකුය පවත්වා ද, මේ ද තථාගතයන්ගේ තථාගතබලයෙක් වෙයි.

16. තවද ශාරීපුත්‍රය, අනෙකෙක් ඇත. තථාගත තෙමේ තත් වැදූරැම් පූජේතිවාසය සිහි කෙරෙයි. එනම්: එකජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පසක් ද ජාති දසයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිසක් ද ජාති සහස්‍රිකක් ද ජාති පණසක් ද ජාති සියයක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සියක් දහසක් ද, නොයෙක් නස්සා කල්පයන් ද නොයෙක් හටගන්නා කල්පයන් ද නොයෙක් තස්සා හටගන්නා කල්පයන් ද “අසුවල් තැන උපන්නෙමි. මෙනම් ඇත්තෙමි විමි. මෙනම් ගොත්‍ර ඇත්තෙමි විමි. මෙවැනි වණි ඇත්තෙමි විමි. මෙවැනි ආහාර ඇත්තෙමි විමි. මෙවැනි සැපයක් උන්දෙමි විමි. මෙවැනි ආඝ්‍ර කෙලවර කොට ඇත්තෙකිමි විමි. මම එයින් ව්‍යුත් වූයෙමි අසුවල් තැන උපන්නෙමි.

තත්‍රාපාසිං ඵලං නාමො ඵලං ගාහොනා ඵලං වණ්ණො ඵලං මාග්ගො ඵලං සුඛදුක්ඛපරිසංවෙදී ඵලං මායුපරිසංගො, සො තතො වුතො ඉධුපපතො”ති. ඉති සාකාරං සඋද්දසං අනෙකමිතිං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. යමපි සාරිපුත්ත, නාමාගතො අනෙකමිතිං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, සෙය්‍යපීදා; එකමපි ජාතීං දොපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දසං අනෙකමිතිං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, ඉදමපි සාරිපුත්ත නාමාගතස්ස නාමාගතබලං තොති, යං බලං ආගමම නාමාගතො ආසහං ධාතං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පටිවෙනති.

17. පුත ව පරං සාරිපුත්ත, නාමාගතො දිබ්බෙන චක්ඛුතා චිත්තදොන අතික්කන්තමානුසංකෙන සතෙන පස්සාති: වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ තිතෙ පණිතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුගතෙ. යථාකමමුපගෙ සතෙන පජානාති: “ඉමෙ වත භොතොනා සතො කායසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වචි-දුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා භිව්ඤ්ඤා භිව්ඤ්ඤාමමසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුගතීං මිනිපාතං තිරයං උපපන්නා; ඉමෙ වා පත භොතොනා සතො කායසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වචිසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමවාදිට්ඨිකා සමවාදිට්ඨිකමමසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නා”ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුතා චිත්තදොන අතික්කන්තමානුසංකෙන සතෙන පස්සාති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ තිතෙ පණිතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුගතෙ යථාකමමුපගෙ සතෙන පජානාති. යමපි සාරිපුත්ත නාමාගතො -පෙ- යථාකමමුපගෙ සතෙන පජානාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත නාමාගතස්ස නාමාගතබලං තොති, යං බලං ආගමම නාමාගතො ආසහං ධාතං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පටිවෙනති.

18. පුත ව පරං සාරිපුත්ත නාමාගතො ආසවානං බසා අනාසවං වෙතොච්ඡුත්තිං පඤ්ඤාච්ඡුත්තිං දිට්ඨං ව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරාති. යමපි සාරිපුත්ත නාමාගතො ආසවානං බසා අනාසවං වෙතොච්ඡුත්තිං පඤ්ඤාච්ඡුත්තිං දිට්ඨං ව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරාති, ඉදමපි සාරිපුත්ත නාමාගතස්ස නාමාගතබලං තොති යං බලං ආගමම නාමාගතො ආසහං ධාතං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පටිවෙනති.

19. ඉමාති බො සාරිපුත්ත දස නාමාගතස්ස නාමාගතබලාති, සෙති බලෙති සමන්තාගතො නාමාගතො ආසහං ධාතං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පටිවෙනති.

එහි දී ද මෙනම් ඇත්තෙකිම් මෙනම් ගොනු ඇත්තෙකිම් මෙවැනි වණ් ඇත්තෙකිම් මෙවැනි සැපදක් වින්දෙකිම් මෙවැනි ආයු කෙළවර කොට ඇත්තෙකිම් වීම්. ඒ මම එයින් වුත වූයෙම් මෙහි උපත්තෙමි.” මෙසේ ආකාර සහිත වූ උදෙසිම් සහිත වූ නන්වැදුරුම් පූජේනිවාසය සිහි කරයි. ශාරිපුත්‍රය, යම් ඥානයකින් නථාගත තෙමේ නන්වැදුරුම් පූජේනිවාසය සිහි කෙරේ ද, එනම් ජාති එකක් ද ජාති දෙකක් ද... මෙසේ ආකාර සහිත වූ උදෙසිම් සහිත වූ නන්වැදුරුම් පෙර විසූ කදපිළිවෙල සිහි කෙරේ ද, නථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රේණිසථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්හි සිහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රේණි බම්මක්‍රය පවත්වා ද, මෙ ද නථාගතයන්ගේ නථාගතබලයෙක් වෙයි.

17. තවද ශාරිපුත්‍රය, අනෙකෙක් දැත. නථාගත තෙමේ මිනිසැය ඉක්මවා පැවැති ඉතා පිරිසිදු පහන් උසස් මනා පැහැ ඇති නො මනා පැහැ ඇති සුගතියට ගිය දුගතියට ගිය සත්ත්වයන් දක්නේ ය: “කම් වූ පරිදි මිය පරලොව ගිය සත්ත්වයන් දක්නේ ය. මේ හවන් සත්ත්වයෝ එකානායෙන් කායදුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. වාන්දුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. මනෝදුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. ආයෙසීපවාදය කළාහු ය. මිථ්‍යාදූෂටිකයෝ ය. මිථ්‍යාදූෂටිකමිසමාදන ඇත්තෝ ය. ඔහු කය බිඳීමෙන් මරණයෙන් මතු අපාය නම් වූ දුගීනි නම් වූ විනිපාත නම් වූ නරකයට ඉපදීම වශයෙන් පැමිණියාහු ය. මේ පින්වත් සත්ත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. වාන්දුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. මනෝදුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. ආයෙසීන්ට උපවාද නො කළාහු ය. සමන්දූෂටිකයෝ ය. සමන්දූෂටිකමිසමාදන ඇත්තෝ ය. ඔහු කය බිඳීමෙන් මරණයෙන් මතු සුගතී නම් වූ සාවභිලෝකයට ඉපදීම වශයෙන් පැමිණියාහු ය.” මෙසේ මිනිසැය ඉක්මවා පැවැති ඉතා පිරිසිදු දිවැසින් මැරෙන උපදින හිත වූ ප්‍රණීත වූ මනා පැහැති නො මනා පැහැති සුගතියට ගිය දුගතියට ගිය සත්ත්වයන් දැන ගනියි. ශාරිපුත්‍රය, නථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රේණිසථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්හි සිහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රේණි බම්මක්‍රය පවත්වා ද, මෙ ද නථාගතයන්ගේ නථාගතබලයෙක් වෙයි.

18. තවද ශාරිපුත්‍රය, අනෙකෙක් දැත. නථාගත තෙමේ ආසුචයන් සහ විමෙන් ආසුච නැති වෙතොවිමුතතියන් පඤ්ඤාචිමුතතියන් ඉහානම්යේ දීම තමා විසින් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ වාසය කරන්නේ ය. ශාරිපුත්‍රය, යම් ඥානයකින් නථාගත තෙමේ ආසුචයන් නැති වීමෙන් ආසුච නැති වෙතොවිමුතතියන් පඤ්ඤාචිමුතතියන් ඉහානම්යේ දීම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ වාසය කෙරේ ද, ශාරිපුත්‍රය, නථාගත තෙමේ යම් බලයකට පැමිණ ශ්‍රේණිසථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්හි සිහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රේණි බම්මක්‍රය පවත්වා ද, මෙ ද නථාගතයන්ගේ නථාගතබලයෙක් වෙයි.

19. ශාරිපුත්‍රය, යම් බද්ධ බලයකින් යුක්ත නථාගත තෙමේ ශ්‍රේණි සථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්හි සිහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රේණි බම්මක්‍රය පවත්වා ද, මේ ඒ නථාගතයන්ගේ දශ නථාගත බලයෝ යි.

20. යො බො මං සාරිපුත්ත එවං ජානන්තං එවං පසස්සන්තං එවං චදෙය්‍ය: “නඤ්ඤි සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සබ්බමා අලමරියඤ්ඤ-දස්සන්තපිසෙසො, තක්කපරියාහන්තං සමණො ගොතමො බ්බමං දෙසෙති විමංසානුවරිතං සයමපටිනාන”න්ති. නං සාරිපුත්ත වාචං අප්පහාය නං චිත්තං අප්පහාය නං දිට්ඨිං අප්පටිතිස්සජ්ජන්තා යථාහන්තං නික්ඛින්නො එවං නිරයෙ. සෙය්‍යථාපී සාරිපුත්ත භික්ඛු ඕලසමපන්නො සමාගිසමපන්නො දිට්ඨොච බමෙම අඤ්ඤං ආරුබ්බන්ත, එවං සමපදමිදං සාරිපුත්ත චදමි: නං වාචං අප්පහාය නං චිත්තං අප්පහාය නං දිට්ඨිං අප්පටිතිස්සජ්ජන්තා යථාහන්තං නික්ඛින්නො එවං නිරයෙ.

21. වත්තාරිමාති සාරිපුත්ත තථාගතස්ස වෙසාරජ්ජාති යෙති වෙසාරජ්ජෙති සමන්තාගතො තථාගතො ආසවා ධානං පටිජානාති, පරිසාසු සීහනාදං නදති, බුහමචක්කං පව්වෙනති, කතමාති වත්තාරි?

22. “සමමාසලුඛස්ස තෙ පටිජානන්තො ඉමෙ බ්බමා අනභිසලුඛස්සා”ති, නත්ත වන මං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරෙ වා බුහමා වා කොපි වා ලොකස්මිං සහබ්බමෙත පටිච්චොදෙස්සතිති නිමිත්තමෙතං සාරිපුත්ත න සමනුපස්සාමි. එතමපනං සාරිපුත්ත නිමිත්තං අසමනු-පස්සන්නො බෙමප්පන්නො අහස්සන්නො වෙසාරජ්ජප්පන්නො විහරමි.

23. “ඛිණ්ණසවස්ස තෙ පටිජානන්තො ඉමෙ ආසවා අපරික්ඛිණ්ණා”ති, නත්ත වන මං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරෙ වා බුහමා වා කොපි වා ලොකස්මිං සහබ්බමෙත පටිච්චොදෙස්සතිති නිමිත්තමෙතං සාරිපුත්ත න සමනුපස්සාමි. එතමපනං සාරිපුත්ත නිමිත්තං අසමනුපස්සන්නො බෙමප්පන්නො අහස්සන්නො වෙසාරජ්ජප්පන්නො විහරමි.

24. “යෙ බො පන තෙ අන්තරාසිකා බ්බමා චුත්තා තෙ පටිසෙවන්තො නාලං අන්තරාසායා”ති, නත්ත වන මං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරෙ වා බුහමා වා කොපි වා ලොකස්මිං සහබ්බමෙත පටිච්චොදෙස්සතිති නිමිත්තමෙතං සාරිපුත්ත න සමනුපස්සාමි. එතමපනං සාරිපුත්ත නිමිත්තං අසමනුපස්සන්නො බෙමප්පන්නො අහස්සන්නො වෙසාරජ්ජප්පන්නො විහරමි.

25. “යස්ස බො පන තෙ අන්තරාසිකා බ්බමා දෙසිතො සො න නිශ්ශාති තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛක්ඛයායා”ති, නත්ත වන මං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරෙ වා බුහමා වා කොපි වා ලොකස්මිං සහබ්බමෙත පටිච්චොදෙස්සතිති නිමිත්තමෙතං සාරිපුත්ත න සමනුපස්සාමි. එතමපනං සාරිපුත්ත නිමිත්තං අසමනුපස්සන්නො බෙමප්පන්නො අහස්සන්නො වෙසාරජ්ජප්පන්නො විහරමි.

20. ශාරිපුත්‍රය, යමෙක් මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා මට “ශ්‍රමණ භෞතමයානට මනුෂ්‍යධර්මයට වැඩි ආයතීනාවය කිරීමට සම්මිඛු ඥාන-දර්ශනයක් නැත. ශ්‍රමණ භෞතම තෙමේ තකීපසාහන කොට විමසන නුවණින් පුහුබැද ගත්, සිය වටහනු දහමක් දෙශනා කෙරේ” යයි කියා නම් ශාරිපුත්‍රය, ඒ කීම නො හැර ඒ සිත නො හැර ඒ දූෂටිය බැහැර නොකොට (සිටියේ) ගෙන ආර සිටුවුවකු සෙසින් නිරසෙහි උපදනේ ය. ශාරිපුත්‍රය, සීලසම්පන්න සමාගිසම්පන්න මහණ යම්සේ ඉහාතමයේ දී ම රහත් බවට පැමිණේ ද, ශාරිපුත්‍රය, මේ කාරණයද මෙසේයයි කියමි: ඒ කීම නොහැර ඒ දූෂටිය බැහැර නොකොට (සිටියේ) ගෙන ආර සිටුවුවකු සෙසින් නිරසෙහි උපදනේ වේ.

21. ශාරිපුත්‍රය, යම් බදු විශාරද භාවයෙන් යුත් තථාගත තෙමේ ශ්‍රේණිසථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්හි සිංහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රේණිධර්ම චක්‍රය පවත්වා ද, තථාගතයන්ගේ ඒ විශාරද භාවයෝ මේ සතර දෙනෙක් වෙත්. ඒ කවර සතර දෙනෙක යත්:

22. “සමාස්සවිබුද්ධයෙහි සි ප්‍රතිඥ කරන්නා වූ තොප විසින් මේනම් ධර්මයෝ අවබෝධ නොකරන ලද්දහු ය, සි එහිලා එකාන්තයෙන් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙක් හෝ දෙවියෙක් හෝ මාරයෙක් හෝ බ්‍රහ්මයෙක් හෝ ලොකයෙහි කිසිවෙක් හෝ සකාරණයෙන් මට ප්‍රතිවොදනා කරන්නේ ය යන මේ කාරණය ශාරිපුත්‍රය, මම නොදක්මි. ශාරිපුත්‍රය, “මම මේ කාරණය නො දන්නෙමි ක්‍ෂෙමයට පැමිණියෙමි නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි විශාරද භාවයට පැමිණියෙමි වාසය කරමි.

23. ක්‍ෂිණාසුචයෙහි සි ප්‍රතිඥ කරන්නා වූ තොප විසින් මේ ආසුචයෝ ක්‍ෂය නොකරන ලදහ” යි එහිලා එකාන්තයෙන් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙක් හෝ දෙවියෙක් හෝ මාරයෙක් හෝ බ්‍රහ්මයෙක් හෝ ලොක-යෙහි කිසිවෙක් හෝ කරුණු සහිත කොට මට ප්‍රතිවොදනා කරන්නේ ය යන මේ කාරණය ශාරිපුත්‍රය, නො දක්මි. ශාරිපුත්‍රය, මම මේ කාරණය නො දන්නෙමි ක්‍ෂෙමයට පැමිණියෙමි නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි වාසය කරමි.

24. “මාගීඵලයන්ට අනතුරුසකර යම් ධර්ම කෙනෙක් තොප විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද්දහු ද, ඒ ධර්මයන් සෙවනය කරන්නහුට අනතුරු පිණිස නො පවත්නාහු ය” යි එහිලා එකාන්තයෙන් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙක් හෝ දෙවියෙක් හෝ මාරයෙක් හෝ බ්‍රහ්මයෙක් හෝ ලොකයෙහි කිසිවෙක් හෝ කරුණු සහිත ව මට ප්‍රතිවොදනා කරන්නේ ය යන මේ කාරණය ශාරිපුත්‍රය, නො දක්මි. ශාරිපුත්‍රය, මම මේ කාරණය නො දන්නෙමි ක්‍ෂෙමයට පැමිණියෙමි නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි විශාරද භාවයට පැමිණියෙමි වාසය කරමි.

25. “තොප විසින් යම් අවයව පිණිස ධර්මය දෙශනා කරන ලද නම් ඒ ධර්මය ඊට අනුව පිළිපදින්නහුගේ මැනවින් දුක් කෙලවර කිරීම පිණිස නොවන්නේ යැ” යි එහිලා එකාන්තයෙන් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙක් හෝ දෙවියෙක් හෝ මාරයෙක් හෝ බ්‍රහ්මයෙක් හෝ ලොක-යෙහි අන් කිසිවෙක් හෝ කරුණු සහිත ව මට ප්‍රතිවොදනා කරන්නේ ය යන මේ කාරණය ශාරිපුත්‍රය, නො දක්මි. ශාරිපුත්‍රය, මම මේ කාරණය නො දන්නෙමි ක්‍ෂෙමයට පැමිණියෙමි නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි විශාරද භාවයට පැමිණියෙමි වාසය කරමි.

26. ඉමානි බො සාරිපුත්ත චත්තාරි තථාගතස්ස වෙසාරජ්ජානි යෙති වෙසාරජේති සමන්තාගතො තථාගතො ආසන්නං ථානං පටිජ්ඣනො, පරිසාසු සීතනාදං නදති, බ්‍රහ්මචක්කං පවනෙනති.

27. සො බො මං සාරිපුත්ත එවං ජානන්තං එවං පස්සන්තං එවං වදෙය්‍ය: “නඤ්ඤි සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මං අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො, තක්කපරිසාහනං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති විමංසානුවරිතං සසම්පටිතාන”නති, තං සාරිපුත්ත වාචං අප්පහාය නා මිත්තං අප්පහාය නං දිට්ඨිං අප්පට්ඨිස්සජ්ජිතා යථාහනං නික්ඛිනො ඵලං නිරසෙ. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත භික්ඛු ධුලසම්පන්නො සමාධිසම්පන්නො දිට්ඨො ධම්මෙ අඤ්ඤා ආරාධෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං සාරිපුත්ත වදාමි: නං වාචං අප්පහාය නා මිත්තං අප්පහාය නං දිට්ඨිං අප්පට්ඨිස්සජ්ජිතා යථාහනං නික්ඛිනො ඵලං නිරසෙ.

28. අට්ඨ බො ඉමා සාරිපුත්ත පරිසා කතමා අට්ඨ? බ්‍රහ්මික-පරිසා බ්‍රාහ්මණපරිසා ගහපතිපරිසා සමණපරිසා වාතුමමහාරාජිකපරිසා තාවතීසපරිසා මාරපරිසා බ්‍රහ්මපරිසා. ඉමා බො සාරිපුත්ත අට්ඨ පරිසා. ඉමෙති බො සාරිපුත්ත වතුති වෙසාරජේති සමන්තාගතො තථාගතො ඉමා අට්ඨ පරිසං උපසඛිකමති අජේඛාගාහති.

29. අභිජානාමි බො පනාහං සාරිපුත්ත අනෙකසනං බ්‍රහ්මණපරිසං උපසඛිකමිතා. නත්‍රපි මයා සන්තප්පිතානුබ්බංඤ්ච සලලපිතපුබ්බංඤ්ච සාකච්ඡා ව සමාපජ්ජිතපුබ්බා. නත්‍ර වත මං හයං වා සාරජං වා ඛක්කමිස්සනිති නිවිතනමෙතං සාරිපුත්ත න සමනුපස්සාමි. එතමපතං සාරිපුත්ත නිමිත්තං අසමනුපස්සන්තො බෙම්පන්නො අහස්සන්නො වෙසාරජ්ජසන්නො විහරමි.

30. අභිජානාමි බො පනාහං සාරිපුත්ත අනෙකසනං බ්‍රාහ්මණපරිසං -පෙ- ගහපතිපරිසං -පෙ- සමණපරිසං -පෙ- වාතුමමහාරාජිකපරිසං -පෙ- තාවතීසපරිසං -පෙ- මාරපරිසං -පෙ- බ්‍රහ්මපරිසං උපසඛිකමිතා. නත්‍රපි මයා සන්තප්පිතානුබ්බංඤ්ච සලලපිතපුබ්බංඤ්ච සාකච්ඡා ව සමාපජ්ජිතපුබ්බා නත්‍ර වත මං හයං වා සාරජං වා ඛක්කමිස්සනිති නිවිතනමෙතං සාරිපුත්ත න සමනුපස්සාමි. එතමපතං සාරිපුත්ත නිමිත්තං අසමනුපස්සන්තො බෙම්පන්නො අහස්සන්නො වෙසාරජ්ජසන්නො විහරමි.

31. සො බො මං සාරිපුත්ත එවං ජානන්තං එවං පස්සන්තං එවං වදෙය්‍ය: “නඤ්ඤි සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරි මනුස්සධම්මං අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො, තක්කපරිසාහනං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති විමංසානුවරිතං සසම්පටිතාන”නති, තං සාරිපුත්ත වාචං අප්පහාය නා මිත්තං අප්පහාය නං දිට්ඨිං අප්පට්ඨිස්සජ්ජිතා යථාහනං නික්ඛිනො ඵලං නිරසෙ. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත භික්ඛු ධුලසම්පන්නො සමාධිසම්පන්නො දිට්ඨො ධම්මෙ අඤ්ඤා ආරාධෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං සාරිපුත්ත වදාමි: නං වාචං අප්පහාය නා මිත්තං අප්පහාය නං දිට්ඨිං අප්පට්ඨිස්සජ්ජිතා යථාහනං නික්ඛිනො ඵලං නිරසෙ.

26. ආර්යපුත්‍රය, යම් බඳු විශාරදතාවයෙන් යුක්ත තථාගත තෙමේ ශ්‍රේණිස්ථානය ප්‍රතිඥ කෙරේ ද, පිරිස්හි සිහනාද කෙරේ ද, ශ්‍රේණි ධර්මසූත්‍රය පවත්වා ද, මේ සතරහු තථාගතයන්ගේ විශාරදතාවයෝ සි.

27. ආර්යපුත්‍රය, යමෙක් මෙසේ දන්නා වූ මෙසේ දක්නා වූ මට “ඉමණ් ගෞතමයාට මනුෂ්‍යබවයට වැඩි ආයුෂ්ඨාවය කිරීමට යම්පිටු ඥාතවශෙ-
මයෙක් නැත. ඉමණ් ගෞතම තෙමේ තනියෙන් ගැටුණු විමසීම අනුව ගිය සියවටහනු ධර්මයක් දෙශනා කෙරේ ය” යි මෙසේ කියා නම් ආර්යපුත්‍රය, ඒ කීම නොහැර ඒ සිත නොහැර ඒ දූෂටිය බැහැර නොකොට සිටියේ ගෙන අවුත් තබන ලද්දක් සෙසින් නරකයෙහි උපදනේ වෙයි. ආර්යපුත්‍රය, ශීලයෙන් යුක්ත වූ සමාභියෙන් යුක්ත වූ ප්‍රඥාවෙන් යුක්ත වූ මහණෙක් ඉහතාත්මයේදී ම යම්සේ අර්ත්තිය ලබා ද, මේ භාරණයක් එසේ ය යි කියමි: ආර්යපුත්‍රය, ඒ කීම නොහැර ඒ සිත නොහැර ඒ දූෂටිය බැහැර නොකොට සිටියේ ගෙන එන ලද්දක් බහා තබන්නාක් මෙන් නරකයෙහි උපදනේ වේ.

28. ආර්යපුත්‍රය, මේ පිරිස් අටෙකි. කවර අටෙන් ද යත්: කැත් පිරිස ය, බමුණුපිරිස ය, ගැහැවි පිරිස ය, මහණ පිරිස ය, සිටුවහරු පිරිස ය, තව්තිසා පිරිස ය, මාරපිරිස ය, බබ්බපිරිස ය. ආර්යපුත්‍රය, මේ සිටු වෙසරදබැවින් යුත් තථාගත තෙමේ මේ අටපිරිස ම කරා එළඹෙයි. පිටියෙයි.

29. ආර්යපුත්‍රය, මම නොයෙක් සියගණන් කැත්පිරිස් වෙතට පැමිණියෙමි යි දනිමි. එපිරිස්හි මා හුන්විරු ද කථාකළවිරු ද සාකච්ඡා කළවිරු ද වෙයි. ආර්යපුත්‍රය, එහි දී එකානතයෙන් මට භයක් හෝ තැති ගැන්මක් හෝ පැමිණෙන්නේ යැ යන මේ භාරණය නොදක්මි. ආර්යපුත්‍රය, මම මේ භාරණය නොදක්නෙමි ක්‍ෂෙමයට පැමිණියෙමි නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි විශාරදතාවයට පැමිණියෙමි වාසය කරමි.

30. ආර්යපුත්‍රය, මම නොයෙක් සිය ගණන් බමුණු පිරිස් වෙත... ගැහැවිපිරිස් වෙත... මහණ පිරිස් වෙත... සිටුවහරුපිරිස් වෙත... තව්තිසාපිරිස් වෙත ... මාරපිරිස් වෙත ... බබ්බපිරිස් වෙත එළඹියෙමි දනිමි. එහි දීත් මා හුන්විරු ද කථාකළවිරු ද සාකච්ඡා කළවිරු ද වෙයි. ආර්යපුත්‍රය, එපිරිස්හි එකානතයෙන් මට භයක් හෝ තැති ගැන්මක් හෝ පැමිණෙන්නේ යැ යන මේ භාරණය නොදක්මි. ආර්යපුත්‍රය, මම මේ භාරණය නොදක්නෙමි ක්‍ෂෙමයට පැමිණියෙමි නිර්භය භාවයට පැමිණියෙමි විශාරද භාවයට පැමිණියෙමි වාසය කරමි.

31. ආර්යපුත්‍රය, මෙසේ දන්නා වූ මෙසේ දක්නා වූ මට යමෙක් “ඉමණ්ගෞතම තෙමේ තනියෙන් ගැටුණු විමසීම අනුව ගිය තමාට වැටහුනු සේ ධර්මය දෙශනා කෙරේ ය යි කියා නම්, ආර්යපුත්‍රය, ඒ කීම නොහැර ඒ සිත නොහැර ඒ දූෂටිය බැහැර නොකොට සිටියේ ගෙන ඇර සිටුවුවකු සෙසින් නරකයෙහි උපදනේ වේ. ආර්යපුත්‍රය, ශීලයෙන් යුක්ත වූ සමාභියෙන් යුක්ත වූ ප්‍රඥාවෙන් යුක්ත වූ මහණෙක් තෙමේ ඉහතාත්මයේදී ම යම්සේ (මාගීයට අනතුරුව එළය මෙන්) අභිත්තියට පැමිණියේ ද, ආර්යපුත්‍රය ඒ කීම නොහැර ඒ සිත නොහැර ඒ දූෂටිය බැහැර නොකොට (සිටියේ) ගෙන එන ලද්දක් බහා තබන්නා සේ (වුතියට අනතුරුව පතිස්සය මෙන්) නරකයෙහි උපදිනේ යැ යන මේ භාරණය ද එසේ යැ යි කියමි.

32. වතස්සො බො ඉමා සාරිපුත්ත යොතිසො. කතමා වතස්සො? අණ්ඩජා යොති, ජලාබුජා යොති, සංසෙදජා යොති, ඔපපාතිකා යොති. කතමා ච සාරිපුත්ත අණ්ඩජා යොති? යෙ බො තෙ සාරිපුත්ත සත්තා අණ්ඩකොසං අභිභිබ්බිජු ජායන්ති, අයං ටුට්ඨත් සාරිපුත්ත අණ්ඩජා යොති. කතමා ච සාරිපුත්ත ජලාබුජා යොති? යෙ බො තෙ සාරිපුත්ත සත්තා වජ්ඣකොසං අභිභිබ්බිජු ජායන්ති, අයං ටුට්ඨත් සාරිපුත්ත ජලාබුජා යොති. කතමා ච සාරිපුත්ත සංසෙදජා යොති? යෙ බො තෙ සාරිපුත්ත සත්තා පුතිමචේ චා ජායන්ති පුතිකුණ්ටපචා පුතිකුමමාසෙ චා වන්දතිකාය චා ඔට්ටිගලෙල චා ජායන්ති, අයං ටුට්ඨත් සාරිපුත්ත සංසෙදජා යොති. කතමා ච සාරිපුත්ත ඔපපාතිකා යොති? දෙවා තෙරසිකා එකච්චෙ ච මනුස්සා එකච්චෙ ච විනිපාතිකා. අයං ටුට්ඨත් සාරිපුත්ත ඔපපාතිකා යොති. ඉමා බො සාරිපුත්ත වතස්සො යොතිස්සො.

33. යො බො මං සාරිපුත්ත එවං ජානන්තං එවං පස්සන්තං එවං වදෙය්‍ය: නඤ්ඤි සමණස්ස ගොතමස්ස උභන්ති මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාදස්සනවිසෙසො, තකකපරිසාහනං සමණො ගොතමො ධම්මො දෙසෙති විමංසානුවරිතං සයම්පටිභානන්ති. තං සාරිපුත්ත වාචං අප්පහාය තං චිත්තං අප්පහාය තං දිට්ඨිං අප්පටිතිස්සජ්ඣා යථාහනං නික්ඛිනොතා එවං තිරසෙ. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත භික්ඛු සීලසම්පන්නො සමාධිසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පන්නො දිට්ඨෙව ධම්මෙ අඤ්ඤං ආරුධෙය්‍ය, එවං සම්පදමිදං සාරිපුත්ත වදමි: තං වාචං අප්පහාය තං චිත්තං අප්පහාය තං දිට්ඨිං අප්පටිතිස්සජ්ඣා යථාහනං නික්ඛිනොතා එවං තිරසෙ.

34. පඤ්ච බො ඉමා සාරිපුත්ත ගතිසො. කතමා පඤ්ච? තිරසො තිරවජානසොති පෙතතිවිසයො මනුස්සා දෙවා, තිරයඤ්චාහ සාරිපුත්ත පජානාමි, තිරයගාමිඤ්ච මග්ගා, තිරයනාමිතිඤ්ච පටිපදං යථාපටිපන්නො ච කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතා තිරයං උපපජ්ජති, තඤ්ච පජානාමි. තිරවජානසොතිඤ්චාහ සාරිපුත්ත පජානාමි තිරවජානසොතිගාමිඤ්ච මග්ගා, තිරවජානසොතිගාමිතිඤ්ච පටිපදං, යථා පටිපන්නො ච කායස්ස හෙද පරමමරණා තිරවජානසොතිං උපපජ්ජති, තඤ්ච පජානාමි. පෙතතිවිසයඤ්චාහ සාරිපුත්ත පජානාමි පෙතතිවිසයනාමිඤ්ච මග්ගා පෙතතිවිසයගාමිතිඤ්ච පටිපදං, යථාපටිපන්නො ච කායස්ස හෙද පරමමරණා පෙතතිවිසයං උපපජ්ජති, තඤ්ච පජානාමි. මනුස්සවාහං සාරිපුත්ත පජානාමි, මනුස්සලොකගාමිඤ්ච මග්ගා, මනුස්සලොකගාමිතිඤ්ච පටිපදං, යථාපටිපන්නො ච කායස්ස හෙද පරමමරණා මනුස්සස්ස උපපජ්ජති, තඤ්ච පජානාමි. දෙවෙ වාහං සාරිපුත්ත පජානාමි. දෙවලොකගාමිඤ්ච මග්ගා, දෙවලොකගාමිතිඤ්ච පටිපදං, යථාපටිපන්නො ච කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගා ලොකා උපපජ්ජති, තඤ්ච පජානාමි-

32. ආර්යපුත්‍රය, මේ සොනිනු සතර දෙනෙක් වෙත්. කවර සතර දෙනෙක් ද යත්: අක්කිජ්ජානිය, ජලාබුජ්ජොනිය, සංසෙදජ්ජොනිය, ඛප්පාතිකයොනිය යි ආර්යපුත්‍රය, අක්කිජ්ජොනිය කවරේ ය? ආර්යපුත්‍රය, යම් ඒ සත්ත්ව කෙනෙක් බිජුළුට බිද ගෙන උපදිත් ද, ආර්යපුත්‍රය, මේ අක්කිජ්ජොනිය යි කියනු ලැබේ. ආර්යපුත්‍රය, ජලාබුජ්ජොනිය කවර ය? ආර්යපුත්‍රය, යම් ඒ සත්ත්ව කෙනෙක් වසනිකාශය බිද ගෙන උපදිත් ද, ආර්යපුත්‍රය, මේ ජලාබුජ්ජොනිය යි කියනු ලැබේ. ආර්යපුත්‍රය, සංසෙදජ්ජොනිය කවර ය? ආර්යපුත්‍රය, යම් ඒ සත්ත්ව කෙනෙක් දුගදමසෙහි හෝ උපදිත් ද, දුගද ධිරාපරති හෝ දුගද කොමුසෙහි හෝ මොදලෙහි (=අපච්ඡාද අද්ධලාබස්නා නැත) හෝ ගම්ඳොර ගවරවලෙහි හෝ උපදිත් ද, ආර්යපුත්‍රය, මේ සංසෙදජ්ජොනිය යි කියනු ලැබේ. ආර්යපුත්‍රය, ඛප්පාතික යොනිය කවර ය? දෙවියෝ ය, තෙරසික සත්ත්වෝ ය, ඇතැම් මනුෂ්‍යයෝ ය, ඇතැම් වෛමානිකයෝ ය. ආර්යපුත්‍රය, මේ ඛප්පාතික යොනිය යි කියනු ලැබේ. ආර්යපුත්‍රය, මේ චතාති සතර යොනිනු ය.

33. ආර්යපුත්‍රය, මොස් දැන්තා වූ මෙසේ දැන්තා වූ මට යමෙක් “ශ්‍රමණ ගෞතමයාහට මනුෂ්‍යාඛේයට වැඩි ආර්‍යභාවය කිරීමට සමත් වූදැයින මිගෙගසෙක් නැත. ශ්‍රමණගෞතම තෙමේ තකීය හා ගැටුණු විවර්ධනෝ ඵලවාගත් ධර්මයක් තමාට වැටුණු සේ දෙශනා කෙරේ ය” යි මෙසේ කියන්නේ නම්, ආර්යපුත්‍රය, ඒ කිම නො හැර ඒ සිත නො හැර ඒ දූෂිත බැහැර නොකොට සිටි හේ ගෙනවුත් බහා තැබුවකු සේ තරකයෙහි උපදිනේ වෙ. ආර්යපුත්‍රය, ශිලයෙන් යුක්ත වූ සමාඛයෙන් යුක්ත වූ ප්‍රඥාවෙන් යුක්ත වූ මහණෙක් ඉහාතමයේ දී ම යම්සේ අර්හත් බවට පැමිණේ ද, ආර්යපුත්‍රය, ඒ කිම නො හැර ඒ සිත නො හැර ඒ දූෂිත බැහැර නොකොට සිටි හේ ගෙනවුත් බහා තැබුවකු සේ තරකයෙහි උපදිනේ ය යන මේ කාරණය ද එසේ යැයි කියමි.

34. ආර්යපුත්‍රය, මේ ගති පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: භරකය, තිරිසන් යොනිය, ප්‍රෙතවිෂයය, මනුෂ්‍යයෝ ය, දෙවියෝ ය. ආර්යපුත්‍රය, මම තිරිසන් තිරිසනාම් මාගීයන් තිරිසනාමිනි ප්‍රතිපදාවන් දනිමි. යම්සේ පිළිපත්තේත් කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට පිහිට වූ විවස ව පනිත වන තිරිසෙහි උපදී ද, එය ද දනිමි. ආර්යපුත්‍රය, මම තිරිසන් යොනිය ද තිරිසන් යොනියට යන මාගීය ද තිරිසන් යොනියට යන ප්‍රතිපදාව ද දනිමි. යම් සේ පිළිපත්තේත් කාබුන් මරණින් මතු තිරිසන් යොනියෙහි උපදී ද, එය ද දනිමි. ආර්යපුත්‍රය, මම ප්‍රෙතවිෂය ද ප්‍රෙතවිෂයයට යන මාගීය ද ප්‍රෙතවිෂයයට යන ප්‍රතිපදාව ද දනිමි. යම් සේ පිළිපත්තේත් කාබුන් මරණින් මතු ප්‍රෙතවිෂයයෙහි උපදී ද, එය ද දනිමි. ආර්යපුත්‍රය, මම මනුෂ්‍යයෙකුත් මනුෂ්‍යලොකයට යන මාගීයත් මනුෂ්‍යලොකයට යන ප්‍රතිපදාවන් දනිමි. යම්සේ පිළිපත්තේත් කාබුන් මරණින් මතු මනුෂ්‍යයන් විෂයයෙහි උපදී ද, එය ද දනිමි. ආර්යපුත්‍රය, මම දෙවියන් ද දෙවලොකයට යන මාගීය ද දෙවලොකයට යන ප්‍රතිපදාව ද දනිමි. යම්සේ පිළිපත්තේත් කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් ස්වර්ගලොකයෙහි උපදී ද, එය ද දනිමි.

නිබ්බානඤ්ඤාං සාරිපුත්ත පජානාමි නිබ්බානඤ්ඤාං මග්ගං නිබ්බාන-
ගාමිනිඤ්ඤාං පටිපදං. යථාපටිපන්නො ච ආසවානං බයා අනාසවං
වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාචිමුත්තිං දිට්ඨෙව ඛමෙව සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා
උපසම්පජ්ජා මිහිරති, තඤ්ඤා පජානාමි.

35. ඉදං සාරිපුත්ත එකච්චං. ධුග්ගලං එචං වෙතසා වෙතො
පරිච්ච පජානාමි: තථායං ධුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ඤා මග්ගං
සමාරුළොහා යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපානං නිරයං.
උපපජ්ජස්සතිති තමෙන පස්සාමි අපරෙන සමයෙන දිබ්බෙන වක්ඛුනා
විසුද්ධින අභික්කන්තමානුසංකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං
දුග්ගතිං විනිපානං නිරයං උපන්නා එකන්තදුක්ඛා නිප්පා කට්ඨකා වෙදනා
වෙදිසමානං. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත අභිඤ්ඤා සාධිකපොර්ගසා පුරුහිතාදන්තං
විතච්ඡිකන්තං විතට්ඨමානං. අථ පුරිසො ආගමෙස්ස සම්මානිතගෙනා
සම්මපරෙතො කිලනෙනා තසිතො පිපාසිතො එකායතෙන මග්ගෙන
තමෙව අභිඤ්ඤාසායං පඤ්ඤාය. තමෙන වක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එචං
වදෙය්‍ය: තථායං හචං පුරිසො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ඤා මග්ගං
සමාරුළොහා යථා ඉමං යෙව අභිඤ්ඤාසායං ආගමස්සතිති. තමෙන
පසෙය්‍යස්ස අපරෙන සමයෙන කස්මිං අභිඤ්ඤාසායං පතිතං එකන්ත-
දුක්ඛා නිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදිසමානං. එවමෙව බො අහං සාරිපුත්ත
ඉධෙකච්චං. ධුග්ගලං එචං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං
ධුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ඤා මග්ගං සමාරුළොහා යථා
කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපානං නිරයං.
උපපජ්ජස්සතිති තමෙන පස්සාමි අපරෙන සමයෙන දිබ්බෙන වක්ඛුනා
විසුද්ධින අභික්කන්තමානුසංකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං
දුග්ගතිං විනිපානං නිරයං උපන්නා එකන්තදුක්ඛා නිප්පා කට්ඨකා
වෙදනා වෙදිසමානං.

36. ඉධ පටානං සාරිපුත්ත එකච්චං. ධුග්ගලං එචං වෙතසා වෙතො
පරිච්ච පජානාමි: 'තථායං ධුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති තඤ්ඤා
මග්ගං සමාරුළොහා යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා තිරිච්ඡානසොතිං.
උපපජ්ජස්සතිති. තමෙන පස්සාමි අපරෙන සමයෙන දිබ්බෙන වක්ඛුනා
විසුද්ධින අභික්කන්තමානුසංකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා තිරිච්ඡාන-
සොතිං උපන්නා දුක්ඛා නිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදිසමානං. සෙය්‍යථාපි
සාරිපුත්ත ගුථකුපො සාධිකපොර්ගසා පුරුහිතාදන්තං ගුථස්ස, අථ පුරිසො
ආගමෙස්ස සම්මානිතගෙනා සම්මපරෙතො කිලනෙනා තසිතො පිපාසිතො
එකායතෙන මග්ගෙන තමෙව ගුථකුපං පඤ්ඤාය. තමෙන වක්ඛුමා පුරිසො
දිස්වා එචං වදෙය්‍ය: තථායං හචං පුරිසො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති
තඤ්ඤා මග්ගං සමාරුළොහා යථා ඉමං යෙව ගුථකුපං ආගමස්සතිති. තමෙන
පසෙය්‍යස්ස අපරෙන සමයෙන කස්මිං ගුථකුපෙ පතිතං දුක්ඛා නිප්පා කට්ඨකා
වෙදනා වෙදිසමානං—

ශාරිපුත්‍රය, මම ගතිනිසසරණය වූ නිවන ද නිවනට යන මාගීය ද නිවනට යන ප්‍රතිපදාව ද දනිමි. යම්සේ පිළිපත්තේන් ආසුචයන්ගේ කෘය කිරීමෙන් නිරුසුච වූ වෙනොපිමුක්තිය ද ප්‍රඥපිමුක්තිය ද ඉහාත්මයේ දී ම තමා විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කෙරේ ද, එය ද දනිමි.

35. ශාරිපුත්‍රය, මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මා සිහින් ඔහු සිහ පිරිසිදු දනිමි: කාබුත් මරණින් මතු ආපාය වූ දුර්ගති වූ විවස ව පතිත වන නිරයෙහි යම් සේ උපදින්නේ ද, එසේ මේ පුද්ගල තෙමේ පිළිපත්තේ ය. එසේත් ඉරියවු පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යැයි. පසු කලෙක මිනිසාස ඉක්ම පිරිසිදු වූ දිවැසින් කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට පිහිට වූ විවස ව පතිත වන නිරයෙහි උපන් එකානනයෙන් දුක් වූ තියුණු වූ රථ වූ වෙදනා විදින ඒ මේ පුද්ගලයා දකිමි. ශාරිපුත්‍රය, පහ වූ ගිනිසිළු ඇති පහ වූ දුම් ඇති ගිනිඅතුරෙන් පිරුණු පුරුෂ ප්‍රමාණයට අධික වූ අතුරුවලෙක් යම් සේ වේ ද, එකල්හි ග්‍රිෂමයෙන් තැවුණු ග්‍රිෂමයෙන් පෙළුණු කලාන්ත වූ හටගත් ජලතෘෂණ ඇති හටගත් පවස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ අතුරුවල ම උදෙසා ඊට ම වැටී තිබෙන එක ම මගින් එන්නේ නම්, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දුක යම්සේ මේ අතුරුවලට ම එන්නේ ද, එසේ මේ පින්වත් පුරුෂ තෙමේ පිළිපත්තේ ය. එසේ ඉරියවු පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යැයි මෙසේ කියන්නේ ය. පසු කාලයෙහි ඒ අතුරුවලට වැටුණු එකානනයෙන් දුක් වූ තියුණු වූ රථ වූ වෙදනා විදින ඒ මොහු දක්නේ ය. ශාරිපුත්‍රය, මම එපරිද්දෙන් ම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිහින් ඔහුගේ සිහ පිරිසිදු දනිමි: මේ පුද්ගල තෙමේ යම් සේ කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට පිහිට වූ විවස ව පතිත වන නිරයෙහි උපදින්නේ ද, එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේත් ඉරියවු පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යැයි. පසු කලෙක මිනිසාස ඉක්ම දිවැසින් කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට පිහිට වූ විවස ව පතිත වන නිරයෙහි උපන් එකානනයෙන් දුක් වූ තියුණු වූ රථ වූ වෙදනා විදින ඒ මොහු දකිමි.

36. ශාරිපුත්‍රය, මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිහින් ඔහුගේ සිහ පිරිසිදු දනිමි. මේ පුද්ගල තෙමේ යම්සේ කාබුත් මරණින් මතු තිරිසන් යෝනියෙහි උපදින්නේ ද, එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේ ඉරියවු පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යැයි. පසු කාලයෙහි පිරිසිදු වූ මිනිසාස ඉක්ම දිවැසින් කාබුත් මරණින් මතු තිරිසන් යෝනියෙහි උපන් දුක් වූ තියුණු වූ රථ වූ වෙදනා විදින ඒ මොහු දකිමි. ශාරිපුත්‍රය, පුරුෂප්‍රමාණයට අධික වූ අසුවියෙන් පිරුණු අසුවිවලෙක් යම්සේ වේ ද, එකල්හි ග්‍රිෂමයෙන් තැවුණු ග්‍රිෂමයෙන් පෙළුණු කලාන්ත වූ හටගත් ජලතෘෂණ ඇත්තා වූ හටගත් පවස් ඇති පුරුෂයෙක් ඊට ම වැටී තිබෙන එක ම මගින් එම අසුවි වලට ම උදෙසා එන්නේ නම් ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දුක මේ පින්වත් පුරුෂ තෙමේ යම් සේ මේ අසුවිවලට එන්නේ ද, එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේත් ඉරියවු පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යැයි මෙසේ කියන්නේ ය. පසු කලෙක ඒ අසුවිවලෙහි වැටුණු දුක් වූ තියුණු වූ රථ වූ වෙදනා විදින ඒ මොහු දක්නේ ය. -

එවමෙව බො අහං සාරිපුත්ත ඉබ්බකච්චං පුග්ගලං එවං වේතසා වෙතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති, තඤ්ඤ මග්ගං සමාරුළුනා, යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා තීරමානං සොනිං උපපජ්ජිස්සතිති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙත සමයෙන දිබ්බෙන වකඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා තීරමානං සොනිං උපපන්නං දුක්ඛා නිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදියමානං.

37. ඉධ පනාහං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එවං වේතසා වෙතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති. තඤ්ඤ මග්ගං සමාරුළුනා, යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා පෙතතිවිසයං උපපජ්ජිස්සතිති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙත සමයෙන දිබ්බෙන වකඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා පෙතති-විසයං උපපන්නං දුක්ඛබහුලා වෙදනා වෙදියමානං. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත රුකෙබ්බා විසමෙ භූමිභාගෙ ජාතො තනුප්පත්තප්පාසො කබරමානො, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය සමමාහිතවතො සමමපරෙතො කීලන්තො තසිතො පිපාසිතො එකායතෙන මග්ගෙන තමෙව රුකං පණ්ණිමාය. තමෙනං වකඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: තථායං හං පුරිසො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති, තඤ්ඤ මග්ගං සමාරුළුනා, යථා ඉමං යෙව රුකං ආගමිස්සතිති. තමෙනං පස්සෙය්‍ය අපරෙත සමයෙන තස්ස රුකකස්ස ජායාය නිසින්නා චා නිපන්නං චා දුක්ඛබහුලා වෙදනා වෙදියමානං. එවමෙව බො අහං සාරිපුත්ත ඉබ්බකච්චං පුග්ගලං එවං වේතසා වෙතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති, තඤ්ඤ මග්ගං සමාරුළුනා, යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා පෙතතිවිසයං උපපජ්ජිස්සතිති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙත සමයෙන දිබ්බෙන වකඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා පෙතතිවිසයං උපපන්නං දුක්ඛබහුලා වෙදනා වෙදියමානං.

38. ඉධ පනාහං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එවං වේතසා වෙතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති, තඤ්ඤ මග්ගං සමාරුළුනා, යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා මනුස්සස්ස උපපජ්ජිස්සතිති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙත සමයෙන දිබ්බෙන වකඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා මනුස්සස්ස උපපන්නං සුබබහුලා වෙදනා වෙදියමානං. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත රුකෙබ්බා සමෙ භූමිභාගෙ ජාතො බහුලප්පත්තප්පාසො සන්ධිමානො, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය සමමාහිතවතො සමමපරෙතො කීලන්තො තසිතො පිපාසිතො එකායතෙන මග්ගෙන තමෙව රුකං පණ්ණිමාය. තමෙනං වකඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: තථායං හං පුරිසො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති, තඤ්ඤ මග්ගං සමාරුළුනා, යථා ඉමං යෙව රුකං ආගමිස්සතිති. තමෙනං පස්සෙය්‍ය අපරෙත සමයෙන තස්ස රුකකස්ස ජායාය නිසින්නං චා නිපන්නං චා සුබබහුලා වෙදනා වෙදියමානං.-

ශාරිපුත්‍රය, එසේ ම මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දැනිමි: මේ පුද්ගල තෙම යම්සේ කාබුන් මරණින් මතු නිරිසන් යෝනියෙහි උපදින්නේ ද, එසේ පිළිපන්නේ ය එසේ ඉරියව් පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ ය යි. පසු කලෙක පිරිසිදු වූ ඡිනිසාස ඉක්මි දිවැසින් කාබුන් මරණින් මතු නිරිසන් යෝනියෙහි උපන් දුක් වූ තිසුණු වූ රථ වූ වෙදනා විදින ඒ මොහු දකිමි.

37. ශාරිපුත්‍රය, මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දැනිමි: මේ පුද්ගල තෙම යම් සේ කාබුන් මරණින් මතු ප්‍රෙතවිෂයයෙහි උපදින්නේ ද එසේ පිළිපන්නේ ය එසේ ඉරියව් පවත්වයි ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යැ යි. පසු කාලයෙහි පිරිසිදු වූ ඡිනිසාස ඉක්මි දිවැසින් කාබුන් මරණින් මතු ප්‍රෙතවිෂයයෙහි උපන් දුක් වහුල වෙදනා විදින ඒ මොහු දකිමි. ශාරිපුත්‍රය, විෂමභූතියෙක හටගත් තුනී කොළ පත් ඇති විරල සෙවණ ඇති රුකෙක් යම් සේ වේ ද, එකල්හි ත්‍රිෂමයෙන් ඉතා තැවුණු ත්‍රිෂමයෙන් පෙළුණු කලානත වූ හටගත් ජලතාෂණා ඇති හටගත් පාස් ඇති පුරුෂයෙක් ඊට ම වැටී තිබෙන එක ම මගින් ඒ රුකම උදෙසා එන්නේ නම්, ආස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දක “මේ පින්වත් පුරුෂ තෙමේ යම් සේ මේ රුක කරා එන්නේ ද එසේ පිළිපන්නේ ය. එසේත් ඉරියව් පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යැ” යි මෙසේ කියන්නේ ය. පසු කලෙක ඒ රුක් සෙවණේ හුන්නා වූ හෝ හොත්තා වූ හෝ දුක් වහුල වෙදනා විදින ඒ මොහු දකින්නේ ය. ශාරිපුත්‍රය, එසේ ම මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දැනිමි. මේ පුද්ගල තෙම කාබුන් මරණින් මතු ප්‍රෙතවිෂයයෙහි උපදින්නේ ද එසේ පිළිපන්නේ ය එසේත් ඉරියව් පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යැ යි පිරිසිදු වූ ඡිනිසාස ඉක්මි දිවැසින් පසු කලෙක කාබුන් මරණින් මතු ප්‍රෙතවිෂයයෙහි උපන් දුක් වහුල වෙදනා විදින ඒ මොහු දකිමි.

38. ශාරිපුත්‍රය, මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දැනිමි: මේ පුද්ගල තෙමේ යම්සේ කාබුන් මරණින් මතු මුත්‍රාසන් විෂයයෙහි උපදින්නේ ද එසේ පිළිපන්නේ ය එසේත් ඉරියව් පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යැ යි. පසු කලෙක පිරිසිදු වූ ඡිනිසාස ඉක්මි දිවැසින් කාබුන් මරණින් මතු මුත්‍රාසන් විෂයයෙහි උපන් සැප බහුල වෙදනා විදින ඒ මොහු දකිමි. ශාරිපුත්‍රය, සමුද්දේශිකාගයෙහි හටගත් බොල් කොළ පත් ඇති ගත සෙවණැති රුකෙක් යම් සේ වේ ද, එකල්හි ත්‍රිෂමයෙන් ඉතා තැවුණු පාස් ඇති පුරුෂයෙක් ඊට ම වැටී තිබෙන එකම මගින් ඒ රුකම උදෙසා එන්නේ නම්, ආස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දක “මේ පින්වත් පුරුෂ තෙමේ යම්සේ මේ රුක කරා එන්නේ ද, එසේ පිළිපන්නේ ය. එසේත් ඉරියව් පවත්වයි ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ ය” යි මෙසේ කියන්නේ ය. පසු කලෙක ඒ රුක් සෙවණේ හුන්නා වූ හෝ හොත්තා වූ හෝ සැප බහුල වෙදනා විදින ඒ මොහු දකින්නේ ය.

එවමෙව බො අහං සාරිපුත්ත ඉධෙකච්චං පුග්ගලං එවං වෙනසා වෙනො පරිච්ච පජානාමී: තථායං පුග්ගලො පටිපනොනා තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරුළෙහා යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා මනුස්සෙසු උපපජ්ජිස්සතිති, තමෙනං පස්සාමි අපරෙන සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධෙන අනිකකන්නමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා මනුස්සෙසු උපපනාං සුඛබ්බුලා වෙදනා වෙදියමානං.

39. ඉධ පනාහං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එවං වෙනසා වෙනො පරිච්ච පජානාමී: තථායං පුග්ගලො පටිපනොනා තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරුළෙහා යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිස්සතිති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙන සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධෙන අනිකකන්නමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපනාං එකන්නසුඛා වෙදනා වෙදියමානං. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත පාසාදෙ, තනුස්ස කුටාගාරං උලලිත්තාවලිත්තං නිවාහං පුසසිත්තග්ගලං පිහිත්වානපානං. තනුස්ස පලලඬෙකා නොතකන්තො පටිකන්තො පටලිකන්තො කාදලීගිපවරපච්චන්තරණො සඋත්තරච්ඡදෙ උභතොලොභිත කුට්ඨානො. අථ පුරිසො ආගවෙජ්ජ්‍යා සමමාහිතනොනා සමමපරෙතො කිලනොනා තසිතො පිපාසිතො එකායනෙන මග්ගෙන තමෙව පාසාදං පණ්ඩාය. තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං චදෙය්‍ය: තථායං හවං පුරිසො පටිපනොනා තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරුළෙහා යථා ඉමංයෙව පාසාදං ආනමිස්සතිති. තමෙනං පස්සෙය්‍ය, අපරෙන සමයෙන තස්මිං පාසාදෙ තස්මිං කුටාගාරෙ තස්මිං පලලඬෙක නිසින්නං වා නිපන්නං වා එකන්නසුඛා වෙදනා වෙදියමානං. එවමෙව බො අහං සාරිපුත්ත ඉධෙකච්චං පුග්ගලං එවං වෙනසා වෙනො පරිච්ච පජානාමී: තථායං පුග්ගලො පටිපනොනා තථා ච ඉරියති. තඤ්ච මග්ගං සමාරුළෙහා යථා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිස්සතිති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙන සමයෙන දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධෙන අනිකකන්නමානුසකෙන කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපනාං එකන්නසුඛා වෙදනා වෙදියමානං.

40. ඉධ පනාහං සාරිපුත්ත එකච්චං පුග්ගලං එවං වෙනසා වෙනො පරිච්ච පජානාමී: තථායං පුග්ගලො පටිපනොනා තථා ච ඉරියති තඤ්ච මග්ගං සමාරුළෙහා යථා ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙනොවිමුත්ති. පඤ්ඤා-විමුත්ති. දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සතිති. තමෙනං පස්සාමි අපරෙන සමයෙන ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙනොවිමුත්ති. පඤ්ඤා-විමුත්ති. දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්නං එකන්නසුඛා වෙදනා වෙදියමානං. -

ශාරිපුත්‍රය, එසේ ම මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දනිමි: මේ පුද්ගල තෙමේ යම්සේ කාබුන් මරණින් මතු මනුෂ්‍යයන් විෂයයෙහි උපදින්නේ ද එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේත් ඉරියව්‍ර පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යයි. පසු කලෙක පිරිසිදු වූ මසාස ඉක්ම දිවැසින් කාබුන් මරණින් මතු මනුෂ්‍යයන් විෂයයෙහි උපන් සැප බහුල වෙදනා විදින ඒ මොහු දකිමි.

39. ශාරිපුත්‍රය, මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දනිමි: මේ පුද්ගල තෙමේ යම් සේ කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සංගීලොකයෙහි උපදින්නේ ද, එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේත් ඉරියව්‍ර පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යයි. පසු කලෙක පිරිසිදු වූ මිනිසාස ඉක්ම දිවැසින් කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සංගීලොකයෙහි උපන් එකාන්තයෙන් සැප වූ වෙදනා විදින ඒ මොහු දකිමි. ශාරිපුත්‍රය, යම් සේ ප්‍රාසාදයෙන් මේ ද, එහි ඇතුළත පිටත අලෙවු දුන් වැලඹු වා ඇති පාතාසු අතුළු ඇති, යෙදු වාකවුළු ඇති කුළු-ගෙයෙක් වන්නේ ද, එහි අතුළු කොළ පලස් ඇති අතුළු සුදු එළලොම්පලස් ඇති අතුළු සහපුස් එළලොම් පලස් ඇති අතුළු කෙහෙල්ලුවසමින් කළ උතුම් පසතුරුණු ඇති බැඳි රතු උඩුවියන් ඇති දෙපස තැබූ ලේවන් කන්වසින් ඇති පලහෙක් වන්නේ ද, එකල්හි ත්‍රිෂමයෙන් ඉතා තැවුණු ත්‍රිෂමයෙන් පෙළුණු කලාන්ත වූ හටගත් ජලතාමණා ඇති හටගත් පවස් ඇති පුරුෂයෙක් ජීව ම වැටුණු එක ම මහින් ඒ ප්‍රාසාදය ම උදෙසා එන්නේ නම්, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දැක 'මේ පින්වත් පුරුෂ තෙමේ යම් සේ මේ ප්‍රාසාදය කරා එන්නේ ද, එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේත් ඉරියව්‍ර පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී යේ යැයි මෙසේ කියන්නේ ද, පසු කලෙක ඒ ප්‍රාසාදයෙහි ඒ කුළුගෙයි ඒ පලහෙහි හුන්නා වූ හෝ හොත්තා වූ හෝ එකාන්තයෙන් සැප වෙදනා විදින ඒ මොහු දකි ද, ශාරිපුත්‍රය, එසේ ම මම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දනිමි: මේ පුද්ගල තෙමේ යම්සේ කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සංගීලොකයෙහි උපදින්නේ ද එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේත් ඉරියව්‍ර පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යැයි. පසු කලෙක පිරිසිදු වූ මිනිසාස ඉක්ම දිවැසින් කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් සංගීලොකයෙහි උපන් එකාන්ත සැප වෙදනා විදින ඒ මොහු දකිමි.

40. ශාරිපුත්‍රය, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දනිමි: මේ පුද්ගල තෙමේ යම්සේ ආසුරයන්ගේ ක්‍ෂයයෙන් ආසුර රහිත වූ අර්හත්ඵලසමාධිය ද අර්හත්ඵල ප්‍රඥාව ද තමා විසින් ඉහාතමයේ දී ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ද, එසේ පිළිපත්තේ ය. එසේත් ඉරියව්‍ර පවත්වයි. ඒ මාගීයට ද නැගී සිටියේ යැයි. පසු කලෙක ආසුරයන්ගේ ක්‍ෂය කිරීමෙන් ආසුර රහිත වූ අර්හත්ඵල සමාධිය ද අර්හත්ඵල ප්‍රඥාව ද ඉහාතමයේ දී ම තමා විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන එකාන්ත සැප වෙදනා විදින ඒ මොහු දකිමි. -

සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත පොකඛරණී අමොදිකා සාරොදිකා සිතොදිකා සෙතකා සුපතින්ථා රමණීයා, අවිදුරෙ චස්සා නිරෙ වතසණ්ඛා, අථ පුරිසො ආගපෙජ්ජ්‍යා සමවාහිතණා) සමමපරෙතො ඩීලනෙනා තසිතො පිපාසිතො එකායනෙන මගෙනා තමෙව පොකඛරණී පණ්ණියා. තමෙනා වතසුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: තථායං හවං පුරිසො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති, තඤ්ච මග්ගං සමාරුලොහා, යථා ඉමංයෙව පොකඛරණී ආගමියස්සතිති. තමෙනා පසෙසය්‍ය අපරෙත සමයෙන තා පොකඛරණී ඔගාගෙත්වා තනාසිත්වා පිත්වා ච සබ්බදරථකීලමථපරිලාහං පටිපසස්සමෙත්වා පච්චුත්තාරිත්වා තස්මිං වතසණ්ඛා නිසින්නං වා නිපන්නං වා එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදියමානං. එවමෙව බො අහං සාරිපුත්ත ඉබ්බසච්චං පුග්ගලං එවං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාමි: තථායං පුග්ගලො පටිපන්නො තථා ච ඉරියති, තඤ්ච මග්ගං සමාරුලොහා, යථා ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාචිමුත්තං දිට්ඨං ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරියස්සතිති. තමෙනා පසෙසාමි අපරෙත සමයෙන ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාචිමුත්තං දිට්ඨං ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්තං එකන්තසුඛා වෙදනා වෙදියමානං. ඉමා බො සාරිපුත්ත පඤ්ච ගතිසො.

41. යො බො මං සාරිපුත්ත එවං ජාන්නං එවං පසන්නං එවං වදෙය්‍ය: “නන්‍ය සමණස්ස ගොතමස්ස උත්තරිමිනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤා-දස්සනච්ඡෙසංසා. තකක්කපරියාහනං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති විමංසානුවරිතං සයම්පටිභානන්ති.” තා සාරිපුත්ත චාචං අප්පහාය තා විහතං අප්පහාය තා දිට්ඨිං අප්පටිතිස්සජ්ජිත්වා යථාහනං නික්ඛින්නො එවං නිරයෙ. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත භික්ඛු ඩීලසම්පන්නො සමාධිසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පන්නො දිට්ඨං ධම්මෙ අඤ්ඤා ආරුධෙය්‍ය, එවා සම්පදමිදං සාරිපුත්ත වදාමි: තා චාචං අප්පහාය තා විහතං අප්පහාය තා දිට්ඨිං අප්පටිතිස්සජ්ජිත්වා යථාහනං නික්ඛින්නො එවං නිරයෙ.

42. අභිජානාමි බො පඤ්ඤා සාරිපුත්ත චතුරභක්කසමන්තාගතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතා; තපස්සියසුදං ගොමි පරමතපස්සි. ඥානියසුදං ගොමි පරමඥානො. ජෙගුච්ඡි සුදං ගොමි පරමජෙගුච්ඡි. පමිතිහානියසුදං ගොමි පරමපමිතින්නො.

ශාරිපුත්‍රය, පහන් දිය ඇති මිනිරි දිය ඇති සිහිල් දිය ඇති සුදු වැලිතලා ඇති මනා ව පිණිටි කොට ඇති සිත්කළු පොකුණෙන් යම් සේ වේද, එයට හුදුකරනි සත වන ලාභාබෝගේ වේද, එකල්ප ග්‍රිෂ්මයෙන් තැවුණු ග්‍රිෂ්මයෙන් පෙළුණු කළානන වූ හටගත් ප්ලතාමණ ඇති හටගත් පවස් ඇති පුරුෂයෙක් ඊට ම යන එක ම මගින් ඒ පොකුණ ම උදෙසා එන්නේ නම්, දැස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දැක “මේ පින්වත් පුරුෂ තෙම යම් සේ මේ පොකුණ කර එන්නේ ද, එසේ පිළිපනන්නේ ය. එසේ ඉරියවු පවත්වයි ඒ මාගියට ද නැගී සිටියේ යැ” යි මෙසේ කියන්නේ ය. පසු කලෙක ඒ පොකුණට වැස සනාතය කොට පැත්ති සියලු වෙහෙස විඩා දැවිලි සන්තිද්‍රවා ඉන් තොඩ නැගී ඒ වනලාභාබෝගි හුන්නා වූ තෝ කොත්තා වූ හෝ එකානන සැප වෙදනා විදින ඒ මොහු දක්නේ ද, ශාරිපුත්‍රය, එසේ ම මම මේ ප්‍රොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු මෙසේ මාගේ සිතින් ඔහුගේ සිත පිරිසිදු දැනිමි: “මේ ධුද්ගල තෙමේ යම් සේ ආසුරයන් ස්‍යය කිරීමෙන් ආසුර රහිත වූ අර්හත්ඵල සමාධිය ද අර්හත්ඵල ප්‍රඥාව ද ඉතාත්මයේ දී ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දැක ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ද, එසේ පිළිපන්නේ ය. එසේත් ඉරියවු පවත්වයි. ඒ මාගියට ද නැගී සිටියේ යැ” යි. පසු කලෙක ආසුර රහිත වූ අර්හත්ඵල සමාධිය ද අර්හත්ඵල ප්‍රඥාව ද ඉතාත්මයේ දී ම විශිෂ්ට ඥනයෙන් දැක ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන එකානන සැප වෙදනා විදින ඒ මොහු දකිමි. ශාරිපුත්‍රය, මේ පස් ගතිහු යි.

41. ශාරිපුත්‍රය, යමෙක් මෙසේ දන්නා වූ මෙසේ දන්නා වූ මට “ශ්‍රමණ ගෞතමයාහට මිනිස් දහමින් වැඩි ආයුෂිභාවය කිරීමට සමත් වූ ඥානදර්ශන විශාලයෙක් නැත. ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ තනි හා ගැටුණු විමසීමෙන් එවොගත් ධර්මයක් තමාට වැටහුණු සේ දෙශනා කෙරේ ය” යි. මෙසේ කියන්නේ නම්, ශාරිපුත්‍රය, ඒ කිම නො හැර ඒ සිත නො හැර ඒ දෘෂ්ටිය බැහැර නො කොට සිටි සේ ගෙන වුත් තැවුවකු සේ නිරසෙහි උපදෙන්නේ ය. ශාරිපුත්‍රය, ශිලයෙන් යුක්ත වූ සමාධියෙන් යුක්ත වූ ප්‍රඥාවත් යුක්ත වූ මහණෙක් ඉතාත්මයේ දී ම අර්හත්ඵලයට යම් සේ පැමිණෙන්නේ ද, ශාරිපුත්‍රය, ඒ කිම නො හැර ඒ සිත නො හැර ඒ දෘෂ්ටිය බැහැර නො කොට සිටි නේ ගෙන එන ලද්දක් තබන්නා සේ නිරසෙහි උපදෙන්නේ ය යන මේ කාරණය ද එසේ යැ යි කියමි.

42. ශාරිපුත්‍රය, මම දැක සතරෙකින් යුක්ත වූ බවසර ගෙවත් විශිෂ්ට කෙලෙස යි දැනිමි: තපස් ඇත්තෙහි තපස් ඇත්තවුන් අතුරෙන් උතුම් වෙමි. රළු පිළිවෙල ඇත්තෙහි රළු පිළිවෙත් ඇත්තවුන් අතුරෙන් උතුම් වෙමි. පාපයට පිළිකුල් කරන්නෙහි පාපයට පිළිකුල් කරන්නවුන් අතුරෙන් උතුම් වෙමි. ප්‍රකෘතිවේක ඇත්තෙහි ප්‍රකෘතිවේක ඇත්තවුන් අතුරෙන් උතුම් වෙමි.

43. ශාරීපුත්‍රය, (මේ මතු පාවසෙන අවෙලකඩාදිය) මාගේ තපස් බව වෙසි: නග්න වූයෙම් හළ ශිෂ්ටාකූලාචාර ආත්තෙම් අත ලොචින්නෙම් නොහොත් මල පහ කොට අතින් පිය දමන්නෙම් වෙමි. ආහාර ගැනීම සඳහා එන්න වහන්සැ සි, සිටින්න වහන්සැ සි නියත ලද්දෙම් නො පිළිගන්නෙමි. පළමු කොට ගෙනෙන ලද්ද උදෙසා කරන ලද්ද නිමැනු හික්කාව ද නො ඉවසමි. ඒ මම කළමුත් නගා දෙන දෙය නො පිළිගනිමි. සැළිමුවන් නගා දෙන දෙය, උළිපත අතර කොට සිට දෙන දෙය, දණ්ඩක් අතර කොට සිට දෙන දෙය, මොහොලක් අතර කොට සිට දෙන දෙය, අනුගම කරන්නාවූන් දෙදෙනකුන්ගෙන් එකකු අවුත් දෙන දෙය, ගැබ්ණිය පිසින් දෙන දෙය, නිරි පොවන්නිය විසින් දෙන දෙය, නො පිළිගනිමි. පුරුෂයා වෙත ගිය තැනැත්තිය විසින් දෙන දෙය, සම්මාදම් කළ දෙසින් දෙන දෙය, යම් තැනෙක බල්ලෙක් පැමිණ සිටියේ නම්, ඔහුට නො දී දෙන දෙය, යම් තැනෙක මැස්සෝ කැටි කැටි ව හැසිරෙත් ද එහි දී දෙන දෙය නො පිළිගනිමි. දියමස් නො වළඳුම් නොඩමස් නො වළඳුම්. සුරා නො බොමි. පුෂ්පාසවය නො බොමි. ප්‍රොණසොචිරකය (= සියලු සය්‍යාදිය පල්කොට ගත් කාසිදිය) නො බොමි.

මෙ පිටු පිණිස එක ම ගෙයක් පමණ කොට ගත්තෙමි වෙමි. එක ම පිඩෙකින් යැපෙන්නෙමි වෙමි. පිටු පිණිස ගෙවල් දෙකක් පමණ කොට ගත්තෙමි වෙමි. පිටු දෙකෙකින් යැපෙන්නෙමි වෙමි. පිටු පිණිස ගෙවල් සතක් පමණක් කොට ගත්තෙමි. පිටුසතකින් යැපෙන්නෙමි වෙමි. එක් කුඩා බත්තැටියකින් බත්තැටි දෙකෙකින් බත්තැටි සතෙකින් ද යැපෙමි. දවසකට වරක් දෙදවසකට වරක් සත් දවසකට වරක් ආහාර ගනිමි. මෙසේ මෙලෙසින් අභිමසකට වරක් දැසි වාර වශයෙන් බත් බුදීමෙහි යෙදුනෙමි වාසය කරමි.

ඒ මම අමුපලා බුදින්නෙමි හෝ වෙමි. බඩගමු බුදින්නෙමි හෝ වෙමි. උග්‍රාභැල් බුදින්නෙමි හෝ කරා හළ සම් කසට බුදින්නෙමි හෝ මැලියම් බුදින්නෙමි හෝ වෙමි. සහල් කුටු බුදින්නෙමි හෝ වෙමි. දඬු බත් බුදින්නෙමි හෝ වෙමි. මුරුවට බුදින්නෙමි හෝ වෙමි. තණකොළ බුදින්නෙමි හෝ වෙමි. පහම් බුදින්නෙමි හෝ වෙමි. වනමුල් පල ආහාර කොට ආත්තෙම් සවයාපනිත එල බුදින්නෙමි හෝ යැවෙමි.

ඒ මම හණ වැහැරින් දරමි. නන්වැදුරුම් හු මුසු කොට මිසු පිළිත් ගිනි එතු පිළිත් දරමි. පවුල් පිළිත් දරමි. රුක්පතුරෙන් කළ පිළි ද දරමි. අදුන්දිවිසම් ද දරමි. මැදින් පැළා කුර සනිත අඳුන්මුවසම් ද දරමි. කුසතණවැහැරි ද දරමි. නියදවැහැරි ද දරමි. පුරාවැහැරි ද දරමි. කෙස්වලින් කළ කම්බිලි ද දරමි. අස්ලොමින් කළ කම්බිලි ද දරමි. බකමුහුණු පියාපනින් කළ වැහැරි ද දරමි.

ඒ මම කෙස් රවුලු ඉදිරිම නමැති අනුශොගයෙහි තැවත තැවත යෙදුනෙමි කෙසමසුලොවක ඉවම. අසුන් පිළිකෙටු කෙලෙමි. උඩුකුරා ව සිටින්නෙමි ද වෙමි. උප්පුයෙන් හිඳිම නමැති උතකුටික විශ්ඤාන යුක්ත වූයෙම් උත්කුටිකයෙන් සිටින්නෙමි ද වෙමි. කටුඇතිරියෙහි සක්මන් ආදිය කරන්නෙමි කටු සවි කළ වැත්රෙණ පුරුවෙහි ශයනය කරමි. සවස තුන්වැනි කොට දියට බැසීම නමැති අනුශොග යෙහි යෙදුනෙමි වාසය කරමි.

මෙසේ මෙබඳු නන්වැදුරුම් සිරුර තැම්මෙහි පෙළීමෙහි හාත්පසින් තැම්මෙහි එක්වත් යෙදුනෙමි වෙසෙමි. ශාරීපුත්‍රය, මේ මාගේ තපස්බව වෙසි.

41. තනුස්ස මෙ ඉදං සාරිපුත්ත ඵ්ඛස්මිං හොති: තෙකට්ඨස්ස ඉඡ්ඤා රජෝජල්ලං කායෙ සන්තිවිතං හොති පපටිකජානං. සෙසස්ථාපි සාරිපුත්ත නිසුකඛාණ්ණු තෙනවස්සගණිකො සන්තිවිතො හොති පපටිකජානො, ඵළමෙවස්සු මෙ සාරිපුත්ත තෙකට්ඨස්සගණිකං රජෝජල්ලං කායෙ සන්තිවිතං හොති පපටිකජානං. නස්ස විශ්වා සාරිපුත්ත භ ඵලං හොති: (හෙ වතාහං ඉමං රජෝජල්ලං පාණිනා පරිමපෝයායා, අසේසෙ භා පන මෙ ඉමං රජෝජල්ලං පාණිනා පරිමපෝයායාති, ඵළමෙ මෙ සාරිපුත්ත භා හොති ඉදං සු මෙ සාරිපුත්ත ලුඛස්මිං හොති.

45. තනුස්ස මෙ ඉදං සාරිපුත්ත ජෙට්ඨස්මිං හොති: සො බො අහං සාරිපුත්ත සමොථ අභිකක්ඛාමි සංගං, උචික්ඛවාමි. යාථ උදබ්ඤ්ඤාධිපි මෙ දතා පච්චුපට්ඨිතා හොති: වාහං පුද්දංගං පාණේ විසථගංගෙ සංසාතං, ආපාදෙස්සන්ති ඉදං සු මෙ සාරිපුත්ත ජෙට්ඨස්මිං හොති.

46. තනුස්ස මෙ ඉදං සාරිපුත්ත පටිවිත්තස්මිං හොති: සො බො අහං සාරිපුත්ත අඤ්ඤාතරං අරඤ්ඤායතනං අපරිඤ්ඤාතෙතො විතරම්, සද්ද පස්සාමි ගොපාලකං වා පසුපාලකං වා තිණ්හාරකං වා කට්ඨහාරකං වා වතකමිකං වා, වතෙන වතං ගතතෙන ගහනං නිතෙන්න නින්නං ඵලෙන ඵලං පපතාමි. තං කිස්ස හෙතු: මා මං තෙ අදදසංසු, අහංකුච වා තෙ අදදසන්ති. සෙසස්ථාපි සාරිපුත්ත ආරඤ්ඤාකො මිගො මිත්තස්සෙ දිස්වා වතෙන වතං ගතතෙන ගහනං නිතෙන්න නින්නං ඵලෙන ඵලං පපතාමි, ඵළමෙව බො අහං සාරිපුත්ත අද, පස්සාමි ගොපාලකං වා පසුපාලකං වා තිණ්හාරකං වා කට්ඨහාරකං වා, වතකමිකං වා, වතෙන වතං ගතතෙන ගහනං නිතෙන්න නින්නං ඵලෙන ඵලං පපතාමි. තං කිස්ස හෙතු: මා මං තෙ අදදසංසු, අහංකුච වා තෙ අදදසන්ති. ඉදං සු මෙ සාරිපුත්ත පටිවිත්තස්මිං හොති.

47. [තනුස්ස මෙ ඉදං සාරිපුත්ත මහාවිකට්ඨොජනස්මිං හොති:] සො බො අහං සාරිපුත්ත සෙ තෙ ගොට්ඨා පට්ඨිතතාවො අපගතං ගොපාලා තත්ථ ඵභුකුණ්ඨිකො උපසංඝිකිත්වා යාති තාති වජ්ජිතානං නරුණිකානං ධෙත්වසකානං නොට්ඨාති, තාති සුදං ආතාරෙමි යාවකිච්ඤ්ඤා මෙ සාරිපුත්ත සකං මුත්තකරිසං අපරිසාදිණිණං හොති, සකං සෙව සුදං මුත්තකරිසං ආතාරෙමි. ඉදං සු මෙ සාරිපුත්ත මහාවිකට්ඨොජනස්මිං හොති.

44. ශාරිපුත්‍රය, එහි මේ මාගේ රථචල වෙයි: නොයෙක් අවුරුදු ගණන් ලුළුල්ලෙහි හටගත් රජු දැලි සිරුරෙහි රැස් වූයේ හටගත් පැළිවල ඇත්තේ වෙයි. ශාරිපුත්‍රය, නොයෙක් අවුරුදු ගණන් වසසැති හටගත් පතුරු ඇති මහත් වූ නිකිරි කණුවෙක් යම්සේ වේ ද ශාරිපුත්‍රය, එපරිද්දෙන් ම මාගේ සිරුරෙහි නොයෙක් අවුරුදු ගණන් වසසැති රජසදුලි රැස් වූයේ හටගත් පැළිවල ඇත්තේ වෙයි. ශාරිපුත්‍රය, එමට මෙබඳු අදහසෙක් නො වෙයි: “මම මේ රජස දැලි අතින් පිරි මදින්නෙහි නම් හෝ අන්‍යයෝ හෝ මාගේ රජස දැලි අතින් පිරිවදින්නාහු නම් අහෝ යෙහෙකැ” යි වෙස්සන් මට අදහස් නො වෙයි. ශාරිපුත්‍රය, මේ මාගේ රථ පිළිවෙත වෙයි.

45. ශාරිපුත්‍රය, එහි මේ මාගේ පවට පිළිකුල් බව වෙයි: ශාරිපුත්‍රය, කුඩාපණුවන් (පතාමරත්‍රිපාය) ඒ මම සිහි ඇත්තෙහි ම ඉදිරියට යමි. සිහි ඇත්තෙහි ම පරලා එම “ මම විෂමසංචාන ගත වූ කුඩාදිය බිඳුස හි කියන ප්‍රාණීන් විනාශයට නො පවුණුවමි” යි දිගබිඳුවෙහි පවා දහව එලඹි හිටිනා වේ. ශාරිපුත්‍රය, මේ මාගේ පවට පිළිකුල් කරණ බව වෙයි.

46. ශාරිපුත්‍රය, එහි මේ මාගේ ප්‍රකාශවිවෙකය වෙයි: ශාරිපුත්‍රය, ඒ මම එක්තරා වනයකට වැද වාසය කරමි. යම් කලෙක ගොපාලයකු හෝ පසුපාලයකු හෝ තණ ගෙනයන්නකු හෝ දර ගෙන යන්නකු හෝ වනකැමියකු හෝ දකිමි ද, එකල මම (සිරි) වනයෙන් (අන්) වනයකට (සිරි) ලැහැබින් (අන්) ලැහැබකට මිටිබිමින් මිටිබිමට උස්බිමින් උස්බිමට යමි. කවර හෙයින් යත්: ඔහු මා නො දකින්නා, මම ද ඔවුන් නො දකිමිවා හි යන අදහසිනි. ශාරිපුත්‍රය, වනමුවෙක් මිනිසුන් දැක වනයෙන් වනයට ලැහැබින් ලැහැබට මිටි බිමින් මිටි බිමට උස් බිමින් උස් බිමට යමිමසයේ ද, ශාරිපුත්‍රය, මමත් එපරිද්දෙන් ම යමි කලෙක ගොපාලයකු හෝ පසුපාලයකු හෝ තණ ගෙන යන්නකු හෝ දර ගෙනයන්නකු හෝ වනකැමියකු හෝ දකිමි ද, එකල මම වනයෙන් වනයට ලැහැබින් ලැහැබට මිටි තැනින් මිටි තැනට උස් තැනින් උස් තැනට යමි. එය කවර හෙයින් යත්: ඔහු මා නො දකින්නා, මමත් ඔවුන් නො දකිමිවා යන අදහසිනි. ශාරිපුත්‍රය, මේ මාගේ ප්‍රකාශවිවෙකය වෙයි

47 [ශාරිපුත්‍රය, එහි මේ මාගේ මහාවිකට භොජනය වෙයි] ශාරිපුත්‍රය, ඒ මම පිටත්ව ගිය තෙරින් ඇති පහට ගිය ගොපල්ලන් ඇති යමි ඒ ගොවුදු වේ ද, එහි දෙදණ දෙවැලුමට බිම තැබුවෙක් ව එලඹ දෙනුන් වෙතට කිරි බිමට පැමිණෙන වසු පැටවුන්ගේ යමි ඒ ගොම වේ ද, ඒ ගොම අනුභව කරමි. ශාරිපුත්‍රය, යම්කාක් මාගේ සවකිය මලමුත්‍ර නිසා නො වූයේ ද, ඒ තාක් සවකිය මලමුත්‍ර අනුභව කරමි. ශාරිපුත්‍රය, මේ මාගේ මහාවිකට භොජනය වෙයි.

48. සො බො අහං සාරිපුත්ත අඤ්ඤාතරං භිංසනකං වතසණ්ඛං අපේක්ඛාගතෙක්ඛා විතරුමි. තනු සුදු සාරිපුත්ත භිංසනකස්ස වතසණ්ඛස්ස භිංසනකතස්මිං භොති: සො කොචි අවිතරුගො තං වතසණ්ඛං පටිසති යෙභුසොන ලොමාති හංසනති. සො බො අහං සාරිපුත්ත යා තා රතතිසො සීතා තෙමහනිකා අනතරධස්සෙ භිමපාතසමයෙ, තථාරුපාසු රතතිසු රතති. අබ්බොකාසෙ විහරුමි දිවා වතසණ්ඛං ගිමහානා පච්ඡමෙ මාසෙ දිවා අබ්බොකාසෙ විහරුමි රතති වතසණ්ඛං අපියසු මං සාරිපුත්ත අයං අනච්ඡරිසා ගාථා පටිභාසි පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බා:

සොතතොතො සොසීනො එකො භිංසනකෙ වතෙ,
තග්ගො න වග්ගිමාසීනො එසතා පසුතො මුනිති.

49. සො බො අහං සාරිපුත්ත, සුසානෙ සෙය්‍යං කපෙපමි ඵලට්ඨිකාති උපබාය. අපියසු මං සාරිපුත්ත නොමණ්ඛලා උපසඛකමිත්වා ඔට්ඨුහනතිපි, ඔමුතෙතනතිපි, පංසුකෙතපි ඔතිරනති. කණ්ණසොතෙසු'පි සලාහං පවෙසෙනති. න බො පතාහං සාරිපුත්ත අභිජානාමි තෙසු පාපකං විතතං උපාදෙතා. ඉදං සු මෙ සාරිපුත්ත උපෙකබ්බාචිහාරස්මිං භොති.

50. සනති බො පත සාරිපුත්ත එකෙ සමණ්ඩ්‍රාගමණා ඵලංවාදිතො ඵල දිට්ඨිනො: ආතාරෙන සුදුබිති. තෙ ඵලමාහස්ස: කොලෙහි යාපෙමාති. තෙ කොලමපි බාදනති, කොලවුණ්ණමපි බාදනති, කොලොදකමපි පිවනති, අනෙකවිනිතමපි කොලවිහති. පරිභුඤ්ජනති. අභිජානාමි බො පතාහං සාරිපුත්ත එකංයෙව කොලං ආහාරං ආහරිතා. සීතා බොපත තෙ සාරිපුත්ත ඵලමස්ස: මහා නුත තෙන සමයෙන කොලො අහොසීති. න බො පතෙතං සාරිපුත්ත ඵලං දට්ඨබ්බං. තදපි එත පරමොයෙව කොලො අහොසි, සෙය්‍යථාපි එතුරති. තස්ස මය්‍යාං සාරිපුත්ත එකංයෙව කොලං ආහාරං ආහාරයතො අභිමතතකසිමිතං පතොතා කායො හොති: සෙය්‍යථාපි නාම ආසිතිකපබ්බාති වා කාලපබ්බාති වා, ඵලමෙවස්සු මෙ අභිගපච්චබ්බාති භවනති තායෙවප්පාහාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම ඔට්ඨපදං, ඵලමෙවස්සු මෙ ආතිසදං හොති තායෙවප්පාහාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම වට්ටනාමළි, ඵලමෙවස්සු මෙ පිට්ඨිකණ්ටකො උණ්ණතාවතතො හොති තායෙවප්පාහාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම ජරසාලාය ගොපාතසියො ඔලුග්ගවිලුග්ගා හවනති, ඵලමෙවස්සු මෙ ථාසුළියො ඔලුග්ගවිලුග්ගා භවනති තායෙවප්පාහාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම ගමිතිරෙ උදපාතෙ උදකතාරකා ගමිතිරගතා ඔක්ඛාසිකා දිස්සනති, ඵලමෙවස්සු මෙ අකඛිකුපෙසු අකඛිතාරකා ගමිතිරගතා ඔක්ඛාසිකා දිස්සනති තායෙවප්පාහාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම තිත්තකාලාමු ආමකච්ඡන්තො වාතාතපෙන සමුප්පිතො හොති සමමිලාතො, ඵලමෙවස්සු මෙ සීසච්ඡවි සමුප්පිතා හොති සමමිලාතා, තායෙවප්පාහාරතාය.

48. ශාරීපුත්‍රය, ඒ මම එක්තරා බිහිසුණු වනලාභාබ්බකට වැද වාසය කරමි. ශාරීපුත්‍රය, ඒ බිහිසුණු වනලාභාබ්බකේ මේ (මතු පැවසෙන) හිෂණ භාවය වෙයි: යම් කිසි අවිතර්කයෙක් ඒ වනලාභාබ්බකට පිවිසේ නම්, බොහෝ සෙයින් ලොමුදහ ගනී. ශාරීපුත්‍රය, ඒ මම නවම් මැදින් දෙමස අතර අවදවසෙහි වූ හිම වැටෙන කාලයෙහි තෙමනන සෘතු වට අයත් සීත වූ යම් ඒ රුහුණ වෙන් ද, එබඳු රුහුණි මුළු රැයෙහි එළිමහනෙහි වෙසෙමි. දවල් වනලාභාබ්බකේ වෙසෙමි. ග්‍රිෂ්මසමයෙහි පැසුළු මාසයෙහි දවල් එළිමහනෙහි වෙසෙමි. රුහුණෙහි වනලාභාබ්බකේ වෙසෙමි. ශාරීපුත්‍රය, නව ද මට පෙර නොඇසූ පිරු මතු මතු ආශ්වායීය උපදවන මේ ගාථාව වැටහිණි:

“ශුද්ධිය සෙව්වෙහි යෙදුණු මුත් වූ මම ග්‍රිෂ්මයෙන් අතිශයින් තැවුරුණුම හිමයෙන් දුනා තෙත් වූයෙමි බිහිසුණු වූ වනයෙහි එකලා වූයෙමි නත්ත වූයෙමි ද හින්ත වෙත නො එළඹිමි.

49. ශාරීපුත්‍රය, ඒ මම සොහොනෙහි භිතීඥාට ඤාත්වයින් කොට ගෙන ශයනය කරමි. ශාරීපුත්‍රය, එකල මා වෙතට ගොපලදරුවෝ පැමිණ (මා මත්තෙහි) කෙළ ද ඔවින්. ඔහු ද කරන්. පස් ද විසුරු වන්. කන්සිදුරුවල ඉරවු ද ගහන්. ශාරීපුත්‍රය, මම ඔවුන් කෙරෙහි පවිටු සිතක් ඉපදවූයෙමැ සි නො දනිමි. ශාරීපුත්‍රය, මෙය මාගේ උපෙක්ඛා විතරණය වේ.

50. ශාරීපුත්‍රය, ආහාරයෙන් ශුද්ධිය වෙති සි මෙසේ කියන්නා වූ මෙසේ ලබ්ධි ඇත්තා වූ ඇතැම් මහණ බමුණෝ ඇත් ම ය. ඔහු ඛෙබරවලින් යැපෙන්නෙමු සි මෙසේ කියන්. ඔහු ඛෙබරපල ද කන්. ඛෙබරසුණු ද කන්. ඛෙබර මැඩගන් දිය ද බොන්. නන් වැදුරුම් වූ ඛෙබරින් කල ආහාර ද අනුභව කරන් තවද, ශාරීපුත්‍රය, මම එක ම ඛෙබර පලයක් ආහාර වශයෙන් ගත්තෙක්මි සි දනිමි ම ය. ශාරීපුත්‍රය, එකානන්යයෙන් එසමයෙහි ඛෙබරපල මහත් වූයේ යෙ යි. ඔබට මෙබඳු අදහසෙක් පිය හැකි ය. ශාරීපුත්‍රය, මෙය එසේ නො දහසුතු යි. එකල්හි ද ඛෙබරපල මෙකල යම් පමණ මහත් නම් එපමණ ම වූයේ ය. ශාරීපුත්‍රය, එක ම ඛෙබර පලයක් අහර කොට ගන්නා වූ ඒ මාගේ කය අතියය කාශ්‍යාවයට පැමිණියේ වෙයි. ආසීතික වැල්පුරුක් හෝ කළුවැල්පුරුක් හෝ යම් සේ වෙන් ද, ඒ අලාභාරයෙන් මාගේ අභිශ්‍රායාශයෝ ද එ බඳු ම වෙන්. ඔටුපිය යම් සේ වේද, මාගේ නිසිදනමාසය ද ඒ අලාභාර භාවයෙන් එ බඳු ම වෙයි. වටනාවලිය (කුරුඳු වැලය) යම් සේ වේද, මාගේ වසට (=කොඳුඇටය) ඒ අලාභාර භාවයෙන් උස් පහත් වූයේ වෙයි. දිරු ශාලාවෙක ගොතැස්නු යම් සේ උඩුයටි ව තැබුනාහු වෙන් ද, එපරිද්දෙන් මාගේ ඉල ඇට ඒ නිරහාරභාවයෙන් ම උඩුයටි ව නැමී ගියාහු වෙන්. ගැඹුරු ලිඳෙක උදක තාරකාවෝ ගැඹුරට ගියාහු ඇතුළට පිවිසියාහු යම් සේ දක්නා ලැබෙත් ද, එපරිද්දෙන් ම මාගේ අක්කිකුපයන්හි ඇස්තරු ඒ අලාභාර-භාවයෙන් ම ගැඹුරට ගියාහු ඇතුළට පිවිසියාහු දක්නා ලැබෙත්. තිත්ත ලබුක් අඹු කල සිඳිනා ලද්දේ අවු සුළහින් පැළි ගියේ මැලවී ගියේ යම් සේ වේද, එපරිද්දෙන් ම මාගේ මේ හිසෙහි සිටිය ඒ අලාභාර-භාවයෙන් ම පැළි ගියේ මැලවී ගියේ වෙයි.

51. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත උදරච්ඡිං පරිමසිස්සාමිති පිට්ඨිකණ්ඩකං යෙව පරිගණ්හාමි. පිට්ඨිකණ්ඩකං පරිමසිස්සාමිති උදරච්ඡිං යෙව පරිගණ්හාමි. යාවස්ස මෙ සාරිපුත්ත උදරච්ඡි පිට්ඨිකණ්ඩකං අලලීනා හොති තායෙවප්පාභාරතාය. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත, වච්චං වා මුත්තං වා කරිස්සාමිති තස්සෙව අවකුජ්ජො පපතාමි. තායෙවප්පාභාරතාය. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත තමෙව කායං අස්සාසෙසෙනො පාණිනා ගත්තාති අනොමජ්ජාමි. තස්ස මය්හං සාරිපුත්ත පාණිනා ගත්තාති අනොමජ්ජනො පුත්තිමුලාති ලොමාති කායස්මා පපතනති තායෙවප්පාභාරතාය.

52. සනති ඛො පහ සාරිපුත්ත එකෙ සමණබ්බාගමණා එවං වාදිතො එවංදිට්ඨිතො: ආනාරෙන සුද්ධිති. තෙ එවමාහංසු: මුග්ගෙහි යාපෙම - පෙ- තිලෙහි යාපෙම - පෙ- තණ්ඩුලෙහි යාපෙමාති. තෙ තණ්ඩුලමපි බාදනති, තණ්ඩුලවුණණමපි බාදනති, තණ්ඩුලොදකමපි පිචනති, අනෙකවිහිතමපි තණ්ඩුලවිහති. පරිකුඤ්ජනති. අභිජානාමි ඛො පතානං සාරිපුත්ත එකං යෙව තණ්ඩුලං ආහාරං ආහරිතා. සියා ඛො පත තෙ සාරිපුත්ත එවමස්ස: මහා නුත තෙන සමයෙන තණ්ඩුලො අහොසීති. න ඛො පතෙතං සාරිපුත්ත එවං දුට්ඨබ්බං. තද්දපි එතපරමොයෙව තණ්ඩුලො අහොසි සෙය්සථාපි එතරහි.

53. තස්ස මය්හං සාරිපුත්ත එකං යෙව තණ්ඩුලං ආහාරං ආහාරයතො අභිමතතකසීමානං පතෙතා කායො හොති. සෙය්සථාපි නාම ආසිතිකපඤ්ඤාති වා කාලපඤ්ඤාති වා, එවමෙවස්ස මෙ අභිගපච්චඛිනාති භවනති තායෙවප්පාභාරතාය. සෙය්සථාපි නාම ඔට්ඨපදං එවමෙවස්ස මෙ ආනිසදං හොති තායෙවප්පාභාරතාය. සෙය්සථාපි නාම චිට්ඨතාවලී, එවමෙවස්ස මෙ පිට්ඨිකණ්ඩකො උණණ්භාවනතො හොති තායෙවප්පාභාරතාය. සෙය්සථාපි නාම ජරසාලාය ගොපානසීයො ඔලුග්ගවිලුග්ගා භවනති, එවමෙවස්ස මෙ ඵාසුලීයො ඔලුග්ගවිලුග්ගා භවනති තායෙවප්පාභාරතාය. සෙය්සථාපි නාම ගම්හිරෙ උදපාතෙ උදකතාරකා ගම්හිරගතා ඔකඛායිකා දිස්සන්ති, එවමෙවස්ස මෙ අකඛිකුපෙසු අකඛිතාරකා ගම්හිරගතා ඔකඛායිකා දිස්සන්ති තායෙවප්පාභාරතාය. සෙය්සථාපි නාම තිත්තකාලාබු ආමකච්ඡිතො වාතාතපෙන සමුප්පිතො හොති සමම්ලාතො, එවමෙවස්ස මෙ සීසච්ඡි සමුප්පිතා හොති සමම්ලාතා තායෙවප්පාභාරතාය. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත, උදරච්ඡිං පරිමසිස්සාමිති පිට්ඨිකණ්ඩකං යෙව පරිගණ්හාමි. පිට්ඨිකණ්ඩකං පරිමසිස්සාමිති උදරච්ඡිං යෙව පරිගණ්හාමි. යාවස්ස මෙ සාරිපුත්ත උදරච්ඡි පිට්ඨිකණ්ඩකං අලලීනා හොති තායෙවප්පාභාරතාය. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත, වච්චං වා මුත්තං වා කරිස්සාමිති තස්සෙව අවකුජ්ජො පපතාමි. තායෙවප්පාභාරතාය. සො ඛො අහං සාරිපුත්ත, තමෙව කායං අස්සාසෙසෙනො පාණිනා ගත්තාති අනොමජ්ජාමි. තස්ස මය්හං සාරිපුත්ත පාණිනා ගත්තාති අනොමජ්ජනො පුත්තිමුලාති ලොමාති කායස්මා පපතනති තායෙවප්පාභාරතාය.

51. ශාරීපුත්‍රය, ඒ මම උදරසිවිය පිරිමදින්තෙමි සි පිටකවුට ම අල්ලා ගනිමි. පිටකවුට පිරිමදින්තෙමි සි උදරසිවිය ම අල්ලා ගනිමි. ශාරීපුත්‍රය, ඒ අප්‍රාහාරභාවයෙන් ම උදර සිවිය පිටකවුට හා ඇලුණේ වේ. ශාරීපුත්‍රය, මම මල හෝ මු හෝ පහ කරන්නෙමිසි එහි ම යටිනුරු ව වැටෙමි. ඒ අප්‍රාහාර භාවයෙනි. ශාරීපුත්‍රය, මම එ ම සිරුර අස්වසන්නෙමි සිරුරු-අවයව අතින් පිරිමදිමි. ශාරීපුත්‍රය, අතින් අවයව පිරිමදින ඒ මාගේ සිරුරෙන් දිරු මුල් ඇති ලෝමයෝ ගිලිහි වැටෙත්. ඒ අප්‍රාහාරභාවයෙනි

52. ශාරීපුත්‍රය, 'ආහාරයෙන් ගුණිය වෙති' සි මෙසේ වාද ඇති මෙබඳු ලබ්ධි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණෝ ඇත. ඔහු 'මුහුවෙන් යැපෙමු' සි ... 'තලයෙන් යැපෙමු' සි ... 'සහලින් යැපෙමු' සි මෙසේ කිත. ඔහු සහල් ද කත්. සහල්පුණු ද කත්. හාල්පානුදු බොත්. සහලින් කළ නන්වාදුරුමි දුය ද අනුභව කරත්. ශාරීපුත්‍රය, මම එක ම සහල්ඇටයක් ආහාර කොට ගත්තෙමි සි දනිමි. ශාරීපුත්‍රය, තොපට 'ඒ' කාලයෙහි සහල්ඇටය මතත් විය හැකි ය' සි මෙබඳු අදහසක් විය හැකි ය. ශාරීපුත්‍රය, එය එසේ නො දනුයුතු සි. මෙකල යම් සේ ද එකල්හි දු සහල්ඇටය මෙපමණ ම විය.

53. ශාරීපුත්‍රය, සහල්ඇටයක් ආහාර කොට ගන්නා වූ ඒ මාගේ ශරීරය අතිශය කාශශාවයට පැමිණියේ වෙයි. ආසිතික වැල්පුරුක් හෝ කළුවැල්පුරුක් හෝ යම් සේ වෙන් ද, ඒ අප්‍රාහාර භාවයෙන්ම මාගේ ශරීරවයවයෝ එසේ වෙත්. ඔවුපිය යම්සේ වේ නම් ඒ අප්‍රාහාර භාවයෙන් ම මාගේ ආතිසදය - හිද්ම ද එසේ වෙයි. ඒ අප්‍රාහාර-භාවයෙන් ම මාගේ වසටද වටනාවළිය (වටඇටවැල) යම්සේ නම් එසේ උස්පහන් වූයේ වෙයි. දිරු ශාලාවක ගොනැස්නු යම්සේ උඩුගටි ව නැමුණානු වෙත් ද, ඒ අප්‍රාහාරභාවයෙන් ම මාගේ ඉලඇට ද එසේ උඩු ගටිව නැමුණානු වෙත්. ගැඹුරු ශ්‍රීදක උදකතාරකාවෝ ගැඹුරට ගියානු ඇතුළට පිටිසියානු යම්සේ පැතෙත් ද, එසේ මාගේ අක්කිකුපයන්හි ඇස්තරු ඒ අප්‍රාහාරභාවයෙන් ම ගැඹුරට ගියානු ඇතුළට පිටිසියානු දක්නා ලැබෙත්. යම්සේ තිත්ත ලබුටක් අමුවෙන් සිදින ලද්දේ අවුසලතින් හැකිළී ගියේ මැලවී ගියේ වේ ද, එසේ ඒ අප්‍රාහාරභාවයෙන් මාගේ හිසෙහි සිවිය හැකිළී ගියේ මැලවී ගියේ වෙයි. ශාරීපුත්‍රය, මම උදර සිවිය පිරි-මදින්තෙමිසි පිටකවුට ම පිරිමැද ගනිමි. පිටකවුට පිරිමදිමි සි උදර සිවිය ම පිරිමැද ගනිමි. ඒ අප්‍රාහාරභාවයෙන් උදර සිවිය පිටකවුට හා ඇලුණේ වේ. ශාරීපුත්‍රය, මම මල හෝ මු හෝ පහ කරන්නෙමි සි ඒ අප්‍රාහාරභාවයෙන් එහි ම යටිනුරු ව වැටෙමි. ශාරීපුත්‍රය, මම එ ම ශරීරය අස් වසන්නෙමි අතින් ශරීරවයව පිරිමදිමි. ශාරීපුත්‍රය, ඒ අතින් ශරීරවයව පිරිමදින මාගේ සිරුරෙන් ඒ අප්‍රාහාරභාවයෙන් ම දිරු මුල් ඇති ලෝමයෝ ගිලිහි වැටෙත්.

54. නායපි බො අනා සාරිපුත්ත ඵකෙ සමණබ්බාහුණා ඵවංවාදිනො ඵවංදිට්ඨිනො: දුක්ඛාරුපො යො මයා අනුපපන්නපුබ්බො ඉඡිතා දිස්සන් අඤ්ඤානා, අඤ්ඤානු සුද්ධාවාසෙති දෙවෙති. සුද්ධාවාසෙ වාහං සාරිපුත්ත දෙවෙ සංසරය්‍යං, නසීමං ලොකං පුතරුගච්ඡිය්‍යං.

55. සනති බො පන සාරිපුත්ත ඵකෙ සමණබ්බාහුණා ඵවංවාදිනො ඵවංදිට්ඨිනො: සංසාරෙන සුද්ධිති. න බො පනෙසො සාරිපුත්ත සංසාරො සුලභාරුපො යො මයා අනුපපන්නපුබ්බො ඉඡිතා දිස්සන් අඤ්ඤානා, අඤ්ඤානු සුද්ධාවාසෙති දෙවෙති. සුද්ධාවාසෙ වාහං සාරිපුත්ත දෙවෙ සංසරය්‍යං, නසීමං ලොකං පුතරුගච්ඡිය්‍යං.

56. සනති බො පන සාරිපුත්ත ඵකෙ සමණබ්බාහුණා ඵවංවාදිනො ඵවංදිට්ඨිනො: උපපත්තිං සුද්ධිති. න බො පනෙසො සාරිපුත්ත උපපත්ති සුලභාරුපො යො මයා අනුපපන්නපුබ්බො ඉඡිතා දිස්සන් අඤ්ඤානා, අඤ්ඤානු සුද්ධාවාසෙති දෙවෙති. සුද්ධාවාසෙ වාහං සාරිපුත්ත දෙවෙ උපපජ්ජිය්‍යං, නසීමං ලොකං පුතරුගච්ඡිය්‍යං.

57. සනති බො පන සාරිපුත්ත ඵකෙ සමණබ්බාහුණා ඵවංවාදිනො ඵවංදිට්ඨිනො: අවාසෙන සුද්ධිති. න බො පනෙසො සාරිපුත්ත ආවාසො සුලභාරුපො යො මයා අනුපපන්නපුබ්බො ඉඡිතා දිස්සන් අඤ්ඤානා, අඤ්ඤානු සුද්ධාවාසෙති දෙවෙති. සුද්ධාවාසෙ වාහං සාරිපුත්ත දෙවෙ වසෙය්‍යං, නසීමං ලොකං පුතරුගච්ඡිය්‍යං.

58. සනති බො පන සාරිපුත්ත ඵකෙ සමණබ්බාහුණා ඵවංවාදිනො ඵවංදිට්ඨිනො: යඤ්ඤානු සුද්ධිති. න බො පනෙසො සාරිපුත්ත යඤ්ඤානු සුලභාරුපො යො මයා අනුපපන්නපුබ්බො ඉඡිතා දිස්සන් අඤ්ඤානා, නඤ්ඤානු බො රඤ්ඤාව සතා බතතිසෙත මුද්ධාවසිත්තෙන, බ්බාහුණෙන වා මහාසාලෙන.

59. සනති බො පන සාරිපුත්ත ඵකෙ සමණබ්බාහුණා ඵවංවාදිනො ඵවංදිට්ඨිනො: අග්නිපරිවරියං සුද්ධිති. න බො පනෙසො සාරිපුත්ත අග්නි සුලභාරුපො යො මයා අපරිවරිණිපුබ්බො ඉඡිතා දිස්සන් අඤ්ඤානා, නඤ්ඤානු බො රඤ්ඤාව සතා බතතිසෙත මුද්ධාවසිත්තෙන, බ්බාහුණෙන වා මහාසාලෙන.

60. සනති බො පන සාරිපුත්ත ඵකෙ සමණබ්බාහුණා ඵවංවාදිනො ඵවංදිට්ඨිනො: යාවදෙවයං හවං පුරිසො දන්තෙ තොති සුවා සුසුකාලකෙසො හද්දෙන යොබ්බතෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වසසා, තාවදෙව පරමෙන පඤ්ඤාවෙය්‍යන්තියෙන සමන්තාගතො තොති. යතො ව බො අයං හවං පුරිසො ජිණ්ණො භොති වුද්ධො උභලලකො අද්ධගතො වයො අනුපපන්නො: ආසිතිකො වා නාදිතිකො වා වසසන්තිකො වා ජාතියා, අථ තමා පඤ්ඤාවෙය්‍යන්තියා පරිහායති ති. න බො පනෙතං සාරිපුත්ත ඵවා දුට්ඨිබ්බො. අනා බො පන සාරිපුත්ත ඵතරුති ජිණ්ණො වුද්ධො මහලලකො අද්ධගතො වයො අනුපපන්නො, ආසිතිකො මෙ වයො වත්තති.

54. ආර්යපුත්‍රය, මම ඒ ඉරියව්වෙන් ද ඒ පිළිවෙතින් ද ඒ දුෂකර ක්‍රියාවෙන් ද මනුෂ්‍යබවයට වැඩි වූ ආයඝිභාවය කිරීමට සමථ වූ ශුභ දර්ශනවශෙෂයක් නො ලදිමි. ඒ කවර හෙයක යත්: යම් මේ ආයඝි (මාගී) ප්‍රඥාවක් (දැන් ම විසින්) ලබන ලද ද, ආයඝි වූ නියාතික වූ, ඒ පිළිපදනුප මනා කොට දූඛක්‍ෂය කිරීම පිණිස පමුණුවන් නා වූ, මේ මාගී ප්‍රඥාව (එකල මා විසින්) නො ලබන ලදී. එහෙයිනි.

55. ආර්යපුත්‍රය, සංසාරයෙන් (හවසබ්‍රමණයෙන්) ශුද්ධිය වෙති යි මෙසේ කියනසුලු මෙබඳු දූෂටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ආර්යපුත්‍රය, මේ දීඝිකාලයෙහි මා නො සැරිසැරූ මේ හවසෙක් සුලභ නොවේ. ශුද්ධාවාසයන් හැරයි. ආර්යපුත්‍රය, මම ශුද්ධාවාස-දෙව්ලොව හැසුරුනෙමි නමි, යළි මෙලොවට නො එන්නෙමි.

56. ආර්යපුත්‍රය, උත්පත්තියෙන් ශුද්ධිය වෙති යි මෙසේ කියනසුලු මෙබඳු දූෂටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ආර්යපුත්‍රය, මේ දීඝිකාලයෙහි මා නුපන්වරු මේ උත්පත්තියක් සුලභ නොවේ. ශුද්ධාවාසයන් හැරයි. ආර්යපුත්‍රය, මම ශුද්ධාවාස දෙව්ලොකයෙහි උපන්නෙමි නමි, යළි මේ ලොකයට නො පැමිණෙන්නෙමි.

57. ආර්යපුත්‍රය, (බොහෝ හවසන්ති) විසීමෙන් ශුද්ධිය වෙතැ යි මෙසේ කියනසුලු මෙබඳු දූෂටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ආර්යපුත්‍රය, මේ දීඝිකාලයෙහි මා නො විසූ විරු ආවාසයෙක් සුලභ රූප නො වේ. ශුද්ධාවාසයන් හැරයි. ආර්යපුත්‍රය, මම ශුද්ධාවාස දෙව් ලොවෙහි විසුයෙමි නමි, යළි මෙලොවට නො එන්නෙමි.

58. ආර්යපුත්‍රය, යාගයෙන් ශුද්ධිය වෙතැ යි මෙසේ කියනසුලු මෙබඳු දූෂටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ආර්යපුත්‍රය, මේ දීඝි-කාලයෙහි මා විසින් නො යැපූ විරු මේ යාගයෙක් සුලභරූප නො වේ. එ ද අභිෂික්‍ෂ්‍ය ඝාත්‍රිය රාජ වූ ම හෝ මහාසාරඛ්‍යාත්මණ වූ ම හෝ මා විසින් කරන ලදී.

59. ආර්යපුත්‍රය, ගිනි පිදීමෙන් ශුද්ධිය වෙතැ යි මෙසේ කියනසුලු මෙබඳු දූෂටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ආර්යපුත්‍රය, මේ දීඝිකාලයෙහි මා විසින් නො පිදූ විරු ගින්තක් සුලභරූප නො වේ. එ ද අභිෂික්‍ෂ්‍ය ඝාත්‍රියරාජ වූ ම හෝ මහාසාරඛ්‍යාත්මණ වූ ම හෝ මා විසින් කරන ලදී.

60. ආර්යපුත්‍රය, “යම් තාක් කල් මේ පින්වත් පුරුෂ තෙමේ තරුණ වූයේ මනා කළකෙස් ඇත්තේ ප්‍රථම වයස වූ සොදුරු වූ යොවුන් බැවින් යුක්ත වූයේ දහර වූයේ මේ ද, ඒ තාක් කල් උතුම් වූ ප්‍රඥාව පිළිබඳ ව්‍යක්තභාවයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි. යම් තැනෙක පටන් මේ පින්වත් පුරුෂ තෙමේ දිරුණේ වාදා වූයේ මහලු වූයේ බොහෝ කල් ඉක්ම වූයේ පැසුවයසට පැමිණියේ උත්පත්තියෙන් අසුචයස් ඇත්තේ හෝ අනුචයස් ඇත්තේ හෝ සියවස් ඇත්තේ හෝ වේ ද, එකල්හි ප්‍රඥාව පිළිබඳ ව්‍යක්තභාවයෙන් පිරිනේ” යැ යි මෙසේ කියනසුලු මෙබඳු දූෂටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ආර්යපුත්‍රය, මේ කාරණය මෙසේ නො දන යුතු යි ආර්යපුත්‍රය, මම දැන් ජරාවෙන් ජර්ණයෙමි. වැඩි සිටියෙමි. මහලු වෙමි. බොහෝකල් ඉක්ම වූයෙමි. පැසුවයසට පැමිණියෙමි මාගට දැන් අසු හැටිරිදි එයෙක් පවතී.

61. ඉධ මෙ අසු සාරිපුත්ත චත්තාරො සාවකා වස්සසතායුකා වස්සසතථිවිනො පරමාය ගතියා සතියා ච ඛිතියා ච සමන්තාගතා පරමෙන ච පඤ්ඤාවෙය්‍යතතියෙන. සෙය්‍යථාපි සාරිපුත්ත දලහධමෙමා ධනුග්ගාහො සික්ඛිතො කතහජො කතුපාසනො ලහුකෙන අසනෙන අප්පකසිරෙනෙව තිරියං තාලච්ඡායං අතිපාභොග්‍ය, එවං අභිමග්ගසති-මනෙනා, එවං අභිමග්ගගතිමනෙනා, එවං අභිමග්ගඛිතීමනෙනා, එවං පරමෙන පඤ්ඤාවෙය්‍යතතියෙන සමන්තාගතා. තෙ මං චතුත්තං සතිපට්ඨානානං උපාදග්ගපාදාය පඤ්ඤං පුච්ඡෙය්‍යං, පුට්ඨො පුට්ඨො වාහං තෙසං ව්‍යාකරෙය්‍යං. ව්‍යාකතඤ්ච මෙ ව්‍යාකතතො ධාරෙය්‍යං. න ච මං දුතියකං උත්තරං පටිපුච්ඡෙය්‍යං අඤ්ඤානු අසිතපිතබාසිතසාසිතා, අඤ්ඤානු උචාරපසංචකමා, අඤ්ඤානු නිද්දකිලමථපටිච්ඡොදනා, අපරියාදිණ්ණං යෙවස්ස සාරිපුත්ත තථාගතස්ස ධම්මදෙසනා, අපරියාදිණ්ණං යෙවස්ස තථාගතස්ස ධම්මපද බ්‍යඤ්ඤානං. අපරියාදිණ්ණං යෙවස්ස තථාගතස්ස පඤ්ඤාපටිභානං. අථ මෙ තෙ චත්තාරො සාවකා වස්සසතායුකා වස්සසතථිවිනො වස්සසතස්ස අවමයෙන කාලං කරෙය්‍යං. මඤ්චකෙන චෙපි මං සාරිපුත්ත පරිහරිස්සථ තෙවජ්ඣ තථාගතස්ස පඤ්ඤාවෙය්‍යතතියස්ස අඤ්ඤාථතනං.

62. යං බො පනෙනං සාරිපුත්ත සමමා වදමානො වදෙය්‍ය: අසමොහධමෙමා සතෙනා ලොකෙ උපපනෙනා බහුජනභිතාය බහුජන-සුබාය ලොකානුකම්පකාය අත්ථාය භිතාය සුබාය දෙවමනුස්සානනති, මමෙව නං සමමා වදමානො වදෙය්‍ය: අසමොහධමෙමා සතෙනා ලොකෙ උපපනෙනා බහුජනභිතාය බහුජනසුබාය ලොකානුකම්පකාය අත්ථාය භිතාය සුබාය දෙවමනුස්සානනති.

63 තෙන බො පන සමයෙන අයස්මා නාගස්මාලො භගවතො පිට්ඨිතො සිතො හොති භගවන්තං චීරයමානො. අථ බො අයස්මා නාගස්මාලො භගවන්තං එතදවොච: “අච්ඡරියං භනෙන, අබ්බුතං භනෙන. අපි ච මෙ භනෙන ඉමං ධම්මපරියායං සුච්චා ලොමාති හට්ඨාති. කො නාමො අයං භනෙන ධම්මපරියායො”ති. තස්මාතිහ ක්‍රිං නාගස්මාල ඉමං ධම්මපරියායං ලොමහංසනිපටියායො කෙව නං ධාරෙහිති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනො අයස්මා නාගස්මාලො භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

61. ශාරිපුත්‍රය, මාගේ මේ ශාසනයෙහි සියක් අවුරුදු ආයු ඇති සියක් අවුරුදු ජීවත් වන, (පද සියදහසකුළු එකවර ඇසු පමණින් ඉගෙනීමට සමත්) උතුම් ඤාණ ගතියෙන් ද, (උගත් දෙය දරා පවත්වා ගැනීමට සමත්) සිහියෙන් ද, (දුරු දෙය වණ පොත් කොට දැරීමට සමත්) බාහියෙන් ද, උතුම් ප්‍රඥාව පිළිබඳ ව්‍යක්‍යභාවයෙන් ද යුක්ත වූ ශ්‍රාවකයෝ සතර දෙනෙක් ඇත් ද, ශාරිපුත්‍රය, උගත් සිප් ඇති, කාන්තයා වූ, (රාජකුලාදියෙහි) දැක්වූ ශිල්ප ඇති දැඩි දුන්නක් ගෙන සිටි දුනුවායෙක් සැහැල්ලු ඊයකින් නිදුකින් ම තල්පෙය සරස යම්සේ ඉක්මවන්නේ ද, මෙසේ අභිකමානුසාරී ඇත්තා වූ මෙසේ අභිකමානු ගති ඇත්තා වූ මෙසේ අභිකමානු බාහි ඇත්තා වූ මෙසේ උතුම් ප්‍රඥාව පිළිබඳ ව්‍යක්‍යභාවයෙන් යුක්ත වූ ඒ ශ්‍රාවකයෝ සතර සතිපට්ඨානයන්ගෙන් එකිනෙක ගෙන ම, අතින් ප්‍රශන විචාරත්තානු නම් විචාල විචාල ප්‍රශ්නය මම ඔවුන්ට විසඳන්නෙමි. මා විසින් විසඳනලද්ද විසඳු සේ ඔහු දරන්නානු ය. මත්තෙහි දෙවෙනි ප්‍රශ්නයක් මා නො පිළිවිස්සානු ය. කන බොහරස විදින කාලය තබා මල මූ පහ කරන කාලය තබා නිදීම විබා හැරීම දුරු කරන කාලය තබා (සෙසු හැම කල්හි ඔහු ප්‍රශ්නවිචාරත්ද,) ශාරිපුත්‍රය, තථාගතයන්ගේ ධර්මදෙශනාව පරික්ෂිණ නො වේ ම ය. තථාගතයන්ගේ පාලිය පිළිබඳ පද හා අක්‍ෂර පරික්ෂිණ නො වේ ම ය. තථාගතයන්ගේ ප්‍රශ්න විසඳීම පරික්ෂිණ නො වේ ම ය. එසේ වන්න, අවුරුදු සියක් ආයු ඇති අවුරුදු සියක් ජීවත් වනසුලු ඒ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ සතර දෙන අවුරුදු සියය ඇවෑමෙන් කාලක්‍රියා කරන්නානු ය. ශාරිපුත්‍රය, ඉදින් මා ඇඳක තබා ගෙන පරිහරණය කරන්නානු නමුදු තථාගතයන්ගේ ප්‍රඥාව පිළිබඳ ව්‍යක්‍යභාවයෙහි වෙනසෙක් නො ම ඇත.

62. ශාරිපුත්‍රය, මනා කොට (සැබැ)කියන්නෙක් “නොමූලා වන සවභාව ඇති සත්ත්වයෙක් ලොකයෙහි බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සැප පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවමිනිසුන්ට වැඩ පිණිස, සුව පිණිස උපන්නේ ය,” සි’ යමකු උදෙසා කියන්නේ නම්, මනා කොට කියන හේ “නොමූලා වන සවභාව ඇති සත්ත්වයෙක් ලොකයෙහි බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස, බොහෝ දෙනාට සැප පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවමිනිසුන්ට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස උපන්න” යන ඒ වචනය ම උදෙසා ම කියන්නේ ය.

63. එසමයෙහි වතාහි ආයුෂමත් නාගසමාල සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පවත් සලකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පිටුපසැ සිටියේ වෙයි. එකල්හි නාගසමාල ආයුෂමත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. වහන්ස ආශව්‍යසීය, වහන්ස අද්භූතය. තව ද වහන්ස, මේ ධර්මක්‍රමය අසා මාගේ ලොමයෝ දහ ගත්ත. වහන්ස මේ කීනම් ධර්මක්‍රමයෙක් ද? නාගසමාල, එසේ නම් තෙපි මේ ධර්මව්‍යසීය ලොමහංසනසපිසොස සි කියා ම දරව සි වදාළ සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු සිත් ඇති ආයුෂමත් නාගසමාල තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගත්තේ ය.

මහාසිහනාද සූත්‍රය දෙවැනිසි.

1. 2. 3.

මහාදුක්ඛකඛනි සූතනං

1. එතං මෙ සූතං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ . අථ බො සමබ්බුලා භික්ඛු පුබ්බන්ත-සමයං නිවාසෙත්වා පතනවිවරං ආදාය සාවඤ්ඤං පිණ්ඩාය පච්ඡිසිංසු. අථ බො තෙසං භික්ඛුනං එතද්භොසි: අනිප්පගො බො තාව සාවඤ්ඤං පිණ්ඩාය වරිද්දං, යනනුන මයං යෙනඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඞ්කමෙය්‍යාමාති.

2. අථ බො තෙ භික්ඛු යෙනඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා තෙහි අඤ්ඤාතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමමාදිංසු. සමමාදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො බො තෙ භික්ඛු තෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එතද්වොචු: සමණො ආට්ඨසො ගොතමො කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. මයමපි කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙම. සමණො ආට්ඨසො ගොතමො රුපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. මයමපි රුපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙම. සමණො ආට්ඨසො ගොතමො වේදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. මයමපි වේදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙම. ඉධ තො ආට්ඨසො කො විසෙසො කො අභිප්පාගො කිං නානාකරණං, සමණස්ස වා ගොතමස්ස අමනාකං වා යදිදං ධම්මදෙසනාය වා ධම්මදෙසනං, අනුසාසනියා වා අනුසාසනීනති?

3. අථ බො තෙ භික්ඛු තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං භාසිතං තෙව අභීනන්දිංසු. නප්පට්ඨෙකකාසිංසු අනභීනන්දිත්වා අප්පට්ඨෙකකාසිත්වා උට්ඨායාසනා පකකමිංසු භගවතො සනතිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අන්තං ආජානිස්සාමාති.

4. අථ බො තෙ භික්ඛු සාවඤ්ඤං පිණ්ඩාය වරිද්දා පච්ඡාභගනං පිණ්ඩපාතපට්ඨකන්තා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො බො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතද්වොචු: ඉධ මයං භන්නෙ පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පතනවිවරං ආදාය සාවඤ්ඤං පිණ්ඩාය පච්ඡිසිමිහ. තෙසං තො භන්නෙ අමනාකං එතද්භොසි: “අනිප්පගො බො තාව සාවඤ්ඤං පිණ්ඩාය වරිද්දං, යනනුන මයං යෙනඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඞ්කමෙය්‍යාමා”ති. අථ බො මයං භන්නෙ යෙනඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඞ්කමිමිහ. උපසඞ්කමිත්වා තෙහි අඤ්ඤාතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමමාදිමිහ සමමාදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසිදිමිහ. එකමන්තං නිසින්නො බො භන්නෙ තෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා අමෙහ එතද්වොචු: සමණො ආට්ඨසො ගොතමො කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. මයමපි කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙම. සමණො ආට්ඨසො ගොතමො රුපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. මයමපි රුපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙම.-

1. 2. 3.

මහාදුකකකකකක සූත්‍රය.

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ ජෙනවත නම් අන්තර්වික්‍රමයෙන් ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු පෙරවරුයෙහි කැඳ පෙරෙව පා සිවුරු හෙත සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස පිවිසියහ. එකල්හි ඒ භික්ෂූන්ට මෙවැනි අදහසෙක් විය: 'පිඬු පිණිස හැසිරීමට මෙතෙක් ඉතා අලුයම, අත්තොටු පිරිවැජියන්ගේ අරමට පැමිණෙන්නෙමු නම් මැනවැ' යි.

2. ඉක්බිති ඒ භික්ෂූහු අත්තොටු පිරිවැජියන්ගේ අරමට එළඹියහ. එළඹූ ඒ අත්තොටු පිරිවැජියන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කළා කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ම ඒ භික්ෂූන්ට ඒ අත්තොටු පිරිවැජියෝ මෙය කීහ: 'ඇවැත්නි, ශ්‍රමණගෞතම තෙමේ කාමයන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවයි. අපිත් කාමයන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවමු. ඇවැත්නි, ශ්‍රමණගෞතම තෙමේ රූපයන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවයි. අපි ද රූපයන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවමු. ඇවැත්නි, ශ්‍රමණගෞතම තෙමේ වේදනාවන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවයි. අපිත් වේදනාවන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවමු. ඇවැත්නි, මෙහි ශ්‍රමණගෞතමයන්ගේ හෝ අපගේ හෝ ධර්මදෙශනා සමග ධර්මදෙශනාද අනුශාසනාව සමග අනුශාසනාව ද ආරාම වෙනස කවරේ ද? අභික ප්‍රයෝග කවරේ ද? නානාකාරණය කුමක් ද?

3. එකල්හි ඒ භික්ෂූහු ඒ අත්තොටු පිරිවැජියන්ගේ භාෂිතය නො ම පිළිගත්හ. පිළිකෙටු ද නොකලහ. නො පිළිගෙන නො පිළිකෙටු කොට "භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හමුයෙහි දී මෙබඳු අදහස දැන ගන්නෙමු" යි හුනස්තෙන් නැගිට ගියාහුය.

4. ඉක්බිති ඒ භික්ෂූහු සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර බිහිත් පසු පිණ්ඩපාතයෙන් වැළැකුණාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ කාරණය සැල කලහ: 'වහන්ස, මෙහි අපි පෙරවරු කැඳ පෙරෙව පා සිවුරු හෙත සැවැත් නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසියමහ. වහන්ස, අපට මෙබඳු අදහසෙක් විය: සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිරෙන්නට මෙතෙක් ඉතා අලුයම, අත්තොටු පිරිවැජියන්ගේ ආරාමය වෙත එළඹෙන්නෙමු නම් මැනවැ' යි. වහන්ස, එකල්හි අපි අත්තොටු පිරිවැජියන්ගේ ආරාමය වෙත එළඹියෙමු. එළඹූ ඒ අත්තොටු පිරිවැජියන් සමග සතුටු වූයෙමු. සතුටු විය යුතු සිහි කට යුතු කළා කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නෙමු. වහන්ස, එකත්පසෙක හුන් අපට ඒ අත්තොටු පිරිවැජියෝ මෙය කීහ: 'ඇවැත්නි, ශ්‍රමණගෞතම තෙමේ කාමයන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවයි. අපි ද කාමයන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවමු. ඇවැත්නි, ශ්‍රමණගෞතම තෙමේ රූපයන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවයි. අපි ද රූපයන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවමු-

සමණෝ ආට්ඨසො ගොතමො වෙදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති. මයමපි වෙදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙමි. ඉධ කො ආට්ඨසො කො විසෙසො කො අභිප්පායො කී නානාකරණං, සමණස්ස වා ගොතමස්ස අමනාකං වා යදිදං ධම්මදෙසනාය වා ධම්මදෙසනාං, අනුසාසනියා වා අනුසාසනිනති? අථ බො මයං හනෙන තෙසං අඤ්ඤාතිත්තියානං පරිබ්බාජකානං භාසිතං නෙව අභිනන්දිමහ. නප්පටිකෙකාසිමහ. අනභිනන්දිත්වා අප්පටිකෙකාසිත්වා උට්ඨායාසනා පකකම්මහ “නගවතො සනතිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථං ආජාතිස්සාමා” ති.

5. එවංවාදිතො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්තියා පරිබ්බාජකා එවමස්සු වචනියා: කො පනාට්ඨසො කාමානං අස්සාදො? කො ආදීනවො? කීං නිස්සරණං? කො රූපානං අස්සාදො? කො ආදීනවො? කීං නිස්සරණං? කො වෙදනානං අස්සාදො? කො ආදීනවො? කීං නිස්සරණනති? එවං පුට්ඨා භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්තියා පරිබ්බාජකා න වෙච සමපාසිස්සන්ති. උත්තරිඤ්ච විසානං ආපජ්ජස්සන්ති. තං කිස්ස හෙතු? යථා තං භික්ඛවෙ අවිසයසමිං. නාහං තං භික්ඛවෙ පස්සාමි සද්දෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුහමකෙ, සස්සමණබ්‍රාහ්මණීයා පජාය සද්දෙවමනුස්සාය යො ඉමෙහං පඤ්ඤානං වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරාධෙය්‍ය, අඤ්ඤත්‍ර භථාගතෙන වා තථාගත-සාවකෙන වා ඉතො වා පන සුත්වා.

6. කො ව භික්ඛවෙ කාමානං අස්සාදො? පඤ්චිමෙ භික්ඛවෙ කාමාගුණා. කතමෙ පඤ්චෝ වන්ත්‍රවිඤ්ඤාදායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා. සොතවිඤ්ඤාදායා සද්දා - පෙ - ඝාතවිඤ්ඤාදායා ගඤ්ඤා - පෙ - ජ්වහාවිඤ්ඤාදායා රසා - පෙ - කායවිඤ්ඤාදායා ථොට්ඨබ්බා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ පඤ්ච කාමගුණා. යං බො භික්ඛවෙ ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණෙ පටිච්ච උප්පජ්ජති සුඛං සොමනස්සං, අයං කාමානං අස්සාදො.

7. කො ව භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො? ඉධ භික්ඛවෙ කුලපුත්තො යෙන සිප්පට්ඨානෙන¹ ජීවිකං කප්පෙති: යදි මුද්දාය, යදි ගණනාය, යදි සඛ්ඛානෙන, යදි කසියා, යදි ගොරකෙකින, යදි ඉස්සකේන, යදිරාජ-පොරිසෙන, යදි සිප්පඤ්ඤාතරෙන, සීතස්ස පුරකඛතො උණහස්ස පුරකඛතො, ඛංසමකසවාතාතපසිරිංසපසමථස්සෙති රිස්සමානො², බ්‍රහ්මපායාය මිශ්මානො. ³ අයමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඛ්ඛො කාමනෙත්‍ර කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

1. සිප්පට්ඨානෙන, ස්‍යා, 2. ථරයමානො, කප්පෙති
3. මිය්‍යමානො, ස්‍යා.

ඇවැත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ වෙදනාවන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවයි. අපි ද වෙදනාවන්ගේ ප්‍රභාණිය පනවමු. ඇවැත්ති, මෙහි ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ හෝ අපගේ හෝ ධර්මදෙශනාව සමඟ ධර්මදෙශනාව ද අනුශාසනාව සමඟ අනුශාසනාව ද ඇරඹ වෙනස කවරේ ද? අභිකප්‍රයෝගය කවරේ ද? නා නා කාරණය කුමක් ද? යි. එකල්හි වහන්ස, ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ඣන්ගේ භාෂිතය නොම පිළිගනිමු. පිළිකෙටු ද නො කෙළෙමු. නො පිළිගෙන නො පිළිකෙටු කොට “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හමුයෙහි මේ බසෙහි අදහස දැන ගනිමු” යි හුතස්තෙන් නැගිට ගියෙමු.

5. මහණෙනි, මෙසේ කියන්නා වූ අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ මෙසේ කියයුතු වන්නාහු ය: “ඇවැත්ති, කාමයන්ගේ ආස්වාදය කවරේ ද? ආදීනවය කවරේ ද? නිස්සරණය කුමක් ද? රූපයන්ගේ ආස්වාදය කවරේ ද? ආදීනවය කවරේ ද? නිස්සරණය කුමක් ද? වෙදනාවන්ගේ ආස්වාදය කවරේ ද? ආදීනවය කවරේ ද? නිස්සරණය කුමක් ද? යි. මහණෙනි, මෙසේ විචාරා වූ අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ මෙය සපයා කිය නොහෙත්තෘහ. මත්තෙහි දු වෙහෙසට පැමිණෙන්නාහ. එය කවර හෙයින් යත්: එය ඔවුන්ට විෂය නොවූ ප්‍රශ්නයක් වන බැවිනි. මහණෙනි, තථාගතයන්ගෙන් හෝ තථාගත ශ්‍රාවකයාගෙන් හෝ මේ ශාසනයෙන් හෝ නො අසා යමෙක් මේ ප්‍රශ්න විසඳීමෙන් සිත සතුටු කරන්නේ නම් එවැන්නක්හු දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඩුන් සහිත ලොකයෙහි, තරදෙව් මිනිසුන් සහිත මහණබමුණන් සහිත ප්‍රජාවෙහි මම නොදකිමි.

6. මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආස්වාදය කවරේ ද? මහණෙනි, මේ කාමගුණ පසෙකි. කවර පසෙක් ද? චක්ඛුර්විඤ්ඤායෙන් දතයුතු වූ ඉෂට වූ කාන්තාවූ මන වඛන්නා වූ ප්‍රිය රූප වූ රුගය ඉපදීමට කරුණු වූ රූපයෝය. ශ්‍රොත්‍රවිඤ්ඤායෙන් දතයුතු වූ... ශබ්දයෝ ය. ස්පර්ශවිඤ්ඤායෙන් දතයුතු වූ... ගඤ්ඤායෝ ය. ජ්ඣාච්ඤායෙන් දත යුතු වූ... රසයෝ ය. කාය-විඤ්ඤායෙන් දතයුතු වූ ඉෂට වූ කාන්තාවූ මනවඛන්නාවූ ප්‍රියරූප වූ කාමොපසංහිතවූ රුගය ඉපදීමට කරුණු වූ ස්ප්‍රභව්‍යයෝ ය. මහණෙනි, මේ පඤ්ඤා කාමගුණයෝයි. මහණෙනි, මේ පස්කම් ගුණ නිසා යම් සැපයෙක් සොම්නසෙක් උපදී ද, මේ කාමයන්ගේ ආස්වාදය යි.

7. මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආදීනව කවරේ ද? මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි කුලඤ්ඤායෙක් යම් ශිල්පයෙකින් හඤ්ඤායෙන් හෝ අවිජ්ජ ගණනායෙන් හෝ පිණ්ඩගණනායෙන් හෝ සි සැමෙන් හෝ වෙළෙඳුමෙන් හෝ ගවපාලනයෙන් හෝ අවි ගෙන රජුට කරන උවැට්ඨිත් හෝ අවියෙන් තොර ව රාජසේවා කිරීමෙන් හෝ අන්‍යතර ශිල්පයෙකින් හෝ සිතයෙන් පෙළුණේ උෂණයෙන් පෙළුණේ මැයි මදුරු සුරං අවු සප් යන මොවුන්ගේ පහසින් ගැටෙමින් සාපිපාසායෙන් මැරෙමින් ජීවිකාව කෙරෙයි. මහණෙනි, කාමයන්ගේ උපද්‍රව වූ තමා විසින් ම දැක්ක යුතු වූ මේ දුක්ඛය කාමය හෙතු කොට කාමය මූලකාරණය කොට කාමය කරුණු කොට ඇත. කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් වෙයි.

8. තස්ස වෙ භික්ඛවෙ ඤාලපුත්තස්ස එවං උට්ඨංගතො සට්ඨො වායමනො භොගා නාභිනිපථජ්ජනති, සො සොචති කිලමති පරිදෙවති උරතතාලිං කාදුභි සමමානං ආපජ්ජති: “මොඝං වත වෙ උට්ඨං. නා, අඵලො වත මෙ වායාමොති.” අයමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සජ්ඣිට්ඨිකො දුක්ඛකඛ්ඛො කාමහෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

9. තස්ස වෙ භික්ඛවෙ ඤාලපුත්තස්ස එවං උට්ඨංගතො සට්ඨො වායමනො හෙ භොගා අභිනිපථජ්ජනති, සො තෙසං භොගානං ආරක්ඛාධිකරණං දුක්ඛං දෙමතස්සං පටිසංවේදෙති: “කිංකි මෙ භොගෙ තෙව රුජානො හරෙය්‍යං ත වොරා හරෙය්‍යං ත අග්ගි ඛහෙය්‍යං ත උදකං වහෙය්‍යං¹ ත අපපිසා දයාදා හරෙය්‍යං”නති. තස්ස එවං ආරක්ඛතො ගොපයතො හෙ භොගෙ රුජානො වා හරනති, වොරා වා හරනති, අග්ගි වා ඛහනති, අපපිසා වා දයාදා හරනති. සො සොචති කිලමති පරිදෙවති උරතතාලිං කාදුභි සමමානං ආපජ්ජති: ‘යමපි මෙ අහොසි තමපි තො නත්ති’ති. අයමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සජ්ඣිට්ඨිකො දුක්ඛකඛ්ඛො කාමහෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

10. පුන ව පරං භික්ඛවෙ කාමහෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු රාජානොපි රාජ්ජි විවදනති. බ්‍රහ්මයාපි බ්‍රහ්මයෙහි විවදනති. බ්‍රහ්මණොපි බ්‍රාහ්මණෙහි විවදනති. ගහතීපි ගහපතීහි විවදනති. මාතාපි පුත්තෙතන විවදති. පුත්තොපි මාතරා විවදති. පිතෘපි පුත්තෙතන විවදති. භාතාපි භාතරා විවදති. භාතාපි භගිනියා විවදති. භගිනීපි භාතරා විවදති. සභායොපි සභායෙන විවදති. තෙ තත්ථ කලහවිග්ගහවිවාදපන්නා අඤ්ඤාමඤ්ඤං පාණිහිපි උපකකමනති. ලෙඛ්ඛුහිපි උපකකමනති. දණ්ඩෙහිපි උපකකමනති. සකොහිපි උපකකමනති. තෙ තත්ථ මරණමපි නිගව්ඡනති මරණ-මත්තමපි දුක්ඛං. අයමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සජ්ඣිට්ඨිකො දුක්ඛකඛ්ඛො කාමහෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

1. වාහෙය්‍ය, කත්ථ.

8. මහණෙනි, මෙසේ උත්තරාසිංහයා කරන්නා වූ ගවන්තා වූ වැයම් කරන්නා වූ ඒ කුලපුත්‍රයාගට ඒ භොගයෝ නො නිපැදෙත් නම්, හෙතෙම 'එකානතයෙන් මාගේ උන්සාහය හිස් විය. මාගේ ව්‍යායාමය නිෂ්ඵලය' යි හොඳ කරයි වෙහෙසෙයි. වැලපෙයි. ලෙහි අත් ගසමින් හබයි. සිහි මුලාබවට පැමිණෙයි, මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආදීනවය වූ තමා විසින් ම දැක්ක යුතු වූ මේ දුක් රැස ද කාමය හෙතුකොට ඇත්තේ ය. කාමය මූලකාරණය කොට ඇත කාමය කරුණු කොට ඇත. කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් වෙයි.

9 මහණෙනි, මෙසේ උත්තරාසිංහයා කරන්නා වූ ගවන්තා වූ වැයම් කරන්නා වූ ඒ කුලපුත්‍රයාගට ඒ භොගයෝ මනාව නිපැදෙත් නම්, හෙතෙම 'කෙසේ මාගේ මේ භොගයන් රජවරු පැහැර නො ගන්නාහු ද, හොරු පැහැර නො ගන්නාහු ද, ගින්න නො දවා ද, දිය පා කොට නෙ හරී ද, අප්‍රිය දායාදයෝ (දුප්පත්) පැහැර නො ගන්නාහු ද' යි ඒ භොගයන්ගේ ආරක්‍ෂාව කරුණු කොට ඇති දුක් දෙමිහස් විදී. මෙසේ රකින ගොපනය කරන ඔහුගේ ඒ භොගයන් රජවරු හෝ ගනිත්. හොරු හෝ ගනිත්. ගින්න හෝ දවයි. ජලය හෝ පා කොට හරීයි. අප්‍රිය දායාදයෝ හෝ ගනිත්. හෙතෙම 'යමක් මට වී ද, එය ද අපට නැති වී' යයි හොඳ කරයි. වෙහෙසෙයි. වැලපෙයි. ලෙහි අත් ගසමින් හබයි සිහි මුලාබවට පැමිණෙයි මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආදීනවය වූ තමා විසින් ම දැක්ක යුතු වූ මේ දුක් රැස ද කාමය හෙතු කොට කාමය මූලකාරණය කොට කාමය කරුණු කොට ඇත. කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් වෙයි.

10. නැවත අනෙකක් ද වෙයි: මහණෙනි, කාමයන් හෙතු කොට ගෙන කාමයන් මූලකාරණය කොට ගෙන කාමයන් කරුණු කොට ගෙන කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් රජුන් සමඟ විවාද කරත්. ක්‍ෂත්‍රියයෝ ද ක්‍ෂත්‍රියන් සමඟ විවාද කරත්. බ්‍රහ්මණෝ ද බ්‍රහ්මණන් සමඟ විවාද කරත්. ගෘහ්‍යවයෝ ද ගෘහ්‍යවයන් සමඟ විවාද කරත්. මව ද පුතු සමඟ විවාද කරයි. පුතා ද මව සමඟ විවාද කරයි. පියා ද පුතා සමඟ විවාද කරයි. පුතා ද පියා සමඟ විවාද කරයි. සහොදරයා ද සහොදරයා සමඟ විවාද කරයි. සහොදරයා ද සහොදරිය සමඟ විවාද කරයි. සහොදරිය ද සහොදරිය සමඟ විවාද කරයි. ඔහු එහිදී කලහ විග්‍රහ විවාදයන්ට පැමිණියාහු ඔවුනොවුන්ට අතින් ද පහර දෙති. කැටකැබිලිත්තෙන් ද පහර දෙති. මුහුරුවලින් ද පහර දෙති. සැත්වලින් ද පහර දෙති. ඔහු එහිදී මරණයට ද පැමිණෙයි. මරණමාත්‍ර දුකට ද පැමිණෙත්. මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආදීනවය වූ තමා විසින් ම දැක්ක යුතු වූ මේ දුක් රැස ම කාමය හෙතු කොට ඇත. කාමය මූලකාරණය කොට කාමය කරුණු කොට ඇත. කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් වෙයි.

11. පුන ච පරං භික්ඛවෙ කාමහෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු අසිවමමං ගහෙතො ඛනුකලාපං සන්තයතිතො උභතො විසුලුතං සඛගාමං පකඛඤ්ඤාති උසුසුපි බිප්පමානෙසු සන්තිසුපි බිප්ප මානාසු අසීසුපි විජ්ජොතලනෙනසු. තෙ තස් උසුතිපි විජ්ඣනාති, සත්ති යාපි විජ්ඣනාති, අසීනාපි සීසං ජීඤ්ඤාති. තෙ තස් මරණමපි නිගච්ඡන්ති මරණමත්තමපි දුක්ඛං අයමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීතවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඛ්ඛො කාමහෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

12. පුන ච පරං භික්ඛවෙ කාමහෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු අසිවමමං ගහෙතො ඛනුකලාපං සන්තයතිතො අඤ්ඤා-ලෙපනා¹ උපකාරියො පකඛඤ්ඤාති උසුසුපි බිප්පමානෙසු සන්තිසුපි බිප්ප මානාසු අසීසුපි විජ්ජොතලනෙනසු. තෙ තස් උසුතිපි විජ්ඣනාති, සත්තියාපි විජ්ඣනාති, පකකට්ඨිසාපි² ඔසිඤ්ඤාති, අභිවශෙතපි ඔමදදනාති, අසීනාපි සීසං ජීඤ්ඤාති. තෙ තස් මරණමපි නිගච්ඡන්ති, මරණමත්තමපි දුක්ඛං. අයමපි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීතවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඛ්ඛො කාමහෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

13. පුන ච පරං භික්ඛවෙ කාමහෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු සක්ඛිමපි ජීඤ්ඤාති, නිලොපමපි හරන්ති, එකා-ගාරිකමපි කරොන්ති, පරිපණෙපි නිට්ඨන්ති, පරදුරමපි ගච්ඡන්ති. තමෙනං රාජානො ගහෙතො විවිධා කම්මකාරණා³ කාරොන්ති: කසාහිපි තාලෙනාති, වෙතෙනහිපි තාලෙනාති, අභිදණ්ඨකෙහිපි තාලෙනාති, හත්ථමපි ජීඤ්ඤාති, පාදමපි ජීඤ්ඤාති, හත්ථපාදමපි ජීඤ්ඤාති, කණ්ණමපි ජීඤ්ඤාති, නාසමපි ජීඤ්ඤාති, කණ්ණනාසමපි ජීඤ්ඤාති, බිලඛනථාලිකමපි කරොන්ති, සඤ්ඤා-මුණ්ඨිකමපි කරොන්ති, රාහුමුඛමපි කරොන්ති, ජොතිමාලිකමපි කරොන්ති, හත්ථපඤ්ඤාතිකමපි කරොන්ති, ඵරකචන්තිකමපි කරොන්ති, චීරකචාසිකමපි කරොන්ති, එණේයසකමපි කරොන්ති, බලිසමංසිකමපි කරොන්ති, කහාපණ්-කමපි කරොන්ති-

1. අච්චාවලෙපනා, සෘෂා; 2. ජාකණ්ඨකාසපි, මජ්ඣ.

3. විවිධාති කම්මකාරණාති, සෘෂා.

11. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, කාමයන් හෙතු කොට ගෙන කාමයන් මූලකාරණය කොට ගෙන කාමයන් කරුණු කොට ගෙන කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් ඊතල විදිනු ලබන කල්හි අඛයපි හෙළනු ලබන කල්හි කඬු ඔබමොබ පෙරළෙන කල්හි කඬුව හා පලිහ ගෙන දුනු තියවුරු බැඳගෙන දෙපසින් රැස් වූ රණබිමට වදිත්. ඊටලින් ද විදිති. අඛයපියෙන් ද විදිත්. කඬුවෙන් ද හිස සිදිති එහි දී ඔහු මරණයට ද පැමිණෙති. මරණමාත්‍ර දුකට ද පැමිණෙත්. මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආදීතවය වූ තමා විසින්ම දැක්ක යුතු වූ මේ දුක් රැසට කාමය මූලකාරණය කොට කාමය හෙතු කොට ඇත. කාමය කරුණු කොට ඇත. කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් වෙයි.

12. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, කාමයන් හෙතු කොට ගෙන කාමයන් මූලකාරණය කොට ගෙන කාමයන් කරුණු කොට ගෙන කාමයන්ගේ ම හෙතු වෙන් ඊතල විදිනු ලබන කල්හි අඛයපි හෙළන කල්හි කඬු පෙරළෙන කල්හි කඬු හා පලිහ ගෙන දුනු තියවුරු බැඳ ගෙන තෙත් මඩ අලෙවි කළ පවුරු පදනම්වලට පතිත්. එහිදී ඔහු ඊටලින් ද විදිති. අඛයපියෙන් ද විදිති. කකියන ගොමින් ද ඉසිති. ශතදන්ත යෙහුද මගිති. කඬුවෙන් ද හිස සිදිති. එහි දී ඔහු මරණයට ද පැමිණෙති. මරණමාත්‍ර දුකට ද පැමිණෙත්. මහණෙනි, කාමයන්ගේ ආදීතවය වූ තමා විසින්ම දැක්කයුතු වූ මේ දුක් රැස ද කාමය හෙතු කොට කාමය මූලකාරණය කොට කාමය කරුණු කොට ඇත්තේය. කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් වෙයි.

13. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, කාමයන් හෙතු කොට ගෙන කාමයන් මූලකාරණය කොට ගෙන කාමයන් ආධාර කොට ගෙන කාමයන්ගේ ම හෙතුවෙන් ගෘහස්තී සිදිති. ගම් පහරති. එක් ගෙයක් වට කොට ගෙවැසියන් දිවියෙන් ගෙන ධනය ගෙන්වා ගනිති. මං පහරති. පරමුව ද කරු යෙති. රජවරු ඒ මොහු අල්ලා ගෙන නන්වාදුරුමි කම් කටොලු කරති. කසවලින් ද තලන් වේවාල්වලින් ද තලන්. මුගුරු වලින් ද තලන්. අත ද සිදිත්. පා ද සිදිත්. අත් පා ද සිදිත්. කන ද සිදිත්. නාසය ද සිදිත්. කන්තාසා ද සිදිත්. බිලඔගපාලිකය (හිස්කබල කැඳසැලියක් මෙන් කරුණ කමය) කරති. ශබ්දමූණිකය (හිස්කබල බොරළු උලා දෙවා හක් මුඩුවක් මෙන් කරන කමය) ද කරවති. රාහුමුඛය (අඩුවෙන් මුඛය විවෘත කොට ඇතුළත පහන් දැල්වීමෙන් කරන කමය) ද කරති. ජොතිමාලිකය සිරුරෙහි තෙල්පිළි ඔතා ගිනි දැල්වීමෙන් කරන කමය ද කරති හත්පරජොතිකය (අත් තෙල්පිළියෙන් වෙළා ගිනි දැල්වීමෙන් කරන කමය) ද කරති. එරකවතතිකය (හෙළෙහි යටපටන් සම ගලවා ගොප් ඇටයෙහි හෙළා යොතින් බැඳ අඳිමින් කරන කමය ද කරත්. මීරකවාසිකය (හෙළ පටන් සම ගලවා කටියෙහි ද කටියෙහි පටන් සම ගලවා ගොප් ඇටයෙහි තබා වැහැරී වතක් මෙන් කරන කමය) ද කරති. එණෙයාකය (දෙදණ දෙවැලමිටෙහි යවුල් ගසා බිමට සවි කොට අවට ගිනි දල්වා කරන කමය ද කරති. බලියමංසික (දෙපස කටු ඇති ඇවුලුම් බිලියෙත් ඇත සම්මස් තහර උපුටා ලන කමය) ද කරති. කහාපණකය (මුළු සිරුර තියුණු වැයෙන් කහවණු පමණ කොට සසිත කමය ද කරති. -

බාරාපතවජ්ඣකමි කරොහති, පලිසපරිවහතිකමි කරොහති. පලාලපිඨකමි කරොහති. තතොනනපි තෙලෙන ඔසිඤ්චනති. සුනබෙහිපි බාදපෙනති. ජිවනනමි සුලෙ උත්තාසෙනති අසිනාසි සීසං ඡිඤ්ඤති. තෙ තත්ථ මරණමි නිගවජ්ඣති මරණ මහනමි දුක්ඛං. අයමි භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සඤ්චිකො දුක්ඛකඛ්ඛො නාමහෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

14. පුත ව පරං භික්ඛවෙ කාමහෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු කායෙන දුච්චරිතං වරනති, වාචාය දුච්චරිතං වරනති, මනසා දුච්චිතං වරනති. තෙ කායෙන දුච්චරිතං වරිත්වා වාචාය දුච්චරිතං වරිත්වා මනසා දුච්චරිතං වරිත්වා කායසා හද පරමමරණාදපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජනති. අසං¹ භික්ඛවෙ කාමානං ආදීනවො සමපරාසිකො දුක්ඛකඛ්ඛො කාමහෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

15. කිඤ්ච භික්ඛවෙ කාමානං නිසසරණං? යො බො² භික්ඛවෙ කාමෙසු ඡඤ්ඤාගවිනයො, ඡඤ්ඤාගප්පභානං, ඉදං කාමානං නිසසරණං.

16. යෙ හි කෙ වී භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඵලං කාමානං අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිසසරණඤ්ච නිසසරණතො යථාභූතං නිපපජානන්ති. තෙ වත සාමං වා කාමෙ පරිජාතිස්සන්ති පරං වා තථත්තාය සමාදපෙස්සන්ති යථා පටිපන්නො කාමෙ පරිජාතිස්සන්ති තෙතං ධානං විජ්ජති. යෙ ව බො කෙ වී භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඵලං කාමානං අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිසසරණඤ්ච නිසසරණතො යථාභූතං පජානන්ති. තෙ වත සාමං වා කාමෙ පරිජාතිස්සන්ති, පරං වා තථත්තාය සමාදපෙස්සන්ති යථා පටිපන්නො කාමෙ පරිජාතිස්සන්ති ධානමෙතං විජ්ජති.

17. කො ව භික්ඛවෙ රූපානං අස්සාදො? තෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මකඤ්ඤා වා චෛත්තිකඤ්ඤා වා ගහපතිකඤ්ඤා වා පණණරසු වස්සුදදසිකා වා සොලස වස්සුදදසිකා වා නානිදිසා නාතිරස්සා නාතිකිසා නාතිදුලා නාතිකාලී³ නාචෙවාදනා, පරමා සා භික්ඛවෙ තසමං සමයෙ සුතා වණ්ණනිහාති? ඵලං හන්තන. යං බො භික්ඛවෙ සුභං වණ්ණනිහං පටිච්ච උප්පජ්ජති සුඛං සොමනස්සං. අයං රූපානං අස්සාදො.

1. අයමි, මජ්ඣං.

2. යොව බො, කප්ඵි

3. නාතිකාලිකා, ස්‍යා

18. කො ව භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො? ඉධ භික්ඛවෙ තමෙව හගිතිං පසොය්‍ය අපරෙන සමයෙන ආසීත්තං වා නාවුතිකං වා වසංසතිකං වා ජාතියා, ජණ්ණං ගොපානසිවංචනං භොගං දණ්ඩපරායනං පච්චබානං ගච්ඡන්තිං ආතුරං ගතයොබ්බනං බණ්ඩදන්තං¹ පලිතකෙසං² විලුනං බලිතං³ වලිතං⁴ නිලකාහන ගතං.⁵ නං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අනතරනිභා, ආදීනවො පාතුහුතො'ති? එවං හනෙත. අයමපි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො.

19. පුත ව පරං භික්ඛවෙ තමෙව හගිතිං පසොය්‍ය ආබාධිකං දුක්ඛිතං බාලුහිලානං සකෙ මුත්තකථිසෙ පලිපන්නං සෙමානං අඤ්ඤති වුට්ඨාපියමානං අඤ්ඤති සාවෙසියමානං.⁶ ඩං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අනතරනිභා, ආදීනවො පාතුහුතො'ති? එවං හනෙත. අයමපි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො.

20. පුත ව පරං භික්ඛවෙ තමෙව හගිතිං පසොය්‍ය සරිරං සිව්චිකාය ඡද්ධිතං එකාහමතං වා දව්නමතං වා නිහමතං වා, උග්ගුමාතකා විචිලකං විපුබ්බකජාතං. නං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අනතරනිභා, ආදීනවො පාතුහුතො'ති? එවං හනෙත. අයමපි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො.

21. පුත ව පරං භික්ඛවෙ තමෙව හගිතිං පසොය්‍ය සරිරං සිව්චිකාය ඡද්ධිතං කාකෙති වා බජ්ජමානං කුලලෙහි වා බජ්ජමානං ගිජේඛති වා බජ්ජමානං⁷ සුවාණෙහි වා⁸ බජ්ජමානං සිගාලෙහි වා⁹ බජ්ජමානං විවිධෙහි වා පාණකජාතෙහි බජ්ජමානං. ඩං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අනතරනිභා, ආදීනවො පාතුහුතො'ති? එවං හනෙත. අයමපි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො.

22. පුත ව පරං භික්ඛවෙ තමෙව හගිතිං පසොය්‍ය සරිරං සිව්චිකාය ඡද්ධිතං අට්ඨකසබ්බලිකං සමංසලොභිතං නහාරුසබ්බකං - පෙ - අට්ඨකසබ්බලිකං නිමමංසලොභිතමක්ඛිතං නහාරුසබ්බකං - පෙ - අට්ඨකසබ්බලිකං අපගතමංසලොභිතං නහාරුසබ්බකං පෙ - අට්ඨකානි අපගතසමබ්බකානි දිසා - විදිසා වික්ඛිත්තානි¹⁰ අඤ්ඤති හත්ථවසීකං අඤ්ඤති පාදවසීකං අඤ්ඤති ජම්බවසීකං අඤ්ඤති උග්රවසීකං¹¹ අඤ්ඤති කට්ඨකං¹² අඤ්ඤති පිට්ඨකං¹³ අඤ්ඤති සීසකපාභා. නං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිභා සා අනතරනිභා, ආදීනවො පාතුහුතො'ති? එවං හනෙත. අයමපි භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො.

1. බණ්ඩදන්තං සිමු; 2. පලිතකෙසං, සිමු; 3. බලිතසිරං, සිමු. බලලිතසිරං, සා. 4. වලිතං, සිමු; 5. නිලකාහනගතං, සිමු;

6. සමපෙවසියමානං, සා. 7. කාකෙති වා බජ්ජමානං, මජ්ඣ.

8. සුපාණෙහි, සිමු; සුතබෙහි වා බජ්ජමානං.

බාගෙසහි වා බජ්ජමානං, දිසිති වා බජ්ජමානං, මජ්ඣ

9. සිගාලෙහි, මජ්ඣ. 10. දිසාවිදිසාසු වික්ඛිත්තානි, කඤ්චි

11. උග්රවසීකං, මජ්ඣ. 12. කට්ඨකං, මජ්ඣ.

13. පිට්ඨවසීකං... දන්තවසීකං, මජ්ඣ.

18. මහණෙනි, රූපයන්ගේ ආදිතවය කවරේද? මහණෙනි, මෙහි පසුකලෙක දී, ඉපදීමෙන් අසු හැවිරිදි වූ හෝ අනු හැවිරිදි වූ හෝ සියනැවිරිදි වූ හෝ ජරාවෙන් ජණී වූ ගොතැස්සක් සේ වක් වූ බිඳුණා වූ සැරයටිය පිහිට කොට ඇති වෙටුලමින් යන රෙහි වූ පහ වූ යොවුන් ඇති කඩදන් ඇති පැසුණු කෙසෙ ඇති වැටුණු කෙසෙ ඇති පැතැවි වූ වලසිත වූ (හටහන් ඇත රුළු ඇති) තලකැලලින් ගැවසුණු ශරීර ඇති, ඒ නැගණියන් ම දක්නේ වේ ද, මහණෙනි, ඒ කිමැසි හඟනනු ද, පෙර වූ යම් ශූන්‍ය වූ වණියෙක් වී ද, එය අතුරුදහන් වී ද, ආදිතවය පහළ වී ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ ද රූපයන්ගේ ආදිතවය යි.

19. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, රොහි වූ දූඛි ගිලන් වූ තමාගේ ම මලමුසයෙහි ගැලී හොටිත මෙරමා විසින් කැබිටුවනු ලබන මෙරමා විසින් හිදවනු ලබන ඒ නැගණියන් ම දක්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කිමැසි හඟනනු ද? පෙර වූ යම් ශූන්‍ය වූ වණියෙක් වී ද, එය අතුරුදහන් වී ද, ආදිතවය පහළ වී ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ රූපයන්ගේ ආදිතවය යි.

20. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මැරී එක දවසක් ගියා වූ හෝ මැරී දෙදවසක් ගියා වූ හෝ මැරී තුන්දවසක් ගියා වූ හෝ ඉදිමුණු නිල් වූ හටහන් පිළිකුල් සුයා ඇති සොහොනෙහි දූමු සිරුරක් වූ ඒ නැගණියන් ම දක්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කිමැසි හඟනනු ද? පෙර වූ යම් ශූන්‍ය වූ වණියෙක් වී ද, එය අතුරුදහන් වී ද, ආදිතවය පහළ වී ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ ද රූපයන්ගේ ආදිතවය යි.

21. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, කටුබන් විසින් හෝ කනු ලබන්නාවූ උකුස්සන් විසින් හෝ කනු ලබන්නාවූ ගිජුපිහිණියන් විසින් හෝ කනු ලබන්නාවූ බල්ලන් විසින් හෝ කනු ලබන්නාවූ සිවලුන් විසින් හෝ කනු ලබන්නාවූ විවිධ වූ ප්‍රාණීන් විසින් හෝ කනු ලබන්නාවූ සොහොනෙහි දමන ලද සිරුරක් වූ ඒ නැගණියන් ම දක්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කිමැසි හඟනනු ද? පෙර වූ යම් ශූන්‍ය වූ වණියෙක් වී ද එය අතුරුදහන් වී ද? ආදිතවය පහළ වී ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ ද රූපයන්ගේ ආදිතවය යි.

22. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, ඇටසැකිල්ලක් වූ මස්ලේ සහිත වූ තහරින් බැඳුණු ... ඇටසැකිල්ලක් වූ මස් නැති ලේ නැවරුණු තහරින් බැඳුණු ... ඇටසැකිල්ලක් වූ මස් ලේ නැති තහරින් බැඳුණු ... අන් තැනෙක අත්ඇට ය, අන් තැනෙක පාඇට ය, අන් තැනෙක දහඇට ය, අන් තැනෙක කලවා ඇට ය, අන් තැනෙක උකුළු ඇට ය, අන් තැනෙක පිටකටුව, අන් තැනෙක හිස්කබල දැයි පහවූ බැඳුම් ඇති දසනුදසා විසුරුණු ඇට ඇති සොහොනෙහි දමන ලද සිරුරක් වූ ඒ නැගණියන් ම දක්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කිමැසි හඟනනු ද? පෙර වූ යම් ශූන්‍ය වූ වණියෙක් වී ද, එය අතුරුදහන් වී ද, ආදිතවය පහළ වී ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ ද රූපයන්ගේ ආදිතවය යි.

23. පුන ච පරං භික්ඛවෙ තමෙව භගිනිං පසොය්‍ය සරීරං. සීචිටිකාය ඡඤ්ඤිතං අට්ඨිකානි සෙතානි සබ්බවණ්ණපනිනානි¹ -පෙ- අට්ඨිකානි පුඤ්ඤිතානි තෙරොවසිසිකානි - පෙ - අට්ඨිකානි පුත්තිනි චුණ්ණකජානානි. තං ඤං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ යා පුරිමා සුභා වණ්ණනිනා සා අන්තර්ගිතා, ආදීනවො පාකුගුතො' ති? එවං හන්තො. අයමපි භික්ඛවෙ රුපානං ආදීනවො.

24. කිංඤ්ඤ භික්ඛවෙ රුපානං නිසාරණං? යො භික්ඛවෙ රුපෙසු ඡන්ද්රාගචිතයො ඡන්ද්රාගපසානං ඉදං රුපානං නිසාරණං.

25. යෙ හි ගෙවි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා එවං රුපානං අසාදකුඤ්ඤ අසාදතො ආදීනවකුඤ්ඤ ආදීනවතො නිසාරණකුඤ්ඤ නිසාරණතො යථාභූතං නපජානන්ති, තෙ වත සාමිං වා රුපෙ පරිජානිස්සන්ති, පරං වා තථාත්‍යය සමාදපෙස්සන්ති යථා පටිපන්නො රුපෙ පරිජානිස්සන්ති තෙන ධාතං විජ්ජති. යෙ ච බො ගෙවි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා එවං රුපානං අසාදකුඤ්ඤ අසාදතො ආදීනවකුඤ්ඤ ආදීනවතො නිසාරණකුඤ්ඤ නිසාරණතො යථාභූතං පජානන්ති, තෙ වත සාමිං වා රුපෙ පරිජානිස්සන්ති, පරං වා තථාත්‍යය සමාදපෙස්සන්ති යථා පටිපන්නො රුපෙ පරිජානිස්සන්ති ධාතමෙතං විජ්ජති.

26. කො ච භික්ඛවෙ වෙදනානං අසාදො? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විච්චෙව්ව කාමෙහි විච්චිව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සම්පන්නං සම්මාරං විවෙකරං පිතිසුඛං පඨමං ඤාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු විච්චෙව්ව කාමෙහි විච්චිව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සම්පන්නං සම්මාරං විවෙකරං පිතිසුඛං පඨමං ඤාතං උපසම්පජ්ජ විහරති, තෙව තසම් සමයෙ අත්තව්‍යාබාධාය වෙතෙති. න පරව්‍යාබාධාය වෙතෙති, න උත්ත ව්‍යාබාධාය වෙතෙති. අඛ්‍යාපජ්ඣායෙව තසම් සමයෙ වෙදනං වෙදෙති. අඛ්‍යාපජ්ඣපරමානං භික්ඛවෙ වෙදනානං අසාදං වදාමි.

27. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං වෙතසො එකොදිනාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාගිජං පිතිසුඛං දුතියං ඤාතං -පෙ- තතියං ඤාතං -පෙ- චතුසං ඤාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ච පනානා දුක්ඛස්ස ච පනානා පුෂ්ඨව සොමනස්සාදොමනස්සානං අන්තමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසත්ථාරිසුද්ධිං වතුන්තං ඤාතං උපසම්පජ්ජ විහරති, තෙව තසම් සමයෙ අත්තව්‍යාබාධාය වෙතෙති. න පරව්‍යාබාධාය වෙතෙති. න උත්තව්‍යාබාධාය වෙතෙති. අඛ්‍යාපජ්ඣායෙව තසම් සමයෙ වෙදනං වෙදෙති. අඛ්‍යාපජ්ඣපරමානං භික්ඛවෙ වෙදනානං අසාදං වදාමි.

23. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, සුදු වූ සක්වන් පැහැ ඇට ඇති... අවුරුදු ගණන් ඉක්ම ගියාවූ රැස් වූ ඇට ඇති...කුණු වූ සුණු වූ ඇට ඇති සොහොනෙහි දමන ලද සිරුරක් වූ ඒ නැගණියන් ම දක්වේ වේද, මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟනු ද, පෙර වූ යම් ශූන්‍ය වණියෙක් වී ද එය අතුරුදහන් වී ද, ආදිනවය පහල වී ද? වහන්ස, එසේ ය මහණෙනි, මේ ද රූපයන්ගේ ආදිනවය යි.

24. මහණෙනි, රූපයන්ගේ නිසාරණය කුමක් ද? මහණෙනි, රූපයන්හි වූ යම් ඡන්දරාග විනයයෙන් යම් ඡන්දරාගප්‍රභාණයෙන් වේ ද, මේ රූපයන්ගේ නිසාරණය යි.

25. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මෙසේ රූපයන්ගේ ආඝාදය ආඝාද වශයෙන් ද, ආදිනව ආදිනව වශයෙන් ද, නිසාරණය නිසාරණ වශයෙන් ද, තතුසේ නොදැනීන් ද, ඔහු එකාන්තයෙන් තුමු හෝ රූපයන් පිරිසිදු දැනීන් ය, යම් සේ පිළිපත්තේ රූපයන් පිරිසිදු දැන් නම් එබඳු බව පිණිස මෙරමා හෝ සමාදන් කරවන්නාහු ය යන මේ කාරණය විද්‍යාමාන නොවේ. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මෙසේ රූපයන්ගේ ආඝාදය ආඝාද වශයෙන් ද, ආදිනවය ආදිනව වශයෙන් ද, නිසාරණය නිසාරණ වශයෙන් ද තතු සේ දැනීන් ද, ඔහු එකාන්තයෙන් තුමු හෝ රූපයන් පිරිසිදු දැන්නාහු ය, යම් සේ පිළිපත්තේ රූපයන් පිරිසිදු දැන් නම්, එබඳු බව පිණිස මෙරමා හෝ සමාදන් කරවන්නාහු ය යන මේ කාරණය විද්‍යාමාන වේ.

26. මහණෙනි, වෙදනාවන්ගේ ආඝාදය කවරේද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුශල-බ්‍රමයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතකී සහිත විචාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරයි. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ තෙමේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුශලබ්‍රමයන් ගෙන් වෙන් ව ම විතකී සහිත විචාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරේ ද, එසමයෙහි තමහට දුක් පිණිස නොසිතයි. අන්තට දුක් පිණිස නො සිතයි. දෙපසට දුක් පිණිස නො සිතයි. එකල් නිදක් වූ වෙදනාවක් ම විඳියි. මහණෙනි, මම වෙදනාවන්ගේ ආඝාදය නිදක් බව ම පරම කොට ඇතැයි කියමි.

27. නැවත ද අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ විතකී විචාරයන් සන්සිදුවීමෙන් තමා තුළ පැහැදිම කරන සිතේ එකඟ බව වූ විතකී රහිත සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති, ද්විතීය ධ්‍යානයට... තෘතීය ධ්‍යානයට... චතුර්ථධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ තෙමේ සුබප්‍රභාණියෙන් ද දුඃච්ඡාණියෙන් ද පෙරම සොම්නස් දෙමිනස් දෙදෙනාගේ අසනබලමයෙන් නිදක් වූ නො සුව වූ උපෙක්‍ෂාසමාති පරිශුද්ධි ඇති චතුර්ථධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, එකල්හි තමාට දුක් පිණිස නො සිතා ම ය. අන්තට දුක් පිණිස නො සිතා ම ය දෙපසට දුක් පිණිස නො සිතා ම ය. එකල්හි නිදක් වූ ම වෙදනාව විඳියි. මහණෙනි, මම වෙදනාවන්ගේ ආඝාදය නිදක් බව ම පරම කොට ඇතැයි කියමි.

28. කො ච භික්ඛවෙ වෙදනානං ආදීනවො? යං¹ භික්ඛවෙ වෙදනා අනිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමධම්මා, අයං වෙදනානා ආදීනවො.

29. කිංඤ්ච භික්ඛවෙ වෙදනානං නිසසරණං? යො භික්ඛවෙ වෙදනාසු ඡන්දරාගවිතයො ඡන්දරාගප්පහානා, ඉදං වෙදනානං නිසසරණං.

30. යෙ ඤි කෙ පි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා එවං වෙදනානං අසසාදඤ්ච අසසාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිසසරණඤ්ච නිසසරණතො යථාභූතං නිප්පජානන්ති, තෙ වත සාමං වා වෙදනා² පරිජානිස්සන්ති, පරං වා කථනාය සමාදපෙස්සන්ති, යථා පටිපන්නො වෙදනා පරිජානිස්සන්ති තෙන ධාතං විජ්ජති. යෙ ච ඛො කෙ පි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා එවං වෙදනානං අසසාදඤ්ච අසසාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිසසරණඤ්ච නිසසරණතො යථාභූතං පජානති, තෙ වත සාමං වා වෙදනා පරිජානිස්සන්ති, පරං වා කථනාය සමාදපෙස්සන්ති යථා පටිපන්නො වෙදනාපරිජානිස්සන්ති ධාතමෙතං විජ්ජතිති.

ඉදමවොච හගවා. අනන්මනා තෙ භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤති.

මහාදකකකකකසුත්තං නව්‍යං.

1. 2. 4.

චූළදකකකකකසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා සකෙකසු විහරති කපිලවස්සුසමි. භිශ්‍රොධාර්මෙ. අථ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන හගවා තෙහුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙඤ්ච එකමන්තං. නිසීදි. එකමන්තං නිසීගෙනා ඛො මහානාමො සකෙකා හගවන්තං එතදවොච:

2. දීඝරත්තාහං හන්තෙහි හගවතා එවං ධම්මං දෙසිතං අජානාමි: ලොහො විත්තස්ස උපකකිලෙසො, දොසො විත්තස්ස උපකකිලෙසො, මොහො විත්තස්ස උපකකිලෙසො'ති. එවංඤ්චාහං හන්තෙහි හගවතා ධම්මං දෙසිතං අජානාමි: ලොහො විත්තස්ස උපකකිලෙසො, දොසො විත්තස්ස උපකකිලෙසො, මොහො විත්තස්ස උපකකිලෙසො'ති. අථ ච පන මෙ එකදු ලොභධම්මාපි විත්තං පරිසාද්‍ය තිට්ඨන්ති. දොසධම්මාපි විත්තං පරිසාද්‍ය තිට්ඨන්ති. මොහධම්මාපි විත්තං පරිසාද්‍ය තිට්ඨන්ති. තස්ස මග්ගං නන්තෙහි එවං හොති: කො සු නාම මෙ ධම්මො අර්ඞ්ගිතං අප්පනිතො යෙන මෙ එකදු ලොභධම්මාපි විත්තං පරිසාද්‍ය තිට්ඨන්ති, දොසධම්මාපි විත්තං පරිසාද්‍ය තිට්ඨන්ති, මොහධම්මාපි විත්තං පරිසාද්‍ය තිට්ඨන්තිති.

28. මහණෙනි, වෙදනාවන්ගේ ආදිතවය කවරේ ද? මහණෙනි, සම්භවෙයකින් වෙදනාව ආර්ථිකය ද උක් ද පෙරළෙනුයු ද, මේ වෙදනාවන්ගේ ආදිතව යයි.

29. මහනෙති, වෛද්‍යාචන්ගේ නිසාරණය කුමක් ද? මහනෙති, වෛද්‍යාචන්හි යම් ඡන්දරාග විනයයෙක් වේ ද, ඡන්දරාග ප්‍රභාණියෙක් වේ ද, මෙය වෛද්‍යාචන්ගේ නිසාරණය යි

30. මහනෙති, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මෙසේ වෙදනාවන්ගේ ආස්වාදය ආස්වාද වශයෙන් ද, ආදීනවය ආදීනව වශයෙන් ද, නිසාරණය නිසාරණ වශයෙන් ද තබාගත්තේ ද, ඔහු එකානන්තයෙන් නුමුණෝ වෙදනාවන් පිරිසිදු දන්තානුය, යම් සේ පිළිපැන්ගේ වෙදනාවන් පිරිසිදු දන්තේ නම් එබඳු බව පිණිස මෙරමා හෝ සමාදන් කරවන්නානුය යන මේ කාරණය විද්වෘත නො වේ. මහනෙති, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මෙසේ වෙදනාවන්ගේ ආස්වාදය ආස්වාද වශයෙන් ද ආදීනවය ආදීනව වශයෙන් ද නිසාරණය නිසාරණ වශයෙන් ද තබාගත්තේ ද, ඔහු එකානන්තයෙන් නුමුණෝ වෙදනාවන් පිරිසිදු දන්තානුය, යම් සේ පිළිපැන්ගේ වෙදනාවන් පිරිසිදු දන්තේ නම් එබඳු බව පිණිස මෙරමා හෝ සමාදන් කරවන්නානුය යන මේ කාරණය විද්වෘත වේ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු වූ එ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුවත් පිළිගත්හ.

මහාදුකඛකඛනි සුත්‍රය නොවැනි යි.

1. 2. 4.

විලිඳුකරකරයි සූත්‍රය.

1. මුළු විසින් මෙසේ අයන ලදී: එක් සමයෙකිහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාඛාජනයදසෙහි කිඹුල්වත්පුර නිශ්‍රොධාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එතැන් මහානාම සැලැරැස් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක ගින. එකත්පස් වැනුවන් මහානාම සැලැරැස් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය.

2. වහන්ස, “ලොහය විනෝතාපකෝලයයෙක, දෝෂය විනෝතා-පකෝලයයෙක, මොහය විනෝතාපකෝලයයකැ” යි භගවත්තු විසින් දෙසූ දහම මෙසේ මම දීඝිරාත්‍රයෙහි දැන සිටිමි. වහන්ස, “ලොහය විනෝතාපකෝලයයෙක, දෝෂය විනෝතාපකෝලයයෙක, මොහය විනෝතාපකෝලයයකැ” යි භගවත්තු දෙසූ දහම මෙසේ මම දන්තෙමි නමුදු, කලෙක ලොහබමිසෝ ද මා සිත ගෙවා ගෙන සිටුති. දෝෂබමිසෝ ද මා සිත ගෙවා ගෙන සිටුති. මොහබමිසෝ ද මා සිත ගෙවා ගෙන සිටුති. වහන්ස, ඒ මට මෙසේ සිතෙක් වෙයි: “යම් තෙසෙකින් කලෙක ලොහබමිසෝ ද මා සිත පැහැරී ගෙන සිටින් ද, දෝෂබමිසෝ ද මා සිත පැහැරී ගෙන සිටින් ද, මොහබමිසෝ ද මා සිත පැහැරී ගෙන සිටින් ද, එහෙයින් කීනම් කෙලෙස්දහමෙක් මා සතන්ති නොසුසුන් වී ඥාණෝ (යන සන්දේහ සහිත සිත) යි.

3. සො ඵච ඛො තෙ මහානාම ධම්මො අජඤ්ඤානං අප්පභිනො යෙන තෙ ඵකදු ලොභධම්මාපි විතතං පරියාදාය කිට්ඨනති, දෙසධම්මාපි විතතං පරියාදාය කිට්ඨනති, මේඤ්ඤධම්මාපි විතතං පරියාදාය කිට්ඨනති සො ච හි තෙ මහානාම ධම්මො අජඤ්ඤානං පභිනො අභවිස්ස, න නිං අගාරං අජඤ්ඤාචසෙය්‍යාසි, න කාමෙ පරිභුඤ්ඤායාසි. යස්මා ච ඛො තෙ මහානාම සො ඵච ධම්මො අජඤ්ඤානං අප්පභිනො, නස්මා නිං අගාරං අජඤ්ඤාචසසි, කාමෙ පරිභුඤ්ඤායාසි.

4. අප්පසාදා කාමා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා, ආදීනවො ඵත්ථ භිශ්‍යොති ඉති වෙපි මහානාම අරියසාවකස්ස යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුද්ධං. හොති, සො ච අඤ්ඤාත්‍රෙවකාමෙහි අඤ්ඤාත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි පිතිසුඛං නාගිගච්ඡති අඤ්ඤං වා නතො සන්තතරං, අථ ඛො සො තෙව තාව අනාවට්ඨි කාමෙසු හොති.

5. යතො ච ඛො මහානාම අරියසාවකස්ස අප්පසාදා කාමා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා, ආදීනවො ඵත්ථ භිශ්‍යොති ඵවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුද්ධං. හොති, සො ච අඤ්ඤාත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤාත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි පිතිසුඛං අගිගච්ඡති අඤ්ඤං වා නතො සන්තතරං, අථ ඛො සො අනාවට්ඨි කාමෙසු හොති.

6. මග්ගමපි ඛො මහානාම පුබ්බෙව සම්මොධා අනභිසම්මුද්ධස්ස බොධිසත්තස්සෙව සතො: “අප්පසාදා කාමා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා, ආදීනවො ඵත්ථ භිශ්‍යොති ඵවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුද්ධං. අහොසි,¹ සො ච අඤ්ඤාත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤාත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි පිතිසුඛං නාජඤ්ඤාමං අඤ්ඤං වා නතො සන්තතරං, අථ බවාහං තෙව තාව අනාවට්ඨි කාමෙසු පච්චඤ්ඤාසි.

1. හොති, මජ්ඣ. සං.

3. මහානාමය, “යම් හෙයෙකින් කලෙක ලොහබ්මිණෝත්තා සිත පැහැරැ ගෙන සිටුනාහු වෙත් ද, දොෂබ්මිණෝත්තා සිත පැහැරැ ගෙන සිටුනාහු වෙත් ද, මොහබ්මිණෝත්තා සිත පැහැරැ ගෙන සිටුනාහු වෙත් ද, එහෙයින් තෙම ලොහදොෂමොහාබ්මිය නා සතන්ති නොපුහුන් වෙයි. මහානාමය, ඉදින් එ ලොහාද්ධමිය නා සතන්ති ප්‍රතිණ වී නම්, තෝ ගිහිගෙහි බැසගෙන නො වසන්නෙහි. ද්විවිධකාමසම්පත්තුද නො වළදන්නෙහි. මහානාමය, යම් හෙයෙකින් හෙම ලොහාද්ධමිය නා සතන්ති අප්‍රතිණ වේ ද, එහෙයින් තෝ ගෙහි වාස කෙරෙහි. කාමයනුද වළද කෙරෙහි.

4. මහානාමය, ඉදින් ආය්ශ්වාචකයා විසින් “කාමයෝ (පරිත්ත-සුඛ වන බැවින්) අලාංඝාදයහ. (ඉහභවයෙහිද සම්පරාසභවයෙහිද අතන්තදුඛදයහ වන බැවින්) බහුදුඛයහ. ඵෙහලොකික පාරලොකික උපායාසකෙලයසාධක වන බැවින්) බහුපායාසයහ. (දුෂ්ඨාර්මික සාම්ප-රාසික උපද්‍රවාධිෂාන වන බැවින්) තෙල කාමයෙහි උපද්‍රව බෙහෙවැ” යි මෙසෙයින් යථාසම්භාවය මනා නය විසින් ප්‍රඥයෙන් (සොවන් සෙදගැමි දෙමහනැණින්) මනා කොට දක්නා ලද්දේ වෙයි. හෙ අර්සවුද කාමයන් විනා මැ ලමු අකුසල් දහමුත් විනා මැ ප්‍රීතිසුඛය (සදිතික දෙ දූහැන) අධිගම නො කෙරේ ද, ඒ වරා, ශාන්තතර අනෙකක් හෝ (මතු දෙදූහැන හා දෙමහ හා) අධිගම නො කෙරේ ද, වැළිත් හෙ එතැන් දක්වා කාමයෙහි අනාවර්තී නො ම වන්නේ යැ. (අවර්තීත ම වන්නේ ය. සෙසු දූහැතින් කරන විෂෙෂානුප්‍රාණය හා මතු දෙමහනැණින් කරන සමුච්ඡේදප්‍රාණය හා නැති හෙයින්.)

5. මහානාමය, යම්කලෙක ආය්ශ්වාචකයා විසින් “කාමයෝ අලාං-ඝාදයහ, බහුදුඛයහ, තෙල කාමයෙහි උපද්‍රව බහුලයැ” යි මෙසෙයින් තෙල යථාසම්භාවය මනා නය විසින් විදහිනා ප්‍රඥයෙන් මොනොවට දක්නා ලද්දේ වේ. හෙ ද කාමයන් විනා මැ අකුසල් දහමුත් විනා ම ප්‍රීතිසුඛය අධිගම කෙරේ ද, එ වරා, ශාන්තතර අනෙකක් හෝ අධිගම කෙරේ ද, එකල හෙ කාමයෙහි අනාවර්තී වෙයි (ලලන නැතිගේ වෙයි.)

6. මහානාමය, මාභීසමේඛාධයෙන් පලමු මැ වතුසාන්තාවබොධ නොකළ බෝසත වැ සිටි මවිසුහු ද “කාමයෝ අලාංඝාදයහ, බහුදුඛයහ, බහුපායාසයහ, තෙල කාමයෙහි උපද්‍රව බහුලයැ” යි මෙසෙයින් තෙල යථාසම්භාවය මනා නයින් (අචොරනඵදනා හැරැපියන) ප්‍රඥයෙන් මොනොවට දක්නා ලද්දේ වෙයි. මම ද කාමයන් විනා මැ අකුසල් දහමුත් විනා මැ ප්‍රීතිසුඛය අධිගම නො කෙළෙමි වේ ද, එ වරා, ශාන්තතර අනෙකක් හෝ (මතු දෙදූහැන හා සතර මහ හා) අධිගම නොකෙළෙමි වේ ද, වැළිත් මම එතැන් දක්වා “කාමයෙහි අනාවර්තීගමි” යි නො මැ පිළින කෙළෙමි.

7. යතො ච බො මෙ මහානාම: “අප්පසාදා කාමා ඛුද්ධා ඛුද්ධාසාසා, ආදීනවො එත්ථ හිසෙය්ථි එවමෙතං යථාභුතං සමමප්පඤ්ඤාය සුද්ධං අහොසි, සො ච අඤ්ඤානුව කාමෙහි අඤ්ඤානු අකුසලෙහි ඛමමති පිතිසුඛං අඤ්ඤාමං අඤ්ඤාඤ්ච තතො සන්තතරං, අථාහං අතාවට්ඨි කාමෙසු පච්චඤ්ඤාසිං.

8. කො ච මහානාම කාමානං අස්සාදො? පඤ්චමෙ මහානාම කාමගුණා. කතමෙ පඤ්ච? චක්ඛුවිඤ්ඤායො රූපා ඉට්ඨා කන්තාමනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා, සොතවිඤ්ඤායො සද්දා - පෙ - සාන-විඤ්ඤායො ගඤ්ඤා - පෙ - ජීවහාවිඤ්ඤායො රසා - පෙ - භායවිඤ්ඤායො ඵොට්ඨ්ඨො ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා. ඉමෙ බො මහානාම පඤ්ච කාමගුණා. යං බො මහානාම ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණෙ පට්ඨි උප්පජ්ඣති සුඛං සොමනස්සං, අයං කාමානං අස්සාදො.

9. කො ච මහානාම කාමානං ආදීනවො? ඉධ මහානාම කුල-පුතො යෙන සීප්පට්ඨානෙන ජීවිකං කප්පෙති: යදි මුද්දාය යදි ගණනාය යදි සංඛ්ඛානෙන යදි කසියා යදි වණ්ණිජාය යදි ගොරකකින යදි ඉස්සකේන යදි රාජපොර්සෙන යදි සීප්පඤ්ඤාතරෙහ, සීතස්ස පුරකකතො උණ්ණස්ස පුරකකතො, ඩංසමකසවාතාතපසිරිංසප්පච්ඡස්සෙහි රිසාමානො, බුප්පිපාසාය මියමානො. අයමපි මහානාම කාමානං ආදීනවො සන්ද්ධිකො දුක්ඛකකො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

10. තස්ස වෙ මහානාම කුලපුත්තස්ස එවං උට්ඨානතො ඝට්ඨො වායමතො තෙ භොගා නාහිනිපථජ්ඣති, සො සොචති කිලමිති පරිදෙවති, උරහනාද්ධිං කන්දති, සමමාහං ආපජ්ඣති: “මොඝං වත මෙ උට්ඨානං. අඵලො වත මෙ වායාමොති”. අයමපි මහානාම කාමානං ආදීනවො සන්ද්ධිකො දුක්ඛකකො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

11. තස්ස වෙ මහානාම කුලපුත්තස්ස එවං උට්ඨානතො ඝට්ඨො වායමතො තෙ භොගා අහිනිපථජ්ඣති, සො තෙසං භොගානං ආරකකාධිකරණං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති: “කීනති මෙ භොගෙ නෙව රුජානො හරෙය්සං, න වොරු හරෙය්සං, න අග්ගි ඩිහෙය්ස, න උදකං වහෙය්ස, න අපට්ඨා දයාදා හරෙය්සනති”.

7. මහානාමය, යම්කලෙක “කාමයෝ අලාභාදායක, බහුද්‍ර්ඛයක, බහුපාසාසයක, තෙල කාමයෙහි උපද්‍රව චක්‍රය යැ” යි මෙසෙසින් තෙල යථාස්ථතාවය මනා නසින් ප්‍රඥයෙන් දක්නා ලද්දේ වී ද, මම ද කාමයන් විත මැ අභ්‍යුක් දහමින් විතා මැ ලිහිසුටිය අභිගම කෙලෙම් වෙමි ද, එ වර ශාන්තවර අනෙකක් හෝ අභිගම කෙලෙම් වෙමි ද, එකල මම “කාමයෙහි අනාවර්තියෙමි” යි පිළිගත කෙලෙමි

8. මහානාමය, කාමයන්ගේ ආස්වාද කවරේ ය? මහානාමය, මෙ කාමගුණයෝ පස් දෙනෙකි. කවර පස්දෙනක යත්: ඉෂට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියජාතික වූ කාමෝපසංභාත වූ සිත්රදතට නිසි වූ වස්ත්‍ර රික්ඛයා රූපායතනයෝ ය... ශ්‍රෝත්‍රවිඤ්ඤය ශබ්දයායතනයෝ ය... ස්‍රාණවිඤ්ඤය ගතියායතනයෝ ය... ජිහ්වාවිඤ්ඤය රසායතනයෝ ය, ඉෂටාරමමණවූ, මනාපවූ, ප්‍රියරූපවූ, කාමෝපසංභාතවූ, රජනියවූ, කායවිඤ්ඤය සප්‍රභට්ඨායතනයෝ ය. මහානාමය, මොහු පඤ්චකාමගුණයෝ යි. මහානාමය, මේ පස්කම්ගුණ පිණිස යම් සුඛයෙක් හෝ සොම්නසෙක් හෝ උපදනේ වේ ද මේ කාමයන්ගේ ආස්වාද තම වෙයි.

9. මහානාමය, කාමයන්ගේ ආදිනව කවරේ ය? මහානාමය, මෙලොවැ කුලපුත්‍රයෙක් හස්තමුද්‍රායෙන් වේව යි, ගණනායෙන් වේව යි, පිණිස-ගණනායෙන් වේව යි, කාමිකමියෙන් වේව යි, වෙණෙදුමෙන් වේව යි, ගොරක්කායෙන් වේව යි, අවි වටනින් වේව යි, රුජපුරුෂකමියෙන් වේව යි, ගීතයට පුරුෂාන වැ (ගීතයට පෙරට වැ) උෂණයට පුරුෂාන වැ මැසි මදුරු වාසුලකසපු යන මුත්තේ දළපහසින් ගැටෙමින් සාපවසින් මියමින් යම්මැ ශිල්පයෙකින් දිව්වාමුම කෙරෙයි. මහානාමය, කාමයන් පිළිබඳ මේ ආදිනවය. ප්‍රත්‍යක්ෂ දුක්ඛසෙක. කාමයන් ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මුල් කොට ගෙන ඇත. කාමයන් කාරණ කොටගෙන ඇත. කාමයන් පිළිබඳ මැ හෙතු ඇති වෙයි.

10. මහානාමය, ඉදින් මෙසෙසින් (ආජිවසමුත්ථාපක වීර්යයෙන් උසා කරන, (පුම්භරවීර්යය) සටනා කරන, එලනිෂ්පතනි සදනා පියෝ කරන, ඒ කුලපුත්‍රයට ඒ භොගයෝ පලදවිසින් අභිනිෂ්පතනි නො කෙරෙත් නම්, හෙ සොස්තේ ය. කළ කිරෙන්නේ ය. වලප්තේ ය. ලම්භියෙහි අත් පුනපුනා පැහැර හමන්නේ ය. (විසංඥයකු සෙසින්) සමොන්‍යයට වදනේ ය. කෙසේ ය යත්: “එකැතින් මා උසා සිස් වී. එකැතින් මා උසා අළල වී” කියා යි. මහානාමය, කාමයන්ගේ මේ ආදිනවය. ප්‍රත්‍යක්ෂ දුක්ඛසෙක. කාමයන් ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මුල් කොට ගෙන ඇත. කාමයන් කාරණ කොටගෙන ඇත. කාමයන් මැ හෙතු කොට ගෙන පවත්නේ ය

11. මහානාමය, ඉදින් මෙසෙසින් උසා කරන, සටනා කරන, පියෝ කරන, ඒ කුලපුත්‍රයාට ඒ භොගයෝ පලද වීසින් නිපදින් නම්, හෙ ඒ භොගයන්ගේ ආරක්ෂා කාරණ කොට ගෙන දුක් දෙමිතස් වලද කෙරෙයි. කෙසේ ය යත්: “කිනම් උපායෙකින් මා අයත් භොගයන් රජදරුවෝ නො ම ගෙන යෙන් ද, සොරු තොගෙන යෙද් ද, ගිනි නො දවා ද, දිග උල්පවා නො වහා ද, අප්‍රියදායාදයෝ නො තෙරත් ද” කියා යි.

12. තස්ස ඵලං ආරකකතො නොපයතො තෙ හොතෙ රුජානො වා හරන්ති, චොරා වා කරන්ති, අග්ගි වා ඔහන්ති, උදකං වා චහන්ති, අප්පියා වා දායාදා කරන්ති, සො සොවති කිලමති පරිදෙවති උරහනාශ්‍රිං කඤ්ඤි සමමොහං ආපජ්ජන්ති, යමපි මෙ අතොසි තමපි තො නත්ති, අයමපි මහානාම කාමානං ආදීතවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඛන්ධො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

13. පුන ව පරං මහානාම කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු රුජානොපි රුජුති විවදන්ති, බතතියාපි බතතියෙහි විවදන්ති, බ්‍රාහ්මණොපි බ්‍රාහ්මණෙහි විවදන්ති ගහපතීපි ගහපතීහි විවදන්ති, මාතාපි පුතෙතන විවදති, පුතෙතාපි මාතරා විවදති, පිතෘපි පුතෙතන විවදති, පුතෙතාපි පිතරා විවදති, භාතාපි භාතරා විවදති, භාතාපි භතීතියා විවදති, භතීතිපි භාතරා විවදති, සහායොපි සහායෙන විවදති, තෙ තත්ථ කලහවිගහනවිවාදපන්නා අඤ්ඤාමඤ්ඤං පාණ්ණිහිපි උපකකමන්ති, ලෙඛ්ඛුණිපි උපකකමන්ති දණෙඛ්ඛිහිපි උපකකමන්ති, සපොහිපි උපකකමන්ති, තෙ තස්ස මරණමපි නිගච්ඡන්ති මරණමත්තමපි දුක්ඛං, අයමපි මහානාම කාමානං ආදීතවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඛන්ධො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු

14. පුන ව පරං මහානාම කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු අභිච්චමං ගහෙතො බහුකලාපං සන්නයතිත්වා උතතො විසුළුතං සඛාතං පකඛන්ති උසුසුපි බ්‍යාපාරෙනසු සන්තිසුපි බ්‍යාපාරාසු අසිසුපි විජ්ජොතලනෙනසු, තෙ තත්ථ උසුහිපි විජ්ඣන්ති, සන්නයාපි විජ්ඣන්ති, අසිතාපි සීසං ජීඤ්හන්ති, තෙ තස්ස මරණමපි නිගච්ඡන්ති මරණමත්තමපි දුක්ඛං, අයමපි මහානාම කාමානං ආදීතවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඛන්ධො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

15. පුන ව පරං මහානාම කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු අභිච්චමං ගහෙතො බහුකලාපං සන්නයතිත්වා අද්දාවලෙපතා¹ උපකාරියො පකඛන්ති උසුසුපි බ්‍යාපාරෙනසු සන්තිසුපි බ්‍යාපාරාසු අසිසුපි විජ්ජොතලනෙනසු, තෙ තත්ථ උසුහිපි විජ්ඣන්ති, සන්නයාපි විජ්ඣන්ති, පකඛට්ඨිකාපි² ඔසිඤ්හන්ති, අභිච්ඤෙනපි ඔමදදන්ති, අසිතාපි සීසං ජීඤ්හන්ති, තෙ තත්ථ මරණමපි නිගච්ඡන්ති මරණමත්තමපි දුක්ඛං, අයමපි මහානාම කාමානං ආදීතවො සන්දිට්ඨිකො දුක්ඛකඛන්ධො කාමහෙතු කාමනිදානං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු

1. අධ්‍යාවලෙපතා, සත්ථා

2. ජකණකායපි, මජ්ඣං.

12. මෙසෙයින් ආරක්ෂා කරන, ගොපනා කරන, උනුගේ ඒ ගොගයන් රජදරුවෝ ගෙන යෙත. පොරු හෝ ගෙඩ යෙත්. ගිනි හෝ දවසි. දිය හෝ පානෙරෙයි. අප්‍රිය දුසාදයෝ හෝ තෙරන්. තෙ සොස්තේ ය, කළකිරෙන්නේ ය, වළප්පේ ය, ලුම්බිගෙහි අත පැතැර හඬන්නේ ය, සංමාහසට වදනේ ය. කෙසේ යත්: “යම් ධනයෙන් මට විදා, එද අපට තැනි වී” කියා සි. මහාතාමය, මෙද කාමයන්ගේ ආදිනවය, ප්‍රත්‍යක්ෂ දුක් රූපෙකැ. කාමයන් ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මුල්කොට ගෙන ඇත කාමයන් කාරණ කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මැ හෙතු කොට ගෙන පවත්නේ ය.

13. තවද මහාතාමය, කාමප්‍රත්‍යයයෙන් කාමයන් නිදන කොට, කාමයන් කරණ කොට, කාමයන් මැ හෙතු කොට රජදරුවෝ ද රජදරුවන් හා විරුද්ධ වාද කෙරෙත් ක්ෂත්‍රියයෝ ද ක්ෂත්‍රියයන් හා විවාද කෙරෙත්. බමණෝ ද බමණන් හා විවාද කෙරෙත්. ගැහැවියෝ ද ගැහැවියන් හා විවාද කෙරෙත්. මුට්ඨ පුත්‍ර හා විවාද කෙරෙයි. පින් ද මවු හා විවාද කෙරෙයි සොහොවුරු ද සොහොවුරු හා විවාද කෙරෙයි. සොහොවුරු ද බිත්තැඹු හා විවාද කෙරෙයි. බිත්තැඹු ද බැයා හා විවාද කෙරෙයි. යහළු ද යහළු හා විවාද කෙරෙයි ඔහු එහි කලහවිරුද්ධ-ග්‍රහණ - විරුද්ධවාදයට අමුන්තාහු උනුන් අත්හු පහරන්. කැටිහු පහරන්. දඩයෙහු පහරන්. සැතිහු පහරන්. ඔහු එහි දී මරණයට ද මරණමාත්‍ර දූෂයට ද යෙත් මහාතාමය, කාමයන්ගේ මෙද ආදිනවය. ප්‍රත්‍යක්ෂ දුක් රූපෙකැ. කාමයන් ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මුල් කොට ගෙන ඇත. කාමයන් කාරණ කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මැ හෙතු කොට ගෙන පවත්නේ ය.

14. තවද මහාතාමය, කාමප්‍රත්‍යයයෙන් කාමයන් නිදන කොට, කාමයන් කරණ කොට, කාමයන් මැ හෙතු කොට සර ද විදුතාලබන් මැ සිරිය ද චූළවන් මැ කඩුළු ඔබ මොබ පෙරෙලා වැටෙත් මැ කඩුපලින ගෙන, දුනු ගියොවුරු සකසා බාද, දෙපසින් මුළුදුන් සඹ්‍රාමයට පිවිසෙති. ඔහු එහි දී ජයෙහු විදිත්. සිරියෙහු විදිත් කඩුයෙහු විදිත්. ඔහු එහි දී මරණයට ද මරණමාත්‍ර දූෂයට ද යෙති. මහාතාමය, කාමයන්ගේ මෙද ආදිනවය. ප්‍රත්‍යක්ෂ දුක් රූපෙකැ. කාමයන් ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මුල් කොට ගෙන ඇත. කාමයන් කාරණ කොට ගෙන ඇත. කාමයන් හෙතු කොට ගෙන පවත්නේ ය.

15. තවද මහාතාමය, කාමප්‍රත්‍යයයෙන් කාමයන් නිදන කොට, කාමයන් කරණ කොට කාමයන් මැ හෙතු කොට, සර ද විදුතාලබන් මැ සිරිය ද චූළවන් මැ කඩුළු ඔබ මොබ පෙරෙලා වැටෙත් මැ කඩුපලින ගෙන, දුනු ගියොවුරු සකසා බාද තෙත්කලල් අලෙවු දුන් පවුරු පදනමට පැතැගතින් ඔහු එහි දී ජයෙහු විදිත්. සිරියෙහු විදිත්. කකියන ගොමිහු ද තෙමින් යන දන්තයෙහුද අවමිදින කෙරෙත්. කඩුයෙහු විදිත්. ඔහු එහි දී මරණයට ද මරණමාත්‍ර දූෂයට ද යෙත් මහාතාමය, මෙද කාමයන්ගේ ආදිනවය වෙයි. සාංදූෂික දුක් රූපෙකැ. කාමයන් ප්‍රත්‍යය කොට ඇති වෙයි. කාමයන් කාරණ කොට ඇති වෙයි. කාමයන් පිළිබඳ මැ හෙතු ඇතියේ වෙයි.

16. පුත ව පරං මහානාම කාමනෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු සංඛිමි ජිඤ්ඤානි, නිලොපමි හරන්ති, එකාගාරිකමි කරෙන්නි, පරිපෙක්ඛමි තිට්ඨන්ති, පරදුරමි ගමින්නි. තමොතං රජානො ගහෙත්වා විවිධා¹ නම්මකාරණා² කාරෙන්නි: කසාහිපි තාලෙන්නි, වෙතෙනහිපි තාලෙන්නි, අභිද්ධකොහිපි තාලෙන්නි, හත්මි ජිඤ්ඤානි, පාදමි ජිඤ්ඤානි, හත්පාදමි ජිඤ්ඤානි, කණණමි ජිඤ්ඤානි, නාසමි ජිඤ්ඤානි, කණණනාසමි ජිඤ්ඤානි, බිලබාපාලිකමි කරෙන්නි, රුහුමුඛමි කරෙන්නි, . ජොතිමාලිකමි කරෙන්නි, හත්පෙජ්ජාතිකමි කරෙන්නි, එරකවන්තිකමි කරෙන්නි, චිරකවාසිකමි කරෙන්නි, බාරුපනච්ඡිකමි කරෙන්නි, පලිසපරිවන්තිකමි කරෙන්නි, පලාල-පිඨකමි කරෙන්නි, තහොනාපි තෙලෙන ඩිසිඤ්ඤානි, සුතබෙහිපි බාදපෙන්නි, ජිවන්තමි සුලෙ උත්තාසෙනානි, අසිනාපි සීසං ජිඤ්ඤානි. තෙ තත්ථ මරණමි නිගමින්නි මරණවන්තමි දුක්ඛං අයමි මහානාම කාමානං ආදිතවො සන්ධිධංකො දුක්ඛකිකො කාමනෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

17 පුත ව පරං මහානාම කාමනෙතු කාමානිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු කායෙන දුච්චරිතං චරන්ති, වාචාය දුච්චරිතං චරන්ති, මහසා දුච්චරිතං චරන්ති. තෙ කායෙන දුච්චරිතං චරිත්වා වාචාය දුච්චරිතං චරිත්වා මහසා දුච්චරිතං චරිත්වා කායස්ස තෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති. අයං මහානාම කාමානං ආදිතවො සම්පරිධිකො දුක්ඛකිකො කාමනෙතු කාමනිදුතං කාමාධිකරණං කාමානමෙව හෙතු.

18. එකමිදුතං මහානාම සමයං ගජගහෙ විහරමි ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ. තෙන බො පන සමයෙන සමබ්බුලා නිගණ්ඨා ඉසිගිලිපසෙස කාලසිලායං උඛ්ඛට්ඨකා හොන්ති ආසනපටිකම්භතා. ඔපක්කමිකා දුක්ඛා නිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදියන්ති. අථ බොහං මහානාම සායනනසමයං පටිසල්ලානා වුට්ඨිතො යෙන ඉසිගිලි පසෙස කාලසිලා යෙන තෙ නිගණ්ඨා නනුපසඞ්ගමිං. උපසඞ්ගමිත්වා තෙ නිගණ්ඨො එතදවොචං: කිනනු භුක්ඛෙ ආට්ඨසො නිගණ්ඨා, උඛ්ඛට්ඨකා ආසන-පටිකම්භතා ඔපක්කමිකා නිප්පා භට්ඨකා වෙදනා වෙදියථාහි? එවං වුතෙන මහානාම තෙ නිගණ්ඨා මං එතදවොචුං: නිගණ්ඨො ආට්ඨසො නාහපුත්තො සබ්බසංඝො සබ්බදස්සාවි අපරිසෙසං ඤ්ඤාදස්සනං පටිජානාති: චරතො ව මෙ නිට්ඨතො ව සුත්තස්ස ව ජාගරස්ස ව සතතං සමිතං ඤ්ඤාදස්සනං පච්චුපට්ඨිතන්ති -

1. විවිධාහි, 2. කම්මකාරාණාහි, සහ.

16. තවද මහානාමය, කාමප්‍රත්‍යයයෙන් කාමයන් නිදන කොට, කාමයන් කරණ කොට, කාමයන් මැහෙනු කොට, උමග ද සිදිත්. නිර්ලොප (ගම්පැහැරිම්) කොට හෙරත්. ජිවත්‍රාතයෙන් ගෙන, ධන තෙරිම් ද කෙරෙත්. මහනැඟිමෙහිද සිටිත් පරමුත් කරු ද යෙහි. රජ-දරුවෝ උතු ගෙන විවිධ කම්කටෙලු කෙරෙත්: කටුමනිගායෙනු ද තලත්. වේවැලිනුද තලත්. අත ද සිදිත්. පය ද සිදිත්. අත්පා ද සිදිත්. කන ද සිදිත්. නැහැය ද සිදිත්. කන්තැහැ ද සිදිත්. බිලඹනපාලිකවට ද කෙරෙත්. සබ්බමුණ්ඛිකවට ද කෙරෙත්. රුහු-මුඛවට ද කෙරෙත්. ජොතිමාලිකවට ද කෙරෙත්. හන්තප්‍රාන්තිකවට ද කෙරෙත්. එරකවනතිකවට ද කෙරෙත්. විරකවාසිකවට ද කෙරෙත්. එණෙය්‍යකවට ද කෙරෙත්. බලිසමංසිකවට ද කෙරෙත්. කතාපණක වට ද කෙරෙත්. බාරුපතමුකවට ද කෙරෙත්. පලිසපරිවනතිකවට ද කෙරෙත්. පලාලපිඝකවට ද කෙරෙත්. තප්‍රාතෙලයෙනුද තෙමත්. කිණ්බල්ලත් ලවා කවත්. දිවස් හුලා හිටුවත්. කඩුයෙනුද ඡේ සිදිත්. ඔහු එහි දී මරණයට ද වැදගනිත්. මරණමාත්‍රදුඛයට ද යෙත්. මහානාමය, මේද කාමාදිතවය, සාන්ද්‍රජික දුඛසංකෘතියෙකැ. කාමයන් ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන ඇත. කාමයන් මුල් කොට ගෙන ඇත. කාමයන් කාරණ කොට ගෙන ඇත. කාමයන් පිළිබැඳි මැහෙනු ඇතියේ වෙයි.

17. තවද මහානාමය, කාමප්‍රත්‍යයයෙන් කාමයන් නිදන කොට කාමයන් කරණ කොට, කාමයන් මැහෙනුකොට, කසින් දුසිරිත් කරත්. වචනයෙන් දුසිරිත් කරත්. සිතීන් දුසිරිත් කරත්. ඔහු කසින් දුසිරිත් පුරු, වචනයෙන් දුසිරිත් පුරු, සිතීන් දුසිරිත් පුරු, කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් වෙන් ව සිටුනා හපුරුගනියක් වන විවසව වැ වැටෙන තැන් වන නිරයට එළඹෙත්. මහානාමය, මේ කාමාදිතවය සාමපරිකදුඛ සංකෘතියෙකි. කාමයන් ප්‍රත්‍යය කොට ඇත. කාමයන් මුල් කොට ඇත. කාමයන් කාරණ කොට ඇත. කාමයන් පිළිබැඳි මැහෙනු ඇතියේ වෙයි.

18. මහානාමය, මම එක් කලෙක මේ රජගහ නුවර ගිණුකුළු පව්වෙහි විසිමි. එසමයෙහි නුවවහු බොහෝ දෙනෙක් ඉසිහිලිපවු ඇලයෙහි කළුගල් අතලෙහි පියනලද අසුන් ඇති වැ තැනිට සිටියාහු වෙති. (සුථානාදී) උපක්‍රමයෙන් වන තිවු කටුක දුඛවේදනාවන් විදිත්. මහානාමය, මම එසඳ සවස්වරුයෙහි පිළිසලනින් නැගිටියෙමි ඉසිහිලි ඇලයෙහි කළු ගල් අතල වෙත එනුවටුන් කරු එළැඹියෙමි. එලඹ එ නුවටුතට තෙල බස් කියෙමි: ‘ඇවැත්නි, නිගණ්ඨයෙනි, කවර කරුණින් තෙප පිහු අසුන් ඇති වැ තැනිට සිටිනහු තිවු කටුක ඔපක්‍රමික දුඛවේදනාවන් විදුනාව? කියා සි. මහානාමය, මෙසේ කී කල, ඒ නුවවහු මට තෙල බස් කී “ඇවැත්නි, නාහපුතන නුවට (අසු අතා වත්මන්) හැම දන්තෙකැ හැම දන්තාසුල්ලෙකැ. අපරිශෙෂ සංඛ්‍යාත ඥානදර්ශනය පිළින කෙරෙයි: ඇඹිදුනු මුද, සිටුනු මුද, නිදුනු මුද, නිදිවරනු මුද, මට හැමකල් නිරතුරු ඥානදර්ශනය එලඹ සිටුනේ ය කියා” සි.-

සො ඵවමාහ: “අතී වො නිගණ්ඨා, පුබ්බො පාපං කමමං කතං තං ඉමාය කට්ඨකාය දුක්ඛකාරකාරිකාය නිජ්ජරෙථ යං පනෙත්ථ ඵගරති කායෙන සංවුතා වාචාය සංවුතා මනසා සංවුතා තං ආයතීං පාපස්ස කමමස්ස අකරණං. ඉති පුරුණානං කමමානං පාපසා ව්‍යන්තීනාවා, නවානං කමමානං අකරණා ආයතීං අනවස්සවො. ආයතීං අනවස්සවා කමමෙතියො. කමමකියො දුක්ඛකියො. දුක්ඛකියො වෙදනාතියො. වෙදනාතියො සබ්බං දුක්ඛං නිජ්ජණ්ණං භවිස්සතී” යි. තස්සු පනමාකං රුචමති වෙච බමති ච තෙන වමනා අත්තමනාති

19. ඵවං චූතො අහං මහනාථ තෙ නිගණ්ඨා ඵතදවොචො: ‘කිමපන භූමෙන ආවුසො නිගණ්ඨා ජානාථ: ‘අනුචංචොව මයං පුබ්බෙන නානුචමොති? නො හිදං ආවුසො. කිමපන භූමෙන ආවුසො නිගණ්ඨා ජානාථ: අකරමොව මයං පුබ්බො පාපං කමමං. නාකරමොති? නො හිදං ආවුසො. කිමපන භූමෙන ආවුසො නිගණ්ඨා ජානාථ: ඵවරුපං වා පාපං කමමං අකරමොති? නො හිදං ආවුසො. කිමපන භූමෙන ආවුසො නිගණ්ඨා ජානාථ: ඵත්තකං වා දුක්ඛං නිජ්ජණ්ණං. ඵත්තකං වා දුක්ඛං නිජ්ජරෙතබ්බං, ඵත්තකමති වා දුක්ඛෙ නිජ්ජණ්ණං සබ්බං දුක්ඛං නිජ්ජණ්ණං භවිස්සතීති? නො හිදං ආවුසො. කිමපන භූමෙන ආවුසො නිගණ්ඨා ජානාථ: දිට්ඨොව ධම්මෙ අකුසලානං ධම්මානං පහානං, කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදනති? නො හිදං ආවුසො. ඉති කීර තුමෙ ආවුසො නිගණ්ඨා න ජානාථ: අනුචමොව මයං පුබ්බෙන නානුචමොති. න ජානාථ: අකරමොව මයං පුබ්බො පාපං කමමං න නාකරමොති. න ජානාථ: ඵවරුපං වා ඵවරුපං වා පාපං කමමං අකරමොති. න ජානාථ: ඵත්තකං වා දුක්ඛං නිජ්ජණ්ණං, ඵත්තකං වා දුක්ඛං නිජ්ජරෙතබ්බං, ඵත්තකමති වා දුක්ඛෙ නිජ්ජණ්ණං සබ්බං දුක්ඛං නිජ්ජණ්ණං භවිස්සතීති. න ජානාථ: දිට්ඨොව ධම්මෙ අකුසලානං ධම්මානං පහානං කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදං. ඵවං සනොන ආවුසො නිගණ්ඨා යෙ ලොකෙ ලුඤ්ඤ ලොභිත පාණීතො කුරුරකමමනො මනුස්සෙසු පච්චාජානා, තෙ නිගණ්ඨෙසු පබ්බජන්තීති.

20. න ඛො ආවුසො ගොතම සුබෙන සුඛං අභිගන්තබ්බං, දුක්ඛෙන ඛො සුඛං අභිගන්තබ්බං. සුබෙන ව භාවුසො ගොතම සුඛං අභිගන්තබ්බං අභවිස්ස, රුජා මාගධො සෙතියො බිම්බිසාරෙ සුඛං අභිගමෙත්සර. රුජා මාගධො සෙතියො බිම්බිසාරෙ සුඛවිහාරිතරෙ ආයසමනා ගොතමෙනාති.

හෙ මෙසේ කියයි: “නුවවුනි, පෙරු තොට කළ පාපකම් ඇත. එපමණේ කවුක දුෂකාරකියායෙන් දිරවා ලව. යම් කරුණින් මෙහි දැන් කාසිවිමුනි තුන් තැනින් සංවාත වම් ද, එකරුණ මතුයෙහි පාපකම්යාගේ තොකිරීම වෙයි. මෙසේ පුරුණ කම්යන් තපසින් නැව් අවසන් වීමෙනුදු, තවකම්යන් නො කිරීමෙනුදු මතුයෙහි ආසුව(කම් රැස් කිරීමෙන්) නො වෙයි. මතුයෙහි අනාසුව හෙතුයෙන් කම්යය වෙයි කම්යය හෙතුයෙන් දුඃඛය වෙයි දුඃඛය හෙතුයෙන් වෙදනාය වෙයි. වෙදනාය හෙතුයෙන් භෑම දුක් නිර්ජ්ණී වෙයි.” එද වනාහි අපට රුස්නේ යැ. සහනු ද වෙයි. එසිනුදු අපි සතුටු වමුන සි.

19. මහානාමය, මෙසේ කිකල මම එ නුවවුනට තෙල කියෙමි: ඇවැත්නි, නුවවුනි, “අපි පෙර වූමෝ ම යැ. නුවුමෝ නො වූමිහ” යි කීම තෙපි දන්නා ව? ඇවැත්නි, මෙසේ අපි නොදනුමිහ. ඇවැත්නි නුවවුනි, “අපි පෙර පවිකම් කලාවමෝ ම යැ. නොකලාවමෝ නො වූමිහ” යි කීම තෙපි දන්නා ව? ඇවැත්නි, මෙ ද නොදනුමිහ. ඇවැත්නි, නුවවුනි, “මෙවන් මෙවන් පවිකම් කලාවමෝ” යි කීම තෙපි දන්නා ව? ඇවැත්නි, මෙ ද නොදනුමිහ. ඇවැත්නි, නුවවුනි, “මෙතෙක් හෝ දුක් දිරිණ. මෙතෙක් හෝ දුක් දිරවිය යුතුය. මෙතෙක් හෝ දුක් දිරැණු කල දුක් භෑම නිර්ජ්ණී වනුයේ” යි කීම තෙපි දන්නා ව? ඇවැත්නි, මෙ ද නොදනුමිහ. ඇවැත්නි, නුවවුනි, “මෙ ලොවිහි මැ අකුශලධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය හා කුශලධර්මයන්ගේ උපසම්පත් හා වෙති” යි කීම තෙපි දන්නා ව? ඇවැත්නි, මෙ ද නොදනුමිහ. ඇවැත්නි, නුවවුනි, මෙසෙසින් තෙපි “පෙර වූමෝ මය, නුවුමෝ නො වූමිහ” යි නො දනුව. “අපි පෙර පවිකම් කලාවමෝ ම යැ, නොකලාවමෝ නො වූමිහ” යි නො දනුව. “මෙවන් මෙවන් පවිකම් කලාවමෝ” යි නො දනුව. “මෙතෙක් හෝ දුක් දිරිණ. මෙතෙක් හෝ දුක් දිරවිය යුතුය. මෙතෙක් හෝ දුක් දිරැණු කල දුක් භෑම නිර්ජ්ණී වනුයේ” යැ යි නො දනුව. “මෙ ලොවිහි මැ අකුශලධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය හා කුශලධර්මයන්ගේ උපසම්පත් හා වෙති” යි නො දනුව. ඇවැත්නි, නුවවුනි, මෙසේ වන් මැ, ලොකයෙහි රෝදු, ලෙහෙයෙන් වැකුණු අත් දැති, කැකුළුකම් ඇති, මිනිසුන් කෙරෙහි උපන් යම් කෙනෙක් ඇත් ද, ඔහු නුවවුන් කෙරෙහි පැවිදි වෙති.

20. ඇවැත්නි, ගොසුම් නොතුළුවනි, සුඛයෙන් සුඛය අධිගනනව්‍ය (ලැබිය යුතු) නොවේ. දුඃඛයෙන් මැ සුඛය අධිගනනව්‍ය වේ. ඇවැත්නි, ගොසුම්ගොතුළුවනි, සුඛයෙන් සුඛය අධිගනනව්‍ය වේ නම්, මගබෙයවර වන, සෙනා ඇති, දූකුම්කල අත් බැව් ඇති බිම්සර රජ සුඛය ලබන්නේ යැ. මහබෙයවර වන බිම්බසාර සෙනරි රජ ආසුමින් ගොසුම්ගොතුළුවනට වඩා අත්‍යවශ්‍යෙන් සුඛවිහාර ඇතියේ යැ.

21. අද්ධායසමන්තොති නිගණ්ඨොති සහසා අප්පට්ඨබ්බා වාචා භාසිතා: “න ඛො ආට්ටසො ගොතම, සුඛෙන සුඛං අධිගන්තබ්බං. දුක්ඛෙන ඛො සුඛං අධිගන්තබ්බං. සුඛෙන ච ආට්ටසො ගොතම, සුඛං අධිගන්තබ්බං අභවිස්ස, රුජා මාගධො සෙතියො ඛිලිබ්බාරො සුඛං අධිගචෙජ්ජය. රුජා මාගධො සෙතියො ඛිලිබ්බාරො සුඛට්ඨාරිතරො ආයසමා ගොතමොති”ති.

22. අපි ච අතමෙව තත්ථ පටිපුට්ඨිතබ්බො: කො භු ඛො ආයසමන්තානං සුඛට්ඨාරිතරො රුජා වා මාගධො සෙතියො ඛිලිබ්බාරො ආයසමා වා ගොතමොති?

23. අද්ධාට්ටසො ගොතම අමෙහති සහසා අප්පට්ඨබ්බා වාචා භාසිතා: “න ඛො ආට්ටසො ගොතම සුඛෙන සුඛං අධිගන්තබ්බං. දුක්ඛෙන ඛො සුඛං අධිගන්තබ්බං. සුඛෙන ච ආට්ටසො ගොතම, සුඛං අධිගන්තබ්බං අභවිස්ස, රුජා මාගධො සෙතියො ඛිලිබ්බාරො සුඛං අධිගචෙජ්ජය. රුජා මාගධො සෙතියො ඛිලිබ්බාරො සුඛට්ඨාරිතරො ආයසමා ගොතමොති”ති. අපි ච නිට්ඨකෙනං, ඉද්දනිපි මයං ආයසමන්තං ගොතමං. උච්ඡාම: කො භු ඛො ආයසමන්තානං සුඛට්ඨාරිතරො රුජා වා මාගධො සෙතියො ඛිලිබ්බාරො ආයසමා වා ගොතමොති?

24. තෙන ආට්ටසො නිගණ්ඨා භූමෙහව තත්ථ පටිපුට්ඨිස්සාම. යථා වො බමෙය්‍ය, තථා නං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ: නං කිං මඤ්ඤථාට්ටසො නිගණ්ඨා, පහොති රුජා මාගධො සෙතියො ඛිලිබ්බාරො අනිඤ්ජමානො කායෙන අභාසමානො වාචං සන්න රත්තිඤ්චාති එකන්තසුඛපටිසංවෙදී¹ විහරිතුනති? නො හිදං ආට්ටසො. නං කිං මඤ්ඤථාට්ටසො නිගණ්ඨා, පහොති රුජා මාගධො සෙතියො ඛිලිබ්බාරො අනිඤ්ජමානො කායෙන අභාසමානො වාචං ඡරත්තිඤ්චාති -පෙ- පඤ්ච රත්තිඤ්චාති -පෙ- චක්ඛාරි රත්තිඤ්චාති -පෙ- තිණ්ඨි රත්තිඤ්චාති -පෙ- දො රත්තිඤ්චාති -පෙ- එකං රත්තිඤ්චං එකන්තසුඛපටිසංවෙදී විහරිතුනති? නො හිදං ආට්ටසො.

25. අහං ඛො ආට්ටසො නිගණ්ඨා, පහොමි අනිඤ්ජමානො කායෙන අභාසමානො වාචං එකං රත්තිඤ්චං එකන්තසුඛපටිසංවෙදී විහරිතුං. අහං ඛො ආට්ටසො නිගණ්ඨා, පහොමි අනිඤ්ජමානො කායෙන අභාසමානො වාචං දො රත්තිඤ්චාති -පෙ- තිණ්ඨි රත්තිඤ්චාති -පෙ- චක්ඛාරි රත්තිඤ්චාති -පෙ- පඤ්ච රත්තිඤ්චාති -පෙ- ඡ රත්තිඤ්චාති -පෙ- සන්න රත්තිඤ්චාති එකන්තසුඛපටිසංවෙදී විහරිතුං. නං කිං මඤ්ඤථාට්ටසො නිගණ්ඨා, එවං සන්නෙ කො සුඛට්ඨාරිතරො රුජා වා මාගධො සෙතියො ඛිලිබ්බාරො අහං වානි? එවං සන්නෙ ආයසමාව ගොතමො සුඛට්ඨාරිතරො රඤ්ඤ මාගධෙන සෙතියෙන ඛිලිබ්බාරෙනාති.

ඉද්දමවොච භගවා. අත්තමනො මනානාමො සකෙකා භගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤිති.

චූළදුක්ඛකකඤ්ඤානං වතුථං.

1. එකන්තසුඛං පටිසංවෙදී, මජ්ඣ.

21. “ඇවැත්නි, ගොයුම්ගොනුවෙහි, සුබයෙන් සුබය අධිගන්නාව්‍ය නොවේ. දුබයෙන් මැ සුබය අධිගන්නාව්‍ය වේ. ඇවැත්නි, ගොයුම් ගොනුවෙහි, සුබයෙන් සුබය අධිගන්නාව්‍ය වේ නම්, මගබෙයවර වන, දැකුම්කල අත්බැව් ඇති, සෙනියරජ සුබය ලබන්නේ යැ. මගබෙයවර වන බිම්බසාර සෙනියරජ ආයුෂමත් ගොයුම් ගොනුවකට වඩා අත්‍යවශ්‍යෙන් සුබවිහාර ඇතියේ යැ” යි ආයුෂමත් නුවවුන් විසින් එකානනයෙන් මැ ලාභෙලා නුවණින් නොසලකා බසෙක් කියන ලදී.

22. වැළිදු මම මැ එකරුණෙහි ලා (තොප විසින්) පිළිවිසිය යුතුයෙමි. හෙසේ ය: “ආයුෂමත් දෙදෙනා අතුරින් කවරෙක් නම් අධිකතර සුබවිහරණ ඇතියේ වේ ද, මගබෙයවර බිම්බසාර සෙනියරජ හෝ ආයුෂමත් ගොයුම්ගොනුව හෝ?” යි.

23. “ඇවැත්නි, ගොයුම්ගොනුවෙහි, සුබයෙන් සුබය අධිගන්නාව්‍ය නොවේ. දුබයෙන් මැ සුබය අධිගන්නාව්‍ය වේ. ඇවැත්නි, ගොයුම්ගොනුවෙහි, සුබයෙන් සුබය අධිගන්නාව්‍ය වේ නම් මගබෙයවර වන, දැකුම්කල අත්බැව් ඇති, සෙනියරජ සුබය ලබන්නේ ය. ආයුෂමත් ගොයුම් ගොනුවකට වඩා මගබෙයවර බිම්බසාර සෙනියරජ අධිකසුබවිහරණ ඇතියේ යැ” යි ඇවැත්නි, ගොයුම්ගොනුවෙහි, අප විසින් එකානනයෙන් මැ ලාභෙලා නුවණින් නොසලකා බසෙක් කියනලද මැයි. වැළිත් කෙල තිබේවා. දැන් වේව යි අපි ආයුෂමත් ගොයුම්ගොනුවත් විචාරමහ: “ආයුෂමත් දෙදෙනා අතුරින් කවරෙක් නම් අධිකසුබවිහරණ ඇතියේ වේ ද, මගබෙයවර බිම්බසාර සෙනියරජ හෝ ආයුෂමත් ගොයුම්ගොනුව හෝ?” යි.

24. ඇවැත්නි, නුවවුනි එකරුණින් තොප මැ එහිලා පුළුල්වූහ: යම් පරිදි තොපට රිසියේ ද, එපරිදි එය පවසව. ඇවැත්නි, ඒ කිමැ යි හඟනාම? මගබෙයවර බිම්බසාර සෙනියරජ කසින් නොසැලෙමින් තෙපුල් නොබෙණෙමින් සත් දවරයක් තරතුරු සුව විදුනාසුලු වැ විහරණ කරන්නට හැකියේ ද? ඇවැත්නි, මේ නොසැකි යැ. ඇවැත්නි, ඒ කිමැ යි හඟනාම? මගබෙයවර බිම්බසාර සෙනියරජ කසින් නොසැලෙමින් තෙපුල් නො බෙණෙමින් දවරය සසක්... විහරණ කරන්නට හැකියේ ද?... දවරය පසක්... දවරය සතරක් ... දවරය තුනක්... දවරය දෙකක්... එක් දවරයක්... තරතුරු සුව විදුනාසුලු වැ විහරණ කරන්නට හැකියේ ද? ඇවැත්නි, මේ නොසැකි යැ.

25. ඇවැත්නි, නුවවුනි, මම වනාහි කසින් නොසැලෙමින් තෙපුල් නොබෙණෙමින් එක් දවරයක් තරතුරු සුව විදුනාසුලු වැ විහරණ කරන්නට හැකියෙමි. ඇවැත්නි, නුවවුනි, මම වනාහි කසින් නොසැලෙමින් තෙපුල් නොබෙණෙමින් දවරය දෙකක්... දවරය තුනක්... දවරය සතරක්... දවරය පසක් ... දවරය සසක්... දවරය සතරක් තරතුරු සුව විදුනාසුලු වැ විහරණ කරන්නට හැකියෙමි. ඇවැත්නි නුවවුනි, ඒ කිමැ යි සිතන්නාම? මෙසෙසින් වත් මැ කවරෙක් නම් අධික සුබවිහරණ ඇතියේ වේ ද, මගබෙයවර බිම්බසාර සෙනියරජ හෝ යැ, මම හෝ ය? මෙසෙසින් වත් මැ මගබෙයවර බිම්බසාර සෙනියරජට වඩා ආයුෂමත් ගොයුම්ගොනුවෝ අධික සුබවිහරණ ඇතියහ යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසුන වදලහ සතුටුසිත් ඇති මහානාම සැහැරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිමුඛ කොට පිළිගත්තේ යැ.

මුද්‍රකකතකතක සුත්‍රය සතරවැනි යි.

1. 2. 5.

අනුමානසුත්තං.

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං ආයස්මා මහාමොග්ගලානො හග්ගෙසු විහරති සුංසුමාරගිරි¹ හෙසසලාවනෙ² මිගදසෙ. නත්ත ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො හිකත්ති ආමනෙතඤ්ඤා ආවුසො හිකඛවොති. ආවුසොති ඛො තෙ හිකත්ති ආයස්මතො මහාමොග්ගලානස්ස පච්චස්සොස්සං. ආයස්මා මහාමොග්ගලානො එතදවොච: පචාරෙති වෙපි ආවුසො හිකත්ති වදනතු මං ආයස්මනෙතා, වචනිසොමති ආයස්මනෙතතිති. සො ච හොති දුබ්බවො දොවචස්සකරණීයෙති ධම්මෙති සමනනාගතො අකඛමො අපදකඛිණග්ගාති අනුසාසතිං. අථ ඛො නං සබ්බත්ථාරි න වෙච වනතබ්බං මඤ්ඤානති. න ච අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤානති න ච තස්මිං පුග්ගප්පෙ විස්සාසං ආපජ්ඣිතබ්බං මඤ්ඤානති.

2. කතමෙ වාටුසො දොවචස්සකරණං ධම්මො?

ඉධාටුසො හිකත්ති පාපිච්ඤා හොති පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො. යමවාටුසො හිකත්ති පාපිච්ඤා හොති පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො, අයමපි ධම්මො දොවචස්සකරණො. (1)

3. පුන ච පරං ආටුසො හිකත්ති අනතුක්කංසකො හොති පරවමිති. යමවාටුසො හිකත්ති අනතුක්කංසකො හොති පරවමිති, අයමපි ධම්මො දොවචස්සකරණො. (2.)

4. පුන ච පරං ආටුසො හිකත්ති කොධතො හොති කොධාභිභූතො. යමවාටුසො හිකත්ති කොධතො හොති කොධාභිභූතො, අයමපි ධම්මො දොවචස්සකරණො. (3.)

5. පුන ච පරං ආටුසො හිකත්ති කොධතො හොති කොධහෙතු උපතාති. යමවාටුසො හිකත්ති කොධතො හොති කොධහෙතු උපතාති, අයමපි ධම්මො දොවචස්සකරණො. (4.)

6. පුන ච පරං ආටුසො හිකත්ති මකාධතො හොති මකාධහෙතු අභිසංඛිති. යමවාටුසො හිකත්ති කොධතො හොති කොධහෙතු අභිසංඛිති, අයමපි ධම්මො දොවචස්සකරණො. (5.)

7. පුන ච පරං ආටුසො හිකත්ති කොධතො හොති කොධසාමනනා වාචං නිවර්තරෙතා. යමවාටුසො හිකත්ති කොධතො හොති කොධසාමනනා වාචං නිවර්තරෙතා, අයමපි ධම්මො දොවචස්සකරණො. (6.)

1. සුසුමාරගිරි, මජ්ඣං.

2. හෙසසලාවනෙ, මජ්ඣං. සතා. හෙසලාවනෙ - අබ්බ.

1. 2. 5.

අනුමාන සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක ආයුෂමත් මහා-
මෞදහලායන සථවිරයන් වහන්සේ හතු රට සුංඤ්චාරගිර නුවර
සමීපයෙහි මිහිකුගස් ඇති මුට්ඨෙම් උයන්හි වාස කෙරෙයි. එහි දී ආයුෂමත්
මහාමෞදහලායන සථවිරයන් වහන්සේ “ඇවැත්නි, මහණෙනි,” යි හිඤ්ඤත්
ඇමැතුනු. ඒ හිඤ්ඤ ඇවැත්නි, යි ආයුෂමත් මහාමෞදහලායන සථවිරයන්
වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂමත් මහාමෞදහලායන සථවිරයන්
වහන්සේ තෙල දෙසූහ: ඇවැත්නි, යම් මැ මහණකු “මම ආයුෂමතුන්
විසින් අවවාද අනුශාසන වශයෙන් කියයුත්තෙම් වෙමි. ආයුෂමත්හු
මට අවවාද අනුශාසන වශයෙන් කරුණු කියත්වා” යි පවරනුදු, හෙ ද, දුෂ්ට
වූයේ, දුෂ්ටභාවය කරන (මතු එක සොළොස්) ධර්මයෙන් යුක්ත වූයේ, නො
සහනුයේ, අනුශාසනය ඇදුරු කොට නොගන්නාසුලු වූයේ මේ නම්,
එසේ ඇති කල්හි සබ්බසම්මාදිහු ඔහු කියයුත්තකු කොට නො හඟිත්.
අනුශාසනය කළයුත්තකු කොට නො හඟිත්. ඒ පුද්ගලයා කෙරෙහි
විශ්වාසය එළවියයුතු කොට නො හඟිත්.

2. ඇවැත්නි, දුෂ්ටභාවය කරන ධර්මයෝ කවරහ?

ඇවැත්නි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් පාපෙව්හ වූයේ, ලාමකඉච්ඡා-
වන්ගේ වශයට ගියේ වෙයි. ඇවැත්නි, යම් හෙයෙකින් වතාහි මහණ
ලමු ඉච්ඡා ඇත්තේ ලාමක ඉච්ඡාවන්ගේ වශයට ගියේ වේ ද, මෙ ද
දුෂ්ටභාවය කරන ධර්මයෙකි. (1.)

3. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණ තමා හුවා දක්නේ
පරා හෙළා දක්නේ වෙයි. ඇවැත්නි, යම් හෙයෙකින් මහණ තමා හුවා
දක්නේ පරා හෙළා දක්නේ වේ ද, මෙ ද දුෂ්ටභාවය කරන ධර්මයෙකි. (2.)

4. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණ ක්‍රොධ කරනසුලු
වූයේ, ක්‍රොධයා විසින් මඛනා ලද්දේ වෙයි. ඇවැත්නි, යම් හෙයෙකින්
මහණ ක්‍රොධ කරනසුලු වූයේ ක්‍රොධයා විසින් මඛනා ලද්දේ වේ ද,
මෙ ද දුෂ්ටභාවය කරන ධර්මයෙකි. (3.)

5. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණ ක්‍රොධ කරනසුලු
වූයේ, ක්‍රොධය හෙතු කොට ගෙන බඳබවෙර ඇත්තේ වෙයි. ඇවැත්නි,
යම් හෙයෙකින් මහණ ක්‍රොධ කරනසුලු වූයේ ක්‍රොධය හෙතු කොට
ගෙන බඳබවෙර ඇත්තේ වේ ද, මෙ ද දුෂ්ටභාවය කරන ධර්මයෙකි. (4.)

6. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණ ක්‍රොධ කරනසුලු
වූයේ ක්‍රොධය හෙතු කොට ගෙන ගාටෙන සුලු වූයේ වෙයි. ඇවැත්නි,
යම් හෙයෙකින් මහණ ක්‍රොධ කරනසුලු වූයේ ක්‍රොධය හෙතු කොට
ගෙන ගාටෙනසුලු වූයේ වේ ද, මෙ ද දුෂ්ටභාවය කරන ධර්මයෙකි. (5.)

7. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණ ක්‍රොධ කරනසුලු
වූයේ ක්‍රොධයට අසල් වචන විහිදනුයේ වෙයි. ඇවැත්නි, යම් හෙයෙ-
කින් මහණ ක්‍රොධ කරන්නේ ක්‍රොධයට අසල් වචන විහිදනුයේ වේ ද,
මෙ ද දුෂ්ටභාවය කරන ධර්මයෙකි. (6.)

8. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු වුදිතො¹ වොදකෙන වොදකං පටිපථරතී. යමපාවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන වොදකං පටිපථරතී, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (7.)

9. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන වොදකං අප-සාදෙති. යමපාවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන වොදකං අපසාදෙති, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (8.)

10. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන වොදකස්ස පච්චාරෙතෙති. යමපාවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන වොදකස්ස පච්චාරෙතෙති, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (9.)

11. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරතී, ඛහිද්ධා කථං අපනාමෙති, කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාතුකරෙති. යමපාවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරතී, ඛහිද්ධා කථං අපනාමෙති, කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාතුකරෙති, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (10.)

12. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන අපදනෙ න සමපායති. යමපාවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන අපදනෙ න සමපායති, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (11.)

13. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු මකඛි හොති පළාසී. යමපාවුසො භික්ඛු මකඛි හොති පළාසී, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (12.)

14. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු ඉස්සුකි හොති මච්ඡරී. යමපාවුසො භික්ඛු ඉස්සුකි හොති මච්ඡරී, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (13.)

15. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු සඨො හොති මායාපී. යමපාවුසො භික්ඛු සඨො හොති මායාපී, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (14.)

16. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු ඵඤ්ඤා හොති අතිමානී. යමපාවුසො භික්ඛු ඵඤ්ඤා හොති අතිමානී, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (15.)

17. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛු සන්දිට්ඨිපරාමාසී හොති ආධානගාති² දුප්පටිකිස්සගති. යමපාවුසො භික්ඛු සන්දිට්ඨිපරාමාසී හොති ආධානගාති දුප්පටිකිස්සගති, අයමපි ධම්මො දෙවචස්සකරණො. (16.)

8. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ වොදකයාට පටහැනි ව සිටුවනේ ය. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ වොදකයාට ප්‍රත්‍යතික ව සිටී ද, මෙ ද දුෂ්චතාවය කරන ධර්මයෙකි. (7.)

9. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ වොදකයා ගරහයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ වොදකයා ගටා ද, මෙ ද දුෂ්චතාවය කරන ධර්මයෙකි. (8.)

10. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ වොදකයාට වටාලා වොදනා කරයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ වොදකයාට පෙරලා වොදනා කෙරේ ද, මෙ ද දුෂ්චතාවය කරන ධර්මයෙකි. (9.)

11. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙක වසයි. කථාව බැහැර පහ කෙරෙයි. කොපයත් ඥේමයත් අප්‍රීතියත් පහල කෙරෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙක පිළිසොයා ද, කථාව බැහැර නතු කෙරේ ද, කොපයත් ඥේමයත් අප්‍රීතියත් පහල කෙරේ ද, මෙ ද දුෂ්චතාවය කරන ධර්මයෙකි. (10.)

12. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ ස්වකීය චරිතය සපයා කියන්නට නො හැකි වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ ස්වකීය චරිතය සපයා කියන්නට නො හැකි වේ ද, මෙ ද දුෂ්චතාවය කරන ධර්මයෙකි. (11.)

13. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ගුණමකු වූයේ සුගග්‍රාහ ඇත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ගුණමකු වූයේ සුගග්‍රාහ ඇත්තේ වේ ද, මෙ ද දුෂ්චතාවය කරන ධර්මයෙකි. (12.)

14. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ඊෂ්ඨා කරනසුලු වූයේ මසුරු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ඊෂ්ඨා කරන සුලු වූයේ මසුරු වූයේ වේ ද, මෙ ද දුෂ්චතාවය කරන ධර්මයෙකි. (13.)

15. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ කෙරුරික වූයේ මායා ඇත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ කෙරුරික වූයේ මායා ඇත්තේ වේ ද, මෙ ද දුෂ්චතාවය කරන ධර්මයෙකි. (14.)

16. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ තදබව ඇත්තේ අධිකමාන ඇත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ තදබව ඇත්තේ අධිකමාන ඇත්තේ වේ ද, මෙ ද දුෂ්චතාවය කරන ධර්මයෙකි. (15.)

17. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ස්වකීය දෘෂ්ටි පරාශිමාය කරන්නේ, එය ම දැකි කොට ගන්නේ, හරනට නො හැකි වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ස්වකීය දෘෂ්ටි පරාමිශිතය කරන්නේ එය ම දැකි කොට ගන්නේ බැහැර කිරීමට නො හැකි වූයේ වේ ද, මෙ ද දුෂ්චතාවය කරන ධර්මයෙකි. (16.)

ඉමෙ වුවනනාට්‍රසො දෙවවස්සකරණො ධම්මො.

18. නො වෙපි ආට්‍රසො භික්ඛු පචාරෙති; වදනතු මං ආයසවනෙනා, වචනියොමති ආයසවනෙනතිති. සො ච හොති සුවචො සොවචස්සකරණෙති ධම්මෙති සමනනාගතො ධම්මො පදකම්ණග්ගාති අනුසාසනිං. අථ බො නං සලුහමචාරි වනනබ්බෙඤ්ච මඤ්ඤනති. අනුසාසිතබ්බෙඤ්ච මඤ්ඤනති. තසමිඤ්ච පුග්ගලෙ විස්සාසං ආපජ්ජිතබ්බං මඤ්ඤනති.

19. කතමෙ වාට්‍රසො සොවචස්සකරණො ධම්මො?

ඉධාට්‍රසො භික්ඛු න පාපිච්ඡො හොති න පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො. යමපාට්‍රසො භික්ඛු න පාපිච්ඡො හොති න පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො, අයමපි ධම්මො සොවචස්සකරණො.

20. පුන ච පරං ආට්‍රසො භික්ඛු අනන්තුකකංසකො හොති අපරවමති. යමපාට්‍රසො භික්ඛු අනන්තුකකංසකො හොති අපරවමති, අයමපි ධම්මො සොවචස්සකරණො.

21. පුන ච පරං ආට්‍රසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධාති-හුතො. යමපාට්‍රසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධාතිහුතො, අයමපි ධම්මො සොවචස්සකරණො.

22. පුන ච පරං ආට්‍රසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධහෙතු උපනාති. යමපාට්‍රසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධහෙතු උපනාති, අයමපි ධම්මො සොවචස්සකරණො.

23. පුන ච පරං ආට්‍රසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධ-හෙතු අභිසංචිති. යමපාට්‍රසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධහෙතු අභිසංචිති, අයමපි ධම්මො සොවචස්සකරණො.

24. පුන ච පරං ආට්‍රසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධ-සාමනනා වාචං නිවජ්ජරෙනා. යමපාට්‍රසො භික්ඛු න කොධනො හොති න කොධසාමනනා වාචං නිවජ්ජරෙනා, අයමපි ධම්මො සොවචස්සකරණො.

25. පුන ච පරං ආට්‍රසො භික්ඛු චුදිතො වොදකෙන වොදකං න පටිපථරති. යමපාට්‍රසො භික්ඛු චුදිතො වොදකෙන වොදකං න පටිපථරති, අයමපි ධම්මො සොවචස්සකරණො.

ඇවැත්නි, මොහු (සොලස) දුෂ්චරිතය කරන ධර්මයෝ යැයි කියනු ලැබෙත්.

18. ඇවැත්නි, මහණ “මම ආශුඝමකුත් විසින් කියනුන්නෙමි වෙමි. ආශුඝමකු මම (අවවාද වශයෙන්) කියන්නවා” යි නො පවරනුද හෙ ද සුවච වූයේ, සුවචහාවය කරන ධර්මයෙන් යුක්ත වූයේ, ඉවසන්නේ, අනුශාසනය ඇදුරු කොට ගන්නාසුලු වූයේ භෙ නම්, එසේ ඇති කල්හි සබ්බමවාදීහු ඔහු කියනුන්නකු කොට හඟිත්. අනුශාසනය කළ- යුත්තකු කොට හඟිත්. ඒ පුද්ගලයා කෙරෙහි විශ්වාසය එළවියයුතු කොට හඟිත්.

19. ඇවැත්නි, සුවචහාවය කරන ධර්මයෝ කවරහ?

ඇවැත්නි, මේ ශාසනයෙහි මහණ පාපෙව් නො වූයේ ලාමක ඉච්ඡාවන්ගේ වශයට නො ගියේ වෙයි. ඇවැත්නි, යම් හෙයකින් මහණ පාපෙව් නො වූයේ ලාමක ඉච්ඡාවන්ගේ වශයට නො ගියේ වේ ද, මේ ද සුවචහාවය කරන ධර්මයෙකි.

20. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණ තමා හුවා නො දක්නේ, පරා හෙළා නො දක්නේ වෙයි. ඇවැත්නි, යම් හෙයකින් මහණ තමා හුවා නො දක්නේ පරා හෙළා නො දක්නේ වේ ද, මේ ද සුවචහාවය කරන ධර්මයෙකි.

21. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණ ක්‍රොධ නො කරන සුලු වූයේ ක්‍රොධයා විසින් නො මඩනා ලද්දේ වෙයි. ඇවැත්නි, යම් හෙයකින් මහණ ක්‍රොධ නො කරනසුලු වූයේ ක්‍රොධයා විසින් නො මඩනා ලද්දේ වේ ද, මේ ද සුවචහාවය කරන ධර්මයෙකි.

22. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණ ක්‍රොධ නො කරන සුලු වූයේ ක්‍රොධය හෙතු කොට බඳබවෙර නැත්තේ වෙයි. ඇවැත්නි, යම් හෙයකින් මහණ ක්‍රොධ නො කරනසුලු වූයේ ක්‍රොධය හෙතු කොට බඳබවෙර නැත්තේ වේ ද, මේ ද සුවචහාවය කරන ධර්මයෙකි.

23. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණ ක්‍රොධ නො කරන සුලු වූයේ ක්‍රොධය හෙතු කොට නො ගැටෙනසුලු වූයේ වෙයි. ඇවැත්නි, යම් හෙයකින් මහණ ක්‍රොධ නො කරනසුලු වූයේ, ක්‍රොධය හෙතු කොට නො ගැටෙනසුලු වූයේ වේ ද, මේ ද සුවචහාවය කරන ධර්මයෙකි.

24. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණ ක්‍රොධ නොකරන්නේ ක්‍රොධයට අසල් වචන නිකුත් නො කරන්නේ වෙයි. ඇවැත්නි, යම් හෙයකින් මහණ ක්‍රොධ නො කරන්නේ ක්‍රොධයට අසල් වචන නො විහිදුනුයේ වේ ද, මේ ද සුවචහාවය කරන ධර්මයෙකි.

25. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණ වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ වොදකයාට පටහැනි ව නො සිටියි. ඇවැත්නි, යම් හෙයකින් මහණ වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ වොදකයාට පටහැනි ව නො සිටි ද, මේ ද සුවචහාවය කරන ධර්මයෙකි.

26. පුන ව පරං ආවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන වොදකං න අපසාදෙති. යමපාවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන වොදකං න අපසාදෙති, අයමපි ධම්මො සොවචස්සකරණෝ.

27. පුන ව පරං ආවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන වොදකස්ස න පච්චාරොපෙති; යමපාවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන වොදකස්ස න පච්චාරොපෙති, අයමපි ධම්මො සොවචස්සකරණෝ.

28. පුන ව පරං ආවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන න අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරති, න බහිද්ධා කථං අපනාමෙති, න කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරොති. යමපාවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන න අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරති, න බහිද්ධා කථං අපනාමෙති, න කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරොති, අයමපි ධම්මො සොවචස්සකරණෝ.

29 පුන ව පරං ආවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන අපදනෙ සම්පායති. යමපාවුසො භික්ඛු වුදිතො වොදකෙන අපදනෙ සම්පායති, අයමපි ධම්මො සොවචස්සකරණෝ.

30. පුන ව පරං ආවුසො භික්ඛු අමකඤ්ඤි හොති අපලාභී. යමපාවුසො භික්ඛු අමකඤ්ඤි හොති අපලාභී. අයමපි ධම්මො සොවචස්සකරණෝ.

31. පුන ව පරං ආවුසො භික්ඛු අනිස්සුඤ්ඤි හොති අමච්ඡරී. යමපාවුසො භික්ඛු අනිස්සුඤ්ඤි හොති අමච්ඡරී, අයමපි ධම්මො සොවචස්සකරණෝ.

32. පුන ව පරං ආවුසො භික්ඛු අසඬො හොති අමායාථී. යමපාවුසො භික්ඛු අසඬො හොති අමායාථී. අයමපි ධම්මො සොවචස්සකරණෝ.

33. පුන ව පරං ආවුසො භික්ඛු අත්ථද්ධො හොති අතත්ථානී. යමපාවුසො භික්ඛු අත්ථද්ධො හොති අතත්ථානී, අයමපි ධම්මො සොවචස්සකරණෝ.

26. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ වොදකයාට නො ගටයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ වොදකයාට නො ගටා ද, මේ ද සුවච්ඡාචය කරන ධර්මයෙකි.

27. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ වොදකයාට පෙරලා වොදනා නො කෙරෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ වොදකයාට පෙරලා වොදනා නො කෙරේ ද, මේ ද සුවච්ඡාචය කරන ධර්මයෙකි.

28. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙක නො පිළිසොයයි. කථාව බැහැර නො කෙරෙයි. කොපයන් දෝෂයන් අප්‍රීතියන් පහල නො කෙරෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙක නො වසා ද, කථාව බැහැර නො නෙරා ද, කොපයන් දෝෂයන් අප්‍රීතියන් පහල නො කෙරේ ද, මේ ද සුවච්ඡාචය කරන ධර්මයෙකි.

29. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ ස්වකීය චරිතය සපයා කියන්නට හැක්කේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ ස්වකීය චරිතය සපයා කියන්නට හැකි වේ ද, මේ ද සුවච්ඡාචය කරන ධර්මයෙකි.

30. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ගුණමකු නො වූයේ සුගුහ්‍ය නැත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ ගුණමකු නො වූයේ සුගුහ්‍ය නැත්තේ වේ ද, මේ ද සුවච්ඡාචය කරන ධර්මයෙකි.

31. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ ඊෂ්ඨා නො කරන සුලු වූයේ මසුරු නැත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ ඊෂ්ඨා නො කරන සුලු වූයේ මසුරු නැත්තේ වේ ද, මේ ද සුවච්ඡාචය කරන ධර්මයෙකි.

32. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ කෙරොටික නො වූයේ මායා නැත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ කෙරොටික නො වූයේ මායා නැත්තේ වේ ද, මේ ද සුවච්ඡාචය කරන ධර්මයෙකි.

33. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ තදබැව් නැත්තේ අභික මාන නැත්තේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙකින් මහණ තදබැව් නැත්තේ අභික මාන නැත්තේ වේ ද, මේ ද සුවච්ඡාචය කරන ධර්මයෙකි.

34. පුත්‍ර ව පරං ආවුසො භික්ඛු අසඤ්චිපරමාසී හොති අනාධාන-
ගාති සුප්පට්ඨිස්සගති. යම්පාවුසො භික්ඛු අසඤ්චිපරමාසී හොති
අනාධානනාති සුප්පට්ඨිස්සගති, අයම්පි ධම්මො සොචචස්සකරණො

ඉමෙ ප්‍රිච්චන්තාවුසො සොචචස්සකරණො ධම්මො.

35. තත්‍රාවුසො භික්ඛුතා අත්තනාව අත්තනං එවං අනුමිනිතබ්බං:¹
“යො ඛවායං පුග්ගලො පාපිච්ඡෙත්ථා පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො,
අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො. අහඤ්ඤව ඛො පනස්සං
පාපිච්ඡෙත්ථා පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො, අහමපස්සං² පරෙසං අප්පියො
අමනාපො”ති. එවං ජාතනෙතනාවුසො භික්ඛුතා න පාපිච්ඡෙත්ථා හවිස්සාමි
න පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතොති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

36. “යො ඛවායං පුග්ගලො අත්තුක්කංසකො පරවමති, අයං මෙ
පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො. අහඤ්ඤව ඛො පනස්සං අත්තුක්කං-
සකො පරවමති, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති. එවං
ජාතනෙතනාවුසො භික්ඛුතා ‘අත්තුක්කංසකො හවිස්සාමි අපරවමති’ ති
විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

37. “යො ඛවායං පුග්ගලො කොධනො කොධාභිභූතො, අයං මෙ
පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො. අහඤ්ඤව ඛො පනස්සං කොධනො
කොධාභිභූතො, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති එවං ජාන-
නෙතනාවුසො භික්ඛුතා, න කොධනො හවිස්සාමි න කොධාභිභූතො’ති
විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

38. “යො ඛවායං පුග්ගලො කොධනො කොධහෙතු උප්පනාති, අයං
මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො. අහඤ්ඤව ඛො පනස්සං කොධනො
කොධහෙතු උප්පනාති, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති එවං
ජාතනෙතනාවුසො භික්ඛුතා ‘න කොධනො හවිස්සාමි න කොධහෙතු
උප්පනාති’ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

39. “යො ඛවායං පුග්ගලො කොධනො කොධහෙතු අභිසංඛිති, අයං
මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො. අහඤ්ඤව ඛො පනස්සං කොධනො
කොධහෙතු අභිසංඛිති, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති එවං
ජාතනෙතනාවුසො භික්ඛුතා ‘න කොධනො හවිස්සාමි න කොධහෙතු
අභිසංඛිති’ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

34. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණ සචකිය දෘෂ්ටිය පරාමර්ශිතය නොකරන්නේ, එය ම දැකී කොට නොගන්නේ, සුවසේ බැහැර කිරීමට හැකි වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, යම් හෙයකින් මහණ සචකිය දෘෂ්ටිය පරාමර්ශිතය නොකරන්නේ, එය දැකී කොට නොගන්නේ, සුවසේ බැහැර කිරීමට හැකි වූයේ චේද, මේද සුවචනාවය කරන බවයි.

ඇවැත්ති, මොහු (කොළය) සුවචනාවය කරන බවයෝ සි කියනු ලැබෙත්.

35. ඇවැත්ති, මේ සොළොස් වැදූරුම් බවයි. මහණහු විසින් තමා ම තමා මෙසේ කුලනා කටයුතුයි: (සසද නිර්ණය කටයුතුයි:) “යම් මේ පුද්ගලයෙක් පාපෙව්ණ ඇත්තේ ලාමක ඉව්ණවත්තේ වශයට ගියේ මේද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. ඉදින් මමත් පාපෙව්ණ ඇත්තෙමි, ලාමක ඉව්ණවත්තේ වශයට ගියෙමි නම්, මමත් අනුන්ට අප්‍රිය වන්නෙමි. අමනාප වන්නෙමි” යි ඇවැත්ති, මෙසේ දන්නාවූ මහණහු විසින් “පාපෙව්ණ නැත්තෙමි ලාමක ඉව්ණවත්තේ වශයට නොගියෙමි වන්නෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

36. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි තමා හුවා දක්නේ පරා හෙළා දක්නේ චේද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් තමා හුවා දක්නෙමි, පරා හෙළා දක්නෙමි වන්නෙමි නම්, මම ද අනුන්ට අප්‍රිය වූයෙමි, අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්ති, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “තමා හුවා නොදක්නෙමි, පරා හෙළා නොදක්නෙමි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

37. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි ක්‍රොධ කරනසුලු වූයේ ක්‍රොධයෙන් මඛනා ලද්දේ මේද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. ඉදින් මමත් ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි, ක්‍රොධයෙන් මඛනා ලද්දෙමි වෙමි නම්, මම ද අනුන්ට අප්‍රිය වූයෙමි, අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්ති, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “ක්‍රොධ නොකරන සුල්ලෙමි ක්‍රොධයෙන් නොමඛනා ලද්දෙමි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

38. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි ක්‍රොධ කරනසුලු වූයේ, ක්‍රොධ හෙතු කොට බඳුවෙර ඇත්තේ මේද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි ක්‍රොධය හෙතු කොට බඳුවෙර ඇත්තෙමි වෙමි නම්, මම ද අනුන්ට අප්‍රිය වූයෙමි, අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්ති, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “ක්‍රොධ නොකරන සුල්ලෙමි ක්‍රොධය හෙතු කොට බඳුවෙර නැත්තෙමි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

39. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි ක්‍රොධ කරනසුලු වූයේ ක්‍රොධය හෙතු කොට ගැටෙනසුලු වූයේ මේද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මම ද ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි වෙමි නම්, මමත් අනුන්ට අප්‍රිය වූයෙමි, අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්ති, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “ක්‍රොධ නොකරන සුල්ලෙමි, ක්‍රොධය හෙතු කොට නොගැටෙන සුල්ලෙමි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

40. “යො බව්ඨං පුග්ගලො කොධනො කොධසාමනනා වාචං නිව්ඡාරෙනා, අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චච බො පනස්සං කොධනො කොධසාමනනා වාචං නිව්ඡාරෙනා, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙතනාටුසො භික්ඛුනා “න කොධනො හපිස්සාමි, න කොධසාමනනා වාචං නිව්ඡාරෙස්සාමි”ති විතතං උප්පාදෙනබ්බං.

41. “යො බව්ඨං පුග්ගලො චුදිතො වොදකෙන පටිප්ථරතී, අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චච බො පන චුදිතො වොදකෙන වොදකං පටිප්ථරෙය්‍යං, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙතනාටුසො භික්ඛුනා “චුදිතො වොදකෙන වොදකං න පටිප්ථරිස්සාමි”ති විතතං උප්පාදෙනබ්බං.

42. “යො බව්ඨං පුග්ගලො චුදිතො වොදකෙන වොදකං අපසාදෙති, අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චච බො පන චුදිතො වොදකෙන වොදකං අපසාදෙය්‍යං, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙතනාටුසො භික්ඛුනා “චුදිතො වොදකෙන වොදකං න අපසාදෙස්සාමි”ති විතතං උප්පාදෙනබ්බං.

43. “යො බව්ඨං පුග්ගලො චුදිතො වොදකෙන වොදකස්ස පච්චාරෙපෙති, අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චච බො පන චුදිතො වොදකෙන වොදකස්ස පච්චාරෙපෙය්‍යං, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙතනාටුසො භික්ඛුනා “චුදිතො වොදකෙන වොදකස්ස න පච්චාරෙපෙස්සාමි”ති විතතං උප්පාදෙනබ්බං.

44. “යො බව්ඨං පුග්ගලො චුදිතො වොදකෙන අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිචරතී, බහිද්ධා කථං අපනාමෙති, කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාතුකරොති, අයං මෙ පුග්ගලො අප්පියො අමනාපො; අහඤ්චච බො පන චුදිතො වොදකෙන අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිචරෙය්‍යං බහිද්ධා කථං අපනාමෙය්‍යං කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාතුකරෙය්‍යං, අහමපස්සං පරෙසං අප්පියො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙතනාටුසො භික්ඛුනා “චුදිතො වොදකෙන න අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිචරිස්සාමි. න බහිද්ධා කථං අපනාමෙස්සාමි. න කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාතුකරිස්සාමි”ති විතතං උප්පාදෙනබ්බං.

40. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි ක්‍රොධ කරනු ලැබූ වූයේ ක්‍රොධයට ලං කොට වචන නිකුත් කරන්නේ වේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. ඉදින් මමත් ක්‍රොධ කරනු ලැබූ වූයේ ක්‍රොධයට ලං කොට වචන නිකුත් කරන්නෙමි වෙමි නම්, මම ද අනුන්ට අප්‍රිය වූයේම අමනාප වූයේම වෙමි” යි. ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “ක්‍රොධ නො කරන සුද්දේම වෙමි. ක්‍රොධයට ලං කොට වචන නො නිකුත් කරමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

41. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ වොදකයාට පටහැනි ව සිටී ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. ඉදින් මමත් වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේම වොදකයාට පටහැනි ව සිටින්නෙමි නම්, මම ද අනුන්ට අප්‍රිය වූයේම, අමනාප වූයේම වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේම වොදකයාට නො පටහැනි ව සිටින්නෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

42. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ වොදකයා ගරුනා ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේම වොදකයා ගරුනම් නම් “මම ද අනුන්ට අප්‍රිය වූයේම, අමනාප වූයේම වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “වොදනා කරන ලද්දේම වොදකයාට නො ගරුනම්” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

43. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ වොදකයාට පෙරලා වොදනා කෙරේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. ඉදින් මමත් වොදකයාට පෙරලා වොදනා කරන්නෙමි නම්, මම ද අනුන්ට අප්‍රිය වූයේම වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේම වොදකයාට පෙරලා වොදනා නො කරමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

44. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙක වසා ද, බැහැරට කථාව නකු කෙරේ ද, කොපයන් දෝෂයන් අප්‍රීතියන් පහල කෙරේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි ඉදින් මමත් වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේම, අනෙකෙකින් අනෙක වසමි නම්, බැහැරට කථාව නකු කරමි නම්, කොපයන් දෝෂයන් අප්‍රීතියන් පහල කෙරෙමි නම්, මම ද අනුන්ට අප්‍රිය වූයේම, අමනාප වූයේම වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේම, අනෙකෙකින් අනෙක නො වසමි. බැහැරට කථාව නකු නො කරමි. කොපයන් දෝෂයන් අප්‍රීතියන් පහල නො කරමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

45. “යො ඛවායං පුග්ගලො චුද්දිතො වොදකෙන අපදානෙ න සමපායති, අයං මෙ පුග්ගලො අපට්ඨො අමනාපො. අභඤ්චො ඛො පන චුද්දිතො වොදකෙන අපදානෙ න සමපායෙය්‍යං, අභමපස්සං පරෙසං අපට්ඨො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙතනාටුසො භික්ඛුතා “චුද්දිතො වොදකෙන අපදානෙ සමපායිස්සාමි”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

46. “යො ඛවායං පුග්ගලො මිකති පලාසි, අයං මෙ පුග්ගලො අපට්ඨො අමනාපො; අභඤ්චො ඛො පනස්සං මකති පලාසි, අභමපස්සං පරෙසං අපට්ඨො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙතනාටුසො භික්ඛුතා “අමකති භවිස්සාමි අපලාසි”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

47. “යො ඛවායං පුග්ගලො ඉස්සුකි මච්ඡරි, අයං මෙ පුග්ගලො අපට්ඨො අමනාපො; අභඤ්චො ඛො පනස්සං ඉස්සුකි මච්ඡරි, අභමපස්සං පරෙසං අපට්ඨො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙතනාටුසො භික්ඛුතා “අතිස්සුකි භවිස්සාමි අමච්ඡරි”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

48. “යො ඛවායං පුග්ගලො සඬො මායාපී, අයං මෙ පුග්ගලො අපට්ඨො අමනාපො. අභඤ්චො ඛො පනස්සං සඬො මායාපී අභමපස්සං පරෙසං අපට්ඨො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙතනාටුසො භික්ඛුතා “අසඬො භවිස්සාමි අමායාපී”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

49. “යො ඛවායං පුග්ගලො ඵඤ්ඤා අතිමානී, අයං මෙ පුග්ගලො අපට්ඨො අමනාපො. අභඤ්චො ඛො පනස්සං ඵඤ්ඤා අතිමානී, අභමපස්සං පරෙසං අපට්ඨො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙතනාටුසො භික්ඛුතා “අඤ්ඤා භවිස්සාමි අනාතිමානී”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

50. “යො ඛවායං පුග්ගලො සඤ්චිට්ඨමාසී ආබානගාති දුප්පට්ඨිකිස්සගති, අයං මෙ පුග්ගලො අපට්ඨො අමනාපො. අභඤ්චො ඛො පනස්සං සඤ්චිට්ඨමාසී ආබානගාති දුප්පට්ඨිකිස්සගති, අභමපස්සං පරෙසං අපට්ඨො අමනාපො”ති එවං ජාතනෙතනාටුසො භික්ඛුතා “අසඤ්චිට්ඨමාසී භවිස්සාමි අනාබානගාති දුප්පට්ඨිකිස්සගති”ති විතතං උප්පාදෙතබ්බං.

45. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දේ සාකික වර්ත විෂයෙහි සපයා කියන්නට නො හැකි වේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දෙම්, සාකික වර්ත විෂයෙහි සපයා කියන්නට නො හැක්කෙම් නම්, මම ද අනුතට අප්‍රිය වූයෙම් අමනාප වූයෙම් වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දෙම්, සාකික වර්ත විෂයෙහි සපයා කියමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

46. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි ගුණ මකන්නේ යුගග්‍රාහ ඇත්තේ වේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් ගුණ මකන්නෙමි යුගග්‍රාහ ඇත්තෙමි වෙමි නම්, මම ද අනුතට අප්‍රිය වූයෙමි, අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “ගුණ නො මකන්නෙමි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

47. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි ඊෂ්ඨා කරන්නේ මසුරු බැව් ඇත්තේ වේ ද, මට මේ පුද්ගල අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් ඊෂ්ඨා කරන්නෙමි, මසුරු බැව් ඇත්තෙමි වෙමි නම්, මම ද අනුතට අප්‍රිය වූයෙමි අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “ඊෂ්ඨා නො කරන්නෙමි, නො මසුරු බැව් ඇත්තෙමි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

48. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි කෙකුර්වක වූයේ මායා ඇත්තේ වේ ද, මට මේ පුද්ගල අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් කෙකුර්වක වූයෙමි, මායා ඇත්තෙමි වෙමි නම්, මම ද අනුතට අප්‍රිය වූයෙමි, අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “කෙකුර්වක නො වූයෙමි, මායා නැත්තෙමි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

49. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි තදබැව් ඇත්තේ අධිකමාන ඇත්තේ වේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් තදබැව් ඇත්තෙමි, අධිකමාන ඇත්තෙමි වෙමි නම්, මම ද අනුතට අප්‍රිය වූයෙමි අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “තො තදබැව් ඇත්තෙමි අධිකමාන නැත්තෙමි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

50. “යම් මේ පුද්ගලයෙක් වනාහි සාකික දූෂ්ටය පරාමශීතය කරන්නේ, එය ම දැඩි කොට ගන්නේ, බැහැර කිරීමට නො හැකි වූයේ වේ ද, මේ පුද්ගල මට අප්‍රිය වෙයි. අමනාප වෙයි. ඉදින් මමත් සාකික දූෂ්ටය පරාමශීතය කරන්නෙමි, එය ම දැඩි කොට ගන්නෙමි බැහැර කිරීමට නො හැකි වූයෙමි වෙමි නම්, මම ද අනුතට අප්‍රිය වූයෙමි අමනාප වූයෙමි වෙමි” යි ඇවැත්නි, මෙසේ දන්නා මහණහු විසින් “සාකික දූෂ්ටය පරාමශීතය නො කරන්නෙමි, එය ම දැඩි කොට නො ගන්නෙමි, සුවසේ බැහැර කිරීමට හැකි වෙමි” යි සිත ඉපදවිය යුතු ය.

51. තත්‍රාද්‍රිසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තනානං ඵලං පච්චවේක්ඛිතබ්බං: “කිනන්‍රු බොමහි පාපිචේන්‍ර පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො”¹ති. සචෙ ආද්‍රිසො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානාති: “පාපිචේන්‍ර බොමහි පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො”ති. තෙනාද්‍රිසො භික්ඛුනා තෙසං සෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාද්‍රිසො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානාති: “න බොමහි පාපිචේන්‍ර න පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතො”ති, තෙනාද්‍රිසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිනිපාමොජේන්‍ර විභාවබ්බං අහොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

52. පුන ව පරං ආද්‍රිසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තනානං ඵලං පච්චවේක්ඛිතබ්බං: “කිනන්‍රු බොමහි අත්තකක්ඛංසකො පරවමහි”ති. සචෙ ආද්‍රිසො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානාති: “අත්තකක්ඛංසකො බොමහි පරවමහි”ති. තෙනාද්‍රිසො භික්ඛුනා තෙසං සෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාද්‍රිසො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානාති: “අත්තකක්ඛංසකො බොමහි අපරවමහි”ති, තෙනාද්‍රිසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිනිපාමොජේන්‍ර විභාවබ්බං අහොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

53. පුන ව පරං ආද්‍රිසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තනානං ඵලං පච්චවේක්ඛිතබ්බං: “කිනන්‍රු බොමහි කොධනො කොධාහිභුතො”ති. සචෙ ආද්‍රිසො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානාති: “කොධනො බොමහි කොධාහිභුතො”ති. තෙනාද්‍රිසො භික්ඛුනා තෙසං සෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාද්‍රිසො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානාති: න බොමහි කොධනො න කොධාහිභුතො”¹ති, තෙනාද්‍රිසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිනිපාමොජේන්‍ර විභාවබ්බං අහොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

54. පුන ව පරං ආද්‍රිසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තනානං ඵලං පච්චවේක්ඛිතබ්බං: “කිනන්‍රු බොමහි කොධනො කොධහෙතු උපනාති”ති. සචෙ ආද්‍රිසො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානාති: “කොධනො බොමහි කොධහෙතු උපනාති”ති. තෙනාද්‍රිසො භික්ඛුනා තෙසං සෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාද්‍රිසො භික්ඛු පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානාති: “න බොමහි කොධනො න කොධහෙතු උපනාති”ති, තෙනාද්‍රිසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිනිපාමොජේන්‍ර විභාවබ්බං අහොරත්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

1. න බොමහි කොධනො කොධාහිභුතොති, සිවු. මජ්ඣං.

51. ඇවැත්ති, එහි ලා මහණහු විසින් “කිම, මම පාපෙව්ණ ඇත්තෙමි වෙමි ද, ලාමක ඉව්ණුවන්ගේ වශයට ගියෙමි වෙමි ද” යි මෙසේ තමා විසින් ම තමා ගැන නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “පාපෙව්ණ ඇත්තෙමි, ලාමක ඉව්ණුවන්ගේ වශයට ගියෙමි වෙමි” යි මෙසේ දැනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුසල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම පාපෙව්ණ ඇත්තෙමි නො වෙමි. ලාමක ඉව්ණුවන්ගේ වශයට නො ගියෙමි වෙමි” යි මෙසේ දැනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුසලධර්මයෙහි දවරු හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

52. තවද, අනෙකෙක් වෙයි ඇවැත්ති, මහණහු විසින් “කිම, මම තමා හුවා දක්තෙමි, පරු හෙලා දක්තෙමි වෙමි” ද යි මෙසේ තමා විසින් ම තමා ගැන නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “තමා හුවා දක්තෙමි, පරු හෙලා දක්තෙමි වෙමි” යි මෙසේ දැනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුසලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “තමා හුවා නො දක්තෙමි, පරා හෙලා නො දක්තෙමි වෙමි” යි මෙසේ දැනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුසලධර්මයෙහි දවරු හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

53. තවද, අනෙකෙක් වෙයි ඇවැත්ති, මහණහු විසින් “කිම, මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි, ක්‍රොධයෙන් මඛනා ලද්දෙමි වෙමි” ද යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි, ක්‍රොධයෙන් මඛනා ලද්දෙමි වෙමි” යි මෙසේ දැනී නම්, ඇවැත්ති, එ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුසලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි, ක්‍රොධයෙන් මඛනා ලද්දෙමි නො වෙමි” යි මෙසේ දැනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුසලධර්මයෙහි දවරු හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

54. තවද, අනෙකෙක් වෙයි ඇවැත්ති, මහණහු විසින් “කිම, මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි, ක්‍රොධය හෙතු කොට බඳුවෙර ඇත්තෙමි, වෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි, ක්‍රොධය හෙතු කොට බඳුවෙර ඇත්තෙමි වෙමි” යි මෙසේ දැනී නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුසල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි නො වෙමි. ක්‍රොධය හෙතු කොට බඳුවෙර ඇත්තෙමි නො වෙමි” යි මෙසේ දැනී ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුසලධර්මයෙහි දවරු හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

55. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චලෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි කොධනො අභිසංඛිති” ති, සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චලෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “කොධනො බොමහි කොධගෙනු අභිසංඛිති” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපඤානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං, සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චලෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “න බොමහි කොධනො න කොධගෙනු අභිසංඛිති” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිනිපාමොජ්ජන විහාතබ්බං අභොරතනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

56. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චලෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි කොධනො කොධසාමන්තා වාචං නිවජ්ජරෙතා” ති, සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චලෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “කොධනො බොමහි කොධසාමන්තා වාචං නිවජ්ජරෙතා” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපඤානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං, සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චලෙක්ඛමානො එවං ජානාති “න බොමහි කොධනො න කොධසාමන්තා වාචං නිවජ්ජරෙතා” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිනිපාමොජ්ජන විහාතබ්බං අභොරතනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

57. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චලෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි චුදිතො වොදකෙන වොදකං පටිපජ්ජරිමි” ති, සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චලෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුදිතො බොමහි වොදකෙන වොදකං පටිපජ්ජරිමි” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපඤානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං, සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චලෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුදිතො බොමහි වොදකෙන වොදකං න පටිපජ්ජරිමි” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිනිපාමොජ්ජන විහාතබ්බං අභොරතනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

58. පුත ව පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චලෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි චුදිතො වොදකෙන වොදකං අපසාදෙමි” ති, සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චලෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුදිතො බොමහි වොදකෙන වොදකං අපසාදෙමි” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපඤානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතබ්බං, සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චලෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “චුදිතො බොමහි වොදකෙන වොදකං න අපසාදෙමි” ති, තෙනාවුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිනිපාමොජ්ජන විහාතබ්බං අභොරතනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

55. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණහු විසින් “කිම, මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි, ක්‍රොධය හෙතු කොට ගැටෙන්නෙමි වෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි වෙමි. ක්‍රොධය හෙතු කොට ගැටෙන්නෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්නි, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රත්‍යාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි නොවෙමි. ක්‍රොධය හෙතු කොට නො ගැටෙන්නෙමි වෙමි” යි ඉදින් මෙසේ දනී ද, ඇවැත්නි, එ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීති-ප්‍රාමොද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

56. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණහු විසින් “කිම, මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි, ක්‍රොධයට ලං කොට වචන නිකුත් කරන්නෙමි වෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි, ක්‍රොධයට ලං කොට වචන නිකුත් කරන්නෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී නම් ඇවැත්නි, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රත්‍යාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ක්‍රොධ කරන සුල්ලෙමි නො වෙමි. ක්‍රොධයට ලං කොට වචන නිකුත් කරන්නෙමි නො වෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්නි, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමොද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

57. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණහු විසින් “කිම, මම වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දෙමි, වොදකයාට පටහැනි ව සිටිමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දෙමි, වොදකයාට පටහැනි ව සිටිමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්නි, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රත්‍යාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දෙමි, වොදකයාට පටහැනි ව නො සිටිමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්නි, ඒ මහණහු විසින් එ ප්‍රීතිප්‍රාමොද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

58. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණහු විසින් “කිම මම වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දෙමි, වොදකයා ගරහමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දෙමි, වොදකයා ගරහමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්නි, එ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රත්‍යාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වොදකයා විසින් වොදනා කරන ලද්දෙමි, වොදකයා නො ගරහමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්නි, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමොද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

59. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛූනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්චවෙකඛිතඛං: “කීනනු බොමහි වුදිතො වොදකෙන වොදකස්ස පච්චාරොපෙමි”ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙකඛමානො එවං ජානාති: “වුදිතො බොමහි වොදකෙන වොදකස්ස පච්චාරොපෙමි” ති, තෙනාවුසො භික්ඛූනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතඛං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙකඛමානො එවං ජානාති: “වුදිතො බොමහි වොදකෙන වොදකස්ස න පච්චාරොපෙමි” ති, තෙනාවුසො භික්ඛූනා තෙනෙව පිතිපාමොජ්ජන විහාතඛං අහොරත්තානුසිකඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

60 පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛූනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්ච-
වෙකඛිතඛං: “කීනනු බොමහි වුදිතො වොදකෙන අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරුමි, බහිද්ධා කථං අපනාමෙමි, කොපඤ්ච දෙසඤ්ච අස්සච්චයඤ්ච පාතුකරොමි”ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙකඛමානො එවං ජානාති: “වුදිතො බොමහි වොදකෙන අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරුමි, බහිද්ධා කථං අපනාමෙමි, කොපඤ්ච දෙසඤ්ච අස්සච්චයඤ්ච පාතුකරොමි” ති, තෙනාවුසො භික්ඛූනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතඛං. සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙකඛමානො එවං ජානාති: “වුදිතො බොමහි වොදකෙන න අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරුමි. න බහිද්ධා කථං අපනාමෙමි. න කොපඤ්ච දෙසඤ්ච අස්සච්චයඤ්ච පාතුකරොමි” ති, තෙනාවුසො භික්ඛූනා තෙනෙව පිතිපාමොජ්ජන විහාතඛං අහොරත්තානුසිකඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

61. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛූනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්ච-
වෙකඛිතඛං: “කීනනු බොමහි වුදිතො වොදකෙන අපදනෙ න සමපායාමි”ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවෙකඛමානො එවං ජානාති: “වුදිතො බොමහි වොදකෙන අපදනෙ න සමපායාමි” ති, තෙනාවුසො භික්ඛූනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායමිතඛං, සචෙ පනාවුසො භික්ඛු පච්චවෙකඛමානො එවං ජානාති: “වුදිතො බොමහි වොදකෙන අපදනෙ සමපායාමි” ති, තෙනාවුසො භික්ඛූනා තෙනෙව පිතිපාමොජ්ජන විහාතඛං අහොරත්තානුසිකඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

59. තව ද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණනු විසින් “කිම, මම වොදකයාට පෙරළා වොදනා කෙරෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වොදකයා විසින් වොදනා කරන ලද්දෙමි, වොදකයාට පෙරළා වොදනා කරමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්නි, ඒ මහණනු විසින් ඒ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වොදකයා විසින් වොදනා කරන ලද්දෙමි, වොදකයාට පෙරළා වොදනා නො කෙරෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්නි, ඒ මහණනු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමොද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවර් හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

60. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණනු විසින් “කිම, මම වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දෙමි, අනෙකෙකින් අනෙක වසම් ද, බැහැරට කථාව නතු කෙරෙමි ද, කොපයන් දෝෂයන් අප්‍රීතියන් පහළ කෙරෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වොදකයා විසින් වොදනා කරන ලද්දෙමි, අනෙකෙකින් අනෙක වසම්. බැහැරට කථාව නතු කෙරෙමි. කොපයන් දෝෂයන් අප්‍රීතියන් පහළ කරමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්නි, ඒ මහණනු විසින් ඒ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දෙමි, අනෙකෙකින් අනෙක, නො වසම්. බැහැරට කථාව නතු නො කරමි. කොපයන් දෝෂයන් අප්‍රීතියන් පහළ නො කෙරෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්නි, ඒ මහණනු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමොද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවර් හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

61. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්නි, මහණනු විසින් “කිම මම වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දෙමි, සවකිය වර්ත විෂයෙහි සපයා නියන්නට නො හැක්කෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දෙමි, සවකිය වර්ත විෂයෙහි සපයා නියන්නට නො හැක්කෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනී නම්, ඇවැත්නි, ඒ මහණනු විසින් ඒ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්නි, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම වොදකයකු විසින් වොදනා කරන ලද්දෙමි, සවකිය වර්ත විෂයෙහි සපයා නියන්නට හැක්කෙමි” යි මෙසේ දනී ද, ඇවැත්නි, ඒ මහණනු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමොද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවර් හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

62. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්ච-
චෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි මෙක්ඛි උළාසී”ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු
පච්චචෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “මෙක්ඛි බොමහි උළාසී”ති, තෙනාටුසො
භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය
වායමිතබ්බං. සචෙ පනාටුසො භික්ඛු පච්චචෙක්ඛමානො එවං ජානාති:
“අමෙක්ඛි බොමහි අඋළාසී”ති, තෙනාටුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමො-
ජේජන විහාතබ්බං අභොරහනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

63. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං පච්ච-
චෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි ඉසුසුකි මච්ඡරී”ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු
පච්චචෙක්ඛමානො එවං ජානාති “ඉසුසුකි බොමහි මච්ඡරී”ති, තෙනාටුසො
භික්ඛුනා තෙසංයෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය
වායමිතබ්බං. සචෙ පනාටුසො භික්ඛු පච්චචෙක්ඛමානො එවං ජානාති:
“අතිසුසුකි බොමහි අමච්ඡරී”ති, තෙනාටුසො භික්ඛුනා තෙනෙව
පිතිපාමොජේජන විහාතබ්බං අභොරහනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

64. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං
පච්චචෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි සංඛා මාය.වී”ති. සචෙ ආවුසො
භික්ඛු පච්චචෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “සංඛො බොමහි මාය.වී”ති,
තෙනාටුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං
පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාටුසො භික්ඛු පච්චචෙක්ඛමානො එවං
ජානාති: “අසංඛො බොමහි අමායාවී”ති, තෙනාටුසො භික්ඛුනා තෙනෙව
පිතිපාමොජේජන විහාතබ්බං අභොරහනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

65. පුන ච පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං එවං
පච්චචෙක්ඛිතබ්බං: “කිනන්තු බොමහි ඵද්ධො අනිමානීති. සචෙ ආවුසො
භික්ඛු පච්චචෙක්ඛමානො එවං ජානාති: “ඵද්ධො බොමහි අනිමානී”ති,
තෙනාටුසො භික්ඛුනා තෙසං යෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං
පහානාය වායමිතබ්බං. සචෙ පනාටුසො භික්ඛු පච්චචෙක්ඛමානො එවං
ජානාති: “අඤ්ඤො බොමහි අනනිමානී”ති, තෙනාටුසො භික්ඛුනා
තෙනෙව පිතිපාමොජේජන විහාතබ්බං අභොරහනානුසික්ඛිතා කුසලෙසු
ධම්මෙසු.

62. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණහු විසින් “කිම, මම භුණු මකන්නෙමි, සුගමාහ ඇත්තෙමි වෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම භුණු මකන්නෙමි, සුගමාහ ඇත්තෙමි වෙමි” යි දනි නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම භුණු මකන්නෙමි, සුගමාහ ඇත්තෙමි නො වෙමි” යි මෙසේ දනි ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

63. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණහු විසින් “කිම, මම ජ්‍යෙෂ්ඨ ඇත්තෙමි, මසුරුබැව් ඇත්තෙමි වෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ජ්‍යෙෂ්ඨ ඇත්තෙමි, මසුරුබැව් ඇත්තෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනි නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම ජ්‍යෙෂ්ඨ ඇත්තෙමි නො වෙමි. මසුරුබැව් ඇත්තෙමි නො වෙමි” යි මෙසේ දනි ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

64. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණහු විසින් “කිම, මම කෙරුපිකයෙමි, මායා ඇත්තෙමි වෙමි” ද යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම කෙරුපිකයෙමි, මායා ඇත්තෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනි නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම කෙරුපික වූයෙමි, මායා ඇත්තෙමි නො වෙමි” යි මෙසේ දනි ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

65. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණහු විසින් “කිම, මම තදබැව් ඇත්තෙමි, අධිකමාන ඇත්තෙමි වෙමි ද” යි තමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම තදබැව් ඇත්තෙමි වෙමි. අධිකමාන ඇත්තෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනි නම්, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයම් කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම නො තදබැව් ඇත්තෙමි, අධිකමාන නැත්තෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනි ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවරැ හික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

66. ඥාන ව පරං ආවුසො භික්ඛුනා අත්තනාව අත්තානං ඵලං පච්චවේකඛිතඛං: “කිනඤ්ඤ ඛොමිති සඤ්චිට්ඨපරමාසී ආධානගාති දුප්පටිතිස්සංගි”ති. සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවේකඛමානො ඵලං ජානාති: “සඤ්චිට්ඨපරමාසී ඛොමිති ආධානගාති දුප්පටිතිස්සංගි”ති, තෙනාටුසො භික්ඛුනා තෙසං සෙව පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායග්ගිතඛං. සචෙ පනාටුසො භික්ඛු පච්චවේකඛමානො ඵලං ජානාති: “අසඤ්චිට්ඨපරමාසී ඛොමිති අධානගාති දුප්පටිතිස්සංගි”ති, තෙනාටුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොජේජන විහිතඛං. අභොරන්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

67. සචෙ ආවුසො භික්ඛු පච්චවේකඛමානො සබ්බෙපිමෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ අප්පහිතෙ අත්තති සමනුපස්සති, තෙනාටුසො භික්ඛුනා සබ්බෙසං ඡේයව ඉමෙසං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායග්ගිතඛං. සචෙ පනාටුසො භික්ඛු පච්චවේකඛමානො සබ්බෙපිමෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ පහිතෙ අත්තති සමනුපස්සති, තෙනාටුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොජේජන විහිතඛං. අභොරන්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

68. සෙය්‍යංථාපි ආවුසො ඉථි වා පුරිසො වා දත්තො යුවා මණ්ඩනකජනිකො:¹ ආදුසෙ වා පරිසොදුතෙ අමේඡ වා උද්දතො² සකං මුඛතිත්තනං පච්චවේකඛමානො සචෙ තත් පස්සති රජං වා අභිගණං වා, නසෙසව රජස්ස වා අභිගණස්ස වා පහානාය වායග්ගිති. තොචෙ තත් පස්සති රජං වා අභිගණං වා තෙනෙව අත්තමිතො. භොති: “ලාභාච්ඡ මෙ, පරිසුඛං ච ත මෙ”ති. ඵලමෙව ඛො ආවුසො සචෙ භික්ඛු පච්චවේකඛමානො සබ්බෙපිමෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ අප්පහිතෙ අත්තති සමනුපස්සති, තෙනාටුසො භික්ඛුනා සබ්බෙසං සෙව ඉමෙසං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය වායග්ගිතඛං. සචෙ පනාටුසො භික්ඛු පච්චවේකඛමානො සබ්බෙපිමෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ පහිතෙ අත්තති සමනුපස්සති, තෙනාටුසො භික්ඛුනා තෙනෙව පිතිපාමොජේජන විහිතඛං. අභොරන්තානුසික්ඛිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු.

ඉදමවොවායසවා මහාමොග්ගලානනා. අත්තමතා තෙ භික්ඛු ආයසමතො මහාමොග්ගලානස්ස භාසිතං අභිනන්තති.

අනුමානසුත්තං පඤ්චමං.

1. මණ්ඩනජනිකො, මජ්ඣ.

2. උද්දතො, මජ්ඣ.

66. භව ද, අනෙකෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මහණහු විසින් “මම සමකීය දූෂ්ටය පරමගීනය කරන්නෙමි, එය ම දැඩි කොට ගන්නෙමි දුකසේත් බැහැර කිරීමට නො හැක්කෙමි වෙමි ද” යි නමා විසින් ම තමා ගැන මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම සමකීය දූෂ්ටය පරමගීනය කරන්නෙමි, එය ම දැඩි කොට ගන්නෙමි, දුකසේත් බැහැර කිරීමට නො හැක්කෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනි නමි, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයමි කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ “මම සමකීය දූෂ්ටය පරමගීනය නො කරන්නෙමි, එය ම දැඩි කොට නො ගන්නෙමි, සුවසේ බැහැර කිරීමට හැක්කෙමි වෙමි” යි මෙසේ දනි ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවැරැහික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

67. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ තමා තුළ තො පැහු මේ සියලු ලාමක අකුශල ධර්මයන් දකි ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් මේ සියලු ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ම ප්‍රභාණය පිණිස වැයමි කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ තමා තුළ පැහු මේ සියලු ලාමක අකුශල ධර්මයන් දකි ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවැරැහික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

68. ඇවැත්ති, යම්සේ තරුණ වූ යොදුන් විය ඇති සැරසීම සැහැටි කොට ඇත්තා වූ සමුයක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ පිරිසිදු භාත්පසින් බබලන කාමරතෙක හෝ පහන් දියබදුනෙක හෝ සිය මුවනිමිති බලන්නේ ඉදින් එහි රජස් හෝ හටගත් තලකැලැල් ඇ දෙසක් හෝ දකි ද, එම රජස් හෝ දෙස් හෝ දුරු කිරීම පිණිස වැයමි කෙරේ ද, ඉදින් එහි රජස් හෝ දෙස් හෝ නො දකි නමි, “මට එකානතයෙන් ලාභයෙක, මාගේ මුව පිරිසිදුය” යි එයින් ම සතුටු වේ ද, එසේ ම ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ නුවණින් සලකන්නේ නො පැහු මේ ලාමක අකුශල ධර්මයන් තමා තුළ දකි ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් මේ සියලු ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස වැයමි කළයුතු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් වතාහි මහණ නුවණින් සලකන්නේ තමා තුළ පැහු මේ සියලු ලාමක අකුශල ධර්මයන් දකි ද, ඇවැත්ති, ඒ මහණහු විසින් ඒ ප්‍රීතිප්‍රාමෝද්‍යයෙන් ම කුශලධර්මයෙහි දවැරැහික්මෙන්නකු ව විසිය යුතු ය.

ආයුෂමත් මහාමොද්දාලායායන සමචරයන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. සතුටු වූ ඒ භික්ෂුහු ආයුෂමත් මහාමොද්දාලායායන සමචරයන් වහන්සේගේ දෙශනාව මැනවැ යි පිළිගත්හ.

1. 2. 6.

වෙතොබ්බසුතං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා සාවඤ්ඤං චිත්තං ජෙතවතො අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තඤ්ඤා බො හගවා භික්ඛු අමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු හගවතො පට්ටස්සොත්ථං, හගවා එතදවොච:

2. යස්ස කස්සචි භික්ඛවෙ භික්ඛුතො පඤ්ච වෙතොබ්බා¹ අප්පභිනා, පඤ්ච වෙතස්සො විතිබ්බා² අසමුච්ඡිනා, සො චතිමසමිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුද්ධිං වෙසුලං ආපජ්ජස්සතිති තෙනං ධානං විජ්ජති.

3. කතමස්ස³ පඤ්ච වෙතොබ්බා අප්පභිනා නොනති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්ථර් කබ්බති විචිකිච්ඡති නාතිමුච්චති න සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්ථර් කබ්බති විචිකිච්ඡති නාතිමුච්චති න සමපසීදති, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පබානාය. යස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පබානාය, එවමස්සායං පට්ටමො වෙතොබ්බො අප්පභිනො නොති.

4. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ කබ්බති විචිකිච්ඡති නාතිමුච්චති න සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ කබ්බති විචිකිච්ඡති නාතිමුච්චති න සමපසීදති, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පබානාය. යස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පබානාය, එවමස්සායං දුතියො වෙතොබ්බො අප්පභිනො නොති.

5. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සංඛ්‍යෙ කබ්බති විචිකිච්ඡති නාතිමුච්චති න සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සංඛ්‍යෙ කබ්බති විචිකිච්ඡති නාතිමුච්චති න සමපසීදති, තස්ස විතතං න නමති ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පබානාය. යස්ස විතතං න නමති, ආතප්පාය අනුයොගාය සාතව්වාය පබානාය, එවමස්සායං තතියො වෙතොබ්බො අප්පභිනො නොති.

1. වෙතොබ්බා, යසා.

2. විතිබ්බා, සිමු.

3. කතමස්ස, මජ්ඣං.

1. 2. 6.

වෙනුවෙන් සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැමැත්තුවර සේනවත නම් අනන්තවු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි, සි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු වහන්සැ සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවැන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාල සේක:

2 මහණෙනි, යම් කිසි මහණක්හුගේ සිත්කසල හු පස්දෙන නොපහ වූහ ද, සිත පිළිබඳ බැඳුණු පස්දෙන නො සිදුණහු ද, හෙ එකානනයෙන් මේ ශාසනයෙහි වැඩියට තිරුසියට වෙළුලයට පැමිණෙන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි.

3. ඔහුගේ නො පැහු සිත්කසල හු පස්දෙන කවරහු ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ බුදුන් කෙරෙහි සැක කරයි විවිකිල්ල, කරයි. නිශ්චයට නො පැමිණෙයි. නො පහදයි මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් බුදුන් කෙරෙහි සැක කෙරේ ද, විවිකිල්ල, කෙරේ ද, නිශ්චයට නො පැමිණේ ද, නො පහදී ද, ඒ මහණුන්ගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස නිතර වැර කිරීම පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස නිතර වැර කිරීම පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමේ නම් මෙසේ මොහුගේ මේ පලමුවන සිත් කසල ප්‍රතිණ නො වූයේ වෙයි.

4. තවද, අනෙකක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ ධර්ම කෙරෙහි සැක කරයි. විවිකිල්ල, කරයි. නිශ්චයට නො පැමිණෙයි නො පහදයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් ධර්ම කෙරෙහි සැක කෙරේ ද, විවිකිල්ල, කෙරේ ද, නිශ්චයට නො පැමිණේ ද, නො පහදී ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස නිතර වැර කිරීම පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස නිතර වැර කිරීම පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමේ නම් මෙසේ මොහුගේ මේ දෙවන සිත්කසල ප්‍රතිණ නො වූයේ වෙයි.

5. තවද, අනෙකක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ සංඝස්ථා කෙරෙහි සැක කෙරෙයි. විවිකිල්ල, කෙරෙයි. නිශ්චයට නො පැමිණෙයි. නො පහදයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් සංඝස්ථා කෙරෙහි සැක කෙරේ ද, විවිකිල්ල, කෙරේ ද, නිශ්චයට නො පැමිණේ ද, නො පහදී ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස නිතර වැර කිරීම පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස නිතර වැර කිරීම පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමේ නම්, මෙසේ මොහුගේ මේ තෙවන සිත්කසල ප්‍රතිණ නො වූයේ වෙයි.

6. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සිංහාස කඛති විවිතිවත්ති නාතිමුච්චති න සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සිංහාස කඛති විවිතිවත්ති නාතිමුච්චති න සමපසීදති, තස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතව්වාය පටිභාසාය. යස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතව්වාය පටිභාසාය, ඵවමස්සායං චතුරො වෙනොබ්බෙලො අප්පභින්නො හොති.

7. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුගමචාරිසු කුපින්නො හොති අනත්තමන්නො ආගතචිත්තො බ්ලජානො¹. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුගමචාරිසු කුපින්නො හොති අනත්තමන්නො ආගතචිත්තො බ්ලජානො, තස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතව්වාය පටිභාසාය. යස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතව්වාය පටිභාසාය, ඵවමස්සායං පඤ්ඤා වෙනොබ්බෙලො අප්පභින්නො හොති.

ඉමස්ස² පඤ්ඤා වෙනොබ්බෙලො අප්පභින්නො හොති.

8 කතමස්ස පඤ්ඤා වෙනොබ්බෙලො විනික්ඛා අසමුච්ඡින්නො හොති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ අවිතරාහො හොති අවිගතඡ්ඤෙ³ අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාහො අවිගතතණ්හො. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ අවිතරාහො හොති අවිගතඡ්ඤෙ අවිගතපෙමො අවිගත-
පිපාසො අවිගතපරිලාහො අවිගතතණ්හො, තස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතව්වාය පටිභාසාය. යස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතව්වාය පටිභාසාය, ඵවමස්සායං පඤ්ඤා වෙනොබ්බෙලො අසමුච්ඡින්නො හොති.

9. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ අවිතරාහො හොති අවිගත-
ඡ්ඤෙ අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාහො අවිගතතණ්හො. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ අවිතරාහො හොති අවිගතඡ්ඤෙ අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාහො අවිගතතණ්හො, තස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතව්වාය පටිභාසාය. යස්ස චිත්තං න නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතව්වාය පටිභාසාය, ඵවමස්සායං පඤ්ඤා වෙනොබ්බෙලො අසමුච්ඡින්නො හොති.

1. බ්ලජානො, සසා.

2. ඉමස්ස, මජ්ඣ.

3. අවිගතඡ්ඤෙ, මජ්ඣ.

6. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ ශිෂ්‍යාව කෙරෙහි සැක කෙරෙයි. විවිකිච්ඡා කෙරෙයි. නිශ්චයට නො පැමිණෙයි. නො පහදයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් ශිෂ්‍යාව කෙරෙහි සැක කෙරේ ද, විවිකිච්ඡා කෙරේ ද, නිශ්චයට නො පැමිණේ ද, නො පහදී ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස නිතර වැර කිරීම පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සාතතාය පිණිස පබන් පිණිස නො නැමේ නම්, මෙසේ මොහුගේ සතරවන සිත්කසල ප්‍රතිණ නො වූයේ වෙයි.

7. තවද, අනෙකෙක් වෙයි මහණෙනි, මහණ සබ්බසරාත් කෙරෙහි කිපියේ මුත්සෙෂමනසා විසින් නොගන්වාලද සිත් ඇත්තේ, ගැටුණු සිත් ඇත්තේ, උපත් සිත්කණු ඇත්තේ වෙයි මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් සබ්බසරාත් කෙරෙහි කිපියේ නො සතුව සිත් ඇත්තේ ගැටුණු සිත් ඇත්තේ හටගත් සිත්කණු ඇත්තේ වේද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස නිතර වැර කිරීම පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියා පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමේ නම්, මෙසේ මොහුගේ පස්වන සිත්කසල ප්‍රතිණ නො වූයේ වෙයි.

මොහුගේ සිත පිළිබඳ කසලහු පස්දෙනා ප්‍රතිණ නො වුවාහු වෙත්.

8 ඔහුගේ සිත පිළිබඳ නො සිදුණු බැඳුම් පස්දෙනා කවරහු වෙද්ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ කාමයෙහි නො පහ කළ රහ ඇත්තේ නො පහ කළ සද ඇත්තේ නො පහ කළ ප්‍රෙම ඇත්තේ නො පහ කළ පිපාසා ඇත්තේ නො පහ කළ දූවිලි ඇත්තේ නො පහ කළ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් කාමයෙහි නො පහ කළ රහ ඇත්තේ නො පහ කළ සද ඇත්තේ නො පහ කළ ප්‍රෙම ඇත්තේ නො පහ කළ පිපාසා ඇත්තේ නො පහ කළ දූවිලි ඇත්තේ නො පහ කළ තෘෂ්ණා ඇත්තේ මේ ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියා පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියා පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමේ නම්, මෙසේ මොහුගේ පළමුවන විතතවිනිබ්බස නො සිදුණේ වෙයි.

9. තවද, මහණෙනි, අනෙකෙක් වෙයි. මහණ කසෙහි නො පැහු රහ ඇත්තේ නො පැහු සද ඇත්තේ නො පැහු ප්‍රෙම ඇත්තේ නො පැහු පිපාසා ඇත්තේ නො පැහු දූවිලි ඇත්තේ නො පැහු තෘෂ්ණා ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් කසෙහි නො පැහු රහ ඇත්තේ නො පැහු සද ඇත්තේ නො පැහු ප්‍රෙම ඇත්තේ නො පැහු පිපාසා ඇත්තේ නො පැහු දූවිලි ඇත්තේ නො පැහු තෘෂ්ණා ඇත්තේ මේ ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියා පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස නිතර නිතර වැර කිරීම පිණිස කෙලෙස් දූවිම පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ දෙවන විතතවිනිබ්බස නො සිදුණේ වෙයි.

10. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපෙ අවිතරුණො හොති අවිගත-
ඡන්දො අවිගතපෙමො අවිගත පිපාසො අවිගතපරිලාහො අවිගතකණ්ණො.
යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපෙ අවිතරුණො හොති අවිගතඡන්දො
අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිලාහො අවිගතකණ්ණො, තස්ස
විතතං න නමති ආත්මාය අනුයොගාය සාතච්චාය පඨානාය. යස්ස විතතං
න නමති ආත්මාය අනුයොගාය සාතච්චාය පඨානාය, එවමස්සායං තතියො
වේතසො විනිබ්බො අසමුච්ඡින්නො හොති.

11. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු යාවදත්ථං උදරාවදෙනං භුඤ්ජන්තා
සෙත්ථස්සං පස්සස්සං¹ මිඛස්සං අනුසුභන්තා ටිතරති යො සො
භික්ඛවෙ භික්ඛු යාවදත්ථං උදරාවදෙනං භුඤ්ජන්තා සෙත්ථස්සං පස්සස්සං
මිඛස්සං අනුසුභන්තා ටිතරති, තස්ස විතතං න නමති ආත්මාය
අනුයොගාය සාතච්චාය පඨානාය යස්ස විතතං න නමති ආත්මාය
අනුයොගාය සාතච්චාය පඨානාය, එවමස්සායං වතුන්තො වේතසො
විනිබ්බො අසමුච්ඡින්නො හොති.

12. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං දෙවතිකායං
පණ්ණාසං බ්‍රහ්මචරියං වරති: ඉමිත්තායං සීලෙන වා වතෙන වා
තපෙන වා බ්‍රහ්මචරියෙන වා දෙවො වා හවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරො වාති.
යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං දෙවතිකායං පණ්ණාසං
බ්‍රහ්මචරියං වරති: ඉමිත්තායං සීලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා බ්‍රහ්ම-
චරියෙන වා දෙවො වා හවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරො වාති, තස්ස විතතං න නමති
ආත්මාය අනුයොගාය සාතච්චාය පඨානාය. යස්ස විතතං න නමති
ආත්මාය අනුයොගාය සාතච්චාය පඨානාය, එවමස්සායං පඤ්චමො වේතසො
විනිබ්බො අසමුච්ඡින්නො හොති.

ඉමස්ස පඤ්ච වේතසො විනිබ්බො අසමුච්ඡින්නො හොති.

13. යස්ස කස්සපි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො ඉමෙ පඤ්ච වේතොබ්ලා
අප්පතිනා, ඉමෙ පඤ්ච ජවතසො විනිබ්බො අසමුච්ඡින්නො, සො වතිමසමිං
බම්බිතසෙ වුද්ධිං විරුද්ධිං වෙසුලං ආපජ්ජස්සති තෙන ධානං විජ්ජති.

10. තවද, මහණෙනි, අනෙකෙක් වෙයි. මහණ රූපයෙහි නො පහ කළ රූහ ඇත්තේ නො පහ කළ සද ඇත්තේ නො පහ කළ ප්‍රේම ඇත්තේ නො පහ කළ පිපාසා ඇත්තේ නො පහ කළ දෑවිලි ඇත්තේ නො පහ කළ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් රූපයෙහි නො පහ කළ රූහ ඇත්තේ නො පහ කළ සද ඇත්තේ නො පහ කළ ප්‍රේම ඇත්තේ නො පහ කළ පිපාසා ඇත්තේ නො පහ කළ දෑවිලි ඇත්තේ නො පහ කළ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වේද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සහනක්‍රියා පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සහනක්‍රියා පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ තෙවන විහතවිතිබන්ධය නො සිදුණේ වෙයි.

11. තවද, මහණෙනි, අනෙකෙක් වෙයි. මහණ හම්මතතාක් කුස් පුරා වළඳ සෙසාසුබයෙහි (ඇඳ පටි පහසින් වන සැපයෙහි) පසාසුබයෙහි (පෙරළි පෙරළි හෝනාහට වන පාශ්වසුබයෙහි) භිද්ධසුබයෙහි (නිදීමෙන් වන සැපයෙහි) යෙදුණේ වෙසෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් කැමැතිතාක් කුස් පුරා වළඳ සෙසාසුබයෙහි පසාසුබයෙහි භිද්ධසුබයෙහි සුකතාප්‍රසන්න ව වෙසේ ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සහනක්‍රියා පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සහනක්‍රියා පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ සිදුවන විහතවිතිබන්ධය නො සිදුණේ වෙයි.

12. තවද මහණෙනි, අනෙකෙක් වෙයි. මහණ එක්තරා දෙවතිකායක් පතා මම මේ සීලයෙන් හෝ වනින් හෝ තපසින් හෝ බබ්බරින් හෝ දෙවියෙකිම් හෝ දෙවියන් අතුරෙන් එක්තරා එකෙකිම් හෝ වන්තෙම්' යි බබ්බර පුරයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් එක්තරා දෙවතිකායක් පතා මම මේ සීලයෙන් හෝ වනින් හෝ තපසින් හෝ බබ්බරින් හෝ දෙවියෙකිම් හෝ දෙවියන් අතුරෙන් එක්තරා එකෙකිම් හෝ වන්තෙම්' යි බබ්බර පුරා නම් ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සහනක්‍රියා පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමේ. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සහනක්‍රියා පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නො නැමේ නම් මෙසේ ඔහුගේ මේ පස්වන විහතවිතිබන්ධය නො සිදුණේ වෙයි.

ඔහුගේ මේ විහතවිතිබන්ධයෝ පස් දෙන නො සිදුණාහු වෙයි.

13. මහණෙනි, යම් කිසි මහණක්හුගේ මේ සිත් කසලහු පස්දෙන ප්‍රතිණ නො වූවාහු ද, මේ විහතවිතිබන්ධයෝ පස්දෙන නො සිදුණාහු ද, හෙ එකානන්ධයෙන් මේ ශාසනයෙහි වැඩීමට ද විරුච්ඡට ද වෛපුල්‍යයට ද උප්පිණෙන්නේ ය යන මේ කාරණය පිදුමාන නො වෙයි.

14. යස්ස කස්ස ටි භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පඤ්ඤා වෙතොබ්බො පභිනා, පඤ්ඤා වෙතසො විභිබ්බා සුසමුච්ඡිනා, සො චතිමසමිං ධම්මෙතයෙ වුද්ධිං විරුලිං වෙපුලලං ආපජ්ජස්සගීති ධාතමෙනං විජ්ජති.

15. කතමස්ස පඤ්ඤා වෙතොබ්බො පභිනා නොනති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්ථර් න කඛබති න විචිකිච්ඡති අභිමුච්චති සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්ථර් න කඛබති න විචිකිච්ඡති අභිමුච්චති, සමපසීදති තස්ස විහතං නමති ආතප්පාය අනුසොනාය සාතච්චාය පටානාය. යස්ස විහතං නමති ආතප්පාය අනුසොනාය සාතච්චාය පටානාය, එවමස්සායං පටිමො වෙතොබ්බො පභිනො හොති.

16 පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ න කඛබති න විචිකිච්ඡති අභිමුච්චති සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙ න කඛබති න විචිකිච්ඡති අභිමුච්චති සමපසීදති, තස්ස විහතං නමති ආතප්පාය අනුසොනාය සාතච්චාය පටානාය. යස්ස විහතං නමති ආතප්පාය අනුසොනාය සාතච්චාය පටානාය, එවමස්සායං දුතිසො වෙතොබ්බො පභිනො හොති.

17. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සඤ්ඤා න කඛබති න විචිකිච්ඡති අභිමුච්චති සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සඤ්ඤා න කඛබති න විචිකිච්ඡති අභිමුච්චති සමපසීදති, තස්ස විහතං නමති ආතප්පාය අනුසොනාය සාතච්චාය පටානාය. යස්ස විහතං නමති ආතප්පාය අනුසොනාය සාතච්චාය පටානාය, එවමස්සායං තතිසො වෙතොබ්බො පභිනො හොති.

18. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සිත්තාය න කඛබති න විචිකිච්ඡති අභිමුච්චති සමපසීදති. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සිත්තාය න කඛබති න විචිකිච්ඡති අභිමුච්චති සමපසීදති, තස්ස විහතං නමති ආතප්පාය අනුසොනාය සාතච්චාය පටානාය. යස්ස විහතං නමති ආතප්පාය අනුසොනාය සාතච්චාය පටානාය, එවමස්සායං චතුසො වෙතොබ්බො පභිනො හොති.

14. මහණෙනි, යම් කිසි මහණෙක් වූයේ සිත් කසලෙහි පස් දෙනෙක් ප්‍රතිණ වූවාහු ද, විඤ්චිතියෙක් මොහොතට සිදුණායු ද, හෙ එකානතයෙන් මේ ශාසනයෙහි වැඩිමට ද විරුද්ධයට ද වෛපුලයට ද පැමිණෙන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි.

15. ඔහුගේ කවර නම් සිත් කසලෙහි පස් දෙනෙක් ප්‍රතිණ වූවාහු වෙත් ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ බුදුන් කෙරෙහි සැක නො කෙරෙයි. විචිතිව්ණ නො කෙරෙයි. නිශ්චයට පැමිණෙයි. පහදීයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් බුදුන් කෙරෙහි සැක නො කෙරේ ද, විචිතිව්ණ නො කෙරේ ද, නිශ්චයට පැමිණේ ද, පහදී ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියාව පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නැමේ. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියාව පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ උලච්චන සිත්කසල ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි.

16. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ ධර්මයෙහි සැක නො කෙරෙයි. විචිතිව්ණ නො කෙරෙයි. නිශ්චයට පැමිණෙයි. පහදීයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් ධර්මයෙහි සැක නො කෙරේ ද, විචිතිව්ණ නො කෙරේ ද, නිශ්චයට පැමිණේ ද, පහදී ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියාව පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියාව පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ දෙවන සිත්කසල ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි.

17. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ සංඝයා කෙරෙහි සැක නො කෙරෙයි. විචිතිව්ණ නො කෙරෙයි. නිශ්චයට පැමිණෙයි. පහදීයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් සංඝයා කෙරෙහි සැක නො කෙරේ ද, විචිතිව්ණ නො කෙරේ ද, නිශ්චයට පැමිණේ ද, පහදී ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියාව පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියාව පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ තෙවන සිත්කසල ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි.

18. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ ශික්ෂාව කෙරෙහි සැක නො කෙරෙයි. විචිතිව්ණ නො කෙරෙයි. නිශ්චයට පැමිණෙයි. පහදීයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් ශික්ෂාව කෙරෙහි සැක නො කෙරේ ද, විචිතිව්ණ නො කෙරේ ද, නිශ්චයට පැමිණේ ද, පහදී ද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියාව කිරීම පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුත පුතා යෙදීම පිණිස සතතත්‍රියාව කිරීම පිණිස ප්‍රබන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ සතරවන සිත් කසල ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි.

19. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුත්ථවාරිසු න කුපිතො හොති අනත්මනො අනාහතවිතො අබ්ලජාතො.¹ යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුත්ථවාරිසු න කුපිතො හොති අනත්මනො අනාහතවිතො අබ්ලජාතො, තස්ස විතතං නමති ආත්මාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, යස්ස විතතං නමති ආත්මාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, එවමස්සායං පඤ්චමො වෙනොබ්ලො පභිතො හොති.

ඉමස්ස පඤ්ච වෙනොබ්ලො පභිතො හොති.

20. කතමස්ස පඤ්ච වෙනසො විනිබ්බො සුසමුවජ්ඣනා හොති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ විතරාගො හොති විගතජ්ඣෙ විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාහො විගතතණ්හො, යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ විතරාගො හොති විගතජ්ඣෙ විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාහො විගතතණ්හො, තස්ස විතතං නමති ආත්මාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, යස්ස විතතං නමති ආත්මාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, එවමස්සායං පඨමො වෙනසො විනිබ්බො සුසමුවජ්ඣනා හොති.

21. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ විතරාගො හොති විගතජ්ඣෙ විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාහො විගතතණ්හො, යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමෙ විතරාගො හොති විගතජ්ඣෙ විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාහො විගතතණ්හො, තස්ස විතතං නමති ආත්මාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, යස්ස විතතං නමති ආත්මාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, එවමස්සායං දුතියො වෙනසො විනිබ්බො සුසමුවජ්ඣනා හොති.

22. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපෙ විතරාගො හොති විගතජ්ඣෙ විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාහො විගතතණ්හො, යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපෙ විතරාගො හොති විගතජ්ඣෙ විගතපෙමො විගතපිපාසො විගතපරිලාහො විගතතණ්හො, තස්ස විතතං නමති ආත්මාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, යස්ස විතතං නමති ආත්මාය අනුයොගාය සාතච්චාය පධානාය, එවමස්සායං තතියො වෙනසො විනිබ්බො සුසමුවජ්ඣනා හොති.

1. න අනත්මනො අනාහතවිතො අබ්ලජාතො, මජ්ඣං.
න අනත්මනො න අනාහතවිතො න බ්ලජාතො" ඥා.

19. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ සබ්බසංඝාත් කෙරෙහි නොකිපියේ සතුටු සිත් ඇත්තේ කෙ.පයෙන් නො ගැවුණු සිත් ඇත්තේ හටගත් සිත්කණු නැත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් සබ්බසංඝාත් කෙරෙහි නොකිපියේ සතුටු සිත් ඇත්තේ නොපයෙන් නොගැවුණු සිත් ඇත්තේ හටගත් සිත්කණු නැත්තේ වේද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැරටිණිය එහි පුන පුනායෙදීම පිණිස සහනක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැරටිණිය එහි පුන පුනායෙදීම පිණිස සහනක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ පස්වන සිත්කසල ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි.

ඔහුගේ මේ සිත්කසල පස් දෙන ප්‍රතිණ වූවහු වෙත්.

20. ඔහුගේ කවර නම් විතතවිතිබ්බසෝ පස් දෙනෙක් මොනවට සිදුණෙහු වෙත් ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ කාමයෙහි පහ වූ රාග ඇත්තේ පහ වූ සද ඇත්තේ පහ වූ ප්‍රේම ඇත්තේ පහ වූ පවස් ඇත්තේ පහ වූ දූවිලි ඇත්තේ පහ වූ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් කාමයෙහි පහ වූ රාග ඇත්තේ පහ වූ සද ඇත්තේ පහ වූ ප්‍රේම ඇත්තේ පහ වූ පවස් ඇත්තේ පහ වූ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වේද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැරටිණිය එහි පුන පුනායෙදීම පිණිස සහනක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැරටිණිය එහි පුන පුනායෙදීම පිණිස සහනක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ පලමුවන විතතවිතිබ්බසෝ මොනවට සිදුණේ වෙයි.

21. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ කසෙහි පහ වූ රාග ඇත්තේ පහ වූ සද ඇත්තේ පහ වූ ප්‍රේම ඇත්තේ පහ වූ පවස් ඇත්තේ පහ වූ දූවිලි ඇත්තේ පහ වූ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් කසෙහි පහ වූ රාග ඇත්තේ පහ වූ සද ඇත්තේ පහ වූ ප්‍රේම ඇත්තේ පහ වූ පවස් ඇත්තේ පහ වූ දූවිලි ඇත්තේ පහ වූ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වේද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැරටිණිය එහි පුන පුනායෙදීම පිණිස සහනක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැරටිණිය එහි පුන පුනායෙදීම පිණිස සහනක්‍රියා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ දෙවන විතතවිතිබ්බසෝ මොනවට සිදුණේ වෙයි.

22. තවද, අනෙකෙක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ රූපයෙහි පහ වූ රාග ඇත්තේ පහ වූ සද ඇත්තේ පහ වූ ප්‍රේම ඇත්තේ පහ වූ පවස් ඇත්තේ පහ වූ දූවිලි ඇත්තේ පහ වූ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් රූපයෙහි පහ වූ රාග ඇත්තේ පහ වූ සද ඇත්තේ පහ වූ ප්‍රේම ඇත්තේ පහ වූ පවස් ඇත්තේ පහ වූ දූවිලි ඇත්තේ පහ වූ තෘෂ්ණා ඇත්තේ වේද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැරටිණිය එහි පුන පුනායෙදීම පිණිස සහනක්‍රියා කිරීම පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැරටිණිය එහි පුන පුනායෙදීම පිණිස සහනක්‍රියා කිරීම පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ තුන්වන විතතවිතිබ්බසෝ මොනවට සිදුණේ වෙයි.

23. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු න යාවදන්ථ උදරාවදෙනකං භුඤ්ජේවා සෙය්‍යසුඛං පස්සන්තිං මිඤ්ඤං අනුයුතො විහරන්ති යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු න යාවදන්ථ උදරාවදෙනකං භුඤ්ජේවා සෙය්‍යසුඛං පස්සන්තිං මිඤ්ඤං අනුයුතො විහරන්ති, තස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතව්වාය පටිඤ්ඤාය. යස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතව්වාය පටිඤ්ඤාය, එවමස්සායං චතුර්ථො වෙනසො විනිබ්බො සුසම්මුච්ඡන්තො භොති.

24. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු න අඤ්ඤාතරං දෙවතිකායං පණ්ඩාය ඩුග්ගවරියං චරන්ති: ඉමිනාහං සීලෙන වා චතෙන වා තපෙන වා බ්‍රහ්මචරියෙන වා දෙවො වා භවිස්සාමි දෙවඤ්ඤාතරො වාහි. යො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු න අඤ්ඤාතරං දෙවතිකායං පණ්ඩාය ඩුග්ගවරියං චරන්ති: ඉමිනාහං සීලෙන වා චතෙන වා තපෙන වා බ්‍රහ්මචරියෙන වා දෙවො වා භවිස්සාමි දෙවඤ්ඤාතරො වාහි, තස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතව්වාය පටිඤ්ඤාය. යස්ස චිත්තං නමති ආතප්පාය අනුයෝගාය සාතව්වාය පටිඤ්ඤාය, එවමස්සායං පඤ්චමො වෙනසො විනිබ්බො සුසම්මුච්ඡන්තො භොති.

ඉමස්ස පඤ්ච වෙනසො විනිබ්බො සුසම්මුච්ඡන්තො භොනති.

25. යස්ස කස්ස ච භික්ඛවෙ භික්ඛුනො ඉමෙ පඤ්ච වෙතොබ්බා පටිනා, ඉමෙ පඤ්ච වෙනසො විනිබ්බො සුසම්මුච්ඡන්තො, සො චතිමයමිං ධම්මවිතයෙ දුද්ධිං විරුද්ධිං චෙට්ඨල්ලං ආපජ්ජස්සන්ති ධානමෙතං විජ්ජති.

26. සො ජන්දසමාධිපටිඤ්ඤාසම්මන්තාගතො ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විරිසසමාධිපටිඤ්ඤාසම්මන්තාගතො ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විනාසමාධිපටිඤ්ඤාසම්මන්තාගතො ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විමංසාසමාධිපටිඤ්ඤාසම්මන්තාගතො ඉද්ධිපාදං භාවෙති. උසොංලුතිසෙව¹ පඤ්චමි.

27. ස ඛො සො භික්ඛවෙ එවා උසොංලුති පනතරසඛිතසම්මන්තාගතො භික්ඛු භබ්බො අභිනිබ්බියං,² භබ්බො සමේඛාධාය, භබ්බො අනුතනරස්ස යොගකෝමස්ස අධිගමාය. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කුක්කුටියා අණ්ඩාති අට්ඨ වා දස ව ආදස වා, තාපසස්ස කුක්කුටියා සමමා අභිසංඝාති, සමමා පරිසෙදිතාති, සමමා පරිභාපිතාති, කිංකුළාපිතස්ස කුක්කුටියා න එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජෙය්‍ය: අහො චතීමෙ කුක්කුට්ඨොතකා පාදනබ්බිකාය වා මුඛබුණ්ඩකෙන වා අණ්ඩකොසං පදලෙචා සොඤ්ඤා අභිනිබ්බිජ්ජෙය්‍යන්ති. අථ ඛො භබ්බාව තෙ කුක්කුට්ඨොතකා පාදනබ්බිකාය වා මුඛබුණ්ඩකෙන වා අණ්ඩකොසං පදලෙචා සොඤ්ඤා අභිනිබ්බිජ්ජෙය්‍යා, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එවා උසොංලුති පනතරසඛිතසම්මන්තාගතො භික්ඛු භබ්බො සමේඛාධාය, භබ්බො අභිනිබ්බියං, භබ්බො අනුතනරස්ස යොගකෝමස්ස අධිගමායාති.

ඉදමෙවාච භගවා. අනුමන්තා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතා අභිනික්ඛන්ති.

වෙතොබ්බසුභාං ඡන්දො.

23. තවද, අනෙකක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ හම්මනතාක් කුස පුරා ආහාර අනුභව කොට සේයසුබයෙහි පසුසුබයෙහි මිඳුසුබයෙහි නො සෙදුනේ වෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් කුස පිරෙන සේ හම්මන-තාක් ආහාර අනුභව කොට සේයසුබයෙහි පසුසුබයෙහි මිඳුසුබයෙහි නො සෙදුනේද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සත්තත්‍රයා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමෙයි. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සත්තත්‍රයා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ සිටුවන විතතවිතිබ්බය සිදුනේ වෙයි.

24. තවද, අනෙකක් වෙයි. මහණෙනි, මහණ එක්තරා දෙව තිකායක් පතා “මේ ජීලයෙන් හෝ වන්නේ හෝ තපසින් හෝ බ්බසරින් හෝ දෙවියෙකිම් හෝ දෙවියන් අතර එක්තරා එකෙකිම් හෝ වන්නෙමි” යි බ්බසර නො හැසිරෙයි. මහණෙනි, යම් ඒ මහණෙක් එක්තරා දෙවතිකායක් පතා “මේ ජීලයෙන් හෝ වන්නේ හෝ තපසින් හෝ බ්බසරින් හෝ දෙවියෙකිම් හෝ දෙවියන් අතර එක්තරා එකෙකිම් හෝ වන්නෙමි” යි බ්බසර නො හැසිරේද, ඔහුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සත්තත්‍රයා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ. යමකුගේ සිත කෙලෙස් තවන වැර පිණිස එහි පුන පුනා යෙදීම පිණිස සත්තත්‍රයා පිණිස ප්‍රධන් පිණිස නැමේ නම්, මෙසේ ඔහුගේ මේ පස්වන විතතවිතිබ්බය සිදුනේ වෙයි.

ඔහුගේ මේ විතතවිතිබ්බයෝ පස්දෙන මොනවට සිදුණාහු වෙත්.

25. මහණෙනි, යම් කිසි මහණක්හුගේ මේ සිත්තසලහු පස්දෙන ප්‍රතිණ වුවාහු ද, මේ විතතවිතිබ්බයෝ පස්දෙන මොනවට සිදුණාහු ද, තෙ එකානනයෙන් මේ ශාසනයෙහි වැඩීමට ද විරුඬියට ද වෛපුලයට ද පැමිණෙන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි.

26. හෙ ඡන්ද්‍රිපති සමාධි හා ප්‍රධාන සංඝකාරයෙන් (උදාම් විශ්ඨයෙන්) සුක්ක වූ ශාද්ධි පාදය (ශාද්ධි උපාය) වබ්බි. විශ්ඨිච්ඡනිසමාධි හා ප්‍රධාන සංඝකාරයෙන් සුක්ක වූ ශාද්ධිපාදය වබ්බි. විතතාධිපතිසමාධි හා ප්‍රධාන සංඝකාරයෙන් සුක්ක වූ ශාද්ධිපාදය වබ්බි. විමංසාධිපතිසමාධි හා ප්‍රධාන සංඝකාරයෙන් සුක්ක වූ ශාද්ධිපාදය වබ්බි උත්තරය (හැම තන්හි කටයුතු විශ්ඨය) පස්වැනි වෙයි.

27. මහණෙනි, මෙසේ විශ්ඨය සහිත පසලොස් අඩනයෙන් සුක්ක වූ මහණ කෙලෙස් බිදීම පිණිස නිසි වේ. මාර්ගඥාය පිණිස නිසි වේ. ශ්‍රේණි වූ අතීත්ථලාවබෝධය පිණිස නිසි වේ. මහණෙනි, යම්සේ කිහිළියකට බිජු අපටක් හෝ දසයක් හෝ දෙදළාසෙක් හෝ වේ ද, ඒ බිජුයෝ කිහිළිය වසින් මොනවට මතුයෙහි හෝතා ලද්දහු මොනවට උණුසුම් කිරීමෙන් හිදවන ලද්දහු කුකුළුගද ගත්වන ලද්දහු වෙත් ද, හුදෙක් ඒ කිහිළියට මාගේ කුකුළු පැටවු පා තියසිළින් හෝ මුවකුසින් හෝ බිජුවට පළා ගෙන සුවසේ බිහිවන්නාහු නම් ඉතා යෙහෙකැයි මෙබඳු ඉච්ඡාසයක් නො උපදනේ ය. එතෙකුදු වුවත් ඒ සියලු කුකුළුපැටවු පා තියසිළින් හෝ මුවකුසින් හෝ බිජුවට පළා ගෙන සුවසේ බිහිවන්නට නිසි වූවාහු ම වෙත්. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මෙසේ උත්සාහය සහිත පසලොස් අඩනයෙන් සුක්ක වූ මහණ කෙලෙස් බිදීම පිණිස නිසි වේ. මාගිඥාය පිණිස නිසි වේ ශ්‍රේණි වූ අතීත්ථලාවබෝධය පිණිස නිසි වේ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදාළ සේක. සකුටු වූ ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව මැනවැයි පිළිගත්හ.

වෙනොබිල සූත්‍රය සවැනි යි.

1. 2. 7.

වනපඤ්ඤානං.

1. ඵ්වං මෙ සුතා: ඵකං සමයං හතවා ඤාච්ඡෙයං විහරති ඡේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තනු බො හතවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙනති තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චස්සොත්ථා. හතවා එතදවොච:

2. වනපඤ්ඤායං වො භික්ඛවෙ දෙසිය්සාමි තං සුණාථ, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිය්සාමිති ඵලං හනෙනති බො තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චස්සොත්ථා. හතවා එතදවොච:

3. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං වනපඤ්ඤං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං වනපඤ්ඤං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා න පරිකම්ඃ ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ච අනුතතරං යොගකෙකම්ඃ නානුපාපුණාති. යෙ ව බොමෙ 1 පබ්බජිතෙත ජීවිතපරිකාරා සමුදානෙතබ්බා: විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයනෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ කසිරෙන සමුදගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා ඉති පටිසංඝිකම්ඃ තබ්බා: “අහං බො ඉමං වනපඤ්ඤං උපනිස්සාය විහරාමි. තස්ස මෙ ඉමං වනපඤ්ඤං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා න පරිකම්ඃ ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ච අනුතතරං යොගකෙකම්ඃ නානුපාපුණාමි. යෙ ව බොමෙ පබ්බජිතෙත ජීවිතපරිකාරා සමුදානෙතබ්බා: විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයනෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ කසිරෙන සමුදගච්ඡන්ති”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා රතතිහාගං වා දිවස්භාගං වා තමහා වනපඤ්ඤා පකකම්ඃ තබ්බං, න වසබ්බං.

4. ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං වනපඤ්ඤං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං වනපඤ්ඤං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා න පරිකම්ඃ ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ච අනුතතරං යොගකෙකම්ඃ නානුපාපුණාති. යෙ ව බොමෙ පබ්බජිතෙත ජීවිතපරිකාරා සමුදානෙතබ්බා: විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයනෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ අපකසිරෙන සමුදගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා ඉති පටිසංඝිකම්ඃ තබ්බා: “අහං බො ඉමං වනපඤ්ඤං උපනිස්සාය විහරාමි. තස්ස මෙ ඉමං වනපඤ්ඤං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා න පරිකම්ඃ ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ච අනුතතරං යොගකෙකම්ඃ නානුපාපුණාමි.-

1. යෙවිමෙ, කසචි.

1. 2. 7.

වනපත් සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැමැත්තුවර සමීපයෙහි සේනවත නම් අනේඛිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි, සිහිකූන් ඇමැතුසේක. ඒ සිහිකූන් වහන්සැ සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක:

2. මහණෙනි, තොපට වනපත් දෙසුමක් දෙසමි. එය අසව, මොනවට මෙනෙහි කරව, කියමි සි වදල සේක. එසේ ය වහන්සැ සි ඒ සිහිකූන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක:

3. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ එක්තරා වනපත් සෙනසුනක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි. ඒ වනපත ඇසිරි කොට වසන ඒ මහණහට පලමු නො ඵලම සිටි සිහිය වනපෙත් ඇසුරු කල ද නො ඵලම සිටිති. පලමු එකඟ නො වූ ද සිත ව්‍යාපෙත් ඇසුරු කල ද එකඟ නො වෙයි. අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතතර අර්හත්තියට නො පැමිණෙයි. පැවිද්දු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඩුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් නම් ඔහු දුකින් උපදිත්. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු යි: “මම වනාහි මේ වනපත ඇසිරි කොට වෙසෙමි. මේ වනපත ඇසිරි කොට වසන මාහට පලමු නො ඵලම සිටියා වූ ම සිහිය නො ඵලම සිටියි. එකඟ නො වූ ද සිත එකඟ නො වෙයි. අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතතර අර්හත්තියට නො පැමිණෙමි. පැවිද්දු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඩුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් නම් ඔහු දුකින් උපදිත්” යැ යි. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් රාත්‍රිභාගයෙහි හෝ දිවාභාගයෙහි හෝ ඒ වනපත් බැහැර යා යුතු යි. නො විසිය යුතු යි.

4. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් එක්තරා වනපතක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි. ඒ වනපත ඇසිරි කොට වසන ඒ මහණහට නො ද ඵලම සිටියා වූ ම සිහිය නො ඵලම සිටියි. එකඟ නො වූ ද සිත එකඟ නො වෙයි. අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතතර අර්හත්තියට නො පැමිණෙයි. පැවිද්දු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඩුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගත යුතු වෙත් නම් ඔහු නිදකින් උපදිත්. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු යි. “මම වනාහි මේ වනපත් ඇසිරි කොට වෙසෙමි. මේ වනපත ඇසිරි කොට වසන මාහට පලමු නො ඵලම සිටියා වූ සිහිය නො ඵලම සිටියි. එකඟ නො වූ සිත ද එකඟ නො වෙයි. අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතතර අර්හත්තියට නො පැමිණෙමි.-

යෙ ච බො ඉමෙ පබ්බජිතො ජීවිතපරිකාරා සමුදනෙතබ්බා: විචරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ අස්සකසිරිත සමුදගච්ඡන්ති. න බො පතාහ විචරනෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො. න පිණ්ඩපාතනෙතු -පෙ- න සෙතාසනනෙතු -පෙ- න ගිලානපච්චය-හෙසජ්ජපරිකාරනෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො. අථ ච පත මෙ ඉමං චතපත්ථං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා න පරිකම්යං ගච්ඡන්ති. තානුසාහතඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙකම්මං තානුපාපුණම්”ති. තෙන භික්ඛුවෙ භික්ඛුනා සබ්බාපි තමා චතපත්ථං පකක්ඛිතබ්බං, න වත්ථබ්බං.

5. ඉධ පත භික්ඛුවෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං චතපත්ථං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං චතපත්ථං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා පරිකම්යං ගච්ඡන්ති. අනුසාහතඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙකම්මං අනුපාපුණාති යෙ ච බො ඉමෙ පබ්බජිතො ජීවිතපරිකාරා සමුදනෙතබ්බා: විචරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ කසිරිත සමුදගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛුවෙ භික්ඛුනා ඉති පටිසඤ්චිකම්භබ්බං: “අහං බො ඉමං චතපත්ථං උපනිස්සාය විහරාමි. තස්ස මෙ ඉමං චතපත්ථං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා පරිකම්යං ගච්ඡන්ති. අනුසාහතඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙකම්මං අනුපාපුණාමි. යෙ ච බො ඉමෙ පබ්බජිතො ජීවිතපරිකාරා සමුදනෙතබ්බා: විචරපිණ්ඩපාතසෙතාසන-ගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ කසිරිත සමුදගච්ඡන්ති. න බො පතාහං විචරනෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො. න පිණ්ඩපාත-නෙතු -පෙ- න සෙතාසනනෙතු -පෙ- න ගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරි-කාරනෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො. අථ ච පත මෙ ඉමං චතපත්ථං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා පරිකම්යං ගච්ඡන්ති. අනුසාහතඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙකම්මං අනුපාපුණාමි”ති. තෙන භික්ඛුවෙ භික්ඛුනා සබ්බාපි තස්මිං චතපත්ථෙ වත්ථබ්බං, න පකක්ඛිතබ්බං.

6. ඉධ පත භික්ඛුවෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං චතපත්ථං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං චතපත්ථං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා පරිකම්යං ගච්ඡන්ති. අනුසාහතඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙකම්මං අනුපා-පුණාති. යෙ ච බො ඉමෙ පබ්බජිතො ජීවිතපරිකාරා සමුදනෙතබ්බා: විචරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ අස්සකසිරිත සමුදගච්ඡන්ති. තෙන භික්ඛුවෙ භික්ඛුනා ඉති පටිසඤ්චිකම්භබ්බං:

පැවිද්දහු විසින් දිව්‍යවතව නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු එළවා ගතයුතු වෙත් නම්, ඔහු නිදකින් උපදිත්. මම වනාහි සිවුරු හෙතු කොට ගෙන ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට නො පැමිණියෙමි ම ය. පිඬුවා හෙතුකොට ගෙන... සෙනසුන් හෙතු කොට ගෙන... ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර හෙතු කොට ගෙන ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට නො පැමිණියෙමි ම ය. එතෙකුදු වුවත් මේ වනපත ඇසිරි කොට වසන මාගට නො එළඹ සිටියා වූ සිහිය නො එළඹ සිටියි. එකඟ නො වූ ද සිත එකඟ නො වෙයි. අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතර අභිත්තයට නො පැමිණෙමි” යි. මහණෙනි, ඒ මහණනු විසින් (මහණුවම නො නිපැදෙනවම නුවණින්) දැන ඒ වනපතක් බැහැර යා යුතු යි. නො විසිය යුතු යි.

5. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් එක්තරා වනපතක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි. ඒ වනපත ඇසිරි කොට වසන ඒ මහණගට නො එළඹ සිටියා වූ ම සිහිය එළඹ සිටියි. එකඟ නො වූ ද සිත එකඟ වෙයි. අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතර අභිත්තයට පැමිණෙයි. පැවිද්දහු විසින් දිව්‍යවතව නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු එළවා ගතයුතු වෙත් නම් ඔහු දුකින් උපදිත්. මහණෙනි, ඒ මහණනු විසින් මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු යි. “මම වනාහි මේ වනපත ඇසිරි කොට වෙසෙමි. මේ වනපත ඇසිරි කොට වසන ඒ මාගට නො එළඹ සිටියා වූ ම සිහිය එළඹ සිටියි. එකඟ නො වූ ද සිත එකඟ වෙයි. අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතර අභිත්තයට පැමිණෙමි. පැවිද්දහු විසින් දිව්‍යවතව නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු එළවා ගතයුතු වෙත් නම් ඔහු දුකින් උපදිත්. මම වනාහි සිවුරු හෙතු කොට ගෙන ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට නො පැමිණියෙමි ම ය. පිඬුවා හෙතු කොට ගෙන... සෙනසුන් හෙතු කොට ගෙන... ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර හෙතු කොට ගෙන ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට නො පැමිණියෙමි ම ය. එතෙකුදු වුවත්, මේ වනපත ඇසිරි කොට වසන්නා වූ මාගට නො එළඹ සිටියා වූ ම සිහිය එළඹ සිටියි. එකඟ නො වූ ද සිත එකඟ වෙයි. අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතර අභිත්තයට පැමිණෙමි.” මහණෙනි, ඒ මහණනු විසින් (මහණුවම නිපැදෙනසෙ නුවණින්) දැන ඒ වනපතෙහි විසිය යුතු යි. බැහැර නො යායුතු යි.

6. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් එක්තරා වනපතක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි. ඒ වනපත ඇසිරි කොට වසන ඒ මහණගට නො එළඹ සිටියා වූ ම සිහිය එළඹ සිටියි. එකඟ නො වූ ද සිත එකඟ වෙයි. අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතර අභිත්තයට පැමිණෙයි. පැවිද්දහු විසින් දිව්‍යවතව නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු එළවා ගත යුතු වෙත් නම් ඔහු නිදකින් උපදිත්. මහණෙනි, ඒ මහණනු විසින් මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු යි:

“අභං ඛො ඉමං වනපභ්‍යං උපනිස්සාය විහරාමි. තස්ස මෙ ඉමං වනපභ්‍යං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා පරිකඩං ගමින්නති. අනනුසාරතඤ්ච අනුතතරං යොගකෙතමං නානුපාපුණාමි. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරිකාරා සමුදයෙන තඛ්ඛා: විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරිකාරා තෙ අසකසිරෙන සමුදගමින්නති”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා යාවජ්චමපී තස්මිං වනපභ්‍යෙ වන්ධං, න පක්ඛමිතඛං.

7. ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං ගාමං උපනිස්සාය විහරති -පෙ- අඤ්ඤතරං නිගමං උපනිස්සාය විහරති -පෙ- අඤ්ඤතරං නගරං උපනිස්සාය විහරති -පෙ- අඤ්ඤතරං ජනපදං උපනිස්සාය විහරති -පෙ-*

8. [ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා න පරිකඩං ගමින්නති, අනනුසාරතඤ්ච අනුතතරං යොගකෙතමං නානුපාපුණාමි. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරිකාරා සමුදයෙන තඛ්ඛා: විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ කසිරෙන සමුදගමින්නති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා ඉති පටිසඤ්චිකම්භඛං: “අභං ඛො ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරාමි. තස්ස මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා න පරිකඩං ගමින්නති. අනනුසාරතඤ්ච අනුතතරං යොගකෙතමං නානුපාපුණාමි. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරිකාරා සමුදයෙන තඛ්ඛා: විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ කසිරෙන සමුදගමින්නති”ති තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා රතභිනාගං වා දිවසනාගං වා පුග්ගලො අනාපුච්ඡා පක්ඛමිතඛං¹ නානුබ්බිතඛෙඛා.

9. ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා න පරිකඩං ගමින්නති. අනනුසාරතඤ්ච අනුතතරං යොගකෙතමං නානුපාපුණාමි. යෙ ච ඛො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරිකාරා සමුදයෙන තඛ්ඛා: විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ අසකසිරෙන සමුදගමින්නති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා ඉති පටිසඤ්චිකම්භඛං:

1 පක්ඛමිතඛං, සහ පු ටි

* ‘අඤ්ඤතරං ගාමං උපනිස්සාය විහරති’ ආදිය පෙය්‍ය:ලුච්ඡෙත සම්මිත්තා වාරා වතුසු වනපභ්‍යෙ වාරෙසු ආගතනායෙන චෙදිතඛං.

“මම වනාහි මේ වනපත ඇසිරි කොට වෙසෙමි. මේ වනපත ඇසිරි කොට වසන මානව නො ඵලම් සිටියා වූ ම සිතිය ඵලම් සිටියි. එකඟ නො වූ සිත එකඟ වෙයි. අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුහාර අර්භත්ත්වයට පැමිණෙමි. පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් නම් ඔහු නිදහින් උපදිත්” යැයි. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් දිව්ගිව්සෙහුද ඒ වනපත්ති විසිය යුතු යි. බැහැර නො යායුතු යි

7. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් එක්තරා ගමක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි...එක්තරා නියමිතමක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි...එක්තරා නුවරක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි...එක්තරා ජනපියක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි...*

8. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් එක්තරා පුහුලකු ඇසිරි කොට වෙසෙයි. එක්තරා පුහුලකු ඇසිරි කොට වසන ඒ මහණකට නො ඵලම් සිටියා වූ ම සිතිය නො ඵලම් සිටියි. එකඟ නො වූ සිත එකඟ නො වෙයි අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුහාර අර්භත්ත්වයට නො පැමිණෙයි. පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් ද, ඔහු නිදහින් උපදිත්. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු යි “මම වනාහි මේ පුහුල්ල ඇසිරි කොට වෙසෙමි. මේ පුහුල්ල ඇසිරි කොට වසන මා හට නො ඵලම් සිටියා වූ ම සිතිය නො ඵලම් සිටියි. එකඟ නො වූ සිත එකඟ නො වෙයි අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුහාර අර්භත්ත්වයට නො පැමිණෙමි පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් නම්, ඔහු නිදහින් උපදිත්” යැයි. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් රුත්‍රිකාගයෙහි හෝ දිවාහාගයෙහි හෝ නො පිළිවිස බැහැර යා යුතු යි. ඒ පුද්ගල නො ලුහුබැදිය යුත්තේ ය.

9. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් එක්තරා පුහුලක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි. ඒ පුහුල්ල ඇසිරි කොට වසන මහණකට නො ඵලම් සිටියා වූ ම සිතිය නො ඵලම් සිටියි. එකඟ නො වූ සිත එකඟ නො වෙයි. අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුහාර අර්භත්ත්වයට නො පැමිණෙයි. පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගත යුතු වෙත් නම්, ඔහු නිදහින් උපදිත්. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු යි:

* “එක්තරා ගමක් ඇසිරි කොට වෙසෙයි” ආදියෙහි පෙය්ශාලයෙන් සංකීර්ණ වූ වාරයෝ වනපත් වාර සහරෙහි ආ නියායෙන් දහයුත්තාන.

“අභං බො ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරෙති තස්ස මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරික්කිණං ච ආසවා න පරික්කයං ගව්ඡන්ති. අනනුප්පන්නඤ්ච අනුත්තරං සොගතොමං නානුපාපුණාමි. යෙ ච බො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්කාරා සමුදයෙන තබ්බා: විවරපිණ්ඩපානසෙනාසන-ගිලානපච්චය හෙසස්පරික්කාරා, තෙ අප්පකඛරෙන සමුදගව්ඡන්ති. න බො පනාහං විවරහෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, න පිණ්ඩපාන-හෙතු-පෙ- න සෙනාසනහෙතු-පෙ- න ගිලානපච්චයහෙසස්පරික්කාරහෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, අථ ච පන මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති න උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං න සමාධියති. අපරික්කිණං ච ආසවා න පරික්කයං ගව්ඡන්ති. අනනුප්පන්නඤ්ච අනුත්තරං සොගතොමං නානුපාපුණාමි”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා සබ්බාපි සො පුග්ගලො ආපුච්ඡා පකකමිතබ්බං¹ නානුබ්බිතබ්බො.

10. ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස තං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරික්කිණං ච ආසවා පරික්කයං ගව්ඡන්ති. අනනුප්පන්නඤ්ච අනුත්තරං සොගතොමං අනු-පාපුණාමි. යෙ ච බො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්කාරා සමුදයෙන තබ්බා: විවරපිණ්ඩපානසෙනාසනගිලානපච්චයහෙසස්පරික්කාරා, තෙ කඛරෙන සමුදගව්ඡන්ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා ඉති පටිසඤ්චික්කිතබ්බං “අභං බො ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරාමි. තස්ස මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරික්කිණං ච ආසවා පරික්කයං ගව්ඡන්ති. අනනුප්පන්නඤ්ච අනුත්තරං සොගතොමං අනුපාපුණාමි. යෙ ච බො ඉමෙ පබ්බජිතෙන ජීවිතපරික්කාරා සමුදයෙන තබ්බා: විවරපිණ්ඩපාන-සෙනාසනගිලානපච්චයහෙසස්පරික්කාරා, තෙ කඛරෙන සමුදගව්ඡන්ති. න බො පනාහං විවරහෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, න පිණ්ඩපානහෙතු -පෙ- න සෙනාසනහෙතු -පෙ- න ගිලානපච්චයහෙසස්පරි-පරික්කාරහෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, අථ ච පන මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා චෙව සති උපට්ඨාති. අසමාහි-තඤ්ච විතතං සමාධියති. අපරික්කිණං ච ආසවා පරික්කයං ගව්ඡන්ති. අනනුප්පන්නඤ්ච අනුත්තරං සොගතොමං අනුපාපුණාමි”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා සබ්බාපි සො පුග්ගලො අනුබ්බිතබ්බො, න පකකමිතබ්බං.

1 අනාපුච්ඡා පකකමිතබ්බො, සහ ;

“මම වනාහි මේ පුබුල්ලු ඇසිරි කොට වෙසෙමි. මේ පුබුල්ලු ඇසිරි කොට වසන මානව නො ඵලඹ සිටියා වූ ම සිහිය නො ඵලඹ සිටියි ඵකන නො වූ සිත ඵකන නො වෙයි අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුහතර අර්හත්ත්වයට නො පැමිණෙමි පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුත් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් තම් ඔහු නිදුකින් සැපයෙත්. මම වනාහි සිවුරු හෙතු කොට ගෙන ගිහිගෙත් නික්ම පැවිද්දට නො පැමිණියෙමි ම ය. පිඬුවා හෙතු කොට ගෙන... සෙනසුත් හෙතු කොට ගෙන ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර හෙතු කොට ගෙන ගිහිගෙසින් නික්ම පැවිද්දට නො පැමිණියෙමි ම ය. ඵතෙකුදු වුවත් මේ පුබුල්ලු ඇසිරි කොට වසන මානව නො ඵලඹ සිටියා වූ ම සිහිය නො ඵලඹ සිටියි ඵකන නො වූ සිත ඵකන නො වෙයි. අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට නො යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද ඉතා උතුම් අර්හත්ත්වයට නො පැමිණෙමි” යි මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් (මහණුවම් නො නිපැදෙන බව නුවණින්) දැන පිළිවිස බැහැර යා යුතු යි. ඒ පුද්ගල තෙමේ නො නුහුබැඳිය යුත්තේ ය.

9. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් ඵක්තර පුබුලකු ඇසිරි කොට වෙසෙයි. ඒ පුබුල්ලු ඇසිරි කොට වසන මහණකට නො ඵලඹ සිටියා වූ ම සිහිය ඵලඹ සිටියි ඵකන නො වූ සිත ඵකන වෙයි. අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට යෙත් නො පැමිණියා වූ ද අනුහතර අර්හත්ත්වයට පැමිණෙමි පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුත් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් තම් ඔහු දුකින් උපදිත්. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු යි: “මම වනාහි මේ පුබුල්ලු ඇසිරි කොට වෙසෙමි. මේ පුබුල්ලු ඇසිරි කොට වසන ඒ මානව නො ඵලඹ සිටියා වූ ම සිහිය ඵලඹ සිටියි. ඵකන නො වූ සිත ඵකන වෙයි. අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට යෙත් නො පැමිණියා වූ ද අනුහතර අර්හත්ත්වයට පැමිණෙමි. පැවිද්දහු විසින් දිව්වටනට නිසි යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුත් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් තම් ඔහු දුකින් උපදිත්. මම වනාහි සිවුරු හෙතු කොට ගෙන ගිහිගෙසින් නික්ම පැවිද්දට නො පැමිණියෙමි ම ය... සෙනසුත් හෙතු කොට ගෙන පැවිද්දට නො පැමිණියෙමි ම ය... සෙනසුත් හෙතු කොට ගෙන පැවිද්දට නො පැමිණියෙමි ම ය... ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර හෙතු කොට ගෙන ගිහිගෙසින් නික්ම පැවිද්දට නො පැමිණියෙමි ම ය. ඵතෙකුදු වුවත් මේ පුබුල්ලු ඇසිරි කොට වසන මානව නො ඵලඹ සිටියා වූ ම සිහිය ඵලඹ සිටියි. ඵකන නො වූ සිත ඵකන වෙයි. අපරික්ෂිත වූ ද ආසුවයෝ පරික්ෂයට යෙත් නො පැමිණියා වූ ද ඉතා උතුම් අර්හත්ත්වයට පැමිණෙමි” යි මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මහණුවම් නිපැදෙන බව (නුවණින් දැන) ඒ පුද්ගල තෙමේ නුහුබැඳිය යුත්තේ යි. බැහැර නොයා යුතු යි.

10. ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරති. තස්ස නං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති උපට්ඨාති. අසමාහිතඤ්ච විතත සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා පරිකායං ගවේනති. අනනුප්පන්නඤ්ච අනුත්තරං සොගකොමං අනුපාපුණාති. යෙ ච බො ඉමෙ පබ්බජිතෙත ජිවිතපුරිකාරා සමුද්දනෙතබ්බා: විචරපිණ්ණිපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ අස්සකසිරෙත සමුද්ගවේනති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා ඉති පටිසංඤ්චිකම්තබ්බා: “අහං බො ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරාමි. තස්ස මෙ ඉමං පුග්ගලං උපනිස්සාය විහරතො අනුපට්ඨිතා වෙච සති උපට්ඨාති, අසමාහිතඤ්ච විතත සමාධියති. අපරිකම්ණා ච ආසවා පරිකායං ගවේනති. අනනුප්පන්නඤ්ච අනුත්තරං සොගකොමං අනුපාපුණාමි යෙ ච බො ඉමෙ පබ්බජිතෙත ජිවිතපුරිකාරා සමුද්දනෙතබ්බා: විචරපිණ්ණිපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකාරා, තෙ අස්සකසිරෙත සමුද්ගවේනති”ති. තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා යාවජ්චමපි සො පුග්ගලො අනුබ්බිතබ්බො, ත පකකම්තබ්බො අපි පනුජ්ජමානෙතපිති.

ඉදමවොච භගවා. අනාමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනන්දුනති.

වනපස්සුත්තං සත්තමං.

1. 2. 8.

මුද්දිණ්ණික සුත්තං.

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සකෙකස්ස විහරති කපිලවස්සමි. නිග්‍රොධාරාමෙ. අඑ බො භගවා ඥානිකාසමයං නිවාසෙත්වා පහතවිචරමාදාස කපිලවස්සා පිණ්ඩාය පාවිසි, කපිලවස්සමි පිණ්ඩාය වර්චා පවේනාහනං පිණ්ඩපාතපටිකකතො යෙන මහාවනං තෙහුපසඤ්ඤා දිවාපිභාරාය. මහාවනං අපේක්ඛානතෙත්වා¹ බෙලුවලට්ඨිකාය² මුලෙ දිවාපිභාරං නිබ්බිදි දණ්ඩපාණ්ඩි බො සකෙකා ජඤ්ඤාපිභාරං අනුච්චිකමානො අනුච්චරමානො යෙන මහාවනං තෙහුපසඤ්ඤා. මහාවනං අපේක්ඛාගතෙත්වා යෙන බෙලුවලට්ඨිකා යෙන භගවා තෙහුපසඤ්ඤා. උපසඤ්ඤාත්වා භගවතා සද්ධිං සමමාදි. සමමාදන්තීයං කථා සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා දණ්ඩමොලුභි එකමන්තං අට්ඨාසි එකමන්තං සිත්වා බො දණ්ඩපාණි සකෙකා භගවන්තං එතදවොච:

1. අපේක්ඛාගතෙත්වා, මජ්ඣං. 2. බෙලුවලට්ඨිකාය, සභා.

10. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් එක්තරා පුතුලක ඇසිරි කොට වෙසෙයි: ඒ පුතුල්ල ඇසිරි කොට වසන ඒ මහණභට නො ඵලබ්‍ධි සිටියා වූ ම සිතිය ඵලබ්‍ධි සිටියි. එකඟ නො වූ සිත එකඟ වෙයි. අපරික්ෂිත වූ ද ආසුරයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතර අර්හත්ත්වයට පැමිණෙයි. පැවිද්දහු විසින් දිව්‍යටතට නිසි සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් නම්, ඔහු නිදුකින් උපදිත්. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් මෙසේ නුවණින් සැලකිය යුතු ය. “මම වනාහි මේ පුතුල්ල ඇසිරි කොට වෙසෙමි. මේ පුතුල්ල ඇසිරි කොට වසන්නා වූ මායට නො ඵලබ්‍ධි සිටියා වූ ම සිතිය ඵලබ්‍ධි සිටියි. එකඟ නො වූ සිත එකඟ වෙයි. අපරික්ෂිත වූ ද ආසුරයෝ පරික්ෂයට යෙත්. නො පැමිණියා වූ ද අනුතර අර්හත්ත්වයට පැමිණෙමි. පැවිද්දහු විසින් යම් මේ සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකරනු ඵලවා ගතයුතු වෙත් නම්, ඔහු නිදුකින් උපදිත්” යැ යි. මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් දිවිහිම කොට ඒ පුද්ගල නුතලාදිය යුත්තේ යි. බැහැර කරනු ලබන්නහු විසිනුදු නො යායුතු යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදාළ සේක: සතුටු වූ ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව මැනවැ යි සතුටින් පිළිගත්හ.

වනපස්ස සූත්‍රය සන්වැනි යි.

1. 2. 8.

මධ්‍යමික සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යජනපදයෙහි කිඬුල්වන් නුවර නාග්‍රොධාරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවැරැයෙහි සරභා හැඳ පාසිවුරු ගෙන කිඬුල්වනට පිඬු පිණිස වැඩ වදාළ සේක. කිඬුල්වතෙහි පිඬු පිණිස හැසිර පස්බත පිණ්ඩපාතයෙන් වැලැකුණු සේක් දිවා විහරණය පිණිස මහාවනයට ඵලබ්‍ධි සේක. මහාවනයට වැද ගෙන තරුණ බෙලිගසක් මූල දිවා විහරණ කොට වැඩහුන් සේක. දණ්ඩපාණි සැහැරප් ද ජබ්‍යාපිහරණය පිණිස (කෙණ්ඩා විඩා දුරු කරණු පිණිස) ඔබ්බොබ සක්මන් කරන්නේ ඔබ්බොබ හැසිරෙන්නේ, මහාවනයට ඵලබ්‍ධියේ ය. මහාවනයට වැද තරුණ බෙලිගස මූල (වැඩහුන්) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලබ්‍ධියේ ය. ඵලබ්‍ධි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී, කුස්තට නිසි සිහි කරණට නිසි කපා කොට නිමවා දඩිහිස ඵල්බ ගෙන එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි දණ්ඩපාණි ශාක්‍ය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කෙල සැල කෙළේ ය:

“කිංවාදී සමණො, කිමකබ්බි”ති?

“යථාවාදී බො ආවුසො සද්දෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බභිකෙ, සසුමණ්ණාහම්මණ්ණා පජාය සද්දෙවමනුසාරාය න කෙනපි ලොකෙ විගගගා නිට්ඨති, යථා ච පන කාමෙති විසංයුතං විහරන්තං තං බ්‍රාහ්මණං අකථංඝකපි. ඡින්නාකුක්කුච්චං හවාහපෙව විතතංණං සඤ්ඤා නානුසෙන්නති. එවංවාදී බො අහං ආවුසො ඵවමකබ්බි”ති. එවං වුතෙන දණ්ඩපාණි සකෙකා සිසං ඔකමෙපවා ජිවහං නිලලාලෙතා¹ නිවිසාබං නලාපිකං නලාපෙ වුට්ඨාපෙතා දණ්ඩමොලුබ්බ පකකාමිති.

2. අථ බො හතවා සායනාසමයං පඨිසල්ලාණා වුට්ඨිතො යෙන නිග්ගොධාරාමො තෙනුපසඝකමි. උපසඝකමිතා පඤ්ඤාතො ආසිතො නිසීදි. නිසජ්ඣ බො හතවා භික්ඛු ආවුතොසි: ඉධාහං භික්ඛුවෙ පුබ්බන්තාසමයං නිවාසෙතා පනතථිවරං ආදාය කපිලවච්ඡං පිණ්ඩාය පාටිසිං. කපිලවච්ඡමි. පිණ්ඩාය වරිතා පව්ඡාහතං පිණ්ඩපාතපටික්කතොතො යෙන මහාවතං තෙනුපසඝකමි. දිවාචිතාරය. මහාවතං අපේක්ඛාගහෙතා බෙලුවලට්ඨිකාය මුලෙ දිවාචිතාරං නිසීදිං. දණ්ඩපාණිපි බො භික්ඛුවෙ සකෙකා ජමසාචිතාරං අනුච්චිකමිමාතො අනුච්චරමාතො යෙන මහාවතං තෙනුපසඝකමි. මහාවතං අපේක්ඛාගහෙතා යෙන බෙලුවලට්ඨිකා යෙනාහං තෙනුපසඝකමි. උපසඝකමිතා මම සද්ධිං² සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරාණ්ණං විධිසාරෙතා දණ්ඩමොලුබ්බ ඵකමන්තං අට්ඨාසි. ඵකමන්තං සිතො බො භික්ඛුවෙ දණ්ඩපාණි සකෙකා මං ඵතදවොච: “කිංවාදී සමණො, කිමකබ්බි”ති?

3. එවං වුතෙන අහං භික්ඛුවෙ දණ්ඩපාණි සකකං ඵතදවොච: “යථාවාදී බො ආවුසො සද්දෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බභිකෙ, සසුමණ්ණාහම්මණ්ණා පජාය සද්දෙවමනුසාරාය න කෙනපි ලොකෙ විගගගා නිට්ඨති, යථා ච පන කාමෙති විසංයුතං විහරන්තං තං බ්‍රාහ්මණං අකථංඝකපි. ඡින්නාකුක්කුච්චං හවාහපෙව විතතංණං සඤ්ඤා නානුසෙන්නති, එවංවාදී බො අහං ආවුසො ඵවමකබ්බි”ති. එවං වුතෙන භික්ඛුවෙ දණ්ඩපාණි සකෙකා සිසං ඔකමෙපවා ජිවහං නිලලාලෙතා නිවිසාබං නලාපිකං නලාපෙ වුට්ඨාපෙතා දණ්ඩමොලුබ්බ පකකාමිති.

4. එවං වුතෙන අඤ්ඤාතො භික්ඛු හතවන්තං ඵතදවොච: “කිංවාදී පන හතොන හතවා සද්දෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බභිකෙ, සසුමණ්ණාහම්මණ්ණා පජාය සද්දෙවමනුසාරාය න කෙනපි ලොකෙ විගගගා නිට්ඨති? කථංඤ ජන හතොන හතවන්තං කාමෙති විසංයුතං විහරන්තං තං බ්‍රාහ්මණං අකථංඝකපි. ඡින්නාකුක්කුච්චං හවාහපෙව විතතංණං සඤ්ඤා නානුසෙන්නති”ති?

1. නිලලාලෙතා, මජ්ඣං.

2. මයා සද්ධිං, මජ්ඣං.

“ශ්‍රමණ තෙමේ කිබද දිවුහ ඇත්තේ ද, කුමක් ප්‍රකාශ කරන්නේ ද?” යි.

“ඇවැත්නි, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයෙහි, මහණබමුණන් සහිත නරදෙව් මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාවෙහි යම් බදු දූෂි ඇත්තෙක් ලොකයෙහි කිසිවකු හාත් විවාද කොට නොසිටි ද, යම් කරුණින් කාමයෙන් විසංයුක්ත කොට විහරණ කරණ විවිකිවිඡා රහිත සුන් කුකුස් ඇති, කුදු මහත් භවයෙහි පහ වූ තෘෂණ ඇති, ඒ සමුණාසුට බ්‍රාහ්මණයා වෙත සංඥවෝ (කෙලයයෝ) ලැග නොගොවින් ද, ඇවැත්නි, මම එබදු වාද ඇත්තෙක්මි. එසේ ප්‍රකාශ කරන්නෙක්මි” යි වදාල සේක මෙසේ වදාල කල්හි දණ්ඩපාණී ශාක්‍ය භික්‍ෂු සලා දිව නෙරු නලවා (වෙන් ව පෙණෙන සේ) රුද්‍රි කුතක් ඇති නලල් රුද්‍රික් නලලත තංවාගෙන දඩය හසාගෙන බැස ගියේ ය.

2. එක්බිති, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සටස් කාලයෙහි පිළිසලණින් නැගී සිටි සේක් න්‍යායොධාත්මයට වැඩි සේක. වැඩි පතවන ලද අස්තෙහි වැඩිනුත් සේක වැඩි භිද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හික්කුන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, මම පෙරවරුසෙහි සරභා හැඳ පාසිවුරු ගෙන නිමුල්වතට පිටු පිණිස පිටිසියෙමි. නිමුල්වතෙහි පිටු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසාතයෙන් වැලැක්කෙමි දිවාපිහරණ පිණිස මහාවතයට එළඹියෙමි. මහාවතයට වැද තරුණ බෙලිගසක් මුල දිවාපිහරණයෙන් හුන්නෙමි. මහණෙනි, දණ්ඩපාණී ශාක්‍යරජ ද ජබ්බාපිහරණය පිණිස ඔබමොබ සක්මන් කරන්නේ, ඔබමොබ හැසිරෙන්නේ, මහාවතයට එළඹියේ ය. මහාවතයට වැද තරුණ බෙලිගස මුල (හුන්) මා වෙත එළඹියේ ය එළඹ මා සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කපා කොට නිමවා සෝලු දණ්ඩ එල්ල එකත්පසෙක සිටියේ ය. මහණෙනි, එකත්පසෙක සිටි දණ්ඩපාණී ශාක්‍ය මට තෙල සැල කෙළේ ය: “ශ්‍රමණ තෙමේ කෙබදු දූෂි ඇත්තෙක් ද, කුමක් ප්‍රකාශ කරන්නේ ද?” යි.

3. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි දණ්ඩපාණී ශාක්‍යයාට මම තෙල කීමි: “ඇවැත්නි, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයෙහි, මහණ බමුණන් සහිත නරදෙව් මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාවෙහි යම්බදු වාද ඇත්තෙක් ලොකයෙහි කිසිවකු හා විවාද කොට නොසිටි ද, යම් කරුණෙකින් කාමයෙන් වෙන් ව වසන්නා වූ විවිකිවිඡා රහිත වූ සිදලු කුකුස් ඇත්තා වූ කුදු මහත් භවයෙහි පහ වූ තෘෂණ ඇති ඒ බමුණා වෙත කෙලයයෝ ලැග නොගොවින් ද, ඇවැත්නි, මම එවැනි වාද ඇත්තෙක්මි. එසේ ප්‍රකාශ කරන්නෙක්මි” යි. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි දණ්ඩපාණී ශාක්‍ය භික්‍ෂු සලා දිව නෙරු නලවා රුද්‍රි කුතක් ඇති නලල් රුද්‍රික් නලලෙති නංවා සෝලු දණ්ඩ සතාගෙන (හල්ලුයෙන් හසාගෙන) නික්ම ගියේ ය.

4. මෙසේ වදාල කල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: ‘වහන්ස, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයෙහි, මහණ බමුණන් සහිත නරදෙව් මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාවෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොඳු වාද ඇතිසේක්, ලොකයෙහි කිසිවකු හා විරුද්ධවාද නොගොට සිටින සේක් ද, වහන්ස, කෙසේ නම් කාමයෙන් වෙන් ව පාසය කරන විවිකිවිඡා තැත්තා වූ සිදලු කුකුස් ඇති කුදු මහත් භවයෙහි පහ වූ තෘෂණ ඇති බාහාර කල පමි ඇති ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත කෙලයයෝ ලැග නොගොවින් ද?’ යි.

5. යතොතිදුතං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසංඛං සමුද්ධරන්ති, එඤ්චෙ නන්ති අභිනන්දිතං අභිවදිතං අඤ්ඤාසෙතං.¹ එසෙවනො රාගානුසයානං. එසෙවනො පටිසානුසයානං. එසෙවනො දිට්ඨානුසයානං. එසෙවනො විචිකිල්පානුසයානං. එසෙවනො මානානුසයානං. එසෙවනො භවරාගානුසයානං. එසෙවනො අවිජ්ජානුසයානං. එසෙවනො දණ්ඩාදුතසඤ්ඤාකලනවිග්ගහිවාද භුවනභුවමෙපසුඤ්ඤමුසාවාදුතං. එතෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. ඉදං මමොව භගවා, ඉදං වන්තා² සුගතො උට්ඨායාසනා විහාරං පාමිසි.

6. අථ බො තෙසං භික්ඛුනං අවිරපකතන්තස්ස භගවතො එතදභොසි: “ඉදං බො තො ආමුසො භගවා සංඛින්නෙන උදෙදස්ස උද්දිස්සිවා විජාරෙන අඤ්ඤා අවිහරිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පමිට්ඨො: “යතොතිදුතං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසංඛං සමුද්ධරන්ති, එඤ්චෙ නන්ති අභිනන්දිතං අභිවදිතං අඤ්ඤාසෙතං, එසෙවනො රාගානුසයානං. එසෙවනො පටිසානුසයානං. එසෙවනො දිට්ඨානුසයානං. එසෙවනො විචිකිල්පානුසයානං. එසෙවනො මානානුසයානං. එසෙවනො භවරාගානුසයානං. එසෙවනො අවිජ්ජානුසයානං. එසෙවනො දණ්ඩාදුතසඤ්ඤාකලනවිග්ගහිවාද භුවනභුවමෙපසුඤ්ඤමුසාවාදුතං. එතෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. තො භු බො ඉමස්ස භගවතා සංඛින්නෙන උදෙදස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරෙන අඤ්ඤා අවිහරන්තස්ස විජාරෙන අඤ්ඤා විහරෙස්සා”ති.

7 අථ බො තෙසං භික්ඛුනං එතදභොසි: “අං බො ආයසමා මහාභව්වානො සඤ්ච චෙව සංවණ්ණිතො සමොපිතො ච විඤ්ඤානං සමුගමොජිතං. පනහාති වායසමා මහාකම්මානො ඉමස්ස භගවතා සංඛින්නෙන උදෙදස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරෙන අඤ්ඤා අවිහරන්තස්ස විජාරෙන අඤ්ඤා විහරන්තා. යනානු න මයං සෙතායසමා මහාභව්වානො තෙනුපසංඝිකමෙය්‍යාම, උපසංඝිකමිත්වා ආයසමන්තං මහාකම්මානං එතමඤ්ච පටිපුට්ඨෙස්සාමා”ති.

1. අඤ්ඤාසිතං, මජ්. 2. වන්තා, මජ්.

5. මහණ, යම් කාරණයෙකින් තෘෂණාදූෂි ප්‍රපංඤා සම්බන්ධ සංඥා කොට්ඨාසයෝ පුරුෂයා සහගත කොට පවතින් ද, ඉදින් මෙකරුණෙහි (මම ය මාගේ ය සි) සතුටු විසයුත්තෙක් කිවයුත්තෙක් ගැල ගතයුත්තෙක් නැත් නම් මෙය ම රාගානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම පටිඝානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම දිට්ඨානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම විචිකිච්ඡානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම මානානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම භවරාගානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම අවිජ්ජානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම දඬු ගැනීම, සැත් ගැනීම, කලහ, විග්‍රහ, විරුද්ධිකථා, තෝ තෝ කීම, පිසුනුබස, මුසවා යන මොවුන්ට කරුණු වූ වෙනතාවන්ගේ කෙළවර වෙයි. මෙහි මේ ලාමක වූ අකුශලධර්මයෝ නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙත්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. වදාළ සුගතයන් වහන්සේ හුතස්තෙන් නැගී විහාරයට වැඩී සේක.

6. එක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නැගී වැඩී නො බෝ වෙලායෙහි ඒ භික්ෂූන්ට මෙබදු අදහසෙක් වී: “අැවැත්ති, අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණ, යම් කාරණයෙකින් තෘෂණාදූෂි ප්‍රපංඤා සම්බන්ධ සංඥා කොට්ඨාසයෝ පුරුෂයා සහගත කොට පවතින් ද, ඉදින් මෙහි සතුටු විසයුත්තෙක් කිවයුත්තෙක් ගැල ගතයුත්තෙක් නැත් නම් මෙය ම රාගානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම පටිඝානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම දිට්ඨානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම විචිකිච්ඡානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම මානානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම භවරාගානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම අවිජ්ජානුසයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම දඬු ගැනීම සැත් ගැනීම කලහ විග්‍රහ විරුද්ධි කථා තෝ තෝ කීම පිසුනුබස මුසවා යන මොවුන්ට කරුණු වූ වෙනතාවන්ගේ කෙළවර ය. මෙහි මේ ලාමක අකුශලධර්මයෝ නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙත්’ යයි මේ උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙදා අසුනෙන් නැගී විහාරයට පිවිසී සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙදූ මේ උදෙසායෙන් අභීය කවරෙක් විසාර වශයෙන් බෙදා දක්වන්නේ ද?” යි.

7. යළි ඒ භික්ෂූන්ට මේ අදහස වී: “මේ අයුෂමත් මහාකාන්තායන සඨවිර තෙමේ ආසන්නාත් වහන්සේ විසින් සංවර්ණිත ය. නුවණැති සමුම්සරුන් විසින් යම්භාවිත ය. ආයුෂමත් මහාකාන්තායන සඨවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙදූ මේ උදෙසායෙන් අභීය විසාර වශයෙන් බෙදා දක්වන්නට සමත් වෙයි. අපි ආයුෂමත් මහාකාන්තායන සඨවිරයන් වෙත ඵලමෙන්නමෝ නම් ඵලම ආයුෂමත් මහාකාන්තායන සඨවිරයන් ගෙන් මෙහි අභීය පිළිවිසින්නමෝ නම් ඉතා මැනවැයි.

8. අථ බො තෙ භික්ඛු සෙනාසසමා මහාකච්චානො තෙනුපසඤ්ඤිත්ථ. උපසඤ්ඤිත්වා ආයසමනා මහාකච්චානෙන සද්ධා සමමාදිංසු. සමම දතියං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා එකමනනා නිසිදිංසු. එකමනනං නිසින්නා බො තෙ භික්ඛු ආයසමනා මහාකච්චානං එතදවොචු: ඉදං බො තො ආට්ඨසො කච්චාන හගවා සංඛින්නෙන උද්දෙසං උද්දිසිත්වා වින්දරෙන අන්ධං අවිහරිත්වා උට්ඨාසාසනා විහාරං පටිට්ඨො: “යතොතිදනං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්ඤාසංඝං සමුද්වරනති, එත්ථ වෙ නඤ්ඤිතං අභිවදිතං අභිවදිතං අභිවදිතං, එසෙවනො රුහුණස්සානං. -පෙ- එත්ථෙන පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති”ති. තෙසං තො ආට්ඨසො කච්චාන අමහාකා අවිරපකකන්නස්ස හගවතො එතදහොසි: “ඉදං බො තො ආට්ඨසො හගවා සංඛින්නෙන උද්දෙසං උද්දිසිත්වා වින්දරෙන අන්ධං අවිහරිත්වා උට්ඨාසාසනා විහාරං පටිට්ඨො: යතොතිදනං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්ඤාසංඝං සමුද්වරනති -පෙ- එත්ථෙන පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති”ති කො හු බො ඉමස්ස හගවතා සංඛින්නෙන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස වින්දරෙන අන්ධං විහරෙස්සාති? තෙසං තො ආට්ඨසො කච්චාන අමහාකා එතදහොසි: අයං බො ආයසමා මහාකච්චානො සද්ධා වෙව සංවණ්ණිතො සමහාවිතො ව විඤ්ඤානං සමුත්භවාරිතං. පතොති වායසමා මහාකච්චානො ඉමස්ස හගවතා සංඛින්නෙන උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස වින්දරෙන අන්ධං අවිහරෙස්සා වින්දරෙන අන්ධං විහරිත්වා. යනනුත මයං සෙනාසසමා මහාකච්චානො තෙනුපසඤ්ඤිතොම, උපසඤ්ඤිත්වා ආයසමනං මහාකච්චානං එතමන්ධං පටිපුච්ඡෙත්ථොමාති”. විහරිත යසමා මහාකච්චානොති.

9 සෙය්‍යථාපි ආට්ඨසො පුරිසො සාරණිකො සාරගවෙසී සාර-පරිසෙසනං වර්මානො මහතො රුකඛස්ස නිට්ඨතො සාරවතො අතිකකමමව මූලං අතිකකමම ඛනං සාධාප්ලාසෙ සාරං පරිසෙසිතංඛං මඤ්ඤායස්, එවං සමපදමිදං, ආයසමනානං සන්ධි සමමුච්ඡිතො තං හගවනනං අතිසිත්වා අමෙත එතමන්ධං පටිපුච්ඡිතංඛං මඤ්ඤාප. සො හාට්ඨසො හගවා ජානං ජානාති. පස්සං පස්සති, වක්ඛුහුතො ඤ්ඤාහුතො ධම්මහුතො භුතො, වනනා පවනනා, අකුසලා නිකුතනා, අමතස්ස දුතා, ධම්මස්සාමි, තථාගතො. සො වෙව පතෙතස්ස කාලො අගොසි යං හගවනනං යෙව එතමන්ධං පටිපුච්ඡෙත්ථොම. යථා තො හගවා ව්‍යාකරෙස්ස, තථා තං ධාරෙස්සාථාති.

10. අද්ධාට්ඨසො කච්චාන හගවා ජානං ජානාති, පස්සං පස්සති. වක්ඛු-හුතො ඤ්ඤාහුතො, ධම්මහුතො භුතහුතො, වනනා පවනනා, අන්ධස්ස නිකුතනා, අමතස්ස දුතා, ධම්මස්සාමි, තථාගතො. සො වෙව පතෙතස්ස කාලො අගොසි යං හගවනනං යෙව එතමන්ධං පටිපුච්ඡෙත්ථොම. යථා තො හගවා ව්‍යාකරෙස්ස, තථා තං ධාරෙස්සාමි.

8. ඉක්බිති ඒ හිඤ්ඤා ආයුෂමත් මහාකාන්තායන සථවිරයන් වෙත එළඹියහ එළඹ ආයුෂමත් මහාකාන්තායන සථවිරයන් සමඟ සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු සිති කටයුතු කථා කොට තිබ්වා එකත්පසෙක හුරැහු. එකත්පසෙක හුරැ ඒ හිඤ්ඤා ආයුෂමත් මහාකාන්තායන සථවිරයන්හට මෙය කීහු: ඇවැතැ කාන්තායන උතරණුවෙනි, අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණ, යම් කාරණයෙකින් ප්‍රපඤ්චසංඥ කොට්ඨාසයෝ පුරුෂයා වෙත පව්හිද්ද, ඉදින් මෙහි සතුටු විය යුත්තෙක් (මිම ය මාගේ යැයි) කියයුත්තෙක් හිලගත යුත්තෙක් නැති නම්, මෙය ම රාගානුසයයන්ගේ කෙළවර ය ... මෙහි මේ ලාමක අකුශල ධර්මයෝ නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වෙත්” යන මේ උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විහාර විසින් අරුත් නො බෙදූ හුනස්නෙන් නැගිට විහාරයට වැඩි සේක. ඇවැතැ කාන්තායන තෙරණුවෙනි, ඒ අපට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩ වදාල නො බෝ වේලෙහි මේ අදහස විය: ඇවැත්නි, අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණ, යම් කාරණයෙකින් ප්‍රපඤ්චසංඥ කොට්ඨාසයෝ පුරුෂයා සහගතවැ පවතින් ද... මෙහි මේ ලාමක අකුශල ධර්මයෝ නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වෙත් යන මේ උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විහාර විසින් අරුත් නො බෙදූ හුනස්නෙන් නැගි විහාරයට වැඩි සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසු විහාර විසින් අරුත් නො බෙදූ මේ උදෙසායාගේ අභිය කවරෙක් විහාර විසින් බෙදූ දක්වන්නේ දැයි ඇවැත් කාන්තායන සථවිර තෙමේ වනාහි ශාසනානු විසිනුදු සංවර්ණික ය. නුවණැති සමුම්සරුන් විසිනුදු සමහාවිත ය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසු විස්තර විසින් අරුත් නො බෙදූ මේ උදෙසායාගේ අභිය විහාර විසින් අරුත් බෙදූ දක්වන්නට ද සමම් වෙයි. යම් හෙයකින් අපි ආයුෂමත් මහාකාන්තායන සථවිරයන් වෙත එළඹෙන්නමෝ නම් එළඹ ආයුෂමත් මහාකාන්තායන සථවිරයන්ගෙන් මේ අභිය පිළිවිසින්නමෝ නම් ඉතා මැනවැ යි. ආයුෂමත් මහාකාන්තායන සථවිර තෙමේ මෙය විභාග කෙරේවා යි.

9. ඇවැත්නි, යම්සේ හරයෙන් ප්‍රයෝජන ඇති හර සොයන හර සොයමින් ඇවිදිනා පුරුෂයෙක් නො වැටී සිටිනා හර ඇති මහරුකෙක මූල ඉක්ම කද ඉක්ම අතු කොළෙහි හරක සෙවිය යුතු කොට සලකන්නේ ද, ආයුෂමත්තට බුදුන් හමු වූ කල්හි ඒ භාග්‍යවතුන් ඉක්ම අප අතින් මේ අභිය පිළිවිසිය යුතු යැයි සලකන්නහු නම් මේ කාරණය ද එබඳු නිසැන් ඇතිසේ ය. ඇවැත්නි, ඒ භාග්‍යවත් තෙමේ වනාහි දත යුත්ත දනි. දක්ක යුත්ත දැකී. වක්ඛුර්භූත ය, ඥානභූත ය, ධර්මභූත ය, බ්‍රහ්මභූත ය. (ධර්ම) වර්තක ය, ප්‍රවර්තක ය, අභිනිර්නේතෘ (අභිය ගෙන දෙන්නේ) ය, අමානදාතෘ ය, ධර්මසාම් ය, තථාගත යැ. යම් කලෙක භාග්‍යවතුන්ගෙන් ම මේ අභිය පිළිවිසින්නහු නම් මේ එයට කල්ම ය. යම්සේ අපගේ භාග්‍යවත් තෙමේ ප්‍රකාශ කරන්නේ නම්, එසේ එය දරව යි.

10. ඇවැත් කාන්තායන සථවිරයෙනි, එකානන්තයෙන් භාග්‍යවත් තෙමේ දතයුත්ත දනී දක්ක යුත්ත දැකී. වක්ඛුර්භූත ය, ඥානභූත ය, ධර්මභූත ය, බ්‍රහ්මභූත ය, (ධර්ම) වර්තක ය, ප්‍රවර්තක ය, අභිනිර්නේතෘ ය, ධර්මසාම් ය, තථාගත යැ. යම් කලෙක භාග්‍යවතුන්ගෙන් ම මේ අභිය පිළිවිසින්නමෝ නම් එයට මෙකල් ම විය. යම් සේ අපගේ භාග්‍යවත් තෙමේ ප්‍රකාශ කරන්නේ නම්, එසේ එය දරන්නමු

අපි වායසමා මහාකච්චානො සඤ්ච වෙව සංවණ්ණිතො. සමොච්චො ව විඤ්ඤානං සමුහමචාරිතං. පතොති වායසමා මහාකච්චානො ඉමස්ස භගවතා සංඛින්නෙන උද්දසස්ස උද්ධිට්ඨස්ස විජාරෙන අත්ථං අවිහත්තස්ස විජාරෙන අත්ථං විහජ්ඣං. විහජතායසමා මහාකච්චානො අගරුක්ඛාති.

11. තෙනහාට්ඨසො සුණාථ, සාධුභං මනසි කතොථ, භාසිස්සාමිති. එමොට්ඨසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමතො මහාකච්චානස්ස පච්චස්සොත්ථං. ආයසමා මහාකච්චානො එතදමොච්චං ඛො තො ආට්ඨසො භගවා සංඛින්නෙන උද්දසං උද්ධිට්ඨා විජාරෙන අත්ථං අවිහජ්ඣා උට්ඨායාසතා විහාරං පවිට්ඨා, “යතොතිදුතං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසංඛා සමුද්වරනති -පෙ- එතෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා තිරුජ්ඣන්ති” ඉමස්ස ඛො අහං ආට්ඨසො භගවතා සංඛින්නෙන උද්දසස්ස උද්ධිට්ඨස්ස විජාරෙන අත්ථං අවිහත්තස්ස එවං විජාරෙන අත්ථං ආජානාමි.

12. වක්ඛුඤ්ඤාට්ඨසො පටිච්ච රූපෙ ව උප්පජ්ජති වක්ඛුමිඤ්ඤාණං තිණ්ණං සංඛති එස්සො. එස්සපච්චයා වෙදනා. යං වෙදෙති, තං සඤ්ජානාති. යං සඤ්ජානාති තං විතකෙකති. යං විතකෙකති තං පපඤ්චති. යං පපඤ්චති, තතොතිදුතං පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසංඛා සමුද්වරනති අතීතානාගතපච්චුප්පන්නෙසු වක්ඛුමිඤ්ඤාණෙසු රූපෙසු, සොතඤ්ඤාට්ඨසො පටිච්ච සද්දෙ ව උප්පජ්ජති සොතමිඤ්ඤාණං -පෙ- ඤාතඤ්ඤාට්ඨසො පටිච්ච ගතෙති ව උප්පජ්ජති ඤාතමිඤ්ඤාණං -පෙ- ජ්චනඤ්ඤාට්ඨසො පටිච්ච රසෙ ව උප්පජ්ජති ජ්චන මිඤ්ඤාණං. -පෙ- භාසඤ්ඤාට්ඨසො පටිච්ච ඓදංඛිඛෙ ව උප්පජ්ජති භාසමිඤ්ඤාණං -පෙ- මනඤ්ඤාට්ඨසො පටිච්ච ධම්මෙ ව උප්පජ්ජති මනොමිඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සංඛති එස්සො. එස්සපච්චයා වෙදනා. යං වෙදෙති තං සඤ්ජානාති. යං සඤ්ජානාති තං විතකෙකති. යං විතකෙකති තං පපඤ්චති. යං පපඤ්චති, තතොතිදුතං පුරිසං පපඤ්චසඤ්ඤාසංඛා සමුද්වරනති අතීතානාගතපච්චුප්පන්නෙසු මනො-මිඤ්ඤාණෙසු ධම්මෙසු.

13. සො වතාට්ඨසො වක්ඛුමිං සති රූපෙ සති වක්ඛුමිඤ්ඤාණෙ සති එස්සපඤ්ඤාතති. පඤ්ඤාපෙස්සතිති ධාතමෙතං විජ්ජති. එස්සපඤ්ඤාතති සති වෙදනාපඤ්ඤාතති. පඤ්ඤාපෙස්සතිති ධාතමෙතං විජ්ජති. වෙදනාපඤ්ඤාතති සති සඤ්ඤාපඤ්ඤාතති. පඤ්ඤාපෙස්සතිති ධාතමෙතං විජ්ජති. සඤ්ඤා-පඤ්ඤාතති සති විතකතපඤ්ඤාතති. පඤ්ඤාපෙස්සතිති ධාතමෙතං විජ්ජති. විතකතපඤ්ඤාතති සති පපඤ්චසඤ්ඤාසමුද්වරණපඤ්ඤාතති. පඤ්ඤාපෙස්සතිති ධාතමෙතං විජ්ජති.

තවද ආයුෂමත් මහාකාන්තායන සථිර තෙමේ වනාහි ශාස්නාහු විසිනුදු සංවර්ණිත ය. නුපුරුද්දි සමුච්ඡාරත් විසිනුදු සමහාවිත ය ආයුෂමත් මහාකාන්තායන සථිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් විසින් සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් දැක් වන්නට ද සමථි වෙයි. ආයුෂමත් මහාකාන්තායන සථිර තෙමේ බර නො කොට අථි විහාන කෙරේවා යි.

11. එසේ නම් ඇවැත්නි, අසව මොතවට මෙනෙහි කරව කියන්නෙමි යි. ඇවැත්නි, එසේ යැයි ඒ භික්ෂු ආයුෂමත් මහාකාන්තායන සථිරයන්හට පිළිවදන් දුන්නු ආයුෂමත් මහාකාන්තායන සථිරයන් වහන්සේ තෙල ප්‍රකාශ කළහ: ඇවැත්නි, අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණ, යම් කාරණයෙකින් ප්‍රපඤ්චසංඤ්ඤාකොට්ඨාසයෝ පුරුෂයා සහගතවෑ පවහිද්ද... මෙහි ඒ ලාමක අකුශල ධර්මයෝ නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වෙත්” යන යම් උදෙසායක් සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙදා හුනස්තෙන් නැගී විහාරයට වැඩි සේක් ද, ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙදා මේ උදෙසායාගේ අථය මම මෙසේ විසාර විසින් දැනිමි:

12 ඇවැත්නි, ඇස ද රූපයන් ද නිසා වක්ඛුර්විඥානය උපදී. මේ තුන් දෙකාගේ එක්වීමෙන් ස්පර්ශය වෙයි. ස්පර්ශය නිසා වේදනාව වෙයි. යමක් විදි ද එය හදුනයි. යමක් හදුනා ද එය විතකිණිය කෙරෙයි. යමක් විතකිණිය කෙරේ ද, එය ප්‍රපඤ්චයට පමුණුවයි. යමක් ප්‍රපඤ්චයට පමුණුවා නම් ඒ වක්ඛුරුපාදි කාරණයෙන් (තෘෂණාදූෂිට) ප්‍රපඤ්චයන්ගෙන් යුක්ත සංඤ්ඤාකොට්ඨාසයෝ අනිත්‍යානතවත්තීයාන වූ ඇසින් බලා දතයුතු වූ රූපයෙහි ලා පුරුෂයා අභිහවනය කෙරෙත්. ඇවැත්නි, කණ ද ශබ්දයන් ද නිසා ශ්‍රොත්‍රවිඥානය උපදී ... ඇවැත්නි, නාභාය ද ගද ද නිසා ස්පර්ශවිඥානය උපදී ... ඇවැත්නි, දිව ද රසයන් ද නිසා ජීව්හවිඥානය උපදී ... ඇවැත්නි, කය ද සප්‍රණ්ඩ්‍යයන් ද නිසා කායවිඥානය උපදී ... ඇවැත්නි, සිත ද ඛම්මයන් ද නිසා මනෝවිඥානය උපදී. මේ තිදෙකාගේ එක්වීමෙන් ස්පර්ශය වෙයි. ස්පර්ශය නිසා වේදනාව වෙයි. යමක් විදි ද එය හදුනයි. යමක් හදුනා ද එය විතකිණිය කෙරෙයි. යමක් විතකිණිය කෙරේ ද එය ප්‍රපඤ්චයට පමුණුවයි. යමක් ප්‍රපඤ්චයට පමුණුවා නම් ඒ මනෝධර්මාදි කාරණයෙන් ප්‍රපඤ්චසංඤ්ඤා කොට්ඨාසයෝ අනිත්‍යානතවත්තීයාන වූ සිතින් දතයුතු වූ ඛම්මයන්හි පුරුෂයා අභිහවනය කෙරෙත්.

13. ඇවැත්නි, එකානතයෙන් හෙතෙමේ ඇස ඇති කල්හි රූපය ඇති කල්හි වක්ඛුර්විඥානය ඇති කල්හි ස්පර්ශය යැ යි පැනවීමක් කරන්නේ ය (උපදන්නේ ය) යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි ස්පර්ශය යැ යි පැනවීමක් ඇති කල්හි වේදනා යැ යි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. වේදනා යැ යි පැනවීමක් ඇති කල්හි සංඤා යැ යි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. සංඤා යැ යි පැනවීමක් ඇති කල්හි විතකිණිය යැ යි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වේ. විතකිණිය යැ යි පැනවීමක් ඇති කල්හි ප්‍රපඤ්චසංඤ්ඤා කොට්ඨාසයන්ගේ පැවැත්ම පිළිබඳ පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වේ. විතකිණිය යැ යි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි.

14. සො වතාචුසො සොතස්මිං අසති සද්දො සති සොතවිඤ්ඤාණෙ සති -පෙ- ඝාතස්මිං සති ගඤ්ඤි සති ඝාතවිඤ්ඤාණෙ සති -පෙ- ජ්වහාය සති රසෙ සති ජ්වහාවිඤ්ඤාණෙ සති -පෙ- කායස්මිං සති ථොට්ඨංඛෙ අති කායවිඤ්ඤාණෙ සති -පෙ- මනස්මිං සති ඛම්මෙ අති මනොවිඤ්ඤාණෙ සති ඵස්සපඤ්ඤානතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති ධානමෙතං විජ්ජති. ඵස්සපඤ්ඤානතිං සති වෙදනා-පඤ්ඤානතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති ධානමෙතං විජ්ජති. වෙදනාපඤ්ඤානතිං සති සඤ්ඤාපඤ්ඤානතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති ධානමෙතං විජ්ජති සඤ්ඤාපඤ්ඤානතිං සති විතක්ඛපඤ්ඤානතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති ධානමෙතං විජ්ජති. විතක්ඛ-පඤ්ඤානතිං සති පපඤ්ඤාසඤ්ඤාසමුද්ධරණපඤ්ඤානතිං පඤ්ඤා-පෙස්සතිති ධානමෙතං විජ්ජති.

15. සො වතාචුසො වකුඤ්ඤා අසති රූපෙ අසති වකුඤ්ඤාණෙ අසති ඵස්සපඤ්ඤානතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති තෙනං ධානං විජ්ජති. ඵස්ස-පඤ්ඤානතිං අසති වෙදනාපඤ්ඤානතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති තෙනං ධානං විජ්ජති. වෙදනාපඤ්ඤානතිං අසති සඤ්ඤාපඤ්ඤානතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති තෙනං ධානං විජ්ජති. සඤ්ඤාපඤ්ඤානතිං අසති විතක්ඛපඤ්ඤානතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති තෙනං ධානං විජ්ජති. විතක්ඛපඤ්ඤානතිං අසති පපඤ්ඤාසඤ්ඤාසමුද්ධරණපඤ්ඤානතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති තෙනං ධානං විජ්ජති.

16. සො වතාචුසො සොතස්මිං අසති සද්දො අසති සොතවිඤ්ඤාණෙ අසති -පෙ- ඝාතස්මිං අසති ගඤ්ඤි අසති ඝාතවිඤ්ඤාණෙ අසති -පෙ- ජ්වහාය අසති රසෙ අසති ජ්වහාවිඤ්ඤාණෙ අසති -පෙ- කායස්මිං අසති ථොට්ඨංඛෙ අසති කායවිඤ්ඤාණෙ අසති -පෙ- මනස්මිං අසති ඛම්මෙ අසති මනොවිඤ්ඤාණෙ අසති ඵස්සපඤ්ඤානතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති තෙනං ධානං විජ්ජති. ඵස්ස-පඤ්ඤානතිං අසති වෙදනාපඤ්ඤානතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති තෙනං ධානං විජ්ජති. වෙදනාපඤ්ඤානතිං අසති සඤ්ඤාපඤ්ඤානතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති තෙනං ධානං විජ්ජති. සඤ්ඤාපඤ්ඤානතිං අසති විතක්ඛපඤ්ඤානතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති තෙනං ධානං විජ්ජති. විතක්ඛපඤ්ඤානතිං අසති පපඤ්ඤාසඤ්ඤාසමුද්ධරණපඤ්ඤානතිං පඤ්ඤාපෙස්සතිති තෙනං ධානං විජ්ජති.

14. ඇවැත්ති, එකානනයෙන් හෙතෙමේ කණ ඇති කල්හි ශබ්දය ඇති කල්හි සොතවිඤ්ඤාණය ඇති කල්හි ... නැහැය ඇති කල්හි ගද ඇති කල්හි ඝාතවිඤ්ඤාණය ඇති කල්හි... දිව ඇති කල්හි රසය ඇති කල්හි ජීවනා-විඤ්ඤාණය ඇති කල්හි... කය ඇති කල්හි ස්ප්‍රභව්‍යය ඇති කල්හි කාය-විඤ්ඤාණය ඇති කල්හි... සිත ඇති කල්හි ධර්මය ඇති කල්හි මනෝවිඤ්ඤාණය ඇති කල්හි ස්පර්ශ් යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. ස්පර්ශ් යැයි පැනවීමක් ඇති කල්හි වේදනා යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. වේදනා යැයි පැනවීමක් ඇති කල්හි සංඥා යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. සංඥා යැයි පැනවීමක් ඇති කල්හි විතැනී යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි. විතැනී යැයි පැනවීමක් ඇති කල්හි ප්‍රපඤ්චසංඥකොට්ඨාසයන්ගේ පැවැත්ම පිළිබඳ පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙයි.

15. ඇවැත්ති, එකානනයෙන් හෙතෙමේ ඇස නැති කල්හි රූපය නැති කල්හි වක්ඛර්වඥනය නැති කල්හි ස්පර්ශ් යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි. ස්පර්ශ් යැයි පැනවීමක් නැති කල්හි වේදනා යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි. වේදනා යැයි පැනවීමක් නැති කල්හි සංඥා යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි. සංඥා යැයි පැනවීමක් නැති කල්හි විතැනී යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි. විතැනී යැයි පැනවීමක් නැති කල්හි ප්‍රපඤ්චසංඥකොට්ඨාසයන්ගේ පැවැත්ම පිළිබඳ පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි.

16. ඇවැත්ති, එකානනයෙන් හෙතෙමේ කණ නැති කල්හි ශබ්දය නැති කල්හි සොතවිඤ්ඤාණය නැති කල්හි ... නැහැය නැති කල්හි ගද නැති කල්හි ඝාත විඤ්ඤාණය නැති කල්හි... දිව නැති කල්හි රසය නැති කල්හි ජීවනා විඤ්ඤාණය නැති කල්හි... කය නැති කල්හි ස්ප්‍රභව්‍යය නැති කල්හි කායවිඤ්ඤාණය නැති කල්හි... සිත නැති කල්හි ධර්ම නැති කල්හි මනෝවිඤ්ඤාණය නැති කල්හි ස්පර්ශ් යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි. ස්පර්ශ් යැයි පැනවීමක් නැති කල්හි වේදනා යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි. වේදනා යැයි පැනවීමක් නැති කල්හි සංඥා යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි. සංඥා යැයි පැනවීමක් නැති කල්හි විතැනී යැයි පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි. විතැනී යැයි පැනවීමක් නැති කල්හි ප්‍රපඤ්චසංඥකොට්ඨාසයන්ගේ පැවැත්ම පිළිබඳ පැනවීමක් කරන්නේ ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ.

17. යං බො තො ආවුසො භගවා සංඛින්නෙන උද්දෙසං උද්දිසිතා විජාරෙත අත්ථං අවිහජිතා උට්ඨාසාසනා විහාරං පටිට්ඨා, “යතොතිදනං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසංඤ්ඤාසංඛිතා සමුදවරනති, එත්ථ වෙ නත්ථි අභිනංජිතබ්බං අභිඤ්ඤිතබ්බං අපේක්ඛාසෙතබ්බං, එසෙවනො රුහානුසයානං -පෙ- එත්ථෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති”ති. ඉමස්ස බො අහං ආවුසො භගවා සංඛින්නෙන උද්දෙසං උද්දිට්ඨස්ස විජාරෙත අත්ථං අවිහත්තස්ස එවා විජාරෙත අත්ථං ආජානාමි. ආකම්බමානා ව පන කුසමහ ආසංඝවනො භගවන්තං යෙව උපසංකම්භිතා එතමත්ථං පටිපුජෙත්ථය්‍යාථ. යථා තො භගවා ව්‍යාකරෙති තථා නං ධාරෙය්‍යාථාති.

18. අථ බො තෙ භික්ඛු ආසංඝවනො මහාකම්මානස්ස භාසිතං අභිනංජිතා අනුමොදිතා උට්ඨාසාසනා යෙන භගවා තෙනුපසංකම්මංසු. උපසංකම්මිතා භගවන්තං අභිවාදෙත්ථා එකමන්තං නිඤ්ඤාසු. එකමන්තං නිසින්නා බො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචා:

19. “යං බො තො භනෙත භගවා සංඛින්නෙන උද්දෙසං උද්දිසිතා විජාරෙත අත්ථං අවිහජිතා උට්ඨාසාසනා විහාරං පටිට්ඨා, “යතොතිදනං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසංඤ්ඤාසංඛිතා සමුදවරනති, එත්ථ වෙ නත්ථි අභිනංජිතබ්බං අභිඤ්ඤිතබ්බං අපේක්ඛාසෙතබ්බං, එසෙවනො රුහානුසයානං -පෙ- එත්ථෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති”ති. තෙසං තො භනෙත අමනාකං අවිරුක්ඛානන්තස්ස භගවතො එතදනොසී: “ඉදං බොතො ආවුසො භගවා සංඛින්නෙන උද්දෙසං උද්දිසිතා විජාරෙත අත්ථං අවිහජිතා උට්ඨාසාසනා විහාරං පටිට්ඨා, ‘යතොතිදනං භික්ඛු පුරිසං පපඤ්චසංඤ්ඤාසංඛිතා සමුදවරනති, එත්ථ වෙ නත්ථි අභිනංජිතබ්බං අභිඤ්ඤිතබ්බං අපේක්ඛාසෙතබ්බං, එසෙවනො රුහානුසයානං එසෙවනො පටිසානුසයානං එසෙවනො දිට්ඨානුසයානං එසෙවනො විචිකිච්ඡානුසයානං. එසෙවනො මානානුසයානං. එසෙවනො භවරුහානුසයානං. එසෙවනො අවිජ්ජානුසයානං. එසෙවනො දුක්ඛාදනසථාදන කලහමිග්ගන විවාද කුමනතුවමෙපඤ්ඤාමුසාථාදනං. එත්ථෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. කො නු බො ඉමස්ස භගවා සංඛින්නෙන උද්දෙසං උද්දිට්ඨස්ස විජාරෙත අත්ථං අවිහත්තස්ස විජාරෙත අත්ථං විහජෙත්ථය්‍යා”ති.

17. ඇවැත්ති, අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණ, යම් කරුණෙකින් ප්‍රඥාප්තියෙහි කොටසක් පුරුෂයා භූමි පවතින් ද, ඉදින් මේ කරුණෙහි (චායාසතයන්හි) සද්‍රවිසි සුත්තෙක් කිය සුත්තෙක් ගිල ගත යුත්තක් නැත් නම් මෙය ම (අභිනන්දනාදිය නැති බව ම) රාගානුසංයයන්ගේ කෙළවර ය ... මේ චායාසතයන්හි මේ ලාමක අකුල ධම්මෝ නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වෙන් යන යම් උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙදු හුනස්තෙන් නැගිට විහාරයට වැඩි සේක් ද, ඇවැත්ති, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසු විසාර විසින් අරුත් නො බෙදු මේ උදෙසායාගේ විසාර විසින් අභීය මෙසේ දැනිමි. ආයුෂමත්ති, භෙටි කැමති යව්නු නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ම එළඹ මේ අභීය ප්‍රඵව්ස්ව. අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් සේ වදාරන සේක් නම් එය එසේ ධර්ම සි.

18. එක්බිති, ඒ භික්ෂුහු ආයුෂමත් මහාකාත්‍යායන සභිරයන්ගේ දෙශනාව අභිමුඛව පිළිගෙන අනුමෝදන් ව හුනස්තෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් කරා එළඹියාහු ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන්ගට තෙල සෑල කලහ:

19. “වහන්ස, අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණ, යම් කරුණෙහි සද්‍රවිසි සුත්තෙක් කිය සුත්තෙක් ගිල ගත යුත්තක් නැත් නම් මෙය ම රාගානුසංයයන්ගේ කෙළවර ය ... මෙහි මේ ලාමක අකුල ධම්මෝ නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වෙන්’ යන යම් උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙදු හුනස්තෙන් නැගිට විහාරයට වැඩි සේක් ද, වෘත්ත, අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි නො බෝ චේලායෙකින් ඒ අපට මේ අදහස ව: ඇවැත්ති, අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණ, යම් කරුණෙහි සද්‍රවිසි සුත්තෙහි කොටසක් පුරුෂයා භූමි පවතින් ද, ඉදින් මෙහි සද්‍රවිසි සුත්තෙක් කිය සුත්තෙක් ගිල ගත යුත්තක් නැත් නම් මෙය ම රාගානුසංයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම පටිසානුසංයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම දිට්ඨානුසංයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම විචිකිච්ඡානුසංයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම මානානුසංයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම භවරුතානුසංයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම අවිජ්ජානුසංයයන්ගේ කෙළවර ය. මෙය ම දඬු ගැනීම සැත් ගැනීම කලහ විග්‍රහ විරුද්ධකාං භෝ භෝ සි කිම පිසුනු බස බොරුබස යන මොවුනට කරුණු වූ වෙනතාවන්ගේ කෙළවර ය. මෙහි ම මේ ලාමක අකුල ධම්මෝ නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වෙන්’ යන යම් උදෙසා සැකෙවින් උදෙසා විසාර විසින් අරුත් නො බෙදු හුනස්තෙන් නැගිට විහාරයට වැඩි සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසු විසාර විසින් අරුත් නො බෙදු මේ උදෙසායාගේ අභීය විසාර විසින් කවරෙක් බෙදු දක්වන්නේ ද” සි.

20 “තෙසං තො භතෙන අමහාකං ඵතදුතෙ සි: අයං බො ආයසමා මහා-
කච්චානො සඤ්චු වෙව සංවණ්ණේතො. සමොචිතො ච විඤ්ඤානං සමුහමචාරීනං
පහොති මායසමා මහාකච්චානො ඉමිස්ස භගවතා සබ්බිකෙතන උද්දෙසස්ස
උද්දොස්ස විජාරෙත අත්ථං අවිභවතස්ස විජාරෙත අත්ථං විභජ්තුං. යනන්ත
මයං යෙනායසමා මහාකච්චානො තෙනුපසඬකමෙය්‍යාම, උපසඬකමිතො
ආයසමනතා මහාකච්චානං ඵතමත්ථං පටිපුච්ඡෙය්‍යාමා”ති.

21 “අථ බො මයං භතෙන යෙනායසමා මහාකච්චානො තෙනුප-
සඬකමිමහ. උපසඬකමිතො ආයසමනතං මහාකච්චානං ඵතමත්ථං
පටිපුච්ඡිමහ තෙසං තො භතෙන ආයසමනා මහාකච්චානෙන ඉමෙහි
ආකාරෙහි ඉමෙහි පදෙහි බ්‍යඤ්ඤානෙහි අත්ථො විභවෙනා”ති.

22 පණ්ණිතො භික්ඛවෙ මහාකච්චානො, මහාපඤ්ඤා භික්ඛවෙ
මහාකච්චානො. මඤ්ඤාපි භුජමහ භික්ඛවෙ ඵතමත්ථං පටිපුච්ඡෙය්‍යාථ,
අහමි නං ඵමමෙවං ව්‍යාකරෙය්‍යා යථා තා මහාකච්චානෙන ව්‍යාකතං
ඵසො වෙවෙහස්ස අත්ථො. ඵවඤ්ච නං බාරෙථාති.

23. ඵචං චුතො ආයස්ථා ආනෙය්‍ය, භගවතනං ඵතදුවොච: සෙය්‍යථාපි
භතෙන පුරිසො ජිසවජාදුබ්බලපරෙතො මුද්දිකේතිකං අබ්ගච්ඡෙය්‍ය,
සො යතො යතො සායෙය්‍ය ලභෙථෙව සාදුං රසං අසෙවනකං, ඵමමෙව
බො භතෙන චෙතසො භික්ඛු දුබ්බජාතිකො යතො යතො ඉමිස්ස
ධම්මපරියායස්ස පඤ්ඤාය අත්ථං උපපරිකෙතිය ලභෙථෙව අත්තමතනං
ලභෙථ චෙතසො පසාදං. කො නාමො අයං භතෙන ධම්මපරියායොති?
තස්මානිහ නිං ආනඤ්ඤා, ඉමං ධම්මපරියායං මුද්දිකේතිකපරියායොතෙව
නං බාරෙහිති.

ඉදමචොච භගවා. අත්තමනො ආයසමා ආතනෙය්‍ය භගවතො භාසිතං
අභිනඤ්ඤිති.

මුද්දිකේතිකසුත්තං අධ්‍යාමං.

20. “වහන්ස, ඒ අපට මේ අදහස වී ය: මේ ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථවිර තෙමේ ශාස්තෘහු විසිනුදු වර්ණිත ය. නුවණැති සමුච්ඡාරුන් විසිනුදු සමහාවිතය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් උදෙසන ලද විසාර විසින් අරුත් නොබෙදූ මේ උදෙසනයාගේ විසාර විසින් අරුත් බෙදා දක්වන්නට ද සමත් වෙයි. අපි ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථවිරයන් වෙත ඵලමෙත්තමෝ තමි, ඵලං ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථවිරයන් අතින් මේ අතීය පිළිවිසින්නමෝ තමි මැනවැ”යි.

21. “එක්කිති වහන්ස, අපි ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථවිරයන් වෙත ඵලබ්‍යමිත. ඵලං ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථවිරයන්ගෙන් මේ අතීය පිළිවිසුමිත. වහන්ස, ඒ අපට ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන සථවිරයන් විසින් මේ ආකාරයෙන් මේ පදාන්තෙන් මේ ව්‍යාකූලතාන්තෙන් අතීය බෙදා දක්වන ලද්දේ ය.

22 මහණෙනි, මහාකාන්‍යායන තෙමේ පණ්ඩිත ය. මහණෙනි, මහාකාන්‍යායන තෙමේ මනනුවණැත්තේ ය. මහණෙනි, තෙපි මාගෙන් වුවත් මේ අතීය පිළිවිසුවහු තමි මහාකාන්‍යායනසා විසින් යම්සේ එය ප්‍රකාශ කරන ලද නමි මම ද තොපට එය එසේ ම ප්‍රකාශ කරන්නෙමි. මෙහි අතීය මේ ම ය. එසේ ම දරව.

23. මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: “වහන්ස බඩ්ඪා දුබ්බ බැවින් පෙළුණු පුරුෂයෙක් මිහිරි නිරිමිට අළුවු රස නො ඉසිය යුතු මිපිඞ්ඞක් (බදහන්-වටක්) ලබා ද, හෙතෙමේ යම් යම් පසෙකින් (එය) ආසවාදනය කෙරේ ද (ඒ ඒ පැත්තෙන්) මිහිරි රසයක් ලබන්නේ ම ය. වහන්ස එ පරිද්දෙන් ම සිතන සැහැටි ඇති පණ්ඩිත සමහාව ඇති මහණෙක් යම් යම් ලෙසෙකින් මේ ධම්මදෙශනාවගේ අතීය නුවණින් පරික්ෂා කරන්නේ ද ඒ ඒ ලෙසින් සතුටුව ව ලබන්නේ ම ය සිතේ පැහැදීම ලබන්නේ ම ය වහන්ස, මේ ධම්මපදාය ය නිනමි ඇත්තේ ද? ආනන්ද, එසේ නමි තෝ මෙකි ලා මේ ධම්මදෙශනාව මධුපිණ්ඩකපයථාය යැ යි දරව යි වදාළ සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු වූ ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව මැනවැ යි සතුටින් පිළිගත්තේ යි.

මධුපිණ්ඩකසූත්‍රය අටවැනි යි.

1. 2. 9.

දෙවධාටිතකකසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්ත ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති හෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

2. පුබ්බෙව මෙ භික්ඛවෙ සමෙධාධා අනභිසම්බුද්ධස්ස චොධිසන්තස්සෙව සතො එතදගොසි: යනනුනානා දෙවධා¹ කන්වා දෙවධා කන්වා විනෙකක විතරෙය්‍යනති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ යො වායං කාමචිතකෙකා යො ච බ්‍යාපාදචිතකෙකා යො ච විහිංසාවිතකෙකා, ඉමං එකං භාගමකාසිං. යො වායං නෙකකම්මට්ඨිතකෙකා යො ච අබ්‍යාපාදචිතකෙකා යො ච අවිහිංසාවිතකෙකා, ඉමං දුතියං භාගමකාසිං.

3. තස්ස මය්‍යා භික්ඛවෙ එවං අප්පමන්තස්ස ආතාපිනො පභිතන්තස්ස විහරතො උප්පජ්ජති කාමචිතකෙකා. යො එවං පජානාමි: උප්පන්නො ඛො මෙ අයං කාමචිතකෙකා. සො ච ඛො අත්තව්‍යාබාධායපි සංවත්තති, පරව්‍යාබාධායපි සංවත්තති, උභ්‍යව්‍යාබාධායපි සංවත්තති, පඤ්ඤානිරෝධිකො විසාතපකඛිකො අනිබ්බාතසංවත්තතිකො. අත්තව්‍යාබාධාය සංවත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකකතො අබ්භන්ථං ගච්ඡති. පරව්‍යාබාධාය සංවත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකකතො අබ්භන්ථං ගච්ඡති. උභ්‍යව්‍යාබාධාය සංවත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකකතො අබ්භන්ථං ගච්ඡති. පඤ්ඤානිරෝධිකො විසාතපකඛිකො අනිබ්බාතසංවත්තතිකොතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකකතො අබ්භන්ථං ගච්ඡති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ උප්පනනුප්පන්නං කාමචිතකකං පජ්ජමෙව² විනොදමෙව³ බ්‍යනෙතව⁴ නං අකාසිං.

4. තස්ස මය්‍යා භික්ඛවෙ එවං අප්පමන්තස්ස ආතාපිනො පභිතන්තස්ස විහරතො උප්පජ්ජති බ්‍යාපාදචිතකෙකා -පෙ- උප්පජ්ජති විහිංසාවිතකෙකා. සො එවං පජානාමි: උප්පන්නො ඛො මෙ අයං විහිංසාවිතකෙකා. යො ච ඛො අත්තව්‍යාබාධායපි සංවත්තති, පරව්‍යාබාධායපි සංවත්තති, උභ්‍යව්‍යාබාධායපි සංවත්තති, පඤ්ඤානිරෝධිකො විසාතපකඛිකො අනිබ්බාතසංවත්තතිකො. අත්තව්‍යාබාධාය සංවත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකකතො අබ්භන්ථං ගච්ඡති. පරව්‍යාබාධාය සංවත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකකතො අබ්භන්ථං ගච්ඡති. උභ්‍යව්‍යාබාධාය සංවත්තතිතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකකතො අබ්භන්ථං ගච්ඡති. පඤ්ඤානිරෝධිකො විසාතපකඛිකො අනිබ්බාතසංවත්තතිකොතිපි මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකකතො අබ්භන්ථං ගච්ඡති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ උප්පනනුප්පන්නං විහිංසාවිතකකං පජ්ජමෙව² විනොදමෙව³ බ්‍යනෙතව⁴ නං අකාසිං.

1. දුට්ඨා, මජ්ඣං. 2. පජ්ඣානෙව, සිවු. පජ්ජනමෙව, ස්‍යා.
3. විනොදමෙව, සිවු. විනොදගමෙව, ස්‍යා. 4. බ්‍යක්ඛමෙව, මජ්ඣං, ස්‍යා.

1 2. 9.

දෙවධාමිතකකසුත්‍රය

1. ඔං විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සේනවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි සි තිසුන් ඇමතු සේක. ඒ තිසුහු වහන්සැ සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේහට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

2. මහණෙනි, බුදුවීමට පෙර ම බුදු නො වූ බොධිසත්ව වූ ම මට මේ අදහස මි ය: “ඉදින් මම විතකීයන් දෙ කොටසක් කොට, දෙ කොටසක් කොට වාසය කරන්නෙමි නම් ඉතා මැනව” යි. මහණෙනි, ඒ මම යම් මේ කාමවිතකීයකුත් යම් මේ ව්‍යාපාදවිතකීයකුත් යම් මේ විහිංසා-විතකීයකුත් මේ ද, මෙය එක් කොටසක් කෙළෙමි යම් මේ තෙනෙපුත්‍රා-විතකීයකුත් යම් මේ අව්‍යාපාදවිතකීයකුත් යම් මේ අවිහිංසාවිතකීයකුත් මේ ද, මෙය දෙවන කොටස කෙළෙමි.

3. මහණෙනි, අප්‍රමාදන වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තා වූ නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වසන්නා වූ ඒ මට කාමවිතකීය උපදී. ඒ මම මෙසේ දනිමි: “මට මේ කාමවිතකීය උපන්නේ ය” ඒ කාම-විතකීය තෙමේ තමාට දුක් පිණිස ද පවතී. අන්හට දුක් පිණිස ද පවතී. දෙපසට දුක් පිණිස ද පවතී. ප්‍රඥව සිදු හරින්නෙකි. දුක්-කොටසෙහි වූවෙකි. නිවන සඳහා නො පවතින්නෙකැ” යි. මහණෙනි, තමාට දුක් පිණිස පවතී ය යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විතකීය විනාශයට යෙයි. මහණෙනි, අන්හට දුක් පිණිස පවතී ය යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විතකීය විනාශයට යෙයි. දෙපසට දුක් පිණිස පවතී ය යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විතකීය විනාශයට යෙයි. ප්‍රඥව සිදු හරින්නෙකි, දුක් කොටසෙහි වූවෙකි, නිවන සඳහා නො පවතින්නෙකි යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විතකීය විනාශයට යෙයි. මහණෙනි, ඒ මම උපනුපත් කාමවිතකීය දුරු කෙළෙමි ම ය. බැහැර කෙළෙමි ම ය. එය අවසන් වූවක් ම කෙළෙමි.

4. මහණෙනි, අප්‍රමාදන වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තා වූ නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වසන්නා වූ ඒ මට ව්‍යාපාදවිතකීය උපදී... විහිංසාවිතකීය උපදී. ඒ මම මෙසේ දනිමි: “මට මේ විහිංසා විතකීය උපන්නේ ය” ඒ විහිංසා විතකීය තෙමේ තමාට දුක් පිණිස ද පවතී අන්හට දුක් පිණිස ද පවතී. දෙපසට දුක් පිණිස ද පවතී. ප්‍රඥව සිදු හරින්නෙකි. දුක් කොටසෙහි වූවෙකි. නිවන සඳහා නො පවතින්නෙකි යි. මහණෙනි, තමාට දුක් පිණිස පවතී යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විතකීය විනාශයට යෙයි. මහණෙනි, අන්හට දුක් පිණිස පවතී යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විතකීය විනාශයට යෙයි. දෙපසට දුක් පිණිස පවතී යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විතකීය විනාශයට යෙයි. මහණෙනි, ප්‍රඥව සිදු හරින්නෙකි, දුක් කොටසෙහි වූවෙකි, නිවන පිණිස නො පවතින්නෙකැ යි සලකන්නා වූ මාගේ ඒ විතකීය විනාශයට යෙයි. මහණෙනි, ඒ මම උපනුපත් විහිංසාවිතකීය දුරු කෙළෙමි ම ය. බැහැර කෙළෙමි ම ය. එය අවසන් වූවක් ම කෙළෙමි.

5. යඤ්ඤදෙව භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුච්චතකෙකති අනුච්චාරෙති තථා තථා නති හොති වෙනසො. කාමචිතකකඤ්ඤෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුච්චතකෙකති අනුච්චාරෙති, පහාසි තෙනබ්බමච්චතකකං. කාම-චිතකකං බහුලමකාසී. තස්ස තං කාමචිතකකාය චිතතං නමති. බ්‍යාපාද-චිතකකඤ්ඤෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුච්චතකෙකති අනුච්චාරෙති, පහාසි අබ්‍යාපාදචිතකකං. බ්‍යාපාද චිතකකං බහුලමකාසී. තස්ස තං බ්‍යාපාදචිතකකාය චිතතං නමති. විහිංසාචිතකකඤ්ඤෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුච්චතකෙකති අනුච්චාරෙති, පහාසි අවිහිංසාචිතකකං. විහිංසාචිතකකං බහුලමකාසී. තස්ස තං විහිංසාචිතකකාය චිතතං නමති.

6. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ වස්සානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමසෙ නිට්ඨසම්බාධෙ ගොපාලකො ගාචො රතෙකිය්‍ය, සො තා ගාචො තතො තප්පා දුෂ්ඨො ආකොටෙය්‍ය පභිකොටෙය්‍ය¹ සහතිරුක්ඛිය්‍ය² සහතිචාරෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? පස්සාති හි සො භික්ඛවෙ ගොපාලකො තතොතිදුතං වධං වා බක්ඛා³ වා ජාතිං වා ගරහං වා. එවමෙව බො අහං භික්ඛවෙ අද්දසං අකුසලානං ධම්මානං ආදීනවං ඔඤාරං සඬ්ඛිලෙසං, කුසලානං ධම්මානං තෙනබ්බමෙ ආතිසංසං වොදනපත්තං.

7. තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ එවං අපමනහස්ස ආනාපිනො පභිතතහස්ස විහරතො උප්පජ්ජති තෙනබ්බමච්චතකෙකා, සො එවං පජානාමි: උප්පන්නො බො මෙ අයං තෙනබ්බමච්චතකෙකා. සො ව බො තෙවහන-ව්‍යාබාධාය සංවහනති, න පරව්‍යාබාධාය සංවහනති, න උභයව්‍යාබාධාය සංවහනති, පඤ්ඤාදුට්ඨිකො අවිසාතපකම්මකො නිබ්බාතසංවහනතිකො. රතතිඤ්ඤෙපි නං භික්ඛවෙ අනුච්චතකකායං අනුච්චාරෙය්‍යං තෙව තතොතිදුතං හයං සමනුපස්සාමි. දිවසඤ්ඤෙපි නං භික්ඛවෙ අනුච්චතකකායං අනුච්චාරෙය්‍යං තෙව තතොතිදුතං හයං සමනුපස්සාමි. රතතිද්දිවසඤ්ඤෙපි නං භික්ඛවෙ අනුච්චතකකායං අනුච්චාරෙය්‍යං තෙව තතොතිදුතං හයං සමනු-පස්සාමි. අපි ව බො මෙ අයීචිරං අනුච්චතකකායතො අනුච්චාරෙය්‍යො කායො කිලමෙය්‍ය. කායෙ කිලනෙත⁴ චිතතං උභතඤ්ඤෙය්‍ය.⁵ උභතෙ⁶ චිතතො ආරු චිතතං සමාඛිමානි. සො බො අහං භික්ඛවෙ අජ්ඣාතතමෙව විහතං සණ්ඨපෙම් සහතිසාදෙම්⁷ එකොදිං⁸ ඤරොමි සමාදහාමි. තං කිස්ස හෙතු: මා මෙ චිතතං උභතඤ්ඤෙති. ⁹.

1. පටිකොටෙය්‍ය, මජ්ඣ. පටිකොටෙය්‍ය, ස්‍යා, 2. සහතිරුක්ඛිය්‍ය, ස්‍යා.
3. බක්ඛා, මජ්ඣ. 4. කිලමනෙත, කප්පව. 5. ඔහතඤ්ඤෙය්‍ය, ස්‍යා.
6. ඔහතෙ, ස්‍යා 7. සහතිසිදෙම්, ස්‍යා. 8. එකොදි, PTS.
9. උභසාවිති, ස්‍යා. උභතති, PTS

5. මහණෙනි, මහණ තෙමේ යම් යම් ම විතකීයක් බහුල කොට නැවැත නැවැත විතකීයක කෙරේ ද, නැවැත නැවැත හසුරුවා ද, ඒ ඒ ලෙසින් ම සිත්හි නැමුරුවා වෙයි. මහණෙනි, ඉදින් මහණ තෙමේ කාමවිතකීය ම බහුල කොට නැවැත නැවැත විතකීයක කෙරේ නම් නැවැත නැවැත හසුරුවා නම් නෛෂ්කමය විතකීය දුරු කෙරෙයි. කාමවිතකීය බහුල කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත කාමවිතකීය පිණිස නැමේ. මහණෙනි, ඉදින් මහණ තෙමේ ව්‍යාපාද විතකීය බහුල කොට නැවැත නැවැත විතකීයක කෙරේ නම් නැවැත නැවැත හසුරුවා නම් අව්‍යාපාදවිතකීය දුරු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද විතකීය බහුල කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත ව්‍යාපාද විතකීය පිණිස නැමේ. මහණෙනි, ඉදින් මහණ තෙමේ විහිංසාවිතකීය බහුල කොට නැවැත නැවැත විතකීයක කෙරේ නම් නැවැත නැවැත හසුරුවා නම් අවිහිංසාවිතකීය දුරු කෙරෙයි. විහිංසාවිතකීය බහුල කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත විහිංසා විතකීය පිණිස නැමේ.

6 මහණෙනි, යම් සේ වැසිසමය පිළිබඳ පැසුළු මස ගොයමින් හඟ (හානි) වූ සරකල්හි ගොපල්ලෙක් ගවයන් රක්නේ ද, හෙ තෙමේ ඒ ගවයන්ට ඒ ඒ දෙසින් පිටෙහි දඹුසෙන් (කෙළින්) පහර දෙන්නේ ය. ඉලඟුවෙහි සරසින් පහර දෙන්නේ ය. ඔබමොබ යැමෙන් අවුරු සිටින්නේ ය. වළක් වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, ඒ ගොපල්ලා ඒ ගවයන් ගොයමින් නො රැක්ම හෙතු කොට ගෙන වධයක් හෝ බඩ්ඩනයක් හෝ බන්ධනානියක් හෝ ගතීවක් හෝ දක්නේ ද එහෙයිනි. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මම අකුසල ධර්මයන්ගේ දෞෂ්‍ය ලාමකාව කෙලෙසීම ද කුසල ධර්මයන් පිළිබඳ නෛෂ්කමයයෙහි අනුසස් ද විගුද්ධිපක්‍යය ද දිට්ඨි.

7. මහණෙනි, මෙසේ අප්‍රමාද වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තා වූ තිවනට මෙහෙසු සිත් ඇති ව වසන්නා වූ ඒ මට නෛෂ්කමය විතකීය උපදී. ඒ මම මෙසේ දනිමි: මට මේ නෛෂ්කමය විතකීය උපන්නේ ය. ඒ නෛෂ්කමය විතකීය තෙමේත් තමාට දුක් පිණිස නොපවතී. අත්හට දුක් පිණිස නො පවතී. දෙපසට දුක් පිණිස නො පවතී. ප්‍රඥාව වඩන්නෙකි දුක් කොටසෙහි නො වූවෙකි. තිවන් සදහා පවතින්නෙකි. මහණෙනි, රු මුළුල්ලෙහිද ඒ විතකීය නැවත නැවත විතකීයක කරන්නෙමි නම් පුත පුතා හසුරුවන්නෙමි නම් ඒ හෙතුකොට ගෙන බියක් නො ම දකිමි. මහණෙනි, දහවල මුළුල්ලෙහිද ඒ විතකීය නැවත නැවත විතකීයක කරන්නෙමි නම් පුත පුතා හසුරුවන්නෙමි නම් ඒ හෙතුකොට ගෙන බියක් නො ම දකිමි. මහණෙනි, රු දවල මුළුල්ලෙහි ඒ විතකීය නැවත නැවත විතකීයක කරන්නෙමි නම් පුත පුතා හසුරුවන්නෙමි නම් ඒ හෙතුකොට ගෙන බියක් නො ම දකිමි. වැලිද බොහෝ කලක් නැවත නැවත විතකීයක කරන්නා වූ පුත පුතා හසුරුවන්නා වූ මාගේ ශරීරය ශල්‍යාන්ත වන්නේ ය. ශරීරය ශල්‍යාන්ත වූ කල්හි සිත නො සන්සුන් වේ. සිත නොසන්සුන් කල්හි සමාධිය කෙරෙත් සිත දුරෙහි වෙයි. මහණෙනි, ඒ මම සන්තානයෙහි ම සිත මැනවින් තබමි. මැනවින් හිඳුවමි. එකඟ කරමි. මැනවින් පිහිටු වමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මාගේ සිත නතමක් නො සන්සුන් වේවා යි. (සිතීමෙනි.)

8. තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ එවං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පඤ්චනත්තස්ස විහරතො උප්පජ්ජති අබ්‍යාපාදවිතකෙකො -පෙ- උප්පජ්ජති අවිහිංසා-විතකෙකො. සො එවං පජානාමි: උප්පන්නො බො මෙ අයං අවිහිංසා-විතකෙකො. සො ව බො තෙවත්තවාසාබාධාය සංවත්තති, ත පරවාසාබාධාය සංවත්තති, න උභයවාසාබාධාය සංවත්තති, පඤ්ඤවුද්ධිකො අවිඝාත-පකංඤ්ඤා නිබ්බානසංවත්තතිකො. රතතිඤ්ඤෙපි නං භික්ඛවෙ අනු-විතකෙකය්‍යං අනුච්චාරෙය්‍යං තෙව තතොනිදන්තං භයං සමනුපස්සාමි දිව්‍යඤ්ඤෙපි නං භික්ඛවෙ අනුච්චිතකෙකය්‍යං අනුච්චාරෙය්‍යං තෙව තතොනිදන්තං භයං සමනුපස්සාමි. රතතිඤ්ඤෙපි නං භික්ඛවෙ අනුච්චිතකෙකය්‍යං අනුච්චාරෙය්‍යං තෙව තතොනිදන්තං භයං සමනුපස්සාමි. අපි ව බො මෙ අතිරිතං අනුච්චිතකෙකය්‍යො අනුච්චාරය්‍යො කායො නිලමෙය්‍ය. කායෙ නිලනෙත චිත්තං උභෙද්දෙය්‍ය. උභෙතෙ චිත්තෙ ආරා චිත්තං සමාධිමානි. සො බො අහං භික්ඛවෙ අජ්ඣත්තමෙව චිත්තං සංනිපෙමි සන්තිසාදෙමි එකොදි කරොමි සමාදහාමි. නා කිස්ස තෙනු: මා මෙ චිත්තං උභෙද්දෙය්‍ය.

9. යඤ්ඤෙදෙව භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුච්චිතකෙකති අනුච්චාරෙති තථා තථා නති හොති වෙනසො තෙකම්මවිචිතකකායෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනුච්චිතකෙකති අනුච්චාරෙති, පහාසි කාමචිතකකං. තෙකම්ම-විතකකං බහුලමක සි. තස්ස නා තෙකම්මවිචිතකකාය චිත්තං නමති. අබ්‍යාපාද විතකකායෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු බහුලමනුච්චිතකෙකති අනුච්චාරෙති, පහාසි බ්‍යාපාදවිතකකං. අබ්‍යාපාදවිතකකං බහුලමකාසි. තස්ස නා අබ්‍යාපාද-විතකකාය චිත්තං නමති. අවිහිංසා විතකකායෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුලමනු-විතකෙකති අනුච්චාරෙති, පහාසි විහිංසා විතකකං. අවිහිංසා විතකකං බහුලමකාසි. තස්ස න අවිහිංසා විතකකාය චිත්තං නමති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ගිමනානං පටිඡ්ඤෙ මාසෙ සබ්බසංස්සු ගාමනාසමනතෙසු ගොපාලකා ගාවො රතෙය්‍ය. තස්ස රුක්ඛමුලගතස්ස වා අනිවාසාස ගතස්ස වා සතිකරණීයමෙව තොති: එත,¹ ගාවෙති. එවමෙව² බො භික්ඛවෙ සතිකරණීයමෙව අහොසි: එතෙ ධම්මාති.

10. ආරඬ්ඛා බො පන මෙ භික්ඛවෙ ටිට්ඨං අහොසි අසලභිතං. උපට්ඨිතා සති අසමුච්චා³. පස්සඬ්ඛා කායො අසාරද්ධා. සමාහිතා චිත්තං එකග්ගං සො බො අහං භික්ඛවෙ විපිළෙව ආදෙහි විපිළෙ අකුසලෙහි ධම්මෙහි සම්මාදායං සම්මාරං විවෙකජං ජිහ්සුධං. පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විතාසිං. -

8. මහණෙනි, අප්‍රමාදය වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තා වූ නිවහට මෙතෙසු සිත් ඇතිව වසන්නාවූ ඒ මට අව්‍යාපාද විතතිය උපදී... අවිතාසා විතතිය උපදී. ඒ මම මෙසේ දනිමි. මට අවිතියා විතතිය උපන්නේ ය. ඒ අවිතියා විතතිය තෙමේ තමාට දුක් පිණිස නො පවති. අන්තට දුක් පිණිස නො පවති. දෙපසට දුක් පිණිස නො පවති. ප්‍රභූව වහන්තෙහි. දුක් කොපයෙහි නොවුවෙකි නිසාත් පිණිස පවතින්නෙහි විතතිය, ඒ මුළුල්ලෙහිද එය නැවත නැවත විතතිය කරන්නෙමි නම් පුත පුතා හසුරුවන්නෙමි නම් ඒ හෙතුකොට ගෙන බියක් නොම දකිමි. මහණෙනි, දහවල මුළුල්ලෙහිද නැවත නැවත විතතිය කරන්නෙමි නම් පුත පුතා හසුරුවන්නෙමි නම් ඒ හෙතුකොට ගෙන බියක් නොම දකිමි. මහණෙනි, ඒ දහවල මුළුල්ලෙහිද එය නැවත නැවත විතතිය කරන්නෙමි නම් පුත පුතා හසුරුවන්නෙමි නම් ඒ හෙතු කොට ගෙන බියක් නොම දකිමි. මැලිදු බොහෝ කලක් නැවත නැවත විතතිය කරන්නාවූ පුත පුතා හසුරුවන්නා වූ මාගේ ශරීරය කලාන්ත වන්නේ ය. ශරීරය කලාන්ත වූ කල්හි සිත නොසන්ත්‍රන් වන්නේ ය. සිත නොසන්ත්‍රන් කල්හි සමාධිය කෙරෙත් සිත දුරෙහි වෙයි. මහණෙනි, ඒ මම සියසතන්හි ම සිත මැනවින් තබමි. මැනවින් හිදුවමි. එකක කරමි. මැනවින් පිහිටුවමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මාගේ සිත නහමින් කොසන්ත්‍රන් වේවා යි. (සිහිමෙති.)

9. මහණෙනි, මහණ තෙමේ යම් යම් ම විතතියක් බහුල කොට නැවත නැවත විතතිය කෙරේ ද, පුත පුතා හසුරුවා ද, ඒ ඒ ලෙසින් සිත්හි නැඹුරු බව වේ. මහණෙනි, මහණ තෙමේ තෙමෙකුමය විතතිය බහුල කොට නැවත නැවත විතතිය කෙරේ නම් පුත පුතා හසුරුවා නම් කාමවිතතිය දුරු කෙරෙයි. තෙමෙකුමය විතතිය බහුල කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත තෙමෙකුමය විතතියට නැමෙයි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ අව්‍යාපාද විතතිය නැවත නැවත විතතිය කෙරේ නම් පුත පුතා හසුරුවා නම් ව්‍යාපාද විතතිය දුරු කෙරෙයි. අව්‍යාපාද විතතිය බහුල කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත අව්‍යාපාද විතතියට නැමෙයි. මහණෙනි, ඉදින් මහණ තෙමේ අවිතියා විතතිය බහුල කොට නැවත නැවත විතතිය කෙරේ ද, පුත පුතා හසුරුවා ද, විතියා විතතිය දුරු කෙරෙයි. අවිතියා විතතිය බහුල කෙරෙයි. ඔහුගේ ඒ සිත අවිතියා විතතියට නැමෙයි. මහණෙනි, යම් සේ ග්‍රිහ්මසාතුවෙහි පශ්චිම මාසයෙහි සියලු ශ්‍රමයන් ගමෙහි රැස් කල කල්හි ගොපොල්ලක් ගවයන් රක්තේ ද, රැක්මුලට ගියා වූ තෝ එලිමහනට ගියා වූ තෝ ඔහු විසින් 'මොහු ගෙරුනු ය' යි සිහි කිරීම පමණක් ම වේ ද, මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම 'මොහු ශමච්ඡිද්ධිතා ධර්මයෝ ය යි සිහි කිරීම පමණක් ම වී ය.

10. මහණෙනි, මා විසින් (සිවුරහින් යුත්) විශ්වීය පටන්ගන්නා ලදී. (එබැවින්) එය නො සැනුනේ වී. සිහිය එලඹ සිටියා ය (එබැවින්) එය මූලා නොවූ ය. කස සන්සිදුණේ ය. (එබැවින්) ම පහවූ දෑලි ඇත්තේ වය. සිත මැනවින් පිහිටුවන ලදී. (එබැවින්) එකක විය. මහණෙනි, ඒ මම කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම අකුශල ධර්මයන්ගෙන් වෙන්ව ම විතතියහි වූ විවාර සහිත වූ විවේකයෙන් හටගත් දිනය හා සුව ඇති ප්‍රථම ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙළෙමි. -

විතකකචිචාරානා වුප්පමා අජ්ඣන්තා සමපසාදනං වෙනසො ඵකොදිභාවං අචිතකකං අචිචාරං සමාධිජං පිනිසුඛං දුතියංඤානං උපසමපජ්ජි විහාසිං. පිනිසා ව විරුගා උපෙකකකො¹ ව විහාසිං. සතො ව සමපජානො. සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙසිං. යං තං අරියා ආචිකඛන්ති: උපෙකකකො සත්මා සුඛවිහාරීති තනියං ඤානං උපසමපජ්ජි විහාසිං. සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බව සොමනස්සද්දෙමනස්සානං අත්තමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙකකාසත්පාරිසුද්ධිං වතුඤ්ඤානං උපසමපජ්ජි විහාසිං.

11. සො ඵං සමාභිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛග්ගේ විගතුපකක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන පුබ්බ නිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය විතතං අභීතින්තාමෙසිං. සො අනෙකචිතිතං පුබ්බනිවාසං අනුස්සරම්. සෙය්‍යපිදං: ඵකමපි ජාතිං දොමපි ජාතියො නිස්සොපි ජාතියො වතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිමපි ජාතියො නිංසමපි ජාතියො වතාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසහස්සස්සමපි, අනෙකෙපි සංවට්ටකපො අනෙකෙපි විවට්ටකපො අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකපො “අමුත්‍රාසිං ඵවන්තාමො ඵවාගොතෙතා ඵවංචණේණා ඵවමාහාරෙ ඵවංසුඛ-දුක්ඛපටිසංවෙදී ඵවමාසුපරියන්තො. සො තතො උතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං ඵවන්තාමො ඵවාගොතෙතා ඵවංචණේණා ඵවමාහාරෙ ඵවංසුඛ-දුක්ඛපටිසංවෙදී ඵවමාසුපරියන්තො. සො තතො චුතො ඉධුපපන්තො” ති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අනෙකචිතිතං පුබ්බනිවාසං අනුස්සරම්. අයං ඛො මෙ භික්ඛවෙ රත්තිසා පඨමෙ යාමෙ පඨමා විජ්ජා අභිගතා අචිජ්ජා විහතා. විජ්ජා උප්පන්නා තමො විහතො ආලොකො උප්පන්නො යථා තං අප්පමන්තස්ස ආතාපිතො පතිතන්තස්ස විහරන්තො.

9

12. සො ඵං සමාභිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛග්ගේ විගතුපකක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභීතින්තාමෙසිං. සො දිබ්බෙන වකඛුතා විසුද්ධෙන අභික්ඛන්තමානුසංගෙන සතෙන පස්සාමු වචමානෙ උප්පජ්ජමානෙ භිතෙ පණ්ණිතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ, යථාකම්මුපගෙ සතෙන පජානාමි: -

1. උපෙකකො, සීචු.

විතති විචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් තමා තුළ පැහැදිලි දනවන සිත්හි එකක බව ඇති විතති රහිත වූ විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුභ ඇති දවතිය බ්‍යානතාව පැමිණ වාසය කෙළෙමි. ප්‍රීතිය ද දුරු වීමෙන් මැදුනත්ව ම වාසය කෙළෙමි. සිහි ඇත්තෙමි මනා නුවණ ඇත්තෙමි කසිත් සුවය ද වන්දෙමි. ආයතියෝ 'උපෙක්ඛා ඇත්තේ සෑන්තිත වූයේ සුබවිතරණ ඇත්තේ ය' යි යම් බ්‍යානයක් වණිනා කරන් ද, ඒ කෘතිය බ්‍යානතාව පැමිණ වාසය කෙළෙමි. සුවය ද දුරු කිරීමෙන් දුක ද තැනි කිරීමෙන් පෙර ම සොම්නස් දොම්නසුන්ගේ වැනසීමෙන් නො දුක් වූ නො සුව වූ උපෙක්ඛාවෙන් හටගත් සිහිය පිළිබඳ පිරිසිදු බව ඇති වතුනිබ්‍යානතාව පැමිණ වාසය කෙළෙමි.

11. ඒ මම මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කළෙහි, ප්‍රභාසාර කළෙහි, කෙලෙස් රහිත කළෙහි, පහ වූ උපකෙලය ඇති කළෙහි, මොළොක් වූ කළෙහි, භාවනා කම්යව සුදුසු කළෙහි, ස්විති ප්‍රාජාන කළෙහි, නො සැලෙන බවට පැමිණි කළෙහි, පෙර විසූ කඳු පිළිවෙල සිහි කරන නුවණ පිණිස සිත වෙසෙසින් නැඹුරු කෙළෙමි. ඒ මම නොයෙක් ආකාර වූ පෙර විසූ කඳු පිළිවෙල සිහි කරමි එනම්- ජාති එකක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පස්කක් ද ජාති ද සයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිසක් ද ජාති සහස්‍රිකක් ද ජාති පණසක් ද ජාති සියයක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සියදහසක් ද, නොයෙක් තස්නා කලපයන් ද නොයෙක් වැඩෙනා කලපයන් ද නොයෙක් නැසෙන වැඩෙන කලපයන් ද - "අසුවල් තැන උපනිමි. මෙ නම් ඇත්තෙමි වීමි. මෙ නම් ගොත්‍ර ඇත්තෙමි වීමි. මෙ වැනි පැහැ ඇත්තෙමි වීමි. මෙ වැනි ආකාර ඇත්තෙමි වීමි. මෙ වැනි සුවදුක් විඳින්නෙකිමි වීමි. මෙ වැනි ආයු කෙළවර කොට ඇත්තෙමි වීමි. ඒ මම ඉන් ව්‍යුතව අසුවල් තැන උපනිමි. එහිදී ද මෙ නම් ඇත්තෙමි වීමි. මෙ නම් ගොත්‍ර ඇත්තෙමි වීමි. මෙ වැනි පැහැ ඇත්තෙමි වීමි. මෙ වැනි ආකාර ඇත්තෙමි වීමි. මෙ වැනි සුවදුක් වින්දෙකිමි වීමි. මෙ වැනි ආයු කෙළවර කොට ඇත්තෙමි වීමි. එ මම ඉන් ව්‍යුතව මෙහි උපන්නෙමි වෙමැ" යි මෙසේ ආකාර සහිත වූ උදෙසිම සහිත වූ තන් වැදූරුම් වූ පෙර විසූ කඳු පිළිවෙල සිහි කරමි. මහණෙනි, මා විසින් රූප පිළිබඳ පලමුයමිනි මේ පලමුවන විද්‍යාව ලබන ලදී. අවිද්‍යාව නසන ලදී. විද්‍යාව උපත. මොහදුරු නැසිණි. නැණලු උපත. අප්‍රමාදව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇතිව වසන්තසුව යම්සේ තම එසේ ය.

12. ඒ මම මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කළෙහි ප්‍රභාසාර කළෙහි කෙලෙස් රහිත කළෙහි පහ වූ උපකෙලය ඇති කළෙහි මොළොක් වූ කළෙහි භාවනා කම්යව සුදුසු කළෙහි ස්විති ප්‍රාජාන කළෙහි නො සැලෙන බවට පැමිණි කළෙහි සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුතිඋතපනති දන්නා නුවණ පිණිස සිත වෙසෙසින් නැඹුරු කෙළෙමි. ඒ මම ඉතා පිරිසිදු වූ මිනිසැක ඉක්ම වූ දිවැසින් - මැරෙන උපදින උසස් පහන් මනා පැහැ ඇති සුගතිසට ගිය දුගතිසට ගිය සත්ත්වයන් දකිමි. කම් වූ පරිදි මිය පරලොව යන සත්ත්වයන් දකිමි: -

“ඉමෙ චත තොනොසා සහතා කායදුච්චරිතෙන සමනනාගතා, වච්චුච්චරිතෙන සමනනාගතා, මනොදුච්චරිතෙන සමනනාගතා, අරියානං උපවාදකා, ඉච්ඡාදිට්ඨිකා ඉච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා, ඉමෙ චා පන භොනොසා සහතා කායසුච්චරිතෙන සමනනාගතා, වච්චුච්චරිතෙන සමනනාගතා, මනොසුච්චරිතෙන සමනනාගතා, අරියානං අනුපවාදකා, සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා”ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසංකත සත්තෙ පස්සාමි චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ නිත්තෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුග්ගතෙ දුග්ගතෙ, යථාභම්මපගෙ සතෙත පජානාමි. අයං බො මෙ භික්ඛවෙ රත්තියා මජ්ඣිමෙ යාමෙ දුතියා විජ්ජා අභිගතා, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විතතො ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිතො පභිත්තතස්ස විහරතො.

13. සො එවං සමාගිතෙ ටීනො පරිසුද්ධෙ පරිසොද්ධෙ අතඛලණේ විගනුපකක්ඛිලෙසෙ මුදුහුතෙ කල්මනියෙ ඕනෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන ආසවානං බයඤ්ඤාය විතතං අභීතිනනාමෙසිං. සො ඉදං දුක්ඛතී යථාභුතං අබ්භංඤ්ඤාසිං. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභුතං අබ්භංඤ්ඤාසිං. අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභුතං අබ්භංඤ්ඤාසිං. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීති පටිපද්ධතී යථාභුතං අබ්භංඤ්ඤාසිං. ඉමෙ ආසවාති යථාභුතං අබ්භංඤ්ඤාසිං. අයං ආසවසමුදයොති යථාභුතං අබ්භංඤ්ඤාසිං. අයං ආසවනිරෝධොති යථාභුතං අබ්භංඤ්ඤාසිං. අයං ආසවනිරෝධගාමීති පටිපද්ධතී යථාභුතං අබ්භංඤ්ඤාසිං. තස්ස මෙ එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ. භාවාසවාපි විතතං විමුත්ථ. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චිත්ථ. විමුත්තසම්මි විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං අහොසි. ‘ධිණං ජාති, දුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්ථතතායා’ති අබ්භංඤ්ඤාසිං. අයං බො මෙ භික්ඛවෙ රත්තියා පච්ඡිමෙ යාමෙ තතියා විජ්ජා අභිගතා, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විතතො, ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිතො පභිත්තතස්ස විහරතො.

14. සෙසයථාපි භික්ඛවෙ අරඤ්ඤෙ පටිනෙ මහත්තං නිත්තං පලලො, තමෙතං මහාමුගසංකප්පා උපතිස්සාය විහරෙය්‍ය. තස්ස භොවිදෙව පුරිසො උප්පජ්ජෙය්‍ය අනත්තකාමො අභිත්තකාමො අයොගහෙධම්මකාමො, සො යවාස්ස මග්ගො බෙමො සොචණ්ඩකො පිත්තමනීයො, තං මග්ගං පිදහෙය්‍ය විචරෙය්‍ය භූමමග්ගං. ඔද්දෙය්‍ය ඔකචරං, ධපෙය්‍ය ඔකචාරිකං. -

“මේ හවන් සහකයෝ එකානන්තයෙන් කායදුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවෝ ය. වාග්දුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවෝ ය. මනෝදුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවෝ ය. ආයෙඝීපවාද කරන්නෝ ය මිසදිටුවෝ ය. මිසදිටුකම් සමාදන් වූවෝ ය. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට පිහිට වන විවසව පතිතවන තරකයෙහි උපන්නාහු ය. මේ හවන් සහකයෝ වනාහි කායසුචරිතයෙන් යුක්තයෝ ය. වාග්සුචරිතයෙන් යුක්තයෝ ය. මනෝසුචරිතයෙන් යුක්තයෝ ය. ආයෙඝීපවාද නොකරන්නෝ ය. සම්දිටුවෝ ය. සම්දිටුකම් සමාදන් වූවෝ ය. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු සුගතිනම් වූ ස්වර්ගිකයෙහි උපන්නෝ ය.” මෙසේ පිරිසිදු වූ භික්ෂූන් ඉක්ම වූ දිවැසින්-උපදින මැරෙන උසස් පහන් මනා පානා ඇති නො පනා පානා ඇති සුගතියට ගිය දුගතියට ගිය සහකයන් දකිමි. කම් වූ පරිදි මිය පරලොව යන සහකයන් දකිමි. මහණෙනි, මා විසින් රැය පිළිබඳ මැදමහති මේ දෙවන විද්‍යාව ලබන ලදී. අවිද්‍යාව නසන ලදී. විද්‍යාව උපත. මොහදුර නැසිණ. නැණලු උපත. අප්‍රමතනව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව නිවනට මෙහෙයු සිතැතිව වසන්තසුව යම්සේ නම් එසේ ය.

13. ඒ මම මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු කල්හි ප්‍රභාසවර කල්හි කෙලෙස් රහිත කල්හි පහ වූ උපකෙලන ඇති කල්හි මොළොක් වූ කල්හි භාවනාකම්යව සුදුසු කල්හි සතිප්පායන කල්හි නො සැලෙන-බවට පැමිණි කල්හි ආසුවයන් සැස කරන ඥානය පිණිස සිත වෙසෙසින් නැඹුරු කෙලෙමි. ඒ මම මේ දුකය සි තතුලෙස දකිමි. මේ දුක් හට ගැනීමේ තෙතුයැ සි තතුලෙස දකිමි. මේ දුක් නැති කිරීම ය සි තතුලෙස දකිමි. මේ දුක් නැතිකිරීමේ පිළිවෙතයැ සි තතුලෙස දකිමි මේ ආසුවයන සි තතුලෙස දකිමි. මේ ආසුවයන්ගේ සමුදය යැ සි තතුලෙස දකිමි. මේ ආසුවනිරෝධ යැ සි තතුලෙස දකිමි. මේ ආසුවනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා යැ සි තතුලෙස දකිමි. මෙසේ දත්තා වූ මෙසේ දත්තා වූ මාගේ සිත කාමොසු-වයෙන් ද මිදුණේ ය. හවාසුවයෙන් ද සිත මිදුණේ ය අවිද්‍යාසුවයෙන් ද සිත මිදුණේ ය. මිදුණු කල්හි මිදිණ සි නුවණ විස. ‘උපත නැති විස. බබ්බර වැස නිව්වන ලදී. කළසුතු කිස කරන ලදී. මේ අභිනතිය පිණිස කළසුතු අනෙකෙක් නැතැ’ සි දකිමි. මහණෙනි, මා විසින් රැය පිළිබඳ පැසුළු මේ කුන්ටැහි විද්‍යාව ලබන ලදී. අවිද්‍යාව නසන ලදී. විද්‍යාව උපත. මොහදුර නැසිණ. නැණලු උපත. අප්‍රමතනව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇතිව වසන්තසුව යම්සේ මේ නම් එසේ ය.

14. මහණෙනි, මහවනයෙහි වනලාභාබෝධය යම්බඳු මහත් නොගැඹුරු කුඩා දියවිලෙක් වේ ද, මහත් මුවරැළක් එය ඇසුරු කොට වසන්නේ ය. ඒ මුවරැළට අවැඩ කැමැති අහිත කැමැති භය කැමැති කිසියම් පුරුෂයෙක් පහල වන්නේ ය. තෙතෙම නිතිය වූ සුව ඵලවන ලිතිසෙන් යා හැකි මගෙක් වන්නේ ද, ඒ මග වසන්නේ ය. තොමග විවාහ කරන්නේ ය. සේ මුවකු සිටුවන්නේ ය. සේ මුවදෙනක සිටු-වන්නේ ය. -

එවං හි සො හික්කවෙ මහාමීගසඛෙසා අපරෙත සමයෙන අනස්වයසනං¹
තනුතං² ආපජ්ජය්‍ය.තස්සෙව බො පත හික්කවෙ මහතො මිගසඛිස්සං
කොච්ඡෙව පුරිසො උප්පජ්ජෙය්‍ය අනභිකාමො තිතකාමො යොගනෙකමි-
කාමො, සො යාසං මග්ගො බෙමො සොවඤ්චකො පීතීගමනීයො, තං
මග්ගං චිවරය්‍ය, පිදුභෙය්‍ය ඝුමමග්ගං, උභ්‍යනෙය්‍ය ඕකවරං, නාසෙය්‍ය
ඕක වාරිකං. එවං හි සො හික්කවෙ මහාමීගසඛෙසා අපරෙත සමයෙන
වුඤ්ඤාං විරුද්ධං වෙජ්ජෙය්‍ය ආපජ්ජෙය්‍ය.

15. උපමා බෝ මේ අයං භික්ඛවෙ කතා අනුස්ස චික්ඛාපනාය. අසංකෘතවෙත් අනේවා: මහනතං නිනතං පලලුලනති බෝ භික්ඛවෙ කාමාන-
මෙතං අභිවචනං මහානිගසසංඝායාති බෝ භික්ඛවෙ සත්තානමෙතං අභිවචනං.
පුරිසෝ අනුත්තමෝ අතිතකාමෝ අයොගකෙබ්බකාමෝති බෝ භික්ඛවෙ
මාරස්සෙනා පාපිමතො අභිවචනං. කුමමගොති බෝ භික්ඛවෙ අට්ඨඞ්ගි-
කස්සෙනා මිච්ඡාමග්ගස්ස අභිවචනං සෙය්‍යපීදං: ඡිව්ඡාදිට්ඨියා මිච්ඡාසංඝකප්පස්ස
ඡිව්ඡාචාචාය ඡිව්ඡාකම්මනාස්ස ඡිව්ඡාආර්ථස්ස ඡිව්ඡාචායාමස්ස ඡිව්ඡා-
සතිශා මිච්ඡාසමාධිස්ස, ඕකචරෙති බෝ භික්ඛවෙ නන්දිරුගස්සෙනා
අභිවචනං. ඕකචාරිකාති බෝ භික්ඛවෙ අවිජ්ජායෙනං අභිවචනං. පුරිසෝ
අනුත්තමෝ යොගකෙබ්බකාමෝති බෝ භික්ඛවෙ තථාගතස්සෙනා අභිවචනං
අරහතො සම්මාසච්ඡුද්ධස්ස. බෙමෝ මගො සොවන්ධකො පිතිගමනියොති
බෝ භික්ඛවෙ අරියස්සෙනා අට්ඨඞ්ගිකස්ස මග්ගස්ස අභිවචනං. සෙය්‍යපීදං:
සම්මාදිට්ඨියා සම්මාසංඝකප්පස්ස සම්මාචාචාය සම්මාකම්මනාස්ස සම්මාආර්ථස්ස
සම්මාචායාමස්ස සම්මාසතිශා සම්මාසමාධිස්ස.

16. ඉති බො භික්කුවෙ විවථො මයා බෙසමා මග්ගො සොවජ්ඣකො පිනිතමනිසො, පිහිතො කුමමග්ගො, උභතතො ඔක්කවරො, තාසිතා ඔක්කමාපිකා. යං භික්කුවෙ සන්ථාරා කරණිංසං සාවකානං හිතෙසිතා අනුකම්පං උපාදාය, කතං වො තං මයා. එතානි භික්කුවෙ රුක්කමුලානි, එතානි සුඤ්ඤාගාරානි. කොසථ භික්කුවො, මා පමාදන්, මා පච්ඡා විප්පට්ඨාරිතො අහුවන්ති. අයං වො අමහාකං අනුසාසනීති

ඉදමවොච භගවා අදානමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනන්දන්ති.

දෙවැනි, විවාහක ස්ත්‍රීන් නවම.

1. අනුගමනය, මරණය.

2. හඳුනාගන්නා පද මෙම ප්‍රකාශනයේ පිටත පොත්තේ නිරූපණය.

මහණෙනි, මෙසේ වහාහි ඒ මහමුච්චුල පසුකලෙක අනස්වසනසට තනුකියට පැමිණෙන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ මහත් මුච්චුලට ම වැඩ කැමැති හිත කැමැති අභය කැමැති කිසියම් පුරුෂයෙක් පහළ වන්නේ ය. හෙ තෙමේ නිතිය වූ සුව ඵලවන ප්‍රීතියෙන් යා හැකි යම් මාගීයෙක් වන්නේ ද, ඒ මහ විවෘත කරන්නේ ය. නොමග වසන්නේ ය. සේ මුවා නසන්නේ ය. සේ මුවදෙන නසන්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ වහාහි ඒ මහමුච්චුල තෙමේ පසු කලෙක වැඩිමට පැතිරීමට මහත්බවට පැමිණෙන්නේ ය.

15. මහණෙනි, අවිස හැගවීම පිණිස මා විසින් මේ උපමාව කරන ලද්දේ ය. මෙහි මේ අදහස වේ: මහණෙනි, “මහනතං නිනතං පලලං” යන මෙය කාමයතට තමෙකි. මහණෙනි, “මහාමගසබ්බො” යන මෙය සත්ත්වයතට තමෙකි. මහණෙනි, “පුරිසො අනත්තකාමො අභිතකාමො අයොගකෙබමකාමො” යන මෙය පාපී වූ මාරයාට තමෙකි. “කුමමහො” යන මෙය මිථ්‍යාදූෂිත මිථ්‍යාසංකල්පය මිථ්‍යාවචනය මිථ්‍යාකමානනය මිථ්‍යාආජිවය මිථ්‍යාව්‍යායාමය මිථ්‍යාසමාධිය මිථ්‍යාසමාධියැසි අටහින් යුක්ත වූ මිථ්‍යාමාගීයට තමෙකි. මහණෙනි, “ඔකචරො” යන මෙය නඤ්ඤාගයට තමෙකි. මහණෙනි, ‘ඔකචාරිකා’ යන මෙය අවිද්‍යාවට තමෙකි. මහණෙනි, “පුරිසො අනත්තකාමො යොගකෙබමකාමො” යන මෙය තථාගත අතීත් සමයක් සමුදායන් වහන්සේට තමෙකි. මහණෙනි, “බෙමො මහො සොවජ්ඣකො පිඨිගමනියො” යන මෙය සමයන්ද්‍රවය සමයක්සංකල්පය සමයන්වචනය සමයක්කමානනය සමයආජිවය සමයන්ව්‍යායාමය සමයක් සමාධිය සමයක්සමාධි යැසි අටහින් යුක්ත වූ අයසීමාගීයට තමෙකි.

16. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් නිතිය වූ සුව ඵලවන ප්‍රීතියෙන් යා හැකි මාගීය විවෘත කරන ලද්දේ ය. නොමග වසන ලද්දේ ය. සේ මුවා නසන ලද්දේ ය. සේ මුවදෙන නසන ලද්දේ ය. මහණෙනි, ශ්‍රාවකයතට හිත කැමැති අනුකම්පා ඇති ශාස්ත්‍යාවරයකු විසින් අනුකම්පාවෙන් යමක් කළයුතු ද, එය මා විසින් තොපට කරනලදි. මහණෙනි, තෙල වාක්‍ෂමුලයෝ ය, තෙල ශුන්‍යාගාරයෝ ය. මහණෙනි, ධ්‍යාන කරවු. නාමක් පමාවවු. පසුව නාමක් විපිළිසරවවු මේ තොපට අපගේ අනුශාසනා යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. සතුටු වූ ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව මැනැවැසි පිළිගත්හ.

දෙවධාමිකක සුත්‍රය නවවැනි යි.

1. 2. 10.

විතකකසණ්ඨානසූතං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤං විහරති ජෙනවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. ඔහු බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛුවොති. හදනෙතභී හෙ භික්ඛු භගවතො උච්චස්සොද්ධං. භගවා එතදවොච:

2 අභිවිතනමනුසූභෙතන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා උඤ්ච නිමිත්තානි කාලෙන කාලං මනසිකාතබ්බාති. කතමාති උඤ්ච?

3. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුතා යං නිමිත්තං ආගමම යං නිමිත්තං මනසිකරෙතො උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා තමහා නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මනසිකාතබ්බං කුසල්පසංභිතං. තස්ස තමහා නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මනසිකරෙතො කුසල්පසංභිතා, යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙ පතියන්ති. තෙ අබ්බන්ධං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අර්ඣකතමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති¹, සමාධියති. සෙත්ථාපි භික්ඛවෙ දකෙඛා උලගණ්ඨො වා උලගණ්ඨකෙනවාසී වා සුබ්බාය ආර්ඝ්ඤා ඔලාරිකං ආර්ඝ්ඤං අභිනිතනෙත්ථ² අභිනිතරෙත්ථ අභිනිවජ්ජෙත්ථ,³ එවමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛුතො යං නිමිත්තං ආගමම යං නිමිත්තං මනසිකරෙතො උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා තමහා නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මනසිකාතබ්බං කුසල්පසංභිතං. යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි හෙ පතියන්ති. තෙ අබ්බන්ධං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අර්ඣකතමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති. [1. අඤ්ඤානිමිත්තපබ්බං.]

4. තස්ස වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුතො තමහා නිමිත්තා අඤ්ඤං නිමිත්තං මනසිකරෙතො කුසල්පසංභිතං උප්පජ්ජන්තොව පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා තෙසං විතකකානං ආදීනවොඋප්පරිකම්බබ්බො: ඉතිපිමෙ විතකකා අකුසලා, ඉතිපිමෙ විතකකා සාවජ්ජා, ඉතිපිමෙ විතකකා දුක්ඛවිපාකාති. තස්ස තෙසං විතකකානං ආදීනවං උප්පරිකම්බතො යෙ පාපකා අකුසලා විතකකා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙ පතියන්ති. තෙ අබ්බන්ධං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අර්ඣකතමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති. -

1. හොසි, මිජ්ජං. 2. අභිනිතනෙත්ථ, මිජ්ජං. 3. අභිනිවජ්ජෙත්ථ, මිජ්ජං.

1. 2. 10.

විතකකසණ්ඩාන සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සේනවත තම් වූ අනේසිඬු සිටුවුනේ ආරම්භෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි යි හිඤ්ඤා ඇමතු සේක. ඒ හිඤ්ඤා වහන්ස, යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාලසේක:

2. මහණෙනි, අබ්බිතතයෙහි (විදර්ශනාපාදක අභ්‍යවකාශයෙහි) යෙදුණු මහණහු විසින් කලින් කල කරුණු පසෙක් මෙනෙහි කලයුතුය. කවර පසෙක් ද යත්:

3. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි යම් අරමුණකට පැමිණ යම් අරමුණක් මෙනෙහි කරන මහණකුට ලෝභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මෝහසහගත වූත් ලාමක වූ අකුශල විතර්කයෝ උපදිත් ද, මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් ඒ නිමිත්තෙන් අන්‍ය වූ කුශලයෙන් යුක්ත වූ නිමිත්තෙන් මෙනෙහි කල යුතුය. ඒ නිමිත්තෙන් අන්‍ය වූ කුශලයෙන් යුක්ත වූ නිමිත්තක් මෙනෙහි කරන්නා වූ ඔහුට ලෝභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මෝහසහගත වූත් ලාමක වූ යම් අකුශලවිතර්කයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතිණ වෙත්. ඔහු විතාශ්‍යව යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතිණ වීමෙන් සිය සත්ත්ව සිත පිහිටයි. මොනවට තැත්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ දක්‍ෂ වඩුවෙත් හෝ වඩු අතැවැස්සෙක් හෝ සිසුම් ඇණයකින් මහ ඇණයකට යසන්නේ ද, (ගසමින් යුවරුවෙන්) බැහැර කරන්නේ ද, (අතින්) ඇද දමන්නේ ද, මහණෙනි, එසේ ම යම් අරමුණකට පැමිණ යම් අරමුණක් මෙනෙහි කරන්නා වූ මහණකුට ලෝභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මෝහසහගත වූත් ලාමක අකුශලවිතර්කයෝ උපදිත් ද, මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් ඒ නිමිත්තෙන් අන්‍ය වූ කුශලයෙන් යුක්ත වූ නිමිත්තෙන් මෙනෙහි කලයුතුය. ඒ නිමිත්තෙන් අන්‍ය වූ කුශලයෙන් යුක්ත වූ නිමිත්තක් මෙනෙහි කරන්නා වූ ඔහුට ලෝභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මෝහසහගත වූත් ලාමක වූ යම් අකුශල විතර්කයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතිණ වෙත්. විතාශ්‍යව යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතිණ වීමෙන් සන්තානයෙහි සිත පිහිටයි. මොනවට තැත්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. (1.)

4 මහණෙනි, ඒ නිමිත්තෙන් අන්‍ය වූ කුශලයෙන් යුක්ත වූ නිමිත්තක් මෙනෙහි කරන ඔහුට ලෝභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මෝහසහගත වූත් ලාමක අකුශල විතර්කයෝ උපදිත් ම නම් මහණෙනි ඒ මහණහු විසින් “මෙයිහුද මේ විතර්කයෝ අකුශලය. මෙයිහුද මේ විතර්කයෝ සාවද්‍යය. මෙයිහුද මේ විතර්කයෝ දුඛ විපාකයහ” යි ඒ විතර්කයන්ගේ දෙවිය පරික්‍ෂා කරන්නා වූ ඔහුට ලෝභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මෝහසහගත වූත් ලාමක වූ යම් අකුශලවිතර්කයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රතිණ වෙත්. ඔහු විතාශ්‍යව යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතිණ වීමෙන් සියසත්ත්වම සිත පිහිටයි. මොනවට තැත්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ඉඤ්චි වා පුරිසො වා දුහරෙ යුවා මණ්ඩනකජාතීකො අභිකුණ්ථෙත වා කුක්කුරකුණ්ථෙත වා මහුස්සකුණ්ථෙත වා කණ්ඨ ආසතෙන තං අට්ඨියෙය්‍ය හරියෙය්‍ය ජ්‍යුච්ඡය්‍ය, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තස්ස වෙ භික්ඛුනො තමොපි¹ නිත්තනා අඤ්ඤා නිත්තනං මනසිකරෙතො කුසල්පසංභිතං උප්පජ්ජන්තො පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසං විතක්කානං ආදීනවං උප්පරික්ඛන්ධෙය්‍යො ඉතිපිමෙ විතක්කා අකුසලා, ඉතිපිමෙ විතක්කා සාවජ්‍යා, ඉතිපිමෙ විතක්කා දුක්ඛවිපාකාති. තස්ස තෙසං විතක්කානං ආදීනවං උප්පරික්ඛන්ධො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙ පතියන්ති. තෙ අඛන්ධං ගච්ඡන්ති තෙසං පහානා අඤ්ඤානමෙව විතනං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති. [2. ආදීනවපඛබ්බං.]

5. තස්ස වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො තෙසං² විතක්කානං ආදීනවං උප්පරික්ඛන්ධො උප්පජ්ජන්තො පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසං³ විතක්කානං අසති අමනසිකාරෙ ආපජ්ජන්ධෙය්‍යො. තස්ස තෙසං විතක්කානං අසති අමනසිකාරං ආපජ්ජන්තො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙ පතියන්ති. තෙ අඛන්ධං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අඤ්ඤානමෙව විතනං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ චක්ඛුමා පුරිසො ආපාථ-ගතානං රූපානං අදස්සන්තො ආසාදො, සො නිමිලෙය්‍ය⁴ වා අඤ්ඤාන වා අප්ප්‍රොකෙය්‍ය. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තස්ස වෙ භික්ඛුනො තෙසමපි විතක්කානං ආදීනවං උප්පරික්ඛන්ධො උප්පජ්ජන්තො පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසං විතක්කානං අසති අමනසිකාරෙ ආපජ්ජන්ධෙය්‍යො. තස්ස තෙසං විතක්කානං අසති අමනසිකාරං ආපජ්ජන්තො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි* තෙ පතියන්ති තෙ අඛන්ධං ගච්ඡන්ති, තෙසං පහානා අඤ්ඤානමෙව විතනං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති. [3. අසතිපඛබ්බං.]

6. තස්ස වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො තෙසමපි විතක්කානං අසති අමනසිකාරං ආපජ්ජන්තො උප්පජ්ජන්තො පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තෙසං විතක්කානං විතක්කසංඛාරසණ්ඨානං⁵ මනසි කාතබ්බං. තස්ස තෙසං විතක්කානං විතක්කසංඛාරසණ්ඨානං මනසිකරෙතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තෙ පතියන්ති තෙ අඛන්ධං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අඤ්ඤානමෙව විතනං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

1. කමො ව, ස්‍යා. 2. තෙසමපි, මජ්ඣං. 3. තෙසං යෙව, අභි.
4. නිමිලෙය්‍යා ස්‍යා. 5. විතක්ක සංඛාර සන්ථානං, ස්‍යා. අට්ඨකථා.
* 'තෙන භික්ඛවෙ - පට - මොහුපසංභිතාපි' පඤ්ඤා.
මරමමඡට්ඨසංඛිතිපිට්ඨකප්‍රාචාරක න දිසස්සෙන.

මහණෙනි, යම් සේ තරුණ වූ සැරසෙන සුළු සත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ ගෙලෙහි ලැබුණු සප්තකුණකින් හෝ බලකුණකින් හෝ මිනිස්කුණකින් හෝ හටගත් දුක් ඇත්තේ වන්නේ ද, ලජ්ජා වන්නේ ද හටගත් පිළිතුල් ඇත්තේ වන්නේ ද, මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම ඒ නිමිත්තයෙන් ද අන්‍ය වූ කුසලයෙන් යුක්ත වූ නිමිත්තක් මෙතෙහි කරන්නා වූ ඒ මහණහට ලොභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක වූ අකුසල විතකියෝ උපදිත් ම නම් මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් “මෙසිනුදු මේ විතකියෝ අකුසලයහ. මෙසිනුදු මේ විතකියෝ සාවද්‍යහ. මෙසිනුදු මේ විතකියෝ දුඛවිපාකයහ “සි ඒ විතකියන්ගේ දෙශය පරික්‍ෂා කොට බැලිය යුතු ය. ඒ විතකියන්ගේ දෙශය පරික්‍ෂා කරන්නා වූ ඔහුට ලොභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක වූ අකුසල විතකියෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතිණ වෙත්. ඔහු විතාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතිණ වීමෙන් සන්තානයෙහි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැත්පත් වෙයි. එකහ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. (2)

5. මහණෙනි, ඒ විතකියන්ගේ දෙශය පරික්‍ෂා කරන්නා වූ ඒ මහණහට ලොභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක වූ විතකියෝ උපදිත් ම නම්, මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් ඒ අකුසල විතකියන් නො සිහි කිරීමට නො මෙතෙහි කිරීමට පැමිණීම මැනවි. ඒ විතකියන් නො සිහි කිරීමට නො මෙතෙහි කිරීමට පැමිණෙන්නා වූ ඔහුට ලොභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුසල විතකියෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතිණ වෙත්. ඔහු විතාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතිණ වීමෙන් ඇතුළත ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැත්පත් වෙයි. එකහ වෙයි සමාධිගත වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් හමුවට පැමිණි රූපයන් නො දකිනු කැමැත්තේ වන්නේ ද, තෙතෙමේ ඇස් පියා ගන්නේ හෝ වේ ද, අන් දෙසක් බලන්නේ හෝ වේ ද, මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම ඒ විතකියන්ගේ දෙශය පරික්‍ෂා කරන්නා වූ මහණහට ලොභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුසල විතකියෝ උපදිත් ම නම් මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් ඒ විතකියන් නො සිහි කිරීමට නො මෙතෙහි කිරීමට පැමිණීම මැනවි. ඒ විතකියන් නො සිහි කිරීමට නො මෙතෙහි කිරීමට පැමිණෙන්නා වූ ඔහුට ලොභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක වූ අකුසල විතකියෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතිණ වෙත්. ඔහු විතාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතිණ වීමෙන් සන්තානයෙහි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැත්පත් වෙයි. එකහ වෙයි. සමාධිගත වෙයි (3)

6. මහණෙනි, ඒ විතකියන් ද නො සිහි කිරීමට නො මෙතෙහි කිරීමට පැමිණෙන්නා වූ ඔහුට ලොභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුසල විතකියෝ උපදිත් ම නම්, මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් ඒ විතකියන්ගේ මූලස්ථානය මෙතෙහි කළයුතු යි. ඒ විතකියන්ගේ විතකිමූලස්ථානය මෙතෙහි කරන්නා වූ ඔහුට ලොභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක විතකියෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතිණ වෙත්. ඔහු විතාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතිණ වීමෙන් සන්තානයෙහි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැත්පත් වෙයි. එකහ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සීඝං ගච්ඡිය්‍ය, තස්ස ඵවමස්සා කීනානු බො අනං සීඝං ගච්ඡිමි, යනානුනාහං සංකිකං ගච්ඡිය්‍යනාහි. සො සංකිකං ගච්ඡිය්‍ය, තස්ස ඵවමස්සා කීනානුබො අනං සංකිකං ගච්ඡාමි, යනානුනාහං තිට්ඨෙය්‍යනාහි. සො තිට්ඨෙය්‍ය, තස්ස ඵවමස්සා කීනානු බො අනං සිතො, යනානු නාහං නිසීදෙය්‍යනාහි. සො නිසීදෙය්‍ය, තස්ස ඵවමස්සා කීනානු බො අනං නිසිනො, යනානුනාහං නිපජ්ජෙය්‍යනාහි. සො නිපජ්ජෙය්‍ය, ඵවං හි සො භික්ඛවෙ සුරිසො ඔලාරිකං ඔලාරිකං ඉරියාපථං අභිනිවජ්ජෙය්‍යා¹ සුබ්බමං සුබ්බමං ඉරියාපථං කස්සෙය්‍ය. ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ තස්ස වෙ භික්ඛුතො තෙසමපි විතක්කානං අසති අමනසිකාරං ආපජ්ජතො උප්පජ්ජනෙතව පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡද්දපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා තෙසං විතක්කානං විතක්කසංකාරසංකාරානං මනසිකරෙතො. තස්ස තෙසං විතක්කානං විතක්කසංකාරසංකාරානං මනසිකරෙතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡද්දපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙ පටියෙතති තෙ අබ්භන්තං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අර්ඛතතමෙව විතතං සනතිට්ඨති සනතිසීදති ඵකොදි හොති සමාබ්ධෙති. [4. විතක්කමුලහෙදපබ්බො.]

7. තස්ස වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුතො තෙසමපි විතක්කානං විතක්කසංකාරසංකාරානං මනසිකරෙතො උප්පජ්ජනෙතව පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡද්දපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා දනොතිදනාමාධාය² ජිව්හාය නාලං ආභවිව වෙතසා විතතං අභිනිග්ගණ්හිනබ්බං අභිනිපට්ඨෙතබ්බං අභිසන්තාපෙතබ්බං. තස්ස දනොතිදනාමාධාය ජිව්හාය නාලං ආභවිව වෙතසා විතතං අභිනිග්ගණ්හතො අභිනිපට්ඨෙය්‍යො අභිසන්තාපෙය්‍යො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡද්දපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙ පටියෙතති. තෙ අබ්භන්තං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අර්ඛතතමෙව විතතං සනතිට්ඨති සනතිසීදති ඵකොදි හොති සමාබ්ධෙති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ බලථා පුරිසො දුබ්බලතරං පුරිසං සීසෙවා ගහෙතො බකොවා ගහෙතො අභිනිග්ගණ්හෙය්‍ය අභිනිපට්ඨෙය්‍ය අභිසන්තාපෙය්‍ය, ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ තස්ස වෙ භික්ඛුතො තෙසමපි විතක්කානං විතක්කසංකාරසංකාරානං මනසිකරෙතො උප්පජ්ජනෙතව පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡද්දපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුතා දනොතිදනාමාධාය ජිව්හාය නාලං ආභවිව වෙතසා විතතං අභිනිග්ගණ්හතො අභිනිපට්ඨෙය්‍යො අභිසන්තාපෙය්‍යො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡද්දපසංහිතාපි දෙසුපසංහිතාපි මොහුපසංහිතාපි, තෙ පටියෙතති. තෙ අබ්භන්තං ගච්ඡන්ති. තෙසං පහානා අර්ඛතතමෙව විතතං සනතිට්ඨති සනතිසීදති ඵකොදි හොති සමාබ්ධෙති. [5. අභිනිග්ගණ්හතපබ්බො.]

1. අභිනිග්ගණ්හො, ස්‍යා.

2. දනොතිදනාමාධාය, බහුසු. “දනොති + අතිදනොති + අධායාති විකාරයං පදවෙඡ්ඡෙදො, දනොතිති පංභන්තං භාරණ්දො චුන්නො විශ් දිසෙති” - මජ්ඣ. “දනොතිදනාමාධායාති නෙට්ඨා දනොති උපරිදනොති ධිපෙතො” - අට්ඨකථා - සිරිබමමාරාම සුද්ධි.

මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් වහා යන්නේද, “කුමක් නිසා මම වහා යමිද, මම සෙමෙන් යමි නම් සෙහෙකැ” යි ඔහුට මේ වැනි අදහසක් වන්නේ ය. හෙතෙම සෙමෙන් යන්නේ ය. “කුමක් නිසා මම සෙමෙන් යමිද, මම සිටින්නෙමි නම් සෙහෙකැ” යි ඔහුට මේ වැනි අදහසක් වන්නේ ය. හෙතෙම සිටින්නේ ය. “කුමක් නිසා මම සිටිමෙයිද, මම හිඳින්නෙමි නම් සෙහෙකැ” යි ඔහුට මේ වැනි අදහසක් වන්නේ ය. හෙතෙම හිඳින්නේ ය. “කුමක් නිසා මම හුන්නෙමිද, මම හොඳින් නම් සෙහෙකැ” යි ඔහුට මේ වැනි අදහසක් වන්නේ ය. හෙතෙම හොඳින් ය. මහණෙනි, මෙය ඒ පුරුෂ තෙම ඉතා දැඩි ඉරිසාව දුරු හොට ඉතා සිදුම් ඉරිසාව පවත් වන්නේ ය මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම ඒ විභක්තියන් නො සිහි කිරීමට නො මෙතෙහි කිරීමට පාමණෙන්නා වූ ඒ මහණහට ලොහසහගත වූත් දේවසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුශල විභක්තියෝ උපදිත් ම නම් මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් ඒ විභක්තියන්ගේ විභක්තිමූලස්ථානය මෙනෙහි කරන්නා වූ ඔහුට ලොහසහගත වූත් දේවසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශල විභක්තියෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතික් වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතික් විමෙන් සියසතන්ති ම සිත පිහිටයි. මොනවට නැත්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. (4.)

7. මහණෙනි, ඒ විභක්තියන්ගේ ද විභක්තිමූලස්ථානය මෙනෙහි කරන්නා වූ ඒ මහණහට ලොහසහගත වූත් දේවසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුශල විභක්තියෝ උපදිත් ම නම් මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් (යට) දෙකෙහි දැඩි දහ පිහිටුවා දිවෙන් තල පෙළා කුසල් සිහිත් අකුසල් සිත වෙසෙසින් නිගන්නා යුතු ය. වෙසෙසින් පෙළිය යුතු ය. දෙකෙහි දහ පිහිටුවා දිවෙන් තල පෙළා කුසල් සිහිත් අකුසල් සිත වෙසෙසින් නිගන්නා වූ වෙසෙසින් පෙළන්නා වූ වෙසෙසින් නවන්නා වූ ඔහුට ලොහසහගත වූත් දේවසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශල විභක්තියෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතික් වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන්. ප්‍රතික් විමෙන් සියසතන්ති ම සිත පිහිටයි. මොනවට නැත්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ බලවත් පුරුෂයෙක් ඉතා දුබල වූ පුරුෂයකු හිස හෝ ගෙහ කද හෝ ගෙන වෙසෙසින් නිගන්නේද, වෙසෙසින් පෙළන්නේද, වෙසෙසින් නවන්නේද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම ඒ විභක්තියන්ගේ විභක්තිමූලස්ථානය මෙනෙහි කරන්නා වූ ඒ මහණහට ලොහසහගත වූත් දේවසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුශල විභක්තියෝ උපදිත් ම නම් මහණෙනි, ඒ මහණහු විසින් දෙකෙහි දහ පිහිටුවා දිවෙන් තල පෙළා කුසල් සිහිත් අකුසල් සිත වෙසෙසින් නිගන්නා යුතු ය. වෙසෙසින් පෙළිය යුතු ය. වෙසෙසින් නිගන්නා වූ දෙකෙහි දහ පිහිටුවා දිවෙන් තල පෙළා කුසල් සිහිත් අකුසල් සිත වෙසෙසින් නිගන්නා වූ වෙසෙසින් පෙළන්නා වූ වෙසෙසින් නවන්නා වූ ඔහුගේ ලොහසහගත වූත් දේවසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශල විභක්තියෝ වෙත් නම් ඔහු ප්‍රතික් වෙත්. ඔහු විනාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතික් විමෙන් සියසතන්ති ම සිත පිහිටයි. මොනවට නැත්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි. (5.)

7 යතො ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො යං නිමිත්තං ආගමම යං නිමිත්තං මනසිකරෙතො උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි, තස්ස තමො නිමිත්තො අඤ්ඤං නිමිත්තං මනසිකරෙතො කුසල්පසංභිතං යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි තෙ පතියන්ති. තෙ අබ්භන්ථං ගවජන්ති. තෙසං පහානා අජ්ඣන්තමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

තෙසමපි විතක්කානං ආදිත්වං උප්පරික්ඛිතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි තෙ පතියන්ති. තෙ අබ්භන්ථං ගවජන්ති තෙසං පහානා අජ්ඣන්තමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

තෙසමපි විතක්කානං අසති අමනසිකාරං ආපජ්ජතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි තෙ පතියන්ති. තෙ අබ්භන්ථං ගවජන්ති තෙසං පහානා අජ්ඣන්තමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

තෙසමපි විතක්කානං විතක්කසංඛාරස්ථානං මනසිකරෙතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි තෙ පතියන්ති තෙ අබ්භන්ථං ගවජන්ති. තෙසං පහානා අජ්ඣන්තමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

දනෙත'හිදන්තමාධාය¹ ජිව්‍යාය නාලුං ආගව්ව වෙනසා විතතං අභිතික්ඛණ්ණතො අභිතිපට්ඨලංගො අභිසන්තාපයතො යෙ පාපකා අකුසලා විතක්කා ඡන්ද්‍රපසංභිතාපි දෙසුපසංභිතාපි මොහුපසංභිතාපි තෙ පතියන්ති තෙ අබ්භන්ථං ගවජන්ති. තෙසං පහානා අජ්ඣන්තමෙව විතතං සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

අයං වුළුවති භික්ඛවෙ භික්ඛු චඡි විතක්කපරියායපථෙසු: යං විතක්කං ආකඛ්ඛිස්සති තං විතක්කං විතක්කෙස්සති, යං විතක්කං තාකඛ්ඛිස්සති තං විතක්කං විතක්කෙස්සති, අවෙජ්චජි තණ්හා, වාචගතසි² සංයෝජනං, සමමා මානාභිසමයා අන්තමකාසි දුක්ඛස්සති.

ඉදමවොච භගවා. අන්තමතා තෙ භික්ඛු නගවතො භාසිතං අභිනඤ්ජන්ති.

විභක්කසංඝානසුත්තං දසමං.

සිහනාදවග්ගො දුතියො.

1. දනෙතසි දන්තමාධාය, සං., මජ්ඣ. PTS.

2. චට්ඨකසි. මජ්ඣ.

7. මහණෙනි, යම් තැනෙක පටන් යම් අරමුණක් ගෙන යම් අරමුණක් මෙතෙහි කරන මහණකට ලොභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් ලාමක අකුශල විතකියෝ උපදිත් ද, ඒ නිමිත්තෙන් අන්‍ය වූ කුශලයෙන් යුක්ත වූ නිමිත්තක් මෙතෙහි කරන්නා වූ ඔහුට ලොභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක වූ අකුශල විතකියෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතීණ වෙත්. ඔහු විතාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතීණ වීමෙන් සියසත්‍යන්හි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

ඒ විතකියන්ගේ ද දෝෂය පරික්ෂා කරන්නහුට ලොභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහ සහගතවූත් යම් ලාමක අකුශල විතකියෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතීණ වෙත්. ඔහු විතාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතීණ වීමෙන් සියසත්‍යන්හි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

ඒ විතකියන් ද නො සිහි කිරීමට නොමෙතෙහි කිරීමට පැමිණෙන්නහුට ලොභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශල විතකියෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතීණ වෙත්. ඔහු විතාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතීණ වීමෙන් සියසත්‍යන්හි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

ඒ විතකියන්ගේ ද විතකිමූලස්ථානය මෙතෙහි කරන්නහුට ලොභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශල විතකියෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතීණ වෙත්. ඔහු විතාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතීණ වීමෙන් සියසත්‍යන්හි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

යට දතෙහි උඩු දහ පිහිටුවා දිවෙන් තලු පෙලා ගෙණ කුසල් සිහිත් අකුසල් සිත වෙසෙසින් නිගන්නා වූ වෙසෙසින් පෙලන්නා වූ වෙසෙසින් තවන්නා වූ ඔහුට ලොභසහගත වූත් දෝෂසහගත වූත් මොහසහගත වූත් යම් ලාමක අකුශල විතකියෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රතීණ වෙත්. ඔහු විතාශයට යෙත්. ඔවුන් ප්‍රතීණ වීමෙන් සියසත්‍යන්හි ම සිත පිහිටයි. මොනවට තැන්පත් වෙයි. එකඟ වෙයි. සමාධිගත වෙයි.

මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ විතකිවාරමාගියන්හි පුරුදු කරනලද වගිතාවය ඇත්තේ ය යි ද, යම් විතකියක් කැමති වන්නේ නම් ඒ විතකිය විතකන්නේ ය යි ද, යම් විතකියක් නො කැමති වන්නේ නම් ඒ විතකිය නො විතකන්නේ ය යි ද, තෘෂණාව සිත්දේ ය යි ද, සංයෝජන උපුටා හළේ ය යි ද, මැනවින් මාතය දුරු කිරීමෙන් දුන් කෙළවර කෙළේ ය යි ද කියනු ලැබේ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුවු සිත් ඇති ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව මැනවැයි පිළිගත්හ.

විකකකසණ්ඩාන සූත්‍රය දසවැනි යි.

දෙවෙනි සිහනාද වගිය යි.

නස්ස චගගස්ස උද්දානං.

චූළමහාමිහපොපමනාදු දුක්ඛ දුච්චි සහත්තනුමානා
තිලපථා මධුදොඛවිතකකා පඤ්චනිමිත්තකපෙස දුතියො: *

3. ඔපම්මවග්ගො

1. 3. 1.

කකචුපමස්සන්තං

1. එවං. මෙ සුතං: එකා සමයං හගවා ඝාචන්දියං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකාස්ස ආරාමෙ. තෙන බො පන සමයෙන ආයසමා මොලියථග්ගුතො භික්ඛුනිහි සද්ධිං අභිවෙලං සංසට්ඨො විහරති එවං සංසට්ඨො ආයසමා මොලියථග්ගුතො භික්ඛුනිහි සද්ධිං විහරති. සචෙ කො පි භික්ඛු ආයසමතො මොලියථග්ගුනස්ස සමමුඛා තාසං භික්ඛුනිනං අවණණං භාසති, තෙනායසමා මොලියථග්ගුතො කුපිතො අනත්තමනො අභිකරණමපි කරෙති. සචෙ පන කො පි භික්ඛු තාසං භික්ඛුනිනං සමමුඛා ආයසමතො මොලියථග්ගුනස්ස අවණණං භාසති. තෙන තා භික්ඛුනියො කුපිතා අනත්තමනා අභිකරණමපි කරෙති. එවං සංසට්ඨො ආයසමා මොලියථග්ගුතො භික්ඛුනිහි සද්ධිං විහරති.

* “පොත්ථකාගතා ටත උද්දානතථා සබ්බථා විසද්ධිසා අපරිසුද්ධා ච”

සිරි ධම්මාරාම සුද්ධි - අබොලිපි:

“චූළසීහනාද ලොමහංස වෑරා

මහාචූළදුක්ඛකඛනිඅනුමානිකසුත්තං

බිලපත් මධුපිණ්ඩික දුට්ඨාපිතකක

පඤ්චනිමිත්තකථා සුත වග්ගො” - මජ්ඣ. සිමු. 2.

ඒ වහිසාගේ උද්දනස:

චූලමහාමහපොපමනාද, දුක්ඛදුට්ඨි සහගතනුමානා
බිලපථා මධු දොබ විතකකා පඤ්චනිමිත්තකපේස දුතියො.

චූලමහා, 'චූල' ශබ්ද හා 'මහා' ශබ්ද හා සුළු පද කොට සිටුනා; මහප-
උපමනාද, මාගාධිපනාදෙපම නාද ඇති සූත්‍රයෝයැ හෙවත් - චූලසීහනාද
මහාසීහනාද සූත්‍රයෝ දෙදෙන යැ; සහගතනුමානා, (ආනමුත්‍රත්‍යවෙත්‍යා හා
අනුමාන මානී වදහළ) අනුමානනුමාන සූත්‍රය සහගත කොට ඇති; දුට්ඨි දුක්ඛා
අපි, ('චූල' ශබ්ද හා 'මහා' ශබ්ද හා සුළු පද කොට සිටුනා) දුක්ඛ සූත්‍රයෝ
දෙදෙන ය හෙවත් - චූලදුක්ඛකකිකි මහාදුක්ඛකකිකි යන උභය සූත්‍රයෝ යැ;
බිලපථා, ('බිල' ශබ්ද හා 'පථා' ශබ්ද හා පරපද කොට සිටුනා) වෙතොබිල
වනපථ සූත්‍රයෝ යැ; මධු දොබවිතකකා, මධුපිණික දොබාවිතකක
සූත්‍රයෝ යැ; පඤ්චනිමිත්තකථා, ("අධිවිහනමුත්‍රසුතෙන නිකිකවෙ
හිකිකුනා පඤ්ච නිමිත්තාති කාලෙන කාලං මනසිකාතබ්බාති" යනාදීන්
වදාළ) පඤ්චනිමිත්තකථා සූත්‍ර යැ හෙවත් - විතකකසණ්ඨාන සූත්‍ර යැ
යන මොහු නිමිත්ත ඵසො දුතියො, තෙල දෙවන වගයි. ("තාමෙක-
උදග්ගහණේ නාමග්ගහණේ සාත්ත" යනු න්‍යාය වන හෙයින් 'බිලපථ මධු'
ආදීන් කි තාමෙකදෙග්ගයෙන් හත් තත් සුත්‍ර සම්ප්‍රග කොට ගන්නේ යැ;
'බිලපථා' කියුව මහාතැනැ 'හි' යන දීඝීය හා 'පථා' යන විසංශෝගය
ගාථාවකි සදහා වෙයි.)*

3. ඔපමම වගීය

1. 3. 1.

කකචුපම සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ සැවැත්තුවර සමීපයෙහි වූ ජේතවන නම් අග්‍රෝමිඬු සිටුහුගේ
ආරාමයෙහි වැඩ වාසය කරන සේක. එකල්හි ආයුෂමත් මොලියඵග්ගුන
තෙරණුවෝ ත්‍රිවිධ වෙලා ඉක්ම හිට මෙහෙණන් හා සංසට්ඨ වැ (මුසුට)
විහරණ කෙරෙති. ආයුෂමත් මොලියඵග්ගුන තෙරණුවෝ මෙහෙණන් හා
මෙබඳු සසට ඇති වැ වාසය කරති: ඉදින් යම්කිසි මහණෙක් ආයුෂමත්
මොලියඵග්ගුන තෙරණුවන් හමුවෙති ඒ මෙහෙණන්ගේ අගුණ කියා ද,
එයින් මොලියඵග්ගුන තෙරණුවෝ කිපියාහු නො සතුටු වූවාහු අධිකරණ ද
කෙරෙති. ඉදින් යම්කිසි මහණෙක් ඒ මෙහෙණන් ඉදිරියෙහි ආයුෂමත්
මොලියඵග්ගුන මහණහුගේ අගුණ කියා ද, එයින් ඒ මෙහෙණහු
කිපියාහු නො සතුටු වූවාහු නඩු ද පවරති. මොලියඵග්ගුන තෙරණුවෝ
හිඤ්ඤාණින් හා මෙබඳු සසට ඇති වැ වෙසෙති.

* කෝදශොඬි සූත්‍රාලොක ව්‍යාඛ්‍යානයි

2. අථ බො අඤ්ඤානරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසංඛකම්. උපසංඛකම්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බො සො භික්ඛු භගවන්තං එතදුවොච: “ආයස්මා භන්තො මොලියථග්ගුනො භික්ඛුනීති සද්ධිං අතීවෙලං සංසට්ඨො විහරති. එවං සංසට්ඨො භන්තො ආයස්මා මොලියථග්ගුනො භික්ඛුනීති සද්ධිං විහරති: සචෙ කො චි භික්ඛු ආයස්මතො මොලියථග්ගුනස්ස සමමුඛා තාසං භික්ඛුනීනං අවණණං භාසති, තෙනායස්මා මොලියථග්ගුනො කුපිතො අනත්තමනො අධිකරණමපි කරොති. සචෙ පන කො චි භික්ඛු තාසං භික්ඛුනීනං සමමුඛා ආයස්මතො මොලියථග්ගුනස්ස අවණණං භාසති, තෙන තා භික්ඛුනීයො කුපිතා අනත්තමනා අධිකරණමපි කරොති. එවං සංසට්ඨො භන්තො ආයස්මා මොලියථග්ගුනො භික්ඛුනීති සද්ධිං විහරති”ති.

3. අථ බො භගවා අඤ්ඤාතරං භික්ඛු ආමනෙතසි: එති ඤං භික්ඛු මම වචනෙන මොලියථග්ගුනං භික්ඛු ආමනෙතති: ‘සත්ථා නං ආට්ඨසො ථග්ගුන ආමනෙතති’ති. ‘එවමහනෙත’ති බො සො භික්ඛු භගවතො පටිස්සුඤා යෙනායස්මා මොලියථග්ගුනො තෙනුපසංඛකම්. උපසංඛකම්ඤා ආයස්මන්තං මොලියථග්ගුනං එතදුවොච: සත්ථා නං ආට්ඨසො ථග්ගුන ආමනෙතති. එවමාට්ඨසොති බො ආයස්මා මොලියථග්ගුනො තස්ස භික්ඛුතො පටිස්සුඤා යෙන භගවා තෙනුපසංඛකම්. උපසංඛකම්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං බො ආයස්මන්තං මොලියථග්ගුනං භගවා එතදුවොච:

4. සචං කිර ඤං ථග්ගුන භික්ඛුනීති සද්ධිං අතීවෙලං සංසට්ඨො විහරසි? එවං සංසට්ඨො කිර ඤං ථග්ගුන භික්ඛුනීති සද්ධිං විහරසි: “සචෙ කො චි භික්ඛු භුග්ගා සමමුඛා තාසං භික්ඛුනීනං අවණණං භාසති, තෙන ඤං කුපිතො අනත්තමනො අධිකරණමපි කරෙසි. සචෙ පන කොචි භික්ඛු තාසං භික්ඛුනීනං සමමුඛා භුග්ගා අවණණං භාසති, තෙන තා භික්ඛුනීයො කුපිතා අනත්තමනා අධිකරණමපි කරෙති. එවං සංසට්ඨො කිර ඤං ථග්ගුන භික්ඛුනීති සද්ධිං විහරසි”ති. ‘එවමහනෙත’ නනු ඤං ථග්ගුන කුලප්පෙතො සද්ධා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතොති? ‘එවමහනෙත’.

5 න බො තෙ එතං ථග්ගුන පතිරුපං, කුලප්පතස්ස සද්ධා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතස්ස, යං ඤං භික්ඛුනීති සද්ධිං අතීවෙලං සංසට්ඨො විහරෙය්‍යාසි. තස්මාඤ්ඤ ථග්ගුන තච වෙපි කො චි සමමුඛා තාසං භික්ඛුනීනං අවණණං භාසෙය්‍ය, තනුපි ඤං ථග්ගුන යෙ ගෙහසිතා ඡද්ද යෙ ගෙහසිතා විතක්කා තෙ පජ්ඣෙය්‍යාසි. තනුපි තෙ ථග්ගුන එවං සිකඛිතබ්බං: “න වෙච මෙ විතතං විපරිණතං හවිස්සාති, න ච පාපිකං වාචං නිවර්ණෙය්‍යාමි, භික්ඛානුකමපි ච විහරිස්සාමි, මෙතනවිතො න දොසනතරො”ති එවං හි තෙ ථග්ගුන සිකඛිතබ්බං.

2. එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හිත. එකත්පසෙක හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: “වහන්ස, ආයුෂමත් මොලිය එගුන තෙරණුවෝ වේලා ඉක්මවා මෙහෙණත් හා ළග වූවාහු වාසය කෙරෙහි. වහන්ස, ආයුෂමත් මොලිය එගුන තෙරණුවෝ මෙහෙණත් හා මෙබඳු සසට ඇතිවැ වෙසෙහි: ඉදින් යම්කිසි මහණෙක් ආයුෂමත් මොලිය එගුන තෙරණුවන් ඉදිරියෙහි ඒ මෙහෙණත් අගුණ කියා ද, එයින් ආයුෂමත් මොලිය එගුන තෙරණුවෝ කිපියාහු අසතුටු වූවාහු නඩු ද පවරති. ඉදින් යම් කිසි මහණෙක් ඒ මෙහෙණත් ඉදිරියෙහි ආයුෂමත් මොලිය එගුන තෙරණුවන් අගුණ කියා ද, එයින් ඒ මෙහෙණත් කිපියාහු නොසතුටු වූවාහු නඩු ද කියන. වහන්ස, ආයුෂමත් මොලිය එගුන තෙරණුවෝ හිඤ්ඤාණින් හා මෙබඳු සසට ඇති වැ වෙසෙහි ”

3. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තරා මහණකු ඇමතු සේක: මහණ, තෝ මෙහි ඵල මාගේ වචනංයන් ‘ඇවැත, එගුනාය, ශාස්නාන් වහන්සේ ඔබ අමතනසේකැ’යි මොලිය එගුන හිඤ්ඤාණ අමගව. ‘වහන්ස, එසේ ය’ යි ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දී මොලිය එගුන ආයුෂමත් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් මොලිය එගුන තෙරණුව මෙය කී ය: ‘ඇවැත්, එගුනාය, ශාස්නාන් වහන්සේ ඔබ අමතනසේකැ’ යි කියා යි. ආයුෂමත් මොලිය එගුන තෙරණුව ‘එසේ ය, ඇවැත්නි’ යි ඒ හිඤ්ඤාණට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් මොලිය එගුන හිඤ්ඤාණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක.

4. එගුනාය, තෝ හිඤ්ඤාණින් සමග වෙලා ඉක්මවා වෙසෙහි යනු සැබෑ ද? එගුනාය, තෝ මෙහෙණත් හා මෙසේ සසට ඇති ව වාසය කෙරෙහි ල: “කිසි මහණෙක් හා හමුවෙහි ඒ මෙහෙණත්ගේ අගුණ කියා ද, එයින් තෝ කිපියෙහි නො සතුටු වූයෙහි නඩු ද කියති. ඉදින් කිසි මහණෙක් ඒ මෙහෙණත්ගේ හමුවෙහි තාගේ නුගුණ කියා ද, එයින් ඒ මෙහෙණත් කිපියාහු නො සතුටු වූවාහු නඩු ද පවරන්. එගුනාය, තෝ මෙහෙණත් හා මෙසේ සසට ඇති වැ වෙසෙහි ද?” ‘එසේ ය, වහන්ස.’ එගුනාය, තෝ ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙයින් නික්ම යසුන් වන් ඛලපුත්‍ර නො වෙති ද? ‘වහන්ස, එසේ ය.’

5. “ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙයින් නික්ම යසුන් වන් තට - වෙලා ඉක්මවා මෙහෙණත් හා තෝ හැනුණක්ව වසන්තෙහි යන යමක් වේ ද, එය නො නිසිය. එහෙයින් එගුනාය, ඉදින් කිසිවෙක් හා ඉදිරියෙහි ඒ මෙහෙණත්ගේ නුගුණ කියා ද, එගුනාය, එහි දී තෝ පඤ්චකාමගුණශ්‍රිත වූ යම් තෘෂණාදොෂ ජන්දයෝ වෙත් ද, ශාසනික විතකීයෝ වෙත් ද, ඔවුන් දුරු කරව. එගුනාය, ඒ නුගුණ කිමෙහි ලා හා විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු ය: ‘මාගේ සිත (රාගාදීන්) පෙරළෙණි නො වන්නේ ම ය. (මම) ලාමක වචන නො ද කියන්නෙමි. හිතානුකම්පා ඇත්තෙමි මෙමුත් සිත් ඇත්තෙමි දොෂවිතන නැත්තෙමි වසන්නෙමි’යි. එගුනාය හා විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු.

6. තැන්පානින එහෙත් නව වෙටි කොටි සවමුනි හාසං හිඤ්ඤානං පාණිනා පහාරං දදෙය්‍ය, ලෙච්ඡිනා පහාරං දදෙය්‍ය, දකෙහින පහාරං දදෙය්‍ය, සකෙහින පහාරං දදෙය්‍ය, නත්‍රාපි තිංචග්ගුනං ටෙ ටෙහසිනා ඡන්ද්‍ර සෙ ටෙහසිනා විහක්කා හෙ පජ්ඣෙය්‍යාමි. නත්‍රාපි තෙ ටග්ගුන ඵලං සික්කිතබ්බං: න චෙව ටෙ වික්කා විපරිජ්ජනා හට්ඨෙය්‍යාමි න ච පාටිකං වාචං නිමිජ්ජාරෙය්‍යාමි. කිතානුකූලං ච විහරිස්‍යාමි චෙතනවිනේනා න දෙසනනරෙය්‍යාමි. ඵලං හි තෙ ඵග්ගුන සික්කිතබ්බං.

7. තාසමාතික එහෙත්ත නම් වෙයි කොමි සම්මුඛයා අවර්ණණා භාසෙය්, කත්තාපි කිං එහෙත්ත සෙ ගෙහසිතා ඡන්ද්‍ර සෙ ගෙහසිතා විතකකා තෙ පරහෙය්. කත්තාපි තෙ එහෙත්ත එවං සිකිතිකයං. න වෙට මෙ විංතං පිපරණං. හවිසාති න ව පාපිකං. වාමං. නිවර්ණෙය්. නිතානුකමි ව පිහරිසාමි මෙතනවිතො න ඡන්ද්‍රසානරෙති, එවං. නි තෙ එහෙත්ත සිකිතිකයං.

8. කසමාභිත එහෙයන තව වෙපි කොච් පාණිනා පහාරං දදෙය්
ලෙඛවුතා පහාරං දදෙය් දණ්ඩනපහාරං දදෙය් සතෙඵත පහාරං දදෙය්,
තප්පාපි නිමි එහෙයන යෙ ගෙහසිතා ඡන්ද්‍ර යෙ ගෙහසිතා විතකතා තෙ
පජගෙය්සාසි තප්පාපි තෙ එහෙයන එවං සිකතිතබ්බං: න වෙච මේ විතතං
විපරිණතං භවිස්සති න ච පාපිකං වාචං නිවර්ණරොසාසි භිතානුකම්චි ව
විහරිස්සාමි මෙතනවිතෙතා න දෙසනනරොගි එවං භි තෙ එහෙයන
සිකතිතබ්බංගති.

9. අප බොහෝවිට භික්ෂු ආමිනෙකයි: ආරාධිතය වන මේ භික්ෂුවේ භික්ෂු එහෙම සමසං විහාරය, ඉඩාහං භික්ෂුවේ භික්ෂු ආමිනෙකයි: ‘අහං බො භික්ෂුවේ එකාසනභෝජනං භුංඤ්ඤි. එකාසනභෝජනං බො අහං භික්ෂුවේ භුංඤ්මිනො අප්පාබාධිතඤ්ච සංඤ්ඤානාමි අප්පාබාධිතඤ්ච ලුහුට්ඨානඤ්ච බලඤ්ච ඵාසුමිනාරඤ්ච. එථ ධුමොපි භික්ෂුවේ එකාසන-භෝජනං භුංඤ්ථ. එකාසනභෝජනං බො භික්ෂුවේ ධුමොපි භුංඤ්මානා අප්පාබාධිතඤ්ච සංඤ්ඤානිසංථ අප්පාබාධිතඤ්ච ලුහුට්ඨානඤ්ච බලඤ්ච ඵාසුමිනාරඤ්ච’යි. නමේ භික්ෂුවේ තෙසු භික්ෂුසු අනුසාසනී කරණිසා අහොසි. සභුප්පාදකරණිසංචිත මේ¹ භික්ෂුවේ තෙසු භික්ෂුසු² අහොසි.

10 සෙයයාපි භික්ඛවෙ සුභුද්ධං වාතුමමහාපපෙ අඤ්ඤාදරණා
 සුනෙතා³ අස්ස ධිංතා ඔබ්බාපපොදො, තමෙතං දුකො යොග්ගාවට්ඨො
 අස්සදුමසාරවි අභිරුහිණි වාමෙන හන්තං රසමියො ගහෙනා දුක්ඛිකන්ත
 හන්තං පටොදං ගහෙනා සෙනිවිත්තං යද්දිත්තං සාරෙයාපි⁴
 පච්චාසාරෙයාපි,⁵ එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ න වෙ තෙසු භික්ඛුසු
 අනුසාසනී කරණියා අහොසී. සනුසාදකාරණියමෙව මෙ භික්ඛවෙ
 තෙසු භික්ඛුසු² අහොසී. තස්මාතින භික්ඛවෙ නුමෙතනි⁶ අනුසලං පරතථ.
 කුසලෙසු ධමමෙසු ආපොතං කතං, එවං ශි භුංගිනපි ඉතිසං ධම්මනසෙ
 වුද්ධිං විරුද්ධිං වෙසලා ආපජ්ජිසංථ.

1. ବିଜ୍ଞାନ, ଇ.ସ. ୧୯୫୫.

2. සිකුණු, මිනිසා, සතු.

3. සුද්ධතා, ප්‍රීතිය, සිත.

4. සැරෙයියම්, මිනිසු. PTS.

5. ପରିସଂଖ୍ୟାତରଣ୍ୟତା, ଉପସଂ. PTS.

6. **သုတေသန, PTS.**

6 එහෙයින්, එහෙයින් මෙහි නා ඉදිරියෙහි කිසිවෙක් ඒ මෙහෙයින්ට ඉදින් අතින් පහර දෙන්නේ ද, කැටින් පහර දෙන්නේ ද, මුගුරින් පහර දෙන්නේ ද, සැතියන් පහර දෙන්නේ ද, එහෙයින්, ඒ පහර දීමෙහි ද හෝ යම් ගෙහසින ඡන්දයෝ යම් ගෙහසින විතක්කයෝ වෙත් ද, ඔවුන් දුරු කරව. එහෙයින්, එහි දී ද, තා විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු ය: 'මාගේ සිත නො වෙන්නේ ම ය. ලාමක වචන නොම කියන්නෙමි. හිතානුකම්පා ඇත්තෙමි. මෙහි යහපත සිත් ඇත්තෙමි දෙමසවන නැත්තෙමි වසන්නෙමි' කියා යි. එහෙයින්, තා විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු යි.

7 එහෙයින්, එහෙයින් මෙහි යම් කිසිවෙක් නා ඉදිරියෙහි දී තාගේ වුවත් නුගුණය කියන්නේ නම්, එහෙයින්, එහි දී ද හෝ යම් ගෙහසින ඡන්දයෝ ඇත් ද, යම් ගෙහසින විතක්කයෝ ඇත් ද, ඔවුන් දුරු කරව. එහෙයින්, එහි දී ද තා විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු ය: 'මාගේ සිත වෙනස් නො වන්නේ ම ය. ලාමක වචන නොම කියන්නෙමි. හිතානුකම්පා ඇති ව මෙහි සිත් ඇති ව දෙමස සිත් නැති ව වසන්නෙමි' කියා යි. එහෙයින්, තා විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු ය.

8. එහෙයින්, එහෙයින් මෙහි නව වුවත් ඉදින් කිසිවෙක් අතින් පහර දේ ද, කැටින් පහර දේ ද, මුගුරින් පහර දේ ද, සැතියන් පහර දේ ද, එහෙයින්, එහි දී ද යම් ගෙහසින ඡන්දයෝ යම් ගෙහසින විතක්කයෝ වෙත් ද, හෝ ඔවුන් දුරු කරව. එහෙයින්, එහි දී ද තා විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු ය: 'මාගේ සිත වෙනස් නො වන්නේ ම ය. ලාමක වචනයක් ද ප්‍රකාශ නො කරන්නෙමි. හිතානුකම්පාව මෙනෙසින් ඇති ව දෙමසින් නැති ව වාසය කරන්නෙමි' කියා යි. එහෙයින්, තා විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු යි.

9. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතූහේක: මහණෙනි, එක් කලෙක (ප්‍රථම බොධිසෙහි) භික්ෂූහු එකානුකූලයෙන් මා සිත ගත්හ. මහණෙනි, මම භික්ෂූන් ඇමතිමි: 'මහණෙනි, මම පෙරවරු එක්වෙලේ බොජුන් වලද කරමි. මහණෙනි, මම එක්වෙලේ වැලදීම කරන්නෙමි නිරෝගාවම ද නිදුක්බව ද සැහැල්ලු බව ද ශරීරශක්තිය ද පහසු විතරණය ද දනිමි. මහණෙනි, එළු, තෙපි ද එකාසනානොප්පත්තිය වලදව. මහණෙනි, එකාසනානොප්පත්තිය වලදන තෙපි ද නිරෝගි බවත් නිදුක් බවත් සැහැල්ලු බවත් ශරීරශක්තියත් පහසු පැවැත්මක් දනිමි.' මහණෙනි, එකල භික්ෂූන් කෙරෙහි මා විසින් අනුශාසනා කළ යුතු හෝ විය. ඒ භික්ෂූන්ට මා විසින් කළයුතු සිහි ඉපිදවීම පමණක්ම විය.

10. මහණෙනි, යම් සේ සම්බලක සතර මා සන්දිසෙහි (සුවසේ ගත හැකි ලෙස) නවතලා හෙතිට ඇති, හික්මුණු අසුන් සෙදු, ඊසක් ගමනට යුතු වැ සිටියේ වේද, දමනය කරයුතු අභවයන් හික්මවීමෙහි දස වූ අභවාවාසනායක් තෙල රථයට නැති වමනින් රැකැත් ගෙන දකුණින් කෙටිට ගෙන කැමැති ගමනක් සඳහා ඉදිරියට මෙහෙයන්නේ ය. ආපසු හෝ මෙහෙයන්නේ ය. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මා විසින් ඒ භික්ෂූන් කෙරෙහි ද අනුශාසනාව කරයුතු හෝ විය. කළයුතු අනුශාසනාව සිහි ඉපදවීම පමණක්ම විය. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි තෙපි ද අකුසල් දුරු කරවු කුසල්දහමිනි නැවත නැවත යෙදෙවු. මෙසේ තෙපි ද වේ ශාසනයෙහි වැඩිමට දියුණුවට පිටුලනයට පැමිණෙන්නුහු ය.

11. පෙත්තපාපි භික්ඛවෙ තාමස්ස චා නිත්තස්ස අවිදුරෙ මහන්තං සාලවතං, තඤ්චස්ස ඵලණෙඛති සඤ්ජනනං, තස්ස කොච්ඡෙව පුරිසො,¹ උපපජ්ජෙය්‍ය අත්තකාමො භිත්තකාමො ඥාගතෙහිමිකාමො, ඥො යා නා සාලලට්ඨියො කුටිලා ඔජාපහරණීඥො² තා තචෙත්තො³ බහිද්ධා නිහරෙය්‍ය, අනෙතාමතං සුච්ඡොධිතං⁴ විසොධෙය්‍ය, යා පත තා සාලලට්ඨියො උජ්ජකා තා සමමා⁵ පරිහරෙය්‍ය, එවං තෙන⁶ භික්ඛංච සාලවතං අපරෙන සමයෙන වුද්ධිං විරුල්ඛිං වෙසුලලා ආපජ්ජෙය්‍ය. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ කුමෙහපි අකුසලං පරහථ. කුසලෙසු ධම්මෙසු ආයොගං කුරෙථ. එවං හි කුමෙහපි ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුල්ඛිං වෙසුලලා ආපජ්ජස්සථ⁷.

12. භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ ඉමිස්සායෙව සාමන්තියා වෙදෙහිකා තාම ගතිපතානී අහොසි. වෙදෙහිකාය භික්ඛවෙ ගහපතානියා එවං ඤල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගතො: සොරතා වෙදෙහිකා ගහපතානී, නිවාතා වෙදෙහිකා ගහපතානී, උපසන්තා වෙදෙහිකා ගහපතානීහි. වෙදෙහිකාය ඛො පත භික්ඛවෙ ගහපතානියා කාළී තාම දුසි අහොසි, දන්ධා අතලසා සුසංවිහිතකම්මන්තා.

13. අථ ඛො භික්ඛවෙ කාළියා දුසියා එතදහොසි: මය්‍යං ඛො අය්‍යාය එවං ඤල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගතො: සොරතා වෙදෙහිකා ගහපතානී, නිවාතා වෙදෙහිකා ගහපතානී, උපසන්තා වෙදෙහිකා ගහපතානීහි කිත්තා ඛො මෙ අය්‍යා සන්තංයෙව නු ඛො අජ්ඣිත්තං කොපං න පාතුකරෙති? උදුහු අසන්තං? උදුහු මය්‍යෙවෙනෙ⁸ කම්මන්තා සුසංවිහිතා, යෙන මෙ අය්‍යා සන්තංයෙව අජ්ඣිත්තං කොපං න පාතුකරෙති? නො අසන්තං? යනනුතාහං අය්‍යා විමංසෙය්‍යන්ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ කාළී දුසි දිවා උට්ඨාසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ වෙදෙහිකා ගහපතානී කාළී දුසිං එතදවෙච: හෙ ජෙ කාළීයි.⁹ කිං අය්‍යෙති?¹⁰ කිං ජෙ දිවා උට්ඨාසිති? 'ත ඛො අය්‍යො¹¹ කිඤ්චිති.'¹² නො චත රෙ කිඤ්චි පාපි දුසි¹³ දිවා උට්ඨාසි'ති කුටිතා අනාත්මතා භාකුටිං¹⁴ අසාසි.

14. අථ ඛො භික්ඛවෙ කාළියා දුසියා එතදහොසි: සන්තංයෙව ඛො මෙ අය්‍යා අජ්ඣිත්තං කොපං න පාතුකරෙති නො අසන්තං. මය්‍යෙවෙනෙ කම්මන්තා සුසංවිහිතා, යෙන මෙ අය්‍යා සන්තංයෙව අජ්ඣිත්තං කොපං න පාතුකරෙති නො අසන්තං. යනනුතාහං භියොසොමන්තාය අය්‍යං විමංසෙය්‍යන්ති අථ ඛො භික්ඛවෙ කාළීදුසි දිවාතරං උට්ඨාසි.

1. මහුසෙස්ස, කප්ථවි.

2. ඔජාපහරණීඥො, ස්‍යා.

3. ජෙත්ථා, මජ්ඣං. 4. සුසංධිතං, ස්‍යා. 5. සමමා, ස්‍යා. 6. හි තා, ස්‍යා.

7. ආපජ්ජථ, ස්‍යා. 8. මය්‍යෙවෙනෙ, මජ්ඣං. මය්‍යාපෙන, ස්‍යා.

9. කාළී, PTS සි. 10. අය්‍යෙ, ස්‍යා. 11. නබ්බෙය්‍ය, මජ්ඣං, ස්‍යා.

12. කිඤ්ච, PTS. සි. 13. පාපදුසි, ස්‍යා.

14. භාකුටි, අට්ඨකථා. භාකුටි, PTS. සි. 2 භාකුටිමකාසි, ස්‍යා.

11. “මහණෙනි, යම් සේ ගමක් හෝ නියමගමක් හෝ අසල මහත් සල්වනයක් වේ ද, හෙ ද සල්වලියෙන් වැසුණේ වේ ද, එයට වැඩ කැමැති අය කැමැති කිසියම් පුරුෂයෙක් වේ නම්, හෙතෙම වක් වූ ඔපා ගලා බස්නා වූ යම් ඒ තරුණ ශාලයෙහි වෙන් ද, ඔවුන් සැස බැහැර කරන්නේ ය. ඇතුළු සල්වනය මැනවින් ගුණ වූවක් කරන්නේ ය. සෘජුව මැනවින් වැඩුණු යම් ඒ තරුණ ශාලාවක්ගෙන් වෙන් නම්, ඔවුන් මැනවින් පොෂණය කරන්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ ඒ සල්වනය පසුකලෙක වැඩිමට දියුණුවට විපුලනයට පැමිණෙන්නේ ය. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම තෙවින් අකුසල් දුරු කරවූ කුසලබ්‍රහ්මයන්හි නැවත නැවත යෙදෙවූ මෙසේ තෙවින් මේ ශාසනයෙහි වැඩිමට දියුණුවට විපුලනයට පැමිණෙන්නන් ය.

12. “මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි: මේ ආරාමයෙහි ම වෙදෙහිකා නම් ගෙහඹුවක් වූය. මහණෙනි, වෙදෙහිකා ගැහැවිද්දෙන් මෙබඳු කලණ කීර්තිශබ්දයක් පැනනැගී. වෙදෙහිකා ගැහැවිද්ද සුරත ය. වෙදෙහිකා ගැහැවිද්ද යටත් පැවතුම් ඇත්තී ය. වෙදෙහිකා ගැහැවිද්ද ශාන්ත ය, නිශා ය. මහණෙනි, වෙදෙහිකා ගැහැවිද්දට කාලී නම් දෑසියක් වූ ය. දක්ෂය. අතලස ය. මනා ව සංවිධාන කළ කටයුතු ඇත්තී ය.

13. මහණෙනි, කාලී දෑසියට - “මාගේ ආසාව පිළිබඳව, වෙදෙහිකා ගැහැවිද්ද සුරතාවයෙන් යුක්ත ය. වෙදෙහිකා ගැහැවිද්ද යටහත් පැවතුම් ඇත්තී ය. වෙදෙහිකා ගැහැවිද්ද උපශාන්ත ය” කලණ කීර්ති ශබ්දයෙන් පැන නැගිණි. කීමෙන් දෝ, මාගේ ආසාව තමා තුළ ඇත්තාවූ කොපය පහළ නො කෙරේ ද? නොහොත් නැත්තා වූ ම කොපය පහළ නො කෙරේ ද? එසේත් නැතහොත් යම් හෙයකින් මිනිසින් ම තෙල කම්පනයෙන් සුසංවිනිත (මැනවින් කරන ලදහු) ද එහෙයින් මාගේ ආසාව නොමෝ තමා තුළ ඇත්තාවූ ම කොපය පහළ නො කෙරේ ද නොහොත් නැත්තාවූ ම කොපය පහළ නො කෙරේ දැයි මම ආසාව විමසා බලන්නෙමි නම් ඉතා මැනවැ” යි මේ සිත විස. මහණෙනි, ඉක්බිති කාලී දෑසී නොමෝ දහවල් කොට නැගිට සිටියා ය. මහණෙනි, ඉක්බිති වෙදෙහිකා ගෑහිණි නොමෝ කාලී දෑසියට මෙය කිවූ ය: “එම්බල කාලිය, ‘ආසාවෙනි, කිම?’ එම්බල කෙල්ල, කිම, දහවල් කොට නින්දෙන් නැගිටිවෙහි ද? ‘ආසාවෙනි, කිසිත් නැත.’ එම්බල පවුටු දෑසිය, කිසිත් නැත් නම් දහවල් කොට නැගි සිටියෙහිද” යි කිපියා නො සතුටු වූවා බැලී බිඳුම් කලා ය. (මුහුණ හැකිවී ය.)

14. “මහණෙනි, එකල කාලී දෑසියට මේ අදහස විය: “මාගේ ආසාව තමා තුළ ඇත්තා වූ ම කොපය පහළ නො කරන්නී ය. නැත්තා වූ ම කොපය පහළ නො කරන්නී නො වේ. යම් හෙයකින් මා විසින් ම තෙල කම්පනයෙන් මැනවින් සංවිනිත ද ඒ නිසා ආසාව නොමෝ තමා තුළ ඇත්තා වූ ම කොපය පහළ නො කෙරේ ද, නැත්තාවූ ම කොපය පහළ නො කෙරේ දැයි මම ආසාව බොහෝ සේ විමසා බලන්නෙමි නම් යෙහෙක” කියා යි. මහණෙනි, ඉක්බිති කාලී දෑසිය වඩාත් දහවල් කොට නින්දෙන් නැගී සිටියා ය.

15. අථ බො භික්ඛවෙ චෙදෙහිකා ගහපතානි කාලි දුසි එතදවොච: හෙ ජේ කාලිනි. 'කිං අයොහි?' කිං ජේ දිවාතරං උට්ඨාසීති? 'න බො අයො කිංඤ්චිති. නො චත රෙ කිංඤ්චි පාපි දුසි, දිව තරං¹ උට්ඨාසීති ඤාපිතා අනතනමනා අනතනමනපාචං නිවර්තෙයි. අථ බො භික්ඛවෙ කාලිකා දුසියා එතදනොසි: සන්නංයෙව බො මෙ අයො අභිධානං කොපං න පානුකරෙති නො අසන්නා, යොගෙවෙන කම්මන්නා සුසංචිතිතා යෙන මෙ අයො සන්නංයෙව අභිධානං කොපං න පානුකරෙති නො අසන්නා; සත්තුතායා භිසෙසාසොපන්නාය අයො විමංසෙය්‍යානති අථ බො භික්ඛවෙ හ ලි දුසි දිවාතරංයෙව උට්ඨාසී. අථ බො භික්ඛවෙ චෙදෙහිකා ගහපතානි කාලි දුසි එතදවොච: හෙ ජේ කාලිනි. 'කිං අයොහි?' කිං ජේ දිවාතරං උට්ඨාසීති? න බො අයො කිංඤ්චිති. නො චත රෙ කිංඤ්චි පාපි දුසි, දිවාතරං උට්ඨාසීති ඤාපිතා අනතනමනා අග්ගලසුචිං ගහෙචා සිසෙ පහාරං අදුසි. සිසං වොහිඤ්ඤි.² අථ බො භික්ඛවෙ කාලි දුසි භින්නාන භිසෙසන ලොකිහෙන ගලනොන³ පටිවිසංකානං උප්පාදොසි: 'පසුචස්සා, සොරස්ස කම්මං පසුචස්සා, නිවාතාය කම්මං. පසුචස්සා, උපසන්නාය කම්මං කථං ති නාම එකදුසිකාය 'දිවා උට්ඨාසී'ති ඤාපිතා අනතනමනා අග්ගලසුචිං ගහෙචා සිසෙ පහාරං දස්සති, සිසං වොහිඤ්ඤාතිති?

අථ බො භික්ඛවෙ චෙදෙහිකාය ගහපතානියා අපරෙන සම්මෙන එවං පාපකො කිත්තිසල්ලෙ අබ්භුග්ගඤ්ඤි:⁴ චක්ඛි වෙදෙහිකා ගහපතානි, අභිවාතා වෙදෙහිකා ගහපතානි, අනුපසන්නා වෙදෙහිකා ගහපතානිති.

16. එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකෙච්චා භික්ඛු තාවදෙව සොරතංසොරතො හොති නිවාතනිවාතො හොති උපසන්නාපසන්නො හොති යාව න නං අමනාපා⁵ වචනපථා පුසනති. යතො ච බො භික්ඛවෙ භික්ඛු අමනාපා වචනපථා පුසනති, අථ භික්ඛු⁶ සොරතොඤ්ච වෙදිතබ්බො නිවාතොඤ්ච වෙදිතබ්බො. උපසන්නොඤ්ච වෙදිතබ්බො. නාහං තං භික්ඛවෙ භික්ඛු සුච්චොති⁷ චදම්, යො විවරපිණ්ඩපානසෙනාසනගිලානපච්චස්ස හෙසණ්පරිකාරහෙතු සුච්චො හොති. සොච්චස්සතං ආපණ්ණි. තා කිස්ස හෙතු: තං හි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු විවරපිණ්ඩපානසෙනාසනගිලානපච්චස්සෙහණ්පරිකාරං අලගමානො න සුච්චො හොති. න සොච්චස්සතං ආපණ්ණි. යො ච බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මංයෙව සක්කරෙන්නා ධම්මං ගරුකරෙන්නා⁸ ධම්මං අපවායමානො සුච්චො හොති සොච්චස්සතං ආපණ්ණි, තනිතං සුච්චොති චදම් කසමාතිත භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: ධම්මංයෙව සක්කරෙන්නා ධම්මං ගරුකරෙන්නා ධම්මං අපවායමානා සුච්චා භවිස්සාමි, සොච්චස්සතං ආපණ්ණාමාමි. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

1. දිවා, සො PTS. ව.
 2. සිසං නත ගිඤ්ඤාමිති, සො.
 3. ගලනෙනන, කඤ්චි.
 4. අබ්භුග්ගච්ඡ, සො.
 5. න අමනාපා, මජ්ඣං සො PTS.
 6. බො හික්ඛු, PTS.
 7. සුච්චොති, කඤ්චි.
 8. ධම්මං ගරුං කරොතො... මානෙතො... පුජෙතො, මජ්ඣං.

15. මහණෙනි, ඉක්බිති වෙදෙහිකා ගැහැවිදු කාළී දුසිංච මෙසේ කීවු ය: එම්බල කෙල්ල, කාළිය, සී 'කිමි, ආසීවෙහි, කෙල්ල, කුමක් නිසා ඉතා දහවල් කොට නැගී සිටිති ද? 'ආසීවෙහි, කිසිත් නැත'. 'එම්බල පවිටු දුසිංච, කිසිමක් නැති ව දවල් කොට නැගිට්ටා ය'යි කීපියා තොසතුටු වූවා නොසතුටු වුවන පහල කලා ය. එහෙල කාළී දුසිංච මේ අදහස ඇති වී ය: 'මාගේ ආසීව නමා තුල ඇත්තා වූ ම කොපය පහල නො කරන්නී ය නැත්තා වූ කොපය පහල නො කරන්නී නොවෙයි යම් හෙයෙනිත් මා විසින්ම ඒ භාෂානායෝ සුසංවිහිත ද ඒ නිසා ආසීවෙහි නමා තුල ඇත්තා වූ ම කොපය පහල නොකෙරේ ද නැත්තා වූ ම කොපය පහල නොකෙරේ දැයි මම ආසීව තමන් බොහෝ කොට විවිසා බලන්නෙමි නම් ලැහැවැසි කියා සි. මහණෙනි, ඉක්බිති කාළී දුසිංච පෙරපත්‍ර වඩා දහවල් කොට නැගී සිටියා ය. මහණෙනි, ඉක්බිති වෙදෙහිකා ගැහැවිදු තොමෝ කාළී දුසිංච මෙසේ කීවා ය: එම්බල කාළිය, 'ආසීවෙහි, කිමි' 'කෙල්ල, කුමක් නිසා පෙරටත් වඩා දහවල් කොට නැගිසිටියෙහි ද? ආසීවෙහි, කිසිත් නැත. 'එම්බල පවිටු දුසිංච, කිසිත් නැත් නම් පෙරටත් වඩා දහවල් කොට නැගිසිටියෙහි දැයි කීපියා තොසතුටු වූවා අගුලුඉද්ද නොගිසව පහරක් දුන්නා ය. හිස පැළවා ය. මහණෙනි, ඉක්බිති කාළී දුසිංච පැළඳුණු හිසින් ද හලන ලෙසින් ද යුතු ව අසල්වැසියනට දඩතා නුගුණ කීවු ය: ආසීවෙහි, සුරත සත්‍රියගේ ක්‍රියාව බලව. යටහන් පැවතුම් ඇත්තියගේ ක්‍රියාව බලව. උපකානන තැනැත්තියගේ ක්‍රියාව බලව. හෙයේ නම් එක ම දුසිංච 'දහවල් කොට නැගී සිටියා ය'යි කීපියා තොසතුටු වූවා අගුලු ඉද්ද ගෙන පහර දුන්නි ද, හිස බිත්ද දැ'යි කියා සි

ඉක්බිති මහණෙනි, වෙදෙහිකා ගැහැවිදුවගේ පසුකාලයෙක මෙබැනි අපකීර්තියක් උස් ව නැගුණේ ය: වෙදෙහිකා ගැහැවිදු වරක ය, වෙදෙහිකා ගැහැවිදු තොදමුනැ, වෙදෙහිකා ගැහැවිදු තොසන්හුන්ය. කියා සි.

16 මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මේ ගෘහනායෙහි ඇතැම් මහණෙක් යම් තාක් අමනාප වූ එවැනිපායෝ වූවා නො පහසත් ද, ඒ තාක් ඉතා සුරතභාවය ඇතැන වෙයි. ඉතා සමත් වූයේ වෙයි ඉතා සන්හුන් වූයේ වෙයි මහණෙනි, යම් තැනැත්තා පටන් ගෙන අමනාප වූ එවැනියෝ ඒ මහණහු පහසත් ද, ඒ තාක් මහණන්තමේ සුරත යයි දත යුතු ය. නිසත්ථාන යයි දත යුතු ය ගෘහනායෙයි දත යුතු ය. මහණෙනි, යම් මහණෙක් සිවරු පිටුවා පහසුන් ගිලන්පස පොහොන පිරිසර හෙතු-කොට සුවසේ අවමද මිනිස් ගිණෙහි වෙයි. සුවච්චට පැමිණේ ද, ඒ මහණ සුවච්ච යයි මිනිසා කියයි. ඒ අවර කෙසිනා නම: මහණෙනි, ඒ මහණ ඒ සිවරු පිටුවා පහසුන් ගිණෙහි වෙතොත් පිරිසර තොලවත්තේ සුවච්ච නොවේ. සුවච්චට පැමිණෙයි එහෙයිනි. මහණෙනි, යම් මහණෙක් යම්කලෙකින් හැසිර කරන්නේ යම්කලෙකින් කරන්නේ යම්කලෙකින් පුද්ගලයන් සුවච්ච වෙයි. සුවච්චට පැමිණේ ද, මම බහු සුවච්චෙකැයි කියමි. මහණෙනි, එහෙයින් තොප විසින් මෙසේ මෙසේ හික්මිය යුතු: බමිසට ම සන්සාර සාරමින් බමින ගරු සාරමින් බමින පුදමින් සුවච්ච වන්නෙමු සුවච්චට පැමිණෙන්නෙමු'යි කියා සි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

17. පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ වචනපථා යෙති වො පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං කාලෙන වා අකාලෙන වා, භූතෙන වා අභූතෙන වා, සණ්ඤාන වා ඵරුසෙන වා, අන්තරාසංහිතෙන වා අන්තරාසංහිතෙන වා, මෙතනවිතතා වා දෙසනන්ද වා. කාලෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං අකාලෙන වා. භූතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං අභූතෙන වා. සණ්ඤාන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං ඵරුසෙන වා. අන්තරාසංහිතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා, වදෙය්‍යං අන්තරාසංහිතෙන වා; මෙතනවිතතා වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා. වදෙය්‍යං දෙසනන්ද වා. තත්‍රාපි වො¹ භික්ඛවෙ ඵමං සිත්ඤ්ඤානං න චෙව නො විතතං විපරිණතං හවිස්සති. න ච පාපිකං වාවං තිව්ණාරොසාම. නිතානුකම්පී ච විහරිස්සාම මෙතනවිතතා න දෙසනන්ද. තඤ්ච පුග්ගලං මෙතනාසගගතෙන චේතසා ඵරිත්ථා විහරිස්සාම. තදුරම්මණඤ්ච සබ්බාවනතං ලොකං මෙතනාසගගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛිත ඵරිත්ථා විහරිස්සාමාති. ඵමං හි වො භික්ඛවෙ සිත්ඤ්ඤානං.

18. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය කුද්දලපිටකං² ආදාය, සො ඵමං වදෙය්‍ය: අනං ඉමං මහාපඨවිං අපඨවිං කරිස්සාමිති, සො තත්‍ර තත්‍ර බණ්ණෙය්‍ය,³ තත්‍ර තත්‍ර විකිරෙය්‍ය, තත්‍ර තත්‍ර ඔට්ඨුහෙය්‍ය, තත්‍ර තත්‍ර ඔමුතෙතෙය්‍ය: අපඨවී ගවසී අපඨවී ගවසීති. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවො: අපි නු සො පුරිසො ඉමං මහාපඨවිං අපඨවිං කරෙය්‍යාදි? 'නො තෙතං හන්තා.' කං කිස්ස හෙතු? අයං හි හන්තෙත මහාපඨවී ගවසීද අප්පමෙය්‍යා. සා න සුඤ්ඤා අපඨවී කාතුං. යාවදෙව ච පන සො පුරිසො කිලම්ථස්ස විඝාතස්ස භාගී අස්සා'ති. ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ පඤ්චමෙ වචනපථා, යෙති වො පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං කාලෙන වා අකාලෙන වා, භූතෙන වා අභූතෙන වා සණ්ඤාන වා ඵරුසෙන වා, අන්තරාසංහිතෙන වා අන්තරාසංහිතෙන වා, මෙතනවිතතා වා දෙසනන්ද වා. කාලෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං අකාලෙන වා. භූතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං අභූතෙන වා. සණ්ඤාන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං ඵරුසෙන වා. අන්තරාසංහිතෙන වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං අන්තරාසංහිතෙන වා. මෙතනවිතතා වා භික්ඛවෙ පරෙ වදමානා වදෙය්‍යං දෙසනන්ද වා. තත්‍රාපි වො¹ භික්ඛවෙ ඵමං සිත්ඤ්ඤානං න චෙව නො විතතං විපරිණතං හවිස්සති. න ච පාපිකං වාවං තිව්ණාරොසාම. නිතානුකම්පී ච විහරිස්සාම මෙතනවිතතා න දෙසනන්ද. තඤ්ච පුග්ගලං මෙතනාසගගතෙන චේතසා ඵරිත්ථා විහරිස්සාම -

1. බො, PTS.

2. කුද්දල පිටකා, මජ්ඣ.

3. විබණ්ණෙය්‍ය, මජ්ඣ.

17. “මහණෙනි, කාලයෙන් මේව සි අකාලයෙන් මේවසි, විදුමාන වුවෙන් මේව සි අවිදුමාන වුවෙන් මේව සි, මොළොක් වුවෙන් මේව සි රළු වුවෙන් මේවසි, අම්සහිත වුවෙන් මේවසි අනම් සහිත වුවෙන් මේ ව සි, මෙෙහි සිත් ඇති ව හෝ දොමසින් ඇති ව හෝ යම්කිසි වචනයෙකින් අන්‍යයෝ තොපට කියන්නාහු නම්, ඒ වචනමාතීයෝ පස් දෙනෙක් වෙති මහණෙනි, තොපට කියන්නා වූ අන්‍යයෝ කල්හි හෝ තොකල්හි කියන්නාහු ය. මහණෙනි, තොපට කියන්නා වූ අන්‍යයෝ විදුමාන වුවෙකින් හෝ විදුමාන නො වුවෙකින් හෝ කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ මොළොක් වූ හෝ රළු වූ හෝ වචනයෙන් කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ වැඩෙන් යුක්ත වූ හෝ අවැඩෙන් යුක්ත වූ හෝ වචනයෙන් කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ මෙත් සිත් ඇති ව හෝ කිපි සිත් ඇති ව හෝ කියන්නාහු ය. මහණෙනි, එහි දී ද තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු ය: ‘අපගේ සිත වෙනසකට පත් නො වන්නේ ය. ලාමක වචන නිකුත් නො කරන්නෙමු. හිතානුකම්පා ඇති ව මෙන්සිත් ඇත්තමෝ වාසය කරන්නෙමු. ඒ පුද්ගලයා කෙරෙහි මෙමුත්‍රය පතුරුවා වසන්නෙමු. මෙත්සිතට අරමුණු වූ සියලු සත්ත්වයන් ඇති ලොකය මහත් වූ මහත්බවට ගිය අප්‍රමාණ වූ චෛර තැති දොමස තැති මහද්වත සිතින් පතුරුවා වසන්නෙමු’ යි කියා සි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු ය.

18. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් උදුල්ලක් හා පැසක් රැගෙන එන්නේ ද, හෙතෙම මම මේ මහපොළොව නොපොළොව කරන්නෙමි’ යි මෙසේ කියන්නේ ය. හෙතෙම ඒ ඒ තැන් සාරන්නේ ය. ඒ ඒ තැනි පස් විසුරුවන්නේ ය ඒ ඒ තැන කෙළපියන්නේ ය ඒ ඒ තැන මුහු කරන්නේ ය. ‘නොපොළොවක් වෙව, නොපොළොවක් වෙව’ යි කියා ය. මහණෙනි, ඒ කීවැ සි කල්පතා කරන්නා ද? මේ මහපොළොව නොපොළොවක් කරන්නේ ය යි සිතන්නා ද? ‘වහන්ස, එසේ නො සිතන්නෙමු.’ එය කවර හෙයින්? ‘වහන්ස, මේ මහපොළොව, නැඹුරු ය. පමණ නො කට හැකි ය. නොපොළොවක් කරන්නට නො හැක්කේ ය. හුදෙක් ඒ පුරුෂයා කලානත වන්නේ ය වෙංගසට පත් වන්නේ ය. මහණෙනි, උපරිද්දෙන් ම කාලයෙහි හෝ අකාලයෙහි හෝ විදුමාන වූ හෝ අවිදුමාන වූ හෝ මොළොක් වූ හෝ රළු වූ හෝ අම් සහිත වූ හෝ අනම් සහිත වූ හෝ යම් වචනපායෙකින් කියන්නා වූ අන්‍යයෝ මෙත්සිත් ඇති ව හෝ දොමස සිත් ඇති ව හෝ කියන්නාහු නම්, එහි මේ වචනමාතීයෝ පස්දෙනෙක් වෙත්: මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ කල්හි හෝ තොකල්හි හෝ කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ විදුමාන වූ හෝ අවිදුමාන වූ හෝ වචනයෙන් කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ මොළොක් වූ හෝ රළු වූ හෝ වචනයෙන් කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ අම් සහිත වූ හෝ අම් රහිත වූ හෝ වචනයෙන් කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අන්‍යයෝ මෙත්සිත් ඇති ව හෝ දොමස සිත් ඇති ව හෝ කියන්නාහු ය. එහි දී තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු ය. ‘අපගේ සිත වෙනසකට පත් නො වන්නේ ය ලාමකවචන නිකුත් නො කරන්නෙමු. හිතානුකම්පා ඇති ව මෙන්සිත් ඇති ව නොකිපි සිත් ඇති ව වාසය කරන්නෙමු ඒ පුද්ගලයා කෙරෙහි මෙමුත්‍රය පතුරුවා වසන්නෙමු.’ -

තද්‍රව්‍යයක් සම්බන්ධයෙන් ලෝකය පවත්වාගෙන යාමේදී වැදගත් වන්නා වූයේ මහජනතාව අතරින් පැවැත්වෙන අතරමගී චරිතය, විහරිතත්වය, එමෙන්ම ඒවායේ ස්වභාවයයි.

19. සෙසුමානව භික්ෂුවෙහි පුරුදු ආගමිකයන් ලාභය වා හිමිදීම¹ වා නිල වා මනුෂ්‍යයා² වා ආදිය. සො එම වදන: අතර මුළුමනින්ම ආකාරය රුපානි³ ලිඛිතයේ රුපානිකයට, කිරිසාමිති නාමය මනුෂ්‍යයා භික්ෂුවෙහි, අපි හු සො පුරුදු ආගමික ආකාරය රුපානි ලිඛිතය රුපානිකයට කෙරෙන්නාහි? 'තො හෙතො හෙතො' නාමය හෙතො? 'අයං හි හෙතො ආකාරයෙහි අරුත් අතිශයයෙනි. තසා නි සුකරා රුපා ලිඛිතය රුපානිකයට කානා. යාමද්ව ව පන සො පුරුදු කිරීමට සො විකාරයන් නාමය අසා'ති. එමෙන්ම බො භික්ෂුවෙහි පුරුදු වචනපටායෙහි වො පර වදනා වදන: කාලෙහි වා අකාලෙහි වා -පෙ- තද්‍රව්‍යයක් සම්බන්ධයෙන් ලෝකය පවත්වාගෙන යාමේදී වැදගත් වන්නා වූයේ මහජනතාව අතරින් පැවැත්වෙන අතරමගී චරිතය, විහරිතත්වය, එමෙන්ම ඒවායේ ස්වභාවයයි.

20. සෙසුමානව භික්ෂුවෙහි පුරුදු ආගමිකයන් ආදිතො නිකුත්කර ආදිය, සො එම වදන: අතර මුළුමනින්ම ආදිතො නිකුත්කර ගම්බද නදි සන්නායකයෙහි සම්පරිතාපයාමිති. නාමය මනුෂ්‍යයා භික්ෂුවෙහි, අපි හු සො පුරුදු ආදිතො නිකුත්කර ගම්බද නදි සන්නායකයෙහි සම්පරිතාපයාමිති? 'තො හෙතො හෙතො' නාමය හෙතො? 'ගම්බද හි හෙතො නදි ගම්බද අතරමගීය. යා නි සුකරා ආදිතො නිකුත්කර සන්නායකයෙහි සම්පරිතාපයාමිති. යාමද්ව ව පන සො පුරුදු කිරීමට සො විකාරයන් නාමය අසා'ති. එමෙන්ම බො භික්ෂුවෙහි පුරුදු වචනපටායෙහි වො පර වදනා වදන: කාලෙහි වා අකාලෙහි වා -පෙ- තද්‍රව්‍යයක් සම්බන්ධයෙන් ලෝකය පවත්වාගෙන යාමේදී වැදගත් වන්නා වූයේ මහජනතාව අතරින් පැවැත්වෙන අතරමගී චරිතය, විහරිතත්වය, එමෙන්ම ඒවායේ ස්වභාවයයි.

21. සෙසුමානව භික්ෂුවෙහි බ්‍රහ්මයෝ මද්දිනා සුමද්දිනා සුපරිමද්දිනා මුද්දිනා භුලිහි ජිනාසසාරා ජිනාබ්බතරා⁴ අපි පුරුදු ආගමිකයන් ලාභය වා නිල වා ආදිය, සො එම වදන: අතර මුළුමනින්ම බ්‍රහ්මයෝ මද්දිනා සුමද්දිනා සුපරිමද්දිනා මුද්දිනා භුලිහි ජිනාසසාරා ජිනාබ්බතරා කාලෙහි වා නිල වා සරසරා කිරිසාමිති හරහරා කිරිසාමිති. -

1. හිමිදීම, සො.

2. මනුෂ්‍යයා, සො.

3. රුපා, මහ.

4. ජිනාබ්බතරා, කප්ප.

මෙක්සිතට අරමුණු වූ සියලු සන්තියන් ඇති මුළු ලොව විප්ලව වූ මහත්-බවට ගියා වූ අප්‍රමාණ වූ චෛර නැති කිරීම වූ පොලොව හා සමාන වූ සිතීන් පතුරුවා වසන්නෙමු'යි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු ය.

19. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් ලතු වණවැටි හෝ කහ වණවැටි හෝ නිල් වණවැටි හෝ මදවි වණවැටි හෝ ගෙන එන්නේ ය. හෙ 'මම මේ ආකාශයෙහි රූප ලියන්නෙමි. රූප පහළ කරන්නෙමි' යි මෙසේ කියන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ කුමැයි හඟනු ද, ඒ පුරුෂ මේ අහසෙහි රූප ලියන්නේ ද, රූප පහළ කරන්නේ ද? 'වහන්ස, මේ නොවේ ම ය.' ඒ කවරහෙයින්? 'වහන්ස, මේ අහස අරුපි ය. ඇසට නො හමු වන්නේ ය. එහි රූප ඇඳීම නො කට හැක්කේ ය. රූප පහළ කරන්නට සුකරනො වේ. හුදෙක් ඒ පුරුෂ තෙමේ කුලාන්තයට වෙහෙසට හිමියෙක් වන්නේ ය.' මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම යම් වචනපථයන්ගෙන් තොපට කියන්නා වූ අන්‍යයෝ කියන්නාහු නම්, එහි මේ වාචිමාගීයෝ පස්දෙනෙක් වෙත්: කල්හි හෝ තොකල්හි හෝ ... ඒ මෛත්‍රිවිතනයට අරමුණු වූ සියල්ල ඇති ලොකය ආකාශය හා සම වූ මහත් වූ මහත්බවට ගියා වූ අප්‍රමාණ වූ චෛර නැති සිතීන් පතුරුවා වසන්නෙමු'යි මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු ය.

20. මහණෙනි, යම්සේ පුරුෂයෙක් ඇවිලගත් තණසුලක් ගෙන එන්නේ ද, හෙ මෙසේ කියන්නේ ය. 'මම මේ ඇවිලගත් තණසුලින් ගඟා නදිය තවන්නෙමි. හාත්පසින් තවන්නෙමි' යි කියා යි. මහණෙනි, ඒ කුමැයි හඟනු ද, ඒ පුරුෂ ඇවිලගත් තණසුලින් ගඟානදිය තවන්නේ ද, හාත්පසින් තවන්නේ ද? 'වහන්ස, එය නො වන්නේ ම ය' ඒ කවරහෙයින්? 'වහන්ස, ගඟානදිය ගැඹුරුය. පමණ නො කට හැකි ය. ඇවිලගත් තණසුලකින් උණු කරන්නට නො හැක්කේ ය. හාත්පසින් තවන්නට නො හැක්කේ ය. හුදෙක් ඒ පුරුෂ තෙමේ වෙහෙසට දුකට හිමි වන්නේ ය.' මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම තොපට යම් වචනපථයන්ගෙන් කියන්නා වූ අන්‍යයෝ කියන්නාහු නම්, මේ ඒ වාචිමාගී පස්දෙනෙක් වෙත්. කල්හි හෝ තො කල්හි හෝ ... ඒ මෙක්-සිතට අරමුණු වූ සියල්ල ඇති ලොකය ගඟානදිය හා සම වූ මහත් වූ මහත් බවට ගියා වූ අප්‍රමාණ වූ චෛර නැති දෝෂ නැති සිතීන් පතුරුවා වසන්නෙමු'යි මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු ය.

21. මහණෙනි, මහිනලද මැනවින් මහිනලද මොළොක් වූ හිමුල් පුළුන් වැනි වූ 'සර, සර' යන ශබ්ද නැති, 'බර, බර' යන හඬ නැති බලල්සමින් කල පසුමිබියක් යම් සේ වේද, ඉක්බිති දණකක් හෝ ගල්කැටයක් හෝ ගෙන පුරුෂයෙක් එන්නේ ය. හෙතෙමේ මෙසේ කියන්නේ ය. මම මේ මහිනලද මැනවින් මහිනලද, මොළොක් වූ හිමුල් පුළුන් වැනි වූ 'සර, සර' යන හඬ නැති, 'බර, බර' යන හඬ නැති බලල්සමින් කල පසුමිබිය කාමයෙන් හෝ ගල්කැටයෙන් 'සර, සර' යන හඬ ඇත්තක් කරන්නෙමි. 'බර, බර' යන හඬ ඇත්තක් කරන්නෙමි' යි කියා යි. -

22 තා කිං මඤ්ඤාථ භික්ඛවො, අපි හු සො ජුරිසො අමුං බ්ලාරහස්සාං මද්දිතං සුමද්දිතං සුපරිමද්දිතං මුද්දකා තුලිතිං ඡිත්තසංසාරං ඡිත්තහඛණං කට්ඨෙන වා කඨලෙන වා සරසරා කරොස හරහරං කරොසාති? ‘නො හෙතං හතෙන’. තා කිස්ස හෙතු? ‘අසු හි¹ හතෙන බ්ලාරහස්සාං මද්දිතං සුමද්දිතං සුපරිමද්දිතං මුද්දකා තුලිති ඡිත්තසංසාරං ඡිත්තහඛණං, සා න සුකරු කට්ඨෙන වා කඨලෙන වා සරසරා කාතුං හරහරං කාතුං. යාවතදව ව පන සො ජුරිසො කිලමථස්ස විඝාතස්ස භාගී අස්සා’ති. එවමෙව බො භික්ඛවො පඤ්චිමේ වචනපථා ඥෙති වො පරෙ වදමානා වදෙය්‍යු: කාලෙන වා අකාලෙන වා, භූතෙන වා අභූතෙන වා, සණ්ඨෙන වා ඵරුසෙන වා, අත්ථසංගිතෙන වා අනත්ථසංගිතෙන වා, මෙත්තවිත්තා වා දොසන්තරු වා, කාලෙන වා භික්ඛවො පරෙ වදමානා වදෙය්‍යු අකාලෙන වා, භූතෙන වා භික්ඛවො පරෙ වදමානා වදෙය්‍යු අභූතෙන වා, අත්ථසංගිතෙන වා භික්ඛවො පරෙ වදමානා වදෙය්‍යු අනත්ථසංගිතෙන වා, මෙත්තවිත්තා වා භික්ඛවො පරෙ වදමානා වදෙය්‍යු දොසන්තරු වා, තත්‍රාපි වො භික්ඛවො එවං සිකඛිතබ්බං: “න වෙව නො විත්තං විපරිණතං හවිස්සති න ව පාපිකං වාවං නිවර්ණරෙස්සාම භිතානුකම්පි ව විහරිස්සාම මෙත්තවිත්තා න දොසන්තරු තඤ්ච ජුග්ගලං මෙත්තාසභගතෙන වෙතසා ඵරිත්වා විහරිස්සාම. තදුරම්මණඤ්ච සබ්බාවන්තං ලොකා බ්ලාරහස්සාං සමෙත² වෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අසාමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේඛිත ඵරිත්වා විහරිස්සාමා”ති. එවං හි වො භික්ඛවො සිකඛිතබ්බං.

23 උභතොදණ්ඩතෙන පි වෙ³ භික්ඛවො කකචෙන වොරු ඔවරකා⁴ අඛමඛිතාති ඔකතොය්‍යු, තත්‍රාපි යො මනො පද්ධසෙය්‍ය, න මෙ සො තෙන සාසනකරෙ. තත්‍රාපි වො භික්ඛවො එවං සිකඛිතබ්බං: “න වෙව නො විත්තං විපරිණතං හවිස්සති. න ව පාපිකං වාවං නිවර්ණරෙස්සාම. භිතානුකම්පි ව විහරිස්සාම මෙත්තවිත්තා න දොසන්තරු. තඤ්ච ජුග්ගලං මෙත්තාසභගතෙන වෙතසා ඵරිත්වා විහරිස්සාම. තදුරම්මණඤ්ච සබ්බාවන්තං ලොකා මෙත්තාසභගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අසාමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේඛිත ඵරිත්වා විහරිස්සාමා”ති. එවං හි වො භික්ඛවො සිකඛිතබ්බං.

24 ඉමඤ්ච තුමො භික්ඛවො කකචුපමං ඔවාදං අභිකඛණං මනසි-කරොසාථ. පස්සාථ නො තුමො භික්ඛවො තං වචනපථං අණ්ණං වා ථූලං වා යං තුමො තාඛවාසෙය්‍යාති? ‘නො හෙතං හතෙන.’ තස්මාතිහ භික්ඛවො ඉමං කකචුපමං ඔවාදං අභිකඛණං මනසි කරොථ. තං වො හවිස්සති දීඝරත්තං භිතාය සුබ්බායාති.

ඉදමවොච හතවා අත්තමිතා තෙ හිඤ්ඤා භගවතො භාගිතං අභිනන්දනති.

කකචුපමසුත්තං පඨමං.

1. අමු හි, මජ්ඣං. අයඤ්ඤි, සො. 2. බ්ලාරහස්සමෙන, සො.
3. වෙපි, මජ්ඣං. PTS. 4. වොවරකා, සො. 5. බො, මජ්ඣං. PTS.

22. මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟනානු ද? ඒ පුරුෂ තෙමේ මහින ලද හාත්පසින් මහින ලද මොළොක් වූ හිඹුල් පුළුන් වැනි, ‘සර, සර’ යන හඬ නැති, බර බර යන හඬ නැති බලල්පණින් කළ ඒ පසුමිබිය කාමයෙන් හෝ ගල්කැටයෙන් හෝ ‘සර සර’ යන හඬ ‘බර බර’ යන හඬ ඇත්තක් කරන්නේ ද? වහන්ස, එය ‘නො වේ ම ය’ ඒ කවර හෙයින්: වහන්ස, විඛාරහස්‍යාව මර්දිත ය. සුමර්දිත ය. පුරිමර්දිත ය මාදුක ය, තුලිනි ය. ඡින්නසංසර ය. ඡින්නහරි ය. ඒ හස්ත්‍යාව කාමයකින් හෝ ගල්කැටයකින් හෝ ‘සර, සර’ යන හඬ ඇත්තක්, ‘බර, බර’ යන හඬ ඇත්තක් කරන්නට පහසු නො වන්නි ය. හුදෙක් ඒ පුරුෂ තෙමේ වෙනසට දුකට හිමියෙක් වන්නේ ය. මහණෙනි, ඵරිද්දෙන් ම යම් වචනපථයන්ගෙන් තොපට කියන්නා වූ අත්‍යයෝ කාලයෙහි හෝ අකාලයෙහි හෝ, විද්‍යමාන වූ හෝ අවිද්‍යමාන වූ හෝ, මොළොක් වූ හෝ, රථ වූ හෝ අථ සහිත වූ හෝ අථරහිත වූ හෝ, මෙන්සින් ඇත්තා හෝ දෙස් සිත් ඇත්තා හෝ කියන්නාහු නම්, මේ ඒ වාචිමාහිසෝ පස්දෙනෙක් වෙති මහණෙනි, කියන්නා වූ අත්‍යයෝ කල්හි හෝ නොකල්හි හෝ කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අත්‍යයෝ විද්‍යමාන වූ හෝ අවිද්‍යමාන වූ හෝ වචනයෙන් කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අත්‍යයෝ මොළොක් වූ හෝ රථ වූ හෝ වචනයෙන් කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අත්‍යයෝ අථයෙන් යුක්ත වූ හෝ අථරහිත වූ හෝ අනම්සෙන් යුක්ත වූ හෝ වචනයෙන් කියන්නාහු ය. මහණෙනි, කියන්නා වූ අත්‍යයෝ මෙන්සින් ඇත්තා හෝ දෙස්සින් ඇත්තා හෝ කියන්නාහු ය. මහණෙනි, ඵහි ලා තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු ය: “අපේ සිත වෙනසකට පත් නො වන්නේ ය. ලාමකව වචන නො කියන්නෙමු. හිතානුකම්පා ඇති ව මෙන්සින් ඇති ව දෙස්සින් නැති ව වසන්නෙමු. ඒ පුද්ගලයා කෙරෙහි මෙමුත්‍රය පතුරුවා වසන්නෙමු. මෙන් සිතට අරවුණු වූ සියල්ල ඇති ලොකය විප්‍රල වූ මහත් බවට ගියා වූ අප්‍රමාණ වූ චෛර නැති දොෂ නැති, බලල්පම් පසුමිබිය වැනි සිතින් පතුරුවා වසන්නෙමු”යි කියා යි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු ය.

23. මහණෙනි, ඉදින් පහන් හැසුරුම් ඇති සොරු දෙපස දමූ ඇති කියතකින් ශරීරාවයව කපන්නාහු ද, ඵහි ද යමෙක් සිත දුෂිත කරන්නේ නම් ඵයින් හෙතෙමේ මාගේ අනුශාසනය කරන්නෙක් නො වේ. මහණෙනි, ඵහි දී ද තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු යි: “අපේ සිත වෙනස් වූවක් නො වන්නේ ය. ලාමක වචන නො කියන්නෙමු. හිතානුකම්පි ව මෙන්සින් ඇති ව දෙස්සින් නැති ව වසන්නෙමු ඒ පුද්ගලයා මෙමුත්‍රය සහගත සිතින් පතුරුවා වසන්නෙමු. ඒ මෙන් සිතට අරවුණු වූ සියල්ල ඇති ලොව විප්‍රල වූ මහත් බවට ගියා වූ අප්‍රමාණ වූ චෛර නැති දොෂ නැති බලල්පම් පසුමිබිය වැනි (මාදු) සිතින් පතුරුවා වසන්නෙමු” කියා යි. මහණෙනි, මෙසේ තොප විසින් හික්මිය යුතු ම ය.

24. මහණෙනි, තෙපි මේ කකචුපම අවවාදය නිතර මෙනෙහි කරන්නාහු නම්, මහණෙනි, තෙපි යම් වචනපථයක් නො ඉවසන්නු ද, එබඳු අලප්‍රසාවද්‍ය වූ හෝ මහාසාවද්‍ය වූ හෝ වචනපථයක් දක්නු ද? ‘වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මේ කකචුපම අවවාදය නිතර මෙනෙහි කරවු. මහණෙනි, එය තොපට බොහෝ කාලයක් හිත පිණිස ද සුව පිණිස ද වන්නේ ය.”

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. සතුවු වූ ඒ හික්මුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව මැනැවැ යි පිළිගත්තාහු ය.

1. 3. 2.

අලගදදුපමස්සන්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවකජීයං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකාසං ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන අරිට්ඨස්ස නාම භික්ඛුනො ගඬබ්බාධිපුබ්බස්ස එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං හොති: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි - යථා යෙමෙ අනන්තරාසිකා ධම්මා අනන්තරාසිකා වුත්තා² භගවතා, තෙ පටිසෙවතො³ නාලං අනන්තරාසායාති. අසෙසාසු ඛො සමබ්බුලා භික්ඛු: අරිට්ඨස්ස කීර නාම භික්ඛුනො ගඬබ්බාධිපුබ්බස්ස එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි - යථා යෙමෙ අනන්තරාසිකා ධම්මා අනන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවතො නාලං අනන්තරාසායාති.

2. අථ ඛො තෙ භික්ඛු යෙන අරිට්ඨො භික්ඛු ගඬබ්බාධිපුබ්බො තෙසුපසංකම්මාසු. උපසංකම්මො අරිට්ඨො භික්ඛු ගඬබ්බාධිපුබ්බො එතද-වොච්චා: සච්චං කීර තෙ ආවුසො අරිට්ඨො එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා යෙමෙ අනන්තරාසිකා ධම්මා අනන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවතො නාලං අනන්තරාසායාති.

3. “එවං වූතා³ ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි - යථා යෙමෙ අනන්තරාසිකා ධම්මා අනන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවතො නාලං අනන්තරාසායාති.”

4. අථ ඛො තෙ භික්ඛු අරිට්ඨො භික්ඛු ගඬබ්බාධිපුබ්බො එතස්මා පාපකා දිට්ඨිගතා විච්චෙවෙතුකාමා සමනුසුඤ්ඤානි සමනුගාහනානි සමනු-හාසනානි: “මා හෙවං⁴ ආවුසො අරිට්ඨො අච්ච,⁵ මා හෙවං ආවුසො අරිට්ඨො අච්ච. මා භගවන්තං අබ්බාචිකම්.⁶ න භි සාධු භගවතො අබ්බාකම්මානං.⁷ න භි භගවා එවං වදෙය්‍ය. අනෙකපුරිසායෙනනාවුපසා⁸ අරිට්ඨො අනන්තරාසිකා ධම්මා අනන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා. අලඤ්ච පන තෙ පටිසෙවතො අනන්තරාසායාති.

1. ගඬබ්බාධි, ස්‍යා.

3. බ්‍යා, මජ්ඣං, ස්‍යා. PTS

5. අච්ච, මා භගවන්තං, මජ්ඣං ස්‍යා. P.T.S.

7. අබ්බාචිකම්මා, මජ්ඣං.

2. ධම්මා වුත්තා, මජ්ඣං, ස්‍යා. PTS.

4. එවං, PTS. සි.

6. අබ්බාචිකම්මා, ස්‍යා.

8. අනෙකපුරිසායෙනනාවුපසා, මජ්ඣං.

1. 3. 2.

අලංකාරපම සූත්‍රය

1. මො විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ සේනවත නම් අග්නිමුඛදිවුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි ගඬබාධිපුබ්බ (ගිජුලිහිණියන් නසන කුලයෙහි උපන්) අරිට්ඨ නම් මහණහට මෙබඳු ලාමක දූෂවියෙක් උපත: “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් මේ අනන්‍යකරධම් කෙනෙක් (සවගීමොක්‍ෂ දෙකට) අනන්‍යකරයහ සි යම් සේ වදරන ලද්දහු ද, ඒ ධර්මයෝ සෙවනය භාරත්තාහට අනන්‍යය පිණිස අසම්මයහ (අනන්‍යකර නොවෙති) සි මෙසේ මම තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය දැනිමි සි” කියා සි. බොහෝ භික්ෂූහු “ගඬබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණහට - ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් මේ අනන්‍යකරධම් කෙනෙක් සවගීමොක්‍ෂ දෙකට අනන්‍යකරයහ සි යම් සේ වදරන ලද්දහු ද, ඒ ධර්මයෝ සෙවුනාහට අනන්‍යය පිණිස සම්ම නො වෙති සි මෙසේ මම තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය දැනිමි’ සි මෙබඳු පාපදූෂවියක් උපන්නේල” සි ඇසූහ

2. ඉක්බිති ඒ භික්ෂූහු ගඬබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණහු කරා එළඹියාහු ය එළඹ ගඬබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණහට තෙල කීහ: “ඇවැත් අරිට්ඨයෙනි, තව - ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් මේ ධර්ම කෙනෙක් (සවගීමොක්‍ෂ දෙකට) බාධකයහ’ සි යම් සේ වදරන ලද්දහු ද, සෙවුනාහට ඒ ධර්මයෝ අනන්‍යය පිණිස අසම්මයහ’ සි මෙසේ මම තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය දැනිමි’ සි යන පවිටු දූෂවියෙක් උපන්නේ සැබෑ දෑ” සි කියා සි

3. “ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිද්දකින් යම් මේ අනන්‍යකරධම් කෙනෙක් (සවගීමොක්‍ෂ දෙකට) අනන්‍යකරයහ සි වදරන ලද්දහු ද, සෙවුනාහට ඒ ධර්මයෝ අනන්‍යය පිණිස අසම්මයහ සි එවැනි සේ මම තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය දැනිමි” සි කී ය.

4. ඉක්බිති ඒ භික්ෂූහු ගඬබාධිපුබ්බ අරිට්ඨ මහණහු ඒ පවිටු දූෂවියෙන් තොර කරනු භැවැත්තාහු ප්‍රශ්න කරති. ලබ්බිය පිහිටුවන්. කරුණු විචාරමින් බෙණෙත්: “ඇවැත් අරිට්ඨයෙනි, මෙසේ නො කියව. ඇවැත් අරිට්ඨයෙනි, මෙසේ නො කියව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාබ්‍යාන නො කරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාබ්‍යානය නො මැනැවි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ නො ම වදරන සේක් ම ය. ඇවැත් අරිට්ඨයෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් ලෙසින් අනන්‍යකර-කර ධර්මයෝ අනන්‍යකරයහ සි වදරන ලදහ. ඒ ධර්මයෝ සෙවුනාහට අනන්‍යය පිණිස සම්ම වෙත් ම ය

5. අප්පසාදාදි කාමා වුතතා භගවතා බහුදුකකා බහුපායාසා, ආදීනවො ඵඤ්ඤානං. අට්ඨකඛලපමා කාමා වුතතා භගවතා, -පෙ * මංසපෙසුපමා කාමා වුතතා භගවතා, -පෙ- තිඤ්ඤාකුපමා කාමා වුතතා භගවතා, -පෙ- අභිකාරකාසුපමා කාමා වුතතා භගවතා, -පෙ- සුපිනකුපමා කාමා වුතතා භගවතා, -පෙ- යාපිනකුපමා කාමා වුතතා භගවතා, -පෙ- රුකඛඵලපමා කාමා වුතතා භගවතා, -පෙ- අසිසුහුපමා කාමා වුතතා භගවතා, -පෙ- සහතිසුලපමා කාමා වුතතා භගවතා, -පෙ- සප්පසිරුපමා කාමා වුතතා භගවතා බහුදුකකා බහුපායාසා, ආදීනවො ඵඤ්ඤානං”ති.

6. ඵවමපි බො අරිට්ඨො භික්ඛු ගඤ්ඤාතිපුබ්බො¹ තෙහි භික්ඛුහි සමනු-
සුඤ්ඤාමානො සමනුගාතිශමානො සමනුභාසිශමානො තමෙව² පාපකං
දිට්ඨිගතං ඵාමසා පරුමස්ස³ වොහරති: “ඵචං ව්‍යා⁴ බො අහං ආප්‍රිසො
භගවතා ඛමමා දෙසිතං ආජානාමි, යථා යෙමෙ අනන්‍යරාසිකා ඛමමා
අනන්‍යරාසිකා වුතතා භගවතා තෙ පටිසෙවනො නාලං අනන්‍යරාසායා”ති.

7. යතො බො තෙ භික්ඛු නාසකංසු අරිට්ඨං භික්ඛු ගඤ්ඤාති-
පුබ්බං ඵතස්මා පාපකං දිට්ඨිගතා පිට්ඨෙවෙකුං, අථ තෙ භික්ඛු යෙන
භගවා තෙනුපසඛකමිංසු උපසඛකමිනා භගවන්තං අභිවාදෙකා ඵකමන්තං
නිසීදිංසු. ඵකමන්තං නිසීන්තා බො තෙ භික්ඛු භගවන්තං ඵතදවොදු:

8. “අරිට්ඨස්ස නාම භගෙන භික්ඛුනො ගඤ්ඤාතිපුබ්බස්ස ඵවරුපං
පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ඛමමං දෙසිතං ආජානාමි, යථා
යෙමෙ අනන්‍යරාසිකා ඛමමා අනන්‍යරාසිකා වුතතා භගවතා තෙ පටිසෙවනො
නාලං අනන්‍යරාසායාති. අසුඤ්ඤාතො බො මයං භගෙන, අරිට්ඨස්ස කීර නාම
භික්ඛුනො ගඤ්ඤාතිපුබ්බස්ස ඵවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං
භගවතා ඛමමං දෙසිතං ආජානාමි, යථා යෙමෙ අනන්‍යරාසිකා ඛමමා
අනන්‍යරාසිකා වුතතා භගවතා, තෙ පටිසෙවනො නාලං අනන්‍යරාසායා”ති.

1. ගකඛාසි, ස්‍යා.

2. තදෙව, මජ්ඣ. ස්‍යා. PTS.

3. පරාමාසා, මජ්ඣ.

4. බ්‍යා, මජ්ඣ. ස්‍යා.

* ‘අට්ඨකඛලපමා කාමා වුතතා භගවතා, ඉමාදිඤ්ඤා සබ්බත් ‘බහුදුකකා බහුපායාසා, ආදීනවො ඵඤ්ඤානං’ පාදසෙසො පෙඤ්ඤාලමුඛො දුට්ඨිකො පොඤ්ඤා පෙඤ්ඤාල-
වකං න දිස්සති.

5. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කාමයෝ අලංකාරව ඇත්තාහු යයි ද, බොහෝ දුක් ඇත්තාහු යයි ද, බොහෝ දුඃචෙතන ඇත්තාහු යයි ද, මෙහි ආදිනව බොහෝ යයි ද, වදාරන ලද්දක.” - භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘කාමයෝ අලංකාරිත්‍රලකට බදු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ මාංශපෙතිකකට බදු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ තණ්හුලකට බදු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ ගිණිඅඟුරුවලකට බදු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ සිහිනකට බදු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ පිරුළුවකට බදු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ රැක්පලකට බදු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ අසිපත හා මස්ලෙඹුට බදු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ අඛණ්ඩ හුලකට බදු උපමා ඇත්තාහ... කාමයෝ සප්තිකකට බදු උපමා ඇත්තාහ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘කාමයෝ බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ උපාසා ඇත්තාහ, මෙහි ආදිනව බොහෝ ය’යි වදාරන ලදක” යනු යි.

6. මෙසේ ද, ඒ භික්ෂූන් විසින් ගඬබාධිපුබ්බ අර්ථය මහණ ප්‍රශ්න කරනු ලබනුයේ ලබ්බිය පිහිටුවනු ලබනුයේ කරුණු විචාරනු ලබනුයේ ඒ පවිටු දූෂරිය ම දූෂරිබලයෙන් පරාමිති කොට ගෙන එයට බැසගෙන මෙසේ කියයි: ‘ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් මේ අනන්තරායකරබම් කෙතෙක් (සහමොක් දෙකට) අනන්තරායකරයක යි. වදාරන ලද්දකු නම්, ඒ ධර්මයෝ සෙවුනාහට යම්සේ අනන්තරාය පිණිස තොවෙත් ද, ඇවැත්නි, එවැනිලෙසින් ම මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය දනිමි’ යි කියේ ය.

7. යම් කෙසකින් ඒ භික්ෂූහු ගඬබාධිපුබ්බ අර්ථය මහණහු ඒ පවිටු දූෂරියෙන් තොර කරන්නට නො හැකි වුවාහු ද, ඉක්බිති ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ඵලභියාහු ය. ඵලභ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්න. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කලාහු ය:

8. “වහන්ස, ගඬබාධිපුබ්බ අර්ථය මහණහට ‘යම් මේ අනන්තරායකර-බම්කෙතෙක් අනන්තරායකරයක’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දකු ද, ඔහු සෙවුනාහට යම්සේ අනන්තරාය පිණිස අසමම් වෙත් ද, එසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය දැනගෙන සිටිමි’ යි මෙබඳු ලාමක දූෂරියක් උපත. වහන්ස, අපි ගඬබාධිපුබ්බ අර්ථය නම් මහණහුට ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් ඒ අනන්තරායකර බම් කෙතෙක් අනන්තරායකර බම්සහ යි වදාරන ලද්දකු ද, ඔහු සෙවුනාහට යම් සේ අනන්තරාය පිණිස අසමම් වෙත් ද, එසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාළ ධර්මය දැනගෙන සිටිමි’ යන මෙබඳු පවිටු දූෂරියෙක් උපන්නේ ල’ යි ඇසුමක.

9 අථ බො මයං හන්තෙ යෙන අරිට්ඨො භික්ඛු ගඤ්ඤාබ්භිප්පබ්බො තෙනුපසඛකමිත්තං. උපසඛකමිත්තං අරිට්ඨං භික්ඛු ගඤ්ඤාබ්භිප්පබ්බං එතද-
වොචුත්තා: සච්චං කීර තෙ ආවුසො අරිට්ඨ ඵවරුපා පාපකං දිට්ඨගතං
උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා යෙමෙ අන්ත-
රාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවතො නාලං
අන්තරායායාති?

10. එවං වුත්තෙ හන්තෙ අරිට්ඨො භික්ඛු ගඤ්ඤාබ්භිප්පබ්බො අමෙහි
එතදවොච: එවං ව්‍යා¹ බො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි,
යථා යෙමෙ අන්තරාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙ-
වතො නාලං අන්තරායායාති

11. අථ බො මයං හන්තෙ අරිට්ඨං භික්ඛු ගඤ්ඤාබ්භිප්පබ්බං එතස්මා
පාපකා දිට්ඨගතා විචෙචෙචුකාමා සමනුසුඤ්ඤාමා සමනුගාහිමා සමනුහා-
සිමා: “මා හෙවං ආවුසො අරිට්ඨ අච්ච,² මා හෙවං ආවුසො අරිට්ඨ
අච්ච, මා භගවන්තං අබ්භාවිකම්.³ න හි සාධු භගවතො අබ්භකකානං.
න හි භගවා එවං වදෙය්‍ය. අනෙකපරියායෙන භාවුසො අරිට්ඨ අන්තරා-
සිකා ධම්මා අන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා. අලඤ්ඤා පන තෙ පටිසෙවතො
අන්තරායාය. අප්පසායාදි කාමා වුත්තා භගවතා බහුදුකකා බහුපායාසා,
ආදීනත්වා එත්ථ භිසෙය්‍යා. අට්ඨකඛබ්බුපමා කාමා වුත්තා භගවතා -පෙ-
සප්පසිරුපමා කාමා වුත්තා භගවතා බහුදුකකා බහුපායාසා ආදීනත්වා
එත්ථ භිසෙය්‍යා”ති.

12. එවමපි බො හන්තෙ අරිට්ඨො භික්ඛු ගඤ්ඤාබ්භිප්පබ්බො අමෙහි
සමනුසුඤ්ඤාමානො සමනුගාහිමානො සමනුහාසිමානො තදෙව
පාපකං දිට්ඨගතං ථාමසා පරාමසං¹ අභිනිවිසං ටොඤ්ඤාති: එවං ව්‍යා
බො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, යථා යෙමෙ
අන්තරාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවතො
නාලං අන්තරායායාති. යතො බො මයං හන්තෙ නාසකමිත්තං අරිට්ඨං
භික්ඛු ගඤ්ඤාබ්භිප්පබ්බං එතස්මා පාපකා දිට්ඨගතා විචෙචෙචුකා. අථ මයං
එතමත්ථං භගවතො ආරොචෙමාති.

1. බ්‍යා, මජ්ඣං. PTS.

3. අබ්භාවිකම්, ස්‍යා.

2. අච්ච, මා භගවන්තා, මජ්ඣං.

4. පරාමාසා, මජ්ඣං.

9. වහන්ස, ඉක්බිති අපි ගඟබඩයෙහි අරිය මහණනු කරා එළඹියෙහි. එළඹ ගඟබඩයෙහි අරිය මහණනුට තෙල කීමිහ: “ඇවැත් අරියය, යම් මේ අනන්‍යාසකරයෙකු කෙනෙක් අනන්‍යාසකරයෙකු සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දකු නම්, ‘ඒ ධර්මයෝ සෙවුනාහට යම්සේ අනන්‍යාස පිණිස අසම්ම ද, මම ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය එසේම දනිමි’ සි කියා පවිටු දෑවියෙක් උපන්නේ ල යනු සැබෑ ද? යනුයි.

10. වහන්ස, මෙසේ කීකල්හි ගඟබඩයෙහි අරිය මහණ අපට තෙල කී ය: ‘යම් මේ අනන්‍යාසකරයෙකු කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අනන්‍යාසකරයෙකු සි වදාරන ලද්දකු ද, ‘ඔහු සෙවුනාහට අනන්‍යාස පිණිස යම් සේ අසම්ම ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය එසේම ම දනිමි’ සි කියා යි.

11. වහන්ස, ඉක්බිති අපි ගඟබඩයෙහි අරිය මහණනු ඒ පවිටු දෑවියෙක් තොර කරනු කැමැත්තමෝ ප්‍රශ්න කලෙමහ. ලබ්ධිය පිහිටුවීමක. කරුණු විචාරමිහ: “ඇවැත් අරියය, මෙසේ නොකියව. ඇවැත් අරියය, මෙසේ නො කියව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාසාන නො කරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාසානස ය නො මැනවි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ නො වදාරති. ඇවැත් අරියයෙහි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අනෙකප්‍රකාරයෙන් අනන්‍යාසකරයෙකු අනන්‍යාසකරයෙකු සි වදාරන ලදහ. ඔහු සෙවුනාහට අනන්‍යාස පිණිස සම්ම ම වෙති. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘කාමයෝ අප්‍රාසාදයහ. බොහෝ දුක් ඇත්තාහ බොහෝ දුකි ආයාස ඇත්තාහ. මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝ ය’ සි වදාරන ලදහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘කාමයෝ අප්‍රසාදයහ. බොහෝ දුක් ඇත්තාහ... කාමයෝ සප්තසකට බදු උපමා ඇත්තාහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ දුකි ආයාස ඇත්තාහ, මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝ ය’ සි වදාරන ලදහ” කියායි.

12. වහන්ස, මෙලෙසින් අප විසින් ගඟබඩයෙහි අරිය භික්ෂු තෙමේ ප්‍රශ්න කරනු ලබනුයේ ලබ්ධිය පිහිටුවනු ලබනුයේ කරුණු විචාරනු ලබනුයේ ඒ පවිටු දෑවිය ම දුකි ලෙසින් ගෙන එයට වැද ව්‍යවහාර කරයි: ‘යම් මේ අනන්‍යාසකරයෙකු කෙනෙක් අනන්‍යාසකරයෙකු සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දකු ද, ඔහු සෙවුනාහට අනන්‍යාස පිණිස යම්සේ අසම්මයෙකු සි මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසූ ධර්මය එවැනි සේ ම දනිමි’ කියා යි. වහන්ස, යම් කෙනෙකු අපි ගඟබඩයෙහි අරිය මහණනු ඒ පවිටු දෑවියෙක් තොර කරන්නට අසම්ම වුවමෝ ද, අපි මේ කාරණය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සාලු කරමහ.

13. අථ ඛො භගවා අඤ්ඤාතරං භික්ඛු ආමනෙතසි: එති නාං භික්ඛු, මම වචනෙන අරට්ඨං භික්ඛුං ගඤ්ඛාධිපුඤ්ඤං ආමනෙතති “සන්ථා තං ආවුසො අරට්ඨං ආමනෙතති”ති. ‘එවා භනෙත’ති ඛො සො භික්ඛු භගවතො පටිස්සුතා යෙන අරිට්ඨො භික්ඛු ගඤ්ඛාධිපුඤ්ඤො තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතො අරට්ඨං භික්ඛුං ගඤ්ඛාධිපුඤ්ඤං එතදවොච: ‘සන්ථා තං ආවුසො අරට්ඨං ආමනෙතති’ති.

14. ‘එවමාවුසො’ති ඛො අරිට්ඨො භික්ඛු ගඤ්ඛාධිපුඤ්ඤො තස්ස භික්ඛුතො පටිස්සුතා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතො භගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො අරිට්ඨං භික්ඛුං ගඤ්ඛාධිපුඤ්ඤං භගවා එතදවොච: සච්චං නිර තෙ අරිට්ඨං එවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං- තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආඡානාමි, ‘යථා යෙමෙ අන්තරාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායා’ති.

15. “එවං ව්‍යා ඛො අහ. භනෙත භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආඡානාමි, යථා යෙමෙ අන්තරාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා වුත්තා භගවතා, තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායා”ති.

16. කස්ස ඛො නාම නාමොක්ඛපුරිස, මයා එවං ධම්මං දෙසිතං ආඡානාමි? නහු මයා මොක්ඛපුරිස, අනෙකපරියායෙන අන්තරාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා වුත්තා. අලඤ්ඤා පන තෙ පටිසෙවතො අන්තරායාය? අප්පසාදා කාමා වුත්තා මයා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා, ආදීතවො එන් භියොසා. අට්ඨකඛලුපමා කාමා වුත්තා මයා - මංසපෙසුපමා කාමා වුත්තා මයා - තිණ්ණකුපමා කාමා වුත්තා මයා - අභිතාරකාසුපමා කාමා වුත්තා මයා - සුපිතකුපමා කාමා වුත්තා මයා - යචිතකුපමා කාමා වුත්තා මයා - රුකඛඵලුපමා කාමා වුත්තා මයා - අභිසුත්තපමා කාමා වුත්තා මයා - සන්තිසුලුපමා කාමා වුත්තා මයා - සප්පසිරූපමා කාමා වුත්තා මයා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා, ආදීතවො එන් භියොසා. අථ ච පන නාමොක්ඛපුරිස, අන්තරායා දුග්ගතිතෙන අමෙත වෙව අභ්‍යාමිකකසි. අන්තරායාය ඛණ්ඩ. බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤා පසමසි. තං හි තෙ මොක්ඛපුරිස, භවිස්සති දිසරන්තං අභිතාය දුක්ඛායාති.

13. ඉන්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තරා මහණකු ඇමැතුණේක: 'මහණ තෝ මෙහි එව, මාගේ බසින් ගඬබාධිපුබ්බ අරිය මහණහු අමතව: ඇවැත අරියය, ශාසනයන් වහන්සේ තා අමතන සේකැ' යි කියා ය එසේ ය, වහන්සැ යි ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා ගඬබාධිපුබ්බ අරිය මහණහු වෙත එළඹියේ ය. එළඹී ගඬබාධිපුබ්බ අරිය මහණහුට 'ඇවැත, අරියය, ශාසනයන් වහන්සේ තා අමතන සේකැ' යි මෙය කී ය. ඇවැත්නි, එසේ ය යි ගඬබාධිපුබ්බ අරිය මහණ ඒ මහණහට පිළිවදන් දි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකන්පසෙක හිත, එකන්පසෙක හුන් ගඬබාධිපුබ්බ අරිය මහණහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළසේක:

14. යම් මේ අන්තරායකර ධම්මකෙනෙක් අන්තරායකරක යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දහු ද, ඔහු සෙවුනාහට යම්සේ අන්තරාය පිණිස නො වෙත් ද, එසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසුධම්ම දූතගෙන සිටිමි" යි. අරියය, තුටු මෙවුද පටිවු දූෂ්ටයෙක් උපන්නේ ලයකු සැබෑ ද?

15. "වහන්ස, යම් මේ අන්තරායකර ධම්මකෙනෙක් අන්තරායකරක යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දහු නම්, ඔහු සෙවුනාහට යම් සේ අන්තරාය පිණිස නො වෙත් ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසු ඒ ධම්ම මම එවැනි සේම දනිමි."

16. මොස පුරුෂය, කවරකුට මා විසින් මෙසේ දෙසු ධම්මයක් තෝ දන සිටිතෙහි ද? මොස පුරුෂය, මා විසින් නොයෙක් ලෙසින් අන්තරායකර-ධම්මයෝ අන්තරායකරයක යි වදාරන ලද්දහු නො වෙත් ද? සෙවුනාහට ඒ ධම්මයෝ අන්තරාය පිණිස සමථ නො වෙත් ද? මා විසින් 'කාමයෝ අලප්‍රාසාදයහ. බොහෝ දුක් ඇත්තාහ බොහෝ දුකි ආයාස ඇත්තාහ. මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝය' යි වදාරන ලද නො වේ ද? මා විසින් 'කාමයෝ ඇවැත්කිල්ලකට බදු උපමා ඇත්තාහ... 'කාමයෝ මස්-වැදූල්ලකට බදු උපමා ඇත්තාහ'... 'කාමයෝ තණහුලකට බදු උපමා ඇත්තාහ'... 'කාමයෝ ගිනිඅතුරුවලකට බදු උපමා ඇත්තාහ'... 'කාමයෝ සිහිනයකට බදු උපමා ඇත්තාහ'... 'කාමයෝ පිරුළුවකට බදු උපමා ඇත්තාහ' 'කාමයෝ රුක්පල බදු උපමා ඇත්තාහ'... 'කාමයෝ අසිපත හා මස්ලොඹුවකට බදු උපමා ඇත්තාහ'... 'කාමයෝ අඛණ්ඩ හුලකට බදු උපමා ඇත්තාහ'... 'කාමයෝ සප්තිකකට බදු උපමා ඇත්තාහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ දුකි ආයාස ඇත්තාහ. මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝය' යි වදාරන ලද්දහ. වැලිදු, මොසපුරුෂය, තෝ තමා වරදවා ගත් දූෂ්ටයෙක් අපට අභ්‍යාබ්‍යානය කෙරෙහි. තෝ තමන් ගුණ කණිහි. බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙහි. හිස් පුරුෂය, එය තුටු බොහෝ කලක් අහිත පිණිස දුක් පිණිස පවත්යි.

17. අථ බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: නං නිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ අපි නායං අරිට්ඨො භික්ඛු ගඬබ්බාධිපුබ්බො උසමිකතොපි ඉමසමිං ධම්ම-
චිතයෙති? ‘නිං හි සියා භනෙත, නො හෙතං භනෙත’ති. එවං චුතෙන
අරිට්ඨො භික්ඛු ගඬබ්බාධිපුබ්බො ඩුණ්හිභුතො මඤ්ඤාභුතො පත්තකඛකො
අබොමුඛො පජ්ඣායනො අප්පට්ඨානො නඤ්ඤි. අථ බො භගවා අරිට්ඨං
භික්ඛුං ගඬබ්බාධිපුබ්බං ඩුණ්හිභුතං මඤ්ඤාභුතං පත්තකඛකං අබොමුඛං
පජ්ඣායනං අප්පට්ඨානං විදිමා අරිට්ඨං භික්ඛුං ගඬබ්බාධිපුබ්බං එතද-
වොච: ‘පඤ්ඤාසිසසසි බො නිං මොඤ්ජුරිස එතෙන සකෙත පාපකෙන
දිට්ඨිගතෙන. ඉධාහං භික්ඛු පටිපුච්ඡාමි’ති.

18. අථ බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: භූලොපි මෙ භික්ඛවෙ එවං ධම්මං
දෙසිතං ආජානාථ යථායං අරිට්ඨො භික්ඛු ගඬබ්බාධිපුබ්බො අත්තනා
දුග්ගතිනෙන අලොභ වෙච අබ්භාවිකබ්බි. අත්තනානඤ්ච බණ්ඨි බහුඤ්ච
අපුඤ්ඤං පසවති? “නො හෙතං භනෙත, අනෙකපරියායෙන හි නො
භනෙත අන්තරාසිකා ධම්මා අන්තරාසිකා චූතනා භගවතා. අලඤ්ච පන
තෙ පටිසෙවනො අන්තරායාය. අප්පසාදා කාමා චූතනා භගවතා බහුදුකඛා
බහුපායාසා ආදීනවො එසං හියො. අට්ඨකඛබ්බුපමා කාමා චූතනා
භගවතා -පෙ- සප්පසිරුපමා කාමා චූතනා භගවතා බහුදුකඛා බහුපායාසා
ආදීනවො එසං හියො,”ති

19. සාමු භික්ඛවෙ, සාමු බො මෙ භූලො භික්ඛවෙ එවං ධම්මං
දෙසිතං ආජානාථ අනෙකපරියායෙන හි වො භික්ඛවෙ අන්තරාසිකා
ධම්මා අන්තරාසිකා චූතනා මයා. අලං ච පන තෙ පටිසෙවනො අන්තරායාය.
අප්පසාදා කාමා චූතනා මයා බහුදුකඛා බහුපායාසා ආදීනවො එසං හියො,
අට්ඨකඛබ්බුපමා කාමා චූතනා මයා -පෙ- සප්පසිරුපමා කාමා චූතනා මයා
බහුදුකඛා බහුපායාසා, ආදීනවො එසං හියො. අථ ච පනායං අරිට්ඨො භික්ඛු
ගඬබ්බාධිපුබ්බො අත්තනා දුග්ගතිනෙන අලොභ වෙච අබ්භාවිකබ්බි. අත්තනානඤ්ච
බණ්ඨි. බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති. නං හි තස්ස මොඤ්ජුරිසසස භට්ඨසාති
දිසරත්තං අතිතාය දුකඛාය. සො වත භික්ඛවෙ අඤ්ඤාත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤාත්‍ර
කාමසඤ්ඤාය අඤ්ඤාත්‍ර කාමචිතකෙකහි කාමෙ පටිසෙට්ඨාතිති නෙතං.
ථානං විජ්ජති.

17. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතුවූහ: “මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟනු ද? මේ ගඟබඩප්‍රබව අර්ථය මහණ තෙමේ මේ ශාසනයෙහි ඥාන නමැති උමණ්ණෙන් උණුසුම් කරන ලද්දේ ද? “වහන්ස, ඒ කෙසේ වන්නේ ද, වහන්ස, මේ නොවේ ම ය.” මෙසේ කීකල්හි ගඟබඩප්‍රබව අර්ථය මහණ නිශ්ශබ්ද ව මකු ව නැමූ ගෙල ඇති ව යටිකුරු කල මුව ඇති ව කලාපනා කරමින් වැටහුම් රහිත ව සිටියේ ය ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිශ්ශබ්ද වූ මකු වූ නැමූ ගෙල ඇති යටිකුරු කල මුහුණු ඇති කලාපනා කරමින් වැටහීම් රහිත ව හුන් ගඟබඩප්‍රබව අර්ථය මහණහු දැන වදාරා ගඟබඩප්‍රබව අර්ථය මහණහුට “භික්ෂු පුරුෂය, මේ සවකිය වූ ලාමක මිථ්‍යාදූෂිතයන් තෝ ප්‍රකට වන්නෙහි ය. මෙහි ලා මම භික්ෂූන් විවාරත්තෙමි”යි වදාළසේක.

18. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතුවූහ: “මහණෙනි, මේ ගඟබඩප්‍රබව අර්ථය මහණ යම් සේ වරදවා ගත් මිථ්‍යාදූෂිතයන් අපටත් අභ්‍යාබ්‍යානය කෙරේ ද, නමත් ගුණ කණී ද, බොහෝ අකුසලත් රැස් කෙරේ ද, මා විසින් දෙසනා කල ධර්මය එලෙසින් තෙපි දු දැතිවූ ද? “වහන්ස, මෙය නොවේ ම ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අපට නොයෙක් ලෙසින් අනනරාසිකබ්බි අනනරාසිකබ්බි යයි වදාරන ලදහ. ඔහු සෙවුනානට අනනරාස පිණිස ද සම්මයන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘කාමයෝ අලාප ආසවාද ඇත්තාහ. බොහෝ දුක් ඇත්තාහ. බොහෝ දුකි වෙහෙස ඇත්තාහ. මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝ ය’යි නොයෙක් ලෙසින් අපට වදාරන ලදහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘කාමයෝ ඇටසැකිල්ලක් වැනියහ... කාමයෝ සර්පභිසක් වැනියහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ. බොහෝ දුකි වෙහෙස ඇත්තාහ, මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝ ය’යි වදාරන ලදහ.”

19. මහණෙනි, මැනවි. මා විසින් දෙසූ ධර්මය තෙපි දන්නා ය. එය මැනවි. මහණෙනි, මා විසින් තොටට නොයෙක් ලෙසින් අනනරාසික බ්බියෝ අනනරාසිකබ්බි යහ සි දෙසන ලදහ. ඔහු සෙවුනානට අනනරාස පිණිස පවතින්. මා විසින් ‘කාමයෝ අලාප ආසවාද ඇත්තාහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ දුකි වෙහෙස ඇත්තාහ, මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝ ය’යි වදාරන ලදහ. මා විසින් ‘කාමයෝ ඇටසැකිල්ලක් වැනියහ... කාමයෝ සර්පභිසක් වැනියහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ දුකි වෙහෙස ඇත්තාහ, මෙහි ආදීනව ඉතා බොහෝ ය’යි දෙසන ලදහ. එතෙකුදු වුවත් මේ ගඟබඩප්‍රබව අර්ථය මහණ තෙමේ නමා වරදවා ගත් මිථ්‍යාදූෂිතයන් අපට ද අභ්‍යාබ්‍යානය කරයි. නමත් ගුණ ද කණියි. බොහෝ අකුසල ද රැස් කරයි. එය ඒ භික්ෂු පුරුෂයාට බොහෝ කලක් අහිත පිණිස දුක් පිණිස පවතින්නේ ය. මහණෙනි, හෙතෙමේ එකානන්තයෙන් කෙලෙසකාමයන්ගෙන් වෙන් ව කාමසංඥාවන්ගෙන් වෙන් ව ම කාමවිකසීයන්ගෙන් වෙන් ව ම කාමයන් සෙවනය කරන්නේ ය යන මේ කාරණය පිදුමාන නොවේ.

20. ඉබ භික්ඛවෙ එකච්ච මොසපුරිසා ධම්මං පරියාපුණ්ණනි: සුතනං ගෙය්‍යා වෙය්‍යාකරණං ගාථං උදුතං ඉතිවුත්තකං ජාතකං අබ්බුතධම්මං වෙදලලං. තෙ තං ධම්මං පරියාපුණ්ණිතා තෙසං ධම්මානං පඤ්ඤාය අත්ථං ත උපපරිකතනි. තෙසං තෙ ධම්මා පඤ්ඤාය අත්ථං අනුපපරිකතනං ත නිජ්ඣානං බම්බනි. තෙ උපාරම්භානිසංසා වෙච ධම්මං පරියාපුණ්ණනි ඉතිවාදූපමොක්ඛානිසංසා ව. යස්ස වජ්ඣාය¹ ධම්මං පරියාපුණ්ණනි තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභොගනි. තෙසං තෙ ධම්මා දුග්ගතිතා දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛාය සංවහනනි. තං කිස්ස හෙතු: දුග්ගතිතතනා භික්ඛවෙ ධම්මානං.

21. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ඥාණිකා අලගදූපමකො අලගදූගතවධි අලගදූපරිඤ්ඤානං වරමානො-සො පසෙය්‍යස්ස මහත්තං අලගදදා, තමෙනං භොගෙ වා කඬ්චුට්ඨෙ වා ගණ්ණාය, තස්ස සො අලගද්දො පටිපට්ඨතනිකා² හත්ථෙ වා බාහාය වා අඤ්ඤාකරසමි වා අභිග්‍රහව්‍යවහිත ඛසෙය්‍ය,³ සො තපොනිදුතං මරණං වා නිගමෙය්‍ය මරණමත්තං වා දුක්ඛං. තං කිස්ස හෙතු: දුග්ගතිතතනා භික්ඛවෙ අලගදූස්ස. එවමෙච බො භික්ඛවෙ ඉත්ථකච්ච මොසපුරිසා ධම්මං පරියාපුණ්ණනි: සුතනං ගෙය්‍යා වෙය්‍යාකරණං ගාථං උදුතං ඉතිවුත්තකං ජාතකං අබ්බුතධම්මං වෙදලලං. තෙ තං ධම්මං පරියාපුණ්ණිතා තෙසං ධම්මානං පඤ්ඤාය අත්ථං ත උපපරිකතනි. තෙසං තෙ ධම්මා පඤ්ඤාය අත්ථං අනුපපරිකතනං ත නිජ්ඣානං බම්බනි. තෙ උපාරම්භානිසංසා වෙච ධම්මං පරියාපුණ්ණනි ඉතිවාදූපමොක්ඛානිසංසා ව. යස්ස වජ්ඣාය ධම්මං පරියාපුණ්ණනි තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභොගනි. තෙසං තෙ ධම්මා දුග්ගතිතා දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛාය සංවහනනි. තං කිස්ස හෙතු: දුග්ගතිතතනා භික්ඛවෙ ධම්මානං.

22. ඉබ පන භික්ඛවෙ එකච්ච කුලපුතනා ධම්මං පරියාපුණ්ණනි: සුතනං ගෙය්‍යා වෙය්‍යාකරණං ගාථං උදුතං ඉතිවුත්තකං ජාතකං අබ්බුතධම්මං වෙදලලං. තෙ තං ධම්මං පරියාපුණ්ණිතා තෙසං ධම්මානං පඤ්ඤාය අත්ථං උපපරිකතනි. තෙසං තෙ ධම්මා පඤ්ඤාය අත්ථං උපපරිකතනං නිජ්ඣානං බම්බනි. තෙ තෙ වෙච උපාරම්භානිසංසා ධම්මං පරියාපුණ්ණනි ත ඉතිවාදූපමොක්ඛානිසංසා ව. යස්ස වජ්ඣාය ධම්මං පරියාපුණ්ණනි තඤ්චස්ස අත්ථං අනුභොගනි. තෙසං තෙ ධම්මා දුග්ගතිතා දීඝරතනං භිතාය දුක්ඛාය සංවහනනි. තං කිස්ස හෙතු: දුග්ගතිතතනා භික්ඛවෙ ධම්මානං.

1. යස්සත්ථාය, සා.

2. පටිච්චතනිකා, සා.

3. ධංසෙය්‍ය, මජ්ඣ. සා.

20. මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් භික්ෂු පුරුෂයෝ සුත්‍ර, ගෙය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්භුතධම්ම, වෙදලල යන ධර්ම උගතින්. ඔහු ඒ ධර්ම ඉගෙන ඒ ධර්මයන්ගේ අර්ථය ප්‍රඥාවෙන් පරීක්ෂා නො කරන්. නුවණින් අර්ථය මෙනෙහි නො කරන්නා වූ ඔවුන්ට ඒ ධර්මයෝ මැනවින් නො වැටහෙත්. ඔහු පරවාදයන්හි දෙස් නැගීම අනුසස් (ප්‍රයෝජන) කොට ඇත්තාහු, 'මෙසේ වාදයෙන් මිදෙමු' යි යන්න අනුසස් කොට ඇත්තාහු ධර්මය උගතින්. යමක් සඳහා ධර්මය හදාරන්නම්, ඒ ප්‍රයෝජන ද නො ලබන්. ඔවුන්ට වරදවා ගත් ඒ ධර්මයෝ බොහෝ කලක් අහිත පිණිස දුක් පිණිස පවතින්. එය කවරහෙය්‍ය යත්: මහණෙනි, දහම් වරදවා ගත් හෙය්‍යයි.

21. මහණෙනි, සර්පයන්ගෙන් ප්‍රයෝජන ඇත්තා වූ සර්පයන් සොයන්නා වූ සර්පයන් සෙවීමෙහි හෙළණා වූ පුරුෂයෙක් යම්සේ වෙයි ද - හෙතෙම මහත් සර්පයකු දක්නේ ය. ඒ සර්පයා ශරීරයෙහි හෝ තණුවෙහි හෝ අල්ලා ගන්නේ ය. ඒ සර්පයා ආපසු හැරී ඔහුගේ අත හෝ බාහුව හෝ අත්අඟපසකින් හෝ දෂට කරන්නේ ය. හෙතෙම ඒ තෙහු කොට ගෙන මරණයට හෝ මරණය පමණ වූ දුකට හෝ පැමිණෙයි. ඒ කවරහෙය්‍ය යත්: මහණෙනි, සර්පයා වැරදි ලෙසින් අල්ලා ගත් හෙය්‍යයි. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මේ ශාසනයෙහි ඇතැම් භික්ෂු පුරුෂයෝ සුත්‍ර, ගෙය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්භුතධම්ම, වෙදලල යන ධර්ම හදාරන්. ඔහු ඒ ධර්ම ප්‍රගුණ කොට ඒ ධර්මයන්ගේ අර්ථය නුවණින් පරීක්ෂා නො කරන්. නුවණින් අර්ථය පරීක්ෂා නො කරන ඔවුන්ට ධර්මයෝ මැනවින් නො වැටහෙත්. ඔහු පරවාදයෙහි දෙස් නැගීම අනුසස් කොට ඇත්තාහු ද 'මෙසේ වාදයෙන් මිදෙමු' යි යන්න ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තාහු ද ධර්මය උගතින්. යමක් සඳහා ධර්මය උගතින් නම්, ඒ අර්ථය ද නො ලබන්. වරදවා ගත් ඒ ධර්මයෝ ඔවුන්ට බොහෝ කලක් අහිත පිණිස දුක් පිණිස පවතින්. ඒ කවරහෙය්‍ය යත්: මහණෙනි, ධර්මය වරදවා උගත් බැවිනි.

22. මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍ර' කෙනෙක් සුත්‍ර, ගෙය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්භුතධම්ම, වෙදලල යන ධර්ම හදාරන්. ඔහු ඒ ධර්ම ඉගෙන ඒ ධර්මයන්ගේ අර්ථය නුවණින් පරීක්ෂා කරන නුවණින් අර්ථය පරීක්ෂා කරන්නා වූ ඔවුන්ට ඒ ධර්මයා වැටහෙත්. ඔහු පරවාදයෙහි දෙස් නැගීම අනුසස් කොට ඇත්තාහු ද ධර්මය නො උගතින්. 'මෙසේ වාදයෙන් මිදෙමු' යි යන්න අනුසස් කොට ඇත්තාහු ද ධර්මය නො උගතින්. යමක් සඳහා උගතින් නම් ඒ ධර්මයෙන් ඒ ඵලය ද ලබන්. ඔවුන් විසින් මැනවින් උගත් ඒ ධර්මයෝ ඔවුන්ට දිගුකලක් හිත පිණිස සුව පිණිස පවතින්. ඒ කවරහෙය්‍ය යත්: මහණෙනි, ධර්මය වැරදි උගත් බැවිනි.

23. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො අලගද්දුඤ්ඤාං අලගද්දුනවෙසී අලගද්දුපරියෙසනං චරමානො- සො පසෙසය්‍ය මහත්තං අලගද්දං, තමෙන අජපදෙන දුෂණධන සුනිග්ගතිතං නිග්ගණ්ණය්‍ය, අජපදෙන දුෂණධන සුනිග්ගතිතං නිග්ගතෙත්වා¹ ගිව්‍යා² යුග්ගතිතං ගණ්ණය්‍ය; කිංකුථාපි සො භික්ඛවෙ අලගද්දො තස්ස පුරිසස්ස තත්ථං වා බාතං වා අඤ්ඤාතරං වා අභිගපච්චබ්බං හොගෙහි පලිවෙට්ඨෙය්‍ය,³ අථ ඛො සො තෙව තතොතිදන්තං මරණං වා නිතවෙජ්ජය්‍ය මරණමත්තං වා දුක්ඛං, තං කිස්ස හෙතු: සුග්ගතිතත්තං භික්ඛවෙ අලගද්දස්ස. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකත්ථව ඤාපුත්තං ධම්මං පරියාපුණ්නති, සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථං උදන්තං ඉතිවුත්තකං ජාතකං අබ්බුතධම්මං වෙදලං තෙ තං ධම්මං පරියාපුණ්ණිත්වා තෙසං ධම්මානං පඤ්ඤාය අත්ථං උපපරික්ඛන්ති තෙසං තෙ ධම්මා පඤ්ඤාය අත්ථං උපපරික්ඛන්ති නිජ්ඣානං ඛමන්ති. තෙ ත වෙව උපාරම්බාතිසංසා ධම්මං පරියාපුණ්නති ත ඉතිවාදප්පමොක්ඛාතිසංසා ව යස්ස චත්ථාය ධම්මං පරියාපුණ්නති තඤ්ඤාය අත්ථං අනුභොගති තෙසං තෙ ධම්මා සුග්ගතිතා දීඝරත්තං සිතාය සුබාය සංවත්තන්ති තං කිස්ස හෙතු: සුග්ගතිතත්තං භික්ඛවෙ ධම්මානං, තස්මාතිත භික්ඛවෙ යස්ස මෙ භාසිතස්ස අත්ථං ආජාතෙය්‍යාථ තථා නං ධාරෙය්‍යාථ. යස්ස ව පන මෙ භාසිතස්ස අත්ථං න ආජාතෙය්‍යාථ අහං වා⁴ පටිපුච්ඡිතබ්බො යෙ වා පනස්සු විසත්තා භික්ඛු.

24. ඤාපුමං වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිස්සාමි⁵ නිත්ථරණසාය නො ගහණත්ථාය. තං සුණාථ, සාධුකං මනසි කරොථ. භාසිස්සාමිති. එවමහනෙත්ති ඛො තෙ භික්ඛු හගච්ඡො පච්චස්සොත්තං, හගවා එතද්වොච:

25. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො අද්ධානමග්ගපටිපනො- සො පසෙසය්‍ය මහත්තං උදකණ්ණවං, ඔරමං තීරං.⁶ සාසඬකං සප්පටිහයං, පාරිමං තීරං⁷ බෙමං අප්පටිහයං, ත වස්ස⁸ නාවා සන්තාරණී උත්තරසෙතු වා අපාරාපාරං ගමනාය; තස්ස එවමස්ස: “අයං ඛො මහා උදකණ්ණවො ඔරිමං තීරං සාසඬකං සප්පටිහයං. පාරිමං තීරං බෙමං අප්පටිහයං. කත්ථි ව නාවා සන්තාරණී උත්තරසෙතු වා අපාරාපාරං ගමනාය. යනුත්තාහං තිණකට්ඨසාබාපලාසං සබ්බසිත්ථා ඤාලං බන්ධිත්වා තං ඤාලං නිස්සාය හත්ථෙහි ව පාදෙහි ව වායමමානො සොඤ්ඤා පාරං උත්තරෙය්‍යන්ති.”

1. නිග්ගතිත්වා, මජ්ඣ. 2. ගිව්‍යා, ස්‍යා. 3. පලිවෙට්ඨෙය්‍ය, ස්‍යා.
4. තත්ථව, ස්‍යා. 5. දෙසෙස්සාමි, කත්ථෙ. 6. රිමතිරං, ස්‍යා.
7. පාරිමතිරං, ස්‍යා. 8. න වස්ස, ස්‍යා.

23. මහණෙනි, සර්පයන්ගෙන් ප්‍රයෝජන කැමැත්තාවූ සර්පයන් සොයන්නාවූ සර්පයන් සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් යම්සේ වේ ද- හෙතෙම මහත් සර්පයකු දකිති. ඒ මේ සර්පයා එළකුරයක් වැනි දණ්ඩකින් මැනවින් දූඩ ව අල්ලා ගන්නේ ය. එළකුරදණ්ඩෙන් මැනවින් දූඩ ව අල්ලා ගෙන මැනවින් ගෙල අල්ලා ගන්නේ ය. ඒ සර්පයා ඒ පුරුෂයාගේ අත හෝ බාහුව හෝ එක්තරා අභ්‍යන්තර හෝ දරණයෙන් වෙලා ගන්නේ ය. එසේ වුවත් ඒ හෙතු කොට ගෙන හෙතෙම මරණයට හෝ මරණමාත්‍ර වූ දුකට හෝ නො පැමිණෙන්නේ ය. ඒ කවරහෙයින් යත්: මහණෙනි, සර්පයා මැනවින් අල්ලා ගත් බැවිනි. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෝ සුත්ත ගෙයා, වෙය්‍යාකරණ, ශාථා, උදන, ඉතිච්ඡතක, ජාතක, අබ්බතඛමම, වෙදලල යන ධර්මයන් හදාරත්. ඔහු ඒ ධර්ම හදාරා ඒ ධර්මයන්ගේ අභ්‍යන්තරවූ විරික්කත්, නුවණින් පරික්ෂා කරන්නා වූ ඔවුන්ට ඒ ධර්මයෝ වැටහෙත්. ඔහු පරවාදයෙහි දෙස් නැතිම අනුසස් කොට ඇත්තාහු ධර්මය නො උගනිත්. ‘මෙසේ වාදයෙන් මිදෙමු’ යි යන්න අනුසස් කොට ඇත්තාහු ඒ ධර්මය නො උගනිත්. යමක් පිණිස ධර්මය උගනිත් නම්, ඒ ප්‍රයෝජන ද උගනිත්. ඔවුන් විසින් මැනවින් උගත් ඒ ධර්මයෝ ඔවුන්ට දිගුකලක් හිත පිණිස පවතිත්. ඒ කවරහෙයින් යත්: මහණෙනි, දහම් මැනවින් උගත් බැවිනි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මා විසින් දෙශනා කළ යම් ධර්මයක්හුගේ අර්ථය දන්නා නම්, එය එසේ දරවු. මා දෙශනා කළ යම් ධර්මයක්හුගේ අර්ථය නො දන්නා නම්, එහි දී මම හෝ පිළිවිසිය යුත්තෙමි. යම් ව්‍යාකෘත භික්ෂුහු වෙත් ද, ඔහු හෝ පිළිවිසිය යුත්තාහු ය.

24. මහණෙනි, තොපට මම පසුර උපමා කොට ඇති දහම් දෙසන්නෙමි. එය එතෙර විම පිණිස ය. ගැනීම පිණිස නොවේ. එය අසවු. මැනවින් මෙනෙහි කරවු. දෙසන්නෙමි යි වදාළසේක. ‘භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එසේ ය’ යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළසේක:

25. මහණෙනි, අධන්මගට පිළිපත් පූරිස්තෙමේ යම් සේ වේ ද, හෙතෙමේ සැක සහිත වූ බිය සහිතවූ මෙතෙර ඇති, සැක රහිත බිය රහිත එතෙර ඇති, මහත් වූ ජලසකකියක් දක්නේ ය. ඔහුට මෙතෙරින් එතෙර යාමට තරණ නැවක් හෝ මන්තෙහි බැඳී හෙයක් හෝ නො වන්නේ ය. ඔහුට මෙවැනි අදහසෙක් වන්නේ ය: “මේ මහාජලසකකියෙහි. මෙගොඛ සැක සහිත ය. බිය සහිත ය. පරතෙර උවදුරු රහිත ය. ප්‍රතිහය රහිත ය. මෙතෙරින් එතෙර යාම සඳහා තරණ නැවක් හෝ මන්තෙහි බැඳී හෙයක් හෝ නැත. මම තණ, ලීදඩු, අතුකොළ කඩා එකතු කොට පසුරක් බැඳ එ පසුර නිසා දකිත් හා පසින් උත්සාහ කරමින් සුව සේ එතෙර වන්නෙමි නම් මැනව” කියා යි.

26. අථ බො සො භික්ඛවෙ පුරිසො තිණ්‍හකට්ඨසාධාපලාසං සඛකඛිඤ්ඤා කුලලං බක්ඛිඤ්ඤා තං කුලලං තිස්සාය හතෙථිති ව පාදෙති ව වායමමානො සොඤ්ඤා පාරං උත්තරෙස්ස. තස්ස පුරිසස්ස¹ උත්තිණ්ණස්ස² පාරං ගතස්ස³ එවමස්ස: 'බහුකාරො බො මෙ අයං කුලලො, ඉමානං කුලලං තිස්සාය හතෙථිති ව පාදෙති ව වායමමානො සොඤ්ඤා පාරං උත්තිණ්ණො, යනනු- නානං ඉමං කුලලං ඕසෙ වා ආරොපෙතො බඤ්ඤි වා උච්චාරෙතො යෙන කාමං පකකමෙය්‍ය'නති. තං කිං මඤ්ඤෙථ භික්ඛවෙ, අපි නු සො පුරිසො එවංකාරී තස්මිං කුලලෙ කිච්චකාරී අස්සාති? 'තො හෙනං හතෙන.'

27. කථංකාරී ව සො භික්ඛවෙ පුරිසො තස්මිං කුලලෙ කිච්චකාරී අස්සා? ඉධ භික්ඛවෙ තස්ස පුරිසස්ස උත්තිණ්ණස්ස පාරං ගතස්ස එවමස්ස: බහුකාරො බො මෙ අයං කුලලො, ඉමානං කුලලං තිස්සාය හතෙථිති ව පාදෙති ව වායමමානො සොඤ්ඤා පාරං උත්තිණ්ණො, යනනුනානං ඉමං කුලලං එවෙ වා උස්සාදෙතො⁴ උදකෙ වා ඔපිලාපෙතො යෙන කාමං පකකමෙය්‍යනති. එවංකාරී බො සො භික්ඛවෙ පුරිසො තස්මිං කුලලෙ කිච්චකාරී අස්ස. එවමෙව බො භික්ඛවෙ කුලලුපමො මයං ධම්මො දෙසිතො නිසාරණ්ණාය නො ගතණ්ණාය. කුලලුපමං චො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිතං ආජානන්තති ධම්මාපි චො පභානධ්ධා, පගෙව අබම්මා.

28. ඡස්මාති භික්ඛවෙ දිට්ඨිට්ඨාතාති. කතමාති ඡ? ඉධ භික්ඛවෙ අස්සුත්තවා පුට්ඨජනො අරියානං අදස්සාථි අරියධම්මස්ස අකොච්ඡෙ අරි- ධම්මෙ අච්ඡිනිතො, සපපුරිසානං අදස්සාථි සපපුරිසධම්මස්ස අකොච්ඡෙ සපපුරිසධම්මෙ අච්ඡිනිතො-

රූපං 'එතං මම, එසොහමසමි, එසො මෙ අනතා'ති සමනුපස්සති. වේදනං 'එතං මම, එසොහමසමි, එසො මෙ අනතා'ති සමනුපස්සති. සංඝාදං 'එතං මම, එසොහමසමි, එසො මෙ අනතා'ති සමනුපස්සති. සඛ්ඛාරෙ 'එතං මම, එසොහමසමි, එසො මෙ අනතා'ති සමනුපස්සති. යමපිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පඤ්ඤා පරිසෙසිතං අනුච්චරිතං මහසා, තමපි 'එතං මම, එසොහමසමි, එසො මෙ අනතා'ති සමනුපස්සති. යමපිදං දිට්ඨිට්ඨානං 'සො ලොකො සො අනා, සො පෙච්ච හට්ඨස්සාමි: නිච්චො ධුඤ්ඤා සස්සාතො අච්චරිණ්ණාපධම්මා, සස්සාතිසමං තපෙථ ධස්සාමි'ති තමපි 'එතං මම, එසොහමසමි, එසො මෙ අනතා'ති සමනුපස්සති.

1. තස්ස, ස්‍යා. PTS. සි

2. තිණ්ණස්ස, PTS. සි.

3. පාරගතස්ස, ස්‍යා.

4. උස්සාදෙතො, ස්‍යා.

26. ඉක්බිති මහනෙති, ඒ පුරුෂ තෙම තණ දඩු අතුකොළ කඩා රැස් කොට පසුරක් බැඳ ඒ පසුර නිසා අතින් පසින් වැයම් කරමින් සුවසේ එතෙර යන්නේ ය. එතෙර වූ පරතෙරට ගිය ඒ පුරුෂයාට - 'මට මේ පසුර බොහෝ උපකාරී වී ය. මම මේ පසුර නිසා අතින් පසින් වැයම් කරමින් සුවෙන් එතෙර වීමි. මම මේ පසුර නිසා තබා ගෙන හෝ කර තබා ගෙන හෝ කැමැති මගකින් යන්නෙමි නම් මැනවැ'යි මෙබඳු අදහසක් වන්නේ නම්, මහනෙති, ඒ කිවැසි හඟනු ද, මෙසේ කරන්නා වූ ඒ පුරුෂ තෙමේ ඒ පසුරෙහි කළයුතු ද කරන්නෙක් වන්නේ ද? 'වහන්ස, මේ නො වේ ම ය'.

27. මහනෙති, හෙසේ කරන සුලු ඒ පුරුෂ තෙමේ ඒ පසුරෙහි කළ යුතු දෑ කරන්නෙක් වන්නේ ද? මහනෙති, මෙහි එතෙර වූ පරතෙරට පැමිණි ඒ පුරුෂයාට මෙවැනි අදහසෙක් වන්නේ ය: 'මට මේ පසුර බොහෝ උපකාර ඇත්තේ විය. මම මේ පසුර නිසා අතින් ද පසින් ද වැයම් කරමින් සුවසේ එතෙර වූයෙමි. මම මේ පසුර ගොඩට පමුණුවා හෝ දිසෙහි පා කොට යවා හෝ කැමැති මගකින් යන්නෙමි නම්, මැනවැ' යි. මහනෙති, මෙසේ කරන සුලු වූ ඒ පුරුෂ තෙමේ ඒ පසුරෙහි කළ යුතු දෑ කරන්නෙක් වන්නේ ය. මහනෙති, එපරිද්දෙන් ම මා විසින් පසුර උපමා කොට ඇති ධර්ම දෙශනා කරන ලදී. එය සසරින් එතෙර වීම පිණිස ය. ගැනුම පිණිස නොවේ. මහනෙති, පසුර උපමා කොට නොපට දෙසන ලද ධර්ම දන්නා වූ තොර විසින් (ශමපරිදර්ශිනා) ධර්ම යෝ ද කළ යුත්තාහ. අධර්මයෝ කැලමැ යි.

28. මහණෙනි, මේ දෘෂ්ටිථාන (දෘෂ්ටි අරමුණු) සසෙකි. කවර සසෙක යන්: මහණෙනි, මේ ලොකසෙහි ආර්යයන් නො දක්නා වූ ආර්යමිසෙහි අදක්‍ෂ වූ ආර්යමිසෙහි නො හික්මුණෝ වූ, සත්පුරුෂයන් නො දක්නා වූ සත්පුරුෂ මිසෙහි අදක්‍ෂ වූ සත්පුරුෂමිසෙහි නො හික්මුණෝ වූ නුගත් පාඨශ්ඡන තෙමේ -

‘මේ මාගේ ය, මෙය මම වෙමි, මෙය මාගේ ආත්මය’යි රූපය තණනා මාන දිවයි වසයෙන් දකි. ‘මේ මාගේ ය, මෙය මම වෙමි, මෙය මාගේ ආත්මය’ යි වෙදනාව තෘෂ්ණා මාන දූෂිට්වශයෙන් දකි. ‘මේ මාගේ ය, මෙය මම වෙමි, මෙය මාගේ ආත්මය’යි සංඥව තෘෂ්ණා මාන දූෂිට්වශයෙන් දකිති. ‘මේ මාගේ ය, මෙය මම වෙමි, මෙය මාගේ ආත්මය’යි සංස්කාරයන් තෘෂ්ණා මාන දූෂිට්වශයෙන් දකිති. යම් මේ රූපායතනයක් වේ ද, ශබ්දායතනයකුත් මේ ද, මුත වූ ගන්ධ රස ඵොට්ඨබ්බායතනයෙන් වෙන් ද, විඤ්ඤාන වූ සෙත්ත සප්තායතනයෙන් වෙන් ද, පෘෂ්ණික ලද සොයන ලද සිතින් අනුගමනය කරන ලද (විඤ්ඤාණාරම්භයෙහි වූ) තණනා මාන දිවයිනු වෙන් ද, එය ද ‘මෙය මාගේ ය, මෙය මම වෙමි, මෙය මාගේ ආත්මය’යි සලකයි. ‘ලොකය ඒ ය, ආත්මය ඒ ය, ඒ මම පරලෝචනොස් එහි නිත්‍ය, ධ්‍රැව, ශාශ්වත, අවිපරණාම සම්භාව ඇත්තෙමි වන්නෙමි. ශාශ්වත ය (චිතාමෝරු ආදිය) හේ ම සිටින්නෙමි’ යි යම් මේ දූෂිට්සානයකුත් වේ ද, එයත් ‘මෙය මාගේ ය, මෙය මම වෙමි, මෙය මාගේ ආත්මය’යි දකිති.

29. සුතවා ච බො භික්ඛවෙ අරියසාවකො අරියානං දස්සාමී අරියබම්මස්ස කොච්ඡෙ අරියබම්මෙ සුචිතීතො, සප්පුරිසානං දස්සාමී සප්පුරිසබම්මස්ස කොච්ඡෙ සප්පුරිසබම්මෙ සුචිතීතො -

රූපං 'තෙතං මම, තෙසොහම්මම්, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. වේදනං 'තෙතං මම, තෙසොහම්මම්, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. සංඝඤ්ඤා 'තෙතං මම, තෙසොහම්මම්, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. සංඛාරෙ 'තෙතං මම, තෙසොහම්මම්, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. යම්පිදං දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං ජාතං පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තමයි 'තෙතං මම, තෙසොහම්මම්, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. යම්පිදං දිට්ඨිවස්තං, සො ලොකො සො අත්තා, සො පෙච්ච හම්මස්සාමි: නිච්චො ධුච්චො සස්සතො අභිපරිණාමබම්මො, සස්සතිසමං තප්ථව ධම්මාමි'ති තමයි 'තෙතං මම, තෙසොහම්මම්, න මෙසො අත්තා'ති සමනුපස්සති. සො ඵලං සමනුපස්සතො අසති න පරිතස්සතිති.

30. ඵලං චුතොත අඤ්ඤාතරො භික්ඛු හගවන්තං ඵලද්වොච: සියා හු බො හතොත බහිද්ධා අසති පරිතස්සනාති? සියා භික්ඛුති හගවා අවොච: "ඉධ භික්ඛු ඵකච්චස්ස ඵලං තොති අහු¹ වත මෙ, තං වත මෙ නඤ්ඤි, සියා වත මෙ, තං වතාහං න ලභාමි'ති. සො සොචති කිලමති පරිදෙවති, උරතතාලො ඛඤ්ඤති, සම්මොහං ආපජ්ජති. ඵලං බො භික්ඛු බහිද්ධා අසති පරිතස්සනා තොති"ති.

31. සියා පත භතොත බහිද්ධා අසති අපරිතස්සනාති? සියා භික්ඛුති හගවා අවොච: "ඉධ භික්ඛු ඵකච්චස්ස න ඵලං තොති 'අහු වත මෙ, තං වත මෙ නඤ්ඤි, සියා වත මෙ, තං වතාහං න ලභාමි'ති. සො න සොචති න කිලමති න පරිදෙවති, න උරතතාලො ඛඤ්ඤති, න සම්මොහං ආපජ්ජති. ඵලං බො භික්ඛු බහිද්ධා අසති අපරිතස්සනා තොති"ති.

32. සියා හුබො භතොත අර්ඤ්ඤාතරො අසති පරිතස්සනාති? සියා භික්ඛුති හගවා අවොච: -

29. මහණෙනි, ආරාමීයන් දක්නාසුලු වූ, ආසිඛමියෙහි දක්නා ආසිඛමියෙහි නික්මුණා වූ, සන්පුරුෂයන් දක්නාසුලු වූ, සන්පුරුෂයෙහි දක්නා වූ සන්පුරුෂයෙහි නික්මුණා වූ ශ්‍රාවණ දායාරූපක තෙමේ -

‘මෙය මාගේ නොවේ. මෙය මම නොවෙමි. මෙය මාගේ ආත්මය නොවේ ය’ යි රූපය දකිති. ‘මෙය මාගේ නොවෙයි. මෙය මම නොවෙමි. මෙය මාගේ ආත්මය නොවේ ය’ යි වේදනා දකිති. ‘මෙය මාගේ නොවේ. මෙය මම නොවෙමි. මෙය මාගේ ආත්මය නොවේ ය’ යි සංකාරයන් දකිති යම් මේ රූපායතනාත්ත වේ ද, ශබ්දායතනාත්ත වේ ද, ගන්ධ රස ඵොඨබ්බායතනාත්ත වෙන් ද, කෙසු සංඛායතනාත්ත වෙන් ද, සිහිත් පෘමිණේතලද කොයන ලද අනුගමනය කරන ලද කෘෂණාමාන දූෂිත වෙන් ද, එය ද ‘මාගේ නොවේ. එය මම නොවෙමි. එය මාගේ ආත්මය නොවේ ය’ යි දකිති. ලොකය ඒ ය, ආත්මය ඒ ය, ඒ මම පරලොව ගොස් එහි තිබිය, බ්‍රැව, ශාශ්වත, අභිපරිණාම (නොපෙරලෙන) ස්වභාව ඇත්තෙමි වන්නෙමි. ශාශ්වතයක් සෙසින් සිටින්නෙමි යි යම් මේ දූෂිතස්ථානයකුත් වේ ද, ඒ දූෂිතයන් ‘මෙය මාගේ නොවෙයි මම මම නොවෙමි මෙය මාගේ ආත්මය නොවේ ය’ යි දකිති. හෙතෙමේ මෙසේ නුවණින් දක්නේ (පරමාණු වශයෙන්) රූපාදිය තැනි (අවිද්‍යාමාන ය යි පෙනෙන) කල්හි තැනි නොගණී යි.

30. මෙසේ වදාල කල්හි ජන්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: “වහන්ස, බැහැර දේ නැති කල්හි තැනි ගැන්මක් වේ ද?” “මහණ, වන්නේ ය” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාලසේක “මහණ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් කෙනෙකුත් ‘මම ධනලාභයක් විය. දැන් එය මට නැත. මට (ලැබිය යුතු) (යම් ධනයක්) වන්නේ නම්, එය මම නොලබමි යි මෙබඳු අදහසක් වෙයි. හෙතෙම ශොක කරයි. කලාන්ත වෙයි වැලපෙයි. ලය අත්පැහැර හසිසි. මුලාවට පැමිණෙයි. මහණ, මෙසේ බැහැර දේ නැති කල්හි තැනි ගැන්ම වේ ය” යි වදාලසේක.

31. “වහන්ස, බැහැර දේ නැති කල්හි තැනි ගැන්මක් නොවන්නේ ද?” “මහණ, නොවන්නේ ය” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාලසේක: “මහණ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් කෙනෙකුත් ‘මම (රන් රුවන් ආදී ධනයක්) විය. එය මට නැත. මට (ලැබිය යුතු ධනයක්) වන්නේ නම්, එය මම නොලබමි යි මෙබඳු අදහසක් නොවේ. හෙතෙම ශොක නොකෙරෙයි. කලාන්ත නොවෙයි. නොවැලපෙයි. ලය අත්පැහැර නොහසිසි. මුලාවට නොපැමිණෙයි. මහණ, මෙසේ බැහැර දේ නැති කල්හි තැනිගැන්ම නොවේ ය” යි වදාල සේක.

32. “වහන්ස, තමා පිළිබඳ දේ නැති කල්හි තැනි ගැන්මක් වන්නේ ද?” “මහණ, වන්නේ ය” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාලසේක: -

“ඉධ භික්ඛු එකච්ඡස්ස එවං දිට්ඨි හොති: ‘සො ලොකො සො අනා, සො පෙච්ච භවිස්සාමි නිච්චො ධූවො සස්සතො අවිපරිණාම ධම්මො. සස්සතිස්මං තපෙච්ච ධස්සාමි’ති. සො සුණාති තථාගතස්ස වා තථාගත-සාවකස්ස වා සබ්බෙසං දිට්ඨිට්ඨාතාඨිට්ඨානපටිසුට්ඨාතාභිතිවෙසානුසයානං සමුග්ගාතාය සබ්බසංඛාරසමථාය සබ්බපටිපට්ඨිත්ථිස්සග්ගාය තණ්හකකයාය විරාගාය නිරෝධාය නිබ්බානාය ධම්මං දෙසෙන්නස්ස. තස්ස¹ එවං හොති: ‘උච්ඡිජ්ජස්සාමි නාම සු,² විනස්සිස්සාමි නාම සු, න සු නාම³ භවිස්සාමි’ති. සො සොචති කිලමති පරිදෙවති, උරතතාලිං කඤ්ඤිති, සමමොහං ආපජ්ජති. එවං බො භික්ඛු අජ්ඣතනං අසති පරිතස්සනා හොති’ති.

33. සීයා පන භන්තො අජ්ඣතනං අසති අපරිතස්සනාති? සීයා භික්ඛුති භගවා අවොච: “ඉධ භික්ඛු එකච්ඡස්ස න එවං දිට්ඨි හොති: ‘සො ලොකො සො අනා, සො පෙච්ච භවිස්සාමි නිච්චො ධූවො සස්සතො අවිපරිණාම-ධම්මො. සස්සතිස්මං තපෙච්ච ධස්සාමි’ති. සො සුණාති තථාගතස්ස වා තථාගතසාවකස්ස වා සබ්බෙසං දිට්ඨිට්ඨාතාඨිට්ඨානපටිසුට්ඨාතාභි-තිවෙසානුසයානං සමුග්ගාතාය සබ්බසංඛාරසමථාය සබ්බපටිපට්ඨිත්ථිස්සග්ගාය තණ්හකකයාය විරාගාය නිරෝධාය නිබ්බානාය ධම්මං දෙසෙන්නස්ස. තස්ස න එවං හොති: ‘උච්ඡිජ්ජස්සාමි නාම සු, විනස්සිස්සාමි නාම සු, න සු නාම භවිස්සාමි’ති. සො න සොචති න කිලමති න පරිදෙවති, න උරතතාලිං කඤ්ඤිති, න සමමොහං ආපජ්ජති. එවං බො භික්ඛු අජ්ඣතනං අසති අපරිතස්සනා හොති.”

34. තං භික්ඛවෙ පරිග්ගහං පරිගණෙහයාථ යවාස්ස පරිග්ගහො නිච්චො ධූවො සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො, සස්සතිස්මං තපෙච්ච තිට්ඨෙය්‍ය. පස්සථ තො භූමෙහ භික්ඛවෙ තං පරිග්ගහං යවාස්ස පරිග්ගහො නිච්චො ධූවො සස්සතො අවිපරිණාමධම්මො, සස්සතිස්මං තපෙච්ච තිට්ඨෙය්‍යාති? ‘තො හෙතං භන්තො.’ සාධු භික්ඛවෙ, අභම්බි බො තං භික්ඛවෙ පරිග්ගහං න සමුද්‍රපස්සාමි යවාස්ස පරිග්ගහො නිච්චො ධූවො සස්සතො අවිපරිණාම-ධම්මො, සස්සතිස්මං තපෙච්ච තිට්ඨෙය්‍ය.

1. තස්සෙවං, ස්‍යා. 2. නාමස්සු, මජ්ඣං. ස්‍යා.

3. නස්සු, මජ්ඣං. ස්‍යා.

“මහණ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් එකකුට ‘ලොකය ඒය, ආත්මය ඒය, ඒ මම පරලොව ගොස් නිත්‍ය වන්නෙමි. සරීර වන්නෙමි. සදුකාලික වන්නෙමි. නො පෙරලෙන සවහාව ඇත්තෙමි වන්නෙමි. ශාශ්වතයක් මෙන් එසේ ම සිටින්නෙමි’ යි මෙබඳු දූෂ්ටය වේ ද, හෙතෙම සියලු දූෂ්ට, දූෂ්ට හෙතු, දූෂ්ට පිහිටන නැත්, දූෂ්ට නැති සිටීම, දූෂ්ටත්ව බැස ගැනීම, දූෂ්ටත් සිතෙහි ලාග පැවතුම් යන මොවුන් මුල් සුත් කිරීමට ද, සියලු සංඝකාරයන් සංසිද්ධිම පිණිස ද, සියලු උපයින් බැහැර කිරීම පිණිස ද, තෘෂණාක්‍ෂය කිරීම පිණිස ද, නො ඇලීම පිණිස ද, නිරෝධය පිණිස ද, නිව්‍යාණය පිණිස ද, දහම් දෙසන තපාගතයන් වහන්සේගේ හෝ තපාගතශ්‍රාවකයකුගේ නො දෙනනාව අසයි. ඔහුට මෙවැනි අදහසෙක් වෙයි: ‘අනුත්තරය වශයෙන් සිද්ධි යන්නෙමි ල. වැතසී යන්නෙමි ල. උත්පත්තිවශයෙන් නො වන්නෙමි ලයි’ හෙතෙම ශොක කරයි. කලාන්ත වෙයි. වැලපෙයි. ලය අත් පැහැර හබයි. මූලාවට පැමිණෙයි. මහණ, මෙසේ නම් පිළිබඳ වූවන් නැති කල්හි තැති ගැන්ම වෙයි”

33. “වහන්ස, ආර්යාන්මික සකකිය නැති කල්හි නො තැති ගැන්ම වන්නේ ද? ‘මහණ, වන්නේ ය’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළසේක. මහණ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් එකකුට මෙවැනි දූෂ්ටයෙක් නො වෙයි: ලොකය ඒය. ආත්මය ඒය. ඒ මම පරලොව ගොස් නිත්‍ය වන්නෙමි. සරීර වන්නෙමි. සදුකාලික වන්නෙමි. නොපෙරලෙන සවහාව ඇත්තෙමි වන්නෙමි. හැමදා පවතින දෙයක් මෙන් සිටින්නෙමි’ යි මෙබඳු දූෂ්ටය නො වේ ද, හෙතෙම සියලු දූෂ්ට, දූෂ්ට හෙතු, දූෂ්ට පිහිටන නැත්, දූෂ්ට නැතිම, දූෂ්ටත්ව බැස ගැනීම, දූෂ්ටය සිතෙහි ලාග ගැනීම යන මොවුන් මුල්සුත් කිරීම පිණිස ද, සියලු සංඝකාරයන් සංසිද්ධිම පිණිස ද සියලු උපයින් බැහැර කිරීම පිණිස ද, තෘෂණාක්‍ෂය කිරීම පිණිස ද, නො ඇලීම පිණිස ද, නිරෝධය පිණිස ද, නිව්‍යාණය පිණිස ද දහම් දෙසන තපාගතයන් වහන්සේගේ හෝ තපාගතශ්‍රාවකයකුගේ හෝ දෙනනාව අසයි. ඔහුට මෙ වැනි අදහසෙක් නො වේ: ‘අනුත්තරය වශයෙන් සිද්ධි යන්නෙමි ල. වැතසී යන්නෙමි ල. උත්පත්ති වශයෙන් නො වන්නෙමි ල කියා යි. හෙතෙම ශොක නො කරයි. කලාන්ත නො වෙයි. නො වැලපෙයි. ලය අත් පැහැර නො හබයි. මූලාවට නො පැමිණෙයි. මහණ, මෙසේ ආර්යාන්මික සකකිය නැති කල්හි නොතැති ගැන්ම වේ.

33. “මහණෙනි, නිත්‍ය ධූව ශාශ්වත අවිපරිණාමධම් වූ පරිශ්‍රවයක් (තමා අයත් යම් බැහැර පිරිකරක්) වන්නේ ද, ශාශ්වත වස්තූන් සම ව එසේ ම (එය) සිටින්නේ නම්, ඒ බැහැර දෙය පිළිගනිමු. මහණෙනි, තෙපි නිත්‍ය ධූව ශාශ්වත අවිපරිණාමධම් වූ තමා අයත් යම් බැහැර දෙයක් ශාශ්වත වස්තූන් සම ව එසේ ම එය සිටින්නේ නම් ඒ බැහැර දෙය, මහණෙනි, තෙපි දක්නු ද? ‘වහන්ස, එය නො වේ ම ය.’ මහණෙනි, මැනවි. මහණෙනි, යම් පරිශ්‍රවයක් නිත්‍ය ද ධූව ද සදුකාලික ද අවිපරිණාමධම් ද ශාශ්වත දෙයක් මෙන් එසේ ම සිටින්නේ ද එබඳු පරිශ්‍රවයක් මම ද නො දකිමි.

35. තං භික්ඛවෙ අත්තවාදුපාදානං උපාදියෙථ යංස අත්තවාදුපාදානං උපාදියතො න උපපජ්ජෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා. පස්සථ තො භූමෙහ භික්ඛවෙ තං අත්තවාදුපාදානං යංස¹ අත්තවාදුපාදානං උපාදියතො න උපපජ්ජෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසාති? 'තො හෙතං භනෙත.' සාධු භික්ඛවෙ, අභමි ඛො තං භික්ඛවෙ අත්තවාදුපාදානං, න සමනුපස්සාමි යංස අත්තවාදුපාදානං උපාදියතො න උපපජ්ජෙය්‍යං සොක පරිදෙව දුක්ඛ දොමනස්සුපායාසා.

36. තං භික්ඛවෙ දිට්ඨිතිස්සයං නිස්සයගාථ යංස දිට්ඨිතිස්සයං නිස්සයතො න උපපජ්ජෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා. පස්සථ තො භූමෙහ භික්ඛවෙ තං දිට්ඨිතිස්සයං යංස දිට්ඨිතිස්සයං නිස්සයතො න උපපජ්ජෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසාති? 'තො හෙතං භනෙත.' සාධු භික්ඛවෙ, අභමි ඛො තං භික්ඛවෙ දිට්ඨිතිස්සයං න සමනුපස්සාමි යංස දිට්ඨිතිස්සයං නිස්සයතො න උපපජ්ජෙය්‍යං සොක-පරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා.

37. අත්තති වා භික්ඛවෙ සති 'අත්තතිසං මේ'ති අස්සාති? 'ඵලං භනෙත.' අත්තතිසෙ වා භික්ඛවෙ සති 'අත්තා මේ'ති අස්සාති? ඵලං භනෙත. අත්තති ව භික්ඛවෙ අත්තතිසෙ ව සම්මතො ඵෙතතො අනුපලබ්භමානෙ² යමපිදං³ දිට්ඨිධර්මානං 'සො ලොකො සො අත්තා, සො ථෙව්ව භවිස්සාමි නිවෙවා ධූවො සස්සතො අපිපරිණාමධම්මො, සස්සති-සමං තථෙව සස්සාමි'ති, තතායං භික්ඛවෙ කෙවලො පරිපුරො ඛාලංගමොති? 'කිං හි තො සිතා භනෙත, කෙවලො පරිපුරො⁴ ඛාලංගමො'ති.

38. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ රූපං නිව්චං වා අනිව්චං වාති? 'අනිව්චං භනෙත.' යම්පනානිව්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? 'දුක්ඛං භනෙත.' යම්පනානිව්චං දුක්ඛං පිපරිණාමධම්මං කල්ලනානු තං සමනුපස්සිතුං: 'ඵතං මම, ඵසොභමස්මි, ඵසො මෙ අත්තා'ති? 'තො හෙතං භනෙත.'

39. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ වෙදනා නිව්චා වා අනිව්චා වාති? 'අනිව්චා භනෙත.' යම්පනානිව්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? 'දුක්ඛං භනෙත.' යම්පනානිව්චං දුක්ඛං පිපරිණාමධම්මං කල්ලනානු තං සමනුපස්සිතුං: 'ඵතං මම, ඵසොභමස්මි, ඵසො මෙ අත්තා'ති? 'තො හෙතං භනෙත.'

1. යස්ස, සා.

3. යමපි තා, මජ්ඣ.

2. අනුපලබ්භිමානො, සා. සි.

4. කෙවලො හි භනෙත පරිපුරො, මජ්ඣ.

35. මහණෙනි, යම් ආත්මවාදෙපාදායකයක් උපාදාන කරන්නා වූ (දැඩි කොට ගන්නා වූ) ඔහුට ශෝකය, වැලපීම, කාසිකවේගයක් දුක, දැඩි වේගය යන මොහු නූපදින්නාහු නම්, ඒ ආත්මවාදෙපාදායකය උපාදාන කරවූ. මහණෙනි, තෙපි යම් ආත්මවාදෙපාදායකයක් උපාදාන කරන්නා වූ ඔහුට සොක පරිදේව දුකකි දෙමනස්ස උපායාසයෝ නූපදින්නාහු නම් එබඳු ආත්මවාදෙපාදායකයක් දැනිවූ ද? 'වහන්ස, එය නො වේ ම ය. මහණෙනි, මැනවි. මහණෙනි, යම් ආත්මවාදෙපාදායකයක් උපාදාන කරන්නා වූ ඔහුට ශෝකය වැලපීම දුක දෙමනස්ස දැඩි වේගය යන මොහු නූපදින්නාහු නම්, මහණෙනි, එබඳු ආත්මවාදෙපාදායකයක් මම ද නො දකිමි.

36. මහණෙනි, යම් දෘෂ්ටිතීග්‍රහයක් ඇසුරු කරන්නා වූ ඔහුට ශෝකය වැලපීම දුක දෙමනස්ස දැඩි වේගය යන මොහු නූපදින්නාහු නම්, එබඳු දෘෂ්ටිතීග්‍රහයක් ඇසුරු කරවූ. මහණෙනි, යම් දෘෂ්ටිතීග්‍රහයක් ඇසුරු කරන්නා වූ ඔහුට සොක පරිදේව දුකකි දෙමනස්ස උපායාසයෝ නූපදින්නාහු නම්, එබඳු දෘෂ්ටිතීග්‍රහයක් දැනිවූ ද? 'වහන්ස, එය නො වේ ම ය.' මහණෙනි, මැනවි. මහණෙනි, යම් දෘෂ්ටිතීග්‍රහයක් ඇසුරු කරන්නා වූ ඔහුට සොක පරිදේව දුකකි දෙමනස්ස උපායාසයෝ නූපදින්නාහු නම්, මහණෙනි, මමත් එබඳු දෘෂ්ටිතීග්‍රහයක් නො දකිමි.

37. මහණෙනි, ආත්මය (මම) ඇතිකල්හි අත්තනිය (මම අයත් දෙය) මාගේ ය'යි යන අදහස වන්නේ ද? "වහන්ස, එසේ ය." මහණෙනි, අත්තනිය ඇතිකල්හි 'ආත්ම ය මාගේ'යි යන අදහස වන්නේ ද? 'වහන්ස, එසේ ය.' මහණෙනි, ආත්මය ද ආත්මය පිළිබඳ දෙයක් ද සත්‍යවශයෙන් සිටිවශයෙන් නො ලැබෙන කල්හි 'ඒ ලොකය, ඒ ආත්ම ය යි, ඒ මම පරලොව ගොස් නිව්ව ධූව සසායන අපිපරිණාම ධර්ම වන්නෙමි. ශාශ්වත වස්තුවක් වැනි ව එසේ ම සිටින්නෙමි' යි යම් ඒ දෘෂ්ටිකාරණයක් වේ ද, මහණෙනි, මෙය හුදු පිරිපුන් බාල(අඟු)ධර්මයක් නො වේ ද? 'වහන්ස, කිම නො වන්නේ ද, හුදු පිරිපුන් බාලධර්මයක් වේ ම ය.

38. "මහණෙනි, රූපය නිත්‍ය හෝ අනිත්‍ය හෝ වේ ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' යමක් අනිත්‍ය ද, එය දුක් හෝ සැප හෝ වේ ද? 'වහන්ස, දුක ය. 'යමක් අනිත්‍ය ද, දුක් ද, පෙරලෙන සංහාර ඇත්තේ ද, 'මෙය මගේ ය. මෙය මම වෙමි. මේ මාගේ ආත්ම ය'යි දැක්මට සුදුසු ද?' 'වහන්ස, එය සුදුසු නො වේ ම ය.'

39. "මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟනු ද? වෙදනාව නිත්‍ය හෝ අනිත්‍ය හෝ වේ ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' යමක් අනිත්‍ය නම්, එය දුක් ද, සැප ද? 'වහන්ස, දුක් ය. යමක් අනිත්‍ය නම්, දුක නම් වෙනස් වනසුලු නම්, 'මේ මාගේ ය. මෙය මම වෙමි. මේ මාගේ ආත්ම ය'යි එය එසේ දක්නට සුදුසු ද? 'වහන්ස, ඒ නො වේ ම ය.'

40. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ සඤ්ඤා නිව්චං වා අනිව්චං වාති? ‘අනිව්චං භනෙතං.’ යමපනාතිව්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? ‘දුක්ඛං භනෙතං.’ යමපනාතිව්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනානු තං සමනුපසස්සිතුං ‘එතං මම, එසොභමස්මි, එසො මෙ අත්තා’ති? ‘නො හෙතං භනෙතං.’

41. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ සංඛාරා නිව්චං වා අනිව්චං වාති? ‘අනිව්චං භනෙතං.’ යමපනාතිව්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? ‘දුක්ඛං භනෙතං.’ යමපනාතිව්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනානු තං සමනුපසස්සිතුං ‘එතං මම, එසොභමස්මි, එසො මෙ අත්තා’ති? ‘නො හෙතං භනෙතං.’

42. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණං නිව්චං වා අනිව්චං වාති? ‘අනිව්චං භනෙතං.’ යමපනාතිව්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? ‘දුක්ඛං භනෙතං.’ යමපනාතිව්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනානු තං සමනුපසස්සිතුං ‘එතං මම, එසොභමස්මි, එසො මෙ අත්තා’ති? ‘නො හෙතං භනෙතං.’

43. තසමාතිත භික්ඛවෙ යං කිඤ්චි රූපං අභිතානාගතපච්චුප්පන්නං, අජඤ්ඤානං වා බහිද්ධා වා, ඔදාරිකං වා සුමුමං වා, තිතං වා පණීතං වා, යං දුරේ සන්තතිකෙ වා, සබ්බං රූපං ‘නෙතං මම, නෙසොභමස්මි, න මෙසො අත්තා’ති එවමෙතං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං. යා කාවි වෙදනා -පෙ- යා කාවි සඤ්ඤා -පෙ- යෙ කෙවි සංඛාරා -පෙ- යං කිඤ්චි විඤ්ඤාණං අභිතානාගතපච්චුප්පන්නං, අජඤ්ඤානං වා බහිද්ධා වා, ඔදාරිකං වා සුමුමං වා, තිතං වා පණීතං වා, යං දුරේ සන්තතිකෙ වා, සබ්බං විඤ්ඤාණං නෙතං මම, නෙසොභමස්මි, න මෙසො අත්තාති එවමෙතං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං.

44. එවං පස්සං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො රූපස්මි.¹ නිබ්බිද්දති, වෙදනාය² නිබ්බිද්දති, සඤ්ඤාය නිබ්බිද්දති, සංඛාරෙසු නිබ්බිද්දති, විඤ්ඤාණස්මිං නිබ්බිද්දති නිබ්බිද්දා මිරජ්ජති, මිරාශා විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමති ඤ්ඤාණං කොති ‘ධිණා ජාති, චුඤ්ඤා චුඤ්ඤාමරියං, කතං කරණීයං, නාමරා ඉත්ථත්තායා’ති පජානාති. අයං දුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු උක්ඛිත්තපට්ටිසො ඉතිපි, සංඛිතිණ්ණපට්ටිසො³ ඉතිපි, අබ්බුලොසිකො ඉතිපි, නිරිග්ගලො ඉතිපි, අරියො උත්තරාදිපො උත්තරාදිපො විසංයුතො ඉතිපි.

1. රූපස්මිමපි, ස්‍යා.

2. වෙදනායපි, ස්‍යා.

3. පට්ටිසො, මජ්ඣං. ස්‍යා.

40. මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟනහු ද, සංඥාව නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය යි.' යමක් අනිත්‍ය නම්, එය දුක් ද සැප ද, 'වහන්ස, එය දුක් ය.' යමක් අනිත්‍ය නම්, දුක් නම්, වෙනස්වනසුලු නම්, 'එය මාගේ ය එය මම වෙමි. එය මාගේ ආත්මය'යි එය එසේ දක්නට සුදුසු ද? 'වහන්ස ඒ නො වේ ම ය.'

41. මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟනහු ද, සංඝකාරයෝ නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍යයි.' යමක් අනිත්‍ය නම්, එය දුක් ද සැප ද? 'වහන්ස, දුක් ය.' යමක් අනිත්‍ය නම්, දුක් නම්, වෙනස් වනසුලු නම්, 'එය මාගේ ය. ඒ මම වෙමි. එය මාගේ ආත්මය'යි එය එසේ දක්නට සුදුසු ද? 'වහන්ස, ඒ නො වේ ම ය.'

42. මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟනහු ද, විඤ්ඤාණය නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍යයි.' යමක් අනිත්‍ය නම්, එය දුක් ද සැප ද? 'වහන්ස, දුක් ය.' යමක් අනිත්‍ය නම්, දුක් නම්, වෙනස් වනසුලු නම්, 'එය මාගේ ය. ඒ මම වෙමි. එය මාගේ ආත්මය'යි එය එසේ දක්නට සුදුසු ද? 'වහන්ස, ඒ නො වේ ම ය.'

43. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි අතිත වූ ද වර්තමාන වූ ද, ආධ්‍යාත්මික වූ ද බාහිර වූ ද, ඔපදර්ශන වූ ද සුඤ්ඤා වූ ද, භිත වූ ද ප්‍රණීත වූ ද, යම් කිසි රූපයක් වේ ද, දුර වූ ද සමීප වූ ද යම් රූපයකුත් වේ ද, ඒ සියලු රූපය 'මෙය මාගේ නො වෙයි. මෙය මම නො වෙමි. මෙය මාගේ ආත්මය නො වෙයි' මෙසේ එය තත් වූ පරිදි මනා නුවණින් දනසුතු ය. යම් කිසි වේදනාවක්... යම් කිසි සංඥාවක් ... යම් කිසි සංඝකාරයෝ ... අතිත වූත් අනාගත වූත් වර්තමාන වූත් ආධ්‍යාත්මික වූත් බාහිර වූත් සුක්ඛ වූත් භිත වූත් ප්‍රණීත වූත් යම් කිසි විඤ්ඤාණයක් වේ ද, දුර වූත් ලඟ වූත් යම් විඤ්ඤාණයකුත් වේ ද, ඒ සියලු විඤ්ඤාණය 'මේ මාගේ නො වෙයි. මේ මම නො වෙමි. මේ මාගේ ආත්මය නො වේ'යි මෙසේ එය තත් වූ පරිදි මනා නුවණින් දැක්ක යුතු ය.

44. මහණෙනි, මෙසේ දක්නා වූ ශ්‍රැතවත් ආර්ථිශ්‍රාවක තෙමේ රූපයෙහි කළකිරෙයි... විඤ්ඤාණයෙහි කළකිරෙයි. කළකිරුණේ නො ඇලෙයි. නො ඇලුමෙන් කෙලෙසුන්ගෙන් මිදෙයි. මිදුනු කල්හි මිදුණේ ය යනා දැනීම වෙයි. 'ජාතිය සැණින් වූයේ' වෙයි. බබ්බසර වැස නිමවන ලදී. සිවුමගින් කළ යුත්ත කරන ලදී. අර්හත්ත්වය සදහා අතෙකක් නැතැ'යි දැන ගනී යි මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ ඉගුළු ඇවිදු නැමැති හිදී අගුළු ඇත්තෙකැ යි ද, විසුරුවන ලද කම්මානිසංස්කාර නමැති පරිබා ඇත්තෙකැ යි ද, උදුල තෘණය නැමැති ඉඤ්ඤාලය ඇත්තෙකැ යි ද, බිඳුලු බරමානිය සංයෝජන නමැති අගුල් ඇත්තෙකැ යි ද, ආර්ථිකයකැ යි ද, හෙළු මානඛ්‍ය ඇත්තෙකැ යි ද, බහා නැවු සකත්බහාරාදිය ඇත්තෙකැ යි ද, කෙලෙසුන්ගෙන් වෙන් වූවෙකැ යි ද කියනු ලැබේ.

45. කථංඤ්ව භික්ඛවෙ භික්ඛු උකඛිතතපලිසො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අමිජ්ජා පභිනා හොති උච්ඡින්නමුලා තාලාවඤ්ඤතා¹ අනභාවකතා² ආයතීං අනුප්පාදමමො. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු උකඛිතතපලිසො හොති.

46. කථංඤ්ව භික්ඛවෙ භික්ඛු සංකිණ්ණපරිබො³ හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පොනොභවිසො ජාතිසංසාරෙ පභිනො හොති උච්ඡින්නමුලො තාලාවඤ්ඤතො අනභාවකතො ආයතීං අනුප්පාදමමො. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සංකිණ්ණපරිබො හොති.

47. කථංඤ්ව භික්ඛවෙ භික්ඛු අබ්බුලෙහසිකො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො තණ්හා පභිනා හොති උච්ඡින්නමුලො තාලාවඤ්ඤතා අනභාවකතා ආයතීං අනුප්පාදමමො. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අබ්බුලෙහසිකො හොති.

48. කථංඤ්ව භික්ඛවෙ භික්ඛු තිරග්ගලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පඤ්ඤාරමභ්‍යාගිගාති සංයොජනාති පභිනාති හොනති උච්ඡින්න-
මුලාති තාලාවඤ්ඤතාති අනභාවකතාති ආයතීං අනුප්පාදමමාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු තිරග්ගලො හොති.

49. කථංඤ්ව භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියො පනාදාප්පො පනාහාරෙ විසංග්ගතො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අසම්මානො පභිනො හොති උච්ඡින්නමුලො තාලාවඤ්ඤතො අනභාවකතො ආයතීං අනුප්පාද-
මමො. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියො පනාදාප්පො පනාහාරො විසංග්ගතො හොති.

50. එවං විමුත්තවිත්තං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුං සඉන්ද්‍ර දෙවා සමුඛමකා⁴ සපජාපතිකා අනෙසං නාගිගච්ඡන්ති: 'ඉදං නිසීදිතං තථා-
ගතස්ස විඤ්ඤාණ'නති. තං කිස්ස හෙතු: දිට්ඨොවාහං භික්ඛවෙ ධම්මෙ තථාගතං අනනුවේජජාති⁵ වදුමි.

1. තාලවඤ්ඤතා, සි.

2. අනභාවං කතා, මජ්ඣං. අනභාවං ගතා, ස්‍යා.

3. පරිකො, මජ්ඣං. ස්‍යා.

4. සමුඛමා, ස්‍යා.

5. අනනුවේජජාති, මජ්ඣං. ස්‍යා. සි.

45. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් උක්ඛිත්තපච්ඡිස (උපුල හිදි අගුළු ඇත්තේ) වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණහුගේ අවිද්ධව ප්‍රතිණ වුවා ද, සුන් වූ මුල් ඇත්ති ද, මුදුන් සුන් තලක් මෙන් කරන ලද ද, නො වැඩීමට පමුණුවන ලද්දේ ද, මත්තෙහි නූපදින සමභාව ඇත්ති ද, මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ උක්ඛිත්ත පච්ඡිස වේ.

46. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ සංකිණණපරිබ (විසුරුවන ලද දිග අගල ඇත්තේ) වේ ද? මහණෙනි, මෙහි මහණහුගේ පුනර්භවය දෙන්නා වූ ජාති සංසාරය ප්‍රතිණ වූයේ ද, සුන් කළ මුල් ඇත්තේ ද, හිස් සුන් තලක් මෙන් කරන ලද්දේ ද, නොවැඩීමට පමුණුවන ලද්දේ ද, මතු නූපදින සමභාවය ඇත්තේ ද, මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ සංකිණණපරිබ වේ.

47. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අබ්බුලෙහසික (උපුල ඉසුනිලය ඇත්තේ) වේ ද? මහණෙනි, මෙහි මහණහුගේ නාමණාව ප්‍රතිණ වූවා ද, සිදුණු මුල් ඇත්ති ද, හිස් සුන් තලක් මෙන් කරන ලද්දේ ද, නැවත නොවැඩීම කරන ලද්දේ ද, මත්තෙහි නූපදින සමභාවය ඇත්ති ද, මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ අබ්බුලෙහසික වේ.

48. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ නිරග්ගල (බුත් දොරගුළු ඇත්තේ) වේ ද? මහණෙනි, මෙහි මහණහුගේ පඤ්ච ඔරමහාසිය සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වූවාහු වෙත් ද, සිදුණු මුල් ඇත්තාහු හිස් සුන් තලක් මෙන් කරන ලද්දහු ද, නො වැඩීමට පමුණුවන ලද්දහු ද, මතු නූපදින සමභාව ඇත්තාහු ද, මහණෙනි, මහණ තෙමේ මෙසේ නිරග්ගල වේ.

49. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් හෙළු මානධර් ඇති බහා තැබූ සකන්ධභාර ඇති කෙලෙසුන්ගෙන් වෙන් වූ ආරීයෙක් වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණහුගේ අසම්මානය ප්‍රතිණ වූයේ වේ ද, සිදුණු මුල් ඇත්තේ වේ ද, හිස් සුන් තලක් මෙන් කරන ලද්දේ ද, නොවැඩීමට පමුණුවන ලද්දේ ද, නූපදින සමභාවය ඇත්තේ ද, මහණෙනි, මහණ තෙමේ මෙසේ පටිත වූ මානධර් ඇති බහා තැබූ සකන්ධභාර ඇති කෙලෙසුන්ගෙන් වෙන් වූ ආරීයෙක් වෙයි.

50. මහණෙනි, මෙසේ මුදුණු, සිටි ඇති මහණහු ශක්‍රයා සහිත බ්‍රහ්මයා සහිත ප්‍රජාපති සහිත දෙවියෝ සොයන්නාහු වනුත් 'නවාගතයාගේ නොහොත් රහතුන් වහන්සේගේ විඤනය මේ අරමුණ ඇසුරු කොට පවති' ය යි දැන නො ගනිත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මම මේ ආනමසේ දී ම (ධර්මාන) නවාගතයා (සම්මාසුට්ඨා) (සතථ ප්‍රඥප්තීන්) අනනුබෙද යැ යි - අසංවිද්‍යමාන යයි (නොනොත් ඔහුගේ අප්‍රතිසන්ධික විඤනය නො ලැබිය හැකි යැ යි - දත හැකි නොවේ යයි) කියමි.

51. එවංවාදිං බො මං භික්ඛවෙ එවමක්ඛාසිං එකෙ සමණත්තාගමණා අසතා තුව්ඡා මුසා අභුතෙන අබ්භාවිකනන්ති: වෙනසිකො සමණො ගොතමො, සතො සත්තස්ස උචේදං විනාසං විහවං පඤ්ඤපෙතිති. යථා වාහා¹ භික්ඛවෙ න,² යථා වාහා න වදංඝී, නථා මා තෙ භොතෙනා සමණත්තාගමණා අසතා තුව්ඡා මුසා අභුතෙන අබ්භාවිකනන්ති: වෙනසිකො සමණො ගොතමො, සතො සත්තස්ස උචේදං විනාසං විහවං පඤ්ඤපෙතිති.

52. පුබ්බෙ වාහා භික්ඛවෙ එතරහි ව දුක්ඛසංචරිත පඤ්ඤපෙඨි දුක්ඛස්ස ව නිරොධං. තත්ත වෙ භික්ඛවෙ පරෙ තථාගතං අකෙකාසනති පරිභාසනති රුක්ඛසෙනති, වික්ඛසෙනති, ඝට්ටෙනති,³ තත්ත භික්ඛවෙ තථාගතස්ස න ගොති ආසාතො න අප්පච්චසො න චෙතසො අනභිරුද්ධි⁴ තත්ත වෙ භික්ඛවෙ පරෙ තථාගතං සක්කරොනති ගරුකරෙතති⁵ මානෙතති පුජෙතති, තත්ත භික්ඛවෙ තථාගතස්ස න ගොති ආනන්දෙ සොමනස්සා න චෙතසො, උබ්බලාචිතතනං.⁶ තත්ත වෙ භික්ඛවෙ පරෙ තථාගතං සක්කරොනති ගරුකරෙතති මානෙතති පුජෙතති, තත්ත භික්ඛවෙ තථාගතස්ස එවං ගොති: යං බො ඉදං පුබ්බෙ පරිඤ්ඤානං, තත්ත්මෙ එවරුපා කාරා කරියන්තිති.

53. තසමානිහ භික්ඛවෙ තුළමහ චෙපි පරෙ අකෙකාසෙය්‍යං පරිහා සෙය්‍යං රොසෙය්‍යං විංචසෙය්‍යං, ඝට්ටෙය්‍යං.⁷ තත්ත තුළමහති:⁸ න ආසාතො න අප්පච්චසො න චෙතසො අනභිරුද්ධි⁹ කරණීයා. තසමානිහ භික්ඛවෙ තුළමහ චෙපි පරෙ සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං තත්ත තුළමහති න ආනන්දෙ හි සොමනස්සා න චෙතසො උබ්බලාචිතතනං කරණීයං. තසමානිහ භික්ඛවෙ තුළමහ චෙපි පරෙ සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං තත්ත තුළමහති¹⁰ එවමස්සා: යං බො ඉදං පුබ්බෙ පරිඤ්ඤානං, තත්ත්මෙ එවරුපා කාරා කරියන්තිති.

54. තසමානිහ භික්ඛවෙ යං න තුම්භාකං තං පජ්ඣථ, තං චො පතිතං දිසරතනං භිතාය සුඛාය භවිස්සති. කිංඤ්ච භික්ඛවෙ න තුම්භාකං? රුපං භික්ඛවෙ න තුම්භාකං, තං පජ්ඣථ, තං චො පතිතං දිසරතනං භිතාය සුඛාය භවිස්සති. වේදනා භික්ඛවෙ න තුම්භාකං තං පජ්ඣථ, සා චො පතිතා දිසරතනං භිතාය සුඛාය භවිස්සති. සඤ්ඤා භික්ඛවෙ න තුම්භාකං, තං පජ්ඣථ, සා චො පතිතා දිසරතනං භිතාය සුඛාය භවිස්සති. සංඛාරා භික්ඛවෙ න තුම්භාකං, තෙ පජ්ඣථ. -

1. වාහා, සහ.

2. න සික්ඛවෙ, මජ්ඣං.

3. 'ඝට්ටෙනති' ඉති න දිසෙති, සීවු.

4. අනභිරුද්ධි සහ.

5. ගරු, මජ්ඣං.

6. උබ්බලාචිතතනං, මජ්ඣං.

7. 'සට්ටෙය්‍යං' න දිසෙති, සීවු.

8. තුළමහති, සහ.

9. අනභිරුද්ධි, සහ.

10. තුම්භාකං, සහ. PTS. මජ්ඣං.

51. මහණෙනි, මොදු වාද ඇති මෙසේ කියනසුලු මට “ඉමණ ගෙනම තෙමේ සත්ත්ව විනාශය කරන්නෙකි. ඇත්තාවූ සත්ත්වයාගේ සිද්ධි වැනැසීම හට නො ගැන්ම පනවන්නේ යැ”යි ඇතැම් මහණ බමුණෝ අසත්‍ය වූ හිස් වූ බොරුවෙන්, නො වූයෙන්, දෙස් කියත්. මහණෙනි, මම යම්යේ විනාශකයෙකිමි නො වෙමි ද, මම යම් පරිද්දෙකින් හෝ සත්ත්වවිනාශයක් නොපණමි ද, එසේ වූ මට ඒ හවත් මහණ බමුණෝ “ඉමණ ගෙනම තෙමේ සත්ත්ව විනාශය කරන්නෙකි. ඇත්තාවූ සත්ත්වයාගේ සිද්ධි වැනැසීම හට නො ගැන්ම පනවා”යි අසත්‍යයෙන්, හිස් දෙසින්, බොරුවෙන්, අභූතයෙන් දෙමාරොපණය කෙරෙත්.

52. මහණෙනි, මම පෙර (බෝමැඩදි) ද දැනුදු (සිව්සස් පැවසීමෙහි ද) දුකත් දකඩකිරිබෙරියත් පනවමි. මහණෙනි, මෙහිලා අත්‍යයෝ තථාගතයනට ගින්න කරත් ද, පරිහව කරත් ද, රෝස් බස් කියත් ද, වෙහෙසත් ද, ගටා වෙහෙසත් ද, මහණෙනි, එහි තථාගතයන්ගේ ජෙවරයෙක් නැත. නො සතුටෙන් නැත සිතේ දෙමිනසෙන් නැත. මහණෙනි, එහි ලා අත්‍යයෝ තථාගතයනට සත්කාර කෙරෙත් ද, ගරු කෙරෙත් ද, බුහුමන් කෙරෙත් ද, පුදත් ද, මහණෙනි, එහි තථාගතයන්ට සතුටෙන් නො වෙයි. සොම්නසෙන් නො වෙයි. සිතෙහි ඉල්ලෙන ප්‍රීතියෙන් නො වෙයි. මහණෙනි, එහි අත්‍යයෝ තථාගතයන්ට සත්කාර කෙරෙත් ද, ගරු කෙරෙත් ද, බුහුමන් කෙරෙත් ද, පුදත් ද, මහණෙනි, එහි ලා තථාගතයන්ට “යම් මේ පඤ්චසකන්ධයක් බෝමැඩදි පිරිසිදු දෑත ගන්නා ලද්දේ ද, ඒ පඤ්චසකන්ධයට මොදු වූ සත්කාරයෝ කරනු ලැබෙත් යැ”යි මෙපමණක් ම අදහස් වෙයි.

53. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි අත්‍යයෝ තොපට ද ආත්‍යොශ කරන්නාහු නම්, පරිහව කරන්නාහු නම්, රෝස් උපදවන්නාහු නම්, වෙහෙසන්නාහු නම්, ගටන්නාහු නම්, ඒ කාරණයෙහි තොප විසින් කෝප නො කළ යුතු ය. දෙමිනස් තො කළ යුතු ය. සිතෙහි අසතුටක් ඇති කර නො ගත යුතු ය. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි තොපට අත්‍යයෝ සත්කාර කරන්නාහු නම්, ගරු කරන්නාහු නම්, බුහුමන් කරන්නාහු නම්, පුදන්නාහු නම්, මහණෙනි, ඒ කරුණෙහි තොප විසින් සතුටක් නොකට යුතු යි. සොම්නසක් නො කට යුතු යි. සිතෙහි උපල්වන ප්‍රීතියෙන් නො කට යුතු යි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි තොපට ද අත්‍යයෝ සත්කාර කෙරෙත් නම්, ගරු කෙරෙත් නම්, බුහුමන් කෙරෙත් නම්, පුදත් නම්, මහණෙනි, එ කරුණෙහි ලා “යම් මේ පඤ්චසකන්ධයක් පෙර පිරිසිදු දත්තා ලද්දේ ද, ඒ පඤ්චසකන්ධයට මොදු සත්කාරයෝ කරනු ලැබෙත් යැ”යි. තොපට ද මේ අදහස වන්නේ ය.

54. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි යමක් තොපගේ නො වේ නම් එය බැහැර කරවු. එය ප්‍රතිණ කරණ ලද්දේ තොපට බොහෝ කාලයක් හිත පිණිස වන්නේ ය. සුව පිණිස වන්නේ ය මහණෙනි, කුමක් තොපගේ නො වේ ද? මහණෙනි, රූපය තොපගේ නො වෙයි. එහි ඇල්ම දුරු කරවු. එය දුරු කරන ලද්දේ, තොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නේ ය. මහණෙනි, වේදනාව තොපගේ නො වෙයි. එහි ඇල්ම දුරු කරවු. එය දුරු කරන ලද්දේ තොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නේ ය. මහණෙනි, සංඥාව තොපගේ නො වෙයි. එහි ඇල්ම දුරු කරවු. එය දුරු කරන ලද්දේ, තොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නේ ය. මහණෙනි, සංඝකාරයෝ තොපගේ නො වෙත්. ඔවුන් කෙරෙහි ඇල්ම දුරු කරවු. -

තෙ වො පභිනං දීඝරතනං භිතාය සුඛාය භවිස්සන්ති. විඤ්ඤාණං භික්ඛවෙ න භූමනාකං. තං පජ්ඣථ. තං වො පභිනං දීඝරතනං භිතාය සුඛාය භවිස්සන්ති.

55. තං කීං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, යං ඉච්ඡෙමි. ජෙනවනෙ නිණ්කට්ඨ-සාධාපලාසං, තං ජනො හරෙය්‍ය වා ඩිතෙය්‍ය වා යථාපච්චයං වා කරෙය්‍ය, අපි නු භූමනාකං ඵලමස්සා: අමෙහ ජනො හරන්ති වා ඩිගන්ති වා යථාපච්චයං කරොතිති? 'තො හෙතං භනෙත.' තං කිස්ස තෙභු? 'න හි තො ඵතං භනෙත අතතා අතතානිසං වා'ති. ඵලමෙව ඛො භික්ඛවෙ යං න භූමනාකං තං පජ්ඣථ. තං වො පභිනං දීඝරතනං භිතාය සුඛාය භවිස්සන්ති. කිඤ්ඤ භික්ඛවෙ න භූමනාකං? රූපං භික්ඛවෙ න භූමනාකං. තං පජ්ඣථ. තං වො පභිනං දීඝරතනං භිතාය සුඛාය භවිස්සන්ති. වෙදනා භික්ඛවෙ -පෙ- සඤ්ඤා භික්ඛවෙ -පෙ- සංකාර භික්ඛවෙ -පෙ- විඤ්ඤාණං භික්ඛවෙ න භූමනාකං. තං පජ්ඣථ. තං වො පභිනං දීඝරතනං භිතාය සුඛාය භවිස්සන්ති.

56. ඵලං සමාකතානො භික්ඛවෙ මයා ධම්මො උතතානො විච්චො පකාසිතො ජිනනපිලොතිකො. ඵලං සමාකතාතෙ භික්ඛවෙ මයා ධම්ම උතතාතෙ විච්චෙ පකාසිතෙ ජිනනපිලොතිකෙ, යෙ තෙ භික්ඛු අරහන්තො ඕණ්ණසවා වුසිතවන්තො කතකරණියා ඔඛිතභාරා අනුප්පත්ත-සද්ද්ථා පරිනිබ්බන්තවසඤ්ඤාප්තා සම්මද්දඤ්ඤ විමුත්තා, වට්ටං තෙසං නන්ති පඤ්ඤාපනාය.

57. ඵලං සමාකතානො භික්ඛවෙ මයා ධම්මො උතතානො විච්චො පකාසිතො ජිනනපිලොතිකො ඵලං සමාකතාතෙ භික්ඛවෙ මයා ධම්ම උතතාතෙ විච්චෙ පකාසිතෙ ජිනනපිලොතිකෙ, යෙසං භික්ඛුතං පඤ්ඤා-රමණායියානි සංයෝජනානි පඨිනානි, සබ්බෙ තෙ ඔපපාතිකා තන්ති පරිනිබ්බාසිතො අනාවතතිධම්මා තස්මා ලොකා.

58. ඵලං සමාකතානො භික්ඛවෙ මයා ධම්මො උතතානො විච්චො පකාසිතො ජිනනපිලොතිකො. ඵලං සමාකතාතෙ භික්ඛවෙ මයා ධම්ම උතතාතෙ විච්චෙ පකාසිතෙ ජිනනපිලොතිකෙ, යෙසං භික්ඛුතං තිණි සංයෝජනානි පඨිනානි රාගදොසමොහා තනුහුතා, සබ්බෙ තෙ සකදගාමීනො, සකිදදව ඉමං ලොකං ආගන්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සන්ති.

ඔහු දුරු කරන ලද්දේ තොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නාහු ය. මහණෙනි, විඤ්ඤාන තොපගේ නො වෙයි. එහි ඇල්ම දුරු කරවූ. එහි ඇල්ම දුරු කරන ලද්දේ තොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නේ ය.

55. මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟනනු ද? මේ ජේතවනයෙහි යම් තැනක කාමට ශාඛා පලායා වේ ද, එය ජන තෙමේ ගෙන යන්නේ හෝ දවන්නේ හෝ කැමැති සේ හෝ කරන්නේ නම්, “ජනතෙමේ අප කැරගෙන යන්නේ වෙයි. අප දවන්නේ හෝ වෙයි. තමන් කැමැති සේ කරන්නේ හෝ වේ” යි තොපට මෙබඳු අදහසක් වන්නේ ද? “වහන්ස, එය නො වන්නේ ය. එයට හෙතු නිමි? වහන්ස, මේ (තැණැදිය) අපගේ ආත්මය හෝ තමාට අයත් දේ හෝ නො වෙයි.” මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම යමක් තොපගේ නොවේ නම් එය දුරු කරවූ. එය ප්‍රතිණ කරන ලද්දේ තොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නේ ය. මහණෙනි, කුමක් තොපගේ නො වේ ද? මහණෙනි, රූපය තොපගේ නො වෙයි. එය දුරු කරවූ. එය ප්‍රතිණ කරන ලද්දේ තොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස පවත්නේ ය. මහණෙනි, වේදනාව ... මහණෙනි, සංඥාව ... මහණෙනි, සංඝකාරයෝ... මහණෙනි, විඤ්ඤාන තොපගේ නො වෙයි. එය ප්‍රතිණ කරවූ. එය ප්‍රතිණ කරන ලද්දේ තොපට දිගු කලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නේ ය.

56. මහණෙනි, මා විසින් ධර්මය මොනවට දෙසන ලදී ප්‍රකට කරන ලදී විවාහ කරන ලදී. පටස්සන ලදී. සිද්ධානු (කිලිටි නමැති) මහඵපිලි ඇති (නොතොත් අලුත් සළු හැඩයකු වැනි) කරන ලදී. මහණෙනි, මා විසින් මෙසේ මොනවට දෙසූ ප්‍රකට කළ, විවාහ කළ, හෙළි කළ, සිද්ධානු කසළ ඇති, මේ ධර්මයෙහි රහත් වූ ඝණික වූ ආප්‍රව ඇති, වැස නිමැ වූ බබ්බර ඇති, සිටුවමින් කළ කිසි ඇති, බහා හැඩු කෙලෙස්බර ඇති, පැමිණි ස්වාමි (රහත්බව) ඇති, සම්ප්‍රකාරයෙන් ඝණික කළ නවස්-යොජන ඇති, මොනවට නුවණින් දැන කෙලෙසුන්ගෙන් මිදුණු යම් මහණ කෙනෙක් වෙත් ද, ඔවුන්ට ඇතැ සිද්ධත්වන්තට සසරවටෙක් නැත.

57. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් ධර්මය මොනවට දෙසන ලදී. පැහැදිලි කරන ලදී. විවාහ කරන ලදී. පටස්සන ලදී. සිද්ධානු කසළ නමැති මහඵපිලි ඇත්තක් කරන ලදී. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් මොනොවට දෙසූ, ප්‍රකට කළ, විවාහ කළ, හෙළි කළ, සිද්ධානු කසළ ඇති, ධර්මයෙහි (සස්තෙහි) යම් මහණ කෙනකුන්ගේ ඔරම්භාතිය ස යොජන පස ප්‍රතිණ ද, ඒ සියල්ලෝ මරණින් මතු ඔපපාතික වුවෝ, ඒ ශුභ්වාස බබ්බලොවහි දී පිරිනිවෙන්නාහු එසින් පෙරලා මෙහි නොඑන ස්වභාවය ඇත්තෝ වෙත්.

58. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් ධර්මය මොනවට දෙසන ලදී. පැහැදිලි කරන ලදී. විවාහ කරන ලදී. පටස්සන ලදී. සිද්ධානු කසළ නමැති කරන ලදී. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් මොනවට දෙසූ ප්‍රකට කළ විවාහ කළ, හෙළි කළ, පිරිසිදු කළ දහමිති (සස්තෙහි) යම් මහණ කෙනකුන්ගේ කුන් ස යොජනයෝ ප්‍රතිණ ද, රහ දොම මොනෝ කුන් වූහ ද, ඒ සියල්ලෝ සකාදගාමීහු වෙත්. එක් වරක් ම උත්පතති වනයෙන් මෙ ලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නාහ.

59. එවං සමාකම්භාතො භික්ඛවෙ මයා ධම්මො උත්තානො විච්චො පකාසිතො ඡින්නපිලොතිකො. එවං සමාකම්භාතො භික්ඛවෙ මයා ධම්මො උත්තානො විච්චො පකාසිතො ඡින්නපිලොතිකො යෙසං භික්ඛුනං තිණි සංයොජ්ඣාති පභිනාති, සබ්බෙ තෙ සොනාපනනා අපිනිපාතධම්මා නිසතා සම්මොඨිපරායනා.

60. එවං සමාකම්භාතො භික්ඛවෙ මයා ධම්මො උත්තානො විච්චො පකාසිතො ඡින්නපිලොතිකො. එවං සමාකම්භාතො භික්ඛවෙ මයා ධම්මො උත්තානො විච්චො පකාසිතො ඡින්නපිලොතිකො යෙ තෙ භික්ඛු ධම්මානුසාරිතො සඤ්ඤාසාරිතො සබ්බෙ තෙ සම්මොඨිපරායනා.

61. එවං සමාකම්භාතො භික්ඛවෙ මයා ධම්මො උත්තානො විච්චො පකාසිතො ඡින්නපිලොතිකො. එවං සමාකම්භාතො භික්ඛවෙ මයා ධම්මො උත්තානො විච්චො පකාසිතො ඡින්නපිලොතිකො යෙසං මයි සඤ්ඤාමහතං පෙමමහතං සබ්බෙ තෙ සත්ථපරායනාති.

62. ඉදම්මොව භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනිසුනති.

අලභ දදුපමස්සුතං දුතියං.

1. 3. 3.

චම්මකස්සුතං

1. එවං, චෙයුතං: එකං සමයං භගවා ඝාටජජීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමො තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා කුමාරභක්ඛස්සො අනිච්ඡන්ති විහරති. අථ ඛො අඤ්ඤානරු දෙවතා අභික්ඛකන්තාය රතනීයා අභික්ඛානනවණ්ණො ගෙවලකප්පං අනිච්ඡන්ති ඔභාසෙතිව යොජායස්මා කුමාරභක්ඛස්සො තෙහුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතිව එකමහතා අධ්මාසි එකමහතා සීතා ඛො සා දෙවතා ආයස්මහතං කුමාරකස්සපං එතද්දවොච:

59. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් ධර්මය මොනොවට දෙසන ලදී. ප්‍රකට කරණ ලදී. විවාහ කරණ ලදී. හෙළි කරණ ලදී. සිදහස කඩමාලු ඇති කරණ ලදී. මහණෙනි, මා විසින් මෙසේ ප්‍රකට කළ විවාහ කළ හෙළි කළ, සිදහස කඩමාලු ඇති කළ, මොනොවට දෙසූ ධර්මයෙහි යම් මහණ කෙනකුත්ගේ තුන් සංයෝජන කෙනෙක් ප්‍රතිණ ද, ඒ සියල්ලෝ සිටු අවා දුකට නොවැටෙන සුලු, රහත්බවට නියතවූ, සම්බෝධය (රහත්පල නුවණ) ප්‍රතිඡා කොට ඇති සෝවන්තූ වෙත්.

60 මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් ධර්මය මොනොවට දෙසන ලදී ප්‍රකට කරණ ලදී විවාහ කරණ ලදී පැහැදිලි කරණ ලදී. සිදහස කඩමාලු ඇති කරණ ලදී. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් මොනොවට දෙසූ, ප්‍රකට කළ, විවාහ කළ, පැහැදිලි කළ, සිදහස කඩමාලු ඇති කළ, ධර්මයෙහි යම් මහණ කෙනෙක් ධර්මානුසාරීන් ගුණානුසාරීන් වෙත් ද, ඔහු සියල්ලෝ සම්බෝධය (රහත්පල නුවණ) ප්‍රතිඡා කොට ඇත්තෝ වෙත්.

61. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් ධර්මය මනාකොට දෙසන ලදී. ප්‍රකට කරණ ලදී. විවාහ කරණ ලදී. හෙළි කරණ ලදී. සිදහස කඩමාලු ඇති කරණ ලදී. මහණෙනි, මෙසේ මොනොවට දෙසූ, ප්‍රකට කළ, විවාහ කළ, හෙළි කළ, සිදහස කඩමාලු ඇති කරණ ලද ධර්මයෙහි මා කෙරෙහි යම් මහණ කෙනකුත්ගේ ගුණාමාත්‍රාවක් ප්‍රමමාත්‍රාවක් ඇත් නම් ඔහු සියල්ලෝ සංක්‍රීපරායණ (මරණින් මතු සංවිත ප්‍රතිඡාසපාන කොට ඇතිසෝ) වෙති.

62. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු සිතැති ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය පිළිගත්හ.

අලහදදුපමසූත්‍රය දෙවැනි සි.

1. 3. 3.

වමමක සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්කුටර සමීපයෙහි වූ අන්තේසිටුසිටුහුගේ ජෙනවනාගමයෙහි වැඩවාසය කරණ සේක. එසමයෙහි ආයුෂමත් කුමාරකාශ්‍යප තෙරණුවෝ අකුමගයෙහි වාසය කරති. එකල එක්තරු දෙවියෙක් මධ්‍යමරුත්‍රයෙහි විධිවිධ වශී ඇත්තේ අකුමනය භාග්‍යප එකාලොක කොට ආයුෂමත් කුමාරකාශ්‍යප තෙරණුවන් කර එළඹියේ ය. එළඹ එකත්පස්ව සිටියේ ය. එකත්පස්ව සිටි ඒ දෙවියා ආයුෂමත් කුමාරකාශ්‍යප තෙරණුවන්ට මෙය සැල කෙළේ ය:

2. “භික්ඛු, භික්ඛු, අයං වම්මකො¹ රහති, ධුපායති². දිවා පඤ්ඤති බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: ‘අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සන්ථං ආදයා’ති. අභික්ඛණ්ණෙනා සුමෙධො සන්ථං ආදය අදදස ලබති.³ ‘ලබති හදනෙන්’ති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප ලබති. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සන්ථං ආදයා’ති. අභික්ඛණ්ණෙනා සුමෙධො සන්ථං ආදය අදදස උද්ධුමාසිකං. ‘උද්ධුමාසිකා හදනෙන්’ති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප උද්ධුමාසිකං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සන්ථං ආදයා’ති. අභික්ඛණ්ණෙනා සුමෙධො සන්ථං ආදය අදදස ද්විධාපථං. ‘ද්විධාපථො හදනෙන්’ති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප ද්විධාපථං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සන්ථං ආදයා’ති. අභික්ඛණ්ණෙනා සුමෙධො සන්ථං ආදය අදදස වඞ්භවාරං.⁴ ‘වඞ්භවාරං හදනෙන්’ති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප වඞ්භවාරං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සන්ථං ආදයා’ති. අභික්ඛණ්ණෙනා සුමෙධො සන්ථං ආදය අදදස කුමමං. ‘කුමමං හදනෙන්’ති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප කුමමං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සන්ථං ආදයා’ති. අභික්ඛණ්ණෙනා සුමෙධො සන්ථං ආදය අදදස අසිසුතං ‘අසිසුතං හදනෙන්’ති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප අසිසුතං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සන්ථං ආදයා’ති. අභික්ඛණ්ණෙනා සුමෙධො සන්ථං අදය අදදස මංසපෙසිං. ‘මංසපෙසි හදනෙන්’ති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: ‘උක්ඛිප මංසපෙසිං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සන්ථං ආදයා’ති. අභික්ඛණ්ණෙනා සුමෙධො සන්ථං ආදය අදදස නාගං ‘නාගො හදනෙන්’ති. බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: “තිට්ඨතු නාගො, මා නාගං සට්ඨෙසි. නමො කරෙහි නාගස්සා”ති.

3. ඉමෙ බො නා: භික්ඛු පඤ්ඤා භගවන්තං උපසඤ්ඤිත්වා පුච්ඡෙය්‍යාසී. යථා⁵ තෙ භගවා ඛ්‍යාතරොති, තථා තං ධාරෙය්‍යාසී. නානං තං භික්ඛු පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බභමකෙ, සස්සමණ්ඩ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය යො ඉමෙසං පඤ්ඤාතං චෙය්‍යාකරණෙන වින්තං ආරාධෙය්‍ය අඤ්ඤත්‍ර තථාගතෙන වා තථාගතසාවකෙන වා ඉතො වා පත සුතාති. ඉදමචොව සා දෙවතා, ඉදං වක්ඛා තජ්ජවන්තරධාසී⁶

4. අථ බො ආයස්මා කුමාරකස්සපො නස්ස රහතියා අවචසෙන යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤි. උපසඤ්ඤිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසිත්තො බො ආයස්මා කුමාරකස්සපො භගවන්තං එතදවොච: “ඉමං භගෙන රහති, අඤ්ඤතරු දෙවතා අභික්ඛන්තාය රහතියා අභික්ඛන්තවණ්ණා ඤෙවලකස්ස අනිවන්තං ඔහා සෙත්වා සෙනාහං තෙනුපසඤ්ඤි. උපසඤ්ඤිත්වා එකමන්තං අධිංසී. එකමන්තං සිතා බො තනෙන් සා දෙවතා මං එතදවොච: -

1. වම්මකො, සිත්‍ර. 1. 2. ධුමායති, මජ්ඣ. සං. PTS 3. පලිසං, සං. 4. පඞ්ඤවාරං, සං. පඞ්ඤවාරං, කප්ඵි. 5. යථාච, මජ්ඣ. 6. තජ්ජව අන්තරධාසී, සං. PTS.

2. “මහණ, මහණ, මේ භූමිය රුහුණෙහි දී දුමයි. දැවල දිලෙයි බමුණෙක් මෙසේ කියයි: ‘සුමේධය (මනානුවණැත්ත) ශාස්ත්‍රය ගෙන සාරව’. සුමේධ තෙමේ ශාස්ත්‍රය ගෙන සාරන්නේ හිදිඅගුලක් දුටුවේය. ‘වහන්ස, හිදිඅගුලෙහි’ යි (හේ කිය). බමුණා මෙසේ කියයි: ‘හිදිඅගුල ඔසොවාලව. ශාස්ත්‍රය ගෙන තව සාරව’. සුමේධ තෙමේ ශාස්ත්‍රය ගෙන සාරන්නේ මැහියකු දුටුවේය. ‘වහන්ස, මැහියෙකැ’යි. බමුණා මෙසේ කියයි: ‘මැහියා ඔසොවා ලව. සුමේධය, ශාස්ත්‍රය ගෙන තවත් සාරව’ යි. සුමේධ තෙමේ ශාස්ත්‍රය ගෙන සාරන්නේ දෙමංගන්දියක් දුටුවේය. ‘වහන්ස, දෙමංගන්දියෙහි’ යි. බමුණා, මෙසේ කියයි: ‘දෙමංගන්දිය ඔසොවාලව. සුමේධය, ශාස්ත්‍රය ගෙන තවත් සාරව’ යි. සුමේධ තෙමේ ශාස්ත්‍රය ගෙන සාරන්නේ කරපෙරහනක් (අඵඵද්දක්) දුටුවේය. ‘වහන්ස, කරපෙරහනෙහි’ යි. බමුණා මෙසේ කියයි: ‘කරපෙරහන ඔසොවාලව. සුමේධය, ශාස්ත්‍රය ගෙන තවත් සාරව.’ සුමේධ තෙමේ ශාස්ත්‍රය ගෙන සාරන්නේ ඉදිබ්බකු දුටුවේය. ‘වහන්ස, ඉදිබ්බෙහි’ යි. බමුණා, මෙසේ කියයි: ‘ඉදිබ්බා ඔසොවාලව. සුමේධය, ශාස්ත්‍රය ගෙන තවත් සාරව.’ සුමේධ තෙමේ ශාස්ත්‍රය ගෙන සාරන්නේ සිපතක් (මස් කපන කැත්තක්) හා මස්ලොඹුවක් දුටුවේය. ‘වහන්ස, සිපතක් හා මස් ලොඹුවකි’ යි. බමුණා මෙසේ කියයි: ‘සිපත හා මස්ලොඹුව ඔසොවාලව. සුමේධය, ශාස්ත්‍රය ගෙන තවත් සාරව.’ සුමේධ තෙමේ ශාස්ත්‍රය ගෙන සාරන්නේ මස් වැදූල්ලක් දුටුවේය. ‘වහන්ස, මස් වැදූල්ලකි’ යි. බමුණා මෙසේ කියයි: ‘මස්වැදූල්ල ඔසොවාලව. සුමේධය, ශාස්ත්‍රය ගෙන තවත් සාරව.’ සුමේධ තෙමේ ශාස්ත්‍රය ගෙන සාරන්නේ නාගයකු දිටීය. ‘වහන්ස, නාගයෙකි’. බමුණා මෙසේ කියයි: ‘නාගයා සිටිවා. නාගයා නොගව්ව. නාගයාට තමසකාර කරව.’”

3. “මහණ, තෝ මේ ප්‍රශ්න භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ අසව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් ලෙසකින් තව ප්‍රකාශ කරණ සේක් ද, එය එසේ දරව. මහණ, ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැර, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයකු හැර, මේතැනින් තෙවන් මෙසස්තෙන් අසා කියන්නකු හැර, මේ ප්‍රශ්න විසඳීමත් යමෙක් සිත සතුටු කෙරේ ද, එවැනි පුද්ගලයකු දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බමුන් සහිත වූ ලොකයෙහි, මහණ බමුණන් සහිත වූ දෙවිමිනිසුන් සහිත වූ සත්ත්වප්‍රජාවෙහි නො දක්මි’යි. කියේය. ඒ දෙව් තෙමේ මෙය කිය. මෙය කියා එහි ම නො පෙනී ගියේය.

4. ඉක්බිති ආයුෂමත් කුමරකපුත් තෙරණුවෝ ඒ රුහුණ ඇවැමෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකන්පසෙක හුන්හ. එකන්පසෙක හුන් ආයුෂමත් කුමරකපුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, මේ රු එක්තරා දෙවියෙක් රුහුණ ඉක්මනිය කල්හි විසිමටම ආත්තේ අනිවනය භාන්පස එකාලොක කොට මා කරා එළඹියේය. එළඹ එකන්පස ව සිටියේය. වහන්ස, එකන්පසෙක සිටියා වූ ඒ දෙව් තෙමේ මට මෙය කිය:

“භික්ඛු භික්ඛු, අයං වම්මකො රතනං ධූපායති දිවා පඤ්ඤානි. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති. අභික්ඛණ්ණෙනා සුමෙධො සත්ථං ආදාය අදදස ලබති. ‘ලබති හදනෙන්’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප ලබති. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති’ අභික්ඛණ්ණෙනා සුමෙධො සත්ථං ආදාය අදදස උද්චුමාසිකං, ‘උද්චුමාසිකා හදනෙන්’ති බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප උද්චුමාසිකං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති’. අභික්ඛණ්ණෙනා සුමෙධො සත්ථං ආදාය අදදස ද්විධාපථං. ‘ද්විධාපථො හදනෙන්’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප ද්විධාපථං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති අභික්ඛණ්ණෙනා සුමෙධො සත්ථං ආදාය අදදස චබ්බවාරං. ‘චබ්බවාරං හදනෙන්’ති බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප චබ්බවාරං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති. අභික්ඛණ්ණෙනා සුමෙධො සත්ථං ආදාය අදදස කුමමං. ‘කුමමො හදනෙන්’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප කුමමං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති. අභික්ඛණ්ණෙනා සුමෙධො සත්ථං ආදාය අදදස අසිසුතං. ‘අසිසුතා හදනෙන්’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප අසිසුතං, අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති. අභික්ඛණ්ණෙනා සුමෙධො සත්ථං ආදාය අදදස මංසපෙසිං. ‘මංසපෙසි හදනෙන්’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘උක්ඛිප මංසපෙසිං. අභික්ඛණ්ණ සුමෙධ සත්ථං ආදායාති. අභික්ඛණ්ණෙනා සුමෙධො සත්ථං ආදාය අදදස නාගො. ‘නාගො හදනෙන්’ති. බ්‍රාහ්මණො ඵවමාහ: ‘නිට්ඨතු නාගො. මා නාගං සථෙට්ඨි. නමො කරොති නාගස්සා’ති.

“ඉමෙ බො ත්වා භික්ඛු පඤ්ඤා භගවන්තං උපසංඝස්සවා සුචෙත්සයාසි. යථා තෙ භගවා ව්‍යාකරොති තථා නං ධාරෙය්‍යාසි. නානං තං භික්ඛු පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ -පෙ- ඉතො චා පන සුභාති. ඉදම්මෙව භගවන සා දෙවතා, ඉදං වත්වා තත්ථවන්තරාධාසි”ති.

5. කො භු බො හතො වම්මකො? කා රතනං ධූපායනා? කා දිවා පඤ්ඤානා? කො බ්‍රාහ්මණො? කො සුමෙධො? කිං සත්ථං? කිං අභික්ඛණ්ණො? කා ලබති? කා උද්චුමාසිකා? කො ද්විධාපථො? කිං චබ්බවාරං? කො කුමමො? කා අසිසුතා? කා මංසපෙසි? කො නාගොති?

6. වම්මකොති බො භික්ඛු ඉමස්සෙතං වාතුමමහාභුතිකස්ස කායස්ස අභිවචනං මාතෘපෙත්තිකසමභවස්ස ඔදනකුමමාසුපවයස්ස අතිවුච්ඡාදන පරිමදදනහෙදනවිද්ධංසනධම්මස්ස.

යං බො භික්ඛු දිවා කම්මනෙන්² ආරබ්භ රතනං අනුපිතකෙකති අනුච්චාරෙති, අයං රතනං ධූපායනා.

යං බො භික්ඛු රතනං අනුපිතකෙකති අනුච්චාරෙති දිවා කම්මනෙන් පයොජෙති කායෙහ වාචාය මහසා, අයං දිවා පඤ්ඤානා.

1. ධූමායනා - මජ්ඣ, ස්‍යා, PTS. 2. කම්මනං - කප්ථි.

“මහණ, මහණ, මේ භූමිය රුත්‍රයේ දී දුමයි, දවල් දිලෙයි. බමුණෙක් මෙසේ කියයි: ‘සුමේධය, ශක්‍යයක් ගෙණ සාරව යි. සුමේධ තෙමේ ශක්‍යයක් ගෙණ සාරන්නේ හිදිආගුලක් දුටුවේ ය. වහන්ස, හිදි-ආගුලකි යි, (හේ කිය) බමුණා මෙසේ කියයි: හිදිආගුල ඔසවා ලව. ශක්‍යය ගෙණ සාරව’ සුමේධ තෙමේ ශක්‍යය ගෙණ සාරන්නේ මැහියකු දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, මැහියෙකැ’යි (හේ කිය) බමුණු එසේ කියයි: ‘මැහියා ඔසවාලව. සුමේධය, ශක්‍යය ගෙණ සාරව යි. සුමේධ තෙමේ ශක්‍යය ගෙණ සාරන්නේ දෙමංසකියක් දුටුවේ ය. දෙමංසකියෙකි යි (හේ කිය) බමුණා මෙසේ කියයි ‘දෙමංසකියෙකි සපාලව’ සුමේධය, ශක්‍යය ගෙණ සාරව. සුමේධ තෙමේ ශක්‍යය ගෙණ සාරන්නේ කරපෙරහනක් දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, කරපෙරහනෙකි’ යි (හේ කිය) බමුණු මෙසේ කියයි: කරපෙරහන ඔසවාලව. සුමේධය, ශක්‍යය ගෙණ සාරව.’ සුමේධ තෙමේ ශක්‍යය ගෙණ සාරන්නේ ඉදිබුටකු දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, ඉදිබුටෙකි’ යි (හේ කිය) බමුණා මෙසේ කියයි: ‘සුමේධය, ඉදිබුටා ඔසවාලව. සුමේධය, ශක්‍යය ගෙණ සාරව’ සුමේධ තෙමේ ශක්‍යය ගෙණ සාරන්නේ සිපතක් හා මස්ප්‍රොඥුවක් දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, සිපතක් හා මස් ප්‍රොඥුවෙකි’ යි. (හේ කිය) බමුණා මෙසේ කියයි: ‘සිපත හා මස්ප්‍රොඥුව ඔසවා ලව, සුමේධය, ශක්‍යය ගෙණ සාරව යි. සුමේධ තෙමේ ශක්‍යය ගෙණ සාරන්නේ මස්වාදුල්ලක් දුටුවේ ය. ‘වහන්ස, මස්වාදුල්ලෙකි’ යි. (හේ කිය) බමුණා මෙසේ කියයි: ‘සුමේධය, මස්වාදුල්ල ඔසවාලව. සුමේධය, ශක්‍යය ගෙණ සාරව. (හේ කිය.) සුමේධ තෙමේ ශක්‍යය ගෙණ සාරන්නේ නාගයකු දිටි ය. ‘වහන්ස, නාගයෙකි’ යි (හේ කිය) බමුණා මෙසේ කියයි: ‘නාගයා සිටිවා, නාගයා නොගව්ව, නාගයාට නමසකාර කරව’ යි.

“මහණ, තෝ මේ ප්‍රශ්න භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ විචාරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් ලෙසෙකින් තට ප්‍රකාශ කරණ සේක් ද, එය එසේ දරව. “මහණ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැර ... නො දක්මි’යි. වහන්ස, ඒ දෙව්තෙමේ මෙය කී ය. මෙය කියා එහි ම අතුරුදහන් වී ය.

5. වහන්ස, භූමිය කුමක් ද? රූ දුමාලිම කුමක් ද? බමුණා කවරෙක් ද? සුමේධයා කවරෙක් ද? ශක්‍යය කුමක් ද? සැරිම කුමක් ද? හිදිආගුල කුමක් ද? මැහියා කවරෙක් ද? දෙමංසකිය කුමක් ද? කරපෙරහන කුමක් ද? ඉදිබුටා කවරෙක් ද? මස්කැත්ත හා මස්ප්‍රොඥුව කුමක් ද? මස්වාදුල්ල කුමක් ද? නාගයා කවරෙක් ද?

6. “මහණ, භූමිය යනු දෙමවුපියන් නිසා හටගත්, බඩින් හා කොමුයෙන් වැඩුණු, අනිත්‍ය වූ, ඉළිම් පිරිමැදිම් කිදිම් වැනසිම් සවභාව කොට ඇති, සතර මහාභූතයන්ගෙන් හටගත් ශරීරයට මේ නමෙකි.

මහණ, ‘දවාලෙහි කළ යුතු කම්මානනයන් අරභයා රූ කල්පනා කරයි. විමසා බලයි’ යන යමක් ඇද්ද, මෙය රූ දුමාලිම යි.

මහණ, ‘රුත්‍රයෙහි නැවත නැවත කල්පනා කොට, නැවත නැවත සිත හසුරුවා, දවල්හි කසින් වචනයෙන් සිතින් කම්මානනයන් යොදයි යන යමක් ඇද්ද, මේ දවල් දිලිම යි.

‘බ්‍රාහ්මණෝ’ති බො භික්ඛු තථාගතසෙස්සනං අභිවචනං අරහතො සමමා සමුදාසස්ස.

‘සුමෙධො’ති බො භික්ඛු සෙබසෙස්සනං භික්ඛුනො අභිවචනං.

‘සත්ථ’නති බො භික්ඛු අරියාගෙනං පඤ්ඤාය අභිවචනං.

‘අභිකබ්ඤ’නති බො භික්ඛු විරියාරම්භසෙස්සනං අභිවචනං.

‘ලබ්භි’ති බො භික්ඛු අවිජ්ජායෙනං අභිවචනං. උකම්ප ලබ්භිං, පජ්ඣ අවිජ්ජං. අභිකබ්ඤ සුමෙධ සත්ථං ආදායති අයමෙතස්ස අනේවා.

‘උද්ධුමාසිකා’ති බො භික්ඛු කොට්ඨාසාසෙස්සනං අභිවචනං. උකම්ප ‘උද්ධුමාසිකං, පජ්ඣ කොට්ඨාසාසං. අභිකබ්ඤ සුමෙධ සත්ථං ආදායති අයමෙතස්ස අනේවා.

‘ද්විධාපථො’ති බො භික්ඛු විචිකිච්ඡායෙනං අභිවචනං. උකම්ප ද්විධාපථං, පජ්ඣ විචිකිච්ඡං. අභිකබ්ඤ සුමෙධ සත්ථං ආදායති අයමෙතස්ස අනේවා.

‘වඞ්චනවාර’නති බො භික්ඛු පඤ්චනොතනං නිවරණෙනං අභිවචනං. කාමච්ඡන්දනිවරණස්ස බ්‍යාපාදනිවරණස්ස පිනඤ්ඤානිවරණස්ස උද්ධුම-කුකුලවනිවරණස්ස විචිකිච්ඡානිවරණස්ස. උකම්ප වඞ්චනවාරං, පජ්ඣ පඤ්ච නිවරණේ. අභිකබ්ඤ සුමෙධ සත්ථං ආදායති අයමෙතස්ස අනේවා.

‘කුමෙමා’ති බො භික්ඛු පඤ්චනොතනං උපාදානකකිකානං අභිවචනං. සෙසයපීදං. රුප්පාදානකකිකාස්ස වේදනාපාදානකකිකාස්ස සඤ්ඤාපා-දානකකිකාස්ස සංඛාරුපාදානකකිකාස්ස විඤ්ඤාණපාදානකකිකාස්ස. උකම්ප කුමමං, පජ්ඣ පඤ්චපාදානකකිකේ. අභිකබ්ඤ සුමෙධ සත්ථං ආදායති අයමෙතස්ස අනේවා.

‘අසිසුතා’ති බො භික්ඛු පඤ්චනොතනං කාමගුණෙනං අභිවචනං. වක්ඛු-විඤ්ඤායානං රුපානං ඉට්ඨානං කන්තානං මනාපානං පියරුපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං, සොතවිඤ්ඤායානං සද්දානං -පෙ-සාතවිඤ්ඤායානං ගතීයානං -පෙ- ජ්වහාවිඤ්ඤායානං රසානං -පෙ-කායවිඤ්ඤායානං ථොට්ඨබ්බානං ඉට්ඨානං කන්තානං මනාපානං පියරුපානං කාමුපසංභිතානං රජනීයානං. උකම්ප අසිසුතං, පජ්ඣ පඤ්ච කාමගුණේ. අභිකබ්ඤ සුමෙධ සත්ථං ආදායති අයමෙතස්ස අනේවා.

‘මංසපෙසී’ති බො භික්ඛු නන්දිරුගසෙස්සනං අභිවචනං. උකම්ප මංසපෙසිං, පජ්ඣ නන්දිරුගං. අභිකබ්ඤ සුමෙධ සත්ථං ආදායති අයමෙතස්ස අනේවා.

‘නාගො’ති බො භික්ඛු ඛිණ්ණසමසෙස්සනං භික්ඛුනො අභිවචනං. නිට්ඨානු නාගො, මා නාගං සංවෙට්ඨි, නමො කරොභි නාගස්සාති අයමෙතස්ස අනේවාති.

ඉදමචොව භගවා. අත්තමනො ආයසමා කුමාරකස්සපො භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

මහණ, 'බමුණා'යනු අභිත් වූ සමාස් සමුදාය වූ තථාගතයන් වහන්සේට මේ නමෙකි.

මහණ, 'සුමේධ' යනු ගෞණවූ මහණහට මේ නමෙකි.

මහණ, 'ඥානාය' යනු ආර්යප්‍රඥාවට මේ නමෙකි.

මහණ, 'සෑරීම' යනු විශාරදභාවයට මේ නමෙකි.

මහණ, 'හිදිඅගුල' යනු අභිද්‍යාවට මේ නමෙකි. හිදිඅගුල උදුරු ලව' යනු 'අභිද්‍යාව දුරු කරව' යනුයි. 'සුමේධය, ඥානාය ගෙණ සාරව' යනු මේ භාෂිතයාගේ අර්ථයි.

මහණ, 'මැති' යනු බලවත් ක්‍රොධයට මේ නමෙකි. 'මැතියා ඔසවාලව' යනු 'බලවත් ක්‍රොධය දුරුව' යනුයි. 'සුමේධය, ඥානාය ගෙණ සාරව' යනු මේ භාෂිතයාගේ අර්ථයි.

මහණ, 'දෙමංසනිය' යනු විවිකිව්‍යාවට මේ නමෙකි. 'දෙමංසනිය ඔසවාලව' යනු 'විවිකිව්‍යාව දුරුව' යනුයි. 'සුමේධය, ඥානාය ගෙණ සාරව' යනු මේ භාෂිතයාගේ අර්ථයි.

මහණ, 'කරපෙරහන' යනු කාමච්ඡදනීවරණය, ව්‍යාපාදනීවරණය, චිත්තභිකූනීවරණය, උදාච්ඡාදනීවරණය, විචිකිව්‍යානීවරණය යන පඤ්චනීවරණයන්ට මේ නමෙකි. 'කරපෙරහන ඔසවාලව' යනු 'පඤ්චනීවරණයන් දුරු කරව' යනුයි. 'සුමේධය, ඥානාය ගෙණ සාරව' යනු මේ භාෂිතයාගේ අර්ථයි. ('හික්මෙන මහණ ආර්යප්‍රඥාව ගෙණ විශාරදභාව කරව' යනු යි.)

මහණ, 'ඉදිබ්‍රවා' යනු රූපොපාදනසකකිය, වේදනොපාදනසකකිය, සංඥොපාදනසකකිය, සංඝාතොපාදනසකකිය, විඤ්ඤාපාදනසකකිය යන උපාදනසකකිය පසට මේ නමෙකි. 'ඉදිබ්‍රවා ඔසවාලව' යනු 'පඤ්ච උපාදනසකකියන් දුරුව' යනුයි. සුමේධය, ඥානාය ගෙණ සාරව' යන මේ භාෂිතයාගේ අර්ථයි. ('හික්මෙන මහණ ආර්යප්‍රඥාව ගෙණ විශාරදභාව කරව' යනු යි.)

මහණ, 'මස් කැත්ත හා මස්ලොබුව' යනු ඇසින් දත යුතු වූ ඉෂට වූ කෘන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රිය වූ කාමනීශ්‍රිත වූ ඇලීමට කරුණු වූ රූපය ... කණින් ඇසිය යුතු ඔබ්බය ... නැතැයෙන් දතයුතු ගඳය ... දිවෙන් දතයුතු රසය ... කසින් සපයී කළ යුතු යක්ෂන්, කම්නිය, මතවඩන, ප්‍රියසවරූප වූ ඛාමය උපදවන සිත් අලවන සපයිය යන පඤ්චකාම ගුණයන්ට මේ නමෙකි. 'මස් කැත්ත හා මස් ලොබුව ඔසවාලව' යනු පඤ්චකාමගුණයන් දුරු කරව, යනුයි. මෙය 'සුමේධය, ඥානාය ගෙණ සාරව' යන මේ භාෂිතයාගේ අර්ථයි. ('හික්මෙන මහණ, ආර්යප්‍රඥාව ගෙණ විශාරදභාව කරව' යනු යි.)

මහණ, 'මස්වාදුල්ල' යනු නාසිකාස්‍රව මහණහට මේ නමෙකි. මස්වාදුල්ල ඔසවාලව යනු නාසිකාස්‍රවය දුරු කරව' යනුයි. සුමේධය, ඥානාය ගෙණ සාරව' යනු මේ භාෂිතයාගේ අර්ථයි. ('හික්මෙන මහණ ආර්යප්‍රඥාව ගෙණ විශාරදභාව කරව' යනු යි.)

මහණ, 'නාගයා' යනු ක්‍රිකාසුච මහණහට මේ නමෙකි. 'ක්‍රිකාසුච තෙමේ සිටිවා. ක්‍රිකාසුචතථාගතයන් තො ගටව. ක්‍රිකාසුච තථාගතයන් වහන්සේට නමස්කාර කරව' යනු නාගයා සිටිවා. 'නාගයා තොගටව. නාගයාට නමස්කාර කරව' යන මේ භාෂිතයාගේ අර්ථයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු වූ ආයුෂමත් කුමාර කාශ්‍යප තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාවට සතුටු විය.

වමම්ක සූත්‍රය තුන්වැනි යි.

1. 3. 4.

රථවිනිත සුත්තං.

1 එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා රුජග්ගෙ විහරති වෙඨවනෙ කලඤ්ඤානිවාපෙ අථ බො සමඛනුලා ජාතිභූමිකා භික්ඛු ජාතිභූමියං වසං වුත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාංසු උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු එකමන්තං නිසිනො බො තෙ භික්ඛු භගවා එතදවොච:

2. “කො හු බො භික්ඛවෙ ජාතිභූමියං ජාතිභූමිකානං භික්ඛුනං සබ්බභවාරිතං එවං සමොච්ඡිනො: “අනන්තා ව අපට්ඨෙඤ් අපච්චිකථංකු භික්ඛුනං කතතා, අනන්තා ව සනතුට්ඨො සනතුට්ඨිකථංකු භික්ඛුනං කතතා, අනන්තා ව පටිවිනො පටිවෙකකථංකු භික්ඛුනං කතතා, අනන්තා ව අසංසට්ඨො අසංසග්ගකථංකු භික්ඛුනං කතතා, අනන්තා ව ආරද්ධවිරියො විරියාරම්භකථංකු භික්ඛුනං කතතා, අනන්තා ව සීලසම්පන්නො සීලසම්පදකථංකු භික්ඛුනං කතතා, අනන්තා ව සමාධිසම්පන්නො සමාධිසම්පදකථංකු භික්ඛුනං කතතා, අනන්තා ව පඤ්ඤාසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පදකථංකු භික්ඛුනං කතතා, අනන්තා ව විමුක්තිසම්පන්නො විමුක්තිසම්පදකථංකු භික්ඛුනං කතතා, අනන්තා ව විමුක්තිඤ්ඤාණදස්සනසම්පන්නො විමුක්තිඤ්ඤාණදස්සනසම්පදකථංකු භික්ඛුනං කතතා, ඔවාදකො විඤ්ඤාපකො සද්දස්සකො සමාදාපකො සමුත්තරජකො සම්පත:සකො සබ්බභවාරිතං”නති?

3. “පුණෙණා තාම භතෙන ආයස්මා මහතාණීසුතො ජාතිභූමියං ජාතිභූමිකානං භික්ඛුනං සබ්බභවාරිතං එවං සමොච්ඡිනො: අනන්තා ව අපට්ඨෙඤ් අපච්චිකථංකු භික්ඛුනං කතතා, අනන්තා ව සනතුට්ඨො සනතුට්ඨිකථංකු භික්ඛුනං කතතා, අනන්තා ව පටිවිනො පටිවෙකකථංකු භික්ඛුනං කතතා, අනන්තා ව අසංසට්ඨො අසංසග්ගකථංකු භික්ඛුනං කතතා, අනන්තා ව ආරද්ධවිරියො විරියාරම්භකථංකු භික්ඛුනං කතතා, අනන්තා ව සීලසම්පන්නො සීලසම්පදකථංකු භික්ඛුනං කතතා, අනන්තා ව සමාධිසම්පන්නො සමාධිසම්පදකථංකු භික්ඛුනං කතතා, අනන්තා ව පඤ්ඤාසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පදකථංකු භික්ඛුනං කතතා, අනන්තා ව විමුක්තිසම්පන්නො විමුක්තිසම්පදකථංකු භික්ඛුනං කතතා, අනන්තා ව විමුක්තිඤ්ඤාණදස්සනසම්පන්නො විමුක්තිඤ්ඤාණදස්සනසම්පදකථංකු භික්ඛුනං කතතා, ඔවාදකො විඤ්ඤාපකො සද්දස්සකො සමාදාපකො සමුත්තරජකො සම්පත:සකො සබ්බභවාරිතං”නති.

1. 3. 4.

රථවිනිත සූත්‍රය

1. මු විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර කලඤ්ඤානිවාස නම් වෙළුමකදී සිටියේ වැඩ වාසය කරණ සේක. එකල බොහෝ ජාතිභූමික භික්ෂුහු ජාතිභූමියෙහි වස්වැස පැවරුවාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියාහු ය. එලඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්න. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක:

2. “මහණෙනි, ‘තෙමේන් අලොච්ඡ වූයේ අලොච්ඡකථාව භික්ෂුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් සනතුෂට වූයේ සනතුෂවිකථාව භික්ෂුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් ප්‍රකම්මිවෙකයෙන් යුක්ත වූයේ විවෙකකථාව භික්ෂුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් (පංචවිධ-) සංසර්ග නැති වූයේ අසංසරිකථාව භික්ෂුන්ට කරණ සුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් පටන්ගත් විශ්චි ඇත්තේ විශ්චාරණකථාව භික්ෂුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් ශීලසම්පන්න වූයේ ශීලසම්පදකථාව භික්ෂුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් සමාධිසම්පන්න වූයේ සමාධිසම්පදකථාව භික්ෂුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් ප්‍රඥසම්පන්න වූයේ ප්‍රඥසම්පදකථාව භික්ෂුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් විමුක්ති (අභිච්ඡ) සම්පන්න වූයේ විමුක්ති සම්පදකථාව භික්ෂුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් විමුක්තිඥාන දර්ශනයෙන් යුක්ත වූයේ විමුක්තිඥානදර්ශන-සම්පදකථාව භික්ෂුන්ට කරණ සුලු වූයේ යයි ද, සමුම්සරුන්ට දශකථා-වස්තුන්ගෙන් අවවාද කරන්නේ යයි ද, එය අවබෝධ කරවන්නේ යයි ද, ඒ පිළිබඳ කරුණු දක්වන්නේ යයි ද, එය පිළිගත්වන්නේ යයි ද, එය කරවීම වශයෙන් තියුණු කරවන්නේ යයි ද, මෙසේ ජාතිභූමියෙහි ජාතිභූමික වූ සමුගම්වාරිභික්ෂුන් විසින් කවරෙක් තෙමේ සමානාවතා කරණ ලද්දේ ද?”

3. “වහන්ස, මනාභි බැමිණියෝ සුත්‍ර වූ පුණී නම් ආයුෂමත් තෙමේ ජාතිභූමියෙහි ජාතිභූමික සමුගම්වාරි භික්ෂුන් විසින් ‘තෙමේන් අලොච්ඡ වූයේ අලොච්ඡකථාව භික්ෂුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් සනතුෂට වූයේ සනතුෂවිකථාව භික්ෂුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් ප්‍රකම්මිවෙකයෙන් යුක්ත වූයේ ප්‍රකම්මිවෙකය පිළිබඳ කථාව භික්ෂුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් අසංසාරිකථාව භික්ෂුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් පටන්ගත් විශ්චි ඇත්තේ විශ්චාරණකථාව භික්ෂුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් ශීලසම්පන්න වූයේ ශීලසම්පදකථාව භික්ෂුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් සමාධි සම්පන්න වූයේ සමාධිසම්පදකථාව භික්ෂුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් ප්‍රඥසම්පන්න වූයේ ප්‍රඥසම්පදකථාව භික්ෂුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් විමුක්තිසම්පන්න වූයේ විමුක්තිසම්පද කථාව භික්ෂුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, තෙමේන් විමුක්තිඥානදර්ශනයෙන් යුක්ත වූයේ විමුක්තිඥානදර්ශනසම්පදකථාව භික්ෂුන්ට කරණසුලු වූයේ යයි ද, සමුම්සරුන්ට දශකථා වස්තුන්ගෙන් අවවාද කරන්නේ යයි ද, එය අවබෝධ කරවන්නේ යයි ද, ඒ පිළිබඳ කරුණු දක්වන්නේ යයි ද, එය පිළිගත්වන්නේ යයි ද, එය තියුණු කරවන්නේ යයි ද, එහි සතුටු කරවන්නේ වේ’ යයි ද මෙසේ සමානාවතා කරණ ලද්දේ ය.”

4. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා ඝාරිපුත්තා භගවතො අවිදුරෙ තිසින්නො හොති. අථ ඛො ආයස්මතො ඝාරිපුත්තස්ස ඵතද තොසි: “ලාභා ආයස්මතො පුණ්ණස්ස මන්තාණිපුත්තස්ස, සුලභිලාභා ආයස්මතො පුණ්ණස්ස මන්තාණිපුත්තස්ස, යස්ස විඤ්ඤ සබ්බමචාරි සඤ්ඤ සම්මුඛා අනුමාස්ස අනුමාස්ස¹ වණ්ණං භාසනති, තඤ්ඤ සඤ්ඤ අභිහත්ත- මොදති, අප්පෙවනාම මගං කදචි කරතචි ආයස්මතා පුණ්ණෙන මන්තාණිපුත්තෙන සද්ධිං සමාගචෙත්ඤ්‍යාම, අප්පෙවනාම සියා කොචි දෙව කථාසල්ලාපො”ති.

5. අථ ඛො භගවා රාජගහෙ යථාභිරන්තං විහරිතො යෙන සාවඤ්ඤ තෙන වාරිකං පක්කාමි. අනුපුබ්බත වාරිකං වරමානො යෙන සාවඤ්ඤ තදවසරි. තත්ත සුදං භගවා සාවඤ්ඤං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරුමො. අස්සොසි ඛො ආයස්මා පුණ්ණො මන්තාණිපුත්තො “භගවා කීර සාවඤ්ඤං අනුපුබ්බතො සාවඤ්ඤං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරුමො”ති.

6. අථ ඛො ආයස්මා පුණ්ණො මන්තාණිපුත්තො සෙනාසනං සංසාමෙඤ්ඤ පත්තචීවරං ආදාය යෙන සාවඤ්ඤ තෙන වාරිකං පක්කාමි. අනුපුබ්බත වාරිකං වරමානො යෙන සාවඤ්ඤ ජේතවනං අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරුමො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිතො භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤ ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසීන්තං ඛො ආයස්මන්තං පුණ්ණං මන්තාණි පුත්තං භගවා ධම්මියා කථාය සඤ්ඤාසි සමාදපෙසි සමුත්තෙජ්ඤ සම්පහංසෙසි. අථ ඛො ආයස්මා පුණ්ණො මන්තාණි පුත්තො භගවතා ධම්මියා කථාය සඤ්ඤාසිතො සමාදපිතො සමුත්තෙජ්ඤ සම්පහංසිතො භගවතො භාසිතං අභිතඤ්ඤො අනුමොදිතො උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤ පදකම්ණං කතො යෙන අකුට්ඨං තෙන පක්කාමි දිවාචිභාරය.

7. අථ ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙනායස්මා ඝාරිපුත්තො තෙනුප සඞ්කමි. උපසඞ්කමිතො ආයස්මන්තං ඝාරිපුත්තං ඵතදවොච: “යස්ස ඛො ඤං ආවුසො ඝාරිපුත්ත පුණ්ණස්ස නාම භික්ඛුතො මන්තාණිපුත්තස්ස අභිනහං කීත්තයමානො අහොසි, සො භගවතා ධම්මියා කථාය සඤ්ඤාසිතො සමාදපිතො සමුත්තෙජ්ඤ සම්පහංසිතො භගවතො භාසිතං අභිතඤ්ඤො අනුමොදිතො උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤ පදකම්ණං කතො යෙන අකුට්ඨං තෙන පක්කන්තො දිවාචිභාරයා”ති.

1. අනුමාස්ස අනුමාස්ස, මජ්ඣ, 1.

4. එ සමයෙහි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි හුන්නාහු වෙත්. ඉක්බිති ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේට මෙබදු අදහසෙක් වී ය: “නුවණ ඇත්තා වූ සබ්බම-චාරිත්‍ර ශාසනාත් වහන්සේගේ ගමුවෙහි දෘක්ඛාවස්තුන්ට පිවිසෙමින් යම් කෙනකුන්ගේ ගුණ කියත් ද, ඒ ගුණකථාව ද ශාසනාත් වහන්සේ මතා කොට අනුමොදන් වනසේක් ද, ඒ මනත්‍රාණිපුත්‍ර වූ පූණි ආයුෂමතුන් වහන්සේට ලාභයෙහි, මනත්‍රාණිපුත්‍ර පූණි සථවිරයන්ට සුලබබලාභයෙහි. අපි කිසියම් කලෙක මනත්‍රාණිපුත්‍ර ආයුෂමත් පූණි තෙරණුවන් හා එක් වන්නවෝ නම් මැනව. කිසියම් කථාසලාපයකුත් වන්නේ නම් මැනව” කියායි.

5. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කැමැති තාක් කල් රජගතනුවර වැඩවාසය කොට පිළිවෙළින් චාරිකාවෙහි හැසිරෙණසේක් සැවැත්නුවරට වැඩිසේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ සැවැත්නුවර ජෙනවනෙහි වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වාසය කරණ සේක. “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවරට වැඩ අනේපිඬු සිටුහුගේ දෙවරම් වෙතෙර වාසය කරණසේක් ලැ” යි මනත්‍රාණිපුත්‍ර ආයුෂමත් පූණි සථවිරයන් වහන්සේ ඇසූහ.

6 ඉක්බිති මනත්‍රාණිපුත්‍ර ආයුෂමත් පූණි තෙරණුවෝ සෙනසුන් තැත්පත්කොට තබා පාසිවුරු ගෙණ සැවැත්නුවරට චාරිකාවෙහි වැඩිගත. පිළිවෙළින් චාරිකාවෙහි හැසිරෙන්නාහු, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් මනත්‍රාණිපුත්‍ර ආයුෂමත් පූණි තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෘෂ්ඨි කතාවෙන් කරුණු දක්වූහ. එහි සමාදන් කරවූහ. එහි උත්සාහ කරවූහ එහි සතුටු කරවූහ. ඉක්බිති මනත්‍රාණිපුත්‍ර ආයුෂමත් පූණි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෘෂ්ඨි කථාවෙන් කරුණු දක්වන ලද්දහ, සමාදන් කරවන ලද්දහ, උත්සාහවත් කරවන ලද්දහ, සතුටු කරවන ලද්දහ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතයට සතුටු ව අනුමොදන්ව අස්තෙන් තැගි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පෑදකුණු කොට දිව්‍යාචිතරණය සදහා අභිවතයට වැඩිගත.

7. ඉක්බිති එක්තරා හිංසු තමන් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ කරා එළඹිසේ ය. එළඹ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේට මෙය සැල පකළේ ය: “ඇවැත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්ස, ඔබ වහන්සේ යම් මනත්‍රාණි පුත්‍ර ආයුෂමත් පූණි තෙර කෙනකුන් ගැණ නිතර කියමින් සිටු සේක් ද, ඒ පූණිසථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෘෂ්ඨි කතාවෙන් කරුණු දක්වන ලද්දේ, සමාදන් කරවන ලද්දේ, උත්සාහවත් කරවන ලද්දේ, සතුටු කරවන ලද්දේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙයනාවට සතුටු ව අනුමොදන් ව අස්තෙන් තැගිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පෑදකුණු කොට දිව්‍යාචිතරණය සදහා අභිවතය කරා ගියේ ය” යි කියා යි.

8. අථ බො ආයස්මා සාරිපුතො තරමානරුපො නිසිදනං ආදය ආයස්මනනං පුණ්ණං මනනාණිපුතනං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබන්ධි සිසානු ලොකී අථ බො ආයස්මා පුණ්ණං මනනාණිපුතනං අනුබන්ධං අපේක්ඛා-
ගහෙවා අඤ්ඤාතරස්මි රුක්ඛමුලෙ දිවාටිහාරං නිසිදි. ආයස්මාපි බො සාරිපුතො අනුබන්ධං අපේක්ඛාගහෙවා අඤ්ඤාතරස්මි රුක්ඛමුලෙ දිවා-
ටිහාරං නිසිදි. අථ බො ආයස්මා සාරිපුතො සායනාසමයං පඨිසල්ලාණා චුට්ඨිතො යෙනායස්මා පුණ්ණං මනනාණිපුතනං තෙනුපසඞ්කමි. උප-
සඞ්කමිවා ආයස්මා පුණ්ණං මනනාණිපුතනං සද්ධිං සමොදි. සමොදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙවා ඵකමනනං නිසිදි. ඵකමනනං
නිසිදෙනො බො ආයස්මා සාරිපුතො ආයස්මනනං පුණ්ණං මනනාණි-
පුතනං ඵතදවොච:

9. හගචති නො ආවුසො බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති? ‘ඵමොවුසො’ති.
කිනත්‍ර බො ආවුසො සීලවිසුඤ්ඤා හගචති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති?
‘නො හිදං ආවුසො’ කිම්පනාවුසො විතතවිසුඤ්ඤා හගචති බ්‍රහ්මචරියං
වුස්සති? ‘නො හිදං ආවුසො’ කිනත්‍ර බො ආවුසො දිට්ඨිවිසුඤ්ඤා
හගචති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති? ‘නො හිදං ආවුසො’ කිම්පනාවුසො
කඞ්ඛාවිතරණවිසුඤ්ඤා හගචති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති? ‘නො හිදං
ආවුසො’ කිනත්‍ර බො ආවුසො මහාමහාඤ්ඤාදස්සනවිසුඤ්ඤා හගචති
බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති? ‘නො හිදං ආවුසො’ ‘කිම්පනාවුසො පටිපද-
ඤ්ඤාදස්සනවිසුඤ්ඤා හගචති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති? ‘නො හිදං ආවුසො’.
කිනත්‍ර බො ආවුසො ඤ්ඤාදස්සනවිසුඤ්ඤා හගචති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති?
‘නො හිදං ආවුසො’

10. “කිනත්‍ර බො ආවුසො සීලවිසුඤ්ඤා හගචති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති”ති
ඉති පුට්ඨා සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙසි. “කිම්පනාවුසො
විතතවිසුඤ්ඤා හගචති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති”ති ඉති පුට්ඨා සමානො ‘නො
හිදං ආවුසො’ති වදෙසි “කිනත්‍ර බො ආවුසො දිට්ඨිවිසුඤ්ඤා හගචති -පෙ-
“කිනත්‍ර බො ආවුසො ඤ්ඤාදස්සනවිසුඤ්ඤා හගචති බ්‍රහ්මචරියං
වුස්සති” ඉති පුට්ඨා සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙසි. කිමිදං
චරනාවුසො හගචති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති? ‘අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තං බො
ආවුසො හගචති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති’ති.

11. කිනත්‍ර බො ආවුසො සීලවිසුඤ්ඤා අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තා? ‘නො හිදං
ආවුසො’ කිම්පනාවුසො විතතවිසුඤ්ඤා අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තා? ‘නො හිදං
ආවුසො’ කිනත්‍ර බො ආවුසො දිට්ඨිවිසුඤ්ඤා අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තා? ‘නො
හිදං ආවුසො’ කිම්පනාවුසො කඞ්ඛාවිතරණවිසුඤ්ඤා අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තා?
‘නො හිදං ආවුසො’ කිනත්‍ර බො ආවුසො මහාමහාඤ්ඤාදස්සනවිසුඤ්ඤා
අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තා? ‘නො හිදං ආවුසො’ කිම්පනාවුසො පටිපදඤ්ඤා-
දස්සනවිසුඤ්ඤා අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තා? ‘නො හිදං ආවුසො’ කිනත්‍ර බො
ආවුසො ඤ්ඤාදස්සනවිසුඤ්ඤා අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තා? ‘නො හිදං ආවුසො’
අඤ්ඤානු ඉමෙහි ධම්මෙහි අනුපාදාපරිනිබ්බානන්තා? ‘නො හිදං ආවුසො’

8. ඉක්බිති ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසමිපිරයත් වහන්සේ වෙළෙව්සැහැව් ඇතියාහු හිදිනාකඩ ගෙණ ආයුෂමත් මන්ත්‍රාණිපුත්‍ර පුණ්ණ තෙරණුවන් හිස්කෙළිය බලනසුලුව පසු පසින් ලුහුබැන්දේ ය. අනතුරුව මන්ත්‍රාණි පුත්‍ර පුණ්ණ තෙරණුවෝ අනුවතයට වැද එක්තරා ගසක් මූල දිවාවිහරණයට හුන්හ. ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවෝ ද, අනුවතයට පැමිණ එක්තරා ගසක්මූල දිවාවිහරණයට හුන්හ. ඉක්බිති ආයුෂමත් සාරිසුත් තෙරණුවෝ සවස් කාලයෙහි පලසමවහින් නැගී සිටියාහු මන්ත්‍රාණිපුත්‍ර ආයුෂමත් පුණ්ණ තෙරණුවන් කරු පැමිණියහ. පැමිණ ආයුෂමත් මන්ත්‍රාණි පුත්‍ර පුණ්ණ තෙරණුවන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු කපා කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවෝ මන්ත්‍රාණිපුත්‍ර පුණ්ණ තෙරණුවන්ට මෙය කීහ:

9. ඇවැත්ති, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වසන සේක් ද? 'ඇවැත්ති, එසේය'. කීමෙන් ද, ඇවැත්ති, ශීලවිගුද්ධිය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වසන සේක් ද? "ඇවැත්ති, මෙය නොවෙයි." කීමෙන් ද, ඇවැත්ති, විහ්නවිගුද්ධිය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වසන සේක් ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නොවෙයි'. කීමෙන් ද, ඇවැත්ති, දුෂ්ඨවිගුද්ධිය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වසන සේක් ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නොවෙයි'. කීමෙන් ද, ඇවැත්ති, කුඩාවිහරණවිසුද්ධිය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වසන සේක් ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නොවේ.' කීමෙන් ද, ඇවැත්ති, මහ්නාමහ්නසුණ්දස්සනවිසුද්ධිය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වසන සේක් ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නොවේ.' කීමෙන් ද, ඇවැත්ති, පටිපද්‍යසුණ්දස්සනවිසුද්ධිය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වසන සේක් ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නොවේ.'

10. "කිම, ඇවැත්ති, ශීලවිගුද්ධිය සදහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වසන සේක් ද?" යි මෙසේ විමර්ශන ලද්දහු ම 'ඇවැත්ති, මේ නොවේ ය' යි කියනු. 'කිම ඇවැත්ති, විහ්නවිගුද්ධිය සදහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වසන සේක් ද?' යි විමර්ශන ලද්දහු ම 'ඇවැත්ති, මේ නොවේ ය' යි කියනු. "කිම ඇවැත්ති, දුෂ්ඨවිසුද්ධිය සදහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ... කිම ඇවැත්ති, සුණ්දස්සනවිසුද්ධිය සදහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වසන සේක් ද?" යි විමර්ශන ලද්දහු ම 'ඇවැත්ති, නොවේ ය' යි කියනු. ඇවැත්ති, එසේ වී නම්, කුමක් සදහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වසන සේක් ද? 'ඇවැත්ති, (මේ තෙමේ) අනුපාද පරිනිමාණය සදහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බබ්බර වෙසේ.'

11. ඇවැත්ති, කිම, ශීලවිගුද්ධිය අනුපාදපරිනිමාණය වේ ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නොවේ' ඇවැත්ති, කිම, විහ්නවිගුද්ධිය අනුපාද පරිනිමාණය වේ ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නොවේ.' ඇවැත්ති, කිම දුෂ්ඨවිසුද්ධිය අනුපාදපරිනිමාණය වේ ද? 'ඇවැත්ති, මේ නොවේ' ඇවැත්ති, කිම, කුඩාවිහරණවිසුද්ධිය අනුපාදපරිනිමාණය වේ ද? 'ඇවැත්ති, මේ නොවේ' ඇවැත්ති, කිම, මහ්නාමහ්නසුණ්දස්සනවිසුද්ධිය අනුපාදපරිනිමාණය වේ ද? 'ඇවැත්ති, මේ නොවේ'. ඇවැත්ති, කිම, පටිපද්‍යසුණ්දස්සනවිසුද්ධිය අනුපාදපරිනිමාණය වේ ද? 'ඇවැත්ති, මේ නොවේ' ඇවැත්ති, කිම සුණ්දස්සනවිසුද්ධිය අනුපාදපරිනිමාණය වේ ද? 'ඇවැත්ති, මේ නොවේ'. ඇවැත්ති, කිම, මේ බමියන් හැර අනුපාදපරිනිමාණය වේ ද?' 'ඇවැත්ති, මේ නොවේ.'

12. “කිනත්තු බො ආවුසො ඩීලවිසුද්ධි අනුපාදපරිනිබ්බානනානි ඉති පුට්ඨො සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙසි. කිම්පනාවුසො චිත්ත-විසුද්ධි, අනුපාදපරිනිබ්බානනානි ඉති පුට්ඨො සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙසි. කිනත්තු බො ආවුසො දිට්ඨිවිසුද්ධි, අනුපාදපරිනිබ්බානනානි -පෙ-කිනත්තු බො ආවුසො ඤාණදස්සනවිසුද්ධි, අනුපාදපරිනිබ්බානනානි ඉති පුට්ඨො සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙසි. කිම්පනාවුසො අඤ්ඤානු ඉමෙහි ධම්මෙහි අනුපාදපරිනිබ්බානනානි ඉති පුට්ඨො සමානො ‘නො හිදං ආවුසො’ති වදෙසි.” යථා භූමිං පනාවුසො ඉමස්ස භාසිතස්ස අත්ථො දුට්ඨබ්බොති ?

[පුණ්ණන්තේරො:]

13. ඩීලවිසුද්ධිඤ්ඤා ආවුසො භගවා අනුපාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංයෙව සමානං අනුපාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. චිත්ත විසුද්ධිඤ්ඤා ආවුසො භගවා අනුපාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපා-දානංයෙව සමානං අනුපාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. දිට්ඨිවිසුද්ධිඤ්ඤා ආවුසො භගවා අනුපාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංයෙව සමානං අනුපාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. භවිකාවිතරණවිසුද්ධිඤ්ඤා ආවුසො භගවා අනුපාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංයෙව සමානං අනුපාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. මග්ගාමග්ගඤ්ඤාණදස්සනවිසුද්ධිඤ්ඤා ආවුසො භගවා අනුපාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංයෙව සමානං අනුපාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. පටිපදාඤ්ඤාණදස්සනවිසුද්ධිඤ්ඤා ආවුසො භගවා අනුපාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංයෙව සමානං අනු-පාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. ඤාණදස්සනවිසුද්ධිඤ්ඤා ආවුසො භගවා අනුපාදපරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස, සලපාදානංයෙව සමානං අනුපාද-පරිනිබ්බානං පඤ්ඤාපෙස්ස. අඤ්ඤානු වෙ ආවුසො ඉමෙහි ධම්මෙහි අනුපාද-පරිනිබ්බානං අනවිස්ස, පුථුජ්ජනො පරිනිබ්බාසෙය්‍ය. පුථුජ්ජනො හි ආවුසො අඤ්ඤානු ඉමෙහි ධම්මෙහි.

14. තෙන භාවුසො උපමං තෙ කර්‍ය්‍යාමි. උපමායපිට්ඨෙකෙවෙව විඤ්ඤා පුරිසා භාසිතස්ස අත්ථො ආජාතනාති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො රඤ්ඤා පසෙතදිස්ස කොසලස්ස සාවච්ඡිං පටිවසනනස්ස භාහුතෙ තිඤ්ඤාදෙව අවවාසිකං කර්‍ය්‍යං උපායෙය්‍ය, තස්ස අනන්තරං ව සාවච්ඡිං අනන්තරං ව සාකෙතං සත්ත රථවිනිතානි උපට්ඨපෙය්‍යාං. අථ බො ආවුසො රුජා පසෙතදි කොසලො සාවාසියා නිකංචිතො අනෙත පුරදාතරං පඨමං රථවිනිතං අභිරුහෙය්‍ය පඨමෙන රථවිනිතෙන දුතියං රථවිනිතං පාපු-ණෙය්‍ය, පඨමං රථවිනිතං විස්සරෙය්‍ය, දුතියං රථවිනිතං අභිරුහෙය්‍ය. දුතියෙන රථවිනිතෙන තතියං රථවිනිතං පාපුණෙය්‍ය, දුතියං රථවිනිතං විස්සරෙය්‍ය, තතියං රථවිනිතං අභිරුහෙය්‍ය. තතියෙන රථවිනිතෙන චතුත්ථං රථවිනිතං පාපුණෙය්‍ය, තතියං රථවිනිතං විස්සරෙය්‍ය,

12. “ඇවැත්ති, කිම, ශිලවිගුද්ධිය අනුපාදපරිනිමාණය දෑයි මෙසේ අසන ලද්දහු ම ‘ඇවැත්ති, මේ නො වේ ය’යි කියනු. ඇවැත්ති, කිම, විනතවිගුද්ධිය අනුපාදපරිනිමාණය මේ දෑයි මෙසේ අසන ලද්දහු ම ‘ඇවැත්ති, මේ නො වේ ය’යි කියනු. ඇවැත්ති, කිම, දිට්ඨිවිසුද්ධිය අනුපාදපරිනිමාණය මේ දෑයි ... ඇවැත්ති, කිම, ඤාණදස්සනවිසුද්ධිය අනුපාදපරිනිමාණය මේ දෑයි මෙසේ අසන ලද්දහු ම ‘ඇවැත්ති, මේ නො වේ ය’යි කියනු. ඇවැත්ති, කිම, මේ ධර්මයන් හැර අනුපාදපරිනිමාණය මේ දෑයි. මෙසේ අසන ලද්දහු ම ‘ඇවැත්ති, මේ නො වේ ය’යි කියනු.” ඇවැත්ති, මේ භාෂිතයාගේ අවය කෙරෙහි දත යුතු දෑ යි ඇසුහ.

[පුණ්ණතෙරණුවෝ:]

13. ඇවැත්ති, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘ශිලවිගුද්ධිය අනුපාදපරිනිමාණය මේ ය යි, පනවන සේක් නම්, උපාදන සහිත වූවක් ම අනුපාදපරිනිමාණය මේ ය යි පනවන සේක. ඇවැත්ති, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘විනතවිගුද්ධිය අනුපාදපරිනිමාණය මේ ය’යි පනවන සේක් නම් උපාදන සහිත වූවක් ම අනුපාදපරිනිමාණය මේ ය යි පනවන සේක. ඇවැත්ති, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘දිට්ඨිවිසුද්ධිය අනුපාදපරිනිමාණය මේ ය’යි පනවන සේක් නම්, උපාදන සහිත වූවක් ම අනුපාදපරිනිමාණය මේ ය යි පනවන සේක. ඇවැත්ති, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘කඛ්ඛාචිතරණ විසුද්ධිය අනුපාදපරිනිමාණය මේ ය’යි පනවන සේක් නම්, උපාදන සහිත වූවක් ම අනුපාදපරිනිමාණය මේ ය යි පනවන සේක. ඇවැත්ති, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘ඤාණදස්සනවිසුද්ධිය අනුපාදපරිනිමාණය මේ ය’යි පනවන සේක් නම්, උපාදන සහිත වූවක් ම අනුපාදපරිනිමාණය මේ ය යි පනවන සේක. ඇවැත්ති, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘පච්චෙද්ධිය අනුපාදපරිනිමාණය මේ ය’යි පනවන සේක් නම්, උපාදන සහිත වූවක් ම අනුපාදපරිනිමාණය මේ ය යි පනවන සේක. ඇවැත්ති, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘ඤාණදස්සන විසුද්ධිය අනුපාදපරිනිමාණය මේ ය’ යි පනවන සේක් නම්, උපාදන සහිත වූවක් ම අනුපාදපරිනිමාණය මේ ය’ යි පනවන සේක. ඇවැත්ති, ඉදින් මේ ධර්මයන් හැර (අතිකක්) අනුපාදපරිනිමාණය වන්නේ නම්, පාඨස්ථන තෙමේ පිරිනිවැන්නේය. ඇවැත්ති, පාඨස්ථන තෙමේ මේ ධර්මයන්ගෙන් වෙන් වූයේ වෙයි.

14. ඇවැත්ති, එසේ නම් ඔබට උපමාවක් කරන්නෙමි. මේ ලොකයෙහි සමහර නුවණැති පුරුෂයෝ උපමාවෙන් ද අවය දැන ගනිති. ඇවැත්ති, යම්සේ සැවැත්නුවර වසන පසේනදි කොසොල් රජහට සාකොත නුවර කිසියම් ඉක්මන් කටයුත්තක් උපදෙන්නේ ය. ඔහුට සැවැත්වත් සාකොතයටත් අතර හිත්වූණු අසුන් යෙදූ රිය හතක් එළවා තබන්නාහු ය. ඇවැත්ති, ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ සැවැත් නුවරින් තික්ම ඇතුළු පුරදෙරින් පළමුවැනි විනිතරථයට නගින්නේ ය. පළමු වැනි විනිතරථයෙන් දෙවැනි විනිතරථයට පැමිණෙන්නේ ය. පළමුවැනි විනිතරථය අත්හරින්නේ ය. දෙවැනි විනිතරථයට නගින්නේ ය. දෙවෙනි විනිතරථයත් තුන්වැනි විනිතරථයට පැමිණෙන්නේ ය. දෙවෙනි විනිතරථය අත්හරින්නේ ය. තුන්වැනි විනිතරථයට නගින්නේ ය. තුන් වැනි විනිතරථය අත්හරින්නේ ය. තුන් වැනි විනිතරථයෙන් සතරවැනි විනිතරථයට පැමිණෙන්නේ ය. තුන්වැනි විනිතරථය අත් හරින්නේ ය.

චතුසං රථවිනිතං අභිරුහෙය්‍ය. චතුසේන රථවිනිතෙන පඤ්චමං රථවිනිතං පාපුණේය්‍ය, චතුසං රථවිනිතං විසුඤ්ජේය්‍ය, පඤ්චමං රථවිනිතං අභිරුහෙය්‍ය. පඤ්චමෙන රථවිනිතෙන ඡට්ඨං රථවිනිතං පාපුණේය්‍ය, පඤ්චමං රථවිනිතං විසුඤ්ජේය්‍ය, ඡට්ඨං රථවිනිතං අභිරුහෙය්‍ය. ඡට්ඨෙන රථවිනිතෙන සත්තමං රථවිනිතං පාපුණේය්‍ය, ඡට්ඨං රථවිනිතං විසුඤ්ජේය්‍ය, සත්තමං රථවිනිතං අභිරුහෙය්‍ය. සත්තමෙන රථවිනිතෙන සාකෙතං අනුපාපුණේය්‍ය අනෙතපුර්චාරං.

15. තමෙන අනෙතපුර්චාරගතං සමානං මිත්තාමච්චාඤ්ඤි-සාලොභිතා ඵලං පුච්ඡෙය්‍ය: “ඉමිනා චා මහාරාජ රථවිනිතෙන සාවඤ්ඤා සාකෙතං අනුප්පන්නො අනෙතපුර්චාරනි?” කථං බ්‍යාකරමානො හු බො ආවුසො රාජා පසෙනදි කොසලො සමමා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍යාති? ඵලං බ්‍යාකරමානො බො ආවුසො රාජා පසෙනදි කොසලො සමමා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍ය: “ඉධ මෙ සාවඤ්ඤා පටිවසන්තස්ස සාකෙතෙ නිඤ්ඤි දෙව අච්චාසිකං කරණිංසං උපපජ්ජි. තස්ස මෙ අනතරා ව ස.වඤ්ඤා අනතරා ව සාකෙතං සත්තරථවිනිතානි උපට්ඨපෙසුං. අථ බ්වතං සාවඤ්ඤා නිකඤ්ඤා අනෙතපුර්චාරා¹ පඨමං රථවිනිතං අභිරුහිං. පඨමෙන රථවිනිතෙන දුතියං රථවිනිතං පාපුණිං පඨමං රථවිනිතං නිසුඤ්ජිං². දුතියං රථවිනිතං අභිරුහිං. දුතියෙන රථවිනිතෙන තතියං රථවිනිතං පාපුණිං. දුතියං රථවිනිතං නිසුඤ්ජා. තතියං රථවිනිතං අභිරුහිං. තතියෙන රථවිනිතෙන චතුසං රථවිනිතං පාපුණිං. තතියං රථවිනිතං නිසුඤ්ජං. චතුසං රථවිනිතං අභිරුහිං. චතුසේන රථවිනිතෙන පඤ්චමං රථවිනිතං පාපුණිං. චතුසං රථවිනිතං නිසුඤ්ජා. පඤ්චමං රථවිනිතං අභිරුහිං. පඤ්චමෙන රථවිනිතෙන ඡට්ඨං රථවිනිතං පාපුණිං. පඤ්චමං රථවිනිතං නිසුඤ්ජං. ඡට්ඨං රථවිනිතං අභිරුහිං. ඡට්ඨෙන රථවිනිතෙන සත්තමං රථවිනිතං පාපුණිං. ඡට්ඨං රථවිනිතං නිසුඤ්ජං. සත්තමං රථවිනිතං අභිරුහිං. සත්තමෙන හි රථවිනිතෙන³ සාකෙතං අනුප්පන්නො අනෙතපුර්චාරනි. ඵලං බ්‍යාකරමානො බො ආවුසො රාජා පසෙනදි කොසලො සමමා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍යාති.

16 ඵලපෙච්ච බො ආපසො සීලවිසුද්ධි යාවදෙව මිත්තවිසුද්ධිඤ්ඤා. මිත්තවිසුද්ධි යාවදෙව දිට්ඨිවිසුද්ධිඤ්ඤා. දිට්ඨිවිසුද්ධි යාවදෙව කම්මාචිතරණ-විසුද්ධිඤ්ඤා. කම්මාචිතරණවිසුද්ධි යාවදෙව මහාමහාසද්දණදස්සනවිසුද්ධිඤ්ඤා. මහාමහාසද්දණදස්සනවිසුද්ධි යාවදෙව පටිපද්දඤ්ඤාදස්සනවිසුද්ධිඤ්ඤා. පටි-පද්දඤ්ඤාදස්සනවිසුද්ධි යාවදෙව සද්දණදස්සනවිසුද්ධිඤ්ඤා. සද්දණදස්සනවිසුද්ධි යාවදෙව අනුපාදපට්ඨිකානන්තං. අනුපාදපට්ඨිකානන්තං බො ආවුසො හතචති බ්‍රහ්මචරිතං වුස්සතිති.

1. අනෙතපුර්චාර, ස්‍යා.

2. විසුඤ්ජං, මජ්ඣං. නිසුඤ්ජං, ස්‍යා.

3. සත්තමෙන රථවිනිතෙන, මජ්ඣං. PTS.

සතර වන විනිතරථයට නගින්නේ ය. සතර වන විනිතරථයෙන් පස්වන විනිතරථයට පැමිණෙන්නේ ය. සතර වන විනිතරථය අත්හරින්නේ ය. පස්වන විනිතරථයට නගින්නේ ය. පස් වන විනිතරථයෙන් සවන විනිතරථයට පැමිණෙන්නේ ය. පස්වන විනිතරථය අත්හරින්නේ ය. සවන විනිතරථයට නගින්නේ ය. සවන විනිතරථයෙන් සත්වන විනිතරථයට පැමිණෙන්නේ ය. සවන විනිතරථය අත්හරින්නේ ය. සත්වන විනිතරථයෙන් සාකෙතයෙහි ඇතුළුවර දොරටුව කරා පැමිණෙන්නේ ය.

15. ඇතුළුපුර දොරටුවට පැමිණි ඔහුගෙන් භික්ෂුමාත්‍යයෝ නැ සතලේ නැයෝ මෙසේ අසන්නාහු ය: ‘මහරජ, මුඛවතන්සේ මේ විනිත රථයෙන් සැවැත්නුවරින් නික්ම සාකෙතයෙහි ඇතුළුවර දොරටුවට පැමිණියාහු ද?’ කීයා යි. ඇවැත්ති පසේනදි කොසොල් රජ කෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නේ මැනැවින් ප්‍රකාශ කරන්නේ ද? ඇවැත්ති, පසේනදි කොසොල් රජ මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නේ මැනැවින් ප්‍රකාශ කරන්නේ ය. (හෙසේ ද) “මේ සැවැත්නුවර වසන මට සාකෙතයෙහි ඉක්මන් කටයුත්තක් උපන. ඒ මට සැවැතටත් සාකෙතයටත් අතර විනිත අසුන් යෙදූ රිය සතක් එළවා තැබූහ. ඉක්බිති මම සැවැත්නුවරින් නික්ම ඇතුළුදොරටුවෙන් පළමුවන විනිතරථයට නැංගෙමි. පළමුවන විනිතරථයෙන් දෙවන විනිතරථයට පැමිණියෙමි. පළමුවන විනිතරථය හළෙමි. දෙවන විනිතරථයට නැංගෙමි. දෙවන විනිතරථයෙන් තුන්වන විනිතරථයට පැමිණියෙමි. දෙවන විනිතරථය හළෙමි. තුන් වන විනිතරථයට නැංගෙමි. තුන්වන විනිතරථයෙන් සතරවන විනිතරථයට පැමිණියෙමි. තුන්වන විනිතරථය හළෙමි. සතරවන විනිතරථයට නැංගෙමි. සතරවන විනිතරථයෙන් පස්වන විනිතරථයට පැමිණියෙමි. සතරවන විනිතරථය හළෙමි. පස්වන විනිතරථයට නැංගෙමි. පස්වන විනිතරථයෙන් සවන විනිතරථයට පැමිණියෙමි. පස්වන විනිතරථය හළෙමි. සවන විනිතරථයට නැංගෙමි. සවන විනිතරථයෙන් සත්වන විනිතරථයට පැමිණියෙමි. සවන විනිතරථය හළෙමි. සත්වන විනිතරථයට නැංගෙමි. සත්වන විනිතරථයෙන් ම සාකෙතයෙහි ඇතුළු නුවර දොරටුවට පැමිණියෙමි” කීයා යි. ඇවැත්ති, මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නාහු පසේනදි කොසොල් රජතෙමේ මැනැවින් ප්‍රකාශ කරන්නේ ය.

16. ඇවැත්ති, මෙපරිද්දෙන් ම සීලවිසුද්ධිය විතතවිසුද්ධිසංඛ්‍යාත අම්ම දක්වා ම වෙයි. විතතවිසුද්ධිය දිට්ඨිවිසුද්ධිය දක්වා ම වෙයි. දිට්ඨිවිසුද්ධිය කංඛාවිතරණවිසුද්ධිය දක්වා ම වෙයි. කංඛාවිතරණවිසුද්ධිය මහාමහාඤ්ඤාණදස්සනවිසුද්ධිය දක්වා ම වෙයි. මහාමහාඤ්ඤාණදස්සනවිසුද්ධිය පටිපදාඤ්ඤාණදස්සනවිසුද්ධිය දක්වා ම වෙයි. පටිපදාඤ්ඤාණදස්සනවිසුද්ධිය ඤාණදස්සනවිසුද්ධිය දක්වා ම වෙයි. ඤාණදස්සනවිසුද්ධිය අනුපාද-පරිනිමාණය දක්වා ම වෙයි. ඇවැත්ති, අනුපාදපරිනිමිණ (ප්‍රත්‍යයයෙන් නූතන් අසංඛිත ධාතු) සංඛ්‍යාත අම්ම පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බඹසර වෙසෙයි.

17. එවං වුතෙන ආයස්මා සාරිපුතෙනා ආයස්මනං පුණ්ණං මනනාණි-
පුත්තං එතදවොච: “කො නාමො ආයස්මා? කථංඥ ජන ආයස්මනං¹
සබ්බභවාරී ජානන්ති”ති? ‘පුණ්ණං’ති බො මෙ ආවුසො නාමං. ‘මනනාණි-
පුතෙනා’ති ච ජන මං සබ්බභවාරී ජානන්ති.

18. “අච්ඡරියං ආවුසො, අබ්භුතං ආවුසො. යථා තං සුතචතා
සාවකෙන සම්මදෙව සඤ්ඤාසංඝං ආජානනෙන, එවමෙවං² ආයස්මතා
පුණ්ණෙන මනනාණිපුතෙන ගමිතරා ගමිතර පඤ්ඤා³ අනුමාසා⁴
අනුමාසා බ්‍යාසකතා. ලාභා සබ්බභවාරීනං, සුලඬ ලාභා⁵ සබ්බභවාරීනං,
යෙ ආයස්මනං පුණ්ණං මනනාණිපුතං ලභන්ති දස්සනාය. ලභන්ති
පසිරුපාසනාය. වෙලණ්ඩුකෙන වෙපි⁶ සබ්බභවාරී ආයස්මනං පුණ්ණං
මනනාණිපුතං මුඬානා පරිහරන්තා ලභෙය්‍යං දස්සනාය, ලභෙය්‍යං පසිරු-
පාසනාය, තෙසමපි ලාභා. තෙසමපි සුලඬං. අමහාකමපි ලාභා, අමහාකමපි
සුලඬං, යෙ මයං ආයස්මනං පුණ්ණං මනනාණිපුතං ලභාම
දස්සනාය, ලභාම පසිරුපාසනායා”ති.

19. එවං වුතෙන ආයස්මා පුණ්ණං මනනාණිපුතෙනා ආයස්මනං
සාරිපුත්තං එතදවොච: කො නාමො ආයස්මා? කථංඥ ජන ආයස්මනං
සබ්බභවාරී ජානන්ති? ‘උපතියො’ති බො මෙ ආවුසො නාමං. ‘සාරි-
පුතෙනා’ති ච ජන මං සබ්බභවාරී ජානන්ති.

20. “සඤ්ඤාසංඝෙන ච තෙ කිරි හො සාවකෙන සද්ධිං මනනසමානා න
ජාතිනා ‘ආයස්මා සාරිපුතෙනා’ති. සචෙ හි මයං ජාතෙය්‍යාම ‘ආයස්මා
සාරිපුතෙනා’ති එතතකමපි නො නපටිතාසෙය්‍ය. අච්ඡරියං ආවුසො,
අබ්භුතං ආවුසො, යථා තං සුතචතා සාවකෙන සම්මදෙව සඤ්ඤාසංඝං
ආජානනෙන, එවමෙවං ආයස්මතා සාරිපුතෙන ගමිතරා ගමිතර පඤ්ඤා
අනුමාසා අනුමාසා ප්‍රච්ඡිතා. ලාභා සබ්බභවාරීනං, සුලඬලාභා සබ්බභව-
ාරීනං, යෙ ආයස්මනං සාරිපුතං ලභන්ති දස්සනාය. ලභන්ති පසිරු
පාසනාය. වෙලණ්ඩුකෙන වෙපි⁶ සබ්බභවාරී ආයස්මනං සාරිපුතං
මුඬානා පරිහරන්තා ලභෙය්‍යං දස්සනාය, ලභෙය්‍යං පසිරුපාසනාය, තෙසමපි
ලාභා, තෙසමපි සුලඬං. අමහාකමපි ලාභා, අමහාකමපි සුලඬං, යෙ මයං
ආයස්මනං සාරිපුතං ලභාම දස්සනාය, ලභාම පසිරුපාසනායා”ති.

ඉතිහ තෙ උභො මහානාගා අඤ්ඤාමඤ්ඤාසංඝා සුභාසිතං
සමනුමොදිංසුති.

රථමිනිතසුත්තං වගුඤ්ඤං.

1. පඤ්ඤාසංඝං, මජ්ඣ. සං. PTS 2. එවමෙව, මජ්ඣ.
3. ගමිතරා ගමිතරපඤ්ඤා, මජ්ඣ. සි. කප්ඵ. 4. අනුමාසා, මජ්ඣ.
5. සුලඬං සබ්බභවාරීනා, සං. 6. වෙලණ්ඩුකෙන, සං.

17. මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් සැරිසුන් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් මනත්‍රාණිපුත්‍ර පුණ්ණිකරණුවන්ට මෙය කීහ: “ආයුෂමත් තෙමේ කිනම් ඇත්තේ ද? සබ්බසරුහ ආයුෂමතුන් කෙසේ දකිත් ද?” කියා සි. ඇවැත්ති, මගේ නම ‘පුණ්ණ ය.’ සබ්බමචාරිත්‍ර මා ‘මනත්‍රාණිපුත්‍රය’ සි ද දකිති.

18. “ඇවැත්ති, ආශ්වයා සි, ඇවැත්ති, අද්දුත සි. මනා කොට ශාසනා ශාසනය දන්නා වූ ශ්‍රාවකයකු විසින් යම්සේ නම්, එපරිද්දෙන් මනත්‍රාණි පුත්‍ර පුණ්ණි ආයුෂමතුන් විසින් ඉතා ගැඹුරු ප්‍රශ්නයෝ දශකථාවසතුන්ට විවිසෙමින් ප්‍රකාශ කරණ ලද්දහ යම් කෙනෙක් ආයුෂමත් මනත්‍රාණි පුත්‍රපුණ්ණියන් දක්මට ලබන් ද, සෙවනයට ලබන් ද, ඒ සබ්බසරුහන්ට ලාභය. ඒ සබ්බසරුහන්ට මනා සේ ලැබුණු ලාභය. සබ්බසරුහ දුහල් සුබ්බවකින් ද ආයුෂමත් මනත්‍රාණි පුත්‍ර පුණ්ණියන් මුද්දනෙන් පරිහරණය කරමින් දක්මට ලබන්නාහු නම්, සෙවනයට ලබන්නාහු නම්, ඔවුන්ටත් ලාභ ය. ඔවුන්ටත් මනා ලැබුමකි. යම්බඳු අපි ආයුෂමත් මනත්‍රාණිපුත්‍ර පුණ්ණියන් දක්නට ලබමු ද, සෙවනයට ලබමු ද, ඒ අපට ද ලාභය. අපට ද මනා ලැබුමකි.”

19. මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් මනත්‍රාණි පුත්‍ර පුණ්ණි තෙරණුවෝ ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍ර තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: “ආයුෂමත් තෙමේ කිනම් ඇත්තේ ද? සබ්බසරුහ ආයුෂමතුන් කෙසේ දකිත් ද?” යනු සි. ඇවැත්ති, මගේ නම ‘උපයිසු’ ය. සබ්බසරුහ මා ‘ශාරිපුත්‍ර’ ය සි දකිති.

20. “බෙහෙවින් බුදුරදන් වැනි වූ ශ්‍රාවකයකු සමග සාකච්ඡා කරන්නාවූ අපි ‘මේ ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ’ යයි නො දනුමහ. ඉදින් අපි ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ය සි දන්නෙමු නම්, මේ පමණකුත් (මේ උපමාවන්) අපට නො වැටහෙන්නේ ය. ඇවැත්ති, ආශ්වයා සි, ඇවැත්ති, අද්දුතය. මැනවින් ශාසනාශාසනය දන්නා වූ ශ්‍රාවකයකු යම් සේ ද, එපරිද්දෙන් ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ විසින් දශකථාවසතුන්ට වදිමින් ඉතා ගැඹුරු ප්‍රශ්නයෝ විචාරණ ලදහ. යම් කෙනෙක් ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍රයන් දැකිනසට ලබන් නම්, සෙවනයට ලබන් නම්, ඒ සබ්බසරුහන්ට ලාභ ය. ඒ සබ්බසරුහන්ට මනා සේ ලැබුණු ලාභ ය. සබ්බසරුහ දුහල් සුබ්බවකින් ද ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍ර තෙරණුවන් මුද්දනෙන් පරිහරණය කරන්නාහු, දැකිමට ලබන්නාහු නම්, සෙවනයට ලබන්නාහු නම්, ඔවුන්ටත් ලාභ ය. ඔවුන්ටත් මනා ලැබුමකි. යම්බඳු අපි ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍ර තෙරණුවන් දක්මට ලබමු ද, සෙවනයට ලබමු ද, ඒ අපට ද ලාභ ය. අපටත් මනා ලැබුමකි.”

මෙසේ ඒ මහා(නාග)ශ්‍රෙෂ්ඨයෝ දෙදෙන ඔවුනොවුන්ගේ යහපත් වචන සතුටින් අනුමොදන් වූහ.

1. 3. 5.

නිවාපසුතනං.

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමසං භගවා සාවඤ්ඤිං විහරති ජේතවනෙ අනාඨසිංහසායනං ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනොති 'භික්ඛවො'ති. 'හදනො'ති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා එතදවොච:

2. න භික්ඛවෙ තෙවාපිකො නිවාපං නිවපති මිගජාතානං: "ඉමං මෙ නිවාපං නිවුතනං මිගජාතා පරිභුඤ්ජනා: දීඝායුකා වණ්ණවනොතා විරං දීඝමධානං යාපෙහන්ති. එවඤ්ච ඛො භික්ඛවෙ තෙවාපිකො නිවාපං නිවපති මිගජාතානං: "ඉමං මෙ නිවාපං නිවුතනං මිගජාතා අනුපබ්ඡ ඉවජිතා භොජනාති භුඤ්ජස්සන්ති. අනුපබ්ඡ ඉවජිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජස්සන්ති. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජස්සන්ති. උමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා භවිස්සන්ති ඉමසමං නිවාපෙ"ති.

3. තත්‍ර භික්ඛවෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡ ඉවජිතා භොජනාති භුඤ්ජාසු. තෙ තත්ථ අනුපබ්ඡ ඉවජිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජාසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජාසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙස්සං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ භික්ඛවෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉධානුභාවා.

4. තත්‍ර භික්ඛවෙ දුතියා මිගජාතා එවං සමවිනොසුං: "යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡ ඉවජිතා භොජනාති භුඤ්ජාසු. තෙ තත්ථ අනුපබ්ඡ ඉවජිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජාසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජාසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙස්සං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉධානුභාවා. යනනුභ මයං සබ්බස්සො නිවාපභොජනා පටිවිරමෙය්‍යාම, භයගොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනාති අජෙකාගහෙතො¹ විහරෙය්‍යාම"ති. තෙ සබ්බස්සො නිවාප-භොජනා පටිවිරමිංසු. භයගොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනාති අජෙකා-ගහෙතො¹ විහරිංසු. තෙසං හිමොනං පච්ඡිමෙ මාසෙ භික්ඛොදකසංඛිදෙ අධිමත්තකසිමානං පනොතා කායො භොගී. තෙසං අධිමත්තකසිමානං පත්තකායානං බලවිරියං පරිහාසී. බලවිරියෙ පරිහිනෙ තමෙව නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස පච්චාගමිංසු. තෙ තත්ථ අනුපබ්ඡ ඉවජිතා භොජනාති භුඤ්ජාසු. තෙ තත්ථ අනුපබ්ඡ ඉවජිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජාසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජාසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙස්සං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ භුක්ඛවෙ දුතියාපි මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉධානුභාවා.

1. අජෙකාගහෙතො, මජ්ඣ. අජෙකාගාසිතො, PTS.

1. 3. 5.

නිවාප සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සමීපයෙහි වූ ජේතවන නම් අග්නිමිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසනසේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි'හි හිඤ්ඤත් ඇමවු සේක. ඒ හිඤ්ඤ 'වන්තසා' සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක:

2. මහණෙනි, නිමවැද්දෙන් (තාණාදි ගොදුරු කරණ වැද්දෙන්) "මා විසින් වසුල මේ ගොදුරු අනුභව කරන්නා වූ මූවසමුහයෝ දිනා ඇත්තෝ පැහැටත් වුවෝ පොතෝ කෑත් ශැපෙත්වා"හි (සිතා) මූවසමුහයකට තණ (ඇට) නො වසුරු. මහණෙනි, තෙව්‍යාපික පහමේ මූවත් සඳහා "මා විසින් වසුල මේ තෙතට මූවසමුහයෝ වැද ගෙන මුසපත් ව බොජුන් අනුභව කෙරෙත්. වැද ගෙන මුසපත් ව බොජුන් අනුභව කරන්නෝ පදයට පැමිණෙන්නාහු ය. මත් වුවෝ ප්‍රමාදයට පැමිණෙන්නාහු ය. ප්‍රමත්ත වුවෝ මේ නිවාපයෙහි කැමැති සේ කට යුත්තෝ වන්නාහු ය"හි මෙසේ (සිතා) ම තණ වසුරු.

3. මහණෙනි, ඒ මූවසමුහයන් අතර පලමුවන මූවසමුහයෝ තෙව්‍යාපිකයා විසින් වසුල මේ තණකෙතට වැද මුසපත් වුවෝ තණ කැවෙත්. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මදයට පැමිණියාහු ය. මත් වුවෝ සිහි නැති වීමට පත් වූහ. සිහි නැති වූවාහු තෙව්‍යාපිකයාගේ මේ තණකොටුවෙහි කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මහණෙනි, මෙසේ ඒ පලමුවන මූවසමුහයෝ තෙව්‍යාපිකයාගේ සාද්ධිඅනුභාවයෙන් (වසනයෙන්) නො මිදුණාහු ය.

4. මහණෙනි, එහි දී දෙවන මූවසමුහයෝ මෙසේ සිතූහ: "යම් ඒ පලමුවන මූවසමුහයෝ තෙව්‍යාපිකයා විසින් වසුල මේ තණකෙතට වැද මුසපත් වුවෝ තණ කැවෙත්. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මත් වූවාහු ය. මත් වූවාහු සිහි නැති වූවාහු තෙව්‍යාපිකයාගේ මේ තණකොටුවෙහි දී කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ මෙසේ ඒ පලමුවන මූවසමුහයෝ තෙව්‍යාපිකයාට වසන වීමෙන් නො මිදුණාහු ය. අපි සමුප්පකාරයෙන් නිවාපභොජනයෙන් වැළකෙන්නවු නම්, භය සහිත තණ කැමෙන් වැළකුණමෝ කැලයට වැද වාසය කරන්නෙමු නම්, යෙහෙකැ"හි කියායි. ඔහු සමුප්පකාරයෙන් ම නිවාපභොජනයෙන් වැළකුණාහ. බිය සහිත වූ පරිභොගයෙන් වැළකුණෝ වහලැහැබට වැද වාසය කලහ ගිව්‍යානයේ පස්විම්මාසයෙහි තණ හා ජලය විසළී ගිය කල්හි ඔවුන්ගේ ශරීරය ඉතා කෘශවට පැමිණියේ ය. ඉතා කෘශවට පැමිණි ඔවුන්ගේ ශක්තිය පිරිහුණේ ය. ශක්තිය පිරිහුණු කල්හි තෙව්‍යාපිකයාගේ වසුල ඒ තණකොටුවට ම පෙරළා ආහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කැව. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මත් වූහ. මත් වූවාහු සිහි මුළුවට පැමිණියාහු ය. සිහි මුළු වූවාහු තෙව්‍යාපිකයාගේ මේ තණ කොටුවේදී කැමැති සේ කටයුතු බවට පැමිණියාහු ය. මහණෙනි, මෙසේ ඒ දෙවැනි මූවසමුහයෝ වසනයෙන් නො මිදුණාහ.

5. තත්‍ර භික්ඛවෙ තතියා මිගජාතා ඵලං සම්චින්නෙත්තං: “යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ජ් චූළිත්තා භොජනාති භුඤ්ජංසු. තෙ තත්ථ අනුපබ්ජ් චූළිත්තා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. ඵලං හි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. -

“යෙපි තෙ දුතියා මිගජාතා ඵලං සම්චින්නෙත්තං: ‘යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ජ් චූළිත්තා භොජනාති භුඤ්ජංසු. තෙ තත්ථ අනුපබ්ජ් චූළිත්තා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. ඵලං තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. යනනුත මයං සබ්බසො නිවාපභොජනා පටිවිරමෙය්‍යාම, භාසොනා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනාති අරෙඤ්ඤායතනාති විහරෙය්‍යාමා’ති. තෙ සබ්බසො නිවාපභොජනා පටිවිරමිංසු. භාසොනා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනාති අරෙඤ්ඤායතනාති විහරංසු. තෙසං ගිමහානං උච්ඡිංසෙ මාසෙ තිණොදක-සබ්බයෙ අභිමත්තකසිමානං පත්තනා කායො භොති. තෙසං අභිමත්ත-කසිමානං පත්තකායානං බලවිරිසං පරිනාසි. බලවිරිසෙ පරිත්තො තමෙව නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස පච්චාගමිංසු. තෙ තත්ථ අනුපබ්ජ් චූළිත්තා භොජනාති භුඤ්ජංසු. තෙ තත්ථ අනුපබ්ජ් චූළිත්තා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. ඵලං හි තෙ දුතියාපි මිගජාතා න පරිච්චිංසු තෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. -

“යනනුත මයං අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස උපනිස්සාය ආසයං කප්පය්‍යාම, නත්‍රාසයං කප්පෙතා අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ජ් අමුළිත්තා භොජනාති භුඤ්ජස්සාම, අනුපබ්ජ් අමුළිත්තා භොජනාති. භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජස්සාම, අමත්තා සමානා න පමාදං ආපජ්ජස්සාම, අපමත්තා සමානා න යථාකාමකරණීයා හවිස්සාම තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ”ති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙය්‍යාම, නත්‍රාසයං කප්පෙතා අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ජ් අමුළිත්තා භොජනාති භුඤ්ජංසු. තෙ තත්ථ අනුපබ්ජ් අමුළිත්තා භොජනාති භුජමානා න මදං ආපජ්ජංසු. අමත්තා සමානා න පමාදං ආපජ්ජංසු. අපමත්තා සමානා න යථාකාම-කරණීයා අහෙසුං තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ.

6. තත්‍ර භික්ඛවෙ තෙවාපිකස්ස ව තෙවාපිකපරිසාය ව ඵතදනොසි: ‘සස්සු නාමිමෙ තතියා මිගජාතා කෙටුනිතො, ඉද්ධිමත්තස්ස¹ නාමිමෙ තතියා මිගජාතා පරජනා. ඉමඤ්ච නාම නිවාපං නිවුතනං පරිභුඤ්ජනති, න ව තෙසං ජානාම ආගතියං වා ගතියං වා. -

1. ඉද්ධිමත්තාසු, මජ්ඣ. සං.,

5. මහණෙනි, එහි තුන්වන මුවසමුහයෝ මෙසේ සිතුනු: “යම් ඒ පලමුවන මුවසමුහයෝ නෙවාපිකයා වපුල ඒ තණකොටුවට වැද මුසපත් වුවාහු ගොදුරු කැවෝ ද, ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මත් වූහ. මත් වුවාහු සිහි මුලාවට පැමිණියාහු ය. සිහි මුලා වුවාහු මේ තණකොටුවේ දී නෙවාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ පලමුවන මුව සමුහයෝ නෙවාපිකයාගේ සාධාරණභාවයෙන් නොමිදුණාහු ය. -

“යම් ඒ දෙවන මුවසමුහ කෙනෙක් මෙසේ සිතුව ද - ‘යම් ඒ පලමුවන මුවසමුහ කෙනෙක් නෙවාපිකයාගේ මේ තණකොටුවට වැද මුසපත් ව තණ කැවාහු ද, ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මත් වුවාහු ය. මත් වුවාහු සිහි නැති වුවාහුය. සිහි නැති වුවාහු නෙවාපිකයාගේ මේ තණකොටුවෙහි කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ පලමුවන මුවසමුහයෝ නෙවාපිකයාගේ සාධාරණභාවයෙන් නො මිදුණාහු ය. අපි තාණතොජනයෙන් සමීපකාරයෙන් වැලකෙත් - නමු නම්, භය සහිත තණ කැමෙන් වැලකුණමෝ කැලයට වැද වාසය කරන්නෙමු නම්, යෙහෙකැ’ යි. ඔහු සමීපයෙන් තාණතොජනයෙන් වෙන් වූහ. භයජනක කැමෙන් වැලකුණාහු වනයට වැද වාසය කළහ. ගිමනාතයේ අන්තිම මාසයේ තණ හා දිය විසලී ගිය කල්හි ඔවුන්ගේ ශරීරය ඉතා කාශබවට පැමිණියේ ය. කාශබවට පැමිණි ඔවුන්ගේ ශක්තිය පිරිහුණේ ය. ශක්තිය පිරිහුණු කල්හි ඒ නෙවාපිකයාගේ ඒ තණකොටුවට ම පෙරලා ආහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කෑහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මත් වූහ. මත් වුවාහු සිහි මුලාවට පැමිණියාහු ය. සිහි මුලා වුවාහු මේ තණකොටුවෙහි දී නෙවාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ දෙවන මුවසමුහයෝ ද නෙවාපිකයාගේ සාධාරණභාවයෙන් නොමිදුණාහ. -

“එහෙයින් අපි නෙවාපිකයාගේ වපුල මේ තණකොටුව ඇසුරු කොට ලගින තැනක් පිළියෙල කර ගනිමු නම් යෙහෙකැයි එහි ලගින තැනක් කොට නෙවාපිකයා විසින් වපුල මේ තණකොටුවට නො වැද මුසපත් නො වී තණ කමු. වැද මුසපත් නොවී තණ කමින් වධයට නො පැමිණෙන්නෙමු. මත් නො වුවමෝ සිහිමුලාවට නො පැමිණෙන්නෙමු, සිහි මුලාවට නො පැමිණියමෝ නෙවාපිකයාගේ මේ තණකොටුවේ දී කැමැති සේ කට යුත්තමෝ නො වන්නෙමුයි”. ඔහු නෙවාපිකයා විසින් වපුල මේ තණකොටුව ඇසුරු කොට එහි ලගින තැනක් කොට විසුහ නෙවාපිකයාගේ මේ තණකොටුව ඇසුරු කොට ලගින තැනක් කොට වැස ඊට නො වැද නො මුසපත්ව තණ කෑහ. ඔහු එහි නො වැද මුසපත් නොවී තණ කන්නාහු මත් නො වූහ. මත් නො වුවාහු සිහි-මුලාවට නො පැමිණියහ. සිහිමුලා නො වුවාහු මේ තණ කොටුවෙහි නෙවාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ නො වූහ.

6. මහණෙනි, එහි දී නෙවාපිකයාටත් නෙවාපිකයාගේ පිරිසටත් මෙවැනි අදහසෙක් විය: මේ තුන්වන මුවසමුහයෝ නම් කපටියෝ ය. පුහුණු වූ කෙරුටික කම් ඇත්තෝ ය. සෘද්ධි ඇත්තා වූ මේ තුන්වැනි මුවසමුහයෝ යක්කු ය. මොහු වපුල තණ ද කත් ඔවුන්ගේ ඊමත් යාමත් නො ද දනිමු. -

යනාහු න මයං ඉමං නිවාපං නිවුන්තං මහනිති දණ්ඩවාකරාති¹ සමන්තා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙය්‍යාම, අප්පෙවතාම තතියානං මිගජාතානං ආසයං පසොය්‍යාම යන්තං තෙ ගාභං.² ගච්ඡේය්‍යනති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුන්තං මහනිති දණ්ඩවාකරාති සමන්තා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙසු. අදදසාසු බො හිකබ්බෙ තෙවාපිකොච පනවාපිකපරිසා ච තතියානං මිගජාතානං ආසයං යන්තං තෙ ගාභං අගමිංසු. එමං හි තෙ හිකබ්බෙ තතියාපි මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකසු ඉඤ්ඤානුගාචා

7. තත්‍ර හිකබ්බෙ චතුන්ද්‍රං මිගජාතා එවං සමච්ඡින්නෙසු: “යෙ බො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුන්තං තෙවාපිකසු අනුපබ්ඡ චුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජිංසු. තෙ තන් අනුපබ්ඡ චුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං තෙවාපිකසු අමුසමිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකසු ඉඤ්ඤානුගාචා. -

“යෙපි තෙ දුතියා මිගජාතා එවං සමච්ඡින්නෙසු: ‘යෙ බො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුන්තං තෙවාපිකසු අනුපබ්ඡ චුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජිංසු. තෙ තන් අනුපබ්ඡ චුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං තෙවාපිකසු අමුසමිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකසු ඉඤ්ඤානුගාචා යෙපි තෙ දුතියා -පෙ- යනාහු න මයං සබ්බසො නිවාපගොජනා පටිවිරමෙය්‍යාම භයභොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනාති අජේඤ්ඤායතෙවො විතරෙය්‍යාමා’ති තෙ සබ්බසො නිවාපගොජනා පටිවිරමිංසු. භයභොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනාති අජේඤ්ඤායතෙවො විහරිංසු. තෙසං ගිව්හානං පච්ඡිමෙ මාසෙ තිණොදක-සබ්බසෙ අග්ගිමත්තකසිමානා පතෙතා කායො භොති. තෙසං අග්ගිමත්ත-කසිමානං පතනකායානං බලවිරියං පරිහාසි, බලවිරියෙ පරිහිතෙ තමෙව නිවාපං නිවුන්තං තෙවාපිකසු පච්චාගමිංසු. තෙ තන් අනුපබ්ඡ චුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජිංසු. තෙ තන් අනුපබ්ඡ චුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං තෙවාපිකසු අමුසමිං නිවාපෙ. එවං හි තෙ දුතියාපි මිගජාතා න පරිමුච්චිංසු තෙවාපිකසු ඉඤ්ඤානුගාචා. -

1. දණ්ඩවාතුරාති, ස්‍යා.

2. ගාභා, ස්‍යා.

උපි වජ්‍ර මේ තණකොටුව මහත් වූ දඩු වරදලින් මහත් ප්‍රදේශයක් සහිත කොට වට කරන්නෙමු නම්, මැනව, යම් තැනෙක ඔහු ග්‍රාහයට (උල්ලා ගැනීමට) පැමිණෙන්නාහු ද, තුන්වන මාසසමූහයන්ගේ ඒ ආශ්‍රයයානය යම් තැනෙක දක්නෙමු නම් සෙහෙකැසි නියා සි. ඔහු වජ්‍ර ඒ තණකොටුව මහත් දඩු වරදලින් භාත්පස මහත් ප්‍රදේශයක් සහිත කොට වට කරනු ය. මහණෙනි, මුවවැද්දත් ඔහුගේ පිරිසත් ඒ තුන්වන මුවරූප යම් තැනක ග්‍රාහයට පැමිණිනාහු ද, ඒ තුන්වන මුවසමූහයාගේ ආශ්‍රයයානය දුටුවාහු ය. මහණෙනි, මෙසේ ඒ තුන්වන මුවසමූහයෝ මුවවැද්දගේ සෘණියනුභාවයෙන් නො මිදුණාහු ය.

7. මහණෙනි, එහි දී සතරවන මුවසමූහයෝ මෙසේ කල්පනා කරනුය: “යම් ඒ පලමුවන මුවසමූහයෝ මුවවැද්ද විසින් වජ්‍ර මේ තණකොටුවට වැද මුසපත් වූවාහු තණ කැවාහු ද, ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මත් වූහ. මත් වූවාහු සිහිමුළාවට පැමිණියාහු ය. සිහි-මුළාව වූවාහු ඒ තණකොටුවෙහි දී නෙවාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ පලමුවන මුවසමූහයෝ මුවවැද්දගේ සෘණියනුභාවයෙන් නො මිදුණාහු ය. -

“යම් ඒ දෙවන මුවසමූහයෝ මෙසේ සිතුවාහු ද ‘යම් ඒ පලමුවන මුවසමූහයෝ නෙවාපිකයා විසින් වජ්‍ර මේ තණකොටුවට වැද මුසපත් ව තණ කැවාහු නම් ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කැවාහු මත් වූවාහු ය. මත් වූවාහු සිහි නැති වූහ. සිහි නැති වූවාහු මේ තණ කොටුවෙහි වැද්ද විසින් කැමැති සේ කටයුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ පලමුවන මුවසමූහයෝ මුවවැද්දගේ සෘණියනුභාවයෙන් නො මිදුණාහු ය. යම් ඒ දෙවන මුව-සමූහයෝ... ‘උපි මේ තණ කැටෙන් සවසුණියෙන් වළකින්නෙමු නම්, භයජනක තෘණපරිභෝගයෙන් වැලකුණමෝ වනයට වැදී වාසය කරමු නම්, සෙහෙකැ’යි සිතූහ. ඔහු නිවාපහෝජනයෙන් සම්පූර්ණයෙන් වැලකුණාහු ය. භය ජනක තෘණපරිභෝගයෙන් වැලකුණාහු වනයට වැදී විසූහ. ගිමන් සාරමය පිළිබඳ පැසුළුමණි තණ හා දිය වියළි ගිය කල්හි ඔවුන්ගේ ශරීරය ඉතා කෘශවට පැමිණියේ ය. කෘශවට පැමිණි ඔවුන්ගේ ශක්තිය පිරිහුණේ ය. ශක්තිය පිරිහුණු කල්හි ඒ මුවවැද්දගේ තණකොටුවට ම පෙරළා ආහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කැහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මත් වූහ. මත් වූවාහු සිහි-මුළාවට පැමිණියාහු ය. සිහිමුළාව වූවාහු මේ තණකොටුවෙහි දී නෙවාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ දෙවන මුවසමූහයෝ ද නෙවාපිකයාගේ සෘණියනුභාවයෙන් නො මිදුණාහ. -

“යෙපි තෙ තතියා මිගජාතා ඵලං ංමච්ඡන්තසු: ‘යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡ් මුවජිතා හොජනාති භුඤ්ජංසු, තෙ තත්ථ අනුපබ්ඡ් මුවජිතා හොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිසු. මහතා සමානා පමාදං ආපජ්ජිසු. පමනතා සමානා යථාකාමකරණියා අහෙසුං. තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. ඵලං හි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චංසු තෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. යෙපි තෙ දුතියා මිගජාතා ඵලං ංමච්ඡන්තසු: ‘යෙ ඛො තෙ පඨමා මිගජාතා අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡ් මුවජිතා හොජනාති භුඤ්ජංසු, තෙ තත්ථ අනුපබ්ඡ් මුවජිතා හොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිසු. මහතා සමානා පමාදං ආපජ්ජිසු. පමනතා සමානා යථාකාමකරණියා අහෙසුං. තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. ඵලං හි තෙ පඨමා මිගජාතා න පරිමුච්චංසු තෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. යනනුත මයං සබ්බසො නිවාප-
 භොජනා පටිවිරමෙය්‍යාමි, භයභොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනාති අජේඛාගහෙවා විහරෙය්‍යාමාමි. තෙ සබ්බසො නිවාපභොජනා පටිවිරමිංසු. භයභොගා පටිවිරතා අරඤ්ඤායතනාති අජේඛාගහෙවා විහරිංසු. තෙසං භිමොතං පච්ඡිමෙ මාසෙ නිණොදකසබ්බයෙ අභිමතනකසිමානං පතොයා කායො භොති. තෙසං අභිමතනකසිමානං පතනකායානං බලවිරියං පරිභාසි. බලවිරියෙ පරිභිනෙ තමෙව නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස පච්චාගමිංසු. තෙ තත්ථ අනුපබ්ඡ් මුවජිතා හොජනාති භුඤ්ජංසු. තෙ තත්ථ අනුපබ්ඡ් මුවජිතා හොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිසු. මහතා සමානා පමාදං ආපජ්ජිසු. පමනතා සමානා යථාකාමකරණියා අහෙසුං. තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. ඵලං හි තෙ දුතියාපි මිගජාතා න පරිමුච්චංසු තෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. ‘යනනුත මයං අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙය්‍යාමි. තත්‍රාසයං කප්පෙවා අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡ් අමුවජිතා හොජනාති භුඤ්ජංසාමි. අනුපබ්ඡ් අමුවජිතා හොජනාති භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජිස්සාමි. අමහතා සමානා නප්පමාදං ආපජ්ජිස්සාමි අප්පමතතා සමානා, න යථාකාමකරණියා භවිස්සාමි තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ’ති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස උපනිස්සාය ආසයං කප්පමිංසු. තත්‍රාසයං කප්පෙවා අමුං නිවාපං නිවුතනං තෙවාපිකස්ස අනුපබ්ඡ් අමුවජිතා හොජනාති භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජිසු. අමහතා සමානා නප්පමාදං ආපජ්ජිසු. අප්පමතතා සමානා න යථාකාමකරණියා අහෙසුං. තෙවාපිකස්ස අමුසමිං නිවාපෙ. තත්‍ර තෙවාපිකස්ස ච තෙවාපිකපරිසාය ච ඵතදභොසි. ‘සංසු නාමිමෙ තතියා මිගජාතා කෙටුහිතො. ඉද්ධිමනහස්ස නාමිමෙ තතියා මිගජාතා පරජතා. ඉමිඤ්ච නාම නිවාපං නිවුතනං පරිභුඤ්ජනාති. න ච තෙසං ජානාම ආගතීං වා ගතීං වා. යනනුත මයං ඉමං නිවාපං නිවුතනං මහතීහි දණ්ඩවාකරුහි සමනතා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙය්‍යාමි, අප්පෙවනාම තතියානං මිගජාතානං ආසයං පසේය්‍යාමි යත්තෙ ගාහං ගච්ඡෙය්‍යු’නති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුතනං මහතීහි දණ්ඩවාකරුහි සමනතා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙසුං. අදදසාසුං ඛො තෙවාපිකො ච තෙවාපික පරිසා ච තතියානං මිගජාතානං ආසයං යත්තෙ ගාහං අගමිංසු. ඵලං හි තෙ තතියාපි මිගජාතා න පරිමුච්චංසු තෙවාපිකස්ස ඉද්ධානුභාවා. -

* කෙතච්ඡො, මජ්ඣං.

“යම් ඒ තෙවන මුවසමුත්තයෝ වුවාහු ද, ඔහු මෙසේ සිතූහ: යම් ඒ පළමුවන මුවසමුත්තයෝ නෙවාපිකයා විසින් වජ්‍රල මේ තණකොටුවට වැද මුසපත් වුවාහු තණ කැවාහු ද, ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මදයට පැමිණියාහු ය. මන් වුවාහු සිහි මුළු වුවාහු මේ තණකොටුවේ දී නෙවාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ මෙසේ ඒ පළමුවන මුවසමුත්තයෝ නෙවාපිකයාගේ වශයට යාමෙන් නො මිදුණාහ. - යම් ඒ දෙවන මුවසමුත්තයෝ... අපි මේ තණ කැමෙන් සම්පූර්ණයෙන් වැලකෙන්නෙමු නම්, භයජනක තෘණපරිභොගයෙන් වැලකුණමෝ වනයට වැදී වාසය කරන්නෙමු නම්, යෙහෙකැයි ඔහු තණ කැමෙන් සම්පූර්ණයෙන් වැලකුණාහ. භයජනක තෘණපරිභොගයෙන් වැලකුණාහු වනයට වැද විසූහ. ගිමන් සාරමස පිළිබඳ පැසුළුමස්සි තණ හා දිය වියළි ගිය කල්හි ඔවුන්ගේ ශරීරය ඉතා කාශ බවට පැමිණියේ ය. කාශබවට පැමිණි ඔවුන්ගේ ශක්තිය පිරිහුණේ ය. ශක්තිය පිරිහුණු කල්හි නෙවාපිකයා විසින් වජ්‍රල ඒ තණකොටුවට ම පෙරළා ආහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කෑහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව තණ කන්නාහු මදයට පැමිණියාහු ය. මන් වුවාහු සිහි මුළුබවට පැමිණියාහු ය. සිහි මුළුවුවාහු මේ තණකොටුවේ දී නෙවාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ දෙවන මුවසමුත්තයෝ නෙවාපිකයාගේ සාධාරණත්වයෙන් නො මිදුණාහ. - අපි නෙවාපිකයා විසින් වජ්‍රල ඒ තණකොටුව ඇසුරු කොට ආශයස්ථානයක් කරන්නෙමු නම්, යෙහෙකැයි එහි ආශයස්ථානයක් කොට නෙවාපිකයා විසින් වජ්‍රල ඒ තණකොටුවට නො වැද මුසපත් නො වුවාහු තණ කන්නෙමු. නො වැද නො මුසපත් ව තණ කන්නමෝ මදයට නො පැමිණෙන්නෙමු. මදයට නො පැමිණියමෝ සිහි මුළුබවට නො පැමිණෙන්නෙමු. එහි මුළුබවට නො පැමිණියමෝ ඒ තණකොටුවේ දී නෙවාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තමෝ නො වන්නෙමු” කියා සි. ඔහු නෙවාපිකයා විසින් වජ්‍රල ඒ තණකොටුව ඇසුරු කොට ආශයස්ථානයක් කළහ. එහි ආශයස්ථානයක් කොට නෙවාපිකයා විසින් වජ්‍රල ඒ තණකොටුවට නො වැද මුසපත් නො වී තණ කන්නාහු මන් නො වූහ මන් නො වුවාහු සිහි මුළුබවට නො පැමිණියහ. සිහි මුළුබවට නො පැමිණියාහු මේ තණකොටුවෙහි දී නෙවාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ නො වූහ එහිදී නෙවාපිකයා - ටත් ඔහුගේ පිරිසටත් මේ අදහස විය: ‘මේ තුන්වැනි මුව සමුත්තයෝ කපටියෝ ය. තිත් මුණු ජෙකරාපිකයෝ ය සාද්ධම්මතුන් වැනි මේ තුන්වැනි මුවසමුත්තයෝ සක්කු ය. මොහු මේ වජ්‍රල තණකොටුව කත්. ඔවුන්ගේ ඊමන් හෝ යාමක් කො දැනිමු. අපි වජ්‍රල මේ කොටුව මහත් දඩු වරදූලින් භාත්පස මහත් ප්‍රදේශයක් සහිත කොට වට කරන්නෙමු නම් ඉතා යෙහෙක. ඒ තුන්වන මුවසමුත්තයෝ යම් තැනක අසු කර ගැනීමට පැමිණෙන්නාහු ද, ඒ තුන්වන මායසමුත්තයන්ගේ ආශයස්ථානය දැනින්තෙමු නම් යෙහෙකැයි කියා සි. ඔහු වජ්‍රල ඒ තණබිම භාත්පස මහත් ප්‍රදේශයක් සහිත කොට මහත් වූ දඩු වරදූලින් වට කළාහු ය. නෙවාපිකයා ද නෙවාපික පිරිස ද තුන්වන ඒ මුවසමුත්තයෝ යම් තැනක දී හසු කර ගැනීමට පැමිණියාහු ද, එ තුන්වන මුවසමුත්තයන්ගේ ආශය ස්ථානය දුටහ. මෙසේ ඒ තුන්වන මුවසමුත්තයෝ නෙවාපිකයාගේ සාධාරණත්වයෙන් නො මිදුණාහ -

“යනුනුන මයං යත් අගති නෙවාපිකස්ස ව නෙවාපිකපරිසාය ව, නත්තාසයං කප්පෙය්‍යාමි, නත්තාසයං කප්පෙය්‍යාමි අමුං නිවාපං නිවුතනං නෙවාපිකස්ස අනනුපබ්ජ්‍ය අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජ්‍යාමි, අනනුපබ්ජ්‍ය අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජ්‍යාමානා න මදා ආපජ්ජිස්සාමි, අමහනා සමානා නප්පමාදං ආපජ්ජිස්සාමි, අප්පමහනා සමානා න යථාකාමකරණීයා භවිස්සාමි නෙවාපිකස්ස අමුං නිවාපෙ”ති. තෙ යත් අගති නෙවාපිකස්ස ව නෙවාපිකපරිසාය ව නත්තාසයං කප්පෙය්‍යාමි, නත්තාසයං කප්පෙය්‍යාමි අමුං නිවාපං නිවුතනං නෙවාපිකස්ස අනනුපබ්ජ්‍ය අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජ්‍යාමි. තෙ තත් අනනුපබ්ජ්‍ය අමුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජ්‍යාමානා න මදා ආපජ්ජිස්සාමි, අමහනා සමානා නප්පමාදං ආපජ්ජිස්සාමි, අප්පමහනා සමානා න යථාකාමකරණීයා අනෙත්තා නෙවාපිකස්ස අමුං නිවාපෙ.

8 නත්ත භික්ඛවෙ නෙවාපිකස්ස ව නෙවාපිකපරිසාය ව එතදභොගි: “සඨස්සු නාමිමෙ චතුර්ථා මිගජාතා කෙට්ඨිතො. ඉද්ධිමනාස්සු නාමිමෙ චතුර්ථා මිගජාතා පරජතා. ඉමිඤ්ච නාම නිවාපං නිවුතනං පරිභුඤ්ජාති. න ච තෙසං ජානාම ආගන්ති. එං ගතීං වා. යනුනුන මයං ඉමං නිවාපං නිවුතනං මහතිහි දණ්ඩවාකරාහි සමනතා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙය්‍යාමි අප්පෙවතාම චතුර්ථානං මිගජාතානා ආසයං පසෙය්‍යාමි යත් තෙ භාහං ගච්ඡෙය්‍ය”ති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුතනං මහතිහි දණ්ඩවාකරාහි සමනතා සප්පදෙසං අනුපරිවාරෙත්තා. තෙව ඛො භික්ඛවෙ අදදසාත්තං නෙවාපිකො ව නෙවාපිකපරිසා ව චතුර්ථානං මිගජාතානං ආසයං යත් තෙ භාහං ගච්ඡෙය්‍යා.

නත්ත භික්ඛවෙ නෙවාපිකස්ස ව නෙවාපිකපරිසාය ව එතදභොගි: “සට්ඨෙ ඛො මයං චතුර්ථා මිගජාතෙ ඤට්ටෙය්‍යාමි, තෙ ඤට්ටිතා අඤ්ඤෙ ඤට්ටෙය්‍යාති. තෙපි ඤට්ටිතා අඤ්ඤෙ ඤට්ටෙය්‍යාති. එවං ඉමං නිවාපං නිවුතනං සබ්බසො මිගජාතා රිඤ්චිස්සාති. යනුනුන මයං චතුර්ථා මිගජාතෙ අජ්ඣුපෙකෙය්‍යාමා”ති. අජ්ඣුපෙකම්පු ඛො භික්ඛවෙ නෙවාපිකො ව නෙවාපිකපරිසා ව චතුර්ථා මිගජාතෙ. එවං හි තෙ භික්ඛවෙ චතුර්ථා මිගජාතා පරිච්ඡිච්චි සු නෙවාපිකස්ස ඉද්ධිමනාමා.

9. උපමා ඛො මෙ අයං භික්ඛවෙ කතා අත්ඤ්‍යා විඤ්ඤාපනාය. අයඤ්ඤාත්¹ අත්තො: නිවාපොති ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චනෙතනං කාමගුණානං අධිවචනං. තෙව.පිකොති ඛො භික්ඛවෙ මාරස්සෙතං පාපිමතො අධිවචනං. නෙවාපිකපරිසාති ඛො භික්ඛවෙ මාරපරිසායෙනං අධිවචනං. මිගජාතාති ඛො භික්ඛවෙ සමණත්ථානානෙතං අධිවචනං.

10. නත්ත භික්ඛවෙ පඨමා සමණත්ථානානෙතං අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසාති අනුපබ්ජ්‍ය මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජ්‍යාමි. තෙ තත් අනුපබ්ජ්‍ය මුච්ඡිතා භොජනාති භුඤ්ජ්‍යාමානා මදා ආපජ්ජිස්සාමි -

1. අයඤ්ඤාවත්, සො. PTS

“යම් තැනෙකහි තෙවාපිකයාගේ ද තෙවාපිකපිරිසගේ ද ගමන් නො වේ ද, අපි එහි ආශයසථානයක් කරන්නෙමු. එහි ආශයසථානයක් කොට තෙවාපිකයා වැද මේ තණකොටුවට නො වැද මුසපත් නො වී තණ කන්නෙමු. නො වැද මුසපත් නො වී තණ කන්නමෝ මදයට පත් නො වන්නෙමු. මත් නො වුවමෝ සිහිමුළාබවට නො පැමිණෙන්නෙමු. සිහි මුළා නො වුවාහු මේ තණ කොටුවේ දී තෙවාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තමෝ නො වන්නෙමු නම් යෙහෙකැ”යි සිතා යම් තැනෙක තෙවාපිකයාගෙන් තෙවාපිකපිරිසෙන් ගමන් නො වේ ද, ඔහු එහි ආශය-සථානයක් කළාහු ය. එහි ආශය සථානයක් කොට තෙවාපිකයා වැද මේ කොටුවට නො වැද නො මුසපත් ව ගොදුරු කෑහ. ඔහු එහි නො වැද නො මුසපත් ව ගොදුරු කන්නාහු මදයට පත් නො වූහ. මත් නො වුවාහු සිහිමුළාබවට පත් නො වූහ. නො මුළා වුවාහු මේ නිවාපයෙහි තෙවාපිකයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තෝ නො වූහ.

8. මහණෙනි, එහි දී තෙවාපිකයාටත් තෙවාපික පිරිසටත් මේ අදහස විය: “මේ සතර වැනි මුවසමුහයෝ කපටියෝ ය. හික්මුණු කෙරුරිකයෝ ය. මේ සතර වන මුව සමුහයෝ සාධුමිත්‍රන් වැනි යක්කු ය. වජුල මේ තණකොටුව කත්. ඔවුන්ගේ ඊම හෝ යාම නො ද දැනිමු. අපි වජුල මේ තණකොටුව මහත් වූ දඩු වරදැලින් ගාත්පස මහත් ප්‍රදේශයක් සහිත කොට වට කරන්නෙමු නම් යෙහෙක. යම් තැනෙකහි ඒ මාගසමුහයෝ අසු කර ගැනීමට පැමිණෙන්නාහු ද, මේ සතර වන මුව සමුහයන්ගේ ඒ ආශයසථානය දක්නෙමු නම් ඉතා මැනව්” කියා හි. ඔහු ඒ වජුල තණකොටුව මහත් වූ දඩු වරදැලින් ගාත්පස මහත් ප්‍රදේශයක් සහිත කොට වට කළහ. මහණෙනි, ඒ තෙවාපිකයාත් තෙවාපික පිරිසත් යම් තැනක ඒ මුවසමුහයෝ ග්‍රාහයට පැමිණෙන්නාහු නම්, සතර වැනි මාගසමුහයන්ගේ ඒ ආශයසථානය නො ම දුටහ.

මහණෙනි, එහි තෙවාපිකයාට ද තෙවාපික පිරිසට ද මේ අදහස විය: “ඉදින් වනාහි අපි සතර වන මුවසමුහයන් ගවන්නෙමු නම්, ගවන ලද ඔහු අන්‍යයන් ගවන්නාහ. ගවන ලද ඔහු ද අන්‍යයන් ගවන්නාහ. එසේ ඇති කල්හි මුවසමුහයෝ වජුලා වූ මේ තණකොටුව හිස් කෙරෙත්. අපි සතර වන මුවසමුහයන් කෙරෙහි මැදහත් වෙමු නම් යෙහෙක” යනු හි. මහණෙනි, තෙවාපිකයාත් තෙවාපිකපිරිසත් සතර වන මුවසමුහයන් කෙරෙහි මධ්‍යස්ථ වූවාහු ය. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි සතරවැනි මුවසමුහයෝ තෙවාපිකයාගේ සාධුමිත්‍රතාවයෙන් මිදුණාහු ය.

9. මහණෙනි, අවය ගැහැමිම පිණිස මා විසින් මේ උපමාව කරණ ලදී. මේ මෙහි අවය: මහණෙනි, ‘නිවාප’ යනු පස්කම්ගුණයන්ට මේ නමෙහි. මහණෙනි, ‘තෙවාපික’ යනු පට්ට මාරයාට මේ නමෙහි. මහණෙනි, ‘තෙවාපිකපිරිස’ යනු මාරපිරිසට මේ නමෙහි. මහණෙනි, ‘මුව සමුහය’ යනු ග්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන්ට මේ නමෙහි.

මහණෙනි, පළමුවන මහණ බමුණෝ මාරයා විසින් වජුල ඒ තණකොටුව වූ පසුකොමියන්ට වැදි මුසපත් වූවාහු කම්ගුණ නමැති බොජුරා අනුවාම කරන මතු එහි මෙය මුසපත්ට පස්කම් බොජුරා අනුවාමකලාහු මත් වූහ. -

මනනා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු. පමනනා සමානා සථාකාමකරණීයා අහෙසුං මාරස්ස අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිංසු ලොකාමිසෙ. එවං හි තෙ භික්ඛවෙ පඨමා සමණ්ඩාහමණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ පඨමා මිගජානා, තථුපමෙ අහං ඉමෙ පඨමෙ සමණ්ඩාහමණෙ වදාමි.

10. තත්‍ර භික්ඛවෙ දුතියා සමණ්ඩාහමණා එවං සමච්ඡෙනාසු: “යෙ බො තෙ පඨමා සමණ්ඩාහමණා අමුං නිවාපං නිටුතතං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසානි අනුපබජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිංසු, තෙ තත් අනුපබජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු. මනනා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු. පමනනා සමානා සථා කාමකරණීයා අහෙසුං මාරස්ස අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිංසු ලොකාමිසෙ. එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ඩාහමණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. යනානුත මයං සබ්බස්සා නිවාපභොජනා ලොකාමිසා පටිට්ඨරමෙය්‍යාම, භයභොගා පටිට්ඨරතා අරඤ්ඤායතනානි අපේක්ඛාගහෙනා¹ විහරෙය්‍යාමා”ති. තෙ සබ්බස්සා නිවාපභොජනා ලොකාමිසා පටිට්ඨරමිංසු. භයභොගා පටිට්ඨරතා අරඤ්ඤාය-තනානි අපේක්ඛාගහෙනා¹ විහරිංසු. තෙ තත් සාකහකකාපි අතෙසුං, සාමාක හකකාපි අතෙසුං, නිවරහකකාපි අතෙසුං, දදුරහකකාපි අතෙසුං, හටහකකාපි අතෙසුං, කණ්හකකාපි අතෙසුං, ආවාමහකකාපි අතෙසුං, පිඤ්ඤාකහකකාපි අතෙසුං, තිණ්හකකාපි අතෙසුං, ගොමයහකකාපි අතෙසුං, වතමුලඵලාහාරා යාපෙසුං පවතනඵලභොජී. තෙසං හිමානං පච්ඡිමෙ මාසෙ තිණොදකසංඛෙයෙ අභිමත්තකසිමානං පනෙනා කායො භොති, තෙසං අභිමත්තකසිමානං පතනකායානං බලවිරියං පරිහාසි. බලවිරියෙ පරිහිතෙ වෙතොටිමුතති පරිහාසි. වෙතොටිමුතතියා පරිහිතාය තමෙව නිවාපං නිටුතතං මාරස්ස පවමාගමිංසු තානි ව ලොකාමිසානි. තෙ තත් අනුපබජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජිංසු, තෙ තත් අනුපබජ්ජ මුච්ඡිතා භොජනානි භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු. මනනා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු. පමනනා සමානා සථාකාමකරණීයා අහෙසුං මාරස්ස අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිංසු ලොකාමිසෙ. එවං හි තෙ භික්ඛවෙ දුතියාපි සමණ්ඩාහමණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ දුතියා මිගජානා තථුපමෙ අහං ඉමෙ දුතියෙ සමණ්ඩාහමණෙ වදාමි.

11. තත්‍ර භික්ඛවෙ තතියා සමණ්ඩාහමණා එවං සමච්ඡෙනාසු: “යෙ බො තෙ පඨමා සමණ්ඩාහමණා අමුං නිවාපං නිටුතතං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසානි - පෙ - එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ඩාහමණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. යෙති තෙ දුතියා සමණ්ඩාහමණා එවං සමච්ඡෙනාසු:-

1. අපේක්ඛාගහෙනා, ඡෙසං ස්‍යා. අපේක්ඛාගාහිකා, PTS.

මේ වූවාහු සිහි නැති බවට පැමිණියාහු මාරයාගේ මේ තණ කෙතෙහි මේ ලොකාමිසයෙහි මාරයා විසින් කැමැති පරිදි කළ යුත්තෝ වූහ. මහණෙනි, මෙසේ ඒ පළමුවන මහණ බමුණෝ මාරයාගේ සාදායනුභාවයෙන් නො මිදුණහ. මහණෙනි, පළමුවන මුව සමූහයෝ යම්සේ ද, මේ පළමුවන මහණ බමුණන් එබඳු උපමා ඇත්තවුනැයි කියමි.

10. මහණෙනි, එහි දී දෙවන මහණ බමුණෝ මෙසේ සිතූහ: “යම් ඒ පළමුවන මහණ බමුණු කෙතෙක් මාරයා විසින් වජ්‍රල මේ පඤ්චකාම භුක්තමැති නිවාපයට වැද මුසපත් වූවාහු පස්කම් බොජුන් වැළඳවාහු නම් ඔහු එහි වැද මුසපත් වූවාහු පස්කම්බොජුන් වළඳන්නාහු මදයට පැමිණියහ. මේ වූවාහු සිහි නැති බවට පැමිණියහ. සිහි නැති බවට පැමිණියාහු මාරයාගේ තණකොටුව වූ මේ පඤ්චකාමයෙහි මාරයා විසින් කැමැති සේ කර යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ පළමුවන මහණ බමුණෝ මාරයාගේ සාදායනුභාවයෙන් නො මිදුණහ. අපි මේ පස්කම් භුක්තමැති ලොකාමිස නිවාපභෝජනයෙන් හැම අතින් ම වෙන් වන්නෙමු නම්, භයජනක පඤ්චකාම භෝගයෙන් වෙන් වුවමෝ වනයන්ට වැද වාසය කරන්නෙමු නම් මැනව්” කියා සි. ඔහු නිවාපභෝජනය වූ ලොකාමිසයෙන් හැමලෙසින් වෙන් වූවාහු භයජනක පඤ්චකාමපරිභෝගයෙන් වෙන් වූවාහු වනයන්ට වැද විසූහ. ඔහු එහි දී පලා කරන්නෝ ද වූහ. අමු බුදින්නෝ ද වූහ. හුරුහැල් අනුභව කරන්නෝ ද වූහ. සමීකසව අනුභව කරන්නෝ ද වූහ. ලාඝු අනුභව කරන්නෝ ද වූහ. කුඩු අනුභව කරන්නෝ ද වූහ. දඹුබත් කරන්නෝ ද වූහ. පුනක්කු අනුභව කරන්නෝ ද වූහ. තණ අනුභව කරන්නෝ ද වූහ. ගොම් අනුභව කරන්නෝ ද වූහ. වනමුල්පල ආහාර කොට ඇත්තාහු සංයාපණිතපල අනුභව කරන්නෝ කය පැවැත්වූහ. ගිමන්සාරමස පිළිවද පැසුව මසෙහි තණ දිය තැති වූ කල්හි ඔවුන්ගේ ශරීරය ඉතා කාශ බවට පැමිණියේ මේ. ඉතා වැරුණු බවට පැමිණි කය ඇති ඔවුන්ගේ ශක්තිය පිරිහුණේ ය. ශක්තිය පිරිහුණු කල්හි ‘වෙනෙහි වෙසෙමු’ යි උපන් අදහස පිරිහුණේ ය. විතතවිමුක්තිය පිරිහුණු කල්හි මාරයා විසින් වජ්‍රල තණකොටුව වැනි ඒ පඤ්චකාමභුක්තයන්ට පෙරළා ආත. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව පස්කම් බොජුන් අනුභව කළහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව පස්කම්බොජුන් අනුභව කරන්නාහු මදයට පැමිණියාහු ය. මදයට පැමිණියාහු සිහි නැති බවට පැමිණියහ සිහි නැති බවට පැමිණියාහු මාරයාගේ මේ තණකොටුව වූ පඤ්චකාමභුක්තනිවාපයෙහි මාරයා විසින් කැමැති සේ කළ යුත්තෝ වූහ. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි ඒ දෙවන මහණ බමුණෝ මාරයාගේ සාදායනුභාවයෙන් නො මිදුණහ. මහණෙනි, දෙවන මුවසමූහයෝ යම් සේ ද, මේ දෙවන මහණබමුණන් එබඳු උපමා ඇත්තවුනැයි කියමි.

11. මහණෙනි, එහි දී තුන් වන මහණ බමුණෝ මෙසේ සිතූහ: “යම් ඒ පළමුවන මහණ බමුණෝ මාරයා විසින් වජ්‍රල වූ මේ තණ කොටුව වූ මේ ලොකාමිසයන්ට ... මෙසේ ඒ පළමුවන මහණ බමුණෝ මාරයාගේ සාදායනුභාවයෙන් නො මිදුණහ. යම් ඒ දෙවන මහණබමුණෝ වූහ ද, ඔහු මෙසේ සිතූහ: -

“යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණ්ඛාහමිණා අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසාති අනුපබජ් -පෙ- එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ඛාහමිණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉද්ධානුභාවා. ‘යනුනුත මයං සබ්බසො නිවාපගොජනා ලොකාමිසා පරිවිරමෙය්‍යාම, භයනොනා පවිවරනා අරඤ්ඤායතනාති අප්‍රේක්ෂාගහෙත්වා විහරෙය්‍යාමා’ති. තෙ සබ්බසො නිවාපගොජනා ලොකාමිසා පරිවිරමිංසු. තෙ තත්ථ සාකන්තකාපි අහෙසුං, සාමාකන්තකාපි අහෙසුං, නිවාරහකකාපි අහෙසුං, දදුලහකකාපි අහෙසුං. හවහකකාපි අහෙසුං, කණ්හකකාපි අහෙසුං, ආවාමහකකාපි අහෙසුං, පිඤ්ඤාකන්තකාපි අහෙසුං, තිණ්හකකාපි අහෙසුං, ගොමයහකකාපි අහෙසුං, වනමුලථලාභාරා යාපෙසුං පවත්තථලගොජ්. තෙසං ගිමොනං පච්ඡිමෙ මාසෙ තිණොදක- සබ්බයෙ අභිමන්තකසිමානං පතොතා කායො හොති. තෙසං අභිමන්ත- කසිමානං පතතකායානං බලවිරියං පරිහාසි. බලවිරියෙ පරිත්තෙ වෙතොවිමුතතිස්සා පරිත්තාය තමෙව නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස පච්චාගමිංසු තාති ව ලොකාමිසාති. තෙ තත්ථ අනුපබජ් මුච්ඡිතා ගොජනාති භුඤ්ජිංසු. තෙ තත්ථ අනුපබජ් මුච්ඡිතා ගොජනාති භුඤ්ජමානා මදං ආපජ්ජිංසු. මත්තා සමානා පමාදං ආපජ්ජිංසු. පමත්තා සමානා යථාකාමකරණීයා අහෙසුං මාරස්ස අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිඤ්ච ලොකාමිසෙ. එවං හි තෙ දුතියාපි සමණ්ඛාහමිණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉද්ධානුභාවා. ‘යනුනුත මයං අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසාති උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙය්‍යාම, තත්තාසයං කප්පෙත්වා අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසාති අනුපබජ් අමුච්ඡිතා ගොජනාති භුඤ්ජිංසාම, අනුපබජ් අමුච්ඡිතා ගොජනාති භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජිංසාම, අමත්තා සමානා නප්පමාදං ආපජ්ජිංසාම, අප්පමත්තා සමානා න යථාකාමකරණීයා හවිස්සාම මාරස්ස අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිඤ්ච ලොකාමිසෙ’ති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසාති උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙය්‍යාම. තත්තාසයං කප්පෙත්වා අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසාති අනුපබජ් අමුච්ඡිතා ගොජනාති භුඤ්ජිංසු. තෙ තත්ථ අනුපබජ් අමුච්ඡිතා ගොජනාති භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජිංසු. අමත්තා සමානා නප්පමාදං ආපජ්ජිංසු. අප්පමත්තා සමානා න යථාකාමකරණීයා අහෙසුං මාරස්ස අමුසමිං නිවාපෙ අමුසමිඤ්ච ලොකාමිසෙ. අපි ව ඛො එවං දිට්ඨිකා අහෙසුං: ‘සසුභො ලොකො ඉතිපි, අසසුභො ලොකො ඉතිපි; අනන්තවා ලොකො ඉතිපි, අනන්තවා ලොකො ඉතිපි; නං ජීවං නං සජ්ජරං ඉතිපි, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සජ්ජරං ඉතිපි, හොති තථාගතො පරමමිණා ඉතිපි, න හොති තථාගතො පරමමිණා ඉතිපි, තෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමිණා ඉතිපි. -

“යම් මේ පළමුවන මහණබමුණෝ මාරයා විසින් වපුල ඒ නිවාපය වූ පඤ්චකාමගුණයන්ට වැද... මෙසේ ඒ පළමුවන මහණබමුණෝ මාරයාගේ සාධාරණත්වයෙන් නො මිදුණහ. ‘අපි හැම අතින්ම ලොකාමිසනිවාප භෝජනයෙන් වෙන් වන්නෙමු නම්, භයජනක පඤ්චකාමපරිභෝගයෙන් වෙන් වනයන්ට වැද වාසය කරන්නෙමු නම් යෙහෙක’ කියා සි. ඔහු ලොකාමිසනිවාපභෝජනයෙන් වෙන් වූහ. භයජනක පඤ්චකාම පරිභෝගයෙන් වෙන් වූවාහු වනයට වැදී වාසය කළහ ඔහු එහි දී පලා කන්තෝන් වූහ. අමු බුද්ධිතෝන් වූහ. හුරුහැල් අනුභව කරන්නෝන් වූහ. සම්කසට අනුභව කරන්නෝන් වූහ. ලහටු අනුභව කරන්නෝන් වූහ. කුටු අනුභවකරන්නෝන් වූහ. දඹුබත් අනුභව කරන්නෝන් වූහ. මුරුවට අනුභව කරන්නෝන් වූහ. තණ අනුභව කරන්නෝන් වූහ. ගොම අනුභව කරන්නෝන් වූහ. වනමුල් පල අහර කොට ඇත්තාහු ස්වයංපතිතපල අනුභව කරණසුදු ව කය පැවැත්වූහ. ගිමන්සාරමස පිළිබඳ පැසුවමස්සි තණ දිය සිදුණු කල්හි ඔවුන්ගේ ශරීර ඉතා කාශබවට පැමිණියේ වේ. ඉතා කාශ බවට පැමිණී කය ඇති ඔවුන්ගේ ශක්තිය පිරිහුණේ ය. ශක්තිය පිරිහුණු කල්හි ‘වෙනෙහි වෙසෙමු’ යි යන අදහස පිරිහුණේ ය. විතතවිමුක්තිය පිරිහුණු කල්හි මාරයා විසින් වපුල තණ කොටුව වූ ඒ ලොකාමිස නිවාපයට පෙරලා ආහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව පස්කම්බොජුන් අනුභව කළහ. ඔහු එහි වැද මුසපත් ව ලොකාමිසය අනුභව කරන්නාහු මත් වූහ. මත් වූවාහු සිහි නැතිබවට පැමිණියහ. සිහි නැති බවට පැමිණියාහු මාරයාගේ මේ ලොකාමිසනිවාපයෙහි කැමැති සේ කළ යුත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ දෙවන මහණබමුණෝ මාරයාගේ සාධාරණත්වයෙන් නො මිදුණහ. ‘අපි මාරයා වපුල මේ නිවාපය වූ ලොකාමිසයන් ඇසුරු කොට ආශයස්ථානයක් කරන්නෙමු නම්, එහි ආශයස්ථානයක් කොට වැස මාරයා විසින් වපුල නිවාපය වූ ඒ ලොකාමිසයන්ට නො වැද නො මුසපත් ව ලොකාමිසභෝජන අනුභව කරන්නෙමු නම්, නො වැද මුසපත් නො වී පස්කම්බොජුන් වළඳන්නමෝ මත් නොවන්නෙමු නම්, නො මත්වුවමෝ ප්‍රමාදයට නො පැමිණෙන්නෙමු නම්, සිහි නැති බවට නො පැමිණෙන්නෙමු නම්, සිහි නැති බවට නො පැමිණියමෝ නිවාපය වූ මේ ලොකාමිසයෙහි මාරයා විසින් කැමැති සේ කට යුත්තමෝ නො වන්නමෝ නම් යෙහෙකැ’ යි කියා සි. ඔහු මාරයා වපුල මේ නිවාපය වූ මේ ලොකාමිසයන් ඇසුරු කොට ආශයස්ථානයක් කළාහුය. එහි ආශය ස්ථානයක් කොට මාරයා විසින් වපුල නිවාප වූ මේ ලොකාමිසයන්ට නො වැද මුසපත් නො වූවාහු පස්කම්බොජුන් අනුභව කළහ. ඔහු එහි නො වැද මුසපත් නො වී පස්කම්ගුණ බොජුන් බුද්ධිතාහු මත් නො වූහ. මත් නො වූවාහු සිහි නැති බවට නො පැමිණියාහු ය. නො පමා වූවාහු මාරයාගේ මේ නිවාපය වූ මේ ලොකාමිසයෙහි කැමැති සේ කට යුත්තෝ නො වූහ. එකෙකුදු වුවත් ‘ලොකය ශාශ්වතය කියා ද, ලොකය අශාශ්වත ය යි කියා ද, ලොකය කෙළවරක් ඇත්තේ ය කියා ද, ලොකය කෙළවරක් නැත්තේ ය කියා ද, ඒ ජීවය, ඒ ශරීරය යි කියා ද, ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙකැ යි කියා ද, සත්ත්වය මරණින් මතු වන්නේ ය කියා ද, සත්ත්වය මරණින් මතු වන්නේත් වේ, නො වන්නේත් මේ කියා ද, සත්ත්වය මරණින් මතු නොවී වෙයි, නො වන්නේත් නො වෙයි කියා ද, මේවාහි දූෂි ඇත්තෝ වූහ.

එවං හි තෙ භික්ඛවෙ තතියාපි සමණ්ණාභමිණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. සෙසාපාපි තෙ භික්ඛවෙ තතියා භිගජාතා තප්පමෙ අතං ඉමෙ තතියෙ සමණ්ණාභමිණෙ වදාමි.

12. තහු භික්ඛවෙ වතුසා සමණ්ණාභමිණා එවං සමච්ඡෙනාසුං:
 “යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණ්ණාභමිණා අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස [අමුති ව ලොකාමිසාති අනුපබජ්ජ] -පෙ- එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ණාභමිණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. යෙපි තෙ දුතියා සමණ්ණාභමිණා එවං සමච්ඡෙනාසුං: “යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණ්ණාභමිණා අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස [අමුති ව ලොකාමිසාති අනුපබජ්ජ] -පෙ- එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ණාභමිණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. ‘යනනුත මයං සබ්බසො නිවාපගොජනා ලොකාමිසා පටිට්ඨරමෙය්‍යාම -පෙ- එවං හි තෙ දුතියාපි සමණ්ණාභමිණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. තෙපි තෙ තතියා සමණ්ණාභමිණා එවං සමච්ඡෙනාසුං: “යෙ ඛො තෙ පඨමා සමණ්ණාභමිණා අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස [අමුති ව ලොකාමිසාති අනුපබජ්ජ] -පෙ- එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ණාභමිණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. යෙපි තෙ දුතියා සමණ්ණාභමිණා එවං සමච්ඡෙනාසුං: යෙ තෙ පඨමා සමණ්ණාභමිණා අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස [අමුති ව ලොකාමිසාති අනුපබජ්ජ] -පෙ- එවං හි තෙ පඨමා සමණ්ණාභමිණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. ‘යනනුත මයං සබ්බසො නිවාපගොජනා ලොකාමිසා පටිට්ඨරමෙය්‍යාම -පෙ- එවං හි තෙ දුතියාපි සමණ්ණාභමිණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. [යෙපි තෙ තතියා සමණ්ණාභමිණා එවං සමච්ඡෙනාසුං -පෙ- ‘යනනුත මයං අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසාති උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙය්‍යාම, තත්‍රාසයං කප්පෙතා අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසාති අනුපබජ්ජ අමුච්ඡිතා ගොජනාති භුඤ්ජ්ඣාම, අනනුපබජ්ජ අමුච්ඡිතා ගොජනාති භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජ්ඣාම, අමතනා සමානා තප්පමාදං ආපජ්ජ්ඣාම, අප්පමතනා සමානා න යථාකාමකරණියා භවිස්සාම මාරස්ස අමුසමි නිවාපෙ අමුසමිඤ්ච ලොකාමිසෙ’ති. තෙ අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසාති උපනිස්සාය ආසයං කප්පෙසු තත්‍රාසයං කප්පෙතා අමුං නිවාපං නිවුතනං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසාති අනුපබජ්ජ අමුච්ඡිතා ගොජනාති භුඤ්ජ්ඣාම තෙ තත් අනනුපබජ්ජ අමුච්ඡිතා ගොජනාති භුඤ්ජමානා න මදං ආපජ්ජ්ඣාම. අමතනා සමානා තප්පමාදං ආපජ්ජ්ඣාම, අප්පමතනා සමානා න යථාකාමකරණියා අනෙසු මාරස්ස අමුසමි නිවාපෙ අමුසමිඤ්ච ලොකාමිසෙ. අපි ව ඛො එවංදිට්ඨිකා අනෙසුං: සස්‍යතො ලොකො ඉතිපි -පෙ- තෙව ගොති ත න ගොති තථාගතො පරමරණො ඉතිපි. එවං හි තෙ තතියාපි සමණ්ණාභමිණා න පරිමුච්චිංසු මාරස්ස ඉඤ්ඤානුභාවා. -

මහණෙනි, මෙසේ ඒ තුන්වැනි මහණබමුණෝ මාරයාගේ සාධාරණත්වයෙන් නො මිදුණහ. මහණෙනි, ඒ තුන්වන මුඛසමුහයෝ යම්සේ ද, මේ තුන්වන මහණබමුණන් එවැනි උපමා ඇත්තවුනැයි කියමි.

12. මහණෙනි, එහි දී සතර වන මහණ බමුණෝ මෙසේ සිතූහ: “යම් මේ පළමු වන මහණ බමුණෝ වූ ද, ඔහු මාරයා විසින් වසුළු මේ නිවාපය වූ මේ ලොකාමියයන්ට වැද ... මෙසේ ඒ පළමුවන මහණබමුණෝ මාරයාගේ සාධාරණත්වයෙන් නොමිදුණහ. යම් මේ දෙවන මහණබමුණෝ මෙසේ සිතුවාහු ද, ‘යම් මේ පළමුවන මහණබමුණෝ මාරයා විසින් වසුළු මේ නිවාපය වූ මේ ලොකාමියයන්ට වැද ... මෙසේ ඒ පළමුවන මහණබමුණෝ මාරයාගේ සාධාරණත්වයෙන් නො මිදුණහ. ‘අපි සම්පූර්ණයෙන් ලොකාමියනිවාපභෞජනය වූ පඤ්චකාමගුණයෙන් වෙන් වන්නෙමු නම් යෙහෙකි... මෙසේ වනාහි මේ දෙවන මහණබමුණෝ මාරයාගේ සාධාරණත්වයෙන් නො මිදුණහ. යම් මේ තුන්වන මහණබමුණෝ වූ ද, ඔහු මෙසේ සිතුවාහු ය: ‘යම් ඒ පළමුවන මහණබමුණෝ මාරයා විසින් වසුළු මේ නිවාපය වූ මේ ලොකාමියයන්ට වැද ... මෙසේ ඒ පළමුවන මහණබමුණෝ මාරයාගේ සාධාරණත්වයෙන් නො මිදුණහ. යම් ඒ දෙවන මහණබමුණෝ වූ ද ඔහු මෙසේ සිතුවාහු ය: යම් ඒ පළමුවන මහණබමුණෝ මාරයා විසින් වසුළු මේ නිවාපය වූ මේ ලොකාමියයන්ට වැද ... මෙසේ වනාහි ඒ පළමුවන මහණබමුණෝ මාරයාගේ සාධාරණත්වයෙන් නො මිදුණහ. ‘අපි නිවාප භෞජන වූ ලොකාමියයෙන් හැම අතීත ම වෙන් වන්නෙමු නම් යෙහෙකැ’යි ... මෙසේ ඒ දෙවන මහණබමුණෝ මාරයාගේ සාධාරණත්වයෙන් නො මිදුණහ. යම් මේ තෙවන මහණබමුණෝ ‘අපි මේ මාරයා විසින් වසුළු නිවාපය වූ මේ ලොකාමියයන් ඇසුරු කොට ආශයස්ථානයක් කරන්නෙමු නම්, එහි ආශයස්ථානයක් කොට මාරයා විසින් වසුළු මේ නිවාපය වූ මේ ලොකාමියයන්ට නො වැද මුසපත් නො වී පඤ්චකාම භෞජන අනුභව කරන්නෙමු නම්, නො වැද මුසපත් නො වී පඤ්චකාමභෞජන අනුභව කරන්නෙමු මත් නො වන්නෙමු නම්, මත් නො වුවමෝ සිහි නැති බවට නො පැමිණෙන්නෙමු නම්, සිහි නැති බවට නො පැමිණියමෝ මේ මාරයාගේ නිවාපය වූ මේ පඤ්චකාමගුණයෙහි මාරයා විසින් කැමැති සේ කටයුත්තමෝ නො වන්නෙමු නම් යෙහෙකැ’ යි මෙසේ සිතුවාහු ද, ඔහු මාරයා වසුළු මේ නිවාපය වූ මේ ලොකාමියයන් ඇසුරු කොට ආශයස්ථානයක් කළහ. එහි ආශයස්ථානයක් කොට මාරයා විසින් වසුළු මේ නිවාපය වූ මේ පඤ්චකාමයන්ට නො වැද මුසපත් නො වූවාහු පඤ්චකාමභෞජන අනුභව කළහ. ඔහු එහි නො වැද නො මුසපත් ව පඤ්චකාමභෞජනයන් බුද්ධිත්තාහු මත් නො වූහ. මත් නො වූවාහු සිහි නැති බවට නො පැමිණියහ. සිහි නැති බවට නොපැමිණියාහු මාරයාගේ මේ නිවාපය වූ මේ ලොකාමියයෙහි මාරයා විසින් කැමැති සේ කටයුත්තෝ නො වූහ. එසේ වුවත් ලොකය ශාඛිතය කියා ද, ... සත්තියා මරණින් මතු නො ම වෙයි. නො වන්නේ නො වෙයි කියා ද, මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෝ වූහ. මෙසේ ඒ තුන්වන මහණබමුණෝ මාරයාගේ සාධාරණත්වයෙන් නො මිදුණහ. -

‘යනුතන මයං යත් අගති මාරස්ස ව මාරපරිසාය ව තත්‍රාසංකප්පෙය්‍යාම, තත්‍රාසංකප්පෙය්‍යාම අමුං නිවාපං නිවුහනං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසාති අනනුපබ්ඡ අමුච්ඡිනා භොජනාති භුඤ්ජමානාන මදං ආපඡ්ඡාම, අමතනා සමානා නසමාදං ආපඡ්ඡාම, අසමතනා සමානා න යථාකාමකරණියා හමිස්සාම මාරස්ස අමුසමි නිවාපෙ අමුසමිඤ්ච ලොකාමිසෙ’ති. තෙ යත් අගති මාරස්ස ව මාරපරිසාය ව තත්‍රාසංකප්පෙය්‍යාම, තත්‍රාසංකප්පෙය්‍යාම අමුං නිවාපං නිවුහනං මාරස්ස අමුති ව ලොකාමිසාති අනනුපබ්ඡ අමුච්ඡිනා භොජනාති භුඤ්ජංසු. තෙ තත් අනනුපබ්ඡ අමුච්ඡිනා භොජනාති භුඤ්ජමානාන මදං ආපඡ්ඡංසු. අමතනා සමානා නසමාදං ආපඡ්ඡංසු. අසමතනා සමානා න යථාකාමකරණියා අනෙසු මාරස්ස අමුසමි නිවාපෙ අමුසමිඤ්ච ලොකාමිසෙ. ඵලං හි තෙ භික්ඛවෙ චතුර්ථා¹ සමණත්‍වංගො පමුච්ඡාසු මාරස්ස ඉඤ්චානුභාවා. සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ චතුර්ථා ඕගජාතා තථුපමෙ අහං ඉමෙ චතුර්ථෙ සමණත්‍වංගො චදමි.

13. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ අගති මාරස්ස ව මාරපරිසාය ව? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පිටිච්චෙව භාමෙහි පිටිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්ඛං සවිචාරං විචෙකජං පිහිසුඛං පඨමං ක්කානං² උපසම්පජ්ඣ විහරති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අකුමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරවකුට්ඨං අදස්සනං ගතො පාපිමතො.”

14. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු විතක්ඛවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣාතනං සම්පසාදනං චෙතසො ඵකොදිභාවං අවිතක්ඛං අවිචාරං සමාධිජං පිහිසුඛං දුතියං ක්කානං උපසම්පජ්ඣ විහරති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අකුමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරවකුට්ඨං අදස්සනං ගතො පාපිමතො.”

15. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පිහිසා ව විරුහා උපෙක්ඛකො ව විහරති සතො ව සම්පජානො. සුඛඤ්ච භාසෙන පටිසංවෙදෙති. යනතං අරියා ආවික්ඛන්ති ‘උපෙක්ඛකො සත්මා සුඛවිහාරි’ති තතියං ක්කානං උපසම්පජ්ඣ විහරති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු, “අකුමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරවකුට්ඨං අදස්සනං ගතො පාපිමතො.”

16. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදෙමනස්සානං අත්ථගමා³ අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසත්ථාරිසුද්ධිං චතුර්ථං ක්කානං උපසම්පජ්ඣ විහරති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අකුමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරවකුට්ඨං අදස්සනං ගතො පාපිමතො.”

1. චතුර්ථාපි, ස්‍යා. 2. පඨමක්කානං, මජ්ඣං. ස්‍යා. PTS.
3. අත්ථගමා, මජ්ඣං. සි. කාන්චි.

යම් තැනක අපි මාරයාගෙන් මාරපිරිසෙන් ගමන් නැත් ද, එහි ආශය ස්ථානයක් කරන්නෙමු නම් ආශය ස්ථානයක් කොට මාරයා විසින් වසුළු මේ නිවාපය වූ පසුවකාමගුණයන්ට නො වැද නො වූයපත් ව පස්කම්බොජුන් බුද්ධන්තෙමු නම්, නො වැද නො වූයපත් ව පස්කම්බොජුන් අනුභව කරන්නමෝ එක් නො වන්නෙමු නම්, මක් නො වුවමෝ සිහි නැති බවට නො පැමිණෙන්නෝ නම්, සිහි නැතිබවට නො පැමිණියමෝ මාරයාගේ මේ නිවාපය වූ මේ ලෝකාත්‍රයයෙහි මාරයා විසින් කැමැති සේ කළ යුත්තෝ නො වන්නෙමු නම් යෙහෙකැ යි නිශ්චය. ඔහු යම් තැනක මාරයාගෙන් මාරපිරිසෙන් ගමන් නැත් ද, එහි ආශය ස්ථානයක් කළහ. එහි ආශය ස්ථානයක් කොට මාරයා වසුළු නිවාපය වූ මේ ලෝකාත්‍රයයන්ට නො වැද නො වූයපත් ව පසුවකාම භෝජන අනුභව කළහ. ඔහු තුමු එහි නො වැද නො වූයපත් ව පසුවකාම භෝජනයන් අනුභව කරන්නාහු මක් නො වුවාහු සිහි නැති බවට නො පැමිණියාහු ය. සිහි නැති බවට නො පැමිණියාහු මාරයාගේ නිවාපය වූ මේ ලෝකාත්‍රයයෙහි මාරයා විසින් කැමැති සේ කළ යුත්තෝ නො වූහ. මෙසේ වනාහි ඒ සතරවන මහණ බමුණෝ මාරයාගේ සාද්ධානුභාවයෙන් ඉදුණහ. මහණෙනි, ඒ සතර වැනි මුවසමුහයෝ යම්බඳු ද, මේ සතර වැනි මහණ බමුණන් එබඳු උපමා ඇත්තවුනැ යි මම නිශ්චය.

13. මහණෙනි, මාරයාගෙන් මාරපිරිසෙන් අගතිය (විෂය නැති තැන) කෙසේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව අකුශල ධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව විතැනි සහිත විවාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති ප්‍රථම ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ “මාරයා අකු කෙළේ යයි ද, මරු ඇස අපද කොට (පිහිට නැති සේ තසා) පවිටු මාරයාගේ නොදැක්මට ගියේ යයි ද” කියනු ලැබේ.

14. මහණෙනි, නැවත අතෙකක් වෙයි. මහණ තෙමේ විතැනි විවාරයන් යයිද විමෙන් ඇතුළත පැහැදීම වූ සිතේ එකකබව ඇති විතැනි නැති විවාර නැති සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති ද්විතීය ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ “මාරයා අකු කෙළේ යයි ද, මරු ඇස පිහිට නැති සේ තසා පවිටු මාරයාගේ නො දැක්මට ගියේ” යයි ද කියනු ලැබේ.

15. මහණෙනි, නැවත ද අතෙකක් වෙයි. මහණ තෙමේ ප්‍රීතියෙන් ද වෙන් විමෙන් උපෙක්‍ෂා ඇත්තේ සිහි ඇත්තේ මනා නුවණින් යුක්ත වූයේ වාසය කරයි. කසින් සැපය ද විදි. ආශ්‍රිතයෝ යම් ඒ ධ්‍යානයක් උපදසා ‘උපෙක්‍ෂා ඇත්තේ සිහි ඇත්තේ සැප විතරණ ඇත්තේ ය’ යි ගුණ වර්ණනා වශයෙන් කියත් ද, ඒ තෘතීය ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ මහණ “මාරයා අකු කෙළේ යයි ද, පිහිටක් නැති සේ මාරයාගේ ඇස තසා පවිටු මාරයාගේ නොදැක්මට ගියේ” යයි ද කියනු ලැබේ.

16. මහණෙනි, නැවත ද අතෙකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සැපත් පහවීමෙන් දුකත් පහවීමෙන් පළමු ම සොම්නස් දෙමනස් දුරු විමෙන් දුක් නැති සැප නැති උපෙක්‍ෂාව හා සිහිය පිළිබඳ පිරිසුදුව ඇති චතුෂ්ඨානයට පැමිණ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ මහණ “මාරයා අකු කෙළේ යයි ද, පිහිටක් නැති ලෙස මාරයාගේ ඇස තසා පවිටු මාරයාගේ නො දැක්මට ගියේ” යයි ද කියනු ලැබේ.

17. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො රූපසංඝායනං සමතික්ඛමා පටිසංඝායානං අනුගමා නානත්තසංඝායනං අමතසිකාරං ‘අනන්තො ආකාශො’ති ආකාශානඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං චූළවති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අනුමකාසි මාරං, අපදං වට්ඨවා මාරවක්ඛුං අදස්සනං ගතො පාපිමතො.”

18. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො ආකාශානඤ්චායතනං සමතික්ඛමා ‘අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති’ විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං චූළවති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අනුමකාසි මාරං, අපදං වට්ඨවා මාරවක්ඛුං අදස්සනං ගතො පාපිමතො.”

19. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්ඛමා ‘තප්පි කිංකරී’ති ආකිංකරඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං චූළවති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අනුමකාසි මාරං, අපදං වට්ඨවා මාරවක්ඛුං අදස්සනං ගතො පාපිමතො.”

20. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො ආකිංකරඤ්චායතනං සමතික්ඛමා තෙවසංඝායනාසංඝායායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං චූළවති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අනුමකාසි මාරං, අපදං වට්ඨවා මාරවක්ඛුං අදස්සනං ගතො පාපිමතො.”

21. පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො තෙවසංඝායනාසංඝායායතනං සමතික්ඛමා සංඝායවෙදසිතතිරොධං උපසම්පජ්ජි විහරති. පඤ්ඤාය වස්ස දිස්වා ආසවා පරික්ඛිණ්ණා හොනති. අයං චූළවති භික්ඛවෙ භික්ඛු “අනුමකාසි මාරං, අපදං වට්ඨවා මාරවක්ඛුං අදස්සනං ගතො පාපිමතො, තිලණේණ ලොකෙ¹ විසන්තින්ති.”

22. ඉදම්මොව භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනන්තුන්ති.

නිවාපසුතනං පඤ්චමං.

1. ලොකො, සසා

17. මහණෙනි, නැවත ද අනෙකක් වෙයි. මහණ තෙමේ හැම ලෙසින් ම රූපසංඥාවන් ඉක්මවීමෙන් ප්‍රතික්ෂ සංඥාවන් අපවත් කිරීමෙන් නානාත්වසංඥා මෙතෙහි නො කිරීමෙන් 'ආකාශය අනන්තය' යි ආකාශ-තඤ්චායතනයට පැමිණ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ මහණ "මාරයා අනු කෙළේ යයි ද, පිහිටක් නැති ලෙස මාරයාගේ ඇස නසා පවිටු මාරයාගේ නො දැක්මට ගියේ" යයි ද කියනු ලැබේ.

18. මහණෙනි, නැවත ද අනෙකක් වෙයි. මහණ තෙමේ හැම ලෙසින් ම ආකාශානඤ්චායතනය ඉක්මවා 'විඤ්ඤාණය අනන්තය' යි විඤ්ඤාණඤ්චායතනයට පැමිණ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ මහණ "මාරයා අනු කෙළේ යයි ද, පිහිටක් නැති ලෙස මාරයාගේ ඇස නසා පවිටු මාරයාගේ නො දැක්මට ගියේ" යයි ද කියනු ලැබේ.

19. මහණෙනි, නැවත ද, අනෙකක් වෙයි. මහණ තෙමේ හැම ලෙසින් ම විඤ්ඤාණඤ්චායතනය ඉක්මවා 'කිසිත් නැතැ' යි ආනිඤ්ඤාණ-යතනයට පැමිණ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ මහණ "මාරයා අනු කෙළේ යයි ද, මාරයාගේ ඇස පිහිට නැති සේ නසා පවිටු මාරයාගේ නො දැක්මට ගියේ" යයි ද කියනු ලැබේ.

20. මහණෙනි, නැවත ද අනෙකක් වෙයි. මහණ තෙමේ හැම ලෙසින් ම ආනිඤ්ඤාණඤ්චායතනය ඉක්මවා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට පැමිණ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ මහණ "මාරයා අනු කෙළේ යයි ද, මාරයාගේ ඇස පිහිට නැති සේ නසා පවිටු මාරයාගේ නො දැක්මට ගියේ" යයි ද කියනු ලැබේ.

21. මහණෙනි, නැවත ද අනෙකක් වෙයි. මහණ තෙමේ හැම ලෙසින් ම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ඉක්මවා සඤ්ඤාවේදයිතනිෂ්ඨයට පැමිණ වාසය කරයි. ඔහු විසින් මාගීප්‍රඥාවෙන් (වතුරාඪී සත්‍යයන්) දැක ආප්‍රවයෝ ඝෂය කරණ ලද්දකු වෙත් ද, මහණෙනි, මේ මහණ, "මාරයා අනු කෙළේ යයි ද, මාරයාගේ ඇස පිහිට නැති සේ නසා පවිටු මාරයාගේ නො දැක්මට ගියේ යයි ද, ලොකයෙහි විසතතිකා නම් වූ තෘෂ්ණාව තරණය කෙළේ" යයි ද කියනු ලැබේ.

22. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. සතුටු සිත් ඇති ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව සතුටින් පිළි ගත්හ.

1. 3. 6.

අරියපරියෙසසුත්තං*

1. ඵ්ථිං මෙ සුත්තං ඵකං සමයං හගවා සාවතීයං විහරති ජෙනවතො අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරමෙ. අථ බො හගවා පුබ්බන්ත සමයං නිවාසෙතිං පත්තවිවරං ආදාය සාවතීං පිණ්ඩාය පාටිසි. අථ බො සමඛුලා භික්ඛු යෙකායසමා ආනන්දො තෙනුපසඛකමිසු. උපසඛකමිඨා ආයසමන්තං ආනන්දො ඵතදවොචු: “විරසසුත්තා තො ආවුසො ආනන්ද හගවතො සමමුඛා ධම්මෙ කථාං සාධු මයං ආවුසො ආනන්ද ලහසායාම හගවතො සමමුඛා ධම්මං කථං සවණායා”ති. තෙනහායසමන්තො යෙන රම්මකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො තෙනුපසඛකමථ. අප්පෙට්ඨාම ලහසායාථ හගවතො සමමුඛා ධම්මං කථාං සවණායාති. ඵමවාටුසොති බො තෙ භික්ඛු ආයසමන්තො ආනන්දස්ස පච්චස්සොසුං.

2. අථ බො හගවා සාවතීයං පිණ්ඩාය වර්තා පච්ඡානන්තං පිණ්ඩ-පාතපටිකකන්තො ආයසමන්තං ආනන්දො ආමනෙතසි: ආයාමානන්ද යෙන පුබ්බාරාමො ඕඨාරමානු පාසාදො තෙනුපසඛකමිසොම දිවා විහාරායාති. ඵච්චන්තොති බො ආයසමා ආනන්දො හගවතො පච්චස්සොසි. අථ බො හගවා ආයසමනා ආනන්දෙන සද්ධිං යෙන පුබ්බාරාමො ඕඨාරමානු පාසාදො තෙනුපසඛකමි දිවා විහාරාය. අථ බො හගවා සායන්තසමයං පඨිසල්ලාණා වුට්ඨිතො ආයසමන්තං ආනන්දො ආමනෙතසි: ආයාමානන්ද යෙන පුබ්බකොට්ඨකො තෙනුපසඛකමිසොම ගතතාති පරිසිඤ්චිතුනති. ඵච්චන්තොති බො ආයසමා ආනන්දො හගවතො පච්චස්සොසි.

3. අථ බො හගවා ආයසමනා ආනන්දෙන සද්ධිං යෙන පුබ්බකොට්ඨකො තෙනුපසඛකමි ගතතාති පරිසිඤ්චිතුං. පුබ්බකොට්ඨකෙ ගතතාති පරිසිඤ්චිඨා පච්චුත්තරිඨා ඵකවිවරො අට්ඨාසි ගතතාති පුබ්බාපයමානො.

4. අථ බො ආයසමා ආනන්දො හගවන්තං ඵතදවොච: අයං හන්තන රම්මකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො අවිදුරෙ. රම්මිණියො හන්තන රම්මකස්ස බ්‍රහ්මණස්ස අස්සමො, පාසාදිකො හන්තන රම්මකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො. සාධු හන්තන හගවා යෙන රම්මකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො තෙනුපසඛකමිතු අනුකමපං උපාදායාති. අධිවාසෙසි හගවා තුණ්හිභාවෙන.

* පාසරාසි සුත්ත, අට්ඨකථා; මර්සං.

1. 3. 6.

අරියපරියෙසන සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ සේනවන නම් අග්නේසිවු සිටුහුගේ ආරමයෙහි වැඩ වාසය කරන්නේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරුයෙහි හැදපෙරව පාසිවුරු ගෙන සැවැත් නුවරට පිටු පිණිස පිටිසිසේක. එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු ආයුෂමත් අනද තෙරුන් කරා පැමිණියහ. පැමිණ ආයුෂමත් අනද තෙරුන්ට තෙල කීහ: “ඇවැත් ආනන්ද සංවරයන් වහන්ස, අප භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හමුයෙහි ධම් කථාව ඇසුරු බොහෝකල් වෙයි. ආයුෂමත් ආනන්ද සංවරයන් වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්මුඛයෙහි ධම් කථාවක් අසන්ට ලබන්නමෝ නම් මැනවි” යනුයි. ඇවැත්නි, එසේ නම් රම්මක ඔවුණාගේ අසපුව කරා එලඹෙව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි දූහැම් කථාවක් අසවු නම් වතා මය. ඒ භික්ෂූහු ‘එසේය ඇවැත්නි’ යි ආයුෂමත් අනද තෙරුන්ට පිළිතුරු දුන්හ.

2. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර පිටු පිණිස හැසිර බතෙන් පසු පිණිකපාතයෙන් නැවතුනු සේක් ආයුෂමත් අනද තෙරුන් ඇමතු සේක: “ආනන්දය, දිවාචාර්ය සදහා පුබ්බාරාම නම් වූ මිහාරමානු ප්‍රාසාදය කරා යමිහ”. ‘එසේ ය, වහන්සැ’ යි ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් අනද තෙරුන් සමග දිවාචාර්ය සදහා මාගාභිමානා ප්‍රාසාදය කරා වැඩියහ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් කාලයෙහි පලසමවතින් නැගිසිටි සේක් ආයුෂමත් අනද තෙරුන්ට තෙල වදාළසේක. “ආනන්දය, ගාත්‍රපරිමෙකය සදහා නැගෙන හිර තාන කොටුවට යමිහ.” “එසේ ය වහන්සැ” යි ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ.

3. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් අනද තෙරුන් සමග නැගෙනහිර තානකොටුවට වැඩියහ. සිරුරුඅවයව සතනා ගැන්ම සදහාය. නැගෙනහිර තානකොටුවෙන් සිරුරුඅවයව සතනා ගෙන ගොබනැහි එක් (අදනා) සිවුරු ඇතිව සිරුරුඅවයව සුළු අවසථාවට පවුණුවමින් (=විසලවමින්) සිටිසේක.

4. ඉක්බිති ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළහ. ‘වහන්ස, රම්මකඔවුණාගේ මේ අසපුව රම්මකය ය. රම්මක-ඔවුණාගේ අසපුව සිත්කල ය. වහන්ස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, අනුකම්පා උපදවා රම්මකඔවුණාගේ අසපුව කරා පැමිණෙනසේක් නම් මැනවි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තිශ්ශබ්දනයෙන් ඉවසු සේක.

5. අථ ඛො භගවා යෙන රමමකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො තෙනුපසඬකමි. තෙන ඛො පන සමයෙන සමබහුලා භික්ඛු රමමකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමෙ ධම්මො කථාය සන්තිසින්නා භොනති. අථ ඛො භගවා ඛතිද්ධාරකොට්ඨකො අට්ඨාසි කථාපරියොසානං ආගමයමානො. අථ ඛො භගවා කථාපරියොසානං විදිඛා උක්කාසිඛා අග්ගලං ආකොථෙසි. විවරිසු ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො දාරං.

6. අථ ඛො භගවා රමමකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමං පටිසිඛා පඤ්ඤානො ආසනෙ නිසීදි. නිසජ්ජ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: “කායනුඤ්ඤා භික්ඛුවෙ එතරති කථාය සන්තිසින්නා, කා ව පන වො අනතරා කථා විසසකතා”ති. ‘භගවන්තමෙව ඛො නො භනෙත ආරබ්භ ධම්මි කථා විපසකතා, අථ භගවා අනුපසන්නො’ති. සාධු භික්ඛවෙ, එතං ඛො භික්ඛුවෙ තුමනාකං පඤ්ඤාං කුලසුභතානං සද්ධා අකාරසමා අකුතාරියං පබ්බජිතානං යං තුමෙන ධම්මො කථාය සන්තිසීදෙය්‍යාථ. සන්තිපතිතානං වො භික්ඛුවෙ දායං කරණියං: ධම්ම වා කථා, අරියො වා තුණ්හිභාවො.

7. දොමා භික්ඛුවෙ පරියෙසනා: අරියා ව පරියෙසනා අතරියා ව පරියෙසනා.

කතමා ව භික්ඛුවෙ අතරියා පරියෙසනා? ඉධ භික්ඛුවෙ එකඤ්චා අනන්තා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මඤ්ඤාච පරියෙසති, අනන්තා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මඤ්ඤාච පරියෙසති, අනන්තා ඛ්‍යාතිධම්මො සමානො ඛ්‍යාතිධම්මඤ්ඤාච පරියෙසති, අනන්තා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මඤ්ඤාච පරියෙසති, අනන්තා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මඤ්ඤාච පරියෙසති, අනන්තා සංඝිතිලෙසධම්මො සමානො සංඝිතිලෙසධම්මඤ්ඤාච පරියෙසති.

8. කිංඤ්ච භික්ඛුවෙ ජාතිධම්මං වදෙථ? පුත්තහරියං භික්ඛුවෙ ජාතිධම්මං, දුසිද්දසං ජාතිධම්මං, අපේළකං ජාතිධම්මං, කුක්කුටසුකරං ජාතිධම්මං, හජිගවාස්සවළුවං ජාතිධම්මං, ජාතරූපරජනං ජාතිධම්මං. ජාතිධම්මානෙන භික්ඛුවෙ උපධියො. එතථායං ගටිතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපනො අනන්තා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මඤ්ඤාච පරියෙසති.

9. කිංඤ්ච භික්ඛුවෙ ජරාධම්මං වදෙථ? පුත්තහරියං භික්ඛුවෙ ජරාධම්මං, දුසිද්දසං ජරාධම්මං, අපේළකං ජරාධම්මං, කුක්කුටසුකරං ජරාධම්මං, හජිගවාස්සවළුවං ජරාධම්මං, ජාතරූපරජනං ජරාධම්මං. ජරාධම්මානෙන භික්ඛුවෙ උපධියො. එතථායං ගටිතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපනො අනන්තා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මඤ්ඤාච පරියෙසති.

5. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රම්මකබ්බුණාගේ අසපුව කරා පැමිණි සේක. එසමයෙහි බොහෝ භික්ෂූහු රම්මකබ්බුණාගේ අසපුවෙහි දෑහැම් කථාවෙන් යුතුව රැස්ව හුන්නාහු වෙත් ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කථා අවසානය බලනුයුතු බිහිදොරටුයෙහි වැඩ සිටි සේක. අනතුරු ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කථාව අවසන්සේ දැන කැස දොර කවුළුව පහළන. ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට දොර විවර කළහ.

6. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රම්මකබ්බුණාගේ අසපුවට පිවිස පනවනලද අස්තෙහි වැඩහුන් සේක. වැඩහිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ආමන්ත්‍රණය කළසේක: “මහණෙනි, දැන් කිනම් කථාවකින් යුක්ත ව හුන්හු ද? තොපගේ කවර අතුරුකතාවක් අඩාල කරණ ලද ද?” “වහන්ස, අප විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම අරහතාවූ දෑහැම් කථාව අඩාල කරණ ලදී. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩිසේකැ”යි සැලකලහ. “මහණෙනි, මැනවි. මහණෙනි, යම් ලෙසකින් තෙපි දෑහැම් කථාවෙන් යුක්ත ව හුන්හුද, එය ශ්‍රද්ධාවෙන් හිතියෙකින් තික්ම සසුන්වත් කුලපුත්‍ර වූ තොපට නිසිය. මහණෙනි, රැස්වූ තොප විසින් දෑහැම් කථාව හෝ ආසිතුමණිමිභාවය (දර්ශ්‍යව්‍යාප්තිය හෝ මූලකමිසාර්‍යය මෙතෙහි කිරීම) යන දෙක කළ යුතුය.”

7. මහණෙනි, ආදීපයෙඝීෂණය ය, අනාදීපයෙඝීෂණයයි මේ සෙවීම දෙකෙකි.

මහණෙනි, අනාදීපයෙඝීෂණ කුමක් ද? මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුහුලෙක් තෙමේ ජාතිය සභාව කොට ඇත්තේ ජාතිධර්මයක් (ජාතිය සභාව කොට ඇත්තක්) ම සොයයි. තෙමේ ජරාව සභාව කොට ඇත්තේ ජරා ධර්මයක් (ජරාව සභාව, කොට ඇත්තක් ම සොයයි. තෙමේ ව්‍යාධිය සභාව කොට ඇත්තේ ව්‍යාධිධර්මයක් (ව්‍යාධිය සභාව කොට ඇත්තක්) ම සොයයි. තෙමේ මරණය සභාව කොට ඇත්තේ මරණ ධර්මයක් (මරණය සභාවකොට ඇත්තක්) ම සොයයි. තෙමේ ශෝකය සභාවකොට ඇත්තේ ශෝක ධර්මයක් (ශෝකය සභාව කොට ඇත්තක්) ම සොයයි. තෙමේ කෙලෙසන සභාව ඇත්තේ කෙලෙසන සභාව ඇත්තක් ම සොයයි.

8. මහණෙනි, කුමක් ජාතිධර්මයයි කියන්නේ ද? පුත්‍රදරුවෝ ජාති ධර්මයෝයි දැයි දැක්නු ජාතිධර්මයෝයි. එළබැටෙළුවෝ ජාතිධර්මයෝ යි. කුකුළන් හා ඌරෝ ජාතිධර්මයෝ ය. ඇත් ගව අස් වෙලඹු ජාතිධර්මයෝ ය. රන් ඊදි ජාතිධර්මය. මහණෙනි, මේ පඤ්ඤාමානුෂ උපසිහු ජාතිධර්මයෝ ය. මෙහි තෘෂ්ණාවෙන් බැඳුණා වූ මුසපත් වූ බැසගත්තා වූ මේ ලෝ වැසි තෙමේ ජාතිය සභාව කොට ඇත්තේ ජාතිධර්මයක් ම සොයයි.

9. මහණෙනි, කුමක් ජරාධර්මයයි කියන්නේ ද? පුත්‍රහාය්‍යාවෝ ජරාධර්මයෝ ය. දැඩිදස්නු ජරාධර්මයෝ ය එළ බැටෙළුවෝ ජරාධර්මයෝ ය. කුකුළන් හා ඌරෝ ජරාධර්මයෝ ය. ඇත් ගව අස් වෙලඹු ජරාධර්මයෝ ය. රන්ඊදි ජරාධර්මය. මහණෙනි, මේ පඤ්ඤාමානුෂ ජරාධර්ම වෙති. මේ ලෝවැසි, තෙමේ මෙහි ගැට ගැඟුණේ මුසපත් වූයේ බැසගත්තේ තෙමේ ජරාව සභාව කොට ඇත්තේ ජරාධර්මයක් ම සොයයි

10. නිඤ්ඤා භික්ඛවෙ බ්‍යාධිධම්මං වදෙථ? පුත්තභරියං භික්ඛවෙ බ්‍යාධිධම්මං, දුසිද්දසං බ්‍යාධිධම්මං, අපේළකං බ්‍යාධිධම්මං, කුක්කුට සුකරං බ්‍යාධිධම්මං, හජ්ඣිතවාසසාවලවං බ්‍යාධිධම්මං, බ්‍යාධිධම්මා හෙතෙ භික්ඛවෙ උපධස්සො. එත්ථායං ගථිතො මුච්ඡිතො අඤ්ඤාපනො අත්තනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මෙකෙද්දෙව පරියෙසති.

11. නිඤ්ඤා භික්ඛවෙ මරණධම්මං වදෙථ? පුත්තභරියං භික්ඛවෙ මරණධම්මං, දුසිද්දසං මරණධම්මං, අපේළකං මරණධම්මං, කුක්කුට සුකරං මරණධම්මං, හජ්ඣිතවාසසාවලවං මරණධම්මං, මරණධම්මා හෙතෙ භික්ඛවෙ උපධස්සො. එත්ථායං ගථිතො මුච්ඡිතො අඤ්ඤාපනො අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මෙකෙද්දෙව පරියෙසති.

12. නිඤ්ඤා භික්ඛවෙ සොකධම්මං වදෙථ? පුත්තභරියං භික්ඛවෙ සොකධම්මං, දුසිද්දසං සොකධම්මං, අපේළකං සොකධම්මං, කුක්කුට සුකරං සොකධම්මං, හජ්ඣිතවාසසාවලවං සොකධම්මං, සොකධම්මා හෙතෙ භික්ඛවෙ උපධස්සො. එත්ථායං ගථිතො මුච්ඡිතො අඤ්ඤාපනො අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මෙකෙද්දෙව පරියෙසති.

13. නිඤ්ඤා භික්ඛවෙ සංඝිනිලෙසධම්මං වදෙථ? පුත්තභරියං භික්ඛවෙ සංඝිනිලෙසධම්මං, දුසිද්දසං සංඝිනිලෙසධම්මං, අපේළකං සංඝිනිලෙසධම්මං, කුක්කුට සුකරං සංඝිනිලෙසධම්මං, හජ්ඣිතවාසසාවලවං සංඝිනිලෙසධම්මං, ජාතරූපරජ්ජං සංඝිනිලෙසධම්මං, සංඝිනිලෙසධම්මා හෙතෙ භික්ඛවෙ උපධස්සො. එත්ථායං ගථිතො මුච්ඡිතො අඤ්ඤාපනො අත්තනා සංඝිනිලෙසධම්මො සමානො සංඝිනිලෙසධම්මෙකෙද්දෙව පරියෙසති. අයං භික්ඛවෙ අත්තරියං පරියෙසනා.

13. කතමා ච භික්ඛවෙ අරියා පරියෙසනා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අජාතං අනුත්තරං යොගහෙකම්මං නිබ්බානං පරියෙසති, අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අජරං අනුත්තරං යොගහෙකම්මං නිබ්බානං පරියෙසති, අත්තනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අබ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගහෙකම්මං නිබ්බානං පරියෙසති, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අමරං අනුත්තරං යොගහෙකම්මං නිබ්බානං පරියෙසති, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අසොකං අනුත්තරං යොගහෙකම්මං නිබ්බානං පරියෙසති, අත්තනා සංඝිනිලෙසධම්මො සමානො සංඝිනිලෙසධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අසංඝිනිලිථිං අනුත්තරං යොගහෙකම්මං නිබ්බානං පරියෙසති. අයං භික්ඛවෙ අරියා පරියෙසනා.

10. මහණෙනි, කුමක් ව්‍යාධිබලියෙහි කියන්නේද? පුත්‍ර භායසීචෝ ව්‍යාධිබලියෝ ය. දුසිද්දස්ස ව්‍යාධිබලියෝ ය. එළු බැටළුවෝ ව්‍යාධිබලියෝ ය. කුකුළන් හා උෟරෝ ව්‍යාධිබලියෝ ය. ඇත් ගව අස් වෙළඹු ව්‍යාධිබලියෝ ය. මහණෙනි, මේ පඤ්චනාමගුණ උපබිහු ව්‍යාධිබලියෝ ය. මේ ලෝවැසි තෙම මෙහි ගැටගැසුණේ මුසපත් වූයේ බැසගත්තේ තෙමේ ව්‍යාධිය සවහාව කොට ඇත්තේ ව්‍යාධිබලියක් ම සොයයි.

11. මහණෙනි, කුමක් මරණබලියෙහි කියන්නේද? මහණෙනි, පුත්‍ර භායසීචෝ මරණබලියෝ ය. දුසිද්දස්ස මරණබලියෝ ය. එළු බැටළුවෝ මරණබලියෝ ය. කුකුළන් හා උෟරෝ මරණබලියෝ ය. ඇත් ගව අස් වෙළඹු මරණබලියෝ ය. මහණෙනි, මේ උපබිහු මරණබලියෝ ය. මේ ලෝ වැසි තෙම මෙහි ගෙනුණේ මුසපත් වූයේ බැසගත්තේ තෙමේ මරණය සවහාව කොට ඇත්තේ මරණබලියක් ම සොයයි.

12. මහණෙනි, කුමක් ශෝකබලියෙහි කියන්නේද? මහණෙනි පුත්‍රභායසීචෝ ශෝකබලියෝ ය. දුසිද්දස්ස ශෝකබලියෝ ය. එළු බැටළුවෝ ශෝකබලියෝ ය. කුකුළන් හා උෟරෝ ශෝකබලියෝ ය. ඇත් ගව අස් වෙළඹු ශෝකබලියෝ ය. මහණෙනි, මේ උපබිහු. මේ ලෝවැසි තෙම මෙහි වෙළුණේ මුසපත් වූයේ බැසගත්තේ තෙමේ ශෝකය සවහාව කොට ඇත්තේ ශෝකබලියක් ම සොයයි.

13. මහණෙනි, කුමක් සංකෙලනබලියෙහි කියන්නේද? අමුදරුවෝ සංකෙලනබලියෝ ය. දුසිද්දස්ස සංකෙලනබලියෝ ය. එළු බැටළුවෝ සංකෙලනබලියෝ ය. කුකුළන් හා උෟරෝ සංකෙලනබලියෝ ය. ඇත් ගව අස් වෙළඹු සංකෙලනබලියෝ ය. රන්රිදී සංකෙලනබලියෝ ය. මහණෙනි, මේ උපබිහු සංකෙලනබලී වෙත්. මේ ලෝවැසි තෙම මෙහි ගෙනුණේ මුසපත් වූයේ බැසගත්තේ තෙමේ සංකෙලනබලී වූයේ සංකෙලනබලියක් ම සොයයි. මහණෙනි, මේ අකාසීපයෙව්මණ්ඩ

14. මහණෙනි, ආසීචු සෙව්ම කුමක්ද? මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි ඇතැමෙක් තෙමේ ජාතිබලී වූයේ ජාතිබලියෙහි ආදීනව දූත ජාතියක් නැති නිරුත්තරවූ යොගසෞම සංඛ්‍යාත නිවෘණය සොයයි. තෙමේ ජරාබලී වූයේ ජරාබලියෙහි ආදීනව දූත ජරාවක් නැති නිරුත්තර වූ යොගසෞම වූ නිවන සොයයි. තෙමේ ව්‍යාධිබලී වූයේ ව්‍යාධිබලියෙහි ආදීනව දූත ව්‍යාධියක් නැති නිරුත්තර යොගසෞම වූ නිවන සොයයි. තෙමේ මරණබලී වූයේ මරණබලියෙහි ආදීනව දූත මරණයක් නැති නිරුත්තර යොගසෞම වූ නිවන සොයයි. තෙමේ ශෝකබලී වූයේ ශෝකබලියෙහි ආදීනව දූත ශෝකයක් නැති නිරුත්තර යොගසෞම වූ නිවන සොයයි. තෙමේ සංකෙලනබලී වූයේ සංකෙලනබලියෙහි ආදීනව දූත කෙලෙසීමක් නැති නිරුත්තර යොගසෞම වූ නිවන සොයයි. මහණෙනි, මේ ආසීපයෙව්මණ්ඩ.

15 අහමපි සුදං භික්ඛවෙ පුබ්බෙව සංඛොධා අනභිසම්බුද්ධො බොධිසත්තොව සමානො අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මසෙද්දොව පරියෙසාමි, අත්තනා ජරුධම්මො සමානො ජරුධම්මසෙද්දොව පරියෙසාමි, අත්තනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මසෙද්දොව පරියෙසාමි, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මසෙද්දොව පරියෙසාමි, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මසෙද්දොව පරියෙසාමි, අත්තනා සංඛිලිසධම්මො සමානො සංඛිලිසධම්මසෙද්දොව පරියෙසාමි.

16. තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ එතද්දහොසි: “කීනානු බො අහං අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මසෙද්දොව පරියෙසාමි, අත්තනා ජරුධම්මො සමානො ජරුධම්මසෙද්දොව පරියෙසාමි, අත්තනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මසෙද්දොව පරියෙසාමි, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මසෙද්දොව පරියෙසාමි, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මසෙද්දොව පරියෙසාමි, අත්තනා සංඛිලිසධම්මො සමානො සංඛිලිසධම්මසෙද්දොව පරියෙසාමි, යනානුත්තං අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මො ආදීනවං විදිත්වා අජාතං අනුත්තරං යොගකෙබ්බං නිබ්බානං පරියෙසෙසා, අත්තනා ජරුධම්මො සමානො ජරුධම්මො ආදීනවං විදිත්වා අජරං අනුත්තරං යොගකෙබ්බං නිබ්බානං පරියෙසෙසා, අත්තනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මො ආදීනවං විදිත්වා අබ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගකෙබ්බං නිබ්බානං පරියෙසෙසා, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මො ආදීනවං විදිත්වා අමතං අනුත්තරං යොගකෙබ්බං නිබ්බානං පරියෙසෙසා, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මො ආදීනවං විදිත්වා අසොකං අනුත්තරං යොගකෙබ්බං නිබ්බානං පරියෙසෙසා, අත්තනා සංඛිලිසධම්මො සමානො සංඛිලිසධම්මො ආදීනවං විදිත්වා අසංඛිලිසං අනුත්තරං යොගකෙබ්බං නිබ්බානං පරියෙසෙසා”නති.

17. සො බො අහං භික්ඛවෙ අපරෙත සම්මෙත දහරෙව සමානො සුසුකාලකෙසො හද්දෙන යොධිබ්බෙන සම්මනාගතො පඨමෙන වසසා, අකාමශාන්තං මාතාපිතුන්තං අසුඤ්ඤානං රුද්දන්තානං, කෙසමස්සං ඔත්තාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අමජ්ජෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිං. තො එවං පබ්බජිතො සමානො කිංකුසලගවෙසී අනුත්තරං සන්තිවරපදං පරියෙසමානො යෙන ආලාරො කාලාමො තෙනුපසංඝිකමි, උපසංඝිකමිත්වා අලාරං කාලාමං එතද්දවොච: ‘ඉවජාමහං ආට්ඨෙසා කාලාම ඉමස්මිං ධම්මවිතසෙ බුහමවරියං චරිතු’නති.

18. එවං ධුතෙන භික්ඛවෙ ආලාරො කාලාමො මං එතද්දවොච: “විතරතායසමා, තාදිසො අහං ධම්මො යථා විඤ්ඤා පුට්ඨො තචිරස්සො සකං ආවරියකං සංඝං අභිඤ්ඤා සමුඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ මිහරෙස්සා”ති. සො බො අහං භික්ඛවෙ තචිරස්සොව ඛිංසමෙව තං ධම්මං පරියාපුණිං. සො බො අහං භික්ඛවෙ තාචතකෙතෙව ඔට්ඨප්පතමහෙනන උපිතලාපතමහෙනන ඤ්ඤාණවාදඤ්ඤා වදාමි ථෙරවාදඤ්ඤා. ‘ජාතාමි පසායාමි’ති ව පටිජාතාමි අහඤ්ඤෙව අඤ්ඤෙව. තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ එතද්දහොසි:

15. මහණෙනි, මම බුදු වීමට පෙර බෝසත් වූයෙහි ම තෙමේ ජාතිධම් වූයෙහි ජාතිධම්යක් ම සෙවිමි. තෙමේ ජරාධම් වූයෙහි ජරාධම්යක් ම සෙවිමි. තෙමේ ව්‍යාධිධම් වූයෙහි ව්‍යාධිධම්යක් ම සෙවිමි. තෙමේ මරණධම් වූයෙහි මරණධම්යක් ම සෙවිමි. තෙමේ භොකධම් වූයෙහි භොකධම්යක් ම සෙවිමි. තෙමේ සංකෙලයධම් වූයෙහි සංකෙලයධම්යක් ම සෙවිමි.

16. මහණෙනි, ඒ මට මෙ අදහස විය: “කුමක් නිසා මම තෙමේ ජාතිධම් වූයෙහි ජාතිධම්යක් ම සොයමි ද, තෙමේ ජරාධම් වූයෙහි ජරාධම්යක් ම සොයමි ද, තෙමේ ව්‍යාධිධම් වූයෙහි ව්‍යාධිධම්යක් ම සොයමි ද, තෙමේ මරණධම් වූයෙහි මරණධම්යක් ම සොයමි ද, තෙමේ භොකධම් වූයෙහි භොකධම්යක් ම සොයමි ද, තෙමේ සංකෙලයධම් වූයෙහි සංකෙලයධම්යක් ම සොයමි ද? ‘මම ජාතිධම් වූයෙහි ජාතිධම්යෙහි ආදිතව දූත ජාතියක් නැති නිරුත්තර වූ සොගඤ්ඤ වූ නිවන සොයන්නෙමි නම් මැනව. ජරාධම් වූයෙහි ජරාධම්යෙහි ආදිතව දූත ජරාවක් නැති නිරුත්තර වූ සොගඤ්ඤ වූ නිවන සොයන්නෙමි නම් මැනව. තෙමේ ව්‍යාධිධම් වූයෙහි ව්‍යාධිධම්යෙහි ආදිතව දූත ව්‍යාධියක් නැති නිරුත්තර වූ සොගඤ්ඤ වූ නිවන සොයන්නෙමි නම් මැනව. තෙමේ මරණධම් වූයෙහි මරණධම්යෙහි ආදිතව දූත මරණයක් නැති නිරුත්තර වූ සොගඤ්ඤ වූ නිවන සොයන්නෙමි නම් මැනව. තෙමේ භොකධම් වූයෙහි භොකධම්යෙහි ආදිතව දූත භොකයක් නැති නිරුත්තර වූ සොගඤ්ඤ වූ නිවන සොයන්නෙමි නම් මැනව. තෙමේ සංකෙලයධම් වූයෙහි සංකෙලයධම්යෙහි ආදිතව දූත සංකලය නොවූ නිරුත්තර වූ සොගඤ්ඤ වූ නිවන සොයන්නෙමි නම් මැනව’යි කියායි.

17. මහණෙනි, ඒ මම පසුකාලයෙහි ලදරු වූයෙහි ම ඉතා කළකෙස් ඇත්තෙමි උලලුටන ව්‍යාධි වූ සොදුරුසොව්සනත් යුක්ත වූයෙහි, නො කැමැති වූ කදුළු පිරුණු මුහුණු ඇති මද්දියන් හඬද්දී, කෙස්වලව බා කපවත් හැඳ ගිවි ගෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි. ඒ මම මෙසේ පැවිදි වූයෙහි ‘කුසලය කුමක්ද’යි සොයන සුලු වූයෙහි නිරුත්තර වූ උතුම් වූ ශාන්තිපදය සොයමින් ආලාරඤ්ඤාම කරා පැමිණියෙමි. පැමිණ ආලාර කාලාමට මෙය කිම: ‘ඇලැන්නි ඤාලාම, මේ ශාන්තයෙහි බබ්බර කරන්නට කැමැත්තෙමි.’

18. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි ආලාර ඤාලාම මට මෙසේ කීය: “ආයුෂමත් තෙමේ බබ්බර වෙසෙවා. යම් නැතින නුවණැති පුරුෂයෙක් තොරෝකලකින් ම සවනිය ආවාසීවරයන්ගේ ධර්මය තෙමේ දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට වෙසේ ද, මේ ධර්මය එ බඳු ය”. මහණෙනි, ඒ මම තොරෝදිතකින් ම ඒ ධර්මය ප්‍රගුණ කෙළෙමි. (ඒ මම උත් කී දූය පිළිගැනුමට) තොල් පහළ පමණින් ම, උත් කියූ දූය නැවත කිම පමණෙකින් ම ‘දනිමි’යි යන කථාවත්, ‘මම එහි සිටියෙමි’ යන කථාවත් කීවෙමි. ‘දනිමි’යි ද, ‘දනිමි’යි ද මම පිළිගත කෙළෙමි. අන්‍යයෝ ද මා ගැන එසේ කීහ. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස වී ය:—

“න ඛො ආලාරො කාලාමො ඉමං ධම්මං කෙට්ඨං සද්ධාමන්තකෙන සසං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ විහරමිති පවෙදෙති. අද්ධා ආලාරො කාලාමො ඉමං ධම්මං ජාතං පස්සා විහරති”ති. අථ ඛවාහං භික්ඛවෙ යෙන ආලාරෙ කාලාමො තෙනුපසඤ්ඤිමි. උපසඤ්ඤිතවා ආලාරං කාලාමං එතදවොචා: “කිත්තං වතා නො ආවුසො කාලාම ඉමං ධම්මං සසං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙසි”ති එවං වුත්තෙ භික්ඛවෙ ආලාරෙ කාලාමො ආභිඤ්ඤායනතං පවෙදෙසි තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදනොසි: “න ඛො ආලාරස්සෙව කාලාමස්ස අත්ථි සද්ධා, මය්හමපත්ථි සද්ධා. න ඛො ආලාරස්සෙව කාලාමස්ස අත්ථි විරියං, මය්හමපත්ථි විරියං. න ඛො ආලාරස්සෙව කාලාමස්ස අත්ථි සති, මය්හමපත්ථි සති. න ඛො ආලාරස්සෙව කාලාමස්ස අත්ථි සමාධි, මය්හමපත්ථි සමාධි. න ඛො ආලාරස්සෙව කාලාමස්ස අත්ථි පඤ්ඤා, මය්හමපත්ථි පඤ්ඤා. යනනුතාහං යං ධම්මං ආලාරො කාලාමො ‘සසං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ විහරමි’ති පවෙදෙති තස්ස ධම්මස්ස සච්ඡිකිරියාය පද්දෙසා”නති සො ඛො අහං භික්ඛවෙ නවිරස්සෙව ඛිප්පමෙව තං ධම්මං සසං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ විහාසිං.

19. අථ ඛවාහං භික්ඛවෙ යෙන ආලාරෙ කාලාමො තෙනුපසඤ්ඤිමි. උපසඤ්ඤිතවා ආලාරං කාලාමං එතදවොචා: “එත්තං වතා නො ආවුසො කාලාම ඉමං ධම්මං සසං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙසි”ති. ‘එත්තං වතා ඛො අහං ආවුසො ඉමං ධම්මං සසං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙසි’ති. “අත්ථි ඛො ආවුසො එත්තං වතා ඉමං ධම්මං සසං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ විහරමි”ති ‘ලාභා නො ආවුසො, සුලභා නො ආවුසො, යෙ මගං ආයසමන්තං තාදිසං සමුග්ගමාරිං පස්සාම, ඉති යාතං ධම්මං සසං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙසි, තං ත්වං ධම්මං සසං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ විහරසි, යං ත්වං ධම්මං සසං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ විහරසි, තමහං ධම්මං සසං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙසි. ඉති යාතං ධම්මං ජානාසි, තං ත්වං ධම්මං ජානාසි. යං ත්වං ධම්මං ජානාසි, තමහං ධම්මං ජානාසි. ඉති යාදිසො අහං, තාදිසො ත්වං යාදිසො ත්වං, තාදිසො අහං. එතිදුති ආවුසො, උපොච්ඡන්තං ඉමං ගණං පටිගරාමා’ති. ඉති ඛො භික්ඛවෙ ආලාරෙ කාලාමො ආවරිසො මෙ සමානො අනෙත්වාසිං මං සමානං අත්තන්තො¹ සමසමං ධම්මෙසි, උදාරං ව මං පුජාය පුජෙසි තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදනොසි: “නායං ධම්මො නිබ්බිද්ධං න විරහාය න නිරුධ්වාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමෙබ්බාය න කිබ්බානාය සංවත්තති, යාවදෙව ආභිඤ්ඤායනනුප්පත්තියා”ති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ තං ධම්මං අතලංකරිතා තස්මා ධම්මා නිබ්බිජ්ජ අපකාමිමි.

1. අත්තන්තා, මජ්ඣ.

“ආලාරකාලාම තෙමේ මේ ධර්මය හුදෙක් ඇදහිම් පමණෙකින් තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ වාසය කරමි”යි ප්‍රකාශ කොකරයි. එකානන්‍යෙන් ආලාරකාලාම මේ ධර්මය දන්නේ, දන්නේ වාසය කෙරේ”යි කියයි. මහණෙනි, ඉක්බිති මම ආලාරකාලාම කරා පැමිණියෙමි. පැමිණ ආලාරකාලාමයට මෙය කීම්. “ඇවැත් කාලාමය, කොපමණෙකින් මේ ධර්මය තමන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට දැන ඊට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙරෙහි ද?” මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි ආලාරකාලාම තෙමේ ආකිඤ්ඤායතනය ප්‍රකාශ කෙළේය. ඒ මට මේ අදහස විය: “ශ්‍රද්ධාව ඇත්තේ ආලාරකාලාමයට පමණක් නො වේ මට ද ශ්‍රද්ධාව ඇත. ආලාරකාලාමයට පමණක් ම විශ්‍ය ඇත්තේ නො වේ මට ද විශ්‍ය ඇත. ආලාරකාලාමයට පමණක් ම සිහිය ඇත්තේ නො වේ මට ද සිහිය ඇත. ආලාරකාලාමයට පමණක් ම සමාධිය ඇත්තේ නො වේ. මට ද සමාධිය ඇත. ආලාරකාලාමයට පමණක් ම ප්‍රඥාව ඇත්තේ නො වේ මට ද ප්‍රඥාව ඇත ආලාරකාලාම තෙමේ ‘යම් ධර්මයක් තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ වෙසෙමි’ යි කියානම්, මම ඒ ධර්මය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කිරීමට උත්සාහ කෙරෙමි නම් මානාවැ”යි කියයි. මහණෙනි, ඒ මම නොබෝ කලෙකින් ම වහාම ඒ ධර්මය තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ වාසය කෙළෙමි.

19. මහණෙනි, ඉක්බිති මම ආලාරකාලාම කරා පැමිණියෙමි. පැමිණ ආලාරකාලාමයට “ඇවැත් කාලාමය, මෙ පමණෙකින් ම මේ ධර්මය තමන් වෙසෙසින් දැන සාක්‍ෂාත් කොට ඊට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙරෙහිද”යි මෙය කීම්. “ඇවැත්, මම මෙපමණෙකින් ම මේ ධර්මය තමන් වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙරෙමි”යි කී ය. “ඇවැත්, මම ද මෙපමණෙකින් මේ ධර්මය තමන් වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කෙරෙමි” යි කීම්. “ඇවැත්, යම්බඳු වූ අපි තොප වැනි සමුත්ථාරී ආයුෂ්මතකු දක්නමෝ ද, ඒ අපට ලාභය, අපට මනා ලැබුමකි. මෙසේ මම යම් ධර්මයක් තමන් වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙරෙමි ද, තෙපි ඒ ධර්මය තමන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට වෙසෙසින් දැන ඊට පැමිණ වාසය කරව. තෙපි යම් ධර්මයක් තමන් වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ වාසය කරන්නහු නම්, මම ඒ ධර්මය තමන් ම වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ ප්‍රකාශ කරමි. මෙසේ යම් ධර්මයක් මම දනිමි ද, ඒ ධර්මය තෙපි දනුවි. යම් ධර්මයක් තෙපි දනිනු නම් ඒ ධර්මය මම දනිමි. මෙසේ මම යම්බඳුයෙහි නම්, තෙපි ද එබඳු ව. තෙපි යම්බඳු නම්, මම ද එබඳුයෙමි. ඇවැත්, දැන් එව. දෙදෙන ම එකතු ව මේ පිරිස පරිහරණය කරමු”යි කියයි. මහණෙනි, මෙසේ ආලාරකාලාම තෙමේ මට ආවාසි වූයේ ම අතවාසි වූ මා තමාට සමතැන නැති ය. උසස් පූජාවෙනුදු මා පිදී ය. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස විය: “මේ ධර්මය සසර කළකිරීම සඳහා නො වේ. තො ඇලීම සඳහා නො වේ. නිවහ සඳහා නො වේ. කෙලෙස් සන්තිද්වීම සඳහා නො වේ. විශෙෂ දැනීම සඳහා නො වේ. සමේධාධිය සඳහා නො වේ. නිවන් සඳහා නො පවතියි. මේ ධර්මය ආකිඤ්ඤායතනයෙහි ඉපදීමට ම වෙයි.” මහණෙනි, ඒ මම ඒ ධර්මය (ශාන්තපදයට) ප්‍රමාණ නො කොට (මෙයින් කම් නැතැයි සිතා එයින් තාපන නොවී) ඒ ධර්මයෙන් කළකිරී වෙන්ව ගියෙමි.

20. සො බො අහං භික්ඛවෙ නිංකුසලගවෙසී අනුත්තරං සන්නිවර-පදං පරියෙසමානො යෙන උදදකො¹ රුමපුතො තෙනුපසංඝිකමිං. උපසංඝිකමිනා උදදකං රුමපුතං ඵතදවොචං: “ඉට්ඨාමහං ආවුසො ඉමසමිං ධම්මවිතයෙ බ්‍රහ්මචරියං වරතු”ති. ඵවා වුතො භික්ඛවෙ උදදකො රුමපුතො මං ඵතදවොච ‘විහරතාසමා, නාදිසො අයං ධම්මො යත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො නචිරසොච සකං ආචරියකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යා’ති. සො බො අහං භික්ඛවෙ නචිරසොච බ්‍රහ්මචරි-තං ධම්මං පරියාපුණිං. සො බො අහං භික්ඛවෙ නාචතකෙනෙච ඔට්ඨාපහතමනොන ලපිතආපනමනොන ඤ්ඤාණවාදඤ්ච වදාමි ථෙරවාදඤ්ච. ‘ජානාමි, පසාසාමි’ති ච පටිජානාමි අතඤ්ඤච ආඤ්ඤා ච.

21. තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ ඵතදකොසි: “න බො රාමො ඉමං ධම්මං කෙවලං සද්ධාමනතකෙන සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරාමිති පච්චෙදෙසි. අද්ධා රාමො ඉමං ධම්මං ජානං පසාසං විනාසි”ති. අථ බවාහං භික්ඛවෙ යෙන උදදකො රුමපුතො තෙනුපසංඝිකමිං. උපසංඝිකමිනා උදදකං රුමපුතං ඵතදවොචං: “නිත්තාවතා තො ආවුසො රාමො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙසි”ති. ඵවා වුතො භික්ඛවෙ උදදකො රුමපුතො තෙට්ඨකඤ්ඤාණාසංඤ්ඤායතං පච්චෙදෙසි. තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ ඵතදකොසි: “න බො රාමසොච අහොසි සද්ධා, මය්‍යමපජ්ඣ සද්ධා. න බො රාමසොච අහොසි විරියං, මය්‍යමපජ්ඣ විරියං. න බො රාමසොච අහොසි සති, මය්‍යමපජ්ඣ සති. න බො රාමසොච අහොසි සමාධි, මය්‍යමපජ්ඣ සමාධි න බො රාමසොච අහොසි පඤ්ඤා, මය්‍යමපජ්ඣ පඤ්ඤා. යනනුනාහං යං ධම්ම රාමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරාමිති පච්චෙදෙසි, තස්ස ධම්මස්ස සච්ඡිකරියාය පදනෙය්‍ය”ති. සො බො අහං භික්ඛවෙ නචිරසොච බ්‍රහ්මචරි-තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහාසිං.

22. අථ බවාහං භික්ඛවෙ යෙන උදදකො රුමපුතො තෙනුපසංඝිකමිං. උපසංඝිකමිනා උදදකං රුමපුතං ඵතදවොචං: “ඵත්තාවතා තො ආවුසො රාමො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙසිති? ‘ඵත්තාවතා බො රාමො ආවුසො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙසි’ති අතමපි බො ආවුසො ඵත්තාවතා ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරාමි”ති.

1. උදදකො, මජ්ඣං.

21. මහණෙනි, ඒ මම 'කි කුසලගවෙසි' වුයෙමි අනුතතර වූ උතුම් ශාන්තිපදය සොයන්නෙමි උදුක රාමපුත්‍රයා කර පැමිණියෙමි. පැමිණ උදුක රාමපුත්‍රයා මෙය කිමි: "ඇවැත්නි, මම මේ ශාසනයෙහි බහිසර සරත්තට කැමැත්තෙමි මහණෙනි මෙසේ කී කල්හි උදුක රාමපුත්‍ර තෙමේ "ආයුෂමත් තෙමේ වෙසේවා. යම් ශාසනයෙකිනි නුවණැති සුරුෂයෙක් නොබෝකලෙකින් ම සවකිය ආවාසවරයාගේ ධර්ම තමන් ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ද, මේ ධර්ම ඵලද්‍රය" යි මෙය මට කී ය. මහණෙනි, ඒ මම නොබෝකලෙකින් ම ඒ ධර්ම වහා ම ප්‍රගුණ කෙලෙමි. ඵපමණින් ම (පිළිගැණුමට) නොල් පහළ පමණින් ම, කියන ලද්ද නැවත කිමි පමණෙකින් ම 'දැනිම'යි යන කථාව හා 'එහි සර්ව වෙම' යන කථාව ද කියමි. 'දැනිම'යි, 'දැනිම'යි ද මමත් ප්‍රතිඥ කරමි. අත්‍යයෝ ද මා ගැන එසේ කියති.

21. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස ඇති විය: "රාම තෙමේ මේ ධර්ම හුදෙක් ශ්‍රද්ධා මාත්‍රයෙන් තමන් ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරමි යි ප්‍රකාශ නො කෙළේ ය. රාම තෙමේ. මේ ධර්ම ඵකාන්තයෙන් දැනිමින් දක්මින් වාසය කෙළේ"යි කියායි. මහණෙනි, ඉක්බිති මම උදුක රාමපුත්‍රයා වෙත පැමිණියෙමි. පැමිණ රාමපුත්‍ර උදුකයාට මෙය කිමි: "ඇවැත්, (ඔබගේ පිතෘ වූ) රාම තෙමේ කොපමණෙකින් මේ ධර්ම තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට ඵලද්‍ර ප්‍රකාශ කෙළේද?"යි. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි රාමපුත්‍ර උදුක තෙමේ තෙවසකදසකාසකදසකාසකාස ප්‍රකාශ කෙළේ ය. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස ඇති විය: "ශ්‍රද්ධාව රාමයාට පමණක් නො වී ය. මට ද ශ්‍රද්ධාව ඇත. විසිස රාමයාට පමණක් නො වී ය. මට ද විසිස ඇත. සිසිස රාමයාට පමණක් නො වී ය. මට ද සිසිස ඇත. සමාසිස රාමයාට පමණක් නො වී ය. මට ද සමාසිස ඇත. ප්‍රඥව රාමයාට පමණක් නො වී ය. මට ද ප්‍රඥව ඇත. යම් ධර්මයක් රාම තෙමේ විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කෙරෙමි යි කියේද, මම ද ඒ ධර්ම ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමට උත්සාහ කෙරෙමි නම්, යෙහෙකැ"යි කියායි. මහණෙනි, ඒ මම නොබෝකලෙකින් ම වහා ම ඒ ධර්ම තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ විසිමි.

22. මහණෙනි, ඉක්බිති මම රාමපුත්‍ර උදුක වෙත ඵලබ්ධියෙමි. ඵලබ්ධි උදුක රාමපුත්‍රයාට මෙය කියෙමි: "ඇවැත්නි, (ඔබ පියා වූ) රාම තෙමේ මේ ධර්ම ඵෙපමණෙකින් තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙළේ ද? ඇවැත්නි (මාගේ පිය වූ) රාම තෙමේ මේ ඵතුයෙකින් මේ ධර්ම තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙළේ"යි (උදුක තෙමේ කිය). "ඇවැත්නි, මම ද ඵෙපමණෙකින් මේ ධර්ම තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ වාසය කෙරෙමි" යි කිමි.

“ලාභා නො ආවුසො, සුලභං නො ආවුසො, යෙ මයං ආයස්මන්තං තාදිසං සබ්බත්ථාරිං පස්සාම. ඉති යං ධම්මං රුමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙසි, තං තිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙයි. යං තිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙසි. ඉති යං ධම්මං රුමො අඤ්ඤාසි, තං තිං ධම්මං ජානාසි. යං තිං ධම්මං ජානාසි, තං ධම්මං රුමො අඤ්ඤාසි ඉති යාදිසො රුමො අහොසි. තාදිසො තිං, යාදිසො තිං, තාදිසො රුමො අහොසි. එහිදුති අට්ඨසො, තිං ඉමං ගණං පරිහරා”ති. ඉති ඛො භික්ඛවෙ උදුකො රුමපුත්තො සබ්බත්ථාරි මෙ සමානො ආචරියධාරිනෙ ව මං යංකෙසි. උලාරුය ව මං පූජාය පූජෙසි. තස්ස මයං භික්ඛවෙ එතදහොසි: නායං ධම්මො නිබ්බදාය න චිරාතාය න නිරෝධාය න නිබ්බානාය සංවත්තති, යාවදෙව තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනුපපතති යාති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ තං ධම්මං අනලංකරිත්වා තස්මා ධම්මං නිබ්බිජ්ජ අපක්කමිං.

23 සො ඛො අහං භික්ඛවෙ කිංකුසලගවෙසී අනුත්තරං සන්නිවරපදං පරිසෙසමානො මගධෙසු අනුපුබ්බෙන වාරිකං වරමානො යෙන උරුමෙලා සෙත්තානිගමො තදවසරිං. තත්ථදුසං රමණීයං භූමිභාගං, පාසාදිකඤ්ච වනසණ්ඩං, තදිඤ්ච සඤ්ජනති¹ සෙතකා සුපතිත්ථං රමණීයං, සමන්තා ව ගොචරගාමං. තස්ස මයං භික්ඛවෙ එතදහොසි: “රමණීයො වහ² භූමිභාගො පාසාදිකො ව වනසණ්ඩො, තදී ව සඤ්ජි සෙතකා සුපතිත්ථා රමණීයා, සමන්තා ව ගොචරගාමො. අලං වතිදං කුලපුත්තස්ස පටානත්ථිකස්ස පටාන යා”ති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ තදෙව නිසිදිං “අලඤ්ඤං පටානායා”ති.

24 සො ඛො අහං භික්ඛවෙ අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අජාතං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරිසෙසමානො අජාතං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අජ්ඣිගමං. අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අජරං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරිසෙසමානො අජරං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අජ්ඣිගමං. අත්තනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අබ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරිසෙසමානො අබ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අජ්ඣිගමං. අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අමතං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරිසෙසමානො අමතං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අජ්ඣිගමං.—

“ඇවැත්නි, යම් බඳු වූ අම් තොර වැනි සබ්බමාරි ආසන්නකු දක්නමෝ ද ඒ අපට ලැබේ. අපට මනා ලැබීමෙකි. මෙසේ රාම යම් ධර්මයක් තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙළේ ද, තෙවිත් ඒ ධර්මය තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරව. තෙවි යම් ධර්මයක් තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරවු ද, (මාගේ පියවූ) රාම තෙමේන් ඒ ධර්මය තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කළේ ය. මෙසේ යම් ධර්මයක් (මාගේ පියවූ) රාම තෙමේ දැනගත්තේ ද, ඒ ධර්මය තෙවි දන්නාහුය. යම් ධර්මයක් තෙවි දන්නාහු ද, ඒ ධර්මය රාම තෙමේ දන්නේ ය. මෙසේ රාම යම්බඳු වූයේ ද, තෙවි එබඳු ව. තෙවි යම්බඳු ද, රාම තෙමේ එබඳු වී ය. ඇවැත්නි, මෙකී එව. දැන් තෙවි මේ පිරිස පරිහරණය කරව.” මෙසේ රාම ධුතලි උද්දක තෙමේ මාගේ සබ්බමාරි වූයේ ම මා ඇදුරු තනතුරෙහි නැති ය මහත් පූජ්‍යයෙකින් මා පිදිය. මහණෙනි, ඒ මම “මේ ධර්මය සසර කළකිරීම පිණිස නො වෙයි, විරාගය පිණිස නො වෙයි. නිරෝධය පිණිස නො වෙයි. භෞමිකව්‍යුපගමය පිණිස නො වෙයි. අභිඥා පිණිස නො වෙයි. සම්මානික පිණිස නො වෙයි. නිවන පිණිස නො වෙයි. එය හුදෙක් තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතයෙහි ඉපදීම පිණිස පමණක් ම වෙයි” යන මේ අදහස වී ය මහණෙනි, ඒ මම ඒ ධර්මය (ශාන්තපදයට) ප්‍රමාණ නො වන්නක් කොට මෙයින් භූත නැතැයි සිතා ඒ ධර්මයෙන් කළකිරී බැහැරියෙමි.

23. මහණෙනි, ඒ මම ‘කුසලය කුමක්ද’යි සොයනසුදු වූයෙමි අනුහාර උතුම් නිජාණපදය සොයමින් මගධ දනපිටෙහි පිළිපෙළින් සැරිසරන්නෙමි උරුමෙලායෙහි සෙත්තනිකමය කරු පැමිණියෙමි. එහි සිත්කලු දැමී භාගය ද, පනදවන වනලැහැබ ද, වැලිතලා ඇති මනා තොටු ඇති සිත්කලු ගලාබස්නා නදිය ද, භාත්පස ගොදුරුගම ද, දිවිම මහණෙනි, ඒ මම මේ අදහස වී ය: භූමිභාගය රමණීය ය. වන ලැහැබ ප්‍රසාද ජනක ය සුදු වැලි තලා ඇති මනා තොටු ඇති සිත්කලු නදිය ද ගලා බස්නී ය. භාත්පස ගොදුරුගම ද වෙයි. ප්‍රධන් කරනු කැමැති කුලධුතලයකුට ප්‍රධන්විසය සඳහා මෙය සුදුසු ම ය.” මහණෙනි, ඒ මම ප්‍රධන්විසය පිණිස “මෙය සුදුසු ම ය” යි සිතා එහි ම (බෝමැබ) හුන්නෙමි.

24. මහණෙනි, ඒ මම ජාතිධර්ම වූයෙමි ජාති ධර්මයෙහි ආදීතම දැන ඉපදීමක් නැති නිරුහාර වූ යොග්‍යතෙම වූ නිවන සොයමින් අජාත වූ අනුහාර වූ යොග්‍යතෙම වූ නිජාණය අවබෝධ කෙළෙමි. ජරාධර්ම වූයෙමි ජරාධර්මයෙහි ආදීතම දැන දිරිමක් නැති නිරුහාර වූ යොග්‍යතෙම වූ නිවන සොයන්නෙමි අජර වූ අනුහාර වූ යොග්‍යතෙම වූ නිවන අවබෝධ කෙළෙමි. ව්‍යාධිධර්ම වූයෙමි ව්‍යාධිධර්මයෙහි ආදීතම දැන ව්‍යාධියක් නැති නිරුහාර වූ යොග්‍යතෙම වූ නිජාණය සොයමින් අව්‍යාධික වූ අනුහාර වූ යොග්‍යතෙම වූ නිජාණය අවබෝධ කෙළෙමි. මරණධර්ම වූයෙමි මරණධර්මයෙහි ආදීතම දැන මරණයක් නැති නිරුහාර වූ යොග්‍යතෙම වූ නිවන සොයන්නෙමි මරණයක් නැති නිරුහාර වූ යොග්‍යතෙම වූ නිවනට පැමිණියෙමි. -

අනන්තා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අසොකං අනුත්තරං යොගකෙතිමං නිබ්බානං පරියෙසමානො අසොකං අනුත්තරං යොගකෙතිමං නිබ්බානං අර්ඝ්ගමං. අනන්තා සංඝාලෙසධම්මො සමානො සංඝාලෙසධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අසංඝිලිට්ඨං අනුත්තරං යොගකෙතිමං නිබ්බානං පරියෙසමානො අසංඝිලිට්ඨං අනුත්තරං යොගකෙතිමං නිබ්බානං අර්ඝ්ගමං. ඤාණඤ්ච පත මෙ දස්සානං උදපාදි: ‘අභුප්පා මෙ විමුත්ති. අසමනත්තා ජාති. තස්මිද්ධං පුත්තභවො’ති.

25. නස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතද්භොධි: අභිගතො ඛො ම්‍යායං ධම්මො ගමතිරේ දුද්දසො දුරනුබොධො සනෙතා පණීතො අනක්කාවචරේ නිපුණො පණ්ණිතවෙදනීසො. ආලයරමා ඛො පනායං පජා ආලයරතා ආලයසමමුදිත්වා. ආලයරමාය ඛො පන පජාය ආලයරතාය ආලයසමමුදිත්වාය දුද්දසං ඉදං ධානං යදිදං ඉදස්සච්චයතාපට්ච්චසමුප්පාථො. ඉදමපි ඛො ධානං දුද්දසං යදිදං සබ්බසංඛාරසමපො සබ්බුපධිපටිතිස්සග්ගො තණ්හාතඛයො විරුගො නිරුරුධො නිබ්බානං. අභඤ්චො ඛො පන ධම්මං දෙසෙය්‍යං පරෙ ච මෙ න ආජාතෙය්‍යො, සො මමස්ස කීලමපො, සා මමස්ස විහෙසාති. අපිස්ස මං භික්ඛවෙ ඉමා අතච්ඡරියා ගාථා පටිභංසු පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බා:

කීවෙජ්ඤ මෙ අභිගතං හලඤ්ඤි පක්ඛාසිත්තුං,
රුහදෙසපරෙතෙති නායං ධම්මො සුසම්බුධො.
පටිසොතගාමිං නිපුණං ගමතිරං දුද්දසං අණ්ණං
රුගරතනා නි දුක්ඛනති¹ තමොක්කමෙතින ආචොති².

26. ඉතිහ මෙ භික්ඛවෙ පටිසංඤ්චිකානො අපෙඨාස්සුක්කතාය චිත්තං නමති, තො ධම්මදෙසනාය. අථ ඛො භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මනො සහමපඤ්ඤා මම වෙනසා වෙතොපට්ටිතස්සාමඤ්ඤාය එතද්භොධි: නස්සති චත තො ලොකො, විතස්සති චත තො ලොකො, යත්‍ර හි නාම තථාගතස්ස අරහතො සමමාසබ්බෙද්ධස්ස අපෙඨාස්සුක්කතාය චිත්තං නමති, තො ධම්මදෙසනායාති. අථ ඛො භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා සහමපඤ්ඤා සෙය්‍යාථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතො වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජෙය්‍ය, එවමෙවං³ බ්‍රහ්මලොකෙ අනතර්ගිතො මම පුරතො පාඤ්ඤායොසි.

1. තදුක්ඛනති, මජ්ඣ. සං.

2. ආවුචාති, මජ්ඣ. ආවුතා, සං.

3. එවමෙව, මජ්ඣ. එවමෙව ඛො, සං.

ශොකධම්මි වුයෙම් ශොකධම්මෙහි ආදිතව දූත ශොක රහිත වූ නිරුත්තර වූ සොගසෙම වූ නිවන සොයන්නෙම් ශොක රහිත නිරුත්තර සොගසෙම වූ නිවන අවබෝධ කෙලෙම්. තෙමේ සංකෙලශධම්මි වුයෙම් සංකෙලශධම්මෙහි ආදිතව දූත ශො කිලිපි වූ නිරුත්තර වූ සොගසෙම වූ නිවන සොයන්නෙම් අසාක්ලිප්ව වූ නිරුත්තර වූ සොගසෙම වූ නිවිණය අවබෝධ කෙලෙම්. මගේ අභිත් ඵලවිමුක්තිය අසකාපස (සරීර) විය. ‘මේ මාගේ අනනිම උපපත්තියයි. දූත් ප්‍රතිභිවයක් නැතැයි මට ඥානදර්ශනය (සියලු දෙය දන්නා වූ සමීඥාඥාන) පහල විය.

25. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස විය: “මා අවබෝධ කල මේ ධර්මය ගැඹුරු ය. දැක්මට අවබෝධයට නොපහසු ය. ශාන්තය. ප්‍රශ්නිත ය. තකියෙන් බැසගත නො ගෙන්නේ ය. නිපුණ ය. පණ්ඩිතයන් විසින් දත සුභු ය. මේ ප්‍රජාතොමෝ පඤ්චකාමගුණ සංඛ්‍යාත ආලයන්හි රමණය කරන්නිය. ආලයන්හි ඇලුණිය පඤ්චකාමගුණයෙහි සතුටු වන්නිය. පඤ්චකාමගුණ ආලයන්හි රමණය කරණ ආලයන්හි ඇලුණු ආලයන්හි සතුටු ප්‍රජාව විසින්, යම් මේ ඉද්දප්පවයතා (සංස්කාරාදීන්ට ප්‍රත්‍යය වූ අවිද්‍යාදී) පටිච්චසමුප්පාදයක් වේ ද, මේ කාරණය දක්නට නොපහසුය. සියලු සංස්කාරයන්ගේ සංකිදීම වූ සියලු උපසිත්තේ දුර ලිම වූ ආශාව නැති කිරීම වූ විරාගය වූ නිරෝධය වූ යම් මේ නිවිනක් වේ ද, මේ කාරණය ද දැක්මට නොහැකිය. මම දහම් දෙසන්නෙම් තම් අත්‍යයෝ එය දූත නො ගන්නාහු තම්, එය මට කලානතියකි. එය මට වෙහෙසකි.” කියායි. මහණෙනි, තවද මට නො ඇසූ විරු අත්‍යාගවයි වූ මේ ගාථාවෝ වැටහුණහ:

“මා විසින් දුක සේ අවබෝධ කරණ ලද මේ ධර්මය දූත් ප්‍රකාශ කිරීම කම් නැත. රාග දෝෂයන්ගෙන් මැඩුනවුත් විසින් මේ ධර්මය අවබෝධ කිරීම පහසු නොවේ. උඩුහොය (වතුසාන්තරධර්මය) කරා යන සුලු මාදු වූ ගැඹුරු වූ අවබෝධයට අපහසු වූ සියුම් වූ මේ ධර්මය රාගයෙන් රත් වූ මොහරාශියෙන් වෙළුණු මේ සත්ත්වයෝ නො දක්නාහ

26. මහණෙනි, මෙසේ නුවණින් සලකන්නා වූ මාගේ සිත මඤ්ඤාත්මන භාවයට නැමේ. දහම් දෙසීමට නො නැමේ. මහණෙනි, ඉක්බිති සහම්පතී මහාබ්‍රහ්මයාට සිය සිත්හි මා සිත්හි වූ විනයය දැනීමෙන් මේ අදහස විය: “යම් ලොකයෙක්හි තථාගත අර්හත් සම්‍යක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේගේ සිත අලොපකායාභ්‍යාවයට නැමේ ද, දහම් දෙසීමට නො නැමේ ද, පින්වන්නි, ඒ ලොකය නැසේ. එකාන්තයෙන් වැනැසේ.” මහණෙනි, ඉක්බිති සහම්පතී බ්‍රහ්ම තෙමේ යම් සේ ශක්තිමත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අත දිගු කෙරේ ද, දිගු කල අත හැකුළු වන්නේ ද, එසේ ම බම්බලාපින් අකුරුදහන් වූයේ (කෂණයෙන්) මා ඉදිරියෙහි පහල විය.

27. අථ බො භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා සභාමහි එක සං උත්තරසඛ්‍යා කට්ඨො* යෙනාහං තෙනඤ්ඤි පණාමෙඨා මං එතදවොච: “දෙසෙතු භනෙන භගවා ධම්මං. දෙසෙතු සුගතො ධම්මං. සන්නි සත්තා අපාරජකභිජාතිකා, අසාමණ්‍යා ධම්මස්ස පරිභාසනති. භවිස්සන්ති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරො”ති ඉදමවොච භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා සභාමහි. ඉදං වචා අථාපරං එතදවොච:

“පාතුරහොසි මහමෙඤ්ඤ පුබ්බෙ,
ධම්මො අසුදො සමලෙහි විනතිතො.
අපාපුරෙතං¹ අමතස්ස ආරං,
සුණන්තු ධම්මං විමලෙනානුබුද්ධං.

සෙලෙ යථා පබ්බතමුද්ධානිට්ඨිතො,
යථාපි පස්ස ජනතං සමන්තතො;
තප්පමං ධම්මමයං සුමෙධ,
පාසාදමාරුක්ඛා සමන්තවකඤ්ඤ;

සොකාවතීණ්ණං² ජනතමපෙතසොතො,
අවෙකකස්සු³ ජාතිජරාහිතුතං

උට්ඨෙහි වීර විජ්ඣසඛිනාම සත්ථවාහ අතණ්ඤ චිවර ලොකෙ,
දෙසස්සු⁴ භගවා ධම්මං අඤ්ඤාතාරො භවිස්සන්ති”ති.

28. අථ බ්‍රහ්මා භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මනො ච අරෙකසතං විදිවා සහෙනසු ච කාරුඤ්ඤතං පටිච්ච බුද්ධිවකඤ්ඤා ලොකං වොලොකෙහිං. අද්දසං බො අහං භික්ඛවෙ බුද්ධිවකඤ්ඤා ලොකං වොලොකෙතොතා සතෙන අපාරජකෙව මහාරජකෙව, තිකඤ්ඤිතො මුදිඤ්ඤිතො, සමාකාරෙ ආකාරෙ සුවිඤ්ඤාපසෙ [දුට්ඨඤ්ඤාපසෙ], අපෙසකවෙව පරලොකවජ්ජනදස්සාවිතො⁵ විහරන්තො, [අපෙසකවෙව න පරලොකවජ්ජනදස්සාවිතො විහරන්තො]

සෙසංයථාපි නාම උප්පලිනිසං වා පද්ධම්මිතියං වා පුණ්ණිරිකිතිසං වා අපෙසකවිවානි උප්පලානි වා පද්ධම්මානි වා පුණ්ණිරිකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවද්ධානි උදකානුගතානි අනෙකානුගතපාසිති, අපෙසකවිවානි උප්පලානි වා පද්ධම්මානි වා පුණ්ණිරිකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවද්ධානි සමාදානං සිතාති, අපෙසකවිවානි උප්පලානි වා පද්ධම්මානි වා පුණ්ණිරිකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවද්ධානි උදකා අච්චුග්ගමම නිට්ඨන්ති⁶ අනුපලිතනාති උදකෙන. එවමෙව බො අහං භික්ඛවෙ බුද්ධිවකඤ්ඤා ලොකං වොලොකෙතොතා අද්දසං සතෙන අපාරජකෙව මහාරජකෙව, තිකඤ්ඤිතො මුදිඤ්ඤිතො, සමාකාරෙ [ආකාරෙ], සුවිඤ්ඤාපසෙ [දුට්ඨඤ්ඤාපසෙ], අපෙසකවෙව පරලොකවජ්ජනදස්සාවිතො විහරන්තො, [අපෙසකවෙව න පරලොකවජ්ජනදස්සාවිතො විහරන්තො]* අථ බ්‍රහ්මා භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මානං සභාමහිං නාමාස පට්ඨනාසිං:

*. දකඤ්ඤා ජාතීණ්ණං පුට්ඨියං නිහන්තො යෙනාහං, මහාමහනපාලි.

1. අපාපුරෙතං, මජ්ඣ. 2. සොකාවතීණ්ණං, ස්‍යා. 3. අවෙකකස්සු, ස්‍යා.

4. දෙසෙතු, ස්‍යා. 5. පරලොකවජ්ජනදස්සාවිතො, ස්‍යා. 6. සිතාති, මජ්ඣ.

*. [-] අනන්තර පද්ධති, සිද්ධි පොඤ්ඤා හ දිස්සන්නො.

27. මහණෙනි, ඉක්බිති සහමපති මහා බ්‍රහ්ම තෙමේ උතුරුසඵල එකාස කොට මා වෙත ඇදීලී හැද මට මෙය කියේ ය: “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහම් දෙසන සේක්වා මදකෙලෙස් රජස් සහිත සවභාව ඇති සත්ත්වයෝ ඇත. ධර්මය නො අසීමෙන් ඔහු පිරිහෙත්. ධර්මය අවබෝධ කරන්නෝ ඇතැ”යි මහණෙනි, සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ මෙය කිය මෙය කියා යලිත් මේ ගාථා කිය:

“පෙර මහඛ දනවිති කෙලෙස් මල සහිත භාසනාවරයන් විසින් සිතන ලද අගුඛ ධර්මයක් පහළ විය. මේ නිවන්දොර විවෘත කරණු මැනවි. තිමිල වූ මුඛ වහන්සේ විසින් අවබෝධ කළ ධර්මය සත්ත්වයෝ අසන්නවා.

සහපත් ප්‍රඥ ඇති සමීඥයන් වහන්ස, ශෛලමයපථිකයක් මුදුනෙහි සිටියෙක් භාත්පස ජන සමූහයා යම්සේ දකී ද, එබඳු උපමා ඇති ධර්මප්‍රාසාදයට නැග තමන්වහන්සේ පහ වූ ශොක ඇති සේක් ශොකයෙන් (ජාති ජරාදියෙන්) මැඩුණු සත්ත්ව සමූහයා බලත සේක්වා. මාරසංග්‍රාමය දිනූ විරයන් වහන්ස, සාර්ථවාහකයන් වහන්ස, කාමච්ඡද සංඛ්‍යාත ණය නැතිකරණන් වහන්ස, නැගිසිටිනු මැනව. ලොකයෙහි නැසිරෙනු මැනව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ධර්මය දෙශනා කරණ සේක්වා. අවබෝධ කරන්නෝ ඇතිවන්නාහ.”

28. මහණෙනි, ඉක්බිති බ්‍රහ්මයාගේ ආරාධනාවන් ලැබ, සත්ත්වයන් කෙරෙහි කරුණාවන් තිසා බුදු ඇසින් (ආසයානුසය ඉන්ද්‍රියපරොපරියතන-සුඤ්ඤයෙන්) ලොව බලන්නා වූ මම අලපරජසක වූ ද, මහාරජසක වූ ද, තිසාණ වූ ග්‍රහ්‍යාදී ඉන්ද්‍රියයන් ඇත්තා වූ ද, මාදු ඉන්ද්‍රියයන් ඇත්තා වූ ද, සහපත් වූ ග්‍රහ්‍යාදී ආකාර ඇත්තා වූ ද, අසහපත් ග්‍රහ්‍යාදී ආකාර ඇත්තා වූ ද, පහසුවෙන් අවබෝධ කරවිය හැක්කා වූ ද, පහසුවෙන් අවබෝධ කරවිය නොහැක්කා වූ ද, සත්ත්වයන් - පරලොව හා වරද (කෙලෙස්) බිය වසයෙන් දක්නාසුලු ව වසන්නා වූ ඇතැමුන් ද, පරලොව හා කෙලෙස් වරද බිය වසයෙන් නොදක්නාසුලු ව වසන්නා වූ ඇතැමුන් ද දිවිම්.

මහණෙනි, යම්සේ උපුල්විලෙක හෝ පියුම් විලෙක හෝ හෙළපියුම්විලෙක හෝ දියෙහි හටගන්නා වූ දියෙහි වැඩුණා වූ දියෙන් උඹට හෝ නැගුණා වූ දියෙහි ගැලී පොෂණය වන්නා වූ ඇතැම් උපුල් හෝ රත්පියුම් හෝ හෙළපියුම් හෝ වේද, ජලයෙහි හටගන්නා වූ ජලයෙහි වැඩුණා වූ ජලය හා සම ව සිටියා වූ ඇතැම් උපුල් හෝ රත්පියුම් හෝ හෙළපියුම් හෝ වේ ද, ජලයෙහි හටගන්නා වූ ජලයෙහි වැඩුණා වූ ජලය ඉක්මවා සිටියා වූ ජලයෙන් නො නැවරුණා වූ ඇතැම් උපුල් හෝ රත්පියුම් හෝ හෙළපියුම් හෝ වේ ද, එසේ ම, මහණෙනි, බුදු ඇසින් ලොව බලන්නා වූ මම කෙලෙස් අඩු, කෙලෙස් වැඩි, තිසුණු ඉන්ද්‍රියයන් ඇති, මාදු ඉන්ද්‍රියයන් ඇති, සහපත් ආකාර ඇති, අසහපත් ආකාර ඇති පහසුවෙන් අවබෝධ කරවිය හැකි, පහසුවෙන් අවබෝධ කරවිය නොහැකි සත්ත්වයන් ද, පරලොව හා කෙලෙස් බිය වසයෙන් දක්නා සුලු ව වසන ඇතැම් සත්ත්වයන් ද, පරලොව හා කෙලෙස් බිය වසයෙන් නො දක්නාසුලු ව වසන්නාවූ ඇතැම් සත්ත්වයන් ද දිවිම්. මහණෙනි, ඉක්බිති මම සහමපති බ්‍රහ්මයාට ගාථාවෙන් පිළිවදන් දිනිම්.

අපාරුතා තෙසං අමතස්ස ආරු
 යෙ සොතවනො පමුඤ්ඤානානු සභං.
 විහිංසසඤ්ඤි පගුණං නභාසිං,
 ධම්මං පණීතං මනුජේසු බ්‍රහෙමති.

29. අථ ඛො භික්ඛවෙ බුද්ධා සභමපති ‘කතාවකාසො බොමති හභවතා ධම්මදෙසනායා’ති මං අභිවාදෙතා පදකම්ණං කතා තසොවනතරධාසි.

30. තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එතදහොසි: කස්ස නු ඛො අහං පඨමං ධම්මං දෙසෙය්‍යං, කො ඉමං ධම්මං ඛිප්පමෙව ආජාතිස්සතිති? තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එතදහොසි: ‘අයං ඛො ආලාරො කාලාමො පණ්ඩිතො ඛ්‍යතො මෙධාපී, දීඝරත්තං අප්පරජ්ඣානිජාතිකො. යනුතාහං ආලාරස්ස කාලාමස්ස පඨමං ධම්මං දෙසෙය්‍යං, සො ඉමං ධම්මං ඛිප්පමෙව ආජාතිස්සති’ති. අථ ඛො මං භික්ඛවෙ දෙවතා උපසඤ්ඤිත්වා එතදවොච: ‘සනත්තකාලකතො¹ හන්ත ආලාරො කාලාමො’ති. ඤ්ඤානුපන මෙ දස්සනං උද්පාදි: ‘සනත්තකාලකතො¹ ආලාරෙ කාලාමො’ති. තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එතදහොසි: ‘මහාජාතියො ඛො ආලාරෙ කාලාමො. සචෙ හි සො ඉමං ධම්මං සුඤ්ඤස්ස ඛිප්පමෙව ආජාතෙය්‍යා’ති.

31. තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එතදහොසි: කස්ස නු ඛො අහං පඨමං ධම්මං දෙසෙය්‍යං, කො ඉමං ධම්මං ඛිප්පමෙව ආජාතිස්සතිති? තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එතදහොසි: ‘අයං ඛො උද්දකො² රුමජුතො පණ්ඩිතො ඛ්‍යතො මෙධාපී, දීඝරත්තං අප්පරජ්ඣානිජාතිකො. යනුතාහං උද්දකස්ස රුමජුතස්ස පඨමං ධම්මං දෙසෙය්‍යං, සො ඉමං ධම්මං ඛිප්පමෙව ආජාතිස්සති’ති. අථ ඛො මං භික්ඛවෙ දෙවතා උපසඤ්ඤිත්වා එතදවොච: ‘අභිද්දසකාලකතො³ හන්ත උද්දකො රුමජුතො’ති. ඤ්ඤානුපන මෙ දස්සනං උද්පාදි: ‘අභිද්දසකාලකතො³ උද්දකො රුමජුතො’ති. තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එතදහොසි: ‘මහාජාතියො ඛො උද්දකො රුමජුතො. සචෙ හි සො ඉමං ධම්මං සුඤ්ඤස්ස ඛිප්පමෙව ආජාතෙය්‍යා’ති.

32. තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එතදහොසි: කස්ස නු ඛො අහං පඨමං ධම්මං දෙසෙය්‍යං, කො ඉමං ධම්මං ඛිප්පමෙව ආජාතිස්සතිති? තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එතදහොසි:

1. සනත්තකාලකතො, මජ්ඣං.
 3. අභිද්දසකාලකතො, මජ්ඣං.

2. උද්දකා, මජ්ඣං.

“යම් කෙනෙක් කන් ඇත්තාහු නම් ඔහු (දන්) ඉඳවා මුදන්වා (ඉදිරිපත් කෙරෙත්වා). ඔවුනට තිවන් දොර (මි විසින්) විවෘත කරණ ලදී බ්‍රහ්මය, ‘වෙහෙසති’ යන කල්පනා ඇත්තෙම් ප්‍රගුණ වූ උතුම් ධර්මය මිනිසුන් කෙරෙහි නො දෙසිමි.

29. ඉක්බිති සභවපතිබුද්ධා නොව ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මදෙශනාවට කරණ ලද අවකාශ ඇත්තෙම් වෙමි’ යි මා වැඳ පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදහන් විය.

30. මහණෙනි, ඒ මට “මම පළමු කොට කවරකුට දහම් දෙසන්නෙමි ද, කවරෙක් මේ දහම් වහා අවබෝධ කරන්නේ ද” යි මේ ධර්මවිතර්කය විය. මහණෙනි, ඒ මට මේ සිත විය: මේ ආලාරකාලාම තෙමේ පණ්ඩිත ය, ව්‍යක්ත ය, නුවණැත්තේ ය. බොහෝ කලක් අලපරජ්‍යකඝට්ඨාව (නිකේශයේ පියවි) ඇත්තෙක. මම ආලාරකාලාම තවුසාට පළමු කොට දහම් දෙසන්නෙමි නම් මැනව. හෙතෙම මේ ධර්මය වහා ම දැන ගන්නේ ය” යි කියායි. මහණෙනි, අනතුරු ව දෙවියෙක් මා වෙත පැමිණ “වහන්ස, ආලාරකාලාම තෙමේ මින් සත් දවසකට පෙර කපුරිය කළේ ය” යි මේය කියේ ය “ආලාරකාලාම තෙමේ මින් සත් දිනකට පෙර කාලක්‍රියා කෙළේ ය” යන ඥානදර්ශනය මට ද පහල විය. මහණෙනි, ඒ මට “ආලාරකාලාම තොම මහත් පිරිනිමි ඇත්තෙක් විය. ඉදින් හෙතෙම මේ ධර්මය ඇසුයේ නම්, වහා ම දැනගන්නේ ය (මහපල ලබයි)” යි මේ සිත විය.

31. මහණෙනි, ඒ මට “මම කවරකුට පළමුකොට දහම් දෙසමි ද, කවරෙක් මේ ධර්මය වහා ම අවබෝධ කරගන්නේ ද” මේ සිත විය. මේ රාම පුත්‍ර උදුක තෙමේ පණ්ඩිත ය, ව්‍යක්ත ය, නුවණැත්තේ ය. බොහෝ කලක් අලපරජ්‍යකඝට්ඨාව ඇත්තේ ය. මම රාම පුත්‍ර උදුකකට පළමු කොට දහම් දෙසන්නෙමි නම් මැනව. හෙතෙම මේ ධර්මය වහා ම දැනගන්නේ ය” යන අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති දෙවියෙක් මා කරා පැමිණ “වහන්ස, රාමපුත්‍ර උදුක තෙමේ ඊයේ මධ්‍යමරාත්‍රියෙහි කාලක්‍රියා කෙළේ ය” යි කියේ ය “රාමපුත්‍ර උදුක තෙමේ ඊයේ රූ කාලක්‍රියා කෙළේ ය” යි මට ද ඥානදර්ශනය පහල විය. මහණෙනි, “රාමපුත්‍ර උදුකකට වූයේ මහත් පිරිනිමික. ඉදින් හෙතෙම මේ ධර්මය ඇසුයේ නම්, වහා ම මානිප්ල අවබෝධ කරන්නේ යයි” මට මේ අදහස විය.

32. මහණෙනි, ඒ මට “කවරකුට මම පළමු කොට දහම් දෙසන්නෙමි ද, කවරෙක් මේ ධර්මය වහා ම අවබෝධ කරන්නේ ද?” යන අදහස විය.-

“ඛන්ධාදාං ඛො මෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු යෙ මං පබානපතිතතතං උපට්ඨංසිංසු. යනන්තාහං පඤ්චවග්ගියාහං භික්ඛුනං පඨමං ධම්මං දෙසෙය්‍ය”නති. තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ ඵතද්ධොසී: කතනන්තො ඵතරහි පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු විතරන්ති. අදදසා ඛො අහං භික්ඛවෙ දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධතා අතිකක්කන්තමානුසංකෙන පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු බාණ්ණසීයං විහරන්තෙ ඉසිපතනෙ මිහදායෙ.

33. අථ ඛවාහං භික්ඛවෙ උරුච්චොයං යථාභිරන්තං විහරිනා යෙන බාණ්ණසී තෙන වාරිකං පක්කමා¹. අදදසා ඛො මං භික්ඛවෙ උපකො ආජීවකො² අන්තරු ව ගයං අන්තරු ව බොධිං අද්ධානමග්ග පටිපන්නාං. දිස්වාත මං ඵතද්ධොව: විසුසන්නාති ඛො තෙ ආවුසො ඉන්ද්‍රියාති, පරිසුද්ධො ඡ්චිවණ්ණො පරියොදනො. කංසි ත්වං අවුසො උද්දිස්ස පබ්බජිතො? කො වා තෙ සන්ථා? කස්ස වා ත්වං ධම්මං රොවෙසිති? ඵලං වුතෙන අහං භික්ඛවෙ උපනං ආජීවකං ගාථාති³ අජකිහාසිං:

සබ්බාභිහු සබ්බවිදුහමසම්
සබ්බෙසු ධම්මෙසු අනුපලිභෙතා,
සබ්බඤ්ඤාසො තණ්හකම්මෙ විමුතො
සයං අභිඤ්ඤාය කවුද්දිසෙය්‍යං?

න මෙ ආවරයො අත්ථි සදිසො මෙ න විජ්ජති,
සදෙවකසම්මි ලොකසම්මි තත්ථි මෙ පටිපුග්ගලො.

අහං හි අරහා ලොකෙ අහං සන්තා අනුන්තරො,
ඵකොවහි සම්මාසච්ඡෙදො සීනිභුතොසම් නිබ්බුතො.

ධම්මවග්ගං පවතෙනතුං ගච්ඡාමි කාශිනං පුරං,
අකිහුතසම්මි⁴ ලොකසම්මි අහඤ්ඤං⁵ අමතදුඤ්ඤිනති.

34. ‘යථා ඛො ත්වං ආවුසො පටිජාතාසි අනන්තජිනො’ති?

“මාදිසා වෙ ජිතා භොනති යෙ පතතා ආසවකම්මං,
ජිතා මෙ පාපකා ධම්මා තස්මාහං උපකා ජිනො”ති.

ඵලං වුතෙන භික්ඛවෙ උපනං ආජීවකො ‘නුවෙය්‍යපාවුසො’ති⁶ වතා සිසං ඔකමෙපතා උමමන්තං ගහෙතා පක්කමි.

1. පක්කමා, ස්‍යා.

2. ආජීවකො, සිවු. PTS

3. ගාථාය, ස්‍යා.

4. අනභිභුතසම්මි, මජ්ඣං.

5. අහඤ්ඤං, ස්‍යා.

6. නුපට්ඨසංචුසොති, මජ්ඣං. නුපට්ඨසංචුසො, ස්‍යා.

මහණෙනි, ඒ මට “යම් පස්වග මහණ කෙනෙක් ප්‍රබන්ධීයෙහි මෙතෙසු සිත් ඇති මට උච්චත් කලාහු ද, ඒ පස්වග මහණහු මට බොහෝ උපකාර ඇත්තාහ. මම පස්වග මහණුන්ට පලමු ව දහම් දෙසන්නෙමි නම් මැනව යි” මේ අදහස වී ය. මහණෙනි, ඒ මට “දැන් ඒ පස්වග මහණහු කොහි වෙසෙත් දෝ හෝ” යි මේ සිත වී ය. මහණෙනි, මම භික්ෂූහු ඉක්ම සිටි පිරිසුදු වූ දිවැසින් පස්වග-මහණුන් බරණැස මහදාය නම් වූ ඉසිපතනාරාමයෙහි වසන්නවුන් දිවිමි.

33. මහණෙනි, ඉක්බිති උරුමෙල්දනව්වෙහි කැමැතිතාක් වාසය කොට බරණැස වාරිකාවෙහි ගියෙමි මහණෙනි, ගඟාබවත් බොගියවත් ආතර අදන්මගට පිළිපත් උපකා නම් ආජීවකයා මා උටුයේ ය. දැන මට මෙසේ කී ය: “ඇවැත්නි, මුඛවහන්සේගේ වක්කුරුදු ඉන්ද්‍රියයෝ විශේෂයෙන් ප්‍රසන්නයහ. ඡම්වණ්ණ පිරිසුදු ය ප්‍රභාසවර ය. ඇවැත්නි, මුඛවහන්සේ කවරකු උදෙසා පැවිදි වූ සේක් ද? මුඛවහන්සේගේ ශාස්තාවරයා හෝ කවරේ ද? මුඛවහන්සේ කාගේ ධර්මකට රැවි කරන සේක් ද?” යනුයි. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි මම උපකආජීවකයාට ගාථාවෙන් කිමි:

“මම සිසල්ල අබ්බවා සිටියෙමි. දත සුභු සිසල්ල දන්නෙමි වෙමි. සියලු ධර්මයන්හි නො ඇලුණෙමි. සියලු කෙලෙස් හැර සිටියෙමි. තෘෂ්ණාක්ෂය සංඛ්‍යාත නිවාණයෙහි අරමුණු කිරීමෙන් කෙලෙසුන්ගෙන් භිදුණෙමි. මෙසේ තමන් ම සිසල්ල දැන අන් කවරකු ආවායච්චයෙන් උදෙසනෙමි ද?”

“මම ලොකොත්තරධර්මයෙහි ගුරුවරයෙක් නැත. මට සමානසෙක් නැත දෙවියන් සහිත ලොකයෙහි මා හට සම පුද්ගලයෙක් නැත.

“ලොකයෙහි මම ම රහත් වෙමි. මම ම තිරුහතර වූ ශාස්තෘ වෙමි. මම එක ම සම්මාසට්ඨු වෙමි. සියලු කෙලෙස්හිහි තිවීමෙන් සිසිල් වූයෙමි. එහෙයින් ම කිවුනෙමි වෙමි.

“මම දම්සක් පැවැත්වීමට භාසිරට බරණැස් නුවර බලා යමි. අච්ඤාවෙන් අකු වූ ලොකයෙහි අමාදනවිබේරය ගසන්නෙමි.”

34. ‘ඇවැත්නි, මුඛ “අනානථිත” ය යි පිළින කරණ සේය.’ (උපක කිය.)

“ආසුචක්ෂය සංඛ්‍යාත නිවාණයට පැමිණියා වූ මා වැනියෝ එකානන්දයෙන් ‘ථිත’ නම් වෙති. උපකය, මා විසින් පාපධර්මයෝ දිනන ලදහ එහෙයින් මම ‘ථිත’ වෙමි.” යි

මෙසේ වදාල කල්හි උපක ආජීවක තෙමේ “ඇවැත්නි, එසේත් වන්නේ වනැ” යි හිස සලා සරස් මහක් ගෙණ ගියේ ය.

35. අප බවටානං භික්ඛවෙ අනුපුබ්බෙන වාරිකං වරමානො යෙන බාරණං ඉතිපතනං මිහදයො යෙන පඤ්චග්ගියා භික්ඛු තෙනුපසඤ්ඤාමි. අද්දසාපුං බො මං භික්ඛවෙ පඤ්චග්ගියා භික්ඛු දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන අඤ්ඤාමඤ්ඤා සන්තප්පෙසු: “අයං බො ආවුසො සමුද්ධො ගොතමො ආගච්ඡති බාහුලිකො¹ පටිනිවේශනෙනා ආවතෙනා බාහුලයං. සො තෙව අභිවාදෙතබ්බො, න පච්චුට්ඨාතබ්බො. නාස්ස පනතමිවරං පටිග්ගතෙතබ්බං. අපි ව බො ආසනං යටෙතබ්බං සවෙ ආකඛිඤ්ඤාති නිසිදිස්සාති”ති. යථා යථා බො අහං භික්ඛවෙ උපසඤ්ඤාමි, තථා තථා පඤ්චග්ගියා භික්ඛු නාසකඤ්ඤා සකාය භාගිකාය සණ්ඨාතුං. අප්පෙකවෙව මං පච්චුග්ගතො, පනතමිවරං පටිග්ගතෙසු. අප්පෙකවෙව ආසනං පඤ්ඤාපෙසු. අප්පෙකවෙව පාදෙද්දං උපට්ඨාපෙසු. අපි ව බො මං නාමෙන ව ආවුසොවාදෙත ව සමුද්ධවර්තති.

36. එවං වුත්තෙ අහං භික්ඛවෙ පඤ්චග්ගියෙ භික්ඛු එතදවොච: “මා භික්ඛවෙ තථාගතො නාමෙන ව ආවුසොවාදෙත ව සමුද්ධවර්තී.² අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සමමාසවුද්ධො. ඔද්භට්ඨ භික්ඛවෙ සොතං. අමතමිහිගතං. අහමනුසාසාමි. අහං ධම්මං දෙසෙමි. යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා³ නවිරස්සෙව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ මිහරිස්සාථා”ති.

37. එවං වුත්තෙ භික්ඛවෙ පඤ්චග්ගියා භික්ඛු මං එතදවොච: “නාය”පි බො නිං ආවුසො ගොතම ඉරියාය භාය පටිපදය නාය දුක්ඛාරකාරිකාය නායකමා උග්ගාරිමනුස්සධම්මා අලමරිඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං. කිම්පන නිං එතද්දං බාහුලිකො පටිනිවේශනෙනා ආවතෙනා බාහුලයං අධිගමස්සාති උග්ගාරිමනුස්සධම්මා අලමරිඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසනති.” එවං වුත්තෙ අහං භික්ඛවෙ පඤ්චග්ගියෙ භික්ඛු එතදවොච: “න භික්ඛවෙ තථාගතො බාහුලිකො, න පටිනිවේශනෙනා, න ආවතෙනා බාහුලයං. අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සමමාසවුද්ධො. ඔද්භට්ඨ භික්ඛවෙ සොතං. අමතමිහිගතං. අහමනුසාසාමි. අහං ධම්මං දෙසෙමි. යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා නවිරස්සෙව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ මිහරිස්සාථා”ති.

1. බාහුලිකො, මජ්ඣං.

2. සමුද්ධවර්තී, මජ්ඣං.

3. යථානුසිට්ඨං පටිපජ්ජමානා, ස්ව.

35. මහණෙනි, ඉක්බිති මම පිළිවෙළින් වාරිකා කරත්තෙහි බරණිය ඉසිපතන නම් වූ මහදුග්ගෙහි පස්වගමනණුන් වෙත එළඹියෙමි. මහණෙනි, පස්වග මහණහු එත මා දුර දී ම දුටහ. දැක ඔවුනොවුන් කතිකා කළහ: “ඇමැත්තිය, ප්‍රත්‍යය බහුල කොට ඇති බවට පැමිණ ප්‍රධන් විසියෙන් පිරිනුණු, ප්‍රත්‍යය බහුල කොට ඇති බවට පෙරළණු මේ ශ්‍රමණ භෞතම තෙමේ එයි. නො ම වැදිය යුතුය. පෙර ගමන් නො කළ යුතුය. ඔහුගේ පා සිවුරු නො පිළිගත යුතු ය. වැලි, ඉදින් කැමැත්තේ නම් හිඳින්තේ යයි ආසනයක් තැබිය යුතු” ය කියාහි. මහණෙනි, මා ෧෦ ෧෦ වත් ම පස්වග මහණහු නම් කතිකායෙහි පිහිටා සිටින්නට නොහැකි වූහ. ඇතැම්හු මට පෙර ගමන් කොට පාසිවුරු ගත්හ. ඇතැම්හු අසුන් පැනවූහ. ඇතැම්හු පාදෙවුන්දිය එළවූහ. එසේ වුවත් මට කෘමියෙන් හා ‘ආට්‍රියෝ’ වාදයෙන් ව්‍යවහාර කෙරෙහි.

36. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි මම පස්වග මහණන්ට මෙය කීම් “මහණෙනි, තථාගතයන්ට නම්නුත් ‘ආට්‍රියෝ’ වාදයෙහුත් ව්‍යවහාර නො කරවු. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ රතත් ය. සමාස්සමුද්ධා ය. මහණෙනි, කන් යොමු කරවු. අමාත්‍ය අවබෝධ කරණ ලදී. මම දහම් දෙසමි. අනුශාසනයට අනුව පිළිපදනාහු - කුලපුත්‍රයෝ යම් නිවනක් සදහා ගිහිගෙයින් තික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද්ද, මාගිබ්බමවර්ණ අවසන් කොට ඇති තිරුහතර වූ ඒ නිව්‍යාණය ඉහානමයේදී ම අමු විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ඊට පැමිණ වාසය කරවු”යි.

37. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි පස්වග මහණහු මට මෙය කීහ: “ඇවත භෞතමයෙනි, මුඛ වහන්සේ ඒ දුපකර වූ ඉරිසව්‍යවනුත් දුපකර ප්‍රතිපදායෙහුත් දුපකර ක්‍රියායෙහුත්, මනුෂ්‍යධර්මයට වැඩි වූ ආසිතාවය ඇති කිරීමට සමත් වූ ඥානදර්ශනවිශේෂය නො ලැබූ සේක මුඛ වහන්සේ දැන් පිරිකර බහුල කොට ඇති සෙක්, ප්‍රධන්විසියෙන් ගිලිහුණු සේක්, පිරිකර බහුල කොට ඇතිබවට පෙරළණුසේක්, දහකුලබර්මයට වැඩි වූ ආසිතාවය සිදු කිරීමට සමත් වූ ඥානදර්ශන විශේෂය කියෙයින් ලැබූ සේක් ද?” මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි මම පස්වග මහණන්ට මෙය කීම්: “මහණෙනි, තථාගත තෙමේ බාහුලික වූයේ නො වේ. ප්‍රධන්විසියෙන් ගිලිහුණේ නො වේ. බාහුලිකත්වයට පෙරළණේ නො වේ. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ රතත් ය. සමාස්ස මුද්ධා ය. මහණෙනි, කන් යොමු කරවු. අමාත්‍ය මා විසින් ලබන ලදී. මම අනුශාසනා කරමි. මම දහම් දෙසමි. අනුශාසනාව යම් සේ ද, එසේ පිළිපදනා වූ තෙපි නො බෝකලෙකින් ම යම් අභිත්තිකයක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මැනවින් ම ගිහිගෙයින් තික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද්ද, තිරුහතර වූ බ්‍රහ්මවර්ණය කෙලවර කොට ඇත්තා වූ ඒ අභිත්තිකය තුළ විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යය කොට ඊට පැමිණ වාසය කරන්නාහුය.”

38. දුතියමපි බො භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු මං එතදවොචුං:
 “තායපි බො චං ආට්ඨසො ගොතම ඉරියාය තාය පටිපදාය තාය දුක්ඛාර්ථකාය නායාසමා උත්තරිමනුසාධමමා අලමරියඤ්ඤාණදසාන-
 විසෙසං. කිමපන චං එතරති බාහුලිකො¹ පටානවිබහනො ආවතො බාහුලාය අභිගමස්ස උත්තරිමනුසාධමමා අලමරියඤ්ඤාණදසාන විසෙසනති?”

39. දුතියමපි බො අහං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු එතදවොචං:
 “න භික්ඛවෙ තථාගතො බාහුලිකො¹ න පටානවිබහනො, න ආවතො බාහුලාය. අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සමමාසලබ්ධො. ඔදහථ භික්ඛවෙ සොතං. අමතමධිගතං. අහමනුසාසාමි. අහං ධම්මං දෙසෙමි. යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජාමානා නවිරස්සෙව යස්සථාය කුලපුතතා සම්මදෙව අගාරස්සා අනගාරියං පබ්බජනති, තදනුතතරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකවා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාථා”ති.

40. තතියමපි බො භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු මං එතදවොචුං:
 “තායපි බො චං ආට්ඨසො ගොතම ඉරියාය තාය පටිපදාය තාය දුක්ඛාර්ථකාය නායාසමා උත්තරිමනුසාධමමා අලමරියඤ්ඤාණදසානවිසෙසං. කිමපන චං එතරති බාහුලිකො පටානවිබහනො ආවතො බාහුලාය අභිගමස්ස උත්තරිමනුසාධමමා අලමරියඤ්ඤාණදසානවිසෙසනති?”

41. එවං ටුනෙත අහං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු එතදවොචං:
 “අභිජානාථ මෙ තො භූෂෙත භික්ඛවෙ ඉතො පුබ්බෙ එවරුපං වඛ්භානිත-
 මෙතනති² නො හෙතං හභො න භික්ඛවෙ තථාගතො බාහුලිකො, න පටානවිබහනො, න ආවතො බාහුලාය. අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සමමාසලබ්ධො. ඔදහථ භික්ඛවෙ සොතං. අමතමධිගතං. අහමනුසාසාමි. අහං ධම්මං දෙසෙමි. යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජාමානා නවිරස්සෙව යස්සථාය කුලපුතතා සම්මදෙව අගාරස්සා අනගාරියං පබ්බජනති, තදනුතතරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකවා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාථා”ති

1. බාහුලිකො, මජ්ඣං.

2. භාසිතමෙතනති, සිවු, භාසිතමෙතනති, සාසම්, පහාසිතමෙතනති, මජ්ඣං.

38. මහණෙනි, දෙවනු ද පස්වග මහණහු මට මෙසේ කීහ: “ඇවැත්නි, ගෞතමයෙනි, මුඛවහන්සේ ඒ ඉරියව්වෙන් ඒ ප්‍රතිපදාවෙන් ඒ දුෂකාරක්‍රියාවෙන් මනුෂ්‍ය බවට වැඩි ආසීභාවය සිදු කිරීමට සමත් වූ ඥානදර්ශන විෂයයක් අවබෝධ නොකළ සේක. කිම, මුඛවහන්සේ දැන් ප්‍රත්‍යය බහුල කොට ඇතිසේක් ප්‍රධන්විසිසයෙන් ගිලිහුණුසේක් ප්‍රත්‍යය බහුල කොට ඇතිබව පිණිස පෙරළණු සේක් මනුෂ්‍යබවට වැඩි වූ ආයතීභාවය සිදු කිරීමට සමත් වූ ඥානදර්ශනය අවබෝධ කළසේක් ද?”

39. මහණෙනි, දෙවනු ද මම පස්වග මහණන්ට මෙය කීමි: “මහණෙනි, තථාගත තෙමේ බහුලික වූයේ නොවේ. ප්‍රධන්විසිසයෙන් ගිලිහුණේ නොවේ. ප්‍රත්‍යය බහුලභාවය පිණිස පෙරළණේ නොවේ. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ රහත් ය. සමාසක් සමුද්ධි ය. මහණෙනි, කන් යොමු කරවු. (මා විසින්) නිවන් අවබෝධ කරණ ලදී. මම අනුශාසනා කරමි. මම දහමි දෙසමි. අනුශාසනාව යම්සේ ද, එසේ පිළිපදනාවු තෙපි නොබෝකලෙකින් ම යම් අභිත්තයක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මැනවින් ම ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද් ද, නිරුත්තර වූ බබසර කෙළවර කොට ඇති ඒ අභිත්තය තුමු ඉහාතමයේදී ම අභිඥායෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නහු ය.”

40. මහණෙනි, තෙවැනිවටත් පස්වග මහණහු මට මෙසේ කීහ: “ඇවැත් ගෞතමයෙනි, මුඛවහන්සේ ඒ ඉරියව්වෙන් ඒ ප්‍රතිපදාවෙන් ඒ දුෂකාරක්‍රියාවෙන් මිනිස් දහමට වැඩි ආසීභාවය සිදු කිරීමට සමත් වූ ඥානදර්ශනවිෂයයක් අවබෝධ නොකළසේක. මුඛවහන්සේ දැන් ප්‍රත්‍යය බහුල කොට ඇතිසේක් ප්‍රධන්විසිසයෙන් ගිලිහුණුසේක් ප්‍රත්‍යය බහුල භාවය පිණිස පෙරළණු සේක් මිනිස්දහමට වැඩි ආසීභාවය සිදු කිරීමට සමත් වූ ඥානදර්ශනය අවබෝධ කළසේකැ යනු කිම?”

41. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි මම පස්වග මහණන්ට මෙය කීමි: “මහණෙනි, තෙපි මින් පෙර මාගේ මෙබඳු වූ වාග්හෙදයක් (=වචන කීමක් ගැන) දන්නහු ද?” “වහන්ස, එය නොවේ ම ය.” මහණෙනි, තථාගත තෙමේ ප්‍රත්‍යය බහුලික වූයේ නොවේ. ප්‍රධන්විසිසයෙන් ගිලිහුණේ නොවේ. ප්‍රත්‍යය විසින් බහුලභාවය පිණිස පෙරළණේ නොවේ. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ රහත් ය. සමාසක් සමුද්ධි ය. මහණෙනි, කන් යොමු කරවු. (මා විසින්) නිවන ලබන ලදී. මම අනුශාසනා කරමි. මම දහමි දෙසමි. අනුශාසනාව යම්සේ ද, එසේ පිළිපදිනා වූ තෙපි නොබෝකලකින් ම යම් අභිත්තයක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මනා කොට ම ගිහි ගෙන් නික්ම අනුශාසනාසනයට පැමිණෙද් ද, ඒ නිරුත්තර වූ බබසර කෙළවර කොට ඇති රහත්බව ඉහාතමයේදී ම තුමු විශිෂ්ටඥායෙන් දහ ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නහු ය.”

42. අසකම්ඛං බො අතං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු සඤ්ඤාපච්ඡා. දොපි සුදං භික්ඛවෙ ඔටදුමි. තයො භික්ඛු පිණ්ඩාය වරන්ති. යං තයො භික්ඛු පිණ්ඩාය වරන්ති ආභරන්ති, තෙන ඡබ්බන්තා¹ යාපෙමි තසොපි සුදං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඔටදුමි. දො භික්ඛු පිණ්ඩාය වරන්ති. යං දො භික්ඛු පිණ්ඩාය වරන්ති ආභරන්ති, තෙන ඡබ්බන්තා යාපෙමි.

43. අථ බො භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු මයා ඵලං ඔවදියමානා ඵලං අනුසාසියමානා අත්තනා ජාත්ථමමා සමානා ජාත්ථමමෙ ආදීනවං විදිත්වා අජාතං අනුත්තරං යොගකෙකමං නිබ්බානං පරිසෙසමානා අජාතං අනුත්තරං යොගකෙකමං නිබ්බානං අජ්ඣන්තමංසු. අත්තනා ජර්ඛධමමා සමානා ජර්ඛධමමෙ ආදීනවං විදිත්වා අජරං අනුත්තරං යොගකෙකමං නිබ්බානං පරිසෙසමානා අජරං අනුත්තරං යොගකෙකමං නිබ්බානං අජ්ඣන්තමංසු. අත්තනා බ්‍යාධිධමමා සමානා බ්‍යාධිධමමෙ ආදීනවං විදිත්වා අබ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගකෙකමං නිබ්බානං පරිසෙසමානා අබ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගකෙකමං නිබ්බානං අජ්ඣන්තමංසු. අත්තනා මරණධමමා සමානා මරණධමමෙ ආදීනවං විදිත්වා අමතං අනුත්තරං යොගකෙකමං නිබ්බානං පරිසෙසමානා අමතං අනුත්තරං යොගකෙකමං නිබ්බානං අජ්ඣන්තමංසු. අත්තනා සොකධමමා සමානා සොකධමමෙ ආදීනවං විදිත්වා අසොකං අනුත්තරං යොගකෙකමං නිබ්බානං පරිසෙසමානා අසොකං අනුත්තරං යොගකෙකමං නිබ්බානං අජ්ඣන්තමංසු. අත්තනා සමුඤ්චෙසධමමා සමානා සමුඤ්චෙසධමමෙ ආදීනවං විදිත්වා අසමුඤ්චිට්ඨං අනුත්තරං යොගකෙකමං නිබ්බානං පරිසෙසමානා අසමුඤ්චිට්ඨං අනුත්තරං යොගකෙකමං නිබ්බානං අජ්ඣන්තමංසු. ඤාණඤ්ච පන තෙසං² දසස්සං උදපාදි: “අකුප්පා නො විමුත්ති, අයමන්තිමා ජාති, නන්ධිදති පුතඛොවො”ති.

44. පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ කාමගුණා කතමෙ පඤ්ච³ වග්ගු විඤ්ඤාඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පිසරූපා කාමුපසංභිතා රජනියා, සොතවිඤ්ඤාඤායා සද්ද - රෙ - ඝාතවිඤ්ඤාඤායා ගඤ්ඤා - රෙ - ජ්වහා - විඤ්ඤාඤායා රසා - රෙ - කායවිඤ්ඤාඤායා ථොට්ඨබ්බා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පිසරූපා කාමුපසංභිතා රජනියා ඉමෙ බො භික්ඛවෙ පඤ්ච කාමගුණා.

45. යෙ හි කෙවි⁴ භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණෙ ගටිතා⁵ මුච්ඡිතා අජ්ඣාපන්නා⁶ අනාදීනවදසසාවිතො අතිස්සාරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤාන්ති, තෙ ඵලමස්සු වෙදිතබ්බා: අනායමාපන්නා බ්‍යසන්තමාපන්නා යථාකාමකරණියා පාපිමනො.

1. ඡබ්බග්ගියා, මජ්ඣං ඡබ්බන්තො, PTS.

3. තෙසං, කන්ති.

4. යෙ කෙවි, ස්‍යා.

6. අජ්ඣාපන්නා, මජ්ඣං PTS

2. ඵලං යාපෙමි, මජ්ඣං.

5. ගබ්භි, ස්‍යා.

42. මහණෙනි, මම මා බුදුවුව පස්වග මහණුන් අභවන්තට ගැබ්වීමි. මහණෙනි, මම භික්ෂුන් දෙනමකට අවවාද කරමි. භික්ෂුහු තෙතමක් පිටු පිණිස ගැසිරෙත් භික්ෂුහු තිදෙන පිටුපිණිස හැසිර යමක් ගෙනෙත් ද, එයින් සවග වූ අපි යැපෙමු. මහණෙනි, මම භික්ෂුන් තුන් තමකට අවවාද කරමි. භික්ෂුහු දෙ තමක් පිටු පිණිස ගැසිරෙත්. භික්ෂුහු දෙනම පිටු පිණිස හැසිර යමක් ගෙනෙත් ද, එයින් සවග වූ අපි යැපෙමු.

43. මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් අවවාද කරණු ලබන අනුශාසනා කරණු ලබන පස්වග මහණහු තුමු ඉපදීම ස්වභාව කොට ඇත්තාහු ජාතියීමයෙහි ආදීනව දූත ඉපදීමක් නැති තීරුතතර වූ යොගසෂෙම නම් වූ නිවන සොයන්නාහු ඉපදීමක් නැති තීරුතතර වූ යොගසෂෙම නම් වූ නිවන අවබෝධ කළාහු ය. තුමු ජරාව ස්වභාව කොට ඇත්තාහු ජරාධර්මයෙහි ආදීනව දූත ජරාවක් නැති තීරුතතර වූ යොගසෂෙම නම් වූ නිවන සොයන්නාහු ජරාවක් නැති තීරුතතර වූ යොගසෂෙම නම් වූ නිවන අවබෝධ කළාහු ය. තුමු ව්‍යාධිය ස්වභාව කොට ඇත්තාහු ව්‍යාධිස්වභාවයෙහි දෙස් දූත ව්‍යාධි රහිත වූ තීරුතතර වූ යොගසෂෙම නම් වූ නිවන සොයන්නාහු ව්‍යාධි රහිත වූ තීරුතතර වූ යොගසෂෙම නම් වූ නිවන අවබෝධ කළාහු ය. තුමු මරණය ස්වභාව කොට ඇත්තාහු මරණයෙහි ආදීනව දූත මරණ රහිත වූ තීරුතතර වූ යොගසෂෙම නම් වූ නිවන සොයන්නාහු මරණ රහිත වූ තීරුතතර වූ යොගසෂෙම නම් වූ නිවන අවබෝධ කළාහු ය. තුමු ශොකය ස්වභාව කොට ඇත්තාහු ශොකයෙහි ආදීනව දූත ශොක රහිත වූ තීරුතතර වූ යොගසෂෙම නම් වූ නිවන සොයන්නාහු ශොක රහිත වූ තීරුතතර වූ යොගසෂෙම නම් වූ නිවන අවබෝධ කළාහු ය. තුමු කෙලෙසීම ස්වභාව කොට ඇත්තාහු කෙලෙසීමයෙහි ආදීනව දූත කෙලෙසීම රහිත වූ තීරුතතර වූ යොගසෂෙම නම් වූ නිවන සොයන්නාහු කෙලෙසීම රහිත වූ තීරුතතර වූ යොගසෂෙම නම් වූ නිවන අවබෝධ කළාහු ය. ඔවුන්ට 'අපගේ චිත්ත-චිත්තානන්ත නිශ්චල ය. මේ අනන්ති ජාතිය යි දුන් සුතභිවයෙක් නැත' යන ඥානදර්ශනය ද පහළ විය.

44. මහණෙනි, මේ කාමගුණයෝ පස් දෙනෙකි. කවර පස් දෙනෙක යත්: වස්සුර්වඥනයෙන් දත යුතු වූ ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මන වඩන්නා වූ ප්‍රියස්වභාව ඇති කාමරූගයෙන් යුක්ත වූ රුගොත්තපත්තියට කාරණ වූ රූපයෝ ය, ග්‍රොහුර්වඥනයෙන් දත යුතු වූ ... ශබ්දයෝ ය, ඡාණ්ඩඥනයෙන් දත යුතු වූ ... ගන්ධයෝ ය, ජීව්‍යාච්ඤනයෙන් දත යුතු වූ ... රසයෝ ය, කායච්ඤනයෙන් දත යුතු වූ ඉෂ්ට වූ කමතිය වූ මන වඩන්නා වූ ප්‍රියස්වරූප වූ කාමරූගයෙන් යුක්ත වූ රුගොත්තපත්තියට කාරණ වූ ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෝ ය, යන මොහුයි. මහණෙනි, මොහු පස්කම් ගුණයෝ ය.

45. මහණෙනි, යම් මහණකෙනෙක් හෝ බමුණකෙනෙක් (මේ පස්කම් ගුණයන්හි) වෙළුනාහු මුසපත් වූවාහු බැසගන්නාහු දෙස් තොදන්නාහු වූවාහු ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාඥනයෙන් තොර වූවාහු මේ පස්කම්-ගුණයන් පරිභෝග කෙරෙද් ද, ඔහු අනභිවෘද්ධියට පැමිණියාහු ව්‍යසනයට පැමිණියාහු පටිටු මරණ විසින් කැමැති සේ කට යුත්තාහු යි මෙසේ දත යුත්තාහු ය.

46. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආරඤ්ඤකො මිතො¹ බඳො පාසරුහිං අබ්බසෙය්‍ය, සො ඵවමස්ස වෙදිතබ්බො: අනස්මාපනො බ්‍යසනමාපනො යථාකාමකරණීයො ලුද්දස්ස, ආගච්ඡන්තෙ ව පන ලුද්දො² න යෙන කාමං පක්කමිස්සහීති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ හි කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණේ ගටිතා මුච්ඡිතා අනස්මාපනො අනාදිතවදස්සාවිනො නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජන්ති, තෙ ඵවමස්ස වෙදිතබ්බො: අනස්මාපනො බ්‍යසනමාපනො යථාකාමකරණීයො පාපිමනො.

47. යෙ ව³ ඛො කෙවි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණේ අගටිතා අමුච්ඡිතා අනස්මාපනො ආදිතවදස්සාවිනො නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජන්ති, තෙ ඵවමස්ස වෙදිතබ්බො: න අනස්මාපනො න බ්‍යසනමාපනො න යථාකාමකරණීයො පාපිමනො.

48. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආරඤ්ඤකො මිතො අබඳො පාසරුහිං අබ්බසෙය්‍ය, සො ඵවමස්ස වෙදිතබ්බො: න අනස්මාපනො න බ්‍යසනමාපනො න යථාකාමකරණීයො ලුද්දස්ස, ආගච්ඡන්තෙ ව පන ලුද්ද යෙන කාමං පක්කමිස්සහීති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ කෙවි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණේ අගටිතා අමුච්ඡිතා අනස්මාපනො ආදිතවදස්සාවිනො නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජන්ති, තෙ ඵවමස්ස වෙදිතබ්බො: න අනස්මාපනො න බ්‍යසනමාපනො න යථාකාමකරණීයො පාපිමනො.

49. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආරඤ්ඤකො මිතො අරඤ්ඤා පවනෙ විස්සන්තො ගච්ඡති විස්සන්තො නිට්ඨති විස්සන්තො නිසීදති විස්සන්තො සෙය්‍යං කපපති, තං කිස්ස හෙතු? අනාපාඨගතො භික්ඛවෙ ලුද්දස්ස. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමංකානං උපසම්පජ්ජි විතරති. අයං චුළචති භික්ඛවෙ භික්ඛු 'අනම්කාසි මාරො, අපදං වසිතො මාරවක්ඛුං අදස්සනං ගතො පාපිමනො'.

1. මතො, මජ්ඣ. PTS.

2. ආගච්ඡන්තෙවලුද්දො, ස්‍යා. PTS.

3. යෙතිව, මජ්ඣ.

46. මහණෙනි, ආරණ්‍යකමාගයෙන් මල පුඩුරුස මත යම්සේ යහනය කරන්නේ නම්, හෙතෙමේ අනභිවාසියට පැමිණියේ වාසනයට පැමිණියේ වැද්ද විසින් කැමැති සේ කට යුත්තේ ය. වැද්ද එන කල්හි කැමැති මගකින් නො යන්නේ යයි මෙසේ දතයුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම යම්කිසි මහණකෙනෙක් හෝ බමුණුකෙනෙක් හෝ පස්කම්ගුණයන්හි ගෙවනාහු මුසපත් වූවාහු බැසගත්තාහු දෙස් නො දක්නාහුලු වූවාහු ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂාඥනයෙන් තොර වූවාහු මේ පස්කම්ගුණයන් පරිහොග කෙරෙත් ද, ඔහු විපතට පැමිණියාහු වාසනට පැමිණියාහු පවිටු මරහු විසින් කැමැති සේ කට යුත්තාහු යයි මෙසේ දත යුතු වන්නාහු ය.

47. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ පස්කම්ගුණයන්හි නො ගෙවනාහු මුසපත් නො වූවාහු බැස නොගත්තාහු දෙස් දක්නාහුලු වූවාහු ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂාඥනයෙන් යුක්ත වූවාහු මේ පස්කම්ගුණයන් පරිහොග කෙරෙත් ද, ඔහු විපතට නො පැමිණියාහු ය. ඔහු වාසනට නො පැමිණියාහු ය. පවිටු වූ මරහු විසින් කැමැති සේ කට යුතු නො වන්නාහු යයි මෙසේ දත යුතු වන්නාහු ය.

48. මහණෙනි, යම් සේ වනමුවෙක් නො වැදුනේ මලපුඩු රුස මත හෝනේ ද, හෙතෙමේ විපතට නො පැමිණියේ ය. වාසනට නො පැමිණියේ ය වැද්ද විසින් කැමැති සේ කට යුතු නොවන්නේ ය. වැද්ද එන කල්හි කැමැති මගකින් පලායන්නේ යයි මෙසේ දත යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මෙ පරිද්දෙන් ම යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ පස්කම්ගුණයන්හි නො ගෙවනාහු මුසපත් නො වූවාහු බැස නො ගත්තාහු දෙස් දක්නාහුලු වූවාහු ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂා-ඥනයෙන් යුක්ත වූවාහු මේ පස්කම්ගුණයන් පරිහොග කෙරෙත් ද, ඔහු විපතට නො පැමිණියේ ය. වාසනට නො පැමිණියේ ය. පවිටු මරහු විසින් කැමැති සේ කටයුතු නො වන්නේ යයි මෙසේ දත යුතු වන්නාහු ය.

49. මහණෙනි, යම්සේ වනමුවෙක් මහ වනයෙහි හැසිරෙන්නේ බියරහිත වූයේ සේ නම්, බියරහිත වූයේ සිටි නම්, බියරහිත වූයේ හිඳි නම්, බියරහිත වූයේ හොචි නම්, මහණෙනි, ඒ කවරනෙය්‍යත යත්: වැද්දට හමු නො වූ හෙය්‍යති. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුශල බවයන්නෙන් වෙන් ව ම විතකි සහිත විවාර සහිත විවෙකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ද ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි ද, මහණෙනි, මේ භික්ෂු තෙමේ මාරයා අකු කෙළේ යයි ද, මාරයාගේ ඇස පිහිටක් නැති සේ තසා පාපි මාරයාගේ නො දැක්මට පැමිණියේ යයි ද කියනු ලැබේ.

50. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු විතකකපිචාරතං වූපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදනං වෙතසො ඵකොදිනාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘අකම්මකාසි මාරං, අපදං චගිනා මාරවග්ගුං අදස්සන්තං ගතො පාපිමනො.’

51. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පිතියං ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො ච සමපජානො, සුඛස්ථා කාශෙත පටිසංවෙදෙති යන්නං අරියා ආවිකඛනති: උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිජාරිති තතියං ඤානං උපසම්පජ්ජි විහරති අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘අකම්මකාසි මාරං, අපදං චගිනා මාරවග්ගුං අදස්සන්තං ගතො පාපිමනො.’

52. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සාදෙමනස්සානං අසුගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්ථං ඤානං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘අකම්මකාසි මාරං, අපදං චගිනා මාරවග්ගුං අදස්සන්තං ගතො පාපිමනො.’

53. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො රූපසංස්සුතං සමතික්ඛමා පටිසංසංස්සුතං අනුගමා නානභවසංස්සුතං අමනසිකාර අනන්තො ආකාසොති ආකාශානඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘අකම්මකාසි මාරං, අපදං චගිනා මාරවග්ගුං අදස්සන්තං ගතො පාපිමනො’. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො ආකාශානඤ්චායතනං අමතික්ඛමම අනන්තං විඤ්ඤාණනාති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති -පෙ- සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්ඛමම නඤ්ච කිඤ්චිති [ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති -පෙ-] සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම [නෙවසංස්සුතාසංස්සුතායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති -පෙ- පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො] නෙවසංස්සුතාසංස්සුතායතනං සමතික්ඛමම සංස්සුතෙධ්දසිතනිරොධං උපසම්පජ්ජි විහරති. පඤ්ඤාය වස්ස දිස්වා ආසවා පටිගබ්භො හොනති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අකම්මකාසි මාරං, අපදං චගිනා මාරවග්ගුං අදස්සන්තං ගතො පාපිමනො, තිණ්ණණ්ණ ප්‍රොතෙ විසන්තිකං. සො විස්සන්තො ගච්ඡති, විස්සන්තො නිට්ඨති, විස්සන්තො නිසිදති, විස්සන්තො සෙත්තං කප්පෙති. තං කිස්ස හෙතු? අනාපාථනතො භික්ඛවෙ පාපිමනොති.

ඉදමවොච හගවා. අහනමනා හෙ භික්ඛු හගවතො පාසිතං අභිනඤ්ඤති.

50. මහණෙනි, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ විතර්ක විමර්ශනයෙන් සන්සිද්ධිමත් සිය සත්‍යානුකූල පැහැදිලි වූ සිතේ එකඟව ඇති විතර්ක නැති විමර්ක නැති සමායාසෙන් තවගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ද ඇති දෙවැනි දෘෂ්ටිකෝණයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මේ මහණ තෙමේ 'මාරයා අකු කෙළේ යයි ද, පිහිටක් නැති සේ මරඇස නසා පාපි මාරයාගේ නො දැක්මට පැමිණියේ' යයි ද කියනු ලැබේ.

51. මහණෙනි, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ ප්‍රීති විරූගතයන් උපෙක්ඛා ඇත්තේ ද සමානිතේ වූයේ සමානිප්පඤ ඇත්තේ ද වාසය කරයි. කසින් සැප ද විදිහි ආසියෝ ඒ යමක් 'උපෙක්ඛා ඇත්තේ ය. සිහි ඇත්තේ ය. සැප විහරණ ඇත්තේ ය' යි වණිනා කරන් ද, ඒ තෙවැනි දෘෂ්ටිකෝණයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ 'මාරයා අකු කෙළේ යයි ද, මාරයාගේ ඇස පිහිටක් නැති සේ නසා පාපි මාරයාගේ නො දැක්මට පැමිණියේ' යයි ද කියනු ලැබේ.

52. මහණෙනි, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සැපය නැසීමෙන් ද දුක නැසීමෙන් ද පළමු කොට ම සොමනස් දෙමනස් වැනසීමෙන් දුක් රහිත වූ සැප රහිත වූ උපෙක්ඛා විසින් කළ සමානි-පරිශුඛිතාව ඇති සිවුවැනි දෘෂ්ටිකෝණයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ 'මාරයා අකු කෙළේ යයි ද, මාරයාගේ ඇස පිහිටක් නැති සේ වනසා පාපි මාරයාගේ නො දැක්මට පැමිණියේ' යයි ද කියනු ලැබේ.

53. මහණෙනි, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සම-ප්‍රකාරයෙන් රූපසංඥාවන් ඉක්මම්මෙන් ප්‍රතිසංඥාවන් නැසීමෙන් නායාචාසංඥාවන් නො මෙනෙහි කිරීමෙන් ආකාශය අනන්තයයි ආකාසානාඥායතනයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ 'මාරයා අකු කෙළේ යයි ද, මරඇස පිහිටක් නැති සේ වනසා පාපි මාරයාගේ නො දැක්මට පැමිණියේ' යයි ද කියනු ලැබේ. මහණෙනි, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සමීප්‍රකාරයෙන් ආකාසානාඥායතනය ඉක්මවා විශුද්ධිමත් අනන්තයයි විශුද්ධිමත් ඥානායතනයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි ... සමීප්‍රකාරයෙන් විශුද්ධිමත් ඥානායතනය ඉක්මවා ඔලාරික කිසිවක් නැතැයි ආකිඤ්චාඥායතනයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. ... සමීප්‍රකාරයෙන් ආකිඤ්චාඥායතනය ඉක්මවා තෙවසංඥා-නායාඥායතනයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. ... මහණෙනි, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සමීප්‍රකාරයෙන් තෙවසංඥානායාඥායතනය ඉක්මවා සංඥාවෙදසිතතිරේධයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. ප්‍රඥවෙන් දුක ඔහුගේ ආශ්‍රිතයෝ සමීක වූවාහු වෙත්. මහණෙනි, මේ තෙමේ 'මාරයා අකු කෙළේ ය. මරඇස පිහිටක් නැති සේ නසා පවිටු මාරයාගේ නො දැක්මට පැමිණියේ' යයි ද කියනු ලැබේ. ලොකයෙහි විසතනිකා සංවෘත නාමණාවෙන් එතෙර වූයේ ය. හෙතෙම නිර්භය වූයේ නිර්භය ව සිටියි. නිර්භය ව හිඳියි. නිර්භය ව හොවියි. කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, පවිටු මාරයාට හමු නොවූ හෙයිනි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. සභාව වූ ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව සභාවන් පිළිගත්හ.

අරියපරියෙසන සූත්‍රය සමාප්තියි.

1. 3. 7.

චූළභන්තිරදෙවමසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවතීයං විහරති ඡත්තවතො අනාඨිකේකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පත සමයෙන ජාණ්ණස්සොණි බ්‍රාහ්මණො සබ්බසෙනෙව චූළභරපථන¹ සාවතීයා නිසාති දිවා දිවස්ස.

2. අද්දසා ඛො ජාණ්ණස්සොණි බ්‍රාහ්මණො පිලොතිකං පරිබ්බාජකං දුරතොව ආගමන්නං. දිස්වාත පිලොතිකං පරිබ්බාජකං එතදවොච:

“භඤ්ඤානො භු භවං චච්ඡායතො ආගමන්ති දිවා දිවස්සා”ති.

ඉතො හි ඛො අහං භො ආගමන්ති සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තිකාති

“තං කිං මඤ්ඤාති භවං චච්ඡායතො සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤාවෙය්‍යතතියං, පඤ්ඤාතො මඤ්ඤා”ති.

කො වාහං භො, කො ච සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤාවෙය්‍යතතියං ජාතිස්සාමි. සොපි භුතස්ස තාදිස්සොව හො සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤාවෙය්‍යතතියං ජාතෙය්‍යාති.

“උලාරාය බලු භවං චච්ඡායතො සමණං ගොතමං පසංසාය පසංසති”ති.

කො වාහං භො, කො ච සමණං ගොතමං පසංසායාමි. පසන්තපසන්තොව සො භවං ගොතමො, සෙට්ඨො දෙවමඤ්ඤානාති.

“කම්පන භවං චච්ඡායතො අත්ථවසං සමපස්සමානො සමණො ගොතමෙ එවං අභිප්පසන්නො”ති.²

3. සෙය්‍යථාපි හො කුසලො නාගවනිකො නාගවනං පටිසෙය්‍ය, සො පසෙය්‍යය නාගවතෙ මහනතං හඤ්චදං දිසිතො ච ආශතං තිරිඤ්ඤව විත්තං. සො නිට්ඨං ගවෙණ්‍යය: ‘මහා වත භො නාගො’ති. එවමෙව ඛො අහං භො යතො³ අද්දසං සමණො ගොතමෙ වත්තාරි පදාති, අථාහං නිට්ඨමගමි: “සමමාසමිබ්බුද්ධො භගවා, සමාකතානො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසබ්බෙසා”ති.

1. චූළභරපථන, මජ්ඣං.

3. අහංයතො, ස්‍යා.

2. අභිප්පසන්නොනොතිති, ස්‍යා.

4. සුපටිපන්නො, මජ්ඣං.

1. 3. 7.

බුද්ධභවදෙවම සූත්‍රය

1. මා පිසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ ජෙනවන නම් අනුපිටු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වාසය කරණ සේක එසමයෙහි ජාණ්ණසොණී බ්‍රාහ්මණ තෙමේ සඵසුදු වෙලෙඹුන් යෙදූ උසසින් දෙවෙන්දුවල් සැවැත්නුවර පැදකුණු කරයි.

2. ජාණ්ණසොණී බ්‍රාහ්මණ තෙමේ එන්තා වූ පිලොතිකා පරිව්‍රාජකයා දුර දී ම දැක්කේ ය. දැක පිලොතිකා පරිව්‍රාජකයාහට මෙය කීයේ ය:

“භවත් වාතසායන තෙමේ දැන් දෙවෙන්දුවල් ශකාහි සිට එන්නේ ද?”

“පින්වත, මම මෙහි ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ සමීපයෙහි සිට එමි.

“භවත් වාතසායන තෙමේ ශ්‍රමණගෞතමයන්ගේ ප්‍රඥව හා විසත්ඛව කීමැයි හඟනේ ද? පණ්ඩිතසෙකැයි සිතන්නේ ද?”

භවත, මම කවරෙකිමි ද, ශ්‍රමණගෞතමයන්ගේ නුවණ හා විසත්ඛව දැනීමෙහි මම කවරෙකිමි වෙමි ද, යමෙක් ශ්‍රමණගෞතමයන්ගේ නුවණ හා විසත්ඛව දන්නේ නම්, හෙතෙමින් එකානතයෙන් එවැනි (බුදුවරයෙක්) වන්නේ ම ය.

“පින්වත් වාතසායන තෙමේ උදර වූ ප්‍රශංසාවෙන් ශ්‍රමණගෞතමයන් පසසයි” .

පින්වත, මම කවරෙකිමි ද, ශ්‍රමණගෞතමයන් පැසසීමෙහි මම කවරෙකිමි වෙමි ද, ඒ භවත් ගෞතම තෙමේ ප්‍රශංසාදායකයන් ප්‍රශංසා ය, නොහොත් ප්‍රශංසායන් විසින් ප්‍රශංසා ය. දෙව් මිනිසුන් අතර ශ්‍රෙෂ්ඨ ය.

“පින්වත් වාතසායන තෙමේ කවර කරුණක් දක්නේ ශ්‍රමණ-ගෞතමයන් කෙරෙහි මෙසේ වෙසෙසින් පැහැදුණේ ද?”

3. පින්වත, යම් සේ නාගවතවාසී (ඇතුන් වසන වනයෙහි වසන) දක්ෂ පුරුෂයෙක් ඇත්වතයට ඇතුළුවෙමි ද, තෙතෙම නාගවතයෙහි දිනිනුද දික් වූ සරසිනුද පුළුල් වූ මහඇත්පියක් දක්නේ ද, හෙතෙමේ ‘පින්වත, මහ ඇතෙකැ’යි නිගමයට පැමිණෙන්නේ ය. පින්වත, එසේ ම මම යම් නැතක පවත් ශ්‍රමණගෞතමයන් වෙත ඤාණපද සතරක් දිවිමි ද, ඉක්බිති මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘සමසක්සම්බුද්ධයක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාකඛ්‍යාත ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපත්තය’යි නිෂ්ඨාවට පැමිණියෙමි.

4. කතමාති වතතාරි?

ඉධානං හො පස්සාමි එකච්ච ඛතතිසප්ඤ්ඤිතෙ නිසුණෙ කතපරප්පවාදෙ වාලචෙධිරුපෙ, චොභිඤ්ඤා¹ මඤ්ඤෙ වරනති පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨිගතාති. තෙ සුණ්ණාති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුඛං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරිස්සතිති. තෙ පඤ්ඤං අභිසංඛාරොනති: ඉමං මයං පඤ්ඤං සමණං ගොතමං උපසංඛාමිවා පුච්ඡිස්සාම, එවඤ්ඤෙව නො පුට්ඨා එවං ව්‍යාකරිස්සති, එවමස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාම. එවඤ්ඤෙපි තො පුට්ඨා එවං ව්‍යාකරිස්සති, එවමපිස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාමාති.

තෙ සුණ්ණාති: සමණො ඛලු හො තොතමො අමුඛං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසට්ඨාති. තෙ සෙන සමණො ගොතමො තෙහුපසංඛාමිනති. තෙ සමණො ගොතමො ධම්මියා කථාය සද්දස්සෙති සමාදපෙති සමුත්තෙජෙති සම්පතංසෙති. තෙ සමණෙන ගොතමෙන ධම්මියා කථාය සද්දස්සිතා සමාදමිතා සමුත්තෙජ්ඣා සම්පතංසිතා න චෙව සමණං ගොතමං පඤ්ඤං පුච්ඡන්ති, භූතස්ස වාදං ආරොපෙස්සන්ති, අඤ්ඤද්දාපු සමණස්සෙව ගොතමස්ස සාවකා සම්පරුන්ති. යදහං නො සමණෙ ගොතමෙ ඉමං පඨමං පදං අද්දසං, අථාහං නිට්ඨමිගමං: සමමාසංක්ඛ්‍යෙද්ධා භගවා, සවාකඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපට්ඨනො භගවතො සාවකසංඛෙසාති [පඨමං ඤාණපදං.]

5. සුත ව පරුතං හො පස්සාමි ඉධෙකච්ච බ්‍රාහ්මණපඤ්ඤිතෙ නිසුණෙ කතපරප්පවාදෙ වාලචෙධිරුපෙ, චොභිඤ්ඤා මඤ්ඤෙ වරනති පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨිගතාති. තෙ සුණ්ණාති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුඛං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරිස්සතිති. තෙ පඤ්ඤං අභිසංඛාරොනති: ඉමං මයං පඤ්ඤං සමණං ගොතමං උපසංඛාමිවා පුච්ඡිස්සාම, එවඤ්ඤෙව නො පුට්ඨා එවං ව්‍යාකරිස්සති, එවමස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාම, එවඤ්ඤෙපි තො පුට්ඨා එවං ව්‍යාකරිස්සති එවමපිස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාමාති.

තෙ සුණ්ණාති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුඛං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසට්ඨාති; තෙ සෙන සමණො තොතමො තෙහුපසංඛාමිනති. තෙ සමණො ගොතමො ධම්මියා කථාය සද්දස්සෙති සමාදපෙති සමුත්තෙජෙති සම්පතංසෙති. -

1. තෙ භිඤ්ඤා, මජ්ඣ. සං.

4. කවර ඤාණපද අතරක් ද යත්:

පින්වත, මම මේ ලොකයෙහි යම් කෙනෙක් සංකීය ප්‍රඥාවෙන් අනුත්තේ දූෂ්ටින් බිඳින්නාක් මෙන් හැසිරෙද් ද, එබඳු වූ සිසුම් බුද්ධි ඇති අනුත් හා කළවිරු වාද ඇති වාලවෙයි දුනුවාවන් වැනි වූ ඇතැම් ක්ෂත්‍රියපණ්ඩිත කෙනෙකුත් දකිමි. ඔහු ග්‍රමණ හවත් ගෞතම තෙමේ 'අසුචල් ගමට හෝ නියම්ගමට හෝ පැමිණෙය'යි අසත්. ඔහු ප්‍රශ්න අතීතසංකරණ කරත්: 'අපි මේ ප්‍රශ්න ග්‍රමණ ගෞතමයන් කරු පැමිණ විවාරන්නෙමු ඉදින් මෙසේ අප විසින් විවාරණ ලද්දේ මෙසේ විසදන්නේ නම්, මෙසේ අපි ඔබට වාදරූපණය කරන්නෙමු. මෙසේත් අප විසින් විවාරණ ලද්දේ මෙසේ විසදන්නේ නම්, ඔබට මෙසේත් අපි වාදරූපණය කරන්නෙමු'යි කියායි.

ඔහු 'ග්‍රමණ හවත් ගෞතම තෙමේ අසුචල් ගමට හෝ නියම්ගමට හෝ පැමිණෙය'යි අසත්. ඔහු ග්‍රමණ හවත් ගෞතමයන් වෙත පැමිණෙත්. ග්‍රමණ හවත් ගෞතමයෝ ඔදින්ට දූහැමි කථාවෙන් කරුණු දක්වති. සමාදන් කරවති. නිසුණු කරවති. සතුටු කරවති. ඔහු ග්‍රමණ හවත් ගෞතමයන් විසින් දූහැමි කථාවෙන් කරුණු දක්වන ලද්දහු සමාදන් කරවන ලද්දහු තෙද ගන්වන ලද්දහු සතුටු කරවන ලද්දහු ග්‍රමණගෞතමයන් අතින් ප්‍රශ්න නො විවාරත්ම ය. කොසින් උන්වහන්සේට වාදරූපණය කරන්නාහු ද? එකාන්තයෙන් ග්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේගේ ම ශ්‍රාවකයෝ වෙත්. පින්වත, යම් දිනෙක මම ග්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ කෙරෙහි මේ පළමුවන පදය දිවිම් ද, ඉක්බිති මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාස්සලිඛිතය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ඔමය සාධාරණය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකය සතෙමේ සුප්‍රතිපත්තය'යි නිගමයට ගියෙමි. [පළමුවැනි ඥානපදය.]

5 නැවත අනිකක් ද වෙයි පින්වත, මම මේ ලොකයෙහි යම් කෙනෙක් සංකීය ප්‍රඥාවෙන් අනුත්තේ දූෂ්ටින් බිඳිමින් මෙන් හැසිරෙත් ද, එබඳු වූ සිසුම් බුද්ධි ඇති අනුත් හා කළවිරු වාද ඇති වාලවෙයි දුනුවාවන් වැනි වූ ඇතැම් චක්‍රණුපච්චාරාත් දකිමි. ඔහු 'ග්‍රමණ හවත් ගෞතම තෙමේ අසුචල් ගමට හෝ නියම්ගමට හෝ පැමිණෙය'යි අසත්. ඔහු ප්‍රශ්න සකස් කරත්: 'අපි මේ ප්‍රශ්න ග්‍රමණ ගෞතමයන් වෙත එළඹ විවාරන්නෙමු ඉදින් අප විසින් මෙසේ විවාරණ ලද්දේ මෙසේ විසදන සේක. අපි මෙසේ උන්වහන්සේට වාදරූපණය කරන්නෙමු. ඉදින් අප විසින් මෙසේ විවාරණ ලද උන්වහන්සේ මෙසේ විසදන්නේ ය. අපි මෙසේත් ඔබට වාදරූපණය කරන්නෙමු'යි කියායි.

ඔහු 'ග්‍රමණ ගෞතමයෝ අසුචල් ගමට හෝ නියම්ගමට හෝ පැමිණෙය'යි අසත්. ඔහු ග්‍රමණ හවත් ගෞතමයන් වෙත පැමිණෙත්. ග්‍රමණ ගෞතම තෙමේ ඔවුන්ට දූහැමි කථාවෙන් කරුණු දක්වයි. සමාදන් කරවයි. තෙද ගන්වයි. සතුටු කරවයි. -

තෙ සමණෙන ගොතමෙන ධම්මයා කථාය සන්දස්සිතා සමාදපිතා සමුහෙනාජිතා සමපතංසිතා න චෙව සමණං ගොතමං පඤ්ඤා පුච්ඡන්ති ඤාතස්ස වාදං ආරොපෙස්සන්ති. අඤ්ඤාදන්ත්ව සමණස්සෙව ගොතමස්ස සාවකා සමපජ්ජන්ති. යදහං හො සමණෙ ගොතමෙ ඉමං දුතියං පදං අද්දසං, අථාහං තිට්ඨමිගමං: සමමාසලුඤ්ඤො හගවා, සට්ඨකාතො හගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො හගවතො සාවකසබ්බෙහිති. [දුතියං ඤාණපදං.]

6 පුත ව පරාහං හො පස්සාමි ඉධෙකාවෙව හතපතිපණ්ණිතෙන නිපුණෙ කතපරප්පවාදෙ වාලථෙධිරුපෙ, වොභිඤ්ඤානා මඤ්ඤා වරන්ති පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨිගතාති. තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුක්කං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරිස්සන්ති. තෙ පඤ්ඤා අභිසංඛරෙන්නති: “ඉමං මයං පඤ්ඤා සමණං ගොතමං උපසඤ්ඤාමිවා පුච්ඡස්සාම. එවඤ්ඤෙව නො පුට්ඨො එවා ව්‍යාකරිස්සන්ති. එවමස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාම. එවඤ්ඤෙව පි නො පුට්ඨො එවා ව්‍යාකරිස්සන්ති. එවමස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාමා”ති.

තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුක්කං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරෙහි තෙ යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඤ්ඤාමන්ති. උත සමණො ගොතමො ධම්මයා කථාය සන්දස්සන්ති සමාදපෙති සමුහෙනාජෙති සමපතංසෙති තෙ සමණෙන ගොතමෙන ධම්මයා කථාය සන්දස්සිතා සමාදපිතා සමුහෙනාජිතා සමපතංසිතා න චෙව සමණං ගොතමං පඤ්ඤා පුච්ඡන්ති. ඤාතස්ස වාදං ආරොපෙස්සන්ති. අඤ්ඤාදන්ත්ව සමණස්සෙව ගොතමස්ස සාවකා සමපජ්ජන්ති. යදහං හො සමණෙ ගොතමෙ ඉමං තුතියං පදං අද්දසං, අථාහං තිට්ඨමිගමං: සමමාසලුඤ්ඤො හගවා, සට්ඨකාතො හගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො හගවතො සාවකසබ්බෙහිති. [තුතියං ඤාණපදං.]

7. පුත ව පරාහං හො පස්සාමි ඉධෙකාවෙව සමණපණ්ණිතෙන නිපුණෙ කතපරප්පවාදෙ වාලථෙධිරුපෙ, වොභිඤ්ඤානා මඤ්ඤා වරන්ති පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨිගතාති. තෙ සුණන්ති: සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුක්කං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරිස්සන්ති. තෙ පඤ්ඤා අභිසංඛරෙන්නති: “ඉමං මයං පඤ්ඤා සමණං ගොතමං උපසඤ්ඤාමිවා පුච්ඡස්සාම. එවඤ්ඤෙව නො පුට්ඨො එවා ව්‍යාකරිස්සන්ති. එවමස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාම. එවඤ්ඤෙව පි නො පුට්ඨො එවා ව්‍යාකරිස්සන්ති. එවමස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාමා”ති.

ශ්‍රමණ ගෞතමයන් විසින් දැනුම් කථාවෙන් කරුණු දක්වනු ලැබූ, සමාදන් කරවනු ලැබූ, තිසුණු කරවනු ලැබූ, සකුටු කරවනු ලැබූ, ඔහු ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේගෙන් ප්‍රශ්න නො විචාරන් ම ය. කොයින් ඔබට වාදරූපණය කෙරෙත් ද? එකානතයෙන් ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයන්ගේ ම ශ්‍රාවකයෝ වෙත්. පින්වත, යම් දිනෙක මම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් කෙරෙහි මේ දෙවැනි ඥානපදය දිවිම් ද, ඉක්බිති මම 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාසක සමුද්ධායක. ධර්ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සවාබ්‍යාත ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙමේ සුප්‍රතිපන්න ය'යි නිගමයට පැමිණියෙමි. [දෙවැනි ඥානපදය.]

6. නැවත අනිකක් ද වෙයි. පින්වත, මම මේ ලොකයෙහි යම් කෙනෙක් සාකික ප්‍රඥාවෙන් අනුන්ගේ දූෂණින් බිදිමින් මෙන් හැසිරෙත් ද, එබඳු වූ සිසුම් වූ බුද්ධි ඇති අනුන් හා කළවිරු වාද ඇති වාලවෙයි දුනුවාවන් වැනි වූ ඇතැම් ගාභපතිපණ්ඩිතයන් දකිමි. ඔහු ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයෝ අසුවල් ගමට හෝ නියමිතමට හෝ එත්ල සි අසත්. ඔහු ප්‍රශ්න සකස් කරත්: 'අපි මේ ප්‍රශ්න ශ්‍රමණ ගෞතමයන් කර එළම විචාරන්තෙමු. මෙසේ අප විසින් විචාරණ ලද්දේ මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නේය අපි මෙසේ ඔහුට වාදරූපණය කරන්නෙමු. ඉදින් අප විසින් මෙසේත් විචාරණ ලද්දේ මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නේය අපි මෙසේත් ඔහුට වාදරූපණය කරන්නෙමු' කියායි

ඔහු 'ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයෝ අසුවල් ගමට හෝ නියමිතමට පැමිණියහ'යි අසත්. ඔහු ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වෙත එළමෙත්. ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ඔවුන්ට දැනුම් කථාවෙන් කරුණු දක්වති. සමාදන් කරවති. තෙදගන්වති සකුටු කරවති ශ්‍රමණ ගෞතමයන් විසින් දැනුම් කථාවෙන් කරුණු දක්වනු ලැබූ, සමාදන් කරවනු ලැබූ, තෙදගන්වනු ලැබූ, සකුටු කරවනු ලැබූ, ඔහු ශ්‍රමණ ගෞතමයන් ප්‍රශ්න නො විචාරන් ම ය. කොයින් ඔබට වාදරූපණය කෙරෙත් ද? එකානතයෙන් ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ ම ශ්‍රාවකයෝ වෙත්. පින්වත, මම යම් දිනෙක ශ්‍රමණ ගෞතමයන් කෙරෙහි මේ තුන්වන ඥාන පදය දිවිම් ද, ඉක්බිති මම 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාසක සමුද්ධායක. ධර්ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සවාබ්‍යාත ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙමේ සුප්‍රතිපන්න ය'යි නිගමයට පැමිණියෙමි. [තෙවැනි ඥානපදය]

7 නැවත ද අනිකක් වෙයි. පින්වත, මම මේ ලොකයෙහි ගම් කෙනෙක් සාකික ප්‍රඥාවෙන් අනුන්ගේ දූෂණින් බිදිමින් මෙන් හැසිරෙත් ද, එබඳු වූ සිසුම් බුද්ධි ඇති අනුන් හා කළවිරු වාද ඇති වාලවෙයි දුනුවාවන් වැනි වූ ඇතැම් ශ්‍රමණ පණ්ඩිතයන් දකිමි. ඔහු 'ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයෝ අසුවල් ගමට හෝ නියමිතමට එත්ල සි අසත්. ඔහු ප්‍රශ්න සකස් කරත්: 'අපි මේ ප්‍රශ්න ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වෙත එළම විචාරන්තෙමු. ඉදින් මෙසේ අප විසින් විචාරණ ලද්දේ මෙසේ විසඳන්නේය අපි මෙසේ ඔහුට වාදරූපණය කරන්නෙමු. ඉදින් මෙසේත් විචාරණ ලද්දේ මෙසේ විසඳන්නේය අපි මෙසේත් ඔහුට වාදරූපණය කරන්නෙමු' කියායි.

8. තෙ සුඤ්ඤානි: සමණෝ බලු හෝ ගොතමෝ අමුක්කා නාම භාමිං වා නිගමං වා ඔසටොති තෙ ඥෙක සමණෝ ගොතමෝ තෙනුපසංකම්බනති. තෙ සමණෝ ගොතමෝ ධම්මිකා කථාය සන්දෙසොති සමාදායෙති සමුත්තනපේති සමපහංසෙති. තෙ සමණෙන ගොතමෙන ධම්මිකා කථාය සන්දෙසිතා සමාදායිතා සමුත්තනජිතා සමපහංසිතා න වෙව සමණං ගොතමං පඤ්ඤා පුච්ඡන්ති, කුතස්ස වාදං ආරොපෙස්සන්ති. අඤ්ඤාදාජ්ඣ සමණඤ්ඤාදාජ්ඣ ගොතමං ඔකාසං යාවන්ති අභාරස්මා අතනාරියං පබ්බජ්ජාය. තෙ සමණෝ ගොතමෝ පබ්බාපේති උපසම්පාදෙති. තෙ තත් පබ්බජිතා සමානා එකෙ වූපකාටස්මා අපමනතා. තචිරස්සොව යස්සන්තාය කුලපුත්තො සමවදොව අභාරස්මා අතනාරියං පබ්බජන්ති. තදනුත්තාරං බ්‍රහ්මචරිකපරිසොසානං දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජා විහරන්ති. තෙ ඵලමානංසු: මනං වත හෝ අතස්සාම, මනං වත හෝ පතස්සාම, මයං හි පුබ්බෙ අස්සමිණොව සමානා සමණභමාති පටිජාතිමහ, අබ්‍රාහ්මිණොව සමානා බ්‍රාහ්මණමාති පටිජාතිමහ, අතරහන්තොව සමානා අරහන්තමාති පටිජාතිමහ ඉදාති බොමහ සමණො. ඉදාති බොමහ බ්‍රහ්මණො. ඉදාති බොමහ අරහන්තොති. යදාහං හෝ සමණෙ ගොතමෙ ඉමං චතුස්සං පදා අදදාසං, අපාහං නිට්ඨමිගමා: සමමාසලේඛෙධො හගවා, සමාකතාතො හගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො හගවතො සාවකසංඝොති. [චතුස්සං ඤ්ඤාපදං]

9. යතොබො අනා පො සමණෙ ගොතමෙ ඉමාති චීතනාරි පදාති අදදාසං, අපාහං නිට්ඨමිගමා: සමමාසලේඛෙධො හගවා, සමාකතාතො හගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො හගවතො සාවකසංඝොති.

10. එවාං චූළභජි ජාණ්ඩස්සොණී බ්‍රහ්මණො සබ්බස්සො චලහිරුථා ඔරොතින්තා එකංසං උත්තරස්සධා කරිත්වා සෙන හන්වා තෙනඤ්ඤිං පණමෙත්වා තික්ඛාග්ගා උදාතං උදාතෙසී. “නමො තස්ස හගවතො අරහතො සමමාසලේඛෙධස්ස, නමො තස්ස හගවතො අරහතො සමමාසලේඛෙධස්ස, නමො තස්ස හගවතො අරහතො සමමාසලේඛෙධස්ස” අපෙචනාම මයං කදාපි කරහවි තෙන භොදා ගොතමෙන සද්ධිං සමාගචෙජ්ජායාම, අපෙචනාම සීයා කොචිදොව කථාසංග්‍රාමොති.

8. ඔහු 'ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ අසුවල් ගමට තෝ නියමි ගමට පැමිණියහ'යි අසන්. ඔහු ශ්‍රමණ ගෞතමයන් කරාපැමිණෙත්. ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ඔවුන්ට දෑහැම් කපාවෙන් කරුණු දක්වති. සමාදන් කරවති. තෙදගන්වති. සතුටු කරවති. ශ්‍රමණ ගෞතමයන් විසින් දෑහැම් කපාවෙන් කරුණු දක්වන ලද සමාදන් කරවන ලද තෙද ගන්වන ලද සතුටු කරවන ලද ඔහු ශ්‍රමණ ගෞතමයන් ප්‍රශ්න නො විචාරත් ම ය. කොසින් ඔව්ට වාදරූපණය කෙරෙත් ද, එකානනයෙන් ගිහි ගෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණීම පිණිස ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගෙන් අවසර යදිත්. ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ඔවුන් මහණ කරවති. උපසපත් කරවති. එහි පැවිදි වූ ඔහු එකලා වූවාහු (ගණයා කෙරෙන්) වෙන් වූවාහු සිහියෙන් යුක්ත වූවාහු කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තාහු නිවන් පිණිස මෙහෙයන ලද සිත් ඇති ව වාසය කරන්නාහු නොබෝකලකින් ම - යම් අවසර පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මැනවින් ම ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද් ද - නිරුත්තර වූ මගබසර කෙලවර කොට ඇති ඒ අතීත්තිය ඉහාතමයේදී ම තුමි විසිප්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට පැමිණ වාසය කෙරෙත්. ඔහු මෙසේ කීහ: 'පින්වත, අපි එකානනයෙන් මදකින් (නොපැමිණීමේ මතුයෙන්) නැසුණෙමි. පින්වත, ලේසයකින් වැනසුණෙමි. අපි පෙර නොමහණ ව 'මහණමිහ' යි පිළින කෙලෙමු. තොබමුණු ව බමුණමිහ' යි පිළින කෙලෙමු. තො රහත්ව 'රහතමිහ' යි පිළින කෙලෙමු. දැන් මහණමෝ වමිහ. දැන් බමුණමෝ වමිහ. දැන් රහත්මෝ වමිහ' යි කියායි. පින්වත, යම් කලෙක පටන් ශ්‍රමණ ගෞතමයන් කෙරෙහි මේ සිවුවැනි ඥානපදය දිටිමි ද, ඉක්බිති මම 'භාග්‍යවතුන්වහන්සේ සමාස්සම්බුද්ධ යන. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් බමිය සවාකබ්‍යාන ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්නය' යි නිශ්චයට පැමිණියෙමි. [සිවුවැනි ඥානපදය]

9. පින්වත, යම් තැනෙක පටන් මම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ කෙරෙහි මේ ඥානපද සතර දිටිමි ද, එකල්හි මම 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාස්සම්බුද්ධ යන. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් බමිය සවාකබ්‍යාන ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්නය' යි නිශ්චයට පැමිණියෙමි.

10. මෙසේ කී කල්හි ජාණ්‍දෙසාණි බ්‍රාහ්මණ තෙමේ සවිසුදු වෙලෙමි රියෙන් බැස උතුරුසඵල එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙස ඇදීලී බැද "ඒ භාග්‍යවත් අතීත් සමාස්සම්බුද්ධයන් වහන්සේට මාගේ නමස්කාරය වේවා. "ඒ භාග්‍යවත් අතීත් සමාස්සම්බුද්ධයන් වහන්සේට මාගේ නමස්කාරය වේවා. ඒ භාග්‍යවත් අතීත් සමාස්සම්බුද්ධයන් වහන්සේට මාගේ නමස්කාරය වේවා" යි තුන් යලක් උදන් ඇති ය. 'අපි කිසියම් කලෙකැති ඒ හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ සමග එක් වන්නමෝ නම්, මැනව. කිසියම් කපාසලාපයෙක් වන්නේ නම්, මැනවැ' යි ද කිය.

අථ බො ජාණ්ණස්සොණී බ්‍රහ්මණො යෙන භගවා හෙත්‍රපසඛකම්. උපසඛකම්භා භගවතා සද්ධිං සමොදි. සමොදනිං කථං සාරණිං. විතිසාරෙභා ඵකමන්තං නිසිදි. ඵකමන්තං නිසින්නො බො ජාණ්ණස්සොණී බ්‍රහ්මණො යාවතකො අහොසි පිලොධිකාය පරිබ්බාජකෙන සද්ධිං කථාසල්ලාපො, තං සබ්බං භගවතො ආරොවෙසි

14 ඵචං චූළනත භගවා ජාණ්ණස්සොණී බ්‍රහ්මණං ඵතදවොච: ‘ත බො බ්‍රහ්මණ, ඵතතාවතා හත්‍ථිපදෙපමො විජාරෙත පරිපුරෙ හොති. අපි ච බ්‍රහ්මණ, යථා හත්‍ථිපදෙපමො විජාරෙත පරිපුරෙ හොති, තං සුණති, සාධුකා මතපි කුරෙති, භාසිස්සාමි’ති. ඵචං හොති බො ජාණ්ණස්සොණී බ්‍රහ්මණො භගවතො පච්චස්සොසි. භගවා ඵතදවොච:

15. සෙය්‍යථාපි බ්‍රහ්මණ, නාගචනිකො නාගචනං පටිසෙය්‍ය, සො පසෙය්‍ය නාගචනෙ මහන්තං හත්‍ථිපදං දිසතො ච ආයතං තිරිසඤ්ච විජතං; යො හොති කුසල්ලො නාගචනිකො තෙව තාව නිට්ඨං ගච්ඡති: ‘මහා චත හො නාගො’ති තං කිස්ස හෙතු: සන්ති හි බ්‍රහ්මණ, නාගචනෙ වාමනිකා නාම හත්‍ථිනියො මහාපද, තාසමෙපතං පදං අස්සාති. සො තමනුගච්ඡති, තමනුගච්ඡන්නො පස්සති නාගචනෙ මහන්තං හත්‍ථිපදං දිසතො ච ආයතං තිරිසඤ්ච විජතං. උච්චා ච නිසෙවිතං; යො හොති කුසල්ලො නාගචනිකො තෙව තාව නිට්ඨං ගච්ඡති ‘මහා චත හො නාගො’ති. තං කිස්ස හෙතු: සන්ති හි බ්‍රහ්මණ, නාගචනෙ උච්චා කාලාපිකා නාම හත්‍ථිනියො මහාපද, තාසමෙපතං පදං අස්සාති. සො තමනුගච්ඡති, තමනුගච්ඡන්නො පස්සති නාගචනෙ මහන්තං හත්‍ථිපදං දිසතො ච ආයතං තිරිසඤ්ච විජතං. උච්චා ච නිසෙවිතං; යො හොති කුසල්ලො නාගචනිකො තෙව තාව නිට්ඨං ගච්ඡති ‘මහා චත හො නාගො’ති. තං කිස්ස හෙතු: සන්ති හි බ්‍රහ්මණ, නාගචනෙ උච්චා කාලොපිකා නාම හත්‍ථිනියො මහාපද, තාසමෙපතං පදං අස්සාති. සො තමනුගච්ඡති, තමනුගච්ඡන්නො පස්සති නාගචනෙ මහන්තං හත්‍ථිපදං දිසතො ච ආයතං, තිරිසඤ්ච විජතං, උච්චා ච නිසෙවිතං, උච්චා ච දන්නෙති ආරඤ්ජිතාති, උච්චා ච සාබ්බභිතං. තඤ්ච නාගං පස්සති රුක්ඛමූලගතං වා අබොධාසගතං වා ගච්ඡන්තං වා සීතං වා නිසීන්තං වං නිපන්තං වා, සො නිට්ඨං ගච්ඡති: අයමෙව¹ සො මහානාගොති.

ඉක්බිති ජාණ්ණස්සොණි බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටුවී ය. සතුටු විය යුතු සිත් ඇලවිය යුතු කථාව කොට එකත් පසෙක හුන්නේ ය. එකත් පසෙක හුන් ජාණ්ණස්සොණි බ්‍රාහ්මණ තෙමේ පිලොභිකා පරිව්‍රාජකයා සමග යම් පමණ කථාසල්ලාපයක් වී ද, ඒ සිසල්ල භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කෙළේ ය.

14. මෙසේ කි කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ජාණ්ණස්සොණි බ්‍රාහ්මණ- හට මෙය වදල සේක: “ඛමුණ, මෙපමණෙකින් හස්තිපදෙපමය විසතර වශයෙන් සමුද්‍රයේ වූයේ නො වේ. ඛමුණ, යම්සේ හස්තිපදෙපමය විසතර වශයෙන් සමුද්‍රයේ වේ ද, එය ශ්‍රවණය කරව, මනා කොට මෙනෙහි කරව. කියන්නෙමි.” “පින්වතුන් වහන්ස, එසේ ය”යි කියා ජාණ්ණස්සොණි බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්නේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදල සේක:

15. ඛමුණ, යම්සේ ඇත්වනයෙහි වාසය කරන්නෙක් ඇත්වනයට පිවිසෙන්නේ ද, හෙතෙම ඇත්වනයෙහි දිගිනු ද දික් වූ, සරසිනු ද පුළුල් වූ මහත් ඇත්පියක් දක්නේ නම් දක්‍ෂ වූ යම් නාගවතිකයෙක් වේ ද, හෙතෙම ‘පින්වත, මහත් වූ ඇතෙකැ’යි එපමණකින් නිශ්චයව නො පැමිණෙයි. එ කවර හෙයින් යත්: ඛමුණ, නාගවනයෙහි මහපිය ඇති වාමනිකා නම් (මිව් වූ) ඇතින්නෝ ඇතියහ. ‘මේ ඔවුන්ගේ පියක් වන්නේ ය’යි (සිතීමෙනි.) හෙතෙම එය අනුව යයි. එය අනුව යන්නේ ඇත් වනයෙහි දිගින් දික් වූ සරසින් පුළුල් වූ මහත් ඇත්පියක් ද (ගස්වල සතටරියන් පෙදෙසෙහි) පිට ඉලු තැන් ද දකියි. යමෙක් දක්‍ෂ වූ නාගවතිකයෙක් වේ ද, හෙතෙම ‘පින්වත, ඒකාන්තයෙන් මහත් වූ ඇතෙකැ’යි නිශ්චයව නො ම පැමිණෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඛමුණ, නාගවනයෙහි මහත් පිය ඇති (උස් පහන් දල ඇති) උච්චා කාලාඤ්ඤා නම් ඇතින්නෝ ද ඇත්තාහු ම ය. ‘මේ ඔවුන්ගේ පියක් වන්නේ ය’යි (සිතීමෙනි.) හෙතෙම එය අනුව යයි. එය අනුව යන්නේ ඇත්වනයෙහි දිගින් ද දික් වූ සරසින් ද පුළුල් වූ ඇත්පියක් ද (ගස්වල සතටරියන් පෙදෙසෙහි) පිට ඉලු තැන් හා දළින් සිඳි තැන් හා දකියි. යමෙක් දක්‍ෂ වූ නාගවතිකයෙක් වේ නම්, හෙතෙම ‘පින්වත, මහත් වූ ඇතෙකැ’යි එ පමණකින් නිශ්චයව නො ගේ ම ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඛමුණ, ඇත්වනයෙහි (යට වැනි උස් වූ පාද ඇති) උච්චා කාණ්ණරාකා නම් මහ පිය ඇති ඇතින්නෝ ඇතියහ. ‘මේ ඔවුන්ගේ පියක් වන්නේ ය’යි (සිතීමෙනි.) හෙතෙම එය අනුව යයි. එය අනුව යන්නේ ඇත්වනයෙහි දිගින් දික් වූ සරසින් පුළුල් වූ මහත් ඇත්පියක් ද (ගස්වල උස් පෙදෙසෙහි) පිට ඉලු තැන් හා දළින් සිඳි තැන් හා උස් තැනිති වූත් අතු හා දකියි. ගසක් මුලට ගියා වූ හෝ අභ්‍යාවකාශයට ගියා වූ හෝ ඇවිදිනා වූ හෝ සිටියා වූ හෝ හුන්නා වූ හෝ වැද හොත්තා වූ හෝ ඒ ඇතු ද දකියි. ‘මේ ඒ මනා ඇතා ම ය’යි හේ නිශ්චයට ගෙයි.

16. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, ඉධ තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ඣති: අරහං සම්මාසලවුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බ්‍රුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බභමකං, සස්සමණ්‍යබ්‍රාහ්මණීං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති: ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣේකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථා සත්‍යඤ්ඤානං කෙවල-පරිපුණ්ණං පරිපුද්ධං, බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති.

17. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤාතරසමී වා කුලෙ පච්චාජාතො. සො තං ධම්මං සුත්වා තථාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සො තෙන සද්ධාපටිලාභෙන සමන්නාගතො ඉති පටිසඤ්චිකති: සම්බාදො ඤරවාසො රජාපථො, අබ්‍යාකංසො පබ්බජ්ජා, නයිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසනා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිපුද්ධං සබ්බලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං, යනන්තාහං කෙසම්ඤ්ඤං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යන්ති. සො අපරෙත සමයෙන අප්පා වා භොගකඛ්ඛං පහාය මත්තනං වා භොගකඛ්ඛං පහාය අප්පා වා ඤාතිපට්ඨවට්ටං පහාය මත්තනං වා ඤාතිපට්ඨවට්ටං පහාය කෙසම්ඤ්ඤං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති.

18. සො එවං පබ්බජතො සමාතො භීතබ්‍රුතං සිකඛාසාද්ධං සමා-පන්නො පාණතිපාතා පහාය පාණතිපාතා පටිවිරතො භොති. නිතිතදුණ්ණො නිතිතසන්තො ලජ්ජි දයාපන්නො සබ්බපාණභූතභීතානුකම්පී විතරති අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො භොති. දින්නාදුඤ්ඤි දින්නපාටිකඤ්ඤි අපේතෙන සුවිභූතෙන අත්තනා විතරති. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී භොති ආරාමාදී විරතො මෙත්‍රිතා භාමධම්මා. මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතො භොති සච්චාවාදී සච්චසන්තො ථෙතො පච්චසිකො අමසංවාදකො ලොකස්ස. පිසුතං වාචං පහාය පිසුතා වාචා¹ පටිවිරතො භොති: ඉතො සුත්වා න අමුත්‍ර අකඛාතා ඉමෙසං හෙදය, අමුත්‍ර වා සුත්වා න ඉමෙසං අකඛාතා අමුසං හෙදය, ඉති භීන්නානං වා සකඛාතා සභිතානං වා අනුප්පදතා සමග්ගාරුමො සමග්ගරතො සමග්ගනද්දි සමග්ගකරණී වාචං භාසිතා භොති. ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසා වාචා² පටිවිරතො භොති: යා සා වාචා නෙළා කණණ්ණුධා පෙමනිසා හදසඛමා පොරි බ්‍රුජ්ජකත්තා බ්‍රුජ්ජකමනාපා, තථාරුපි වාචා භාසිතා භොති. සච්චාපලාපං පහාය සච්චාපලාපා පටිවිරතො භොති: කාලවාදී භූතවාදී අසාවාදී ධම්මවාදී විනස්වාදී නිබ්බතවති: වාචං භාසිතා කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවති: අජ්ඣසංගිතං.

1. පිසුණය වාචය - මජ්ඣ, ස්‍යා, PTS 2 ඵරුසය වාචය - මජ්ඣ, ස්‍යා, PTS.

16. බමුණ, එම පරිද්දෙන් ම මේ ලොකයෙහි අතීන් වූ, සමාන්-
සම්බුද්ධ වූ, විදුචරණයෙන් යුක්ත වූ, සුගත වූ, ලොකය දන්නා වූ,
නිරුක්තර පුරුෂදර්ශකාරමි වූ, දෙවි මිනිසුන්ට ශාසනා වූ, බුද්ධ වූ, භාග්‍යවන්
වූ, තථාගත තෙමේ පහළ වෙයි. හෙ දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත
වූ බමුන් සහිත වූ මේ ලොකය ද, මහණ බමුණන් සහිත දෙවි මිනිසුන්
සහිත ප්‍රජාව ද තෙමේ පිහිටිඉඳහයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට ප්‍රකාශ
කෙරෙයි. හෙ ආදිකල්‍යාණ කොට මධ්‍යකල්‍යාණ කොට පශ්චාත්කල්‍යාණ
කොට අභිසහිත කොට බ්‍යසල්ත සහිත කොට කෙවල සම්පුණ්ණ
කොට පිරිසුදු කොට ධර්මය වදාරයි, ශාසනබ්‍රහ්මවයසීය ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

17. ඒ ධර්මය ගැහැටියෙක් හෝ ගැහැටියකෙක් හෝ එක්තරා
කුලයෙකු උපන්නෙක් හෝ අසයි. හෙතෙම ඒ ධර්මය අසා තථාගතයන්
වහන්සේ කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව උපදවයි. හෙතෙම ඒ ශ්‍රද්ධාව ලැබීමෙන් යුක්ත
වූයේ මෙසේ සිතයි: “ගෘහවාසය සමබ්බය, රාගාදී රජසුන්ට
මාගීයෙකි. පැවිද්ද ඵලමහතක් වැන්න, එකානතයෙන් පරිපුණ්ණ වූ
එකානතයෙන් පිරිසුදු වූ මේ ශැබලිබිත බ්‍රහ්මවයසීය පුරන්තට ගිහිගෙහි
වසන්නහු විසින් පහසු නො වෙයි. මම කෙස්සරවුළු බහා කහවන් ඇද
ගිහිගෙන් තික්ම අනාගාමිසංඛ්‍යාත පැවිද්දට පැමිණෙන්නෙමි නම්
යෙනෙකැ”යි. හෙතෙම පසුකාලයෙක සාලු වූ හෝ නොගරාගිය හැර මහත් වූ
හෝ හොගරාගිය හැර සාලුප වූ හෝ නැපිරිවර හැර මහත් වූ
හෝ නැපිරිවර හැර කෙස්සරවුළු බහා කහවන් හැද පෙරෙව ගිහිගෙන්
තික්ම අනාගාමිසංඛ්‍යාත පැවිද්දට පැමිණෙයි.

18. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ හික්කුන්ගේ ගිණ්‍යාපද
සංඛ්‍යාත සාප්පයට පැමිණියේ සතුන් මැරීම හැර සතුන් මැරීමෙන්
වැළකුණේ වෙයි. බහා නැවු දඩු ඇත්තේ වෙයි. බහා නැවු ශක්‍ය
ඇත්තේ වෙයි. ලජ්‍යායෙන් යුක්ත වූයේ දසාවට පැමිණියේ සියලු
සත්ත්වයන් කෙරෙහි භිතානුකම්පා ඇති ව වාසය කෙරෙයි. නුදුන් දෙය
ගැන්ම හැර නුදුන් දෙය ගැන්මෙන් වැළකුණේ වෙයි. දුන් දෙය
ගන්නාසුලු වූයේ දුන් දෙය කැමැති වනසුලු වූයේ සොර නො වූ
පිරිසුදු වූ සිහින් යුතු ව වාසය කෙරෙයි. අශ්‍රෙණිවයසීව හැර ශ්‍රෙණිවයසී
ඇත්තේ අයහපත් හැසිරීමෙන් දුරු වූයේ වෙයි. ශ්‍රාමධම් යයි කියන
ලද මෛත්‍රිකයෙන් වැළකුණේ වෙයි. මුසාවාදය හැර මුසාවාදයෙන්
වැළකුණේ වෙයි, සත්‍යය කියනසුලු වූයේ සත්‍යයෙන් සත්‍යය ගලපනුයේ
සිරිකථා ඇත්තේ ඇදහිය යුතු බස් ඇත්තේ ලොකයා බොරුවෙන්
නො රවටන්නේ වෙයි. පියනුබස් හැර පියනුබසින් තොර වූයේ වෙයි.
මෙතැනින් අසා මොවුන්ගේ හෙදය පිණිස එතැන කියන්නේ නො
වෙයි. එතැනින් අසා බවුන්ගේ හෙදය පිණිස මෙතැන කියන්නේ නො
වෙයි. මෙසේ බිදුණුවන් සමගි කරන්නේ සමගි වුවන්ට අනුබල
දෙන්නේ සමගියට කැමැත්තේ සමගියෙහි ඇලුණේ සමගි වුවන් දෑක
සතුටු වනසුලු වූයේ සමගි කරණ වචන කියන්නේ වෙයි රචබස් හැර
රචබස් කීමෙන් වැළකුණේ වෙයි. යම් ඒ වචනයක් තිදෙස් ද, කතට
සුව ද, ප්‍රමණිය ද, ල ගන්නාසුලු ද, නාගරික ද, බොහෝ දෙනා
කැමැති ද, බොහෝ දෙනාගේ මන වඩන්නේ ද, එබඳු වචන කියන්නේ
වෙයි. ගිස් බස් තෙපලීම හැර ගිස්බස් තෙපලීමෙන් වෙන් වූයේ වෙයි.
කල් බලා කියනසුලු වූයේ දුටු කියනසුලු වූයේ අභියක් ම කියනසුලු
වූයේ ධර්මයක් ම කියනසුලු වූයේ විනයක් ම කියනසුලු වූයේ වෙයි.
ලෙහි තැන්පත් කර ගත යුතු කරුණු සහිත වූ පිරිසිදුම් ඇති අභියෙන්
යුත් වචන තිසි කල්කි කියන්නේ වෙයි.

19. සො තිජගාමිභුතනාමසමාරම්භා පටිවිරතො භොති. එකනනතිකො භොති රතනුපරතො විරතො විකාලභොජනා. නවවතීතවාදිනවිසුක-දස්සනා පටිවිරතො භොති. මාලාගනිවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනට්ඨානා පටිවිරතො භොති. උළුමාසසනමහාසසනා පටිවිරතො භොති. ජාතරූපරජනපටිග්ගහණා පටිවිරතො භොති. ආමකඛිඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිවිරතො භොති. ආමකමසපටිග්ගහණා පටිවිරතො භොති. ඉක්ඛිමාරිකපටිග්ගහණා පටිවිරතො භොති. දුර්ග්ගසපටිග්ගහණා පටිවිරතො භොති. අපේළකපටිග්ගහණා පටිවිරතො භොති. කුකකුටසුඤ්ඤපටිග්ගහණා පටිවිරතො භොති. සන්ඛිගාමස්සවළුවාපටිග්ගහණා පටිවිරතො භොති. බෙහනවජ්ජුපටිග්ගහණා පටිවිරතො භොති. දුතෙය්‍යපටිග්ගහණා පටිවිරතො භොති. කසවිකකසා පටිවිරතො භොති. තුලාකුටකංසකුට මානකුටා පටිවිරතො භොති. උකෙකාටනවඤ්ඤනතිකතිසාවිසොගා පටිවිරතො භොති. ඡේදනවධිබ්බිතවිපරුමොසආලොපසහසාකාර පටිවිරතො භොති.

20 සො සනතුට්ඨා භොති කායපරිහාරිකෙන චිවරෙන කුච්ඡපරිහාරිකෙන පිණ්ඩිපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව¹ පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපී නාම පක්කිසකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති සපග්ගහාරොව ඛෙති, එවමෙව බො භික්ඛු² සනතුට්ඨා භොති කායපරිහාරිකෙන චිවරෙන කුච්ඡපරිහාරිකෙන පිණ්ඩිපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. සො ඉමිනා අරියෙන තිලකබ්බිත සමන්තාගතො අජ්ඣන්තං අනවජ්ජසුඛං පටිසංවෙදෙති

21 සො වක්ඛුතාරූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාති භොති නානුබ්බසඤ්ඤානාග්ගාති. යවාධිකරණමෙතං වක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසාවෙය්‍යා, තස්ස සංවරුස පටිපජ්ජති, රක්ඛති වක්ඛුන්ද්‍රියං, වක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුඛා -පෙ- භාතෙන ගඤ්ඤා සාධිතා -පෙ- ජිව්හාය රසං සාධිතා -පෙ- කායෙත ජොට්ඨබ්බං ජුස්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාති භොති නානුබ්බසඤ්ඤානාග්ගාති. යවාධිකරණමෙතං මතින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසාවෙය්‍යා, තස්ස සංවරුස පටිපජ්ජති, රක්ඛති මතින්ද්‍රියං, මතින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අජ්ඣන්තං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති

1. යෙන - සා, PTS.

2. එවමෙව භික්ඛු - මජ්ඣ, සා, PTS.

19. හේ බිජ්ඣන (පාලවන ද) ද, භූතසමුහ (පාලමුහු ද)ද, සමරතොසන් (නාසිමෙන්) වෙන් වූයේ වෙයි. එක වෙළේ වලදන්තේ රාත්‍රිභෝජනයෙන් වැලක්කේ විකල් බොජුනෙන් වෙන් වූයේ වෙයි. නටනු ගනු වයනු විසුලු දස්නෙන් දුරු වූයේ වෙයි. මල්ගඳ විලෙවුන් ඇඟ දැරීම, අඩුතැන් පිරවීම, සැරසීම යන මෙයින් වෙන් වූයේ වෙයි. උස්සගතින් මත්ස්‍යගතින් දුරු වූයේ වෙයි. රත්රිදි මසු කහවණු පිළිගැන්මෙන් දුරු වූයේ වෙයි. අඩු ධාන්‍යවම් පිළිගැන්මෙන් දුරු වූයේ වෙයි. අමුමස් පිළිගැන්මෙන් දුරු වූයේ වෙයි. සත්‍රින් කුමරියන් පිළිගැන්මෙන් දුරු වූයේ වෙයි. දැඩිදැඩි පිළිගැන්මෙන් දුරු වූයේ වෙයි. එළු බැටෙවන් පිළිගැන්මෙන් දුරු වූයේ වෙයි. කුකුළන් උරන් පිළිගැන්මෙන් දුරු වූයේ වෙයි. ඇත් ගව අස් වෙළඹුන් පිළිගැන්මෙන් දුරු වූයේ වෙයි. ගිනිත්තේ පණ්ඩුඩ හා ගෙන් ගෙට හසුන් ගෙනයාමෙන් දුරු වූයේ වෙයි. වෙලද ගනුදෙනුවෙන් දුරු වූයේ වෙයි. භොර තරුදියෙන් කිරුම්, තොරන් බඩු රන් බඩු සේ දක්වා දීම, භොර මිත්‍ර ම යන මෙයින් දුරු වූයේ වෙයි. අල්ලස් ගැනීම, රැවටීම, සමාන දේ දක්වා කරණ මාසාව යන කුපිල (වඩක) ප්‍රයෝගයන්ගෙන් වැලකුනේ වෙයි. අත් පා කැපීම, මැරීම, විලංගු ආදිය ලා බැඳීම, මංපැහැරීම, ගම් පැහැරීම, සැහැසිකම යන මෙයින් වැලකුනේ වෙයි.

20. හෙතෙම කය පරිහරණය කිරීමට ප්‍රමාණ වූ සිවුරෙන් ද, කුස පරිහරණය කිරීමට ප්‍රමාණ වූ පිණ්ඩපාතයෙන් ද, සතුටු වූයේ වෙයි. හෙතෙම යම් යම් තැන යේ ද, පාසිවුරු රැගෙන ම යෙයි. යම් සේ පියාපත් ඇති ලිහිණියෙක් යම් යම් දිගෙක පියාබසි ද, පියාපත් බර සහිත ව ම පියාබසි. මෙපරිදිගෙන් ම හිඤ්ඤා තෙමේ කය පරිහරණය කිරීමට ප්‍රමාණවත් සිවුරෙන් ද කුස පරිහරණය කිරීමට ප්‍රමාණවත් පිණ්ඩපාතයෙන් ද සතුටු වූයේ වෙයි. හෙතෙම යම් යම් තැන යේ නම්, පාසිවුරු රැගෙන ම යෙයි. හෙතෙම මේ ආසිසිල-සංකමයෙන් යුක්ත වූයේ සංවරනානායෙහි තීරවද්‍ය වූ සැපය විඳියි.

21. හෙතෙම ඇසින් රූප දැක සත්‍රි පුරුෂාදි වශයෙන් නිමිති ගත්තේ නො වේ. භස්සාපාදදි අවංචයන්තේ ආකාරය නො ගන්නාසුලු වේ. යම් කාරණයකින් වක්ඛුරිත්‍රිය සංවරණය නො කොට වාසය කරන ඒ පුද්ගලයා ලාමක අකුශලධම්ම වූ අභිධ්‍යාදොමිතස්‍යයෝ අනු බදනාහු ද, ඒ වක්ඛුරිත්‍රියයාගේ සංවරණය පිණිස පිළිපදියි. වක්ඛුරිත්‍රියයෙහි සංවරණයට පැමිණේ කණින් ගබද අසා නාසයෙන් ගඳ අසා දිවින් රස විඳ ... කයින් ස්ප්‍රමට්‍යය පපඨි කොට ... සිතින් ධර්මාලම්භය දැක නිමිති නො ගන්නාසුලු වේ. අනුච්ඡාදන නො ගන්නාසුලු වේ. යම් කරුණකින් මනිත්‍රිය සංවරණය නො කොට වාසය කරන ඒ පුද්ගලයා ලාමක අකුශලධම්ම වූ අභිධ්‍යාදොමිතස්‍යයෝ අනුබදනාහු ද, ඒ මනිත්‍රියයාගේ සංවරණය පිණිස පිළිපදියි. මනිත්‍රිය රකියි. මනිත්‍රියෙහි සංවරණයට පැමිණේ. හෙතෙම මේ ආසි වූ ඉත්‍රියසංවරයෙන් යුක්ත වූයේ සිය සිත්සතන්හි කෙලෙසුන් නො වැගුරුණු නො කිළිටි සැපය විඳියි.

22. සො අභික්ඛන්තො පටික්ඛන්තො සමපජානකාරී හොති, ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී හොති, සමමිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති, සමක්ඛාටිපත්තච්චරධාරණෙ සමපජානකාරී හොති, අභිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී හොති, උච්චාරපසාවකමෙම සමපජානකාරී හොති, ගතෙ සීතෙ නිසිංහො සුතො ජාගරිතො භාසිතො කුණ්ඨිභාවෙ සමපජානකාරී හොති.

23 සො ඉමිනා ච අරියෙහ සීලකඩඬෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙන සතිසම්පජ-
ඤ්ඤෙන සමන්තාගතො විවිතං සෙනාසනං භජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කඤ්ජරං ගිරිගුහං සුසානං චනපසං අබේඛාකාසං පලාලපුඤ්ජං.

24. සො පච්ජාසත්තං පිණ්ඩපාන පටික්ඛන්තො නිසීදති පලලඝ්ඤා ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපධාපෙත්වා. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣෙන වෙනසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදොසං පහාය අබ්‍යාපනාවිතො විහරති සබ්බපාණභුතභිතානුකම්පී. බ්‍යාපාදපදොසං විතතං පරිසොධෙති. විතම්භං පහාය විගතවිතම්භො විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සමපජානො. විතම්භා විතතං පරිසොධෙති. උද්ධච්චකුක්කුච්චං පහාය අනුද්ධතො විහරති අජ්ඣන්තං චූපසන්තවිතො. උද්ධච්චකුක්කුච්චා විතතං පරිසොධෙති. විපිකිච්ඡං පහාය නිණ්ණච්චිකිච්ඡො විහරති අකප්ඛකපී කුසලෙසු ධම්මෙසු. විපිකිච්ඡාය විතතං පරිසොධෙති.

25. සො ඉමෙ පඤ්ච නිවරණෙ පහාය වෙනසො උපකක්කිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකාරණෙ, විච්චෙව්ච කාමෙහි විච්චෙ අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්ඛා සම්මාරං විවෙකජං ජිනිසුඛං පසම්මං ඤානං.¹ උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉද්ධමපි චූච්චති බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ජිතං.² ඉතිපි. න තෙව තාව අරියසාවකො නිධාං ගම්ඡති: 'සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, සවාකධරො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසංඝෝ'ති.

1. පසම්පජ්ඣානං - සිමු.

2. තථාගතාරඤ්ජිතං - සිමු. 1-2.

22. හෙතෙම ඉදිරියට යාමෙහි පෙරළා ඊමෙහි සමපජානකාරී (මැන-වින් දැන කරනසුලු) වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි ආපසු බැලීමෙහි සමපජානකාරී වෙයි. අත් පා හැකිලීමෙහි දිග හැරීමෙහි සමපජානකාරී වෙයි. අනුභවයෙහි පානයෙහි හඬා කෑමෙහි රස විඳීමෙහි සමපජානකාරී වෙයි. මල මු පහකිරීමෙහි සමපජානකාරී වෙයි. යාමෙහි සිටීමෙහි නිදීමෙහි නිදීමෙහි නිදි වැරීමෙහි බිණීමෙහි නිහඬ වීමෙහි සමපජානකාරී වෙයි.

23. හෙතෙම මේ ආර්ය වූ ශීලසංකයෙන් ද යුක්ත වූයේ මේ ආර්ය වූ ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් ද යුක්ත වූයේ මේ ආර්ය වූ සමාත්තමුත්‍ර-ඥානයෙන් ද යුක්ත වූයේ ජනයාගෙන් තොර අරණ්‍යය, වාණ්ණමුලය, පථිතය, කදුරැළිය, පථිතගුහාව, සොහොන, වතලාහැඩ, අබ්ධය, පිදුරුකුටි යන සෙනසුනක් භාජනය කරයි.

24. හෙතෙම පසුබිත්ති පිණිසානසෙන් වැළැක්වේ පලක් බැඳ කය සෘජු කොට තමා සිහිය කම්සපානාභිමුඛ කොට හිඳියි. හෙතෙම සංකල්පානසෙහි අභිධ්‍යාව දුරු කොට පහ වූ අභිධ්‍යා ඇති සිහින් යුක්ත ව වාසය කෙරෙයි. අභිධ්‍යාවෙන් සිත පිරිසිදු කරයි. ව්‍යාපාදයට නො පැමිණ ව්‍යාපාද සංකිතය වූ ප්‍රකම් ද්වේෂය හැර විරුද්ධයට නො පැමිණි සිතැත්තේ වාසය කරයි. සියලු ප්‍රාණභූතයන් කෙරෙහි හිතවන්ව අනුකම්පා කරනසුලු වූයේ ව්‍යාපාදසංකිතය ප්‍රකම්ද්වේෂය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කරයි. චිත්තමිද්ධිය හැර පහ වූ චිත්තමිද්ධි ඇති ව වාසය කරයි. රාත්‍රියෙහි ද ආලෝක සංඥාව ඇත්තේ සිහි ඇත්තේ යහපත් නුවණ ඇත්තේ චිත්තමිද්ධිය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කරයි. උදාව්වකුක්කුච්චය දුරු කොට උදාවන නො වූයේ තමා තුළ සන්තූන් සිත් ඇත්තේ වාසය කෙරෙයි. උදාව්වකුක්කුච්චය කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. විචිකිත්තාව දුරු කොට පහ වූ විචිකිත්තා ඇත්තේ කුසලධර්මයන්හි කෙසේ කෙසේදැයි පැවැති සාක තැත්තේ වාසය කෙරෙයි. විචිකිත්තාව කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරේ.

25. හෙතෙම මේ විතතය පිළිබඳ උපකෙලය වූ ප්‍රඥාව දුමිල කරණ පඤ්චනිවරණයන් දුරු කොට කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුසල ධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතකී සහිත විචාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ප්‍රථම ධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. බ්‍රාහ්මණය, මෙය ද තථාගතයන් වහන්සේගේ ඤාණපද යයි කියා ද තථාගතයන් වහන්සේගේ නුවණ තැමැති ඉලඳාට ඉඳි තැන යයි ද, තථාගතයන් වහන්සේගේ නුවණ තැමැති දළයෙන් සිඳි තැන යයි ද කියනු ලැබේ. ආර්ය ශ්‍රාවක තෙමේ එපමණෙකින් 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමන්සම්බුද්ධිය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය සමාකම්පානය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපත්ත යයි නිශ්චයට නො පැමිණේ ම ය.

26. පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු විතක්කවිමාරුතං චූපසමා අජ්ඣාතං සමපසාදනං වෙනසො ඵකොදිභාවං අවිත්තක්කං අවිමාරං සමාබ්ජං පිඨිසුඛං දුතියං ඤානං¹ උපසමපජ්ජ විහරති ඉදමපි චූච්චති බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ඤිතං ඉතිපි. න ඤෙව තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති: 'සමමාසචූළොදො භගවා, සමාක්කාතො භගවතා ධම්මො, සුපට්ටනො භගවතො සාවකසම්බ්‍රහ්මණා'ති.

27 පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු පිතියා ච මිරාතා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො ච සමපජානො, සුඛඤ්ච කාශෙන පටිසංවෙදෙති. යං තං අරියා ආවික්ඛන්ති: 'උපෙක්ඛකො සත්මා සුඛවිහාරී'ති තනියං ඤානං උපසමපජ්ජ විහරති. ඉදමපි චූච්චති බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ඤිතං ඉතිපි. න ඤෙව තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති: 'සමමාසචූළොදො භගවා, සමාක්කාතො භගවතා ධම්මො, සුපට්ටනො භගවතො සාවකසම්බ්‍රහ්මණා'ති.

28. පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදෙමනස්සානං අත්ථගමා² අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්ථං ඤානං උපසමපජ්ජ විහරති. ඉදමපි චූච්චති බ්‍රාහ්මණ තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ඤිතං ඉතිපි. න ඤෙව තාව අරියසාවකො නිට්ඨං ගච්ඡති: 'සමමාසචූළොදො භගවා, සමාක්කාතො භගවතා ධම්මො, සුපට්ටනො භගවතො සාවකසම්බ්‍රහ්මණා'ති.

29. සො එවං සමාගිහෙ විතොන පරිසුද්ධො පරියොදහෙ අතභගණෙ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුදුගුහෙ කම්මතිසෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපනෙන³ පුබ්බති-
වාසානුස්සතිඤ්ජාය විතං අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකමිතිතං පුබ්බතිවාසං අනුස්සරති: සෙය්‍යපීදං-එකමපි ජාතියං දොපි ජාතියො තියෙය්‍යාපි ජාතියො චතෙය්‍යාපි ජාතියො පඤ්චමපි ජාතියො විසතිමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතාර්යමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසතස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි, අනෙකෙපි සංචට්ටකපෙස අනෙකෙපි විචට්ටකපෙස අනෙකෙපි සංචට්ටවිචට්ටකපෙස; 'අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොතොනා එවංචණණා එවමාහාරො එවංසුඛ-
දුක්ඛපට්ටසංවෙදී එවමාසුපරිසරෙනො, -

1. දුජ්ඣානං - සිමු.

2. අත්ථගමා - සිමු.

3. අනෙජ්ජපනෙන - සිමු.

26. බ්‍රාහ්මණය, නැවත අනෙකෙක් ද වෙයි. මහණ තෙමේ විතකී විවාරයන් සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි පැහැදීම ඇති විතකයාගේ එකොදිභාවය ඇති විතකී නැති විවාර නැති සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ද්විතීයාධ්‍යාත්මයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. බමුණ, මෙය ද තථාගතපද යයි ද, තථාගතනිසෙව්ව යයි ද, තථාගතාරඤ්ඤිත යයි ද, කියනු ලැබේ. ආසීශ්‍රාවක තෙමේ 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාන්ත-සමුදායක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය සමාකඛ්‍යාත ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්න ය'යි එපමණකින් නිශ්චයට නො පැමිණේ ම ය.

27. බ්‍රාහ්මණය, නැවත අනෙකෙක් ද වෙයි. මහණ තෙමේ ප්‍රීතිය ද ඉක්මවීමෙන් උපෙක්ඛා ඇත්තේ සමාතිමත් වූයේ සමාන්ත ප්‍රඥ ඇත්තේ වාසය කෙරෙයි. කසින් සුව ද විදියි. ආසීයෝ ඒ යමක් 'උපෙක්ඛා ඇත්තේ සිහි ඇත්තේ සුඛවිහරණ ඇත්තේ ය'යි (ගුණවණ්ණාවශයෙන්) කියත් ද, ඒ තෘතීයාධ්‍යාත්මයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. බමුණ, මෙය ද තථාගතපද යයි කියා ද, තථාගතනිසෙව්ව යයි ද, තථාගතාරඤ්ඤිත යයි ද, කියනු ලැබේ. ආසීශ්‍රාවක තෙමේ 'තථාගතයන් වහන්සේ සමාන්තසමුදායක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය සමාකඛ්‍යාත ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්න ය'යි එපමණකින් නිශ්චයට නො පැමිණේ ම ය.

28. බ්‍රාහ්මණය, නැවත අනෙකෙක් ද වෙයි. මහණ තෙමේ සුඛ-ප්‍රභාණයෙන් ද, දුඃඛප්‍රභාණයෙන් ද, පලමු කොට ම සොම්නස් දෙමුනස් නැති කිරීමෙන් දුක් නැති සුව නැති උපෙක්ඛාසමාති දෙදෙනාගේ පිරිසිදුව ඇති චතුර්ථාධ්‍යාත්මයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. බමුණ, මෙය ද තථාගතපද යයි කියා ද, තථාගතනිසෙව්ව යයි ද, තථාගතාරඤ්ඤිත යයි ද, කියනු ලැබේ. ආසීශ්‍රාවක තෙමේ 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාන්තසමුදායක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය මනා ව දෙසන ලද. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්න ය'යි එපමණකින් නිශ්චයට නො පැමිණේ යි.

29. හෙ තෙම මෙසේ පිරිසිදු වූ ප්‍රභාස්වර වූ අඛණ රහිත වූ පහ වූ කෙලෙස් ඇති මොළොක් වූ කම්යට යොග්‍ය වූ සතිත්ප්‍රාප්ත වූ නො සැලෙන-බවට පත් වූ සමාහිත සිත ඇති කල්හි පෙර දිසු කදපිළිවෙල දන්නා නුවණ පිණිස සිත නැඹුරු කෙරෙයි. තෙතෙම නන් වදුරුම් පෙර විසු කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. එනම්: එක් ජාතියක් ද, ජාති දෙකක් ද, ජාති තුනක් ද, ජාති සතරක් ද, ජාති පසක් ද, ජාති දසයක් ද, ජාති විස්සක් ද, ජාති තිසක් ද, ජාති සතළිසක් ද, ජාති පනසක් ද, ජාති සියයක් ද, ජාති දහසක් ද, ජාති ලක්ෂයක් ද, නොයෙක් නස්නා කල්‍යාණන් ද, නොයෙක් හටගන්නා කල්‍යාණන් ද, නොයෙක් නස්නා හටගන්නා කල්‍යාණන් ද සිහි කරයි: 'අසුචල් තැන මෙ නම් ඇත්තෙමි වීම. මෙ නම් ගොත්‍ර ඇත්තෙමි වීම. මෙවැනි පැහැ ඇත්තෙමි වීම. මෙවැනි ආහාර ඇත්තෙමි වීම. මෙබඳු සුවදක් විදිනුලු වූයෙමි වීම. මෙබඳු ආශ්‍ර කෙලවර කොට ඇත්තෙමි වීම, -

සො තතො චුතො අමුත්ථ උපපාදිං, තත්තාපාසිං ඵලංතාමො ඵලංගොතොතො ඵලංවණේණො ඵලමානාතො ඵලංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී ඵලමාසුපරිසන්තො, සො තතො චුතො ඉධුපපනොති'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනකමිහිතං පුඤ්ඤතිවාසං අනුසාරති; ඉදංමපි චූළච්ඡි බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතතිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ඡිතං ඉතිපි. න නෙව තාව අරියසාවකො නිවසීං ගච්ඡති: 'සමමාසලුඤ්ඤො භගවා, සවාකකාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපනොතො භගවතො සාවකසංඝො'ති.

30. සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධො පරියොදාතො අනඛගණේ විගතූපකතිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මතිසෙ ධිතෙ ආතෙඤ්ඤප්පතෙන සත්තාතං චුහුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනින්නාමෙති. සො දිඤ්ඤන චක්ඛුතා විසුද්ධො අතිකකන්නමානුසකෙන සතෙන පස්සති චල්මානෙ උපපජ්ජමානෙ, හිතෙ පණ්ණිතෙ සුවණේණ දුඛඤ්ඤේණ සුගතෙ දුගතතෙ යථාකමමුපගෙ සතෙන පජානාති: 'ඉමෙ චත භොතොතො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා චච්චිච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා ච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා; ඉමෙ චා පත භොතොතො සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්තාගතා චච්චුචරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිඤ්ඤන චක්ඛුතා විසුද්ධො අතිකකන්නමානුසකෙන සතෙන පස්සති චල්මානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණ්ණිතෙ සුවණේණ දුඛඤ්ඤේණ සුගතෙ දුගතතෙ, යථාකමමුපගෙ සතෙන පජානාති. ඉදංමපි චූළච්ඡි බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතතිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ඡිතං ඉතිපි. න නෙව තාව අරියසාවකො නිවසීං ගච්ඡති: 'සමමාසලුඤ්ඤො භගවා, සවාකකාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපනොතො භගවතො සාවකසංඝො'ති

31. සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධො පරියොදාතො අනඛගණේ විගතූපකතිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මතිසෙ ධිතෙ ආතෙඤ්ඤප්පතෙන ආසාවතං ධසඤ්ඤාය විතතං අභිනින්නාමෙති.

ඒ මම ඉන් චූත ව අසුවල් තැන උපන්නෙමි, එහිදී ද, මෙනම් ඇත්තෙමි විමි, මේ නම් ගොනු ඇත්තෙමි විමි, මෙවැනි පාඨා ඇත්තෙමි විමි, මෙවැනි ආහාර ඇත්තෙමි විමි, මෙබඳු සුවදක් පිදිනසුලු වූයෙමි විමි, මෙපමණ ආසු කෙලවර කොට ඇත්තෙමි විමි. ඒ මම ඉන් චූත ව මෙහි උපන්නෙමි.” සි මෙසේ ආහාර සහිත වූ උදෙසිම සහිත වූ තන් වැදූරුම පෙර විසූ කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි බ්‍රාහ්මණ ය, මෙද තථාගතපද යයි ද, තථාගතනිසෙවිත යයි ද, තථාගතාරඤ්ඤිත යයි ද කියනු ලැබේ. ආර්යශ්‍රාවක තෙමේ එ පමණෙකින් ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාස්සලෝඛ- යන. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය සමාකක්‍ෂාත ය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්න ය’ යි නිශ්චයට නො පැමිණේ ම ය.

30. හෙ තෙම මෙසේ පිරිසිදු වූ ප්‍රභාසවර වූ අඛණ රහිත වූ පහ වූ කෙලෙස් ඇති මොලොක් වූ කම්මට යොග්‍ය වූ ස්විතිප්‍රාප්ත වූ සමාහිත සිත ඇති කල්හි සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උත්පතති දන්තා නුවණ පිණිස සිත නැඹුරු කෙරෙයි. හෙතෙම පිරිසිදු වූ මිනිස් ඇස ඉක්ම සිටියා වූ දිවැසින් චූත වන්නා වූ උපදින්නා වූ හිත ප්‍රණීත සුවර්ණ දුර්වණ වූ සුහතිගත වූ දුර්විගත වූ සත්ත්වයන් දකිති. කම් වූ පරිදි මිය පරලොව යන සත්ත්වයන් බලයි. ‘මේ භවත් සත්ත්වයෝ එකානන්තයෙන් කායදුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. වාග්දුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. මනෝදුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ය. ආයුධයන්ට උපවාද කලාහු ය. භිසදිටුවෝ ය. භිසදිටුකම් ගැනුම් ඇත්තෝ ය. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ තරකයට උත්පත්ති වශයෙන් පැමිණියාහු ය. මේ භවත් සත්ත්වයෝ වතාහි කායසුවරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු වාක්සුවරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු මනාසුවරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ආයෙඝිපවාද නො කලාහු සඤ්ඤිටු වූ වාහු සම්ඤ්ඤිකම් ගැනුම් ඇත්තාහු ය. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු මනා ගති ඇති ස්වර්ග ලොකයට උත්පත්ති වශයෙන් පැමිණියාහු’ යයි කම් වූ පරිදි මිය පරලොව ගිය සත්ත්වයන් දකිති මෙසේ පිරිසිදු වූ මිනිස් ඇස ඉක්මවා පැවැති දිවැසින් චූත වන උපදින හිත ප්‍රණීත සුවර්ණ දුර්වණ සුහතිගත දුර්විගත සත්ත්වයන් දකිති කම් වූ පරිදි මිය පරලොව යන සත්ත්වයන් දැනගනිති. බමුණ, මෙද තථාගතපද යයි ද තථාගතනිසෙවිත යයි ද, තථාගතාරඤ්ඤිත යයි ද කියනු ලැබේ ආර්යශ්‍රාවක තෙමේ එ පමණෙකින් ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාස්සලෝඛයන, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය සමාකක්‍ෂාත ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපන්න ය’ යි නිශ්චයට නො පැමිණේ ම ය.

31. හෙ තෙමේ මෙසේ පිරිසිදු වූ ප්‍රභාසවර වූ අඛණ රහිත වූ පහ වූ කෙලෙස් ඇති මොලොක් වූ භාවනාකම්මට යොග්‍ය වූ ස්විතිප්‍රාප්ත වූ නො සැලෙන බවට පත් වූ සමාහිත සිත ඇති කල්හි ආසුවක්‍ෂයකර-ඥනය පිණිස සිත නැඹුරු කරයි.

සො ඉදං දුක්ඛනිති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති; ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉදමපි වුච්චති බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ඤිතං ඉතිපි. න තෙව තාව අරිසසාවකො නිට්ඨං ගතො හොති. අපි ච බො නිට්ඨං ගච්ඡති: සම්මාසම්මුද්ධො භගවා, ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසම්බ්‍රහ්මාති.

32. තස්ස එවං ජාතතො එවං පස්සතො කාමසාවාපි විතතං විමුච්චති, භවාසවාපි විතතං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති, විමුතතස්මිං ටිබ්බතගමිනී ඤාණං හොති. ඕණං ජාති, වුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, තාපරං ඉත්ථනනායාති පජානාති. ඉදමපි වුච්චති බ්‍රාහ්මණ, තථාගතපදං ඉතිපි, තථාගතනිසෙවිතං ඉතිපි, තථාගතාරඤ්ඤිතං ඉතිපි. එතතාවතා බො බ්‍රාහ්මණ, අරිසසාවකො නිට්ඨං ගතො හොති: 'සම්මාසම්මුද්ධො භගවා, ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසම්බ්‍රහ්මාති'. එතතාවතා බ්‍රහ්මණ, හත්ථිපදෙපමො විත්ථාරෙත පරිපුරො තොතිති.

33. එවං වුතෙන ජාණ්ණස්සොණි බ්‍රාහ්මණො භගවතනං එතදවාච: 'අභික්ඛන්තං හො ගොතම, අභික්ඛන්තං හො ගොතම, සෙය්‍යථාපි හො ගොතම, නික්ඛාජ්ජිතං වා උක්ඛාජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුළුභස්ස වා මග්ගං ආවිකෙඛය්‍ය, අකුසාලෙ වා ගෙලපඤ්ඤාතං ධාරෙය්‍ය: 'වක්ඛමනො රුපානි දුක්ඛානි'ති. එවමෙවං හොතා ගොතමෙන අතෙකපරියායෙන ධම්මො පනාසිතො, එසාහං භවන්තං¹ ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මඤ්ච භික්ඛාසම්බ්‍රහ්මා. උපාසකං මං හවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාඤ්ඤපෙතං සරණං ගතන්ති².

චූළහත්ථිපදෙපමස්සකතං සග්ගමං,³

හෙ තෙම මෙය දුකය යි තත් වු පරිදි දැනගනියි. මේ දුකකසමුදය යයි තත් වු පරිදි දැනගනියි. මේ දුකකනිරෝධනාමිනිප්‍රතිපදාව යයි තත් වු පරිදි දැනගනියි. මේ ආප්‍රව යයි තත් වු පරිදි දැනගනියි. මේ ආප්‍රවසමුදය යයි තත් වු පරිදි දැනගනියි. මේ ආප්‍රවනිරෝධ යයි තත් වු පරිදි දැනගනියි. මේ ආප්‍රවනිරෝධ භාමිනිප්‍රතිපදාව යයි තත් වු පරිදි දැනගනියි. බ්‍රාහ්මණය, මෙ ද තථාගතපද යයි ද තථාගතනිරූපිත යයි ද තථාගතාරක්‍ෂිත යයි ද කියනු ලැබේ. බමුණ, ආර්යශ්‍රාවක තෙමේ මෙපමණෙකින් 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමයක් සමුද්ධායන. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාකඩ්‍යාත ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසමය තෙමේ සුප්‍රතිපන්න ය'යි නිශ්චයට තොපැමිණියේ ම වෙයි. එතෙක් 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමයක් සමුද්ධායන, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාකඩ්‍යාත ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසමය තෙමේ සුප්‍රතිපන්න ය'යි නිශ්චයට පැමිණෙයි.

32. මෙසේ දන්නා වු මෙසේ දක්නා වු ඔහුගේ සිත කාමාප්‍රවයෙන් ද මිදෙයි. භවාප්‍රවයෙන් ද සිත මිදෙයි. අවිද්‍යාප්‍රවයෙන් ද සිත මිදෙයි. මිදුණු කල්හි මිදිණැයි ඥානය වෙයි. ජාතිය ගෙවී ගියා ය බබ්බර වැස නිමවන ලද. කළ යුතු දේ කරන ලද මින්පසු මේ අතීත්තය පිණිස කටයුතු අතිකක් නැතැයි දැන ගනියි. බ්‍රාහ්මණය, මෙ ද තථාගතපදය යි ද තථාගතනිරූපිත යයි ද තථාගතාරක්‍ෂිත යයි ද කියනු ලැබේ. බමුණ, ආර්යශ්‍රාවක තෙමේ මෙ පමණෙකින් 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමයක් සමුද්ධායන. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාකඩ්‍යාත ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසමය තෙමේ සුප්‍රතිපන්න ය'යි නිශ්චයට පැමිණියේ වෙයි. බ්‍රාහ්මණය, මෙ පමණෙකින් වතාහි ඇත්පියඋපමාව පරිපූර්ණ වූයේ වේ

33. මෙසේ වදාළ කල්හි ජාණ්ඩ්‍යාණි බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙලේ ය: 'භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා යහපතී. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා යහපතී. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස යම් සේ යටිකුරු කරන ලද්දක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, පිළියන් වූවක් පිවෑන කරන්නේ හෝ වේ ද, මං මුලා වූවහුට මග කියන්නේ හෝ මේ ද, ඇස් ඇත්තාහු රූප දක්නාහු යයි අකිකාරයෙහි තෙල්පහනක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එ පරිද්දෙන් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් තොයෙක් ක්‍රමයෙන් ධර්මය දෙශනා කරන ලදී. එ මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධර්මය ද සමසයා ද සරණ යෙමි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවි හිමි කොට සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වායි.

මුලහත්වපදෙපම සූත්‍රය සන්වැනි යි.

1. 3. 8.

මහාහත්ථපදොපමසුත්තං

1. එවං මේ සුත්තං: එකං සමයං භගවා භාවනෙය්‍යං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තඤ්ඤා බො ආයස්මා ඝාටිපුත්තො භික්ඛු ආමනෙතයි: ‘ආවුසො භික්ඛවො’ති. ආවුසොති බො භික්ඛු ආයස්මතො ඝාටිපුත්තස්ස පච්චසොත්තං. ආයස්මා ඝාටිපුත්තො එතදවොච.

2. සෙය්‍යථාපි ආවුසො යාති කාන්ති ජඛග්‍රාහං¹ පාණානං පදජාතාති සබ්බාති තාති ගජ්ඣපදො සමොධානං ගච්ඡන්ති, ගජ්ඣපදො තෙසං අග්ගමකඛායති යදිදං මහත්තනෙන², එවමෙව බො ආවුසො යෙ කෙවි කුසලා ධම්මා සබ්බෙ තෙ චතුසු අරියසල්ලෙසු සඛග්ගං ගච්ඡන්ති. කතමෙසු චතුසු: දුක්ඛෙ අරියසල්ලෙ, දුක්ඛසමුදයෙ අරියසල්ලෙ, දුක්ඛනිරෝධෙ අරියසල්ලෙ, දුක්ඛනිරෝධගාමිනියා පටිපදාය අරියසල්ලෙ.

3. කතමඤ්චාවුසො දුක්ඛං අරියච්චං: ජාතපි දුක්ඛා, ජරපි දුක්ඛා, මරණමපි දුක්ඛං, සොකපරිදොවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසාපි දුක්ඛා, යමපිච්ඡං ත ලහති තමපි දුක්ඛං, සභිඛිතෙතන පඤ්චුපාදානකකිත්ථා දුක්ඛා.

4. කතමෙ චාවුසො පඤ්චුපාදානකකිත්ථා: සෙය්‍යපිදං³ රුප්පාදානකකිත්ථො වෙදහුපාදානකකිත්ථො සඤ්ඤාපාදානකකිත්ථො සංඛාරුපාදානකකිත්ථො විඤ්ඤාණුපාදානකකිත්ථො.

5. කතමො චාවුසො රුප්පාදානකකිත්ථා: චන්තාරි ච මහාභුතාති චතුත්තඤ්ච මහාභුතාතං උපාදය⁴ රුපං. කතමෙ චාවුසො චන්තාරො මහාභුතා: පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු.

6. කතමා චාවුසො පඨවිධාතු: පඨවිධාතු සියා අජ්ඣන්තිකා සියාබාහිරා. කතමා චාවුසො අජ්ඣන්තිකා: පඨවිධාතු: යං අජ්ඣන්තිකං පච්චන්තං කකඛලං බරිග්ගං උපාදින්නා: සෙය්‍යපිදං කෙසො ලොමා නබා දන්තා තවො මංසං තහාරු⁵ අට්ඨි අට්ඨිඤ්ඤා⁶ චක්කං හදයං යකතං කිලොමකං පිහකං පපථාසං අන්තං අන්තගුණං උදරියං කර්මසං, යං චා පනඤ්ඤාමපි නිඤ්ඤි අජ්ඣන්තිකං පච්චන්තං කකඛලං බරිග්ගං උපාදින්නා, අයං වුච්චතාවුසො අජ්ඣන්තිකා පඨවිධාතු.

1. ජඛග්‍රාහං - අ 1. PTS 2. මහාහත්තන - සිවු 1-2. මජ්ඣං 3. සෙය්‍යපිදං - මජ්ඣං
4. උපාදා - සෘ. 5. තහාරු - මජ්ඣං. 6. අට්ඨිඤ්ඤා - සිවු.

1. 3. 8.

මහානිපදෙපමසුත්තය

1. මුං විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ ජෙනවත නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වාසය කරන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර සථරියන් වහන්සේ 'ඇවැත්ති, මහණෙනි' යි හිඤ්ඤා ඇමතු සේක. ඒ හිඤ්ඤා 'ඇවැත්ති' යි ශාරිපුත්‍ර සථරියන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ශාරිපුත්‍ර සථරියන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

2. ඇවැත්ති, යම්සේ පොළොව මතුපිට හැසිරෙන්නා වූ පා සහිත වූ සතුන්ගේ යම්කිසි පාදයෝ වෙන් ද, ඒ සියලු පාදයෝ ඇත්වියෙහි ඇතුළත් වීමට පාලිකෙත්. දැනට මහත්බාවෙන් ඒ සියලු පාදයන් අතුරෙහි අග්‍රය යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, එපරිද්දෙන් ම යම් මේ කුශලධර්ම කොපනක් වෙන් ද, ඒ සියල්ල වතුරබීජත්‍යධර්මයෙහි සංග්‍රහයට යෙත්. කවර සතරෙක්හි ද යත්: දුෂ්ඨාසත්‍යයෙහි, දුෂ්ඨප්‍රධානිසත්‍යයෙහි දුෂ්ඨරොධානිසත්‍යයෙහි දුෂ්ඨරොධානිසත්‍යයෙහි ය.

3. ඇවැත්ති, දුෂ්ඨාසත්‍යය කවරේ ද? ඡාන්ද ද දුක්ඛ ය, ජරා ව ද දුක්ඛ ය, මරණය ද දුක්ඛ ය, කොකස වැලපීම ශාසකදුක මානසික දෙමිත්‍ය දූෂි ආශාස යන මොහු ද දුක්ඛ ය. කැමැති වූ යමක් නො ලබා තම, එ ද දුක්ඛ ය. සංයෝජයෙන් උපාදානසංකම්ප සංයෝජන දුක්ඛ ය.

4. ඇවැත්ති, උපාදානසංකම්ප සංයෝජන කවරහු ද? එනම්: රූප්‍රපාදානසංකම්ප ය, වේදනුපාදානසංකම්ප ය, සංකල්පපාදානසංකම්ප ය, සංකල්පපාදානසංකම්ප ය, විකල්පපාදානසංකම්ප ය යන මොහු ය.

5. ඇවැත්ති, රූප්‍රපාදානසංකම්ප ය කවරේ ද? සතර මහාභූතයෝ ද සතර මහාභූතයන්ගේ උපාදායරූප ද යන මේ යි. ඇවැත්ති සතර මහාභූතයෝ කවරහු ද? පඨවිධාතුව, ආපොධාතුව, තෙජොධාතුව වායොධාතුව යන මොහු ය.

6. ඇවැත්ති, පඨවිධාතුව කවරේ ද? පඨවිධාතුව ආධ්‍යාත්මික ද වන්නේ ය. බාහිර ද වන්නේ ය. ඇවැත්ති, ආධ්‍යාත්මිකපඨවිධාතුව කවරේ ද? තමා පිළිබඳ තමා නිසා පටන්නා තද වූ පරිම වූ සතර, මහාභූතයන්ගෙන් හටගත් යම් ද්‍රව්‍යයෙක් වේද, එනම් - කෙස්, ලොම්, නිස, දත්, සම්, මස්, තතර, ඇට, ඇටපිළු, වකුගඩුව, හදවත, අක්මාව, දලවුව, බඩදිව, පපුමස, අතුනු, අතුනුබහන්, නො පාසුණු ආහාර, මල යන මේ ද, තමා තුළ වූ කකින වූ තද වූ මහාභූතයන් නිසා හටගත් අන්‍ය වූ යම් කිසිවකුන් වේ ද, ඇවැත්ති, මේ ආධ්‍යාත්මික-පඨවිධාතුව යයි කියනු ලැබේ.

යාවෙව ඛො පන අකිකන්තිකා පඨවිධානු යා ව බාහිර පඨවිධානු පඨවි-
ධානුරෙවෙසා. 'තං තෙනං මම, නෙසොහමසමි, න මෙසො අත්තා'ති
එවමෙනං යථාභුතං සමමයඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං. එවමෙනං යථාභුතා
සමමයඤ්ඤාය දිස්වා පඨවිධානුයා නිබ්බිදන්ති. පඨවිධානුයා විතතං
විරුජන්ති.

7 හොති බො සො ආවුසො සමයො යං බාහිරා ආපොධානු
පභුජාති. අන්තර්ගිතා තස්මිං සමයෙ බාහිර පඨවිධානු හොති.
තස්සා හි නාම ආවුසො බාහිරස පඨවිධානුයා තාව මහලලිකාය අනිච්චතා
පඤ්ඤායස්සති, බයධම්මතා පඤ්ඤායස්සති, වයධම්මතා පඤ්ඤායස්සති,
විපරිනාමධම්මතා පඤ්ඤායස්සති. නිමප්පතිමස්ස මත්තට්ඨකස්ස කායස්ස
තණ්හපාදිනාස්ස 'අභනති වා, මමනති වා, අසමිතිවා'. අථ බවස්ස¹ තො
වෙවෙසා² හොති.

8 තඤ්ඤො ආවුසො හික්ඛං පරෙ අකෙකාසනාති පරිභාසනාති
රුරුසෙනාති විහගසෙනාති, සො එවං පජානාති: උප්පන්නා බො මෙ අයං
සොතසම්පයාජා දුක්ඛා වෙදනා. සා ව බො පටිච්ච නො අප්පට්චිව. කිං
පටිච්ච? එස්සං පටිච්ච. සො එස්සො³ අතිච්චාති පස්සති. වෙදනා
අතිච්චාති පස්සති. සඤ්ඤා අතිච්චාති පස්සති. සංඛාර අතිච්චාති පස්සති.
විඤ්ඤාණං අතිච්චාති පස්සති. තස්ස ධාතාරම්මණමෙව විතතං පකඛද්දාති
පසිදන්ති සන්තිට්ඨන්ති අභිමුච්චන්ති.⁴

9 තඤ්ඤො ආවුසො හික්ඛං පරෙ අනිට්ඨන්ති අකතෙනාහි අමනාපෙහි
සමුදවරනාති: පාණිසම්පයොනපි, ලෙඤ්ඤාසම්පයොනපි, දණ්ඩසම්පයොනපි,
සන්ධසම්පයොනපි, සො එවං පජානාති: "තථාභුතො බො අයං කායො
යථාභුතස්මිං කායෙ පාණිසම්පයොපි කම්මනාති, ලෙඤ්ඤාසම්පයොපි කම්මනාති,
දණ්ඩසම්පයොපි කම්මනාති, සන්ධසම්පයොපි කම්මනාති. ටුත්තං බො පනෙතං
භගවතා කකචුපමොවාදෙ:⁵ 'උභතො දණ්ඩකොන වෙපි හික්ඛිතෙව
කකවෙන වොරං ඔවරකා අභගමඛානාති ඔතනෙතයස්ස,⁶ නත්තාපි සො
මනො පදෙසසයා න මෙ සො තෙන සාසනකරො'ති. ආරඬො බො පන
මෙ විරියං භවිස්සති අසලලිතං. උපට්ඨිතා සත්ති අපමච්ඡට්ඨා.⁷ පස්සදො
කායො අසාරදො. සමාදිතං විතතං එකග්ගං. කාමංදාති ඉමස්මිං කායෙ
පාණිසම්පයොපි කම්මනානු, ලෙඤ්ඤාසම්පයොපි කම්මනානු, දණ්ඩසම්පයොපි
කම්මනානු, සන්ධසම්පයොපි කම්මනානු, කරොති හිදං බුද්ධාතං සාසන"නාති

1. අථබ්වස්ස - ඔරසා, 2. තො තෙවෙස - මරසා, සහ. නොතෙවෙස - PTS.
3. සොපි බො එස්සො - සහ. 4. විමුච්චති - සහ. 5. කකචුපමෙ ඔවාදෙ - සහ.
6. ඔකකතෙතයස්ස - සහ. 7. අසමච්ඡට්ඨා - සිමු. මරසා.

යම් මේ ආධ්‍යාත්මික පෘථිවිධාතුවකුත් වේ ද, යම් බාහිර පෘථිවිධාතුවකුත් වේ ද, ඒ සියල්ල පෘථිවිධාතුව ය. 'මේ පෘථිවිධාතුව මගේ නො වෙයි. මම හෙළ පෘථිවිධාතුවෙහි නො වෙමි. පෘථිවි ධාතුව මාගේ ආත්මය නො වේ'යි මෙසේමෙය සමාන්තරයෙන් තත් වූ පරිදි දැක්ක යුතු ය. මෙසේමෙය තත් වූ පරිදි සමාන්තරයෙන් දැක පෘථිවිධාතුවෙහි උකැටි වෙයි. පෘථිවිධාතුවෙන් සිත බැහැර කෙරෙයි.

7. යම් හෙයකින් බාහිර ආපොධාතුව කිසිව ද, එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. එකල්හි බාහිර පඨවිධාතුව අතුරු දහන් වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, බහලකියෙන් ඒසා (කෙළ සියදහසක් පමණ) මහත් වූ ඒ බාහිර පඨවිධාතුවේ ද අනිත්‍යතාවය පෙනෙයි. ක්‍රියාසම්භාවය පෙනෙයි. ව්‍යාප්තභාවය පෙනෙයි. වෙනස්වන සම්භාවය ඇති බව පෙනෙයි. කිම, ඔහුට මේ මද කලක් පවත්නා වූ තෘෂණාවෙන් දැඩි ව ගන්නා ලද්ද වූ ආධ්‍යාත්මික ශරීරය පිළිබඳ ව 'මම ය' කියා හෝ 'මාගේ ය' කියා හෝ 'මම වෙමි'යි කියා හෝ ගැහිමෙක් වේ ද? නිලකුණු නගා බලන ඒ මහණහට මෙහි තෘෂණාදූෂිතාවයෙන් ගැහිමෙක් නො වේ ම ය.

8. ඇවැත්ති, ඒ මහණහට අත්‍යයෝ ආත්‍යොශ කෙරෙත් ද, පරිභව කෙරෙත් ද, ගටත් ද, වෙහෙසත් ද, හෙතෙම මෙසේ දකියි: 'මට මේ ශ්‍රොත්‍රසංස්පෘෂ්ටයෙන් හටගත් දුඛවේදනාව උපන්නී ය. ඕ වතාහි හෙතෙම කිසි උපන්නී ය. හෙතුරහිත ව නො උපන්නී ය. කුමක් හෙතුකොට ද යත්: ස්පෘෂ්ට හෙතු කොට ය. හෙතෙම ස්පෘෂ්ට අනිත්‍ය යයි දකී යි. වේදනාව අනිත්‍ය යයි දකී යි. සංඥාව අනිත්‍ය යයි දකී යි. සංස්කාරයෝ අනිත්‍ය යයි දකී යි. විඤ්ඤාණය අනිත්‍ය යයි දකී යි. ඔහුගේ සිත ධාතුසම්භාන ආලම්බනයට ම බසී. ඒ අරමුණෙහි ම පහදී යි. ඒ අරමුණෙහි ම සිටියි. ඒ අරමුණෙහි ධාතුවකයෙන් ම නිශ්චයට පැමිණෙයි.

9. ඇවැත්ති, ඉදින් ඒ මහණහට අත්‍යයෝ අතිවූ වූ නො කැමැති වූ මන නො වඩන්නා වූ අතුල්පහරින් ද, කැටකැබිලිත්පහරින් ද, දඬු පහරින් ද, සැත්පහරින් ද ගසන් තම් හෙතෙම මෙසේ දකියි: "යම්බඳු කයක අත් පහර වදි ද, කැට පහර වදි ද, දඬු පහර වදි ද, සැත් පහර වදි ද, මේ කය එසේ වූයේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කනබුළුපම ඔවාදයෙහි දී මෙය වදාරණ ලදී: 'මහණෙනි, ලමුකම් ඇති තොරු දෙපස මිටි ඇති කියනකින් අත පසහ කපත් ද, ඒ සොරුන් කෙරෙහි ද යමෙක් සිත පුද්ගල කරන්නේ නම් හෙතෙම එයින් මාගේ අනුශාසනය කරන්නෙක් නො වේ ය' කියා යි. මා විසින් විශ්වීය පටන්ගන්නා ලද්දේ නො කැකුළුණේ වන්නේ ය. සිතිය එළඹ සිටියේ නො මුලා ය. කය සන්තිදුණේ පහ වූ දරුට ඇත්තේ ය. සිත සමාහිත වූයේ එකක ය. දන් කැමැති සේ මේ ශරීරයෙහි අතුල්පහස්සු ද වදින්නා. කැට පහස්සු ද වදින්නා. දඬුපහස්සු ද වදින්නා. සැත්පහස්සු ද වදින්නා. එහෙත් බුදුන්ගේ මේ ශාසනය කරනු ලැබේ ම ය.

10 නසා වෙ ආවුසො හිනඛුනො එවං බුද්ධං අනුසාරතො එවං ධම්මං අනුසාරතො එවං සබ්බං අනුසාරතො උපෙක්ඛා කුසලනිසීති න සණ්ඨාති. සො තෙන සංවිජ්ජති, සංවේගං ආපජ්ජති: ‘අලාභා වත මෙ, න වත මෙ ලාභා, දුලලඛං වත මෙ, න වත මෙ සුලලඛං, යසා මෙ එවං බුද්ධං අනුසාරතො එවං ධම්මං අනුසාරතො එවං සබ්බං අනුසාරතො උපෙක්ඛා කුසලනිසීති න සණ්ඨාති’ති.

11. සෙය්‍යථාපි ආවුසො සුඡිසා සසුරං¹ දිසා සංවිජ්ජති සංවේගං ආපජ්ජති, එවමෙව ඛො ආවුසො නසා වෙ හිනඛුනො එවං බුද්ධං අනුසාරතො එවං ධම්මං අනුසාරතො එවං සබ්බං අනුසාරතො උපෙක්ඛා² කුසලනිසීති න සණ්ඨාති, සො තෙන සංවිජ්ජති, සංවේගං ආපජ්ජති: ‘අලාභා වත මෙ, න වත මෙ ලාභා, දුලලඛං වත මෙ, න වත මෙ සුලලඛං, යසා මෙ එවං බුද්ධං අනුසාරතො එවං ධම්මං අනුසාරතො එවං සබ්බං අනුසාරතො උපෙක්ඛා² කුසලනිසීති න සණ්ඨාති’ති.

12. නසා වෙ ආවුසො හිනඛුනො එවං බුද්ධං අනුසාරතො එවං ධම්මං අනුසාරතො එවං සබ්බං අනුසාරතො උපෙක්ඛා කුසලනිසීති න සණ්ඨාති, සො තෙන අත්තමිනො හොති. එත්තාවනාපි ඛො ආවුසො හිනඛුනො බහුතතං හොති.

13. කතමා වාටුසො ආපොඛාතු? ආපොඛාතු සියා අඤ්ඤානිකා සියා බාහිරා. කතමා වාටුසො අඤ්ඤානිකා ආපොඛාතු? යං අඤ්ඤාතං පච්චිතං ආපො ආපොතං උපාදිහතං: සෙය්‍යථිදං-පිත්තං සෙමනං පුෂ්ඨං ලොභිතං සෙදො මෙදො අසුඛං වසා බෙලො සිංඝාණිකා ලසිකා මුත්තා, යං වා පතඤ්ඤාමිති කිසුමි අඤ්ඤාතං පච්චිතං. ආපො ආපොගතං උපාදිහතං - අයං වුට්ඨතාවුසො අඤ්ඤානිකා ආපොඛාතු. යා වෙව ඛො පන අඤ්ඤානිකා ආපොඛාතු යා ව බාහිරා ආපොඛාතු ආපොඛාතුරෙ-වෙසා. තා ‘තෙනං මම, තෙසොහමිසමි, න මමසො අත්තා’ති එවමෙනං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය දධංඛං. එවමෙනං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය දිසා ආපොඛාතුසා තිබ්බිඤ්ඤා, ආපොඛාතුසා විත්තං විරුපෙති.

14 හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං බාහිරා ආපොඛාතු පකුප්පති. සා ගාමමපි වහති, නිගමමපි වහති, නගරමපි වහති, ජනපදමපි වහති, ජනපදපදසමපි වහති. හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං මහාසමුද්දං යොජනසතිකානිපි උදකාති ඔගව්ජ්ජති, දවයොජනසතිකානිපි උදකාති ඔගව්ජ්ජති, තියොජනසතිකානිපි උදකාති ඔගව්ජ්ජති, චතුරයොජනසතිකානිපි උදකාති ඔගව්ජ්ජති, පඤ්ඤායොජනසතිකානිපි උදකාති ඔගව්ජ්ජති, ඡයොජනසතිකානිපි උදකාති ඔගව්ජ්ජති, සත්තයොජනසතිකානිපි උදකාති ඔගව්ජ්ජති. -

10. ඇවැත්ති, ඉදින් මෙසේ බුදුන් සිහි කරන මෙසේ ධර්මය සිහි කරන මෙසේ සංඝයා සිහි කරන මහණනට කුශලනිශ්‍රිත වූ විදුශිතනාටෙකාව නො පිහිටා ද, හෙතෙම එයින් සංවිග්න (කම්පිත) වෙයි. සංවෙගයට පැමිණෙයි: 'මෙසේ බුදුන් සිහි කරන මෙසේ ධර්මය සිහි කරන මෙසේ සංඝයා සිහි කරන යම් බදු වූ මට කුශලනිශ්‍රිත වූ උපෙකාව නො පිහිටා ද, එය එකාන්තයෙන් මට අලාභ ය. එකාන්තයෙන් මට ලාභ නො වෙයි. මාගේ ලැබීම නොමනා ය. මාගේ ලැබීම යහපත් නො වේ' යි කියයි.

11. ඇවැත්ති, යම් සේ ලේශිය මයිලණුවන් දැක සංවිග්න වෙයි ද, සංවෙගයට පැමිණෙයි ද, ඇවැත්ති, මෙසේ බුදුන් සිහි කරන මෙසේ ධර්මය සිහි කරන මෙසේ සංඝයා සිහි කරන ඒ මහණනට කුශලනිශ්‍රිත උපෙකාව නො පිහිටා ද, හෙතෙම එයින් සංවිග්න වෙයි. සංවෙගයට පැමිණෙයි: මෙසේ බුදුන් සිහි කරන මෙසේ ධර්මය සිහි කරන මෙසේ සංඝයා සිහි කරන යම් බදු වූ මට කුශලනිශ්‍රිත උපෙකාව නො පිහිටා ද, ඒ මට එකාන්තයෙන් අලාභ ය. මට එකාන්තයෙන් ලාභ නො වෙයි. මාගේ ලැබීම නොමනා ය. මාගේ ලැබීම යහපත් නො වේ.

12. ඇවැත්ති, මෙසේ බුදුන් සිහි කරන මෙසේ ධර්මය සිහි කරන මෙසේ සංඝයා සිහි කරන ඒ මහණනට ඉදින් කුශලනිශ්‍රිත උපෙකාව පිහිටා නම්, හෙතෙම එයින් සතුටු වෙයි. ඇවැත්ති, මෙ පමණකින් ඒ මහණනු විසින් බුද්ධිශාසනය බොහෝ කොට කරන ලද වෙයි.

13. ඇවැත්ති, ආපොධාතුව කවර? ආපොධාතුව ආධ්‍යාත්මික ද එත්තේ ය. බාහිර ද එත්තේ ය. ඇවැත්ති, ආධ්‍යාත්මික ආපොධාතුව කවර යත්: අධ්‍යාත්ම වූ ප්‍රත්‍යාත්ම වූ භූතයන් නිසා හටගත් යම් (අබ්බිත ලක්ෂණ) ආපදෙක් ආපොගතයෙක් වේ ද - ඒ මෙසේ ය: පිත, සෙම, සාරව, ලේ, ඛනදිය, මේදතෙල්, කුළු, පුරුණුතෙල්, කෙල, සොටු, සදම්පල, මුත්‍ර, යන මොහු ය. නමා තුළ පිහිටි අබ්බිත ලක්ෂණ වූ ආපොධාතුව ගිය භික්ෂූන්ගෙන් නිසා හටගත් යම් අත් කිසිවකුත් වේ ද, ඇවැත්ති, මෙය අභිකතනික ආපොධාතුව යයි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, යම් මේ ආධ්‍යාත්මික ආපොධාතුවක් වේ ද, යම් බාහිර ආපොධාතුවකුත් වේ ද, මේ සියල්ල ආපොධාතුව ම ය 'මේ මාගේ නො වේ. මේ මම නො වෙමි. මේ මාගේ ආත්මය නො වේ' යි මෙය මෙසේ තත් වූ පරිදි සම්මත්ප්‍රඥාවෙන් දැක්ක යුතු ය. මෙසේ එය තත් වූ පරිදි සම්මත්ප්‍රඥාවෙන් දැක ආපොධාතුවෙහි කලකිරෙයි. ආපොධාතුවෙහි සිත නොරදවයි.

14. ඇවැත්ති, යම් හෙයෙනින් බාහිර ආපොධාතුව කිසේ ද, එබඳු වූ කාලයෙක් වේ ම ය. එය ගම් ද ගලා යයි. නිසම්ගම් ද ගලා යයි. තහර ද ගලා යයි. දතවු ද ගලා යයි. දතවු පෙදෙස් ද ගලා යයි. ඇවැත්ති, මහමුහුද යොදුන් සියක් පමණ තැන් ජලය සිඳි යේ ද, යොදුන් දෙසියකුත් ජලය සිඳි යේ ද, යොදුන් තුන්සියකුත් ජලය සිඳි යේ ද, යොදුන් හාරසියකුත් ජලය සිඳි යේ ද, යොදුන් පන්සියකුත් ජලය සිඳි යේ ද, යොදුන් හයසියකුත් ජලය සිඳි යේ ද, යොදුන් සත්සියකුත් ජලය සිඳි යේ ද එබඳු කාලයෙක් වෙයි.

හොඳි බො සො ආටුසො සමයො යං මහාසමුදෙද සත්තතාලමි උදකං සණ්ඨාති, ඡතාලමි උදකං සණ්ඨාති, පඤ්චතාලමි උදකං සණ්ඨාති, චතුතාලමි උදකං සණ්ඨාති, තිතාලමි උදකං සණ්ඨාති, ද්විතාලමි උදකං සණ්ඨාති, තාලමි¹ උදකං සණ්ඨාති. හොති බො සො ආටුසො සමයො යං මහාසමුදෙද සත්තපොරිසමමි උදකං සණ්ඨාති, ඡපොරිසමමි උදකං සණ්ඨාති, පඤ්චපොරිසමමි උදකං සණ්ඨාති, චතුපොරිසමමි උදකං සණ්ඨාති, තිපොරිසමමි උදකං සණ්ඨාති, ද්විපොරිසමමි උදකං සණ්ඨාති, පොරිසමමි² උදකං සණ්ඨාති. හොති බො සො ආටුසො සමයො යං මහාසමුදෙද අභිපොරිසමමි උදකං සණ්ඨාති, කවිමත්තමමි උදකං සණ්ඨාති, ජණ්ණමත්තමමි³ උදකං සණ්ඨාති, ගොප්ඨමත්තමමි උදකං සණ්ඨාති. හොති බො සො ආටුසො සමයො යං මහාසමුදෙද අඛුලි-පබ්බතෙමත්තමමමි උදකං න හොති. තස්සා හි නාම ආටුසො ඛාහිරුඨ ආපොඛාතුසා නාම මහලුකාය අතිමමා පඤ්ඤාසිසාති -පෙ-*

15. තැපෑලේ ඇවුසෙං භික්ඛුනො [එවං බුද්ධං අනුසාරතො එවං ධර්මං අනුසාරතො] එවං සමිසං අනුසාරතො උපෙකම් කුසලනිසිකා සංගොති, සො තෙන අනන්තමනො භොති. එතතාවතාපි ඛො ආවුසෙං භික්ඛුනො බ්බහතං භොති.

16. කතමා මාවුසො තෙපොඩානු? තෙපොඩානු සියා අජකිනතිකා සියා බාහිර. කතමා මාවුසො අජකිනතිකා තෙපොඩානු? යං අජකිනතං පච්චන්තං තෙපො තෙපොගතං උපාදින්නං-සෙය්‍යපිද්දං: යෙන ච සන්නප්පති, යෙන ච ජරීයති¹, යෙන ච පරිභික්ඛති, යෙන ච අසිනපිට්ඨබාසිතසාසිතං සමමා පරිණාමං ගච්ඡති, යං මා පනඤ්ඤාමපි කිඤ්චි අජකිනතං පච්චන්තං තෙපො තෙපොගතං උපාදින්නං - අයං චුච්චතාවුසො අජකිනතිකා තෙපොඩානු. යා චෙව ඛො පන අජකිනතිකා තෙපොඩානු යා ච බාහිර තෙපොඩානු තෙපොඩානුරෙවෙසා. තා 'තෙතං මිම, තෙසොගමසමි, න මෙසො අත්තා'ති ඵවමෙතං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය දුට්ඨබ්බං. ඵවමෙතං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය දීඝවා තෙපොඩානුයා තිබ්බිණ්ඤති. තෙපො ධානුයා විත්තං විරුපෙති.

17 හොඳි බො සො ආට්‍රිසො සමයෝ යං බාහිරු තෙජෝමාභු පක්‍රප්‍යති. සාගාමමි ඩහති,⁵ නිගමමි ඩහති, තත්රමි ඩහති, ජනපදමි ඩහති, ජනපදපදෙසමි ඩහති. සා-හරිතනතං වා පක්‍ෂනතං වා සෙලනතං වා උදකනතං වා රමණියං වා භුමිභාගං ආගමම අනාභාරු නිබ්බයති. හොඳි බො සො ආට්‍රිසො සමයෝ යං, කුක්කුටපතෙනනපි නතාරදද්දලෙනපි⁶ අගතිං ගවෙසනති. තස්සා හි නාම ආට්‍රිසො බාහිරුය තෙජෝමාභුයා නාම මලුකියාය අතිවමතා පඤ්ඤාසිසාති -පෙ-

1. තාලමිනාමිපි - මිජසං, සභා, PTS. 2. භරාරිසමිනාමිපි - මිජසං, සභා, PTS.

3. ප්‍රාණිකමය - මජ්ඣ. පනානුමුත්තමපි - සඃ.

4. ජීර්ෂනි - මජ්ඣිම, ජීර්ෂනි - සුඤ්ඤාන, ජීර්ෂනි - PTS, 5. දහනි - මජ්ඣිම.

6. න්‍යාරුද්දන්තලිපි - මජ්ඣිම. න්‍යාරුද්දන්තලිපි - සං. 1

* පෙය්සාලෙනි සෙබ්බිනං. පස්විට්ටානුවාගේ චිත්තනසෛනෙව වෙදිනබ්බ.

ඇවැත්ති, යම් කලෙක මහ මුහුදෙහි ජලය සත්තලක් පමණ සිටී ද, සතලක් පමණ සිටී ද, පස්තලක් පමණ සිටී ද සිවුතලක් පමණ සිටී ද තුන්තලක් පමණ සිටී ද, දෙතලක් පමණ සිටී ද, එක්තලක් පමණ සිටී ද එවැනි කාලයෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, යම් කලෙක මහ මුහුදෙහි පුරුෂ ප්‍රමාණ සතක් ජලය සිටී ද, පුරුෂ ප්‍රමාණ සතක්... පුරුෂ ප්‍රමාණ පසක් ජලය සිටී ද, පුරුෂ ප්‍රමාණ සතරක් ජලය සිටී ද, පුරුෂ ප්‍රමාණ තුනක් ජලය සිටී ද, පුරුෂ ප්‍රමාණ දෙකක් ජලය සිටී ද, පුරුෂ ප්‍රමාණයක් ජලය සිටී ද, එබඳු වූ කාලයෙක් වේ ම ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක මහ මුහුදෙහි අතිපුරුෂ ප්‍රමාණයක් ජලය සිටී ද, කටය පමණ ජලය සිටී ද, දණ පමණ ජලය සිටී ද, ගොප් ඇටය පමණ ජලය සිටී ද, එබඳු වූ කාලයෙක් වේ ම ය. ඇවැත්ති, යම් කලෙක මහ මුහුදෙහි ඇඟිලි පුරුක තෙමෙන පමණ ජලය නොවේ ද, එබඳු වූ කාලයෙක් වේ ම ය. ඇවැත්ති, එපමණ මහත් වූ ඒ බාහිර ආපොඨානුවෙන් අතිත්‍යාගා පෙනෙන්නේ ය...*

15 ඇවැත්ති, මෙසේ බුදුන් සිහි කරණ, ධර්මය සිහි කරණ, සංකල්පය සිහි කරණ ඒ මහණනට ඉදින් කුසල නිශ්ක්‍රිත වූ උපෙක්ඛාව පිහිටා ද, හෙතෙම එයින් සතුටු වෙයි 'ඇවැත්ති, මෙපමණෙකින් මහණනු විසින් බුද්ධිශාසනය බෙ.හෝ කොට කරණ ලද්දේ වෙයි.

16 ඇවැත්ති, තෙජොධාතු කවර? තෙජොධාතුව අජකිනික ද වන්නේ ය. බාහිර ද වන්නේ ය. ඇවැත්ති, අජකිනික තෙජොධාතුව කවර? තමා පිළිබඳ තෙජස වූ තෙජස් බවට ගියා වූ (මෙම ය මාගේ යහි) තරව ගන්නා ලද්දේ යමක් වේ ද- එනම්: යමෙකින් තැවේ ද, යමෙකින් දිරා ද යමෙකින් දූවේ ද, අනුභව කරණ ලද පාතය කරණ ලද කඩා කත ලද රස විඳින ලද දේ යමෙකින් මැනවින් පැයවීමට යේ ද, එයින් අත්‍ය වූ ද, තමා තසා පවත්නා වූ තෙජස වූ තෙජස් බවට ගියා වූ තරව ගන්නා ලද්ද වූ යම් කිසිවකුත් වේ ද - ඇවැත්ති, මෙය ආධ්‍යාත්මික තෙජොධාතු යහි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, යම් මේ ආධ්‍යාත්මික තෙජොධාතුවක් වේ ද, යම් බාහිර තෙජොධාතුවක් වේ ද, එය තෙජොධාතු ම ය. 'එය මාගේ නො වෙයි. මම තෙල නො වෙමි. එය මාගේ ආත්මය නො වෙයි' - මේ මෙසේ තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥාවෙන් දැක්ක යුතු ය මෙසේ මෙය තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥාවෙන් දැක තෙජොධාතුවෙහි කලකිරෙයි. තෙජො ධාතුවෙහි සිත නො අලවයි

17 ඇවැත්ති, යම් කලෙක බාහිර තෙජොධාතුව කීපේ ද, එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. එය ගම් ද දවසි. නිශ්චිතම් ද දවසි. නගර ද දවසි. ජනපද ද දවසි. දනවුපෙදෙස් ද දවසි. ඒ තෙජොධාතුව නිල් තෙත් තණ වෙතට හෝ මහමගට හෝ පව්වකට හෝ දියකට හෝ එළිමහන් හිමිපෙදෙසකට හෝ පැමිණ ආහාර රහිත වූයේ නිවෙයි. ඇවැත්ති, යම් කලෙක කුකුළු පියාපතෙකින් ද සම්චාරලියෙක් ද ගිනි සොයත් නම් එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. ඇවැත්ති, එපමණ මහත් වූ බාහිර තෙජොධාතුවෙහි අතිත්‍යාගා වශයෙන් පෙනෙන්නේ ය ...

* මෙහි පෙය්කලයෙන් වැසුනු කොටස පසුවිධානවාරයෙහි කී නමින් දකුණු.

‡ මෙහි සෙ සු වාරයන්හි ද 'උපාදිනනා' - උදයට මේ අවසාන දකුණු.

18. තසං වෙ ආවුසො භික්ඛුනො එවං බුද්ධං අනුස්සරතො එවං ඛම්මං අනුස්සරතො එවං සංඝං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලනිසිද්ධා සංඝස්ථාති, සො තෙන අත්තමනො හොති. එතතාවතාපි ඛො ආවුසො භික්ඛුනො බහුකතං හොති.

19. කතමා වාටුසො වාටොධාතු? වාටොධාතු සිද්ධා අජ්ඣන්තිකා සිද්ධා බාහිරා. කතමා වාටුසො අජ්ඣන්තිකා වාටොධාතු? යං අජ්ඣන්තිකා, පච්චිකතං වාටො වාටොගතං උපාදිනං - සෙසංපිදං: උද්ධමනමා වාතා, අධිගාමා වාතා, කුච්ඡිසංඝා වාතා, කොට්ඨසංඝා¹ වාතා, අභිගම්භානුසාරිතො වාතා, අස්සාසො පස්සාසො ඉති වා, යං වා පනඤ්ඤමපි කිඤ්චි අජ්ඣන්තිකා පච්චිකතං වාටො වාටොගතං උපාදිනං - අයං වුට්ඨතාවුට්ඨො අජ්ඣන්තිකා වාටොධාතු. යා වෙව ඛො පන අජ්ඣන්තිකා වාටොධාතු යා ව බාහිරා වාටොධාතු වාටොධාතුරවෙසා. තං 'නෙතං මම, නෙසොපමසමි, න මෙසො අත්තා'ති එට්ඨෙතං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං. එවමෙතං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය දිස්වා වාටොධාතුසා නිබ්බිද්ධති, වාටොධාතුසා විතතං විරුජෙති.

20. හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං බාහිරා වාටොධාතු පකුප්පති, සා ගාමමපි වහති, නිගමමපි වහති, නගරමපි වහති, ජනපදමපි වහති, ජනපදපදෙසමපි වහති. හොති ඛො සො ආවුසො සමයො යං ගිම්හානං පච්ඡිකම මාසෙ තාලවණ්ණටකපි විබුට්ඨතෙනපි වාතං පරිසෙසනති, ඔස්සාවනෙපි² නිණ්ණාති න ඉඤ්ජනති.³ තස්සා හි නාම ආවුසො බාහිරාය වාටොධාතුසා නාව මහලලිකාය අනිච්චතා පඤ්ඤාසිස්සති, බෙධමමතා පඤ්ඤාසිස්සති, වසබ්බමතා පඤ්ඤාසිස්සති, විපරිණාමබ්බමතා පඤ්ඤාසිස්සති. කම්මපකම්මස්ස මහතට්ඨකස්ස කායස්ස තණ්හුපදිනාස්ස 'අභන්ති වා මමන්ති වා අසමීති වා,' අප්ඵ බවස්ස⁴ හො වෙවෙත්ථ⁵ හෙති.

21. තඤ්ඤො ආවුසො භික්ඛුං පථර අකෙකාසනාති පරිභාසනාති රුක්ඝනාති විහෙසනාති, සො එවං පජානාති: උප්පන්නා ඛො මෙ අයං සොතසමථස්සජා දුක්ඛා වෙදනා, සා ව ඛො පටිච්ච නො අප්පට්චිව. කිං පටිච්ච? එස්සං පටිච්ච. සො එස්සො⁶ අනිච්චාති පස්සති, වෙදනා අනිච්චාති පස්සති, සංඤ්ඤා අනිච්චාති පස්සති, සංඛාරා අනිච්චා පස්සති, විඤ්ඤාණං අනිච්චනාති පස්සති. තස්ස ධාතාරම්මණිකමෙව විතතං පකඛන්දති පසීදති සනතිට්ඨති අභිවුට්ඨති.⁷

1. කොට්ඨසංඝා - මජ්ඣ.

3. ඉට්ඨනති - මජ්ඣ, PTS.

6. සොපි ඛො ජෙසො - සංඝ, සොපි ජෙසො - මජ්ඣ.

2. ඔස්සාවනෙපි - මජ්ඣ, සංඝ, PTS.

4. බවස්ස - මජ්ඣ.

5. නො හෙවත්ථ - මජ්ඣ, සංඝ, නො හෙවත් - PTS.

7. විබුට්ඨති - සංඝ.

18. ඇවැත්ති, මෙසේ බුදුන් සිහිකරණ, මෙසේ ධර්මය සිහිකරණ, මෙසේ සමසංසිතිකරණ ඒ මහණහට ඉදින් කුසල නිශ්ශ්‍රිත වූ උපෙක්‍ෂාව පිණිට ද, හෙතෙම එයින් සතුටු වෙයි ඇවැත්ති, මෙපමණකින් තුන් හික්කු විසින් බුද්ධිශාසනය බොහෝ කොට කරන ලද්දේ වෙයි.

19. ඇවැත්ති, වායොධාතු කවර? ආධ්‍යාත්මික වායො ධාතුවත් බාහිර වායො ධාතුවත් ඇත. ඇවැත්ති' අඤ්ඤානිකවායොධාතුව කවර? තමා තුළ පවත්නා වූ වාතය වූ වාත සවභාවයට හිසා වූ මහා භූතයත් නිසා හටගත්තා වූ යමක් වේ ද - එනම්: කැලිනැගිම් නිකකා ආදිය පවත්වන, උඩට නගින වාතයෝ ද, මල වූ ආදිය පවත්වන යට බස්නා වාතයෝ ද, අතුනු පිටත පවත්නා වාතයෝ ද, අතුනු තුළ පවත්නා වාතයෝ ද, අත පසහ හැසිරෙන වාතයෝ ද, ආශාසය, ප්‍රශාසය යන වාතයෝ ද, මෙයින් අත්‍ය වූ තමා තුළ පවත්නා වූ වාතය වූ වාත සවභාවයට හිසා වූ භූතයත් නිසා හටගත්තා වූ යම් කිසිවකුත් වේ ද - ඇවැත්ති, මෙය අඤ්ඤානිකවායොධාතු යයි කියනු ලැබේ. යම් ආධ්‍යාත්මික වායොධාතුවක් වේ ද, යම් බාහිර වායොධාතුවකුත් වේ ද, මේ වායොධාතු ම ය. 'මේ මාගේ නො වෙයි. මම තෙල නො වෙමි. මේ මගේ ආත්මය නො වෙයි'. මෙසේ මෙය තත් වූ පරිදි සමයක්ප්‍රඥාවෙන් දැක්ක යුතු වෙයි. මෙය මෙසේ තත් වූ පරිදි සමයක්ප්‍රඥාවෙන් දැක වායො ධාතුවෙහි කළකිරෙහි වායො ධාතුවෙහි සිත නො අලවයි.

20. ඇවැත්ති, යම් කලෙක බාහිර වායො ධාතුව කිසේ ද, එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. එය ගම් ද නභාලයි. නියම් ගම් ද නභාලයි. නගර ද නභාලයි. ජනපද ද නභාලයි. ජනපද ප්‍රදේශයක් ද නභාලයි. ඇවැත්ති, යම් කලෙක හිමිභාතයේ අනනිම මාසයේ දී තල්වැටිනුත් විජ්ජිපතිනුත් වාතය සොසත් ද, සෙවෙතිඅගත් තණ නො සැලේ ද, එබඳු වූ කාලයෙක් වේ ම ය. ඇවැත්ති, එපමණ මහත් වූ වායොධාතුවෙහි අනිත්‍යතාවය ප්‍රකට වන්නේ ය. ක්‍ෂය සවභාවය ප්‍රකට වන්නේ ය. විනාශසවභාව ය ප්‍රකට වන්නේ ය. විපරිණාම සවභාවය ප්‍රකට වන්නේ ය. ස්වප්‍රාකාලයක් පවත්නා වූ තණහාවෙන් අල්ලා ගන්නා ලද්ද වූ මේ ශරීරය පිළිබඳව 'මේ මම ය කියා හෝ, මාගේ ය කියා හෝ, මම වෙමි' යි කියා හෝ ගැනීමෙන් කීම, ඕනට වන්නේද? ඒ මහණහට මෙහි තණහා මාතෘදිට්ඨි වසයෙන් ගැනීමෙන් නො වෙ ම ය.

21. ඇවැත්ති, ඉදින් අත්‍යයෝ ඒ මහණහට ආත්‍යොශ කෙරෙත් ද, පරිනව කෙරෙත් ද, ගවත් ද, වෙහෙසත් ද, හෙතෙම මෙසේ දනි සි: "මට මේ ශ්‍රෝත්‍රසංස්පර්ශයෙන් හටගත් දුක් වෙදනාවක් උපන්නි ය. මේ වතාහි හෙතුවක් නිසා උපන්නි ය. හෙතු රහිතව නො උපන්නි ය. කුමක් හෙතු කොට ගෙන ද යත්: ස්පර්ශ හෙතු කොට හෙත ය." හෙතෙමේ ස්පර්ශ ය අනිත්‍ය ය යි දකි සි. වෙදනාව අනිත්‍ය ය යි දකි සි. සංඥාව අනිත්‍ය ය යි දකි සි. සංකාර අනිත්‍ය ය යි දකි සි. විඤ්ඤාණය අනිත්‍ය ය යි දකි සි. ඔහුගේ සිත ධාතු සංඛ්‍යාත ඒ අරමුණෙහි ම බසි. ඒ අරමුණෙහි ම පහදි සි. ඒ අරමුණෙහි ම සිටි සි. ඒ අරමුණෙහි ම 'ධාතු වසයෙන් මෙසේය' යි නිශ්චයට පැමිණෙයි.

22. තඤ්ඤො ආට්ටසො භික්ඛුං පරෙ අනිට්ඨති අකතොති අමනාපෙති සමුද්ධරනති: පාණීසම්ප්පෙසනපි ලෙඛවුසම්ප්පෙසනපි දණ්ඩසම්ප්පෙසනපි සත්ථසම්ප්පෙසනපි. සො එවං පජානාති: තථාදාතො ඛො අයං කායො යථාභුතස්මිං කායෙ පාණීසම්ප්පෙසාපි කම්මනති, ලෙඛවුසම්ප්පෙසාපි කම්මනති, දණ්ඩසම්ප්පෙසාපි කම්මනති, සත්ථසම්ප්පෙසාපි කම්මනති. චිත්තං ඛො පතෙනං භගවතා කකචුපමොවාදෙ: “උභතොදණ්ඩකොත වෙපි භික්ඛවෙ කකවෙන වොරු ඔවරකා අඛගමඛගාති ඔකතොතස්සං,¹ තත්තාපි යො මනො පදොසෙස්ස න මෙ සො තෙන සාසනකරො”ති. ආරඬං ඛො පන මෙ විරිසං භවිස්සති අසලලිනං, උපට්ඨිතා සත් අපමච්ඡා,² පස්සඥො කායො අසාරඥො, සමාහිතං චිත්තං එකගං. කාමං දති ඉමිස්මිං කායෙ පාණී සම්ප්පෙසාපි කම්මනතු, ලෙඛවුසම්ප්පෙසාපි කම්මනතු, දණ්ඩසම්ප්පෙසාපි කම්මනතු, සත්ථසම්ප්පෙසාපි කම්මනතු, කරිස්සති හිදං බුද්ධාතං සාසනනති.

23. තස්ස වෙ ආට්ටසො භික්ඛුනො එවං බුද්ධං අනුස්සරතො එවං ඛම්මං. අනුස්සරතො එවං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලතිස්සිතා න සණ්ඨාති, සො තෙන සංවිජ්ජති සංවෙගං. ආපජ්ජති: ‘අලාභා වත මෙ න වත මෙ ලාභා, දුලලඬං වත මෙ න වත මෙ සුලලඬං, යස්ස මෙ එවං බුද්ධං අනුස්සරතො එවං ඛම්මං. අනුස්සරතො එවං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලතිස්සිතා න සණ්ඨාති’ති.

24. සෙස්සථාපි ආට්ටසො සුණ්ඨො සසුරං³ දිස්වා සංවිජ්ජති සංවෙගං. ආපජ්ජති, එවමෙව ඛො ආට්ටසො තස්ස වෙ භික්ඛුනො එවං බුද්ධං අනුස්සරතො එවං ඛම්මං. අනුස්සරතො එවං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලතිස්සිතා න සණ්ඨාති, සො තෙන සංවිජ්ජති සංවෙගං. ආපජ්ජති: ‘අලාභා වත මෙ න වත මෙ ලාභා, දුලලඬං වත මෙ න වත මෙ සුලලඬං, යස්ස මෙ එවං බුද්ධං අනුස්සරතො එවං ඛම්මං. අනුස්සරතො එවං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලතිස්සිතා න සණ්ඨාති’ති.

25. තස්ස වෙ ආට්ටසො භික්ඛුනො එවං බුද්ධං අනුස්සරතො එවං ඛම්මං. අනුස්සරතො එවං සඛ්ඤං අනුස්සරතො උපෙක්ඛා කුසලතිස්සිතා සණ්ඨාති, සො තෙන අතමනො භොති එතතාවතාපි ඛො ආට්ටසො භික්ඛුනො ඛහුකතං භොති.

26. සෙස්සථාපි ආට්ටසො කට්ඨකුට්ඨ පට්ඨව වලලිකුට්ඨ පට්ඨව තිණකුට්ඨ පට්ඨව මනාතිකකුට්ඨ පට්ඨව ආකාසො පරිවාරිතො අභාරනොතව⁴ සඛ්ඤං⁵ ගච්ඡති, එවමෙව ඛො ආට්ටසො අට්ඨිකුට්ඨ පට්ඨව නභාරකුට්ඨ පට්ඨව මංසකුට්ඨ පට්ඨව වම්මකුට්ඨ පට්ඨව ආකාසො පරිවාරිතො රූපනොතව⁶ සඛ්ඤං ගච්ඡති. -

1. ඔකකතොතස්සං - සත්ථ. 2. අසමච්ඡා - සිමු, මජ්ඣ. 3. සසුරං - සත්ථ. 4. අභාරනොතව - මජ්ඣ, සත්ථ. 5. සඛ්ඤං - සත්ථ. 6. රූපනොතව - මජ්ඣ, සත්ථ.

22. ඇවැත්ති, අත්‍යයෝ ඒ මහණනට අනිටු වූ නො කැමැති වූ මන නො වඩන්නා වූ අත්පහරින් ද කැටකැබලිත්පහරින් ද දඬුපහරින් ද සැත් පහරින් ද ගසන් නම්, හෙතෙම මෙසේ දැනිනි: යම්බඳු ශරීරයෙක අත්පහර වදී ද, කැටපහර වදී ද, දඬුපහර වදී ද, සැත් පහර වදී ද, මේ ශරීරය එසේ වූයේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කකචුපමොවාදයෙහි දී මෙය වදාරණ ලදී— “මහණෙනි, ලඞ්ඛනම් ඇති සොරා දෙපස මිටි ඇති කියතකින් අත පසත කරන් ද, ඒ සොරාත් කෙරෙහි ද යමෙක් සිත ප්‍රද්‍රව්‍ය කරන්නේ නම්, හෙතෙම එයින් මාගේ අනුශාසනය කරන්නේ නො වේ”යි කියා ය. මාගේ විශ්‍ය පටන් ගන්නා ලද්දේ නො හැකුළුණේ වන්නේ ය. සිතිය එළඹ සිටියේ නො මුළා ය. කය සන්තිදුණේ පහ වූ දරළු ඇත්තේ ය. සිත සමාහිත වූයේ එකත ය. දැන් කැමැති සේ මේ ශරීරයෙහි අත්පහස්නු ද වදින්නා. කැටපහස්නු ද වදින්නා. දඬුපහස්නු ද වදින්නා. සැත් පහස්නු ද වදින්නා. එහෙත් බුද්ධත්වේ මේ අනුශාසනය කරනු ලැබේ ම ය.

23. ඇවැත්ති, මෙසේ බුද්ධත්වයෙහි සිති කරන මෙසේ දහම් සිති කරන මෙසේ සංඝසංඝා සිති කරන ඒ මහණනට කුශලනිශ්‍රිත වූ විදුශීනෝ-පෙක්‍ෂාව නො පිහිටා ද, හෙතෙම එයින් කලකිරෙයි, සංවේගයට පැමිණෙයි: ‘මෙසේ බුද්ධත්වයෙහි සිති කරන දහම් සිති කරන සංඝසංඝා සිති කරන යම් බඳු වූ මට කුශලනිශ්‍රිත වූ උපෙක්‍ෂාව නො පිහිටා ද, එය එකාන්තයෙන් මට අලාභය. මට එකාන්තයෙන් ලාභය නො වෙයි මාගේ ලැබීම නො මැනවි. මාගේ ලැබීම යහපත් නො වෙයි’ කියා ය.

24. ඇවැත්ති, යම් සේ ලේඛ්‍ය මසිලණුවන් දක බියපත් වේද, සංවේගයට පැමිණේද, ඇවැත්ති, මෙසේ බුද්ධත්වයෙහි සිති කරන මෙසේ දහම් සිති කරන මෙසේ සංඝසංඝා සිති කරන ඒ මහණනට කුශලනිශ්‍රිත වූ උපෙක්‍ෂාව නො පිහිටා ද, හෙතෙම එයින් කල කිරෙයි, සංවේගයට පැමිණෙයි: ‘මෙසේ බුද්ධත්වයෙහි සිති කරන, මෙසේ දහම් සිති කරන මෙසේ සංඝසංඝා සිති කරන යම් බඳු වූ මට කුශලනිශ්‍රිත වූ උපෙක්‍ෂාව නො පිහිටා ද, එය එකාන්තයෙන් මට අලාභය. මට ලාභය නො වෙයි. මාගේ ලැබීම නො මැනවි. මාගේ ලැබීම යහපත් නො වේ’යි කියායි.

25. ඇවැත්ති, ඉදින් මෙසේ බුද්ධත්වයෙහි සිති කරන, මෙසේ දහම් සිති කරන, මෙසේ සංඝසංඝා සිති කරන, ඔහුට කුශලනිශ්‍රිත විශ්චිල භාවනා සිද්ධි අබිබ්බ උපෙක්‍ෂාව පිහිටා නම්, හෙතෙම එයින් සතුටු වූයේ වෙයි. ඇවැත්ති, මේ පමණෙකින් ද ඒ මහණහු විසින් බුද්ධානුසාරය බොහෝ කොට කරන ලද්දේ වෙයි.

26. ඇවැත්ති, යම් සේ දෑව නිසා ද වැල් නිසා ද තණ නිසා ද මැටි නිසා ද ඇවිරි සිටි අතස ‘හෙය’යි ව්‍යවහාරයට යේ ද, ඇවැත්ති, මේ පරිද්දෙන් ම ඇට නිසා තහර නිසා මස් නිසා සම් නිසා ඇවිරි සිටි අතස ‘රූපය’යි ව්‍යවහාරයට යේ. -

අජ්ඣන්තිකඤ්ච¹ ආවුසො වග්ඛුං අපරිභින්නං හොති, බාහිරං ච රූපා න ආපාථං ආගච්ඡන්ති, නො ච තජ්ජො සමන්නාහාරෙ හොති, තෙව තාව තජ්ජස්ස විඤ්ඤාණභාගස්ස පාත්‍රභාවො හොති. අජ්ඣන්තිකඤ්ච¹ ආවුසො වග්ඛුං අපරිභින්නං හොති, බාහිරං ච රූපා ආපාථං ආගච්ඡන්ති, නො ච තජ්ජො සමන්නාහාරෙ හොති, තෙවතාව තජ්ජස්ස විඤ්ඤාණභාගස්ස පාත්‍රභාවො හොති. යතො ච බො ආවුසො අජ්ඣන්තිකඤ්ච² වග්ඛුං අපරිභින්නං හොති. බාහිරං ච රූපා ආපාථං ආගච්ඡන්ති, තජ්ජො ච සමන්නාහාරෙ හොති, එවං තජ්ජස්ස විඤ්ඤාණභාගස්ස පාත්‍රභාවො හොති. යං තථාභුතස්ස රූපා, තං රුද්‍රපාදනකකිකෙ සමගහං ගච්ඡති. යා තථාභුතස්ස වේදනා, සා වේදනුපාදනකකිකෙ සමගහං ගච්ඡති. යා තථාභුතස්ස සංඝස්ස, සා සංඝස්සුපාදනකකිකෙ සමගහං ගච්ඡති. යෙ තථාභුතස්ස සංඛාරා, තෙ සංඛාරුපාදනකකිකෙ සමගහං ගච්ඡන්ති. යං තථාභුතස්ස විඤ්ඤාණං, තං විඤ්ඤාණුපාදනකකිකෙ සමගහං ගච්ඡති. සො එවං පජානාති: “එවං කිරමෙසං³ පඤ්චන්නං උපාදනකකිකානං සමගහො සන්තිපාතො සම්මායො හොති. චුන්නං බො ට්ඨෙතො භගවතා: ‘යො ට්ඨිමසම්මසාදං පස්සති. සො ධම්මං පස්සති. යො ධම්මං පස්සති. යො ට්ඨිමසම්මසාදං පස්සති’ යි. පට්ඨිමසම්මසාදනා බො පතිමෙ යද්දං පඤ්චුපාදනකකිකා. යො ඉමෙසු පඤ්චසුපාදනකකිකෙසු ඡන්දො ආලයො අනුගයො අජේඣාසානං, සො දුක්ඛසමුදයො. යො ඉමෙසු පඤ්චසුපාදනකකිකෙසු ඡන්දරහවිනයො ඡන්දරහප්පභානං, සො දුක්ඛ-තිරෙධො” ති. එන්නාවතාපි බො ආවුසො හිකුන්තො බුද්ධත්වං හොති

27 අජ්ඣන්තිකඤ්ච ආවුසො සොතං අපරිභින්නං හොති [බාහිරං ච සද්දා න ආපාථං ආගච්ඡන්ති] -පෙ- [අජ්ඣන්තිකඤ්ච ආවුසො] ඝාතං අපරිභින්නං හොති. [බාහිරං ච ගඤ්ඤා න ආපාථං ආගච්ඡන්ති] [-පෙ- [අජ්ඣන්තික චෙ ආවුසො] ඡ්ඨිතා අපරිභින්නා හොති [බාහිරං ච රසා න ආපාථං ආගච්ඡන්ති] -පෙ- [අජ්ඣන්තිකො චෙ ආවුසො] කායො අපරිභින්නො හොති. [බාහිරං ච පොඨිබ්බා න ආපාථං ආගච්ඡන්ති] [-පෙ- [අජ්ඣන්තිකො චෙ ආවුසො] මනො අපරිභින්නො හොති. බාහිරං ච ධම්මා න ආපාථං ආගච්ඡන්ති, නො ච තජ්ජො සමන්නාහාරෙ හොති, තෙව තාව තජ්ජස්ස විඤ්ඤාණභාගස්ස පාත්‍රභාවො හොති. අජ්ඣන්තිකො චෙ ආවුසො මනො අපරිභින්නො හොති, බාහිරං ච ධම්මා ආපාථං ආගච්ඡන්ති, නො ච තජ්ජො සමන්නාහාරෙ හොති, තෙව තාව තජ්ජස්ස විඤ්ඤාණභාගස්ස පාත්‍රභාවො හොති. -

1. අජ්ඣන්තිකඤ්ච - මජ්ඣ. 2. අජ්ඣන්තිකඤ්ච - සීග්. 3. එවං හි කිර මෙසං - මජ්ඣ. එවං කිරමෙසං - සා.

ඇවැත්නි, ඉදින් ආධ්‍යාත්මික වූ ඇස නොබිඳුණේ වේ නම්, බාහිර රූපයෝත් ඇස්හමුවට නොපැමිණෙත් නම්, එයින් උපද්‍යා (ඇසත් රූපයත් නිසා මනසිකාරය (මෙතෙහි කිරීම) නොවේ නම්, ඒ තාක් ඊට අනුරූප වූ විඥන භාගයාගේ පහළවීම නොවෙයි. ඇවැත්නි, ආධ්‍යාත්මික වූ චක්ෂුෂ්‍යසාදය නොබිඳුණේ වේද, බාහිර රූපයෝත් ඇස්හමුවට පැමිණෙත් ද, (එහෙත්) ඊට අනුරූප වූ මෙතෙහි කිරීම නොවේ නම්, ඒ තාක් තදනුරූප වූ චක්ෂුර්විඥනයාගේ පහළවීම නොවේ ම ය ඇවැත්නි, යම් කෙසකින් ආධ්‍යාත්මික වූ චක්ෂුෂ්‍යසාදය නොබිඳුණේ වේද, බාහිර රූපයෝත් ඇස්හමුවට පැමිණෙත් ද, ඊට අනුරූප වූ මෙතෙහි කිරීමත් වේද, මෙසේ ඊට සුදුසු විඥනභාගයාගේ පහළවීම වෙයි. ඒ චක්ෂුර්විඥනය යමක වූවහුගේ (ඒ විඥනවිෂය වූ) යම් රූපයෙක් වේද, එය රූපොපාදනස්කන්ධයෙහි ඇතුළත් බවට යෙයි. ඒ විඥන සමංගි වූවහුගේ (ඒ විඥන සම්ප්‍රසුක්ක) යම් වේදනාටක් වේද, එය වේදනාපදනස්කන්ධයෙහි ඇතුළත් බවට යෙයි. එබඳු වූවහුගේ (ඒ විඥන සම්ප්‍රසුක්ක) යම් සංඥාවක් වේද, එය සංඥාපදනස්කන්ධයෙහි ඇතුළත් බවට යෙයි. එබඳු වූවහුගේ (ඒ විඥන සම්ප්‍රසුක්ක) යම් වේතනා සංස්කාරයෝ වේදද, ඔහු සංස්කාරොපාදනස්කන්ධයෙහි ඇතුළත් බවට යෙත්. එබඳු වූවහුගේ යම් විඥනයෙක් වේද (ඒ චක්ෂුර් විඥනය) විඥනාපදනස්කන්ධයෙහි ඇතුළත් බවට යෙයි. හෙතෙම මෙසේ දකියි: “මෙසේ මේ පස්වැදූරුම් වූ උපාදනස්කන්ධයන්ගේ සංග්‍රහය සන්නිපාතය එක් රැස්වීම වෙයි. මෙය භාග්‍යවතුන් එකන්සේ විසින් ද වදාරණ ලදී: ‘යමෙක් පටිච්චසමුප්පාදය දකීද, හෙතෙම (පටිච්චසමුප්පාත වූ) ධර්මය දකියි යමෙක් ධර්මය දකීද, හෙතෙම පටිච්චසමුප්පාදය දකී’යි කියා ය. මේ උපාදනස්කන්ධයෝ පස්දෙන පටිච්ච සමුප්පාතයෝ වෙති. මේ උපාදනස්කන්ධ පසෙහි යම් ඡන්දසෙක් ආලසයක් සෙනාගයෙක් ගැලිඬිටිමෙක් වේද, එය දුක්ඛසමුදයයි. මේ උපාදනස්කන්ධ පසෙහි යම් ඡන්දරග්ගිතයෙක් වේද, ඡන්දරග්ග්‍යාණියෙක් වේද, එය දුක්ඛනිරෝධය”යි කියායි ඇවැත්නි, මේ පමණකිනුත් මනණු විසින් බුද්ධිශාසනය බොහෝ කොට කරන ලද්දේ වෙයි.

27. ඇවැත්නි, ආධ්‍යාත්මික වූ ශ්‍රෝත්‍ර ප්‍රසාදය නොබිඳුණේ වේ නම්, බාහිර ශබ්දයෝත් ආපාඨයට පැමිණෙත් නම් ... ඇවැත්නි, ආධ්‍යාත්මික ශ්‍රාණ්‍යප්‍රසාදය නොබිඳුණේ වේ නම්, බාහිර ගන්ධයෝත් ආපාඨයට නොපැමිණෙත් නම් ... ඇවැත්නි, ආධ්‍යාත්මික ඊශ්වාප්‍රසාදය නොබිඳුණේ වේ නම්, බාහිර රසයෝත් ආපාඨයට නොපැමිණෙත් නම් ... ඇවැත්නි, ආධ්‍යාත්මික කායප්‍රසාදය නොබිඳුණේ වේ නම්, බාහිර ස්ප්‍ර්ශ්‍යව්‍යයෝත් ආපාඨයට නොපැමිණෙත් නම් ... ඇවැත්නි, ආධ්‍යාත්මික වූ මනස නොබිඳුණේ වේ නම්, බාහිර ධර්මයෝත් ආපාඨයට නොපැමිණෙත් නම්, ඊට අනුරූප වූ මෙතෙහි කිරීමත් නොවේ නම්, ඒ තාක් ඊට අනුරූප වූ විඥනභාගයාගේ පහළ වීම නොවේ. ඇවැත්නි, ඉදින් ආධ්‍යාත්මික වූ සිත නොබිඳුණේ වේද, බාහිර ධර්මයෝත් ආපාඨයට පැමිණෙත් ද, එහෙත් ඊට අනුරූප වූ මෙතෙහි කිරීම නොවේ නම්, ඒ තාක් ඊට අනුරූප වූ විඥනභාගයාගේ පහළවීම නොවේ. -

යතො ව බො ආට්ඨසො අජ්ඣන්තිකො වෙ¹ මනො අපරිච්ඡින්නො තොති, බාතිරු ව ධම්මා ආපාථං ආගච්ඡන්ති, තජ්ජො ව සමන්තාතායෙ තොති, එවං තජ්ජස්ස විඤ්ඤාණ්භාගස්ස පාදානාවො තොති. යං තථාභුතස්ස රූපං, තං රූපපාදනකකිකෙ සම්මග්ගං ගච්ඡති. යා තථාභුතස්ස වේදනා, සා වේදනුපාදනකකිකෙ සම්මග්ගං ගච්ඡති. යා තථාභුතස්ස සංඤ්ඤා, සා සංඤ්ඤාපාදනකකිකෙ සම්මග්ගං ගච්ඡති. යෙ තථාභුතස්ස සම්ඛාරු, තෙ සම්ඛාරුපාදනකකිකෙ සම්මග්ගං ගච්ඡන්ති. යං තථාභුතස්ස විඤ්ඤාණං, තං විඤ්ඤාණුපාදනකකිකෙ සම්මග්ගං ගච්ඡති. සො එවං පජානාති: “එවං කිරමේසං පඤ්චනනං උපාදනකකිකානං සම්මග්ගො සන්තිපාතො සම්මවාසො හොති. චුතනං බො පනෙතං හගවතා: ‘යො පටිච්චසමුප්පාදං පස්සති සො ධම්මං පස්සති. යො ධම්මං පස්සති සො පටිච්චසමුප්පාදං පස්සති’ති. පටිච්චසමුප්පන්නා බො පනිමෙ යදිදං පඤ්චුපාදනකකිකා. යො ඉමෙසු පඤ්චුපාදනකකිකෙසු ඡන්දො ආලසො අනුතයො අජ්ඣංසානං සො දුක්ඛසමුදයො, යො ඉමෙසු පඤ්චුපාදනකකිකෙසු ඡන්දරුග විතයො ඡන්දරුගප්පහානං සො දුක්ඛනිරුධො”ති. එතතාවතාපි බො ආට්ඨසො භික්ඛුනො ඛුත්තං තොතිති.

ඉදමවොවායසමා සාරිපුතෙනා. අනතමනා තෙ භික්ඛු ආයසමතො සාරිපුතනස්ස භාසිතං අභිනක්ඛන්ති.

මහාහත්ථිපදෙපමස්සනනං අට්ඨමං.

1. 3. 9.

මහාසාරොපමස්සනනං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ අවිරපක්කනෙන දෙවදනෙන. තහු බො හගවා දෙවදනනං ආරබ්භ භික්ඛු ආමනෙතසි.

2. ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා කුලපුතෙනා සඤ්ඤා ආගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ‘ඔත්ථෙසණාමහි ජාත්තො ජරාමරණෙන² සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමිත්තාසස්සහි උපායාසෙහි,³ දුක්ඛධානිණෙණා දුක්ඛපරෙතො. අපෙව තාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකිකිකස්ස අනනකිරියා පඤ්ඤායෙථා’ති.

1. වෙව - මජ්ඣං. සං PTS. 2. ජරාය මරණෙන - මජ්ඣං. සං. 3. සොකපරිදෙවිදුක්ඛදෙමිත්තාසායෙහි - සං.

ඇවැත්ති, ඉදින් යම් කෙසෙකින් ආර්යාත්මික වූ සිත නො බිඳුණේ මේ නම්, බාහිර ධර්මයන්ත් ආපාථයට එක් නම්, එයින් උපදනා වූ හෝ ඊට අනුරූප වූ මෙතෙහි කිරීමක් වේ නම්, මෙසේ ඊට අනුරූප වූ විඤ්ඤානාගාරයේ පහළ වීම වේ. එබඳු වූවහුගේ යම් රූපයෙක් වේ ද, එය රූපොපාදන-ඝනකයෙහි සංග්‍රහයට යේ. එබඳු වූවහුගේ යම් වේදනාවක් වේ ද, එය වේදනොපාදනස්කන්ධයෙහි සංග්‍රහයට යේ. එබඳු වූවහුගේ යම් සංඥාවක් වේ ද, එය සංඥොපාදනස්කන්ධයෙහි සංග්‍රහයට යේ. එබඳු වූවහුගේ යම් සංස්කාරයෝ වෙත් ද, ඔහු සංස්කාරොපදනස්කන්ධයෙහි සංග්‍රහයට යෙත්. එබඳු වූවහුගේ යම් විඤ්ඤානයක් වේ ද, එය විඤ්ඤානොපදනස්කන්ධයෙහි සංග්‍රහයට යේ. කෙතෙම මෙසේ දකිති “මෙසේ වනාහි මේ පස් වැදූරුම් වූ උපාදනස්කන්ධයන්ගේ සංග්‍රහය සන්තතිපාතය එක්රැස් වීම වෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙය වදාරණ ලදී: ‘යමෙක් පරිච්චසමුප්පාදන දකිති ද, හෙතෙම ධර්මය දකිති. යමෙක් ධර්මය දකිති ද, හෙතෙම පරිච්චසමුප්පාදන දකිති’ කියා ය. මේ උපාදනස්කන්ධ පස්දෙනා ප්‍රත්‍යයෙන් උපත්තාහු ය. මේ පඤ්චාපාදනස්කන්ධයන්හි යම් කැමැත්තෙක්, ආලයෙක්, සෙත්තනයක් ගැලිසිටීමක් වේ ද, එය දුක්ඛසමුදය යයි. මේ උපාදනස්කන්ධ’ පසෙහි යම් ඡන්දරාගය නැති වීමෙන් ඡන්දරාගය දුරු කිරීමෙන් වේ ද, එය දුක්ඛනිරෝධ ය”යි කියා යි. ඇවැත්ති, මහණහු තිසිත් මේ පමණෙකින් ද බුද්ධාසනය බොහෝ කොට කරන ලද්දේ වේ යයි.

ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍ර යථරිඨන් වහන්සේ මෙය වදාළහ සතුටු වූ ඒ භික්ෂුහු ශාරිපුත්‍ර යථරිඨන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගත්හ.

මහාසංඝිපදෙපම සූත්‍රය අවැවැතියි.

1. 3. 9.

මහාසාරොපම සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙමදන්තෙරැත් සස්තෙන් ගිය නො බෝකලෙකින් රජගහනුවර සම්පයෙහි වූ ගිණුකුළුපව්වෙහි වසන සේක. එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙමදන්තෙරැත් අරහයා භික්ෂුන් ඇමතු සේක:

2. මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් ‘ඉපදීමෙන් ජරා මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් කායිකදුඛයෙන් දොමනසින් උපායාසයෙන් මඩනා ලද්දෙම් වෙමි. දුකට බැස ගත්තෙම් වෙමි. දුකින් පීඩිත වූයෙම් වෙමි. මේ සියලු දුක් රැස කෙළවර කිරීමක් පෙණෙන්නේ නම් යෙහෙකැ’ යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙයින් නික්ම සස්තට පැමිණියේ වෙයි.

3 සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභි-
නිබ්බන්තෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අත්තමනො හොති
පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අත්තානුක්කං-
සෙති පරං වමෙහති: 'අනම්මෙ ලාභී සිලොකවා.¹ ඉමෙ පනඤ්ඤ භික්ඛු
අප්පඤ්ඤානා අප්පෙසකංඛා'ති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන මජ්ඣති,
පමජ්ඣති, පමාදං ආපජ්ඣති. පමනෙතා සමානො දුක්ඛං විහරති

4. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරභිකො සාරගවෙසී
සාරපරිසෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨතො සාරවතො
අභික්කමෙමව සාරං අභික්කමම පේගගුං අභික්කමම තචං අභික්කමම පපටිකං
අභික්කමම සාධාපලාසං ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරනති මඤ්ඤමානො,
තමෙනං වක්ඛමා පුරිසො දීඨවා එවං ඵදෙත්‍ය: 'න වතාසං හළං පුරිසො
අඤ්ඤාසි සාරං, න අඤ්ඤාසි පේගගුං, න අඤ්ඤාසි තචං, න අඤ්ඤාසි පපටිකං,
න අඤ්ඤාසි සාධාපලාසං. තථා තසං හමං පුරිසො සාරභිකො සාරගවෙසී
සාරපරිසෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨතො සාරවතො
අභික්කමෙමව සාරං අභික්කමම පේගගුං අභික්කමම තචං අභික්කමම
පපටිකං සාධාපලාසං ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙතො සාරනති මඤ්ඤමානො.
යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තදාදාස්ස අත්ථං තානුභවස්සති'ති

5. එවමෙව ඥො භික්ඛවෙ ඉධෙතවෙමා කුලපුත්තො සද්ධා අභාරසමා
අනුහාරියං පබ්බජිතො තොති: 'ඔභිෂේණ්ණමිති ජාතියා ජරාමරණෙන
සොභෙති පරිදෙවෙති දුක්ඛෙති දෙමනස්සෙති උපායාසෙති, දුක්ඛොභිෂේණ්ණා
දුක්ඛපරෙතො. අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙටලස්ස දුක්ඛකංඛනියස්ස අත්තනිරියො
පඤ්ඤාසෙථා'ති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං
අභිනිබ්බන්තෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අත්තමනො තොති
පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අත්තානුක්කං-
සෙති. පරං වමෙහති: 'අනම්මෙ ලාභී සිලොකවා.¹ ඉමෙ පනඤ්ඤ භික්ඛු
අප්පඤ්ඤානා අප්පෙසකංඛා. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන මජ්ඣති
පමජ්ඣති, පමාදං ආපජ්ඣති. පමනෙතා සමානො දුක්ඛං විහරති. අයං
වුවචති භික්ඛවෙ භික්ඛු සාධාපලාසං අග්ගතෙසී බ්‍රහ්මචරියස්ස, තෙන ච
වොසානං ආපාදි.

6 ඉධ පන භික්ඛවෙ එකවෙමා කුලපුත්තො සද්ධා අභාරසමා
අනුහාරියං පබ්බජිතො තොති: 'ඔභිෂේණ්ණමිති ජාතියා ජරාමරණෙන
සොභෙති පරිදෙවෙති දුක්ඛෙති දෙමනස්සෙති උපායාසෙති, දුක්ඛොභිෂේණ්ණා
දුක්ඛපරෙතො. අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙටලස්ස දුක්ඛකංඛනියස්ස අත්තනිරියො
පඤ්ඤාසෙථා'ති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං
අභිනිබ්බන්තෙති. -

1. ලාභසක්කාරසිලොකවා - මජ්ඣ. ලාභී සක්කාරසිලොකවා - ස්‍යා.

3. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවන් උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්ති-ප්‍රශංසා කරණ කොට 'මම ලාභී වෙමි. කීර්ති ඇත්තෙමි වෙමි. මේ අතින් හිසුනු අප්‍රකටයෝ ය. අලෝභාබ්‍යයෝ ය' යි තමන් හුවා දක්වයි. අනුන් කෙලා දක්වයි. හෙතෙම ඒ ලාභකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත්වෙයි. පමාවෙයි. ප්‍රමාදයට පැමිණෙයි. පමා වූයේ දුක් සේ වසස කරයි.

4. මහණෙනි, යම් හේ අරටුව ප්‍රයෝජන කොට ඇති අරටු සොයන්නා වූ අරටු සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් නෙමේ නොවැටී ඔවුනා හර ඇති මහත් දුරුකෙක හර ඉක්මවා (=හැරදමා) ම බොරුදු ඉක්මවා ම සිටිය ඉක්මවා ම පොත්ත ඉක්මවා ම 'හර' යි සිතා අතු හා කොළ සිදු ගෙන යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දැක මෙසේ කියන්නේ ය: 'මේ හවන් පුරුෂ කෙමේ සාරය නො දන්නේ ය. බොරුදු නො දන්නේ ය. සිටිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. අතු හා කොළ නො දන්නේ ය. එහෙයින් ම හර ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තා වූ හර සොයන්නා වූ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ මේ හවන් පුරුෂ කෙමේ නොවැටී පවත්නා වූ හර ඇති මහත් රුකෙහි හරය ඉක්මවා ම බොරුදු ඉක්මවා ම සිටිය ඉක්මවා ම පොත්ත ඉක්මවා ම 'හර' යි සිතන්නේ අතු කොළ කඩා ගෙන ගියේ වෙයි. මොහු විසින් රුක්හරින් කළ යුතු යම් හර පිළිබඳ කටයුත්තෙන් මේ ද, ඒ ප්‍රයෝජනය නො ලබන්නේ ය' යි.

5. මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුල-පුත්‍රයෙක් "ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ගොකයෙන් පරිදෙවයෙන් දුකින් දෙමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙමි වෙමි. දුකට බටුයෙමි වෙමි. දුකින් පෙළුනෙමි වෙමි. මේ සියලු හුදු දුක් රැස කෙළවර කිරීම පැණෙන්නේ නම් මැනවැ" යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්ති-ප්‍රශංසාවෙන් 'මම ලාභී වෙමි. කීර්ති ඇත්තෙමි වෙමි. මේ අතින් හිසුනු අප්‍රකටයෝ ය. අලෝභාබ්‍යයෝ' යි තමන් හුවා දක්වයි. අනුන් කෙලා දක්වයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත් වෙයි, ප්‍රමතන වෙයි, සමාන විප්‍රවාසයට පැමිණෙයි. ප්‍රමතන වූයේ දුක් සේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ ඔබ්බරෙහි අතු හා කොළ ගත්තේ ය යි ද, එයින් අවසානයට පැමිණියේ ය යි ද කියනු ලැබේ.

6. මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් කුල පුත්‍රයෙක් 'ජාතියෙන් ජරාවෙන් මරණයෙන් ගොකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දෙමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙමි වෙමි. දුකට බටුයෙමි වෙමි. දුකින් පෙළුනෙමි වෙමි. මේ හුදු දුක් රැස කෙළවර කිරීම පෙනෙන්නේ නම් යෙහෙකැ' යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා උපදවයි. -

සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති, න පරං වමෙහති. සො තෙන ලාභසක්කාර-සිලොකෙන න මජ්ඣති න්‍යමජ්ඣති න්‍යමාදං ආපජ්ඣති. අප්පමනො සමානො සීලසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තානුක්කංසෙති පරං වමෙහති. අහමසමි සීලවා කල්‍යාණධම්මො, ඉමෙ පතඤ්ඤ භික්ඛු දුස්සිලා පාපධම්මාති. සො තාය සීලසම්පදාය මජ්ඣති පමජ්ඣති පමාදං ආපජ්ඣති. පමනො සමානො දුක්ඛං විහරති.

7. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරඤ්ඤො සාරගවෙසි සාරපරිභසනං. චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං අතික්කමම ථෙග්ගං අතික්කමම තවං පපටිකං ඡේත්වා ආදාය පක්කන්තො සාරන්ති මඤ්ඤමානො. තමෙන වක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදොග්‍ය: ‘න වතායං හවං පුරිසො අඤ්ඤාසි සාරං, න අඤ්ඤාසි ථෙග්ගං, න අඤ්ඤාසි තවං, න අඤ්ඤාසි පපටිකං, න අඤ්ඤාසි සාබාපලාසං. තථා හගං හවං පුරිසො සාරඤ්ඤො සාරගවෙසි සාරපරිභසනං. චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං අතික්කමම ථෙග්ගං අතික්කමම තවං පපටිකං ඡේත්වා ආදාය පක්කන්තො සාරන්ති මඤ්ඤමානො. යඤ්ඤස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්ඤස්ස අත්ථං තානුනට්ඨස්සති’ති.

8. එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉට්ඨකප්චවා කුලඥානො සද්ධා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති. ඔතිණ්ණොමහි ජාතිසා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛා-තිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛතනිකස්ස අනනකිරියා පඤ්ඤායෙථායි. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාර-සිලොකං අතීතිබ්බන්තෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පුරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාර-සිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වමෙහති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ඣති න්‍යමජ්ඣති න්‍යමාදං ආපජ්ඣති. අප්පමනො සමානො සීලසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො; සො තාය සීලසම්පදාය අත්තානුක්කංසෙති පරං වමෙහති. අහමසමි සීලවා කල්‍යාණධම්මො, ඉමෙ පතඤ්ඤ භික්ඛු දුස්සිලා පාපධම්මාති. සො තාය සීලසම්පදාය මජ්ඣති පමජ්ඣති පමාදං ආපජ්ඣති. පමනො සමානො දුක්ඛං විහරති. අයං චුළුවති භික්ඛවෙ භික්ඛු පපටිකං අග්ගභෙසි බුද්ධචරියස්ස, තෙන ච වොසානං ආරාදි.

හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකිරිතිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු නො වූයේ වෙයි. පරිපූර්ණංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකිරිතිප්‍රශංසාව කරණ කොට තමන් හුවා නො දක්වයි. අනුත් හෙළා නො දක්වයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකිරිතිප්‍රශංසාවෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණෙයි. අප්‍රමතන වූයේ ශීල සම්පන්නිය සිද්ධ කෙරෙයි. හෙතෙම ඒ ශීල සම්පන්නියෙන් සතුටු වූයේ වෙයි. පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පන්නිය කරණ කොට 'මම සිල්වත් වූයෙමි. කලණදහම් ඇත්තෙමි වෙමි මේ අන්‍ය වූ භික්ෂුහු දුශ්ශීලයෝ ය. පවිට්‍රදහම් ඇත්තෝ යයි තමන් හුවා දක්වයි. අනුත් හෙළා නො දක්වයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පන්නියෙන් මත් වෙයි. පමා වෙයි. සමාති විප්‍රවාසයට පැමිණෙයි. ප්‍රමතන වූයේ දුක්ඛ සේ වාසය කෙරෙයි.

7. මහණෙනි, යම් සේ හර ප්‍රයෝජන කොට ඇති හර සොයන හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නාවූ පුරුෂයෙක් නො වැටී පවත්නා හර ඇති මහත් රුකෙක හරස් ඉක්මවා ම ඵලය ඉක්මවා ම සිවිය ඉක්මවා ම 'හරයයි' සිතා පොත්ත සිදු ගෙන යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දුක් මෙසේ කියන්නේ ය: 'මේ හවත් පුරුෂයෙම ඵකාන්තයෙන් හර නො දන්නේ ය. ඵලය නො දන්නේ ය. සිවිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. අතු කොළ නො දන්නේ ය. එසේ හෙයින් ම හර ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තාවූ හර සොයන්නාවූ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නාවූ මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ නො වැටී පවත්නාවූ හර ඇති මහ රුකෙහි හර ඉක්මවා ම ඵලය ඉක්මවා ම සිවිය ඉක්මවා ම 'හරයයි' සිතා පොත්ත සිදු ගෙන යන්නේ ය. මොහු විසින් හරයෙන් කළ යුතු යම් කටයුත්තක් වෙද එය ද නො ලබන්නේ ය' යනුයි.

8. මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් 'ඉපදීමෙන්, ජරාවෙන් මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලඳීමෙන් දුකින් දෙමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙමි වෙමි. දුකට බටුයෙමි වෙමි. දුකින් පෙළුනෙමි වෙමි. මේ හුදු දුක් රැසෙහි කෙළවර කිරීමක් පෙනෙන්නේ නම් ඉතා යෙහෙකැ'යි ශ්‍රද්ධායෙන් ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකිරිතිප්‍රශංසා උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකිරිතිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු නො වෙයි. පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකිරිතිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. අනුත් හෙළා නො දක්වයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකිරිතිප්‍රශංසාවෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණෙයි. අප්‍රමතන වූයේ ශීලසම්පදාව සපයයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පන්නියෙන් සතුටු වූයේ වෙයි. පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. 'මම සිල් ඇත්තෙමි වෙමි. කලණදහම් ඇත්තෙමි වෙමි. මේ අන්‍ය භික්ෂුහු දුශ්ශීලයෝ ය පාපසම්භාව ඇත්තෝ ය'යි ඒ ශීලසම්පන්නියෙන් තමන් හුවා දක්වයි පරා හෙළා දක්වයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පන්නියෙන් මත් වෙයි. පමා වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට පැමිණෙයි. පමා වූයේ දුකින් වාසය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ බ්‍රහ්මචර්ය්‍යයෙහි පොත්ත ගත්තේ ය යි ද එයින් ම නිෂ්චාවට පැමිණියේ යයි ද කියනු ලැබේ.

9. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චා ඤාලපුහොනා සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඕත්තේණ්ණාමි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුෂ්කරිති දෙමනස්සති උපායාසෙහි, දුකොධාතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකිංකිස්ස අනනාතිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බහෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අනනමිතො හොති න පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අනනානුක්කංසෙහි න පරං වම්භති. සො තෙන ලාභසක්කාර-සිලොකෙන න මජ්ඣති න්‍යමජ්ඣති න්‍යමාදං ආපජ්ඣති. අප්පමිතො සමානො සීලසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අනනමිතො හොති තො ව බො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සීලසම්පදාය න අනනානුක්කංසෙහි න පරං වම්භති. සො තාය සීලසම්පදාය න මජ්ඣති න්‍යමජ්ඣති න්‍යමාදං ආපජ්ඣති. අප්පමිතො සමානො සමාධිසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය අනනමිතො හොති පරිපුණ්ණ-සංකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදාය අනනානුක්කංසෙහි පරං වම්භති: අහමස්මි සමාහිතො එකග්ගචිතො, ඉමෙ පනඤ්ඤෙ භික්ඛු අසමාහිතා විබ්භන්තචිතොති. සො තාය සමාධිසම්පදාය මජ්ඣති පමජ්ඣති පමාදං ආපජ්ඣති. පමිතො සමානො දුක්ඛං විහරති.

10. සොයථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාර-පරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං අතික්කමමි ඵෙග්ගං තචං ඡෙත්වා ආදාය පක්කනෙය්‍ය සාරනති මඤ්ඤමානො, තමෙනං වඤ්චමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: 'න වතායං හමං පුරිසො අඤ්ඤාසි සාරං, න අඤ්ඤාසි ඵෙග්ගං, න අඤ්ඤාසි තමං, න අඤ්ඤාසි පපටිකං, න අඤ්ඤාසි සාධාපලාසං. තථා හයං හමං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං අතික්කමමි ඵෙග්ගං තචං ඡෙත්වා ආදාය පක්කනෙන සාරනති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස ඤාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති'ති.

11. එවමෙව ටො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චා ඤාලපුහොනා සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඕත්තේණ්ණාමි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුෂ්කරිති දෙමනස්සති උපායාසෙහි, දුකොධාතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකිංකිස්ස අනනාතිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බහෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අනනමිතො හොති.-

9. මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් කුල පුත්‍රයෙක් 'ජාතියෙන්, ජරාමරණයෙන්, ශොකයෙන්, වැලපීමෙන්, දුකින්, දෙමනසින දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙම් වෙමි. දුකට බටුයෙම් වෙමි. දුකින් පෙළුනෙම් වෙමි. මේ හුදු දුක් රැස් කෙළවර කිරීම පැහැත් නම් ඉතා සෙහෙකැ'යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා උපදවයි. හෙතෙම ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු නො වූයේ වෙයි. පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසායෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. පරා හෙළා නො දක්වයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමානිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණෙයි. අප්‍රමතන වූයේ සීලසම්පත්තිය සම්පාදනය කෙරෙයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ ද පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. පරා හෙළා නො දක්වයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමානිවිප්‍රවාසයට පත් නො වෙයි. අප්‍රමතන වූයේ සමාධිසම්පත්තිය සපයයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. 'මම සමාධියෙන් යුක්ත වූයෙම් එකක වූ සිත් ඇත්තෙමි වෙමි. මේ අතින් තිසූහු වනාහි අසමාහිතයෝ ය. නාගාරමමණයන්හි පිසිටි ගිය සිත් ඇත්තෝ ය'යි තමන් හුවා දක්වයි. පරා හෙළා දක්වයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් මත් වෙයි. විශමයෙන් මත් වෙයි. සමානිවිප්‍රවාසයට පැමිණෙයි. ප්‍රමතන වූයේ දුක සේ වාසය කරයි.

10. මහණෙනි, හර ප්‍රයෝජන කොට ඇති හර සොයන සුලු හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් තෙමේ යම් සේ නො වැටී පවත්නා හර ඇති මහත් රුකෙකි හරය ඉක්මවා ම එළය ඉක්මවා ම 'හරය'යි හඟනේ සිවිය සිදු ගෙන යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දක මෙසේ කියන්නේ ය: 'මේ හවත් පුරුෂ තෙම හර නො දන්නේ ය. එළය නො දන්නේ ය. සිවිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. කොළ අතු නො දන්නේ ය. එසේ හෙයින් ම මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හරය සොයන සුලු වූයේ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ නො වැටී පවත්නා වූ හරය ඇති මහත් රුකෙකි හරය ඉක්මවා ම එළය ඉක්මවා ම හරය සි හඟනේ සිවිය සිදු ගෙන ගියේ ය. මොහු විසින් හරයෙන් කළ යුතු යම් කටයුත්තක් වේ නම්, හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජනය නො ලබන්නේ ය කියා යි.

11. මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් කුල පුත්‍රයෙක් 'ඉපදීමෙන් ජරාවෙන් මරණයෙන් ශොකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දෙමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙම් වෙමි. දුකට බටුයෙම් දුකින් පිහින වූයෙම් වෙමි. මේ හුදු දුක් රැස් කෙළවර කිරීම පෙනෙන්නේ නම් ඉතා සෙහෙකැ'යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසායෙන් සතුටු නො වූයේ වෙයි.-

න පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසංකාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති. සො තෙන ලාභසංකාරසිලොකෙන න මජ්ඣති නප්පමජ්ඣති නප්පමාදං ආපජ්ඣති. අප්පමතො සමානො සීලසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සීලසම්පදය අත්තමනො හොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සීලසම්පදය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති. සො තාය සීලසම්පදය න මජ්ඣති නප්පමජ්ඣති නප්පමාදං ආපජ්ඣති. අප්පමතො සමානො සමාධිසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදය අත්තානුක්කංසෙති, පරං වම්භෙති: අනම්මි සමාහිතො එකග්ගවිතො, ඉමෙ පනඤ්ඤ භික්ඛු අසමාහිතා විභන්ත-
විත්තාති. සො තාය සමාධිසම්පදය මජ්ඣති පමජ්ඣති පමාදං ආපජ්ඣති පමතො සමානො දුක්ඛං විහරති. අයං වුවච්ඡි භික්ඛුවෙ භික්ඛු තචං අග්ගභෙසි බ්‍රහ්මචරියස්ස, තෙන ච වොසානං ආපාදි.

12. ඉධ පන භික්ඛුවෙ එකච්චො කුලපුතො සද්ධා ආභාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔඤ්ඤාමහි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛා-
තිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙච්ඡස්ස දුක්ඛකකුක්ඛස්ස අත්තතිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසංකාර-
සිලොකං අභිනිබ්බන්තෙති. සො තෙන ලාභසංකාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසංකාර-
සිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති. සො තෙන ලාභසංකාරසිලොකෙන න මජ්ඣති නප්පමජ්ඣති නප්පමාදං ආපජ්ඣති. අප්පමතො සමානො සීලසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සීලසම්පදය අත්තමනො හොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සීලසම්පදය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති. සො තාය සීලසම්පදය න මජ්ඣති නප්පමජ්ඣති නප්පමාදං ආපජ්ඣති. අප්පමතො සමානො සමාධිසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදය අත්තමනො හොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති. සො තාය සමාධිසම්පදය න මජ්ඣති නප්පමජ්ඣති නප්පමාදං ආපජ්ඣති. අප්පමතො සමානො ඤ්ඤාදස්සනං ආරුධෙති. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන අත්තානුක්කංසෙති පරං වම්භෙති: අගම්මි ජානං පස්සං විහරම්. ඉමෙ පනඤ්ඤ භික්ඛු අජානං අපස්සං විහරන්ති. සො තෙන ඤ්ඤාදස්සනෙන මජ්ඣති පමජ්ඣති පමාදං ආපජ්ඣති. පමතො සමානො දුක්ඛං විහරති.

පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් උසස් කොට නොදක්වයි. පරු හෙළා නොදක්වයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත් නොවෙයි. පමා නොවෙයි. සිතියෙන් තොරව විසීමට නොපැමිණෙයි. අප්‍රමතන වූයේ සීලසම්පත්තිය සපයයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ වෙයි. පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නොදක්වයි. පරු හෙළා නොදක්වයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් මත් නොවෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නොපැමිණෙයි. අප්‍රමතන වූයේ සමාතිසම්පත්තිය සපයයි. හෙතෙම ඒ සමාතිසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ සමාතිසම්පත්තියෙන් මම සමාතියෙන් යුක්ත වූයෙමි එකක වූ සිත් ඇත්තෙමි වෙමි මේ අන්‍ය භික්ෂූහු වනාහි අසමාතිනයෝ ය. විසුරුණු සිත් ඇත්තෝ ය'යි තමා හුවා දක්වයි. පරු හෙළා දක්වයි. හෙතෙම ඒ සමාතිසම්පත්තියෙන් මත් වෙයි. පමා වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට පැමිණෙයි. ප්‍රමතන වූයේ දුක සේ වාසය කරයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ බ්‍රහ්මචර්යායෙහි සිටිය ගත්තේ ය යි ද, එයින් ම අවසානයට පැමිණියේ ය යි ද කියනු ලැබේ.

12. මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් 'ජාතියෙන් ජරාවෙන් මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැළපීමෙන් දුකින් දොමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙමි වෙමි. දුකට බටුයෙමි වෙමි. දුකින් පෙළුනෙමි වෙමි මේ හුදු දුක් රැසෙහි කෙළවර කිරීම පෙනෙන්නේ නම් ඉතා යෙහෙකැ' යි සැදූහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු නොවූයේ පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නොදක්වයි. පරු හෙළා නොදක්වයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත් නොවෙයි. පමා නොවෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට පත් නොවෙයි. අප්‍රමතන වූයේ සීලසම්පත්තිය සපයයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නොදක්වයි. පරු හෙළා නොදක්වයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් මත් නොවෙයි. පමා නොවෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නොපැමිණෙයි. අප්‍රමතන වූයේ සමාතිසම්පත්තිය සපයයි. හෙතෙම ඒ සමාතිසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ සමාතිසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නොදක්වයි. පරු හෙළා නොදක්වයි. හෙතෙම ඒ සමාතිසම්පත්තියෙන් මත් නොවෙයි. පමා නොවෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නොපැමිණෙයි. අප්‍රමතන වූයේ දිව්‍යචක්ෂුර්‍ඥා සංකීර්ණ ඥානදර්ශනය ලබයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් සතුටු වූයේ පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් 'මම දන්තෙමි දක්තෙමි වාසය කරමි. මේ අතින් භික්ෂූහු වනාහි නොදනිමින් නොදකිමින් ම වාසය කරති'යි තමා හුවා දක්වයි. පරු හෙළා දකියි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් මත් වෙයි. විශේෂයෙන් මත් වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට පැමිණෙයි. ප්‍රමතන වූයේ දුක සේ වාසය කරයි.

13. සෙත්තථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරංචිතො සාරගවෙසි සාරපරිසෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං ථෙග්ගං ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරනති මඤ්ඤමානො, නමෙනං වක්ඛමි පුරිසො දිස්වා එවං වෙදෙය්‍ය: ‘න වතායං හවං පුරිසො අඤ්ඤාසි සාරං, න අඤ්ඤාසි ථෙග්ගා, න අඤ්ඤාසි නවං, න අඤ්ඤාසි පපටිකං, න අඤ්ඤාසි සාබාපලාසං. නථා හයං හවං පුරිසො සාරංචිතො සාරගවෙසි සාරපරිසෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙමව සාරං ථෙග්ගං ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙතො සාරනති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුහපිස්සතිති.

14. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො කුලපුත්තො සද්ධා අකාරස්මා අතගාරියං පබ්බජිතො ගොති: ඔතිණ්ණොමිති ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙති දුකෙති දෙවනස්සෙති උපායාසෙති, දුකෙතියා නිණ්ණො දුකඛපරෙතො, අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුකඛකඛනාස්ස අතනාතිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අතීතිබ්බතෙහති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අතනමතො ගොති න පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අතනානුක්කංසෙති න පරං වමෙහති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ඣති න්‍යමජ්ඣති න්‍යමාදං ආපජ්ජති. අප්පමනො සමානො සීලසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අතනමතො ගොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සීලසම්පදාය න අතනානුක්කංසෙති න පරං වමෙහති. සො තාය සීලසම්පදාය න මජ්ඣති න්‍යමජ්ඣති න්‍යමාදං ආපජ්ජති. අප්පමනො සමානො සමාධිසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය අතනමතො ගොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදාය න අතනානුක්කංසෙති න පරං වමෙහති. සො තාය සමාධිසම්පදාය න මජ්ඣති න්‍යමජ්ඣති න්‍යමාදං ආපජ්ජති, අප්පමනො සමානො ඤ්ණදස්සනං ආරාධෙති. සො තෙන ඤ්ණදස්සනෙන අතනමතො ගොති පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ඤ්ණදස්සනෙන අතනානුක්කංසෙති පරං වමෙහති: අභමසමි ජාතං පස්සං විතරාමි, ඉමෙ පනඤ්ඤා භික්ඛු අජානං අපස්සං විතරන්තිති. සො තෙන ඤ්ණදස්සනෙන මජ්ඣති පමජ්ඣති පමාදං ආපජ්ජති. පමනො සමානො දුක්ඛං විතරති. අයං දුට්ඨති භික්ඛවෙ භික්ඛු ථෙග්ගං අග්ගතෙසි බ්‍රහ්මචරියස්ස, තෙන ව වොසානං ආපාදි.

14. මහනෙති, එ පරිද්දෙන්ම මේ ලොකයෙහි ඇති කුලපුත්‍රපුත්‍රයෙක් 'ජාතියෙන් ජරාවෙන් මරණයෙන් නොකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දොමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙම් වෙමි. දුකට බඩුයෙම් වෙමි. දුකින් පෙළුනෙම් වෙමි. මේ හුදු දුක් රූප කෙළවර කිරීම පෙනේ නම් ඉතා යෙහෙකැ'යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්ති-ප්‍රශංසාවෙන් නො සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. පරා හෙළා නො දක්වයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණේ යි. අප්‍රමතන වූයේ සීලසම්පත්තිය සම්පාදනය කරයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් තමා හුවා නො දක්වයි. පරා හෙළා නො දක්වයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණේ යි. අප්‍රමතන වූයේ සමාධිසම්පත්තිය සපයයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් ඡිත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණේ යි. අප්‍රමතන වූයේ දිව්‍යචක්ෂුර්‍යභාසබ්‍යාහඥාදර්ශනය ලබයි. හෙතෙම ඒ ඥාදර්ශනයෙන් සතුටු වූයේ පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ඥාදර්ශනයෙන් 'මම දන්නෙම් දක්නෙම් වාසය කරමි. මේ අතින් භික්ෂුහු නො දැනිමින් නො දකිමින් වාසය කරති'යි තමා හුවා දක්වයි. පරා හෙළා දක්වයි. හෙතෙම ඒ ඥාදර්ශනයෙන් මත් වෙයි. පමා වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට පැමිණේ යි. ප්‍රමතන වූයේ දුක සේ වාසය කරයි. මහනෙති, මේ මහණ තෙමේ, බ්‍රහ්මවශරීරයෙන් ඵලය ගන්නේ යයි ද එයින් ම අවසානයට පැමිණියේ යයි ද කියනු ලැබේ.

15. ඉධ පන භික්ඛවෙ එතච්චා කුලපුත්තො සද්ධා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඕතීණ්ණොමග්ගි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුකෙකා-තිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකකුක්ඛස්ස අනතකිරියං පඤ්ඤායෙථාති. සො ඵච: පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාර-සිලොක්ඛං අභිනිබ්බත්තති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමතො හොති නො ච බො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභ-සක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙහි න පරං වම්භෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ජනි න්‍යමජ්ජනි න්‍යමාදං ආපජ්ජති. අප්පමතෙනා සමානො සීලසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමතො හොති. නො ච බො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සීලසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙහි න පරං වම්භෙති. සො තාය සීලසම්පදාය න මජ්ජනි න්‍යමජ්ජනි න්‍යමාදං ආපජ්ජති. අප්පමතෙනා සමානො සමාධිසම්පදං ආරුධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තමතො හොති නො ච බො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙහි න පරං වම්භෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය න මජ්ජනි න්‍යමජ්ජනි න්‍යමාදං ආපජ්ජති. අප්පමතෙනා සමානො සුණ්දසුනං ආරුධෙති. සො තෙන සුණ්දසුනෙන අත්තමතො හොති නො ච බො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන සුණ්දසුනෙන න අත්තානුක්කංසෙහි න පරං වම්භෙති. සො තෙන සුණ්දසුනෙන න මජ්ජනි න්‍යමජ්ජනි න්‍යමාදං ආපජ්ජති. අප්පමතෙනා සමානො අසම්මච්ඡිමාකං ආරුධෙති. අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො යං සො භික්ඛු තාය අසම්මච්චිතතියා පරිභාසෙථ

16 සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨතො සාරවතො සාරඤ්ඤෙව ඡේත්වා ආදාය පකකමෙය්‍ය සාරනති ජාතමානො; තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා ඵච: වදෙය්‍ය: අඤ්ඤාසි වතායං භවං පුරිසො සාරං අඤ්ඤාසි ථෙග්ගං අඤ්ඤාසි තවං අඤ්ඤාසි පට්ටිකං අඤ්ඤාසි සංඛාපලාසං. තථාතසං භවං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨතො සාරවතො සාරඤ්ඤෙව ඡේත්වා ආදාය පකකතො සාරනති ජාතමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං අනුනම්ස්සති.

15. මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් 'ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දොමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙම් දුකට බඩුයෙම් දුකින් පෙළුනෙම් වෙමි. මේ හුදු දුක් රැස කෙළෙවර කිරීම පෙනේ නම් ඉතා මෙහෙකැ'යි සැදහායෙන් ගිහිගෙයින් නික්ම පැමිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැමිදී වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා උපදව යි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් නොසතුටු වූයේ පිරිපුන් සංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නොදක්ව යි. පරා හෙළා නොදක්ව යි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් මත් නොවෙයි. පමා නොවෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නොපැමිණෙයි. අප්‍රමතන වූයේ සීලසම්පත්තිය සපයයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණ-සංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් තමා හුවා නොදක්ව යි. පරා හෙළා නොදක්ව යි. හෙතෙම ඒ සීලසම්පත්තියෙන් මත් නොවෙයි. පමා නොවෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට පත් නොවෙයි. අප්‍රමතන වූයේ සමාධිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නොදක්ව යි. පරා හෙළා නොදක්ව යි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් මත් නොවෙයි. පමා නොවෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නොපැමිණෙයි. අප්‍රමතන වූයේ දිව්‍යවස්ත්‍රජ්‍යාසඛිධාන ඥානදර්ශන ලබයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් සතුටු වූයේ වෙයි. පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නොවෙයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් තමා හුවා නොදක්ව යි. පරා හෙළා නොදක්ව යි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් මත් නොවෙයි. පමා නොවෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නොපැමිණෙයි. අප්‍රමතන වූයේ තිස්ස කෙලෙසත්ගෙන් එකානන්තයෙන් ඕදීම වූ නවලොකොත්තර සංඛිතිය ලබයි. මහණෙනි, ඒ මහණ හෙතෙම යම් හෙයෙකින් ඒ නවලොකොත්තරධර්මයෙන් පිරිහෙන්නේය යන මෙය හෙතු රහිත ය. අවකාශ රහිත ය.

16. මහණෙනි, යම් සේ හර ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තා වූ හර සොයනු ලැබූ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් නොවැටී පවත්නා වූ හර ඇති මහත් රුකෙක 'හරය'යි දන්නේ හරය ම කපා ගෙන යන්නේ ය. ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දුක 'මේ හවන් පුරුෂ හෙමේ එකානන්තයෙන් සාරය දන්නේ ය. එළය දන්නේ ය. සිවිය දන්නේ ය. පොත්ත දන්නේ ය. කොළ අතු දන්නේ ය. එසේ හෙයින් ම මේ හවන් පුරුෂ හෙමේ හර ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හර සොයනු ලැබූ වූයේ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ නොවැටී පවත්නා වූ හර ඇති මහත් රුකෙක හර යයි දන්නේ හරය ම කපා ගෙන ගියේ ය. මොහු විසින් හරයෙන් කටයුතු වූ යමක් වේ නම්, හරයාගේ ඒ අතීත ද විදිගැනීම මෙසේ කියන්නේ ය.

17. එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො කුලපුතොනා සද්ධා අගරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හෙති. ඔත්තේණොමහි ජාතියා ජරුමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙකිති දොමනස්සති උපායාසෙහි, දුකෙකිතිණේණා දුකඛපරෙතො, අප්පෙවනාම ඉමිස්ස කෙවලස්ස දුකකිකඛන්ධස්ස අත්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොකං අභිනිබ්බෙතති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමිතො හොති න පරිපුණ්ණසංඛ්ඤායො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙහි න පරං වමෙහති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න මජ්ඣති න්‍යාමජ්ඣති න්‍යාමාදං ආපජ්ජති. අප්පමතොනා සමානො සීලසම්පදං ආරුබෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමිතො හොති නො ව බො පරිපුණ්ණසංඛ්ඤායො. සො තාය සීලසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙහි න පරං වමෙහති. සො තාය සීලසම්පදාය න මජ්ඣති න්‍යාමජ්ඣති න්‍යාමාදං ආපජ්ජති. අප්පමතොනා සමානො සමාධිසම්පදං ආරුබෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තමිතො හොති නො ව බො පරිපුණ්ණසංඛ්ඤායො. සො තාය සමාධිසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙහි න පරං වමෙහති. සො තාය සමාධිසම්පදාය න මජ්ඣති න්‍යාමජ්ඣති න්‍යාමාදං ආපජ්ජති. අප්පමතොනා සමානො ඤාණදස්සනං ආරුබෙති. සො තෙන ඤාණදස්සනෙන අත්තමිතො හොති නො ව බො පරිපුණ්ණසංඛ්ඤායො. සො තෙන ඤාණදස්සනෙන න අත්තානුක්කංසෙහි න පරං වමෙහති. සො තෙන ඤාණදස්සනෙන න මජ්ඣති න්‍යාමජ්ඣති න්‍යාමාදං ආපජ්ජති. අප්පමතොනා සමානො අසම්මච්චිමොකං ආරුබෙති. අධ්‍යානමෙන භික්ඛවෙ අත්තමිතොනා සො යං සො භික්ඛු තාය අසම්මච්චිතනියා පරිභාසෙථ.

18. ඉති බො භික්ඛවෙ තසිදං බුහම්චරියං ලාභසක්කාරසිලොකානිසංසං, න සීලසම්පදා නිසංසං, න සමාධිසම්පදානිසංසං, න ඤාණදස්සනානිසංසං. යා ව බො අයං භික්ඛවෙ අකුප්පා වෙතොවිමුක්ඛි, එතදඤ්ඤං භික්ඛවෙ බුහම්චරියං. එතං සාරං. එතං පටිපොසානනති.

ඉදමචොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනන්‍යුනති

මහාසාරොපමස්සන්තං නවමං.

17. මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් 'ජාතියෙන් ජරාවෙන් මරණයෙන් නොකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දෙමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙමි, දුකට බටුයෙමි, දුකින් පෙළුණෙමි වෙමි. මේ හුදු දුක් රැස හෙළවර කිරීම පෙනේ නම් යෙහෙකැ'යි සැදූකැයෙන් ගිහිනෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකිර්තිප්‍රශංසා උපදව යි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකිර්ති ප්‍රශංසාවෙන් නො සතුටු වූයේ වෙයි. පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකිර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමා හුවා නො දක්ව යි. පරු හෙළා නො දක්ව යි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකිර්ති-ප්‍රශංසාවෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට පත් නො වෙයි. අප්‍රමතන වූයේ ශීලසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කෙරෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. පරු හෙළා නො දක්ව යි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණෙයි. අප්‍රමතන වූයේ සමාතිසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ සමාතිසම්පත්තියෙන් වූතු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ සමාතිසම්පත්තියෙන් තමා හුවා නො දක්ව යි. පරු හෙළා නො දක්ව යි. හෙතෙම ඒ සමාතිසම්පත්තියෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණේ. අප්‍රමතන වූයේ (පඤ්චාභිඤ්චන්ට අයත් දිව්‍යචක්‍ෂුර්ඥතසංකාරාද) ඥානදර්ශනය සම්පූර්ණ කෙරෙයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. පරු හෙළා නො දක්ව යි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් මත් නො වෙයි. පමා නො වෙයි. සමාතිවිප්‍රවාසයට නො පැමිණෙයි. අප්‍රමතන වූයේ අසමය විමෝක්‍ෂය (කල්හි කල නොව වරක් මිදුනේ මිදුනාම වූ සියලු කෙලෙසුන්ගෙන් මිදීම වූ නවජ්‍යාකොත්තර ධර්මය) ලබයි. අප්‍රමතන වූ ඒ මහණ තෙමේ යම් හෙයකින් නවජ්‍යාකොත්තර ධර්මයෙන් පිරිහෙන්නේ ය යන මෙය හෙතු රහිත ය, අවකාශ රහිත ය.

18. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි මේ බ්‍රහ්මචාරීය ලාභසත්කාරකිර්ති-ප්‍රශංසා අනුසස් කොට ඇත්තේ නො වෙයි. ශීලසම්පත්තිය අනුසස් කොට ඇත්තේ නො වෙයි. සමාතිසම්පත්තිය අනුසස් කොට ඇත්තේ නො වෙයි. ඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත්තේ නො වෙයි. මහණෙනි, යම් මේ ආකොප්‍ය - නිශචල චිත්තවිමුක්තියක් වේද, මහණෙනි, මේ බ්‍රහ්මචාරීය ඒ රහත්බව පිණිස වේ. මේ සාර යයි. මේ නිශ්චාව යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. සතුටට පැමිණි ඒ හිඤ්ඤ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගන්න.

මහාසාරොපම සූත්‍රය නවවැනි යි.

1. 3. 10.

චූළසාරොපමස්සනං

1. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමස්සං භගවා ඝාටණියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ බො පිඞ්ගලකොචේන්ද්‍ර, බ්‍රාහ්මණො සෙන භගවා තෙනුප්පඤ්ඤාමි. උප්පඤ්ඤාමිත්වා භගවතා සද්ධිං සමමාදි. සමමාදන්තියං කථං සාදුණීයං විහිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තො බො පිඞ්ගලකොචේන්ද්‍ර බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවාච:

2 යෙමෙ හො ගොතම සමණබ්‍රාහ්මණො සඤ්ඤානො ගණිතො ගණාවාරියා ඤාතා යසස්සිතො නිජචකරා² සාධුසම්මතා බ්‍රහ්මඤ්ඤා, සෙය්‍යථිදා: පුරණො කාසකපො, මහඛලි ගොසාලො, අජිතො හෙසකම්බලො,³ පකුට්ඨො⁴ කච්චායනො, සඤ්ඤායො බෙලට්ඨපුත්තො, නිගණොධා නාහපුත්තො, සබ්බෙ තෙ සකාය පටිඤ්ඤාය අබ්භඤ්ඤාංසු: සබ්බෙව නාබ්භඤ්ඤාංසු, උදුහු එකච්චෙව අබ්භඤ්ඤාංසු, එකච්චෙව නාබ්භඤ්ඤාංසුති.

3 අලං බ්‍රාහ්මණ, නිව්ඨන්තො: සබ්බෙ තෙ සකාය පටිඤ්ඤාය අබ්භඤ්ඤාංසු, සබ්බෙව නාබ්භඤ්ඤාංසු, උදුහු එකච්චෙව අබ්භඤ්ඤාංසු, එකච්චෙව නාබ්භඤ්ඤාංසුති.⁷ ඔමං තෙ බ්‍රාහ්මණ දෙසිස්සාමි, තං සුණාහි, සාධුකං මනසි කරොහි, භාසිස්සාමිති. එවං හොති බො පිඞ්ගලකොචේන්ද්‍ර බ්‍රාහ්මණො භගවතො පච්චස්සොති භගවා එතදවොච:

4 සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරත්ථිකො සාරත්ථිකො වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිව්ඨන්තො සාරත්ථිකො අතික්කමෙව්ව සාරං අතික්කමම ථෙග්ගං අතික්කමම තචං අතික්කමම පපටිකං සාබ්පලාසං ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරත්ථි මඤ්ඤාමානො, තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: න වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසි සාරං, න අඤ්ඤාසි ථෙග්ගං, න අඤ්ඤාසි තචං, න අඤ්ඤාසි පපටිකං, න අඤ්ඤාසි සාබ්පලාසං, තථා හයං භවං පුරිසො සාරත්ථිකො සාරත්ථිකො සාරත්ථිකො වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිව්ඨන්තො සාරත්ථිකො අතික්කමෙව්ව සාරං අතික්කමම ථෙග්ගං අතික්කමම තචං අතික්කමම පපටිකං සාබ්පලාසං ඡේත්වා ආදාය පක්කමන්තො සාරත්ථි මඤ්ඤාමානො, යඤ්ඤාස්ස සාරෙත සාරකරණීයං තඤ්ඤාස්ස අත්ථං නානුභවිස්සාතිති.

1. පිඞ්ගලි - කප්පිච්. 2. නිජචකරා - ස්‍යා. 3. කෙසකම්බලි - කප්පිච්.

4. කකුට්ඨො - අට්ඨකථා; සිඞ්. 5. බෙලට්ඨ - කප්පිච්. 6. තාථපුත්තො - සිඞ්.

7. නාබ්භඤ්ඤාංසු - PTS.

1. 3. 10.

චූළසාරොපම සූත්‍රය

1 ට්‍රි විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සම්පයෙහි වූ ජෙනවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුවුයේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. ඉක්බිති පිඬුගලකොව්ෂ් නම් බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත පැමිණියේ ය. පැමිණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහිකට යුතු කපා කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන්නා වූ පිඬුගලකොව්ෂ් බු භමණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය:

2. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, පැවිදිසමුත්තයා ඇති පැවිදිගණයා ඇති ගණවාර්ග වූ ප්‍රසිද්ධ වූ යශස් ඇති තීර්ථචාරකර වූ (=ලබ්ධි උපදවන්නා වූ) බොහෝ දෙනා විසින් සාධුයයි සම්මත කරණ ලද යම් මේ මහණබමුණු කෙනෙක් වෙත් ද, එනම්: පුරුෂකායාසප, මකඛලී ගොසාල, අජිතකොසාල, සක්කබ්බව්‍යාසන, සංඤ්ජයබෙලවසිපුත්ත, නිගණ්ඨනාතපුත්ත, යන මොහු ය. ඒ සියල්ලෝ ස්වකීය ප්‍රතිඥාව පරිදි (ස්වසම්ම තෙය්‍යාණික යයි) දැන ගත්තාහු ද? සියල්ලෝ ම දැන නො ගත්තාහු ද? පැතනහොත් සම්භරු දැන ගත්තාහු ද? සම්භරු දැන නො ගත්තාහු දැයි (ඇසිය.)

3. බමුණ, කම් නැත. 'ඒ සියල්ලෝ ස්වකීය ප්‍රතිඥාව පරිදි දැන ගත්තාහු ද? සියල්ලෝ ම දැන නො ගත්තාහු ද? නැතහොත් සම්භරු දැන ගත්තාහු ද? සම්භරු දැන නො ගත්තාහු ද? යන මෙය නිබ්බේවා. බමුණ, මම තට ධර්ම දෙශනා කරන්නෙමි. එය අසව. මනා කොට මෙනෙහි කරව. දෙශනා කරන්නෙමි. පිඬුගලකොව්ෂ් බ්‍රාහ්මණ තෙමේ 'එසේ ය පින්වතුන් විහත්සැ'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්නේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

4 බමුණ, යම් සේ හරයෙන් ප්‍රයෝජන ඇත්තා වූ, හර සොයනසුලු වූ, හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ, පුරුෂයෙක් පිහිටා පවත්නා, අරටුව ඇති, මහරුකෙක හර ඉක්මවා ඵලය ඉක්මවා සිවිය ඉක්මවා පොත්ත ඉක්මවා හරය සි හඟනේ අතු කොළ කපා ගෙණ යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් තෙමේ ඒ මොහු දැක "එකාන්තයෙන් මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හරය නො දන්නේ ය. ඵලය නො දන්නේ ය සිවිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. කොළ අතු නො දන්නේ ය. එහෙයින් ම මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ ද හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හරය සොයනසුලු වූයේ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ නො වැටී පවත්නා වූ, හරය ඇති, මහරුකෙක හරය ඉක්මවා ම ඵලය ඉක්මවා ම සිවිය ඉක්මවා ම, පොත්ත ඉක්මවා ම හරය සි හඟනේ අතු කොළ කපා ගෙණ ගියේ ය. මොහු විසින් හරයෙන් කට යුතු යමක් මේ නම්, හරය පිළිවද ඒ ප්‍රයෝජන ද (හෙතෙමේ) නො ලබන්නේ ය"යි මෙසේ කියන්නේ ය.

5. සෙය්‍යථාපි වා පන බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරභුකො සාරගවෙසී සාරපරිසෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨතො සාරවතො අභික්කමෙමව සාරං අභික්කමම ථෙග්ගුං අභික්කමම තචං පපටිකං ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරනති මඤ්ඤමානො, තමෙතං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා ඵලං වදෙය්‍ය: ‘ත වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසී සාරං, න අඤ්ඤාසී ථෙග්ගුං, න අඤ්ඤාසී තචං, න අඤ්ඤාසී පපටිකං, න අඤ්ඤාසී සාබාපලාසං. තථා භයං භවං පුරිසො සාරභුකො සාරගවෙසී සාරපරිසෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨතො සාරවතො අභික්කමෙමව සාරං අභික්කමම ථෙග්ගුං අභික්කමම තචං පපටිකං ඡේත්වා ආදාය පක්කනෙනා සාරනති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති’ති.

6. සෙය්‍යථාපි වා පන බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරභුකො සාරගවෙසී සාරපරිසෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨතො සාරවතො අභික්කමෙමව සාරං අභික්කමම ථෙග්ගුං තචං ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරනති මඤ්ඤමානො, තමෙතං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා ඵලං වදෙය්‍ය: ‘ත වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසී සාරං, න අඤ්ඤාසී ථෙග්ගුං, න අඤ්ඤාසී තචං, න අඤ්ඤාසී පපටිකං, න අඤ්ඤාසී සාබාපලාසං. තථා භයං භවං පුරිසො සාරභුකො සාරගවෙසී සාරපරිසෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨතො සාරවතො අභික්කමෙමව සාරං අභික්කමම ථෙග්ගුං තචං ඡේත්වා ආදාය පක්කනෙනා සාරනති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති’ති.

7. සෙය්‍යථාපි වා පන බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරභුකො සාරගවෙසී සාරපරිසෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨතො සාරවතො අභික්කමෙමව සාරං ථෙග්ගුං ඡේත්වා ආදාය පක්කමෙය්‍ය සාරනති මඤ්ඤමානො, තමෙතං චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා ඵලං වදෙය්‍ය: ‘ත වතායං භවං පුරිසො අඤ්ඤාසී සාරං, න අඤ්ඤාසී ථෙග්ගුං, න අඤ්ඤාසී තචං, න අඤ්ඤාසී පපටිකං, න අඤ්ඤාසී සාබාපලාසං. තථා භයං භවං පුරිසො සාරභුකො සාරගවෙසී සාරපරිසෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨතො සාරවතො අභික්කමෙමව සාරං ථෙග්ගුං ඡේත්වා ආදාය පක්කනෙනා සාරනති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති’ති.

5. ඛමුණ්, යම් සේ හරයෙන් ප්‍රයෝජන ඇත්තා වූ හර සොයනසුලු වූ, හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් පිහිටා පවත්නා, හර ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා, එළය ඉක්මවා සිවිය ඉක්මවා හරය සි හඟිමින් පොත්ත කපා ගෙණ යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දැක “මේ හවත් පුරුෂ තෙම අරවුම නො දන්නේ ය. එළය නො දන්නේ ය. සිවිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. කොළ අතු නො දන්නේ ය. එහෙයින් ම මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හරය සොයනසුලු වූයේ, හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ නො වැටී පවත්නා වූ, හර ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ම එළය ඉක්මවා සිවිය ඉක්මවා හරය සි හඟිමින් පොතු කපා ගෙණ ගියේ ය. ඔහුට හරයෙන් කට යුතු යමක් වී නම්, හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජනය ද නො ලබන්නේය”යි මෙසේ කියන්නේ ය.

6 ඛමුණ්, යම් සේ හරයෙන් ප්‍රයෝජන ඇත්තා වූ හර සොයනසුලු වූ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් නො වැටී පවත්නා, හර ඇති මහත් රුකෙක අරවුම ඉක්මවා, එළය ඉක්මවා, හරය සි හඟිමින් සිවිය සිදු ගෙණ යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දැක “මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ අරවුම නො දන්නේ ය. එළය නො දන්නේ ය. සිවිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. අතු කොළ නො දන්නේ ය. එහෙයින් ම මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හරය සොයනසුලු වූයේ, හරය සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ පිහිටා පවත්නා වූ, හර ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ම එළය ඉක්මවා හරය සි හඟිමින් සිවිය කපා ගෙණ ගියේ ය. ඔහුට හරයෙන් කට යුතු යමක් වේ නම්, හරය පිළිබඳ ඒ අතීය ද නො ලබන්නේය”යි මෙසේ කියන්නේ ය.

7. ඛමුණ්, යම් සේ හරයෙන් ප්‍රයෝජන ඇත්තා වූ හර සොයන හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් නො වැටී පවත්නා, අරවුම ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ම හරය සි හඟිමින් එළය කපා ගෙණ යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මොහු දැක “මේ හවත් පුරුෂ තෙම එකානනයෙන් අරවුම නො දන්නේ ය. එළය නො දන්නේ ය. සිවිය නො දන්නේ ය. පොත්ත නො දන්නේ ය. කොළ අතු නො දන්නේ ය. එහෙයින් මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇත්තේ හරය සොයනසුලු වූයේ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ නො වැටී පවත්නා වූ, හර ඇති මහත් රුකෙක හරය ඉක්මවා ම හරය සි හඟිමින් එළය කපා ගෙණ ගියේ ය. ඔහුට හරයෙන් කට යුතු යමක් වේ නම්, හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජනය ද නො ලබන්නේය”යි මෙසේ කියන්නේ ය.

8. සෙය්‍යථාපි වා පන බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරඤ්ඤො සාරගචෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො සාරඤ්ඤෙව ඡේත්වා ආදාය පක්කන්තො සාරනති ජානමානො, තමෙන චක්ඛුමා පුරිසො දිස්වා එවං වදෙය්‍ය: ‘අඤ්ඤාසි වතායං භවං පුරිසො සාරං, අඤ්ඤාසි ථේගුං, අඤ්ඤාසි තවං, අඤ්ඤාසි පපටිකං, අඤ්ඤාසි සාබාපලාසං. තථා භයං භවං පුරිසො සාරඤ්ඤො සාරගචෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො සාරඤ්ඤෙව ඡේත්වා ආදාය පක්කන්තො සාරනති ජානමානො. යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං අනුභවිස්සති’¹.

9. එවමේව බො බ්‍රාහ්මණ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොමහි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙති දුක්ඛෙති දෙමනස්සති උපායාසෙති, දුක්ඛා: භිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අපෙච්චනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛන්ධස්ස අනාගතීරියං පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාර-සිලොකං අභිනිබ්බතෙතති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අනතමනො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අනතානුක්කංසෙති පරං වමෙහති: ‘අභමසමි ලාභී සිලොකවා¹. ඉමෙ පනඤ්ඤ භික්ඛු අපඤ්ඤාතා අපෙච්චකා’ති. ලාභසක්කාරසිලොකෙන ව යෙ අඤ්ඤෙව ධම්මා උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය න ඡන්දං ජනෙති න වායමති. ඔළුතවුනතිකො ව හොති සාඵලිකො. සෙය්‍යථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරඤ්ඤො සාරගචෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙව සාරං අතික්කමෙ ථේගුං අතික්කමෙ තවං අතික්කමෙ පපටිකං සාබාපලාසං ඡේත්වා ආදාය පක්කන්තො සාරනති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති’² තදුපමාහං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

10. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චො පුග්ගලො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොමහි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙති දුක්ඛෙති දෙමනස්සති උපායාසෙති, දුක්ඛා: භිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අපෙච්චනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛන්ධස්ස අනාගතීරියං පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාර-සිලොකං අභිනිබ්බතෙතති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අනතමනො හොති න පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාර-සිලොකෙන න අනතානුක්කංසෙති න පරං වමෙහති. ලාභසක්කාරසිලොකෙන ව යෙ අඤ්ඤෙව ධම්මා උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති-

1. ලාභසක්කාරසිලොකවා, මජ්ඣං. ලාභී සක්කාරසිලොකවා, ස්‍යා.

2. නානුභවිස්සතිති, ස්‍යා.

8. ඛමුණ, යම් භේ හර ප්‍රයොජන කොට ඇත්තා වූ හර සොයනසුලු වූ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් නො වැටී පවත්නා, හර ඇති මහරුකෙක හරය සි දැනීමින් හරය ම කපා ගෙණ යන්නේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් තුලුහු දක 'එකානනයෙන් මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හරය දන්නේ ය. එළය දන්නේ ය. සිවිය දන්නේ ය. පොත්ත දන්නේ ය. කොළ අතු දන්නේ ය. එහෙයින් ම මේ හවත් පුරුෂ තෙමේ හරය ප්‍රයොජන කොට ඇත්තේ හරය සොයනසුලු වූයේ හරය සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නේ නො වැටී පවත්නා වූ හරය ඇති මහත් රුකෙක හරය සි දන්නේ හරය ම කපා ගෙණ ගියේ ය. ඔහුට හරයෙන් කළ යුතු යමක් වේ නම් හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයොජනය ද ලබන්නේය'යි මෙසේ කියන්නේ ය.

9 ඛමුණ, එපරිද්දෙන් ම මේ ලොකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් 'ජාතියෙන් ජරා මරණයෙන් ශොකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දෙමිනසින් උපායාසයෙන් මැඩුනෙම වෙමි. දුකෙහි බටුයෙමි වෙමි. දුකින් පෙළුනෙමි වෙමි. මේ හුදු දුක්ඛස කෙළවර කිරීම පෙණේ නම් ඉතා යෙහෙකැ'යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහි ගෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. මෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් 'මම ලාභී වෙමි. කීර්ති ඇත්තෙමි වෙමි. මේ අතින් හිසුහු අප්‍රකටයෝ ය. අල්පෙශාකායෝ ය'යි තමන් හුවා දක්වයි. මෙරමා හෙළා දක්වයි. ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් බමීයෝ වෙත් නම්, ඒ බමීයන් සාක්ෂාත් කිරීම පිණිස කතාතුකම්‍යතා ඡන්දය ඇති නො කරයි. වැයම් නො කරයි. සීනාධ්‍යායය ඇත්තේ වෙයි. ශාසනය ලිහිල් කොට ගන්නේ වෙයි. ඛමුණ යම් භේ හර ප්‍රයොජන කොට ඇති හර සොයනසුලු වූ හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ පුරුෂයෙක් තෙමේ නො වැටී පවත්නා වූ, හර ඇති මහරුකෙක හරය ඉක්මවා ම එළය ඉක්මවා සිවිය ඉක්මවා පොත්ත ඉක්මවා හර යයි හඟනේ කොළ අතු කපා ගෙණ ගියේ ද, ඔහුට හරයෙන් කළ යුතු යමක් වේ නම්, හරය පිළිබඳ ඒ අතීත ද හේ නො ලබන්නේ ය. ඛමුණ, මම මේ පුද්ගලයා එවැනි උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

10. ඛමුණ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් 'ජාතියෙන් ජරා මරණයෙන් ශොකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දෙමිනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙමි වෙමි. දුකෙහි බැස ගත්තෙමි වෙමි. දුකින් පෙළුනෙමි වෙමි. මේ හුදු දුක්ඛස කෙළවර කිරීම පෙණේ නම්, ඉතා යෙහෙකැ'යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහි ගෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් නො සතුටු වූයේ පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. මෙරමා හෙළා නො දක්වයි. ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් උත්තරිතර වූ ද, ප්‍රණීතතර වූ ද බමීයෝ වෙත් නම්, ඒ අන්‍ය බමීයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. වැයම් කරයි.-

අනොලිහවුත්තිකො ව හොති අසාඨලිකො. සො සීලසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සීලසම්පදාය අත්තානුක්කංසෙති පරං වම්භෙති: ‘අහමස්මි සීලවා කල්‍යාණධම්මො, ඉමෙ පනඤ්ඤා භික්ඛූ දුස්සීලා පාපධම්මාති. සීලසම්පදාය ව යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය න ඡන්දං ජනෙති න වායමති. ඔලිහවුත්තිකො ව හොති සාඨලිකො. සෙය්‍යථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරස්මිකො සාරනවෙසී සාරපරියෙසනං චරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙව සාරං අතික්කමම ඵෙග්ගං අතික්කමම නවං පට්ටිකං ඡේත්වා ආදාය පක්කපන්නා සාරනති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති. තදුපමාහං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

11. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චො¹ පුග්ගලො සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොමි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙති දුක්ඛෙති දොමනස්සෙති උපායාසෙති, දුක්ඛො තිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙවතාම ඉමස්ස කෙවලස්ම දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අත්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාර-සිලොකං අභිනිබ්බන්ධෙති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාර-සිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති. ලාභසක්කාර-සිලොකෙන ව යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලිහවුත්තිකො ව හොති අසාඨලිකො. සො සීලසම්පදං ආරාධෙති, සො තාය සීලසම්පදාය අත්තමනො හොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සීලසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වම්භෙති. සීලසම්පදාය ව යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලිහවුත්තිකො ව හොති අසාඨලිකො. සො සමාධිසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදාය අත්තානුක්කංසෙති පරං වම්භෙති: අහමස්මි සමාධිතො එක්කඤ්චිතො, ඉමෙ පනඤ්ඤා භික්ඛූ අසමාධිතා විබහන්තවිත්තාති. සමාධිසම්පදාය ව යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය න ඡන්දං ජනෙති න වායමති. ඔලිහවුත්තිකො ව හොති සාඨලිකො. -

1. එකච්චො-පෙ-අත්තකිරියා, සෞ.

නො පසුබට පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේත් වෙයි. හෙතෙම ශීලසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් 'මම සිල්වත් වෙමි. කලණදහම් ඇත්තෙමි වෙමි. මේ අන්‍ය වූ භික්ෂූහු දුශ්ශීලයෝ ය. පට්ටු සාමානා ඇත්තෝ' යි තමා හුවා දක්වයි. මෙරමා හෙළා දක්වයි. ශීලසම්පත්තියෙන් අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ අන්‍යධර්ම ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය නූපදවයි වැයමි නො කරයි. පසුබට පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට ගත්තේ වෙයි. බමුණ, යම් සේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇති හරය සොයනසුලු හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ ඒ පුරුෂ තෙමේ නො වැළි සිටින්නා වූ හරය ඇති මහ රුකෙක හරය ඉක්මවා ඵලය ඉක්මවා සිවිය ඉක්මවා හර යයි හඟනේ පොත්ත කපා ගෙන ගියේ ද, ඔහුට හරයෙන් කට යුතු යමක් වේ නම්, හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජනය ද නො ලබන්නේ ය. බමුණ, මම ඒ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

11 බමුණ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් 'ජාතියෙන් ජරා මරණයෙන් යොකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දෙමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙමි දුකෙහි බැස ගත්තෙමි දුකින් පෙළුනෙමි වෙමි. මේ හුදු දුක්ඛය කෙළවර, කිරීම පෙනේ නම්, ඉතා යෙහෙකැ' යි ඉඛාසාවෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවන් උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් සතුටු නො වෙයි. පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. මෙරමා හෙළා නො දක්වයි. ලාභසත්කාරකීර්ති-ප්‍රශංසාවෙන් අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් නම්, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. වැයමි කරයි. නො පසු බස්නා පැවතුම් ඇත්තේ ශාසනය ලිහිල් කොට නො ගත්තේ වෙයි. හෙතෙම ශීලසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ ද පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. මෙරමා හෙළා නො දක්වයි. ශීලසම්පත්තියෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. වැයමි කෙරෙයි. නො පසුබස්නා පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම සමාධිසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් 'මම සමාධියෙන් යුක්ත වූයෙමි එකඟ වූ සිත් ඇත්තෙමි වෙමි. මේ අන්‍ය වූ භික්ෂූහු අසමාහිතයෝ ය. විඤ්ඤා සිත් ඇත්තෝ' යි තමා හුවා දක්වයි. මෙරමා හෙළා දක්වයි. සමාධිසම්පත්තියෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස කාන්තකම්‍යතා ඡන්දය නූපදවයි. වැයමි නො කෙරෙයි. පසුබට පැවතුම් ඇත්තේ ශාසනය ලිහිල් කොට ගත්තේ ද වෙයි. -

සෙය්‍යථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං
වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨිතො සාරවතො අතික්කමෙව සාරං
අතික්කමම ථෙග්ගං තචං ඡේත්වා ආදාය පක්කනෙනා සාරන්ති මඤ්ඤමානො,
යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං නානුභවිස්සති. තථුපමාහං
බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

12. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චා පුග්ගලො සද්ධා අගාරස්මා
අනගාරියං පබ්බජිතො හොති: ඔතිණ්ණොමිති ජාතියා ජරාමරණෙන
සොකෙති පරිදෙවෙති දුකෙති දෙමනස්සෙති උපායාසෙති, දුකෙති-
තිණ්ණො දුක්ඛපමරතො, අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්කන්ධස්ස
අත්තකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාර-
සිලොකං අභිනිබ්බතෙහති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන
න අත්තමනො හොති න පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාර-
සිලොකෙන න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වමෙහති. ලාභසක්කාර-
සිලොකෙන ච යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං
ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලිනවුත්තිකො ච
හොති අසාඨලීකො. සො සීලසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය
අත්තමනො හොති නො ච බො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය
සීලසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වමෙහති. සීලසම්පදාය ච
යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං
සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලිනවුත්තිකො ච හොති
අසාඨලීකො. සො සමාධිසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය
අත්තමනො හොති නො ච බො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය
සමාධිසම්පදාය න අත්තානුක්කංසෙති න පරං වමෙහති. සමාධිසම්පදාය ච
යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං
සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙති වායමති. අනොලිනවුත්තිකො ච හොති
අසාඨලීකො. සො ඤ්ණදස්සනං ආරාධෙති. සො තෙන ඤ්ණදස්සනෙන
අත්තමනො හොති පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ඤ්ණදස්සනෙන
අත්තානුක්කංසෙති පරං වමෙහති: අහමසම් ජානං පස්සං විහරාමි. ඉමෙ
පනඤ්ඤා භික්ඛු අජානං අපස්සං විහරන්ති. ඤ්ණදස්සනෙන ච යෙ
අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ච පණීතතරා ච තෙසං ධම්මානං
සච්ඡිකිරියාය න ඡන්දං ජනෙති න වායමති. ඔලිනවුත්තිකො ච
හොති සාඨලීකො. සෙය්‍යථාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො
සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨිතො
සාරවතො අතික්කමමෙව සාරං ථෙග්ගං ඡේත්වා ආදාය පක්කනෙනා
සාරන්ති මඤ්ඤමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණීයං තඤ්චස්ස අත්ථං
නානුභවිස්සති. තථුපමාහං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

1. ජරායමරණෙන, මජ්ඣ. - පෙ- අත්තකිරියා, සා.:

බමුණ, යම් සේ හරය ප්‍රයෝජන කොට ඇති හරය සොයනසුලු හරය සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ ඒ පුරුෂ තෙමේ නො වැටී පවත්නා වූ හර ඇත්තා වූ මහ රුකෙක හරය ඉක්මවා ම ඵලය ඉක්මවා හරය සි හඟනේ ශිවිය කපා ගෙණ ගියේ ද, ඔහුට හරයෙන් කට යුතු යමක් වේ ද, හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජනය ද නො ලබයි. බමුණ, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

12. බමුණ, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් 'ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුකින් දොමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙම් දුකට බඩුයෙම් දුකින් පෙළුනෙම් වෙමි. මේ හුදු දුක්ඛය කෙළවර කිරීම පෙනේ නම්, ඉතා යෙහෙකැ' යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම මෙසේ පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවන් උපදවයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්ති ප්‍රශංසාවෙන් සතුටු නො වූයේ පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. මෙරමා හෙළා නො දක්වයි ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් අන්‍ය වූ ද උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද, යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. වෑයම් කරයි. නො පසුබට පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම ශීලසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කෙරෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ ද පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. මෙරමා හෙළා නො දක්වයි. ශීලසම්පත්තියෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. වෑයම් කරයි. නො පසුබට පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම සමාධිසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ ද නො වෙයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පත්තියෙන් තමන් හුවා නො දක්වයි. මෙරමා හෙළා නො දක්වයි. සමාධිසම්පත්තියෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද, ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද, ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. වෑයම් කරයි. නො පසුබස්නා පැවතුම් ඇත්තේ සස්න ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම ඥානදර්ශනය (දිව්‍යචක්ෂුර් ඥානය) ලබයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් සතුටු වූයේ පරිපූර්ණ සංකල්පනා ඇත්තේ වෙයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් 'මම දත්තෙමි දත්තෙමි වාසය කරමි. මේ අන්‍ය භික්ෂූහු නො දන්නාහු නො දක්නාහු වෙසෙත්' යි තමන් හුවා දක්වයි. මෙරමා හෙළා දක්වයි. ඥානදර්ශනයෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් ධර්මයෝ වෙත් ද ඒ ධර්මයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස කත්තුකම්‍යතා ඡන්දය නූපදවයි. වෑයම් නො කෙරෙයි පසු බස්නා පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට ගත්තේ ද වෙයි. බමුණ, හර ප්‍රයෝජන කොට ඇති හර සොයනසුලු හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ ඒ පුරුෂ තෙමේ යම් සේ නො වැටී පවත්නා වූ හර ඇත්තා වූ මහ රුකෙක හරය ඉක්මවා ම හරය සි හඟිමින් ඵලය කපා ගෙණ ගියේ ද, ඔහුට හරයෙන් කටයුතු යමක් වී නම් හරය පිළිබඳ ඒ අර්ථය නො ලබන්නේ ය. බමුණ මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

13. ඉබ් පන බ්‍රාහ්මණ ඵකවෙවා, පුග්ගලො සද්ධා අනාරසම, අනාරයං පබ්බජිතො හොති: ඔත්තේණාමහි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දොමනස්සහි උපායාසෙහි, දුකොතිණ්ණො දුකධපරෙතො. අයොවනාම ඉමිස්ස කෙවලස්ස දුකධකඩකිස්ස අනතකිරියා පඤ්ඤායෙථාති. සො ඵං පබ්බජිතො සමානො ලාභසක්කාරසිලොක්කං අභිනිබ්බතෙනාති. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අනතමනො හොති න පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන න අනතානුක්කංසෙහි න පරං වමෙහති. ලාභසක්කාරසිලොකෙන ව යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙහි වාසමති. අනොලිනවුත්තිකො ව හොති අසාඨලිකො. සො සීලසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සීලසම්පදාය අනතමනො හොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සීලසම්පදාය න අනතානුක්කංසෙහි න පරං වමෙහති. සීලසම්පදාය ව යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙහි වාසමති. අනොලිනවුත්තිකො ව හොති අසාඨලිකො. සො සමාධිසම්පදං ආරාධෙති. සො තාය සමාධිසම්පදාය අනතමනො හොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තාය සමාධිසම්පදාය න අනතානුක්කංසෙහි න පරං වමෙහති. සමාධිසම්පදාය ව යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙහි වාසමති. අනොලිනවුත්තිකො ව හොති අසාඨලිකො. සො ඤ්ණදස්සනං ආරාධෙති. සො තෙන ඤ්ණදස්සනෙන අනතමනො හොති නො ව ඛො පරිපුණ්ණසංකප්පො. සො තෙන ඤ්ණදස්සනෙන න අනතානුක්කංසෙහි න පරං වමෙහති. ඤ්ණදස්සනෙන ව යෙ අඤ්ඤා ධම්මා උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව තෙසං ධම්මානං සච්ඡිකිරියාය ඡන්දං ජනෙහි වාසමති. අනොලිනවුත්තිකො ව හොති අසාඨලිකො.

14. කතමෙ ව බ්‍රාහ්මණ ධම්මා ඤ්ණදස්සනෙන උත්තරිතරා ව පණීතතරා ව?

ඉබ් බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු විච්චෙව්ව කාමෙහි විච්චි අකුසලෙහි ධර්මෙහි සම්මතකං සම්මාරං විචෙකජං පිතිපුබ්බං පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විතරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ණදස්සනෙන උත්තරිතරො ව පණීතතරා ව.

13. බමුණ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් 'ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් නොකයෙන් වැළපීමෙන් දුකින් දොමනසින් දැඩි ආයාසයෙන් මැඩුනෙම් දුකට බටුයෙම් දුකින් පෙළුනෙම් වෙමි. මේ හුදු දුක්ඛය කෙළවර කිරීම පෙනේ නම් ඉතා යෙහෙකැ' යි ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි. මෙසේ හෙතෙම පැවිදි වූයේ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවන් උපදව යි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්ති-ප්‍රශංසාවෙන් සතුටු නො වූයේ පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. මෙරමා හෙළා නො දක්ව යි. ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසායෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් බමියෝ වෙත් ද, ඒ බමියන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස කත්තුකම්‍යතා ඡන්දය උපදව යි. වෑයම් කරයි. නො පසුබස්නා පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම ශීලසම්පන්නිය සම්පූර්ණ කෙරෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පන්නියෙන් සතුටු වූයේ ද පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ශීලසම්පන්නියෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. පරා හෙළා නො දක්ව යි. ශීලසම්පන්නියෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් බමියෝ වෙත් නම්, ඒ බමියන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස කත්තුකම්‍යතා ඡන්දය උපදව යි. වෑයම් කරයි. නො පසුබට පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම සමාධිසම්පන්නිය සම්පූර්ණ කරයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පන්නියෙන් සතුටු වූයේ ද පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ සමාධිසම්පන්නියෙන් තමන් හුවා නො දක්ව යි. මෙරමා හෙළා නො දක්ව යි. සමාධිසම්පන්නියෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් බමියෝ වෙත් නම්, ඒ බමියන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස කත්තුකම්‍යතා ඡන්දය උපදව යි. වෑයම් කෙරෙයි. නො පසුබස්නා පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි. හෙතෙම ඥානදර්ශනය ලබයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් සතුටු වූයේ ද පරිපූර්ණසංකල්පනා ඇත්තේ නො වෙයි. හෙතෙම ඒ ඥානදර්ශනයෙන් තමා හුවා නො දක්ව යි. මෙරමා හෙළා නො දක්ව යි. ඥානදර්ශනයෙන් ද අන්‍ය වූ උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද යම් බමියෝ වෙත් ද, ඒ බමියන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස කත්තුකම්‍යතා ඡන්දය උපදව යි. වෑයම් කෙරෙයි. නො පසුබස්නා පැවතුම් ඇත්තේ සසුන ලිහිල් කොට නො ගත්තේ ද වෙයි.

14. බමුණ, ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද බමියෝ කවරහු ද?

බමුණ, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම අකුහලයන්ගෙන් වෙන්ව ම විතර්කී සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවෙකයෙක් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැර ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වාසය කෙරෙයි. බමුණ, මේ ද ඥානදර්ශනයට වඩා (නිරෝධපාදක බැවින්) උත්තරිතර වූ ද, ප්‍රණීතතර වූ ද බමියෙකි.

15. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු විතකකපිචාරාතං චූපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදනං චේතසො එකොදිභාවං අවිතකකං අපිචාරං සමාගිජං පිතිසුඛං දුතියං ඤාතං උපසමපජ්ජි විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාණදස්සනෙන උතතරිතරො ව පණීතරො ව.

16. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු පිතියො ව විරාගා උපෙකකිකො ව විහරති සතො ව සමපජානො. සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යනතං අරියා ආවිකකන්ති: ‘උපෙකකිකො සත්මා සුඛවිහාරී’ති තතියං ඤාතං උපසමපජ්ජි විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාණදස්සනෙන උතතරිතරො ව පණීතතරො ව.

17. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සුඛස්ස ව පභාතා දුකඛස්ස ව පභාතා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සාතං අත්ථගමා¹ අදුක්ඛං අසුඛං උපෙකකාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඤාතං උපසමපජ්ජි විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාණදස්සනෙන උතතරිතරො ව පණීතතරො ව.

18. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤාතං සමතික්කමා පටිසසඤ්ඤාතං අත්ථගමා නානතතසඤ්ඤාතං අමනසිකාරා ‘අතනො ආකාසො’ති ආකාසානඤ්චායතනං උපසමපජ්ජි විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාණදස්සනෙන උතතරිතරො ව පණීතතරො ව.

19. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කමම ‘අතනං විඤ්ඤාණන්ති’ විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසමපජ්ජි විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාණදස්සනෙන උතතරිතරො ව පණීතතරො ව.

20. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කමම ‘නාසි කිඤ්චි’ති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජි විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාණදස්සනෙන උතතරිතරො ව පණීතතරො ව.

21. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කමම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජි විහරති. අයමපි ඛො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාණදස්සනෙන උතතරිතරො ව පණීතතරො ව.

1. අත්ථගමා, මජ්ඣ. සං.

15. ඛමුණ, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ විතකිවිචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි උපන් පැහැදීමෙන් යුත් සිතේ එකොදිසබ්බාසාන සමාධිය වඩන විතකී රහිත වූ විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති දවතියධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. ඛමුණ, මෙද ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද ධර්මයෙකි.

16. ඛමුණ, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ ප්‍රීතියෙන් ද විරාගයෙන් උපෙක්ඝකව සිහි ඇත්තේ සමාසක් ප්‍රඥ ඇත්තේ වෙසෙයි. සැපය ද කසින් විදිසි. යම් ඒ ධ්‍යානයක් හෙතු කොට ගෙන ඒ පුද්ගලයා 'උපෙක්ඝා ඇත්තේ ය සිහි ඇත්තේ ය. සැපවිහරණ ඇත්තේ' යයි ආයතීයෝ කියද්ද, ඒ තාතියධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. ඛමුණ, මෙ ද ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද ධර්මයෙකි.

17. ඛමුණ, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සුබ්බයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් පෙරම සොම්නස් දෙමිතස්සුගේ නාසීමෙන් නිද්‍රත් වූ නො සැප වූ උපෙක්ඝාවෙන් කල සමාති පාරිශුචිය ඇති වතුථීධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. ඛමුණ, මෙ ද ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද ධර්මයෙකි.

18. ඛමුණ, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සඵප්‍රකාරයෙන් රූපසංඥාවන් නැසීමෙන් ප්‍රතිසංඥාවන්ගේ ප්‍රභාණයෙන් නානාතී-සංඥාවන් මෙතෙහි නො කිරීමෙන් 'ආකාසය අනන්ත ය'යි ආකාසානඤ්චා-යතනයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. ඛමුණ, මෙ ද ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද ධර්මයෙකි.

19. ඛමුණ, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සඵප්‍රකාරයෙන් ආකාසානඤ්චායතනය ඉක්මවා 'විඤ්ඤාණය අනන්ත ය'යි. විඤ්ඤාණඤ්චා-යතනයට පැමිණ වාසය කරයි. ඛමුණ, මෙ ද ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද ධර්මයෙකි.

20. ඛමුණ නැවත ද, අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සඵප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤාණඤ්චායතනය ඉක්මවා 'කිසිවක් නැතැ'යි ආකිඤ්ඤායතනයට පැමිණ වාසය කරයි. ඛමුණ, මෙ ද ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද ධර්මයෙකි.

21. ඛමුණ, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සඵප්‍රකාරයෙන් ආකිඤ්ඤායතනය ඉක්මවා තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනයට පැමිණ වාසය කරයි. ඛමුණ මෙ ද ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද ධර්මයෙකි.

22. පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු සබ්බසො තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනං සමභික්ඛමම සඤ්ඤාවෙදසිතානිරොධං උපසම්පජ්ජා විහරති. පඤ්ඤාය වස්ස දිස්වා ආසවා පරික්ඛණා ගොභාති. අයමපි බො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරො ව පණ්ණතතරො ව.

ඉමෙ බො බ්‍රාහ්මණ ධම්මො ඤ්ඤාණදස්සනෙන උත්තරිතරා ව පණ්ණතතරා ව.

සෙය්‍යාපි සො බ්‍රාහ්මණ පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරිසෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨතො සාරවතො සාරඤ්ඤාව ඡෙත්වා ආදිය පක්ඛනෙනා සාරනාති ජාතමානො, යඤ්චස්ස සාරෙන සාරකරණියං තඤ්චස්ස අත්ථං අනුභවිස්සති. තථුපමාහං බ්‍රාහ්මණ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

23. ඉති බො බ්‍රාහ්මණ නසීදං බ්‍රහ්මචරියං ලාභසක්කාරසීලොක්ඛානිසංසං, න සීලසම්පදනිසංසං, න සමාධිසම්පදනිසංසං, න ඤ්ඤාණදස්සනානිසංසං. යා ව බො අයං බ්‍රාහ්මණ අකුප්පා වෙතොවිච්ඡතති, එතදත්ථද්දං බ්‍රාහ්මණ බ්‍රහ්මචරියං, එතං සාරං, එතං පරිසෙසානනාති.

24. එවං චූතො පිඨගලකොවෙජා බ්‍රාහ්මණො භගවතනං එතදවොචා අභික්ඛන්තං හො ගොතම, අභික්ඛන්තං හො ගොතම¹ සෙය්‍යථාපි හො ගොතම නික්ඛාජ්ජනං වා උක්ඛාජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, චූළහස්ස වා මග්ගං ආවිකෙධය්‍ය, අක්කිකාරො වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය වකඛුමනො රුපානි දක්ඛිනාති. එවමෙවං හොතා ගොතමෙන අනෙකපරිසායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසංභං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙඤ්ඤ අජ්ජනගෙන පාණ්ණපෙන සරණං ගතනාති.

චූළසාරොපමස්සුතනං දසමං.

ඔපම්මවග්ගො තතියො.

තස්ස විගහස්ස උද්දානං:

මොලියඵග්ගනිරිට්ඨ ව නාමො අක්ඛවනෙ කපි පුණ්ණනිවාපා රාසි කණෙරු මහාගජනාමා සාරුපමො² පුත පිඨගලකොවෙජා, එස වරො යපිතො අසමොයා වාරුතරො තතියො වරවග්ගොති*.

1. ගොතම - පෙ- උපාසකා, මජ්ඣං. ස්‍යා. 2. සාරවරො, සිච්ච. ස්‍යා.

* පාදෙයං මජ්ඣං පොඤ්ඤෙ කද්දස්සති

22. ඛමුණ්, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සම්ප්‍රකාරයෙන් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ඉක්මවා සඤ්ඤාවෙදසිතනිරොධයට පැමිණ වාසය කරයි. ප්‍රඥවෙන් දැකීම් හෙතුවෙන් ඔහුගේ ආසුවයෝ ක්‍ෂය වූවාහු වෙත්. ඛමුණ් මේ ද ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද බවියකි.

ඛමුණ්, මේ බවියෝ ඥානදර්ශනයට වඩා උත්තරිතර ද ප්‍රණීතතර ද වෙත්.

ඛමුණ්, යම් සේ හර ප්‍රයෝජන කොට ඇති හර සෙවීමෙහි හැසිරෙන්නා වූ ඒ පුරුෂ තෙමේ යම් සේ නො වැටී පවත්නා වූ හර ඇති මහ රුකෙක හර යැ දකිමින් හරයම කපා ගෙණ ගියේ ද, ඔහුට හරයෙන් කට යුතු වූ යමක් වී නම් හරය පිළිබඳ ඒ ප්‍රයෝජන ය ද ලබන්නේ ය. ඛමුණ්, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

23. ඛමුණ්, මෙසේ වනාහි මේ බබ්සර ලාභසත්කාරකිර්තීප්‍රශංසා අනුසස් කොට ඇත්තේ නොවේ. ශිෂ්‍යමිපත්තිය අනුසස් කොට ඇත්තේ නොවේ. සමාධිසම්පත්තිය අනුසස් කොට ඇත්තේ නොවේ. ඥානදර්ශනය අනුසස් කොට ඇත්තේ නොවේ. ඛමුණ්, යම් මේ අකොප්‍ය වූ විතතවිමුක්තිඃයන් මේ ද, ඛමුණ් මේ බබ්සර එය ප්‍රයෝජනය කොට සිටියේ ය. ඒ සාරය යි. ඒ කෙලවර යි.

24. මෙසේ වදාළ කල්හි පිබ්ගලකොව්ස් බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මො සැළ කෙළේ ය: හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් සේ යටිකුරු කරන ලද්දක් උඩුහුරු කරන්නේ ද, වැසූ දෙයක් විවෘත කරන්නේ ද, මං මුලා වුවකුට මග කියන්නේ හෝ මේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රූප දක්නාහු ය යි අභිකාරයෙහි තෙල් පහනක් දල්වන්නේ ද, එපරිද්දෙන් ම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් තොයෙක් ලෙසින් බවිය දෙශනා කරන ලද්දේ ය. ඒ මම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද බවිය ද හික්‍රු සබ්බසා ද සරණ කොට යෙමි. හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවිහිමි කොට සරණ ගිය උපාසකයෙකු කොට දරණ සේක් වා.

චූළසාරොපම සූත්‍රය දසවැනි යි.

තුන්වැනි බපමම වගීය යි.

ඒ වගීයෙහි උද්දනය.

මොලියඵග්ගණය අර්ථය යි හික්‍රු නාමයෙන් කී කකචූපම - අලගඤ්ඤපම දෙසූත්‍ර ය, 'අඤ්ඤානෙ' යි සථාන නිර්දේශට වමම්ක සූත්‍රය, දසකථා ඇති පුණ්ණසවු නමින් කී රථවිනිත සූත්‍රය, නිවාප සූත්‍රය, 'රාසි' යි නාමෙකදෙගුත්තණයෙන් කී පාසරාසි හෙවත් අරිඤ්ඤපම සූත්‍රය, කණේරු - මහාභජ නාමයෙන් කී චූළභක්ඛපදෙපම - මහාභක්ඛපදෙපම දෙ සූත්‍රය, මහාසාරොපම සූත්‍රය, යළි පිබ්ගලකොව්ස් නම් දුන් චූළසාරොපම සූත්‍රය යි - මෙතෙකින් තැබූ මේ උතුම් තෙවන වග අසම ය. අනිශ්චිත් මනෝඥ ය.

1. 4. 1.

4. මහායමකවග්ගො

1. එවං මෙ සුතං: එතං සමයං භගවා නාදිකො¹ විහරති ගිඤ්ඤකා-
වසථෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා ච අනුරුද්ධො ආයස්මා ච
නාදියො ආයස්මා ච කිම්බිලො² ගොසිඞ්ගසාලවනදායෙ විහරන්ති. අථ
ඛො භගවා සායන්තසමයං පටිසල්ලාණා³ චූට්ඨිතො යෙන ගොසිඞ්ගසාල-
වනදායො තෙනුපසඞ්කමි.

2. අදදසා ඛො දායපාලො භගවන්තං දුරතොව ආගච්ඡන්තං දිස්වාන
භගවන්තං එතදවොච: “මා සමණ, එතං දායං පාටිසි. සන්නෙත්ථ
තයො කුලපුත්තා අත්තකාමරූපා විහරන්ති මා තෙසං අථාසුමකාසී”ති.

3. අසොසාසි ඛො ආයස්මා අනුරුද්ධො දායපාලස්ස භගවතා සද්ධිං
මන්නයමානස්ස. සුත්වාන දායපාලං එතදවොච: “මා ආට්ඨිසො දායපාල,
භගවන්තං වාරෙසි. සත්ථා නො භගවා අනුප්පතෙතා”ති.

4. අථ ඛො ආයස්මා අනුරුද්ධො යෙනායස්මා ච නාදියො ආයස්මා
ච කිම්බිලො තෙනුපසඞ්කමි උපසඞ්කමිචා ආයස්මන්තඤ්ච නාදියං
ආයස්මන්තඤ්ච කිම්බිලං එතදවොච: ‘අභික්කමථායස්මනො, අභික්කම-
ථායස්මනො, සජා නො භගවා අනුප්පතෙතා’ති.

5. අථ ඛො ආයස්මා ච අනුරුද්ධො ආයස්මා ච නාදියො ආයස්මා
ච කිම්බිලො භගවන්තං පච්චුග්ගන්ත්වා එකො භගවතො පත්තචිවරං
පටිග්ගහෙසි. එකො ආසනං පඤ්ඤපෙසි. එකො පාදෙදකං උපට්ඨපෙසි.
නිසීදි භගවා පඤ්ඤානෙත ආසනෙ. නිසජ්ජ⁴ ඛො භගවා පාදෙ පත්තාලෙසි.
තෙපි ඛො ආයස්මනො භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු.

6. එකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයස්මන්තං අනුරුද්ධං භගවා
එතදවොච: කච්චි වො අනුරුද්ධා ඛමනිසං? කච්චි යාපනිසං? කච්චි
පිණ්ඩකෙත න කිලමථාති?⁵

7. “ඛමනිසං භගවා, යාපනිසං භගවා. න ච මයං භතෙන
පිණ්ඩකෙත න කිලමාමා”ති.

1 නාදිකො, මජ්ඣ. 2 කිම්බිලො, මජ්ඣ. සා. 3. පටිසල්ලාණා, මජ්ඣ. සා.
4. නිසජ්ජ පාදො, සා. 5. කිලමිත්ථාති, සා. 6. කිලමිමත, සා.

1. 4. 1.

4. මහායමකවගීය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නාදික ගමිනී ගෙඩිගෙහි වැඩ වසන සේක. එ සමයෙහි වනාහි ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් නන්දිය තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් කිම්බල තෙරණුවෝ ද ගොසිඛනසාලවනලැහැබෙහි වාස කරත්. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් කාලයෙහි පලසමවතින් නැගී ගොසිඛනසාලවනලැහැබ කරා වැඩිසේක.

2. අරණ්‍ය පාලකයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වඩනවුන් දුර දී ම දිට. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: “මහණ තෙල වනයට නො පිවිසෙනු මැනව. මෙහි කුලසුත්‍රයෝ භිදෙනෙක් ඇත. තමන්ට හිත කැමැති සැතපි ඇතිව වසත්. ඔවුන්ට නො පහසු නො කරන්නේ මැනව” කියායි.

3. ආයුෂමත් අනුරුද්ධතෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා මනත්‍රණ කරණ අරණ්‍යපාලකයාගේ කථාව ඇසූහ. අසා අරණ්‍යපාලකයාට තෙල කී හ: “කියග වතපාලය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නො වලඟව. අප ශාය්‍යා වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැමිණි සේකැ”යි.

4. එක්කිනි ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ ආයුෂමත් නන්දිය තෙරුන් හා ආයුෂමත් කිම්බල තෙරුන් වෙත ගියහ. ගොස් ආයුෂමත් නන්දිය තෙරුන්ට හා ආයුෂමත් කිම්බල තෙරුන්ට ද තෙල කී ය: “ආයුෂමත්නි, වරෙව. ආයුෂමත්නි, වරෙව. අප ශාය්‍යා වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි සේක” කියා යි.

5. ඉක්කිනි, ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් නන්දිය තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් කිම්බල තෙරණුවෝ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරමගට ගියහ. පෙරමගින් කොට එක් තමෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පා සිවුරු ගත්තේ ය. එක් තමෙක් අසුනක් පැණවී ය. එක් තමෙක් පා දෙතා දිග එළවී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැන වූ අස්තෙහි වැඩ හුන් සේක. වැඩහිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පා දෙවූහ. ඒ ආයුෂමත්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත් පසෙක හුන්හ.

6. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරුන් ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක: “අනුරුද්ධගෙනි, කිම, සිහිය හැකි ද? යැපිය හැකි ද? කිම, පිණිසාතයෙන් කලාන්ත නො වවු ද?”

7. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, සිහිය හැකි ය. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, යැපිය හැකි ය. නො කලකුළු වමිහ.”

8. කච්චි පන වො අනුරුද්ධා සමග්ගා සමමොදමානා අවිච්ඡේදානා බිණ්ණදකිත්තුනා අඤ්ඤාමඤ්ඤාං පියචක්ඛුති සම්පසංඝනා විහරංථාති?

9. “තග්ග මයං භනෙත සමග්ගා සමමොදමානා අවිච්ඡේදානා බිණ්ණදකිත්තුනා අඤ්ඤාමඤ්ඤාං පියචක්ඛුති සම්පසංඝනා විහරංථා”ති

10. සථාකථං පන තුමේන අනුරුද්ධා සමග්ගා සමමොදමානා අවිච්ඡේදානා බිණ්ණදකිත්තුනා අඤ්ඤාමඤ්ඤාං පියචක්ඛුති සම්පසංඝනා විහරංථාති?

11. “ඉධ මග්ගං භනෙත ඵලං හොති: ‘ලාභා වත මෙ සුලඤ්ඤං වත මෙ, සොභං ඵලං රුපෙති සබ්බභවාරිති සද්ධිං විහරංථි’ති. තස්ස මග්ගා භනෙත ඉමෙසු ආයස්මන්තෙසු මේතනං කායකම්මං පච්චුප්පිතං ආවි චෙව රහො ව. මේතනං වජ්ඣකම්මං පච්චුප්පිතං ආවි චෙව රහො ව. මේතනං මනොකම්මං පච්චුප්පිතං ආවි චෙව රහො ව. තස්ස මග්ගං භනෙත ඵලං හොති: ‘යනුක්ඛානං සකං විතතං නික්ඛිපිතා ඉමෙසංයෙව ආයස්මන්තානං විතතස්ස වසෙන වතෙතස්ස’නති. සො බො අහං භනෙත සකං විතතං නික්ඛිපිතා ඉමෙසංයෙව ආයස්මන්තානං විතතස්ස වසෙන වතතාමි. තානා හි බො තො භනෙත කායා. ඵකඤ්ච පන මඤ්ඤා විතත’නති.

12. ආයස්මාපි බො නද්දියො -පෙ- ආයස්මාපි බො කිම්බිලො භතවන්තං ඵතවොච: මග්ගාපි බො භනෙත ඵලං හොති: ‘ලාභා වත මෙ, සුලඤ්ඤං වත මෙ, සොභං ඵලං රුපෙති සබ්බභවාරිති සද්ධිං විහරංථි’ති. තස්ස මග්ගං භනෙත ඉමෙසු ආයස්මන්තෙසු මේතනං කායකම්මං පච්චුප්පිතං ආවි චෙව රහො ව. මේතනං වජ්ඣකම්මං පච්චුප්පිතං ආවි චෙව රහො ව. තස්ස මග්ගං භනෙත ඵලං හොති: ‘යනුක්ඛානං සකං විතතං නික්ඛිපිතා ඉමෙසංයෙව ආයස්මන්තානං විතතස්ස වසෙන වතෙතස්ස’නති. සො බො අහං භනෙත සකං විතතං නික්ඛිපිතා ඉමෙසංයෙව ආයස්මන්තානං විතතස්ස වසෙන වතතාමි. තානා හි බො තො භනෙත කායා. ඵකඤ්ච පන මඤ්ඤා විතත’නති. ඵලං බො මයං භනෙත සමග්ගා සමමොදමානා අවිච්ඡේදානා බිණ්ණදකිත්තුනා අඤ්ඤාමඤ්ඤාං පියචක්ඛුති සම්පසංඝනා විහරංථාති.”

13. සාධු, සාධු, අනුරුද්ධා. කච්චි පන වො අනුරුද්ධා, අප්පමන්තා අතාපිනො පභිත්තතා විහරංථාති?

14. “තග්ග මයං භනෙත අප්පමන්තා අතාපිනො පභිත්තතා විහරංථා”ති.

15. සථාකථමපන තුමේන අනුරුද්ධා අප්පමන්තා අතාපිනො පභිත්තතා විහරංථාති?

8. අනුරුඤ්ඤායෙති, කිම තෙපි සමග ව සතුටු ව විවාද නො කරමින් කිරි හා දිය වැනි ව ඔවුනොවුන් පියඳැසින් බලමින් වාස කරවු ද?

9. “වහන්ස, අපි එකානන්තයෙන් සමග ව සතුටු ව විවාද නො කරමින් කිරි හා දිය මෙන් එක් ව ඔවුනොවුන් පියඳැසින් බලමින් වාස කරමහ.”

10. අනුරුඤ්ඤායෙති, තෙපි, කෙසේ තමා, සමග ව සතුටු වෙමින් විවාද නො කරමින් කිරි හා දිය වැනි ව ඔවුනොවුන් පියඳැසින් බලමින් වාස කරන්නහු ද?

11. “වහන්ස, මෙහි දී මට මේ වැනි අදහසෙක් වෙයි: යම් බදු මම මේ වැනි සක්‍රමිසරුන් සමග වාස කරමි ද, ඒ මට එකානන්තයෙන් ලාභය. එකානන්තයෙන් මට යහපත් ලැබීමෙකි. වහන්ස, ඒ මට මේ ආයුෂ්මතුන් කෙරෙහි හමුවෙහින් නොහමුවෙහින් මෙමග්‍රිසහගත කායකමය ඵලඹ සිටියේ ය. හමුවෙහින් නොහමුවෙහින් මෙමග්‍රිසහගත වාක්කමය ඵලඹ සිටියේ ය. හමුවෙහින් නොහමුවෙහින් මෙමග්‍රිසහගත මනාකමය ඵලඹ සිටියේ ය. වහන්ස, ඒ මට ‘මම මාගේ සිත තබා මේ ආයුෂ්මතුන්ගේ සිත්විසින් වාස කරන්නෙමි තම මැනව’යි සිත් ඇති වෙයි. වහන්ස, මම මාගේ සිත තබා මේ ආයුෂ්මතුන්ගේ ම සිත්විසින් වැටෙමි. වහන්ස, අප සිරුර වෙන් වෙයි. සිත එකකු වනැ”යි.

12. ආයුෂ්මන් නන්දිය තෙරුණුවෝ ද ... ආයුෂ්මන් කිබ්බල තෙරුණුවෝ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:-

“වහන්ස, මට ද මේ වැනි අදහසෙක් වෙයි: යම් බදු මම මේ වැනි සක්‍රමිසරුන් සමග වෙසෙමි ද, ඒ මට එකානන්තයෙන් ලාභය. මට යහපත් ලැබුමෙකි. වහන්ස, ඒ මට මේ ආයුෂ්මතුන් විෂයෙහි හමුවෙහින් නොහමුවෙහින් මෙමග්‍රිසහගත කායකමය ඵලඹ සිටියේ ය. හමුවෙහින් නොහමුවෙහින් මෙමග්‍රිසහගත වාක්කමය ඵලඹ සිටියේ ය. හමුවෙහින් නොහමුවෙහින් මෙමග්‍රිසහගත මනාකමය ඵලඹ සිටියේ ය. වහන්ස මට ‘මම මාගේ සිත තබා මේ ආයුෂ්මතුන්ගේ සිත්විසින් වාස කරන්නෙමි තම මැනවැ’යි මෙසේ අදහස ඇති වේ. වහන්ස, මම මාගේ සිත තබා මේ ආයුෂ්මතුන්ගේ සිත්විසින් වැටෙමි. ශරීර වෙන් වෙයි. සිත එකකුම වනැ”යි.

මෙසේ අපි සමග ව සතුටු වෙමින් විවාද නො කරමින් කිරි හා දිය වැනියමෝ ඔවුනොවුන් පියඳැසින් බලමින් වාස කරමහ.

13. අනුරුඤ්ඤායෙති, සාධු, සාධු, අනුරුඤ්ඤායෙති, කිම තෙපි අප්‍රමතතව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වාස කරන්නහු ද?

14. “වහන්ස, අපි එකානන්තයෙන් අප්‍රමතත ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වාස කරමහ.”

15. අනුරුඤ්ඤායෙති, තෙපි කෙසේ වනාහි අප්‍රමතත ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වසන්නහු ද?

16. “ඉධ පන භනෙත අමහාකං යො පඨමං ගාමතො පිණ්ඩාය පටිකකමති, සො ආසනානි පඤ්ඤාපෙති. පානීයං පරිභොජනීයං උපට්ඨපෙති¹. අවකක්ඛාරපාතීං උපට්ඨපෙති යො පච්ඡා ගාමතො පිණ්ඩාය පටිකකමති, සචෙ හොති භුතතාටසෙසො, සචෙ ආකඛබ්බති, භුඤ්ජති. නො චෙ ආකඛබ්බති, අප්පහරිතෙ වා ඡබ්බෙති. අප්පාණකෙ වා උදකෙ ඔපිලාපෙති. සො ආසනානි පටිසාමෙති. පානීයං පරිභොජනීයං පටිසාමෙති. අවකක්ඛාරපාතීං පටිසාමෙති. භතතග්ගා සමමජ්ජති. යො පස්සති පානීයසථං වා පරිභොජනීයසථං වා චච්චසථං වා රිතතං තුච්ඡං, සො උපට්ඨපෙති. සචස්ස² හොති අවිසස්සං, හත්ථිකාරෙත දුතීයං ආමනෙතනා හත්ථිලඛ්ඤකෙත උපට්ඨපෙම. නඛෙව මයං භනෙත තප්පච්චයා වාවං තිදුම. පඤ්චානිකං බො පන මයං භනෙත සබ්බරතානිකං³ ධම්මසා කථාය සනතිසීදුම. එවං බො මයං භනෙත අප්පමතතා ආතාපිනො පභිතතතා විහරමා”ති.

17. සාධු, සාධු, අනුරුද්ධා. අපි පන වො අනුරුද්ධා, එවං අප්පමතතාතං ආතාපිනං පභිතතතාතං විහරතං⁴ උතතරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤදස්සනවිසෙසො අබ්ගතො ථාසුචිකාරෙති?

18. “කිං හි නො සියා භනෙත. ඉධ මයං භනෙත යාවදෙව ආකඛාම, විච්චෙව භාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සපිතකකං සම්මාරං විචෙකජං පීතිසුඛං පඨමං ඤාතං⁵ උපසම්පජ්ජ විහරම. අයං බො නො භනෙත අමහාකං අප්පමතතාතං ආතාපිනං පභිතතතාතං විහරතං උතතරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤදස්සනවිසෙසො අබ්ගතො ථාසුචිකාරෙති”ති.

19. සාධු, සාධු, අනුරුද්ධා. එතස්ස පන වො අනුරුද්ධා විහාරස්ස සමතිකකමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපස්සදායා අත්ථඤ්ඤා උතතරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤදස්සනවිසෙසො අබ්ගතො ථාසුචිකාරෙති?

20. “කිං හි නො සියා භනෙත, ඉධ මයං භනෙත යාවදෙව ආකඛාම, විතකකම්මාරාතං වූපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදනං චෙතසො එකොදිනාවං අවිතකකං අවිමාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතීයං ඤාතං⁶ උපසම්පජ්ජ විහරම. එතස්ස භනෙත විහාරස්ස සමතිකකමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපස්සදායා අයමඤ්ඤා උතතරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤදස්සනවිසෙසො අබ්ගතො ථාසුචිකාරෙති”ති.

1 උපට්ඨාපෙති, PTS.

4. විහරතාතං, මජ්ඣ.

2. සචස්ස, මජ්ඣං. සතා

5. පඨමස්සානා, සි.

3 සබ්බරතානිකා, PTS.

6. දුතීයජ්ඣානා, සි.

16. වහන්ස, මෙහි අප අනුරෝග් යමෙක් පළමු කොට ගමෙන් පිණිසානසෙන් පෙරලා ඒ ද, හේ අසුන් පණවයි. පිය යුතු පැන් හා පරිභෝග කව යුතු දිය ද එළවා තබයි. ඉතිරි පිඩු බහන සුමුතු එළවා තබයි. යමෙක් පසු ව ගමෙහි පිඩු පිණිස සැර වටාලා ඒ ද, ඉදින් කැ ඉතිරි වූවක් ඇත් නම්, ඉදින් කැමැති වේ නම්, වළඳයි. නො කැමැති වේ නම්, නොනිලන කැතෙක හෝ දමයි. (එයින් මියන) සතුන් නැති දියෙහි හෝ උල්පවා හරියි. හෙ අසුන් සහවා තබයි. පැන් හා පිරිබෝදිය සහවා තබයි. අවකරබලන සහවා තබයි. හකනග්‍රහ හමදිසි. යමෙක් සිස් වූ දිය රහිත වූ පැන් තලය හෝ, පරිභෝග දියකලය හෝ, වැසිකිළිකලය හෝ දකි ද හෙ එළවා තබයි. ඉදින් ඔහුට නො එසාපිය හැකි නම් හස්තසංඥයෙන් දෙවැන්නකු කැදවා තිටු (බැදි) අතින් එළවමින. වහන්ස, අපි ඒ හෙතු කොට වාග්හෙද නො කරමින. වහන්ස, අපි පස්දිනකට වරක් මුළුරැය දැහැමිකපායෙන් එක්ව හිඳුමින. වහන්ස, මෙසේ වනාහි අපි අප්‍රමාද ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වාස කරමින’

17. අනුරුඬයෙනි, මැනව, මැනව. අනුරුඬයෙනි, මෙසේ අප්‍රමාද ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වාස කරණ තොප විසින් මිනිස්දහමින් ඉතිරි ආසීභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥනදර්ශනයක් වන ඵාසු විහරණයෙක් අභිගත (ලබනලද) වේ ද?

18. “වහන්ස, කිම අභිගත නොවන්නේ ද? (අභිගත වන්නේ ම ය.) වහන්ස, අපි යම් තාක් ම කැමැති වමෝ නම් ඒ තාක් කාමයන්ගෙන් වෙන් ව අකුශලයන්ගෙන් වෙන් ව විනකී සහිත විවාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ද ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වාසය කරමින. වහන්ස, අප්‍රමාද ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇතිව වසන අප විසින් මිනිස්දහමින් වැඩි ආසීභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥනදර්ශනයක් වූ මේ ඵාසු විහරණය ලබන ලද්දේ ය.”

19. අනුරුඬයෙනි, මැනව, මැනව. අනුරුඬයෙනි, මේ විහරණය ඉක්ම යාම පිණිස, මේ විහරණය සන්තිදීම පිණිස, මනුෂ්‍යධර්මයෙන් වැඩි ආසීභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥනදර්ශනයක් වූ අන්‍ය ඵාසු විහරණයෙක් තොප විසින් ලබන ලද්දේ ඇත් ද?

20. “වහන්ස, කිම තො වන්නේ ද? වහන්ස, අපි යම් තාක් කැමැති වමෝ ද, ඒ තාක් විනකී විවාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් සිය සත්ත්ව පැහැදීම ඇති සිතේ එකඟව වඩන විනකීරහිත විවාරරහිත සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැප ඇති ද්විතීයධ්‍යානය උපදවා වාස කරමින. වහන්ස, මේ විහරණය ඉක්ම යාම පිණිස මේ විහරණය සන්තිදීම පිණිස මිනිස්දහමින් වැඩි වූ ආසීභාවය සිදුකිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥනයක් වූ මේ අන්‍ය වූ ඵාසු විහරණය ලබන ලද්දේ ය.”

21. සාධු, සාධු, අනුරුඤා. එතස්ස පන වො අනුරුඤා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අත්ථකේඤ්ඤ උත්තරි-
මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අබ්ගතො ඵාසුචිහාරෙති?

22. “කිං හි නො සියා භනෙන, ඉධ මයං භනෙන යාවදෙව ආකඛාම පීතියා ව විරුතා උපෙක්ඛකා ව විහරම සතා ව සමපජාතා. සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙම. යනතා අරියා ආවිකින්නාහි: ‘උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරි’ති තතිසං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරම. එතස්ස භනෙන විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අයමකේඤ්ඤ උත්තරිමනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අබ්ගතො ඵාසුචිහා-
රෙ”ති.

23. සාධු, සාධු, අනුරුඤා. එතස්ස පන වො අනුරුඤා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අත්ථකේඤ්ඤ උත්තරි-
මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අබ්ගතො ඵාසුචිහාරෙති?

24. “කිං හි නො සියා භනෙන, ඉධ මයං භනෙන යාවදෙව ආකඛාම සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා සුඛෙඛව යොගිකස්සා-
දෙමනස්සාතං අත්ථගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං වතුත්ථං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරම. එතස්ස භනෙන විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අයමකේඤ්ඤ උත්තරි
මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අබ්ගතො ඵාසුචිහාරෙ”ති.

25 සාධු, සාධු, අනුරුඤා. එතස්ස පන වො අනුරුඤා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අත්ථකේඤ්ඤ උත්තරි-
මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අබ්ගතො ඵාසුචිහාරෙති?

26. “කිං හි නො සියා භනෙන, ඉධ මයං භනෙන යාවදෙව ආකඛාම සබ්බසො රූපසඤ්ඤාතං සමතික්කමා පටිසසඤ්ඤාතං අත්ථගමා නානචතසඤ්ඤාතං අමනසිකාරු අනනොතා ආකාසොති ආකාසානඤ්චාය-
තතං උපසම්පජ්ජ විහරම. එතස්ස භනෙන විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අයමකේඤ්ඤ උත්තරිමනුස්සධම්මො
අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අබ්ගතො ඵාසුචිහාරෙ”ති.

27. සාධු, සාධු, අනුරුඤා. එතස්ස පන වො අනුරුඤා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිපසස්සද්ධියා අත්ථකේඤ්ඤ උත්තරි-
මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අබ්ගතො ඵාසුචිහාරෙති?

21. අනුරුඬියෙහි, මැනව, මැනව. අනුරුඬියෙහි, තෙල විහරණය ඉක්ම යාම පිණිස තෙල විහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍ය ධම්මයෙන් වැඩි ආසිභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥානදර්ශනයක් වූ සැටවිහරණයෙක් තොප විසින් ලබන ලද්දේ ඇත් ද?

22. “කිම වහන්ස, තො වන්නේ ද? වහන්ස, අපි යම් තාක් ම කැමැත්තමෝ ද, ඒ තාක් ප්‍රීතිය නැති වීමෙන් උපෙක්‍ෂා ඇති ව සිති ඇති ව සමයක්පුඥ ඇති ව වාස කරමින. කසින් සැප ද විදුම්භ යම් ධ්‍යානයක් උදෙසා ඒ ධ්‍යානලාභී සුද්ධලයා ‘උපෙක්‍ෂා ඇත්තේ සිති ඇත්තේ සැප විහරණ ඇත්තේ ය’ යි ආයතීයෝ කියද්ද, ඒ තානිසධ්‍යානය උපදවා වාස කරමින. වහන්ස, මේ විහරණය ඉක්මයාම පිණිස මේ විහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍යධම්මයෙන් වැඩි ආසිභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥානදර්ශනයක් වූ 31 අත්‍යථාත්‍යවිහරණය ලබන ලද්දේ ය.”

23. අනුරුඬියෙහි, මැනව, මැනව. අනුරුඬියෙහි, තෙල විහරණය ඉක්ම යාම පිණිස, තෙල විහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍ය-ධම්මයෙන් වැඩි ආසිභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥානදර්ශනයක් වූ අත්‍යථාත්‍යවිහරණයෙක් තොප විසින් ලබන ලද්දේ ඇත් ද?

24. “වහන්ස, කිම තො වන්නේ ද? වහන්ස, අපි යම් තාක් කැමැත්තමෝ ද, ඒ තාක් සුඛප්‍රභාණයෙන් ද, දුඃඛප්‍රභාණයෙන් ද පලවූ ම සොමිකස්දෙමිනස් නැසීමෙන් නිදුක් වූ නොසැප වූ උපෙක්‍ෂා විසින් ජනිත සමාතිපාරිශුද්ධිය ඇති චතුර්ථධ්‍යානය උපදවා වාසය කරමින. වහන්ස, මේ විහරණය ඉක්ම යාම පිණිස මේ විහරණය සන්තිදීම පිණිස මිහිස්දහමින් වැඩි ආසිභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥාන-දර්ශනයක් වූ මේ අත්‍යථාත්‍යවිහරණය ලබන ලද්දේ ය.”

25. අනුරුඬියෙහි, මැනව, මැනව. අනුරුඬියෙහි, තෙල විහරණය ඉක්මයාම පිණිස තෙල විහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍ය ධම්මයෙන් වැඩි ආසිභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ට ඥානදර්ශනයක් වූ අත්‍යථාත්‍යවිහරණයෙක් තොප විසින් ලබන ලද්දේ ඇත් ද?

26. “වහන්ස, කිම තො වන්නේ ද, වහන්ස, අපි යම් තාක් ම කැමැති වමෝ ද, ඒ තාක් සමුප්‍රකාරයෙන් රූපසංඥාවන් ඉක්මිමෙන් ප්‍රතිසංඥාවන් පහවීමෙන් නානාභ්‍යංඥාවන් නො මෙනෙහි කිරීමෙන් ආකාශය අනන්ත යයි ආකාසානඥායතනයට පැමිණ වාස කරමින. වහන්ස, තෙල විහරණය ඉක්මිම පිණිස තෙල විහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍යධම්මයෙන් වැඩි ආසිභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥාන-දර්ශනයක් වූ මේ අත්‍යථාත්‍යවිහරණය ලබන ලද්දේ ය.”

27. අනුරුඬියෙහි, මැනව, මැනව. අනුරුඬියෙහි, තෙල විහරණය ඉක්මිම පිණිස තෙල විහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍යධම්මයෙන් වැඩි ආසිභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥානදර්ශනයක් වූ අත්‍යථාත්‍යවිහරණයෙක් තොප විසින් ලබන ලද්දේ ඇත් ද?

28. “කිං හි නො සියා භනෙන, ඉධ මයං භනෙන යාවදෙව ආකඛ්ඛාම, සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කමම අනන්තං විඤ්ඤාණන්තං විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජ විහරම -පෙ- සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කමම තත්ථි කිඤ්චිති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරම -පෙ- සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කමම තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරම. එතස්ස භනෙන විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිප්පස්සද්ධියා අයමඤ්ඤො උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අභිගතො ඵාසුචිහාරො”ති.

29. සාධු සාධු, අනුරුද්ධා, එතස්ස පන වො අනුරුද්ධා විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිප්පස්සද්ධියා අත්ථඤ්ඤො උත්තරි මනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අභිගතො ඵාසුචිහාරොති?

30. “කිං හි නො සියා භනෙන, ඉධ මයං භනෙන යාවදෙව ආකඛ්ඛාම, සබ්බසො තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්කමම සඤ්ඤා-වෙදසිතතිරෙඨං උපසම්පජ්ජ විහරම. පඤ්ඤාය ව නො දිස්වා ආසවා පරික්කිණං,¹ එතස්ස භනෙන විහාරස්ස සමතික්කමාය එතස්ස විහාරස්ස පටිප්පස්සද්ධියා අයමඤ්ඤො උත්තරිමනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සන-විසෙසො අභිගතො ඵාසුචිහාරො.² ඉමසමා ව³ මයං භනෙන ඵාසුචිහාර අඤ්ඤො ඵාසුචිහාරං උත්තරිතරං වා පණීතතරං වා න සමනුපස්සාමා”ති.

31. ස.ධු, සාධු, අනුරුද්ධා, එතස්මා අනුරුද්ධා ඵාසුචිහාර අඤ්ඤො ඵාසුචිහාරො උත්තරිතරො වා පණීතතරො වා තත්ථිති.

32. අථ ඛො භගවා ආයස්මන්තඤ්ච අනුරුද්ධං ආයස්මන්තඤ්ච නන්දියං ආයස්මන්තඤ්ච කිම්බිලං ධම්මියා කපාය සන්දස්සෙත්වා සමාදපෙත්වා සමුත්තරෙත්වා සම්පහංගෙත්වා උට්ඨායාසනා පකාමාමි.⁴

33. අථ ඛො ආයස්මා ව අනුරුද්ධො ආයස්මා ව නන්දියො ආයස්මා ව කිම්බිලො භගවන්තං අනුසංසාවෙත්වා⁵ තතො පටිතිවන්තිත්වා ආයස්මා ව නන්දියො ආයස්මා ව කිම්බිලො ආයස්මන්තං අනුරුද්ධං එතදවොච්චා:

“කිනන්තු⁶ මයං ආයස්මතො අනුරුද්ධස්ස එවමාරොච්චිමා:⁷ ‘ඉමාසඤ්ච ඉමාසඤ්ච විහාරස්මාපන්තිනං මයං ලාභීතො’ති යං නො ආයස්මා අනුරුද්ධො භගවතො සමමුඛා යාව ආභවානං ඛයා පකාසෙසි”ති?

1. පරික්කිණං ගොන්නති, සභා.

2. ඵාසුචිහාරොති, සභා.

3. ඉමසමා, මජ්ඣ.

4. පකාමාමි, මජ්ඣ.

5. අනුසංසාවෙත්වා, සභා. මජ්ඣ.

6. කිනන්තු ඛො මයං, මජ්ඣ. සභා. PTS. සිමු.

7. එවමාරොච්චිමො, සභා.

28. “වහන්ස, කිම නො වන්නේ ද? වහන්ස, අපි මෙහි යම් තාක් ම කැමැත්තමෝ ද, ඒ තාක් සම්ප්‍රකාරයෙන් ආකාසානඤ්ඤායතනය ඉක්මවා ‘විඤ්ඤාණය අනන්ත ය’යි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය උපදවා වාස කරමිහ ... සම්ප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය ඉක්මවා ‘කිසිවක් නැතැ’යි ආකිඤ්ඤායතනය උපදවා වාස කරමිහ. ... සම්ප්‍රකාරයෙන් ආකිඤ්ඤායතනය ඉක්මවා තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය උපදවා වාස කරමිහ. වහන්ස, තෙල විහරණය ඉක්මම් පිණිස තෙල විහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍යාධිමයෙන් වැඩි ආයතීභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥානදර්ශනයක් වූ මේ අන්‍යථාසුචිතරණය ලබන ලද්දේ ය.”

29. අනුරුඤ්ඤායෙහි, මැනව, මැනව, අනුරුඤ්ඤායෙහි, තෙල විහරණය ඉක්මම් පිණිස තෙලවිහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍යාධිමයෙන් වැඩි ආයතීභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥානදර්ශනයක් වූ අන්‍ය ථාසුචිතරණයෙක් කොප විසින් ලබන ලද්දේ ඇත් ද?

30. “වහන්ස, කිම නො වන්නේ ද? වහන්ස, යම් තාක් ම අපි, කැමැත්තමෝ ද, ඒ තාක් සම්ප්‍රකාරයෙන් තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ඉක්මවා සඤ්ඤාපදාසිතතිරෝධයට පැමිණ වාසය කරමිහ. අප විසින් ප්‍රඥයෙන් දැක ආප්‍රවයෝ ඝෂය කරණ ලදහ. වහන්ස, තෙල විහරණය ඉක්මම් පිණිස තෙල විහරණය සන්තිදීම පිණිස මනුෂ්‍යාධිමයෙන් වැඩි ආයතීභාවය සිදු කිරීමට සමථී විශිෂ්ටඥානදර්ශනයක් වූ මේ අන්‍ය ථාසු-විහරණය ලබන ලද්දේ ය. වහන්ස, අපි මේ සැපවිහරණයෙන් වඩා සිටි උත්තරීතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අන්‍ය සැපවිහරණයක් නො දකුමිහ.”

31. අනුරුඤ්ඤායෙහි, මැනව, මැනව. අනුරුඤ්ඤායෙහි, මේ සැප විහරණයෙන් වඩා සිටි උත්තරීතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අන්‍ය සැප විහරණයෙක් නැත.

32. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් අනුරුඤ්ඤා තෙරුන් හා ආයුෂ්මත් නන්දිය තෙරුන් හා ආයුෂ්මත් කිම්බල තෙරුන් දැහැමි කථායෙන් කරුණු දක්වා සමාදන් කරවා තියුණු කරවා පහදවා හුත්තෙන් නැගී වැඩි සේක.

33. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනුරුඤ්ඤා තෙරණුවෝ ද ආයුෂ්මත් නන්දිය තෙරණුවෝ ද ආයුෂ්මත් කිම්බල තෙරණුවෝ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පසු ගමන් කොට එයින් වටලා අවුත් ආයුෂ්මත් නන්දිය තෙරණුවෝ ද ආයුෂ්මත් කිම්බල තෙරණුවෝ ද ආයුෂ්මත් අනුරුඤ්ඤා තෙරණුවන්ට තෙල කිහ:

“යම් කෙසෙකින් ආයුෂ්මත් අනුරුඤ්ඤා තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි අපගේ ආප්‍රවක්‍ෂය කිරීම තෙක් ගුණ පැවසී ද, (එසේ පැවසීමට) කීම, ‘අපි මේ මේ (ලෝකික ලෝකොත්තර) විහාරසමාපතති ලැබුවමෝ ටෙවු’යි අපි අනුරුඤ්ඤා ආයුෂ්මතුන්ට මෙසේ සැල කලමෝ දැයි?” [අධිගම අපටිථිකායෙන් මෙසේ කීහ.]

34. නා බො මෙ ආයස්මනො ඵවමාරොවෙසුං: ඉමාසඤ්ච ඉමාසඤ්ච විහාරසමාපනතිනං මයං ලාභිනොති; අපි ච¹ මෙ ආයස්මනානං වෙතසා වෙතො පරිච්චි විදිතො: ඉමාසඤ්ච ඉමාසඤ්ච විහාරසමාපනතිනං ඉමෙ ආයස්මනො ලාභිනොති. දෙවතාපි මෙ එතමන්ථං ආරොවෙසුං: ඉමාසඤ්ච ඉමාසඤ්ච විහාරසමාපනතිනං ආයස්මනො ලාභිනොති. තං² මෙ භගවතා පඤ්ඤාහි පුට්ඨෙන බ්‍යාකතනති.

35. අථ බො දිශො පරජනො යකොධා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙභා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං භිනො බො දිශො පරජනො යකොධා භගවන්තං ඵතදවොච: “ලාභා භනො³ චජ්ජිනං, සුලඤ්චාභා චජ්ජිපජාය,⁴ යත්ත තථාගතො විහරති අරහං සමමාසමුද්ධො, ඉමෙ ච තයො කුලපුත්තා, ආයස්මා ච අනුරුද්ධො ආයස්මා ච නන්දියො ආයස්මා ච කිම්බිලො”ති.

36. දිශස්ස පරජන්ස්ස යකොධස්ස සද්දං සුචා භුමමා දෙවා සද්දම-
නුස්සාවෙසුං: “ලාභා වත භො චජ්ජිනං, සුලඤ්චාභා චජ්ජිපජාය, යත්ත තථාගතො විහරති අරහං සමමාසමුද්ධො, ඉමෙ ච තයො කුලපුත්තා ආයස්මා ච අනුරුද්ධො ආයස්මා ච නන්දියො ආයස්මා ච කිම්බිලො”ති. භුමමානං දෙවානං සද්දං සුචා වාතුමමහාරාජිකා දෙවා -පෙ- නාවතිස්සා දෙවා -පෙ- යාමා දෙවා -පෙ- නුඤ්ඤා දෙවා -පෙ- නිමමානරති දෙවා -පෙ- පරනිමිතිතමසමනතිනො දෙවා⁵ -පෙ- බ්‍රහ්මකාසිකා දෙවා සද්දමනුස්සාවෙසුං: ලාභා වත භො චජ්ජිනං, සුලඤ්චාභා චජ්ජිපජාය, යත්ත තථාගතො විහරති අරහං සමමාසමුද්ධො, ඉමෙ ච තයො කුලපුත්තා, ආයස්මා ච අනුරුද්ධො ආයස්මා ච නන්දියො ආයස්මා ච කිම්බිලොති. ඉති තෙ ආයස්මනො තෙන බණ්ණෙන තෙන මුත්තතෙතන යාව බ්‍රහ්මලොකා විදිතා අනෙසුං.

37. ඵවමෙනං දිස, ඵවමෙනං දිස යස්මාපි දිස, කුලා එතෙ තයො කුලපුත්තා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, තඤ්ඤෙපි කුලං එතෙ තයො කුලපුත්තන පසන්නචිත්තා අනුස්සරෙය්‍ය, තස්සපස්ස⁶ කුලස්ස දීඝරත්තං භිතාය සුඛාය.

38. දිස, යස්මාපි කුලපරිච්චවා එතෙ තයො කුලපුත්තා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, සො චෙපි කුලපරිච්චවෙවා එතෙ තයො කුලපුත්තන පසන්නචිත්තා අනුස්සරෙය්‍ය, තස්සපස්ස කුලපරිච්චවස්ස දීඝරත්තං භිතාය සුඛාය.

1. අපි බො, ස්‍යා.

2. නමෙන, මෙසං. PTS. සි

3. ලාභාවත භනො, මෙසං. 4. සුලඤ්චාභා වත භො චජ්ජිනං. පජාය, ස්‍යා.

5. පරනිමිතිතමසමනති දෙවා, මෙසං. ස්‍යා. 6. තස්සපාස්ස, මෙසං.

34. ආයුෂමත්ත 'අපි මේ මේ විහාරසමාපන්නන් ලැබුවෙමු'යි මට මෙසේ නොකී. එහෙත් මේ ආයුෂමත්ත 'මේ මේ විහාරසමාපන්නන් ලැබුවානු ය'යි මාගේ සිත් තුළ ආයුෂමත්තෙන් සිත් පිරිසිදු දක්නා ලදී. ආයුෂමත්ත 'මේ මේ විහාරසමාපන්නන් ලැබුවානු ය' යි දෙවියෝ ද මට මේ කාරණ සෑල කළහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් විමර්ශන ලද මා විසින් මේ කාරණය ප්‍රකාශ කරණ ලදී.

35. ඉක්බිති දිස පරජන නම් (සත් සෙනෙවි) දෙව් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි දිස පරජන දෙව් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කෙළේ ය. වහන්ස, යම් වජ්ජිතපදයෙක තථාගත අතීන් සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ වැඩ වසන සේක් ද, ආයුෂමත් අනුරුඳු ආයුෂමත් නන්දිය ආයුෂමත් කිම්බල යන මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙනත් වෙසෙත් ද, එය ඒ වජ්ජිනට ලාභ ය. වජ්ජිපුරාව විසින් යහපත් සේ ලද ලාභ ය.

36. දිස පරජන දෙව් රජුගේ ශබ්දය අසා බ්‍රිමාමු දෙවියෝ "පින්වත්නි, යම් වජ්ජිතපදයෙක තථාගත අර්හත් සමමාසම්බුදු රජානන් වහන්සේ වැඩ වසන සේක් ද, ආයුෂමත් අනුරුඳු ආයුෂමත් නන්දිය ආයුෂමත් කිම්බල යන කුලපුත්‍රයෝ තිදෙනත් වෙසෙද් ද, පින්වත්නි, එකානතයෙන් ඒ වජ්ජිනට ලාභ ය. වජ්ජිපුරාව විසින් යහපත් සේ ලද ලාභ ය" යි ශබ්ද ඇස්වූහ. බ්‍රිමාමු දෙවියන්ගේ ශබ්දය අසා මාතුර්වමාරාජික දෙවියෝ ... තම්බිසා දෙවියෝ ... යාම දෙවියෝ ... තුසිත දෙවියෝ ... නිමිණරනි දෙවියෝ ... පරනිජම්භ-වශවර්නි දෙවියෝ ... බ්‍රහ්මකාසික දෙවියෝ "පින්වත්නි, යම් වැදූරටෙක තථාගත අර්හත් සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ වැඩ වසන සේක් ද, ආයුෂමත් අනුරුඳු ආයුෂමත් නන්දිය ආයුෂමත් කිම්බල, යන මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙනත් වෙසෙත් ද, එය එකානතයෙන් වජ්ජිනට ලාභ ය. වජ්ජිපුරාව විසින් යහපත් සේ ලද ලාභ ය" යි ශබ්ද ඇස්වූහ. මෙසේ ඒ ආයුෂමත්ත එකෙණෙහි ඒ මොහොතෙහි බම්බලොව තෙක් ප්‍රසිද්ධ වූහ.

37. දිසය, ඒ එසේ ය. දිසය, ඒ එසේ ය. දිසය, යම් කුලයෙකින් මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙන ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියානු ද, ඉදින් ඒ කුලයන් මේ කුලපුත්‍රන් පහත්සිතැති ව සිහි කරන්නේ නම්, ඒ කුලයට ද දිසකාලයෙහි නිකසෑප පිණිස වන්නේ ය.

38. දිසය, යම් කුලපරපුරෙකින් මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙන ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියානු ද, ඒ කුලපරපුරන් මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැති ව සිහි කරන්නේ නම් ඒ කුලපරපුරට ද බොහෝ කලක් තිත සෑප පිණිස වන්නේ ය.

39. යස්මාපි දිඝ, ගාමා එතෙ තයො කුලපුත්තා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, සො චෙපි ගාමො එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නචිත්තො අනුස්සරෙය්‍ය, තස්සපස්ස¹ ගාමිස්ස දිඝරතනං භිතාය සුඛාය.

40. යස්මාපි දිඝ, නිගමා එතෙ තයො කුලපුත්තා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා සො චෙපි නිගමො එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නචිත්තො, අනුස්සරෙය්‍ය, තස්සපස්ස නිගමස්ස දිඝරතනං භිතාය සුඛාය.

41. යස්මාපි දිඝ, නගරං එතෙ තයො කුලපුත්තා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, තඤ්ඤෙවපි නගරං එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නචිත්තං අනුස්සරෙය්‍ය, තස්සපස්ස නගරස්ස දිඝරතනං භිතාය සුඛාය.

42. යස්මාපි දිඝ, ජනපද, එතෙ තයො කුලපුත්තා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා, සො චෙපි ජනපදෙ, එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නචිත්තො අනුස්සරෙය්‍ය, තස්සපස්ස ජනපදස්ස දිඝරතනං භිතාය සුඛාය.

43. සබ්බෙ චෙපි දිඝ, බතනිඤා එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නචිත්තා අනුස්සරෙය්‍යං, සබ්බසානම්පස්ස² බතනිඤානං දිඝරතනං භිතාය සුඛාය.

44. සබ්බෙ චෙපි දිඝ, බ්‍රාහ්මණා³ එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නචිත්තා අනුස්සරෙය්‍යං, සබ්බසානම්පස්ස බ්‍රාහ්මණානං දිඝරතනං භිතාය සුඛාය.

45. සබ්බෙ චෙපි දිඝ, වෙස්සා³ එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නචිත්තා අනුස්සරෙය්‍යං, සබ්බසානම්පස්ස වෙස්සානං දිඝරතනං භිතාය සුඛාය.

46. සබ්බෙ චෙපි දිඝ, සුද්ද, එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නචිත්තා අනුස්සරෙය්‍යං, සබ්බසානම්පස්ස සුද්දානං දිඝරතනං භිතාය සුඛාය.

47. සද්දෙවකො චෙපි දිඝ, ලොකො සමාරකො සබ්බුත්මකො, සස්සමණ්ඩ්‍රාහ්මණී³ උජා සද්දෙවමනුස්සා එතෙ තයො කුලපුත්තෙ පසන්නචිත්තා අනුස්සරෙය්‍ය, සද්දෙවකස්ස උස්ස ලොකස්ස සමාරකස්ස සබ්බුත්මකස්ස, සස්සමණ්ඩ්‍රාහ්මණීයා උජාය සද්දෙවමනුස්සාය දිඝරතනං භිතාය සුඛාය.

48. පස්ස දිඝ, ශාවඤ්ඤාවතෙ තයො කුලපුත්තා බ්‍රහ්මජනභිතාය පටිපත්තා බ්‍රහ්මජනසුඛාය ලොකානුකම්පකාය අජළාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානන්ති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනො දිඤ්ඤා පරජනො යනෙබ්බා භගවතො භාසිතං අභිනිජ්ඣිති.

චූළගොසිඛගසුත්තං පඨමං.

1. පාස්ස, මජ්ඣං. 2. සබ්බසානං පාස්ස, මජ්ඣං. සබ්බසං පස්ස, ස්‍යා.

3. සබ්බෙ චෙපි දිඝ බ්‍රාහ්මණා - ෨෮, සබ්බෙ චෙපි දිඝ වෙස්සා - ෨෮ - මජ්ඣං. ස්‍යා.

39. දිසය, යම් ගමෙකින් මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙන ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියාහු ද, ඉදින් ඒ ගමත් මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැති ව සිහි කරන්නේ නම් ඒ ගමට ද බොහෝ කලක් හිත සැප පිණිස වන්නේ ය.

40. දිසය, යම් නියමගමෙකින් මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙන ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියාහු ද, ඉදින් ඒ නියමගමත් මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැති ව සිහි කරන්නේ නම් ඒ නියම ගමට ද බොහෝ කලක් හිත සැප පිණිස වන්නේ ය.

41. දිසය, යම් නගරයෙකින් මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙන ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියාහු ද, ඉදින් ඒ නගරයත් මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැති ව සිහි කරන්නේ නම් ඒ නගරයට ද බොහෝ කලක් හිත සැප පිණිස වන්නේ ය.

42. දිසය, යම් ජනපදයෙකින් මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙන ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියාහු ද, ඉදින් ඒ ජනපදයත් මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැති ව සිහි කරන්නේ නම් ඒ ජනපදයට ද බොහෝ කලක් හිත සැප පිණිස වන්නේ ය.

43. දිසය, ඉදින් සියලු ක්‍ෂත්‍රියයෝ ද මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැති ව සිහි කරන්නාහු නම් සියලු ක්‍ෂත්‍රියයන්ට ද දිගුකලක් හිත සැප පිණිස වන්නේ ය.

44. දිසය, ඉදින් සියලු බ්‍රාහ්මණයෝ ද මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැත්තාහු සිහි කරන්නාහු නම් සියලු බ්‍රාහ්මණයන්ට ද දිගු කලක් හිත සැප පිණිස වන්නේ ය.

45. දිසය, ඉදින් සියලු වෛශ්‍යයෝ ද මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැත්තාහු සිහි කරන්නාහු නම් සියලු වෛශ්‍යයන්ට ද දිගු කලක් හිත සැප පිණිස වන්නේ ය.

46. දිසය, ඉදින් සියලු ශුද්‍රයෝ ද මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැත්තාහු සිහි කරන්නාහු නම් සියලු ශුද්‍රයන්ට ද දිගුකලක් හිත සැප පිණිස වන්නේ ය.

47. දිසය, ඉදින් දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෝකය ද, දෙවි මිනිසුන් සහිත මහණ බමුණන් සහිත ප්‍රජාව ද මේ කුලපුත්‍රයන් තිදෙන පහත් සිතැත්තාහු සිහිකරන්නාහු ද... බොහෝ කලක් හිත සැප පිණිස වන්නේ ය.

48. දිසය, මේ කුලපුත්‍රයෝ තිදෙන යම් තාක් බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සැප පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සැප පිණිස පිළිපත්තාහු යයි දකුට.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු සිත් ඇති දිස පරජන දෙවරජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව සතුටින් පිළි ගත්තේ ය.

1. 4. 2.

මහාගෝසිඛගසුත්තං දුතියං.

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා ගෝසිඛසාලවතදායෙ විහරති සමබ්බලෙහි අභිඤ්ඤාතෙහි අභිඤ්ඤාතෙහි ථෙරෙහි සාවකෙහි සද්ධිං: ආයස්මතා ව සාරිපුත්තෙනා ආයස්මතා ව මහාමොග්ගල්ලානෙනා ආයස්මතා ව අනුරුද්ධෙනා ආයස්මතා ව රෙවතෙනා ආයස්මතා ව ආනන්දෙනා - අශෝකෙති ව අභිඤ්ඤාතෙහි ථෙරෙහි සාවකෙහි සද්ධිං.

2. අථ බො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො සායන්හසමයං පටිසල්ලාණා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා මහාකස්සපො තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතා ආයස්මන්තං මහාකස්සපං එතදවොච: ආයාමාට්ඨසො කස්සප යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛිකමිස්සාම ධම්මසවණායාති. එවමාට්ඨසොති බො ආයස්මා මහාකස්සපො ආයස්මතො මහාමොග්ගල්ලානස්ස පච්චස්සොසි.

3. අථ බො ආයස්මා ව මහාමොග්ගල්ලානො ආයස්මා ව මහාකස්සපො ආයස්මා ව අනුරුද්ධො යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛිකමිස්ස ධම්මසවණාය. අද්දසා බො ආයස්මා ආනන්දො ආයස්මන්තාඤ්ච මහාමොග්ගල්ලානං ආයස්මන්තාඤ්ච මහාකස්සපං ආයස්මන්තාඤ්ච අනුරුද්ධං යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛිකමිතො ධම්මසවණාය. දිස්වාන යෙනායස්මා රෙවතො තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතා ආයස්මන්තං රෙවතං එතදවොච: උපසඛිකමන්තා බො අමු ආට්ඨසො රෙවත සපුරිසා යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙන ධම්මසවණාය. ආයාමාට්ඨසො රෙවත යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛිකමිස්සාම ධම්මසවණායාති. එවමාට්ඨසොති බො ආයස්මා රෙවතො ආයස්මතො ආනන්දස්ස පච්චස්සොසි. අථ බො ආයස්මා ව රෙවතො ආයස්මා ව ආනන්දො යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛිකමිස්ස ධම්මසවණාය.

4. අද්දසා බො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තාඤ්ච රෙවතං ආයස්මන්තාඤ්ච ආනන්දං දුරතොච ආගච්ඡන්තො. දිස්වාන ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: “එතු බො ආයස්මා ආනන්දො, සාගතං ආයස්මතො ආනන්දස්ස හගමතො උපට්ඨාකස්ස හගමතො සන්තිකාවචරස්ස. රමණීයං ආට්ඨසො ආනන්ද ගෝසිඛසාලවතං, දෙසිතා රතනී, සබ්බපාලිපුල්ලා¹ සාලා, දිබ්බා මඤ්ඤෙ ගඤ්ඤා සමපට්ඨනී. කථංරූපෙන ආට්ඨසො ආනන්ද භික්ඛුතා ගෝසිඛසාලවතං සොභෙය්‍යා”ති².

1. 4. 2.

මහාගොසිඛ සූත්‍රය

1. ඔා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගොසිඛසාලවන ලැවිති ආයුමත් ශාරීපුත්‍ර, ආයුමත් මහාමොද්දලායන, ආයුමත් මහාකාශ්‍යප, ආයුමත් අනුරුද්ධ, ආයුමත් රෙවත, ආයුමත් ආනන්ද යන ඉපහල ස්වර්ග්‍යාචාර්යන් හා - අනාගත ඉපහල ස්වර්ග්‍යාචාර්යන් හා ද සමඟ වැඩ වසන සේක.

2. ඉක්බිති ආයුමත් මහාමොද්දලායන තෙරණුවෝ සවස්වරුයෙහි එළඹවමින් තැනි සිටියානු ආයුමත් මහාකාශ්‍යප තෙරණුවන් කරු එළඹියහ. එළඹ ආයුමත් මහාකාශ්‍යප තෙරණුවන්ට තෙල සැල කළහ. “ආයුමත් කාශ්‍යපයෙහි ආයුමත් සාරිපුත්ත තෙරණුවන් වෙත ධම්මවණය සඳහා යමහ” කියා යි. “ඇවැත්නි, එසේ යැ” යි මහාකාශ්‍යප තෙරණුවෝ මහමුගලන් තෙරණුවන්ට පිළිවදන් දුන්හ.

3. ඉක්බිති ආයුමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ ද, ආයුමත් මහසුප් තෙරණුවෝ ද, ආයුමත් අනුරුත්ත තෙරණුවෝ ද ධම්මවණය පිණිස සාරිපුත්ත තෙරණුවන් වෙත එළඹියාහු ය. ආයුමත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ආයුමත් සාරිපුත්ත තෙරණුවන් වෙත ධම්මවණය පිණිස එළඹෙන ආයුමත් මහමුගලන් තෙරුන් ද, ආයුමත් මහසුප් තෙරුන් ද, ආයුමත් අනුරුත්ත තෙරුන් ද දුටහ. දැක ආයුමත් රෙවත තෙරණුවන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුමත් රෙවත තෙරණුවන්ට තෙල සැල කෙළේ ය. “ආයුමත් රෙවතයෙනි, මේ සත්පුරුෂයෝ ආයුමත් ශාරීපුත්ත තෙරණුවන් කරු ධම්මවණය කරණු පිණිස එළඹෙත්. ඇවැත් රෙවතයෙනි, ආයුමත් ශාරීපුත්තන් වහන්සේ කරු ධම්මවණය පිණිස යමහ” යි කියා යි. ‘එසේ ය’ යි ආයුමත් රෙවත තෙරණුවෝ ආයුමත් ආනන්ද තෙරණුවන්ට පිළිවදන් දුන්හ. ඉක්බිති ආයුමත් රෙවත තෙරණුවෝ ද, ආයුමත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ද ආයුමත් ශාරීපුත්ත තෙරණුවන් වෙත ධම්මවණය පිණිස එළඹියාහු ය.

4. ආයුමත් සාරිපුත්ත තෙරණුවෝ ආයුමත් ආනන්ද තෙරණුවන් ද, ආයුමත් රෙවත තෙරණුවන් ද එකවරින් දුරු ම දුටහ. දැක ආයුමත් ආනන්ද තෙරණුවන්ට තෙල කිකි: “ආයුමත් ආනන්දයෙනි ඒවා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ උපසංඝයක වූ ඔබගේ සන්නිකාචර වූ ආනන්දයට සමාගත වේවා. ඇවැත් ආනන්දයෙනි, ගොසිඛසාලවනය සිත්කළ ය. රුත්‍රිය (අභ්‍රමිකාදී) දෙසර්ගිත ය. (පහන් ය). වාක්‍යයෝ සමාරෙන් (මුලපවන් අග කෙක්) පිටි ගියහ. දිවසුවද වැනි හුවද හමයි. ඇවැත් ආනන්දයෙනි, කෙබඳු නික්මුණ මකගෙන් ගොසිඛසාලවනය ගොඩනෙක් වේ ද?

[ආයසමා ආනුෂේදො:]

5 “ඉධාච්ඡෙසො සාරිපුත්ත භික්ඛු බහුසුසුතො ගොති සුතධරො සුතසන්නිවසො. යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣේකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාන්ධා සබ්බාසුඤ්ඤාං තෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුණ්ණං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති, කථාරූපාස්ස ධම්මා බහුසුසුතා භොගති, ධනා, වට්ඨා පරිචිතා, මනුසානුපෙක්ඛිතා, දිට්ඨියා සුප්පරිපිඤ්ඤා. සො වතස්සන්තො¹ පරිසානං ධම්මං දෙසෙති පරිමණිකලෙහි පදබ්බාසුඤ්ඤෙහි අප්පබ්බෙධිති² අනුසයසමුග්ගාතාය. ඵලරූපෙන බො ආච්ඡෙසො සාරිපුත්ත භික්ඛුතා ගොසිඛසාලවනං සොහෙය්‍යා”ති.

6. ඵං වුත්තෙත ආයසමා සාරිපුත්තො ආයසමන්තං රෙවතං ඵතදවොච: බ්‍යාකතං බො ආච්ඡෙසො රෙවත ආයසමිතා ආනුෂේදන යථා සකං පටිභානං. කන්ථද්ධි මයං ආයසමන්තං රෙවතා ප්‍රච්ඡාම. රමණීයං ආච්ඡෙසො රෙවත ගොසිඛසාලවනං, දෙසිතා රන්ති, සබ්බපාලිපුල්ලා සාලා, දිබ්බා මඤ්ඤෙග්ගානාං සම්පවන්ති. කථං රූපෙන ආච්ඡෙසො රෙවත භික්ඛුතා ගොසිඛසාලවනං සොහෙය්‍යාති?

[ආයසමා රෙවතො:]

7. “ඉධාච්ඡෙසො සාරිපුත්ත, භික්ඛු පටිසල්ලාණාරාමො ගොති පටිසල්ලාණරතො, අජ්ඣන්තං වේතොසමමනුසුත්තො, අතිරාතනජ්ඣානො, විපස්සනාය සමන්තාගතො, බ්‍රාහ්මණා සුඤ්ඤාගාරන්තං. ඵලරූපෙන බො ආච්ඡෙසො සාරිපුත්ත භික්ඛුතා ගොසිඛසාලවනං සොහෙය්‍යා”ති.

8. ඵං වුත්තෙත ආයසමා සාරිපුත්තො ආයසමන්තං අනුරුඤ්ඤා ඵතදවොච: බ්‍යාකතං බො ආච්ඡෙසො අනුරුඤ්ඤා ආයසමිතා රෙවතෙන යථා සකං පටිභානං. කන්ථද්ධි මයං ආයසමන්තං අනුරුඤ්ඤා ප්‍රච්ඡාම: රමණීයං ආච්ඡෙසො අනුරුඤ්ඤා ගොසිඛසාලවනං, දෙසිතා රන්ති, සබ්බපාලිපුල්ලා සාලා, දිබ්බා මඤ්ඤෙග්ගානාං සම්පවන්ති. කථං රූපෙන ආච්ඡෙසො අනුරුඤ්ඤා භික්ඛුතා ගොසිඛසාලවනං සොහෙය්‍යාති?

[ආයසමා අනුරුඤ්ඤා:]

9. “ඉධාච්ඡෙසො සාරිපුත්ත, භික්ඛු දිබ්බෙන වක්ඛුතා විසුඤ්ඤෙන අතිකකන්තමානුසංකෙන සහස්සං ලොකානං ඔලොකෙති³. සෙය්‍යථා පි ආච්ඡෙසො සාරිපුත්ත වක්ඛුමා සුරිසො උපරිපාසාදවරගතො සහස්සං තෙත්ථෙණ්ඩිලානං ඔලොකෙය්‍ය, ඵමමෙව බො ආච්ඡෙසො සාරිපුත්ත භික්ඛු දිබ්බෙන වක්ඛුතා විසුඤ්ඤෙන අතිකකන්තමානුසංකෙන සහස්සං ලොකානං ඔලොකෙති. ඵලරූපෙන බො ආච්ඡෙසො සාරිපුත්ත භික්ඛුතා ගොසිඛසාලවනං සොහෙය්‍යා”ති.

1. වතුන්තො, මජ්. 9. 2. අනුප්පබ්බෙධිති, මජ්. සෘ. 3. වොලොකෙති, මජ්. සෘ.

[ආයුෂමත් ආනන්ද:]

5. “ශාරීපුත්‍රයන් වහන්ස, මෙහි (යම්) මහණෙක් බහුශ්‍රැත වේ ද, ඇසු දෑය දරන්නේ වේ ද, ඇසු දෑය රැස් වූ තැනෙක් වේ ද, යම් ඒ ධර්මයෝ ආදිකල්‍යාණ වෙන් ද, මධ්‍යකල්‍යාණ වෙන් ද, පරිශෝසාන කල්‍යාණ වෙන් ද, සාභී වෙන් ද, සවාසඤ්ඤා වෙන් ද, කෙවල පරිපූර්ණ කොට පිරිසිදු කොට බබසර පවසන්නේ ද, බහු විසින් එබඳු ධර්මයෝ බොහෝ කොට අසන ලද්දහු වචනයෙන් පුරුදු කරන ලද්දහු. සිහිත් තැවන තැවන පරික්ෂා කරන ලද්දහු, ප්‍රඥාවෙන් මනා ව අවබෝධ කරන ලද්දහු වෙද් ද, හේ සප්ත අනුශාසනයන් නැසීම පිණිස සිවුපිරිසට පිරිමවුලු වූ ප්‍රබලා නො වූ (අතර නැති ව පවත්නා) පද ව්‍යාඤ්ඤාසයෙන් යුක්ත ව දහම් දෙසා ද, ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයන් වහන්ස, මෙවැනි මහණහුගෙන් ගොසිඛසාලවනය හොබවේ ය.”

6. මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සචරියන් වහන්සේ ආයුෂමත් රෙවත තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: ඇවැත් රෙවතයෙනි, ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරුන් විසින් සිය වචනහු පරිදි ප්‍රකාශ කරන ලදී. එහි දැන් අපි ආයුෂමත් රෙවත තෙරණුවන් විචාරමිහ: ඇවැත් රෙවතයෙනි, ගොසිඛසාලවනය සිත්කලු ය. රුත්‍රිය පහත් ය. වාක්ෂයෝ හැමතැන මිලිත් සැදියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් රෙවතයෙනි, කෙබඳු සචාරාප ඇති භික්ෂුනමක් නිසා ගොසිඛසාලවනය හොබවේ වේ ද?

[ආයුෂමත් රෙවත:]

7. “ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයන් වහන්ස, මෙහි යම් මහණෙක් පල සමවත් අරම් කොට ඇත්තේ පලසමවතෙහි ඇලුණේ වේ ද, තමා තුළ විනාශමායිකයෙන් යුක්ත වූයේ ද, බැහැර නො හළ ධ්‍යාන ඇත්තේ වේ ද, විදගීනාවෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද, ශුන්‍යාභාර (විදගීනා) වඩන්නේ වේ ද, ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මෙබඳු භික්ෂු විසින් ගොසිඛසාලවනය හොබවේ වෙයි”.

8. මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් සාරීපුත් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් අනුරුත් තෙරණුවන්ට තෙල කීහ: ඇවැත් අනුරුද්ධයෙනි, ආයුෂමත් රෙවත තෙරණුවන් විසින් සිය වචනහු පරිදි ප්‍රකාශ කරන ලදී. එහි දැන් අපි ආයුෂමත් අනුරුද්ධයන් විචාරමිහ: ඇවැත් අනුරුද්ධයෙනි, ගොසිඛසාලවනය සිත්කලු ය. රුත්‍රිය පහත් ය. වාක්ෂයෝ සඵාකාරයෙන් පිපී ගියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් අනුරුද්ධයෙනි, කෙබඳු සචාරාප ඇති භික්ෂු විසින් ගොසිඛසාලවනය හොබවේ වේ ද?”

[ආයුෂමත් අනුරුද්ධ:]

9. “ඇවැත් ශාරීපුත්‍ර සචරියන් වහන්ස, මේ ශාසනයෙහි යම් මහණෙක් ඉතා පිරිසිදු (කෙලෙස්මල සුන්) මිනිසැය ඉක්ම සිටි දිවැසින් සහසුලෝකධාතුව බලා ද, ඇවැත් ශාරීපුත්‍රසචරියන් වහන්ස, යම් සේ ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් වරපහාතලමතට ගියේ (පහාපිරිවෙන්නි නැබ පිහිටි) නිම්මවුලු දහස් යම් සේ බලන්නේ වේ ද, ඇවැත් ශාරීපුත්‍ර සචරියන් වහන්ස, ඒ මහණ එපරිද්දෙන් ම මිනිසැය ඉක්ම සිටි පිරිසිදු දිවැසින් සහසුලෝකධාතුව බලයි. ඇවැත් ශාරීපුත්‍රසචරියන් වහන්ස, මෙබඳු සචාරාප ඇති භික්ෂු විසින් ගොසිඛසාලවනය හොබවේ ය.”

10 එවං චුතෙන ආයස්මා සාරිපුතො ආයස්මනං මහාකස්සපං එතදවොච: බ්‍යාකතං බො ආවුසො කස්සප ආයස්මනා අනුරුඥෙන යථා සකං පටිභානං. තත්ථදුති මයං ආයස්මනං මහාකස්සපං පුච්ඡාම: රමණීයං ආවුසො කස්සප ගොසිඞ්ගසෑලවනං, දොසිනා රතනි, සබ්බපාලි-පුල්ලා සාලා, දිබ්බා මඤ්ඤෙ ගඤ්ඤා සමපවනති. කථංරූපෙන ආවුසො කස්සප භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසෑලවනං සොභෙය්‍යාති?

[ආයස්මා මහාකස්සපා:]

11. “ඉධාචුසො සාරිපුතන භික්ඛු අතනනා ව ආරඤ්ඤකො හොති ආරඤ්ඤකතනස්ස ව වණණවාදී. අතනනා ව පිණ්ඩපාතිකො හොති පිණ්ඩපාතිකතනස්ස ව වණණවාදී. අතනනා ව පංසුකුලිකො හොති පංසුකුලිකතනස්ස ව වණණවාදී. අතනනා ව තෙව්වරිකො හොති තෙව්වරිකතනස්ස ව වණණවාදී. අතනනා ව අපට්ඨෙය්‍යා හොති අපට්ඨෙය්‍යතා ව වණණවාදී. අතනනා ව සහතුට්ඨා හොති සහතුට්ඨාසා ව වණණවාදී. අතනනා ව පටිපිනෙතා හොති පටිපිනෙතාසා ව වණණවාදී. අතනනා ව අසංසට්ඨා හොති අසංසට්ඨාසා ව වණණවාදී. අතනනා ව ආරාධිතරියො¹ හොති විරියාරමනස්ස ව වණණවාදී. අතනනා ව සීලසමපදො හොති සීලසමපදොසා ව වණණවාදී. අතනනා ව සමාධිසමපදො හොති සමාධිසමපදොසා ව වණණවාදී. අතනනා ව පඤ්ඤාසමපදො හොති පඤ්ඤාසමපදොසා ව වණණවාදී. අතනනා ව විමුත්තිසමපදො හොති විමුත්තිසමපදොසා ව වණණවාදී. අතනනා ව විමුත්තිසුඤ්ඤාසමපදො හොති විමුත්තිසුඤ්ඤාසමපදොසා ව වණණවාදී. එවරූපෙන බො ආවුසො සාරිපුතන භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසෑලවනං සොභෙය්‍යාති”ති.

12. එවං චුතෙන ආයස්මා සාරිපුතො ආයස්මනං මහමොග්ගලොනං එතදවොච: බ්‍යාකතං බො ආවුසො මොග්ගලොන ආයස්මනා මහාකස්සපෙන යථා සකං පටිභානං. තත්ථදුති මයං ආයස්මනං මහමොග්ගලොනං පුච්ඡාම: රමණීයං ආවුසො මොග්ගලොන ගොසිඞ්ගසෑලවනං, දොසිනා රතනි, සබ්බපාලිපුල්ලා සාලා, දිබ්බා මඤ්ඤෙ ගඤ්ඤා සමපවනති. කථංරූපෙන ආවුසො මොග්ගලොන භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසෑලවනං සොභෙය්‍යාති?

[ආයස්මා මහමොග්ගලොනො:]

13. “ඉධාචුසො සාරිපුතන ආච භික්ඛු අභිබ්බකථං කථෙහති, තෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං පඤ්ඤං පුච්ඡනති.² අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස පඤ්ඤං පුච්ඡා විස්සජ්ජෙතති තො ව සංසාදෙතති.³ ධම්මි ව තෙසං කථා පවත්තති හොති. එවරූපෙන බො ආවුසො සාරිපුතන භික්ඛුනා ගොසිඞ්ගසෑලවනං සොභෙය්‍යාති”ති.

1. විරියො - විරියාරමන, මජ්ඣිම.

2. අඤ්ඤමඤ්ඤං පුච්ඡනති, සංය.

3. සංසාදෙතති, මජ්ඣිම.

10. මෙසේ කි කල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප සථවිරයන් වහන්සේට තෙල සැල කලහ: ඇවැත් මහාකාශ්‍යප සථවිරයන් වහන්ස, ආයුෂමත් අනුරුඬයන් විසින් තමාගේ වැළීම පරිදි ප්‍රකාශ කරණ ලදි. එහි ලා අපි දැන් ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප සථවිරයන් වහන්සේ විචාරමිහ: ඇවැත් මහාකාශ්‍යප සථවිරයන් වහන්ස, ගොසිඛනසාලවනය සිත්කලු ය. රාත්‍රිය පහන් ය. වෘක්ෂයෝ හැමලෙසින් පිපී ගියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් කාශ්‍යප සථවිරයන් වහන්ස, කෙබඳු සවරූප ඇති භික්ෂු විසින් ගොසිඛනසාලවනය හොබනේ වේ ද?

[ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප:]

11. “ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මේ ශාසනයෙහි යම් මහණෙක් තෙමේත් ආරණ්‍යක වූයේ ආරණ්‍යකධුතාමගධාරීභාවයෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් පිණ්ඩපාතීක වූයේ පිණ්ඩපාතීකධුතාමගධාරීභාවයෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් පාංශුකුලික වූයේ පාංශුකුලිකධුතාමගධාරී භාවයෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් තෙවිචරික වූයේ තෙවිචරික ධුතාමගධාරීභාවයෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් අලොච්ඡ වූයේ අලොච්ඡභාවයෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් සනතුෂට වූයේ දශවිධ සන්තතාමයෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් ප්‍රකම්භිවෙක ඇත්තේ ප්‍රකම්භිවේකයෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් කුලය කෙරෙහි ගණ්‍යා කෙරෙහි නොඇලුණේ අසංසරීයෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් රුකුළුවර ඇත්තේ වැර ඇරඹුමෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් ශීලසම්පන්න වූයේ ශීලසම්පන්නයෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් සමාධිසම්පන්න වූයේ සමාධිසම්පන්නයෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් ප්‍රඥසම්පන්න වූයේ ප්‍රඥසම්පන්නයෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් විමුක්තිසම්පන්න වූයේ විමුක්තිසම්පන්නයෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් විමුක්තිඥානදර්ශිතසම්පන්න වූයේ විමුක්තිඥාන-දර්ශිතසම්පන්නයෙහි ගුණ කීයනසුලු වූයේ වේ ද, ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මේ වැනි භික්ෂු විසින් ගොසිඛනසාලවනය හොබනේ ය.”

12. මෙසේ ප්‍රකාශ කළ කල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ ආයුෂමත් මහාමොද්ගලායන සථවිරයන් වහන්සේට තෙල සැල කලහ: ඇවැත් මොද්ගලායනයෙනි, ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප සථවිරයන් වහන්සේ විසින් සවකිය වැටහීම පරිදි ප්‍රකාශ කරණ ලදි. දැන් අපි මහාමොග්ගලාන සථවිරයන් වහන්සේ විචාරමිහ. “ඇවැත් මොග්ගලානයෙනි, ගොසිඛනසාලවනය සිත්කලු ය. රාත්‍රිය දෙමාපහන ය. ශාලවෘක්ෂයෝ හැමලෙසින් පිපී ගියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් මොග්ගලානයෙනි, කෙබඳු සවරූප ඇති භික්ෂු විසින් ගොසිඛනසාලවනය හොබනේ වේ ද?

[ආයුෂමත් මහමුගලන්:]

13. “ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මේ ශාසනයෙහි භික්ෂුහු දෙදෙනෙක් අභිධම්මකථා කෙරෙද් ද, ඔහු ඔවුනොවුන් ප්‍රශ්න අසන් ද, ඔවුනොවුන් ඇසූ ප්‍රශ්න විසඳන් ද, කරුණු යටපත් නො කරන් ද, ඔවුන්ගේ ධම්මකථා නො කඩවා පවත්නාසුලු වේ ද, ඇවැත්නි, මෙබඳු සවරූප ඇති භික්ෂුහුගෙන් ගොසිඛනසාලවනය හොබනේ වෙයි.”

14. අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං ඵනදවොච: “ඛ්‍යාකතං ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත අමෙහති සබ්බෙහෙව යථා සකං පටිභානං. තත්ථදාහි මයං ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං පුච්ඡාම: රමණීයං ආවුසො සාරිපුත්ත ගොසිඛග්ගසාලවනං. දෙසිනා රතති. සබ්බපාලිපුලා සාලා. දිබ්බා මඤ්ඤෙ යනිං සමපවතති. කථංරූපෙන ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඛග්ගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

[ආයස්මා සාරිපුත්තො:]

15. “ඉධාවුසො මොග්ගලාන භික්ඛු විතතං වසං වතෙනාහි, තො ච භික්ඛු විතතස්ස වසෙන වතනති. සො යාය විහාරසමාපනතියා ආකඛ්ඛති පුබ්බන්‍යසමයං විහරිතුං. තාය විහාරසමාපනතියා පුබ්බන්‍යසමයං විහරති. යාය විහාරසමාපනතියා ආකඛ්ඛති මජ්ඣනනිකං¹ සමයං විහරිතුං. තාය විහාරසමාපනතියා මජ්ඣනනිකං සමයං විහරති යාය විහාරසමාපනතියා ආකඛ්ඛති සායන්‍යසමයං විහරිතුං. තාය විහාරසමාපනතියා සායන්‍යසමයං විහරති. සෙය්‍යථාපි ආවුසො මොග්ගලාන රඤ්ඤෙ වා රාජමනාමනතස්ස වා නානාරතතානං දුස්සානං දුස්සකරණිකො පුරෙ අස්ස, සො යඤ්ඤෙදෙව දුස්සයුගං ආකඛ්ඛියා පුබ්බන්‍යසමයං පාරුපිතුං. තං තදෙව දුස්සයුගං පුබ්බන්‍යසමයං පාරුපෙය්‍ය, යඤ්ඤෙදෙව දුස්සයුගං ආකඛ්ඛියා මජ්ඣනනිකං සමයං පාරුපිතුං. තං තදෙව දුස්සයුගං මජ්ඣනනිකං සමයං පාරුපෙය්‍ය, යඤ්ඤෙදෙව දුස්සයුගං ආකඛ්ඛියා සායන්‍යසමයං පාරුපිතුං. තං තදෙව දුස්සයුගං සායන්‍යසමයං පාරුපෙය්‍ය, ඵවමෙව ඛො ආවුසො මොග්ගලාන භික්ඛු විතතං වසං වතෙනාහි, තො ච භික්ඛු විතතස්ස වසෙන වතනති. සො යාය විහාරසමාපනතියා ආකඛ්ඛති පුබ්බන්‍යසමයං විහරිතුං. තාය විහාරසමාපනතියා පුබ්බන්‍යසමයං විහරති. යාය විහාරසමාපනතියා ආකඛ්ඛති මජ්ඣනනිකං සමයං විහරිතුං. තාය විහාරසමාපනතියා මජ්ඣනනිකං සමයං විහරති. යාය විහාරසමාපනතියා ආකඛ්ඛති සායන්‍යසමයං විහරිතුං. තාය විහාරසමාපනතියා සායන්‍යසමයං විහරති. ඵවරූපෙන ඛො ආවුසො මොග්ගලාන භික්ඛුනා ගොසිඛග්ගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

16 අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො තෙ ආයස්මනො ඵනදවොච: ඛ්‍යාකතං ඛො ආවුසො අමෙහති සබ්බෙහෙව යථා සකං පටිභානං. ආයාමාවුසො යෙන භගවා තෙනුපසංඝිකමුත්ථා ඵතමස්සං භගවතො ආරොවෙස්සාම, යථා තො භගවා ඛ්‍යාකරිස්සති තථා තං ධාරෙස්සාමා”ති. ඵවමාවුසොති ඛො තෙ ආයස්මනො ආයස්මනො සාරිපුත්තස්ස පච්චෙස්සායුං.

1. මජ්ඣනනිකසමයං - ඡෙස්සං.

14. ඉක්බිති ආයුෂමත් මහාමොද්දග්ගායන සථවිරයන් වහන්සේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේට තෙල සෑල කලහ: “ඇවැත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්ස, අප සියල්ලන් විසින් ම සිය වැට්ඨිම පරිදි ප්‍රකාශ කරණ ලදී. එහි දැන් අපි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ විචාරමිහ. ඇවැත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්ස, ගොසිඛනසාල-වනය සිත්කලු ය. රුත්‍රිය දෙමරහිත වෙයි. වාක්‍ෂයෝ හැමලෙසින් පිපී ගියහ. දිව්‍යවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයන් වහන්ස, කෙබඳු සමරූප ඇති හික්‍ෂු විසින් ගොසිඛනසාලවනය හොබනේ මේ ද?”

[ආයුෂමත් සැරියුත්:]

15. “ඇවැත් මොද්දග්ගායනයෙහි, මේ ශාසනයෙහි යම් මහණෙක් සියසිත නමා වසයෙහි පවත්වා ද, යම් මහණෙක් විනාශයෙන් වශයෙන් නො පවත්නේ වේ ද, හෙතෙමේ යම් විහාරසමාපතනයෙකින් පෙරවරුකාලයෙහි වසන්නට කැමැති වේ නම් ඒ විහාරසමාපතනයෙන් පෙරවරුකාලයෙහි වසයි. යම් විහාරසමාපතනයෙකින් මධ්‍යාහ්නකාලයෙහි වාස කරන්නට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතනයෙන් මධ්‍යාහ්නකාලයෙහි වසයි. යම් විහාරසමාපතනයෙකින් සවස් කාලය ගත කරන්නට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතනයෙන් සවස් කාලය ගත කරයි. ඇවැත් මොද්දග්ගායනයෙහි, යම් සේ රජකුගේ හෝ රාජමහාමාත්‍රයකුගේ හෝ සඵපෙට්ටිය නොයෙක් පැහැයෙන් රඳනා ලද වස්ත්‍රයක්ගෙන් පිරුණේ වේ ද, හෙ යම් යම් සඵසහලක් පෙරවරුයෙහි පෙරවිමට සතුටු වේ නම් පෙරවරුයෙහි ඒ සඵසහල ම පොරවන්නේ වෙයි. යම් යම් සඵසහලක් මධ්‍යාහ්නවේලාවෙහි පෙරවිමට සතුටු වේ නම් ඒ සඵසහල ම මධ්‍යාහ්න-වේලාවෙහි පොරවන්නේ වෙයි. යම් යම් සඵසහලක් සවස්කාලයෙහි පෙරවිමට සතුටු වේ නම් ඒ සඵසහල ම සවස්කාලයෙහි පොරොවයි. ඇවැත් මොහග්ගලානයෙහි, එපරිද්දෙන් ම යම් මහණෙක් සිත සියවසයෙහි පවත්වා ද, යම් මහණෙක් විනාශයෙන් වශයෙන් නො වෙසෙයි ද, හෙ යම් විහාරසමාපතනයෙකින් පෙරවරුකාලයෙහි වසන්නට කැමැති වේ නම් ඒ විහාරසමාපතනයෙන් පෙරවරුකාලයෙහි වසයි. යම් විහාරසමාපතනයෙකින් මධ්‍යාහ්නකාලයෙහි වසන්නට කැමැති වේ නම් ඒ විහාර සමාපතනයෙන් මධ්‍යාහ්නකාලයෙහි වසයි. යම් විහාරසමාපතනයෙකින් සවස්කාලයෙහි වාස කරන්නට කැමැති වේ නම් ඒ විහාරසමාපතනයෙන් සවස්කාලයෙහි වසයි. ඇවැත් මොද්දග්ගායනයෙහි, මෙබඳු සමරූප ඇති හික්‍ෂු විසින් ගොසිඛනසාලවනය ශොභන වන්නේ ය.”

16. ඉක්බිති ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ ඒ ආයුෂමත්තට තෙල කීක: “ඇවැත්නි, අප හැම විසින් ම නමාගේ වැට්ඨිම පරිදි ප්‍රකාශ කරණ ලදී. ඇවැත්නි, යම්හ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් කැතෙක වෙසෙත් නම් එතැනට පැමිණි තෙල කරුණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සෑල කරමිහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට යම් ලෙසෙකින් වදාරණ සේක් නම් එසේ එය දරමිහ යි. ඒ ආයුෂමත්තු ‘එසේ ය, ඇවැත්නි යි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රයන්, වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ.

17 අථ ඛො තෙ ආයස්මනනා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිනා භගවනනං අභිවාදෙත්වා එකමනනා නිසිදිංසු. එකමනනං නිසින්නො ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො භගවනනං එතදවොච: “ඉධ භූතනන ආයස්මා ච රෙවතො ආයස්මා ච ආනන්දෙ යෙනාහං තෙනුපසඛකමිංසු ධම්මසම්මායං. අදදස්සං ඛො අහං භතෙන ආයස්මනනාඤ්ච රෙවතං. ආයස්මනනාඤ්ච ආනන්දං දුරතොච ආගමිෂ්ණෙතං. දිස්මාන ආයස්මනනා ආනන්දං එතදවොච: එතු ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ සාගතං ආයස්මනො ආනන්දස්ස භගවතො උපට්ඨාකස්ස භගවතො සන්තිකාවචරස්ස. රමණීයං ආවුසො ආනන්ද ගොසිඛගසාලවනං. දෙසිතා රතති. සබ්බපාලී-පුල්ලා සාලා. දිබ්බා මඤ්ඤෙග්ග හක්ඛා සම්පවනති. කථංරූපෙන ආවුසො ආනන්ද භික්ඛුනා ගොසිඛගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

18. එවං වුත්තෙ භතෙන ආයස්මා ආනන්දෙ මං එතදවොච: “ඉධාවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු බහුස්සුතො හොති සුතධරො* සුතසන්තිවග්ගො. යෙ* තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣේකල්‍යාණා පරිඥාසානකල්‍යාණා සාන්ථා සබ්බස්සුතා කෙට්ඨපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති, තථාරූපාස්ස ධම්මා බහුස්සුතා හොන්ති ධතා¹ වච්ඡා පරිචිතා, මනසානු-පෙකඛිතා, දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිද්ධා. සො චතස්සනනං පරිසානං ධම්මං දෙසෙති පරිමණ්ඩලෙති පදබ්‍යස්ඤ්ඤෙති අප්පබ්ඤ්ඤෙති අනුසංසම්මුග්ගා-නායා. එවරූපෙන ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඛගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

19 “සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යථා තං ආනන්දෙව සම්මා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍ය. ආනන්දෙ හි සාරිපුත්ත බහුස්සුතො සුතධරො සුතසන්තිවග්ගො. යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣේකල්‍යාණා පරිඥාසානකල්‍යාණා සාන්ථා සබ්බස්සුතා කෙට්ඨපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති, තථාරූපාස්ස ධම්මා බහුස්සුතා හොන්ති, ධතා,³ වච්ඡා පරිචිතා, මනසානු-පෙකඛිතා, දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිද්ධා. සො චතස්සනනං පරිසානං ධම්මං දෙසෙති පරිමණ්ඩලෙති පදබ්‍යස්ඤ්ඤෙති අප්පබ්ඤ්ඤෙති අනුසංසම්මුග්ගා-නායා”ති.

20. එවං වුත්තෙ අහං භතෙන ආයස්මනනං රෙවතං එතදවොච: “බ්‍යාකතං ඛො ආවුසො රෙවත ආයස්මනා ආනන්දෙන යථා සකං පටිසානං. තත්ථද්වති මයං ආයස්මනනං රෙවතං පුට්ඨාම: රමණීයං ආවුසො රෙවත ගොසිඛගසාලවනං. දෙසිතා රතති. සබ්බපාලීපුල්ලා සාලා. දිබ්බා මඤ්ඤෙග්ග හක්ඛා සම්පවනති. කථංරූපෙන ආවුසො රෙවත භික්ඛුනා ගොසිඛගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

*. සුතධරො - පෙ - අනුසංසම්මුග්ගානාය, මජ්ඣං.
 *. යෙ - පෙ - අනුසංසම්මුග්ගානා, ස්‍යා 1. ධතා - මජ්ඣං.

17. ඉක්බිති ඒ ආයුෂමත්ත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලසීයානු ය. ඵලදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත්ත ශාරීපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කළහ: “වහන්ස, මෙහි ආයුෂමත්ත රෙවත තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත්ත ආනන්ද තෙරණුවෝ ද මා කරා බණ අසනු සඳහා පැමිණියානු ය. වහන්ස, මම ආයුෂමත්ත රෙවතතෙරුන් හා ආයුෂමත්ත ආනන්ද තෙරුන් ද දුර ම එක්තරාදත් දක ආයුෂමත්ත ආනන්ද තෙරණුවන්ට තෙල කිමි: ‘ආයුෂමත්ත ආනන්දයෝ එක්වා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ උපසංචයක වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සන්තිකාවචර වූ ආයුෂමත්ත ආනන්දයන්ගේ සහපත් පැමිණීමෙකි. ආයුෂමත්ත ආනන්දයෙහි, ගොසිඞ්ගසාල-වනය සිත්කළ ය. රුත්‍රිය පහත් වෙයි. වාක්‍ෂයෝ හැමලෙසින් පිපි ගියහ. දිවත්‍රවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් ආනන්දයෙහි, කෙබඳු සචරුප ඇති මහණකු විසින් ගොසිඞ්ගසාලවනය හොබනේ වේ ද?’”

18. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත්ත ආනන්දතෙරණුවෝ මට මෙසේ කීහ: ඇවැත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්ස, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් බහුශ්‍රැත දිගේ ඇසු දෑය දරන්නේ ඇසු දෙය රැස් කළ තැනෙක් වේ ද, යම් ඒ ධර්ම කෙතෙක් ආදිකල්‍යාණ වෙද්ද ද, මධ්‍යකල්‍යාණ වෙද්ද ද, පයඝීවසාන කල්‍යාණ වෙද්ද ද, අභී සහිත වෙද්ද ද, ව්‍යඤ්ඤාසහිත වෙද්ද ද, කෙවල පරිපූර්ණ කොට පිරිසිදු කොට බ්‍රහ්මාර ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද, එ ධර්මයෝ ඔහු විසින් බොහෝ කොට අසන ලද්දහ, දරණ ලද්දහ, වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද්දහ, සිතින් නැවත නැවත පරික්‍ෂා කරණ ලද්දහ, නුවණින් මනා කොට අවබෝධ කරණ ලද්දහ වෙන් ද, හෙතෙමේ පිරිමසුලු වූ අප්‍රසිද්ධ වූ (මනාසේ ගැලපිම් ඇති) පදව්‍යඤ්ඤාසෙන් අනුසය නස්නා විණිස සිද්ධිපිරිසට දහම් දෙසා ද, ඇවැත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්ස, මෙබඳු සචරුප ඇති මහණකු විසින් ගොසිඞ්ගසාලවනය හොබනේ”යි.

19. “ශාරීපුත්‍රය, මැනව, මැනව. ආනන්ද තෙමේ ම තම අදහස මැනවින් පවසනුයේ යම් සේ පවසන්නේ ද, ආනන්ද විසින් එය එසේ ම පවසන ලදී. (බහුශ්‍රැතභාවය වූ තම අදහස පරිදි ම කියන ලදී.) ආනන්ද තෙමේ බහුශ්‍රැත ය. ශ්‍රැතධර ය. ඇසු දෙය රැස් වූ තැනෙකි. යම් ඒ ධර්මයෝ ආදිකල්‍යාණ මධ්‍යකල්‍යාණ පයඝීවසානකල්‍යාණ වෙද්ද, සාභී වෙද්ද, සංඛ්‍යඤ්ඤා වෙද්ද, කෙවලපරිපූර්ණ කොට පිරිසිදු කොට බ්‍රහ්මාර ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද, එවැනි ධර්මයෝ ඔහු විසින් බොහෝ කොට අසන ලද්දහ ය. දරණ ලද්දහ ය. වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද්දහ ය. සිතින් නැවත නැවත පරික්‍ෂා කරණ ලද්දහ ය. ප්‍රඥාසෙන් අවබෝධ කරණ ලද්දහ ය. හෙ අප්‍රසිද්ධ (විශද) වූ පිරිමසුලු වූ පදව්‍යඤ්ඤාසෙන් අනුසය (කෙලෙස්) නැති කිරීම විණිස සිද්ධිපිරිසට ධර්මදෙශනා කෙරේ.”

20. වහන්ස, (ආයුෂමත්ත ආනන්ද) මෙසේ කී කල්හි මම ආයුෂමත්ත රෙවතතෙරණුවන්ට තෙල කිමි: “ඇවැත් රෙවතයෙහි, ආනන්ද තෙරුන් විසින් තම වැටහීම අනුව ප්‍රකාශ කරණ ලදී. එහි දෑත් අපි ආයුෂමත්ත රෙවත තෙරුන් විවාරමහ: ඇවැත් රෙවතයෙහි, ගොසිඞ්ගසාලවනය සිත්කළ ය. රුත්‍රිය දෙසවරිතිත ය. වාක්‍ෂයෝ සම්ප්‍රකාරයෙන් පිපි ගියහ. දිවත්‍රවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් රෙවතයෙහි, කෙබඳු සචරුප ඇති භික්‍ෂු විසින් ගොසිඞ්ගසාලවනය හොබනේ වේ ද?”

21. එවං වුත්තෙ භනෙන ආයස්මා රෙවතො මං එතදවොච:
 “ඉධාච්ඡො සාරිපුත්ත භික්ඛු පටිසල්ලාණාරුමො කොති, පටිසල්ලාණරුමො,
 අජ්ඣත්තං චෙතොසම්ඵමනුසුත්තො අතිරුක්ඛන්ධානො, විපස්සනාය
 සමන්තාගතො බ්‍රහ්මෙතා සුඤ්ඤාගාරානං. එවරුපෙන ඛො ආච්ඡො
 සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

22. “සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යථා තං රෙවතොව සම්මා බ්‍යාකරමානො
 බ්‍යාකරෙය්‍ය. රෙවතො හි සාරිපුත්ත පටිසල්ලාණාරුමො පටිසල්ලාණ-
 රුමො, අජ්ඣත්තං චෙතොසම්ඵමනුසුත්තො අතිරුක්ඛන්ධානො, විපස්සනාය
 සමන්තාගතො බ්‍රහ්මෙතා සුඤ්ඤාගාරානං”නති.

23. එවං වුත්තෙ අහං භනෙන ආයස්මන්තං අනුරුද්ධං එතදවොච:
 “බ්‍යාකතං ඛො ආච්ඡො අනුරුද්ධ ආයස්මතා රෙවතෙන* යථා සකං
 පටිභානං. තත්ථද්‍යති මයං ආයස්මන්තං අනුරුද්ධං පුච්ඡාමි: රමණීයං
 ආච්ඡො අනුරුද්ධ ගොසිඛසාලවනං. දොසිනා රතති. සබ්බපාලිපුල්ලා
 සාලා. දිබ්බා මඤ්ඤෙ යක්ඛා සම්පවනති. කථංරුපෙන ආච්ඡො අනුරුද්ධ
 භික්ඛුනා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

24. එවං වුත්තෙ භනෙන ආයස්මා අනුරුද්ධො මං එතදවොච:
 “ඉධාච්ඡො සාරිපුත්ත භික්ඛු දිබ්බෙත වක්ඛුනා විසුද්ධෙත අතික්කන්තමානුස-
 කෙන සහස්සං ලොකානං ඔලොකෙති.¹ සෙය්‍යථාපි ආච්ඡො සාරිපුත්ත වක්ඛුනා
 පුරිසො* උපරිපාසාදවරගතො සහස්සං තෙමිමණ්ඩලානං ඔලොකෙය්‍යා²,
 එවමෙව ඛො ආච්ඡො සාරිපුත්ත භික්ඛු විසුද්ධෙත අතික්කන්තමානුස-
 කෙන සහස්සං ලොකානං ඔලොකෙති. එවරුපෙන ඛො ආච්ඡො
 සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

25. “සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යථා තං අනුරුද්ධොව සම්මා
 බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍ය. අනුරුද්ධො හි සාරිපුත්ත දිබ්බෙත වක්ඛුනා
 විසුද්ධෙත අතික්කන්තමානුසකෙන සහස්සං ලොකානං ඔලොකෙති”ති.

26. එවං වුත්තෙ අහං භනෙන ආයස්මන්තං මහාකස්සපං එතදවොච:
 “බ්‍යාකතං ඛො ආච්ඡො කස්සප ආයස්මතා අනුරුද්ධෙත යථා සකං
 පටිභානං. තත්ථද්‍යති මයං ආයස්මන්තං මහාකස්සපං පුච්ඡාමි: රමණීයං
 ආච්ඡො කස්සප ගොසිඛසාලවනං. දොසිනා රතති. සබ්බපාලිපුල්ලා
 සාලා. දිබ්බා මඤ්ඤෙ යක්ඛා සම්පවනති. කථංරුපෙන ආච්ඡො කස්සප
 භික්ඛුනා ගොසිඛසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති?

*. රෙවතෙන - රෙ- කථංරුපෙන, මජ්ඣ. ස්‍යා

1. වොලොකෙති, සිමු.

*. වක්ඛුනො පුරිසො - රෙ- එවරුපෙන, මජ්ඣ.

2. වොලොකෙය්‍යා, සිමු.

21. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ආයුෂ්මත් රෙවත තෙරණුවෝ මට තෙල කීහ: “ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මේ ශාසනයෙහි යම් මහණෙක් පලසමවත් අරම් කොට ඇත්තේ පලසමවත්හි ඇඳුණේ වේද, තමන් තුළ විතක්‍යමාසියෙන් යුක්ත වූයේ බැහැර නොකළ බ්‍යාන ඇත්තේ වේද, විදගිතාවෙන් යුක්ත වූයේ ශුන්‍යාගාර වඩන්නේ වේද, ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මෙබඳු හික්‍ෂු විසින් ගොසිඛනසාලවනය ගොහන වන්නේ ය”යි.

22. “ශාරීපුත්‍රය, මැනව, මැනව. රෙවත තෙමේ ම තම අදහස මනාකොට පවසනුයේ යම් සේ පවසන්නේද, එසෙසින් රෙවත විසින් එය (බ්‍යානාභිරතිය) පවසන ලදී. ශාරීපුත්‍රය, රෙවත තෙමේ පලසමවන අරම් කොට ඇත්තේ ය. පලසමවත්හි ඇඳුණේ ය. තමා තුළ සිත සමාධිගත කිරීමෙහි යෙදුණේ තොර නොකළ බ්‍යාන ඇත්තේ ය. විදගිතාවෙහි යෙදුණේ ශුන්‍යාගාර වඩන්නේ ය.”

23. වහන්ස, (ආයුෂ්මත් රෙවත) මෙසේ කී කල්හි මම ආයුෂ්මත් අනුරුඬා තෙරණුවන්ට තෙල කීහි: “ඇවැත් අනුරුඬායෙනි, ආයුෂ්මත් රෙවත තෙරුන් විසින් තමාගේ වැටහීම අනුව ප්‍රකාශ කරණ ලදී. එහි දැන් අපි ආයුෂ්මත් අනුරුඬා තෙරුන් විමාරම්භ: ඇවැත් අනුරුඬායෙනි, ගොසිඛනසාලවනය සිත්කළ ය. රාත්‍රිය දෙපවර්තන වෙසී. වෘක්‍ෂයෝ හැමඅතින් පිටි ගියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් අනුරුඬායෙනි, කෙබඳු හික්‍ෂු කෙනකු විසින් ගොසිඛනසාලවනය හොබනේ වේද?”

24. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ආයුෂ්මත් අනුරුඬාතෙරණුවෝ මට තෙල කීහ: ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් පිරිසිදු, මිනිසැය ඉක්ම සිටි දිවැසින් සහස්‍රිලොකබාහුව බලයි. ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයන් වහන්ස, අපි ඇති පුරුෂයෙක් ප්‍රාසාදයෙක්හි මතුතලයට ගියේ (පහ පිරිවෙන්නි) දහසක් නිම්මඩුලු යම් සේ බලන්නේද, ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයන් වහන්ස, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ මිනිසැය ඉක්ම සිටි පිරිසිදු දිවැසින් සහස්‍රිලොකබාහුව බලයි. ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයන් වහන්ස, මේ වැනි හික්‍ෂු විසින් ගොසිඛනසාලවනය හොබනේ ය යි.”

25. “ශාරීපුත්‍රය, මැනව, මැනව. අනුරුඬා තෙමේ ම තම අදහස පවසනුයේ යම් සේ පවසන්නේද, අනුරුඬා විසින් එය (දිඛචක්‍ඛුස්සුණය) එසේ ම පවසන ලදී. ශාරීපුත්‍රය, අනුරුඬා තෙමේ පිරිසිදු, මිනිසැය ඉක්ම සිටි දිවැසින් සහස්‍රිලොකබාහුව බලන්නේ ය.”

26. වහන්ස, (ආයුෂ්මත් අනුරුඬා) මෙසේ කී කල්හි මම ආයුෂ්මත් මහාකාශ්‍යප සචරියන් වහන්සේට තෙල කීහි: “ඇවැත් කාශ්‍යප සචරියන් වහන්ස, ආයුෂ්මත් අනුරුඬායන් විසින් සමකීය වැටහීම පරිදි ප්‍රකාශ කරණ ලදී. එහි දැන් අපි ආයුෂ්මත් මහාකාශ්‍යප සචරියන් වහන්සේ විමාරම්භ: ඇවැත් කාශ්‍යපසචරියන් වහන්ස, ගොසිඛනසාලවනය සිත්කළ ය. රාත්‍රිය දෙපාරගත ය. වෘක්‍ෂයෝ සම්ප්‍රකාරයෙන් පිටි ගියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් කාශ්‍යපසචරියන් වහන්ස, කෙබඳු සචරුප ඇති හික්‍ෂු කෙනකු විසින් ගොසිඛනසාලවනය හොබනේ වේද?”

එවං වුත්තෙ හත්තෙ ආයස්මා මහාකස්සපො මං එතදවොච: “ඉධාවුත්තො සාර්පුතත භික්ඛු අත්තනා ව ආරඤ්ඤකො හොති ආරඤ්ඤකතතස්ස ව වණණවාදී. අත්තනා ව පිණ්ඩපාතිකො හොති පිණ්ඩපාතිකතතස්ස ව වණණවාදී. අත්තනා ව පංසුකුලිකො හොති පංසුකුලිකතතස්ස ව වණණවාදී. අත්තනා ව තෙව්වරිකො හොති තෙව්වරිකතතස්ස ව වණණවාදී. අත්තනා ව අප්පිච්ඡා හොති අප්පිච්ඡතාය ව වණණවාදී. අත්තනා ව සනානුට්ඨායා හොති සනානුට්ඨායා ව වණණවාදී. අත්තනා ව පච්චිත්තො හොති පච්චිකස්ස ව වණණවාදී. අත්තනා ව අසංසට්ඨායා හොති අසංසග්ගස්ස ව වණණවාදී. අත්තනා ව ආරද්ධිවිරියො හොති විරියා රහස්ස ව වණණවාදී. අත්තනා ව සීලසම්පන්නො හොති සීලසම්පදාය ව වණණවාදී. අත්තනා ව සමාධිසම්පන්නො හොති සමාධිසම්පදාය ව වණණවාදී. අත්තනා ව පඤ්ඤාසම්පන්නො හොති පඤ්ඤාසම්පදාය ව වණණවාදී. අත්තනා ව විමුත්තිසම්පන්නො හොති විමුත්තිසම්පදාය ව වණණවාදී. අත්තනා ව විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සනසම්පන්නො හොති විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සනසම්පදාය ව වණණවාදී. එවරුපෙන ඛො ආවුසො සාර්පුතත භික්ඛුතා ගොසිඞ්ගසාලවතං සොගෙය්‍යා”ති.

27. “සාධු සාධු සාර්පුතත, යථා තං කස්සපොව සම්මා බ්‍යාකර-මානො බ්‍යාකරෙය්‍ය. කස්සපො හි සාර්පුතත අත්තනා ව ආරඤ්ඤකො ආරඤ්ඤකතතස්ස ව වණණවාදී. අත්තනා ව පිණ්ඩපාතිකො පිණ්ඩපාතික-තතස්ස ව වණණවාදී. අත්තනා ව පංසුකුලිකො පංසුකුලිකතතස්ස ව වණණවාදී. අත්තනා ව තෙව්වරිකො තෙව්වරිකතතස්ස ව වණණවාදී. අත්තනා ව අප්පිච්ඡා අප්පිච්ඡතාය ව වණණවාදී. අත්තනා ව සනානුට්ඨායා සනානුට්ඨායා ව වණණවාදී. අත්තනා ව පච්චිත්තො පච්චිකස්ස ව වණණවාදී. අත්තනා ව අසංසට්ඨායා අසංසග්ගස්ස ව වණණවාදී. අත්තනා ව ආරද්ධිවිරියො විරියාරහස්ස ව වණණවාදී. අත්තනා ව සීලසම්පන්නො සීලසම්පදාය ව වණණවාදී. අත්තනා ව සමාධිසම්පන්නො සමාධිසම්පදාය ව වණණවාදී. අත්තනා ව පඤ්ඤාසම්පන්නො පඤ්ඤාසම්පදාය ව වණණවාදී. අත්තනා ව විමුත්තිසම්පන්නො විමුත්තිසම්පදාය ව වණණවාදී. අත්තනා ව විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සනසම්පන්නො විමුත්තිඤ්ඤාණදස්සනසම්පදාය ව වණණවාදී”ති.

වහන්ස, තෙමේ කි කල්හි ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප සචරියන් වහන්සේ මට තෙල කීන: ‘ඇවැත් ශාරිපුත්‍රයෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් තෙමේත් ආරණ්‍යක වූයේ ආරණ්‍යකධුතාඛධාරිභාවයෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් පිණ්ඩපාතික වූයේ පිණ්ඩපාතික ධුතාඛධාරිභාවයෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් පාංශුකුලිකධුතාඛධාරිභාවයෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් තෙව්වරික වූයේ තෙව්වරිකධුතාඛධාරිභාවයෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් අලොප්ථ වූයේ අලොප්ථභාවයෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් සනතුෂට වූයේ සනතුෂටයෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් ප්‍රකම්චිවෙක ඇත්තේ ප්‍රකම්චිවෙකයෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් සංසාෂට නො වූයේ (කුලයෙහි දු ගෙනෙහිදු නො හැනුණේ) අසංසාෂටභාවයෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් පටන්ගත් විසි ඇත්තේ වැර ඇරඹුමෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් ශීලසම්පන්න වූයේ ශීලසම්පන්නයෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් සමාධිසම්පන්න වූයේ සමාධිසම්පද්‍යවෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් ප්‍රඥසම්පන්න වූයේ ප්‍රඥසම්පන්නයෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් විමුක්තිසම්පන්න වූයේ විමුක්තිසම්පන්නයෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද, තෙමේත් විමුක්තිඥානදශීනසම්පන්න වූයේ විමුක්තිඥානදශීනසම්පන්නයෙහි ගුණ කීයනසුලු වේ ද - ඇවැත් ශාරිපුත්‍රයෙනි, මෙබඳු මහණකු වසින් ගොසිඛාසාලවනය හොබවේ ය.”

27. “ශාරිපුත්‍රයෙනි, මැනව, මැනව. කාශ්‍යප තෙමේ ම මොනවට තම අදහස පවසනුයේ යම් ඡේ පටිසන්තේ ද, එසෙයින් ම කාශ්‍යපයන් විසින් එය (ධුතවාදය) පවසන ලදී. ශාරිපුත්‍රය, කාශ්‍යප තෙමේ තෙමේත් ආරණ්‍යක වූයේ ආරණ්‍යකධුතාඛධාරිභාවයෙහි ගුණ කීයනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් පිණ්ඩපාතික වූයේ පිණ්ඩපාතිකධුතාඛධාරිභාවයෙහි ගුණ කීයනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් පාංශුකුලික වූයේ පාංශුකුලිකධුතාඛධාරිභාවයෙහි ගුණ කීයනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් තෙව්වරික වූයේ තෙව්වරිකධුතාඛධාරිභාවයෙහි ගුණ කීයනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් අලොප්ථ වූයේ අලොප්ථභාවයෙහි ගුණ කීයනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් සනතුෂට වූයේ සනතුෂටභාවයෙහි ගුණ කීයනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් ප්‍රකම්චිවෙකයෙක් යුක්ත වූයේ ප්‍රකම්චිවෙකයෙහි ගුණ කීයනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් අසංසට්ඨ වූයේ අසංසට්ඨභාවයෙහි ගුණ කීයනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් ඇරඹු මැර ඇත්තේ වැර ඇරඹුමෙහි ගුණ කීයනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් ශීලසම්පන්න වූයේ ශීලසම්පන්නයෙහි ගුණ කීයනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් සමාධිසම්පන්න වූයේ සමාධිසම්පන්නයෙහි ගුණ කීයනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් ප්‍රඥවෙන් යුක්ත වූයේ ප්‍රඥසම්පන්නයෙහි ගුණ කීයනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් විමුක්තිසම්පන්න වූයේ විමුක්තිසම්පන්නයෙහි ගුණ කීයනසුලු ද වෙයි. තෙමේත් විමුක්තිඥානදශීනසම්පන්න වූයේ විමුක්තිඥානදශීනසම්පන්නයෙහි ගුණ කීයනසුලු ද වෙයි.”

28. එවං වුතෙන භතෙන ආයස්මිනං මහාමොග්ගලානං එතදවොචා: “බ්‍යාකතං බො ආවුසො මොග්ගලාන ආයස්මිනා මහාකස්සපෙන යථා සකං පටිභානං. තත්ථදුනි මයං ආයස්මිනං මහාමොග්ගලානං පුච්ඡාම: රමණීයං ආවුසො මොග්ගලාන ගොසිඛිගසාලවනං. දෙසිනා රතනි. සබ්බපාලිපුලා සාලා. දිබ්බා මඤ්ඤෙ ගනිා සමපවනනි. කථංරූපෙන ආවුසො මොග්ගලාන භික්ඛුනා ගොසිඛිගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.¹

29. එවං වුතෙන භතෙන ආයස්මි මහාමොග්ගලානො මං එතදවොච: “ඉධාවුසො සාරිපුත්ත දො භික්ඛු අභිබ්බමකථං. කථෙන්නි, තෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං පඤ්ඤං පුච්ඡන්නි, අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස පඤ්ඤං පුච්ඡා විස්සජ්ජෙන්නි නො ච සංසාදෙනනි,¹ ධම්මී ච තෙසං කථා පවත්තනි හොති. එවරූපෙන බො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඛිගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති.

30. “සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යථා තං මොග්ගලානොච සම්මා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍ය. මොග්ගලානො භි සාරිපුත්ත ධම්මකථිකො”ති.

31. එවං වුතෙන ආයස්මි මහාමොග්ගලානො භගවතං එතදවොච: අථ බ්‍යාභං භතෙන ආයස්මිනං සාරිපුත්තං එතදවොචා: “බ්‍යාකතං බො ආවුසො සාරිපුත්ත අමෙහති සබ්බභෙව යථා සකං පටිභානං. තත්ථදුනි මයං ආයස්මිනං සාරිපුත්තං පුච්ඡාම: රමණීයං ආවුසො සාරිපුත්ත ගොසිඛිගසාලවනං. දෙසිනා රතනි. සබ්බපාලිපුලා සාලා. දිබ්බා මඤ්ඤෙ ගනිා සමපවනනි. කථංරූපෙන ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඛිගසාලවනං සොභෙය්‍යා”ති²

32. එවං වුතෙන භතෙන ආයස්මි සාරිපුත්තො මං එතදවොච: “ඉධාවුසො මොග්ගලාන භික්ඛු විතතං. වසං වතෙතති, නො ච භික්ඛු විතතස්ස වසෙන වත්තති. සො යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති පුබ්බන්‍යසමයං විහරිතුං. තාය විහාරසමාපත්තියා පුබ්බන්‍යසමයං විහරති. යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති මජ්ඣන්තිකං සමයං. විහරිතුං. තාය විහාරසමාපත්තියා මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරති. යාය විහාරසමාපත්තියා ආකඛ්ඛති සායන්‍යසමයං විහරිතුං. තාය විහාරසමාපත්තියා සායන්‍යසමයං විහරති. -

1. සංසාරෙනති, මජ්ඣං.

28. වහන්ස, (ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප) මෙසේ කී කල්හි මම ආයුෂමත් මහාමොද්ගලායන සථවිරයන් හට තෙල කීණි: ඇවැත් මොග්ගලානගෙහි, ආයුෂමත් මහාකාශ්‍යප සථවිරයන් විසින් සිය වැටහීම පරිදි ප්‍රකාශ කරණ ලදී. එහි දැන් අපි ආයුෂමත් මහාමොග්ගලානගත් විචාරමිත: ඇවැත් මොග්ගලානගෙහි, ගොසිඛකසාලවනය සිත්කලු ය. රාත්‍රිය පහන් ය. වෘක්‍ෂයෝ හැමලෙසින් පිපී ගියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් මොග්ගලානගෙහි, කෙබඳු සාරූප ඇති හික්කු කෙනකු විසින් ගොසිඛකසාලවනය හොබනේ වේ ද?”

29. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් මහාමොග්ගලායන තෙරණුවෝ මට තෙල කීහ. “ඇවැත් ශාරිපුත්‍රගෙහි, මේ ශාසනයෙහි හික්කු හු දෙදෙනෙක් අභිධම්ම කථා කෙරෙත්. ඔහු ඔවුනොවුන් ප්‍රශ්න අසත්. ඔවුනොවුන් විසින් ප්‍රශ්න අසන ලද්දහු විසඳත්. කරුණු යටපත් නොකරත්. ඔවුන්ගේ දෘඪ මතය වැඩි වූ පවත්නාසුලු වේ. ඇවැත් ශාරිපුත්‍රගෙහි, මෙබඳු සාරූප ඇති හික්කු විසින් ගොසිඛකසාලවනය හොබනේ ය”යි.

30. ශාරිපුත්‍රගෙහි, මැනව, මැනව මොග්ගලාන තෙමේ ම තම අදහස (අභිධම්මකථිකත්වය) මොනොවට පවසනුයේ යම් සේ පවසන්නේ ද, එසෙයින් ම මොග්ගලාන විසින් එය පවසන ලදී. ශාරිපුත්‍රය, මොග්ගලාන තෙමේ ධම්ම විකඥෙහි.”

31. මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් මොග්ගලාන තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහ: වහන්ස, මම ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍රසථවිරයන් තෙල කී: ඇවැත් ශාරිපුත්‍රගෙහි, අප සියලු දෙනා විසින් ම සිය වැටහීම පරිදි ප්‍රකාශ කරණ ලදී. එහි දැන් අපි ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍රගත් විචාරමිත. “ඇවැත් ශාරිපුත්‍රගෙහි, ගොසිඛකසාලවනය සිත්කලු ය. රාත්‍රිය දෙමොපගත ය. වෘක්‍ෂයෝ සඵාකාරයෙන් පිපී ගියහ. දිවසුවද වැනි සුවද හමයි. ඇවැත් ශාරිපුත්‍රගෙහි, කෙබඳු සාරූප ඇති හික්කු කෙනකු විසින් ගොසිඛකසාලවනය හොබනේ වේ ද?”

32. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍ර තෙරණුවෝ මට තෙල කීහ: “ඇවැත් මොග්ගලානගෙහි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් සිත තමා වශයෙහි පවත්වයි. මහණ තෙමේ විත්තවශයෙහි නොපවත්නේ වෙයි. හෙය් ම විහාරසමාපත්තියෙකින් පෙරවරුකාලය වාස කරන්නට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපත්තියෙන් පෙරවරුකාලයෙහි වාස කරයි. යම් විහාරසමාපත්තියෙකින් මධ්‍යාහනකාලයෙහි වාස කරන්නට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපත්තියෙන් මධ්‍යාහනකාලයෙහි වාස කරයි. යම් විහාරසමාපත්තියෙකින් සවස්කාලයෙහි වාස කරන්නට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපත්තියෙන් සවස්කාලයෙහි වාස කරයි. -

සෙය්‍යථාපි ආවුසො මොග්ගල්ලාන, රඤ්ඤෙඤ්ඤ චා රාජමහාමනත්තස්ස චා නානාරත්තානං දුස්සානං දුස්සකරණධිකො පුරො අස්ස, සො යඤ්ඤදෙව දුස්සයුගං ආකඛේධස්ස පුබ්බන්‍යාසමයං පාරුපිතුං නා තදෙව දුස්සයුගං පුබ්බන්‍යාසමයං පාරුපෙය්‍ය, යඤ්ඤදෙව දුස්සයුගං ආකඛේධස්ස මජ්ඣන්තිකං සමයං පාරුපිතුං නා තදෙව දුස්සයුගං මජ්ඣන්තිකං සමයං පාරුපෙය්‍ය, යඤ්ඤදෙව දුස්සයුගං ආකඛේධස්ස සායන්‍යාසමයං පාරුපිතුං නා තදෙව දුස්සයුගං සායන්‍යාසමයං පාරුපෙය්‍ය; එවමෙව ඛො ආවුසො මොග්ගල්ලාන භික්ඛු විතතං වසං වතෙතති, නො ච භික්ඛු විතත්තස්ස වසෙන වතතති. සො යාය විහාරසමාපතතියා ආකඛති පුබ්බන්‍යාසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපතතියා පුබ්බන්‍යාසමයං විහරති. යාය විහාරසමාපතතියා ආකඛති මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපතතියා මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරති. යාය විහාරසමාපතතියා ආකඛති සායන්‍යාසමයං විහරිතුං, තාය විහාරසමාපතතියා සායන්‍යාසමයං විහරති. එවරුපෙන ඛො ආවුසො මොග්ගල්ලාන භික්ඛුනා ගොසිඛගසාලවතං සොභෙය්‍යා”ති.

32. “සාධු සාධු මොග්ගල්ලාන, යථා නං සාරිපුත්තොව සමමා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍ය. සාරිපුත්තො භි මොග්ගල්ලාන විතතං වසං වතෙතති, නො ච සාරිපුත්තො විතත්තස්ස වසෙන වතතති. සො යාය විහාරසමාපතතියා ආකඛති පුබ්බන්‍යාසමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපතතියා පුබ්බන්‍යාසමයං විහරති. යාය විහාරසමාපතතියා ආකඛති මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරිතුං තාය විහාරසමාපතතියා මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරති. යාය විහාරසමාපතතියා ආකඛති සායන්‍යාසමයං විහරිතුං, තාය විහාරසමාපතතියා සායන්‍යාසමයං විහරති”ති.

33. එවං චුතෙන ආයස්මා සාරිපුත්තො භගවතනං එතදවොච: කස්ස හු ඛො භනෙත සුභාසිතනති?

34. සබ්බෙස්ස චො සාරිපුත්ත සුභාසිතං පරියායෙන. අපි ච මමපි¹ සුඤ්ඤාච යථාරුපෙන භික්ඛුනා ගොසිඛගසාලවතං සොභෙය්‍යා.² ඉධ සාරිපුත්ත භික්ඛු පච්ඡාභතනං පිණ්ඩපාතපටිකකතොනා නිසිදති පලලංකං ආභුජන්තා උජ්ඣං කායං පණ්ඩාරිය පරිමුඛං සත්ථං උපට්ඨපෙක්ඛා ‘න තාවාහං ඉමං පලලංකං භික්ඛුස්සාමි යාච මෙ නාහුපාදය ආසවෙහි විතතං විමුච්ඡිස්සාති’ති. එවරුපෙන ඛො සාරිපුත්ත භික්ඛුනා ගොසිඛගසාලවතං සොභෙය්‍යාති.

ඉදමවොච භහවා. අත්තමිනා තෙ ආයස්මනො භගවතො භාසිතං අභිනක්ඛන්ති.

මහාගොසිඛගසුත්තං දුතියං.

1. මම වචනං, ස්‍යා. 2. සොභෙය්‍යාති, ස්‍යා.

ඇවැත් මෛද්ගලායනය සථවිරයන් වහන්ස, යම් සේ රජකුගේ තෝ රාජමහාමාත්‍යයකුගේ හෝ සථප්පච්චිය නොසෙක් පැහැයෙන් රඳනා ලද වස්ත්‍රයෙන් පිරුණේ ද, හෙ යම් යම් සථසහලක් පෙරවරුවේ පෙරවීමට සතුටු වේ නම්, පෙරවරුවේ ඒ සථසහල ම පොරවන්නේ ද, යම් යම් සථසහලක් මධ්‍යාහ්න වේලාවේ පෙරවීමට සතුටු වේ නම්, ඒ සථසහල ම මධ්‍යාහ්න වේලාවේ පොරවන්නේ ද, යම් යම් සථසහලක් සවස්කාලයෙහි පෙරවීමට සතුටු වේ නම්, ඒ සථසහල ම සවස්කාලයෙහි පොරවන්නේ ද, ඇවැත් මොග්ගල්ලානයෙනි මෙපරිද්දෙන් ම මහණෙක් සිත සිතවසයෙහි පවත්වයි මහණෙක් විතතයාගේ වශයෙන් නො පවතියි. හෙ යම් විහාරසමාපතියෙකින් පෙරවරුකාලය වාස කරන්ට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතියෙන් පෙරවරුකාලයෙහි වාස කරයි. යම් විහාරසමාපතියෙකින් මධ්‍යාහ්නකාලය වාස කරන්ට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතියෙන් මධ්‍යාහ්නකාලයෙහි වාස කරයි. යම් විහාරසමාපතියෙකින් සවස්කාලයෙහි වාස කරන්ට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතියෙන් සවස් කාලයෙහි වාස කරයි. ඇවැත් මොග්ගල්ලානයෙනි, මෙ බ්‍රහ්ම සථවරු ඇති හිඤ්චිසිත්ත යොසිඛගසාලවාරය ශොභන වන්නේ ය.”

32. “මොග්ගල්ලායනය, මැනැව්, මැනැව්. ශාරිපුත්‍ර තෙමේ ම තම අදහස මොනෙකට පවසනුයේ යම් සේ පවසන්නේ ද, එසෙයින් ම ශාරිපුත්‍ර විසින් එය (අවිතතවසිකාවාස) පවසන ලදී. මොග්ගල්ලායනය, ශාරිපුත්‍ර තෙමේ සිත වසන කොට වසයි. ශාරිපුත්‍ර තෙමේ එකානතයෙන් විතතයාගේ වශයෙන් නො පවතියි හෙතෙම යම් විහාරසමාපතියෙකින් පෙරවරුකාලයෙහි වාස කරන්ට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතියෙන් පෙරවරුකාලයෙහි වාස කරයි. යම් විහාරසමාපතියෙකින් මැදිකාලයෙහි වාස කරන්ට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතියෙන් මැදිකාලයෙහි වාස කරයි. යම් විහාරසමාපතියෙකින් සවස්කාලයෙහි වාස කරන්ට කැමැති වේ නම්, ඒ විහාරසමාපතියෙන් සවස්කාලයෙහි වාස කරයි.”

33. මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, සුභාසිතය කවරකුගේ වේ ද?

34. ශාරිපුත්‍රය, භොප නැමගේ භාසිතයෝ ඒ ඒ ක්‍රමයෙන් සුභාසිත වෙති. එසේ ද වුවත් යමාදු හිඤ්ඤ කෙනකු විසින් නොසිඛගසාලවනය නොබනේ වේ නම්, එ පිළිබඳි මඛස ද අසව. ශාරිපුත්‍රය, මේ භාසනයෙහි යම් මහණෙක් බතින් පසු පිණ්ඩපාතයෙන් වැළැක්කේ පලක් බැඳ කය සෘජු කොට සිතිය කමිසස්ථානයට අභිමුඛ කොට ‘යම් තාක් මගේ සිත උපාදාන විසින් නො ගෙණ ආසුරුවන් කෙරෙත් මිදේ ද, ඒ තාක් මේ පලභ නො බිඳින් නෙමු’යි සිතා හිඳගත්තේ ද, ශාරිපුත්‍රය, මේ වැනි හිඤ්ඤ කෙනකු විසින් ගොසිඛගසාලවනය නොබනේ ය සි. (මෙයින් බුදුහු ජනතානුකම්පාවෙන් පිළිවෙත්සරු කලණු පුහුදන්ට රහත්බැව් පිණිස තමන් වහන්සේ බෝමැඩදී ඉටු පරිදි වතුරඛගපිරිසායිට්ඨානය දක්වූ සේ ය.)

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක. සතුටු වූ ඒ ආයුෂමත්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිනන්දන කළහ.

1. 4. 3.

මහාගොපාලකසූතං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාඨජජීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨජිණ්ඩිකායා ආරාමෙ. තඤ්ඤා ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතඝි: භික්ඛවොති. හදනොති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොස්සා. භගවා එතදවොච:

2. එකාදසති භික්ඛවෙ අඛෙහති සමන්තාගතො ගොපාලකො අභබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං එතීකතාං.¹ කතමෙති එකාදසති?

ඉධ භික්ඛවෙ ගොපාලකො න රූපඤ්ඤා හොති. න ලක්ඛණකුසලො හොති. න ආසාරිකා සාවෙනා හොති. න වණං පටිච්ඡාදෙනා හොති. න ධූමං කතතා හොති. න තිජ්ඣං ජානාති. න පිතං ජානාති න චීරිං ජානාති. න ගොවරකුසලො හොති. අනවසෙසදොති ච හොති. යෙ තෙ උසහා ගොපිතරෙ ගොපරිණායකා තෙ න අතිරෙක පූජාය පූජෙතා හොති. ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ එකාදසති අඛෙහති සමන්තාගතො ගොපාලකො අභබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං එතීකතාං.

3. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එකාදසති ධම්මෙති? සමන්තාගතො භික්ඛු අභබ්බො ඉමෙසමි ධම්මවිනයෙ චුද්ධිං විරුල්ඛි වෙපුලලං ආපජ්ජිතුං. කතමෙති එකාදසති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපඤ්ඤා හොති. න ලක්ඛණකුසලො හොති. න ආසාරිකා සාවෙනා හොති. න වණං පටිච්ඡාදෙනා හොති. න ධූමං කතතා හොති. න තිජ්ඣං ජානාති. න පිතං ජානාති. න චීරිං ජානාති. න ගොවරකුසලො හොති. අනවසෙසදොති ච හොති. යෙ තෙ භික්ඛු රතනඤ්ඤා චිරපබ්බජිතා සංඝපිතරෙ සංඝපරිණායකා තෙ න අතිරෙක පූජාය පූජෙතා හොති.

(1.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපඤ්ඤා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු “යං කිංඤ්ච රූපං සංඛං රූපං වතනාරි මහාභුතාති වතුන්තාඤ්ච මහාභුතාතං උපාදය රූපනති” යථාභුතං නප්පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න රූපඤ්ඤා හොති.

(2.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න ලක්ඛණකුසලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු “කම්මලකංණො බාලො, කම්මලකංණො පණ්ඩිතො”ති යථාභුතං නප්පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ලක්ඛණකුසලො හොති.

1. එතීකතාං, මජ්ඣං. එතීකතාං - සෘෂා. 2. අඛෙහති, සෘෂා.

1. 4. 3.

මහාගොපාලක සූත්‍රය

1 මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සමීපයෙහි සේනවන නම් අනේඛිඬු සිවුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එ කල්හි වතාහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' යි භික්ෂූන් ආමන්ත්‍රණය කළ සේක. ඒ භික්ෂූහු 'දිගත්තැ' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක:

2 මහණෙනි, අභිග (අයුණු කොටස්) එකොළොසෙකින් සමන්තත ගොපලු ගෙරිමුළ රක්තට වෘද්ධි කරන්නට අභව්‍ය වෙයි. කවර එකොළොසෙකින යත්:

මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි ගොපලු (ගෙරිඳුල ගණනින් හෝ සුදු රතු පැහැයෙන්) ගොරුප නොදන්නේ වේ ද, (ගෙරි සිරුරෙහි දුනු-සිරි-නිසුල් ආදී) ලකුණෙහි දක්ෂ නොවේ ද, (වෙනෙහි කණ්කටුයෙන් සමබුන් තැන නිලමැස්සන් දි) මැසිබිජු නොහරනේ වේ ද, (ගෙරි ඇඟ හටගත්) වණ (බෙහෙත් ලා) නොවසන්නේ වේ ද, (මැසිමදුරු වළහනු සදහා ගොවදෙහි) දුම් නො කරන්නේ වේ ද, (ගෙරින් බැසිය යුතු) තොටුපල නො දනී ද, (ගෙරින්) පාතය කළ නොකළ බව නො දනී ද, ගමන්මග නො දනී ද, ගෙරින් හැසිරවිය යුතු තැනැති (තණ්ඩිමිති) අදක්ෂ වේ ද, (වසු පිණිස) ඉතිරි නො කොට කිරි දෙවනසුළු වේ ද, ගොපිතා වූ ගොපරිණායක වූ යම් වැහැප්පු ඇද්ද, උනට විශේෂ සැලකිලි නො දක්වන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මේ එකොළොස් අභිගයෙන් යුක්ත ගොපලු ගෙරිමුළ පාලනය කරන්නට වැඩි කරන්නට නොහිසි වෙයි.

3. මහණෙනි, මේ පරිද්දෙන් ම එකොළොස් අභිගයෙකින් යුක්ත මහණ මේ ශාසනයෙහි වෘද්ධියට විරුඪියට විපුලතියට පැමිණීමට අභව්‍ය වෙයි. කවර එකොළොසෙකින යත්:

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ රූපඥ නොවේ ද, ලක්ෂණකුශල නොවේ ද, ආසාදිකාපහරණ නො කරන්නේ වේ ද, වණ නො වසන්නේ වේ ද, දුම් නො කරන්නේ වේ ද, තොටුපල නො දනී ද, පිතය නො දනී ද, චීවිය නො දනී ද, ගොවරයෙහි අදක්ෂ වේ ද, අනවශේෂදෙහන කරන්නේ වේ ද, රාත්‍රඥ වූ බොහෝ කල් ඉක්මවූ සබ්බපිතා වූ සබ්බ-පරිණායක වූ යම් සපිරිහික්කුහු වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරෙකපුජාවෙන් නො පුදන්නේ වේ ද යන කරුණු එකොළොසිනි.

(1) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් රූපඥ නොවේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් "යම් කිසි රූපයෙක් වේ නම්, එ හැම රූප (මෙතෙක්) සතරමහානුකයෝ ය. (මෙතෙක්) සතරමහානුකයන්ගේ උපාදය රූපය" යි තත් වූ පරිදි නො දනී ද, මහණෙනි, මෙසේ මහණ රූපඥ නො වේ.

(2.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ලක්ෂණකුශල නොවේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් "අඤ්ඤා යුතාව ලක්ෂණ කොට ඇත, පණ්ඩිතයා යුතාව ලක්ෂණ කොට ඇතැ" යි තත් වූ පරිදි නො දනී ද, මහණෙනි, මෙසේ මහණ ලක්ෂණයෙහි අදක්ෂ වෙයි.

(3) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න ආසාපිතං සාවෙනා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නා කාමචිතක්කං අභිවාසෙයි නසප්ඡහති න විතොදෙති න බ්‍යන්තිකරෙති න අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං බ්‍යාපාද-
විතක්කං -පෙ- උප්පන්නං විභිංසාචිතක්කං -පෙ- උප්පන්නුප්පන්නො පාපකෙ
අකුසලෙ ධම්මෙ අභිවංසෙති නසප්ඡහති න විතොදෙති න බ්‍යන්තිකරෙති
න අනභාවං ගමෙයි. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ආසාපිතං සාවෙනා
හොති.

(4.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න චණං පටිච්ඡාදෙතා හොති? ඉධ
භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දිස්වා නිමිත්තග්ගාහි හොති අනුබ්‍යංඤා-
නග්ගාහි, යච්චාධිකරණමෙතං චක්ඛුඤ්ඤං අසංවුතං විහරන්තා අභිජ්ඣා-
දොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනායාසවෙශ්ශං තස්ස සංවරය න
පටිපජ්ජති, න රක්ඛති චක්ඛුඤ්ඤං, චක්ඛුඤ්ඤෙ න සංවරං ආපජ්ජති,
සොතෙත සද්දං සුච්චා -පෙ- ඝාතෙන ගඤ්ඤං ඝාතීච්චා -පෙ- ජ්වහාය
රසං සාගීච්චා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං පුඤ්චා -පෙ- මනසා ධම්මං
විඤ්ඤා නිමිත්තග්ගාහි හොති අනුබ්‍යංඤානග්ගාහි, යච්චාධිකරණමෙතං
මනිඤ්ඤං අසංවුතං විහරන්තා අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා
අනායාසවෙශ්ශං තස්ස සංවරය න පටිපජ්ජති, න රක්ඛති මනිඤ්ඤං,
මනිඤ්ඤෙ න සංවරං ආපජ්ජති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු න චණං
පටිච්ඡාදෙතා හොති.

(5) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න ධුමං කන්තා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ
භික්ඛු යථාසුතං යථාපරිශ්‍යතං ධම්මං න විජාරෙත පරෙසං දෙසෙතා
හොති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ධුමා කන්තා හොති.

(6) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න තිස්සං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ
භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු බහුස්සුතා ආගතාගමා ධම්මධර් විතර්ඛර මානිකාධර,
තෙ කාලෙන කාලං උපසඤ්ඤාමිත්වා න පරිපුච්ඡති න පරිපඤ්ඤති: ඉදං
භන්තෙ කථං, ඉමස්ස කො අප්පොති? තස්ස තෙ ආයස්මන්තො
අවිට්ඨංඤාට න විවරන්ති, අනුත්තරානිකතඤාට න උත්තරානිකරෙනති,¹
අනෙකච්චිතෙසු ච කඤ්ඤාචානිසෙසු ධම්මෙසු භබ්බං න පටිවිතොදෙත්ති.
එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු න තිස්සං ජානාති.

(7.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න පිතං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ
භික්ඛු නථාගතප්පවෙදිතෙ ධම්මවිතසෙ දෙසියමාතෙ න ලහති අත්ථවෙදා,
න ලහති ධම්මවෙදා, න ලහති ධම්මුපසංහිතං පාමොජ්ජං.² එවං බො
භික්ඛවෙ භික්ඛු න පිතං ජානාති.

1. උත්තරානි කතරානති, මජ්ඣ. උත්තරානි PTS.

2. පාමුජ්ජං - සිඤ්ඤ.

(3.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ආසාදිතාපහරණ නො කරන්නේ (විතකී නමැති ඉහසි නොහරණ) වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ උපන් කාමවිතකී සිත්හි වාස කරවයි. දුරු නොකෙරේ. කෙළවර නොකරයි. අභාවයට (විනාශයට) නො පමුණුවයි උපන් ව්‍යාපාදවිතකී... උපන් විභිංසාවිතකී... උපනුපන් ලාමක වූ අකුලෙධම් සිත්හි වාස කරවයි දුරු නොකෙරේ. කෙළවර නොකෙරේ. අභාවයට නො පමුණුවයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ආසාදිතාපහරණ (මැසිබිජු බඳු කාමාදි විතකී තෙරිම) නො කරන්නේ වේ.

(4.) මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ වණ නො වසන්නේ (ඉන්ද්‍රිය සංවර නො කරන්නේ) වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ ඇසින් රූපයක් දැක නිමිති (සත්‍රිපුරුෂආකාරදිග) සිතට ගන්නේ වේ. (හස්තපාදදි) අනුවාසාදිතයන් සිතට ගන්නේ වේ. යම් කාරණයෙකින් ව්‍යාපාරිත්‍රියය සංවර නොකොට වාස කරන්නා වූ මේ පුඤ්ඤා අභිධ්‍යාදොමිතසා වූ පාපකආකුලධම්මයෝ අනබදනාහු ද, ඒ ව්‍යාපාරිත්‍රියය පිළිබඳ සංවරය පිණිස නො පිළිපදයි ව්‍යාපාරිත්‍රිය නො රකිති. ව්‍යාපාරිත්‍රියයෙහි සංවරයට නො පැමිණෙති. කණින් ශබ්දයක් අසා ... නාසායෙන් ගඳක් ආඝ්‍රාණය කොට .. දිවෙන් රසයක් විඳ .. කයින් පැහැයක් යුක්තක් පහසා ... සිහින් ධම්මයක් දැක නිමිති ගන්නේ වේ අනුවාසාදිත ගන්නේ වේ. යම් කාරණයකින් මනිත්‍රිය සංවරය නොකොට වාස කරන්නා වූ ඒ පුඤ්ඤා අභිධ්‍යාදොමිතසා වූ පාපකආකුලධම්මයෝ ලුහු බදනාහු ද, ඒ මනිත්‍රියයාගේ සංවරය පිණිස නො පිළිපදයි මනිත්‍රිය නො රකිති මනිත්‍රියයෙහි සංවරයට නො පැමිණෙති මහණෙනි, මහණ මෙසේ වණ නො වසන්නේ වෙයි.

(5.) මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ දුම් නො කරන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ ඇසු පරිදි පුහුණු කළ පරිදි ධම්ම විසාරවශයෙන් අනුන්ට නො දෙසන්නේ වේ. මහණෙනි, මෙසේ මහණ දුම් නො කරන්නේ වෙයි.

(6.) මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තොටුපල (ගුරුපාසනය) නො දන් ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ බහුශ්‍රැත වූ දන් ආගම ඇති ධම්මර වූ විනයධර වූ මාතෘකාධර වූ යම් ඒ භික්ෂුහු වෙත් ද, ඒ භික්ෂුන් වෙත කලින් කල එළඹ 'වහන්ස, මෙය කෙසේ ද, මේ භාෂිතයාගේ අනීය කවරේ ද'හි නො අසයි. ප්‍රශ්න නො කෙරේ ඔහුට ඒ ආයුෂමන්හු විවාත නො වූවක් විවාත නො කෙරෙත්. පැහැදිලි නො වූවක් පැහැදිලි නො කෙරෙත්. ප්‍රකට නො වූවක් ප්‍රකට නො කෙරෙත්. නත්වැදූරුම් නොයෙක් සැක සහිත ධම්මන්හි සැක දුරු නො කෙරෙත්. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තොටුපල නො දන්නේ වේ.

(7.) මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ පාතය (ධම්මිත්තිය) නො දන්නේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ බුදුන් වදාල ධම්ම දෙසනු ලබන කල්හි අනීය දූත ප්‍රිතිය නොලබයි. ධම්ම දූත ප්‍රිතිය නොලබයි. ධම්ම ඇසුරු කළ ප්‍රමොදය නොලබයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ පාතය නො දන්නේ වේ.

(8) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න චිපිං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියං අට්ඨඞ්ගිකං මග්ගං යථාභූතං නසජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු න චිපිං ජානාති.

(9) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න ගොචරකුසලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වතතාරෙ සත්ථට්ඨානෙ යථාභූතං නසජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ගොචරකුසලො හොති.

(10.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අනවසෙසද්දෙති¹ හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සද්ධා ගතපතිකා අභිභවත්ථි පචාරෙනති විවරපිණ්ඩපාත-සෙනාසනභිලානපච්චයගෙසජ්ජපරික්ඛාරෙහි. නත්ථ භික්ඛු න මනතං ජානාති² පටිග්ගහණංය. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු අනවසෙසද්දෙති හොති.

(11.) කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු පේරු රතතඤ්ඤා විරපබ්බජිතා සම්ඝපිතරෙ සම්ඝපරිණායකා, තෙ න අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු පේරු රතතඤ්ඤා විරපබ්බජිතා සම්ඝපිතරෙ සම්ඝපරිණායකා, තෙත්ථ න මෙනතං කායකමමං පච්චුපට්ඨාපෙති ආචී³ වෙච රහො ව, න මෙනතං චජීකමමං පච්චුපට්ඨාපෙති ආචී වෙච රහො ව, න මෙනතං මනොකමමං පච්චුපට්ඨාපෙති ආචී වෙච රහො ව එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු පේරු රතතඤ්ඤා විරපබ්බජිතා සම්ඝපිතරෙ සම්ඝපරිණායකා, තෙ න අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ එකාදසති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අභබ්බො ඉමසම් ධම්මපිතයෙ චුද්ධිං පිරුළුති වෙසුල්ලං ආපජ්ඣං.

4 එකාදසති භික්ඛවෙ අභෙගති සමන්තාගතො ගොපාලකො භබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං එතිකතං. කතමෙති එකාදසති?

ඉධ භික්ඛවෙ ගොපාලකො රුජඤ්ඤා හොති, ලකිණිකුසලො හොති, ආසාදිකං ඝාටෙතා⁴ හොති, වණං පටිච්ඡාදෙතා හොති, ධුමං කතතා හොති, තිස්සං ජානාති, පිතං ජානාති, චිපිං ජානාති, ගොචරකුසලො හොති, සාවසෙසද්දෙති ව හොති, යෙ තෙ උසහා ගොපිතරෙ ගොපරිණායකා, තෙ අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ එකාදසති අභෙගති සමන්තාගතො ගොපාලකො භබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං එතිකතං.

1. අනවසෙසද්දෙති ව, සෘ.

2. මනතං න ජානාති, PTS.

3. ආචී, සිඞ්ඛු

4. භාරෙතා, මජ්ඣ.

(8.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් විටිය - මානීය නො දන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ ආසිද්ධිමාසිකමානීය තත් වූ පරිදි නො දනී මහණෙනි, මෙසේ මහණ විටිය නො දන්නේ වෙයි.

(9.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ගොවරයෙහි අදක්‍ෂ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ සතර සිව්වන් තත් වූ පරිදි නො දනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ගොවරයෙහි අදක්‍ෂ වෙයි.

(10.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ඉතිරි නො කොට දෙවන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණකු ශ්‍රද්ධාවන් ගැහැටියෝ විවර පිණිසාන ශක්‍යාසන ගුණප්‍රත්‍යයා නෙහෙප්‍රපරිමකාර යන මෙසින් ලභට ගෙන ගොස් පවරත්. මහණ තෙමේ එහිදී පිළිනැළීමේ ප්‍රමාණය නො දනී (සියල්ලම ගනී). මහණෙනි, මෙසේ මහණ ඉතිරි නො කොට දෙවන්නේ වේ.

(11.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් රාත්‍රිය වූ පැවිදි ව බොහෝ කල් ඇති සංඝපිතෘ වූ සංඝපරිණායක වූ යම් ඒ ස්ථවිර භික්ෂුහු වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරේකපුජාවෙන් නො පුදන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ විරරාත්‍රිය වූ පැවිදි ව බොහෝ කල් ඇති සංඝපිතෘ වූ සංඝපරිණායක වූ යම් ස්ථවිර භික්ෂු කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් කෙරෙහි හමුවෙහි ද නො හමුවෙහි ද මෙමුත්තභගත කායකම්මය නො ඵලවයි. මෙමුත්ත වාක්කම්මය හමුවෙහි ද නො හමුවෙහි ද නො ඵලවයි. මෙමුත්තභගතකම්මය හමුවෙහි ද නො හමුවෙහි ද නො ඵලවයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ විරරාත්‍රිය වූ පැවිදි ව බොහෝ කල් ඇති සංඝපිතෘ වූ සංඝපරිණායක වූ යම් ඒ ස්ථවිර භික්ෂුකෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරේකපුජාවෙන් නො පුදන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ එකොළොස් අඩනයෙන් යුක්ත මහණ මේ ශාසනයෙහි දියුණුවට වැඩිමට විපුලකිසට පැමිණීමට සුදුස්සෙක් නො වේ.

4. මහණෙනි, එකොළොස් කරුණෙකින් යුක්ත ගොපලු තෙමේ ගොසමුභය පරිහරණය කරන්නට දියුණු කරන්නට සුදුස්සෙක් වෙයි. කවර එකොළොස්කින් ද?

මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි ගොපලු තෙමේ රූපය වේ. ලක්‍ෂණයෙහි දක්‍ෂ වේ. මැසිබිජු ඉවත ලන්නේ වේ. වණ වසන්නේ වේ දුම් කරන්නේ වේ. තොටුපල දනී. පිතය දනී. මානීය දනී තණබිම්හි දක්‍ෂ වේ. ඉතිරි කොට දෙවන්නේ වේ. ගොපිතෘ වූ ගොපරිණායක වූ යම් ඒ වාසගයෝ වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරේකපුජාවෙන් පුදන්නේ වේ. මහණෙනි, මේ එකොළොස් අඩනයෙන් යුක්ත ගොපලු තෙමේ ගොසමුභය පරිහරණය කරන්නට දියුණු කරන්නට සුදුස්සෙක් වෙයි.

5. එවමෙව බො භික්ඛවෙ එකාදසභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු හබ්බො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ වුද්ධිං විරුද්ධිං. වෙසුලලං ආපජ්ඡං. කතමෙහි එකාදසභි?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤා හොති, ලක්ඛණකුසලො හොති, ආසාරිකං සාටෙතා හොති, චණං පටිච්ඡාදෙතා හොති, ධූමං කතතා හොති, තිණං ජාතාති, ටිතං ජාතාති, විමිං ජාතාති, ගොවරකුසලො හොති, සාවසෙසද්දගි ච හොති, යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා විරපබ්ඡිතා සම්ඝපිතරෙ සම්ඝපජ්ඣායකා තෙ අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති.

(1.) කථංඥව භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යං කිඤ්චි රූපං, සබ්බං රූපං ව්‍යාපාරි මහාභූතාති චතුර්නංඥව මහාභූතාතං උපාදය රූපනති යථාභූතං පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤා හොති.

(2.) කථංඥව භික්ඛවෙ භික්ඛු ලක්ඛණකුසලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු 'කම්මලකඩණො බාලො, කම්මලකඩණො පණ්ණිතො'ති යථාභූතං පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ලක්ඛණකුසලො හොති.

(3.) කථංඥව භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසාරිකං සාටෙතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං කාමවිතක්කං නාගිවාසෙති පජ්ඣති විනොදෙති බ්‍යන්තීකරෙති අනභාවං ගමෙති උප්පන්නං ඛ්‍යාපාදවිතක්කං -පෙ- උප්පන්නං විහිංසාවිතක්කං -පෙ- උප්පන්නාප්පන්නෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ නාගිවාසෙති පජ්ඣති විනොදෙති බ්‍යන්තීකරෙති අනභාවං ගමෙති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසාරිකං සාටෙතා හොති.

(4) කථංඥව භික්ඛවෙ භික්ඛු චණං පටිච්ඡාදෙතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්වා ත නිමිත්තභ්‍යාති හොති නානුබ්‍යඤ්ඡනභාති. යථාගිකරණමෙන චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සවෙසනං, තස්ස සංවාරය පටිපජ්ජති, රකති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුඛං -පෙ- සොතෙන ගන්ධං ඝාසිතා -පෙ- ජීව්‍යාය රසං ඝාසිතා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨස්සං පුඤ්චා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභ්‍යාති හොති නානුබ්‍යඤ්ඡනභාති. යථාගිකරණමෙන මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සවෙසනං, තස්ස සංවාරය පටිපජ්ජති. රකති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු චණං පටිච්ඡාදෙතා හොති.

(5.) කථංඥව භික්ඛවෙ භික්ඛු ධූමං කතතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යථාසුතං යථාපරිසන්නං ධම්මං විජායරත පරෙසං දෙසෙතා හොති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධූමං කතතා හොති.

5. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම එකොළොස් අවගයෙකින් යුක්ත මහණ මේ ශාසනයෙහි දිගුණුවට වැඩිමට විපුලනයට හුදුස්සෙක් වෙයි. කවර එකොළොසෙකින් ද?

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ රූපඥ වේ. ලක්ෂණයෙහි දක්ෂ වේ. මැයිබිජු ඉවත් කරන්නේ වේ. වණ වසන්නේ වේ. දුම් කරන්නේ වේ. තොටුපල දැනී. පිතෘ දැනී. ගමන් මග දැනී. ගොවරසෙහි දක්ෂ වේ. ඉතිරි කොට දෙවන්නේ වේ. රාත්‍රිය වූ පැවිදි ව බොහෝ කල් ඇති සම්ප්‍රතිපත්තිය වූ සම්ප්‍රතිපත්තියක වූ යම් ඒ සම්ප්‍රතිපත්තිය කෙතෙක් වෙන් නම්, ඔවුන් අතිරේකසූජාවෙන් පුදන්නේ වේ. (මේ අඩංගු එකොළොසකි.)

(1) මහණෙනි, මහණ කෙසේ රූපඥ වේද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ යම් කිසි රූපයක් වේ නම්, 'ඒ සියලු රූපය සතර මහා භූතයෝ ය, සතර මහා භූතයන්ගේ උපාදාය රූපය' යි තත් වූ පරිදි දැනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ රූපඥ වේ.

(2.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ලක්ෂණයෙහි දක්ෂ වේද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ 'බාලයා ක්‍රියාව ලක්ෂණ කොට ඇත්තේ ය. පණ්ඩිතයා ක්‍රියාව ලක්ෂණ කොට ඇත්තේ ය' යි තත් වූ පරිදි දැනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ලක්ෂණයෙහි දක්ෂ වේ.

(3) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් මැයිබිජු ඉවත් කරන්නේ වේද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ උපත් කාමවිතර්කී සිත්ති නො වස්වයි, දුරු කෙරේ, පෙළයි, කෙළවර කෙරේ, පිළිවෙළින් අභාවයට පමුණුවයි. උපත් ව්‍යාපාදවිතර්කීය. උපත් චිතියා විතර්කීය ... උපනුපත් ලාමක අකුශලධර්මයන් සිත්ති නො වස්වයි. දුරු කෙරේ, පෙළයි, කෙළවර කෙරේ, පිළිවෙළින් අභාවයට පමුණුවයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ඉහළ ඉවත් කරන්නේ වේ.

(4) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් වණ වසන්නේ වේද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ ඇසින් රූප දැක නිමිති නො ගන්නේ වේ. අනුවාසඤ්ඤා නො ගන්නේ වේ. යම් කාරණයෙකින් වයුරිඤ්ඤා සංවර නො කොට වසන්නා වූ මේ පුහුලා අභිධ්‍යාදොමිකසාස වූ පටිටු අකුශලධර්මයෝ ලුහුබඳනාහු නම්, ඒ වයුරිඤ්ඤායාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදි යි. වක්කුරිඤ්ඤා රනියි. වයුරිඤ්ඤායෙහි සංවරයට පැමිණෙයි. ... කණින් ශබ්දයක් අසා ... නාසයෙන් හඳු අසා ... දිවෙන් රස විඳ ... කසින් පැහැයිය යුක්ත පහසා ... සිතින් ධර්මය දැන නිමිති නො ගන්නේ වෙයි. අනුමයදුන් නො ගන්නේ වෙයි. යම් කාරණයෙකින් මනිඤ්ඤා සංවර නො කොට වසන්නා වූ ඒ පුහුලා අභිධ්‍යාදොමිකසාස වූ ලාමක අකුශල ධර්මයෝ ලුහුබඳනාහු ද, ඒ මනිඤ්ඤායාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදියි. මනිඤ්ඤා රනියි. මනිඤ්ඤායෙහි සංවරයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ වණය වසන්නේ වේ.

5. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් දුම් කරන්නේ වේද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ ඇසු පරිදි ප්‍රගුණ කල පරිදි ධර්මය විසාර වශයෙන් අනුතට දෙශනා කරන්නේ වේ. මහණෙනි, මෙසේ මහණ දුම් කරන්නේ වේ.

(6.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු තිස්සං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ඛණ්ණස්සුතා ආගතාගමා ඛමමධරා විනයධරා මානිකාධරා, තෙ කාලෙත කාලං උපසඤ්ඤාමිත්වා පරිපුච්ඡති පරිපඤ්ඤාති: ඉදං භන්තෙ කථං, ඉමස්ස කො අත්ථෝ?ති. තස්ස තෙ ආයසමන්තො අත්ථවට්ඨෙඤ්ඤාව විවරනති, අනුත්තානිකඤ්ඤා උත්තානිකරුනති, අනෙකවිනිතෙසු ච කඤ්ඤාට්ඨානිතෙසු ඛමමසු කඤ්ඤා පටිවිනොදෙනති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු තිස්සං ජානාති.

(7.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු පිතං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කථාගතස්සවෙදිතෙ ඛමමවිනයෙ දෙසියමානෙ ලාභී අත්ථවෙදං, ලාභී ඛමමවෙදං, ලාභී ඛමමුපසංගිතං පාටුස්සං. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු පිතං ජානාති.

(8.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු චිත්ථං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියං අට්ඨාභිතිකං මග්ගං යථාභූතං පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු චිත්ථං ජානාති.

(9.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ගොවරකුසලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වයනාරු සතිපට්ඨානෙ සථාභූතං පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ගොවරකුසලො හොති.

(10.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සාවසෙසදෙහි හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සද්ධා ගතපතිකා අභිනට්ඨා පමාරෙනති විවරපිණ්ණපාත-සෙනාසනභිලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකම්බරෙහි. තත්ථ භික්ඛු මත්තං ජානාති පටිගගන්තං. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු සාවසෙසදෙහි හොති.

(11.) කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා විරපබ්බජිතා සම්බසිතරො සම්බපරිණායකා, තෙ අතිරෙකපුජාය පූජෙනා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා විරපබ්බජිතා සම්බසිතරො සම්බපරිණායකා තෙසු මෙත්තං කායකමමං පච්චුපට්ඨාපෙනි ආචී වෙව රහො ව, මෙත්තං චචිකමමං පච්චුපට්ඨාපෙනි ආචී වෙව රහො ව, මෙත්තං මනොකමමං පච්චුපට්ඨාපෙනි ආචී වෙව රහො ව. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා විරපබ්බජිතා සම්බසිතරො සම්බපරිණායකා, තෙ අතිරෙකපුජාය පූජෙනා හොති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ එකාදසහි ඛමමෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු භබ්බො ඉමෙහි ඛමමවිනයෙ වුද්ධිං විරුද්ධිං වෙසලං ආපජ්ඣනුනති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනෙදුනති.

(6.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් තොටුපල දන්නේ වේද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ බහුමුතුවූ දන් ආතම ඇති ධර්මය වූ විනයධර වූ මාතෘකාධර වූ යම් ඒ ස්ථිර භික්ෂූහු වෙත්ද, කල්ත් කල ඔවුන් වෙත එළඹ 'මහන්ස, මෙය කෙසේද, මෙහි අතීය කවරේද'යි විචාරයි. ප්‍රශ්න කරයි. ඒ ආයුෂ්මත්තු ඔහුට විවෘත නොවූවක් විවෘත කෙරෙත්. ප්‍රකට නොවූවක් ප්‍රකට කෙරෙත්. නොසෙක් සැක සහිත වූ ධර්මයන්හි සැකය දුරු කෙරෙත්. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තොටුපල දැකියි.

(7.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් පානය කිරීම දැන ද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ බුදුන් වදාළ ධර්මිකය දෙසනු ලබන කල්හි අතීය දූත සතුට ලබයි. ධර්මය දූත සතුට ලබයි. ධර්මාශ්‍රිතප්‍රමොදය ලබයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ පානය කිරීම දන්නේ වේ.

(8.) මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ මාතීය දන්නේ වේද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ ආසිඅප්ථාබ්බිකමාතීය තත් වූ පරිදි දැකී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ මාතීය දන්නේ වේ.

(9.) මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ගොවරයෙහි දක්ෂ වේද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ සිටුසිටවත් තතු සේ දන්නේ වේ. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ගොවරයෙහි දක්ෂ වේ.

(10.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ඉතිරි කොට දෙවන්නේ වේද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණකු සැදූහැටත් ගැහැවියෝ සිටුරු පිටුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකරින් එය එළවා පවරත්. එහිදී මහණ පිළිගැනීමේ ප්‍රමාණය දන්නේ වේ. මහණෙනි, මහණ මෙසේ ඉතිරි කොට දෙවන්නේ වේ.

(11.) මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් විරුහුඳු වූ පැවිදි වි බොහෝ කල් ඇති සංඝපිතෘ වූ සංඝපරිණායක වූ යම් ඒ ස්ථිරභික්ෂූහු වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරෙක පූජාවෙන් පුදන්නේ වේද? මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ විරුහුඳු වූ පැවිදි වි බොහෝ කල් ඇති සංඝපිතෘ වූ සංඝපරිණායක වූ යම් ඒ ස්ථිරභික්ෂූහු වෙත් නම්, ඒ භික්ෂූන් කෙරෙහි මෛත්‍රිකායකමය හමුවෙහින් නො හමුවෙහින් එළවයි. මෛත්‍රිවාක්කමීය හමුවෙහින් නො හමුවෙහින් එළවයි. මෛත්‍රි මනාකමීය හමුවෙහින් නො හමුවෙහින් එළවයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ විරුහුඳු වූ පැවිදි වි බොහෝ කල් ඇති සංඝපිතෘ වූ සංඝපරිණායක වූ යම් ඒ ස්ථිරභික්ෂූහු වෙත් නම්, ඔවුන් අතිරෙක පූජාවෙන් පුදන්නේ වේ.

මහණෙනි, මේ එකොළොස් අඩ්ඨයෙන් යුක්ත මහණ මේ ශාසනයෙහි දිවුණුවට වැඩිමට විපුලත්වට පැමිණීමට සුදුසු වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුවූ වූ ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාණ්ඩය මැනැවැ සි පිළිගත්හ.

1. 4. 4.

චූළගොපාලකසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා චජ්ඣිසු විහරති උක්කාවෙලායං.¹ ගම්බාය නදියා තීරෙ. නත්තු බො භගවා භික්ඛු ආමන්තෙති භික්ඛවො'ති. 'හදන්තෙ'ති තෙ භික්ඛු ගතවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

2. භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ මාගධකො ගොපාලකො දුප්පඤ්ඤජාතිකො වස්සානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ අසමචෙක්ඛිතා ගම්බාය නදියා ඔරිමං තීරං අසමචෙක්ඛිතා පාරිමං තීරං අතිපොතෙව ගාවො පතාරෙසි උත්තරං තීරං සුච්ඡෙදානං.² අථ බො භික්ඛවෙ ගාවො මජ්ඣෙ ගම්බාය නදියා යොතෙ ආමණ්ඩලිකං³ කරිතා තජෙව අනායාසානං ආපජ්ජිසු. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො භික්ඛවෙ මාගධකො ගොපාලකො දුප්පඤ්ඤජාතිකො වස්සානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ අසමචෙක්ඛිතා ගම්බාය නදියා ඔරිමං තීරං අසමචෙක්ඛිතා පාරිමං තීරං අතිපොතෙව ගාවො පතාරෙසි උත්තරං තීරං සුච්ඡෙදානං.

3 එවමෙව බො භික්ඛවෙ යෙ කෙටි⁴ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අකුසලා ඉමස්ස ලොකස්ස, අකුසලා ථරස්ස ලොකස්ස, අකුසලා මාරධෙය්‍යස්ස, අකුසලා අමාරධෙය්‍යස්ස, අකුසලා මච්චුධෙය්‍යස්ස, අකුසලා අමච්චුධෙය්‍යස්ස, තෙසං යෙ සොතබ්බං සද්දහාතබ්බං මඤ්ඤිස්සන්ති, තෙසං නං භවිස්සති දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛාය.

4. භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ මාගධකො ගොපාලකො සප්පඤ්ඤජාතිකො වස්සානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ සමචෙක්ඛිතා ගම්බාය නදියා ඔරිමං තීරං සමචෙක්ඛිතා පාරිමං තීරං තිපොතෙව ගාවො පතාරෙසි උත්තරං තීරං සුච්ඡෙදානං. සො පඨමා පතාරෙසි යෙ තෙ උසභා නොපිතරො ගොපරිණායකා. තෙ තිරියං ගම්බාය සොතං ඡේතා සොඤ්ඤා පාරං අගමිසු. අථාපරෙ පතාරෙසි බලවතාවො, දම්මගාවො.⁵ තෙපි තිරියං ගම්බාය සොතං ඡේතා සොඤ්ඤා පාරං අගමිසු. අථාපරෙ පතාරෙසි වච්ඡතරො⁶ වච්ඡතරියො. තෙපි තිරියං ගම්බාය සොතං ඡේතා සොඤ්ඤා පාරං අගමිසු. අථාපරෙ පතාරෙසි වච්ඡතෙ කිසබලකො⁷ තෙපි තිරියං ගම්බාය සොතං ඡේතා සොඤ්ඤා පාරං අගමිසු. -

1. උක්කාවෙලායං, මජ්. PTS. 2. විදෙදානං, ස්‍යා. 3. ආමණ්ඩලිකං, ස්‍යා

4. යෙ හි කෙටි, මජ්. PTS. 5. බලවතාවෙ දම්මගාවෙ, ස්‍යා. PTS

6. වච්ඡතරෙ ච, සී

7. කිසබලකො, මජ්. ස්‍යා.

1. 4. 4.

චූළගොපාලක සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැදූරට ගඟා හෝතෙර උක්කවෙලා තම නුවර වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි සි භික්ෂූන් ඇතුළු සේක. ඒ භික්ෂූහු පින්වතුන් වහන්සැ සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවෙදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක:

2. මහණෙනි, පෙර වූවෙකි: මගධරට වැසි දුෂ්ප්‍රාඥ ස්වභාව ඇති ගොපල්ලෙක් වූවා සතුටෙහි පැසුළුමස ශරත්කාලයෙහි ගඟානදියෙහි මෙතෙර නො සලකා එ තෙර නො සලකා නුසුදුසු තොටින් විදෙහයන් සතු උතුරු තෙරට ගවයන් තැරැවී. මහණෙනි, එකල්හි ගවයෝ ගඟානදිය මැද සලාවැටුමක මැසිලි කොට එහිම අවැඩවනසට පත්වූහ. (මුහුදට වත්හ.) ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, නුනුවණ පිසවී ඇති ගොපල්ලා වසන් පැසුළුමස ශරත්කාලයෙහි ගඟානදියෙහි මෙ තෙර නො සලකා එ තෙර නො සලකා විදෙහයන් සතු උතුරුගුප්පිරට නුසුදුසු තොටින් ගවයන් තැරැවී. (එහෙයිනි.)

3. මහණෙනි, එ පරිදි ම යම් ම ස්‍රවණයෝ වෙන් වසි මේ ලෝකයෙහි (සක්කා - බාහු - ආයතනගන්ති) අදක්ෂ වෙද්ද, පරලෝකයෙහි (සක්කා - බාහු - ආයතනගන්ති) අදක්ෂ වෙද්ද, මාරධෙය්‍ය - සංඛ්‍යාත (මාරුතිවස වූ) භ්‍රෙහුමික ධර්මයෙහි අදක්ෂ වෙද්ද, අමාරධෙය්‍ය සංඛ්‍යාත නවලෝකොත්තරධර්මයෙහි අදක්ෂ වෙද්ද, මච්චුධෙය්‍ය සංඛ්‍යාත භ්‍රෙහුමික ධර්මයෙහි අදක්ෂ වෙද්ද, අමච්චුධෙය්‍ය සංඛ්‍යාත නවලෝකොත්තර ධර්මයෙහි අදක්ෂ වෙද්ද, යම් කෙනෙක් ඔවුන්ගේ වචනය ඇසිය යුතු කොට හැදෑකිය යුතු කොට හඟින්නාහු ද එය ඔවුන්ට අනොරාත්‍රියෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේය.

4. මහණෙනි, වූවිරු දෙකෙකි: මගධරටවැසි සප්‍රාඥ ස්වභාව ඇති ගොපල්ලෙක් වූවාසතුටෙහි පැසුළු මස ශරත්කාලයෙහි ගඟානදියෙහි මෙ තෙර සලකා එ තෙර සලකා විදෙහයන් සතු උතුරුගුප්පිරට සුදුසු තොටින් ම ගවයන් තරණය කරවීය. හේ ගොපිතා ගොපිකායක යම් වෘෂභ කෙනෙක් වූහු තම, පලමු උන් එතෙර කරවී. ඔහු ගහ සරස ස්‍රොතස් සිදු ගෙණ සුවසේ පර තෙරට ගියාහු ය. ඉක්බිති අදන්නා ගවයනුදු දමා ගවයනුදු එතෙර කරවීය. ඔහු ද ගහ සරස සැඩ සලා සිදු ගෙණ සුවසේ පරතෙරට ගියාහු ය. ඉක්බිති තහවු වස්සන් හා වෘෂ්සන් එතෙර කරවීය. ඔවුහු ද ගහ සරස සැඩසලා සිදු ගෙණ සුවසේ පරතෙරට ගියාහු ය. ඉක්බිති කාශාල ඇති සෙසු (දුබල) වස්සන් එතෙර කරවීය. ඔහුද ගහ සරස ස්‍රොතස් සිදු සුවසේ පරතෙර වත්හ. -

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ චච්ඡකො තරුණො භාවදෙව ජාතකො මාතුගොරවකෙන චුක්ඛමානො, සොපි තිරිසං ගමිතාය සොතං ඡේත්වා සොඤ්ඤා පාරං අගමාසි. තා නිසං හෙතු? තථා හි සො භික්ඛවෙ මාගධකො ගොපාලකො සප්පඤ්ඤජාතිකො වස්සානං උච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ සමචෙකඛිත්වා ගමිතාය නදියා ඔරිමං තීරං සමචෙකඛිත්වා පාරිමං තීරං තිස්සෙතෙව ගාවො පතාරෙහි උත්තාරං තීරං සුච්ඡෙභානං.

5. එවමෙව බො භික්ඛවෙ යෙ කෙපි සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා කුසලා ඉච්ඡං ලොකස්ස, කුසලා පරස්ස ලොකස්ස, කුසලා මාරධෙය්‍යස්ස, කුසලා අමාරධෙය්‍යස්ස, කුසලා මච්චුබ්බෙය්‍යස්ස, කුසලා අමච්චුබ්බෙය්‍යස්ස, තෙසං යෙ සොතබ්බං සදද්භාතබ්බං මඤ්ඤිස්සන්ති, තෙසං තං ගමිස්සන්ති දීඝරත්තං හිතාය පුබ්බාය.

6. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ යෙ තෙ උසිනා ගොපිතරො ගොපරිණායකා තිරිසං ගමිතාය සොතං ඡේත්වා සොඤ්ඤා පාරං අගමංසු, එවමෙව බො භික්ඛවෙ යෙ තෙ භික්ඛු අරතනෙතො ඕණ්ණසවා චුච්ඡිතවනෙතො කතකරණීයා ඔභිතභාර අනුප්පත්තසද්ධා පරිනතීණභවසඤ්ඤජනා සමමදඤ්ඤවිමුක්තා, තෙ¹ තිරිසං මාරස්ස සොතං ඡේත්වා සොඤ්ඤා පාරං ගතා.²

7 සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ බලවතාවො දම්මතාවො තිරිසං ගමිතාය සොතං ඡේත්වා සොඤ්ඤා පාරං අගමංසු, එවමෙව බො භික්ඛවෙ යෙ තෙ භික්ඛු පඤ්ඤානං ඔරමාගිසානං සඤ්ඤාජනානං පරිකම්භා ඔප්පාතිකා තත්ථ පරිනිබ්බාසිනො අනාවතතිධම්මා තස්මා ලොකා, තෙපි තිරිසං මාරස්ස සොතං ඡේත්වා සොඤ්ඤා පාරං ගමිස්සන්ති.

8. සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ චච්ඡතරු චච්ඡතරියො තිරිසං ගමිතාය සොතං ඡේත්වා සොඤ්ඤා පාරං අගමංසු, එවමෙව බො භික්ඛවෙ යෙ තෙ භික්ඛු තීණණං සඤ්ඤාජනානං පරිකම්භා රාගදොසමොභානං තනුතො සකදගාමිනො සනිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ති උක්ඛස්සන්තං කරිස්සන්ති, තෙපි තිරිසං මාරස්ස සොතං ඡේත්වා සොඤ්ඤා පාරං ගමිස්සන්ති.

9. සෙය්‍යථාපි තෙ භික්ඛවෙ චච්ඡකා නිසංලකා තිරිසං ගමිතාය සොතං ඡේත්වා සොඤ්ඤා පාරං අගමංසු, එවමෙව බො භික්ඛවෙ යෙ තෙ භික්ඛු තීණණං සඤ්ඤාජනානං පරිකම්භා සොතාපත්තා අවිනිපාතධම්මා සමොධිපරායනා, තෙපි තිරිසං මාරස්ස සොතං ඡේත්වා සොඤ්ඤා පාරං ගමිස්සන්ති.

1. තෙපි, ඥා PTS

2 ගමිස්සන්ති, සිමු.

මහනෙති, පෙර වූවෙකි: එ දවස උපන් මවගේ 'හුං හුං' නොරැවින් ගෙනයනු ලබන ලදරුවස්සෙක් වී ද, ඒ වසු ද ගත සරස සැඬ වතුරු සිද ගෙන සුවසේ පරතෙරට ගියේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහනෙති, එපරිද්දෙන් මගධරාවැසි සප්තඥ සවහාව ඇති ඒ ගොපවු වෘෂාමාසය පිළිබඳ පැසුළුමස්සි ශරත්කාලයෙහි ගඟනා නදියෙහි මෙ තෙර සලකා එ තෙර සලකා විදේන රට සතු උතුරුඉවුරට සුදුසු තොරින් ම ගවයන් තැරවීය.

5. මහනෙති, එ පරිද්දෙන් ම යම් ම ශ්‍රමණයෝ වෙත් වසි බ්‍රාහ්මණයෝ වෙත් වසි මේ ලෝකය පිළිබඳ දක්ෂ වෙත් ද, පරලොව පිළිබඳ දක්ෂ වෙත් ද, මාරධෙය්‍යය පිළිබඳ දක්ෂ වෙත් ද, අමාරධෙය්‍යය පිළිබඳ දක්ෂ වෙත් ද, මවුට්ඨෙය්‍යය පිළිබඳ දක්ෂ වෙත් ද, අමවුට්ඨෙය්‍යය පිළිබඳ දක්ෂ වෙත් ද, යමෙක් ඔවුන්ගේ වචනය ඇසිය යුතු කොට ඇදහිය යුතු කොට හඟිද්ද, එය ඔවුනට බොහෝකල් හිත පිණිස සුව පිණිස වන්නේ ය.

6. මහනෙති, යම් සේ යම් ඒ ගොපිතා වූ ගොපරිණායක වූ වෘෂහයෝ ගඟනානදිය සරස සැඬ වතුරු සිද ගෙන සුවසේ පරතෙරට ගියාහු ද, මහනෙති, එ පරිද්දෙන් ම ක්ෂිණාසුව වූ වෘය නිම වූ බඹසරවස් ඇති, සතර මගින් කල (සිටුසස් පිළිබඳ) සොළොස් කරණි ඇති, බතා තැබූ කෙළෙස් බර ඇති, පැමිණි රහත් එල ඇති, ගුණ භවසංයෝජන ඇති, ඥානයෙන් මැනවින් දත පඤ්චවිමුක්තීන් මුතු යම් ඒ රත්න භික්ෂුහු වෙත් ද, ඔහු මාරයාගේ තණනා නැමැති සැඬවතුරු සරස සිද සුවසේ සංසාරපාරයට (නිවනට) ගියාහුය.

7. මහනෙති, යම් සේ ඒ බලවත් දන්නාවගේ දූෂිතයුතු ගවයෝ ගඟනානදිය සරස සැඬවතුරු සිද ගෙන සුවසේ පරතෙර ගියාහු ද, මහනෙති, එ පරිද්දෙන් ම යම් ඒ භික්ෂු කෙනෙක් ඔරමනායික සංයෝජන පස නැති කිරීමෙන් බඹලොව උපපාදක වශයෙන් උපත්තාහු එහි පිරිනිවන්තාහු ඒ බ්‍රහ්මලෝකයෙන් පෙරලා තො එන සවහාව ඇත්තාහු වෙත් ද, ඔහු ද මාරයාගේ සැඬවතුරු සරස සිද සුවසේ සසර පරතෙරට හෙවත් නිවනට යන්නාහුය.

8. මහනෙති, යම් සේ ඒ තනනු වස්සෝ ද වස්සෝ ද ගඟනා නදියෙහි සරස සැඬවතුරු සිද ගෙන සුවසේ පරතෙරට ගියාහු ද, මහනෙති, එ පරිද්දෙන් ම යම් ඒ භික්ෂු කෙනෙක් ත්‍රිවිධ සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයයෙන් රාකදොෂමොහයන් තුනු බැවින් සකාදගාමි වූවාහු වරක් ම මේ ලෝකයට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නාහු ද, ඔහු ද මාරයාගේ ස්ත්‍රීතස් සරස සිද සුවසේ සසරපරතෙරට යන්නාහ.

9. මහනෙති, යම් සේ දුබල වස්සෝ ගඟනානදියෙහි සැඬ-වතුරු සරස සිද ගෙන සුවසේ පරතෙර ගියාහු ද, මහනෙති, එපරිද්දෙන් ම යම් ඒ භික්ෂු කෙනෙක් තුන් සංයෝජන ක්ෂය කිරීමෙන් සෝවත් වූවාහු අවිනිපාතසවහාව ඇත්තාහු, ගතිනියත වූවාහු, සමෙබ්බිපරායණ වූවාහු වෙත් ද, ඔහු ද මාරයාගේ ස්ත්‍රීතස් සරස සිද සුවසේ සසරපරතෙරට යන්නාහ.

10. සෙය්‍යථාපි සො හික්ඛවෙ චච්ඡකො තරුණකො තාවදෙව ජාතකො මාතුගොරවකෙන චූය්‍යමානො තිරිසං ගඛ්භාය සොතං ඡේක්ඛා සොඤ්ඤා පාරං අගමාසි, එවමෙව බො හික්ඛවෙ යෙ තෙ හික්ඛු ධම්මානුසාරිනො සඤ්ඤානුසාරිනො, තෙපි තිරිසං මාරස්ස සොතං ඡේක්ඛා සොඤ්ඤා පාරං ගමිස්සන්ති.

11. අනං බො පන හික්ඛවෙ කුසලො ඉමස්ස ලොකස්ස, කුසලො පරස්ස ලොකස්ස, කුසලො මාරධෙය්‍යස්ස, කුසලො අමාරධෙය්‍යස්ස, කුසලො මච්චුධෙය්‍යස්ස, කුසලො අමච්චුධෙය්‍යස්ස තස්ස මස්සං හික්ඛවෙ යෙ සොතබ්බං සද්දතාතබ්බං මඤ්ඤාසිත්තාති, තෙසා තං හවිස්සන්ති දීඝරතතං හිතාය සුඛායාති.

12 ඉදමවොච හගවා ඉදං වච්ඤා සුගතො අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

“අයං ලොකො පරොලොකො¹ ජාතතා සුප්පකාසිතො,
යඤ්ච මාරෙන සමපතතං අප්පතතං යඤ්ච මච්චිතා,
සබ්බං ලොකං අභිඤ්ඤාය සමුච්ඡේදිත පජාතතා,
විච්චං අමතආරං බෙමං නිබ්බානපත්තියා.
ඡිත්තං පාපිමකො සොතං විභිස්සං විනජ්ජිකතං,²
පාමුජ්ජබ්බුලා තොථ බෙමං පඤ්ඤාථ³ හික්ඛවො”ති.

චූළගොපාලකසුත්තං වතුඤ්ඤං.

1. 4. 5.

චූළසට්ඨකසුත්තං

1. ථුචං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා වෙසාලියං විහරති මහාවතෙ කුටානාරායාලායං. තෙන බො පන සමයෙන සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො වෙසාලියං පටිවසති හස්සප්පවාදිකො⁴ පණ්ණිතවාදෙ සාධුසමමතො බහුජ්ඣස්ස. සො වෙසාලියං පරිසුතියං⁵ එවං වාචං භාසති: “නාහං තං පස්සාමි සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා සංඝිං ගණ්ණං ගණාවරියං, අපි⁶ අරහත්තං සමාසමුද්ධං පටිජානමාහං, යො මයා වාදෙන වාදං සමාරඥො න සංකමෙප්පයා න සමපකමෙප්පයා න සමපවෙධෙය්‍යා, යස්ස න කචෙජ්ජි සෙදා, මුච්චෙවසුං.-

1. පරලොකො සිමු. PTS

2. විනට්ඨිකතං, මජ්ඣ.

3. පක්කන්ථා: නිපි පාඨො - අඛිකථා, පක්කන්ථ, මජ්ඣ. PTS

4. හස්සප්පවාදිකො, මජ්ඣ.

5. පරිසුතියං, මජ්ඣ.

6. අපි ව, මජ්ඣ. ස්‍යා.

10. මහණෙනි, යම් සේ එ දවස උපන් මවගේ ගොරැවින් ගෙණයනු ලබන දුරු වස්තූප්‍රියයන් ගබ්භානදියෙහි සැඬවතුරු සරස සිදු ගෙණ සුවසේ පරතෙර ගියේ ද, මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම බමමානුසාරි (ප්‍රඥාතික) වූ ද සඤ්ඤානුසාරි (ග්‍රඤ්ඤාතික) වූ ද යම් ඒ ප්‍රථම මාගී සමඬති) හිඤ්ඤා කෙනෙක් වෙත් ද, ඔහු ද මාරයාගේ ප්‍රොතස් සරස සිදු ගෙණ සුවසේ පරතෙර යන්නාහ.

11. මහණෙනි, මම චන්ද්‍රානි මේ ලොකය පිළිබඳව දක්‍ෂ වෙමි. පරලොව පිළිබඳව දක්‍ෂ වෙමි. මාරධෙය්‍යය පිළිබඳව දක්‍ෂ වෙමි. අමාර-ධෙය්‍යය පිළිබඳව දක්‍ෂ වෙමි. මච්චුධෙය්‍යය පිළිබඳව දක්‍ෂ වෙමි. අමච්චු-ධෙය්‍යය පිළිබඳව දක්‍ෂ වෙමි. මහණෙනි, ඒ මාගේ චචන්ද්‍රානි කෙනෙක් ඇඬිය යුතු කොට ඇදහිය යතු කොට ගනිත් ද, ඔවුනට එය බොහෝ කල් හිත පිණිස සුව පිණිස පවත්නේ ය.

12. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක. තෙල වදාළ සුගත වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉක්මනින් අන්‍ය වූ මේ භාජා වදාළ සේක:

“හැම දහම් දත්තා බුදුරජුන් විසින් මෙලොව හා පරලොව මනාව වදාරණ ලදී. මාරයා විසින් යමෙක් පැමිණෙන ලද ද, මාරයා විසින් යමෙක් නො පැමිණෙන ලද ද, සියල්ල දත්තා බුදුරජුන් විසින් ඒ සියලු ලොකය විශිෂ්ටඥායෙන් දැන තිවනට පැමිණීම පිණිස නිර්ගත වූ ආර්යමාර්ගය විවෘත කරණ ලදී. පාපී මාරයාගේ තාමණා තැමැති සැඬ වතුරු සිඳින ලදී විනාශ කරණ ලදී. මාන නළු දුරු කරණ ලදී. මහණෙනි, ප්‍රමොද බහුල කොට ඇත්තෝ වදාළ. නිවන පතවු.”

නිවුමන චූළගොපාලනසූත්‍රය සි.

1. 4. 5.

චූළසම්මක සූත්‍රය

1 මු මු විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විශාලා මහනුවර නිසා මහවනයෙහි කුලානාරාමයා නම් ගුහාසිංහයෙහි වැඩ වසන සේක. එ කල්හි කථාමාගී නිසන් පණ්ඩිතවරු ඇති, ‘සාධු’ ය යි බොහෝ දෙනා විසින් සමමත සම්මත නම් නුවරපුත් විශාලා මහනුවර වෙසේ. හෙ විශාලා මහනුවර පිරිස්හි වෙසේ බෙණේ: මා විසින් කථාමාගියෙන් දෙස් ඇරැවූ යම් කිසියෙක් කමින නො වන්නේ ද, ප්‍රකමින නො වන්නේ ද, වෙදාලා නො යන්නේ ද, යමකුගේ කණයෙන් සෙවද නොසිලිවේ ද, එබඳු වූ, ශිෂ්‍යසංඝ ඇති, ශිෂ්‍යගණ ඇති, ගණාවාසී, ග්‍රමණසංඝ හෝ බ්‍රාහ්මණසංඝ හෝ - ‘රහත්’යි ‘බුදු’යි පිළිණ කරනුවකු පවා නො දනිමි. -

ථූණ්ණඤ්ච පහං¹ අවෙනතං වාදො වාදං සමාරහෙය්‍යං, සාපි මයා වාදෙන වාදං සමාරඤ්ඤං² සංඛ්‍යාචෙත්‍යං සම්පකචෙත්‍යං සම්පචෙධෙත්‍යං. කො පන වාදෙ මනුස්සභූතස්සා”ති.

2. අථ බො ආයස්මා අස්සජ්ඣ ධුබ්බන්තං³ නිවාසෙත්වා පතන-
ච්චරං ආදාය වෙසාලිං පිණ්ඩාය පාවිසි. අද්දසා බො සච්චකො නිගණ්ඨ-
පුතො වෙසාලිං පඤ්ඤාචාරං අනුච්ඡිකමන්තො අනුච්චරමානො
ආයස්මන්තං අස්සජ්ඣ දුරතොච ආගමිත්තං. දිස්වාන යෙනායස්මා අස්සජ්ඣ
තෙනුපසංඛතමි. උපසංඛතමිත්වා ආයස්මනා අස්සජ්ඣනා සද්ධිං සමෙම. දී.
සමෙමාදනියං කථං සාරාණීයං⁴ විනිසාරෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි.
එකමන්තං ධිතො බො සච්චකො නිගණ්ඨපුතො ආයස්මන්තං අස්සජ්ඣ
එතදවොච:

“කථං පන හො අස්සජ්ඣ සමණො ගොතමො සාවකෙ විතෙති, කථමාගා
ව පන සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකෙස්ස අනුසාසනී බහුලා පවත්නති”ති.

එවං බො අග්ගිවෙස්සන භගවා සාවකෙ විතෙති, එවමාගා ව පන
භගවතො සාවකෙස්ස අනුසාසනී බහුලා පවත්නති:

“රූපං භික්ඛවෙ අනිච්චං, වෙදනා අනිච්චා, සංඤ්ඤා අනිච්චා, සංඛාරා
අනිච්චා, විඤ්ඤාණං අනිච්චං. රූපං භික්ඛවෙ අනත්තා, වෙදනා අනත්තා,
සංඤ්ඤා අනත්තා, සංඛාරා අනත්තා, විඤ්ඤාණං අනත්තා. සබ්බෙ සංඛාරා
අනිච්චා, සබ්බෙ ධම්මා අනත්තා”ති.

එවං බො අග්ගිවෙස්සන භගවා සාවකෙ විතෙති. එවමාගා ව පන
භගවතො සාවකෙස්ස අනුසාසනී බහුලා පවත්නති.

“දුස්සුතං වත හො අස්සජ්ඣ අස්සුමන, යෙ මයං එවංවාදිං සමුණං
ගොතමං අස්සුමන. අප්පෙවනාම මයං කදපි කරහපි තෙන හොතා
ගොතමෙන සද්ධිං සමාගපමිත්‍යාම, අප්පෙවනාම සියං කොච්ඡෙව
කථාසල්ලාපො, අප්පෙවනාම තස්මා පාරිකා දිට්ඨිගතා විවෙචෙය්‍යාමා”ති.

3. තෙන බො පන සමයෙන පඤ්චමන්තාති ලිච්ඡිසිතාති
සන්ථාගාරෙ සන්තතිත්තාති හොතති කෙතච්ඡෙව කරණීයෙන. අථ බො
සච්චකො නිගණ්ඨපුතො යෙන තෙ ලිච්ඡි තෙනුපසංඛතමි. උපසංඛතමිත්වා
තෙ ලිච්ඡි එතදවොච:

“අභික්ඛකමන්තු හොනොති ලිච්ඡි! අභික්ඛකමන්තු හොනොති ලිච්ඡි!
අජ්ජ මෙ සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කථාසල්ලාපො හවිස්සති. සමෙ
මෙ සමණො ගොතමො තථා පතිට්ඨස්සති, යථාස්ස¹ මෙ සද්ධතඤ්ඤානරෙන
සාවකෙන අස්සජ්ඣනා නාම භික්ඛුනා පතිට්ඨිතං, සෙය්‍යථාපි නාම බලවා
ධුරිසො දීඝලොමිකං එළකං ලොමෙස්ස ගහෙත්වා ආකඤ්ඤාය පරිකඤ්ඤාය
සමපරිකඤ්ඤාය, එවමෙවාහං සමණො ගොතමං වාදෙත වාදං ආකඤ්ඤායාමි
පරිකඤ්ඤායාමි සමපරිකඤ්ඤායාමි. -

1. ථූහං පාහං, මජ්ඣං.

2. සොපි මයා වාදෙන වාදං සමාරදෙධං, මජ්ඣං.

3. සාරාණීයං, මජ්ඣං.

4. යථාච මෙ, මජ්ඣං. - ස්‍යා.

ඉදින් මම අවෙනතික වූ චෛට වාදයෙන් වාදරොපණය කරන්නෙමි නම්, මා විසින් වාදරොපණ කරණ ලද ඒ චෛට කමටිත වන්නේ ය. ප්‍රකෘතියෙන් කමටිත වන්නේ ය. වෙට්ඨු යන්නේ ය. මිනිසකුට වාදරොපණ කෙළෙමි නම් කවර කථා ය”.

2. ඉක්බිති ආයුෂමත් අසාජ් තෙරණුවෝ පෙරවරායෙහි හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙන විශාලානුවර පිඬු පිණිස පිටිසියහ. සච්චක තීර්ග්‍රන්ථ පුත්‍රද විශාලා නුවර ජඣාචිඤාර පිණිස සත්මත් කරනුයේ (රජගෙන් රජගෙට පයින් වැද) ඇවිදුනේ අසාජ් තෙරණුවන් දුරදී ම එනුවන් දුටුවේ ය. දක ආයුෂමත් අසාජ් තෙරණුවන් කරු පැමිණියේ ය. පැමිණ ආයුෂමත් අසාජ් තෙරණුවන් හා සතුටු වී තුස්තට. නිසි සිති කරනුවට නිසි කථා කොට නිමවා එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සච්චක නුවට පුත් ආයුෂමත් අසාජ් තෙරැන්හට තෙල කී ය:

“කියග අසාජ් ය, මහණ ගොයුම් සච්චන් කෙසේ සික්මවයි ද, මහණ ගොයුම්නුගේ සච්චන් කෙරෙහි කෙබඳු අනුශාසනා බහුලව පවත්නී ද?”

ගිතිවස්ත, මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සච්චන් සික්මවන සේක. ශ්‍රාවකයන් කෙරෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මෙබඳු අනුශාසනා බහුලව පවත්නී ය:

“මහණෙනි, රූප අතිත්‍යය ය, වේදනා අතිත්‍යය ය, සංඥා අතිත්‍යය ය, සංසකාරයෝ අතිත්‍යයහ, විඤ්ඤා අතිත්‍යය ය. මහණෙනි, රූප අතාත්මය ය, වේදනා අතාත්මය ය, සංඥා අතාත්මය ය, සංසකාරයෝ අතාත්මයහ, විඤ්ඤා, අතාත්මය. සියලු සංසකාරයෝ අතිත්‍යයහ. සියලු ධර්මයෝ අතාත්මයහ” කියා සි.

ගිතිවස්ත, මේ අයුරින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශ්‍රාවකයන් සික්මවන සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මෙබඳු අනුශාසනා සච්චන් කෙරෙහි බහුලව පවත්නී ය.

“හවන් අසාජ් ය, අපි ශ්‍රමණ ගෞතමයන් මෙවැනි වාද ඇතියවුන් ඇසුමෝ ද, නො ඇසුව යුතු දැයක් ම ඇසුම්හ. අපි යම් කිසි දවසෙක ඒ හවන් ගෞතමයන් හා හමුවට යන්නමෝ නම් මනා මැනු. කිසියම් කථා බිණීමෙක් උපන් නම් මනා මැනු. ඒ පටිටු මිත්‍යාදෂටියෙන් ගලවා පියන්නමෝ නම් මනා මැනු” යි සච්චක කී.

3. ඒ කල පන්සියක් පමණ ලිච්ඡවිහු කිසි කායයකින් සදහා සන්ධාරයෙහි රැස්වුහ. එකල්හි සච්චක නිත්‍යයපුත් ඒ ලිච්ඡවින් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ ලිච්ඡවින්ට තෙල කී:

හවන් ලිච්ඡවිනි, එත්වා! හවන් ලිච්ඡවිනි එත්වා! අද මහණ ගොයුම් හා මාගේ කථාසලලාප වෙයි යම් සේ ඔහුගේ විබ්‍යාත ප්‍රසිද්ධි (පස්වග ශ්‍රාවකයන් කෙරෙහි) එක්තරා ශ්‍රාවකයකු වූ අසාජ් නම් මහණකු විසින් මට යම්සේ (ච්චකයෙන්) පිහිටන ලද ද, ඉදින් මහණ ගොයුම් මට එසේ පිහිටා සිටින්නේ නම්, යම් සේ බල ඇති පුරුෂයෙක් දික් ලොම් ඇති එළවකු ලොමැ හෙණ (ඔබට මොටට ලා) ආකමිණ පරිකමිණ සමපරිකමිණ කෙරේ ද, එසෙසින් ම මම් මහණ ගොයුම් වාදයෙන් වාද කොට ආකමිණ පරිකමිණ සමපරිකමිණ කරමි. -

සෙසංචාපි නාම බලවා සොණ්ඩිකාකම්මකරො මහනං සොණ්ඩිකාකිලඤ්ඤං ගමතිරෙ උදකරන්දෙ පක්ඛිපිථා, කණේණ ගහෙථා ආකච්ඡස්ස පරිකච්ඡස්ස සුමපරිකච්ඡස්ස, එවමෙවාහං සමණං ගොතමං වාදෙන වාදං ආකඛ්ඞිස්සාමි පරිකඛ්ඞිස්සාමි සමපරිකඛ්ඞිස්සාමි සෙසංචාපි නාම බලවා සොණ්ඩිකාඤ්ඤො වාලං කණේණ ගහෙථා ඔට්ටිනෙස්ස නිද්ධුතෙස්ස නිවේජාදෙස්ස,¹ එවමෙවාහං සමණං ගොතමං වාදෙන වාදං ඔට්ටිනිස්සාමි නිද්ධුනිස්සාමි නිවේජාදෙස්සාමි සෙසංචාපි නාම කුඤ්ඤරො සට්ඨිභාසනො ගමතිරං පොකබරණ්ණං ඔග්ගහථා², සණ්ඨොපිකා,³ නාම කිළිහජාතං කීළඬි, එවමෙවාහං සමණං ගොතමං සණ්ඨොපිකං මඤ්ඤාදි කිළිහජාතං කිළිස්සාමි. අභිකකම්මන්තු නොනොතා ලිච්ඡ්ඵි! අභිකකම්මන්තු භොනොතා ලිච්ඡ්ඵි! අජ්ජ මෙ සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කථාසල්ලාපො හවිස්සති”ති

4. තත්ත්වකච්චෙ ලිච්ඡ්ඵි එවමාහංසු: “කිං සමණො ගොතමො සච්චකස්ස නිගණ්ඨපුත්තස්ස වාදං ආරොපෙස්සති, අථ බො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො සමණස්ස ගොතමස්ස වාදා ආරොපෙස්සති”ති එකච්චෙ ලිච්ඡ්ඵි එවමාහංසු: “කිං සො භවමානො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො⁴ භගවන්තා වාදං ආරොපෙස්සති, අථ බො භගවා සච්චකස්ස නිගණ්ඨපුත්තස්ස වාදං ආරොපෙස්සති”ති.

5. අථ බො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො පඤ්චමනොති ලිච්ඡ්ඵිසතෙති පරිවුත්තො යෙන මහාවතං කුටාගාරසාලා තෙනුපසඤ්ඤාමි. තෙන බො පන සමයෙන සම්බුද්ධා භික්ඛූ අබ්බොකාසෙ වඩ්ඤමනති. අථ බො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො යෙන තෙ භික්ඛූ තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිථා තෙ භික්ඛූ එතදවොච: කහං හු බො ටො එතරහි සො භවං නොතමො විතරහි? දස්සන්කාමා හි මයං තං භවන්තං ගොතමනති. “එසග්ගිච්චස්සන් භගවා මහාවතං අජේඤ්ඤාගහෙථා අඤ්ඤාතරසමි. රුක්ඛමූලෙ දිවාටිහාරං තිස්සිනො”ති.

6. අථ බො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො මහතිස්සා ලිච්ඡ්ඵිපරිසාය සද්ධිං මහාවතං අජේඤ්ඤාගහෙථා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිථා භගවතා සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදනිස්සං කථං සාරාණිස්සං විනිසාරෙථා එකමන්තං නිසීදි. තෙපි බො ලිච්ඡ්ඵි අපෙසකච්චෙ භගවන්තං අභිවාදෙථා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙසකච්චෙ භගවතා සද්ධිං සමෙමාදිංසු. සමෙමාදනිස්සං කථං සාරාණිස්සං විනිසාරෙථා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙසකච්චෙ යෙන භගවා තෙනඤ්ඤාලි පනාමෙථා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙසකච්චෙ භගවන්තා සිහානිසක නාමගොහනං සාවෙථා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙසකච්චෙ කුණ්ඩිනුතා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසිනොතා බො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො භගවන්තං එතදවොච: පුච්ඡන්තාහං භවන්තං ගොතමං කඤ්ඤිදෙථ දෙසං, භවෙ මෙ භවං නොතමො ඔකාසා කාරොති පඤ්ඤාස්ස වෙසාකරණාසාති. “පුච්ඡන්ති-වෙස්සන් සද්ධකඛ්ඞාසී”ති.

1 නිපජාවටෙස්ස මජ්ඣං - නිපජාවටෙස්ස, සො. - නිවේජාදෙස්ස, PTS.

2. ඔග්ගානෙථා, මජ්ඣං. ඔග්ගිනිථා, PTS.

3. සණ්ඨොපිකා, සී.

4. කිං සො භවමානො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො යො, මජ්ඣං. - සො.

කිං යො භවමානො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො යො, සී.

යම් සේ බලවත් සුරකම්කරුවෙක් මහත් වූ පිරි සැදුරු ගැඹුරු විලෙක බහා දෙකත ගෙන ආකමිණ පරිකමිණ සමපරිකමිණ කෙරේ ද, එ පරිද්දෙන් ම මම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වාදයෙන් වාද කොට ආකමිණ, පරිකමිණ, සමපරිකමිණ කරමි. යම් සේ ශක්තිමත් සුර බුද්ධියක් රහ-පරහත (මවුලුකස්ස) දෙකත ගෙන යව්තුරු කොට සලා පිතා ද, එව්තුරු කොට සලා පිතා ද, නැවත නැවත ගසාපිතාද, එසේ මම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වාදයෙන් වාද කොට අවබුද්ධතන නිර්බුද්ධතන කරමි. නිෂේථාටනය (පොලාලිම) ද කරමි. යම් සේ සැටවයස් පිරුණු ඇතෙක් ගැඹුරු පොකුණකට බැස හණ්දෙවුන්කෙළි කෙළී ද මෙ පරිද්දෙන් ම මම ශ්‍රමණගෞතමයන් සමඟ සණ්දෙවුන්කෙළි වැහි වාදකෙළියක් කෙළිමි. භවත් ලිච්ඡවිති, එත්වා. භවත් ලිච්ඡවිති, එත්වා. අද ශ්‍රමණ ගෞතමයන් සමඟ මාගේ කථාසලාපයෙක් වන්නේ ය"යි.

4. එහි ඇතැම් ලිච්ඡි කෙනෙක් මෙසේ කීහ: "ශ්‍රමණගෞතම සම්මත නිගණ්ඨපුත්‍රයාට කුමන වාදරොපණයක් කරන්නේ ද, සම්මතනිගණ්ඨපුත්‍ර ශ්‍රමණගෞතමයන්ට වාදරොපණය කරනු මිස" කියායි ඇතැම් ලිච්ඡිහු මෙසේ කීහ: "සම්මතනිගණ්ඨපුත්‍ර හෙ (යක්, දෙව්, බඩ) ඇ කවරක්ව සිටිමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වාදරොපණය කරන්නේ ද, වැලි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්මතනිගණ්ඨපුත්‍රයාට වාදරොපණය කරනු මිස"යි.

5. එකල්හි සම්මතනිගණ්ඨපුත්‍ර පන්සියක් පමණ ලිච්ඡිත් පිරිවරා ගෙන මහවනවෙහෙර කුටාගාරශාලාව වෙත පැමිණියේ ය. එතමයෙහි බොහෝ මහණහු අග්‍යවකාශයෙහි සක්මන් කෙරෙත්. ඉක්බිති සම්මතනිගණ්ඨපුත්‍ර ඒ හිසුන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ හිසුන්ට තෙල කී: භවත්හි, ඒ භවත් ගෞතම දැන් කොහි වෙසෙයි ද? අපි ඒ භවත් ගෞතමයන් දක්කා කැමැත්තමි. "ගිතිවෙස්න, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහාවනයට වැද එක්තරා රැක්මුලෙක දිව්‍යිකාර පිණිස හුන් සේක"යි කීහ.

6. එසේ සම්මතනිගණ්ඨපුත්‍ර මහත් ලිච්ඡි පිරිස් සමඟ මහවන වැද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමඟ සතුටු විය. තුස්තට නිසි සිහි කරනුවට නිසි කථා කොට නිමවා එකත්පසෙක ගියහ. ඒ ලිච්ඡිහු ද - ඇතැම්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්හ. ඇතැම්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමඟ සතුටු වූහ. සමමොදනීය සාරණීය කථා කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. ඇතැම්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙසට ඇදීලි බැද එකත්පසෙක හුන්හ. ඇතැම්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරට නම් ගොත් අස්වා එකත්පසෙක හුන්හ. ඇතැම්හු තුළුණිමුත දිවාහු එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් සම්මත නුවටදරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී: "මම භවත් ගොයුම්හු කිසි දෙයක් පිළිවිසියැටියෙමි. භවත් ගොයුමාණන් ප්‍රශ්න විසඳනු සඳහා මට අවකාශයක් කළ හොඟිනැ" කියායි. "ගිතිවෙස්න, රිසියෙන දෑයක් පුළුවන"යි පවරා වදාළහ.

7. “කථං පන භවං තොතමො සාවකෙ විනෙති, කථමහාගා ව පන භොතො ගොතමස්ස සාවකෙසු අනුසාසනී ඛහුලා පවත්නති”ති.

එවං බො අහං අග්ගිවෙස්සන සාවකෙ විනෙමි, එවමහාගා ව පන මෙ සාවකෙසු අනුසාසනී ඛහුලා පවත්නති: රූපං භික්ඛවෙ අනිච්චං, වේදනා අනිච්චා, සංඝස්ස අනිච්චා, සංඛාරා අනිච්චා, විඤ්ඤාණං අනිච්චං. රූපං භික්ඛවෙ අනත්තා, වේදනා අනත්තා, සංඝස්ස අනත්තා, සංඛාරා අනත්තා, විඤ්ඤාණං අනත්තා. සංඛේ සංඛාරා අනිච්චා, සංඛේ ධම්මා අනත්තාති. එවං බො අහං අග්ගිවෙස්සන සාවකෙ විනෙමි, එවමහාගා ව පන මෙ සාවකෙසු අනුසාසනී ඛහුලා පවත්නතිති.

8. “උපමා මං භො ගොතම පටිභාතී”ති. ‘පටිභාතු තං අග්ගිවෙස්සනා’ති භගවා අවොච.

“සෙසසථාපි භො ගොතම සෙ කෙවිමෙ ඛිජ්ජාච්ඡුතගාමා වුද්ධි, විරුද්ධිං වෙසුලලං ආපජ්ජනති, සංඛේ හෙ පස්ථං නිස්සාය පඨවියං පතිට්ඨාය එවමෙතෙ ඛිජ්ජාච්ඡුතගාමා වුද්ධිං විරුද්ධිං වෙසුලලං ආපජ්ජනති. සෙසසථාපි වා පන තො ගොතම සෙ කෙවිමෙ ඛලකරණීයා කම්මන්තා කරියනති, සංඛේ හෙ පස්ථං නිස්සාය පඨවියං පතිට්ඨාය එවමෙතෙ ඛලකරණීයා කම්මන්තා කරියනති. එවමෙව බො භො ගොතම රූපත්තායං පුරිසපුග්ගලො රූපෙ පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං වා අපුඤ්ඤං වා පසවති. වේදනත්තායං පුරිසපුග්ගලො වේදනායං පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං වා අපුඤ්ඤං වා පසවති. සංඝස්සත්තායං පුරිසපුග්ගලො සංඝස්සං පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං වා අපුඤ්ඤං වා පසවති. සංඛාරත්තායං පුරිසපුග්ගලො සංඛාරෙසු පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං වා අපුඤ්ඤං වා පසවති. විඤ්ඤාණත්තායං පුරිසපුග්ගලො විඤ්ඤාණෙ පතිට්ඨාය පුඤ්ඤං වා අපුඤ්ඤං වා පසවති”ති.

9. නනු ඞං අග්ගිවෙස්සන එවං වදෙසී: “රූපං මෙ අත්තා, වේදනා මෙ අත්තා, සංඝස්ස මෙ අත්තා, සංඛාරා මෙ අත්තා, විඤ්ඤාණං මෙ අත්තා”ති.

“අහං හි භො ගොතම එවං වදාමි: රූපං මෙ අත්තා, වේදනා මෙ අත්තා, සංඝස්ස මෙ අත්තා, සංඛාරා මෙ අත්තා, විඤ්ඤාණං මෙ අත්තාති. අයඤ්ච මහති ජත්තා”ති.

ඤා හි තෙ අග්ගිවෙස්සන මහති ජත්තා කරිස්සති ඉඛස් ඤං අග්ගිවෙස්සන සකායෙව වාදා නිබ්බේධෙති”ති.

“අහං හි භො ගොතම එවං වදාමි: රූපං මෙ අත්තා, වේදනා මෙ අත්තා, සංඝස්ස මෙ අත්තා, සංඛාරා මෙ අත්තා, විඤ්ඤාණං මෙ අත්තා”ති.

7. “භවත් ගෞතමයෝ කෙසේ ශ්‍රාවකයන් හික්මවන් ද? ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ කෙබඳු අනුශාසනා ශ්‍රාවකයන් කෙරෙහි බහුලව පවත්නී ද?”

ගිතීවෙස්න, මම මෙසේ ශ්‍රාවකයන් හික්මවමි. මාගේ මෙබඳු අනුශාසනා ශ්‍රාවකයන් කෙරෙහි බහුල වශයෙන් ඇත: මහණෙනි, රූප අතිත්‍යය, වේදනා අතිත්‍යය, සංඥා අතිත්‍යය, සංඝකාරයෝ අතිත්‍යය, විඤ්ඤාන අතිත්‍යය. මහණෙනි, රූප අනාත්මය, වේදනා අනාත්මය, සංඥා අනාත්මය, සංඝකාරයෝ අනාත්මය, විඤ්ඤාන අනාත්මය. සියලු සංඝකාරයෝ අතිත්‍යය. සියලු බිම්මෝ අනාත්මය. ගිතීවෙස්න, මෙසේ වනාහි මම ශ්‍රාවකයන් හික්මවමි. ශ්‍රාවකයන් කෙරෙහි බහුල වශයෙන් මාගේ මෙබඳු අනුශාසනා ඇතැයි.

8. “භවත් ගෞතමයෙනි, මට උපමායෙක් වටහයි”. “එ කියා, ගිතීවෙස්න”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළහ.

“භවත් ගෞසුම්හොඬුව, යම් මේ බීජගාමභූතගාම කෙතෙක් වාද්ධියට විරුද්ධියට විපුලතියට පැමිණෙත් ද, ඒ සියලු බීජගාමභූතගාමයෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා වාද්ධියට විරුද්ධියට විපුලතියට පැමිණෙත්. භවත් ගෞතමයෙනි, යම් සේ බාහුබලයෙන් කල යුතු කමානත කෙතෙක් වෙන් ද, ඒ හැමයෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා කරනු ලැබෙත්. භවත් ගෞතමයෙනි, එ පරිද්දෙන් ම රූප ආත්ම කොට ඇති මේ පුරුෂපුද්ගල රූපයෙහි පිහිටා පින් හෝ පමි හෝ ප්‍රසව (රූප) කෙරෙයි. වේදනා ආත්ම කොට ඇති මේ පුරුෂපුද්ගල වේදනායෙහි පිහිටා පින් හෝ පමි හෝ ප්‍රසව කෙරෙයි. සංඥා ආත්ම කොට ඇති මේ පුරුෂපුද්ගල සංඥයෙහි පිහිටා පින් හෝ පමි හෝ ප්‍රසව කෙරෙයි. සංඝකාර ආත්ම කොට ඇති මේ පුරුෂපුද්ගල සංඝකාරයෙහි පිහිටා පින් හෝ පමි හෝ ප්‍රසව කෙරෙයි. විඤ්ඤාණ ආත්ම කොට ඇති මේ පුරුෂ පුද්ගල විඤ්ඤාණයෙහි පිහිටා පින් හෝ පමි හෝ ප්‍රසව කෙරෙයි.”

9 කියග ගිතීවෙස්න, තෝ ‘රූප මාගේ ආත්ම’ ය, ‘වේදනා මාගේ ආත්ම’ ය, ‘සංඥා මාගේ ආත්ම’ ය, ‘සංඝකාර මාගේ ආත්ම’ ය, ‘විඤ්ඤාණ මාගේ ආත්ම’ ය යෙහි නු?

“භවත් ගෞතමයෙනි, මම ‘රූප මාගේ ආත්මය, වේදනා මාගේ ආත්මය, සංඥා මාගේ ආත්මය, සංඝකාර මාගේ ආත්මය, විඤ්ඤාණ මාගේ ආත්මය’ යි යෙමි. මෙ මහාජනයෝ ද එ පරිදි කියති.”

ගිතීවෙස්න, මහාජනයෝ තව කුම කෙරෙද් ද? එබැවින් ගිතීවෙස්න, තො ම තාගේ වාද අවුල් බිඳ කියා’යි වදාළහ.

“භවත් ගෞතමයෙනි, මම වනාහි ‘රූප මාගේ ආත්මය, වේදනා මාගේ ආත්මය, සංඥා මාගේ ආත්මය, සංඝකාර මාගේ ආත්මය, විඤ්ඤාණ මාගේ ආත්මය’ යි කියමි.”

10. තෙන හි අග්ගිවෙස්සන තා භෙවෙත්ථ පටිපුච්ඡිස්සාමි. යථා තෙ ඛමෙස්ස, තථා නා බ්‍යාකරෙස්සාහි. තං කිං මඤ්ඤෙහි අග්ගිවෙස්සන, චතෙනස්ස රඤ්ඤෙ ඛතතියස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස¹ සකස්මි. චිජ්ඣෙ වසො: ඝාතෙතායං වා ඝාතෙතුං, ජාපෙතායං වා ජාපෙතුං, පබ්බාජෙතායං වා පබ්බාජෙතුං - සෙය්‍යථාපි රඤ්ඤෙ පසෙතදිස්ස කොසලස්ස, සෙය්‍යථාපි වා පන රඤ්ඤෙ මාගධස්ස අජාතසංගතුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්සාහි?

“චතෙනස්ස භො ගොතම රඤ්ඤෙ ඛතතියස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස සකස්මි. චිජ්ඣෙ වසො: ඝාතෙතායං වා ඝාතෙතුං, ජාපෙතායං වා ජාපෙතුං, පබ්බාජෙතායං වා පබ්බාජෙතුං - සෙය්‍යථාපි රඤ්ඤෙ පසෙතදිස්ස කොසලස්ස, සෙය්‍යථාපි වා පන රඤ්ඤෙ මාගධස්ස අජාතසංගතුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස. ඉමෙසමිති හො ගොතම සම්ඝාතං ගණාතං - සෙය්‍යමිදං: චජ්ඣනං, මලලානං චතතති සකස්මි. චිජ්ඣෙ වසො: ඝාතෙතායං වා ඝාතෙතුං, ජාපෙතායං වා ජාපෙතුං, පබ්බාජෙතායං වා පබ්බාජෙතුං. කිං පන රඤ්ඤෙ ඛතතියස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස සෙය්‍යථාපි රඤ්ඤෙ පසෙතදිස්ස කොසලස්ස, සෙය්‍යථාපි වා පන රඤ්ඤෙ මාගධස්ස අජාතසංගතුස්ස වෙදෙහි පුත්තස්ස? චතෙනස්ස භො ගොතම, චතතිතුඤ්ච මරහති”ති.

11. තං කිං මඤ්ඤෙහි අග්ගිවෙස්සන, යං නිවා ඵලං වදෙහි: රූපං මෙ අත්තාහි, චතතති තෙ තස්මි රූපෙ වසො: ඵලං මෙ රූපං භොතු, ඵලං මෙ රූපං මා අත්තොසිති? ඵලං චූත්තෙ සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො තුණ්හි අහොසි.

දුතියමිති බො භගවා සච්චකං නිගණ්ඨපුත්තං ඵතදවොච: තං කිං මඤ්ඤෙහි අග්ගිවෙස්සන, යං නිවා ඵලං වදෙහි: රූපං මෙ අත්තාහි, චතතති තෙ තස්මි රූපෙ වසො: ඵලං මෙ රූපං භොතු, ඵලං මෙ රූපං මා අත්තොසිති? දුතියමිති බො සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො තුණ්හි අහොසි.

අථ බො භගවා සච්චකං නිගණ්ඨපුත්තං ඵතදවොච: බ්‍යාකරොති’දුති අග්ගිවෙස්සන, තදුති තෙ තුණ්හිනාවස්ස භාලො. යො තොචි අග්ගිවෙස්සන තථාගතෙන යාවතතියං සතධමිතිකං පුට්ඨො ත බ්‍යාකරොති, ඵත්තොස්ස සත්තධා මුද්ධා ඵලෙතිති.

12. තෙන බො පන සමයෙන චජ්ජපාණි යතෙබ්‍යො ආයසං චජ්ජං ආදාස ආදිත්තං සමපජ්ජිතං සජොතිතුතං සච්චකස්ස නිගණ්ඨපුත්තස්ස උපරිවෙතාසං සිත්වා හොති: “සවායං සච්චකො නිගණ්ඨපුත්තො භගවතා යාවතතියං සතධමිතිකං පඤ්ඤා පුට්ඨො ත බ්‍යාකරෙස්සති, ඵත්තොස්ස සත්තධා මුද්ධා ඵාලෙස්සාමි”ති.

1. මුද්ධාසිසිත්තස්ස, මජ්ඣං.

10. ගිතිවෙස්න, (පස්කඳු ආත්ම ය යි පිළින කෙරෙහි ද) එකරුණින් මෙහිලා තා ම පිළිසිමි. යම් සේ තව රුස්නේ නම්, එසේ එය ප්‍රකාශ කරව. කියග ගිතිවෙස්න, ඒ කිමැයි හඟනුව? කැත්තුලෙහි උපත් මුදුනෙහි අභිමිකන රජක්හට - පසේනදි කොසොල් රජහට සෙසින්, නොහොත් මගධාධිපති වෙදෙහි පුත්‍ර අජාසත් රජහට සෙසින්, මරවන්නට නිසියත් මරවන්නට, ධනභානියට නිසියත් දිළිඳු කරන්නට, රටින් තෙරනට නිසියත් රටින් තෙරවන්නට සියරට ඉසුරු (බල) පවත්නේ ද?

“හවත් ගොසුම් නොතුළෙහි, කැත්තුල උපත් මුදුනෙහි බිසෙස් කල - රජක්හට පසේනදි කොසොල් රජහට නොහොත් මගධාධිපති වෙදෙහිපුත්‍ර අජාසත් රජහට සෙසින්, මරවන්නට නිසියත් මරවන්නට ධනභානියට නිසියත් දිළිඳු කරවන්නට රටින් තහනව නිසියත් රටින් තාවන්නට සියරට ඉසුරු පවත්නේ ය. හවත් ගොතමයෙහි, මේ සමූහයා ඇති ගණයා ඇති - එනම්, වැදෑරට රජුන්හට ද මලරට රජුන්හට ද මරවන්නට නිසියත් මරවන්නට ධනභානියට නිසියත් දිළිඳු කරවන්නට රටින් තාවන්නට නිසියත් රටින් තාවන්නට සියරට ඉසුරු පවත්නේ ය. පසේනදි කොසොල් රජුන් වැනි මගධාධිපති වෙදෙහිපුත්‍ර අජාසත් රජුන්වැනි කැත්තුල උපත් මුදුනෙහිමිකන රජහට කියනු කිම? හවත් ගොතමයෙහි, උතට ඉසුරු ඇත් ම ය, පවන්නට ද නිසි ම යැයි” කී.

11. ගිතිවෙස්න, ඒ කිමැයි හඟනුව? ‘රූප මාගේ ආත්මය’ යි මෙසේ යමක් තෝ කීහි ද, ‘මාගේ රූප මෙසේ වේවා. මාගේ රූප මෙසේ නො වේවා’ යි තාගේ ඉසුරු එ රූපයෙහි පවත්නේ ද? මෙසේ වදළු කල්හි සම්මක නුවටදරු නො බිණී.

දෙවැනි වට ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්මක නිගණ්ඨපුත්‍රයා තෙල පුළුවන්හ. ගිතිවෙස්න, ඒ කිමැයි හඟනුව? ‘රූප මාගේ ආත්මය’ යන යමක් තෝ කීහි ද? ‘මාගේ රූප මෙසේ වේවා. මාගේ රූප මෙසේ නො වේවා’ යි ඒ රූපයෙහි තාගේ වසය පවත්නේ ද? සම්මක නිගණ්ඨපුත්‍ර දෙවැනි වට ද නො බිණී.

එක්විනි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්මක නිගණ්ඨපුත්‍රයාට තෙල වදළහ: කියග ගිතිවෙස්න, දැන් කලී බණ්ට, දැන් තා නො බණ්න්නට කාලය නො වේ. ගිතිවෙස්න, යම් කිසිවෙක් තාපගත විසින් සකාරණ කොට තුන්සලක් අසන ලද්දේ පිළිතුරු නො දේ නම්, මෙහි ම ඔහුගේ හිස සත්කඩව පැළෙන්නේ ය

12. එකල්හි චජ්ජාණී යක්ෂ (සක් දෙව් තෙම) ගිතිකඳු බදු, ගිති ගෙන දිලියෙන, හාත්පස වහන්සේවැල වූ යමුවා චජ්ජායුධ ගෙන සම්මක නුවටදරුවා හිස් මතුයෙහි අභස “ඉදින් මේ සම්මක නුවටපුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් තුන්සලක් සකාරණ කොට පැන පුළුවන්හා ලදුද ප්‍රකාශ නො කරන්නේ වී නම් මෙහි ම ඔහුගේ මුදුන සත් කඩ කොට පලමි” යි සිටියේ යි.

තං බො පන වරපාණිං යකං භගවා වෙච පසාහි, සච්චකො ච නිගණ්ඨපුතො. අථ බො සච්චකා නිගණ්ඨපුතො භිතො සංවිජයො ලොමහට්ඨජානො භගවන්තංයෙව තාණං ගවෙසී, භගවන්තංයෙව ලෙණං ගවෙසී, භගවන්තංයෙව සරණං ගවෙසී, භගවන්තං එතදවොච; පුච්ඡතු මං භවං ගොතමො, බ්‍යාකරිස්සාමිති.

13. තං කිං මඤ්ඤාසි අග්නිවෙස්සන, යං තං එවං වදෙසි: රූපං මෙ අත්තාහි, වතනහි තෙ තසමිං රූපෙ වසො “එවං මෙ රූපං හොතු. එවං මෙ රූපං මා අහොසී”ති. “නො හිදං හො ගොතම.” මනසි කරොති අග්නිවෙස්සන, මනසි කරිතො බො අග්නිවෙස්සන බ්‍යාකරොති. න බො තෙ සන්ධිසති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං.

තං කිං මඤ්ඤාසි අග්නිවෙස්සන, යං තං එවං වදෙසි: වෙදනා මෙ අත්තාහි, වතනහි තෙ තායං වෙදනායං වසො “එවං මෙ වෙදනා හොතු. එවං මෙ වෙදනා මා අහොසී”ති. “නො හිදං හො ගොතම.” මනසි කරොති අග්නිවෙස්සන, මනසි කරිතො බො අග්නිවෙස්සන බ්‍යාකරොති. න බො තෙ සන්ධිසති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං.

තං කිං මඤ්ඤාසි අග්නිවෙස්සන, යං තං එවං වදෙසි: සංකෘතං මෙ අත්තාහි, වතනහි තෙ තායං සංකෘතං වසො “එවං මෙ සංකෘතං හොතු. එවං මෙ සංකෘතං මා අහොසී”ති. “නො හිදං හො ගොතම.” මනසි කරොති අග්නිවෙස්සන, මනසි කරිතො බො අග්නිවෙස්සන බ්‍යාකරොති. න බො තෙ සන්ධිසති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං.

තං කිං මඤ්ඤාසි අග්නිවෙස්සන, යං තං එවං වදෙසි: සංඛාරා මෙ අත්තාහි, වතනහි තෙ තෙසු සංඛාරෙසු වසො “එවං මෙ සංඛාරා හොතාතු. එවං මෙ සංඛාර මා අහෙසු”ති. “නො හිදං හො ගොතම.” මනසි කරොති අග්නිවෙස්සන, මනසි කරිතො බො අග්නිවෙස්සන බ්‍යාකරොති. න බො තෙ සන්ධිසති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං.

තං කිං මඤ්ඤාසි අග්නිවෙස්සන, යං තං එවං වදෙසි: විඤ්ඤාණං මෙ අත්තාහි, වතනහි තෙ තසමිං විඤ්ඤාණෙ වසො “එවං මෙ විඤ්ඤාණං හොතු. එවං මෙ විඤ්ඤාණං මා අහොසී”ති. “නො හිදං හො ගොතම.” මනසි කරොති අග්නිවෙස්සන, මනසි කරිතො බො අග්නිවෙස්සන, බ්‍යාකරොති. න බො තෙ සන්ධිසති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ඒ වජ්ජාණියකයා දක්නාහ. සම්මක නුවරදරු ද දකි යි. ඉක්බිති සම්මක නුවර උත්තරාන විය, උදොන දැකි විය, රොමහම් දැකි විය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම රකවරණ කොට සොයනුයේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම ගැලුන තැන් කොට සොයනුයේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම පිහිට කොට සොයනුයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී ය: “භවත් ගොසුම්, මා පිළිවිසිවා. කියමි” යි.

13. ගිතිවෙස්න, ඒ කීමැයි හඟනුව? “රූප මාගේ ආත්මය” යි මෙසේ යමක් තෝ කීනි ද? “මාගේ රූප මෙසේ වේවා. මාගේ රූප මෙසේ නොවේවා” යි තාගේ ඉසුරු ඒ රූපයෙහි පවත්නේ වේද? “නො පවත්නේ ය, ගොසුම් ගොතුව” යි කීය. ගිතිවෙස්න, සිහි එළව. ගිතිවෙස්න, සිහි එළවා කියව. තාපලමු කී දෑ හා පසුව කියන දෑ හා නො ගැලපෙයි. පසුව කියන දෑ හා පලමු කී දෑ හා නො ගැලපෙයි.

ගිතිවෙස්න, ඒ කීමැයි හඟනුව? “වේදනා මාගේ ආත්මය” යි මෙසේ යමක් තෝ කීනි ද? “මාගේ වේදනා මෙසේ වේවා. මාගේ වේදනා මෙසේ නො වේවා” යි තාගේ ඉසුරු ඒ වේදනායෙහි පවත්නේ වේද? “නො පවත්නේ ය, ගොසුම් ගොතුව” යි කීය. ගිතිවෙස්න, සිහි එළව. ගිතිවෙස්න, සිහි එළවා කියව. තාගේ පලමු ප්‍රකාශය හා පසු ප්‍රකාශය හා නො ගැලපෙයි. පසු ප්‍රකාශය හා පලමු ප්‍රකාශය හා නො ගැලපෙයි.

ගිතිවෙස්න, ඒ කීමැයි හඟනුව? “සංඥා මාගේ ආත්මය” යි මෙසේ තෝ යමක් කීනි ද? “මාගේ සංඥා මෙසේ වේවා. මාගේ සංඥා මෙසේ නො වේවා” යි තාගේ ඉසුරු ඒ සංඥා කෙරෙහි පවත්නේ වේද? “නො පවත්නේ ය, ගොසුම් ගොතුව” යි කීය. ගිතිවෙස්න, සිහි එළව. ගිතිවෙස්න, සිහි එළවා කියව. තාගේ පලමු ප්‍රකාශය හා පසු ප්‍රකාශය හා නො ගැලපෙයි. පසු ප්‍රකාශය හා පලමු ප්‍රකාශය හා නො ගැලපෙයි.

ගිතිවෙස්න, ඒ කීමැයි හඟනුව? “සංඝකාර මාගේ ආත්මය” යි මෙසේ තෝ යමක් කීනි ද? “මාගේ සංඝකාරයෝ මෙසේ වෙත්වා. මාගේ සංඝකාරයෝ මෙසේ නො වෙත්වා” යි තාගේ ඉසුරු ඒ සංඝකාරයන් කෙරෙහි පවත්නේ වේද? “නො පවත්නේ ය, ගොසුම් ගොතුව” යි කීය. ගිතිවෙස්න, සිහි එළව. ගිතිවෙස්න, සිහි එළවා කියව. තාගේ පලමු ප්‍රකාශය හා පසු ප්‍රකාශය හා නො ගැලපෙයි. පසු ප්‍රකාශය හා පලමු ප්‍රකාශය හා නො ගැලපෙයි.

ගිතිවෙස්න, ඒ කීමැයි හඟනුව? “විඤ්ඤා මාගේ ආත්මය” යි මෙසේ තෝ යමක් කීනි ද? “මාගේ විඤ්ඤා මෙසේ වේවා. මාගේ විඤ්ඤා මෙසේ නො වේවා” යි තාගේ ඉසුරු ඒ විඤ්ඤා කෙරෙහි පවත්නේ වේද? “නො පවත්නේ ය, ගොසුම් ගොතුව” යි කී. ගිතිවෙස්න, සිහි එළව. ගිතිවෙස්න, සිහි එළවා කියව. තාගේ පලමු ප්‍රකාශය හා පසු ප්‍රකාශය හා නො ගැලපෙයි. පසු ප්‍රකාශය හා පලමු ප්‍රකාශය හා නො ගැලපෙයි.

14. තං කිං මඤ්ඤාසී අගභිවෙස්සන, රුපං නිවචං වා අනිවචං වාහි ‘අනිවචං හො ගොතම.’ යං පනානිවචං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාහි. ‘දුක්ඛං හො ගොතම.’ යං පනානිවචං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනානු තං සමනුපසිසිතුං; එතං මම, එසොභමසමි, එසො මෙ අත්තාහි. ‘නො භිදං හො ගොතම.’ තං කිං මඤ්ඤාසී අගභිවෙස්සන, වෙදනා - රෙ - සඤ්ඤා - පෙ - සබ්බාරා - රෙ - විඤ්ඤාණං නිවචං වා අනිවචං වාහි. ‘අනිවචං හො ගොතම.’ යමපනානිවචං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාහි. ‘දුක්ඛං හො ගොතම.’ යමපනානිවචං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනානු තං සමනුපසිසිතුං; එතං මම, එසොභමසමි, එසො මෙ අත්තාහි. ‘නො භිදං හො ගොතම.’

15. තං කිං මඤ්ඤාසී අගභිවෙස්සන, යො භු ඛො දුක්ඛං අලලිතො දුක්ඛං උපගතො දුක්ඛං අරේඛාසිතො, දුක්ඛං “එතං මම, එසො භමසමි, එසො මෙ අත්තා”ති සමනුපසිසිති, අපි භු ඛො සො සාමං වා දුක්ඛං පරිජානෙය්‍ය, දුක්ඛං වා පරිකෙඛපෙත්වා විගරෙය්‍යාහි. “කිං භි සියා හො ගොතම, තො භිදං හො ගොතමා”ති. තං කිං මඤ්ඤාසී අගභිවෙස්සන, න භු භවා එවං සන්නත දුක්ඛං අලලිතො දුක්ඛං උපගතො දුක්ඛං අරේඛා - සිතො, දුක්ඛං “එතං මම, එසොභමසමි, එසො මෙ අත්තා”ති සමනුපසිසිති? “කිං භි නොසියා හො ගොතම, එවමිදං හො ගොතමා”ති.¹

16. සෙය්‍යථාපි අගභිවෙස්සන, පුරිසො සාරත්ථිතො සාරගවෙසි සාරපරිසෙසනං චරමානො තිබ්බණ්‍යො² භූඨාරිං ආදාය චතං පටිසෙය්‍ය, සො තත්ථ පසොය්‍ය මහනතං කදලිකකං උජ්ජං තචං අභුක්ඛාකුජාතං,³ තමෙනං මූලෙ ඡිද්දෙය්‍ය, මූලෙ ඡේත්වා අග්ගෙ ඡිද්දෙය්‍ය, අග්ගෙ ඡේත්වා පතතවට්ඨිං විනිබ්බුජෙය්‍ය, සො තත්ථ පතතවට්ඨිං විනිබ්බුජනො, ඵෙග්ගුමපි නාගිගවෙජ්ජය්‍ය, භූතො සාරා. එවමෙව ඛො භවා අගභිවෙස්සන මයා සකසමි වාදෙ සමනුසුඤ්ජයමානො සමනුගාභිගමානො⁴ සමනු - භාසිගමානො රිතොනා භූවෙජ්‍ය අපරදොඛා.

17. භාසිතා ඛො පත තෙ එසා අගභිවෙස්සන වෙසාලියං පරිසතිං⁵ වාචා “නාහනතං පසාමි සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා සබ්බිං ගණිං ගණාවරිඤං අපි⁶ අරහනතං සමමාසමුද්ධං පටිජානමානං, යො මයා වාදෙන වාදං සමාරදොඛා ත සබ්බකමෙපය්‍ය ත සමපකමෙපය්‍ය ත සමපවෙධෙය්‍ය, යස්ස න කචෙජ්ඣි තෙදා මුච්චෙය්‍යා. ථූතං වෙථහං⁷ අවෙතනං වාදෙන වාදා සමාරහෙය්‍යා; සාපි මයා වාදෙන වාදං සමාරදොඛා සබ්බකමෙපය්‍ය සමපකමෙපය්‍ය සමපවෙධෙය්‍ය, කො පත වාදෙ මනුස්සාභුතස්සා”ති

1. කිං භි සියා හො ගොතම නොභිදං හො ගොතමාහි, සි.

2. තිබ්බණ්‍යො, මජ්ඣං - සෘෂා. - PTS.

3. අභුක්ඛාකුජාතං - සෘෂා.

4. සමනුගාභිගමානො, - සෘෂා.

5. පරිසති, මජ්ඣං - සෘෂා.

6. අපිව, මජ්ඣං - සෘෂා.

7. ථූතං පාඨං, මජ්ඣං - ථූතං ඤාපාඨං - සෘෂා.

14. නිසග ගිතිවෙස්න, ඒ කිමැයි හඟනුව? රූප නිත්‍ය හෝ අනිත්‍ය හෝ මේ ද? “හවත් ගෞතමයෙනි, අනිත්‍යය.” යමෙක් අනිත්‍ය වේ නම් එය දුක් ද, සුව ද? “හවත් ගෞතමයෙනි, දුක් ය.” යමෙක් අනිත්‍ය වේ නම් දුක් වේ නම්, පෙරෙදෙන සැතැපි ඇත්තේ නම්, “මේ මා ගැත්තේ ය, මම මේ ය, මේ මාගේ ආත්මය”යි (තාමණා මාත දූෂටි විසින්) දක්නේ යුතු වේ ද? “යුතු නො වෙයි හවත් ගෞතමයෙනි”. ගිතිවෙස්න, ඒ කිමැයි හඟනුව? වෙදනා . . සංඥා . . සංසකාර... විඤ්ඤා නිත්‍ය හෝ අනිත්‍ය හෝ වේ ද? “හවත් ගෞතමයෙනි, අනිත්‍යය.” යමෙක් අනිත්‍ය වේ නම් එය දුක් ද, සුව ද? “හවත් ගෞතමයෙනි, දුක් ය” යමෙක් අනිත්‍ය වේ නම්, දුක් වේ නම්, වෙනස් වන සුදු වේ නම්, එය “මේ මා ගැත්තේ ය. මම මේ ය, මේ මාගේ ආත්මය”යි දක්නේ යුතු වේ ද? “යුතු නො වෙ, ගොයුම් ගොනුව”.

15. ගිතිවෙස්න, ඒ කිමැයි හඟනුව? දුකෙහි ඇලුණ, දුකට පැමිණි, දුකට බැසගත් යමෙක් ඒ දුක “මේ මා ගැත්තේ ය, මම මේ ය, මේ මාගේ ආත්ම” යැයි දක්නේ වේ නම්, හේ තෙමේ පඤ්චස්කන්ධද්වය (අනිත්‍යාදීන්) තීරණ පරිඥයෙන් දන්නේ හෝ වේ ද? දුක හෝ (සංසරය අනුපාද විසින්) ගෙවා විහරණ කරන්නේ වේ ද? “හවත් ගෞතමයෙනි, කිසේ වන්නේ ද, හවත් ගෞතමයෙනි, නො වන්නේ ම ය.” ගිතිවෙස්න ඒ කිමැයි හඟනුව? මේසේ ඇති කල්හි තෝ දුකෙහි ඇලුණෙහි, දුකට පැමිණියෙහි, දුකට බැස ගත්තෙහි, ඒ දුක “මේ මා ගැත්තේ ය, මම මේ ය, මෙය මාගේ ආත්මය”යි දක්නේ නොවෙති? “හවත් ගෞතමයෙනි, කිසෙයින් නො වන්නේ ද, හවත් ගෞතමයෙනි, තෙල එසේ ම වෙයි.”

16. යම් සේ ගිතිවෙස්න, හර කැමැති, හර සොයන හර පිරියෙස්මින් ඇවිදුනා පුරුෂයෙක් තියුණු පොරවක් ගෙන වනයට පිවිසෙන්නේ වේ ද, හෙ එහි ඉදි, ලද, නො හැටිගැප්දමු ඇති - නොයුදනු මහත් කෙහෙල් කඳක් දක්නේ වේ ද, හෙ ඒ කෙසෙල්කඳ මූල කපා ද, මූල කපා අග කපා ද, අග කපා පත්වැටි නඟාලන්නේ වේ ද, පත්වැටි නඟාලන්නේ හෙ බොරුදුන් නො ලබන්නේ ය. හරක් කොයින් ලබා ද? ගිතිවෙස්න, එ පරිද්දෙන් ම තෝ මා විසින් තාගේ වාදයෙහි ලා ලබ්‍ධි විවාරනු ලබන්නෙහි ලබ්‍ධි ගත්වනු ලබන්නෙහි කරුණු අසනු ලබන්නෙහි රිකන (හර රහිත) විහි, සිස් විහි, පරුජිත විහි”යි වදාලො.

17. ගිතිවෙස්න, “මා විසින් කථාමාගියෙන් දෙස් ඇරැවු යමෙක් කම්පිත නො වේ ද, ප්‍රකම්පිත නො වේ ද, වෙවුලා නො සේ ද, යමකුගේ කණයෙන් සෙවද නො සිලියේ ද, එවන් සන ඇති, ගණ ඇති, ගණැදුරු මහණෙක් වේ ව යි, බමුණෙක් වේවයි, නොහොත් ‘රුත්ම’යි ‘බුදුම’යි පිළින කරනුයෙක් වේ ව යි, නො දක්මි. ඉදින් මම අවෙතන වඬව ද වාදයෙන් වාද අරඹන්නෙමි වේ ද, මා විසින් වාදමාගියෙන් දෙස් ගෙණ වාද ඇරැවු ඒ වඬ ද කම්පිත වෙයි. ප්‍රකම්පිත වෙයි, වෙවුලායයි. කවර කථා ය මිනිසක්කට” යැයි තා විසින් විසාලානුමර පිරිස්හි තෙල කියන ලද වෙයි.

තුංගො බො පනගිවෙස්සන අප්පෙකච්චාති සෙදප්පිතාති තලංවා මුහතාති¹ උග්ගරාසබ්බං විනිතිඤ්ඤා² භූමියං පතිට්ඨිතාති. “මංගො බො පනගිවෙස්සන, නඤ්ඤා ඵග්ගති කායසමිං සෙදො”ති. - ඉති භගවා තසමිං පරිසතිං සුචණ්ණවණ්ණං කායං විවරි.

එවං චූළෙන සච්චකො නිගණ්ඨපුතො තුණ්හිභුතො මඛකුභුතො පහතකබ්බො අධොමුඛො පඡ්ඤායනො අප්පට්ඨානො නිසිදි.

18 අථ බො දුමමුඛො ලිච්ඡවිජුතො සච්චකං නිගණ්ඨපුතං තුණ්හිභුතං මඛකුභුතං පහතකබ්බො අධොමුඛං පඡ්ඤායනං අප්පට්ඨානං විදිඤ්ඤා භගවතං ඵතදවොච: උපමා මං භගවා පටිභානීති ‘පටිභාතු තං දුමමුඛා’ති භගවා අවොච:

“සෙය්‍යථාපි භනෙන ගාමස්ස වා නිගමස්ස වා අවිදුරෙ පොකබරණී, තහුස්ස කකකට්ඨො, අථ බො භනෙන සම්බහුලා කුමාරකා වා කුමාරිකා වා තමො ගාමා වා නිගමා වා නිකබ්බිතො යෙන සා පොකබරණී තෙහුපසඤ්ඤායො, උපසඤ්ඤායො නා පොකබරණී ඔග්ගෙතො තං කකකට්ඨං උදකා උද්ධරිතො ඵලෙ පතිට්ඨාපෙය්‍යො, සඤ්ඤාදොච හි සො භනෙන කකකට්ඨො අලං අභිනින්නාමෙය්‍ය, තනනදොච තෙ කුමාරකා වා කුමාරිකා වා කට්ඨෙන වා කථිකෙන වා සංඡිකෙය්‍යො සමහසෙය්‍යො සමප්පලිහසෙය්‍යො, එවං හි සො භනෙන කකකට්ඨො සබ්බෙහි අලෙහි සංඡිකෙය්‍යො සමහගෙහි සමප්පලිහගෙහි අභබ්බො තං පොකබරණී. ජුත ඔතරතුං සෙය්‍යථාපි පුබ්බං. එවමෙව බො භනෙන යාති සච්චකස්ස නිගණ්ඨපුතො විසුකාසිතාති විසෙට්ඨාති විපථඤ්ඤාති කානිචි කානිචි, තාති භගවතා සංඡිකාති සමහගාති සමප්පලිහගාති. අභබ්බොචදාති භනෙන සච්චකො නිගණ්ඨපුතො ජුත භගවතං උපසඤ්ඤායො අදිදා වාදුබ්බායො”ති.

19. එවං චූළෙන සච්චකො නිගණ්ඨපුතො දුමමුඛං ලිච්ඡවිජුතං ඵතදවොච: “අගමෙහි ඤං දුමමුඛං මුඛරොසි ඤං දුමමුඛං³ න මයං තයා සද්ධං මනෙතම. ඉධ මයං හොතා ගොතමෙන සද්ධං මනෙතම.”

“තිට්ඨතෙසා හො නොතම, අමොකඤ්ඤොව අඤ්ඤාසඤ්ඤො පුථුසමණ- බ්‍රාහ්මණානං වාචා. විලාපං විලපිතං මඤ්ඤාද. කිත්තාවතා හු බො හොතො ගොතමස්ස සාවකො සාසනකරො තොති ඔවාදපත්තිකරො තිණ්ණවට්ඨිචේරි පිගතකට්ඨකපො වෙසාරජ්ජපුතො අපරජ්ජවතො සඤ්ඤාසංතෙ විතරති”ති?

1. නලංවමුහතාති, ස්‍යා.

2. විනිබ්බිඤ්ඤා, ස්‍යා.

3. අගමෙහි ඤං දුමමුඛං, අගමෙහි ඤං දුමමුඛං - සිමු.

“නිතිවෙස්න, තා නළලනින් ගුළු ඇතැම් සෙවද පොදුහු උතුරැසළ විතිවිද ගෙණ බිම සිටියහ. ගිතිවෙස්න, දැන් මාගේ ශරීරයෙහි මු කලී සෙවද ඇත්තේ නොවෙයි” වදාරා - බුදුහු එ පිරිස්හි (ගලවළයෙන් සිවුර උතා සතරතුල් පමණ බහා පිළිසන්) රත්වන් දිරිඊ විවර කොට දැක්වුහ.

මෙසේ වදල කල සම්මකනුවටදරු නිසළු වූයේ, නිතෙස් වූයේ කර බැහුයේ, යට හෙළු මුවැත්යේ, හන් අරමුණු සිහනුයේ, උතතර නො වටහනුයේ, (පටැහිල්ලෙන් බිම කණිමින්) හුන්හේ ය.

18. එකල දුර්මුව නම් ලිව්වදරුයෙක් සම්මකනුවටදරුවා තුණේමහු වැ නිසොරසාන වැ පතිතසාන වැ අබොවුබ වැ සිතිවිලි සිහනු වැ ප්‍රතිහානවිරහිත වැ හුන්හනු දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට උපමායෙක් වටහයි” කී ය. “දුර්මුවය, තට එය වටහාව”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදලන.

“වහන්ස, යම් පරිදි ගමකට හෝ නිගමිගමකට නුදුරුතැනි පොකුණක් වී ද, එහි කකුළුයෙක් වී ද, වහන්ස, එකල එහි වැසි බොහෝ දරුවෝ හෝ දැරියෝ හෝ ඒ ගමින් හෝ නිගමිගමින් හෝ නික්ම ඒ පොකුණට එළවෙද්ද, එළබ පොකුණට බැස, ඒ කකුළුවා දියෙන් නහා ගොඩ බහද්ද, වහන්ස, ඒ කකුළු යම් යම් අළක්(අඩුවක්) නහා ද, උහුගේ ඒ නැතු නැතු අල ඒ දරුවෝ හෝ දැරියෝ දඹුකඩෙකින් හෝ කල්පකඩෙකින් හෝ සිදපියද්ද, බිදපියද්ද, නො තබා බිදපියද්ද, වහන්ස, මෙසේ ඒ කකුළු හුන්, බුන්, පිළිබුන්, එ හැම අළින් ඒ පොකුණට පෙර මෙන් යළි බස්නට (ගමන් පසුන් බැවින්) නො හැකි ය. වහන්ස, එ පරිදි ම සම්මකනුවටදරුවාගේ යම් කවර හෝ විසුකාකාර දෂෙව්‍රිහු ඇද්ද, දෂෙවසඤ්ජරිත කෙනෙක් ඇද්ද, උත්මාගීයෙහි වැටුණු මිසදිවුහු ඇද්ද, වහන්ස, එ හැම දෂෙව්‍රිහු හඟවත්හු විසින් සිදපියන ලදහ. බිදපියන ලදහ. නො තබා බිදපියන ලදහ. වහන්ස, සම්මකනුවටදරු දැන් වාදබ්‍රාහ්ම ඇති වැ වටා ලා හඟවත්හු කරා එළඹෙන්නට අහව්‍ය යැ”යි කී.

19. මෙසෙයින් උපමා කිකල සම්මකනුවටදරු දුර්මුවලිව්වි දරුට කියනුයේ: “දුර්මුවය, හෝ සිටුව. දුර්මුවය, හෝ මුබරයෙහි. අපි හා හා සැසැදිලි නො කරමිහ. මෙහි අපි හවන් ගොසුම්හු හා සැසැදිලි කරමිහ”යි කී ය.

“හවන් ගොසුම්ගොකුව, අපගේ ද, සෙස්සන්ගේ දැයි බොහෝ මහණ බමුණන්ගේ කථා තිබියේවා. (උන්ගේ තෙල) වචන විලාපමාත්‍රයක් වැන්න හවන් ගොතමයන්ගේ ශ්‍රාවකයෙක් කොපමණෙකින් සසුන් කරණුයේ ඔවා පිළිපදනේ මේද, යිණුවිවිකිත්තා ඇති ව පැහුසැක ඇති ව නැණ පත් ව ශාස්තෘශාසනයෙහි පරප්‍රත්‍යය (පරප්‍රඥා) රහිත ව වසනු නම් මේ දෑයි පිළිවිසි.

20. ඉධ අග්ගිවෙස්සන මම සාවකො යං කිංකුචී රූපං අනිත්තානාගත පච්චුප්පනං අජ්ඣතං වා බහිද්ධා වා ඔලාරිකං වා සුබ්බමං වා භීතං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං රූපං “නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා”ති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය පස්සති. යා කාචි වෙදනා -පෙ- යා කාචි සඤ්ඤා -පෙ- යෙ කෙචි සබ්බාරා -පෙ- යං කිංකුචී විඤ්ඤාණං අනිත්තානාගතපච්චුප්පනං අජ්ඣතං වා බහිද්ධා වා ඔලාරිකං වා සුබ්බමං වා භීතං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං විඤ්ඤාණං “නෙතං මම, නෙසො හමස්මි, න මෙසො අත්තා”ති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය පස්සති; එත්තාවතා බො අග්ගිවෙස්සන මම සාවකො සාසනකරො හොති ඔවාදපට්ඨකරො. තිණ්ණවිචිකිචෙජා විගතකථාසකථො වෙසාරජ්ජායනො අපරප්පච්චයො සන්ත්තසාසනෙ විහරතිති.

21. “කිත්තාවතා පත හො ගොතම භික්ඛු අරහං ගොති ඕණාසවො චූඨිතවා කතකරණීයො ඕතිතභාරො අනුප්පත්තසද්දෙසා පරිකබ්ඤ්ඤා-සඤ්ඤාජනො සම්මදඤ්ඤා විමුත්තො”ති?

ඉධ අග්ගිවෙස්සන භික්ඛු යං කිංකුචී රූපං අනිත්තානාගත පච්චුප්පනං අජ්ඣතං වා බහිද්ධා වා ඔලාරිකං වා සුබ්බමං වා භීතං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං රූපං ‘නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා’ති, එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දිස්වා අනුපාදා විමුත්තො හොති. යා කාචි වෙදනා -පෙ- යා කාචි සඤ්ඤා -පෙ- යෙ කෙචි සබ්බාරා -පෙ- යං කිංකුචී විඤ්ඤාණං අනිත්තානාගතපච්චුප්පනං අජ්ඣතං වා බහිද්ධා වා ඔලාරිකං වා සුබ්බමං වා භීතං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං විඤ්ඤාණං ‘නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා’ති, එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දිස්වා අනුපාදා විමුත්තො හොති. එත්තාවතා බො අග්ගිවෙස්සන භික්ඛු අරහං ගොති ඕණාසවො චූඨිතවා කතකරණීයො ඕතිතභාරො අනුප්පත්තසද්දෙසා පරිකබ්ඤ්ඤා-සඤ්ඤාජනො සම්මදඤ්ඤා විමුත්තො.

22. එවං විමුත්ත විත්තො¹ බො අග්ගිවෙස්සන භික්ඛු තිති අනුත්තරියෙහි සම්මනාගතො හොති; දස්සනානුත්තරියෙන පටිපදානුත්තරියෙන විමුත්තා-නුත්තරියෙන. -

20. ගිතීවෙස්සන, මෙ සස්තෙනහි මාගේ ශ්‍රාවකයෙක් “අතීත, අනාගත, පච්චුසාන්ත, අජ්ඣතන, බහිද්ධා, ඔලාරික, සුබ්බම, භීත, පණිත, දුර, සන්නික විසින් හෙදගීන්ත යම් රූපයෙක් ඇද්ද, එ හැම (ඵකොළොස් වැදූරැම්) රූප ගෙන “තෙල රූප මා ගැත්තේ නො වෙයි, මම තෙල රූපයෙම් නො වෙමි. මාගේ ඉසුරු රූපයෙහි නො පවත්නේ යැ”යි මෙසෙසින් තෙල යථ භාවය මනා කොට නුවණින් දක්නේ වේ ද, යම් කිසි වෙදනායෙක් ඇද්ද ... යම්කිසි සංඥායෙක් ඇද්ද ... යම්කිසි සංඝාරයෙක් ඇද්ද ... යම්කිසි අතීත, අනාගත, පච්චුසාන්ත, අජ්ඣතන, බහිද්ධා, ඔලාරික, සුබ්බම, භීත, පණිත, දුර, සන්නික විසින් හෙදගීන්ත විඥනයෙක් ඇද්ද, එ හැම (ඵකොළොස් වැදූරැම්) විඥන ගෙන “තෙල මා ගැත්තේ නො වෙයි, මම තෙල විඥනයෙම් නො වෙමි, මාගේ ඉසුරු විඥනයෙහි නො පවත්නේ යැ”යි මෙසෙසින් තෙල යථ භාවය මනා කොට නුවණින් දක්නේ වේ ද, ගිතීවෙස්සන, මෙපමණෙකින් මාගේ ශ්‍රාවක සසුන් කරන්නේ ඔවා පිළිපදුනේ වෙයි. නිශ්චිතිකතා ඇතිව පාලුනුක ඇති වැ ඥානප්‍ර පාන වූයේ ශාස්තෘශාසනයෙහි පරපුත්තය රහිත වැ (සවනනුච්චාසකෙරේ ය යි (ශෙක්ඝභූත) වදාලන.

21. “හවත් ගොසුම් ගොනුව, කොපමණෙකින් මහණ කිණු අස්වන් ඇති, මුඛ බබ්බර ඇති, කළු පොළෙ ස් කරණි ඇති, බැහු කෙලෙස්බර ඇති, ලැබු ස්වාභී ඇති, හවසංයොජනස්ස කොට සිටි, මනා නුවණින් දැන මිදී සිටි රහත් නම් වේ දැ”යි පිළිවිසි.

ගිතීවෙස්සන, මෙ සස්තෙනහි මහණ “අතීත, අනාගත, පච්චුසාන්ත, අජ්ඣතන, බහිද්ධා, ඔලාරික, සුබ්බම, භීත, පණිත, දුර, සන්නික විසින් හෙදගීන්ත යම් රූකයෙක් ඇද්ද, එ හැම (ඵකොළොස් වැදූරැම්) රූප ගෙන “තෙල රූප මා ගැත්තේ නො වෙයි, මම තෙල රූපයෙම් නො වෙමි, මාගේ ඉසුරු තෙල රූපයෙහි නො පවත්නේ යැ”යි මෙසේ තෙල යථාභාවය මනා කොට නුවණින් දැක අනුපාදවිමොක්ඛයෙන් විමුක්ත වේ ද, යම්කිසි වෙදනාසකකියෙක් ඇද්ද ... යම්කිසි සංඥාසකකියෙක් ඇද්ද, ... යම්කිසි සංඝාරසකකියෙක් ඇද්ද, ... අතීත, අනාගත, පච්චුසාන්ත, අජ්ඣතන, බහිද්ධා, ඔලාරික, සුබ්බම, භීත, පණිත, දුර, සන්නික විසින් හෙදගීන්ත යම්කිසි විඥාසකකියෙක් ඇද්ද, එ හැම (ඵකොළොස් වැදූරැම්) විඥන ගෙන “තෙල විඥන මා ගැත්තේ නො වෙයි, මම තෙල විඥනයෙම් නො වෙමි, මාගේ ඉසුරු තෙල විඥනයෙහි නො පවත්නේ යැ”යි මෙසේ තෙල යථාභාවය මනා කොට නුවණින් දැක සතර උපාදාන විසින් කිසිවක් නො ගෙන විමුක්ත වේ ද, ගිතීවෙස්සන, මෙපමණෙකින් මහණ ස්විණාසුච වූ බ්‍රහ්මචාරීවාස නිම කළ සිවුමගින් කළ භොධගව්ඨඥානාත්‍ය ඇති, අපභාතකෙලගහාර ඇති අභිත්ථල සබ්බසාත ස්වාභීයථ පත්, පරික්ඛණ්ඩු හවබ්බත ඇති, මනා කොට නුවණින් දැන නිසාරණවිමුක්තවී විමුක්ත වූ රහත් නම් වේ යයි වදාලේ.

22 ගිතීවෙස්සන, මෙසේ විමුක්ත වූ සිත්ඇති මහණ දස්සනානුත්තරියෙ-
නුදු (ලොචී ලොචුතුරා නුවණිනුදු, නොනොත් රහත්මග සම්දිට්ඨියෙනුදු),
පටිපදානුත්තරියෙනුදු (ලොචී ලොචුතුරා පිළිවෙතිනුදු, නොනොත් රහත්මග
සම්දිට්ඨිකා තෙසු මාගීඛගෙනුදු) විමුත්තානුත්තරියෙනුදු - (ලොචී ලොචු-
තුරා විමුක්තිනුදු නොනොත් මාගීපල විමුක්තියෙනුදු) තුන් අනුත්තරිය
ගුණයෙන් සමකාගත වෙයි. -

එවා පිමුත්තවිත්තො බො අග්ගිවෙස්සන භික්ඛු තථාගතඤ්ඤාව සක්කරෙති, ගරුකරොති, මානෙති, පුජෙති “බුද්ධො සො භගවා බොධාය ධම්මං දෙසෙති. දන්තො සො භගවා දම්ථාය ධම්මං දෙසෙති, සන්තො සො භගවා සම්ථාය ධම්මං දෙසෙති. තිණ්ණො සො භගවා තරණාය ධම්මං දෙසෙති. පරිතිබ්බිතො සො භගවා පරිතිබ්බානාය ධම්මං දෙසෙති”ති.

23. එවා චූතෙන සම්මතො නිගණ්ඨපුත්තො භගවතො එතදවොච: “මයමෙව හො ගොතම ධාසී, මයං පගබ්බා, යෙ මයං භවන්තො ගොතමං වාදෙන වාදං ආසාදෙතබ්බං අමිඤ්ඤිමහ. සීයා හි හො ගොතම හස්සිප්ප-භින්නං ආසජ්ජ පුරිසස්ස සොඤ්චාපො, න තෙව භවන්තො ගොතමං ආසජ්ජ සීයා පුරිසස්ස සොඤ්චාපො සීයා හි හො ගොතම පජ්ජිතං අග්ගිකකම්මං ආසජ්ජ පුරිසස්ස සොඤ්චාපො, න තෙව භවන්තො ගොතමං ආසජ්ජ සීයා පුරිසස්ස සොඤ්චාපො. සීයා හි හො ගොතම අසීරිසං ඝොර-විසං ආසජ්ජ පුරිසස්ස සොඤ්චාපො, න තෙව භවන්තො ගොතමං ආසජ්ජ සීයා පුරිසස්ස සොඤ්චාපො. මයමෙව හො ගොතම ධාසී, මයං පගබ්බා, යෙ මයං භවන්තො ගොතමං වාදෙන වාදං ආසාදෙතබ්බං අමිඤ්ඤිමහ. අබ්වාසෙතු මෙ භවං ගොතමො ස්වාභ්තාය භවතං සද්ධිං භික්ඛුසම්බන්ධා”ති. අබ්වාසෙසි භගවා භුණ්ණාපෙත.

24. අථ බො සම්මතො නිගණ්ඨපුත්තො භගවතො අබ්වාසනං විදිතො තෙ ලිච්ඡි ආමන්තසී: “සුන්නානු මෙ සොන්තො ලිච්ඡි, සම්මේ මෙ ගොතමො නිමන්තිතො ස්වාභ්තාය භවන්ත සද්ධිං භික්ඛුසම්බන්ධං. තෙන මෙ අභිතරෙය්‍යාථ යම්සං පඨිරුපං මඤ්ඤෙය්‍යාථ”ති. අථ බො තෙ ලිච්ඡි තස්සා රතනියං අව්වසෙත සම්මකස්ස නිගණ්ඨපුත්තස්ස පඤ්චමත්තාති ථාලිපාකසතාති භවතා,භිතාරං අභිහරිංසු. අථ බො සම්මතො නිගණ්ඨපුත්තො සකෙ ආරාමෙ පණ්ණිතං බාදනියං භොජනියං පටියාදුපෙච්චා භගවතො කාලා ආරොවාපෙසී: කාලො හො ගොතම, නිට්ඨිතං භවත්තති.

25. අථ බො භගවා පුබ්බන්තරෙය්‍යං නිවාසෙච්චා පත්තවිවරං ආදාය යෙන සම්මකස්ස නිගණ්ඨපුත්තස්ස ආරාමො තෙනුපසඛකම් උපසඛක-ඤ්චා පඤ්ඤානෙන ආසතෙ නිසීදි සද්ධිං භික්ඛුසම්බන්ධං. අථ බො සම්මතො නිගණ්ඨපුත්තො බුද්ධිපමුඛං භික්ඛුසම්බන්ධං පණ්ණිතෙන බාදනියෙන භොජනියෙන සත්ථා සන්තප්පෙසී සම්පවාරෙසි. අථ බො සම්මකො නිගණ්ඨපුත්තො භගවතො භුත්තාථි ඔතිතප්පත්තපාණිං අඤ්ඤාතරං නිවං ආසනං ගහෙථා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිත්තො බො සම්මකො නිගණ්ඨපුත්තො භගවතො එතදවොච: යම්දං හො ගොතම දන්තෙ පුඤ්ඤං පුඤ්ඤමසී ව, තං දායකානං සුබාය භොතුති. “යං බො අග්ගිවෙස්සන තාදිසං දක්ඛිණේය්‍යං ආගම්ම අවිතරාගං අවිතදෙසං අවිතමොහං, තං දායකානං හමිස්සති. යං බො අග්ගිවෙස්සන මාදිසං දක්ඛිණේය්‍යං ආගම්ම විතරාගං විතදෙසං විතමොහං, තං භුස්සං හමිස්සති”ති.

ගිතිවෙස්න, මෙසේ විමුක්ත සිත් ඇති මහණ “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුළ සිසුසස් දත්තානු අනුත් දන්වනු සදහා දහම් දෙසති. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුළ ඉන්ද්‍රියදාමකයෙන් දැමුණු අනුත් දමනු සදහා දහම් දෙසති. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුළ කෙලෙසුන්ගේ කොහ සන්තිද්වාලුවානු අනුත්ගේ කෙලකකොහ සන්තිද්වනු සදහා දහම් දෙසති. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුළ කැරැසසරසසුරු ඇත්තානු අනුත් සසරසසුරින් තරකු සදහා දහම් දෙසති. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුළ කෙලෙස් පිරිනිවෙතින් පිරිනිවිණානු අනුත්ගේ කෙලෙස් ගිති නිවනු සදහා දහම් දෙසති” යි භගවත්හට ම සක්කාර ගරුකාර මානන පූජන කෙරෙයි වදාලන.

24. මෙසේ වදාළ කල්හි සම්මක නුවටදරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙලේය: “භවත් ගොසුම් නොතුව, භවත් ගෞතමයන් වාදයෙන් වාදනගා සටන්තට නිසිදුන් කොට සිතුවමෝ වේද, ඒ අපි ම (ගුණවිසින්) නටුවම්හ. අපි ම වාක්ප්‍රලන ඇතියම්හ. භවත් ගෞතමයාණෙනි, ත්‍රිමිදහලීන ඇතකු පැහැර වාදනත් පුරුෂයකුට සෙන් වන් තේය. භවත් ගෞතමයන් සවාගෙන පුරුෂයකුට සෙන් නොවන්නේ මැය. භවත් ගෞතමයෙනි, දිලිසෙන ගිතිකද සිපගත් පුරුෂයකුට සෙන් වන්නේය. භවත් ගෞතමයන් සටාගෙන පුරුෂයකුට සෙන් නොවන්නේ මැය. භවත් ගෞතමයෙනි, සොරපිෂ ඇති ආශිෂ්ඨයකු පැහැර සිපගත් පුරුෂයකුට සෙන් වන්නේය. භවත් ගෞතමයන් ගැහැට සිටි පුරුෂයකුට සෙන් නොවන්නේ මැය. භවත් ගොසුම් ගොතුවෙති, භවත් ගෞතමයන් වාදයෙන් වාදනගා සටන්ට නිසිදුන් කොට සිතුවමෝ වේද, ඒ අපි ම නටුවම්හ. අපි ම ප්‍රගලහයම්හ. භවත් ගෞතමයෝ සෙට මා බත පිළිගන්නාසේක්වා, බිත්තලන් හා යයි” කීය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තො බැණ (සිතීන්) ඉවසූ දය.

23. එක්බිති සම්මක නුවට දරු බුදුන් ඉවසූසෙ දන ඒ ලිවණ්ණ රජ්ජුරුවන් ඇමතිය: “භවත් ලිවණ්ණි, මබස අසක්වා. මා විසින් මහණ ගොසුම් සෙට බිහිත් නිමනුණ්ණ කරන ලදි, බිත් සතුන් භාය. එහෙයින් යම් දෑක් දුකට නිසි කොට සිතවු ද, ඒ දෑ මා වෙත එළවා ලව”යි. එසඳ ඒ ලිවණ්ණ රජදරුවෝ එ රැය ඇවැමෙන් සම්මකනුවටහට පන්සියක් බ්‍රහ්මාණ්ඩ භක්තානිභාර කොට දී යවූහ. එක්බිති සම්මක නුවටදරු සිය අරමෙහි පිණිකන - බොන දු පිළිසෙල කරවා භගවත්හට කල් දැක්වීය: භවත් ගෞතමයෙනි කල්වෙයි. බත නිමිසේ යයි.

24. එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ථෙරවරු හැද පායිවුරු ගෙන සම්මක නුවටපුත්තගේ අරම් කර වැඩිහග වැඩ පැන්වූ දස්තෙහි බිත් සතුන් පිරිවරගෙන වැඩහුන්හ. එසඳ සම්මක නුවටපුත් බුදුපාමොක් බිත්තලන් ප්‍රණීත බාදුසෙන් ගොජ්භායන් සියතින් මතා කොට සැතැපිය මතා කොට පැවැරිය. එක්බිති සම්මක නුවටදරු වදාළ නිමකල, පාත්‍රයෙන් බැහැරකල අත් ඇති (අත ද පාත්‍රය ද දෙවා හුන්) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දන අභ්‍යන්තර මිථි දස්තක් ගෙන එකත්පස් වැ හින. එකත්පස්ව හුන් සම්මක නුවට පුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙලේය: “භවත් ගොසුම් නොතුව, මේදුනයෙහි යම් පුණ්ණවිපාකස්කකයෙක් ඇද්ද, එයට පරිවාරයෙක් ඇද්ද, එය අසකයනට යුවයට වැවෙව”යි කීය. “ගිතිවෙස්න, අපිතරුන වූ අපිකදෙස වූ අපිහාමොහ වූ තාබදු යම් දක්ෂිණෝභීසකු ලැබගෙන යම් දතෙක් දිත් ද, එය (තවදුන්) දායකයනට වෙයි. ගිතිවෙස්න, විතරුන වූ විතරුන වූ විතරුන වූ මා වැනි දක්ෂිණෝභීසකු ලැබ යම් දතෙක් දිත් ද, එ පුණ්ණප්පය මට දුන් තට වෙය” යි වදාලන.

1. 4. 6.

මහාසච්චක සූතනං

එවමෙම සූතා: එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවතෙ කුටාගාරසාලයා. තෙන ඛො පන යමයෙන භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙකා පත්තච්චරං අද්දස වෙසාලා පිණ්ඩාය පටිඝිතුකාමො හොති. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුතො ජඩ්ඝාවිහාරං අනුවඞ්ඛමානො අනුට්චරමානො යෙන මහාවතං කුටාගාරසාලා තෙනුපසඞ්කමි. අද්දසා ඛො අයස්මා ආනන්දො සච්චකං නිගණ්ඨපුතනං දුරතොච අගච්ඡන්තං. දිස්වාන භගවන්තා එතදවොච: “අයං භනෙන සච්චකො නිගණ්ඨපුතො අගච්ඡති හස්සප්පවාදිකො පණ්ඩිතවාදෙ සාධු-සම්මතො බහුජනස්ස. එසො ඛො භනෙන අවණණකාමො බුද්ධස්ස, අවණණකාමො ධම්මස්ස, අවණණකාමො සම්මස්ස. සාධු භනෙන භගවා මුහුතං නිසීදතු අනුකම්පං උපාදයා”ති නිසීදි භගවා පඤ්ඤාතෙන ආසතෙ. අථ ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුතො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිකා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි. සම්මොදනීයං කථං සාරණීයං විනිසාරෙකා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො ඛො සච්චකො නිගණ්ඨපුතො භගවන්තං එතදවෙච:

2. සන්ති හො තොතම එකෙ සමණ්ඤ්ඤාගමණා කායභවතානුයොග-මනුසුතනා විහරන්ති. තො චිත්තනාවතා. චුසන්ති හි තෙ හො ගොතම සාරීරිකං දුක්ඛං වෙදනං. භූතපුබ්බං හො ගොතම සාරීරිකාය දුක්ඛාය වෙදනාය චුට්ඨස්ස සතො උතුරුකඛමොපි නාම භට්ඨස්සති, හදයමපි නාම එාලියස්සති, උණහමපි ලොහිතං මුඛතො උග්ගමියස්සති, උමමාදමපි පාද-ණියස්සති චිත්තකෙකපං. තස්ස ඛො එතං හො ගොතම කායභවතං චිත්තං හොති, කායස්ස වසෙන චිත්තති. තං කියස්ස හෙතු? අභාවිතන්තා චිත්තස්ස. සන්ති පන භො ගොතම එකෙ සමණ්ඤ්ඤාගමණා චිත්තභාවනානු-යොගමනුසුතනා විහරන්ති, තො ක යභාවතං. චුසන්ති හි තෙ හො ගොතම වේතසිකං දුක්ඛං වෙදනං. භූතපුබ්බං හො ගොතම වේතසිකාය දුක්ඛාය වෙදනාය චුට්ඨස්ස සතො උතුරුකඛමොපි නාම භට්ඨස්සති, හදයමපි නාම එාලියස්සති, උණහමපි ලොහිතං මුඛතො උග්ගමියස්සති, උමමාදමපි පාද-ණියස්සති චිත්තකෙකපං. තස්ස ඛො එසො හො තොතම චිත්තානුයොග කායො හොති, චිත්තස්ස වසෙන චිත්තති. තං කියස්ස හෙතු? අභාවිතන්තා කායස්ස. තස්ස මග්ගං තො ගොතම එවං හොති: අද්ධා හොතො ගොතමස්ස සාවකා චිත්තභාවනානුයොගමනුසුතනා විහරන්ති, තො කාය භාවතන්ති.

1. 4. 6.

මහාසංඝරාජය

1. ම) විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර මහාවනයෙහි (කැණිපිටු දී නැගු) කුලාසනා ගදකිත්‍රියෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැදපෙරෙව පා සිටුවා ගෙන විසල්පුරට පිළි පිණිස වදනු කැමැත්තාහු වෙති. එකල්හි සංචාරක නුවරදරු ජනපතිකාර තතා එතැනින් එතැනට පයින් වැද ඇවිදුනේ මහාවනකුටාගාරසාරා ගදකිත්‍රියට ගියේ ආයුෂමත් ආනාද සංවිරයන් වහන්සේ සංචාරක නුවරදරු දුරින් ම එක්තනු දුටු. දක හතරන්හට තෙල සැලකලහ: “වහන්ස, මේ සංචාරක නුවරදරු එයි. භාග්‍යවිසින් කථාමායි බණන්තෙක, ‘පණ්ණිනියෙහි’ සි කියන්නෙක, බොහෝදෙනා විසින් සාධුසංචාරය. වහන්ස, හෙතෙම බුදුන්ගේ අයුණු කැමැති වෙයි දැවෙහි අයුණු කැමැති වෙයි. සතුන්ගේ අයුණු කැමැති වෙයි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මොනෙකක් වැඩ හිදුනේ වැනැව, අනුකම්පා පිණිස යැ”යි භාග්‍යවන්හුද පැන්වූ අස්තෙහි වැඩිනුන්හු එසඳ සංචාරක නුවරදරු බුදුන් කරා ගියේ. තොස් බුදුන් හා සමග සතුටු වී. තුන්තට නිසි සිසිකරනුවට නිසි තෙපුල් බැණ නිමවා එකත්පස්ව ගිත එකත්පස්ව හුන් සංචාරක නුවරදරු භාග්‍යවතුන්වහන්සේට තෙල කී:

2. හවන් ගොසුම්ගොතුව, කායභාවනානුසුකත ව වාස කරන, විතන-භාවනානුසුකත ව වාස නොකරන, කිසි මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත. ගොසුම්ගොතුව, ඔහු ශාරීරික දුඛ වෙදනා වළඳ කෙරෙත් මැය. ගොසුම් ගොතුව, චූචිච්ඡායක් කියමි: ආශ්වසියෙකි - ශාරීරියෙහි සන්තීර්ණ දුඛ වෙදනාසෙන් පහරන ලදුවහුගේ උරුසාබ්බතා (දෙකලවේ දැව්සෙය) ද වෙයි. ශ්‍රය ද පැළෙයි. උණු ලෙස ද මුඛින් නැහෙයි. විතනසොප නම් උන්මාදයට ද පැමිණෙයි. ගොසුම්ගොතුව, උතුගේ තෙල සිත කායානුගත වෙයි, කායවනවර්තී වෙයි. එකවර හෙයින් යන්: විතනය අභාවිත බැවින්. ගොසුම්ගොතුව, විතනභාවනානුසුකත ව වාස කරන, කාය භාවනානුසුකත ව වාස නොකරන කිසි මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත. ගොසුම්ගොතුව, ඔහු ජෛවනික දුඛවෙදනා වළඳ කෙරෙත් මැය. ගොසුම් ගොතුව, චූචිච්ඡායක් කියමි: ආශ්වසියෙකි - විතනයෙහි සන්තීර්ණ දුඛවෙදනාසෙන් පහරන ලදුවහුගේ උරුසාබ්බතා ද වෙයි. ශ්‍රය ද පැළෙයි. උණු ලෙස ද මුඛින් නැහෙයි. සිත්විසෙවු නම් උන්මාදයට ද පැමිණෙයි. ගොසුම්ගොතුව, උතුගේ තෙල කය විතනානුගත වෙයි, විතනවනවර්තී වෙයි. එකවර හෙයින් යන්: කාය අභාවිත බැවින්. ගොසුම් ගොතුව මට මෙසේ සිතෙත් වෙයි: “හවන් ගොතමයන්ගේ සංවිච්ඡා විතනභාවනානුසුකත ව වාස කෙරෙති. කායභාවනානුසුකත ව වාස නොකෙරෙත් ම ය” කියායි.

3. කිනති පන තෙ අග්ගිවෙස්සන කායභාවතා සුභාති?

“සෙය්‍යථිදං නිසංඝ, චංචේජා, කිංසො සංකිච්චො, මහබලී භොසලො-
ඵතෙ හි භො ගොතම අවෙලකා මුත්තාවාරු හස්සාපලෙබ්බා,¹ න ඵහි
හදනතිකා, න ත්වං හදනතිකා, න අභිනටං න උද්දිස්සකටං න නිමිත්තණං
සාදිස්සති. තෙ න කුමහිමුඛා පතීගණනති, න කලොපිමුඛා පතීගණනති,
න ඵලකමනනරං, න දණ්ඩමනනරං, න මුසලමනනරං, න දින්නං
භුඤ්ජානානං, න ගබ්භිනියා, න පායමානාය, න පුරිසනතරනාය, න
සඬිතිතතිසු, න යස සා උපට්ඨිතො භොති, න යස මකඛිකා සණ්ඩවාරිනී,
න මච්ඡං, න මංසං. භ සුරං න මෙරසං න ප්‍රසොදකං පිවනති. තෙ
ඵකානාරිකා වා භොනති ඵකාලොපිකා, ආගාරිකා වා භොනති ආලොපිකා,²
සත්තාගාරිකා වා භොනති සත්තාලොපිකා. ඵකිස්සාපි දනනිසා යාපෙනති,
දිහිපි දනනිති යාපෙනති,³ සත්තහිපි දනනිති යාපෙනති. ඵකාතිකමපි
ආකාරං ආභාරෙනති, දිහිකමපි ආකාරං ආභාරෙනති,⁴ සත්තාතිකමපි ආකාරං
ආභාරෙනති. ඉති ඵවරුපං අද්ධමාසිකමපි පරිකායගතතතොජනානු
යොගමනුසුත්තා විතරනති”ති.

4. කිං පන තෙ අග්ගිවෙස්සන තාවතකෙතෙව යාපෙනතිති?

“තො හිදං භො ගොතම. අප්පෙඤ්ඤා භො ගොතම උලාරුති උලාරුති
බාදනියාති බාදනති. උලාරුති උලාරුති භොජනියාති භුඤ්ජනති. උලාරුති
උලාරුති සායනියාති සායනති. උලාරුති උලාරුති පානාති පිවනති.
තෙ ඉමං⁵ කාසං ගාහෙනති නාම, බ්‍රාහ්මෙනති නාම, මෙදෙහති නාමා”ති.

යං බො තෙ අග්ගිවෙස්සන සුරිමං පභාය පච්ඡා උපවිතනති, ඵවා
ඉමස්ස කායස්ස ආවශාපවස්සො භොති.

5. කිනති පන තෙ අග්ගිවෙස්සන විත්ත භාවතා සුභාති?
විත්තභාවතාය බො සච්චකො නිගණ්ඨසුතො භගවතා පුට්ඨො සම තො
න සමපායාසි.

1. හස්සාපලබ්බා, ස්‍යා. 2. දවාලොපිකා - පප-, මිජ්ඣං. ස්‍යා

3. යාපෙනති - පප-, මිජ්ඣං. ස්‍යා

4. ආභාරෙනති - පප-, මිජ්ඣං. ස්‍යා. 5. ඉමෙහි, PTS.

3. ගිහිවෙස්න, හා විසින් කෙසේ කායභාවනා අසන ලද ද?

“ඒ මෙතෙසින් ඇසීම්: වානිශ්‍යායන නිකාය, සාංඝිකායන නිකාය, මහබ්‍රිහතාසාලය - නොයුම්ගොතුව, තුලුනු තුන්දෙනා සෙලුන. (බැහැර කළ පිළි ඇතියහ.) හල අචාර ඇතියහ. පිඩු කිම් කල අත ලෝනානු වෙති. ‘එව වහන්සැ’යි කිකල නො එනු හිල්කොට ඇතිසාහ. ‘සිටුව, වහන්සැ’යි කිකල නොසිටිනු සිල්කොට ඇතියහ. පළමු එළඬු අහර නොපිළිගන්නාහ. උදෙසා කළ අතර නොපිළිගන්නාහ. කිමන්ත්‍රණ නො පිළිගනිති ඔහු කළමුත් උදුරා අළ අහර නොපිළිගනිති. ඔහු සැළමුවන් අළ අහර නොපිළිගනිති. එළිපහ අතර කොට දෙන අහර නොපිළිගනිති දඬු අහර කොට දෙන අහර නොපිළිගනිති. මොනොල අහර කෙට දෙන අහර නොපිළිගනිති. අහර වළද කරන දෙදෙනකුන් අතුරින් එකකු කැපී දෙන අහර නොපිළිගනිති. ගැබිලි දෙන අහර නොපිළිගනිති. කිරිපොවනුරිස දෙන අහර නොපිළිගනිති. පුරුෂාන්තරගත සත්‍රිස දෙන අහර නොපිළිගනිති. සමාදන් කොට පිසූ කල දෙන අහර නොපිළිගනිති. යම් ම තැනෙක බව එළඬු සිටියේ වේ නම් එහිදී දෙන අහර නොපිළිගනිති. යම් ම තැනෙක මැසිමුව හළගල ව ගැසිරෙන් නම් එහිදී දෙන අහර නොපිළිගනිති. මහසා නොපිළිගනිති මාංශ නොපිළිගනිති. රහ නො බොති. මේර නො බොති. කලකැද නො බොති ඔහු එක්ගෙයෙකින් පිඩු ලැබ නවත්නානු හෝ වෙති. එක් ආලොපයෙකින් යැපෙන්නානු හෝ වෙති. දෙගෙයෙකින් පිඩු ලැබ නවත්නානු හෝ වෙති. ආලොප දෙකෙකින් යැපෙන්නානු හෝ වෙති සන්ගෙයෙකින් පිඩු ලැබ නවත්නානු හෝ වෙති. ආලොප සතෙකින් යැපෙන්නානු හෝ වෙති. එක් දත්තෙකින් යැපෙති. දෙදත්තෙකින් යැපෙති. සන් දත්තෙකින් යැපෙති. එක් දවසක් අතර කොට ගන්නා අතර ද වළද කෙරෙති. දෙදවසක් අතර කොට ගන්නා අතර ද වළද කෙරෙති. සන් දවසක් අතර කොට ගන්නා අතර ද වළද කෙරෙති. මෙසෙසින් මෙබඳු අභිමසක් අතර කොට ගන්නා අතර දැයි වාරහකත හොජනගෙහි ආශකත වුවානු වාස කෙරෙති”යි කී.

4. කිම් ගිහිවෙස්න, උහු එතෙතින් ම යැපෙත් දැ? යි (වදාලහ.)

“නවත් ගොයුම්ගොතුව, එතෙත් ම නොද වෙයි. හවත් ගොයුම්ගොතුව, කිසි දවසෙක උතුම් උතුම් (පිටසිටියකැදි) බාදා කති. උතුම් උතුම් (නහනපායාසැදි) හොජ්‍යය වළද කෙරෙති. උතුම් උතුම් ආසාදා ආසාද කෙරෙති. උතුම් උතුම් (අභ්‍යන් ඇ) පැනුදු බොති. (මෙසෙසින්) උහු මේ කය බල ගන්වන්නානු නම් වෙති, වඩන්නානු නම් වෙති, මෙදෙබහල කෙරෙති”යි කී.

ගිහිවෙස්න සම්මොයකින් හඟු මුද්‍රා කී දහෙරකියා හැර පියා පැසුළු ඉපිණි බාදාදින් සතපත් ද, මෙසෙසින් මේ කය පිළිබද (කලින් කල වන) විදාහිපරිභාණිමාත්‍රයෙන් ම ඇත. (කායභාවනායෙන් නම් නැත.)

5. ගිහිවෙස්න, කෙසේ නම් හා විසින් විතතභාවනා අසනලද දැ? යි (හභවත්හු අනුමොග කලසේක) හභවත්හු විසින් සම්මක නුවටදරු විතතභාවනායෙන් සුඵලික්ඛා ලද්දේ පිළිතුරු සපයා බණන්තට අශකත වී.

6. අථ බො භතවා සච්චිතං තිගණ්ඨපුත්තං එතදවොච: යාපි බො තෙ එසා අග්ගිවෙස්සන පුරිමා කායභාවතා භාසිතා, සාපි අරියස්ස මිත්තෙ තො ධම්මිකා කායභාවතා. කායභාවතා ති¹ බො තිං අග්ගිවෙස්සන න අඤ්ඤාසි, ඤාතො පන තිං මිත්තභාවතං ජාතියාසි? අපි ච අග්ගිවෙස්සන ථවා අභාවිතකායො ච හොති අභාවිතමිත්තො ච, භාවිතකායො ච භාවිතමිත්තො ච, තං සුණ්ඨාති, සාධුතං මනසිකරොති, භාසියාමිති. එවං තො'ති බො සච්චිකො තිගණ්ඨපුත්තො භගවතො පච්චස්සොසි. භගවා එතදවොච:

7. කථංඤච අග්ගිවෙස්සන අභාවිතකායො ච හොති අභාවිතමිත්තො ච?

ඉධ අග්ගිවෙස්සන අසසුතවතො පුපුඡ්ජනස්ස උපපජ්ජති සුඛා වෙදනා. තො සුඛාය වෙදනාය පුට්ඨො සමානො සුඛසාරාගී ච තොති, සුඛසාරාගීනඤච ආපජ්ජති. තස්ස සා සුඛා වෙදනා නිරුජ්ඣති. සුඛාය වෙදනාය නිරොධා උපපජ්ජති දුක්ඛා වෙදනා. සො දුක්ඛාය වෙදනාය පුට්ඨො සමානො සොචති කීලමති පරිදෙවති උරහතාමිං කඤ්ඤති, සමෙමාහං ආපජ්ජති. තස්ස බො එසා අග්ගිවෙස්සන උපපන්නාපි සුඛා වෙදනා මිත්තං පරියාදය නිට්ඨති අභාවිතතා කායස්ස. උපපන්නාපි දුක්ඛා වෙදනා මිත්තං පරියාදය නිට්ඨති අභාවිතතා මිත්තස්ස. යස්ස කස්සපි අග්ගිවෙස්සන ථවා උභතොපකංඨං උපපන්නාපි සුඛා වෙදනා මිත්තං පරියාදය නිට්ඨති භාවිතතා කායස්ස, උපපන්නාපි දුක්ඛා වෙදනා මිත්තං පරියාදය නිට්ඨති අභාවිතතා මිත්තස්ස, එවා බො අග්ගිවෙස්සන අභාවිතකායො ච හොති අභාවිතමිත්තො ච.

8. කථංඤච අග්ගිවෙස්සන භාවිතකායො ච හොති භාවිතමිත්තො ච?

ඉධ අග්ගිවෙස්සන සුතවතො අරියසාවකස්ස උපපජ්ජති සුඛා වෙදනා. තො සුඛාය වෙදනාය පුට්ඨො සමානො න සුඛසාරාගී ච² හොති, න සුඛසාරාගීනඤච³ ආපජ්ජති. තස්ස සා සුඛා වෙදනා නිරුජ්ඣති. සුඛාය වෙදනාය නිරොධා උපපජ්ජති දුක්ඛා වෙදනා. සො දුක්ඛාය වෙදනාය පුට්ඨො සමානො න සොචති න කීලමති න පරිදෙවති න උරහතාමිං කඤ්ඤති, න සමෙමාහං ආපජ්ජති. තස්ස බො එසා⁴ අග්ගිවෙස්සන උපපන්නාපි සුඛා වෙදනා මිත්තං න පරියාදය නිට්ඨති භාවිතතා කායස්ස. උපපන්නාපි දුක්ඛා වෙදනා මිත්තං න පරියාදය නිට්ඨති භාවිතතා මිත්තස්ස. යස්ස කස්සපි අග්ගිවෙස්සන ථවා උභතොපකංඨං උපපන්නාපි සුඛා වෙදනා මිත්තං න පරියාදය නිට්ඨති භාවිතතා කායස්ස, උපපන්නාපි දුක්ඛා වෙදනා මිත්තං න පරියාදය නිට්ඨති භාවිතතා මිත්තස්ස, එවා බො අග්ගිවෙස්සන භාවිතකායො ච තොති භාවිතමිත්තො චාති.

1. කායභාවතමි; මජ්ඣ.

3. සුඛසාරාගීන; සසා.

2. සුඛසාරාගී තොති, සසා. PTS.

4. එවා සා, සසා.

6. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම්වක නුවරදරුහට නෙල වදලහ: ගිනිවෙස්න, තා විසින් යම් තෙල පලමු කායභාවනායෙන් කියන ලද ද, එද අර්ථිතයෙහි දුකැමි කායභාවනායෙන් නො වේ. ගිනිවෙස්න, තො කායභාවනා මතු දු නො දැනිති, තෝ කොයින් විනය භාවනා දැනිති? තවද ගිනිවෙස්න, යම්පරිදි අභාවිතකාය හා අභාවිතචිත්ත හා භාවිතකාය හා භාවිතචිත්ත හා වේද, ඒ අසව, මනාකොට මෙනෙහි කරව, කියමුයි වදලන. 'එසේ යැ හවතැ' යි සම්මක නුවරදරු හගවත්හට පිළිවදන් දින. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදලහ:

7. ගිනිවෙස්න, කෙසේ නම් අභාවිතකාය හා අභාවිතචිත්ත හා වේද යත්:

ගිනිවෙස්න, මේ ලොව අනුතවත් පාඨස්ථනසාහසට සුඛවේදනා උපදී. හේ සුඛවේදනා විසින් සංගී කරන ලදුයේ සුඛසංරාගයෙන් වෙයි. සුඛසංරාගසමකානන සෙයට ද පැමිණේ. උනුයේ ඒ සුඛවේදනා තීරුඬු වෙයි. සුඛවේදනාතීරොධයෙන් කසෙහි දුඛ වේදනා උපදී. හේ දුඛවේදනා විසින් ස්පර්ශකරන ලදුයේ ම සොස්තේ වෙයි, කලකුළුවෙයි, චලස්තේ වෙයි, ලමැබියෙහි අතින් පැහැර හබිනේ වෙයි, සිහිමුලාවට වදනේ වෙයි. ගිනිවෙස්න, උනුව තෙල උපන් සුඛවේදනා ද සිත ගෙවා ගෙන සිටුනිස, කස අභාවිත (නොවැඩු) වන බැවින. උපන් දුඛවේදනා ද සිත ගෙන සිටුනිස, සිත අභාවිත වන බැවින. ගිනිවෙස්න, යම්කිසිවක්හට කස අභාවිත වන බැවින් මෙසේ (සුඛය එක්පසෙකැ, දුඛය එක්පසෙකැයි) උභයතාපක්ෂව උපන් සුඛ වේදනා ද සිත නෙවා ගෙන සිටුනි ද, විනය අභාවිත වන බැවින් උපන් දුඛවේදනා ද සිත ගෙවා ගෙන සිටුනි ද, ගිනිවෙස්න, මෙසේ අභාවිතකාය ද අභාවිතචිත්ත ද වෙයි.

8. ගිනිවෙස්න, කෙසේ නම් භාවිතකාය හා භාවිතචිත්ත හා වේද යත්:

ගිනිවෙස්න, මෙලොව ශ්‍රැතවත් ආරාමිශ්‍රාවකසාහසට සුඛවේදනා උපදී. හේ සුඛවේදනා විසින් සංගී කරන ලදුයේ ම සුඛසංරාගයෙන් සමකානන ද නො වෙයි. සුඛසංරාගයෙන් සමකානන සෙයට ද නොපැමිණෙයි. උනුයේ ඒ සුඛවේදනා තීරුඬු වෙයි. සුඛවේදනාතීරොධයෙන් මතුසෙහි දුඛවේදනා උපදී. හේ දුඛවේදනා විසින් පක්ෂයා ලදුයේ ම නොසොස්තේය, කලකුළු නොවන්නේ ය, නොචලස්තේ ය, ලෙහි අත් පැහැර නොහබින්නේ ය, සිහි මුලාවට නොවදනේය. ගිනිවෙස්න, උනුයේ තෙල උපන් සුඛවේදනාත් සිත ගෙවා ගෙන නොසිටුනේ ය, කස භාවිත වන බැවින. උපන් දුඛවේදනාත් සිත ගෙවා ගෙන නොසිටුනේ ය, සිත භාවිත වන බැවින. ගිනිවෙස්න, යම් කිසිවක්හට මෙසෙසින් උභයතාපක්ෂව උපන් සුඛවේදනාත් කස භාවිත වන බැවින් සිත ගෙවා ගෙන නොසිටුනේ වේද, උපන් දුඛවේදනාත් සිත භාවිත වන බැවින් සිතගෙවා ගෙන නොසිටුනේ වේද, ගිනිවෙස්න, මෙසෙසින් භාවිතකාය වෙයි. භාවිතචිත්ත ද වෙයි.

9. “එවං උපන්නො අනං භොතො ගොතමිස්සා භවං හි නොතමො භාවිතකායො ව භාවිතවිතො වා”ති. අද්ධා බො තෙ අයං අග්ගිවෙස්සන ආසජ් උපනිස වාචා භාසිතා. අපි ව හෙ අයං ඛ්‍යාකරිස්සාමි: යතො බො අනං අග්ගිවෙස්සන කෙසමස්සු. ඔභාරෙඤ්ඤා කාසායාති වජ්ඣාති අවජ්ඣාදෙඤ්ඤා අනාරස්මා අනගාරිසං පබ්බජිතො, තා වත මෙ උපන්නො වා සුඛා වෙදනා විතතා පරියාදය ඵස්සති, උපන්නො වා දුක්ඛා වෙදනා විතතා පරියාදය ඵස්සතිති තෙනා බො ආනා¹ විජ්ජිති. “නහනුන² භොතො ගොතමිස්ස උපපජ්ජති තථාරූපා සුඛා වෙදනා යථාරූපා උපන්නො සුඛා වෙදනා විතතා පරියාදය තිස්සෙසා, නහනුන³ භොතො ගොතමිස්ස උපපජ්ජති තථාරූපා දුක්ඛා වෙදනා, යථාරූපා උපන්නො දුක්ඛා වෙදනා විතතා පරියාදය තිස්සෙසාති.” නිං හි තො සියා අග්ගිවෙස්සන⁴

10 ඉධ මෙ අග්ගිවෙස්සන පුබ්බෙව සලේඛාධා අනභිසම්බුද්ධිස්ස බොධිසත්තස්සෙව යතො එතදහොසි: සමිඛාධො ඝරංවාසො රජංපථො, අබ්බංකාසො පබ්බජ්ජා. නසිදං සුඤ්ඤා අගාරං අරේඤ්ඤාචාරො ඵකන්තා-පරිපුර්ණණං ඵකන්තාපරිපුර්ණං සංඛ්‍රියිතං බුහමිච්චිං වරිකුං. යනනුතානං කෙසමස්සු. ඔභාරෙඤ්ඤා කාසායාති වජ්ඣාති අවජ්ඣාදෙඤ්ඤා අනාරස්මා අනගාරිසං පබ්බජෙය්‍යනති. සො බො අයං අග්ගිවෙස්සන අපරෙන සමයෙන දහරොව සමානො සුසුකාලකෙසො හද්දෙන යොබ්බතෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වයසා අකාමකානං මාතෘපිකුන්තා අස්සමුඛානං රුදනතානං කෙසමස්සු. ඔභාරෙඤ්ඤා කාසායාති වජ්ඣාති අවජ්ඣාදෙඤ්ඤා අනාරස්මා අනගාරිසං පබ්බජිං.

11. සො එවං පබ්බජිතො³ සමානො නිංකුසලභවෙසී අනුත්තරං සන්තිවරපදං පරියෙසමානොයෙන ආලාරො ඛාලාමො තෙනුපසංඝිකමිං. උපසංඝිකමිං ආලාරං කාලාමං එතදවොච:⁴ ඉවජ්ඣමං අවුසො කාලාම ඉමසමිං ධම්මපිනසෙ බුහමිච්චිං වරිකුනති. එවං වුත්තො අග්ගිවෙස්සන ආලාරො කාලාමො මං එතදවොච: ‘විහරතායඝමා, තාදිසො අයං ධම්මා යජ්ඣ විඤ්ඤා පුරිසො නවරසෙසව සකං ආවරිකං සයං අභිඤ්ඤා සවජ්ඣිකථා උපසම්පජ්ජ විතරෙය්‍යා’ති. සො බො අයං අග්ගිවෙස්සන නවරසෙස ව බිප්පමෙව නං ධම්මං පරියාපුරිසං. සො බො අයං අග්ගිවෙස්සන නාවත-කෙනෙව ඔට්ඨපහතමනෙන ලපිහලාපතමනෙන සද්දන්වාදඤ්ච වදුමි, ථෙරවාදඤ්ච. ‘ජානාමි පස්සමි’ති ව පටිජානාමි, අහංඤ්චව අඤ්ඤාද ව.

12. තස්ස මග්ගා අග්ගිවෙස්සන එතදහොසි: නි බො ආලාරො කාලාමො ඉමං ධම්මං කෙවලං සද්ධාමිතතකෙන සයං අභිඤ්ඤා සවජ්ඣිකථා උපසම්පජ්ජ විහරාමිති පවදෙසී අද්ධා ආලාරො කාලාමො ඉමං ධම්මං ජානා පස්සා විහරතිති. අථ බ්‍රහ්මා අග්ගිවෙස්සන යෙන ආලාරො කාලාමො තෙනුපසංඝිකමිං. උපසංඝිකමිං ආලාරං කාලාමං එතදවොච: නිත්තං වතා තො ආවුසො කාලාම ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සවජ්ඣිකථා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙසීති? එවං වුත්තො අග්ගිවෙස්සන ආලාරො කාලාමො ආකිංඤ්චඤ්ඤායතනං පවෙදෙසී.

1. ගොතා ආනා, මජ්ඣා සො. 2. නහනුන, මජ්ඣා. 3. සො පබ්බජිතො, සො.
4. එතදවොච, සො.

9. “හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ භාවිතකාය වෙති. භාවිතවිතන ද වෙති” යි මම හවන් ගොසුම්ගොසුමකට මෙසේ පහන්මි” යි කී. ගිතීවෙස්න, හා විසින් ගුණ ස්වාගෙන ද ඵලවාගෙන ද මෙබස් කියනලද මැයි. එතෙකුදු වුව තව මම කියමි: ගිතීවෙස්න, යම් දවසෙක මම කෙතෙරවුව බහා කහවන් හැද පෙරෙව හෙත් නික්ම පැවිද්දට වැදුනෙමි වේ ද, උපන් සුඛවෙදනා වේවයි ඒ මා සිත ගෙවා ගෙන සිටුනේ යැ හෝ, උපන් දුඃඛ වෙදනා වේවයි ඒ මා සිත ගෙවාගෙන සිටුනේ යැ හෝ යි තෙල කරුණ තොවේ මැ යැයි (වදාලන). “යම් උපන් සුඛවෙදනායෙක් හවන්හුගේ සිත ගෙවා ගෙන සිටුනේ වේ ද, එවන් සුඛවෙදනායෙක් හවන් ගොසුම් ගොසුමකට තොරපද්දි හෝ, යම් උපන් දුඃඛවෙදනායෙක් හවන්හුගේ සිත ගෙවා ගෙන සිටුනේ වේද, එවන් දුඃඛවෙදනායෙක් හවන් ගොසුම්-ගොසුමකට තොරපද්දි හෝ යි” (නුවට කී). ‘කුමාසි තොවේ ද? (උපත) ගිතීවෙස්න’යි වදාලන.

10. ගිතීවෙස්න, සමාස්සමොධියෙන් පලමු ම අනභිසම්මුඛ බෝසතක් ව සිරියදී ම මට තෙල සිත් විය: “ගාතවාස සමොධ ය. කෙලශබ්බුලී මාගීයෙක. ප්‍රවුජ්ජා නම් අභ්‍යවකාශයථානසයක. ගිතීගෙහි වානුවහු විසින් එකානන පරිපූර්ණ, එකානන පරිපූර්ණ, ලිඛිත (බොග) ශබ්බසද්ධං මේ බ්‍රහ්මවර්ණීය සරත්තට නොහැකි ය. මම කෙතෙරවුව බහා කහවන් හැද පෙරෙව ගිතීගෙන් නික්ම පැවිද්දට වදනෙමි නම් මනා මැනු” යි. ගිතීවෙස්න, මම පසු කලෙක හදුනි යොවිතින් යුත්, ප්‍රථම වෛසින් සමකාගත, කළු කෙසෙ ඇති තරුණයෙක්ව සිටියෙමි ම, වතුළ කදුළින් තෙත් මුව ඇති නොකැමැති දෙමාපියන් හඬනවුනට අනදර කොට කෙතෙරවුව බහා කහවන් හැද පෙරෙව ගිතීගෙන් නික්ම පැවිද්දට වැදිණිමි.

11. මම මෙසේ පැවිදි වූයෙමි කුසල කීමැයි සොයනුයෙමි, උතුම් ශාන්තිසංඛ්‍යාතනි වන පිරියෙස්නෙමි, ආලාර කාලාම තවුසත් කරා ඵලබ්ධියෙමි. ඵලබ්ධි ආලාරකාලාමයන්ට තෙල කීමි: “ආවත කාලාම, මම මේ ධර්මපිතයෙහි බමුසර සරත්තට කැමැතියෙමි” යි. ගිතීවෙස්න, මෙසේ කියන්නේ කුලම්ගොසු ආලාරතවුස් මට තෙල බස් කී: “ආයුෂමත් විතරණ කරන්නේ මැනැව. යම් ධර්මයෙක පණ්ඩිත පුරුෂයෙක් මදකලෙකින් සිය අදුරුසමය තමා විසින් දැනැ පසක් කොට සපයා වෙසේ ද, මේ දහම එබදු ය” යි. ගිතී වෙස්න, මම (උත්තේ) ඒ ධර්මය මද කලෙකින් ම වහා ප්‍රගුණ කෙළෙමි. ගිතී වෙස්න, මම තොල ගැටිම් මතුයෙන්, උත් කීවා කිමි මතුසයන් ‘මම දන්මි, දක්මි’ යන ඥානවාදය ද, ‘මෙහි මම සරීර යෙමි’ යන සරීරවාදය ද කියමි. මම මතු නොවෙමි. සෙස්සෝ ද කියති.

12. ගිතී වෙස්න, මට මේ සිත් වී: “ආලාර කාලාම මේ දහම හුදු සැදුනැ මතුයෙන් තමා විසින් දැනැ පසක් කොට සපයා වෙසෙමි යි පහළ නොකෙරෙයි. එකානනයෙන් ආලාර කාලාම මේ දහම දන්නේ, දක්නේ, විතරණ කෙරෙහි” යි කියායි. ගිතීවෙස්න, එක්බිති මම ආලාර කාලාමයන් කරා ඵලබ්ධියෙමි ඵලබ්ධි ආලාරකාලාමයන්ට තෙල බස් කීමි.” කියන කාලාම, කිපමණෙකින් මේ දහම තමා විසින් දැනැ පසක් කොට සපයා පහළ කෙරෙහිද? යි. ගිතීවෙස්න, මෙසේ කී කල ආලාර කාලාම ආකිඤ්චඤ්ඤායතනය (තෙක් සන්තමවන්) මා දන්වාලිය.

13. තසූ මයා අග්නිවෙසාන එතදහොයි: “න බො ආලාරසො ව කාලාමසො අනි සද්ධා, මයාමපනි සද්ධා; න බො ආලාරසො ව කාලාමසො අනි මිරිසං, මයාමපනි මිරිසං; න බො ආලාරසො ව කාලාමසො අනි සති, මයාමපනි සති; න බො ආලාරසො ව කාලාමසො අනි සමාධි, මයාමපනි සමාධි; න බො ආලාරසො ව කාලාමසො අනි පඤ්ඤා, මයාමපනි පඤ්ඤා. සනත්ත නායා යං ධම්මං ආලාරො කාලාමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා උපසම්පජ්ජි විහරාමිති පවෙදෙති, තසූ ධම්මසො සච්ඡිකිරිතාය පදනොසනති.” සො බො අහං අග්නිවෙසාන න චරසො ව ඛිප්පමෙව හං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා උපසම්පජ්ජි විහරාමිති.

14. අථ ඛවාහං අග්නිවෙසාන යෙන ආලාරො කාලාමො තෙහුපසංඛාමිං. උපසම්පජ්ජිතා අලාරං කාලාමං එතදවොචං: එතතාවතා නො ආවුසො කාලාම ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා උපසම්පජ්ජි පවෙදෙතිති. “එතතාවතා බො අහං ආවුසො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා උපසම්පජ්ජි පවෙදෙමි”ති. “අහමපි බො ආවුසො එතතාවතා ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා උපසම්පජ්ජි විහරාමිති”ති.

15. “ලාහා නො ආවුසො, සුලඬා නො ආවුසො, යෙ මයං අයසමනතං තාදිසං සමුහමිචාරිං පසාම: ඉති යාහං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා උපසම්පජ්ජි පවෙදෙමි, තං නිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා උපසම්පජ්ජි විහරාමි යං නිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා උපසම්පජ්ජි විහරාමි, තමහං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා උපසම්පජ්ජි පවෙදෙමි. ඉති යාහං ධම්මං ජානාමි, තං නිං ධම්මං ජානාමි. යං නිං ධම්මං ජානාමි, තමහං ධම්මං ජානාමි. ඉති යාදිසො අහං, තාදිසො නිං. යාදිසො නිං, තාදිසො අහං. එතිදාහි ආවුසො, උගොව සන්තා ඉමං ගණං පරිහරාමා”ති.

16. ඉති බො අග්නිවෙසාන ආලාරො කාලාමො ආචරියො මෙ සුමානො අනෙතවාසිං¹ මං සමානං අනතනො² සමසමං භිපෙසි. උලාරාය ව මං පුජාය පුජෙයි. තසූ මයා අග්නිවෙසාන එතදහොයි: තායං ධම්මො නිබ්බිදායන විරාගායන නිරෝධායන උපසමායන අභිඤ්ඤායන සමේඛාගායන නිබ්බානාය සංවත්තනි, යාවදෙව ආභිඤ්ඤායනසුභවායනි. සො බො අහං අග්නිවෙසාන හං ධම්මං අනුලභාරාමා තසමා ධම්මං නිබ්බිජ්ජ අපකමමිං.

1. අනතනො අනෙතවාසිං ඡිජ්ජං.

2. අනතතා, මිජ්ජා.

13. ගිහිවෙස්න, මට තෙල සිත්මි: “ආලාරකාලාම නවුස්නට ම සාදනා ඇතිසේ නොවෙයි, මට ද සාදනා ඇත. ආලාරකාලාම නවුස්නට ම වැර ඇතිසේ නොවෙයි, මට ද වැර ඇත. ආලාරකාලාම නවුස්නට ම සිහි ඇතිසේ නොවෙයි, මට ද සිහි ඇත. ආලාරකාලාම නවුස්නට ම සමාධි ඇතිසේ නොවෙයි, මට ද සමාධි ඇත. ආලාරකාලාම නවුස්නට ම පාන ඇතිසේ නොවෙයි, මට ද පාන ඇත. ආලාරකාලාම නවුස් යම් දහමක් තමා විසින් දැන පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙමි සි පහල කෙරේ ද, ඒ දහම පසක් කරනු පිණිස පියෝ කෙරෙමි නම් මනා මැනු” යි කියයි. ගිහිවෙස්න, මම මදකලෙකින් ම පනාම ඒ දහම තමන් විසින් දැන පසක් කොට සපයා විසිමි.

14. ගිහිවෙස්න, එක්බිති මම ආලාරකාලාම නවුස් කරු එළඹියමි. එළඹ ආලාරකාලාම නවුසාට තෙල බස් කිමි: “කිංග කාලාම, මෙතෙකින් මේ දහම තමා විසින් දැන පසක් කොට සපයා දන්වති” යි. “ඇවැත්නි, මෙතෙකින් මම මේ දහම තමා විසින් දැන පසක් කොට සපයා පවසමි” යි හේ කීය. ‘මම ද ඇවැත්නි, මෙතෙකින් මේ දහම තමා විසින් දැන පසක් කොට සපයා වෙසෙමි’ යි කිමි.

15. “ඇවැත්නි, අපට ලාභයෙකි. ඇවැත්නි, අපට මනාලැබීමෙකි. ඒ අපි එවන් සමුමසර ආයුෂමතුන් දක්නමෝ ද - මෙසේ මම යම් දහමක් තමා විසින් දැන පසක් කොට සපයා පහල කෙරෙමි නම්, තො සිදු ඒ දහම තමා විසින් දැන පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙමි. තෝ යම් දහමක් තමා විසින් දැන පසක් කොට සපයා වෙසෙති නම්, මමත් ඒ දහම තමා විසින් දැන පසක් කොට සපයා පවසමි. මෙසෙයින් මම යම් සම්මන් දහමක් දනිමි නම්, තො සිදු එ දහම දන්ති. තෝ යම් දහමක් දන්ති නම් මම ඒ දහම දන්මි. මෙසෙයින් මම යම් බද්ධෙමි වෙමි ද, තෝ එබද්ධෙහි. තෝ යම් මද්ධෙහි ද, මම එබද්ධෙමි. ඇවැත්නි, එව, දන් අපි දෙදෙනාම ම මේ ශිෂ්‍ය ගණයා පරිකරණ කරමින” යි කීය.

16. ගිහිවෙස්න, මෙසෙයින් ආලාර කාලාම නවුස් මට ඇදුරු වුයේ, මා අතැවැසියෙකු නමහට යමසම කොට තැබී ය. උතුම් පුජාසෙදුකු මා පිදී ය. ගිහිවෙස්න, මට තෙල සිත්මි: මේ දහම සසර කළකිරීම පිණිස නො වැටෙයි, නො ඇලීම් පිණිස, රාගාදින්ගේ නිරෝධය පිණිස, උපශම පිණිස, අභිඥාන බලයන් අභිජානනය පිණිස, චතුමාර්ගිකමොක්ඛය පිණිස, නිවන් පසක් කරනු පිණිස නො වැටෙයි. (සැටදහස් කර් ආයු ඇති) ආකිඤ්ඤාසහන හමයෙහි උපතනි මතුටක් පිණිස වැටෙයි. ගිහිවෙස්න, මම ඒ දහම පමණ නො කොට (මෙයින් කම් නැතැයි) ඒ දහමින් තිබිද (උකටලව) නික්මෙමි.

17. සො බො අහං අග්‍හිවෙස්සන් නිංකුසලනවෙසී අනුත්තරං සන්තිවර පදා පරිසෙසමානො යෙන උදුකො¹ රාමපුත්තො තෙනුපසඝිකමිං. උපසඝිකමිත්වා උදුකං² රාමපුත්තං එතදවොචා: ඉමං මහං ආවුසො ඉමස්මිං ධම්මෙවිතසෙ ඩුග්ගවරිසං චිරිකුන්ති. එවං වුත්තන් අග්‍හිවෙස්සන් උදුකො³ රාමපුත්තො මං එතදවොචා: “චිත්තායස්මා. තාදීසො අයං ධම්මො යත්ථ චිත්තෙසු පුරිසො⁴ න චිරස්සෙව සත්තං ආචරිසත්තං සයං අභිඤ්ඤා⁵ සමජිකත්වා උපසමපජ් චිත්තරත්තා”ති. සො බො අහං අග්‍හිවෙස්සන් ත චිරස්සෙව ඤාපුමෙව තං ධම්මං පරිසාපුණිං. සො බො අහං අග්‍හිවෙස්සන් තාචතකෙනෙව ඔට්ඨපහතමනෙත්තං උපිතලාපනමනෙත්තං සුඤ්චාදස්සවදාමි ථෙරවාදස්සව. ‘ජානාමි පස්සාමි’ති ව පටිජානාමි, අහස්සෙව අස්සෙව ව

18. තස්ස මෙසාං අග්‍හිවෙස්සන් එතදභොසි: ත බො රාමො ඉමං ධම්මං කෙවලං සද්ධාමනෙත්තෙත්තෙත්තං අභිඤ්ඤා සමජිකත්වා උපසමපජ් චිත්තරාමීති⁶ පවෙදෙසි. අද්ධා රාමො ඉමං ධම්මං ජානං පස්සං විහාසීති. අථ බව්භං අග්‍හිවෙස්සන් යෙන උදුකො⁷ රාමපුත්තො තෙනුපසඝිකමිං. උපසඝිකමිත්වා උදුකං රාමපුත්තං එතදවොචා: කිත්තාචතා තො ආවුසො රාමො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සමජිකත්වා උපසමපජ් චිත්තරාමීති පවෙදෙසිති. එවං වුත්තන් අග්‍හිවෙස්සන් උදුකො රාමපුත්තො තෙවසස්සන්තාසස්සස්සන්තං පවෙදෙසි.

19. තස්ස මෙසාං අග්‍හිවෙස්සන් එතදභොසි: ත බො රාමස්සෙව අනොසි සද්ධා, මය්‍හමපජ්ඣි සද්ධා; න බො රාමස්සෙව අනොසි චිරිසං, මය්‍හමපජ්ඣි චිරිසං; න බො රාමස්සෙව අනොසි සති, මය්‍හමපජ්ඣි සති; න බො රාමස්සෙව අනොසි සමාධි, මය්‍හමපජ්ඣි සමාධි; න බො රාමස්සෙව අනොසි පඤ්ඤා, මය්‍හමපජ්ඣි පඤ්ඤා. යනුත්තාහං යං ධම්මං රාමො සයං අභිඤ්ඤා සමජිකත්වා උපසමපජ් චිත්තරාමීති පවෙදෙසි,⁸ තස්ස ධම්මස්සා සමජිකිරිසංය පදනෙය්‍යන්ති. සො බො අහං අග්‍හිවෙස්සන් න චිරස්සෙව ඤාපුමෙව තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සමජිකත්වා උපසමපජ් විහාසිං.

20. අථ බව්භං අග්‍හිවෙස්සන් යෙන උදුකො රාමපුත්තො තෙනුපසඝිකමිං. උපසඝිකමිත්වා උදුකං රාමපුත්තං එතදවොචා: එත්තාචතා⁹ තො ආවුසො රාමො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සමජිකත්වා උපසමපජ් පවෙදෙසිති. “එත්තාචතා බො ආවුසො රාමො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සමජිකත්වා උපසමපජ් පවෙදෙසි”ති.¹⁰ අහමිඨි බො ආවුසො එත්තාචතා ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සමජිකත්වා උපසමපජ් චිත්තරාමීති.

1. උදුකො, මජ්ඣං. 2. උදුකං, මජ්ඣං. 3. උදුකො චිත්තං.
4. චිත්තෙසු පුරිසො සත්තං. 5. අභිඤ්ඤා, කත්ථවි. 6. චිත්තරාමීති, සත්තං.
7. උදුකො, මජ්ඣං. 8. පවෙදෙසි, සත්තං.
9. කිත්තාචතා, සත්තං. 10. පවෙදෙසිති, සත්තං සිමු.

17. ගිනිවෙස්ත, මම කුසල කිමුයි සොයනුයෙමි, උතුම් භානති පදය පිරිසෙස්නෙමි, උදුක රාමපුත්තන් කරා එළඹියෙමි එළඹ රාම-පුත්ත උදුක තවුස්තට තෙල බස් කිමි: “ඇවැත්නි, මම මේ බම්පිතයෙහි බබසර සරත්තට කැමැතියෙමි”යි. ගිනිවෙස්ත, මෙසේ කී කල රාමපුත්ත උදුක තවුස්තට තෙල බස් කි: “ආයුෂමත් විහරණ කරන්නේ මැනව. යම් බම්පෙක නුවණැති පුරුෂයෙක් මද කලෙකින් සිය ඇඳුරු සමය තමා විසින් දැන පසක් කොට සපයා වෙස් ද, මේ දහම එබඳු ය”යි. ගිනිවෙස්ත, මම (උත්තේ) ඒ බම්ප මදකලෙකින් ම වහාම පුත්තෙකු කෙලෙමි. ගිනිවෙස්ත, මම නොලහැටුම් මතුයෙකින්, උත්තීවා වටාලා කිම මතුයෙකින් ‘දනම්, දනම්’ යන ඥානවාදය ද, ‘මෙහි මම ස්ථිරයෙමි’ යන ස්ථිරවාදය ද පිළිගත කරමි. මම මතු නොවෙමි. සෙස්සෝ ද පිළිගත කෙරෙහි.

18. ගිනිවෙස්ත, මට මෙසින් වී: “(උදුකපිතා) රම්තවුස් මේ සම්මත් දහම හුදු සැදුනැමතුයෙන් තමා විසින් දැන පසක් කොට වෙසෙමි යි පහල නොකෙළේය. එකානන්තයෙන් රම්තවුස් මේ දහම දන්නේ, දක්නේ වාස කෙළේය” කියායි. ගිනිවෙස්ත, එක්බිති මම උදරම් පුතු කරා එළඹියෙමි. එළඹ උදරම්පුත්තට තෙල බස් කිමි: “කියග උදුකය, කිපමණෙකින් රාම තෙමේ මේ දහම තමා විසින් දැන පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙමි යි පහල කෙළේ දැ”යි ගිනිවෙස්ත මෙසේ කීකල උදරම්පුත්ත නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය (තෙක් අටසම්මත්) දන්වාලීය.

19. ගිනිවෙස්ත, මට මෙසින් වී: “සැදුනැ රාමයාහට මතු (පමණක්) නොවී, මට ද සැදුනැ ඇත. රාමයාහට මතු වැර නොවී, මට ද වැර ඇත. රාමයාහට මතු සිහිය නොවී, මට ද සිහිය ඇත. රාමයාහට මතු සමාධි නොවී, මට ද සමාධි ඇත. රාමයාහට මතු ප්‍රඥා නොවූ, මට ද ප්‍රඥා ඇත. රාම තෙමේ යම් දහමක් තමා විසින් දැන පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙමි යි පහල කෙළේ නම්, මම ද ඒ දහම පසක් කරනු පිණිස ප්‍රාග්ධන්වැර කෙරෙමි නම් මනා මැනු”යි කියායි. ගිනිවෙස්ත, මම මද කලෙකින් ම වහාම ඒ දහම තමා විසින් දැන පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙමි.

20. ගිනිවෙස්ත, එක්බිති මම උදරම්පුතු කරා එළඹියෙමි. එළඹ උදරම්පුත්තට තෙල බස් කිමි: “කියග උදුකය, මෙපමණෙකින් රාම තෙමේ මේ දහම තමා විසින් දැන පසක් කොට සපයා පහල කෙළේදැ”යි. “ඇවැත්නි, රාම මෙපමණෙකින් මේ දහම තමා විසින් දැන පසක් කොට සපයා පහල කෙළේය”යි කිය. ඇවැත්නි, මම ද මෙපමණෙකින් මේ දහම තමා විසින් දැන පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙමි කිමි.

21 “ලාභා නො ආවුණො, සුලභා නො ආවුණො, යෙ මෙය ආයසමනනා නාදියං සමුත්ථාරං පසායමි. ඉති යං ධම්මං රාමො සයං අභිඤ්ඤා සම්මතො උපසම්පජ්ජ පට්ඨෙදෙයි, තං නිමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සම්මතො උපසම්පජ්ජ විහරති. යං නිමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සම්මතො උපසම්පජ්ජ විහරති, තං ධම්මං රාමො සයං අභිඤ්ඤා සම්මතො උපසම්පජ්ජ පට්ඨෙදෙයි. ඉති යං ධම්මං රාමො අඤ්ඤාසී, තං නිමං ධම්මං ජානාසී. යං නිමං ධම්මං ජානාසී, තං ධම්මං රාමො අඤ්ඤාසී. ඉති යාදිසො රාමො අනොසී, නාදියො නිමං. යාදිසො නිමං, නාදිසො රාමො අනොසී. එභිදුනි ආවුණො, නිමං ඉමං ගණං පරිහරා”¹ති. ඉති ඛො අග්නිවෙස්සන උදුදුකො රාමපුත්තො සමුත්ථාරි මෙ සමානො ආවර්ගධාරිනො ව මං ධරෙයි, උලාරාය ව මං පූජාය පුජෙයි. තස්ස මය්හං අග්නිවෙස්සන එතදහොසි: නායං ධම්මො නිබ්බද්ධ න මිරාගාය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමමාධාය න නිබ්බානාය සංවතනාති, යාවදෙව නෙවසංඤ්ඤානාසංඤ්ඤානනුප්පතනිතාති. සො ඛො අහං අග්නිවෙස්සන තං ධම්මං අනුලම්බිතං තස්සා ධම්මං නිබ්බජ්ජ අපනනමිං.

22. සො ඛො අහං අග්නිවෙස්සන නිංකුසලගමෙසී අනුතතරං සංචාරපදං පරිසෙසමානො මගධෙසු අනුපුබ්බෙන වාරිකං වරමානො යෙන උරුමෙලා සෙහිනා-නිගමො තදවසරිං. තප්ථදුදුසං රම්ණීයං² භූමිනාහං පාසාදිකඤ්ච වතසණ්ඩා, නදිඤ්ච සඤ්ඤාතිං සෙතකං සුපත්තං රම්ණීයං, සමනනා ව ගොවරගාමිං.³ තස්ස මය්හං අග්නිවෙස්සන එතදහොසි: රම්ණීයො⁴ වත භූමිනාහො, පාසාදිකො ව වතසණ්ඩා. නදි ව සඤ්ඤාති සෙතකං සුපත්තං රම්ණීයො,⁵ සමනනා ව ගොවරගාමො. අලං⁶ වතිදං කුලපුත්තස්ස පධානඤ්ඤාසං⁷ පධානායාති. සො ඛො අහං අග්නිවෙස්සන තප්පව නිසීදිං අලමිදං පධානායාති.

23. අපිස්සු මං අග්නිවෙස්සන තිස්සො උපමා⁸ පරිභංසු අනව්ඡරිතා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බා:

සෙය්‍යථාපි අග්නිවෙස්සන අලං කට්ඨං සසෙහාහං උදුකෙ නිකක්ඛනං, අපි පුරිසො අග්නිවෙස්සන උතතරාරණිං. ආදාය ‘අග්නිං අභිනිබ්බතෙතස්සාමි, තෙජො පාඤ්ඤාසංඝාමි’ති. තං කිං මඤ්ඤාසී අග්නිවෙස්සන, අපි නු සො පුරිසො අමුං අලං කට්ඨං සසෙහාහං උදුකෙ නිකක්ඛනං උතතරාරණිං. ආදාය අභිමන්තෙතො⁹ අග්නිං අභිනිබ්බතොහං, තෙජො පාඤ්ඤාසංඝාමි? “හො භිදං හො ගොතමි.” තං කිස්ස හෙතු? “අදුං භි හො ගොතම අලං කට්ඨං සසෙහාහං. තඤ්ච පන උදුකෙ නිකක්ඛනං. යාවදෙව ව පන සො පුරිසො කිලමථස්ස විසාතස්ස භාති අස්සා”ති.

1. උපො වසනනා ඉමං ගණං පරිහරමාති, සො.

2. රම්ණීයො, කාන්ති.

3. සමනනා ගොවරගාමිං, සො.

4. රම්ණීයො, කාන්ති.

5. රම්ණීයො, කාන්ති.

6. අලමිදං, සො.

7. පධානිකස්ස, සො.

8. උපමාසො, සො.

9. අභිමන්තෙතො, සො.

21. “ඇමැත්තී, අපට ලාභයක් ඇමැත්තී, අපට මනා ලැබුණෙක. ඒ අපි එබඳු සමුම්පර අසුම්පතක් දක්නමේ ද - මෙසේ රාමනෙමේ යම් දහමක් තමා විසින් දැන පසක් කොට සපයා වාස කෙළේද, නොසි ද ඒ දහම තමා විසින් දැන පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙහි. තෝ යම් දහමක් තමා විසින් දැන පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙහි ද, රාම තෙමේ ද ඒ දහම තමා විසින් දැන පසක් කොට සපයා පවසා ලිය. මෙසේ රාම තෙමේ යම් දහමක් දහු නම්, නොසිදු ඒ දහම දන්ති. තෝ යම් දහමක් දන්ති නම්, රාම තෙමේ ඒ දහම දන්තේය. මෙසේ රාම යම්බඳු වී ද, තෝ එබඳුයෙහි ය. තෝ යම්බන්දෙහි නම්, රාම එබඳු වී. ඇමැත්තී, එම දැන් තෝ මේ ගණය පරිහරණය කරව” යි කිය. ගතිවෙස්න, මෙයෙහි උදරමුත්ත මට සමුම්පර වූයේ මා ඇදුරුගත්තිදු හැකිය. උතුම් පුජායෙහිද මා පිඳි. ගිතිවෙස්න මට තෙල සිත් පහලවී: මේ අට සමත් දහම කුමාරිම පිණිස නො වැටෙයි. නො ඇලීම් පිණිස, රාගාදිත්තේ නිසරාධය පිණිස, උපගම පිණිස, අභිකෞ ධර්මයන් අභිජානනය පිණිස, චතුර්මාර්ගයෙහි ධර්මය පිණිස, නිවන් පසක් කරනු පිණිස නො වැටෙයි. තෙවසකුසුතාසකුසුතාසනෙහි උපතනම් මතුමක් පිණිස වැටෙයි. ගිතිවෙස්න, මම ඒ අටසමත් දහම ‘මෙයින් කම් තැබැ’යි පුත පුතා පිළිකෙම කොට ඒ දහමින් තිබිද නික්මිණිමි.

22. ගිතිවෙස්න, මම කුසල කිමැයි සොයනුයෙමි, උත්තමයානති සබ්බාත නිවන පිරිසෙස්නෙමි මගට රටෙහි පිළිවෙලින් සැරි සරනුයෙමි, උරුවෙල් දායකෙහි සෙතානිගම නම් නියමිතමට පැමිණියෙමි. එහි රමණී බිම්කොටස හා පුසාදකර වන ලැහැබ හා, කසවු මඩ ඇති (පිරිසිදු) මනාව පිරිවි ප්‍රතිම (පිළිවෙලින් ගැඹුරු නොව) ඇති, රමණී, ගලන භොය හා කාන්ත සිසාල ගොදුරුගම හා දිවිමි. ගිතිවෙස්න, මට තෙල සිත් වී: භුමිතාග්‍ය එකානන්තයන් රමණීය වෙයි. වන ලැහැබ පුසාදකර වෙයි. සුදු සුනොට ඇති රමණී භොය ද ගලා බසී. කාන්ත තොදුරුගම ද වෙයි. ප්‍රධන් කටාටි කුල දරුවන්කට ප්‍රධන්හි යොග කරනු පිණිස මේ තැන එකානන්තයන් හමුනු වෙයි (සමත් වෙයි) කියයි. ගිතිවෙස්න මම “ප්‍රධන්හි යොග කරන්නට මෙතැන යොග්‍ය වෙති” යි එහිම (ප්‍රධන් කරනු සදහා) හිද ගතිමි.

23. තවද ගිතිවෙස්න, පෙර නො ඇසුරු ඇඟවැසී එළවන උපමාවෝ තුන් දෙනෙක් මට වැටුණ හ. ඒ කෙසේ ය යත්:

ගිතිවෙස්න, දියෙහි බැහු සෙහෙස සහිත තෙත් කැටෙක් (උදුබෙර-කාණ්ඩයෙක්) ඇති ද, එසේ ‘ගිති දල්වා නිපදවමි, තෙත් පහල කරමි’ යි පුරුෂයෙක් උතුරුඅරිණි (මතුසෙහි සිටුනා ගිතිතානා දෙසින්) ගෙන එන්නේ වේ ද, ගිතිවෙස්න, එ කිසේ හැකි? ඒ පුරිස දියෙහි බැහු සහසා තෙල තෙත් කට උතුරුඅරිණි ගෙන මඬෙන් ගිති නිපදවන්නේ වේද? තෙද පහල කරන්නේ වේද? යි. “හවන් ගොසුම් නොතුට, නොවන්නේ මැ ය” ඒ කවර හෙයින්? “හවන් ගොසුම් ගොතුට, තෙල තෙත් කට සහසානාවෙයි. එ ද දියෙහි බැහුනේ වෙයි ඒ පුරුෂ කලකුළුවට (කලානායට) පැළඳකට (විබුලුබය) සිමි වනු ම වෙයි.”

එවමෙව බො අග්නිවෙස්සන යෙ හි කෙවි සමණො වා බ්‍රහ්මණො වා කායෙත¹ වෙව කාමෙහි අවුපකට්ඨා විහරන්ති, යො ව තෙසං කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමසෙනතො² කාමමුච්ඡා කාමපිපාසා කාම පරිලාභො, තො ව අභිකාතො න සුප්පභිනො හොති න සුප්පට්ඨස්සද්ධො. ඔපකකමිකා වෙපි තෙ භොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා දුක්ඛා නිප්පා³ කට්ඨකා⁴ වෙදනා වෙදියන්ති. අභබ්බා⁵ව තෙ ඤාණාය දස්සනාය අනුහතරාය සමොධාය. තො වෙපි තෙ භොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා ඔපකකමිකා දුක්ඛා නිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදියන්ති, අභබ්බා⁶ව තෙ ඤාණාය දස්සනාය අනුහතරාය සමොධාය. අයං බො මං අග්නිවෙස්සන උපමා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බො.

24. අපරාපි බො මං අග්නිවෙස්සන දුක්ඛා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බො: සෙය්‍යථාපි අග්නිවෙස්සන අල්ලං කට්ඨං සසෙනාහං ආරකා උදකා ඵලෙ නිකඛින්නං, අථ පුරිසො ආගච්ඡේය්‍ය උහතරාරණිං ආදාය ‘අග්නිං අභිනිබ්බතෙනස්සාමි, තොජො පාඤ්ඤා කරිස්සාමි’ති. තා කිං මඤ්ඤාසි අග්නිවෙස්සන, අපි භුං තො පුරිසො අමුං අල්ලං කට්ඨං සසෙනාහං ආරකා උදකා ඵලෙ නිකඛින්නං උහතරාරණිං ආදාය අභිමනෝනෙනා අග්නිං අභිනිබ්බතෙනස්ස, තොජො පාඤ්ඤා කරිස්සාමි? “හො හිදං හො ගොතම” තා කිස්ස තෙඤ්ඤා? “අද්දා හි තො ගොතම අල්ලං කට්ඨං සසෙනාහං කිඤ්ඤාපි ආරකා උදකා ඵලෙ නිකඛින්නං, යාවදෙව ව පන යො පුරිසො නිලමථස්ස විසාතස්ස නාහි අස්සා”ති. එවමෙව බො අග්නිවෙස්සන යෙ හි කෙවි සමණො වා බ්‍රහ්මණො වා කායෙත⁵ බො කාමෙහි වුපකට්ඨා⁶ විහරන්ති, යො ව තෙසං කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමසෙනතො⁷ කාමමුච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිලාභො හො ව අභිකාතො න සුප්පභිනො හොති න සුප්පට්ඨස්සද්ධො. ඔපකකමිකා වෙපි තෙ භොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා දුක්ඛා නිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදියන්ති. අභබ්බා⁸ව තෙ ඤාණාය දස්සනාය අනුහතරාය සමොධාය. තො වෙපි තෙ භොනෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා ඔපකකමිකා දුක්ඛා නිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදියන්ති, අභබ්බා⁹ව තෙ ඤාණාය දස්සනාය අනුහතරාය සමොධාය. අයං බො මං අග්නි වෙස්සන දුක්ඛා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බො.

25. අපරාපි බො මං අග්නිවෙස්සන නිකඛින්නං උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බො: සෙය්‍යථාපි අග්නිවෙස්සන සුක්ඛං කට්ඨං කොලාපං⁸ ආරකා උදකා ඵලෙ නිකඛින්නං, අථ පුරිසො ආගච්ඡේය්‍ය උහතරාරණිං ආදාය ‘අග්නිං අභිනිබ්බතෙනස්සාමි, තොජො පාඤ්ඤා කරිස්සාමි’ති. තා කිං මඤ්ඤාසි අග්නිවෙස්සන, අපි භුං තො පුරිසො අමුං සුක්ඛං කට්ඨං කොලාපං ආරකා උදකා ඵලෙ නිකඛින්නං උහතරාරණිං ආදාය අභිමනෝනෙනා¹⁰ අග්නිං අභිනිබ්බතෙනස්ස, තොජො පාඤ්ඤා කරිස්සාමි? “එවං ගො ගොතම” තා කිස්ස තෙඤ්ඤා? “අද්දා හි තො ගොතම සුක්ඛං කට්ඨං කොලාපං, තඤ්ඤා පන ආරකා උදකා ඵලෙ නිකඛින්නන්ති.” -

1. කායෙත වෙව විංකතන ව, මජ්ඣ.

2. කාමසිනෙතො, කඤ්ඤා.

3. නිබ්බා, මජ්ඣ.

4. බිරා තට්ඨකා, මජ්ඣ.

5. කායෙත වෙව විංකතන ව, මජ්ඣ, මජ්ඣ.

6. කාමෙහි වුපකට්ඨා, ස්වා PTS.

6. අවුපකට්ඨා, PTS

7. කාමසිනෙතො, සිඬු. කඤ්ඤා

8. කොලාපං, සිඬු.

9. අපි භුං වො, ස්වා.

10. අභිමනෝනෙනා, ස්වා.

ගිතීවෙස්සන, එසෙයින් ම යම් කිසි මහණ කෙනෙක් වෙත්වයි, බමුණු කෙනෙක් වෙත්වයි, කසිනුදු කාමයෙන් දුරු නො වූවානු වාස කෙරෙත්ද, භූමිසප්පයෙහි උන්ගේ යම් කාමච්ඡදයෙක් කාමසෙනාසයෙක් කාම මූර්ඡායෙක් කාමපිපාසායෙක් කාමපරිදාහයෙක් ඇත් ද, එද සියසතන්ති නො පැහැරුණේ වේද, නො සන්තිදුණේ වේද, ඒ භවත් මහණ බමුණෝ ඔපක්‍රමිකවූ ද (උපක්‍රමයෙන් භවගත්) නිවූ කටුක දූඛ වෙදනා විදිත්. ඔහු ලොකොත්තර මාභීඥනය පිණිස අභව්‍ය ම වෙත්. ඒ භවත් මහණ බමුණෝ උවකමින් නිපත් නිවූ කටුක දුක් වෙදනා නො විදුනානු නමුදු, ඔහු ලොකොත්තර මාභීඥනය පිණිස අභව්‍ය ම වෙති ගිතීවෙස්සන, පෙර නො ඇසුරිද මතු මතු විෂමය උපදවන මේ පළමුවන උවමාව මට මට වැටහිණි.

24. ගිතීවෙස්සන, පෙර නො ඇසුරිද විෂමයජනක දෙවන උපමා-යෙක් ද මට වැඟිණි. කෙසේය යත්: ගිතීවෙස්සන, දිසෙන් දුරුව ගිය ගොඩ-බිමෙහි නහාලු, සසරීර, සස්තෙන, (උදුමර) කාණ්ඩයෙක් ඇත්ද, එක්බිති පුරුෂයෙක් 'ගිති මොළොව ම මොළොව නොද නහා ගත්ම' හි උතුරුඅරිණි ගෙන එන්නේ වේද, ඒ පුරුෂ දිසෙන් දුරුව ගිය, ගොඩබිම නහාලු, කිරිසහිත හෙයින් තෙත් වූ, එහෙයින් ම සස්තෙන වූ, තෙල දිමුල්දඩු උතුරුඅරිණි ගෙන මිසින්නේ ගිති මොළොවන්නේ වේද, තෙද නහා ගන්නේ වේදැයි. "භවත් ගොයුම් ගොඩුව, නොවන්නේ මැ ය" ඒ කවර හෙයින්: "භවත් ගොයුම්ගොඩුව, දිසෙන් දුරුව ගිය ද, ගොඩ නහාලුව ද, තෙල කාණ්ඩය තෙත් වෙයි. සෙනා සහිත වෙයි ඒ පුරුෂ කලමුල්වට විසාකාරි හිමි වනු ම වෙයි" යි. ගිතීවෙස්සන, එසෙයින් ම යම් කිසි මහණ කෙනෙක් වෙත්වයි, බමුණු කෙනෙක් වෙත්වයි, කසින් කම්සප්පවත් මෙසෙයින් දුරුවූවානු වාස කෙරෙත්ද, උන්ගේ කම්සප්පයෙහි යම් කාමච්ඡදයෙක් කාමස්තෙනයෙක් කාමමූර්ඡායෙක් කාමපිපාසයෙක් කාමපරිදාහයෙක් ඇත් ද, එද සියසතන නො පැහැරුණේ වේද, මොහොවට නො සන්තිදුණේ වේද, ඒ භවත් මහණ බමුණෝ ඔපක්‍රමිකවූ නිවූ කටුක දූඛ වෙදනා විදිත්. ඔහු ලොකොත්තර මාභීඥනය පිණිස අභව්‍ය වෙත් මැ ය. ඒ භවත් මහණ බමුණෝ ඔපක්‍රමික නිවූ කටුක දූඛවෙදනා නො විදුනු ද ඔහු ලොකොත්තර මාභීඥනය පිණිස අභව්‍ය වෙත් මය. ගිතීවෙස්සන, ඇතිලි පොලන්නට නිසි පෙර නො ඇසුරිද මේ දෙවන උපමාව මට වැටහිණි.

25. ගිතීවෙස්සන, පෙර නො ඇසුරිද මතු මතු ආශමයී උපදවන අන් තුන්වන උපමා ද මට වැටහිණි. ඒ කෙසේය යත්: ගිතීවෙස්සන, දිසෙන් බැහැර වැ ගිය ගොඩබිම නහාලු ස්තෙන රහිත විසාලි පටිනිත් භවනා (කොළපු) උදුමර කාණ්ඩයෙක් ඇත්ද, එක්බිති පුරුෂයෙක් 'ගිති මොළොවම, තොපො බාහු පහළ කොට ගත්ම' උතුරුඅරිණි ගෙන එන්නේ වේද, ගිතීවෙස්සන, ඒ කිමැයි හගිති? ඒ පුරුෂ දිසෙන් වෙන් ව ගිය, ගොඩබිම නහාලු, නොතෙත්, පටිනිත් භවන, තෙල කාණ්ඩය උතුරුඅරිණි ගෙන මිසින්නේ ගිති මොළොවන්නේ වේද? තොපො බාහු පහළ කරන්නේ වේදැයි "භවත් ගොයුම් ගොඩුව, එය වන්නේ මැ ය." ඒ කවර හෙයින්? "භවත් ගොයුම් ගොඩුව, තෙල කාණ්ඩය, ශුෂ්කය, කොලාපය, එද දිසෙන් වෙන් වන, ගොඩබිම නහාලන ලද" යි.-

එවමෙව බො අග්නිවෙස්සන තෙති කෙවි සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා කාශ්‍යප¹ වෙව කාමෙහි වූපකට්ඨා විහරන්ති, තො ච තෙසා කාමෙසු කාමච්ඡදො කාමසෙහාසො² කාමමුච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිලාභො සො ච අජ්ඣන්තා උප්පත්තො හොති සුප්පට්ඨස්සංඥො. ඔප්පමිනා වෙ පි තෙ නොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා දුක්ඛා තිප්පා³ කට්ඨකා⁴ වෙදනා වෙදිසනති, භබ්බාව තෙ ඤාණං දස්සනං අනුත්තරාය සම්මොඛං. තො වෙපි තෙ නොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා ඔප්පකමිකා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදිසනති, භබ්බාව තෙ ඤාණං දස්සනං අනුත්තරාය සම්මොඛං. අයං ඛෙ මං අග්නිවෙස්සන තතිසා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බො අස්සුතබ්බො.

ඉමා බො මං අග්නිවෙස්සන තියෙසා උපමා⁵ පටිභාසු අනච්ඡරියා පුබ්බො අස්සුතපුබ්බො.

26 තස්ස මය්‍යා අග්නිවෙස්සන එතද්දොසි: යනුත්තාහං දනෙන්'ති-දනන්තොධො⁶ ජිව්හාය තාලුං අංගච්ච වෙතසා විතතං අභිනිග්ගණ්ණන්තා අභිනිප්පිලෙය්‍යා අභිසන්තාපෙය්‍යන්ති. සො බො අහං අග්නිවෙස්සන දනෙන්'තිදනන්තොධො ජිව්හාය තාලුං අංගච්ච වෙතසා විතතං අභිනිග්ගණ්ණන්තා අභිනිප්පිලෙමි අභිසන්තාපෙමි. තස්ස මය්‍යා අග්නිවෙස්සන දනෙන්'තිදනන්තොධො ජිව්හාය තාලුං අංගච්ච වෙතසා විතතං අභිනිග්ගණ්ණන්තො⁷ අභිනිප්පිලෙය්‍යො අභිසන්තාපෙය්‍යො කච්චන්ති සෙදු මුව්වන්ති. සෙය්‍යථාපි අග්නිවෙස්සන බලවා පුරිසො දුක්ඛලතරං පුරිසං සීසෙ වා ගහෙචා බහෙචා ගහෙචා අභිනිග්ගණ්ණන්තා අභිනිප්පිලෙය්‍යා අභිසන්තාපෙය්‍යා, එවමෙව බො මෙ අග්නිවෙස්සන දනෙන්'තිදනන්තොධො ජිව්හාය තාලුං අංගච්ච වෙතසා විතතං අභිනිග්ගණ්ණන්තො අභිනිප්පිලෙය්‍යො අභිසන්තාපෙය්‍යො කච්චන්ති සෙදු මුව්වන්ති. ආරද්ධා බො පන මෙ අග්නිවෙස්සන විරියං තොති අඤ්ජලීනං. උපට්ඨිතා සත් අසමමුට්ඨා.⁸ සාරද්ධො ච පන මෙ කාශො හොති අප්පට්ඨස්සංඥො තෙන ච දුක්ඛස්සධානෙන පධානානිකුන්නස්ස සංගො. එවරුපාපි බො මෙ අග්නිවෙස්සන උප්පන්තා දුක්ඛා වෙදනා විතතං න පරිද්ධං තිට්ඨති.

27. තස්ස මය්‍යා අග්නිවෙස්සන එතද්දොසි: යනුත්තාහං අප්පාණං⁹ කොතං කොප්පන්තති තො බො අහං අග්නිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුද්ධො. තස්ස මය්‍යා අග්නිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුද්ධොසු¹⁰ කණ්ණසොපනති වාතාහං තික්ඛමන්තාහං අභිමන්තො සද්දො හොති. සෙය්‍යථාපි නාම කම්මාරගග්ගරියා ධම්මානාය අභිමන්තො සද්දො හොති, එවමෙව බො මෙ අග්නිවෙස්සන මුඛතො ච නාසතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුද්ධොසු කණ්ණසොපනති වාතාහං තික්ඛමන්තාහං අභිමන්තො සද්දො හොති. ආරද්ධං බො පන මෙ අග්නිවෙස්සන විරියං තොති අඤ්ජලීනං. උපට්ඨිතා සත් අසමමුට්ඨා,¹¹ සාරද්ධො ච පන මෙ කාශො හොති අප්පට්ඨස්සංඥො තෙන ච දුක්ඛස්සධානෙන පධානානිකුන්නස්ස සංගො. එවරුපාපි බො මෙ අග්නිවෙස්සන උප්පන්තා දුක්ඛා වෙදනා විතතං න පරිශාද්ධං තිට්ඨති.

1. කාශපන වෙව විනෙතන ව, මජ්ඣ.

2. කාමිකිනෙහො, කච්චි.

3. නිබ්බා, මජ්ඣ.

4. බරා, කට්ඨකා, මජ්ඣ. සහ.

5. උපමාසො, සහ.

6. දනෙන්ති දනන්තොධො, සීල, කච්චි. 7. අභිනිග්ගණ්ණන්තො, මජ්ඣ. PTS. සීල, කච්චි.

8. අප්පට්ඨස්සංඥා, සහ. 9. අප්පාණං, මෙව මජ්ඣ. සහ අප්පාණන PTS සී. ගාථෙ.

10. උපරුද්ධොසු, මජ්ඣ.

11. අප්පට්ඨස්සංඥා, සහ.

ගිතීවෙස්න, එතෙසින් ම යම්කිසි මහණ කෙනෙක් වෙන්වයි, බමුණු කෙනෙක් වෙන්වෙයි, කසිනුදු කම්පපුරුෂෝ වෙසෙසින් දුරු වූ වාහු වාස කෙරෙත්ද, කම්පපුරුෂෝ උත්තේ යම් කාමච්ඡදායෙක් කාමස්තෙහසෙක් කාමමුර්ජායෙක් කාමපිපාසායෙක් කාමපරිදාහයෙක් ඇත් ද, එ ද සියහතන මොහොවට ප්‍රතිණ වෙයි. මොහොවට සන්තිදුණේ වෙයි ඒ හවත් මහණ බමුණෝ ඖපකුමිකවුත් නිවු, කටුක, දෘඩ වෙදනා විදුතුදු ඥාදානිත අනුත්තර සමොධ-සමධාන ලොකොත්තර මාභිඥාය පිණිස හව්‍ය වෙන් මැ ය ඉදින් ඒ හවත් මහණ බමුණෝ ඖපකුමික, නිවු, කටුක, දෘඛවෙදනා නොවිදුතුදු ලොකොත්තරමාභි ඥාය පිණිස හව්‍ය වෙන් මැ ය. ගිතීවෙස්න, ජුත පුතා ආශෝකීයට කරුණු වූ පෙර නොඇසූ විරු මේ තුන්වන උපමා මට වැටිණි.

ගිතීවෙස්න, පෙර නොඇසූ විරු අනාභවයී වූ මේ ත්‍රිවිධ උපමාවෝ මට වැටුණාහ.

26. ගිතීවෙස්න, මට මෙසේ සිතෙක් වී, “මම යටිමිණිය දතෙහි උභිමිණිය දත තබා (යටි දතෙහි උඩු දත තබා), දිවින් තලු මැඬගෙන, කුසල් සිහින් අකුසල් සිහ නිගන්නමි නමි, පෙළන්නෙමි නමි, (කෙලෙස් තවන වැරින්) තවන්නමි තමි මනා මැනු”යි. ගිතීවෙස්න, මම යටිදතෙහි උඩුදත තබා දිවින් තලු මැඬගෙන, කුසල් සිහින් අකුසල් සිහ නිගන්මි, පෙළමි, තවමි. ගිතීවෙස්න, යටි දතෙහි උඩුදත තබා දිවින් තලු මැඬගෙන කුසල්සිහින් අකුසල් සිහ නිගන්නා, පෙළන, තවන මාගේ කැසින් (කිසිල්ලෙන්) සෙවදයෝ සිලියෙහි. ගිතීවෙස්න යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් දුර්වලතර පුරුෂයකු හිසැ හෝ ගෙන හුළුගිරසැ හෝ ගෙන නිගන්නේ, පෙළන්නේ තවන්නේ වේද, ගිතීවෙස්න, එසෙසින් ම යටිදතෙහි උඩුදත තබා දිවින් තලු මැඬගෙන, කුසල් සිහින් අකුසල් සිහ නිගන්නා, පෙළන, තවන මාගේ කැසින් සෙවදයෝ සිලියෙහි. ගිතීවෙස්න, මා විසින් කෙලෙස් තවන වැර රුකලේ වෙයි. (එහෙයින් ම) අහංලිත (නොසැකවුනේ) වෙයි. සිහි එළඹියේ අසමුමිත වෙයි ඒ දැක් සහතිස ප්‍රධන් වැර කිරීමෙන් ප්‍රධන් විෂයයෙන් වින් කැ මගේ කස දරථ සහිත වෙයි නොසන්ත්‍රන් වෙයි. ගිතීවෙස්න, මට උපන් මෙවන් දෘඛවෙදනාත් සින් නො ගෙවා ගෙන සිටී.

27. ගිතීවෙස්න, මට මෙසේ සිත් වී: මම අප්‍රාණක (නිරූපවාහ) ධ්‍යාන කරන්නෙමි තමි මනා මැනුයි. ගිතීවෙස්න, මම මුට්ඨුදු තැඟැසිනුදු ආශෝස ප්‍රශෝස වැරිමි ගිතීවෙස්න, මුට්ඨුදු තැඟැසිනුදු අසස් පසස් වැළඹු කල, දෙකන් සිලින් නික්මෙන වාතයන්ගේ අභිමාත්‍ර ශබ්දයෙක් මට ඇත. පුමුතා කමුරු හසත්‍රායෙක යම්බඳු අභිමාත්‍ර ශබ්දයෙක් ඇත් ද, ගිතීවෙස්න, එ පරිදි ම මුට්ඨුදු තැඟැසිනුදු අසස් පසස් වැළඹු කල, දෙකන් සිලින් නික්මෙන වාතයන්ගේ අභිමාත්‍ර ශබ්දයෙක් වෙයි. ගිතීවෙස්න, මා විසින් කෙලෙස් තවන වැර රුකලේ වෙයි. (එහෙයින්) අහංලිත වෙයි. සිහි එළඹියේ වෙයි. සමුමිත නො වෙයි. ඒ දැක් සහතිස ප්‍රධන් විෂයයෙන් මින්කැ මාගේ කස දරථ සහිත වෙයි. නොසන්ත්‍රන් වෙයි. ගිතීවෙස්න, මට උපන් මෙවන් දෘඛවෙදනාත් සින් නො ගෙවා ගෙන සිටී

28. තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන ඵතදහොසි: යනුනුතාහං අප්පාණ්-
කඤ්ඤව කාතං කායෙය්‍යනති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ව
නාසතො ව කණ්ණතො ව අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤා. තස්ස මය්හං
අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ව නාසතො ව කණ්ණතො ව අස්සාසපස්සාසෙසු
උපරුඤ්ඤා අභිමතො වාතා මුද්ධාති උග්ගනනති.¹ සෙය්‍යථාපි අග්ගිවෙස්සන
ඛලවා සුරිසො හිණෙහන සිබරෙන මුද්ධාති² අභිමනේය්‍ය,³
ඵවමෙව ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ව නාසතො ව කණ්ණතො ව
අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤා අභිමතො වාතා මුද්ධාති උග්ගනනති.
ආරඬං ඛො පන මෙ අග්ගිවෙස්සන මිරිසං හොති අසලලිතං. උපට්ඨිතා
සති අසමමුට්ඨා. සාරඬො ව පන මෙ කායො හොති අප්පට්ඨපස්සාදො
තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිභුතාස්ස සතො. ඵවරුපාපි ඛො
මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා විතතං න පරියාද්‍ය තිට්ඨති.

29. තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන ඵතදහොසි: යනුනුතාහං අප්පාණ්-
කඤ්ඤව කාතං කායෙය්‍යනති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ව
නාසතො ව කණ්ණතො ව අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤා. තස්ස මය්හං
අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ව නාසතො ව කණ්ණතො ව අස්සාසපස්සාසෙසු
උපරුඤ්ඤා අභිමතො සිසෙ සීසවෙදනා හොනති. සෙය්‍යථාපි අග්ගිවෙස්සන
ඛලවා සුරිසො දළෙහන වරතනකඛ්ඤානෙන⁴ සිසෙ සීසවෙදං දදෙය්‍ය,
ඵවමෙව ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ව නාසතො ව කණ්ණතො ව
අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤා අභිමතො සිසෙ සීසවෙදනා හොනති.
ආරඬං ඛො පන මෙ අග්ගිවෙස්සන මිරිසං හොති අසලලිතං. උපට්ඨිතා
සති අසමමුට්ඨා. සාරඬො ව පන මෙ කායො හොති අප්පට්ඨපස්සාදො
තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිභුතාස්ස සතො. ඵවරුපාපි ඛො මෙ
අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා විතතං න පරියාද්‍ය තිට්ඨති.

30. තස්ස මය්හං අග්ගිවෙස්සන ඵතදහොසි: යනුනුතාහං අප්පාණ්-
කඤ්ඤව කාතං කායෙය්‍යනති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ව
නාසතො ව කණ්ණතො ව අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤා. තස්ස මය්හං අග්ගි
වෙස්සන මුඛතො ව නාසතො ව කණ්ණතො ව අස්සාසපස්සාසෙසු
උපරුඤ්ඤා අභිමතො වාතා කුච්ඡිං පරිකන්නනති. සෙය්‍යථාපි අග්ගිවෙස්සන
දුකෙඛා ගොසාතකො වා ගොසාතකන්නවාසී වා තිණෙහන ගොපිකන්න-
තෙන කුච්ඡිං පරිකන්නෙය්‍ය, ඵවමෙව ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන මුඛතො ව
නාසතො ව කණ්ණතො ව අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤා අභිමතො
වාතා කුච්ඡිං පරිකන්නනති. ආරඬං ඛො පන මෙ අග්ගිවෙස්සන මිරිසං
හොති අසලලිතං. උපට්ඨිතා සති අසමමුට්ඨා. සාරඬො ව පන මෙ කායො
හොති අප්පට්ඨපස්සාදො තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිභුතාස්ස
සතො. ඵවරුපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදනා විතතං
න පරියාද්‍ය තිට්ඨති.

1. මුද්ධාතං උග්ගනති - සිමු. මුද්ධාති උග්ගනනති, මජ්ඣ.

2. මුද්ධාතං - සිමු. සසා. PTS.

3. මුද්ධාති අභිමනේය්‍ය - මජ්ඣ.

4. වරතනකඛ්ඤානෙන - මජ්ඣ.

28. ගිතිවෙස්න, මට මේ සිත්වී: “මම අප්‍රාණක වූ ම ධ්‍යානය කරන්නෙමි නම් මනා මැනු’යි. ගිතිවෙස්න, මම මුට්ඨුදු නැඟැසිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැරිමි. ගිතිවෙස්න, මුට්ඨුදු නැඟැසිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැලැහු කල අධිමාත්‍ර වාතයෝ මා සිස මැඩගෙන පෙළන්. ගිතිවෙස්න, බලවත් පුරුෂයෙක් තියුණු තුඩෙහින් යළිසේ සිස මඩනේ මේ ද, ගිතිවෙස්න, එපරිදිම මුට්ඨුදු නැඟැසිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැලැහු කල අධිමාත්‍ර වාතයෝ මා සිස පෙළා ගනිත්. ගිතිවෙස්න මා විසින් කෙලෙස් තවන වැර රුකුලේ අසංලිත (නො සැහවුනේ) වෙයි. (මට) සිහි එළඹියේ සමමුඛිත (නවුසේ) නො වෙයි. ඒ දුක් සහනිය ප්‍රබන්වැරකරණින් ප්‍රබතින් මින් කැ මාගේ කස දර එ සහිත වෙයි. නො සන්නුන් වෙයි. ගිතිවෙස්න, මට උපන් මෙවන් දුඃඛවෙදනා ද සිත් නො ගෙන සිටී.

29. ගිතිවෙස්න, මට මේ සිත්වී: “මම අප්‍රාණක වූ ම ධ්‍යානය කරන්නෙමි නම් මනා මැනු’යි ගිතිවෙස්න, මම මුට්ඨුදු නැඟැසිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැරිමි. ගිතිවෙස්න, මුට්ඨුදු නැඟැසිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැලැහු කල මාගේ නිසෙහි අධිමාත්‍ර ගිරා පටිදකාවෝ වෙති. ගිතිවෙස්න, යම් සේ බල ආති පුරුෂයෙක් දළවරබහනින් සිසා සිස් වෙළුම් දෙන්නේ වේද, ගිතිවෙස්න, එසෙසින් ම මුට්ඨුදු නැඟැසිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැලැහු කල මා සිසා අධිමාත්‍ර ගිරාකුලවෙදනාවෝ වෙති. ගිතිවෙස්න, මා විසින් කෙලෙස් තවන වැර රුකුලේ අසංලිත වෙයි. සිහි එළඹියේ සමමුඛිත නො වෙයි. ඒ දුක් සහනිය ප්‍රබන්වැරකරණින් ප්‍රබතින් මින් කැ මාගේ කස දර එ සහිත වෙයි. නො සන්නුන් වෙයි. ගිතිවෙස්න, මට උපන් මෙවන් දුඃඛවෙදනා ද සිත් නො ගෙන සිටී.

30. ගිතිවෙස්න, මට මේ සිත්වී: “මම අප්‍රාණක වූ ම ධ්‍යානය කරන්නෙමි නම් මනා මැනු’යි ගිතිවෙස්න, මම මුට්ඨුදු නැඟැසිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැරිමි. ගිතිවෙස්න, මුට්ඨුදු නැඟැසිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැලැහු කල අධිමාත්‍ර වාතයෝ මාගේ කුස සිඳිත්. ගිතිවෙස්න, දක්ෂ ගොසානකයෙක් හෝ ගොසානකයකුගේ අතැවැස්සෙක් හෝ තියුණු ගෙරිකපත කැත්තෙන් යම් පරිදි කුස කපන්නේවේ ද, ගිතිවෙස්න, එ පරිදිම මුට්ඨුදු නැඟැසිනුදු කතිනුදු අසස් පසස් වැලැහු කල අධිමාත්‍ර වාතයෝ මා කුස කපති ගිතිවෙස්න, මා විසින් කෙලෙස් තවන වැර රුකුලේ අසංලිත වෙයි. සිහි එළඹියේ සමමුඛිත නො වෙයි ඒ දුක් සහනිය ප්‍රබන්වැරකරණින් විදුනු මාගේ කස දර එ සහිත වෙයි නො සන්නුන් වෙයි. ගිතිවෙස්න, මට උපන් මෙවන් දුඃඛවෙදනා ද සිත් නොගෙන සිටී.

31. තස්‍ය මය්‍යං අග්‍නිවෙය්‍යන ඵනදුන්නාහි: යනනුතානං අප්පාණ්-
කඤ්ඤවුච්ඡානං ඤායෙය්‍යනති. සො ඛො අහං අග්‍නිවෙය්‍යන මුඛතො ව
නාසතො ව කණ්ණතො ව අය්‍යාසපස්සාසෙ උපරුක්ඛිං. තස්‍ය මය්‍යං
අග්‍නිවෙය්‍යන මුඛතො ව නාසතො ව කණ්ණතො ව අය්‍යාසපස්සාසෙත්‍ර
උපරුඳොසු අග්‍නිමනෙතො කායස්මිං ඩාහො හොති. සෙය්‍යථාපි අග්‍නිවෙය්‍යන,
ඳො බලවනෙතො පුරිසා දුඛබලතරං පුරිසං නානාඛාතාත්‍ර ගහෙත්වා අභිහාර-
කාත්‍රයා සන්තාපෙය්‍යා සම්පරිතාපෙය්‍යා, ඵචමෙව ඛො මෙ අග්‍නිවෙය්‍යන
මුඛතො ව නාසතො ව කණ්ණතො ව අය්‍යාසපස්සාසෙත්‍ර උපරුඳොසු
අග්‍නිමනෙතො කායස්මිං ඩාහො හොති. ආරඬං ඛො පන මෙ අග්‍නිවෙය්‍යන
විජිහං හොති අසලලීතං. උපට්ඨිතා සඨි අසමුච්ඡා. සාරඳො ව පන මෙ
කායො හොති අපට්ඨපස්සාදො තෙනෙ ව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාහි-
තුනතස්ස සතො. ඵචරුපාපි ඛො මෙ අග්‍නිවෙය්‍යන උප්පන්නා දුක්ඛා වෙදතා
විතතං න පරිසාදය තිට්ඨති. අපිස්සු මං අග්‍නිවෙය්‍යන දෙවතා දිස්වා
ඵචමානාසු: කාලකතො සමණො ගොතමො, ඵකච්චා දෙවතා ඵචමානාසු:
න කාලකතො සමණො ගොතමො, අපි ව කාලං කරොති'ති. ඵකච්චා
දෙවතා ඵචමානාසු: 'න කාලකතො සමණො ගොතමො, නපි කාලං
කරොති. අරහං සමණො ගොතමො. විහාලොතේවෙසො¹ අරහතො
ඵචරුපො හොති'ති.

[illegible]

33. තසං මයං අභිච්ඡන්ති ඵතද්දොසි: යනු නාහං ථොකං ථොකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං පසනං පසනං- යදි වා මුග්ගය්‍යං යදි වා කුලප්පය්‍යං යදි වා කුලප්පය්‍යං යදි වා හරෙණුකය්‍යනි. සො ඛො අහං අභිච්ඡන්ති ථොකං ථොකං අහාරං ආහාරෙය්‍යං පසනං පසනං- යදි වා මුග්ගය්‍යං යදි වා කුලප්පය්‍යං යදි වා කුලප්පය්‍යං යදි වා හරෙණුකය්‍යං. තසං මයං අභිච්ඡන්ති ථොකං ථොකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං පසනං පසනං- යදි වා මුග්ගය්‍යං යදි වා කුලප්පය්‍යං යදි වා කුලප්පය්‍යං යදි වා හරෙණුකය්‍යං, අභිච්ඡන්තිමානං පනතා කායො හොති. සෙය්‍යථාපිනාම ආච්ඡික පබ්බාති වා කාලපබ්බාති වා, ඵලෙච්ඡාමෙ අභිච්ඡන්තිමානා හවන්ති තාසෙවප්පාහාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම ඕඨපදං, ඵලෙච්ඡාමෙ ආච්ඡිකදං හොති තාසෙවප්පාහාරතාය සෙය්‍යථාපි නාම වට්ටනාච්ඡි, ඵලෙච්ඡාමෙ පිට්ඨකණ්ටකා උනාතාච්ඡතො හොති, තාසෙවප්පාහාරතාය. සෙය්‍යථාපි නාම ජරසාලාය ගොපානසීයො ඔලුගම්ප්පාහාරතාය, ඵලෙච්ඡාමෙ ඵාසුසීයො ඔලුගම්ප්පාහාරතාය. -

1. විකාරාශයට පත් - මරණ. 2. දිවියෙහි - මරණ. 3. අපරිනිත - මරණ.

2 දිවයින - ඡායා

3. අර්ථප්‍රීතා - මිත්සං.

31. ගිතීවෙස්සන, මට මෙ සිත්හි: “මම අප්‍රාණක වූ ම බ්‍යානස කරන්නෙමි නම් මනා මැනු”යි. ගිතීවෙස්සන, මම මුවිහුදු නැහැයිනුදු කනිනුදු අසස් පසස් වැරිණි. ගිතීවෙස්සන, මුවිහුදු නැහැයිනුදු කනිනුදු අසස් පසස් වැලැනු කල මා කසෙහි අසිමානු දාන වෙයි. ගිතීවෙස්සන, බල ඇති දෙපැරිස් කෙතෙක් දුම්බර පුරුෂයකු වෙත වෙත අත්ති ලාගෙන අතුරු ඵලෙහ ලා යම්පරිදි තවන්තානු වෙන් ද, වෙසෙසින් තවන්තානු වෙන් ද, ගිතීවෙස්සන, එ පරිදි ම මුවිහුදු නැහැයිනුදු කනිනුදු අසස් පසස් වැලැනු කල මාගේ කසෙහි අසිමානු දාන වෙයි. ගිතීවෙස්සන, මා විසින් වැර අරමන ලද්දේ අසංලිඛ වෙයි. සිහි ඵලබ්බේ සම්මුඛිත නොවෙයි. ඒ දුක් සහගිය ප්‍රබන්ධාරකරණින් ප්‍රබන්ධන් වින් කැ මාගේ කස දර එ සහිත වෙයි. නො සන්තුන් වෙයි. ගිතීවෙස්සන, මට උසන් මෙවන් දුඛ වෙදනාත් සිත් නොගෙන සිට. නවද ගිතීවෙස්සන, දෙවිකෙතෙක් මා දූත මෙසේ කීහ: “මහණ ගොයුම් කලුරිය කළහ”යි. කිසි දෙවිකෙතෙක් මෙසේ කීහ: “මහණ ගොයුම් කලුරිය නො කෙලේ. එතෙකුදු වුව, (මදෙකින්) කලුරිය කල තෙත්” යි. කිසි දෙවි කෙතෙක් මෙසේ කීහ: “මහණ ගොයුම් කලුරිය නො කෙලේ ය. (මදෙකින්) තොද කලුරිය කෙරෙයි. මහණ ගොයුම් රතතෙක. රතත්තුගේ තෙල විහාරය මෙබදු ම (මලා මෙන්) වෙයි යි

32. ගිතීවෙස්සන, මට මෙ සිත්හි: මම හැම ලෙසින් අහර නො වලඳනු පිණිස පිළිපදනෙමි නම් මනා මැනු”යි. ඉක්බිති ගිතීවෙස්සන, දෙවියෝ මා කරා අවුත් තෙල බස් කීහු: “නිදුකාණෙනි, නොප හැමසෙ ආභාරොපවේෂදය පිණිස නොපිළිපදනේ මැනව. නිදුකාණෙනි, ඉදින් තෙපි නැමසෙ අහර වලකන්නට පිළිපදනහු නම් අපි තොපට දිව්‍ය ඔප්ප් ලොමකුපයෙන් කම්මහ, එසින් තෙපි යැපෙව” යි. ගිතීවෙස්සන, මට මෙසේ සිත් හි “මම වතාහි හැම ලෙසින් අහොජනය ප්‍රතිඥ කෙරෙමි නම්, මේ දෙවියෝ ද මට ලොමකුපයෙන් දිව්‍ය ඔප්ප් බහන් නම්, එයින්දු මම යැපෙමි නම්, ඒ මාගේ මුසාවා වෙයි.” ගිතීවෙස්සන, මම ඒ දෙවියන් වලහණි. මෙයින් කම් නැති යයි කියමි.

33. ගිතීවෙස්සන, මට මෙසින් වී; “මම මුං යුස හෝ ය, කොල්ලු යුස හෝ ය, මහ මැහැ (කබල) යුස හෝ ය, කුඩා මැහැ යුස හෝ ය යි පත පත බැගින් මද මද අහර වලඳ කෙරෙමි නම් මනා මැනු”යි. ගිතීවෙස්සන, මම, මුං යුස හෝ ය, කොල්ලු යුස හෝ ය, මහමැහුස හෝ ය කුඩාමැහුස හෝ ය යි පත පත කොට මද මද අහර වලඳ කෙලෙමි. ගිතීවෙස්සන, මුං යුස හෝ ය, කොල්ලු යුස හෝ ය, මහමැහුස හෝ ය සුළුමැහුස හෝ ය යි පත පත කොට මද මද අහර වලඳ කරන මාගේ කස වැසියක්ම වැහැළි බවට ගියේ වෙයි. ‘අසිත්ත’ වැල්පුරුක් හෝ කළු වැල් පුරුක් හෝ යම්බදු වේ ද, එම අල්පාහාරතායෙන් මාගේ (හසාදි) අහ හා (අභ්‍යුලාදි) පසන හා එබදු වෙයි. ඔවුපිය යම්බදු වේ ද, එම අල්පාහාරතායෙන් මාගේ හිද්ම එබදු වෙයි. වටන්වැල යම්බදු වේ ද, එම අල්පාහාරතායෙන් මාගේ වසටවැල උන්නතාවතන (හිට්ඨබ්බියෙව්) වෙයි. දිරුතලෙක ගවතාස්සු යම්පරිදි ඔබ මොබ බිදහැළුණු වෙන් ද, එ පරිදි එම අල්පාහාරතායෙන් මාගේ ඇල ඇට ඔලුගහවිලුගහ (තැන තැන හතු මතු) වෙයි. -

සෙසයථාපි නාම ගමිතරෙ උදයානෙ උදනතාරකා සමිතිරගතා ඔක්කාසිකා දිස්සන්ති, එවමෙවස්සු මෙ අනිකුපෙසු අනිකුතාරකා ගමිතිරගතා ඔක්කාසිකා දිස්සන්ති තායෙවප්පාභාරතාය. සෙසයථාපි නාම නිභ්බාකාලාටු¹ ආමකච්ඡිනතා වාතාතපෙන සමුප්පිතො² හොති සමිම්පාතො, එවමෙවස්සු මෙ සමුප්පිතො සමුප්පිතා හොති සමිම්පාතා තායෙවප්පාභාරතාය.

34. සො බො අහං අග්නිවෙස්සන උදරච්ඡිමං පරාමසිස්සාමිති පිට්ඨි-
කණ්ඩකංයෙව පරිගණ්හාමි. පිට්ඨිකණ්ඩකං පරාමසිස්සාමිති උදරච්ඡිවිඤ්ඤාද
පරිගණ්හාමි. යාඨස්සු මෙ අග්නිවෙස්සන උදරච්ඡිමං පිට්ඨිකණ්ඩකං අලලීනා
හොති තායෙවප්පාභාරතාය. සො පනා අහං අග්නිවෙස්සන වච්චා වා මුත්තා
වා කරිස්සාමිති තනෙව අවකුප්පො පපතාමි තායෙවප්පාභාරතාය. සො
බො අහං අග්නිවෙස්සන ඉම්මෙව කායං අස්සාසෙන්නො පාණිනා
ගතතාති අනුමිජ්ජාමි. තස්ස මස්සං අග්නිවෙස්සන පාණිනා ගතතාති
අනුමිජ්ජතො පුත්තිමුලාති ලොමාති කායස්සා පපතන්ති තායෙවප්පාභාරතාය.
අපිස්සු මං අග්නිවෙස්සන මුත්තා දිස්වා එවමාහ සු: කාලො සමණො
ගොතමොති. එකච්ච මිත්තස්සා එවමාහ සු: න කාලො සමණො
ගොතමො, යාමො සමණො ගොතමොති. එකච්ච මිත්තස්සා එවමාහ සු:
න කාලො සමණො ගොතමො නපි සාමො, මඬගුරච්ඡිමි සමණො
ගොතමොති. යාඨස්සු මෙ අග්නිවෙස්සන තාච්ඡ පරිසුද්ධො ඡ්චිවණ්ණො
පරිසොදුතො උපහතො හොති තායෙවප්පාභාරතාය

35 තස්ස මස්සං අග්නිවෙස්සන එතදුතොසි: “ඥෙ බො කෙමි අනිත-
මද්ධානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඔපක්කමිකා දුක්ඛා තිප්පා³ කට්ඨකා⁴
වෙදනා වෙදිසිංසු, එතාච්ඡරමං, නසිතො හිස්සො. ඥෙපිති කෙමි අනාගතා-
මද්ධානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඔපක්කමිකා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා
වෙදනා වෙදිසිස්සන්ති, එතාච්ඡරමං, නසිතො හිස්සො. ඥෙපි හි තෙව
එතරති සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඔපක්කමිකා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා
වෙදනා වෙදිසිස්සන්ති, එතාච්ඡරමං, නසිතො හිස්සො. න බො පනාහං
ඉමාය කට්ඨකාය දුක්ඛකාරකාරිකාය අගිගච්ඡාමි උත්තරිමුත්තස්සබමො අලමෙරස-
ඤ්ඤාදස්සන්තිසෙසං. සියා භු බො අසෙස්සු මහො බොධායා”යි.

36. තස්ස මස්සං අග්නිවෙස්සන එතදුතොසි: අභිජානාමි බො පනාහං
පිත්තසක්කස්ස කමමනෙත ඝිතාය ඡලෙච්ඡායාය නසිතො විච්චෙච්ච
කාමෙහි විච්චිව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කා සම්මාරං විවෙකජං පිත්-
තං පස්මං ක්කානාඋපසම්පජ්ජි විහරිතා. සියා භු බො එසො මගො
බොධායාති. තස්ස මස්සං අග්නිවෙස්සන සතානුසාරිඤ්ඤාණං අතොසි:
එසොව මහො බොධායාති. -

1. නික්කකාලාටු - මිජ්ජා.
2. සමුප්පිතො - මිජ්ජා.
3. තිඬා - මිජ්ජා.
4. ඔට්, කට්ඨකා - මිජ්ජා.

යම්පරිදි ගැඹුරු, ශ්‍රීදෙහි දියතරු ගැඹුරට ගියාහු, යට ගැඹුණු වෑනෙන් ද, එපරිදිම එම අල්පාභාරතායෙන් මාගේ අක්කුපයෙහි ඇස්තරු (කනිනිකාවෝ) ගැඹුරට ගියාහු, යට ගැඹුණුහු පැනෙති. යම් පරිදි අමුට නිලමින් සිටිය දී සුන් තිතුලවු දුටුසුලෙහින් හැකුළුණේ මිලියේ මේ ද, එපරිදිම එම අල්පාභාරතායෙන් මාගේ කිසි සිවිය හැකුළුණේ, මැලැවුණේ වෙයි.

34. ගිනිවෙස්න, මම බඩසිවිය පිරිමදිම් යි බඩසිවියහගිය වසට ම අත්ලා ගනිමි. වසට පිරිමදිම් යි වසටසහගිය බඩසිවිය ම අත්ලා ගනිමි. ගිනිවෙස්න, මාගේ දුෂාරත්‍රියාව කොතරම් වීද යත්: එම අල්පාභාරතායෙන් මාගේ උදරත්‍රියිය පිවිසුනුව පැහැර ඇලී සිටියා වෙයි. ගිනිවෙස්න, මම එම අල්පාභාරතායෙන් මල මු හෝ කරනු ද එතැන ම යටිහුරු ව ඇද වැටෙමි ගිනිවෙස්න, මම මේ (පශ්චිමහවික) කස ම අස්වසනුයෙමි අතින් ගාත්‍රයන් පිරිමදිමි. ගිනිවෙස්න, එම අල්පාභාරතායෙන් අතින් ගාත්‍ර පිරිමදනා මාගේ කසින් (මස් ලේ නැතියෙන්) දහද මූලසුන් ලෝමයෝ ගිලීම් වැටෙති. තවද ගිනිවෙස්න, භික්ෂු මා දෑක මෙසේ කීහ: “මහණ ගොයුම් කළුවන් වෙති” යි ඇතැම් භික්ෂු මෙසේ කීහ: “මහණ ගොයුම් කළුවන් නොවෙයි. මහණ ගොයුම් රන්වන් වෙති” යි. ඇතැම් භික්ෂු මෙසේ කීහ: “මහණ ගොයුම් කළුවන් නොවෙයි. නොදරන්වන් වෙයි. මහණ ගොයුම් මගුරුමුහුපැහැ බඳු පැහැ ඇතියෙකැ” යි. ගිනිවෙස්න, එතරම් පරිශුද්ධ වූ පසවිදහන වූ මාගේ ජම්බුකය එම අල්පාභාරතායෙන් පෙපමිණව නටුයේ වෙයි.

35. ගිනිවෙස්න, මට මෙසේ සිත් වී: “යටගිය දවස මහණ කෙනෙක් වෙත්වයි, බමුණු කෙනෙක් වෙත්වයි, යම්කිසි කෙනෙක් ඔපප්‍රාමික වූ තීට්‍ර, කටුක, දෘඪ වෙදනා විදිත් ද, (ඒ වෙදනාවනට ද මා වින්ද) තෙල දුක් ම පරම වෙයි. මෙයින් වැඩි වූයේ නොවෙයි. මතු අතායෙහි මහණ කෙනෙක් වෙත්වයි, බමුණු කෙනෙක් වෙත්වයි, යම්කිසි කෙනෙක් ඔපප්‍රාමික වූ තීට්‍ර, කටුක, දෘඪවෙදනා විදිත් ද, (ඒ වෙදනාවනට) තෙල දුක් ම පරම වෙයි. මෙයින් වැඩි වන්නේ නොවෙයි. මේ දවස මහණ කෙනෙක් වෙත්වයි, බමුණු කෙනෙක් වෙත්වයි, යම් ම කෙනෙක් ඔපප්‍රාමික වූ තීට්‍ර, කටුක, දෘඪවෙදනා විදිත් ද, (ඒ වෙදනාවනට ද) තෙල දුක් ම පරම වෙයි. මෙයින් වැඩියෙක් නොවෙයි. මම මේ කුළු දුෂාරත්‍රියායෙන් මිනිස් දහමින් උතුම් අරිබව කරන්නට සමත් ලොවුතුරා මහ නැණවෙසෙසක් නොපිළිමදිමි. සමොධය ප්‍රණීය අත් මකෙක් විය හේ නු” යි.

36. ගිනිවෙස්න, මට මෙසේ සිත් වී: “පියසැහැ මතරජාණන් කමතෙහි සිහිල් දඹරුක් සෙවනෙහි (පලහ බැඳ) හුන්නේ, කාමයෙන් වෙන් ව ම අකුසල් දහමින් වෙන් ව ම සමිතකී වූ සම්මාර වූ විවෙකප්ප්‍රියි සුඛ ඇති, ප්‍රථමධ්‍යානය සපයාගෙන වාස කෙලෙම් මම දැනීම ය. සමොධය පිණිස මේ මාගී විය හෙත් ඥෙ” යි. ගිනිවෙස්න, සමොධය පිණිස තෙල (ආනාපන්ති ධ්‍යානය) ම මාගී වේ” ය කියා මට සනානු-සාරිවිඤ්ඤාණය (‘මේ ම මාගීය වේ ය’ යි වරක් දෙවරක් උපන් සමාධියට අනතුරුව උපදනා) විඤ්ඤාණ ඇති වී-

තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන ඵතදහොසි: කිනත්තං ඛො අහං තස්ස සුඛස්ස භාගාමි සන්නං සුඛං අඤ්ඤාත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤාත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහිති.

37. තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන ඵතදහොසි: න ඛො අහං තස්ස සුඛස්ස භාගාමි සන්නං සුඛං අඤ්ඤාත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤාත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහිති. තස්ස මග්ගං අග්ගිවෙස්සන ඵතදහොසි: න තං සුඛං සුඛං අභිගන්තුං ඵවා අභිමන්තකසිමානං පහතකායෙන, යනත්තකායං ඔලාරිකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං ඔදනකුමාසනාති. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන ඔලාරිකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං ඔදනකුමාසං. තෙන ඛො උත මං අග්ගිවෙස්සන සමයෙන පඤ්ඤා භික්ඛු පච්චුරුපිතා හොනාති: “යං ඛො සමණො ගොතමො ධම්මං අබිගමස්සාති තං නො ආරුචෙස්සාති” ති. යතො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන ඔලාරිකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං ඔදනකුමාසං, අඵ ඛො තෙ¹ පඤ්ඤා භික්ඛු නිබ්බිජ්ජ පසාකමි: සු: ‘ඛානුලිපිතා සමණො ගොතමො පටිනිවේශනො ආමයො: ඛානුලිපිතා’ති.

38. සො ඛො අහං අග්ගිවෙස්සන ඔලාරිකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං² ඛලං ගහෙත්වා විවිච්චව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහ ධම්මෙහි සවිතකතා සම්මාරං විවෙකජං පිඤ්ඤං පස්මං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. ඵවරුපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතතා න පරියාදය තිට්ඨති.

39. විතකකම්මාරානං වූපසමා අජ්ඣන්තං සම්පසාදනං වෙතසො ඵසකාදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාසිජං පිඤ්ඤං දුතීයං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. ඵවරුපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතතා න පරියාදය තිට්ඨති.

40. පිතිසා ව විරුහා උදෙකඛකො ව විහාසිං සතො ව සම්පජානො. දුඛඤ්ඤා කායෙන පටිසංචෙදෙයිං. යං තං අරියං ආචික්ඛන්ති: උපෙකඛකො සතිමා සුඛවිහාරිති තතිං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. ඵවරුපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතතා න පරියාදය තිට්ඨති.

41. සුඛස්ස ව පහානා දුකඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව හොමනස්ස-දොමනස්සානං අත්ථමා අදුකඛං අසුඛං උපෙකඛායන්තාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. ඵව රුපාපි ඛො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතතා න පරියාදය තිට්ඨති.

42. සො ඵවා සමාහිතෙ විතෙන පරිසුද්ධො පරියොදයෙන අනභ්ගණ විතතුප්පාතිලෙසෙ මුද්දුකෙන කම්මෙතිසෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙන³ පුබ්බෙ නිවාසානුස්සාතිඤ්ඤාය විතතං අභිනින්නාමෙයිං. සො අනෙකපිතිතං පුබ්බෙතිවායං අනුස්සාරාමි සෙය්‍යපිදං:-

1. අඵ මෙතෙ - මජ්ඣං. 2. ආහාරෙය්‍යං - මජ්ඣං. 3. ආනෙජ්ජප්පතෙන - සිමු.

ගිහිවෙස්න, මට මෙසේ සිත් වී: “කාමයන් හැරුපියා සිටී, අකුහල් දහම් හැරුපියා සිටී, යම් ඒ” (ආනාපානසමායියෙන් ලත් ප්‍රථමධ්‍යාන) සුබයෙක් වෙද, සීම, මම ඒ සුබයට බියපත් වෙමි දෙ තෝ”යි.

37. ගිහිවෙස්න මට මෙසේ සිත් වී: “කාමයන් හැරුපියා සිටී, අකුහල ධර්ම හැරුපියා සිටී, යම් ඒ සුචයෙක් ඇත් ද, මම ඒ සුචයට බියපත් නොවෙමි”යි. ගිහිවෙස්න, මට මෙසේ සිත් වී: “මෙසේ අතිශයෙන් වැහැලී පත් කසින් ඒ සුචය ලැබෙන්නට සුකර නොවෙ මිමි දළ බන්තොමු අහර වළද කෙරෙමි නම් මනා මැනු”යි කියායි. ගිහිවෙස්න, මම දළ බන්තොමු අහර වළද කෙළෙමි. ගිහිවෙස්න, එ දවස “මහණ හොසුම් යම් දහමක් අධිගම් කෙරේ ද, එ දහම අපට කියති” යි නිසූහු පස්දෙනෙක් මා උටවතෙහි යෙදුනාහු වෙති. ගිහිවෙස්න, මම දළ බන්තොමු අහර වළද කෙළෙමි ද, එ හෙයින් ඒ පස් මහණහු “මහණ හොසුම්හු ප්‍රත්‍යක්ෂානුලිකයහ. ප්‍රබන්ධ් ගිළිහුණ හ. බාහුල්‍යයට (ප්‍රණීත භෝජනාදියට) නැවත වැටුණාහ”යි උකැටි ව මා පියා ගිය හ.

38. ගිහිවෙස්න, මම ඔෆදරික ආහාර වැළදුයෙමි කායබල ලැබ-කාමයෙන් වෙන් ව අකුහල් දහමින් වෙන් ව විතකී සහිත, සවිචාර සහිත, විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීති සුබ ඇති, ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වාස කෙළෙමි. ගිහිවෙස්න මෙබඳු වූත් උපන් සුබවෙදනාව මා සිත් ගෙන නො සිටී.

39. විතකීවිචාරයන් සන්තිදීමෙන් සිය සත්ත්ව සම්ප්‍රසාදන ඇති, සිත්හුගේ එකොදි (උතුම් ව උපදනා) සමාධිය වඛනා, විතකීරහිත, විචාර-රහිත, (ප්‍රථම ධ්‍යාන) සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීති සුබ ඇති දමනික ධ්‍යානයට එළඹ වාස කෙළෙමි. ගිහිවෙස්න, මෙබඳු වූත් උපන් සුබවෙදනා මා සිත් ගෙන නො සිටී.

40. ප්‍රීතියෙන් ද විරාගයෙන් උපෙක්ඛක ද වූයෙමි, සමාධිමත් ද වූයෙමි, සමයන්ඥන ඇත්තෙමි වාස කෙළෙමි. සුබය ද නාමකසින් වළද කෙළෙමි. යම් ධ්‍යානයක් සදහා “හේ උපෙක්ඛකය, සමාධිමත් ය, සුබවිහරණ ඇතිකොකැ”යි ආරාධයෝ කියත් ද, ඒ තෘතීය ධ්‍යානය උපයා වාස කෙළෙමි. ගිහිවෙස්න, මෙබඳු වූත් උපන් සුබවෙදනාව මා සිත් ගෙන නො සිටී.

41. සුබප්‍රභාණයෙහුද, දුඃඛප්‍රභාණයෙහු ද, පළමු ම සොමිතස් දෙමුනස්හුගේ ප්‍රභාණයෙන් දුක් නැති, සුබ නැති, උපෙක්ඛකයෙන් උපන් පිරිසිදු සිහි ඇති, චතුර්ධ්‍යානය ලැබ ගෙන වාස කෙළෙමි. ගිහිවෙස්න, මෙබඳු වූත් උපන් සුබවෙදනාව මා සිත් ගෙන නො සිටී.

42. මම මෙසෙසින් මොනොවට එකහ වූ සිත පිරිසිදු ව පශ්චිවදන ව අනබ්භණ ව විගතොපකෙලය ව මෘදුභූත ව කම්ණ්‍ය ව ස්විත ව නිශ්චල-ප්‍රාණ ව සිටි කල ඒ සිත පූජේතිවාසානුසංඝාතිඥනය පිණිස නතු කෙළෙමි. මම නන්වැදුරුම් වූ පූජේතිවාසය සිහිකරමි. එ කෙසෙස යත්:-

“එකළ ජාතිය දෙව් ජාතියෝ හිමියෝ ජාතියෝ වනසෙය් ජාතියෝ පඤ්ඤාපි ජාතියෝ දසපි ජාතියෝ විසභිජ්ජ ජාතියෝ හිංසමිථ ජාතියෝ චන්තාරිසමිථ ජාතියෝ පඤ්ඤාසමිථ ජාතියෝ ජාතිසත්ත්ව ජාතිසත්ත්වමිථ ජාතිසත්ත්වසත්ත්වමිථ, අනෙකෙහි සංවර්ධනයෙ අනෙකෙහි විවර්ධනයෙ අනෙකෙහි සංවර්ධිතවර්ධනයෙ, “අමුත්තාසිං එවානාමො එවාචණ්ණො එවමානාරො එවාසුබ්දකඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරිසන්නො, සො තතො චුතො අමුත්ත උප්පාදිං, නත්තාපාසිං එවානාමො එවාචණ්ණො එවමානාරො එවාසුබ්දකඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරිසන්නො, සො තතො චුතො ඉධිපපන්නො”ති ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිභිනං පුබ්බකිවාසං අනුසාරාමි. අයං ඛො පන මෙ¹ අභිවේසසන රතතිසා පඨමෙ යාමෙ පඨමා විජ්ජා අගිගතා, අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො ආලොකො උප්පන්නා, යථා තං අප්පමන්නස්ස ආතාපිනො පභින්නත්තස්ස විහරතො. එවරුපාපි ඛො මෙ අභිවේසසන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතතං ත පරිසාදය නිට්ඨති.

43. සො එවං සමාධිතෙ විතෙන පරිසුද්ධො පරිනොද්ධො අතඛාණේ විහතුප්පාතිලෙසෙ මුද්දාදෙන කම්මතිංසෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පාදෙන² සත්තානං චුත්තප්පාතඤ්ඤාය විතතං අභිනින්නාමෙහිං, සො දිබ්බික වකඛුතා විසුද්ධො අතික්කන්තාමානුසංකෙන සතෙන පසාමිථි වචමානෙ, උප්පජ්ජමානෙ³ තිතෙ පඤ්ඤානෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුගතෙ යථාකම්මුප්පෙ සතෙන පජානාමි: ‘ඉමෙ වත භොජනා සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්තාගතා වපිසුචරිතෙන සමන්තාගතා මිනොදුචරිතෙන සමන්තාගතා අරිසානං උප්පාදකා මුච්ඡාදිට්ඨිකා මුච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදනා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උප්පන්නා; ඉමෙ වා පන භොජනා සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්තාගතා වපිසුචරිතෙන සමන්තාගතා මිනොදුචරිතෙන සමන්තාගතා අරිසානං අනුප්පාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදනා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුතතිං සග්ගා ලොකා උප්පන්නා’ති. ඉති දිබ්බික වකඛුතා විසුද්ධො අතික්කන්තාමානුසංකෙන සතෙන පසාමිථි වචමානෙ උප්පජ්ජමානෙ. තිතෙ පඤ්ඤානෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුගතෙ යථාකම්මුප්පෙ සතෙන පජානාමි: -පෙ- අයං ඛො පන මෙ අභිවේසසන රතතිසා මජ්ඣිමෙ යාමෙ දුතිසා විජ්ජා අගිගතා, අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො ආලොකො උප්පන්නා, යථා තං අප්පමන්නස්ස ආතාපිනො පභින්නත්තස්ස විහරතො. එවරුපාපි ඛො මෙ අභිවේසසන උප්පන්නා සුඛා වෙදනා විතතං ත පරිසාදය නිට්ඨති.

1. අයං ඛො මෙ - මජ්ඣං.

2. ආනෙඤ්ජප්පාදෙන - සිවු.

3. උප්පජ්ජමානෙ - මජ්ඣං, සහ PTS.

ඵක්දායකුද, දේදායකුද, භුක්දායකුද, සිද්ධායකුද, පස්දායකුද, දසදායකුද, විසිදායකුද, තිස්දායකුද, සාමුස්දායකුද, පනස්දායකුද, සිංක්දායකුද, දහස්දායකුද, සුවහස්දායකුද. අනෙකසංචරිකල්පයනුද, අනෙකච්චිති-කල්පයනුද, අනෙකසංචරි විචරිකල්පයනුද, සිහි කෙරෙමි: “අසෝ තත්ති උපන්මි. “මේබදු තම ඇතියෙමි, මේබදු හොහු ඇති යෙමි, මේබදු වණ් ඇතියෙමි, මේබදු ආහාර ඇතියෙමි, මේබදු සුවදුක් විඳියෙමි, මේබදු ආයුකාල අවසන් කෙළෙමි වීමි. මම එයින් ව්‍යුතව අසෝ තාත (බුද්ධිතවනසෙති) පහළවිමි. එහි (බුද්ධිතවනසෙති)ද මේ බදු (සෙතකෙහු නමි) නමි ඇති වීමි. මේබදු හොහු (දේවියන් හා එකගොහු) ඇති වීමි. මේබදු (සුවණ) වණ් ඇතිවීමි. මේබදු (සුඛානොජන) ආහාර ඇති වීමි. මේබදු දිවසැප හා සකරදුක් විඳියෙමි වීමි. මේබදු (සන්තප්තකෙළෙප්පවහස්වා) ආයුකාල කෙළවර කෙළෙමි වීමි. මම එයින් සැව මෙහි (මහාමායාවන් කුත) උපන්මි”යි මෙසෙයින් (වණ්ඳිවසින්) ආකාර සහිත (තාමගෙ.ත්‍රාදිවසින්) උද්දායසහිත බහුප්‍රකාර පුමේතිවාසය සිහිකරමි. ගිනිවෙස්න, මා විසින් රූය පළවූ යමිමි මේ (පුමේතිවාසය දන් හෙයින්) ප්‍රථම වූ විද්‍යාව අභිගත වූය. මට (එම පුමේතිවාසය අවිදිත කරමින් සිටි) අවිද්‍යාව විනාශ වූය. විද්‍යාව උපත. (යම් හෙයෙකින් විද්‍යාව උපන් ද, එහෙයින්) මොහතමස වීගත වී. විද්‍යාලෝකය උපත. (සමාතිඅවිප්‍රවාසයෙන්) අප්‍රමතතව (විශ්වාසාපයෙන්) ආතාප ඇතිව (කායජිවිත දෙක්ති අනපෙක්ඛායෙන්) ප්‍රතිතාතම ව වාස කරත්තක්භව (විද්‍යාව උපදනා) සෙසිත. ගිනිවෙස්න, මේ බදු වූත් උපන් සුඛවේදනාව මා සිත් ගෙන නො සිටී.

43. මම මෙසේ සමාසිත වූ සිත පරිබුද්ධ ව පෞර්වදන ව අනභිග්න ව විගතොපකොලය ව මාද්‍රභුත ව කම්ණ්‍ය ව සිටිත ව නිගමලභාවප්‍රාප්ත ව සිටි කල ඒ සිත සන්තොයෙන් වුදුපපාතකුණය (රූපාරමිණ් අලු කරන දිවසක් නැණ) විණ්ස නතු කෙළෙමි. ඒ මම මිනිස් ඇස ඉක්ම සිටි පිරිසිදු දිවැසින් මැරෙන උපදනා සතුන් දක්මි. හිත ප්‍රණිත සුවණ් දුමණ් සුගත දුගිත වූ කමි වූ පරිදිගිය සතුන් දන්මි: “මේ හවන් සන්තොයෝ එතානායෙන් කායදුච්චිතයෙන් සමඛාගතයහ, වාග්දුච්චිතයෙන් සමඛාගතයහ, මනෝදුච්චිතයෙන් සමඛාගතයහ, ආයසිතව උපවාද කරත්තාහ, මිශ්‍යාදුච්චිතයහ, මිශ්‍යාදුච්චිතමි සමාදාන ඇතියහ. ඔහු කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සුවෙන් පහ ව සිටි, නපුරුගති ඇති, විවස ව හෙන නිරයට පැමිණියහ. මේ හවන් සන්තොයෝ ද කායසුච්චිතයෙන් සමඛාගතයහ, වාග්සුච්චිතයෙන් සමඛාගතයහ, මනෝසුච්චිතයෙන් සමඛාගතයහ, ආයසිතව උපවාද පනා කරත්තාහ, සමාග්දුච්චිතයහ, සමාග්දුච්චිතමි සමාදාන ඇතියහ. ඔහු කාබුත් මරණින් මතුයෙහි ගොහත හති ඇති සමගිලොකයට පැමිණියහ” යි. මෙසේ මිනිසාය ඉක්ම සිටි පිරිසිදු දිවැසින් මැරෙන උපදනා සතුන් දක්මි. හිත ප්‍රණිත සුවණ් දුමණ් සුගත දුගිත යමාකමොපහ සන්තොයන් දන්මි:.. ගිනිවෙස්න, රූය මැදිමි යමිමි මා විසින් මේ දෙවන විද්‍යාව (දිවසක්නැණ) අභිගත වූය. අවිද්‍යා විනාශ වූය. විද්‍යා උපත. තමස විනාශ විය. ආලෝකය උපත නොපමා ව වැර ඇතිව අරමුණ කරා ගිය සිත් ඇති ව මිනර කරනුවක්භව (විද්‍යා උපදනාක්) සෙසිත. ගිනිවෙස්න, මේබදු වූත් උපන් සුඛවේදනා මා සිත් ගෙන නො සිටී.

44. තො එවං සමාහිතෙ විපාක පරිසුද්ධි පරිසොදගෙ අනඛණ්ණෙ විගදාපකාමිලෙසෙ දුදුභූතෙ කම්මතිස්ස ඩිතෙ ආනෙඤ්ජාපනෙන ආසවානං බයඤ්ඤාණං විනානං අභිනින්නාමෙසිං. සො ඉදං දුක්ඛභාති යථාභූතං අබ්භංගඤ්ඤාසිං, අයං දුක්ඛසම්මුදයොති යථාභූතං අබ්භංගඤ්ඤාසිං, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං අබ්භංගඤ්ඤාසිං, අයං දුක්ඛනිෂ්ටාධිපාතොති පටිපදාති යථාභූතං අබ්භංගඤ්ඤාසිං. ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං අබ්භංගඤ්ඤාසිං, අයං ආසවසම්මුදයොති යථාභූතං අබ්භංගඤ්ඤාසිං, අයං ආසවනිරෝධොති යථාභූතං අබ්භංගඤ්ඤාසිං, අයං ආසවනිෂ්ටාධිපාතොති පටිපදාති යථාභූතං අබ්භංගඤ්ඤාසිං. තස්ස මෙ එවං ජාතතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි චිත්තං විමුවිතිත්ථ. භවාසවාපි චිත්තං විමුවිතිත්ථ. අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුවිතිත්ථ. විමුක්තසංඝිං විමුක්තමිති ඤ්ඤාණං අනෙසි: ‘භික්ඛා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතා කරණියං නාටරං ඉත්ථතායා’ති අබ්භංගඤ්ඤාසිං. අයං බො පන මෙ අග්ගිවෙස්සන රතනියා පච්ඡිමෙ යාමෙ තතිසා විජ්ජා අධිගතා. අවිජ්ජා විෂතා විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විෂතො ආලොකනා උප්පන්නා, යථා තං අප්පමන්නස්ස ආතාපිනො පභිතතතස්ස විහරතො. එවරුපාපි බො මෙ අග්ගිවෙස්සන උප්පන්නා සුඛා වෙදතා චිත්තං න පරිසොදග තිට්ඨති.

45. අභිජානාමි බො පතානං අග්ගිවෙස්සන අනෙකස්සනාය පරිසාය ධම්මං දෙසෙතා. අපිසසු ම. ඵසමෙකො ඵවං මඤ්ඤති. මමෙව ආරබ්භ සමන්තො ගොතමො ධම්මං දෙසෙතිති. න බො පනෙතං අග්ගිවෙස්සන ඵවං දට්ඨබ්බං. යාවදෙව විඤ්ඤාපනත්ථාය තථාගතො පරෙසං ධම්මං දෙසෙති. සො බො අහං අග්ගිවෙස්සන තස්සායෙව කථාය පරියොජානෙ තස්මිංයෙව පුරිමසමිං සමායිතිවිතෙන අනුසන්තමෙව චිත්තං සන්තප්පෙමි සන්තිසිද්ධපෙමි¹ එකොදිං කරොමි සමාදනාමි, යෙන සුදං නිවටකපං විහරාමිති.

46. “ඕකප්පනියමෙතං ගොතො ගොතමස්ස යථාතං අරහතො සමවා සම්බුද්ධස්ස. අභිජානාති පන² භවං ගොතමො දිවා සුපිතා”ති. අභිජානාමෙතං අග්ගිවෙස්සන ගිමහානං පච්ඡිමෙ මාසෙ පච්ජාහරතං පිණ්ඩපානපටික්කනෙතො වතුගුණං සංඝාරිං පඤ්ඤාපෙත්වා³ දුක්ඛිණෙන පස්සන සතො සමපජාතො තිදදං ඔක්කමිතාති. “එතං බො තො ගොතම එතෙ සමන්තබ්‍රහ්මණා සමෙමාහවිකාරසමිං වදන්ති”ති. න බො අග්ගිවෙස්සන එතතාවතා සමමුලෙහා වා හොති අසමමුලෙහා වා. අපි ව අග්ගිවෙස්සන යථා ව සමමුලෙහා තොති අසමමුලෙහා ව, තං සුණාති, සාධුකං මනසි කරොති, භාසිස්සාමිති. එවං තො ගොතමාති බො⁴ සච්චකො නිසංඝාපුත්තො හගවතො පච්චස්සාසි. හගවා එතදවොච: -

1. සන්තිසාදෙමි - මර්සං. 2. බො පන - මර්සං. 3. පඤ්ඤාපෙත්වා - මර්සං. 4. එවං තොති බො - මර්සං.

44. මම මෙසේ සමාසිත වූ සිත (වතුම්බාන පාදක විදගීතා සිත) පරිභූත ව පසංවදන ව අතභිගණ ව විගනොපකෙලන ව මෘදුභූත ව කම්ණ්ණ ව ස්ථිත ව නිගමලභාවප්‍රාප්ත ව සිටිතල ඒ විවසුන්සිත රහත් මනනැණ පිණිස තතු කෙලෙමි. මම 'දුක මෙයැ'යි ඇතිසැටි පිළිවිදිමි. 'දුඃඛසමුදය මෙයැ'යි ඇතිසැටි පිළිවිදිමි. 'දුඃඛනිරෝධය මෙයැ'යි (දුඃඛසමුදය දෙදෙනාගේ අසුචාතනි සංකිතාන නිමාණය) ඇති සැටි පිළිවිදිමි. 'දුඃඛනිරෝධගාමිනිප්‍රතිපද මෝහැ'යි (නිවන් කරා යන අර්මන) ඇති සැටි පිළිවිදිමි. 'ආසුචයෝ මුයැ'යි යථාභූතය දන්මි. 'ආසුච සමුදය මෙයැ'යි යථාභූතය දන්මි. ආසුචනිරෝධය මේ යයි යථාභූතය දන්මි. "ආසුචනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද මෝහැ'යි යථාභූතය දන්මි. මෙසේ දන්නා මෙසේ දන්නා මාතේ සිත කාමාසුචයෙහුදු මිදිණ භවාසුචයෙහුදු සිත මිදිණ. අවිදුසුචයෙහුදු සිත මිදිණ. විමුක්ත වන් ම විමුක්ත යැයි (පස්විකුන්) තැණ පහල මි: 'ජාතිය කමිණ පිය. මහබ්‍රමසරවස් වසන ලදී. (සතර මහින් කටයුතු මොඛයවිට) කරණි කරන ලදී. ඉසාමාචය (මෙසේ මොඛයාකාරයෙන් සත්‍යාවබෝධ) පිණිස අන්‍ය (මාගීතාවතා) නාතරයෙක් තැනි යි දන්මි. ගිතීවෙස්න, රූ පැසීමයමිහි මේ තුන්වන (අභිනවමාගීභූත සංකිතාන) විදුම මා විසින් අසිගන වූ ය. අවිදුසු විතත ය. විදු උපත. මොහය විතත විය ආසලාකය උපත අප්‍රමතත ව ආතාපි ව ප්‍රතිතාතම ව විහාර කරනුවක්කට (විදුම උපදනාක්) සෙසිත. ගිතීවෙස්න, මෙබදු වූත් උපත් සුඛවෙදනාව මා සිත් ගෙන නොසිටි.

45. ගිතීවෙස්න, මම නොයෙක් සිය ගණන් පිරිස්හි දහම් දෙසුමෙහි දැනිමි ය. එහිදු එකක් එකෙක් මා මෙසේ ගතයන් ය: "මහණනොසුම් මා ම ඇරැඹ දහම් දෙසන" යි. ගිතීවෙස්න, තෙල මෙසේ නොදහ යුතුය. කථාගත පරාගට (දහසෙන හැමටම) විභූපතය පිණිස දහම් දෙසයි. ගිතීවෙස්න, මම ඒ කථාවසානයෙහි (කථා සකිකත් පාසා) ම යම් ඵලසමාසියෙකින් නිතිකල් වෙසෙමි නම්, එම පුරිමසමාසිතිමිත්තයෙහි (එකානුතායෙන් යෙදී) සියසනන්ති ම සිත තබමි, හිදුවමි, එකත කරමි, නාමාලමි.

46. "අභිත් සමාසන් සමුචුඛ කෙතෙකුන්ගේ මිතෙනකාග්‍රතා සෙසින් හවන් ගොසුම් ගොසුවන්ගේ තෙල එකාග්‍රතා ඇදහිය යුතු වෙයි. හවන් ගෙනමයන් වහන්සේ දවහල නිදිගත්සේත් ද?" ගිතීවෙස්න, ගිමන් පැසිමිමස පසුබත පිඤ්චායෙන් උළකුණෙමි සිටුර සිටුගුණ කොට පත්වා දකුණු ඇලයෙන් සිහි ඇතියෙමි, නුවණින් දන්තෙමි, නිදාවට (කෙලෙස් රහිත කායවිගතදරථයට) බැස ගත්තෙමි දන්මි. 'හවන් ගොසුම් ගොසුව, ඇතැම් මහණවමුණු කෙනෙක් තෙල නින්ද සමෙමාභවිකාරය (සිහිමුළාව විසීම)'යි කියත් මැනු'යි ගිතීවෙස්න, මෙතෙකින් සමුළුස වෙති යි තෝ අසමුළුසවති යි තෝ තො කියමි. වැලිදු ගිතීවෙස්න, යම් පට්ඨ සිහි කටුසේත් මේ ද, සිහි නොතටුසේත් මේ ද ඒ අසව, මනාකොට මෙතෙහි කරව, පදාරමි යි. එසේය, හවන් ගොසුම් ගොසුව යි සංවිච්ඡා නුවට දරා හගන්හට පිළිවදන දින භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළහ:-

47. යස්ස කස්සපි අග්නිවෙස්සන යෙ ආසවා සංකිලෙසිකා පොතො-
හවිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතී ජාතිජරාමරණීයා අප්පතිනා, නමනං
සමමුලෝහාති වදාමි. ආසවානං හි අග්නිවෙස්සන අප්පහානා සමමුලෝහා
හොති. යස්ස කස්සපි අග්නිවෙස්සන යෙ ආසවා සංකිලෙසිකා පොතො-
හවිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතී ජාතිජරාමරණීයා පතිනා, නමනං
අසමමුලෝහාති වදාමි. ආසවානං හි අග්නිවෙස්සන පහානා අසමමුලෝහා
හොති. තථාගතස්ස ඛො අග්නිවෙස්සන යෙ ආසවා සංකිලෙසිකා
පොතොහවිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතී ජාතිජරාමරණීයා පතිනා
උච්ඡින්නාමුලා තාලාවඤ්ඤකතා අනභාවකතා¹ ආයතී අනුප්පාදබම්මා.
සෙය්‍යථපි අග්නිවෙස්සන නාලො මන්ධකච්ඡින්නා අභබ්බො පුන
විරුලිතිසා, ඵවමෙව ඛො අග්නිවෙස්සන තථාගතස්ස යෙ ආසවා
සංකිලෙසිකා පොතොහවිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතී ජාති-
ජරාමරණීයා පතිනා උච්ඡින්නාමුලා තාලාවඤ්ඤකතා අනභාවකතා ආයතී
අනුප්පාදබම්මාති.

48. ඵං වුතෙන සමචකො නිගණ්ඨපුත්තො භගවතනං ඵතදවොච:
“අච්ඡරිසං හො ගොතම, අබ්බුතං නො ගොතම, යාවඤ්ඤිදං හොතො
ගොතමස්ස ඵං ආසජ්ජ ආසජ්ජ වුට්ඨමානස්ස උපතීතෙති උපතීතෙති²
වචනපපෙති සමුදාවරයමානස්ස ඡත්තිකේණි වෙච පට්ඨොදායති,
මුඛවණේණා ච විප්පසිදති, යථා තං අරහතො සමමාසමුදායස්ස.”

49. “අභිජානාමනං හො ගොතම පුරණං කස්සපං වාදෙන වාදං
සමාරභිතා. සොපි මයා වාදෙන වාදං සමාරද්ධො අඤ්ඤාදාන අඤ්ඤා
පටිවරි, බ්බිඛා කථං අපනාමෙහි, කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා
පාඨාකාසී. හොතො ඛො පන³ ගොතමස්ස ඵං ආසජ්ජ ආසජ්ජ වුච්ච-
මානස්ස උපතීතෙති උපතීතෙති වචනපපෙති සමුදාවරයමානස්ස
ඡත්තිකේණි වෙච පට්ඨොදායති, මුඛවණේණා ච විප්පසිදති, යථා තං
අරහතො සමමාසමුදායස්ස.

50 අභිජානාමනං හො ගොතම මුක්ඛලිං ගොසාලං - පෙ- අජිතං
කෙසකම්බලං - පෙ- පක්ඛං කම්බායනං - පෙ- සංඤ්ඤං බෙලඛිපුත්තං.⁴ - පෙ-
නිගණ්ඨං නාගපුත්තං⁵ වාදෙන වාදං සමාරභිතා. සොපි මයා
වාදෙන වාදං සමාරද්ධො අඤ්ඤාදාන අඤ්ඤා පටිවරි, බ්බිඛා කථං
අපනාමෙහි, කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාඨාකාසී. හොතො ඛො
පන ගොතමස්ස ඵං ආසජ්ජ ආසජ්ජ වුට්ඨමානස්ස උපතීතෙති උපතීතෙති
වචනපපෙති සමුදාවරයමානස්ස ඡත්තිකේණි වෙච පට්ඨොදායති, මුඛවණේණා
ච විප්පසිදති, යථා තං අරහතො සමමාසමුදායස්ස.

1. අනභාවා කතා - මජ්ඣ. 2. උපතීතෙති වචනපපෙති - සී.මු. මජ්ඣ.
3. හොතො පන - මජ්ඣ. 4. බෙලඛිපුත්තං - මජ්ඣ. 5. නාගපුත්තං - මජ්ඣ.

47. ගිහිවෙස්සන, යම්කිසිවක් හට සිත කිලිපි කරන, පුතභිවය පිණිස වැටෙන, කායවිතනදර්ථ සහිත, දුඛ විපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරා මරණයට හිත, යම් ආසුව කෙතෙක් ප්‍රතික්ෂව ඇත්ද, මම ඔහු සමමුස යයි කියමි. ගිහිවෙස්සන, ආසුවයන්ගේ අප්‍රකාශිතයන් සමමුස වෙයි. ගිහිවෙස්සන, යම් කිසිවක් හට සිත කිලිපි කරන, පුතභිවය පිණිස වැටෙන, කායවිතනදර්ථ සහිත, දුඛ විපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරා මරණයට හිත, යම් ආසුව කෙතෙක් ප්‍රතික්ෂව ඇත්ද, මම ඔහු අසමමුස යයි කියමි. ගිහිවෙස්සන, ආසුව බලාපත්තියෙන් ප්‍රකාශිතයන් අසමමුස වෙයි ගිහිවෙස්සන, තථාගතයන්හට සිත කිලිපි කරන පුතභිවය පිණිස වැටෙන, කායවිතනදර්ථ සහිත, දුඛ විපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරා මරණයට හිත, යම් ආසුව කෙතෙක් වෙන් නම් ඔහු පුහුන් හ. උසුන් මුල්හ. මුදුන් සුන් තලක් සෙසින් අවාංකුකාතයහ. යළි නො හට ගන්නා සෙයින් කල අභාව ඇතිය හ. මතු නුපදනා සැහැපි ඇතිය හ ගිහිවෙස්සන, යම්කිසි මුදුන් සුන් තලක් යළි උච්චතට අනව්‍ය වේද, ගිහිවෙස්සන, එසෙයින් ම යම් අසුව කෙතෙක් සිත කිලිපි කෙරෙත්ද, පුතභිවය පිණිස වැටෙත්ද, දර්ථ සහිත වෙත්ද, දුඛ විපාක ඇත්ද, මතු ජාති ජරා මරණයට හිතකර වෙත්ද, තථාගතයන් හට ඔහු ප්‍රතික්ෂව හ උසුන් මුල්හ. මුදුන් සුන් තලක් සෙසින් අවාංකුකාතයහ. නැවත නො හටගන්නා සේ විතශ්වරයහ. මතුයෙහි නුපදනා සැහැපි ඇතිය හ යි.

48. මෙසේ වදාළ කල්හි සච්චක නුවට දරු හඟවත් හට තෙල කිහිපයක් නොසුම් ගොඩුව, අසිරිය. හවත් නොසුම් ගොඩුව, අද්දාන ය. මෙසේ සට සටා කියනු ලබන ඵලට ඵලවා කී වචනයෙන් බණනු ලබන හවත් ගෞතමයන්ගේ ඡට්ටණිය බලලත්තේ ම ය. මුඛ වණිය වෙසෙයින් පහදතේ ම ය. එය අතින් සමාක් සම්බුද්ධ කෙනෙකුන්ගේ සෙයින.

49. හවත් ගොසුම් ගොඩුව, මම සුරණ කාශ්‍යපයන්ට වාදයෙන් වාදරොපණ කෙළෙමි දකිමි. හෙද මා විසින් වාදයෙන් වාදරොපණ කරන ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙකක් කියේ ය. (එකෙක නො පිහිටියේ ය.) කථාව බැහැර කෙළේ ය. කොපය ද දෝමය ද නොසතුට ද පහල කෙළේ ය. මෙසේ සට සටා කියනු ලබන ඵලට ඵලවා කී වචනයෙන් බණනු ලබන හවත් ගෞතමයන්ගේ ඡට්ටණිය ඔප් ඇති වෙයි. මුඛ වණිය ද පහත් වෙයි. එය අතින් සමාක් සම්බුද්ධ කෙනෙකුන්ගේ සෙයින.

50. හවත් ගොසුම් ගොඩුව, මම මහච්චි ගොසාලයන්ට... අජිත කෙසකමලයන්ට ... සංඝඛ කම්මානකයන්ට ... සංඝඛ බෙලවිසුත්තහට... නිගණ්ණ නාගපුත්ත හට වාදයෙන් වාද සමාරමා කෙළෙමි දන්මි. හෙද මා විසින් වාදයෙන් වාදරොපණ කරන ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙකක් කියේ ය. කථාව බැහැර කෙළේ ය. කොපය ද දෝමය ද නොසතුට ද පහල කෙළේ ය. මෙසේ සට සටා කියනු ලබන, ඵලට ඵලවා කී වචනයෙන් බණනු ලබන හවත් ගෞතමයන්ගේ ඡට්ටණිය ඔප් ඇති වෙයි. මුඛ වණිය ද පහත් වෙයි. එය සමාක් සම්බුද්ධ කෙනෙකුන්ගේ සෙයින.

51. හඤ්ච දුතී මයං තො ගොතම සව්ජාම, බහුකිම්බා මයං බහුකරණීයාහි.

“සසුදුති ඔං අග්ගිවෙසාන කාලං මඤ්ඤාහි”ති

අථබො සච්චකො නිගණ්ඨසුත්තො භගවතො භාසිතං අභිනන්දිතො අනුමොදිතො උට්ඨාසාසනා පකකාමිති.

මහාසච්චකසුත්තං ඡට්ඨං.

1. 4. 7.

චූළභණ්ඩාසඛධාසුත්තං

ඵචමෙව සුතං ඵකං සමයං භගවා සාවන්ධියං විහරති පුබ්බාරාමෙ මහාරාමානුජාසාදෙ. අථබො සකකො දෙවානම්ඤෙ යෙන භගවා තෙනුපසඝකම්. උපසඝකම්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙතො ඵකමන්තං අට්ඨාසි. ඵකමන්තං ඩිතො ඛො සකකො දෙවානම්ඤෙ භගවන්තං ඵහදවොච:

2 “කිත්තාවතා හු ඛො භන්තෙ භික්ඛු සඬ්ඛිතෙත්ත භණ්ඩාසඛධාස-
විමුක්තො භොති අච්චන්තතිට්ඨො අච්චන්තසොගකෙකම් අච්චන්තමුභම්චාරි
අච්චන්තපරිඥොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුසානනාහි.”

3. ඉධ දෙවානම්ඤ භික්ඛුන්තා සුතං භොති: සබ්බෙ ධම්මා තාලං අභිනිවෙසායාහි. ඵඤ්ච තං දෙවානම්ඤ භික්ඛුන්තො සුතං භොති: සබ්බෙ ධම්මා තාලං අභිනිවෙසායාහි, තො සබ්බං ධම්මං අභිජානාහි. සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤා සබ්බං ධම්මං පරිජානාහි. සබ්බං ධම්මං පරිඤ්ඤාය යං කිඤ්චි වෙදනං වෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සො තාසු වෙදනාසු අනිච්චානුපසසි විහරති, විරතානුපසසි විහරති, නිරෝධානුපසසි විහරති, පටිනිසංග්ගානුපසසි විහරති. සො තාසු වෙදනාසු අනිච්චානුපසසි විහරන්තො, විරතානුපසසි විහරන්තො, නිරෝධානුපසසි විහරන්තො, පටිනිසංග්ගානුපසසි විහරන්තො න ච කිඤ්චි¹ ලොකෙ උපාදියති. අනුපාදියං න පරිනස්සති. අපරිනස්සං පච්චන්තෙඤ්ඤා ච පරිනිබ්බායති. ‘ඛිණ්ණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කාරණියං, තාපරං ඉත්ථත්තායා’ති පජානාහි. ඵත්තාවතා ඛො දෙවානම්ඤ භික්ඛු සඬ්ඛිතෙත්ත භණ්ඩාසඛධාසවිමුක්තො භොති අච්චන්ත-
තිට්ඨො අච්චන්තසොගකෙකම් අච්චන්තමුභම්චාරි අච්චන්තපරිඥොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුසානනාහි.

37. 'භවත් නොසුම් ගොනුව, අපි බොහෝ කෘතෘ ඇතිසම් භ. බොහෝ කටයුතු ඇතිසම් භ. එබැවින් දැන් අපි යමිහ'යි.

"තෝ එයට දැන් කල් දෙනු, හිනිවෙස්නැ" යි වදලන.

එක්බිති සවක කුවටදරු භගවත්හුගේ භාෂිතය සනුරින් පිළිගෙන (සිහින් නොව වචනයෙන්) අනුමොදන් ව හුතස්තෙන් නැගී නික්ම ගියේ ය.

මහාසමක සූත්‍රය සමාප්තියි.

1. 4. 7.

මූලතණ්හාසබ්බසූත්‍රය

මු ි විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්සමයෙකැති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි පුටරමිම්භවෙහෙර මුටරමාසනයෙහි වැඩ වෙසෙති. එක්බිති සක්දෙවරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකන්පස් වැ සිටියේ. එකන්පස් ව සිටි සක්දෙවරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ:

2. "වහන්ස, ස්වමණෙකින් මහණ තෙමේ සැකෙවින් නණ්හාසබ්බස මුහුත (නාමණ්හි නිරෝධ නම් වූ නිවන් අරමුණ කොට රහත්) වූයේ, එකානන්තස්සා ඇතියේ, නිත්‍යයොගසොම ඇතියේ, නිත්‍ය බ්‍රහ්මර ඇතියේ, අත්‍යන්තපයථිවසාන ඇතියේ, දෙවිමිනිස්තට උතුම් වූයේ මේ දූ"යි (රහත්හුගේ පූජිතාග්‍රනිපද සැකෙවින් වදල මැනැවැයි සැලකෙළේය).

3. දෙවෙනිය, මෙසස්තෙහි මහණහු විසින් (සකකායනනධානු-සබ්බාන) හැම දහම්හු අභිනිවෙශය (නාමණ්හිදීත් බැසගැණීම) පිණිස නොයෙදෙති යි අසන ලද වෙයි. දෙවෙනිය, මහණහු විසින් 'සමිධම්යෝ අභිනිවෙශය පිණිස යුතු නො වෙති' යි එකරුණ මෙසෙසින් අසන ලද වේද, හේ සකකාදිසමිධම් (ඥානපරිඥයෙන් අතිත්‍යාදි විසින්) වෙසෙසින් දන්නේ ය. සමිධම් වෙසෙසින් දන සමිධම් (නිරන්තරපරිඥයෙන්) පිරිසිදු දන්නේ ය. සමිධම් පිරිසිදු දන සුඛ වෙවසී, දුඃඛ වෙවසී, අදුඃඛ අසුඛ වෙවසී යම් ම වෙදනාවක් විදුනේ මේ ද, හේ ඒ වෙදනාවන්හි අතිත්‍ය විසින් දක්නා නුවණින් යුක්ත ව වාස කෙරෙයි. විරාග විසින් දක්නා නුවණින් යුක්ත ව වාස කෙරෙයි. නිරෝධ විසින් දක්නා නුවණින් යුක්ත ව වෙසෙයි. පටිනිසංගත විසින් කෙලෙස් භාරලන නිවන් වදනා මගනැණින් යුක්ත ව වෙසෙයි. හේ ඒ වෙදනාවන්හි අතිවිමානුපසංචි ව විරාගානුපසංචි ව නිරෝධානුපසංචි ව පටිනිසංගතානුපසංචි ව වසනුයේ, පඤ්චසංකාමලොකයෙහි කිසිදු සංසාරයක් (නාමණ්හි විසින්) නො ගන්නේය. නො ගන්නා නිසා නිත්‍ය (නාමණ්හි නිත්‍ය) නො වෙයි. (නණ්හා පරිනිසංගත විසින්) පිටිසංගත නො වන්නේ සිය සත්‍යානි ම (කෙලෙස් පිරිනිවරින්) පිරිනිවෙයි. 'ජාතිය කම්ම පිය. බමසරවස් වසන ලදී. (සොළොස්) කරුණි කරන ලදී. නැවත මෙබවට නො එම්' දනී. දෙවෙනිය, මෙතෙකින් මහණ සංකප්පා විසින් නිවන් අරමුණ කොට රහත් වූයේ, එකානන්තස්සා ඇතියේ, නිත්‍යයොගසොම ඇතියේ, නිත්‍ය බ්‍රහ්මර ඇතියේ, අත්‍යන්තපයථිවසාන ඇතියේ, දෙවිමිනිස්තට උතුම් වූයේ මේ යි. (මේ රහත්හුගේ පූජිතාග්‍රනිපද සැකෙවින් වදල නිසා යි.)

අථ ඛො සසෙකකා¹ දෙවානම්හෙයු හගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤා අනුමොදිතා හගවන්තා අභිවාදෙතා පදකම්ණං ඤාතා තතෙවගාහරාධාසි.

4. තෙන ඛො පන සමසෙන ආයසමා මහාමොග්ගලානො හගවතො අවිදුරෙ නිසින්නො හොති. අථ ඛො ආයසමො මහාමොග්ගලානස්ස ඵතදුතොසි: ‘කිනානු ඛො සො යකෙඛා හගවතො භාසිතං අභිසමෙව අනුමොදි,² උදුගු තො. යනානුතං තං යකඛං ජාතෙය්‍යං: යදිවා සො යකෙඛා හගවතො භාසිතං අභිසමෙව අනුමොදි, යදිවා නො’ති. අථ ඛො ආයසමා මහාමොග්ගලානො සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමම්ඤ්ඤිතං වා බාතං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාතං සමම්ඤ්ඤාය, ඵවමෙව:³ පුබ්බාරාමෙ මිහාරාමානුපාසාදෙ අනන්තරිතො දෙවෙසු කාචායෙසු පාතුරුතොසි.

5. තෙන ඛො පන සමසෙන සසෙකකා දෙවානම්හෙයු ඵගපුණ්ණුරිකෙ උය්‍යාතෙ දිබ්බෙති පඤ්චති තුරිස්සතෙති සමපටිතො සමසග්ගුතො පරිවාරෙති. අදදසා ඛො සසෙකකා දෙවානම්හෙයු ආයසමානං මහාමොග්ගලානං දුරතො ව ආගමිජ්ඣා. දිස්වාන තාති දිබ්බාති පඤ්ච තුරිස්සතාති පටිප්පණාමෙතා යෙනායස්සා මහාමොග්ගලානො තෙනුපසංඝිකම්. උපසංඝාමිතා ආයසමානං මහාමොග්ගලානං ඵතදුතොව: ඵති ඛො මාරිස මොග්ගලාන, සාගතො⁴ මාරිස මොග්ගලාන. චිරස්සං ඛො මාරිස මොග්ගලාන, ඉමං පරිනායමකාසි යදිදං ඉධාගමනාය. නිසීදං මාරිස මොග්ගලාන, ඉදමාසනං පඤ්ඤානනාති. නිසීදං ඛො ආයසමා මහාමොග්ගලානො පඤ්ඤාපෙන ආසනෙ. සසෙකකාපි ඛො දෙවානම්හෙයු අඤ්ඤාගරං නිවා ආසනං ගහෙතා ඵකමන්තං නිසීදං. ඵකමන්තං නිසින්නං ඛො සකකා දෙවානම්හෙයු ආයසමා මහාමොග්ගලානො ඵතදුතොව: යථාකථං පන තෙ කොසිඨ හගවා සංවත්තනා තණ්හාසංඛ්ඛවිමුක්තං අභාසි? සාධු මතමපි ඵතිස්සා කථාය භාගිතො අස්සාම සවණායාති.

6. “මයං ඛො මාරිස මොග්ගලාන බ්‍රහ්මච්චා, මයං බ්‍රහ්මකරණීයා,⁵ අප්පෙව⁶ සකෙත කරණීයෙන, අපිව දෙවානංගෙව තාවතීසානං කරණීයෙන. අපිව මාරිස මොග්ගලාන, සුස්සුතංගෙව හොති සුගගිතං සුමනසිකතං සුපධාරිතං යං නො⁷ ඛේපමෙව අනන්තරාධාසි. භූතපුබ්බං මාරිස මොග්ගලාන, දෙවාසුරසංඛ්ඛාමො සමුපබ්බුලො⁸ අහොසි. තස්මිං ඛො පන මාරිස මොග්ගලාන සංඛ්ඛාමෙ දෙවා විජිතිංසු.⁹ අසුරා පරාජිතිංසු. සො ඛො අහං මාරිස මොග්ගලාන තා සංඛ්ඛාමො¹⁰ අභිවිජිතිනා විජිතසංඛ්ඛාමො තතො පටිතිවන්තිනා පමජ්ජන්තං නාම පාසාදං මාපෙසිං. වෙජ්ජනනස්ස ඛො පන මාරිස මොග්ගලාන පාසාදස්ස නිසසුතස්සා. ඵකමෙකස්මිං නිසසුතෙ සත්තං භාගා කුටාගාරානාති.¹¹ ඵකමෙකස්මිං කුටාගාරෙ සත්තං සත්තං අච්ඡාරාසො ඵකමෙකස්සා අච්ඡාරෙ සත්තං සත්තං පරිවාරිකායො. ඉවෙජ්ජස්සාපි තෙන භිං මාරිස මොග්ගලාන වෙජ්ජනනස්ස පාසාදස්ස රාමණෙය්‍යකං දට්ඨනාති. අභිවාදෙසි ඛො ආයසමා මහාමොග්ගලානො තුණ්හි භාගවත.

1. අථ ඛො පන සසෙකකා, ස්‍යා. අථ සසෙකකා, කප්ඵ. 2. අනුමොදති, ස්‍යා. 3. ඵවමෙව, කප්ඵ. 4. සමාගතං, චිජ්සං ස්‍යා. 5. බ්‍රහ්මච්චා බ්‍රහ්මකරණීයා, චිජ්සං ස්‍යා. 6. අප්පෙවතාම, ස්‍යා. අප්පෙව, PTS. මු. සි. 7. යන්නා ඛො, ස්‍යා. 8. සමුපබ්බුලො, චිජ්සං. සමුපබ්බුලො, ස්‍යා. 9. දෙවා විජිතිංසු, චිජ්සං ස්‍යා. PTS. 10. දෙවා විජිතිනා, ස්‍යා. 11. කුටාගාරසත්තාති, සිමු.

එක්බිති සක්දෙවරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිනන්දනය කොට අනුමෝ ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදහන් කෙළේ.

4. එකල ආයුෂමත් මහමුගලන් මහතෙරහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ නුදුරු හුන්හ. එසඳ මහමුගලන් මහතෙරහට තෙල සින් වී: “කිම ඒ ඥාණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය දැන අනුමෝදන් වීද, තොහොත් තොදැන අනුමෝදන් වීදැයි ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය දැන අනුමෝදන් වීද තොහොත් තෙ දැන අනුමෝදන් වීද’ යි මම ඒ ඥාණ පිළිවිස දකිමි තම මැනවැ” යි. එක්බිති ආයුෂමත් මහමුගලන් මහතෙරහු බලවත් පුරුෂයෙක් වක් කල අතක් හෝ දික් කරන්නේත්, දික් කල අතක් හෝ වක් කරන්නේත් යම් සේ ද, එසේ පූවරම් මහවෙහෙර මුවරමාපායෙහි අතුරුබත් වූවෝ තවුත්තා වැසි දෙවියන් කෙරෙහි පෙනුණාහු

5. එසඳ සක්දෙවරජ එකපුරුෂයෙකු නම් උයන්හි (තමා පිරිවරා වසන) පන්සියක් දෙවපසකතුරු රැවිත් සමර්පිතව සමනිතව ඉදුරන් පිණවා වාස කෙරෙයි. සක්දෙවරජ ආයුෂමත් මහමුගලන් මහතෙරහු වඩනවුන් දුටුන් ම දිට. දැක (ව්‍යමන් සිටි) පන්සියක් දිවපසකතුරු බැහැර කරවා මහමුගලන් මහතෙරුන් කරා එළඹියේ ය. එලඹ මුගලන් මහතෙරහට තෙල සැල කෙළේ: “නිදක, මුගලන් තෙරණුවනි, වඩනේ මැනව. නිදක මුගලන් තෙරණුවනි, තොපට ස්වාගත කරමි. නිදක, මුගලන් තෙරණුවනි, මෙහි අපකරා වඩනට බොහෝ කලෙකින් මේ වාරය කළදු යයි (බොහෝ කලෙකින් වැසිදු යයි ප්‍රියකවා බැණ) නිදක, මුගලන් තෙරණුවනි, මේ අසුන් පැනවිණ, වැඩහිදුනේ යැ” යි කී. මුගලන් මහතෙරහු පැන්වූ අස්තෙහි හුන්හ. සක්දෙවරජද මිටි අස්තක් ගෙන එකත්පස් ව සිත. එකත්පස් ව හුන් සක්දෙවරජහට ආයුෂමත් මුගලන් මහතෙරහු තෙල බස් කියා: “දෙවරජනි, අප බුදුහු තොපට සැකෙවින් තණ්හා සංකප්ප විමුහ්‍යාස (නිවන අරමුණ කොට භිදීම) කිසෙයින් නම් වදාල සේක් ද? අයදුමහ, අපිදු තෙල සූත්‍රදෙශනා කළා අසනුවට භාගී වමිහසි.

6. “නිදක, මුගලන, අපි බොහෝ කටයුතු ඇතියමහ. අපගේ ම කායඝී මද වෙයි. මැළිදු තවතිසාවැසි දෙවියන්ගේ කායඝී බෙහෙව. තව ද, නිදක, මුගලන, අප වනා කොට ඇසු, මනා කොට උගත්, මොතොවට මෙතෙහි කල, මොතොවට බැරු යම් දෑයෙකුද වීතමි, එය වහාම අතුරුබත් වෙයි. නිදක, මුගලන, වූවිරිදුයක් කියමි: දෙවාසුරසංග්‍රාමයෙක් රාහිභූත වී. මුගලන් තෙරණුවනි, ඒ සංග්‍රාමයෙහි දී දෙවයෝ දුනුහු. අසුරයෝ පැරදුනුහු. නිදක, මුගලන් තෙරණුවනි, මම ඒ සංග්‍රාමය දිනා දුනු සංග්‍රාම ඇති ව එයින් තැවති ජෛවජයනන නම් පහස මැවිමි. නිදක, මුගලන් තෙරණුවනි, විජයන් පහස සිසක් නිර්වූහ (මුදුන්තල) ඇත. එකෙකි නිර්වූහයෙහි සන්ධිය සන්ධිය කුලාගාරය. එකෙකි කුලාගාරයෙහි සන් සන් අප්පරාවෝ ය. එකෙකි අප්පරාවට සන් සන් (උවටත් කරන) පරිවාරිකා දෙවිදුහ. මාර්ග, මොදගලායායනෙහි, තෙපි කැමැතියා ව විජයන්පහස රමණී සේ දක්නට යැයි (දෙවරජ කී.) මුගලන් මහතෙරහු තොබැණ ඉවසූහ.

7. අථ බො ආයස්මනො මහාමොග්ගලානං දෙවානම්ඥො වෙස්සවණො ව මහාරාජා ආයස්මනං මහාමොග්ගලානං පුරකඛ්ඛායො යෙන වෙජ්ඣනෙනා පාසාදෙ තෙනුපසංඛ්ඛමිංසු අද්දසංසු¹ බො සක්කස්ස දෙවානම්ඥස්ස පරිවාරිකායො ආයස්මනං මහාමොග්ගලානං පුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන² ඔත්තප්පමානා හිරියමානා³ සක්කස්ස⁴ ඔවරකං පට්ඨිංසු. සෙය්‍යථාපි නාම සුඤ්ඤා සසුරං⁵ දිස්වා ඔත්තප්පති හිරියති,⁶ එවමෙවං⁷ සක්කස්ස දෙවානම්ඥස්ස පරිවාරිකායො ආයස්මනං මහා මොග්ගලානං දිස්වා ඔත්තප්පමානා හිරියමානා සක්කස්ස ඔවරකං පට්ඨිංසු. අථ බො සක්කො ව දෙවානම්ඥො වෙස්සවණො ව මහාරාජා ආයස්මනං මහාමොග්ගලානං වෙජ්ඣනෙන පාසාදෙ අනුච්චිකමාපෙනති අනුච්චිරාපෙනති: ඉදමපි මාරිස මොග්ගලාන පස්ස වෙජ්ඣනස්ස පාසාදස්ස රාමණෙය්‍යකං, ඉදමපි මාරිස මොග්ගලාන පස්ස වෙජ්ඣනස්ස පාසාදස්ස රාමණෙය්‍යකනති. “සොහතිච්ඡිදං⁸ ආයස්මතො කොසිලස්ස යථාතං පුබ්බෙ කතපුඤ්ඤස්ස. මනුස්සාපි කිඤ්චිදෙව රාමණෙය්‍යකං දට්ඨා⁹ එවමානස්ස: සොහති චත භො දෙවානං තාවතිංසානනති. තඤ්ඤං ආයස්මතො කොසිලස්ස සොහති යථාතං පුබ්බෙ කතපුඤ්ඤස්ස”ති.

8. අථ බො ආයස්මනො මහාමොග්ගලානස්ස එතදහොසි: අතිබාලුහො බො අයං යක්කො පමනෙනා විතරති. යනනුතාහං ඉමං යක්කං සංවෙජ්ජෙය්‍යනති. අථ බො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො තථාරූපං ඉද්ධාතිසංඛාරං අභිසංඛාසි¹⁰ යථා වෙජ්ඣනං පාසාදං පාදබ්‍රහ්මයංකෙන සංඛිකමෙපසි සමපකමෙපසි සමපවෙධෙසි. අථ බො සක්කො ව¹¹ දෙවානම්ඥො වෙස්සවණො ව මහාරාජා දෙවා ව තාවතිංසා අච්ඡරියබ්‍රහ්මවිතතා;¹² අහෙසු: අච්ඡරියං චත භො, අබ්‍රහ්මං චත භො, සමණස්ස මහිද්ධිකතා මහානුභාවතා, යනු හි නාම දිබ්බං භවතං¹³ පාදබ්‍රහ්මයංකෙන සංඛිකමෙපස්සති සමපකමෙපස්සති සමපවෙධෙසස්සති.

9. අථ බො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො සක්කො දෙවානම්ඥං සංවිග්ගං ලොමහට්ඨජාතං විදිඛා සක්කො දෙවානම්ඥො එතදවෙච: “යථාකථං පත තෙ කොසිල¹⁴ භගවා සංඛිතෙන තණ්හාසංඛ්ඛය චිත්තං අහාසි? සාධු. මයමපි එතිස්සා කථාය භාගිතො අස්සාම සවණොය”ති.

10. “ඉධාහං මාරිස මොග්ගලාන, යෙන භගවා තෙනුපසංඛ්ඛමි. උපසංඛ්ඛමිඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං අට්ඨාසිං. එකමන්තං සිතො බො අහං මාරිස මොග්ගලාන භගවන්තං එතදවෙච: කිත්තාවතා නු බො භනෙත භික්ඛු සංඛිතෙන තණ්හාසංඛ්ඛය චිත්තෙනා හොති අච්චන්තතිට්ඨා අච්චන්තයොගතෙකමි අච්චන්තබ්‍රහ්මචරි අච්චන්තපරියොසාතො සෙට්ඨා දෙවමනුස්සානනති. එවං චූළභණ්ඩා මාරිස මොග්ගලාන භගවා මං එතදවෙච:-

1. අද්දසංසු, කැප්චි. 2. දිස්වා, මජ්ඣ. 3. හිරියමානා, කැප්චි.
4. සක්කං සක්කා, මජ්ඣ. සසා. PTS. මු. සි. 5. සසුරං, සසා. 6. හිරියති, කැප්චි.
7. එවමෙවං, කැප්චි. 8. සොහති ඉදං, මජ්ඣ. සොහතිදං සසා PTS.
9. දිස්වා, සිමු, දිස්වා, මජ්ඣ. සසා. 10. අතිබාලුහි, සසා. 11. සක්කො, සිමු.
12. අච්ඡරියබ්‍රහ්ම විතතා, මජ්ඣ. සසා. 13. දිබ්බභවතා, මජ්ඣ. සසා PTS.
14. පත බො කොසිල, මජ්ඣ. පත කොසිල, සසා.

7. එකල්හි සක්දෙවිරජ ද වෙසවුණු රජ ද ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන් පෙරට කොට ගෙන විජයත්තනයට ගියහ. එසඳ සක්දෙවිරජහුගේ පරිවාරිකාවෝ ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන් වඩනුවන් දුරින් ම දුටහ. දැක බිය ඇති ව විළි ඇති ව තමන් තමන්ගේ ඔවරකයට පිවිසියහ. යම් පරිදි නිශක් (ලේලි) සුහුරකු දැක විළිබිය ගන්නී වේ ද, එපරිදි ම දෙවිරජහුගේ පරිවාරිකාවෝ ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන් දැක විළිබිය ඇති ව තමන් තමන් ඔවරකයට ගියෝ. එක්බිති, සක්දෙවිරජ හා වෙසවුණුමහරජ හා දෙදෙන ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන් විජයත්තනය ඔබ මොර ඇවිදුවත්: “ආයසීය, මුගලන් තෙරණුවනි, විජයත්තනය මෙද රමණී සේ බලව. වහන්ස, මුගලන් තෙරණුවනි, මෙද චෛර්යනත ප්‍රාසාදයාගේ රමණී සේ බලව”යි කිනු. “පෙර පින් කළ පරිදි ආයුෂමත් ශක්‍රදෙවෙනුයනට මේ පහා හොබනේ ම ය. මිනිස්සුදු කිසියම් රමණී දැයක් දැක මෙසේ කියති: “භවත්නි, තෙල දැය තව්නිසා වැසි දෙවියනට හොබනේ මය” කියායි. පෙරපින් කළ කෙනෙකුන්ට හොබනාක් සෙසින් ආයුෂමත් දෙවෙනුයනට මේ පහා හොබනේ මැ ය.

8. එසඳ ආයුෂමත් මහ මුගලන් මහතෙරණුවන්ට මේ සිත්වි: “මෙ යක් (තමා පතයෙහි තවත් හා සමපත් යශසින්) ඉතා මත් ව දවස් යවයි. මම මෙ යක් සංවිශා (බියාවන්) කෙරෙමි නම් මනා මැනු” යි. ඉක්බිති ආයුෂමත් මුගලන් මහතෙරහු යමසේ විජයත්තනය පාදබ්‍රහ්මයෙන් පහළේ බමා ද, සැලේ ද, නොසිටි ද, එසේ (අප්කිසිණු සමචන් සම වැද) සාදාසියක් කළහ. එසඳ සක්දෙවු රජ ද වෙසවුණු මහරජ ද තව්නිසා වැසි දෙවියෝ ද විසමයප්‍රාණා සිතැති වුනු: ‘යම්ගෙයෙකින් දිව්‍යභවනය පාදබ්‍රහ්මයෙන් බැමි ද, සැලි ද, නොසිටිවි ද, එයෙසින් මහණහුගේ මහ ඉදහ ඇති බව මහානුභාව ඇති සේ බලව. භවත්නි, එකානතයෙන් අසිරිය, අදිභුතය’ යි (ගිජිරි කොළෝ.)

9. එකල්හි ආයුෂමත් මහමුගලන් මහතෙරහු සක්දෙවි රජු සංවිශා වුවහ පිපිලොමත් ගැවැසි සිරැරැ ඇතියහු දැක සක්දෙවි රජහට තෙල බස් කිහ: “දෙවෙනුය, අප බුදුහු තොපට තණ්භාසබ්බය විමුහන් කෙසේ වදල සේක් ද? යදිමු, අපිදු තෙල දෙශනාකථා එසේ අසනු පිණිස සහභාගි වමුහ” යි.

10. “වහන්ස, මුගලන් තෙරණුවනි, මෙහි මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියෙමි. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැදැ එකත්පස්ව සිටියෙමි. භවත් මුගලන, එකත්පස් ව සිටි මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් සැලකෙළෙමි. “වහන්ස, කිපමණෙකින් (කවර ප්‍රතිපදාවකින්) මහණ නිවන් අරමුණු කොට රහත් වූයේ, එකානතනිෂ්ඨා ඇතියේ, නිත්‍යයොග්‍යෙෂම ඇතියේ, නිත්‍යබ්‍රමසර ඇතියේ, අත්‍යන්තපයථිවසාන ඇතියේ, දෙවි මිනිස්වට උතුම් වූයේ වේදැ” යි සැකෙවින් (ඒ පුළිභාග ප්‍රතිපදාව) වදල මැනවැසි සැලකෙළෙමි. වහන්ස, මුගලන් තෙරණුවනි, මෙසේ සැල කළ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට තෙල බණ වදලහ:

‘ඉධ දෙව්‍යානමිඤ්ඤ භික්ඛුනො සුතං තොති: සබ්බෙ ධම්මා නාලං අභිනිවෙසායාති. එවඤ්ඤානං දෙව්‍යානමිඤ්ඤ භික්ඛුනො සුතං තොති: සබ්බෙ ධම්මා නාලං අභිනිවෙසායාති. සො සබ්බං ධම්මං අභිජානාති. සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය සබ්බං ධම්මං පරිජානාති. සබ්බං ධම්මං පරිඤ්ඤාය යං කිඤ්චි වෙදනං වෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමිසුඛං වා, සො තාසු වෙදනාසු අනිව්‍යානුපසස්සි විහරති, විරාගානුපසස්සි විහරති, නිරොධානුපසස්සි විහරති, පටිනිස්සංගානුපසස්සි විහරති. සො තාසු වෙදනාසු අනිව්‍යානුපසස්සි විහරන්තො, විරාගානුපසස්සි විහරන්තො, නිරොධානුපසස්සි විහරන්තො, පටිනිස්සංගානුපසස්සි විහරන්තො න ච¹ කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. අනුපාදියං න පරිනස්සති. අපරිනස්සං පච්චන්තඤ්ඤාච පරිනිබ්බායති. ‘බිණ්ණ ජායී, චූළිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරුණිකං නාපරං ඉස්සන්තායා’ති පජානාති. එතතාවතා බො දෙව්‍යානමිඤ්ඤ භික්ඛු සංඛින්නතන තණ්හාසංඛිධායවිමුත්තො තොති අච්චන්තනතිට්ඨා අච්චන්තනොයගතෙතිම් අච්චන්තබ්‍රහ්මචාරී අච්චන්ත-පරියොසානො සෙට්ඨා දෙවමනුස්සානනාති.’ එවං² බො මෙ මාරිස මොග්ගලාන භගවා සංඛින්නතන තණ්හාසංඛිධායවිමුත්තං අභාසී”ති.

11. අථ බො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො සක්කස්ස දෙව්‍යානමිඤ්ඤස්ස භාසිතං අභිනිඤ්ඤා අනුමොදිතා සෙය්‍යථාපි නාම ධල්වා පුරිසො සමමිඤ්ඤිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ඤිතං, එවමෙව³ දෙවෙසු තාවතිංසෙසු දනාරභිනො දුඛාරාමෙ මාරිසමානුපාසාදෙ පාතුරහොසී.

12. අථ බො සක්කස්ස දෙව්‍යානමිඤ්ඤස්ස පරිවාරිකායො අවිරපක්කන්තො ආයස්මන්තො මහාමොග්ගලානො සක්කං දෙව්‍යානමිඤ්ඤං එතදවොචු: එසො භු බො තෙ මාරිස සො භගවා සන්ථාති. න බො මෙ මාරිසා⁴ සො භගවා සන්ථා, සබ්‍රහ්මචාරී මෙ එසො ආයස්මා මහාමොග්ගලානොති. ලාභා තෙ මාරිස, යස්ස⁵ තෙ සබ්‍රහ්මචාරී එවංමහිද්ධිනො මහානුභාෂවා,⁶ අහො භුත⁷ තෙ සො භගවා සන්ථාති.

13. අථ බො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො යෙන භගවා තෙනුපසංඛිනි. උපසංඛිනිතා භගවන්තා අභිවාදෙතා එකමන්තා නිසිදි. එකමන්තා නිසින්නො බො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො භගවන්තං එතදවොච:

1. න කිඤ්චි, මජ්ඣං. සෘ. PTS. 2. එමෙව බො, සි - කප්ඵි.

3. එවමෙව, සිමු. 4. මාරිස, කප්ඵි. මාරිස, මජ්ඣං. සෘ. PTS.

5. ලාභා තෙ මාරිස, සුලද්ධි: තෙ මාරිස, සෘ.

6. එවංමහානුභාවො, මජ්ඣං. සෘ. PTS. 7. අභු භුත, සි. කප්ඵි.

‘දෙවෙනුය, මේ සත්තෙහි මහණහු විසින් ‘තැම දහම්හු අභිනිවේශය පිණිස නො යෙදෙත්’ යි අසන ලද වෙයි. දෙවෙනුය, මහණහු විසින් ‘සමීධම්මෝ අභිනිවේශය පිණිස යුතු නොවෙත්’ යි තෙල කරුණ මෙසෙසින් අසන ලද වෙද, හේ සහකාදි සමීධම් (ඥාපරිඥායෙන්) වෙසෙසින් දන්නේය. සමීධම් වෙසෙසින් දූත සමීධම් (නිරණපරිඥායෙන්) පිරිසිදු දන්නේය. සමීධම් පිරිසිදු දූත සුඛ ප්‍රේමය, දුඃඛ ප්‍රේමය, අදුඃඛ අසුඛ ප්‍රේමය යනු ම වෙදන වත් ව්‍යුත්තේ වෙද, හේ ඒ වෙදනායෙහි අනිත්‍ය විසින් දක්නා ශ්‍රාවණ ඇති ව දවස් යවයි. විරාග විසින් දක්නා ශ්‍රාවණ ඇති ව දවස් යවයි. නිරෝධ විසින් දක්නා ශ්‍රාවණ ඇති ව දවස් යවයි. පටිනිසංග විසින් දක්නා ශ්‍රාවණ ඇති ව වසයි. හේ ඒ වෙදනායෙහි අනිවර්තශ්‍රාවණ ව විරාගාශ්‍රාවණ ව නිරෝධාශ්‍රාවණ ව පටිනිසංගාශ්‍රාවණ ව වසනුයේ ලොකයෙහි කිසිදු සංසාරාගතයක් (තෘණා විසින්) නොගන්නේය. තොගන්මින් තෘණානිත නොවෙයි. (තණහාරිතසංනා විසින්) පිරිතැසි නොකරනුයේ සංසන්තාතයෙහි ම (කෙලෙස් පිරිනිවේශෙන්) පිරිනිවෙයි. ‘ජාතිය කමිණ විය, බ්‍රමසරවස් වසන ලදී, කරුණි කරන ලදී. නැවත මේ බවට එනු පිණිස කිසිත් නැතැ’ යි දනී. දෙවෙනුය, මෙතෙක් සැකෙවින් මහණ නිවන් අරමුණු කොට රහත් වූයේ, එකාගනිත්‍යා ඇත්තේ, නිත්‍යයොග්‍යොම ඇත්තේ, නිත්‍යබ්‍රම්සර ඇතිතේ, අත්‍යන්තපඤ්චාසාන ඇතිතේ, දෙවිම්බිස්සනට උතුම් වූයේ වේ යැ’ යි මෙසේ මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැකෙවින් නිවන් අරමුණු කොට රහත් වූවහු පිළිබඳ පූජිතාග ප්‍රතිපදා වදාළහ යි සැලකෙලේ ය.

11. එසඳ ආයුෂමත් මහමුගලන් මහතෙරහු සක්දෙව් රජහුගේ තෙළුල් අභිනන්දනගෙන් පිළිගෙන අනුමෝදන් ව යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් වක් කළ අත් හෝ දික් කරන්නේත්, දික් කළ අත් හෝ වක් කරන්නේත් වෙද, එ සේ තව්නිසැ දෙවියන් කෙරෙහි අතුරුදන් ව පූජාරාම මහවෙතෙර මුවරමා පහයෙහි පහලවුහ.

12. ඉක්බිති සක්දෙව් රජහුගේ පිරිවර සුරවම්මෝ ආයුෂමත් මුගලන් මහතෙරුන් වඩනා හා ම සක්දෙව් රජහට තෙල බස් කීහ. “වහන්ස, මුහු තොපගේ ඒ භතවත් ශාස්තෘහු වෙත්ද?” යි. “ප්‍රියාවෙනි, මුහු මාගේ ශාස්තෘහු නොවෙති. මාගේ සබඳ සබ්බසංග කෙනෙක. මුහු ආයුෂමත් මහමුගලන්හ” යි. වහන්ස, තොපගේ සබඳ සහ කෙනෙක් මෙබඳු මහඉදහ ඇතියහ, මෙබඳු මහානුභාව ඇතියහ වහන්ස, තොපට ලාභයෙක. අහො, තොපගේ ඒ භතවත් ශාස්තෘහු කිසේ වෙති හො යි. (සුරවම්මෝ කීහ.)

13. එක්බිති ආයුෂමත් මහාමොද්ගලායන මහතෙරහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකක්පස් ව හුන්හ. එකක් පස් ව හුන් ආයුෂමත් මහමුගලන් මහතෙරහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කළහ: -

“අභිජානාති තො හතොත භගවා අහු අද්භාඤ්ඤාතරස්ස¹ මහෙසකකස්ස යකකස්ස සංඛ්ඛෙනන තණ්හාසංඛ්ඛයවිමුත්තං භාසිතා”.

14. “අභිජානාමිහං මොග්ගලානාං ඉධ සකෙකා දෙව්නමිඤ්ඤෙයෙනාහං තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිච්ඡා මං අභිච්චාදෙච්ඡා එකමනතං අට්ඨාසි. එකමනතං සිතො ඛො මොග්ගලාන සකෙකා දෙව්නමිඤ්ඤා මං එතදවොචා කිත්තාවතා හු ඛො හතොත භික්ඛු සංඛ්ඛෙනන තණ්හාසංඛ්ඛයවිමුත්තො තොති අච්චන්තනිට්ඨො අච්චන්තයොගකෙකමි අච්චන්තබ්බහම්චරි අච්චන්තා-පරිසොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානනති. එවං චූළෙන අහං මොග්ගලාන සකකං දෙව්නමිඤ්ඤා එතදවොචං ඉධ දෙව්නමිඤ්ඤ භික්ඛුතො සුතං ගොති සබ්බෙ ධම්මා තාලං අභිතිවෙසායාති. එවඤ්ඤෙ-තං දෙව්නමිඤ්ඤ භික්ඛුතො සුතං ගොති සබ්බෙ ධම්මා තාලං අභිතිවෙ-සායාති, සො යඛො ධම්මං අභිජානාති, සබ්බං ධම්මං අභිඤ්ඤාය සබ්බං ධම්මං පරිජානාති. සබ්බං ධම්මං පරිඤ්ඤාය යං කිඤ්චි වෙදනං වෙදෙති සුඛං වා දුකඛං වා අදුකකමසුඛං වා. සො භාසු වෙදනාසු අභිච්චානුපස්සි විහරති, විරතානුපස්සි විහරති, නිරොධානුපස්සි විහරති, පටිතිස්සග්ගානු-පස්සි විහරති. සො තාසු වෙදනාසු අභිච්චානුපස්සි විහරතො, විරතානු-පස්සි විහරතො, නිරොධානුපස්සි විහරතො, පටිතිස්සග්ගානුපස්සි විහරතො න ච කිඤ්චි² ලොභෙ උපාදියති. අනුපාදියං න පරිතස්සති. අපරිතස්සං පච්චිත්තඤ්ඤාඤ්ච³ පරිතිබ්බායති. ‘ඛිණං ජාති, චූළිකං බ්බහම්-චරියං, කතං කරණියං, තාපරං ඉසුතතායාති පජානාති. එතතාච්ඡා ඛො දෙව්නමිඤ්ඤ භික්ඛු සංඛ්ඛෙනන තණ්හාසංඛ්ඛයවිමුත්තො ගොති අච්චන්තනිට්ඨො අච්චන්තයොගකෙකමි අච්චන්තබ්බහම්චරි අච්චන්තාපරිසො-සානො සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානනති. එවං ඛො අහං මොග්ගලාන අභිජානාමි සකකස්ස දෙව්නමිඤ්ඤස්ස සංඛ්ඛෙනන තණ්හාසංඛ්ඛයවිමුත්තං භාසිතා”ති.⁴

ඉදමිථොච භගවා. අත්තමනො අායසමා මහාමොග්ගලානො භගවතො භාසිතං අභිතඤ්ඤිති.

චූළභණ්ඩාසංඛ්ඛයසුත්තං සභාමං.

1. අහුඤ්ඤාතරස්ස’ මජ්ඣං. අහුඤ්ඤාතරස්ස අඤ්ඤාතරස්ස, සි-කප්ථි.
අහු භාඤ්ඤාතරස්ස, සිමු. PTS. අඤ්ඤාතරස්ස, සිමු. අට්ඨකපා.
2. න කිඤ්චි මජ්ඣං. සො. PTS. 3. පච්චිත්තං යෙට්ඨ, සි- කප්ථි.
4. අභාසිතාති, සි-කප්ථි.

“වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රසිද්ධ එක්තරා මහෙශ්වරයා දෙවියකුට තෘණොතිරොධ සංඛ්‍යාත නිවන් අරමුණු කොට කෙලෙසුන්ගෙන් ඔදිම සැකෙවින් වදාළ දෑ දන්නා සේක්දෝ” යි.

14 “මූලාශ්‍රය, මම දනිමි: සක්දෙවිරජ මා කරු එළඹියේ ය. එළඹ මා සකසා වැද එකත්පස් ව සිටගත. මූලාශ්‍රය, එකත්පස් ව සිටි සක්දෙවිරජ මට තෙල සැලකෙළේ: වහන්ස, කිපමනෙකින් මහණ නිවන් අරමුණු කොට රහත් වූයේ, එකානන්තභාවය ඇතියේ, තිත්‍යයොග්‍යයෙම ඇතියේ, තිත්‍යබ්‍රහ්මවස්ස ඇතියේ, අත්‍යන්තපයවස්සාන ඇතියේ දෙවිමනිස්සට උතුම් වූයේ මේදෑ සි සැකෙවින් (ඔහුගේ සුමිහාග ප්‍රතිපද්) වදාළ මාතවැයි. මූලාශ්‍රය මෙසේ සැලකළ කල මම සක් දෙවිරජුට තෙල කිහි: දෙවෙසුය, මෙසේයෙනෙහි මහණහු විසින් ‘හැමදහම්හු අභිනිවේශය පිණිස නොයෙදෙත්’ යි අසන ලද වෙයි. දෙවෙසුය, මහණහු විසින් ‘සමිධම්මෝ අභිනිවේශය පිණිස යුතු නොවෙත්’ යි තෙල කරුණ මෙසෙසින් අසන ලද වෙද, හේ සකකාදි සමිධම්ම ඥාතරිඤ්ඤයෙන් (අතිත්‍යාදි විසින්) වෙසෙසින් දන්නේ ය. සමිධම්ම වෙසෙසින් දන සමිධම්ම (තිරණ පරිඤ්ඤෙන්) පිරිසිදු දන්නේ ය. සමිධම්ම පිරිසිදු දන සුඛ මේවයි, දුඃඛ මේවයි, අදුඃඛ අසුඛ මේවයි යම් ම වෙදනාවක් විදුනේ මේ ද, හේ ඒ වෙදනායෙහි අතිත්‍ය විසින් දක්නා නුවණ ඇති ව වාස කෙරෙයි. විරාග විසින් දක්නා නුවණ ඇති ව වාස කෙරෙයි. නිරොධ විසින් දක්නා නුවණ ඇති ව වෙසෙයි. පටිතිස්සග්‍ගා විසින් දක්නා නුවණින් නුවණැති ව වාස කෙරෙයි. හේ ඒ වෙදනායෙහි අතිවිවානුපසස්සි ව විරාගානුපසස්සි ව නිරොධානුපසස්සි ව පටිතිස්සග්‍ගානුපසස්සි ව වසනුයේ පඤ්චසකකු ලොකයෙහි කිසිදු සංසාරගතයක් (තෘණොතිරොධ) නො ගන්නේ ය. නො ගන්නේ (තණ්හාපරිතස්සතා විසින්) තෘණොතිරොධ නො වන්නේ තමා විසින් ම පිරිනිවෙයි. ‘ථානික සමිණ විග. බුද්ධසර්වස් වසන ලද. කරුණි කරන ලද. මෙ බව පිණිස අන් කිසිවක් නැතැ’ යි දනී. දෙවෙසුය, මෙකෙකින් මහණ සැකෙවින් තවත් අරමුණු කොට රහත් වූයේ, එකානන්තභාවය ඇතියේ, තිත්‍යයොග්‍යයෙම ඇතියේ, තිත්‍ය-බ්‍රහ්මවස්ස ඇතියේ අත්‍යන්ත පයවස්සාන ඇතියේ, දෙවිමනිස්සට උතුම් වූයේ මේ යයි වදාළෙමි. මූලාශ්‍රය, මම සක්දෙවිරජුට තණ්හාසංඛ්‍යා විමුච්ඡික (නිවන් අරමුණු කොට කෙලෙසුන්ගෙන් ඔදිම පිළිබඳ ප්‍රතිපද්) මෙසේ සැකෙවින් වදාළෙමි දනිමි” යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. ප්‍රීතිසෞමනස්‍ය විසින් ගත් සිතැති ආයුෂමත් මහමූලාශ්‍ර මහතෙරහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිනදානා කළහ

මූලාශ්‍රයෙහි සංකල්පය සුත්‍රය සන්වැනි යි.

1. 4. 8.

මහාතණ්හාසට්ඨකයානං

එවමෙම සුතං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරුණෙ. තෙන ඛො ජන සමයෙන සාතිස්ස නාම භික්ඛුනො කෙවට්ඨපුත්තස්ස එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං හොති: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සකුංචති සංසරති, අතඤ්ඤානති.

2. අස්සොසු ඛො සමබ්බුලා භික්ඛු: සාතිස්ස කීර නාම¹ භික්ඛුනො කෙවට්ඨපුත්තස්ස එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: “තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සකුංචති සංසරති, අතඤ්ඤානති.” අථ ඥො තෙ භික්ඛු යෙන සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො තෙනුපසඞ්කමිසු. උපසඞ්කමිතා සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුත්තං එතදවොචු: “සච්චං කීර තෙ ආවුසො සාති එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං: තථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සකුංචති සංසරති, අතඤ්ඤානති.” “එවං ඛයා ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සකුංචති සංසරති, අතඤ්ඤානති.”

3. අථ ඛො තෙ භික්ඛු සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨපුත්තං එතස්මා පාපකං දිට්ඨිගතා විවෙච්චෙතුකාමා සමනුසුඤ්ඤානි සමනුගාහනති සමනු-භාසනති: මා එවං ආවුසො² සාති අවච, මා භගවන්නං අබ්භාවිකම්³. නති සාධු භගවතො අබ්භතකානං නති භගවා එවං වදෙය්‍ය. අනෙක-පරිසායෙන ආවුසො⁴ සාති පච්චිසල්ලප්පන්නං විඤ්ඤාණං වුත්තං භගවතා අඤ්ඤානු පච්චයා නන්ති විඤ්ඤාණස්ස සමනවොති. එවමිඤ්ඤ ඛො සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො තෙති භික්ඛුති සමනුසුඤ්ඤාමොනො සමනුගාහි⁵-මානො සමනුගාහිසමානො තදෙව පාපකං දිට්ඨිගතං ථාමිසා පරුමස්ස⁶ අභිනිවිස්ස වොහරති: එවං ඛයා ඛො අහං ආවුසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සකුංචති සංසරති, අතඤ්ඤානති. යතො ඛො තෙ භික්ඛු නාසකම්ඤ්ඤ සාතිං භික්ඛුං කෙවට්ඨ-පුත්තං එතස්මා පාපකං දිට්ඨිගතා විවෙච්චෙතුං, අථ⁷ යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමිසු. උපසඞ්කමිතා භගවන්තා අභිවාදෙවා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තා නිසීන්තා ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචු:

1. සාතිස්ස නාම, සයා. මජ්ඣං. 2. එවමාවුසො, සයා. 3. අබ්භාවිකා, සයා.
4. අනෙකපරිසායෙනාවුසො මජ්ඣං. අනෙකපරිසායෙන ආවුසො, සයා.
5. සමනුගාහිසමානො, සයා. 6. පරමාසා, මජ්ඣං.
7. අථ ඥො තෙතිකඤ්ඤ, මජ්ඣං. සයා.

1. 4. 8.

මහානණ්‍යාසබ්බය සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලදි: එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර අනේපිටු මහසිටුහු කළ ජේතවන මහවෙහෙරෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි කෙට්ටපුත්ත සාති නම් මහණහට මෙබඳු ලාමක දැනියෙක් උපත: “එ විඥනය ම (භවයෙන් භවයට) දිවෙයි, සැරිසරයි, අන් විඥනයෙක් නොවේ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසූසේක් ද, එපරිදි දෙසූ දහම මම දැන සිටිමි”යි.

2. “කෙට්ටපුත්ත සාති නම් මහණහට මෙබඳු පවිටු දිටු උපත: ‘එ විඥනය ම (භවයෙන් භවයට) දිවෙයි, සෙරෙයි, අන් විඥනයෙක් නැති’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසූසේක් ද, එපරිදි දෙසූ දහම මම දැන සිටිමි”යි යනු බොහෝ (දනවුවැසි) මහණහු ඇසූහ. එසඳ එ මහණහු කෙට්ටපුත්ත සාති මහණ කරා ගියහ. ගොස් කෙට්ටපුත්ත සාති මහණහට තෙල කීහු: ඇවැත, සාතියෙනි, “එ විඥනය ම දිවෙයි, සෙරෙයි, අන් විඥනයෙක් නොවේ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසූසේක් ද, එපරිදි දෙසූ දහම මම දැන සිටිමි” යි තොපට මෙබඳු දිටු උපත යනු සැබෑ වේදැ කියායි. ඇවැත්නි, “එම විඥනය ම දිවෙයි, සෙරෙයි, අන් විඥනයෙක් නොවේ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසූසේක් ද, එපරිදි දෙසූ දහම එසේ විය හෙයි”යි මම දැන සිටිමි.

3. ඉක්බිති ඒ මහණහු කෙට්ටපුත්ත සාතිමහණ තෙල පවිටු දිටුයෙන් මුදවනු කැමැත්තාහු ලබ්ඛි පුළුදිසින්, ලබ්ඛියෙහි පිහිටුවන්, කරුණු විචාරන්: “ඇවත, සාතියෙනි, තහමක් මෙසේ කියා. භාග්‍යවතුන්හට අභ්‍යාඛ්‍යාන (අභිභවා කීම) නො කරව. භාග්‍යවතුන්හට අභ්‍යාඛ්‍යාන නො මැනැව්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ නො වදාරති. ඇවත සාතියෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් තන් නිශ්චන් විඥන ප්‍රත්‍යයොත්පන්න යයි වදාරන ලදි. ප්‍රත්‍යය විනා විඥනසමභවයෙක් නැති යි කීහු. මෙසෙයිනුදු කෙට්ටපුත්ත සාතිමහණ ඒ මහණන් විසින් පැන පුළුවිසනා ලබනුයේ, ලබ්ඛි ගන්වනු ලබනුයේ, කරුණු විචාරනු ලබනුයේ එම පවිටු දිටු වැරයෙන් පරාමේ කොට එහි පිහිටා බෙණෙයි: “එ ම විඥන දිවෙයි, සෙරෙයි, අන් විඥනයෙක් නැති යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසූසේක් ද, එපරිදි දෙසූ දහම එසේ විය හෙයි යි මම දැන සිටිමි” කියායි. යම්හෙයෙකින් ඒ මහණහු කෙට්ටපුත්ත සාතිමහණ තෙල පවිටු දිටුයෙන් වෙන් කරන්නට නොහැකි වූහ ද, එහෙයින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකන්පස් ව හුන්නාහ. එකන්පස් ව හුන් ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

4. සාතියස්ස නාම භනෙන භික්ඛුනො කෙවට්ටපුත්තස්ස ඵවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නා: 'තථානං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සංකාවති සංසරති, අනඤ්ඤානති.' අසුඤ්ඤා^{*} බො මයං භනෙන: සාතියස්ස කීර නාම භික්ඛුනො කෙවට්ටපුත්තස්ස ඵවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නා: තථානං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සංකාවති සංසරති, අනඤ්ඤානති. අථ බො මයං භනෙන යෙන සාති භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තො තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතො සාතිං භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තං ඵතදවොච්ඡි: සච්චං කීර තෙ ආට්ඨසො සාති ඵවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නා: තථානං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සංකාවති සංසරති, අනඤ්ඤානති. ඵං ටුතෙන භනෙන සාති භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තො අමෙහ ඵතදවොච්: ඵං බ්‍යා බො අහං ආට්ඨසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සංකාවති සංසරති, අනඤ්ඤානති. අථ බො මයං භනෙන සාතිං භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තං ඵතස්මා පාපකං දිට්ඨිගතා විවෙච්චෙතුකාමා සමනුසුඤ්ඤාමහ සමනුගාහිමහ¹ සමනුගාහිමහ: මා ඵං ආට්ඨසො සාති අවච. මා භගවතා, අබ්බාවිකම්.² ත භි සාධු භගවතො අබ්බකබ්බතං. ත භි භගවා ඵං වදෙය්‍ය. අනෙකපරිශායෙන භාට්ඨසො³ සාති පටිච්චසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං ටුත්තං භගවතා, අඤ්ඤානු පට්ඨයා තඤ්ච විඤ්ඤාණස්ස සමනවොති. ඵවමපි බො භනෙන සාති භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තො අමෙහ භි සමනුසුඤ්ඤාමානො සමනුගාහිමානො⁴ සමනුගාහිමානො තදෙව පාපකං දිට්ඨිගතං ථාමසා පරාමස්ස⁵ අභිනිවිස්ස වොහරති: "ඵං බ්‍යා බො අහං ආට්ඨසො භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සංකාවති සංසරති, අනඤ්ඤානති." යතො බො මයං භනෙන නාසකම්මහ⁶ සාතිං භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තං ඵතස්මා පාපකං දිට්ඨිගතා විවෙච්චෙතුං, අථ මයං ඵතමස්සං භගවතො ආරොචෙමාහි.

5. අථ බො භගවා අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං ආමනෙතභි: ඵහි කිං භික්ඛු මෙ වචනෙන සාතිං භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තං ආමනෙතභි: 'සත්ථා තං ආට්ඨසො සාති ආමනෙතති'ති. ඵං භනෙතති බො සො භික්ඛු භගවතො පටිස්සුතො⁷ යෙන සාති භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තො තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතො සාතිං භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තං ඵතදවොච්: 'සත්ථා තං ආට්ඨසො සාති ආමනෙතති'ති ඵවමාට්ඨසොති බො සාති භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තො තස්ස භික්ඛුනො පටිස්සුතා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතො භගවතා අභිවාදෙට්ඨා ඵකමනා නිසීදි. ඵකමනං නිසිත්තං බො සාතිං භික්ඛු කෙවට්ටපුත්තං භගවා ඵතදවොච්: සච්චං කීර තෙ සාති ඵවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නා: තථානං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සංකාවති සංසරති, අනඤ්ඤානති. "ඵං බ්‍යා බො අහං භනෙන භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි යථා තදෙවිදං විඤ්ඤාණං සංකාවති සංසරති, අනඤ්ඤානති."

* අසුඤ්ඤා බො මයං . . . අනඤ්ඤානති අයං සංකාවා පාපකං සා. මජ්ඣ. පොඨකෙසු ත දිස්සති

1. සමනුගාහිමහ, මජ්ඣ. සා.

2. අබ්බාවිකම්, සා.

3. අනෙකපරිශායෙන භාට්ඨසො, මජ්ඣ. අනෙකපරිශායෙන ආට්ඨසො, සා.

4. සමනුගාහිමානො, මජ්ඣ. සා.

5. පරාමස්ස, මජ්ඣ.

6. නාසකම්මහ, සා.

7. පටිස්සුතො, මජ්ඣ.

4 වහන්ස, කෙටුළුපුත්තු සාතිමහණහට මෙ අසුරු පව්ව දිටු උපත: “එ විඤනය ම දිවෙයි, සෙරෙයි, අත් විඤනයෙන් නැති සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසූ සේක් ද, එපරිදි දෙසූ දහම මම දැන සිටිමි”යි කියායි. වහන්ස, අපි “එ විඤනය ම දිවෙයි, සෙරෙයි, අත් විඤනයෙන් නැති සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසූ සේක් ද, එපරිදි දෙසූ දහම මම දැන සිටිමි”යි කෙටුළුපුත්තු සාතිමහණහට මෙ අසුරු පව්ව දිටු උපත යනු ඇසුම්හ. වහන්ස, එසඳ අපි කෙටුළුපුත්තු සාතිමහණහු කරා ගියමහ. ගොස් කෙටුළුපුත්තු සාතිමහණහට තෙල කියුමිහ: “ඇවැත් සාතිසෙනි, තොපට මෙ අසුරු පව්ව දිටු උපත් ල: එ විඤනය ම දිවෙයි, සෙරෙයි, අත් විඤනයෙන් නැති සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසූ සේක් ද, එපරිදි දෙසූ දහම මම දැන සිටිමි” යනු සැබෑ”යි. වහන්ස, අප මෙසේ කියන්නා හා ම, කෙටුළුපුත්තු සාතිමහණ අපට තෙල බස් කී: “එ විඤනය ම දිවෙයි, සෙරෙයි, අත් විඤනයෙන් නැති සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසූ සේක් ද, එපරිදි දෙසූ දහම එසේ විය හෙති සි මම දැන සිටිමි” කියායි වහන්ස, එසඳ අපි කෙටුළුපුත්තු සාතිමහණ තෙල පව්ව දිටුයෙන් වෙන් කරවනු කැමැත්තමෝ ලබ්බි පුළුවුමිහ, ලබ්බි ගැන්වුමිහ, කරුණු විචාරමිහ: “ඇවැත්, සාතිසෙනි, නහමක් මෙසේ කියා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාබ්‍යාන නො කරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාබ්‍යාන නො මැනව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ නො වදාරනසේක. ඇවැත්, සාතිසෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘විඤනය ප්‍රත්‍යයොත්තරනා’යයි නන් අසුරින් වදාරන ලදි. ප්‍රත්‍යය විතා විඤනයාගේ සමභවයෙන් නැති සි වදාරන ලදි.” වහන්ස කෙටුළුපුත්තු සාතිමහණ අප විසින් මෙසෙසිනුදු ප්‍රශ්න නගනු ලබනුයේ, ලබ්බි ගත්වනු ලබනුයේ, කරුණු විචාරනු ලබනුයේ එ පව්ව දිටු බලයෙන් පරාමසී කොට ගෙන පිටිසගෙන බෙණෙයි: “එම විඤනය ම දිවෙයි, සෙරෙයි, අනෙකක් නො වෙයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසූ සේක් ද, එපරිදි දෙසූ දහම එසේ විය හෙති සි මම දැන සිටිමි”යි කියායි. වහන්ස යම් හෙයකින් අපි කෙටුළුපුත්තු සාතිමහණ තෙල පව්ව දිටුයෙන් වෙන් කරවන්නට නොහැකි වූමෝ ද, එහෙයින් අපි තෙල කරුණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කරමිහ යි.

5. එසඳ බුදුහු එක්තරා මහණකු ඇමතුසේක: මහණ තෝ එව, මා බසින් කෙටුළුපුත්තු සාතිමහණ අමත: ‘ඇවැත්, සාතිසෙනි, බුදුහු තා කැඳවනසේකැ”යි. ඒ මහණ වහන්ස, එසේ යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දී කෙටුළුපුත්තු සාතිමහණහු කරා ඵලභියේය. ඵලභ කෙටුළුපුත්තු සාති මහණහට තෙල බස් කී: ‘ඇවැත් සාතිසෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තොප කැඳවනසේකැ”යි. ‘ඇවැත්, එසේයැ”යි කෙටුළුපුත්තු සාතිමහණ ඒ මහණහට පිළිවදන් අස්වා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ඵලභියේය. ඵලභ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස්ව ගින. එකත්පස්ව හුන් කෙටුළුපුත්තු සාතිමහණහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාලසේක: “සැබැව, සාතිසෙනි, තොපට මෙ අසුරු පව්ව දිටු උපත් ල: එ විඤනය ම දිවෙයි, සෙරෙයි, අත් විඤනයෙන් නොවෙයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් පරිදි දෙසූ සේක් ද, එපරිදි දෙසූ දහම මම දැන සිටිමි”යි. “වහන්ස, ‘එ විඤනය ම දිවෙයි, සෙරෙයි, අත් විඤනයෙන් නොවෙයි’ යම් පරිදි දෙසූ සේක් ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් එපරිදි දෙසූ දහම එසේ විය හෙති සි මම දැන සිටිමි”යි.

6. කතමං තා සාති විඤ්ඤාණනි ?

“යධායං භතෙන වසදා වෙදෙසෙසා තත්‍ර තත්‍ර කල්‍යාණථාපකාතං කම්මානං විපාකං පටිසංවෙදෙති”¹ති.

කසං නු බො තාම තා මොඤ්ජුරිස මයා එවා ධම්මා දෙසිතං ආජානාසි? තත්‍ර මයා මොඤ්ජුරිස අනෙකපරියායෙන පටිච්චසම්ප්‍රපාතං විඤ්ඤාණං වුත්තං අඤ්ඤාත්‍ර පච්චයා තත්ථ විඤ්ඤාණස්ස සම්භවොති. අථ ච පන ත්වං මොඤ්ජුරිස අභ්‍යන්තරා දුග්ගතිනෙන අමෙහ වෙච අබ්භාවිකකිසි, අත්තානඤ්ච බණ්ඨි², බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසච්ඨි. තා හි තෙ මොඤ්ජුරිස භට්ඨස්සති දීඝරතතං අභිනාය දුක්ඛායාති.

7. අථ බො භගවා භික්ඛු ආමනෙහසි: තා කිං වඤ්ඤාථ භික්ඛවෙ, අපි තසං² සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො උඤ්ඤානාපි ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙති. “කිං හි සියා භගො, නො හෙතා භතෙන”ති. එවං වුත්තො සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො තුණ්හිභුතො මඩ්ඤ්ඤානා පත්තාකකිකො අධොමුඛො පජ්ඣායනෙතා අපපටිභානො³ තිඨ්ඨි. අථ බො භගවා සාතිං භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො තුණ්හිභුතො මඩ්ඤ්ඤානා පත්තාකකිකො අධොමුඛො පජ්ඣායනතං අපපටිභානං⁴ විදිත්වා සාතිං භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො එවාදවොච: “පඤ්ඤාතිස්සති බො තං”⁵ මොඤ්ජුරිස එතෙන සකොත පාපකෙත දිට්ඨිගතෙන. ඉධාහං භික්ඛු පටිපුච්ඡස්සාමි”ති.

8. අථ බො භගවා භික්ඛු ආමනෙහසි: තුමොපි මෙ භික්ඛවෙ එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාථ යථායං සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො අත්තානා දුග්ගතිනෙන අමෙහ වෙච අබ්භාවිකකිති, අත්තානඤ්ච බණ්ඨි,⁶ බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසච්ඨිති. “නො හෙතා භගො, අනෙකපරියායෙන හි නො භතෙන පටිච්චසම්ප්‍රපාතං විඤ්ඤාණං වුත්තං භගවතා, අඤ්ඤාත්‍ර පච්චයා තත්ථ විඤ්ඤාණස්ස සම්භවොති. සාධු⁷ භික්ඛවෙ, සාධු බො මෙ තුමො භික්ඛවෙ එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාථ. අනෙකපරියායෙන හි වො භික්ඛවෙ පටිච්චසම්ප්‍රපාතං විඤ්ඤාණං වුත්තං මයා, අඤ්ඤාත්‍ර පච්චයා තත්ථ විඤ්ඤාණස්ස සම්භවොති. අථ ච පනායං සාති භික්ඛු කෙවට්ඨපුත්තො අත්තානා දුග්ගතිනෙන අමෙහ වෙච අබ්භාවිකකිති, අත්තානඤ්ච බණ්ඨි,⁸ බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසච්ඨි. තා හි තස්ස මොඤ්ජුරිසස්ස භට්ඨස්සති දීඝරතතං අභිනාය දුක්ඛාය.

[සාතිකණ්ඩං.]

1 බතසි; සසා 2 නායං, සිමු මජ්ඣං. සසා. PTS
3 අපපටිභාණො, සසා සි කප්ථි. 4 අපපටිභාණො, සසා. සි. කප්ථි.
5 තො, සි. කප්ථි 6 බතති, සසා. 7 සාධු සාධු, මජ්ඣං. 8 බතති, සසා.

6. සාතියෙනි, ඒ විඥන කිම?

“වහන්ස, ඒ යමෙක් වචන කියන්නේ (කථා කරන්නේ), වෙදකා විදින්නේ, ඒ ඒ (භව යොනි ගති ආදී) තන්හි කුහලාකුශල කම්පන්නේ විජාක විදින්නේ වෙ ද, මේ විඥනය”යි සැලකෙළේ ය.

මොසපුරුෂය, තෝ කවරක්කට තම් මා මෙසේ දහම් දෙසුවා දන්නි? මොසපුරුෂය, මා විසින් නන්ඥජරින් විඥනය ප්‍රත්‍යයසමුප්පන්න ය යි, ප්‍රත්‍යය විනා විඥනයමභවයෙක් නැති යි වදාරන ලද්දේ තොවේ ද? ඒ මතු ද, මොසපුරුෂය, තෝ තමා වරදවා ගත් දැකින් අපට ද අභ්‍යාධ්‍යාන කෙරෙහි. තමා ද (ගුණ සාරාලිමෙන්) කණිහි. බොහෝ අකුසල් ද ප්‍රසව කෙරෙහි. මොසපුරුෂය, ඒ පටිට්ඨ දිට්ඨ තට දිසී රාත්‍රියෙහි අභිතයට දුෂ්ටයට වැටෙයි වදාළහ.

7. එක්බිති බුදුහු හිසුන් ඇමැතුසේක: මහණෙනි, ඒ කිම හතිවූ ද, කෙටුප්පුතු මේ සාති මහණ මෙ සස්තෙනි උසුම් කෙළේ (මහපල පිණිස උණුසුම්කුළු ඇත්තේ) වේ ද? “වහන්ස, කෙසේ නම් වන්නේය. වහන්ස, තෙල තොවන්නේ ම ය.” මෙසේ කී කල්හි කෙටුප්පුතු සාති මහණ තිහඬව, තිතෙදව, බැහු කදට ඇති ව, අධොමුඛ ව, සිතිවිලි සිතනු ව, වටහනු නැති ව ගිත. එසේ බුදුහු කෙටුප්පුතු සාතිමහණහු තුණ්ණිගුහ වුවහ, නිසොන්සක වුවහ, නැමු හදට ඇතිසනු, අධොමුඛ වුවහ, සිතිවිලි සිතනුවහ, තොවාටහෙනහු දෑහ කෙටුප්පුතු සාතිමහණහට හෙල බස් වදාළහ: “මොසපුරුෂය, තො ම තෙල ලාමක දූෂටියෙන් පැණෙහි. මම මෙහි (මුළුදුන්) මහණගණ පුළුවස්මි”යි.

8. එක්බිති බුදුහු මහණුන් ඇමැතුසේක: “මහණෙනි, යමෙක් මේ කෙටුප්පුතු සාති මහණ තමා වරදවා ගත් දිට්ඨෙවන් අපට ද අභිහවා බෙණේ ද, තමනුදු (ගුණබන්ධයෙන්) කැණගන්නේ වෙද, බොහෝ අකුසලුදු රැස්කොට ගන්නේ වෙ ද, තෙවිදු එසේ මා දහම් දෙසුවා දන්නුද”යි වදාළහ. “වහන්ස, තෙල තොවේ ම ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන්වහන්සේ විසින් අපට නන්ඥජරින් විඥනය ප්‍රත්‍යයසමුප්පන්න ය යි, ප්‍රත්‍යයයෙන් තොරට විඥනයමභවයෙක් නැති”යි වදාරන ලදී. මැනව, මහණෙනි. මහණෙනි, තෙපි මා විසින් මෙසේ දහම් දෙසුවා පිළිගනුව, මනාමය. මහණෙනි, මා විසින් තොරට විඥනය ප්‍රත්‍යයසමුප්පන්න ය යි, ප්‍රත්‍යය විනා විඥනයමභවයෙක් නැති යි නන්තියරින් වදාරන ලදී. එතෙකුදු වුව, කෙටුප්පුතු මේ සාති මහණ තමන් වරදවා ගත් දිට්ඨයෙන් අපට ද අභ්‍යාධ්‍යාන කෙරෙයි. තමා ද කණිහි. බොහෝ පටි ද රැස් කෙරෙයි. එයම ඒ මොසපුරුෂයට දිසීරාත්‍රියෙහි අභිතයට දුෂ්ටයට වැටේ යැ යි වදාළේ.

9. යඤ්ඤදෙව¹ භික්ඛවෙ පච්චයං පටිච්ච උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං තෙන තෙනෙව සබ්බං² ගච්ඡති: චක්ඛුඤ්ඤා පටිච්ච රූපෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, චක්ඛුවිඤ්ඤාණනෙන්ව³ සබ්බං ගච්ඡති. සොකඤ්ඤා පටිච්ච සද්දෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, සොකවිඤ්ඤාණනෙන්ව⁴ සබ්බං ගච්ඡති. ඝාතඤ්ඤා පටිච්ච ගණ්ඨ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, ඝාතවිඤ්ඤාණනෙන්ව⁵ සබ්බං ගච්ඡති. ජ්වහඤ්ඤා පටිච්ච රසෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, ජ්වහා-විඤ්ඤාණනෙන්ව⁶ සබ්බං ගච්ඡති. කායඤ්ඤා පටිච්ච ථොට්ඨබ්බෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, කායවිඤ්ඤාණනෙන්ව⁷ සබ්බං ගච්ඡති. මනඤ්ඤා පටිච්ච ධර්මෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, මනෝවිඤ්ඤාණනෙන්ව⁸ සබ්බං ගච්ඡති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ යඤ්ඤදෙව පච්චයං පටිච්ච අග්ගි ජලති, තෙන තෙනෙව සබ්බං ගච්ඡති: කට්ඨඤ්ඤා පටිච්ච අග්ගි ජලති, කට්ඨග්ගිනෙන්ව⁹ සබ්බං ගච්ඡති. සකලිකඤ්ඤා පටිච්ච අග්ගි ජලති, සකලිකග්ගිනෙන්ව සබ්බං ගච්ඡති. තිණඤ්ඤා පටිච්ච අග්ගි ජලති, තිණග්ගිනෙන්ව සබ්බං ගච්ඡති. ගෝමයඤ්ඤා පටිච්ච අග්ගි ජලති, ගෝමයග්ගිනෙන්ව සබ්බං ගච්ඡති. පුෂ්ඤ්ඤා පටිච්ච අග්ගි ජලති, පුෂ්ගිනෙන්ව සබ්බං ගච්ඡති. සංකාරඤ්ඤා පටිච්ච අග්ගි ජලති, සංකාරග්ගිනෙන්ව සබ්බං ගච්ඡති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ යඤ්ඤදෙව පච්චයං පටිච්ච උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං තෙන තෙනෙව සබ්බං ගච්ඡති: චක්ඛුඤ්ඤා පටිච්ච රූපෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, චක්ඛුවිඤ්ඤාණනෙන්ව සබ්බං ගච්ඡති. සොකඤ්ඤා පටිච්ච සද්දෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, සොකවිඤ්ඤාණනෙන්ව සබ්බං ගච්ඡති. ඝාතඤ්ඤා පටිච්ච ගණ්ඨ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, ඝාතවිඤ්ඤාණනෙන්ව සබ්බං ගච්ඡති. ජ්වහඤ්ඤා පටිච්ච රසෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, ජ්වහා-විඤ්ඤාණනෙන්ව සබ්බං ගච්ඡති. කායඤ්ඤා පටිච්ච ථොට්ඨබ්බෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, කායවිඤ්ඤාණනෙන්ව සබ්බං ගච්ඡති. මනඤ්ඤා පටිච්ච ධර්මෙ ව උප්පජ්ජති විඤ්ඤාණං, මනෝවිඤ්ඤාණනෙන්ව සබ්බං ගච්ඡති.

10. භූතදිදන්ති¹⁰ භික්ඛවෙ පස්සථාති? එවමනෙන්. නදුභාරසමභවනති භික්ඛවෙ පස්සථාති? එවමනෙන්. නදුභාරතිරේධා යං භූතං නං නිරේධබ්බමනති භික්ඛවෙ පස්සථාති? එවමනෙන්.

11. භූතදිදං නොස්සුති භික්ඛවෙ කඛ්ඛානො¹¹ උප්පජ්ජති විචිකිච්ඡාති? එවමනෙන්. නදුභාරසමභවං නොස්සුති භික්ඛවෙ කඛ්ඛානො උප්පජ්ජති විචිකිච්ඡාති? එවමනෙන්. නදුභාරතිරේධා යං භූතං නං නිරේධබ්බමං නොස්සුති භික්ඛවෙ කඛ්ඛානො උප්පජ්ජති විචිකිච්ඡාති? එවමනෙන්.

1. යංදෙව, මජ්ඣං.

2. සබ්බං, මජ්ඣං සං.

3. චක්ඛුවිඤ්ඤාණනෙන්ව, මජ්ඣං සං.

4. සොකවිඤ්ඤාණනෙන්ව, මජ්ඣං සං.

5. ඝාතවිඤ්ඤාණනෙන්ව, මජ්ඣං සං.

6. ජ්වහවිඤ්ඤාණනෙන්ව, මජ්ඣං සං.

7. කායවිඤ්ඤාණනෙන්ව, මජ්ඣං සං.

8. මනෝවිඤ්ඤාණනෙන්ව, මජ්ඣං සං.

9. කට්ඨග්ගිනෙන්ව, මජ්ඣං සං. 10. භූතදිදං සිකිච්ඡාති, සං.

11. කඛ්ඛිනො, මජ්ඣං සි.

9. මහනෙති, යම් යම් ම ප්‍රත්‍යයයක් නිසා විභූතිය පහළ වේ ද, එයින්ම ම (ඒ විභූත) ගණනට (ඇදීම්) යෙයි. ඇස ද රූපයන් ද නිසා විභූතියෙන් පහළ වේ. (එය) චක්‍රවිභූතිය යයි ම ගණනට යෙයි. කණ ද ශබ්දයන් ද නිසා විභූතියෙන් පහළ වේ. (එය) සොතවිභූතිය යයි ම ගණනට යෙයි. නැහැය ද ගන්ධයන් ද නිසා විභූතියෙන් පහළ වේ. (එය) ඝාතවිභූතිය යයි ම ගණනට යෙයි. දිව ද රසයන් ද නිසා විභූතියෙන් පහළ වේ (එය) ජ්වහාවිභූතිය යයි ම ගණනට යෙයි. කය ද ඝ්‍රීව්‍යයන් ද නිසා විභූතියෙන් පහළ වේ. (එය) කායවිභූතිය යයි ම ගණනට යෙයි. මත්ස්‍ය ද ධර්මයන් ද නිසා විභූතියෙන් පහළ වේ. (එය) මනෝවිභූතිය යයි ම ගණනට යෙයි.

මහනෙති, යම් යම් ම ප්‍රත්‍යයයක් නිසා ගිහි දිලේ ද, (ඒ ගිහි) ඒ ඒ ප්‍රත්‍යයයාමයෙන් ම යම් සේ ගණනට යේ ද- කාණ්ඩය ද නිසා අග්නි දිලෙයි, කාණ්ඩග්නි ම යයි ගණනට යෙයි. සකලිකා (කටපොතු - ලි කැබලි) ද නිසා අග්නි දිලෙයි, සකලිකාග්නි ම යයි ගණනට යෙයි. තාණ ද නිසා ගිහි දිලෙයි, තාණාග්නි ම යයි ගණනට යෙයි. ගොම ද නිසා ගිහි දිලෙයි, ගොමාග්නි ම යයි ගණනට යෙයි. භූම (දහමිම් නිසා) ද ගිහි දිලෙයි, භූමාග්නි ම යයි ගණනට යෙයි. සම්භාර (කඩ) ද නිසා ගිහි දිලෙයි, සම්භාරාග්නි ම යයි ගණනට යෙයි. මහනෙති, එපරිදි ම යම් යම් ම ප්‍රත්‍යයයක් නිසා විභූත උපදනේ වේද, ඒ ඒ ප්‍රත්‍යයයාමයෙන් ම ගණනට යෙයි. ඇස ද රූපයන් ද නිසා විභූත පහළ වේ. චක්‍රවිභූතිය ම යයි ගණනට යෙයි. කණ ද ශබ්දයන් ද නිසා විභූත පහළ වේ. සොතවිභූතිය ම යයි ගණනට යෙයි. නැහැය ද ගන්ධයන් ද නිසා විභූත පහළ වේ. ඝාතවිභූතිය ම යයි ගණනට යෙයි. දිව ද රසයන් ද නිසා විභූත පහළ වේ. ජ්වහාවිභූතිය ම යයි ගණනට යෙයි. කය ද ඝ්‍රීව්‍යයන් ද නිසා විභූත පහළ වේ. කායවිභූතිය ම යයි ගණනට යෙයි. මිත්‍ර ද ධර්මයන් ද නිසා විභූත පහළ වේ. මනෝවිභූතිය ම යයි ගණනට යෙයි.

10. මහනෙති, මේ පඤ්චකායය භූත යයි (වූ දූෂකය) දක්නාහු ද? වහන්ස, එසේය. මහනෙති, ඒ පඤ්චකායය ආහාරසමිත (ප්‍රත්‍යය ඇතිකළ උපදනේ) යයි දක්නාහු ද? වහන්ස, එසේය. මහනෙති, යම් භූත වූ පඤ්චකායයෙන් ඇද්ද, එය ඒ ප්‍රත්‍යයනිරෝධනෙහියෙන් නිරෝධ සැහැටි ඇතැයි දක්නාහු ද? වහන්ස එසේය.

11. මහනෙති, මේ පස්කඳ භූත වේ ඥේ නොවේ ඥේ යි සැකෙන් විචිකිත්‍යා උපදනේ වේ ද? වහන්ස, එසේය. ඒ පස්කඳ ප්‍රත්‍යයසමිත වේ ඥේ නොවේ ඥේ යි සැකෙන් විචිකිත්‍යා උපදනේ වේ ද? වහන්ස, එසේය. මහනෙති, යම් භූත වූ පස්කඳෙන් ඇද්ද, ඒ පස්කඳ ඒ ප්‍රත්‍යයනිරෝධ- නෙහියෙන් නිරෝධ සැහැටි ඇද්දේ නැද්දේ යි සැකෙන් විචිකිත්‍යා උපදනේ වේ ද? වහන්ස එසේය.

12. භූතමිදන්ති භික්ඛවෙ යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය පස්සතො යා විවිකිච්ඡා සා පතියතීති? එවමහනෙහ. තද්දහාරසමභවනති භික්ඛවෙ යථා භූතං සමමප්පඤ්ඤාය පස්සතො යා විවිකිච්ඡා සා පතියතීති? එවමහනෙහ. තද්දහාරතිරේධා යං භූතං නා නිරේධබමමන්ති භික්ඛවෙ යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය පස්සතො යා විවිකිච්ඡා සා පතියතීති? එවමහනෙහ.

13. භූතමිදන්ති භික්ඛවෙ ඉතිපි වො එත්ථ නිබ්බිවිකිච්ඡාති¹? එවමහනෙහ. තද්දහාරසමභවනති භික්ඛවෙ ඉතිපි වො එසා නිබ්බිවිකිච්ඡාති? එවමහනෙහ. තද්දහාරතිරේධා යං භූතං නා නිරේධබමමන්ති භික්ඛවෙ ඉතිපි වො එසා නිබ්බිවිකිච්ඡාති? එවමහනෙහ.

14. භූතමිදන්ති භික්ඛවෙ යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය සුදිට්ඨන්ති? එවමහනෙහ. තද්දහාරසමභවනති භික්ඛවෙ යථා භූතං සමමප්පඤ්ඤාය සුදිට්ඨන්ති? එවමහනෙහ. තද්දහාරතිරේධා යං භූතං නා නිරේධබමමන්ති භික්ඛවෙ යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය සුදිට්ඨන්ති? එවමහනෙහ.

15. ඉමඤ්ඤෙව තුමෙහ භික්ඛවෙ දිට්ඨිං එවං පරිසුඤ්ඤං එවං පරියොදානං අලලිසෙථ කෙලාසෙථ ධනායෙථ² මමායෙථ, අපි නු තුමෙහ භික්ඛවෙ කුලලුපමිං ධම්මං දෙසිතං ආජානෙය්‍යාථ නිත්ථරණ්ණාය තො ගගණ්ණායාති? නො හෙතමහනෙහ. ඉමඤ්ඤෙව තුමෙහ භික්ඛවෙ දිට්ඨිං එවං පරිසුඤ්ඤං එවං පරියොදානං න අලලිසෙථ න කෙලාසෙථ න ධනායෙථ³ න මමායෙථ, අපි නු තුමෙහ⁴ භික්ඛවෙ කුලලුපමිං ධම්මං දෙසිතං ආජානෙය්‍යාථ නිත්ථරණ්ණාය තො ගගණ්ණායාති? එවමහනෙහ.

16. වග්ගාරේමෙ භික්ඛවෙ ආහාර භූතානං වා සංගතානං සිතියා සමභවෙසීතං වා අනුග්ගහාය. කතමෙ වග්ගාරේ? කබලිඤ්ඤාරේ⁵ ආහාරෙ ඔලාරිකො වා සුත්ථිමා වා, එස්සො දුතියො, මතොසංඤ්ඤාතතා තතියා, විඤ්ඤාණං චතුත්ථං.

17. ඉමෙ ච භික්ඛවෙ වග්ගාරේ ආහාර නිත්තදානා කිංසමුදයා කිඤ්ජාතිකා කිම්පහවා? ඉමෙ වග්ගාරේ අහාර තණ්හාතිදානා තණ්හා සමුදයා තණ්හාජාතිකා තණ්හාපහවා.

18. තණ්හා වායං භික්ඛවෙ නිත්තදානා කිංසමුදයා කිඤ්ජාතිකා කිම්පහවා? තණ්හා වෙදනාතිදානා වෙදනාසමුදයා වෙදනාජාතිකා වෙදනාපහවා.

1. නිවිවිකිච්ඡා, සී-කප්ථි.

2. ධනෙය්‍යාථ, ස්‍යා.

3. න ධනෙය්‍යාථ, ස්‍යා.

4. මෙ තුමෙහ, ස්‍යා.

5. කබලිඤ්ඤාරේ, මජ්ඣං. කබලිඤ්ඤාරේ, ස්‍යා. PTS.

12. මහණෙනි, මේ පස්කඳු භූත යැයි තත්වු පරිදි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දක්නාහට යම් විසිකිස් ඇද්ද, ඒ ප්‍රතිණ වේද? වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, ඒ පස්කඳු ප්‍රත්‍යයසමභව යැයි තත්වු පරිදි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දක්නාහට යම් විවිකිත්තයායෙක් ඇද්ද, ඒ ප්‍රතිණ වේද? වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, යම් භූත වූ පස්කඳෙක් ඇද්ද, ඒ පස්කඳ ඒ ප්‍රත්‍යය නිරොධ-
නෙතුවෙන් නිරොධ සැඟව ඇති සි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දක්නාහට යම් විවිකිත්තයායෙක් ඇද්ද, ඒ ප්‍රතිණ වේද? වහන්ස, එසේය.

13. මහණෙනි, මේ පස්කඳු භූත වේ යැයි මෙසෙයිනුදු තෙපි මෙහි විවිකිත්තයා තැනියහු ද? වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, ඒ පස්කඳු ප්‍රත්‍යය-
සමභව වේ යැයි මෙසෙයිනුදු තෙපි මෙහි විවිකිත්තයා තැනියහු ද? වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, යම් භූත වූ පස්කඳෙක් ඇද්ද, ඒ පස්කඳ ඒ ප්‍රත්‍යය නිරොධයෙන් නිරොධ සැඟව ඇති සි මෙසෙයිනුදු තෙපි මෙහි විවිකිත්තයා තැනියහු ද? වහන්ස, එසේය.

14. මහණෙනි, මේ පස්කඳු භූත වේ යැයි යථාභූතය සමයක් ප්‍රඥයෙන් මනාව දුටුයේ වේද? වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, ඒ පස්කඳු ප්‍රත්‍යයසමභව වේ යැයි යථාභූතය විවසුන් නුවණින් මනාව දුටුයේ වේද? වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, යම් භූත වූ පස්කඳෙක් ඇද්ද, ඒ පස්කඳ ඒ ප්‍රත්‍යයනිරොධයෙන් නිරොධසමභව ඇති සි යථාභූතය විවසුන් නුවණින් දුටුයේ වේද? වහන්ස, එසේය.

15. මහණෙනි, ඉදින් තෙපි මෙසෙයින් (සමභාවදගීනයෙන්) පරිශුද්ධ, මෙසෙයින් (ප්‍රත්‍යයදගීනයෙන්) පසාර්වදත, මේ සමයන්දුමය (තෘෂණ දුමින්) ඇලිඟෙන වසවු නම්, කෙළිකොට ගතිවු නම්, ධනය මෙන් කොට ගතිවු නම්, මමභය කරවු නම්, මහණෙනි, “නිසාරණය (සසරින් එතෙරවීම) පිණිස වත් මුත් ග්‍රහණය පිණිස නොවෙයි”යි පසුරක් බදු කොට මවිසින් දහම් දෙසුවා තෙපි පිළිගතිවු ද? වහන්ස, තෙල නොමේ ම ය. මහණෙනි, ඉදින් තෙපි මෙසෙයින් පරිශුද්ධ, මෙසෙයින් පසාර්වදත, මේ සම්ප්‍රදි ඇලිඟෙන නොවසවු නම්, කෙළිකොට නොගතිවු නම්, ධන වැනි කොට නොගතිවු නම්, මහණෙනි, තෙපි “නිසාරණය පිණිස වත් මුත් (නිකාන්ති විසින්) ගත්තා සදහා නොවෙත්”යි පසුරක් බදු කොට දහම් දෙසුවා පිළිගත්හු ද? වහන්ස, එසේය.

16. මහණෙනි, හටගත් සත්තයනට සපිහි පිණිස හටගන්නා සත්තයනට අනුග්‍රහ පිණිස මේ ආහාරයෝ සතරදෙනෙකි. කවර සතර-
දෙනෙක යත්: කච්චිකාර (පිඩුකොට කෑ යුතු ඖදරික වූ හෝ සුක්ෂ්ම වූ හෝ ආහාර ය, දෙවන එසාහාර ය, තෙවන මනෝසංකල්පනාහාර ය, සතරවන විඤ්ඤාණාහාර යි.

17. මහණෙනි, මේ ආහාරයෝ සතරදෙන කුමක් කිදන කොට කුමක් සමුදය කොට කුමක් ජාතික කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇද්ද? මේ ආහාරයෝ සතරදෙන තෘෂණානිදන කොට තෘෂණාසමුදය කොට තෘෂණා-
ජාතීක කොට තෘෂණාප්‍රභව කොට ඇතියහ.

18. මහණෙනි, මේ තෘෂණා කුමක් කිදන කොට කුමක් සමුදය කොට කුමක් ජාතික කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇද්ද? තෘෂණා වේදනානිදන කොට වේදනාසමුදය කොට වේදනා ජාතික කොට වේදනා ප්‍රභව කොට ඇතිය

19. වෙදනා වාසං භික්ඛවෙ නින්නිදනා නිංසමුදයං නිඤ්ජාතිකා නිමප්පතවා? වෙදනා ඵසොනිදනා ඵසොසමුදයං ඵසොජාතිකා ඵසොප්පතවා.¹

20. ඵසෙසා වාසං භික්ඛවෙ නින්නිදනො නිංසමුදයං නිඤ්ජාතිකො නිමප්පතවා? ඵසෙසා සලායතනනිදනො සලායතනසමුදයො සලායතන-ජාතිකො සලායතනප්පහතවා.²

21. සලායතනඤ්චිදං භික්ඛවෙ නින්නිදනා නිංසමුදයං නිඤ්ජාතිකා නිමප්පතවා? සලායතනං නාමරූපනිදනං නාමරූපසමුදයං නාමරූපජාතිකං නාමරූපප්පහතං.³

22. නාමරූපඤ්චිදං භික්ඛවෙ නිංනිදනං නිං සමුදයං නිං ජාතිකං නිං ප්පහතං? නාමරූපං විඤ්ඤාණනිදනං විඤ්ඤාණසමුදයං විඤ්ඤාණජාතිකං විඤ්ඤාණප්පහතං.⁴

23. විඤ්ඤාණඤ්චිදං භික්ඛවෙ නින්නිදනං නිංසමුදයං නිඤ්ජාතිකා නිමප්පතවා? විඤ්ඤාණං සංඛාරනිදනං සංඛාරසමුදයං සංඛාරජාතිකං සංඛාරප්පහතං.⁵

24. සංඛාරං විමෙ භික්ඛවෙ නින්නිදනා නිංසමුදයං නිඤ්ජාතිකා නිමප්පතවා? සංඛාරං අවිජ්ජානිදනා අවිජ්ජාසමුදයං අවිජ්ජාජාතිකා අවිජ්ජාප්පතවා.⁶

25. ඉති ඛො භික්ඛවෙ අවිජ්ජාපට්ඨයා සංඛාරං, සංඛාරපට්ඨයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණපට්ඨයා නාමරූපං, නාමරූපපට්ඨයා සලායතනං සලායතනපට්ඨයා ඵසෙසා, ඵසොපට්ඨයා වෙදනා, වෙදනාපට්ඨයා තණ්හා, තණ්හාපට්ඨයා උපාදානං, උපාදානපට්ඨයා භවො, භවපට්ඨයා ජාති, ජාතිපට්ඨයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදුෂ්මනස්සපායාසා සම්භවනති. ඵවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛන්ධස්ස සමුදයො හොති.

26. ජාතිපට්ඨයා ජරාමරණනි ඉති ඛො පතෙනං වුත්තං. ජාති-පට්ඨයා හු ඛො භික්ඛවෙ ජරාමරණං නො වා, කපාං වො ඵත්ථ හොතිති? ජාතිපට්ඨයා භනන්ත ජරාමරණං ඵච. නො ඵත්ථ හොති: ජාතිපට්ඨයා ජරාමරණනි.

27. භවපට්ඨයා ජාතිති ඉති ඛො පතෙනං වුත්තං. භවපට්ඨයා හු ඛො භික්ඛවෙ ජාති නො වා, කපාං වො ඵත්ථ හොතිති? භවපට්ඨයා භනන්ත ජාති. ඵචං නො ඵත්ථ හොති: භවපට්ඨයා ජාතිති.

1. ඵසොප්පහතවා, මජ්ඣං.

2. සලායතනප්පහතවා, සසා.

3. නාමරූපප්පහතවා, සසා.

4. විඤ්ඤාණප්පහතවා, සසා.

5. සංඛාරප්පහතවා, සසා.

6. අවිජ්ජාප්පහතවා, මජ්ඣං.

19. මහණෙනි, ඒම වෙදනා කුමක් නිදන කොට කුමක් සමුදය කොට කුමක් ජාතික කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇද්ද? වෙදනා සංගීතිදන කොට සංගීතමුදය කොට සංගීතජාතික කොට සංගීතප්‍රභව කොට ඇති ය,

20. මහණෙනි, මේ සංගී කුමක් නිදන කොට කුමක් සමුදය කොට කුමක් ජාතික කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇද්ද? සංගී අමායතනනිදන කොට අමායතනසමුදය කොට අමායතනජාතික කොට අමායතනප්‍රභව කොට ඇති ය.

21. මහණෙනි, මේ අමායතන කුමක් නිදන කොට කුමක් සමුදය කොට කුමක් ජාතික කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇද්ද? අමායතන නාමරූපනිදන කොට නාමරූපසමුදය කොට නාමරූපජාතික කොට නාමරූපප්‍රභව කොට ඇති ය.

22. මහණෙනි, මේ නාමරූප කුමක් නිදන කොට කුමක් සමුදය කොට කුමක් ජාතික කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇද්ද? නාමරූප විඤනනිදන කොට විඤනසමුදය කොට විඤනජාතික කොට විඤන ප්‍රභව කොට ඇති ය.

23. මහණෙනි, මේ විඤන කුමක් නිදන කොට කුමක් සමුදය කොට කුමක් ජාතික කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇද්ද? විඤන සංඝකාර නිදන කොට සංඝකාරසමුදය කොට සංඝකාරජාතික කොට සංඝකාර-ප්‍රභව කොට ඇති ය.

24. මහණෙනි, මේ සංඝකාරයෝ කුමක් නිදන කොට කුමක් සමුදය කොට කුමක් ජාතික කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇද්ද? සංඝකාරයෝ අවිඤ්ඤානිදන කොට අවිඤ්ඤාසමුදය කොට අවිඤ්ඤාජාතික කොට අවිඤ්ඤාප්‍රභව කොට ඇති ය.

25. මහණෙනි, මෙසෙසින් අවිඤ්ඤාප්‍රත්‍යයයෙන් සංඝකාරයෝය, සංඝකාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤනය, විඤනප්‍රත්‍යයයෙන් නාමරූපය, නාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් අමායතනය, අමායතන ප්‍රත්‍යයයෙන් සංගීය, සංගීප්‍රත්‍යයයෙන් වෙදනාය, වෙදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තාමණ්හය, තාමණ්හප්‍රත්‍යයෙන් උපාදනය, උපාදන ප්‍රත්‍යයෙන් භවය, භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය, ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරා මරණ ශෝක පරිදෙව දුඃඛ දොෂමනසා උපායායයෝ (යන මොහු) පහළ වෙයි. මෙසෙසින් (යනව පුද්ගල චිරත්ත) ගුණ දුඃඛපුඤ්ජයාගේ උත්පාදය වෙයි.

26. 'ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වෙයි' මෙසෙසින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරා මරණ වේ ද, නොහොත් නොවේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වත්තක්, ජාති ප්‍රත්‍යයයෙන් ජරා මරණ වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරා මරණ වේ' ය කියා යි.

27. 'භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වෙයි' මෙසෙසින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, භවප්‍රත්‍යයෙන් ජාතිය වේ ද, නොහොත් නොවේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වත්තක්, භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ' ය කියා යි.

28. උපාදානපට්ඨයා භවොති ඉති බො පනෙනං වුතනං. උපාදාන-
පට්ඨයා නු බො භික්ඛවෙ භවො නො වා, කථං වො එත්ථ භොතිති?
උපාදානපට්ඨයා භනෙන භවො එවං නො එත්ථ භොති: උපාදානපට්ඨයා
භවොති.

29. තණ්හාපට්ඨයා උපාදානානි ඉති බො පනෙනං වුතනං. තණ්හා-
පට්ඨයා නු බො භික්ඛවෙ උපාදානං නො වා, කථං වො එත්ථ භොතිති?
තණ්හාපට්ඨයා භනෙන උපාදානං. එවං නො එත්ථ භොති: තණ්හාපට්ඨයා
උපාදානානි.

30. වෙදනාපට්ඨයා තණ්හානි ඉති බො පනෙනං වුතනං. වෙදනා-
පට්ඨයා නු බො භික්ඛවෙ තණ්හා නො වා, කථං වො එත්ථ භොතිති?
වෙදනාපට්ඨයා භනෙන තණ්හා. එවං නො එත්ථ භොති: වෙදනාපට්ඨයා
තණ්හානි.

31. ඵස්සපට්ඨයා වෙදනානි ඉති බො පනෙනං වුතනං. ඵස්ස-
පට්ඨයා නු බො භික්ඛවෙ වෙදනා නො වා, කථං වො එත්ථ භොතිති?
ඵස්සපට්ඨයා භනෙන වෙදනා. එවං නො එත්ථ භොති: ඵස්සපට්ඨයා
වෙදනානි.

32. සලායතනපට්ඨයා ඵස්සානි ඉති බො පනෙනං වුතනං. සලා-
යතනපට්ඨයා නු බො භික්ඛවෙ ඵස්සා නො වා, කථං වො එත්ථ භොතිති?
සලායතනපට්ඨයා භනෙන ඵස්සා. එවං නො එත්ථ භොති: සලායතන-
පට්ඨයා ඵස්සානි.

33. නාමරූපපට්ඨයා සලායතනානි ඉති බො පනෙනං වුතනං.
නාමරූපපට්ඨයා නු බො භික්ඛවෙ සලායතනං නො වා, කථං වො එත්ථ
භොතිති? නාමරූපපට්ඨයා භනෙන සලායතනං. එවං නො එත්ථ භොති:
නාමරූපපට්ඨයා සලායතනානි.

34. විඤ්ඤාණපට්ඨයා නාමරූපානි ඉති බො පනෙනං වුතනං.
විඤ්ඤාණපට්ඨයා නු බො භික්ඛවෙ නාමරූපං නො වා, කථං වො එත්ථ
භොතිති? විඤ්ඤාණපට්ඨයා භනෙන නාමරූපං. එවං නො එත්ථ භොති:
විඤ්ඤාණපට්ඨයා නාමරූපානි.

35. සංඛාරපට්ඨයා විඤ්ඤාණානි ඉති බො පනෙනං වුතනං. සංඛාර-
පට්ඨයා නු බො භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණං නො වා, කථං වො එත්ථ භොතිති?
සංඛාරපට්ඨයා භනෙන විඤ්ඤාණං. එවං නො එත්ථ භොති: සංඛාර-
පට්ඨයා විඤ්ඤාණානි.

28. 'උපාදාන ප්‍රත්‍යයයෙන් හවය වේයි' මෙසෙසින් තෙල බස විදරන ලදී. මහණෙනි, උපාදාන ප්‍රත්‍යයයෙන් හවය වේ ද, නොනොත් නොවේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදුනේ ද? වහන්ස, උපාදාන ප්‍රත්‍යයයෙන් හවය වේයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදුනේය: 'උපාදාන ප්‍රත්‍යයයෙන් හවය වේ'ය කියායි.

29. 'කෘෂිණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, කෘෂිණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදානය වේ ද, නොහොත් නොවේ ද, මෙහි තොරට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වක්කස, කෘෂිණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'කෘෂිණා ප්‍රත්‍යයයෙන් කෘෂිණා වේ' ය කියයි.

30 'වෙදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණා වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, වෙදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණාව වේ ද, තොහොත් තො වේ ද, මෙහි තොටට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, වෙදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණා වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අටට සිත් උපදනේ ය: 'වෙදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණා වේ' ය කියයි.

31. 'සූර්‍ය ප්‍රත්‍යායෙන් වෙදනා වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදරන ලදී. මහණෙනි, සූර්‍ය ප්‍රත්‍යායෙන් වෙදනා වේ ද, නොහොත් නොවේ ද, මෙහි තොරට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? විභන්ස, සූර්‍ය ප්‍රත්‍යායෙන් වෙදනා වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'සූර්‍ය ප්‍රත්‍යායෙන් වෙදනා වේ' ය කියායි.

32. 'ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ' මෙසේ සිත් තෙල බස වදාරන ලදී. මහනොති, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ද, නොහොත් නොවේ ද, මෙහි නොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී' යන නිශායි.

33. 'නාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන්' අඩායනන වෙයි' මෙසෙසින් තෙල බස විදුරන ලදී. මහජනනී, නාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන්' අඩායනන වේ ද, නොහොත් නො වේ ද, මෙහි නොටට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? චක්‍රත්ව, නාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන්' අඩායනන වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'නාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන්' අඩායනන වේ'ය කියායි.

34. 'විඥනප්‍රත්‍යයයෙන් නාමරූප වෙයි' මෙසෙසින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, විඥනප්‍රත්‍යයයෙන් නාම රූප වේද, නොහොත් නොවේද, මෙහි කොටට කෙසේ සිත් උපදනේ ද, වහන්ස, විඥන ප්‍රත්‍යයයෙන් නාමරූප වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'විඥන ප්‍රත්‍යයයෙන් නාමරූප වේ' ය කියායි.

35. 'සංඝකාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඥනය වෙයි' මෙසෙයින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, සංඝකාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඥනය වෙයි ද, නොහොත් නොවේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදුනේ ද? වහන්ස, සංඝකාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඥනය වෙයි. මෙසෙයින් මෙහි අපට සිත් උපදුනේය: 'සංඝකාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඥනය වේ' ය කියායි.

36. අපිජ්ජාපච්චයා සංඛාරාති ඉති බො පතෙනං වුතනං. අපිජ්ජා පච්චයා ඥු බො භික්ඛවෙ සංඛාරා නො වා, කථං වො එඤ්ඤානිති? අපිජ්ජාපච්චයා හතෙන සංඛාරා. එවං නො එඤ්ඤානිති. අපිජ්ජාපච්චයා සංඛාරාති.

37. සාධු භික්ඛවෙ. ඉති බො භික්ඛවෙ භූතෙහපි එවං වදෙථ. අහමි එවං වදමි: ඉමස්මිං¹ සති ඉදං කොති, ඉමස්සුප්පාද ඉදං උපපජ්ජති - යදිදං අපිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා, සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං, නාමරූපපච්චයා සලායතනං, සලායතනපච්චයා එසසා, එසසපච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදානං, උපාදානපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුප්පාදාසා සමභවන්ති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකම්මස්ස සමුදයො කොති.

38. අපිජ්ජාය කෙව අසෙසපිරුගතිරොධා සංඛාරනිරොධො, සංඛාරනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො, විඤ්ඤාණනිරොධා නාමරූප නිරොධො, නාමරූපනිරොධා සලායතනනිරොධො, සලායතනනිරොධා එසසනිරොධො, එසසනිරොධා වෙදනානිරොධො, වෙදනානිරොධා තණ්හානිරොධො, තණ්හානිරොධා උපාදානනිරොධො, උපාදානනිරොධා භවනිරොධො, භවනිරොධා ජාතිනිරොධො, ජාතිනිරොධා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුප්පාදාසා නිරුජ්ඣන්ති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකම්මස්ස නිරොධො කොති.

39. ජාතිනිරොධා ජරාමරණනිරොධොති ඉති බො පතෙනං වුතනං. ජාතිනිරොධා ඥු බො භික්ඛවෙ ජරාමරණනිරොධො නො වා, කථං වො එඤ්ඤානිති? ජාතිනිරොධා හතෙන ජරාමරණනිරොධො. එවං නො එඤ්ඤානිති. ජාතිනිරොධා ජරාමරණනිරොධොති.

40. භවනිරොධා ජාතිනිරොධොති ඉති බො පතෙනං වුතනං. භවනිරොධා ඥු බො භික්ඛවෙ ජාතිනිරොධො නො වා, කථං වො එඤ්ඤානිති? භවනිරොධා හතෙන ජාතිනිරොධො එවං නො එඤ්ඤානිති. භවනිරොධා ජාතිනිරොධොති.

1. ඉති ඉමස්මිං, සිමු.

36. 'අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයයෙන් සංඝාර වෙයි' මෙසෙසින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයයෙන් සංඝාර වේ ද, නොහොත් නොවේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයයෙන් සංඝාර වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයයෙන් සංඝාර වේ' ය කියා යි.

37. මූනව මහණෙනි. මෙසේ මහණෙනි, තෙපිළ මෙසෙසින් කියන්නාව. මම ද මෙසෙසින් වදාරමි: "මේ දහම් ඇති වන ම මේ දහම් වෙයි, මේ දහම් පහල වන්නා හා ම මේ දහම් පහල වෙයි - කෙසේය යත්: අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයයෙන් සංඝාරයෙන් ය, සංඝාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤා ය, විඤ්ඤා ප්‍රත්‍යයයෙන් නාමරූප ය, නාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන් මායායන ය, මායායන ප්‍රත්‍යයයෙන් සංඝාර ය, සංඝාර ප්‍රත්‍යයයෙන් චේදනා ය, චේදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තාමණා ය, තාමණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන ය, උපාදාන ප්‍රත්‍යයයෙන් භව ය, භව ප්‍රත්‍යයයෙන් ජාති ය, ජාති ප්‍රත්‍යයයෙන් ජරා මරණ ශොක පරිදෙව දුඃඛ දොමනස්ස උපායාසයෝ (යන මොහු) පහල වෙති. මෙසේ හුදු දුඃඛ රුහිනුගේ සමභවය වේ" ය කියා යි.

38. අවිද්‍යාවගේ ම චිරග ස බ්‍යාන මාගියෙන් වන අශේෂ නිරෝධ හෙතුයෙන් සංඝාරයන්ගේ අනුභවාද නිරෝධ වෙයි. සංඝාරයන්ගේ අනුභවාදයෙන් විඤ්ඤායගේ අනුභවාදය වෙයි. විඤ්ඤායගේ අනුභවාදයෙන් නාමරූපයන්ගේ අනුභවාදය වෙයි. නාමරූපයන්ගේ අනුභවාදයෙන් මායායනයන්ගේ අනුභවාදය වෙයි. මායායනයන්ගේ අනුභවාදයෙන් සංඝාරයගේ අනුභවාදය වෙයි. සංඝාරයගේ අනුභවාදයෙන් චේදනාවගේ අනුභවාදය වෙයි. චේදනාවගේ අනුභවාදයෙන් තාමණාවගේ අනුභවාදය වෙයි. තාමණාවගේ අනුභවාදයෙන් උපාදානයගේ අනුභවාදය වෙයි. උපාදානයගේ අනුභවාදයෙන් භවයගේ අනුභවාදය වෙයි. භවයගේ අනුභවාදයෙන් ජාතියගේ අනුභවාදය වෙයි ජාතියගේ අනුභවාදයෙන් ජරා මරණ ශොක පරිදෙව දුඃඛ දොමනස්ස උපායාසයෝ (අනුභවාද නිරෝධයෙන්) නිරුද්ධ වෙති. මෙසේ තෙල දුඃඛ පුක්ඛයාගේ අනුභවාද වෙයි.

39. 'ජාතිනිරෝධයෙන් ජරාමරණ නිරෝධ වෙයි' මෙසෙසින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, ජාති නිරෝධයෙන් ජරාමරණ නිරෝධය වේ ද, නොහොත් නොවේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, ජාති නිරෝධයෙන් ජරාමරණ නිරෝධය වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'ජාතිනිරෝධයෙන් ජරාමරණ නිරෝධ වේ' ය කියා යි.

40. 'භවනිරෝධයෙන් ජාතිනිරෝධ වෙයි' මෙසෙසින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, භව නිරෝධයෙන් ජාති නිරෝධය වේ ද, නොහොත් නොවේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, භව නිරෝධයෙන් ජාතිනිරෝධ වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'භවනිරෝධයෙන් ජාතිනිරෝධ වේ' ය කියා යි.

41. උපාද්‍යනනිරොධා භවනිරොධොති ඉති බො පනෙනං වුත්තං. උපාද්‍යනනිරොධා නු බො භික්ඛවෙ භිවනිරොධො නො වා, කථං වො එත්ථ හොතිති? උපාද්‍යනනිරොධා භනෙත භවනිරොධො. එවං නො එත්ථ හොති: උපාද්‍යනනිරොධා භවනිරොධොති.

42. තණ්හානිරොධා උපාද්‍යනනිරොධොති ඉති බො පනෙනං වුත්තං. තණ්හානිරොධා නු බො භික්ඛවෙ උපාද්‍යනනිරොධො නො වා, කථං වො එත්ථ හොතිති? තණ්හානිරොධා භනෙත උපාද්‍යනනිරොධො. එවං නො එත්ථ හොති: තණ්හානිරොධා උපාද්‍යනනිරොධොති.

43. වෙදනානිරොධා තණ්හානිරොධොති ඉති බො පනෙනං වුත්තං. වෙදනානිරොධා නු බො භික්ඛවෙ තණ්හානිරොධො නො වා, කථං වො එත්ථ හොතිති? වෙදනානිරොධා භනෙත තණ්හානිරොධො. එවං නො එත්ථ හොති: වෙදනානිරොධා තණ්හානිරොධොති.

44. එසසනිරොධා වෙදනා නිරොධොති ඉති බො පනෙනං වුත්තං. එසසනිරොධා නු බො භික්ඛවෙ වෙදනානිරොධො නො වා, කථං වො එත්ථ හොතිති? එසසනිරොධා භනෙත වෙදනානිරොධො. එවං නො එත්ථ හොති: එසසනිරොධා වෙදනානිරොධොති.

45. සලායතනනිරොධා එසසනිරොධොති ඉති බො පනෙනං වුත්තං. සලායතනනිරොධා නු බො භික්ඛවෙ එසසනිරොධො නො වා, කථං වො එත්ථ හොතිති? සලායතනනිරොධා භනෙත එසසනිරොධො. එවං නො එත්ථ හොති: සලායතනනිරොධා එසසනිරොධොති.

46. නාමරූපනිරොධා සලායතනනිරොධොති ඉති බො පනෙනං වුත්තං. නාමරූපනිරොධා නු බො භික්ඛවෙ සලායතනනිරොධො නො වා, කථං වො එත්ථ හොතිති? නාමරූපනිරොධා භනෙත සලායතනනිරොධො. එවං නො එත්ථ හොති: නාමරූපනිරොධා සලායතනනිරොධොති.

47. විඤ්ඤාණනිරොධා නාමරූපනිරොධොති ඉති බො පනෙනං වුත්තං. විඤ්ඤාණනිරොධා නු බො භික්ඛවෙ නාමරූපනිරොධො නො වා, කථං වො එත්ථ හොතිති? විඤ්ඤාණනිරොධා භනෙත නාමරූපනිරොධො. එවං නො එත්ථ හොති: විඤ්ඤාණනිරොධා නාමරූපනිරොධොති.

41. ‘උපාදාන නිරෝධයෙන් භවනිරෝධ වෙයි’ මෙසෙසින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, උපාදාන නිරෝධයෙන් භවනිරෝධ වේ ද, නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, උපාදාන නිරෝධයෙන් භවනිරෝධ වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: ‘උපාදාන නිරෝධයෙන් භවනිරෝධ වේ’ ය කියායි.

42. ‘තෘෂ්ණානිරෝධයෙන් උපාදානනිරෝධ වෙයි’ මෙසෙසින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, තෘෂ්ණානිරෝධයෙන් උපාදාන නිරෝධ වේ ද නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, තෘෂ්ණානිරෝධයෙන් උපාදාන නිරෝධ වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: “තෘෂ්ණානිරෝධයෙන් උපාදානනිරෝධ වේ” ය කියායි.

43. ‘වෙදනානිරෝධයෙන් තෘෂ්ණානිරෝධ වෙයි’ මෙසෙසින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, වෙදනානිරෝධයෙන් තෘෂ්ණානිරෝධ වේ ද නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, වෙදනානිරෝධයෙන් තෘෂ්ණානිරෝධ වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේ ය: ‘වෙදනානිරෝධයෙන් තෘෂ්ණානිරෝධ වේ’ ය කියාය.

44. ‘සංගීතිරෝධයෙන් වෙදනානිරෝධ වෙයි’ මෙසෙසින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, සංගීතිරෝධයෙන් වෙදනානිරෝධ වේ ද නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, සංගීතිරෝධයෙන් වෙදනානිරෝධ වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: ‘සංගීතිරෝධයෙන් වෙදනානිරෝධ වේ’ ය කියායි.

45. ‘අධ්‍යායනනිරෝධයෙන් සංගීතිරෝධ වෙයි’ මෙසෙසින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, අධ්‍යායනනිරෝධයෙන් සංගීතිරෝධ වේ ද නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, අධ්‍යායනනිරෝධයෙන් සංගීතිරෝධ වෙයි මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේ ය: ‘අධ්‍යායනනිරෝධයෙන් සංගීතිරෝධ වේ’ ය කියායි.

46. ‘නාමරූපනිරෝධයෙන් අධ්‍යායනනිරෝධ වෙයි’ මෙසෙසින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, නාමරූප නිරෝධයෙන් අධ්‍යායනනිරෝධ වේ ද නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, නාමරූපනිරෝධයෙන් අධ්‍යායනනිරෝධ වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේ ය: “නාමරූපනිරෝධයෙන් අධ්‍යායනනිරෝධ වේ” ය කියායි.

47. ‘විඤ්ඤානිරෝධයෙන් නාමරූපනිරෝධ වෙයි’ මෙසෙසින් තෙල බස වදාරන ලදී. මහණෙනි, විඤ්ඤානිරෝධයෙන් නාමරූපනිරෝධ වේ ද නොහොත් නො වේ ද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේ ද? වහන්ස, විඤ්ඤානිරෝධයෙන් නාමරූපනිරෝධ වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේ ය: “විඤ්ඤානිරෝධයෙන් නාමරූපනිරෝධ වේ” ය කියායි.

48. සංඛාරනිරෝධා විඤ්ඤාණනිරෝධොති ඉති ඛො ථනෙතං වුත්තං. සංඛාරනිරෝධා නු ඛො භික්ඛවෙච විඤ්ඤාණනිරෝධො තො වා, කථං වො එත්ථ හොතිති? සංඛාරනිරෝධා භනෙත විඤ්ඤාණ නිරෝධො. එවං තො එත්ථ හොති: සංඛාරනිරෝධා විඤ්ඤාණනිරෝධොති.

49. අවිජ්ජානිරෝධා සංඛාරනිරෝධොති ඉති ඛො ථනෙතං වුත්තං. අවිජ්ජානිරෝධා නු ඛො භික්ඛවෙච සංඛාරනිරෝධො තො වා, කථං වො එත්ථ හොතිති? අවිජ්ජානිරෝධා භනෙත සංඛාරනිරෝධො. එවං තො එත්ථ හොති: අවිජ්ජානිරෝධා සංඛාරනිරෝධොති.

50. සාධු භික්ඛවෙ. ඉති ඛො භික්ඛවෙච කුමෙහපි එවං ටිද්දෙථ. අහමපි එවං වදාමි: ඉමස්මිං අසති ඉදං න හොති, ඉමස්ස නිරෝධා ඉදං නිරුජ්ඣති - යදිදං අවිජ්ජානිරෝධා සංඛාරනිරෝධො, සංඛාරනිරෝධා විඤ්ඤාණනිරෝධො, විඤ්ඤාණනිරෝධා නාමරූපනිරෝධො, නාමරූප නිරෝධා සලාසතනනිරෝධො, සලාසතනනිරෝධා එස්සනිරෝධො, එස්ස නිරෝධා වෙදනානිරෝධො, වෙදනානිරෝධා තණ්හානිරෝධො, තණ්හා නිරෝධා උපාදානනිරෝධො, උපාදානනිරෝධා භවනිරෝධො, භවනිරෝධා ජාතිනිරෝධො, ජාතිනිරෝධා ජරා මරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සු-පායාසා නිරුජ්ඣන්ති එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකම්මස්ස නිරෝධො හොති.

51 අපි නු කුමෙහ භික්ඛවෙ එවා ජාතන්තා එවා පස්සන්තා, පුබ්බන්තං වා පට්ඨාවෙසාථ: අහොසිමො¹ නු ඛො මයං අතිතමද්ධානං, න නු ඛො අහොසිමො අතිතමද්ධානං, කීනනු ඛො අහොසිමො අතිතමද්ධානං, කථනනු ඛො අහොසිමො අතිතමද්ධානං, කීං හුණා කීං අහොසිමො නු ඛො මයං අතිතමද්ධානන්ති. තො හෙතං භනෙත.

52. අපි නු කුමෙහ භික්ඛවෙ එවා ජාතන්තා එවා පස්සන්තා අප-රන්තං වා ආධාවෙසාථ:² හවිස්සාම නු ඛො මයං අනාගතමද්ධානං, න නු ඛො හවිස්සාම අනාගතමද්ධානං, කීනනු ඛො හවිස්සාම අනාගත-මද්ධානං, කථනනු ඛො හවිස්සාම අනාගතමද්ධානං, කීං හුණා කීං හවිස්සාම නු ඛො මයං අනාගතමද්ධානන්ති. තො හෙතං භනෙත.

53. අපි නු කුමෙහ භික්ඛවෙ එවා ජාතන්තා එවා පස්සන්තා එතරති වා පච්චුප්පන්තං අද්ධානං:³ අජ්ඣිත්තං කථංකපි අස්සථ:⁴ අතනනුඛොස්මි, හො නු ඛොස්මි, කීනනු ඛොස්මි, කථනනු ඛොස්මි, අතනනු ඛො සභෙතා කුමො ආගතො, සො කුමාසිහාමි හවිස්සතිති. තො හෙතං භනෙත.

1 අංගසුමනා, ස්‍යා. අහොසිමො - අඤ්ඤාදා 2. පට්ඨාවෙසාථ, මජ්ඣං. ස්‍යා.
3. පච්චුප්පන්තද්ධානං ආරම්භ, ස්‍යා. පච්චුප්පන්ත මද්ධානං අජ්ඣිත්තං, මජ්ඣං.
4. කථං කපිත්ථ, ස්‍යා.

48. 'සංඝකාරනිරොධසෙත් විඤ්ඤානිරොධ වෙයි' මෙසෙසින් තෙල බස වදාරනලදී. මහණෙනි, සංඝකාරනිරොධසෙත් විඤ්ඤානිරොධ වේද නොහොත් නොවේද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේද? වහන්ස, සංඝකාරනිරොධසෙත් විඤ්ඤානිරොධ වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය 'සංඝකාරනිරොධසෙත් විඤ්ඤානිරොධ වේ' ය කියයි.

49. 'අවිද්‍යානිරොධසෙත් සංඝකාරනිරොධ වෙයි' මෙසෙසින් තෙල බස වදාරනලදී. මහණෙනි, අවිද්‍යානිරොධසෙත් සංඝකාරනිරොධ වේද නොහොත් නොවේද, මෙහි තොපට කෙසේ සිත් උපදනේද? වහන්ස, අවිද්‍යානිරොධසෙත් සංඝකාරනිරොධ වෙයි. මෙසෙසින් මෙහි අපට සිත් උපදනේය: 'අවිද්‍යානිරොධසෙත් සංඝකාරනිරොධ වේ' ය කියයි.

50. මූලාදි මහණෙනි. මෙසෙසින් මහණෙනි, තෙවද මෙසේ කියන්නාව. මම ද මෙසේ වදාරමි: මේ දහම් කැට්ටත් ම මේ දහම් නොවෙයි. මේ හෙතු ධර්මයන් අනුත්තරයෙන් මේ ඵලධර්ම අනුත්තරය වෙයි - කෙසේය යත්: අවිද්‍යාවෙන් අනුත්තරයෙන් සංඝකාරනිරොධය වෙයි. සංඝකාරනිරොධයෙන් විඤ්ඤානිරොධය වෙයි. විඤ්ඤානිරොධයෙන් නාමරූපනිරොධය වෙයි. නාමරූපනිරොධයෙන් මහායතනනිරොධය වෙයි. මහායතන නිරොධයෙන් සප්තීනිරොධය වෙයි. සප්තීනිරොධයෙන් වෛද්‍යානිරොධය වෙයි, වෛද්‍යානිරොධයෙන් තෘණානිරොධය වෙයි. තෘණානිරොධයෙන් උපාද්‍යනනිරොධය වෙයි. උපාද්‍යනනිරොධයෙන් භාවනිරොධය වෙයි. භාවනිරොධයෙන් ජාතීනිරොධ වෙයි. ජාතීනිරොධයෙන් ජරා මරණ කොකපරිදෙවළුබ්බද්‍යමිකස උපායාසයෝ (අනුත්තරයෙන්) නිරුද්ධ වෙති. මෙසේ අතල කෙටල දුටු පුඤ්ඤයාගේ නිරොධ වේය යයි.

51. මහණෙනි, කිම, තෙපි මෙසේ (ප්‍රත්‍යය නිසාමය) දන්නාහු මෙසේ දන්නාහු (අතිතසංකාදී) පුමානතයට හෝ (නාමණ්දුමි විසින්) වටාලා දුටත්තාව? "අපි අතිතයෙහි වූමෝද, අතිතයෙහි නොවූමෝද, අතිතයෙහි (ජාතාදීන්) කෙබඳු වූමෝද, අතිතයෙහි (සටහන් විසින්) කෙබඳු අසුරු ඇති වූමෝද, අපි අතිතයෙහි කෙබඳු සිට කෙබඳු අසුරු ඇති වූමෝද, කියයි. වහන්ස, තෙල නොවන්නේය.

52. මහණෙනි, කිම, තෙපි මෙසේ දන්නාහු මෙසේ දන්නාහු, අපරානතයට හෝ ඉදරි බලා යන්නාව? "අපි අනාගතයෙහි වන්නමෝද, අනාගතයෙහි නොවන්නමෝද, අනාගතයෙහි කෙබඳු වන්නමෝද, අනාගතයෙහි කෙබඳු අසුරු ඇති වන්නමෝද, අපි අනාගතයෙහි කෙබඳු ව කෙබඳු අසුරු ඇති වන්නමෝද" කියයි. වහන්ස, තෙල නොවන්නේය.

53. මහණෙනි, කිම, තෙපි මෙසේ දන්නාහු මෙසේ දන්නාහු දන් ප්‍රත්‍යුත්තරකාලයෙහි හෝ තමා කෙරෙහි සැක ඇතියාව? "මම වෙමි දෝ, නොවෙමි දෝ, කෙබඳු වෙමි දෝ, කෙබඳු අසුරු වෙමි දෝ, මේ සත්‍ය කොසින් ආයේ වේ දෝ හෝ, හෝ කෙහි යන්නේ වේ දෝ" කියයි. වහන්ස, තෙල නොවන්නේය.

54. අපි නු තුළමහ භික්ඛවෙ එවං ජානන්තා එවං පසුන්තා එවං වදෙය්‍යාථ: සත්ථා නො ගරු, සඤ්චාරවෙධ ව¹ මයං එවං වදෙමාංඝි.² නො හෙතං භන්තෙ.

55. අපි නු තුළමහ භික්ඛවෙ එවං ජානන්තා එවං පසුන්තා එවං වදෙය්‍යාථ: සමණො නො එවමාහ,³ සමණච්චතෙත ව මයං⁴ එවං වදෙමාංඝි. නො හෙතං භන්තෙ.

56. අපි නු තුළමහ භික්ඛවෙ එවං ජානන්තා එවං පසුන්තා අඤ්ඤං සත්ථාරං උද්දිසෙය්‍යාථාංඝි. නො හෙතං භන්තෙ.

57. අපි නු තුළමහ භික්ඛවෙ එවං ජානන්තා එවං පසුන්තා යාති තාති පුත්‍රසමණ්‍රාහමණානං වතකොතුහලමඛලාති, තාති සාරතො පච්චාගචේජ්ජය්‍යාථාංඝි. නො හෙතං භන්තෙ.

58. නනු භික්ඛවෙ⁵ යදෙව තුළමාකං සාමං ඤාතං සාමං දිට්ඨං සාමං විදිතං තදෙව තුළමහ වදෙමාංඝි.⁶ එවමහන්තෙ.

59. සංචු භික්ඛවෙ. උපනිතා ඛො මෙ තුළමහ භික්ඛවෙ ඉමිනා සඤ්චරිතකෙත ධම්මෙන අකාලිකෙත එහිපසිකෙත ඔපනයිකෙත පච්චතනං වෙදිතබ්බෙන විඤ්ඤාති. සඤ්චරිතකා “අයං භික්ඛවෙ ධම්මො අකාලිකො එහිපසිකො ඔපනයිකො පච්චතනං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාති”ති. ඉති යතනං චුතනං, ඉදමෙතං පටිච්ච චුතනං.

60. තිණණං ඛො පන භික්ඛවෙ සන්තිපාතා ගබ්භස්සාවක්ඛනාති හොති: ඉධ මාතාපිතරො සන්තිපතිතා හොති, මාතා ව න උතුනි හොති, ගක්ඛබ්බො ව න පච්චුපට්ඨිතො හොති, තෙව තාව ගබ්භස්සාවක්ඛනාති හොති. ඉධ මාතාපිතරො ව සන්තිපතිතා හොති, මාතා ව උතුනි හොති, ගක්ඛබ්බො ව න පච්චුපට්ඨිතො හොති, තෙව තාව ගබ්භස්සාවක්ඛනාති හොති. යතො ව ඛො භික්ඛවෙ මාතාපිතරො සන්තිපතිතා හොති, මාතා ව උතුනි හොති, ගක්ඛබ්බො ව පච්චුපට්ඨිතො හොති, එවං තිණණං සන්තිපාතා ගබ්භස්සාවක්ඛනාති හොති.

61. නමෙතං භික්ඛවෙ මාතා නව වා දස වා මාසෙ ගබ්භං භුච්ඡිතා පරිහරති මහතා සංසයෙන ගරුමාරං⁷. නමෙතං භික්ඛවෙ මාතා නවන්තං වා දසන්තං වා මාසානං අව්වසෙත විජායති මහතා සංසයෙන ගරුමාරං. නමෙතං ජාතං සමාතං සකෙත ලොභිනෙත පොසෙති. ලොභිතං හෙතං භික්ඛවෙ⁸ අරියස්ස විනසෙ යද්දිං මාතුථඤ්ඤං.

1 සඤ්චාරවෙධව, ස්‍යා. 2 වදෙය්‍යාමාංඝි, ස්‍යා. 3 මයං වදෙමාංඝි, PTS. සි-කප්ඵි.

3 සමණො එවමාහ, ස්‍යා. මජ්ඣං. 4 සමණො ව නාම මයං, මජ්ඣං. සමණො ව න ව මයං, ස්‍යා. PTS සමණො ව වත මයං, සි කප්ඵි.

5 නනු ඛො භික්ඛවෙ, සිච්චු. 6 වදෙය්‍යාථාංඝි, ස්‍යා. 7 ගරුමාරං, ස්‍යා.

8 ලොභිතං සික්ඛවෙ, සි-කප්ඵි.

54. මහණෙනි, කිම, තෙපි මෙසේ දන්තාහු මෙසේ දක්තාහු මෙසේ කියන්නාව? “අපට ගුරුවන (නොකැමැති වුව ද අනුවර්තීත වියයුතු වන) ශාසනාවරයෝ ය, එයින් ශාසනාගෞරවයෙන් අපි මෙසේ කියමින” කියායි. වහන්ස, තෙල නොවන්නේය.

55. මහණෙනි, කිම, තෙපි මෙසේ දන්තාහු මෙසේ දක්තාහු මෙසේ කියන්නාව? “අපගේ බුද්ධගුණයන් වහන්සේ මෙසේ වදාරති. අපි ඒ ගුණවචනයෙහිදු මෙසේ කියමින” කියායි වහන්ස, තෙල නොවන්නේය.

56. මහණෙනි, කිම, තෙපි මෙසේ දන්තාහු මෙසේ දක්තාහු අත් බාහ්‍යශාසනාකෙනෙකු උදෙසන්නාව? වහන්ස, තෙල නොවන්නේය.

57. මහණෙනි, කිම, තෙපි මෙසේ දන්තාහු මෙසේ දක්තාහු බොහෝ තීර්ථකගුණයන් හා බ්‍රාහ්මණයන්ගේ යම් ප්‍රභසමාදාන, දිවුකුහුල්, දූෂාදිමිහල ඇත්ද, ඒ සාර විසින් පිළිගන්නාව? වහන්ස, තෙල නොවන්නේය.

58. මහණෙනි, යම් ම දැයෙක් නොප විසින් තමන් නුවණින් දන්තාලද ද, තමන් පැතැසින් දක්තාලද ද, තමන් පාල කොට ගන්නා ලද ද, එය ම තෙපි කියන්නාහු නොවේ ද? වහන්ස, එසේය.

59. මැනව මහණෙනි. මා විසින් - එල දෙනුවට කලතුරක් නැත්තා වූ, එව, බලව යන විධියට නිසිවූ, නමා සිතින් එළඹීමට සුදුසු වූ, විෂයන් විසින් තමන් කෙරෙහි ලා දතයුතු වූ, තමා විසින් ම දක්ක යුතු මේ සාන්දෘෂ්ටික ධර්මයෙන් තෙපි නිවන් කරා පමුණුවන ලද්දහුය. මහණෙනි, “මේ ධර්ම සාදෘෂ්ටිකය, අකාලිකය, එව, බලව යන විධියට නිසිය, උපතයනාභීය, විෂයන් විසින් වෙදිතව්‍යය යි” මෙසේ යම් බසෙක් වදාරන ලද ද, තෙල බස (තොපගේ) මේ සවයංඥතාදි භාවය පිණිස කියන ලදී.

60. මහණෙනි, භූත්දෙනෙකුන්ගේ සම්මානසෙන් ගර්භාවක්‍රාන්ති (ගබ්බානිම) වෙයි. මේ සන්තප්පොකයෙහි දෙමාපියෝ සන්තිපතිත වෙත් ද, (එතෙකුදු වුව) මව ඔසප් නො වූ ද, ගදබෙක් (එහි උපදානා සතෙක්) නො එළඹියේ වේ ද, එතෙක් ගතීවක්‍රාන්ති නො වන්නේ ය. මෙලොව දෙමාපියෝ සන්තිපතිත වෙත් ද, මව ද ඔසප් වූ ද, (එතෙකුදු වුව) ගදබෙක් නො එළඹියේ වේ ද, එතෙතිහුද ගතීවක්‍රාන්ති නො ම වෙයි. මහණෙනි, යම් අවසාරවෙක දෙමාපියෝ සන්තිපතිත වෙත් ද, මව ද ඔසප් වූ ද, ගදබෙක් එළඹියේත් වේ ද, මෙසේ භූත් දෙනෙකුන්ගේ සන්තිපාතයෙන් ගර්භාවක්‍රාන්ති වෙයි.

61. මහණෙනි, මව ගුරුභාරයක් වන තෙල ගබ් නවමසක් හෝ දසමසක් හෝ මහත් (දිව්) සැකෙන් කුසින් උසුලයි. මහණෙනි, මව ගුරුබරක් වන තෙල දරු නවමසක්හුගේ හෝ දසමසක්හුගේ ඇවෑමෙන් මහත්සැකෙන් වදයි උපත් තෙල දරු සිහි මවු ලෙහෙයෙන් සුස්සන් වේ මහණෙනි, ආයස්විතයෙහි දී තෙල ලෙහෙය මවගේ තනකිරි නම් වෙයි.

62. ස ඛො සො භික්ඛවෙ භූමාරො වුද්ධිමනාස¹ ඉඤ්ඤානං පරිපාක-
මනාය යාති නාති² භූමාරකානං කිලාපතකාති ගෙහි කිලති:
සෙසයපිදං- වඩකකං³ සපිකං මොක්ඛවිකා⁴ විබ්බුලකං⁵ පත්තාලුකං
රථකං ධනුකං.

63. ස ඛො සො භික්ඛවෙ භූමාරො වුද්ධිමනාස⁶ ඉඤ්ඤානං පරිපාක-
මනාය පඤ්චති කාමගුණෙහි සමපට්ඨො සමඛිතිගුණො⁷ පරිවාරෙති: වක්ඛු
විඤ්ඤායොහි රූපෙහි ඉට්ඨෙහි කප්පනාති මහාපෙති පිසරූපෙහි කාමුප-
සංභිගොති රජනීයෙහි,⁸ ජොතවිඤ්ඤායොහි සලද්දති -පෙ- ඝාතවිඤ්ඤා-
යොහි ගතෙහි. -පෙ- ජ්වහා විඤ්ඤායොහි රසෙහි -පෙ- ඛාතවිඤ්ඤායොහි
ථොට්ඨබ්බෙහි ඉට්ඨෙහි කප්පනාති මහාපෙති පිසරූපෙහි කාමුපසංභිගොති
රජනීයෙහි.

64. සො වක්ඛුතං 'රූපං ඉසො පිසරූපෙ⁹ රූපෙ සාරජ්ඣති, අපට්ඨ-
රූපෙ රූපෙ බ්‍යාපජ්ඣති.¹⁰ අනුපට්ඨිතකායසති ච විහරති පරිහත වේතසො,
නඤ්ච වේතොවිමුහති. පඤ්ඤා විමුහති. යථාභූතං න්‍යායජානාති යත්ඤ්ඤ
නෙ පාපකා අභුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. සො එවං අනුරොධ-
විරොධං සමාපන්නො යං කිඤ්චි වෙදනං වෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා
අදුක්ඛමිසුඛං වා, සො තං වෙදනං අභිනඤ්ඤති අභිවද්ධති අජේඛාසාය
නිට්ඨති. නඤ්ඤා තං වෙදනං අභිනඤ්ඤො අභිවද්ධො අජේඛාසාය නිට්ඨො
උපපජ්ඣති නඤ්ඤි. යං වෙදනාසු නඤ්ඤි නදුපදාදි. නඤ්ඤපාදන
පච්චයා,¹¹ භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරා මරණං සොභ
පරිදෙව දුක්ඛදෛමිකසුප්පායාසා සමභවන්ති. එවමෙතඤ්ඤා කෙවලඤ්ඤා
දුක්ඛකම්මකඤ්ඤා සමුදයො ගොති. සොනෙති සද්දං සුඛං -පෙ- සාතෙන
ගඤ්ඤා ඝාතිනා -පෙ- ජ්වහාස රසං සාධිනා -පෙ- ඛායෙන ථොට්ඨබ්බං
පුඤ්ඤා. -පෙ- මතසා ධම්මං විඤ්ඤාය පිසරූපෙ ධම්මෙ සාරජ්ඣති, අපට්ඨ-
රූපෙ ධම්මෙ බ්‍යාපජ්ඣති, අනුපට්ඨිතකායසති ච විහරති පරිහතවේතසො,
නඤ්ච වේතොවිමුහති. පඤ්ඤා විමුහති. යථාභූතං න්‍යායජානාති යත්ඤ්ඤ
නෙ පාපකා අභුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. සො එවං අනුරොධවිරොධං
සමාපන්නො යං කිඤ්චි වෙදනං වෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමිසුඛං
වා, සො තං වෙදනං අභිනඤ්ඤති අභිවද්ධති අජේඛාසාය නිට්ඨති. නඤ්ඤා
තං වෙදනං අභිනඤ්ඤො අභිවද්ධො අජේඛාසාය නිට්ඨො උපපජ්ඣති නඤ්ඤි. යං
වෙදනාසු නඤ්ඤි නදුපදාදි. නඤ්ඤපාදනපච්චයා භවො, භවපච්චයා
ජාති, ජාතිපච්චයා ජරා මරණං සොකපරිදෙව දුක්ඛදෛමිකසුප්පායාසා
සමභවන්ති. එවමෙතඤ්ඤා කෙවලඤ්ඤා දුක්ඛකම්මකඤ්ඤා සමුදයො ගොති

1. වුද්ධිමනාස, ස්‍යා. 2. යාති, සි. 3. වඩකං, ස්‍යා. සි. කස්ථි.
4. මොක්ඛවිකා, සි. 5. විබ්බුලකං, ස්‍යා. 6. වුද්ධිමනාස, ස්‍යා.
7. සමඛිතිගුණො, ස්‍යා. 8. රජනීයෙහි පෙමනීයෙහි, ස්‍යා.
9. පිසරූපෙ සාරජ්ඣති. 10. අපට්ඨරූපෙ බ්‍යාපජ්ඣති, සිමු.
11. නඤ්ඤ උපාදනපච්චයා, ස්‍යා.

62. මහණෙනි, ඒ කුමර ඉඳුරන් පිනවන්නට නිසි වැඩිවියට පැමිණ ඉන්ද්‍රිය පරිපාකය ලදින් කුමරුන් කෙළෙහා යම් යම් කෙළිබවු ඇත් ද, එයින් කෙළිසි. ඒ කෙළි කෙසෙය යත්: කුඩානගුල, දඬුකඩ, (කල්ලි ගැසුම), පිරිවැටුම, බුමුසක, පත්මුවානැලි, කුඩාරිය, කුඩාදුනු යන මෙයි.

63. මහණෙනි, ඒ කුමර (ඉඳුරන් පිනවන්නට නිසි) වියපැමිණ මුහුකුරාගිය ඉඳුරන් ඇති බවට පැමිණ පස්කම්ගුණෙන් සමර්පිත ව සිය ඉඳුරන් පිනවයි. (කෙසේද?) ඉෂට, කාන්ත, මනාප, ප්‍රියරූප, කාමොප-සංහිත, රජනීය, වක්කුර්විඥෙය රූපයෙන් පිනවයි. ශ්‍රෝත්‍රවිඥෙයශබ්ද-යෙන් ... ස්ත්‍රීණවිඥෙය ගනිමින් ... ජිහ්වා විඥෙයරසයෙන්...ඉටු වූ කලණවූ මතවඩන, පියසැහැවී ඇති, කම්ප්‍රව ඇසිරිකල, සිත්අලවන්නට නිසි කායවිඥෙය පහසින් පිනවයි.

64. හේ ඇතිත් රුද්ධක පියරූප වූ රූපයෙහි සංරාග කෙරෙයි. අප්‍රිය රූප වූ රූපයෙහි මාපාද උපදවයි. අකුසල් සිතැතිව නො ඵලබ්‍ධි සිටි කාගියාසී ඇතිව ද වාස කෙරෙයි. යම් පල සම්ප්‍රවේනැ ඒ ලාමක වූ අකුසල්දහමුහු නිරවශෙෂ ව නිරුද්ධ වෙත් ද, ඒ වෙතොවිමුකතිය ද ප්‍රඥවිමුකතිය ද තත්වු පරිදි නොදනී. හේ මෙසෙසින් රාගදොෂ දෙකට පැමිණියේ සුබ වේවයි, දුඛ වේවයි, අදුඛාසුබ වේවයි, යම් කිසි වෙදතාවක් විදුනේ වේ ද, හේ ඒ වෙදතා (තෘෂණාවෙන්) අභිනන්දනා කෙරෙයි. (අනො සුවයෙකිසි) බෙණේ. ගැලැගෙන සිටී. ඔහුට ඒ වෙදතායෙන් කුප්තාභට, බණ්ඩුභව, ගැලැගෙන සිටුනානට තෘෂණා උපදී. වෙදතායෙහි යම් තන්තුයෙක් ඇත් ද, ඒ උපාදාන වෙයි. ඔහුට උපාදාන ප්‍රත්‍යයෙන් භවය වෙයි. භවප්‍රත්‍යයෙන් ජාති වෙයි. ජාතිප්‍රත්‍යයෙන් ජරාමරණශොකපරිදොවදුඛ දොර්මනස්ස උපායාසයෝ පහල වෙත්. මෙසෙසින් තෙල කෙවල දුඛ-පුඤ්ඤයාගේ උදව්ම වෙයි. කණින් ශබ්ද අසා ... නැතැයෙන් ගඳ ආසාණ කොට ... දිවින් රස ආසවාද කොට ... කයින් පහස වද ... මෙතෙන් දහම් දැන ප්‍රිය වූ දහම් අරමුණෙහි ඇළේ. අප්‍රිය ධර්මලබ්ධනයෙහි විරෝධ කෙරේ. අකුසල් සිතැතිව නො ඵලබ්‍ධි කාගියාසී ඇතිව වාස කෙරේ. යම් පලසම්ප්‍රවේනැ ඒ ලබු අකුසල් දහමුහු නිෂෙෂව නිරුද්ධ වෙත් ද, ඒ වෙතොවිමුකතිය හා ප්‍රඥවිමුකතිය හා තත්වු පරිදි නො දනී. හේ මෙසෙසින් අනුරෝධ විරෝධ දෙකට පැමිණියේ සුබ වේවයි, දුඛ වේවයි, උපෙක්ඛා වේවයි, යම්කිසි වෙදතාවක් විදුනේ වේ ද, හේ ඒ වෙදතා අභිනන්දන කෙරේ, බෙණේ, ගැලැගෙන සිටී. ඒ වෙදතා අභිනන්දනා කරන බණන, ගැලැගෙන සිටුනා ඔහුට තෘෂණා උපදී. වෙදතායෙහි යම් තෘෂණා-යෙක් අත් ද, ඒ උපාදාන වෙයි. ඔහුට උපාදානප්‍රත්‍යයෙන් භවය වෙයි. භවප්‍රත්‍යයෙන් ජාති වෙයි. ජාතිප්‍රත්‍යයෙන් ජරාමරණ ශොකපරිදොව දුඛ දොර්මනස්ස උපායාසයෝ පහල වෙත්. මෙසේ තෙල කෙවල දුඛ-පුඤ්ඤයාගේ උදව්ම වන්නේ ය.

65. ඉධ භික්ඛවෙ තථාගතො ලොකෙ උපාසුන්හි අරහං සමමා සමුද්ධො විජ්ජාචරණසමපන්නො සුතතො ලොකමිද්ද දනුහතරො පුරිස-දමමසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකා සමාරකා සබ්බමකා, සස්සමණ්ඩාහමණං පථං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පචචෙදෙති. සො ධම්මං දෙවසති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣේකඤ්ජාණං පරිසොසානකල්‍යාණං සාරථං සබ්බාසුත්තං, කෙවල-පරිපුණ්ණං පරිපුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති නා ධම්මං සුඤ්ඤාභි ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤාචාරස්මි වා ඤාලෙ පච්චාජානො.¹ සො නා ධම්මං සුඤ්ඤා නථාගතො සඤ්ඤා පටිලභති. සො තෙන සඤ්ඤාපටිලාභෙන සමනාගතො ඉතිපටිසංඤ්චිකත්වි: සමබ්බො සරාවාසො රජාපථො, අබ්බොකාසො පබ්බජ්ජා; නසිද්ධ සකරං අභාරං අප්ඤ්ඤාචාරො ඵකනන-පරිපුණ්ණං ඵකනනපරිපුද්ධං සබ්බලිඛිනා බ්‍රහ්මචරියං චරිතා; ඤානුතාහං කෙසමස්සා ඔහාරෙවා කාසාසානි චන්දානි අච්ඡාදෙත්වා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යාති. සො අපමරන සමායතන අප්පං වා ගොගකඛඛං පහාය, මහනතං වා ගොගකඛඛං පහාය, අප්පං වා ඤාතිපටිවට්ටං පහාය, මහනතං වා ඤාතිපටිවට්ටං පහාය, කෙසමස්සා ඔහාරෙවා කාසාසානි චන්දානි අච්ඡාදෙත්වා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙති.

66. සො ඵලං පබ්බජිතො සමානො භික්ඛුනං සික්ඛාසාථ්වසමා-පන්නො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො තොති. නිභිත-දණ්ඩො නිභිතසප්පො ලජ්ජී දයාපන්නො සබ්බපාණභුතභිතානුකම්පි විහරති අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො තොති දින්නාදුති දින්නපාරිකසිඛි අපේක්ෂෙන සුචිභුතෙන අත්තනා විහරති. අබ්බමචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී හොති ආරාමාරී වීරතො මෙට්ඨනා ගාමධම්මා මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො හොති සච්චවාදී සච්චසකො පේතො² පච්චසිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. පිසුණං³ වාචං පහාය පිසුණංග වාචාය⁴ පටිවිරතො තොති: ඉතො සුඤ්ඤාන අමුත්ත අකබ්බාතා ඉමෙසං හෙදය, අමුත්ත සුඤ්ඤාන ඉමෙසං අකබ්බාතා අමුසං හෙදය. ඉති භික්ඛානං වා සකබ්බා සකිතානං වා අනුපපදො සමග්ගාරුමා සමග්ගරතො සමග්ගනඤ්ඤි සමග්ගකරණං වාච ගාසිතා හොති. ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය⁵ පටිවිරතො තොති: යා සා වාචා තෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදංඔහමා පොරී ඔහුජ්ඣකනනා ඔහුජ්ඣමනාපා, තථාරුපිං වාචං භාසිතා හොති. අච්චාසලාපං පහාය අච්චාසලාපා පටිවිරතො හොති: කාලවාදී භුතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විතර්කවාදී නිබ්බානවති වාචං භාසිතා⁶ කාලෙන සාපදෙසං පරිසන්නට්ඨං අත්ථසානිතං.

1. පච්චාජානො, සහ. 2. පේතො, සහ. 3. පිසුණා, සි. කඤ්චි
4. පිසුණාවාචා, සි. කඤ්චි 5. ඵරුසාවාචා, සි. කඤ්චි. 6. භාසිතානොති, සහ.

65. මහණෙනි, මෙලොව අතින් වූ, සමාක්සබ්බෙභි වූ, විදුචරණ-සමපන්න වූ, සුගත වූ, ලොකවිදී වූ, අනුන්තරපුරුෂදමසසාරවී වූ, දෙව-මිත්‍රමයගතව ශාක්කා වූ, චතුස්සත්තාවබ්බංගකමා වූ, භාග්‍යවත් වූ තථාගත-යන් වහන්සේ පහළ වතසේක. උන්වහන්සේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මෙලොව, මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව තමන් විසින් විනිශ්චයනයෙන් පසක් කොට දන්වනසේක. උන්වහන්සේ ආදිකල්‍යාණ කොට මධ්‍යකල්‍යාණ කොට පසුච්චසානකල්‍යාණ කොට සංචී කොට සමසංස්ථන කොට දහම් දෙසන සේක. කෙවලපරිපූර්ණ කොට පරිශුද්ධ කොට බහුසර පවසන සේක ගැහැටියෙක් හෝ ගැහැටිපුතෙක් හෝ එක්තරා නිවහලයක අපනුවෙක් හෝ ඒ දහම් අසයි. හේ එදහම් අසා තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි සාදුහා ලබයි. ඒ ශ්‍රද්ධා-ප්‍රතිලාභයෙන් සම්මානත වූයේ මෙසේ මෙනෙහි කෙරේ: “ගෘහවාස සම්බාධය, (රංගාදි විසින්) රජෝමාගිය, ප්‍රමුඡ්‍යා අභ්‍යවකාශය. ගිහිගෙහි වසනුවන විසින් එකානතපරිපූර්ණ, එකානතපරිශුද්ධ, අභ්‍යතනබ්බසදුශ මේ බමසර සරන්නට සකාර නොවේ. මම කෙතෙරුළු බහා කහවත් හැද ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු යි” කියයි. හේ පසු කලෙක අලපවු හෝ නොයසකකිය පියා, මහත් වූ හෝ භොගසකකිය පියා, අලප වූ හෝ ඥාතිපරිවර්තීය පියා, මහත් වූ හෝ ඥාතිපරිවර්තීය පියා, කෙතෙමස් අපහරණ කොට කහවත් හැද තෙත් නික්ම පැවිද්දට වදනේය.

66. හේ මොස් පැවිදිවූයේ, (අතිශ්‍රද්ධාබ්‍යාන) ශික්ෂාවට ද (ප්‍රඥාන-ශික්ෂාපදසංඛ්‍යාන) සාප්තයට ද පැමිණියේ, පණ්ඩිතා පියා පණ්ඩිතයෙන් දුරුවූයේ වෙයි. චන්ද්‍රාභි දඬු ඇතිසේ බහාලු සැත් ඇතිසේ, ලජ්ජාවූයේ, දයාවට පැමිණියේ, සම්පන්නාධිකානුකම්මි ව වාස කෙරේ අසිතාදන් පියා අසිතාදතින් වැළැකියේ වෙයි. දුන්දු ගත්තේ, දුන්දු කැමැත්තවනුයේ, නොසොර පිම්බුරු ආනමයෙන් වෙසේ. අබ්‍රහ්මචරියා පියා බමසර ඇතිසේ වෙයි. (මෙවුන් දමන්) දුරුහැසිරීම් ඇතිසේ, ගැමිදහම් වන මෙමුතයෙන් විරත වෙයි. මුසවා පියා මුසවායෙන් වැළකියේ වෙයි. සත්‍යවාදී වූයේ, සත්‍යසකාන ඇතිසේ, සරිවවන ඇතිසේ, ඇදහිය යුතු බස් ඇතිසේ, ලොකයා විසාවාද නොකරනුයේ වෙයි. පිසුණු බස් පියා පිසුණු බසින් වැළැකියේ වෙයි. මුත් බිඳිනු සදහා මෙහිදී අසා එහි තොකියනු වෙයි එතැන අසා උන්බිඳිනු සදහා මුතට නො කියනු වෙයි. මෙසෙයින් බුත් අස ගලපනු හෝ සමගි වුවනට සකාන දෙනු හෝ වෙයි. සමගරම් ව සමගරන ව සමගිසෙහි අභිතඤ්ඤා ඇති ව සමගකරණබස් බණනු වෙයි. පරුස් බස් පියා පරුස් බසින් වැළකියේ වෙයි: නිදොස් (බ්‍යංඤ්ඤා විසින්) කණ්ට සුවදෙන, පෙමට නිසි, ලගන්නා, (ගුණපරිපූර්ණතායෙන්) පුරවැසි, බොහෝ දෙනට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනගේ මතවඩන යම් බස් ඇත් ද, එබඳු බස් බණනු වෙයි. සමඵප්පලාප පියා පලපින් වැළකියේ වෙයි: බුණුවමනා කල්බලා බණන, දහම් බණන (මෙලෝපරලෝ) අරුත් ඇසිරි කොට බණන, නවලොව්තුරු දහම් ඇසිරි කොට බණන, (සංවර - ප්‍රගාණ) විනය ඇසිරි කොට බණන, යුතුකල්හි සකාරණ, පරිචේද ඇති, අධිසංහිත, ලෙහි ලා ගතයුතු බස් බණනු වෙයි.

67. සො ඛිජ්ඣාමනුකතාමසමාරම්භා පටිච්චරතො හොති. එකභතතිකො හොති රතනුපරතො¹ විරතො විකාලභොජනා. නච්චගිතවාදිනපිසුක-දස්සනා පටිච්චරතො හොති. මාලාගනිවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභුසනට්ඨානා පටිච්චරතො හොති. උච්චාසංතමහාසංතා පටිච්චරතො හොති. ජාතරූප-රජනපටිගහණණා පටිච්චරතො හොති. ආමකධිඤ්ඤාපටිගහණණා පටිච්චරතො හොති. ආමකමංසපටිගහණණා පටිච්චරතො හොති. ඉන්ද්‍රියකුමාරිකපටිගහණණා² පටිච්චරතො හොති. දුඛිදුසපටිගහණණා පටිච්චරතො හොති. අජේලක-පටිගහණණා පටිච්චරතො හොති. කුකුලවසුකරපටිගහණණා පටිච්චරතො හොති. හැටගවාස්සවලවාපටිගහණණා පටිච්චරතො හොති. බෙතනවජු-පටිගහණණා පටිච්චරතො හොති. දුතොයපභිණ්ණමනානුතොගා පටිච්චරතො හොති. කායවිකකායා පටිච්චරතො හොති. භූලාකුට - කංසකුට - මානකුටා පටිච්චරතො හොති. උකෙකාටන - වඤ්චන - නිකති - සාවිජොගා³ පටිච්චරතො හොති. ඡේදන - වධ - ඛනින - විපරාමොස⁴ - ආලොප - සහසාකාරා පටිච්චරතො හොති.

68. සො සනතුට්ඨා හොති කායපරිහාරියෙන⁵ චිවරෙන කුච්ඡපරි-හාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන යෙන යෙනෙව පකකමති, සමාදායෙව පකකමති. සෙසයථාපි නාම පකකිසකුණො⁶ යෙන යෙනෙව ඛෙති, සපතනභාග්ගෙව ඛෙති, එවමෙව භික්ඛු සනතුට්ඨා හොති කායපරිහාරියෙන චිවරෙන කුච්ඡපරිහාරියෙන පිණ්ඩපාතෙන. යෙන යෙනෙව⁷ පකකමති, සමාදායෙව පකකමති.

සො ඉමිනා අරියෙන සිලකම්මෙන සමන්තාගතො අභිකතං අනවජ්-සුඛං පටිසංවෙදෙති.

69. සො චක්ඛුතා රූපං දිස්වා ත නිමිත්තග්ගාති හොති නානුඛ්‍යඤ්ජ-නග්ගාති. යනාධිකරණමෙතං චක්ඛුන්‍යයං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා-දොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රකඛති චක්ඛුන්‍යං, චක්ඛුන්‍යෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුඛා - පෙ - ඝාතෙන ගග්ගං ඝාසිඤා - පෙ - ජ්වහාය රසං ඝාසිඤා - පෙ - කායෙන ථොට්ඨබ්බං පුසිඤා - පෙ - මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාති හොති නානුඛ්‍යඤ්ජනග්ගාති. යනාධිකරණමෙතං මතින්‍යයං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රකඛති මතින්‍යං, මතින්‍යෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අභිකතං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති.

1 රතනුපරතො, මජ්ඣ. සං. PTS. 2 ඉන්ද්‍රිය කුමාරි පටිගහණණා, සි-කප්ඵි.

3. සාවිජොගා, සං. 4. විපරාමොසා, සි-කප්ඵි

5. කායපරිහාරියකත, මජ්ඣ. සං. PTS. සි-කප්ඵි.

6. පකකිසකුණො, මජ්ඣ. සං. 7. සො යෙන යෙනෙව, මජ්ඣ.

67. හේ (මූලවිජාදි) ඛිජග්‍රාම හා (නිලතාණාදි) භූතග්‍රාම (ඡේදන-පමනාදි) විකෝපනායෙන් වැලකියේ වෙයි. රුත්‍රි නොජනයෙන් වැලැකියේ වෙයි. විකල්බොජනෙන් වැලැකියේ ඵෙකභක්තික වෙයි. තවග්‍රහනු වයනු විසුළු දස්තෙන් වැලැකියේ වෙයි. මල්ගදවිලෙටුන් බැරීමය මණ්ඩනය විභූෂණය යන මින් වැලැකියේ වෙයි. උසසුන් මහආස්තෙන් වැලකියේ වෙයි. රන්ට්දි පිළිගැන්මෙන් වැලකියේ වෙයි. අමුබාහ්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැලකියේ වෙයි. අමුමස් පිළිගැන්මෙන් වැලැකියේ වෙයි. (පුරුෂානතර ගත) සත්‍රින් හා (තදන්‍ය) සත්‍රින් පිළිගැන්මෙන් වැලැකියේ වෙයි. (කැපකරු ඇරුම් වසයෙන් වන් මුන්) දූසිදස් පිළිගැන්මෙන් වැලැකියේ වෙයි. එළුපිරිස පිළිගැන්මෙන් වැලැකියේ වෙයි. කුකුළුකුරු පිළිගැන්මෙන් වැලකියේ වෙයි. ඇත් ගෙරි අස් වෙලුම් පිළිගැන්මෙන් වැලැකියේ වෙයි. කෙන්වන් පිළිගැන්මෙන් වැලකියේ වෙයි. දුතකම් පිණිස තාන තාන යාමෙන්, තෙපුල්ගෙන ගෙන් ගෙට යන කුදුනමනින් වැලැකියේ වෙයි. ක්‍රාය වික්‍රය දෙකින් වැලැකියේ වෙයි. කුලාකුට - කංසකුට - මානකුට විසින් වඤ්චා(නුඵ) කිරීමෙන් වැලැකියේ වෙයි. ලස්ගැන්ම - නුළුකිරීම - මායා - සාවිෂ්ණායයෙන් (කුටිලප්‍රසෝගයෙන්) වැලැකියේ වෙයි. (අත්සිදිම් ඇ) ඡේදනය, වධය, (රජ්‍යබන්ධනාදි) බන්ධනය, විපරාමෝෂය (සානවි සිට මංපාහැරීම), ගම්වොලොගැන්ම, සාහසිකක්‍රියා යන මෙයින් වැලැකියේ වෙයි.

68. හේ කායපරිහරණමාත්‍ර විවරයෙන් සනතුභව වෙයි. කුසපිපරි-හරණමාත්‍ර පිණ්ඩපාතයෙන් සනතුභව වෙයි. යම් යම් ම දිගෙක බැස යේ ද, (අභවපරිභාරමාත්‍රය) ගෙන ම යෙයි. යම්යේ පිතා ඇති ශ්‍රීතිණියෙන් යම් යම් ම දිගෙකින් පියා පැහැර යේ ද, පත්‍රහාර සහිත ව ම අහස නැග-ගත්තේ මේ ද, එපරිද්දෙන් ම මහණ කායපරිහරණමාත්‍ර විවරයෙහිද කුසපිපරිහරණමාත්‍ර පිණ්ඩපාතයෙහිද සතුටු වෙයි. යම් යම් ම දිගෙක බැස යේ ද, (අවපිරිකර) ගෙන ම යෙයි.

හේ මේ අරිසිල් කදින් සමකාගත වූයේ තමා තුළ අතවද්‍යසුඛය විදුන්නේය.

69. හේ ඇසින් රැඳරවුණු දෑක නිමිති ගත්තාසුලු නො වේ. අනු-චිතලත් ගත්තාසුලු නො වේ. යම් හෙයකින් චක්‍ෂුර්ච්ඡය අසංවෘත කොට නෙත වාස කරන තුළින් ලමු අකුල්දහම් වන අභිධ්‍යාදොෂීතසයෝ ලුහුබැඳ ගැලගතින් ද, ඒ ඉන්ද්‍රියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදන්නේය. චක්‍ෂුර්ච්ඡය රක්තේය. චක්‍ෂුර්ච්ඡයෙහි සංවරයට වදන්නේය. කණින් ශබ්ද අසා ... නැගැයෙන් ගද ආශ්‍රාණ කොට ... දිවින් රස ආසාද කොට ... කසින් පහස පැහැස ... සිතින් දහම් දුන නිමිතකත්‍රාති නො වේ. අනුවාසාදන ග්‍රාති නො වේ. යම්හෙයකින් මනිඤ්ඤ අසංවෘත කොට ගෙන වාස කරන තුළින් ලමු අසල්දහම් වන අභිධ්‍යාදොෂීතසයෝ ලුහුබැඳ ගැලගතින් ද, ඒ මනිඤ්ඤයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදන්නේය. මනිඤ්ඤ රක්තේය. මනිඤ්ඤෙහි සංවරයට වදන්නේය. හේ මෙකී ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් සමකාගත වූයේ සියසත්‍යය අව්‍යාසෙක (කෙලෙස්වූහු නැති) සුඛය විදුන්නේය.

70. සො අභික්ඛන්තො පටික්ඛන්තො සමපජානකාරී හොති. ආලෝකිතෙ විලෝකිතෙ සමපජානකාරී හොති. සමිඤ්ඤිතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති. සමිඤ්ඤිතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී හොති. උච්චාරපසංඝාමකමෙම සමපජානකාරී හොති. ගතෙ ගිතෙ නිසිතො සුන්තො ජාගරිතෙ භාසිතෙ භූණ්හිතාවෙ සමපජානකාරී හොති.

71. සො ඉමිනා ව අරියෙත ධුලකකිඤ්ඤිත සමන්තාගතො, ඉමිනා ව අරියෙත ඉඤ්ඤිතසංවරෙන සමන්තාගතො, ඉමිනා ව සතිසමපජඤ්ඤාන¹ සමන්තාගතො විවිතො සෙනාසනං හපති: අරඤ්ඤා රුක්ඛමූලං පඤ්ඤාකදුරං ගිරිගුහං සුසානං වනයන්ථං අබ්භාසාසං පලාලසූද්ධං. සො පච්ඡාභතො පිණ්ඩපාතපටික්ඛන්තො නිබ්බුද්ධි පලලංකිතො ආභූජිතා, උජ්ජංකායං පණ්ණාසං, පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙති.

72. සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතානිජ්ඣන්ත වෙතසා විහරති, අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොධෙති බ්‍යාපාදපට්ඨසං පහාය අබ්‍යාපනනිකො විහරති සබ්බපාණ්ඩුනිකිනානුකම්පි. බ්‍යාපාදපට්ඨසා විතතං පරිසොධෙති. විතම්භං² පහාය විගතනිජ්ඣන්තො විහරති ආලෝකසඤ්ඤා සංභා සමපජානො. විතම්භා විතතං පරිසොධෙති උදාච්චකුක්ඛාච්චං පහාය අනුභූතො විහරති අජ්ඣන්තො චූපසාගමිකො. උදාච්චකුක්ඛාච්චා විතතං පරිසොධෙති. විවිතිච්ඡං පහාය නික්ඛන්තිච්ඤ්ඤං, විහරති අකථාකම්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු. විවතිච්ඡා විතතං පරිසොධෙති.

73. සො ඉමෙ පඤ්චනිවරණෙ පහාය චේතසො උපකම්පලසෙ පඤ්ඤාය දුඛලිහරණෙ විජිවේච්ච කාමෙති විජිවේ අකුසලෙති ධම්මෙති සම්මකක්ඛං සම්ම රං විමෙහජ්. විතිසුඤ්ඤං පස්මං ක්කානං³ උපසමපජ් විහරති. පුතා ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු විතක්ඛව්චාරානං දුපසවා අජ්ඣන්තො සමපසාදනං චේතසො ඵෙසාදනාචං අච්ඤාකං අච්චාරං සමඤ්ජං විතිසුඤ්ඤං දුතියං ක්කානං උපසමපජ් විහරති. විතියා ව විරාගා උපෙක්ඛකො -පෙ- තත්ථං ක්කානං උපසමපජ් විහරති. සුබ්බසා ව පහායා දුක්ඛසා ව පහායා -පෙ- චතුසං ක්කානං උපසමපජ් විහරති.

74. සො චක්ඛුනා රූපං දිස්වා මසරූපෙ රූපෙ න සාරජ්ජති.⁴ අප්පිසරූපෙ රූපෙ න බ්‍යාපජාති. උපට්ඨකකායසති ච විහරති අප්පමාණ- චේතසො, තඤ්ඤා චේතොවිමුත්තං. පඤ්ඤා විමුත්තං යථා භූතං පජානාති යත්ථස්ස තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. සො ඵලං අනුරොධිවිරොධිවසපත්තො ය: කිඤ්චි වෙදනං චෙදෙන සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සො තං චෙදනං නානිතදුති නානිවදති තාපෙසාසාය ත්ථාති. තස්ස තං චෙදනං අනභිතදුතො අනභිවදතො අනභිකායා ත්ථාතිතො යා චෙදනාසු නිඤ්ඤා සා නිරුජ්ඣති තස්ස නිඤ්ඤාතරොධා උපාදාන තරොධො, උපාදානනිතරොධා භවතිතරොධො, භව- නිරොධා ජාතිතරොධො, ජාතිතරොධා ජරාමරණං සොඤ්ජරිදෙවදුක්ඛ- දෙවතසුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති. ඵලමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකම්භස්ස නිරොධො හොති.

1. අරියෙත සතිසමපජඤ්ඤාන, මජ්ඣ.

2. පඤ්ඤාකදුරං, සිමු.

3. විතම්භං, මජ්ඣ.

4. පිඤ්ඤා නිකරජ්ජති, සි.

70. හේ ඉදිරිනම්නෙති ද වටලා ර්මෙති දු සමසක්ප්‍රඥවෙන් දූත එය කරන්නේ වේ. ඉදිරි බැලීමෙහි ඔබමොබ බැලීමෙහි සමපජානකාරී වේ. (අතපා) හැකිලීම් දිගුකිරීමෙහි සමපජනකාරී වේ. සනල හා පාසිවුරු බැරීමෙහි සමපජනකාරී වේ හොජ්‍යයෙහි බද්ධයෙහි ලෙයෙහි සමපජනකාරී වේ මලප්‍රතිසෙති සමපජනකාරී වේ. යෑමෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිඳීමෙන් නිඳි වැරීමෙහි බිහිවීමෙහි නිහඬ බැව්හි සමපජනකාරී වේ.

71. හේ මෙති ආය්‍යසිලසකකියෙහුදු සමනාගත වූයේ, මෙකි ආය්‍ය ඉන්ද්‍රියසංවරයෙහුදු සමනාගත වූයේ, මෙකි සමානිසම්ප්‍රජන්‍යයෙහුදු සමනාගත වූයේ ජතකුන්‍ය සෙනසුන් සෙටුනේය: (දුනුපන්සියෙන්-දුරෙහි දු) අරත, (ගතසා) රුක්ඛුල, සෙල, කදුර, දොවුඅතුර, සොහොන, ගැඹුරුවන, නොසන්ද්‍රවස, පිදුරුකිලිසි හේ පසුබත පිඬුවායෙන් වැලැනියේ උඩුකය ඉදිකොට නබා, කමටහන් අභිමුඛ කොට සිහි එළවා, පලක් බැඳ හිඳුනේය

27. හේ පඤ්චාපාදනසකකියෙහි රාගය (විෂකමනන විසින්) පියා, පාහු අභිධ්‍යා ඇතිසිතින් වාස කෙරේ. අභිධ්‍යායෙන් සිත මුදවයි. ව්‍යාපාද සංඛ්‍යාත ප්‍රදෝෂය (ක්‍රොධය) පියා සමසතවතිතානුකම්පි ව ව්‍යාපාදයට නො පත් සිතැති ව වාස කෙරේ. ක්‍රොධයෙන් සිත්සතන මුදවයි. ඥානානම්භිය පියා පාහු ඥානානම්භි ඇතියේ, ආලෝක සංඥ ඇතියේ, සිස ඇතියේ, නුවණැත්තෙයේ වාස කෙරේ. ඥානාන මිඞ්භයෙන් සිත මුදවයි. ඔද්ධතස කෞකාත්‍යය පියා අනුභූත ව සියසතන සත්ත්‍රන් සිතැති ව වාස කෙරේ. ඔද්ධතසකෞකාත්‍යයෙන් සිත මුදවයි. විචිතිත්සා පියා තුණුවසිතිස් ඇති ව අතවද්‍යාවීමෙහි කථංකථකාර නැති ව වාස කෙරේ විචිතිත්සංයෙන් සිත මුදවයි.

73 හේ විතොපකෙලය වන, ප්‍රඥව දුම්ලකරණ මේ පඤ්චානිවරණයන් පියා කාමයෙන් වෙන් ව ම අකුසල්දහමින් වෙන් ව ම සවිතකී, සවිචාර, විවෙකජ ප්‍රිතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යාන උපයා වාස කෙරේ. තව ද මහණෙහි, මහණ මතුයෙහි විතකීවිචාර සන්තිදීමෙන් සියසතනි පැහැදිම් කරන, උතුම් විතොකකාග්‍රහාව ඇති, අවිතකී අවිචාර වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රිතිසුඛ ඇති ද්විතීයධ්‍යාන උපයා වාස කෙරේ. ප්‍රිතියාතේ ද විරාගයෙන් උපෙක්‍ෂා ඇත්තේ ... තෘතීයධ්‍යාන උපයා වාස කෙරේ... සුබදුඛප්‍රභාණයෙන් ... චතුර්ථධ්‍යාන උපයා වාස කෙරේ.

74. හේ ඇසින් රු දෑක ප්‍රියරූප රූපයෙහි රාග නො කෙරේ. අප්‍රියරූප රූපයෙහි ව්‍යාපාදයට නො පැමිණේ. එළඹ සිටි කාභියාසි ඇතියේ, මාගීවිහ්‍යාසමන්විත වූයේ, යම් එලසමාපනතියෙක ඒ ලමු අකුසල් දහමිනු නියෙහෙ ව නිරුද්ධ වෙන් ද, ඒ වෙනොවිමුක්ති ප්‍රඥවිමුක්ති තත්වු පරිදි දනි. හේ මෙසෙසින් රාගදොෂ මිත්‍රිණ ව සුඛ වේවයි, දුඃඛ වේවයි, අදුඃඛාසුඛ වේවයි යම් ම වෙදනාවෙන් විදුනේ වේද, හේ ඒ වෙදනාව (තාමණා) විසින් අභිතඤ්ඤා නො කෙරෙයි. (අනෝ සුබයෙකිසි) නො බෙණේ ගැලැගෙන නොසිටි. ඒ වෙදනා අභිතඤ්ඤා නො කරන, නුති විසින් නොබණන, ගැලැගෙන නො සිටුනා ඔහට වෙදනායෙහි යම් නඤ්ඤයක් ඇත් ද, ඒ නිරුද්ධ වෙයි. ඔහට නඤ්ඤිතරොධයෙන් උපාදනතිරොධ වෙයි. උපාදනතිරොධයෙන් භවතිරොධ වෙයි. භව-තිරොධයෙන් ජාතිතිරොධ වෙයි ජාතිතිරොධයෙන් ජරාමරණ නොස-පරිදෙව දුඃඛදොෂමිතසයෝ නිරුද්ධ වෙති. මෙසෙසින් තෙල කෙවලදුඃඛ පුඤ්ජයායේ නිරොධය වෙයි.

75. සොතෙන සද්දං සුඛා පියරුපෙ සද්දෙ -පෙ- සාතෙන ගනිං සාසිනා පියරුපෙ ගනෙ -පෙ- ජීවහාන රසං සාසිනා පියරුපෙ රසෙ -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං පුඤ්ඤා පියරුපෙ ථොට්ඨබ්බෙ -පෙ- මනසා බලමං විඤ්ඤා පියරුපෙ බලමෙ න සාරජ්ජති. අප්පියරුපෙ බලමෙ න බ්‍යාපජ්ජති. උපට්ඨිතකායසනී ච විහරති අප්පමාණවෙනසො. තඤ්ච චෛතොවිමුත්තියා පඤ්ඤාවිමුත්තියං යථාභූතං පජාතාති යත්ථස්ස තෙ පාපකා අකුසලා බලමා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. සො එවං අනුරොධිවිරොධිවිප්පතිනො යං කිඤ්චි¹ වෙදනං වෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමිසුඛං වා, සො තං වෙදනං නාභිනද්දති නාභිවදති නාපේක්ෂාසාය නිට්ඨති. තස්ස තං වෙදනං අනභිනද්දතො අනභිවදතො අනපේක්ෂාසාය නිට්ඨතො යා වෙදනාසු නද්දි සා නිරුජ්ඣති. තස්ස නද්දිතිරොධා උපාදානතිරොධො, උපාදානතිරොධා භවතිරොධො, භවතිරොධා ජාතිතිරොධො, ජාතිතිරොධා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති. එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකකිකස්ස තිරොධො තෙනි.

76. ඉමං බො මෙ භූමෙහ භික්ඛවෙ සද්ධිවත්තන තණ්හාසබ්බයවිමුත්තියං බාරෙථ. සාතිං පන භික්ඛු.² කෙවට්ටපුත්තං මහාතණ්හාජාල - තණ්හාසබ්බො³ පටිමුක්කන්ති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනද්දන්ති.

මහාතණ්හාසබ්බයසුත්තං අට්ඨමං.

1. 4. 9.

මහාඅසසපුරස්සනං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා අබ්බෙසු විහරති අසසපුරං නාම අබ්බානං නිගමො. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛු ආමිනොසි: භික්ඛවො'ති. හදනෙනති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසා. භගවා එතදවොච:

2. සමණාති වො භික්ඛවෙ ජනො සඤ්ජානාති. භූමෙහ ච පන කෙ භූමෙහති පුට්ඨා සමානා සමණමනාති පටි ජානාථ. තෙසං වො භික්ඛවෙ එවං සමඤ්ඤානං සතං එවමපටිඤ්ඤානං සතං “සෙ බලමා සමණකරණා ච බ්‍රාහ්මණකරණා ච තෙ බලමෙ සමාදාය වතතිස්සාම. එවං තො අමනාකං සමඤ්ඤා ච අයං සච්චා භවිස්සති පටිඤ්ඤා ච භූතා. යෙසඤ්ච මයං චිවරපිණ්ඩපාතසෙතාසතගිලානපච්චයගෙසජ්ජපටිකකාරා⁴ පරිභූඤ්ජාම, තෙසං තෙ කාරා අමෙහසු මහපථලා භවිස්සන්ති මහාතිසංසා. අමනාකඤ්චොයං පබ්බජ්ජා අචඤ්ඤා භවිස්සති සථලා සඋදයාති⁵” එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකතිතබ්බං.

1. කිඤ්චි, PTS.

2. සාතිං භික්ඛු, සි.

3. සබ්බො, සි.

4. පරිකකාරො, සසා. සි.-කත්ථි.

5. සඋදයාති, සීමු.

75. කණින් ශබ්ද අසා ප්‍රියරූපශබ්දයෙහි ... ස්‍රාණයෙන් ගනු
 ආසුරාණ කොට ප්‍රිය රූපගනියෙහි ... දිවින් රස ආසවාද කොට ප්‍රියරූප
 රසයෙහි ... කසින් සසභි පැහැය ප්‍රියරූපසංගීයෙහි ... මනසින් දහම්
 දහ ප්‍රියරූප බිමාලමිත්තයෙහි රාග නො කෙරේ. අප්‍රියරූපබිමාලමිත්තයෙහි
 ව්‍යාපාද නො කෙරේ. ඵලබ්‍හිපි කාශියාසී ඇතිව මාග්ගිත්තසමන්තිත ව
 වාස කෙරේ. යම් පලසමවතෙක දී ඒ ලමු අකුසල් දහම්හු නිෂේෂ ව
 නිරුද්ධ වෙත් ද, ඒ වෙනොට්ඨුක්ති ද ප්‍රඥවිමුක්ති ද තත් වූ පරිදි
 දනී. හේ මෙසෙසින් අනුරොධිරොධවිප්‍රතිණ වුයේ සුඛ වේවසි, දුඃඛ
 වේවසි, අදුඃඛාසුඛ වේවසි යම් වෙදනාවක් විදුනේ වේද, හේ ඒ වෙදනා
 අභිනඤ්ඤා නො කෙරේ, නො බෙණේ, ගැලගෙන නොසිටී. ඒ වෙසින
 අභිනඤ්ඤා නොකරන, නොබණන, ගැලගෙන නොසිටුනා ඕහට
 වෙදනායෙහි යම් නඤ්ඤයෙක් ඇත් ද, ඒ නිරුද්ධ වෙයි. ඕහට
 නඤ්ඤතිරොධයෙන් උපාදනතිරොධ වෙයි. උපාදනතිරොධයෙන් භව-
 නිරොධ වෙයි. භවතිරොධයෙන් ජාතිතිරොධ වෙයි. ජාතිතිරොධයෙන්
 ජරාමරණ ශොකපරිදොව දුඃඛදොෂමිත්තසා උපායාසයෝ නිරුද්ධ වෙති.
 මෙසෙසින් තෙල කෙවලදුඃඛපුඤ්ඤායෝ නිරොධය වෙයි.

76. මහණෙනි, තෙපි සැකෙවින් දෙසු මාගේ මේ තණ්හාසංගිධා-
 විමුක්තිය (විමුක්තිපරිලාභගෙනු වූ දෙසනාව) ධරව. කෙටුළුවුන් සාතිමහණ
 මහා තාමණ දූලෙහි - මහා තාමණා සංසාරයෙහි (බන්ධනයෙහි) පිළිමුතුටකු
 (පිටිසියකු) කොට ධරවයි වදාලන.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මහාතණ්හාසංගිධා සූත්‍රය වදාලන්නේ.
 සියමන (තුටුසිත්) ඇති ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය
 අභිනඤ්ඤා කලහ.

මහාතණ්හාසංගිධා සූත්‍රය අවවාදිනි.

1. 4. 9.

මහාඅසසපුර සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසනලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
 අඛණ්ඩ ජනපදයෙහි අගුරටවැසියන්ගේ අසසපුර නම් නියමිතවූ වැඩවසන
 සේක. එක්ල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි'යි මහණන් ඇමතු-
 සේක. ඒ මහණහු 'වහන්සේ'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ.
 භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාලන්නේ:

2. මහණෙනි, මහදෙවන් තොප 'ග්‍රමණයහ, ග්‍රමණයහ'යි හඳුනන්-
 නේය. තෙපිදු 'තෙපි කවරනු'යි පුළුවුස්නා ලදුව 'ග්‍රමණයහ'යි පිළින කරව.
 මහණෙනි, මෙබඳු තම් ඇති, මෙබඳු පිළින දෙන ඒ තොප විසින්හුදු "ග්‍රමණ
 කරණ (පථි සමණ කරණ) බ්‍රාහ්මණකරණ (පථි බහන) යම් බම් ඇත් ද, ඒ
 බම්සමාදාන විසින් ගෙන වැටෙව්හ. මෙසේ වන්ම, අපගේ මේ ග්‍රමණ
 සංඥාව සත්‍ය වෙයි ප්‍රතිඥ ද යථාම් වෙයි. අපි යම් ම කෙතෙකුත්ගේ
 සිවුරු පිළිවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙතෙන් පිරිකර වලද කරමෝ ද,
 උන් අප කෙරෙහි කරන ඒ උපකාරයෝ මහත්වල මහාතාමණ වෙති.
 අපගේ ද මේ පැවිද්ද අවකාශ වෙයි, සඵල වෙයි, සවාද්ධික වෙයි"
 කියා මෙසෙසින් මහණෙනි, තොප කික්මෙන්නේ මැනව.

3. කතමෙ ව භික්ඛවෙ ධම්මා සමන්තකරණං ව බ්‍රාහ්මණකරණං ව?

4. භිරොහනපෙසන සමනාගතා හවිස්සාමාති එවා භි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බං.¹

5. සියා බො පන භික්ඛවෙ තුමහාකං එව මස්සා: භිරොහනපෙසනමහා² සමනාගතා. අලමෙතනාවතා, කතමෙතනාවතා. අනුප්පතො නො සාමඤ්ඤාජෝ නඤ්ඤි නො කිඤ්චි උතතරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව තුට්ඨං ආපචේය්‍යාථ.

6 ආරොවයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිවෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤාජිකානං සතං සාමඤ්ඤාජෝ පරිභාසි සති උතතරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උතතරිං කරණීයං? 'පරිසුද්ධො නො කායසමාවාරො හවිස්සති උතතානො විවටො න ච ජිද්දවා සංවුතො ව. තාය ව පන පරිසුද්ධිකායසමාවාරතාය තෙවනනානුක්කංසස්සාම, න පරං වමහිස්සාමා'ති එවං භි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බං.

7. සියා බො පන භික්ඛවෙ තුමහාකං එව මස්සා: භිරොහනපෙසනමහා සමනාගත, පරිසුද්ධො නො කායසමාවාරො. අලමෙතනාවතා, කතමෙතනාවතා. අනුප්පතො නො සාමඤ්ඤාජෝ. නඤ්ඤි නො කිඤ්චි³ උතතරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව තුට්ඨං ආපචේය්‍යාථ.

8. ආරොවයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිවෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤාජිකානං සතං සාමඤ්ඤාජෝ පරිභාසි සති උතතරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උතතරිං කරණීයං? 'පරිසුද්ධො නො වච්ඡමාවාරො හවිස්සති උතතානො විවටො න ච ජිද්දවා සංවුතො ව. තාය ව පන පරිසුද්ධිවච්ඡමාවාරතාය තෙවනනානුක්කංසස්සාම න පරං වමහිස්සාමා'ති⁵ එවං භි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බං.

9. සියා බො පන භික්ඛවෙ තුමහාකං එව මස්සා: භිරොහනපෙසනමහා සමනාගතා, පරිසුද්ධො නො කායසමාවාරො, පරිසුද්ධො වච්ඡමාවාරො. අලමෙතනාවතා, කතමෙතනාවතා. අනුප්පතො නො සාමඤ්ඤාජෝ. නඤ්ඤි නො කිඤ්චි උතතරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව තුට්ඨං ආපචේය්‍යාථ.

10. ආරොවයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිවෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤාජිකානං සතං සාමඤ්ඤාජෝ පරිභාසි සති උතතරිං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උතතරිං කරණීයං? 'පරිසුද්ධො නො මනෝසමාවාරො හවිස්සති උතතානො විවටො න ච ජිද්දවා සංවුතො ව. තාය ව පන පරිසුද්ධිමනෝසමාවාරතාය තෙවනනානුක්කංසස්සාම, න පරං වමහිස්සාමා'ති එවං භි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බං.

11. සියා බො පන භික්ඛවෙ තුමහාකං එව මස්සා: භිරොහනපෙසනමහා සමනාගතා, පරිසුද්ධො නො කායසමාවාරො, පරිසුද්ධො වච්ඡමාවාරො, පරිසුද්ධො මනෝසමාවාරො. අලමෙතනාවතා, කතමෙතනාවතා. අනුප්පතො නො සාමඤ්ඤාජෝ. නඤ්ඤි නො කිඤ්චි උතතරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව තුට්ඨං ආපචේය්‍යාථ.

1. සිකඛිතබ්බන්ති, සෘ.

2 භිරොහනපෙසනමහ, මජ්ඣ. සෘ. PTS.

3. නඤ්ඤි, සෘ.

4 තෙවනනානුක්කංසෙය්‍යාම, මජ්ඣ.

5. විමෙහස්සාම, මජ්ඣ.

3. මහණෙනි, ග්‍රමණකරණ - බ්‍රාහ්මණකරණ ධර්මයෝ කවරහ යත්:

4. “හිරි ඔතප් දෙකින් සමන්විත වමන”යි මහණෙනි, මෙසෙසින් තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

5. මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙන්නේය: “හිරි ඔතප් දෙකින් සමන්විතයමිහ. එමතුයෙන් පමණ වෙයි. එමතුයෙන් මහණුවම් කරන ලදී. අප විසින් ග්‍රාමණ්‍යාථිය ලැබිණ. අපට මතුයෙහි කරණ කිසිදු නැති”යි එතෙකින් ම තුස්තට පැමිණෙන්නාව.

6. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරණ කිසිය දී, ග්‍රාමණ්‍යාර්ථිව සිටුනා තොපගේ ග්‍රාමණ්‍යාථිය (මාගී හා ඵල) නහමක් පිරිහියේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරණ නම් කීමෙක යත්: “අපගේ කායසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, තොළුවහ වෙයි, විවාහ වෙයි, සිදුරැති නොවෙයි, සංවාහ ද වෙයි. ඒ පරිගුණි(පරමසලෙඛ) කායසමාචාරතායෙහුදු තමන් නො ම හුවමහ, මෙරවා නොගරහම”යි මහණෙනි, මෙසෙසින් තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

7. මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙන්නේය: “හිරිඔතප් දෙකින් සමන්විතයමිහ. අපගේ කායසමාචාර පිරිසිදු වෙයි. එමතුයෙන් පමණ, එතෙකින් මහණුවම් කරන ලදී. අප විසින් ග්‍රාමණ්‍යාථිය ලැබිණ. අපට මතුයෙහි කරණ කිසිදු නැති”යි එතෙකින් ම තුස්තට පැමිණෙන්නාව.

8. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරණ කිසියදී, ග්‍රාමණ්‍යාර්ථිව සිටුනා තොපගේ ග්‍රාමණ්‍යාථිය නහමක් පිරිහියේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරණ නම් කීමෙක යත්: “අපගේ වාක්සමාචාර පිරිසිදු වෙයි, තොමුවහ වෙයි, විවාහ වෙයි, සිදුරැති නොවෙයි, සංවාහ ද වෙයි. ඒ පරිගුණි(පරමසලෙඛ) වාක්සමාචාරතායෙහුදු තමන් නො ම හුවමහ, මෙරවා නොගරහම”යි මහණෙනි, මෙසෙසින් තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

9. මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙන්නේය: “හිරිඔතප් දෙකින් සමන්විතයමිහ. අපගේ කායසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, වාක්සමාචාර පිරිසිදු වෙයි. එමතුයෙන් පමණ, එමතුයෙන් මහණුවම් කරන ලදී. අප විසින් ග්‍රාමණ්‍යාථිය ලැබිණ. අපට මතුයෙහි කරණ කිසිදු නැති”යි එතෙකින් ම තුස්තට පැමිණෙන්නාව.

10. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරණ කිසියදී, ග්‍රාමණ්‍යාර්ථිව සිටුනා තොපගේ ග්‍රාමණ්‍යාථිය නහමක් පිරිහියේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරණ නම් කීමෙක යත්: “අපගේ මනසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, තොමුවහ වෙයි, විවාහ වෙයි, සිදුරැති නො වෙයි, සංවාහ ද වෙයි. ඒ පරිගුණි (පරමසලෙඛ) මනසමාචාරතායෙහුදු තමන් නො ම හුවමහ, මෙරවා නොගරහම”යි මහණෙනි, මෙසෙසින් තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

11. මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙන්නේය: “හිරිඔතප් දෙකින් සමන්විතයමිහ. අපගේ කායසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, වාක්සමාචාර පිරිසිදු වෙයි, මනසමාචාර පිරිසිදු වෙයි. එමතුයෙන් පමණ වෙයි, එමතුයෙන් මහණුවම් කරනලදී. අප විසින් ග්‍රාමණ්‍යාර්ථිය ලැබිණ. මතුයෙහි අපට කරණ කිසිදු නැති”යි එතෙකින් ම තුස්තට පැමිණෙන්නාව.

12. ආරොවයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිවෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤාදිකානං සතං සාමඤ්ඤාදෙථා පරිභාසි සති උත්තරිං කරණීයෙ. කිංඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? ‘පරිසුද්ධො නො ආජීවො භවිස්සති උත්තානො විවටො න ච ජීද්දවා සංවුත්තා ව. තාය ව පන පරිසුද්ධා-ජීවතාය නෙවත්තානුක්කංසිස්සාම, න පර: වමභිස්සාමා’ති එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බං.

13. සීයා බො පන භික්ඛවෙ භූමනාකං එවමස්සා: ගිරොත්තප්පෙනමනා සමන්තාගතා, පරිසුද්ධො නො කායසමාචාරො, පරිසුද්ධො චරීසමාචාරො, පරිසුද්ධො මනෝසමාචාරො, පරිසුද්ධො ආජීවො. අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා. අනුප්පත්තො නො සාමඤ්ඤාදෙථා. නත්ථ නො කිංඤ්ච උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව භූටිං ආපජ්ජෙය්‍යාථ.

14. ආරොවයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිවෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤාදිකානං සතං සාමඤ්ඤාදෙථා පරිභාසි සති උත්තරිං කරණීයෙ. කිංඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? ‘ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනථාරා භවිස්සාම: චක්ඛුතා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාති නානුබ්‍රාහ්මණග්ගාති. යථාධිකරණ-මෙතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්තාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජිස්සාම, රක්ඛිස්සාම චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජිස්සාම. සොතෙන සද්දං සුචා -පෙ- සාතෙන ගතං. සාසිචා -පෙ- ජීවහාය රසං සාසිචා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං. පුසිචා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාති නානුබ්‍රාහ්මණග්ගාති. යථාධිකරණමෙතං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්තාස්සවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජිස්සාම, රක්ඛිස්සාම මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජිස්සාමා’ති එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බං.

15. සීයා බො පන භික්ඛවෙ භූමනාකං එවමස්සා: ගිරොත්තප්පෙනමනා සමන්තාගතා, පරිසුද්ධො නො කායසමා චාරො, පරිසුද්ධො චරීසමාචාරො, පරිසුද්ධො මනෝසමාචාරො, පරිසුද්ධො ආජීවො. ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනථාරා. අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා. අනුප්පත්තො නො සාමඤ්ඤාදෙථා. නත්ථ නො කිංඤ්ච උත්තරිං කරණීයන්ති තාවතකෙනෙව භූටිං ආපජ්ජෙය්‍යාථ.

16. ආරොවයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිවෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤාදිකානං සතං සාමඤ්ඤාදෙථා පරිභාසි සති උත්තරිං කරණීයෙ. කිංඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරිං කරණීයං? ‘ගොජනෙ මහත්ඤ්ඤාතෙ. භවිස්සාම. පටිසංඛා යොතිසො ආහාරං ආහරිස්සාම: ‘නෙවදවාය න මද්ද න මණ්ඩනාය න විභුසනාය, යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස සීතියා යාපනාය විහිංසුපරතියා බ්‍රහ්මචරියානුග්ගාය. ‘ඉති පුරාණඤ්ච වෙදනං පටිහඛාමි¹ නමඤ්ච වෙදනං න උප්පාදෙස්සාමි.² යාත්‍රා ව මෙ භවිස්සති අතවජ්ජනා ව එංසුට්ඨාරොවා’ති එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතබ්බං.

1. පටිහඛාම, මජ්ඣ. සං.

2. න උප්පාදෙස්සාමි, මජ්ඣ. සං.

12. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරණි තිබියදී, ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථව සිටුවනා තොපගේ ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථය නහමක් පිරිහි යේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරණි නම් කීමෙක යත්: “අපගේ ආර්ථ පිරිසිදු වෙයි, නො මුළුන වෙයි, විවෘත වෙයි, සිදුරැති නො වෙයි, සංවෘත ද වෙයි. ඒ පරිශුද්ධාවතායෙහි පවත්නා ම නො ම සුවමිහ. මෙරමා නො ගරහමිහ” යි මහණෙනි, මෙසෙසින් තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

13. මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙන්නේය: “හිරිඔතප් දෙකින් සමනාගතයමිහ අපගේ කායසමාවාර පිරිසිදු වෙයි, වෘක්සමාවාර පිරිසිදු වෙයි, මනාසමාවාර පිරිසිදු වෙයි, ආර්ථ පිරිසිදු වෙයි. එමතුයෙන් පමණ වෙයි, එමතුයෙන් මහණුවම් කරන ලදී. අප විසින් ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථය ලැබිණ. අපට මතුයෙහි කරණි කිසිදු නැති” යි එතෙකින් ම තුස්තට පැමිණෙන්නාව.

14. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරණි තිබියදී, ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථව සිටුවනා තොපගේ ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථය නහමක් පිරිහියේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරණි නම් කීමෙක යත්: ‘ඉන්ද්‍රියෙහි ගුණාචාර ඇතියමෝ වමිහ: ඇසින් රූඅරමුණු දක නිමිති නොගන්නා සුල්ලමෝ අනුවාසන්න නො ගන්නා සුල්ලමෝ වමිහ. යමක් හෙතුකොට ගෙන විඤ්චර්‍යය අසංවෘත කොට වාස කරන තුළුන් අභිධ්‍යාදොමිතසා සංඛ්‍යාන ලමු අකුසල් දහමිහු ලුහුබැඳ ගැලා ගනිත් ද, ඒ විඤ්චර්‍යයයාගේ සංවරණ පිණිස පිළිපදුමිහ, විඤ්චර්‍යය රකුමිහ, විඤ්චර්‍යයෙහි සංවරයට පැමිණෙමිහ. කණින් සද අරමුණු අසා ... ප්‍රාණයෙන් ගනාලමිහ ආප්‍රාණ කොට ... දිවින් රසඅරමුණු ආස්වාද කොට ... කයින් සංඛාලමිහ සංඛා කොට ... මනසින් ඛණිලමිහ දන නිමිති ගන්නා සුල්ලමෝ, අනුවාසන්න ගන්නා සුල්ලමෝ තොවමිහ. යමක් හෙතු කොට ගෙන මනිජ්‍යය අසංවෘත කොට වාස කරන තුළුන් අභිධ්‍යාදොමිතසා සංඛ්‍යාන ලමු අකුසල් දහමිහු ලුහුබැඳ ගැලා ගනිත් ද, ඒ මනිජ්‍යයයාගේ සංවරණ පිණිස පිළිපදුමිහ, මනිජ්‍යය රකුමිහ, මනිජ්‍යයෙහි සංවරයට පැමිණෙමිහ’ යි මහණෙනි, මෙසෙසින් තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

15. මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙන්නේය: “හිරිඔතප් දෙකින් සමනාගතයමිහ. අපගේ කායසමාවාර පිරිසිදු වෙයි. වෘක්සමාවාර පිරිසිදු වෙයි, මනාසමාවාර පිරිසිදු වෙයි, ආර්ථ පිරිසිදු වෙයි, ඉන්ද්‍රියෙහි ගුණාචාරයමිහ. එමතුයෙන් පමණ වෙයි, එමතුයෙන් මහණුවම් කරන ලදී. අප විසින් ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථය ලැබිණ. අපට මතුයෙහි කරණි කිසිදු නැති” යි එතෙකින් මතු තුස්තට පැමිණෙන්නාව.

16. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරණි තිබියදී, ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථව සිටුවනා තොපගේ ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථය නහමක් පිරිහියේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරණි නම් කීමෙක යත්: ‘හොජනයෙහි මාත්‍රඥ වමිහ නුවණින් පස්විකා අහර වලදමිහ. (කෙසේය යත්:) දවස පිණිස නො ම වෙයි, මද්‍ය පිණිස නො ම වෙයි, මනාහිතය පිණිස නො ම වෙයි, විභූමණය පිණිස නො ම වෙයි. මේ කායයාගේ ස්විති පිණිස යැපිම පිණිස මිහිංසා සන්තිද්‍රවනු පිණිස බ්‍රහ්මවයයසීට අනුග්‍රහ පිණිස වත් මුත් අන් අවසන් පිණිස නො වෙයි. ‘මෙසෙසින් (නොවැලඳීමෙන් මු) පැරැණි වෙදනා නසමි. නව්‍ය වෙදනාත් නො උපදවමි. මාගේ ජීවිතයාත්‍රා ද වෙයි. අනවද්‍යා හා පහසුවිතරණ වෙති’ යි කියායි. මහණෙනි, මෙසෙසින් තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

17. සීයා බො පන භික්ඛවෙ භූමිකාකං ඵවමස්සා: හිරොත්තපෙතමා¹ සමන්තාගතා, පරිසුද්ධො තො කායසමාවාරො, පරිසුද්ධො චරීයමාවාරො, පරිසුද්ධො මනොසමාවාරො, පරිසුද්ධො ආජීවො, ඉන්ද්‍රියෙසුමා ගුත්තආරා, භොජනෙ මත්තඤ්ඤානො. අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා. අනුප්පත්තො තො සාමඤ්ඤාපො. නච්චි තො කිඤ්චි උත්තරං කරණීයනති තාවතකෙනෙව භූමිං ආපජෙජ්ජයාථ.

18. ආරොවයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිපෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤාපිකාතං සනං සාමඤ්ඤාපො පරිහාසී සති උත්තරං කරණීයෙ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරං කරණීයං? ජාගරිතං අනුසුත්තා හවිස්සාම: දිවසං වඩ්ඪාමි නිසජ්ජාය ආවරණීයෙහි ධම්මෙහි විත්තං පරිසොධස්සාම, රතතියා පඨමං සාමං චිධ්ධාමි නිසජ්ජාය ආවරණීයෙහි ධම්මෙහි විත්තං පරිසොධස්සාම, රතතියා මුත්තං සාමං දුක්ඛිණික පසෙසාන භීතසෙය්‍යං කප්පස්සාම පාදෙ පාදං අච්චාධාය සනා සමපජානා² උට්ඨානසඤ්ඤං මහසිකරිත්වා, රතතියා පඨමං සාමං පච්චුට්ඨාය වතං මෙත නිසජ්ජාය ආවරණීයෙහි ධම්මෙහි විත්තං පරිසොධස්සාමාති³ ඵමං හි වො භික්ඛවෙ සිත්තිතබ්බං.

19. සීයා බො පන භික්ඛවෙ භූමිකාකං ඵවමස්සා: හිරොත්තපෙතමා සමන්තාගතා, පරිසුද්ධො තො කායසමාවාරො, පරිසුද්ධො චරීයමාවාරො, පරිසුද්ධො මනොසමාවාරො, පරිසුද්ධො ආජීවො, ඉන්ද්‍රියෙසුමා ගුත්තආරා, භොජනෙ මත්තඤ්ඤානො, ජාගරිතං අනුසුත්තා. අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා. අනුප්පත්තො තො සාමඤ්ඤාපො. නච්චි තො කිඤ්චි උත්තරං කරණීයනති තාවතකෙනෙව භූමිං ආපජෙජ්ජයාථ.

20. ආරොවයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිපෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤාපිකාතං සනං සාමඤ්ඤාපො පරිහාසී සති උත්තරං කරණීයෙ කිඤ්ච භික්ඛවෙ උත්තරං කරණීයං? සතිසමපජඤ්ඤාන සමන්තාගතා හවිස්සාම: අභික්ඛන්තො පටික්ඛන්තො සමපජානකාරී, ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී, සමඤ්ඤානෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී, සබ්බාපිපත්තවිවරධාරණ සමපජානකාරී, අසිතෙ පිතෙ ධාතූනෙ සාදිතෙ සමපජානකාරී, උට්ඨාරපස්සාවකමෙව සමපජානකාරී, ගතෙ භිතෙ නිසිතො සුත්තෙ ජාගරිතෙ හාසිතෙ භුක්ඛිතාවෙ සමපජානකාරීති ඵමං හි වො භික්ඛවෙ සිත්තිතබ්බං.

21. සීයා බො පන භික්ඛවෙ භූමිකාකං ඵවමස්සා: හිරොත්තපෙතමා සමන්තාගතා, පරිසුද්ධො තො කායසමාවාරො, පරිසුද්ධො චරීයමාවාරො, පරිසුද්ධො මනොසමාවාරො, පරිසුද්ධො ආජීවො, ඉන්ද්‍රියෙසුමා ගුත්තආරා, භොජනෙ මත්තඤ්ඤානො, ජාගරිතං අනුසුත්තා, සතිසමපජඤ්ඤාන සමන්තාගතා. අලමෙත්තාවතා, කතමෙත්තාවතා අනුප්පත්තො තො සාමඤ්ඤාපො. නච්චි තො කිඤ්චි උත්තරං කරණීයනති තාවතකෙනෙව භූමිං ආපජෙජ්ජයාථ.

1. හිරොත්තපෙතමි, මජ්ඣ. සං. PTS 2. සනා සමපජානා, මජ්ඣ.
3. පරිසොධස්සාමාති, කප්ඵි.

17. මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙත්තේය: “හිරිඔතප් දෙකින් සම්මානතයමිහ, අපගේ කායසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, වාක්සමාචාර පිරිසිදු වෙයි, මනාසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, ආර්ථ පිරිසිදු වෙයි, ඉන්ද්‍රියෙහි ගුණාචාරයමිහ, භෝජනයෙහි මාත්‍රාදායමිහ, එමතුයෙන් පමණ වෙයි, එමතුයෙන් මහණුවම් කරනලදී අප විසින් ශ්‍රාමණ්ණාර්ථය ලැබිණ අපට මතුයෙහි කරුණි කිසිදු නැති”යි එතෙකින් මතු තුස්තට පැමිණෙන්නාව.

18. මහණෙනි, තොප වෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරුණි තිබියදී, ශ්‍රාමණ්ණාර්ථට සිටුනා තොපගේ ශ්‍රාමණ්ණාර්ථය තහමක් පිරිහියේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරුණි තම කිමෙක යත්: නිද්වැරිමෙහි යුක්තප්‍රසුක්තයමෝ වමිහ: දවස සක්මනින් හිඳුමින් නිවරණදහමින් සිත පරිශෝධන කරමිහ, රූය පළමුයම සක්මනින් හිඳුමින් නිවරණදහමින් සිත පරිශෝධන කරමිහ, රූය මැදුමයම සමාතිසමපාතයමෝ සම්ප්‍රඥන ඇතියමෝ උත්තානසංඝ (අසෝ ජේලෙහි නැගී සිටුමහයි) මෙනෙහි කොට දකුණුඇලසෙන් දකුණු පාවන වම්පය මදක් හසා තබාගෙන සිංහයාසා කරමිහ, රූය පැසුරුයම නැගීමට සක්මනින් හිඳුමින් නිවරණ දහමින් සිත පරිශෝධන කරමිහ යි මහණෙනි, මෙසෙසින් තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

19. මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙත්තේය: “හිරිඔතප් දෙකින් සම්මානතයමිහ, අපගේ කායසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, වාක්සමාචාර පිරිසිදු වෙයි, මනාසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, ආර්ථ පිරිසිදු වෙයි, ඉන්ද්‍රියෙහි ගුණාචාරයමිහ, භෝජනයෙහි මාත්‍රාදායමිහ, නිද්වැරිමෙහි යුක්තප්‍රසුක්තයමිහ. එමතුයෙන් පමණ වෙයි, එමතුයෙන් මහණුවම් කරන ලදී. අප විසින් ශ්‍රාමණ්ණාර්ථය ලැබිණ අපට මතුයෙහි කරුණි කිසිදු නැති”යි එතෙකින් තුස්තට පැමිණෙන්නාව.

20. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: මතුයෙහි කරුණි තිබියදී ශ්‍රාමණ්ණාර්ථට සිටුනා තොපගේ ශ්‍රාමණ්ණාර්ථය තහමක් පිරිහියේවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරුණි තම කිමෙක යත්: සමාතිසම්ප්‍රජන්‍යයෙන් සමන්වාගත වමිහ: ඉදිරි බලා යෑමෙහි ද වටාලා ඊමෙහි ද සමපජානකාරී වමිහ. ආලෝකනමිලෝකන දෙකෙහි සමපජානකාරී වමිහ, සම්ඤ්ඤානප්‍රසාරණ දෙකෙහි සමපජානකාරී වමිහ, සහල පාසිවුරු බැඳීමෙහි සමපජානකාරී වමිහ, අසන - පාන බාදන - ආසාදනයෙහි (වතුර්විධ අහර වලදන චේලෙහි) සමපජානකාරී වමිහ, මලමු නිසෙහි සමපජානකාරී වමිහ, ගමන - සථාන - නිෂ්ඨා - සමාජන - ජානග්ඛි - භාෂණ නුඤ්ඤාම යන ක්‍රියායෙහි සමපජානකාරී වමිහ යි මහණෙනි, මෙසෙසින් තොප හික්මෙන්නේ මැනව.

21. මහණෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙත්තේය: “හිරිඔතප් දෙකින් සමන්වාගතයමිහ, අපගේ කායසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, වාක්සමාචාර පිරිසිදු වෙයි, මනාසමාචාර පිරිසිදු වෙයි, ආර්ථ පිරිසිදු වෙයි, ඉන්ද්‍රියෙහි ගුණාචාරයමිහ, භෝජනයෙහි මාත්‍රාදායමිහ, නිද්වැරිමෙහි ප්‍රසුක්තයමිහ, සමාතිසම්ප්‍රජන්‍යයෙන් සමන්වාගතයමිහ. එමතුයෙන් පමණ වෙයි, එමතුයෙන් මහණුවම් කරන ලදී. අප විසින් ශ්‍රාමණ්ණාර්ථය ලැබිණ. අපට මතුයෙහි කරුණි කිසිදු නැති”යි එතෙකින් ම තුස්තට පැමිණෙන්නාව.

22. ආරොමයාමි වො භික්ඛවෙ, පටිච්චෙදයාමි වො භික්ඛවෙ: මා වො සාමඤ්ඤථාකාතං සතං සාමඤ්ඤසො පරිහාසි සති උතතරං කරණිඤ. කිඤච භික්ඛවෙ උතතරං කරණිඤං? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිත්තං සෙනාසනං හජති: අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පබ්බතං කඤ්ඤං ගිරිගුහං ත්‍රසානං වනපඤ්ඤං අබ්බොකාසං පාලලපුඤ්ඤං. සො පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපාත-පටිකකනො නිසීදති පලලඝිකා ආභුජ්ඣා, උජුං කායං පණ්ඩාය, පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤා. සො අභිජ්ඣා ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣාන වේතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙදයං පහාය අබ්බොපනනවිත්තො විහරති සබ්බපාණභූතභිතානුකම්පි. බ්‍යාපාදපදෙදසා විතතං පරිසොධෙති. විනිශ්චිතං පහාය විතතවිනිශ්චිතො විහරති ආලොක-සඤ්ඤා සතො සමපජනො. විනිශ්චිතං විතතං පරිසොධෙති. උද්ධච්ච-කුකුඤචං පහාය අනුදාසො විහරති අජ්ඣාතො වූපසනනවිත්තො. උද්ධච්චකුකුඤචං විතතං පරිසොධෙති. චිච්චිච්ඡං පහාය නිණ්ණචි-ක්ච්චෙත්ථා විහරති අකථංකපි කුසලෙසු බමමෙසු. විචිකිච්ඡාය විතතං පරිසොධෙති.

23. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ඉණං ආදාය කම්මනො පයොජෙය්‍ය, තස්ස භො කම්මනො සමුප්පෙය්‍ය, සො යාති ව පොරාණාති ඉණමුලාති තාති ව බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය, සියා වස්ස උතතරං අවසිට්ඨා දුරාභාරණාය, තස්ස ඵලමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ ඉණං ආදාය කම්මනො පයොජෙය්‍ය. තස්ස මෙ කම්මනො සමුප්පෙය්‍ය. සො අහං යාති ව පොරාණාති ඉණමුලාති, තාති ව බ්‍යන්තිකරෙය්‍ය. අජථ ව මෙ උතතරං අවසිට්ඨා දුරාභාරණාය”ති.¹ සො තතොනිදුතං ලහෙථ පාමුජ්ජං,² අබ්ගචෙත්ථය්‍ය සොමනස්සා-

24. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ආබාධිකො අස්ස දුක්ඛිතො බාලහ-ගිලානො, භතතඤ්ඤස්ස තච්ඡාදෙය්‍ය,³ න වස්ස කායෙ බලමනො, සොඅපරෙත සමයෙන තමහා ආබාධා මුච්චෙය්‍ය, භතතඤ්ඤස්ස ඡාදෙය්‍ය, සියා වස්ස කායෙ බලමනො, තස්ස ඵලමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ ආබාධිකො අහොසිං දුක්ඛිතො බාලහගිලානො. භතතඤ්ඤ මෙ තච්ඡාදෙය්‍ය. න ව මෙ ආබි කායෙ බලමනො. සොමහි ඵතරහි තමහා ආබාධා මුත්තො භතතඤ්ඤ මෙ ඡාදෙය්‍ය. අජථ ව මෙ කායෙ බලමනොති.” සො තතොනිදුතං ලහෙථ පාමුජ්ජං, අබ්ගචෙත්ථය්‍ය⁴ සොමනස්සා-

25. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො බක්ඛනාගාරෙ බද්ධො⁵ අස්ස, සො අපරෙත සමයෙන තමහා බක්ඛනා මුච්චෙය්‍ය සොත්ථිතා අබ්‍යයෙන,⁶ න වස්ස කොචි හොගානං ටයො, තස්ස ඵලමස්ස: “අහං බො පුබ්බෙ බක්ඛනාගාරෙ බද්ධො අහොසිං. සොමහි ඵතරහි තමහා බක්ඛනා මුත්තො සොත්ථිතා අබ්‍යයෙන. තජථ ව මෙ කොචි⁷ හොගානං වයො”ති. සො තතොනිදුතං ලහෙථ පාමුජ්ජං, අබ්ගචෙත්ථය්‍ය සොමනස්සා.

1. දුරසරණයාති, මජ්ඣං. 2. පාමුජ්ජං, මජ්ඣං. 3. න ඡාදෙය්‍ය, ස්‍යා.
4. අබ්ගචෙත්ථ, සි කප්ඵි. PTS. 5. බද්ධො, මජ්ඣං. ස්‍යා.
6. අබ්‍යයෙන, මජ්ඣං. අබ්‍යයෙන, ස්‍යා. 7. කිඤච, මජ්ඣං. ස්‍යා. PTS.

22. මහණෙනි, තොප බෙණෙමි, මහණෙනි, තොප දන්වමි: ඔහුගෙහි කරුණි තිබියදී ශ්‍රාමණ්ඩාර්ථයට සිටුනා තොපගේ ශ්‍රාමණ්ඩාර්ථය නහමක් පිරිහියෝවා. මහණෙනි, මතුයෙහි කරුණි නම් කීමෙක යන්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි, මහණ නිතබ සෙනසුන් සෙවුනේය. එනම් - අරන, රාක්ඛුල, පපි, කුදුරු, ගිරිගුහා, සොහොන, චන්ද්‍රපත, අභ්‍යවකාශ, පිදුරුකිළි යන මේය. හේ පසුබත පිඩුවායෙන් වැළැකියේ, උඩුකය සෘජු කොට තබා ගෙන, කම්ප්‍රාණාභිමුඛ කොට සිති එළවාගෙන, පලක් බැඳගෙන හිටුනේය. හේ (පඤ්ඤාපාදනසංකාම) ලොකයෙහි අභිධ්‍යායබ්‍යාන කාමච්ඡදය (විපකාමන චිත්ත) පහා, විනතාභිධ්‍ය වූ සිතින් වාස කෙරෙයි. අභිධ්‍යායෙන් සිත මුද්‍රාගනී. ව්‍යාපාදසංකාමන ප්‍රඥාමය (ග්‍රෙහිය) පහා අව්‍යාපනන-විතත ව සම්පන්නාභිධ්‍යානුකම්ම ව වාස කෙරේ. ක්‍රොධයෙන් සිත මුද්‍රාගනී. ඝ්‍රායානම්භිය පහා අපග්‍රායානානම්භිය ඇති ව ආලෝකසංඝ ඇති ව සමානමත් ව නුවණැති ව වාස කෙරේ. ඝ්‍රායානම්භියෙන් සිත මුද්‍රාගනී. උච්චවය හා කුක්කුමවය පහා සියසතන්ති සන්ත්‍රාපිත් ඇති ව නිවේදියා ව වාස කෙරේ. තොතිවිබුදුකුකුසිත්‍රාද සිත මුද්‍රාගනී. ටිසතිස් පහා කුක්කුසිතිස් ඇතිව කුසල්දහමිති කථාකථාබ්‍යාපාරික ව වාස කෙරේ. විවිකිත්සායෙන් සිත මුද්‍රාගනී.

23. මහණෙනි, යම්පරිදි පුරුෂ ණයක් ගෙන කම්මනා නිමිති කොට යොදන්නේ වේනම්, උහුගේ ඒ කම්මන්ත්‍ර සමාදාය වෙත් නම්, යම් පැරැණි සාණමුල ඇත් ද, එදඹුවර කරන්නේ වේ නම්, ඔහුට ඔහුගෙහි අමුචන් පුස්තක ඉතිරි දූයෙකුද වේ නම්, ඔහුට මෙසේ සිත් පතලවෙයි: “මම පෙර ණය ගෙන කම්මන්ති යෙදිමි. මාගේ කම්මනායෝ සමාදාය වූහ. ඒ මම යම් පැරැණි සාණමුල වී ද, එකම ඉවර කෙළෙමි. මට මතුගෙහි අමුචන් පුස්තක අවශ්‍ය ව දූයන් ඇතැ”යි කීයායි. හේ ණය නැතිසේ නිදන කොට ගෙන ප්‍රමොදය ලබන්නේය. සොම්නස් විදුනේය. -

24. මහණෙනි, යම්පරිදි පුරුෂ ආබාධ ඇතිසේ, දුක ඇතිසේ, අභිමානු ගිලන්ගති ඇතිසේක් වේ නම්, ඔහුට බත ද හුරුසේ නම්, ඔහුට කායබලන් නැත් නම්, පසුකලෙක ඒ ආබාධයෙන් මිදේ නම්, ඔහුට බතුද රුස්සේ නම්, ඔහුට කායබලන් ඇත් නම්, ඔහුට මෙබඳු සිත් වෙයි: “මම පෙර හටගත් ආබාධ ඇතිසේම, දුක් ඇති දුඃභිලන් වූයෙකිමි වීමි. මට බතුද නොරිසිමි. මට කාය බලන් නොවී. ඒ මම දුන් ඒ ආබාධයෙන් මිදී සිටිමි. මට බතුද රිසි වෙයි. මාගේ කායබලන් ඇති”යි කීයායි. හේ ඒ හෙතුවින් ප්‍රමොද ලබන්නේය. සොම්නස් ලබන්නේය. -

25. මහණෙනි, යම්පරිදි පුරුෂ දහගෙහි බැඳුණේ වේ නම්, හේ පසු-කලෙක භොගච්ඡායෙන් වෙන් ව සුවසේ ඒ දහගෙහින් මිදී යන්නේ නම්, ඔහුගේ කිසිදු භොගච්ඡායෙන් නො වේ නම්, ඔහුට මෙබඳු සිත් වෙයි: “මම පෙර බන්ධනාගාරයෙහි බැඳුණෙමි වීමි. ඒ මම දුන් භොගච්ඡායෙන් වෙන්ව සුවසේ ඒ බන්ධනයෙන් මිදී ගියෙමි වීමි. මට කිසිදු භොගච්ඡායෙන් නොවී”යි කීයායි. හේ බන්ධනාගාරයෙන් ප්‍රමොද ලබන්නේය. සොම්නස් ලබන්නේය. -

16. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො දුසො අසුං අනන්තායිනො පරාධිනො න යෙනකාමබ්බමො, සො අපරෙත සමයෙන තමො දුසව්‍යා මුච්චෙව්‍ය්‍ය අනන්තායිනො අපරාධිනො භුජිසො යෙන කාමබ්බමො. තස්ස ඵචමස්ස අතං ඛො පුබ්බෙ දුසො ආහොසිං අනන්තායිනො පරාධිනො න යෙන-කාමබ්බමො, සොමහි ඵතරහි තමො දුසව්‍යා මුත්තො අනන්තායිනො අපරාධිනො භුජිසො යෙනකාමබ්බමොති. සො තතොනිදුතං ලභෙථ පාමුජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

17. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සංඛනො සතොගො කන්තාරඥාන-මග්ගං පටිපජ්ජෙය්‍ය, සො අපරෙත සමයෙන තමො කන්තාරා නිප්පරෙය්‍ය සොඤ්ඤා අබ්‍යයෙන,¹ ත වස්ස කිංඤ්චි නොගාතං වයො. තස්ස ඵචමස්ස අතං ඛො පුබ්බෙ සංඛනො සතොගො කන්තාරඥානමග්ගං පටිපජ්ජො සොඤ්ච ඵතරහි තමො කන්තාරා නිප්පරෙය්‍යා සොඤ්ඤා අබ්‍යයෙන,¹ නාසං ච මෙ කිංඤ්චි නොගාතං වයොති. සො තතොනිදුතං ලභෙථ පාමුජ්ජං, අධිගච්ඡෙය්‍ය සොමනස්සං.

18. ඵචමෙව ඛො² භික්ඛවෙ භික්ඛු යථා ඉණං, යථාරොගං, යථා බන්ධනාඥා, යථා දුසව්‍යා, යථා කන්තාරඥානමග්ගං, ඉමෙ පඤ්චනිවරණෙ අප්පභිතෙ අතනති සමුද්‍රුපස්සති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යථා ආතණ්ණං³ යථා ආරොග්‍යං, යථා බන්ධනා මොක්ඛං, යථා භුජිසං, යථා බෙමන්තභුමිං, ඵචමෙව⁴ භික්ඛු ඉමෙ පඤ්චනිවරණෙ පභිතෙ අතනති සමුද්‍රුපස්සති.

19. සො ඉමෙ පඤ්චනිවරණෙ පනාය වේනසො උපකක්ඛිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ විවිච්චම කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි බමෙමහි සවිතකකං සවිචාරං විවෙකජං පිතිසුබ්බං පස්මං ඛාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පිතිසුබ්බෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිංඤ්චි සංඛාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පිති-සුබ්බෙන අප්පුට්ඨං⁵ භොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දුක්ඛො න්‍යාපකො⁶ චා න්‍යාපකන්තොචාසී චා කංසථංලෙ න්‍යානිසවුණ්ණොති⁷ ආකිරිතො උදකෙන පරිපෙඨාසකං පරිපෙඨාසකං සන්තොය්‍ය⁸, සාස්ස⁹ න්‍යානිසවුණ්ඤ්ඤා සෙතාභානුගතා සෙතාභාසරෙතා සන්තරාමිති¹⁰ පුට්ඨා¹⁰ සොතෙන න ච පග්ගරණි. ඵචමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං විවෙකජෙන පිතිසුබ්බෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. තාස්ස කිංඤ්චි සංඛාවතො කායස්ස විවෙකජෙන පිතිසුබ්බෙන අප්පුට්ඨං භොති.

1. අබ්‍යයෙන, මජ්ඣං. අනගෙන, ස්‍යා.

2. ඵච. ඛො, ස්‍යා.

3. යථා අතණ්ණං, ස්‍යා.

4. ඵචමෙව ඛො, ස්‍යා.

5. අප්පුට්ඨං, සීඞ්ගි.

6. න්‍යාපකො, මජ්ඣං ස්‍යා.

7. න්‍යානිසවුණ්ණොති, මජ්ඣං.

8. සන්තොය්‍ය, මජ්ඣං.

9. සාස්ස, මජ්ඣං.

10. පුට්ඨා, ස්‍යා.

16. මහණෙනි, යම්පරිදි පුරුෂ ආනමායීන නො වූ, (එයින්ම) පරායිත වූ, කැමැති දිගු නොයානෙත, දසයෙක් වේනම්, හේ පසු කලෙක ආත්මායි-
 රහි වූ, (එයින්ම) පරායගත නො වූ, කැමැතියේ ඒ ඒ දිග යාහෙන, නිර්දස-
 යෙක්ව, ඒ දසනාවයෙන් මිදියන්නේ වේ නම්, ඔහුට මොවු සිතෙක් වෙයි:
 “මම පෙර ආනමායීන නො වූ, පරායිත වූ, කැමැතියේ ඒ ඒ දිග
 නොයාහෙන, දස් වීම. ඒ මම දැන් ආත්මායිපති වූ, පරායිත නො වූ,
 කැමැතියේ ඒ ඒ දිග යාහෙන, නිර්දසයෙක් ව ඒ දසනාවයෙන් මිදිණිම
 වීම”යි කීයායි. හේ ඒ නිර්දසනාවහෙතුවින් ප්‍රමොද ලබන්නේය.
 සොමනස් ලබන්නේය.

17. මහණෙනි, යම්පරිදි පුරුෂ සධන ව සහොග ව කතරදිග්මගට
 වදනේ වේ නම්, හේ පසු කලෙක භොගව්‍යය නො කොට ම සුවසේ ඒ
 කතරින් නික්මී වන්නේ නම්, ඔහුගේ කිසිදු භොගව්‍යයෙක් නො
 වේ නම්, ඔහුට මොවු සිතෙක් වන්නේය: “මම පෙර සධන ව සහොග ව
 කතරදිග්මගට වැදිණිම. ඒ මම දැන් භොගව්‍යය නො කොට ම
 සුවසේ නික්මීණිමය. මාගේ කිසිදු භොගභාතියෙක් නැති” යි කීයාය.
 හේ ඒ ක්‍ෂෙමභූමියට පැමිණීම හෙතුවින් ප්‍රමොද ලබන්නේය. සොමනස්
 ලබන්නේය.

18. මහණෙනි, එපරිදි ම මහණ සියසතන්හි අප්‍රතිණ ව සිටුවා මේ
 පඤ්චාචරණයන් නියම දක්නා සෙයින්, රොහයක් දක්නා සෙයින්,
 බන්ධනාභාරයක් දක්නා සෙයින්, දසභාවයක් දක්නා සෙයින්, කතර-
 මහක් දක්නා සෙයින් මොනොවට දක්නේය. මහණෙනි, යම්සේ අනාණ-
 භාවය දක්නේ වේද, යම්සේ ආරොග්‍යය දක්නේ වේ ද, යම්සේ
 බන්ධනමානසය දක්නේ වේ ද, යම්සේ නිර්දසභාවය දක්නේ වේ ද, යම්පරිදි
 ක්‍ෂෙමානභූමිය දක්නේ වේ ද, එපරිදි ම මහණ සියසතන්හි අප්‍රතිණ ව ගිය
 මේ පඤ්චාචරණයන් දක්නේය.

19. ඒ මහණ විජ්‍යාපාපොලක වූ, ප්‍රඥාදොර්බලයට කාරණ වූ,
 මේ පඤ්චාචරණයන් හැඳුනා කාමයෙන් වෙන් ව අභුසල්දහමින් වෙන්
 ව සවිතතී, සම්මාර, විවෙකජ, ප්‍රීතිසුඛ ඇති, ප්‍රථමධ්‍යාන උපයාගෙන
 වාස කෙරේ. හේ මේ කරජ කස ම විවෙකයෙන් උදාසන් ප්‍රීතිසුඛයෙන්
 තෙමයි (හැමතැන පැවැති ප්‍රීතිසුඛ ඇතියා කෙරෙයි), භාත්පසින්
 තෙමයි, භාත්පසින් පුරවයි, භාත්පසින් සසභී කෙරෙයි. තෙල මහණහුගේ
 හැම අතින් යුත් කරජකස පිළිබඳව විවෙකජප්‍රීතිසුඛයා විසින් නොපහල
 කිසිදු තැනෙක් නොවෙයි. මහණෙනි, යම්සේ ප්‍රතිබලසම්පන්න තත්වය
 වෙක් වේවයි, තත්වය - අතැවැසියෙක් වේවයි, කස්තලියෙක තහනුකුණු
 බහා දියෙන් පුනපුනා ඉස, පිටු කරන්නේ වේද, ඒ තත්වය පිටු උදක-
 සෙනහසෙන් අනුගත ව දිසසනායෙන් මඬනා ලද ව සහතුරුබැහැර
 දියෙන් පහරනලද ව නොවගුව ව සිටුවේ වේ ද, මහණෙනි, එපරිදිම
 මහණ මේ කරජකස ම විවෙකයෙන් උදාසන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි,
 භාත්පසින් තෙමයි, භාත්පසින් පුරවයි, භාත්පසින් සසභී කෙරෙයි.
 තෙල මහණහුගේ හැම අතින් යුත් කරජකස පිළිබඳව විවෙකජ ප්‍රීතිසුඛය
 විසින් නොපහල කිසිදු තැනෙක් නොවෙයි.

20. පුතවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු විතකකම්මාරුතං වූපසමා අප්ඤ්ඤානං සමපසාදනං වෙනසො ඵ්ඤ්ඤාදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කාතං උපසම්පජ්ජිමිති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජේන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති¹ පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජේන පිතිසුඛෙන අපඤ්ඤා² හොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උදකරහදෙ³ උබ්භිදදදකො, තස්ස තෙවස්ස පුරන්ධරාය දිසාය උදකස්සායමුඛං,⁴ න පච්ඡිමාය දිසාය උදකස්සායමුඛං, න උත්තරාය දිසාය උදකස්සායමුඛං. න දකුණිකාය දිසාය උදකස්සායමුඛං. දෙවො ච කාලෙත කාලං සමමා ධාරං තානුප්පවෙච්ඡය්‍ය. අථ බො තමොව⁵ උදකරහදා සීතා වාරිධාර උබ්භිජ්ජාතා තමෙව උදකරහදං සීතෙන වාරිතා අභිසංඤ්ඤාය පරිසංඤ්ඤාය පරිපුරෙය්‍ය පරිපථරෙය්‍ය, නාස්ස කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස සීතෙන වාරිතා අපඤ්ඤාං අස්ස. ඵ්වමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජේන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජේන පිතිසුඛෙන අපඤ්ඤාං හොති.

21. පුතවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පිතියා ච පිරුගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො ච සමපජානො, සුඛඤ්ඤි කායෙන පටිසංවෙදෙති. යනතං අරියා-ආවිකකන්ති: 'උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරී'ති තතියං කාතං උපසම්පජ්ජිමිති. සො ඉමමෙව කායං තිප්පිතිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අපඤ්ඤාං හොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උප්පලිතියං වා පදුමතියං වා පුණ්ඩරිකිතියං වා අප්පෙකම්මාති උප්පලාති වා පදුමති වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති⁶ උදකානුග්ගතාති අනෙතාතිමුග්ගපොභිති, තාති යාව වග්ගා⁷ යාව ච මූලා සීතෙන වාරිතා අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරති පරිපථරාති. න තෙසං⁸ කිංඤ්ඤි සබ්බාවතං උප්පලාතං වා පදුමතං වා පුණ්ඩරිකාතං වා සීතෙන වාරිතා අපඤ්ඤාං අස්ස. ඵ්වමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං තිප්පිතිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරෙති පරිපථරති. නාස්ස කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අපඤ්ඤාං හොති.

22. පුතවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදෙමනස්සාතං අරුච්ඡාමා අදුක්ඛමුසුඛං උපෙක්ඛාසති-පාරිසුද්ධිං වතුථං කාතං උපසම්පජ්ජිමිති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන වෙනසා පරිසොද්ධෙන ඵරිත්වා නිසිනො හොති. නාස්ස කිංඤ්ඤි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුද්ධෙන වෙනසා පරිසොද්ධෙන අපඤ්ඤාං හොති.

1. අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති, ස්‍යා. 2. අපඤ්ඤා, සිමු.
 3. උදකරහදෙ උබ්භිදෙ, ස්‍යා. 4. උදකස්ස අයමුඛං, චිත්තං, ස්‍යා.
 5. තමොව, ස්‍යා. 6. සංවඤ්ඤාති, ස්‍යා. 7. යාව ච අග්ගා, ස්‍යා.
 8. නාස්ස, ස්‍යා.

20. තවද මහණෙනි, මහණ විහංගිවිචාරයන් සන්තිදීමෙන් සිය සහන්ති පැහැදිලි කරන, සිත පිළිබඳ උතුම් ව උදාවන එකතාව ඇති, විතර්කිත විචාරරහිත, සමාධිප් ප්‍රතිසුඛ ඇති, ද්විතීයධ්‍යානය උපයාගෙන වාස කෙරේ. හේ මේ කරජකය ම සමාධියෙන් උපන් ප්‍රතිසුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, භාත්පසින් පුරවයි, භාත්පසින් සපයී කෙරෙයි. තෙල මහණහුගේ සියලු කයෙහි සමාධිප්ප්‍රතිසුඛයෙන් නොපහල කිසිදු තැනෙක් නොවෙයි. මහණෙනි, යම්පරිදි උභල්නැගී දිය විලෙක් වේද, එයට පෙරදිග්ගි දිය වැහෙන ම නැග් ද, පැසිම් දිග්ගිද දිය වැහෙන ම නැග් ද, උතුරුදිග්ගිද දිය වැහෙන ම නැග් ද, දකුණු දිග්ගිද දිය වැහෙන ම නැග් ද, මෙස ද කලින්කල සමයන්ධාර වම්ණ හොකෙරේ ද, වැලිදු එ ම දියවිලින් සිතිල් දියදහර පැතතැගී එ ම දියවිල් සිතිල් දියෙන් තෙමා ද, භාත්පස තෙමා ද, භාත්පස පුර ද, භාත්පසින් සපයී කෙරේ ද, තෙල සියලු දියවිලා සිතිල් දිය දහරින් නොපහල කිසිදු දෑයක් නොවේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මහණ මේ ම කරජකය සමාධිප්ප්‍රතිසුඛයෙන් මොනවට තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, භාත්පසින් පුරවයි, භාත්පසින් සපයී කෙරෙයි. තෙල මහණහුගේ සියලු කයෙහි සමාධිප්ප්‍රතිසුඛයෙන් නොපහල කිසිදු තැනෙක් නැත.

21. තවද මහණෙනි, මහණ ප්‍රතිශයේ විරූගයෙන් උපෙක්ක ව ද වෙසේ. සිහිඇත්තෙ ද නුවණ ඇත්තෙ ද කසින් සුඛය ද විදුන්නෙ, යම් ධ්‍යානයක් ගෙන 'තාතීය ධ්‍යාන ඇති පුතුලා උපෙක්කය, සමාතිමත්ය, සුඛවිහරණවත් යැ' යි ආයතීයේ බෙණෙත් ද, ඒ තාතීයධ්‍යානය උපයාගෙන වාස කෙරේ. හේ මේ කය ම නිෂ්ප්‍රීතිකසුඛයෙන් මොනවට තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, භාත්පසින් පුරවයි, භාත්පසින් සපයී කෙරෙයි. තෙල මහණහුගේ සියලු කය නිෂ්ප්‍රීතිකසුඛයෙන් නොපහල තැනෙක් නැත. මහණෙනි, යම්කේ උපුල්විලෙක වේවයි, හෙලපියුම් විලෙක වේවයි, රත් පියුම් විලෙක වේවයි, ඇතැම් උපුල් හෝ, හෙල පියුම් හෝ, රත්පියුම් හෝ, දියෙහි සක්ඛාත ව දියෙහි සංවර්ධිත ව, දියෙන් නොනැග සිට, දියතුළ ගැලැසිට වැටේ ද, ඒ උපුල් හා පියුම් අග දක්වාත් මූල දක්වාත් සිතිල් දියෙන් මොනවට තෙත් ව භාත්පස තෙත් ව පරිපූරිත ව භාත්පසින් දියපහල දු ව ඇග් ද, එ ගැම උපපලයන්ගේ වේවයි, ගැම පද්මයන්ගේ වේවයි, ගැම පුණ්ඩරිකයන්ගේ වේවයි, කිසිදු තැනෙක් සිතිල් පහස නොලද්දේ හො වේද, මහණෙනි, එපරිදි ම මහණ මේ ම කය නිෂ්ප්‍රීතිකසුඛයෙන් මොනවට තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, භාත්පසින් පුරවයි. භාත්පසින් සපයී කෙරෙයි. තෙල මහණහුගේ ගැම කය කිසිදු තැනෙක් නිෂ්ප්‍රීතිකසුඛයෙන් නො පහලේ නො වෙයි.

22. තවද මහණෙනි, මහණ සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් සොමනස් දොමනස් කැලෑ ම අසාධිතම් වීමෙන් අදුඃඛ වූ අසුඛ වූ උපෙක්කයෙන් ජනිත සමාතිපරිශුද්ධිභාව ඇති වතුනීධ්‍යානය උපයා ගෙන වාස කෙරේ. හේ මේ ම කය පඨවිදත පරිශුද්ධි සිතින් එරණය කොට හුන්නේ වෙයි. තෙල මහණහුගේ ගැම කය කිසිදු තැනෙක් පඨවිදත පරිශුද්ධි සිතින් නො පහලේ නො වෙයි. -

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ඔද්දාහන වණ්ණෙන සංඝං¹ පාරුපිනිං² නිසින්නො අසු, නාසු නිඤ්චි සබ්බාවතො කායසු ඔදනෙන වණ්ණෙන අපච්චං අසු, එවමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුද්ධෙන වෙතසා පරිසොදාතෙන ඵරිචා, නිසින්නො තොති. නාසු නිඤ්චි සබ්බාවතො කායසු පරිසුද්ධෙන වෙතසා පරිසොදාතෙන අපච්චං තොති.

23. සො එවං සමාහිතෙ විනත පරිසුද්ධෙ පරිසොදාතෙ අනඛගණේ විගතුපකකිලෙසෙ මුද්දාහනෙ කම්මනීයෙ ධීනෙ ආනෙඤ්ජප්පනෙන පුබ්බෙ-නිවාසානුසංඝනිඤ්ඤාය විතතං අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. සෙය්‍යවිදු: එකමිති ජාතී, දොපි ජාතියො නිසංඝාපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිථ ජාතියො තිංසමි ජාතියො චතතාරිසමි ජාතියො පඤ්ඤාසමි ජාතියො ජාතිසතමි ජාතිසතසංඝමි ජාතිසතසංඝමි, අනෙකෙපි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ 'අමුත්‍රාසිං එවනාමො එවණොතො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවං-සුබ්දකඛපට්ඨසංවෙදී එවමාසුපරිසන්නො සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එවනාමො එවංගොතො එවං වණ්ණො එවමාහාරො එව සුබ්දකඛපට්ඨසංවෙදී එවමාසුපරිසන්නො. සො තතො චුතො ඉඬුපපන්නා'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සකමනා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගවේශ්‍ය,³ තමොපි ගාමා අඤ්ඤං ගාමං ගවේශ්‍ය, සො තමො⁴ ගාමා සකංගෙව ගාමං උච්චාගවේශ්‍ය, තස්ස එවමස්ස: 'අහං බො සකමනා ගාමා අමුං ගාමං අගඤ්ඤිං⁵ තත්‍ර එවං අට්ඨාසිං, එවං නිබ්බිදිං, එවං අභාසිං, එවං භුණ්හි අහොසිං. තමොපි ගාමා අමුං ගාමං අගඤ්ඤිං. තත්‍රාපි එවං අට්ඨාසිං, එවං නිබ්බිදිං, එවං අභාසිං, එවං භුණ්හි අහොසිං. පොළඟි තමො ගාමා සකංගෙව ගාමං උච්චගතො'ති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. සෙය්‍යවිදු: එකමිති ජාතී, දොපි ජාතියො - පෙ - ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති.

24. සො එවං සමාහිතෙ විනත පරිසුද්ධෙ පරිසොදාතෙ අනඛගණේ විගතුපකකිලෙසෙ මුද්දාහනෙ කම්මනීයෙ ධීනෙ ආනෙඤ්ජප්පනෙන සකතානං චුතුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙන වාගුතො විසුද්ධෙන අතිකකන්නමානුසකෙන සතෙන පස්සති: චමමානෙ උප්පජ්ජමානෙ භීනෙ පඤ්ඤෙන සුවිද්දාහන දුබ්බිද්දාහන සුගතෙ දුගතෙන. යථාකම්මිපගෙ සතෙන පජානාති: -

1. සිසං, සො.

2. පාරුපෙතො, මජ්ඣං.

3. ආගවේශ්‍ය, සිමු.

4. තමොපි, සො.

5. ආගඤ්ඤං සිමු. ආගවේ, මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම්සේ පුරුෂයෙක් සුදුපසුනෙයින් කිසිවකු පෙරෙව් හුන්නේ වේද, ඔහුගේ කැමැත්ත කිසිදු තැනෙක් හෙළවතින් නොපහළේ නොවේද, මහණෙනි, එපරිදිම මහණ මෙම කාස පය්වදන පරිශුද්ධ චිත්තයෙන් පරණය කොට හුන්නේ වේයි. තෙල මහණහුගේ හැමකය කිසිදු තැනෙක් පය්වදන පරිශුද්ධ චිත්තයා විසින් නො පහළේ නො වේයි.

23. ඒ මහණ මෙසෙයින් සමාධිගත සිත පරිශුද්ධ ව, (ප්‍රභාසවර විසින්) පය්වදන ව, අනඛණ ව, විගතොපකොලය ව, මාද්දුත ව, කම්ණ්‍ය ව, සරිත ව, නිශ්චල්ප්‍රාප්ත ව පිහිටත් ම, පුළේනිවාසානුසමානඥනය පිණිස සිත තතු කෙරෙයි. හේ අනෙකටිබ පුළේනිවාසය සිහි කෙරෙයි. ඒ කෙසේය යත්: ජාති එකකුදු, ජාති දෙකකුදු, ජාති තුනකුදු, ජාති සතරකුදු, ජාති පස්කුදු, ජාති දසකුදු, ජාති විස්සකුදු, ජාති තිස්සකුදු, ජාති සතළිස්කුදු ජාති පනස්කුදු, ජාති සියකුදු, ජාති දහස්කුදු, ජාති සියක්දහස්කුදු, නොඑක් සංවතීකල්පයකුදු, නො එක් විවතීකල්පයකුදු, නොඑක් සංවතීවිවතීකල්ප යකුදු- “අසෝ තැනැ මෙබඳුනම් ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු ගොත් ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු වණ් ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු අහර ඇතියෙම් වීම්, මෙසේ සුවදක් විදියෙම් වීම්, මෙසේ ආයු කෙළවර කෙළෙම් වීම්. මම එයින් සැව අසෝ තැන උපනිමි. එහිදු මෙබඳු නම් ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු ගොත් ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු වණ් ඇතියෙම් වීම්, මෙබඳු අහර ඇතියෙම් වීම්, මෙසේ සුවදක් විදියෙම් වීම්, මෙසේ ආයු කෙළවර කෙළෙම් වීම්. මම එයින් සැව මෙහි උපනිමි” කියයි. මෙසේ සාකාර, සොදෙදස, අනෙකප්‍රකාර, පුළේනිවාසය සිහි කෙරෙයි. මහණෙනි, යම්පරිදි පුරුෂ සියගමින් අත්ගමකට යන්නේ වේද, එගමකුදු අත්ගමකට යන්නේ වේද, හේ එගමින් සියගමට ම වටාලා එන්නේ වේද, ඔහුට මෙබඳු සිත් වන්නේය: “මම වතාහි සියගමින් අසෝ ගමට ගියෙමි. එහි දී මෙලෙස සිටියෙමි, මෙලෙස හිදගනිමි, මෙලෙස බණිමි, මෙලෙස නිහඬ වීමි. මම එගමකිදු අසෝගමට ගියෙමි. එහිදීත් මෙලෙස සිටියෙමි, මෙලෙස හිදගනිමි, මෙලෙස නිහඬවීමි. මම එගමින් සියගමට ම වටාලා ආයෙමි” යි. මහණෙනි, එපරිදි මහණ අනෙකප්‍රකාර පුළේනිවාසය සිහි කෙරෙයි: ඒ කෙසේය යත්: ජාති එකකුදු, ජාති දෙකකුදු ... මෙසේ සාකාර, සොදෙදස, අනෙකප්‍රකාර පුළේනිවාසය සිහි කෙරෙයි.

24. ඒ මහණ මෙසේ සමාධිගත සිත පරිශුද්ධ ව, පය්වදන ව, අනඛණ ව, විගතොපකොලය ව, මාද්දුත ව, කම්ණ්‍ය ව, සරිත ව, නිශ්චල්ප්‍රාප්ත ව පිහිටත් ම, සත්තයන්ගේ ව්‍යුත් - උපපාතඥනය පිණිස සිත තතු කෙරෙයි හේ පිරිසිදු, භිනිසැය ඉක්ම සිවුනා දිවැසින් මියත උපදනා සිත, ප්‍රණීත, සුවණ්, දුෂණ්, සතුන් දක්නේය. සුගත, දුගීත, සතුන් දක්නේය. යථාකමොපග සන්ධියන් දන්නේය. -

“ඉමෙ වත භොනො සත්තා කායද්වවර්තෙන සමනාගතා වච්චවර්තෙන සමනාගතා මනොද්වවර්තෙන සමනාගතා අරියානං උපවාදකා මච්ඡද්ධිකා මච්ඡද්ධිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතිත්තං තීරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පත භොනො සත්තා කායසුචර්තෙන සමනාගතා වච්චසුචර්තෙන සමනාගතා මනොසුචර්තෙන සමනාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමද්ධිකා සමමද්ධිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා”ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධිත අතික්කන්තමානුසංකෙන සත්තෙ පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ තිනෙ පණීතෙ සුචරණේන දුබ්බරණේන සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමුඛපභෙ සත්තෙ පජානාති. සෙය්‍යථාපස්ස භික්ඛවෙ දො අකාරා සඤ්ඤා, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො මජ්ඣෙ ධිතො පසෙය්‍යස් මිත්‍රස්ස ගෙහං පවිසන්තොති නික්ඛමන්තොති අනුචක්කමන්තොති අනුච්චරන්තොති, එවමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධිත අතික්කන්තමානුසංකෙන සත්තෙ පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ තිනෙ පණීතෙ සුචරණේන දුබ්බරණේන සුගතෙ දුග්ගතෙ. යථාකමුඛපභෙ සත්තෙ පජානාති -පෙ-.

25. සො ඵලං සමාභිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි පරිශොදානෙ අතංගණේ විගතුපකතිලෙසෙ මුද්දානෙ කමමනියෙ ධිතෙ ආනෙස්සප්පතො ආසවානං බසද්දණාය විතො අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛනිති යථාභුතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභුතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභුතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනිපටිපද්ධති යථාභුතං පජානාති. ඉමෙ ආසවානි යථාභුතං පජානාති, අයං ආසවසමුදයොති යථාභුතං පජානාති, අයං ආසවනිරෝධොති යථාභුතං පජානාති, අයං ආසවනිරෝධගාමිනි පටිපද්ධති යථාභුතං පජානාති. තස්ස ඵලං ජාතතො ඵලං පස්සෙතා කාමාසාවාපි විතො විමුච්චති, භවාසවාපි විතො විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි විතො විමුච්චති. විමුක්තස්මි. විමුක්තස්මි. සද්දණං භවති. ‘ඛිණං ජාති, දුඛිතා බ්‍රහ්මචරිඤ, කත කරණිඤ, නාපරං ඉත්තනායා’ති පජානාති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පබ්බතසංඛෙධපෙ උදකරතදෙ අවේජා විසාසනො අනාච්ලො, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තීරෙ ධිතො පසෙය්‍යස් සිප්පිසලේකස්ස සකකරකප්පස්ස මච්ඡගුමිකස්ස චරන්තස්ස නිවසන්තමිති, තස්ස ඵලමස්ස අයං බො උදකරතදෙ අවේජා විසාසනො අනාච්ලො. තත්ථමෙ සිප්පිසලේකාපි සකකරකප්පාපි මච්ඡගුමිකාපි චරන්තමිති නිවසන්තමිති.1 එවමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉදං දුක්ඛනිති යථාභුතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභුතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභුතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනිපටිපද්ධති යථාභුතං පජානාති. ඉමෙ ආසවානි යථාභුතං පජානාති, අයං ආසවසමුදයොති යථාභුතං පජානාති, අයං ආසවනිරෝධොති යථාභුතං පජානාති, අයං ආසවනිරෝධගාමිනිපටිපද්ධති යථාභුතං පජානාති.

1. නිවසන්තමිති - සා.

“මේ හවන් සත්තියෝ එකැයින් කායදුශ්චරිතයෙන් සමනාගතයන, වාග්දුශ්චරිතයෙන් සමනාගතයන, මනෝදුශ්චරිතයෙන් සමනාගතයන. (බුද්ධාදි) ආයතීයනට උපවාද කරනුදු, මිථ්‍යාදූෂිකයන, මිථ්‍යාදූෂික-කමිසමාදන ඇතියන. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු සැපෙන් පහ ව සිටි, දුගීතික වූ, විනිපාත වූ, නිරසට පැමිණියන. මේ හවන් සත්තියෝ කායසුචරිතයෙන් සමනාගතයන, වාග්සුචරිතයෙන් සමනාගතයන, මනෝසුචරිතයෙන් සමනාගතයන, ආයතීයනට උපවාද නොකරනුදු, සමයන්දූෂිකයන, සමයන්දූෂිකමිසමාදන ඇතියන. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු නොහතනති ඇති ස්වභාවිකයට පැමිණියන”යි කියයි. මහෙසින් පිණිස වූ, මිනිසැය ඉක්ම සිටි, දිවැසින් මියන, උපදනා, හින, ප්‍රණීත, සුවණි, දුගීති, සුගත, දුගීත, සතුන් දක්නේය. යථාකමෝචන සත්තියන් දක්නේය. මහණෙනි, යම්සේ සහදෙර දෙගෙකෙක් ඇත් ද, එහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ගෙමැද සිටියේ, ගෙට වදනාවූත්, බැසයන්නාවූත්, ඔබමෙබ සක්මන් කරන්නාවූත්, ගෙන් ගෙට වදනාවූත් මිනිසුන් දක්නේ වේ ද, මහණෙනි, එ සෙයින් ම මහණ පිරිසිදු වූ මිනිසැය ඉක්ම සිටි, දිවැසින් මියන, උපදනා, හින, ප්‍රණීත, සුවණි, දුගීති, සුගත, දුගීත, සත්තියන් දක්නේය. යථාකමෝචන සත්තියන් දක්නේය...

25. ඒ මහණ මෙසෙයින් සමාධිගත සිත පරිශුද්ධ ව, පෘථිවදන ව, අතභ්‍යන්ත ව, විගතොපකෙලය ව, මාදුදන ව, කමිණ්‍ය ව, ස්විත ව, නිශ්චල ප්‍රාප්ත ව පටතුන් ම, ආප්‍රව ක්‍ෂයඥනය මිණිස සිත නතු කෙරෙයි. හේ ‘මේ දුකයි’ යථාභූතය දන්නේ ය. ‘මේ දුඛයමුදය’යි යථාභූතය දන්නේය. ‘මේ දුඛයමුදයමිනිප්‍රතිපත්’යි යථාභූතය දන්නේය. ‘මුහු ආප්‍රවයත්’යි යථාභූතය දන්නේය. ‘මේ ආප්‍රවයමුදය’යි යථාභූතය දන්නේය. ‘මේ ආප්‍රවතිරෙධය’යි යථාභූතය දන්නේය. ‘මේ ආප්‍රවතිරෙධයමිනි ප්‍රතිපද්’යි යථාභූතය දන්නේය. මෙසෙයින් දන්නා, මෙසෙයින් දන්නා ඔහුගේ සිත කාමාප්‍රවයෙහුද මිදෙයි. භවාප්‍රවයෙහුද සිත මිදෙයි. අවිසුසුච-යෙහුද සිත මිදෙයි. විමුක්ත කල්හි ‘විමුක්තයෙමි’ යි ඥාන වෙයි. ජාති කමිණිය සසුන්බුම්භරවස් හා මහබුම්භරවස් වසන ලදී. (සතර-මයින් කල යුතු සොලසවිධ)කරණි කරන ලදී. නැවත මේ මිනිස්බවට නො එමිසි දන්නේය. මහණෙනි, යම්සේ පච්ඡන්දනෙක විමල්, වෙසෙයින් පහත්, තොකැලැත් දියවිලෙක් වේ ද, එවිල්තෙර සිටි ඇස් ඇති පුරුෂ-යෙක් ඇවිද්දා වූත් සිටුනා වූත් සිප්පිබෙල්ලන් හා සක්බෙල්ලනුදු මස්-ගලදු, සිටුනා කැට හා කැබිලිති දු දක්නේ වේ ද, ඔහුට මෙබදු සිතෙක් වෙයි: ‘මේ දියවිල නිමිල වෙයි, විප්‍රයන්තාවෙයි, කදිම රකිත වෙයි. මේ සිප්පි බෙල්ලන් හා සක්බෙල්ලෝ ද, මස්රැලනු ද හැසිරෙන්නාහුද සිටුනාහුද වෙති. කැට හා කැබිලිතෙත් ද සිටුනාහු වෙති’යි කියයි. ‘මහණෙනි, එසෙයින්ම මහණ ‘මේ දුකැ’ යි යථාභූතය දන්නේය ‘මේ දුඛයමුදය’යි යථාභූතය දන්නේය, ‘මේ දුඛයමුදය’ යි යථාභූතය දන්නේය, මේ දුඛයමුදයමිනි ප්‍රතිපද්’යි යථාභූතය දන්නේය, ‘මොහු ආප්‍රවයත්’යි යථාභූතය දන්නේය, ‘මේ ආප්‍රවයමුදය’යි යථාභූතය දන්නේය, ‘මේ ආප්‍රවතිරෙධය’යි යථාභූතය දන්නේය, ‘මේ ආප්‍රවතිරෙධයමිනි ප්‍රතිපද්’යි යථාභූතය දන්නේය.

තස්ස එව ජාතතො එවං පසුතො කාමාසවාපි ටහං විමුච්චති.
භවාසවාපි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුක්තසම්මං
විමුක්තමිති සදුණං හොති. තිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරිං, කතං
කරණිං, තාපරං ඉන්ද්‍රියායා'ති පජානාති.

26. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු සමණො ඉතිපි, බ්‍රාහ්මණො ඉතිපි,
තභාවකො ඉතිපි, වෙදගු ඉතිපි, පොතොහවිකො ඉතිපි, අරියො ඉතිපි,
අරහං¹ ඉතිපි.

27. කථංකුච භික්ඛවෙ භික්ඛු සමණො හොති? සමිතාස්ස හොනති
පාපකා අකුසලා ධම්මා සංකිලෙසිකා පොතොහවිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා
ආයතිං ජාතිජරාමරණියා. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමණො හොති.

28. කථංකුච භික්ඛවෙ භික්ඛු බ්‍රාහ්මණො හොති? බාහිතාස්ස හොනති
පාපකා අකුසලා ධම්මා සංකිලෙසිකා පොතොහවිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා
ආයතිං ජාතිජරාමරණියා. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු බ්‍රාහ්මණො හොති.

29. කථංකුච භික්ඛවෙ භික්ඛු තභාවකො හොති? තභාවාස්ස හොනති
පාපකා අකුසලා ධම්මා සංකිලෙසිකා පොතොහවිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා
ආයතිං ජාතිජරාමරණියා. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු තභාවකො හොති.

30. කථංකුච භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදගු හොති? විදිතාස්ස හොනති පාපකා
අකුසලා ධම්මා සංකිලෙසිකා පොතොහවිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතිං
ජාතිජරාමරණියා. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදගු හොති.

31. කථංකුච භික්ඛවෙ භික්ඛු සොනනියො හොති? නිස්සුතාස්ස හොනති
පාපකා අකුසලා ධම්මා සංකිලෙසිකා පොතොහවිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා
ආයතිං ජාතිජරාමරණියා. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු සොනනියො හොති.

32. කථංකුච භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියො හොති? ආරකාස්ස හොනති පාපකා
අකුසලා ධම්මා සංකිලෙසිකා පොතොහවිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතිං
ජාතිජරාමරණියා. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියො හොති.

33. කථංකුච භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං හොති? ආරකාස්ස හොනති පාපකා
අකුසලා ධම්මා සංකිලෙසිකා පොතොහවිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතිං
ජාතිජරාමරණියා. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං හොති.

ඉදමථොච භගවා. අගතමතා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනංඤනාති.

මහාඥානපාලසූත්තං නිවමං.

1. අරහං - සභ.

2. පොතොහවිකා - මජ්ඣං, සභ.

මෙසෙයින් දන්තා, මෙසෙයින් දන්තා ඔහුගේ සිත කාමාසුවයෙහිද මිදෙයි. භවාසුවයෙහිද සිත මිදෙයි. අවිද්‍යාසුවයෙහිද සිත මිදෙයි. විමුක්තවත් ම 'විමුක්තයෙමි' යි දන වෙයි. 'ජාතිය යමිණ්‍ය. බ්‍රහ්මසරවස් වැස නිමවන ලදී. කරණි කරන ලදී. නැවත මේ චිතිස්ථාවට නො එමි' දන්තේය.

26. මහණෙනි, මේ මහණ (සන්තූන් ඇති බැවින්) ශ්‍රමණයහසි ද, (බැහැර ලද පාප ඇති බැවින්) බ්‍රාහ්මණයහසි ද, (බොහොමයක් ඇති බැවින්) නිත්‍යාතකය හසිද, (මතුර්මාගිඥතවෙදයෙන් ලමුදම් දන් වන බැවින්) වෙදගු හසිද, (පැළුකෙලෙස් ඇති බැවින්) සොන්නියහසි ද, (කෙලෙසින් දුරුකළ බැවින්) අරියහසි ද, රහත්හසි ද කියනු ලැබේ.

27. මහණෙනි, කෙසේ මහණ 'සමණ' නම් වේ ද යත්: මොහු විසින් සිත කෙලෙසන, පුනර්භවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදර්ථසහිත, දුඛ-විපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරාමරණයට කරුණු වන, ලමු අකුසල් දහම්හු දහම්හු සමිත වෙති. මහණෙනි, මෙසෙයින් මහණ 'සමණ' නම් වෙයි.

28. මහණෙනි, කෙසේ මහණ 'බ්‍රාහ්මණ' නම් වේ ද යත්: මොහු විසින් සිත කෙලෙසන, පුනර්භවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදර්ථසහිත, දුඛවිපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරාමරණයට කරුණු වන, ලමු අකුසල් දහම්හු බාහිත වෙති. මහණෙනි, මෙසෙයින් මහණ 'බ්‍රාහ්මණ' නම් වෙයි.

29. මහණෙනි, කෙසේ මහණ 'නගාතක' නම් වේ ද යත්: මොහු විසින් සිත කෙලෙසන, පුනර්භවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදර්ථසහිත, දුඛවිපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරාමරණයට කරුණු වන, ලමු අකුසල් දහම්හු ථේනාලදහු වෙති. මහණෙනි, මෙසෙයින් මහණ 'නගාතක' නම් වෙයි.

30. මහණෙනි, කෙසේ මහණ වෙදගු නම් වේ ද යත්: මොහු විසින් සිත කෙලෙසන, පුනර්භවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදර්ථසහිත, දුඛවිපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරාමරණයට කරුණු වන, ලමු අකුසල්හු විදිත වෙති. මහණෙනි, මෙසෙයින් මහණ 'වෙදගු' නම් වෙයි.

31. මහණෙනි, කෙසේ මහණ 'සොන්නිය' නම් වේ ද යත්: මොහු විසින් සිත කෙලෙසන, පුනර්භවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදර්ථසහිත, දුඛවිපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරාමරණයට කරුණු වන, ලමු අකුසල් දහම්හු නිඃසාන (හරණලද) වෙති. මහණෙනි, මෙසෙයින් මහණ 'සොන්නිය' නම් වෙයි.

32. මහණෙනි, කෙසේ මහණ 'අරිය' නම් වේ ද යත්: මොහු පිළිබඳ සිත කෙලෙසන, පුනර්භවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදර්ථසහිත, දුඛවිපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරාමරණයට කරුණු වන, ලමු අකුසල් දහම්හු දුරිභූත වෙති. මහණෙනි, මෙසෙයින් මහණ 'අරිය' නම් වෙයි.

33. මහණෙනි, කෙසේ මහණ 'අරහත්ත' නම් වේ ද යත්: මොහු පිළිබඳ සිත කෙලෙසන, පුනර්භවය පිණිස වැටෙන, කායචිත්තදර්ථසහිත, දුඛවිපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරාමරණයට කරුණු වන, ලමු අකුසල් දහම්හු දුරිභූත වෙති. මහණෙනි, මෙසෙයින් මහණ 'අරහත්ත' නම් වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මහාඅක්කපුරසූත්‍රය දෙසූහ. සතුටුසිත් ඇති ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව අභිනන්දන කළෝ.

මහාඅක්කපුර සූත්‍රය නිමවැණි.

1. 4. 10.

චූළඅස්සපුරස්සතනං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා අබ්බෙදාසු විහරති අස්සපුරං නාම අභිභානං කිංගමො. නුඤ්ඤා භගවා භික්ඛු ආමනොගාහි භික්ඛ-
වොති. හදනොහති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා
එතදවොච:

2. සමණා සමණාති වො භික්ඛවෙ ජනො සඤ්ඤානාති. කුමො ව පත
කෙ කුමොති පුට්ඨා සමානා සමණවතාති පටිජානාථ. තෙසං වො
භික්ඛවෙ එවං සමඤ්ඤානං සතං එවං පටිඤ්ඤානං සතං 'යා සමණසාමීච්චට්ඨි-
පදා, තා පටිපදං පටිපජ්ජිස්සාම, එවං තො අයං අමොකං සමඤ්ඤා ව
සථවා භවිස්සති, පටිඤ්ඤා වුහුතා. යෙසං ඉයං චිවරපිණ්ඩපාතසෙතාසන-
ගිලානපච්චසහෙසර්පරික්ඛාරො¹ පරිභුඤ්ජාම, තෙසං තෙ කාරු අමොසු
මහපච්චා භවිස්සති මහාතිසංසා. අමොකඤ්ඤා වාසං පබ්බජ්ජා අවඤ්ඤා
භවිස්සති සථවා සඋදයා'ති එවං හි වො භික්ඛවෙ ධික්ඛිතබ්බං.

3. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න සමණසාමීච්චට්ඨිපදං පටිපනොනා හොති?
යස්ස කස්සචි භික්ඛවෙ භික්ඛුතො අභිජ්ඣාලුස්ස අභිජ්ඣා අප්පභිනා හොති,
බ්බාපනාචිත්තස්ස බ්බාපාදෙ අප්පභිනො හොති, කොධත්තස්ස කොධො
අප්පභිනො හොති, උපනාතිස්ස උපනානො අප්පභිනො හොති, මක්ඛිස්ස
මකො අප්පභිනො හොති, පළාසිස්ස පළාසො අප්පභිනො හොති,
ඉස්සකිස්ස ඉස්සා අප්පභිනො හොති, මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං අප්පභිනං
හොති, සඨස්ස සඨස්සං අප්පභිනං හොති, මායාචිස්ස මායා අප්පභිනා
හොති, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා අප්පභිනා හොති, මිච්ඡාදිට්ඨිස්ස²
මිච්ඡාදිට්ඨි අප්පභිනා හොති, ඉමෙසං බො අහං භික්ඛවෙ සමණමලානං
සමණදෙසානං සමණකසවානං³ ආරාධිකානං සානානං දුග්ගතිවෙදනියානං
අප්පනානා න සමණසාමීච්චට්ඨිපදං පටිපනොනාති වදම්. සෙසාපාපි භික්ඛවෙ
මච්ඡං කාම⁴ ආවුට්ඨානං උභතො ධාරා පිතතිසිතං, තදස්ස සබ්බාපිතා
සමපාරුතං සමපදිංචසිතං, නුච්ඡමාහ: භික්ඛවෙ ඉමස්ස භික්ඛුතො
පබ්බජ්ජං වදම්.

1. පරික්ඛාරෙ - සසා.

2. මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස - මජ්ඣ.

3. සමණකසවානං - සසා.

4. මතජනනාම - සසා.

5. සමපදිච්චසිතං - සසා.

1. 4. 10.

චූළආසාපුර සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුදනවිති අතුරට වැසියන්ගේ අසාපුර නම් නියමිතමිති වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’යි මහණුන් ඇමැතුසේක. ඒ මහණහු ‘වහන්සා’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක:

2. මහණෙනි, මහදෙවන් ‘ග්‍රමණයන, ග්‍රමණයන’ යි තොප හඳුනාගනී. තෙපිදු ‘තෙපි කවරට’ යි ප්‍රච්ඡින්නා ලැබ ‘ග්‍රමණයමින’ යි පිළිඟ කරන්නාව. මහණෙනි, මෙබඳු ග්‍රමණසංඥා ලත්, මෙබඳු ග්‍රමණ ප්‍රතිඥා කරන, ඒ තොප විසින් “යම් මහණකුට නිසි අනුලොමී පිළිවෙත් ඇද්ද, එ පිළිවෙත් පළිපදුමින. මෙසේ පිළිපදුන් ම, අපගේ මේ ග්‍රමණසංඥන් සත්‍ය වෙයි, ප්‍රතිඥන් සථාම් වෙයි. අපි යම් ම කෙනෙකුන්ගේ සිවුරු පිඹුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර වලඳකරමෝ නම්, අප කෙරෙහි කරන උන්ගේ ඒ සත්කාරයෝ මහත්ඵල මහාතාභංග වෙති. අපගේ ද මේ පැවිද්ද අවකාශ වෙයි, සථල වෙයි, වාද්ධි සහිත වේ” ය යි මහණෙනි, මෙසෙසින් තොප සිත්මෙන්තෝය.

3. මහණෙනි, කෙසේ මහණ මහණකුට නිසි අනුලොමී පිළිවෙත නොපිළිපත්තේ වේ ද යත්: මහණෙනි, ලොභබහුල යම්කිසි මහණකුට ඒ දල-ලොභ නොපුහුන් වේ ද, ව්‍යාපනන සිතැති මහණකුට ඒ ව්‍යාපද නොපුහුන් වේ ද, කිපෙනසුලු මහණකුට ඒ ක්‍රොධ නොපුහුන් වේ ද, බිඳබිඳවෙර ඇති මහණකුට ඒ බිඳබිඳවෙර නොපුහුන් වේ ද, මකුතුණ ඇති මහණකුට ඒ මකුකැහැටි නොපුහුන් වේ ද, (යුගග්‍රාහ ලක්ෂණ) පලාස ඇති මහණකුට ඒ පලාස ප්‍රතිණ නො වේ ද, ඊෂ්ඨා ඇති මහණකුට ඒ ඊෂ්ඨා ප්‍රතිණ නො වේ ද, මසුරු ඇති මහණකුට ඒ මසුරු බව ප්‍රතිණ නො වේ ද, ගස් වූ මහණකුට ඒ සට බව ප්‍රතිණ නො වේ ද, මායා ඇති මහණකුට ඒ මායා ප්‍රතිණ නො වේ ද, පාපඉච්ඡා ඇති මහණකුට ඒ පාපඉච්ඡා ප්‍රතිණ නො වේ ද, මිසදිටු ඇති මහණකුට ඒ මිසදිටු ප්‍රතිණ නො වේ ද, මහණෙනි, අපායෙහි ඉපැද්මට කරුණු එන, දුගතිගෙහි පිවැද්කට කරුණු එන, මේ මහණමල, මහණදෙස්, මහණකසල ප්‍රතිණ නොකිරීමෙන් සමණසාම්චීපටිපදා නො පිළිපත්ත’යි මම කියමි. මහණෙනි, යම්ගේ දෙපස මුවාත් ඇති, දිගපි, නහස්නා පහණ (උරතල)ගා තිසුණුකල මපර නම් ආයුධ ජාතයෙක් වේද, එද සහසින් පොරොනා ලදයේ, (කොපුපෙති සහන ලදයේ) මැනැවින් වෙලෙනා ලදයේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ මහණහුගේ පැවිද්ද එබඳු කොට කියමි.

4. නාහං භික්ඛවෙ සම්භාවිකස්ස සම්භාවිධාරණමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ අවේලකස්ස අවේලකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ රජෝජලලිකස්ස රජෝජලලිකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ උදකොරොහකස්ස උදකොරොහකමනෙතන¹ සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ රුක්ඛමුලිකස්ස රුක්ඛමුලිකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ අපේභාඤාසිකස්ස අපේභාඤාසිකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ උඛ්ඛායකස්ස උඛ්ඛායකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ පරියායනන්තිකස්ස පරියායනන්තිකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ මනනජ්ඣායකස්ස² මනනජ්ඣායකමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි. නාහං භික්ඛවෙ ජට්ටකස්ස ජාටාධාරණමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි.

5. සම්භාවිකස්ස වෙ භික්ඛවෙ සම්භාවිධාරණමනෙතන අභිජ්ඣාලුස්ස³ අභිජ්ඣා පභිසෙථ, බ්‍යාපනාවිතතස්ස බ්‍යාපාදෙ පභිසෙථ, කොධනස්ස කොධො පභිසෙථ, උපතාහිස්ස උපතාකො පභිසෙථ, මහ්ඛස්ස මහෙඛා පභිසෙථ, පළාසිස්ස පළාසො පභිසෙථ, ඉස්සුකිස්ස ඉස්සා පභිසෙථ, මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පභිසෙථ, සද්ධස්ස සාදෙය්‍යං පභිසෙථ, මායාචිස්ස මායා පභිසෙථ, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා, පභිසෙථ, භ්‍රව්ජාදිට්ඨිකස්ස භ්‍රව්ජාදිට්ඨි පභිසෙථ, තමෙන: මනාමච්චා ඤාතිසාලොභිනා ජානමෙව නං සම්භාවිකං කරෙය්‍යං, සම්භාවිකතතමෙව සමාදපෙය්‍යස්ස: “ඵභි නිං හදුමුඛ, සම්භාවිකො හොති සම්භාවිකස්ස හෙ සනො සම්භාවිධාරණ-මනෙතන අභිජ්ඣාලුස්ස අභිජ්ඣා පභිසිස්සති, බ්‍යාපනාවිතතස්ස බ්‍යාපාදෙ පභිසිස්සති, කොධනස්ස කොධො පභිසිස්සති, උපතාහිස්ස උපතාකො පභිසිස්සති, මහ්ඛස්ස මහෙඛා පභිසිස්සති, පළාසිස්ස පළාසො පභිසිස්සති, ඉස්සුකිස්ස ඉස්සා පභිසිස්සති, මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පභිසිස්සති, සද්ධස්ස සාදෙය්‍යං පභිසිස්සති, මායාචිස්ස මායා පභිසිස්සති, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා පභිසිස්සති, භ්‍රව්ජාදිට්ඨිකස්ස භ්‍රව්ජාදිට්ඨි පභිසිස්සති”ති. යසමා ච ඛො අහං භික්ඛවෙ සම්භාවිකමමි ඉධෙකච්චං. පස්සාමි අභිජ්ඣාලු බ්‍යාපනාවිතතං කොධනං උපතාහිං මහ්ඛං පළාසිං ඉස්සුකිං මච්ඡරිං සද්ධං මායාචිං පාපිච්ඡං. භ්‍රව්ජාදිට්ඨිං, තස්මා න සම්භාවිකස්ස සම්භාවිධාරණ-මනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි.

1. උදකොරොහණමනෙතන - මජ්ඣං, සෘෂ්. 2. මනනජ්ඣායකස්ස - සෘෂ්.

3. අභිජ්ඣාලුස්ස පුත්තලස්ස - සෘෂ්.

4. මහණෙනි, මම සංඝාට්ඨාදරණය සිල්කොට ඇතියහුගේ සංඝාට්ඨාදරණමාත්‍රයෙන් මහඵල නොවදරම්. මහණෙනි, මම අවේලකයාගේ බහාලුපිළි ඇතිවතුයෙන් මහඵල නොවදරම් මහණෙනි, මම රජෝජලල ධාරණය සිල් කොට ඇතියහුගේ රජස්දූලි ධාරීම් මාත්‍රයෙන් මහඵල නොවදරම්. මහණෙනි, මම දවස තුන්දලක් උදකාවතාහස (දියෙහි බැසීම) සිල් කොට ඇතියහුගේ උදකාවතාහසමාත්‍රයෙන් මහඵල නොවදරම්. මහණෙනි, මම වාසාමුලවාසය සිල් කොට ඇතියහුගේ වාසාමුල-වාසමාත්‍රයෙන් මහඵල නොවදරම්. මහණෙනි, මම අභ්‍යවකාශවාසය සිල්කොට ඇතියහුගේ අභ්‍යවකාශවාසිකමාත්‍රයෙන් මහඵල නොකියමි. මහණෙනි, මම උඩුකුරුව සිටිනු සිල් කොට ඇතියහුගේ උඩුකුරුව සිටිම්මතුයෙන් මහඵල නොවදරම්. මහණෙනි, මම (මාසයෙකින් වෙවසි, අභිමසෙකින් වෙවසි වාරවයෙන් බුදිත) පයඝායනකතභෝජනය සිල් කොට ඇතියහුගේ පයඝායනකත භෝජනශීලමාත්‍රයෙන් මහඵල නොවදරම්. මහණෙනි, මම වෛමනානුසරත්තනුගේ මතුරුගදරනු මතුයෙන් මහඵල නොවදරම්. මහණෙනි, මම ජටිලකයාගේ ජටාධාරණමාත්‍රයෙන් මහඵල නොවදරම්.

5. මහණෙනි, ඉදින් සංඝාට්ඨාදරණ අභිධ්‍යාබහුලයාගේ අභිධ්‍යාව සංඝාට්ඨාදරණමාත්‍රයෙන් පහ ව යේ නම්, ව්‍යාපනන චිත්ත පුද්ගලයාගේ ව්‍යාපාදය පහ ව යේ නම්, කොධගිලිහුගේ ක්‍රොධය පහ ව යේ නම්, උපනාහි පුද්ගලයාගේ උපනාහය පහ ව යේ නම්, මුත්තිපුද්ගලයාගේ මුත්ත පහ ව යේ නම්, පලාසිපුද්ගලයාගේ පලාසය පහ ව යේ නම්, ඉසුසුකි පුද්ගලයාගේ ඊළඹාව පහ ව යේ නම්, පසුරු ඇතියහුගේ මසුරුබව පහ ව යේ නම්, සප්පුකුලාගේ සප්පව පහ ව යේ නම්, මායා ඇතියහුගේ මායාව පහ ව යේ නම්, පාපෙච්ඡයාගේ පාපෙච්ඡා පහ ව යේ නම්, මිථ්‍යාදූටිකයාගේ මිථ්‍යාදූටි පහ ව යේ නම්, මිත්‍රාමාත්‍යයෝ ද තැත්තලේනායෝ ද ජාතමාත්‍ර වූ ම (උපත්ද උපත්වන ම සිටි) තුළින් සංඝාටික කරත්තාහ' සංඝාටිකත්වය ම සමාදන්කරවත්තාහ. කෙසේය යත්: "භද්‍රමුඛය, තොථ. සංඝාටික ව. සංඝාටික වූ අභිධ්‍යා බහුල තාගේ සංඝාට්ඨාදරණ මාත්‍රයෙන් අභිධ්‍යා පහ ව යෙයි. ව්‍යාපනනචිත්ත වූ තාගේ ව්‍යාපාද පහ ව යෙයි. ක්‍රොධඇති තාගේ ක්‍රොධ පහ ව යෙයි. උපනාහි වූ තාගේ උපනාහ පහ ව යෙයි. මුත්ති වූ තාගේ මුත්ත පහ ව යෙයි. පලාසි වූ තාගේ පලාස පහ ව යෙයි. ඉසුසුකි වූ තාගේ ඊළඹා පහ ව යෙයි. මව්ජරි වූ තාගේ මාත්‍යයඝි පහ ව යෙයි. සප්ප වූ තාගේ සප්පව පහ ව යෙයි. මායා වූ තාගේ මායාව පහ ව යෙයි. පාපෙච්ඡ වූ තාගේ පාපෙච්ඡා පහ ව යෙයි. මිථ්‍යාදිට්ඨික වූ තාගේ මිථ්‍යාදිට්ඨික පහ ව යෙයි. මහණෙනි, මම ආවිභෙදයෙකින් මෙලොව සංඝාටික වූත් කිසිවකු අභිධ්‍යාබහුල ව සිටුනු දක්නෙමි ද, ව්‍යාපනනචිත්ත වූවනු, කොධන වූවනු, උපනාහ වූවනු, මුත්ති වූවනු, පලාසි වූවනු, ඉසුසුකි වූවනු, මව්ජරි වූවනු, සප්ප වූවනු, මායා වූවනු, පාපෙච්ඡ වූවනු, මිථ්‍යාදිට්ඨික වූවනු, දක්නෙමි ද, එසෙයින් සංඝාටිකයාගේ සංඝාට්ඨාදරණ මාත්‍රයෙන් මහඵල නොවදරම්.

6. අවෙලකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- රජ්ජාජලලිකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- උද්භෝජනකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- රුක්ඛමුලිකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- අබොධාසිකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- උබ්භට්ඨකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- පරිසාරභතතිකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- මනනජායාසකස්ස වෙ භික්ඛවෙ -පෙ- ජට්ටකස්ස වෙ භික්ඛවෙ ජට්ඨාධාරණමනෙතන අභිජ්ඣාලුස්ස අභිජ්ඣා පභිසෙථ, බ්‍යාපනාවිතනස්ස බ්‍යාපාදෙ පභිසෙථ, කොධනස්ස කොධො පභිසෙථ, උපනාතිස්ස උපනාභො පභිසෙථ, මකඛිස්ස මකෙඛා පභිසෙථ, පළාසිස්ස පළාසො පභිසෙථ, ඉස්සුකිස්ස ඉස්සා පභිසෙථ, මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පභිසෙථ, සඨස්ස සාදෙය්‍යං පභිසෙථ, මායාපිස්ස මායා පභිසෙථ, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා පභිසෙථ, භිව්ඡාදිට්ඨිකස්ස භිව්ඡාදිට්ඨි පභිසෙථ, තමෙතං මිත්තාමිට්ඨා ඤාතිසාලොඤ්ඤා ජාතමෙව නං ජට්ටකං කරෙය්‍යං, ජට්ටකත්තමෙව සමාදරෙය්‍යං: “ඵති ඵං හදුමුඛ, ජට්ටකො හොති, ජට්ටකස්ස තෙ සත්තා ජට්ඨාධාරණමනෙතන අභිජ්ඣාලුස්ස අභිජ්ඣා පභිසිස්සති, බ්‍යාපනාවිතනස්ස බ්‍යාපාදෙ පභිසිස්සති, කොධනස්ස කොධො පභිසිස්සති, උපනාතිස්ස උපනාභො පභිසිස්සති, මකඛිස්ස මකෙඛා පභිසිස්සති, පළාසිස්ස පළාසො පභිසිස්සති, ඉස්සුකිස්ස ඉස්සා පභිසිස්සති, මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පභිසිස්සති, සඨස්ස සාදෙය්‍යං පභිසිස්සති, මායාපිස්ස මායා පභිසිස්සති. පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා පභිසිස්සති, භිව්ඡාදිට්ඨිකස්ස භිව්ඡාදිට්ඨි පභිසිස්සති”ති. යසමා ව බො අහං භික්ඛවෙ ජට්ටකමපි ඉධෙකච්චං පස්සාමි අභිජ්ඣාලුං බ්‍යාපනාවිතනං කොධනං උපනාතිං මකඛිං පළාසිං ඉස්සුකිං මච්ඡරිං සඨං මායාපිං පාපිච්ඡං භිව්ඡාදිට්ඨිං, තසමා න ජට්ටකස්ස ජට්ඨාධාරණමනෙතන සාමඤ්ඤං වදාමි.

7. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සමණසාමිපිපට්ඨපදං පටිපකෙතා හොති? යස්ස කස්සපි භික්ඛවෙ භික්ඛුතො අභිජ්ඣාලුස්ස අභිජ්ඣා පභිනා හොති, බ්‍යාපනාවිතනස්ස බ්‍යාපාදෙ පභිනො හොති, කොධනස්ස කොධො පභිනො හොති, උපනාතිස්ස උපනාභො පභිනො හොති, මකඛිස්ස මකෙඛා පභිනො හොති, පළාසිස්ස පළාසො පභිනො හොති, ඉස්සුකිස්ස ඉස්සා පභිනා හොති, මච්ඡරිස්ස මච්ඡරියං පභිනං හොති, සඨස්ස සාදෙය්‍යං පභිනං හොති, මායාපිස්ස මායා පභිනා හොති, පාපිච්ඡස්ස පාපිකා ඉච්ඡා පභිනා හොති, භිව්ඡාදිට්ඨිකස්ස භිව්ඡාදිට්ඨි පභිනා හොති, ඉමෙසං බො අහං භික්ඛවෙ සමණමලානං සමණදෙය්‍යානං සමණකසට්ඨානං ආපාසිකානං ආනානං දුග්ගතිවෙදදතිශානං පභානා සමණසාමිපිපට්ඨපදං පටිපකෙතාති වදාමි.

6. මහණෙනි, ඉදින් අවෙලක අභිධ්‍යාබහුලයාගේ ... මහණෙනි, ඉදින් රජෝජලික අභිධ්‍යා බහුලයාගේ ... මහණෙනි, ඉදින් උදකාවතාහක අභිධ්‍යාබහුලයාගේ ... මහණෙනි, ඉදින් රුක්ඛමූලික අභිධ්‍යාබහුලයාගේ ... මහණෙනි, ඉදින් අබ්‍යාකාශික අභිධ්‍යාබහුලයාගේ ... මහණෙනි, ඉදින් උභයධර්මක අභිධ්‍යාබහුලයාගේ ... මහණෙනි, ඉදින් පරිසාරයනතික අභිධ්‍යාබහුලයාගේ ... මහණෙනි, ඉදින් මනනායකායක අභිධ්‍යාබහුලයාගේ ... මහණෙනි, ඉදින් ජරිලක අභිධ්‍යාබහුලයාගේ ජරාධාරණමාත්‍රයෙන් අභිධ්‍යා පහ ව යේ නම්, (ජරිලක වූ) ව්‍යාපනන සිත් ඇතියහුගේ ව්‍යාපාද පහ ව යේ නම්, (ජරිලක වූ) ක්‍රොධ ඇතියහුගේ ක්‍රොධය පහ ව යේ නම්, (ජරිලක වූ) බද්ධිවේර ඇතියහුගේ බද්ධිවේරය පහ ව යේ නම්, (ජරිලක වූ) මුෂ් ඇතියහුගේ මුෂ්පහ ව යේ නම්, (ජරිලක වූ) යුගග්‍රාහ ලක්ෂණපලාස ඇතියහුගේ පලාසය පහ ව යේ නම්, (ජරිලක වූ) ඊෂ්ඨා ඇතියහුගේ ඊෂ්ඨා පහ ව යේ නම්, (ජරිලක වූ) මසුරු ඇතියහුගේ මසුරුබව පහ ව යේ නම්, (ජරිලක වූ) සඨකාගේ සඨබව පහ ව යේ නම්, (ජරිලක වූ) මායාවිඤ්ඤා මායා පහ ව යේ නම්, (ජරිලක වූ) පාපෙවජ්ජාගේ පාපෙවජ්ජා පහ ව යේ නම්, (ජරිලක වූ) මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකාගේ මිඤ්ඤ පහ ව යේ නම්, මිත්‍රාමාත්‍යයන් හා තෑයහලේ තෑයෝ ජාතමාත්‍ර වූ ම චූළන් ජරිලක කරන්නාහ. ජරිලක බව ම සමාදන් කරවන්නාහ. කෙසේ ය යත්: “හද මුඛය, නෝ එව ජරිලක ව ජරිලක වූ අභිධ්‍යාබහුල තාගේ ජරාධාරණමාත්‍රයෙන් අභිධ්‍යා පහ ව යෙයි. ව්‍යාපනනවිතන වූ තාගේ ව්‍යාපද පහ ව යෙයි. ක්‍රොධන වූ තාගේ ක්‍රොධ පහ ව යෙයි. උපතාහි වූ තාගේ උපතාහ පහ ව යෙයි. මුෂ්චි වූ තාගේ මුෂ් පහ ව යෙයි. පලාසි වූ තාගේ පලාස පහ ව යෙයි. ඉසුසුකි වූ තාගේ ඊෂ්ඨා පහ ව යෙයි. මව්ජරි වූ තාගේ මාත්සර්‍ය පහ ව යෙයි. සඨ වූ තාගේ සඨබව පහ ව යෙයි. මායාවි වූ තාගේ මායාව පහ ව යෙයි. පාපිච්ඡ වූ තාගේ පාපෙවජ්ජා පහ ව යෙයි. මිඤ්ඤවික වූ තාගේ මිඤ්ඤ පහ ව යෙයි” කියායි. මහණෙනි, මම යම්තෙසෙකින් මෙලොව ජරිලකවූත් කිසිවකු අභිධ්‍යාබහුල ව සිටුනහු දක්නෙමි ද, බ්‍යාපනනවිතන වූවහු, කොධන වූවහු, උපතාහි වූවහු, මකඤ්චි වූවහු, පලාසි වූවහු, ඉසුසුකි වූවහු, මව්ජරි වූවහු, සඨ වූවහු, මායාවි වූවහු, පාපිච්ඡ වූවහු, මිඤ්ඤවික වූවහු, දක්නෙමි ද, එතෙසින් ජරිලකයාගේ ජරාධාරණමාත්‍රයෙන් මහජල නොවදරමි.

7. මහණෙනි, කෙසේ මහණ මහණුනට තිසි අනුලොම පිළිවෙත පිළිපත්තේ වේ ද යත්: මහණෙනි, ලොබබිතිලි යම්කිසි මහණකුට ඒ දළලොබ, පුහුන් වේ ද, ව්‍යාපනන සිතැති මහණකුට ඒ ව්‍යාපාද පුහුන් වේ ද, කිපෙනසුළු මහණකුට ඒ ක්‍රොධ පුහුන් වේ ද, බද්ධිවේර ඇති මහණකුට ඒ බද්ධිවේර පුහුන් වේ ද, මකු මහණකුට ඒ මකුසැහැවි පුහුන් වේ ද, (යුගග්‍රාහලක්ෂණ) පලාස ඇති මහණකුට ඒ පලාස පුහුන් වේ ද, ඊෂ්ඨා ඇති මහණකුට ඒ ඊෂ්ඨා පුහුන් වේ ද, මසුරු ඇති මහණකුට ඒ මසුරුබව පුහුන් වේ ද, සඨ මහණකුට ඒ සඨසෙ පුහුන් වේ ද, මායා ඇති මහණකුට ඒ මායා පුහුන් වේ ද, ලමුරිසි ඇති මහණකුට ඒ ලමුරිසි පුහුන් වේ ද, මිඤ්ඤ ඇති මහණකුට ඒ මිඤ්ඤ පුහුන් වේ ද, මහණෙනි, අපායෙහි ඉපැදීමට කරුණු වන, දුගතියෙහි විවාදකට කරුණු වන, මේ මහණමල, මහණ දෝෂ, මහණ කසල පුහුන් කිරීමෙන් සමණ-සාමිවපට්ඨ පිළිපත්තිය මම කියමි.

8. සො සබ්බෙති ඉමෙති පාපකෙති අකුසලෙති ධම්මෙති විසුද්ධිමත්තානං සමනුපස්සාපී තස්ස සබ්බෙති ඉමෙති පාපකෙති අකුසලෙති ධම්මෙති විසුද්ධිමත්තානං සමනුපස්සන්තො පාමුජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පීතිමතස්ස කායො පස්සමහති. පස්සද්ධිකායො සුඛං වෛදෙති. සුඛිනො විතනං සමාධියති.

9. සො මෙතනාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං. ඉති උද්ධමධො තීරියං සබ්බෙති සබ්බත්තනාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙතනාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේඛිත¹ ඵරිත්ථා විහරති. කරුණාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං. ඉති උද්ධමධො තීරියං සබ්බෙති සබ්බත්තනාය සබ්බාවන්තං ලොකං කරුණාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේඛිත ඵරිත්ථා විහරති. මුදිතාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං. ඉති උද්ධමධො තීරියං සබ්බෙති සබ්බත්තනාය සබ්බාවන්තං ලොකං මුදිතාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේඛිත ඵරිත්ථා විහරති. උපෙක්ඛාසහගතෙන² චේතසා එකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං.³ ඉති උද්ධමධො තීරියං සබ්බෙති සබ්බත්තනාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේඛිත ඵරිත්ථා විහරති.

10. සෙය්‍යථාපි භික්ඛපෙ පොකකරණී අවේණිදිකා සාතොදිකා සිතොදිකා⁴ සෙතකා සුපතීන්ද්‍රා රමණීයා, පුරන්ධරියා චෙපි දිසාය පුරිසො⁵ ආගච්ඡේය්‍ය සමමාභිතතෙනා සමමපරෙතො කීලනො නසිතො පිපාසිතො. - සො නං පොකකරණී ආගමම විතෙය්‍ය උදකපිපාසං, විතෙය්‍ය සමමපරිලාභං. පච්ඡිමිය චෙපි දිසාය පුරිසො ආගච්ඡේය්‍ය - පෙ - උතතාරාය චෙපි දිසාය පුරිසො ආගච්ඡේය්‍ය - පෙ - දකඛිණාය චෙපි දිසාය පුරිසො ආගච්ඡේය්‍ය පෙ - යතො කුතො චෙපි නං පුරිසො⁵ ආගච්ඡේය්‍ය සමමාභිතතෙනා සමමපරෙතො කීලනො නසිතො පිපාසිතො, සො නං පොකකරණී ආගමම විතෙය්‍ය උදකපිපාසං, විතෙය්‍ය සමමපරිලාභං.

11. එවමෙව ඛො භික්ඛපෙ ඛතනියකුලා චෙපි අගාරස්ම අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, සො ච තථාගතප්පචේදිනං ධම්මවිතං ආගමම එවං මෙතනං කරුණං මුදිතං උපෙක්ඛං⁶ හාවෙත්වා ලහති අජ්ඣතනං චූපසමං. අජ්ඣතනං චූපසමා සමණසාමිවිපට්ඨදං⁷ පටිපන්නොති වදාමි. බ්‍රාහ්මණකුලා චෙපි - පෙ - වෙස්සකුලා චෙපි - පෙ - සුද්දකුලා චෙපි - පෙ - යස්මා කස්මා චෙපි කුලා අගාරස්ම අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, සො ච තථාගතප්පචේදිනං ධම්මවිතං ආගමම එවං මෙතනං කරුණං මුදිතං උපෙක්ඛං නාවෙත්වා ලහති අජ්ඣතනං චූපසමං. අජ්ඣතනං චූපසමා සමණසාමිවිපට්ඨදං පටිපන්නොති⁸ වදාමි.

1. අබ්‍යාපජේඛිත, මිජ්ඣ. 2. උපෙක්ඛාසහගතෙන, සිඳු, මිජ්ඣ. සහ PTS.
3. චතුත්ථිං, මිජ්ඣ. සහ. චතුත්ථිං උද්ධමධො, PTS
4. අවේණිදකා, සාතොදකා, සිතොදකා, මිජ්ඣ. සහ PTS. 5. චෙපි පුරිසො, සහ
6. උපෙක්ඛං, කුත්ථි. 7. නමහා සමණසාමිවිපට්ඨදං, මිජ්ඣ. සහ.
8. පටිපන්නො, හොතිති වදාමි, සහ.

8. හේ 'මෙ හැම ලමු අකුසල් දහමින් තමා විශුද්ධත'යි දක්වේය. 'මෙ හැම ලමු අකුසල් දහමින් තමා විශුද්ධත'යි දක්වා ඔහුට ප්‍රමොද උපදෙවේය. ප්‍රමුදිතයාට ප්‍රීති උපදී. ප්‍රීතිසම්ප්‍රසක්ත පුද්ගලයාගේ නාමකාය සන්තිදුන්නේ වේ. සන්ත්‍රන්තය ඇතිවේ සුඛ විදුන්නේ ය. සුඛිතයාගේ සිත සමාධිගත වෙයි.

9. හේ මෙත් සහනිය සිතීන් එක් දිනක් පැතිර ගෙන වාස කෙරෙයි. එසෙයින් දෙවන දින, එසෙයින් තෙවන දින, එසෙයින් සියවන දින පැතිරගෙන වාස කෙරෙයි. මෙසෙයින් උඩ යට සරස හැමතැන සමානමතායෙන් (සියලු සතුන් කෙරෙහි ආනමසමතායෙන්) සමීපතාවන් ලොව විපුල වූ, මහද්ගත වූ, අප්‍රමාණ වූ, අවෙර වූ, දෙමිතස් රහිත වූ මෙත් සහනිය සිතීන් පැතිරගෙන වාස කෙරෙයි. කුඵණ සහනිය සිතීන් එක්දිනක් පැතිරගෙන වාස කෙරෙයි එසෙයින් දෙවන දින, එසෙයින් තෙවන දින, එසෙයින් සියවන දින පැතිරගෙන වාස කෙරෙයි. මෙසෙයින් උඩ යට සරස හැමතැන ... කුඵණ සහනිය සිතීන් පැතිර ගෙන වාස කෙරෙයි. මුදිතාසහගත සිතීන් එක් දිනක් පැතිරගෙන වාස කෙරෙයි. එසෙයින් දෙවන දින, එසෙයින් තෙවන දින, එසෙයින් සියවන දින පැතිරගෙන වාස කෙරෙයි. මෙසෙයින් උඩ යට සරස හැමතැන සමානමතායෙන් සමීපතාවන් ලොව විපුල, මහද්ගත, අප්‍රමාණ අවෙර, ව්‍යාඛාධරහිත මුදිතාසහගත සිතීන් පැතිරගෙන වාස කෙරෙයි. උපෙක්ඛාසහගත සිතීන් එක් දිනක් පැතිරගෙන වාස කෙරෙයි. එසෙයින් දෙවන දින, එසෙයින් තෙවන දින, එසෙයින් සියවන දින පැතිරගෙන වාස කෙරෙයි. මෙසෙයින් උඩ යට සරස හැමතැන සමානමතායෙන් සමීපතාව සහිත ලොව විපුල, මහද්ගත, අප්‍රමාණ, අවෙර, ව්‍යාඛාධ රහිත උපෙක්ඛාසහගත සිතීන් පැතිරගෙන වාස කෙරෙයි.

10. මහණෙනි, යම්සේ පහන්දිය ඇති, මිහිරිදිය ඇති, සිහිල් දිය ඇති, මඩනැඟි, මනාතොට ඇති, රමණී පොකුණක් වේද, පෙරදිගිනුදු සමයෙන් තැවුලිපත්, සමයෙන් පෙළුණ, කලකුළු, තාමිත, දියපියාටි පුරුෂයෙක් එන්නේ වේ ද, හෙ එපොකුණ වෙත එළඹ දියපවස දුරුකර ගන්නේ වේ ද, සමීපරිදහ දුරුකරගන්නේ වේ ද, පැසුළුදිගිනුදු පුරුෂයෙක් එන්නේ වේ ද... උතුරුදිගිනුදු පුරුෂයෙක් එන්නේ වේ ද... දකුණු දිගිනුදු පුරුෂයෙක් එන්නේ වේද... යම් ම දිගෙකිනුදු සමයෙන් තැවුලිපත්, සමයෙන් පෙළුණ, කලකුළු, තාමිත, දියපියාටි පුරුෂයෙක් එ පොකුණ කරා එන්නේ වේ ද, හෙ එ පොකුණ කරා අවුදු දියපවස දුරුකරගන්නේ වේ ද, සමීපරිදහ දුරුකරගන්නේ වේ ද-

11. මහණෙනි, එපරිදි ම කැන්කුලිනුදු ගිහිගෙන් නික්ම ඉදින් සස්තට පැමිණියේ වේ නම්, හෙ ද තථාගත ප්‍රමිදිත ධර්මිතයට අවුදු මෙසෙයින් මෙමුත්ති කරුණා මාදුතා උපෙක්ඛා වඩාගෙන සියසතන්ති ව්‍යුපගම ලබයි. සියසතන්ති ව්‍යුපගමයෙන් සමණසාමිච්ඡි - ප්‍රතිපදාවට පිළිපත්වේයයි කියමි. ඉදින් බ්‍රාහ්මණකුලයෙකුදු... ඉදින් වෛශ්‍යකුලයෙකුදු... ඉදින් ශුද්‍රකුලයෙකුදු ... ඉදින් යම් ම කුලයෙකිනුදු ගිහිගෙන් නික්ම සස්තට පැමිණියේ වේ ද, හෙ ද බුදුන් වදනල දහම්විතයට අවුදු මෙසේ මෙමුත්ති කරුණා මුදිතා උපෙක්ඛා භවාගෙන සියසතන්ති සන්තිදුම ලබයි. සියසතන්ති සන්තිදුමින් සමණසාමිච්ඡි - ප්‍රතිපදාවට පිළිපත්වේයයි කියමි.

12. බ්‍යාධියකුලා චෙපි අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, සො ච ආසවානං බ්‍යා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාපිමුත්තිං දිට්ඨොව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකක්ඛා උපසම්පජ්ජා විහරති. ආසවානං බ්‍යා සමණො හොති. බ්‍යාහමිණකුලා චෙපි -පෙ- චෙස්සකුලා චෙපි -පෙ- සුද්දකුලා චෙපි -පෙ- යස්මා කස්මා ඡෙපි කුලා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, සො ච ආසවානං බ්‍යා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාපිමුත්තිං දිට්ඨොවධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකක්ඛා උපසම්පජ්ජා විහරති. ආසවානං බ්‍යා සමණො හොතිති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ හික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනිඤ්ඤති

චූළඅස්සපුරසුත්තං දසමං.

මහාසමඝට්ඨකො චතුස්සො.

නස්ස චග්ගස්ස උද්දානං.

ගිඤ්ජකසාලවනං¹ පරිභාතුං පාපිමිතො² සුතසච්චතිසෙධො³
චණ්ණපසිද්ධතාදි ව⁴ ඉද්දො කෙවච අස්සපුරං ජරිලොනාති.^{5*}

1. ගිඤ්ජක ජකකසාලවනං, සී. ගිඤ්ජකසාලවනා, ස්‍යා.

2. පරිභාතුං පඤ්ඤාචොසා සී. පරිභරිතුං පඤ්ඤාචොසො, මජ්ඣ.

3. සුත සච්චතිසෙධො, සී. සුතසච්චකතිසෙධො, මජ්ඣ.

4. මුඛවණ්ණ පසිද්ධතාදි, සී. මුඛවණ්ණපසිද්ධතා, මජ්ඣ.

5. නසිතො කෙවචචස්සපුර ජරිලොනාති, සී. සං. විඤ්ඤකෙවචචඅස්සපුර ජරිලොන, මජ්ඣ.

*. ගිඤ්ජකජකක සාලංසා පරිභරිතුං පඤ්ඤාචොසා සච්චකතිසංසා මුඛ වණ්ණපසිද්ධතාදිනා තිට්ඨකෙවච අස්සපුර ජරිලොනාති, සී.මු.

12. ඉදින් ක්ෂත්‍රියකුලයෙහිදු ගිහිගෙන් නික්ම සස්තව පැමිණියේ වේ නම්, හෙ ද ආස්ත්‍රවක්ෂය හෙතුයෙන් අනාස්ත්‍රව වූ වෙනොවිමුක්ති ප්‍රඥවිමුක්ති දුටුදුමියෙහි ම තමා විසින් වෙසෙසින් දූත පසක් කොට උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ආස්ත්‍රවක්ෂයහෙතුයෙන් යුමණ වෙයි. ඉදින් බ්‍රාහ්මණ-කුලයෙහිදු... ඉදින් වෛශ්‍යකුලයෙහිදු... ඉදින් ශුද්‍රකුලයෙහිදු... ඉදින් යම් ම කුලයෙකිනුරු ගිහිගෙන් නික්ම සස්තව පැමිණියේ වේ නම්, හෙද ආස්ත්‍රවක්ෂය හෙතුයෙන් අනාස්ත්‍රව වූ වෙනොවිමුක්ති ප්‍රඥ-විමුක්ති ඉහාත්මයෙහි ම තමා විසින් දූත පසක් කොට සපයා වාස කෙරෙයි. ආස්ත්‍රවක්ෂයහෙතුයෙන් යුමණ වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළහ. සතුටු සිතැති ඒ මහණනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ බස අභිනන්දන කළහ.

මූලඅක්ෂර පුරුෂත්වය දසවැනියි.

මහායමක වග සතරවැනියි.

ඒ වර්ගයෙන් උද්දාය:

(‘එකං සමයං භගවා නාදිකෙ විහරති ගිඤ්ඤකාවසථෙ’ යනාදීන් ආරබ්ධ) මූලගොසිඛන සූත්‍රය හා (‘එකං සමයං භගවා ගොසිඛනසාලවන දායෙ විහරති’ යනාදීන් ආරබ්ධ) මහාකොසිඛන සූත්‍රය යන සූත්‍ර දෙක ය, (අහබ්බා ගොහණං පරිහරිතුං, යනාදීන් වදාළ) මහාගොපාලක සූත්‍රය, (ඡින්නං පාපිමනො සෙනං’යි ‘පාපිමනො’ යනු සදහන් ලත්) මූලගොපාලක සූත්‍රය, තැවත මූලසම්මක සූත්‍රය හා (අනද තෙරණුවන් විසින් ‘සාධු භනෙන භගවා මුහුත්තං නිසීදතු’යි භගවත්හුගේ නමනතිෂේධය කළ හෙ සදහන් වන) මහාසම්මක සූත්‍රය, (පහයෙහි වැඩුම් හා මුගලන් තෙරණුවන් කළ ඉදහයෙන් එහි සැළුම් ආදිය ද, ‘සකකං දෙව්‍යතමිඤ්ඤං සංවිහං ලොමහවංජාතා’යි ත්‍රස්ත ඉන්ද්‍රිය ද සදහන් ලත්) මූලතණ්හාසබ්බය සූත්‍රය, (‘සාත්ඤ්‍ය නාම භික්ඛුනො කෙවච්චප්‍රත්තස්ස’ යනාදීන් දූෂවිගතය සදහන් ලත්) මහාතණ්හාසබ්බය සූත්‍රය, මහාඅක්ෂරපුරුෂ සූත්‍රය, (‘තස්මා න ජට්ටකස්ස ජට්ටාමාරණ-මතෙතන සාමඤ්ඤං වදමි’යි ‘ජට්ටක’යා පරිච්ඡිද්ධාන කොට තබා මහණුවම් නහනසා වදාළ හෙ සදහන් ලත්) මූලඅක්ෂරපුරුෂත්වයෙහි මෙසේ මහායමකවර්ග නිමයේ යි,

5. චූළයමකවග්ගො

1. 5. 1.

සාලෙය්‍යකසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසු සද්ධිං යෙන ඝාලා නාම කොසලානං බ්‍රාහ්මණගාමො තදවසරි.

2. අසොසාසුං බො සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා: “සමණො ඛලු භො නොතමො සකාසුතො: සකාසුතො පබ්බජිතො කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසු සද්ධිං සාලං අනුප්පන්නො. නං බො පන භවන්තං¹ ගොතමං එවං කල්‍යාණො නිත්තිසද්දො අබ්බුක්ඛන්තො: ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසලේඛො: විජ්ජාවරණ-සමපන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො: පුරිසදමමසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බභිකා, සසාමණ්ඩාගමිණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා² සවජිකඛා පච්චෙදෙහි. සො ධම්මං දෙසෙති ආදීකල්‍යාණං මජ්ඣේකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සංඛ්‍යඤ්ඤං. කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මවර්යං පකාසෙති. සංඛු බො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සන්තො භොති”ති.

3. අථ බො සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා යෙන භගවා තෙනුපසංඛිකමිසු උපපඤ්ඤානි අපොකච්චෙ භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදිංසු අපොකච්චෙ භගවතා සද්ධිං සමමාදිංසු, සමමාදන්තං කථං සාරාණිං³ විත්සාරෙත්වා එකමන්තං නිසිදිංසු. අපොකච්චෙ යෙන භගවා තෙනඤ්ඤං පනාමෙත්වා එකමන්තං නිසිදිංසු. අපොකච්චෙ භගවතො සන්තිකො නාමගොතනං සාවෙත්වා එකමන්තං නිසිදිංසු. අපොකච්චෙ භුණ්හිභුතා එකමන්තං නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසිත්වා බො සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා භගවන්තං එතදවොද්ධි:

4. කො හු බො හො නොතම කෙනු කො පච්චයො යෙනමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති?⁴ කො පන හො ගොතම කෙනු කො පච්චයො යෙනමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති?

5. අබමමවරියා විසමවරියා තෙනු බො ගහපතයො එවමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති. ධමමවරියා සමවරියා තෙනු බො ගහපතයො එවමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

1. භගවන්තං, සි. 2. අභිඤ්ඤා, සි. කසච්චි. 3. සාරාණිං, මජ්ඣං.

4. උපපජ්ජන්ති, සි.

5. බො පන භවං, යා.

5. චූළයමක වගීය

1. 5. 1.

සාලයාසක සූත්‍රය

1 මා විසින් මෙසේ අසනලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහබික්සකන හා සමක කොසොල් දහවිසෙහි (අතුරිතවාරිකා විසින්) සැරිසරනසේක් කොසොල් රැවියන්ගේ සාලා නම් බමුණු ගමට වැඩිසේක.

2. සාලා බමුණුගාමී බමුණු ගැහැටියෝ “හවන්ති, සැහැපුන්, සැහැකුලෙන් පැවිදිපත්, මහණගොයුම්හු මහබික්සකන හා සමක කොසොල් දහවිසි සැරිසරනසේක් සාලාගමට වැඩිසේක්ල. ඒ හවන් ගොයුළු ගොතු වන්ගේ මෙබදු කලණ යසනි පැතැනැගිණ: ඒ හතවත්හු මේ කරුණිනුදු අර්භත්ත, සමාන් සම්බුද්ධයක, විද්‍යාවරණයමපනනායක, සුගතයක, ලොකවිත්භ, අනුතතර පුරුෂදම්‍යසාරපියක, දෙවිමිනිස්තට ශාස්තෘයක, බුද්ධයක, හගවත්ත. ඒ හගවත්හු දෙවියන් සහිත මරුන් සහිතමෙලොව හා, මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව නමා විසින් දැන පසක් කොට දන්වන්. ඒ හගවත්හු ආදිකලාණ කොට මධ්‍යකලාණ කොට පශ්චාත්ත කලාණ කොට සාමී කොට සමාසද්ධන කොට දහම් දෙසත්. කෙවලපරිපූර්ණ පරිශුද්ධ බබසර පවසත්. එවන් රකතුන් දස්තෙක් වේ නම් මහා මැනු”යි ඇසුහු මැයි.

3. එසඳු සාලාගම බමුණු ගැහැටියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ඵලභියහ. ඵලභ කෙතෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්හ. කෙතෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමක සතුටු වූහ තුස්තට නිසි සිතිකරන්නට නිසි කපා කොට නිමවා එකත්පස් ව හුන්හ. කෙතෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ එකත්පස් ව හුන්හ. කෙතෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමියෙහි තම්භොත් අස්වා එකත්පස් ව හුන්හ. කෙතෙක් නිහඬ ව එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් සාලාගම බමුණුගැහැටියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

4. හවන් ගොයුම් ගොඩුව, යම් හෙයෙකින් මෙලොව කිසි සතෙකෙතෙක් කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සැපෙන් පහ ව ගිය, නපුරුගති ඇති, විනිපාත වූ, නිරු වැදූ ගනිද්ද, එයට හෙතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය? හවන් ගොයුම්ගොඩුව, යම් හෙයෙකින් මෙලොව කිසි සතෙකෙතෙක් කාබුන් මරණින් මතුයෙහි මනාගති ඇති සවගීලොකයට වැද ගනිද්ද, එයට හෙතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?යි ප්‍රථමින් හු.

5. ගැහැටියෙහි, අධම්මයඤ්ඤා විමුක්ඛයඤ්ඤා තෙතුයෙන් මෙසේ මෙලොව කිසි සතෙකෙතෙක් කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සැපෙන් වෙන් ව සිටි, නපුරුගති ඇති, විනිපාත වූ නිරු වැදගතිහි. ගැහැටියෙහි, ධම්මයඤ්ඤා සමමයඤ්ඤා තෙතුයෙන් මෙසේ මෙලොව කිසි සතෙකෙතෙක් කාබුන් මරණින් මතුයෙහි මනාගති ඇති සවගීලොකයට වැද ගනිතිහි වදළහ.

6. න ඛො මයං ඉමස්ස භොතො ගොතමස්ස සඛිබ්බෙනන භාසිතස්ස විජ්ඣා රෙන අත්ථං අවිභතතස්ස විජ්ඣා රෙන අත්ථං ආජානාමි. සාධු තො භවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතු යථා මයං ඉමස්ස භොතො ගොතමස්ස සඛිබ්බෙනන භාසිතස්ස විජ්ඣා රෙන අත්ථං අවිභතතස්ස විජ්ඣා රෙන අත්ථං ආජානෙය්‍යාමාහි. තෙන හි ගහපතයො සුණංථ, සාධුකං මතභි කරොථ, භාසිස්සාමිති. එවං හොති ඛො සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා ගහවතො පච්චස්සොසුං භගවා එතදවොච:

7 තිවිධං ඛො ගහපතයො කායෙන අධම්මචරියා විසම්මචරියා හොති. චතුබ්බිධං වාචාය අධම්මචරියා විසම්මචරියා හොති. තිවිධං මනසා අධම්මචරියා විසම්මචරියා හොති.

8. කථංඤ්ච ගහපතයො තිවිධං කායෙන අධම්මචරියා විසම්මචරියා හොති? ඉධ ගහපතයො එකචෙවා පාණානිපාති හොති ලුඤ්ඤා¹ ලොභිතපාණි හතපතතෙ තිවිධො අදයාපනෙනා² පාණභූතෙසු.³ අදින්නාදුභි ඛො පන හොති, යං තං පරස්ස පරිචන්තුපකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා අදින්නං⁴ ඵෙය්‍යසඤ්චාතං ආදතා හොති. කාමෙසු ඕච්ඡාචාරී ඛො පන හොති, යා තා මාතුරකඛිතා පිතුරකඛිතා මාතාපිතුරකඛිතා⁵ භාතුරකඛිතා හගිහීරකඛිතා ඤ්ඤීරකඛිතා ගොතනරකඛිතා ධම්මරකඛිතා⁶ සස්සාමිකා සපරිදණ්ඩා, අනතමසො මාලාගුණපරිකඛිතතාපි, තථාරූපාසු වාරිතතං අපජ්ජිතා හොති. එවං ඛො ගහපතයො තිවිධං කායෙන අධම්මචරියා විසම්මචරියා හොති.

9. කථංඤ්ච ගහපතයො චතුබ්බිධං වාචාය අධම්මචරියා විසම්මචරියා හොති? ඉධ ගහපතයො එකචෙවා මුසාවාදි හොති සභාගතො⁷ වා පරිසගතො⁸ වා ඤ්ඤිමජ්ඣගතො වා පුගමජ්ඣගතො වා අභිනිතො සකඛිපුට්ඨො⁹ 'එකමො¹⁰ පුරිස යං ජානාසි තං වදෙති'ති. සො අජානං වා ආභ ජානාමිති, ජානං වා ආභ න ජානාමිති, අපස්සං වා ආභ පස්සාමිති, පස්සං වා ආභ න පස්සාමිති. ඉති අනතතෙතු වා පරතෙතු වා අමිස කිඤ්ඤිකභගෙතු වා සමපජානමුසා භාසිතා හොති. පිසුණුවාවො¹¹ ඛො පන හොති: ඉතො සුචා අමුත්‍ර අකඛාතා ඉමෙසං හෙදග, අමුත්‍ර වා සුචා ඉමෙසං අකඛාතා අමුතං හෙදග. ඉති සමග්ගානං වා භෙතතා¹² හිනනානං වා අනුප්පදතා, වග්ගාරාමො වග්ගරතො වග්ගහඤ්ච වග්ගකරණො¹³ වාචං භාසිතා හොති. එරුසාවාවො¹⁴ ඛො පන හොති. යා සා වාචා අණ්ඩකා¹⁵ කකකසා පරකවුකා පරාහිසජ්ජති කොධසාමන්තා අසමාධිසංවත්තතිකා, තථාරූපි වාචං භාසිතා හොති සමථපප්පාපි ඛො පන හොති: අකාලවාදී අභුතවාදී අතස්ථවාදී අධම්මවාදී අවිනිශ්චිතවාදී අනිධානවතීං වාචං¹⁶ භාසිතා¹⁷ ආසාලෙන අනපදෙසං අපරිඤ්ඤානවතීං අතස්සංගිතං. එවං ඛො ගහපතයො චතුබ්බිධං වාචාය අධම්මචරියා විසම්මචරියා හොති.

1. ලුඤ්ඤා දුරුණො, මජ්ඣං. 2. අලජ්ඣී අදයාපනෙනා, ස්‍යා.
 3. සඤ්චා: භූතෙසු, මජ්ඣං. ස්‍යා. 4. තං අදින්නං, මජ්ඣං. ස්‍යා. PTS.
 5. මාතාපිතුරකඛිතා, සීචු. PTS. පොඤ්ඤාසු නත්ති
 6. ධම්මරකඛිතා, සීචු. නත්ති. 7. සභාගතො, ස්‍යා.
 8. පරිසග්ගතො, ස්‍යා. 9. සකඛි: පුට්ඨො, ස්‍යා. 10. එවං හො, PTS; සී කත්ථි.
 11. පිසුණු වාවො, ස්‍යා මජ්ඣං. පිසුණුවාවො පන, සී කත්ථි. 12. හෙදෙසා, මජ්ඣං.
 13. වග්ගකරණිවාවො, සී. කත්ථි. 14. එරුසාවාවො, මජ්ඣං. ස්‍යා.
 15. කණ්ඩකා, මජ්ඣං. 16. අනිධානවතීවාචං, සී. කත්ථි.
 17. භාසිතා හොති, ස්‍යා.

6. “විසාර විසින් අභිවිභාග තොසල, සැකෙවින් වදහල, හවන් හොසුමිගොඩුවන්ගේ තෙල බස පිළිබද ව විසාර වශයෙන් අභිමානීය අපි තො දනුමිහ. හවන් හොසුමන් විසාර විසින් අභිවිභාග තොසල, සැකෙවින් වදහල, තෙල බස ගෙන යම් සැටියෙකින් අපි විසාර විසින් අභි දුතැහනුමෝ තම, හවන් ගොතමයන් වහන්සේ ඒ සැටියෝ අපට දහමි දෙසනසේක් තම මනා මැනු”යි සැලකලහ. “ගැහැවියෙහි, එසේ නම් අසව, මනාකොට මෙනෙහි කරව, කියමිහ”යි වදලුන්. හවන්හි, එසේ යැ යි සල්ගැමි බමුණුගැහැවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදලහ:

7. ගැහැවියෙහි, කායආරයෙන් අධම්මයා, විෂමවයා ත්‍රිවිධ වෙයි. වාක්ආරයෙන් අධම්මයා, විෂමවයා වතුර්විධ වෙයි. මනෝආරයෙන් අධම්මයා, විෂමවයා ත්‍රිවිධ වෙයි.

8. ගැහැවියෙහි, කෙසේ කායආරයෙන් අධම්මයා, විෂමවයා ත්‍රිවිධ වේය යත්: ගැහැවියෙහි, මෙලොව එකෙක් පණ්ඩා කරනු වෙයි, කැකුළු වෙයි. ලෙසින් වැඩි අත් ඇති වෙයි. මෙරමා කෙටීමෙහි දු මැරීමෙහි දු නිවීම වෙයි ප්‍රාණින් කෙරෙහි නිදලී වෙයි. අභිනාදන් හනුවෙයි. පරා අයත්, එකින්ම පරාසතු පරා තුටු කරන පිරිකරබඩු ගමිනි තැබුවා වේවායි, අරත්ති තැබුවා වේවයි ඇද්ද, ඒ නුදුන් දෑ සොයසබ්බානායෙන් (සොරසිතින්) ගන්නා සුලු වෙයි. කාමයෙහි මිසකසර ඇතිවෙයි: මාතුරකම්මා ය, පිතුරකම්මා ය, මාතෘපිතුරකම්මා ය, භාතුරකම්මා ය, භගිනීරකම්මා ය, සඤ්ඤාතකම්මා ය, ගොතනරකම්මා ය, බ්‍රමරකම්මා ය, සසානිකා ය, සපරිදණ්ඩා ය යම් ම සත්‍රි කෙතෙක් ඇද්ද, යටතින් මාලාදමයෙන් විවාහපිණ්ණ පිරිකෙව් ලද්දියක් හෝ ඇද්ද, එබඳු මානමුත් කෙරෙහි මිථ්‍යාවාරි භාවයට පැමිණෙනු වෙයි. ගැහැවියෙහි, මෙසේ කාදේරින් අධම්මයා, විෂමවයා ත්‍රිවිධ වෙයි.

9. ගැහැවියෙහි, කෙසේ වාක්ආරයෙන් අධම්මයා, විෂමවයා වතුර්විධ වේය යත්: ගැහැවියෙහි, මෙලොව එකෙක් මුසවා බණනු වෙයි: සෙබෙහි සිටියේ වේවයි, ගම්පිරිස්හි සිටියේ වේවයි, නැමුළුයෙහි සිටියේ වේවයි, යෙනිකුලත් මැද සිටියේ වේවයි, රජකුලත් මැද මහවිනිසෙහි සිටියේ වේවයි, “එම්බා පුරුෂය, යමක් දන්හි ද, එ කියා” යි පුළුවුන්නා සදහා අභිමුඛයට කැඳවනලදු ව, සාක්ෂි කොට පුළුවුන්නාලදු ව සේ නොදන්මින් හෝ දන්මි කියයි. දන්මින් හෝ නොදන්මි කියයි, නොදන්මින් හෝ දන්මි කියයි, දන්මින් හෝ නොදන්මි කියයි. මෙසේ ආත්මහෙතුයෙන් වේවයි, පරහෙතුයෙන් වේවයි, අල්පමාත්‍ර අත්ලස්හෙතුයෙන් වේවයි, දුත දුත මුසවා බණනු වෙයි. පිහුනුබස් ඇති වෙයි: මෙහි දී අසා මුත් බිඳුනා සදහා එතැන කියනු වෙයි, එතැන දී හෝ අසා උත් බිඳුනා සදහා මුනට කියනු වෙයි. මෙසේ සමහි දෙයහළු බිඳුනේ හෝ වෙයි, බිඳුණු දෙයහළුවන් විශෝවනු සදහා අනුබල දෙනු හෝ වෙයි. වග්ගි ව සිටිනු දක්නා කැමැතිගේ, එහිගෙහි ඇලුම් ඇතිගේ, වග්ගි සිටිනා දුක තුස්තේ (සමග වුවනුදු බිඳී යනසේ) වග්ගි කරන බස් බණනු වෙයි. පරාස් බස් ඇති වෙයි: (ගරහනු අවමනු ඇ වදනින්) අසු ඇති, කැකුළු, පරහට කුළු වූ, (විතත දුෂණ උදකරන) මෙරමා සවන, කොපයට අසල්ව සිටුනා, සමාධියට භානිකර යම් ම බස් ඇද්ද, එබඳු බස් බණනු වෙයි. පුලාප ඇති වෙයි: (සුතුකල් පියා) අසුතුකල කියනු වෙයි, තොවු දෑ කියනු වෙයි, අභිරහිත දෑ කියනු වෙයි, අසවභාව කියනු වෙයි, සංවරපිතය නොකියනු වෙයි, (භාදගමඤ්ඤාමායෙහි) නිදහනට නොහිසි බස් බණනු වෙයි, අකාලයෙහි සුත්‍රාපදෙශරහිත කොට පයච්ඡාතරහිත කොට අනුඤ්ඤාත කොට බෙණේ. ගැහැවියෙහි, මෙසේ විභිදේරින් අධම්මයා, විෂමවයා වතුර්විධ වෙයි.

10. කථංඤ්ච ගහපතයො නිවිධං මනසා අධම්මවරියා විසම්මවරියා හොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො අභිජ්ඣාද්‍ර හොති: යං තං පරස්ස පරිච්ඡන්දාකරණං තං අභිජ්ඣාතා¹ හොති. 'අහො වත යං පරස්ස තං මම අස්සා'ති. ඛ්‍යාපනනවිතෙතො ඛො පන හොති පද්ධං මනසංඛිකපෙපා: ඉමෙ සත්තා හඤ්ඤානු වා චිත්තානු වා උච්ඡිජ්ජානු වා විනස්සානු වා මා වා අහෙසු² ඉති වා'ති. ඕච්ඡාදිංසි³ ඛො පන හොති විපරිතදස්සනො: නත්ත දින්නං, නත්ත ඩ්විධං, නත්ත භුතං, නත්ත සුක්ඛදික්ඛවාතං කම්මානං එලං විපාකො, නත්ත අයං ලොකො, නත්ත ධරො⁴ ලොකො, නත්ත මාතා, නත්ත පිතා, නත්ත සත්තා ඝපපාතිකා, නත්ත ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගතා⁵ සම්මා පටිපන්නා යෙ ඉමංඤ්ච ලොකං පරංඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙනත්'ති. එවං ඛො ගහපතයො නිවිධං මනසා අධම්මවරියා විසම්මවරියා හොති.

11. එවං අධම්මවරියා විසම්මවරියා හෙතු ඛො ගහපතයො එවම්ඛෙකච්ච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගති. විනිපාතං තිරයං උපපජ්ජන්ති.⁶

12. නිවිධං ඛො ගහපතයො කායෙන ධම්මවරියා සම්මවරියා හොති. චතුර්ඛිධං වාචාය ධම්මවරියා සම්මවරියා හොති නිවිධං මනසා ධම්මවරියා සම්මවරියා හොති.

13. කථංඤ්ච ගහපතයො නිවිධං කායෙන ධම්මවරියා සම්මවරියා හොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිච්චිතො හොති: තිහිතදණ්ඩා තිහිතසන්ධො ලජ්ජ දයාපනොතා සබ්බපාණභූතාතිතානුකම්පී විහරති. අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිච්චිතො හොති: යං තං පරස්ස පරිච්ඡන්දාකරණං ගාමගතං වා අරඤ්ඤාගතං වා තං නාදින්නං⁷ ථෙය්‍යසංඛිධානං ආදාතා හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරං පහාය කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චිතො හොති: යා නා මාතුරකම්මා පිතුරකම්මා මාතාපිතුරකම්මා භාතුරකම්මා භගිනීරකම්මා ඤ්ඤාතීරකම්මා නොතතරකම්මා ධම්මරකම්මා සස්සාමිකා සපරිදණ්ඩා, අනතමසො මාලාගුණපරිකම්මකතාපි, තපාරුපාසු න වාරිතනං ආපජ්ජිතා හොති. එවං ඛො ගහපතයො නිවිධං කායෙන ධම්මවරියා සම්මවරියා හොති.

1. අභිජ්ඣාතා, මජ්ඣ. PTS.

2. මා වා අහෙසුනාති, ස්‍යා.

3. ඕච්ඡාදිංසිකො, මජ්ඣ. ස්‍යා. සී. කප්ථවි

4. පරලොකො, සී. කප්ථවි.

5. සම්මග්ගතා, මජ්ඣ. සී. කප්ථවි 6. උපපජ්ජන්ති, සී. 7. ක තං අදින්නා, ස්‍යා.

10. ගැහැවියෙහි, කෙසේ මනෝඥානයෙන් අධිමිචයා විෂමමයා ත්‍රිවිධ වේ ය යත්: ගැහැවියෙහි, මෙලොව එකෙක් අභිධ්‍යාබහුල වෙයි. පරා අයත් යම් පිරිකර බඩු ඇද්ද, එබඩු (ගමනට වුව මැනව යන) ලොබ සිතින් බලනු වෙයි. “අහෝ, පරාසතු යම් දෑයක් වේ ද, ඒ මා සතු වේවයි” පතනුයේ වෙයි. විපත්සින් ඇති වෙයි, දොෂයෙන් දුෂ්ට විකතසංකල්ප ඇති වෙයි: “මෙසන්හු සාතන ලබන්වයි හෝ, සිදුනා ලබන්වයි හෝ තසනුලබන්වයි හෝ, නොහොත් නතමක් වෙන්නයි හෝ” කියයි. විපත්සාසදගීන ඇති මිසදිට්ඨයෙක් (අකුසලදගීන ඇතියෙක්) හෝ වෙයි: “දුන් දෑය විපාක නැත. යාගවිපාක නැත. අමුතුමනට යුතු කළ දන විපාක නැත. කුශලාකුශල කමියන්ගේ ඵලවිපාක නැත. (පරලොව සිටියානට) මෙලෝ නැත. (මෙලෝ සිටියානට) පරලෝ නැත. (මාපියන් කෙරෙහි සමයක් ප්‍රතිපත්ති - ඉපයා ප්‍රතිපත්තියෙන් වන ඵල නැතියෙන්) මවු නැත. පියා නැත. (සැව උපදනා සතුන් නැතියෙන්) ඔපපාතික සත්වයෝ නැත. යම් කෙනෙක් මෙලෝ පරලෝ තමන් විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් පසක් කොට ගෙන පවසද්ද, එබඳු සමයන් ගත, සමයක් ප්‍රතිපත්තා මහණ බමුණෝ ලොව නැත” කියයි. ගැහැවියෙහි, මෙසේ මනදොරින් අධිමිචයා විෂමමයා ත්‍රිවිධ වෙයි.

11. ගැහැවියෙහි, මෙසේ අධිමිචයා විෂමමයා පතනයෙන් කිසි සත්ව කෙනෙක් මෙසෙසින් කා බුන් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පත ව සිටි, තපුරු ගති ඇති, විවෘත ව පතිත වන නිරයට වැද ගනිති.

12. ගැහැවියෙහි, කායඥානයෙන් ධම්මයා සමමයා ත්‍රිවිධ වෙයි. වාග්ඥානයෙන් ධම්මයා සමමයා වතුර්විධ වෙයි. මනෝඥානයෙන් ධම්මයා සමමයා ත්‍රිවිධ වෙයි.

13. ගැහැවියෙහි, කෙසේ කාදොරින් ධම්මයා සමමයා ත්‍රිවිධ වේ ය යත්: ගැහැවියෙහි, මෙලොව එකෙක් පණ්ඩා හැර පියා පණ්ඩායෙන් දුරුවුයේ වෙයි: බහාලු දඩු ඇති ව, බහාලු සත් ඇති ව, (පාපප්‍රභූතා ලක්ෂණ) ලජ්‍යා ඇති ව, දයාපන්න ව, සමීපතාව භිතානුකම්පි ව වාස කෙරෙයි. අසිතාදන් හැර පියා අසිතාදන් වැළකියේ වෙයි: පරා අයත්, එයින් ම පරාසතු, තුටු උපදවන, පිරිකර බඩු ගමිති තුබුටා වේවයි, අරන්ති තුබුටා වේවයි ඇද්ද, ඒ නුදුන් දෑය සොයාගතබාහා සොරසිතින් නොගන්නා සුලු වෙයි. කාමයෙහි මිහසර හැර පියා කාමයෙහි මිහසරින් වැළකියේ වෙයි: මතුරකම්භාය, පිතුරකම්භාය, මාතාපිතුරකම්භාය භාතුරකම්භාය, හතිනිරකම්භාය, සැතිරකම්භාය, ගොතතරකම්භාය, ධම්මරකම්භාය, සංඝාමිකාය, සපරිදණිය යයි යම්ම සත්‍රි කෙනෙක් ඇද්ද, යටතින් මල්දමින් පිරිකෙව් ලද්දියක් හෝ ඇද්ද, එබඳු මාතමුත් කෙරෙහි ඉපයාචාරිකයට නොපැමිණෙනු වෙයි. ගැහැවියෙහි මෙසේ කායඥානයෙන් ධම්මයා සමමයා ත්‍රිවිධ වෙයි.

14. කථංඥ භගවතයො චතුබ්බිධං වාචාය ධම්මවරියං සම්මවරියං හොති? ඉධ භගවතයො එකච්චො මුසාවාදො පහාය මුසාවාද පටිවිරතො හොති: සභාගතො¹ වා පරිසභගතො² වා ඤාතිමජ්ඣිකතො වා පුගමජ්ඣිකතො වා රාජකුලමජ්ඣිකතො වා අභිනිතො සකඛිපුට්ඨො:³ ‘එහමො’⁴ පුරිය යං ජාතාසි තං වදෙති’ති. සො අජාතො⁵ වා ආහ ත ජාතාමිති, ජාතං වා ආහ ජාතාමිති, අපස්සං වා ආහ ත පස්සාමිති,⁶ පස්සං වා ආහ පස්සාමිති. ඉති අතතනෙතු වා පරතෙතු වා ආත්තසකිඤ්ඤිකතෙතු වා ත සම්පජානමුසා භාසිතා හොති. පිසුණං වාවං⁷ පහාය පිසුණං වාවං⁸ පටිවිරතො හොති: ඉතො සුඤ්ඤාන අමුත්ත අකබාතා ඉමෙසං හෙදාය, අමුත්ත වා සුඤ්ඤාන ඉමෙසං අකබාතා අමුසං හෙදාය ඉති නින්නාහං වා සකිංසා සතිතාහං වා අනුපපදානා, සමගාරාමො සමගාරතො සමගගකරණිං වාවං⁹ භාසිතා හොති. ඵරුසා වාවා¹⁰ පහාය ඵරුසාය වාවාය¹¹ පටිවිරතො හොති: යා සා වාවා තොලා කණ්ණසුඛා පෙමනියා හදගභිමා පොරි බහුජ්ඣකන්තා බහුජ්ඣකමාපා තථාරුපිං වාවා භාසිතා හොති. සම්පසලාපං පහාය සම්පසලාපා පටිවිරතො හොති: කාලවාදී භූතවාදී අන්ධවාදී ධම්මවාදී චිත්තවාදී, නිබ්බතචිතං වාවං භාසිතා¹² කාලෙත සාපදෙසං පරියන්තවතීං අසාසංගිතං. එවං බො භගවතයො චතුබ්බිධං වාචාය ධම්මවරියං සම්මවරියං හොති.

15. කථංඥ භගවතයො තිවිධං මනසා ධම්මවරියං සම්මවරියං හොති? ඉධ භගවතයො එකච්චො අනභිජ්ඣාලු හොති: යං තං පරස්ස පරිචිතනුප-කරණං, තං තාභිජ්ඣිතා¹³ හොති: ‘අතො වත යං පරස්ස තං මම අස්සා’ති. අබ්‍යාපන්නවිතොතො බො පන හොති අපද්ධංචිතතසඛකපෙසා: ‘ඉමෙ සත්තා අවෙරා අබ්‍යාපජ්ඣා¹⁴ අතීසා සුඛි අත්තාහං පරිහරන්තු’ති. සම්මාදිට්ඨි¹⁵ බො පන හොති අච්චරිතදස්සනො: ‘අත්ථ දින්නං, අත්ථ සිට්ඨං, අත්ථ සුභං, අත්ථ සුකට්ඨකකචාතං කම්මානං එලං විපාකො, අත්ථ අයං ලොකො, අත්ථ පරො ලොකො, අත්ථ මාතා, අත්ථ පිතා, අත්ථ සත්තා ඔපපාතිකා, අත්ථ ලොකෙ සමණ්ණාසමණා සමමග්ගතා¹⁶ සම්මාපට්ටන්තා, යො ඉමංඥ ලොකං පරංඥ ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා පච්චෙදෙන්නී’ති. එවං බො භගවතයො තිවිධං මනසා ධම්මවරියං සම්මවරියං හොති.

16. එවං ධම්මවරියං සම්මවරියං හෙතු බො භගවතයො පච්චිධෙකච්ච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.¹⁷

1. සත්භගතො, ස්‍යා. සීමු. කත්ථි. 2. පරිසභගතො, ස්‍යා. සීමු. කත්ථි.
 3. සකඛිං පුට්ඨො, ස්‍යා. 4. එවං හො PTS. සීමු. කත්ථි. 5. ත ජාතං. සී.
 6. අපස්සාමිති, සී. 7. පිසුණං වාවං, සී. කත්ථි. 8. පිසුණං වාවං, සී. කත්ථි.
 9. සමගගකරණිවාවං, සී. කත්ථි. 10. ඵරුසාවාවං, සී. කත්ථි.
 11. ඵරුසාවාවං, සී. කත්ථි. 12. භාසිතා හොති, ස්‍යා.
 13. තාභිජ්ඣිතා, මජ්ඣං PTS. 14. අබ්‍යාපජ්ජා, මජ්ඣං.
 15. සම්මාදිට්ඨිකො චො, මජ්ඣං ස්‍යා. සී. කත්ථි. 16. සමග්ගතා, මජ්ඣං ස්‍යා.
 17. උපපජ්ජන්ති, සී.

14. ගැහැටියෙහි, කෙසේ වෘත්තාරයෙන් ධර්මවයභී සමවයභී වතුර්විධ වේය යත්: ගැහැටියෙහි, මෙලොව එකෙක් මුසවා හැරුපියා මුසවායෙන් වැළකියේ වෙයි. සෙබෙහි සිටියේ වේවයි, ගම්පිරිස්හි සිටියේ වේවයි, නැමුළුයෙහි සිටියේ වේවයි, සේනාසමුහයන් මැද සිටියේ වේවයි, රජතුමන් මැද මහවිනිසෙහි සිටියේ වේවයි. “එම්බා පුරුෂය, යමක් දක්නි ද, එ කියා”යි පුළුවුස්නා සදහා අභිමුඛයට කැඳවනලදු ව, සාක්ෂි කොට පුළුවුස්නාලදු ව, හේ නොදන්මින් හෝ නො දන්මි කියයි. දන්මින් හෝ දන්මි කියයි. නොදක්මින් හෝ නොදක්මි කියයි. දක්මින් හෝ දක්මි කියයි. මෙසේ ආනම්ගෙතුයෙන් වේවයි, පරගෙතුයෙන් වේවයි, අලාමානු අත්ලස්ගෙතුයෙන් වේවයි, දූත දූත මුසවා නො බණනු වෙයි. පිසුනු බස් පියා පිසුනු බසින් වැළකියේ වෙයි. මෙහිදී අසා මුත් බිදුනා සදහා එතැන නොකියනු වෙයි. එතැන දී හෝ අසා උත් බිදුනා සදහා මුතට නොකියනු වෙයි. මෙසේ බිදුණු දෙයහළුවන් සකුනා කරනු හෝ වෙයි. සමහි දෙයහළුවන් සකුනා සදහා අනුබල දෙනු හෝ වෙයි. සමග ව සිටිනු දක්නා කැමතියේ, සමහියෙහි ඇලුම් ඇතියේ, සමග ව සිටුනා දූත තුරුනේ, සමග කරන බස් බණනු වෙයි. පරුස් බස් පියා පරුස් බසින් වැළකියේ වෙයි. නිදෙස්, කතට හුවද, පෙම් දනවන, ලගන්නා, පුරවැසියනට තිසි, බොහෝදෙනාට පිය වූ, බොහෝදෙනා මතවඩන යම් බස් ඇද්ද, එබදු බස් කියනු වෙයි. පුලාප පියා පලපින් වැළකියේ වෙයි. බුණුව මනා කල් බලා බණනු වෙයි. ඇතිසැටි බණනු වෙයි. අරුත් බණනු වෙයි. දහම් බණනු වෙයි. විනය දහම් බණනු වෙයි. සුතුකල කරුණු සහිත, පිරිසිදුම් ඇති, අරුත් ඇසිරි කළ ලෙහි නිදහන් කළුසුතු බස් බණනු වෙයි. ගැහැටියෙහි, මෙසේ වෘත්තාරයෙන් ධර්මවයභී සමවයභී වතුර්විධ වෙයි.

15. ගැහැටියෙහි, කෙසේ මනෝචාරයෙන් ධර්මවයභී සමවයභී ත්‍රිවිධ වේය යත්: ගැහැටියෙහි, මෙලොව එකෙක් අභිධ්‍යාබහුල නොවෙයි. පරාසතු එසින් ම පරාසතු තුටු දනවන, යම් පිරිකර බඩු ඇද්ද, ඒ ලොබසිතින් නොබලනු වෙයි. “පරාසතු යම් දෑයෙක් වේද, ඒ මා සතු වේවයි පතනුයේ නොවෙයි. විපත් සිත් ඇති නොවෙයි දොෂයෙන් දුෂට විතතසසිකාලප ඇති නොවෙයි. “මේ සත්තු අවෙර ව, අව්‍යාබාධ ව, අනිස ව, සුබිතව ආනම් පරිහරණ කෙරෙත්වා” කියාය. අවිපරිත දැන ඇති, සමයන් දෑෂටික වෙයි. “දුන් දෑ විපාක ඇත. යාග විපාක ඇත. අමුතුවනට සකස් කළ දත විපාක ඇත. කුසලාකුසලකමීයන්ගේ එල්විපාක ඇත. මෙලෝ ඇත. පරලෝ ඇත. මට ඇත. පියා ඇත. ඔපපාතික සහකරුන් ඇත. යම් කෙනෙක් මෙලෝ පරලෝ තමන් විසින් විශිෂ්ට ඥානයෙන් පසක් කොටගෙන පපසද්ද, එබදු සමයස්ගත, සමයක්පුතිපන්න මහණ බමුණෝ ලොව ඇත” කියාය. ගැහැටියෙහි, මෙසේ මනදෙරින් ධර්මවයභී සමවයභී ත්‍රිවිධ වෙයි.

16. ගැහැටියෙහි, මෙසේ ධර්මවයභී සමවයභී හෙතුයෙන් මෙලොව මෙසේ කිසි සතෙකු කෙනෙක් කාබුත් මරණින් මතුයෙහි ගොභගගති ඇති සවභිලොකයට වැදගතකි.

17. ආකෂේධය වේ ගහපතයේ බිම්මවැරී සම්මාරී අහෝ වනයාං කායසා හෙද පරමමරණා බන්ධිතමාසාලානං වා සහව්‍යතං¹ උප-පජ්ජේය්‍යනති,² එතං බො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායසා හෙද පරමමරණා බන්ධිතමාසාලානං වා සහව්‍යතං උපපජ්ජේය්‍ය, තං කිසං හෙතු? තථා හි සො බිම්මවැරී සම්මාරී, ආකෂේධය වේ ගහපතයේ බිම්මවැරී සම්මාරී අහෝ වනයාං කායසා හෙද පරමමරණා බ්‍රාහ්මණමාසාලානං වා -ඥ- ගහපතීමාසාලානං වා සහව්‍යතං උපපජ්ජේය්‍යනති, එතං බො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායසා හෙද පරමමරණා ගහ-පතීමාසාලානං වා සහව්‍යතං උපපජ්ජේය්‍ය තං කිසං හෙතු? තථා හි සො බිම්මවැරී සම්මාරී

18. ආකෂේපය වෙ ගතපතයෝ බමමවාරි සමමාරි අනෝ වතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණා වාතුමමනාරාජිකානං දෙවතාං සහව්‍යනං උපපජ්ජෙය්‍යනති, ධානං බො පතෙනා විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණා වාතුමමනා රාජිකානං දෙවතාං සහව්‍යනං උපපජ්ජෙය්‍යනං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො බමමවාරි සමමාරි ආකෂේපය වෙ ගතපතයෝ බමමවාරි සමමාරි අනෝ වතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණා වාචනිංසානං දෙවතාං -පෙ- යමානං දෙවතාං -පෙ- භුතිතානං දෙවතාං -පෙ- නිමමානරතීනා දෙවතාං -පෙ- පරනිමිතවසවනනීනං දෙවතාං සහව්‍යනං උපපජ්ජෙය්‍යනති, ධානං බො පතෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණා පරනිමිතවසවනනීනං දෙවතාං සහව්‍යනං උපපජ්ජෙය්‍යනං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො බමමවාරි සමමාරි

19. ආකෂේපය වේ ගහපතයෝ බිමමාරි සමවාරි අනෙකු වනාහි කායසය හෙද පරමමරණා බ්‍රහ්මකායිකානං දෙවනං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍යනති, ධානං බො පනෙනං විජ්ජි යං සො කායසය හෙද පරමමරණා බ්‍රහ්මකායිකානං දෙවනං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍ය. තං නිසස හෙතු? තථා හි සො බිමමමාරි සමවාරි. ආකෂේපය වේ ගහපතයෝ බිමමමාරි සමවාරි අනෙකු වනාහි කායසය හෙද පරමමරණා ආහානං දෙවනං -පෙ- පරිනතාභානං දෙවනං -පෙ- අප්පමාණාභානං දෙවනං -පෙ- ආහසාරුනං දෙවනං³ -පෙ- සුභානං දෙවනං -පෙ- පරිනතසුභානං⁴ දෙවනං -පෙ- අප්පමාණසුභානං දෙවනං -පෙ- සුභනිශ්ශක්කානං⁵ දෙවනං -පෙ- වෙහපථලානං දෙවනං -පෙ- අවිභානං දෙවනං -පෙ- අතප්පානං දෙවනං -පෙ- සුද්දසානං දෙවනං -පෙ- සුද්දසිනං දෙවනං -පෙ- අකතිට්ඨිකානං දෙවනං -පෙ- ආකාසානඤ්චායනනුපගානං දෙවනං -පෙ- විඤ්ඤාණඤ්චායනනුපගානං දෙවනං -පෙ- ආකිඤ්චායනනුපගානං දෙවනං -පෙ- නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනුපගානං දෙවනං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍යනති, ධානං බො පනෙනං විජ්ජි යං සො කායසය හෙද පරමමරණා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනුපගානං දෙවනං සහව්‍යනං උපපජ්ජේය්‍ය. තං නිසස හෙතු? තථා හි සො බිමමමාරි සමවාරි.

1 සබ්සකං, මිජ්ඣ . සක, PTS.

2. උපරිප්ප්ප්ප්ප්ප්ප්ප්ප්, පි

3. ආභාතං පදමානං, මිජසං. PTS. පොළවකඩු න දිසසති

4 සහාය: දෙවන: සිට. 1. මජ්ඣ. පොළවකෙසු හ දිසානි

5 සුභකීර්තනාභාං, චිත්තං සුභකීර්තනාභාං සහ සුභකීර්තනාභාං PTS

17. ගෘහාපියෙති, ඉදින් ධම්මාරී සමමාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි කැත්මහසල්කුලන්ගේ චේවසි සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමති වේ නම් “හේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි කැත්මහසල්කුලන්ගේ චේවසි, සහභාවයට පැමිණෙ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: හේ ධම්මාරී සමමාරී වෙයි. එහෙයින්. ගෘහාපියෙති, ඉදින් ධම්මාරී සමමාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි බමුණු මහසල්කුලන්ගේ චේවසි, සහභාවයට පැමිණෙමි නම්, මනා මැනු” යි ... ගෘහාපියෙති, ඉදින් ධම්මාරී සමමාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි කැත්මහසල්කුලන්ගේ චේවසි සහභාවයට පැමිණෙ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: හේ ධම්මාරී සමමාරී වෙයි. එ හෙයින්.

18. ගෘහාපියෙති, ඉදින් ධම්මාරී සමමාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සිටුමහරජවැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමති වේ නම් “හේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සිටුමහරජ වැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: හේ ධම්මාරී සමමාරී වෙයි. එහෙයින්. ගෘහාපියෙති, ඉදින් ධම්මාරී සමමාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි තව්තිසාවැසි දෙවියන්ගේ... යාම වැසි දෙවියන්ගේ... නුසි පුර වැසි දෙවියන්ගේ ... නිමමානරජ වැසි දෙවියන්ගේ ... පරනිමිතවස වහන්වැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමති වේ නම්, “හේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි පරනිමිත වසවහන් දෙවියන් ගේ සහභාවයට පැමිණෙ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: හේ ධම්මාරී සමමාරී වෙයි, එහෙයින්

19. ගෘහාපියෙති, ඉදින් ධම්මාරී සමමාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි බ්‍රහ්මකාසික දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි නම්, මනා මැනු”යි කැමති වේ නම්, “හේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි බ්‍රහ්මකාසිකදෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: හේ ධම්මාරී සමමාරී වෙයි. එ හෙයින්. ගෘහාපියෙති, ඉදින් ධම්මාරී සමමාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ආහ දෙවියන්ගේ ... පරිත්‍යාග දෙවියන්ගේ ... අපමාණාහදෙවියන්ගේ ... ආහසාරදෙවියන්ගේ ... සුභ දෙවියන්ගේ ... පරිත්‍යාගදෙවියන්ගේ... අපමාණසුභදෙවියන්ගේ ... සුභානිශ්ශක දෙවියන්ගේ ... වෙහළුපුල දෙවියන්ගේ ... අවිහදෙවියන්ගේ... අනපදෙවියන්ගේ ... සුදසා දෙවියන්ගේ ... සුදසා දෙවියන්ගේ ... අකතිවංකදෙවියන්ගේ ... ආකාසානිකපායනනුපත දෙවියන්ගේ ... විශ්කූණකපායනනුපත දෙවියන්ගේ ... ආනිකුළුකපායනනුපත දෙවියන්ගේ... නෙවසකපායනනුපත දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමති වේ නම්, “හේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි නෙවසකපායනනුපත දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේ ය, ඒ කවර හෙයින් යත්: හේ ධම්මාරී සමමාරී වෙයි. එ හෙයින්.

20. ආකඛෙය්‍යා වෙ ගහපතයො ධම්මවාරී සමවාරී 'අනො වතාහං ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාපිමුතතිං දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පිහරෙය්‍යනති. ඨාතං ඛො පතෙනං විජ්ජති යං සො ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාපිමුතතිං දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ පිහරෙය්‍ය තං කිසං හෙතු? තථා හි සො ධම්මවාරී සමවාරීති¹.

21. එවං වුතෙන සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපථිකා හගවනනං එතද වොචු: "අභිකක්ඛනනා හො ගොතම, අභිකක්ඛනනා හො ගොතම. සෙය්‍යථාපි හො ගොතම නික්ඛාජ්ජිතා වා උක්ඛාජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලහස්ස වා මග්ගා ආවිසෙකය්‍ය, අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය 'චක්ඛමනෙනා රූපානි දක්ඛිනති'ති, එවමෙවං² හොතා ගොතමෙන අතෙක-පරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එතෙ මයං හවනනං³ ගොතමං සරණං ගච්ඡාම ධම්මඤ්ච නික්ඛාමස්සඤ්ච. උපාසකො නො හවං නොතමො ධාරෙතු අජ්ජතගෙන පාණ්ණපෙතෙ සරණං ගතෙ"ති⁴

සාලෙය්‍යකප්පනං පඨමං.

1. 5. 2.

වෙරඤ්ජක සූතං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා සාවන්ධියං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පත සමයෙන වෙරඤ්ජකා බ්‍රාහ්මණගහපථිකා සාවන්ධියං පටිවසනති කෙතෙවිදෙව කරණීයෙන.

2. අස්සොසු ඛො වෙරඤ්ජකා බ්‍රාහ්මණගහපථිකා. "සමණො ඛලු හො ගොතමො සක්‍යපුත්තො සක්‍යකුලා පබ්බජිතො සාවන්ධියං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තං ඛො පත හවනනං⁵ ගොතමං. එවං කල්‍යාණො කිතතිසද්දා අබ්බුග්ගතො: ඉතීපි සො හගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකපිදු අනුතතරො ථුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බභිකං, සස්සමණබ්‍රාහ්මණීං පජං සදෙවමනුස්සානං සයං අභිඤ්ඤා⁶ සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මරේකිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කෙවලපරි-පුණ්ණං පරිසුඬං බ්‍රහ්මචරිං පකාසෙති. සාධු ඛො පත තථාරූපානං අරතනං දස්සනං හොති"ති.

1. සමවාරී, මජ්ඣං. 2. එවමෙව, ඡිජස් සො. 3. හගවනනං, ඩි. කප්ථි.

4. සරණගතථී, ඩි. කප්ථි.

5. හගවනනං, ඩි. කප්ථි.

6. අභිඤ්ඤා කප්ථි.

20. ගැහැවියෙකි, ඉදින් ඛම්මාරි සම්මාරි පුද්ගල “මම ආශ්‍රමානායකයෙක් අනාසුච වූ වෙනොටිමුකති පුඤ්චිකති උට්ඨාසොති ම තමා විසින් දූත පසක් කොට උපසාගෙන වාස කෙරෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමැති වෙ නම්, “හේ ආශ්‍රමානායකයෙක් අනාසුච වූ වෙනොටිමුකති - පුඤ්චිකති දුටුදුමිසෙති ම තමා විසින් දූත පසක් කොට උපසාගෙන වාස කෙරෙ” යන තෙල කරුණ සිදුවන්නේය. ඒ කවර සෙයෙන යත්: හේ ඛම්මාරි සම්මාරි වෙයි. එහෙයෙන.

21. මෙසේ වදාළ කල්හි සල්ගම් වැසි බමුණු ගැහැවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට යෙලා සැර යාමය හවත් නොසුරුවන තුළෙහි, ඉතා මැනවි, හවත් ගොසුම්ගොසුළෙහි, ඉතා මැනවි හවත් ගොසුම්ගොසුළෙහි, යම් පරිදි යටුහුරු කළ දූගන් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ වෙදා, පිළිසන් දූගන් පිවර කරන්නේ වෙදා, මහ මූලපත් යම්කුට මහ හෝ කිසි පානන් වෙදා, ‘ආශ් ආශිකානු රු දක්නා’ යි අදුරුසෙති තෙල් පහන් ඛරන්නේ හෝ වෙදා, එපරිදි ම හවත් ගොසුම් ගොසුළුන් විසින් තත්තිහරින් දහම පැවසිණ. තෙල අපි හවත් ගොසුමයන් වහන්සේ සරණ කොට යමිහ, ඛම්ස හා බික්සහන ද සරණ කොට යමිහ. හවත් ගොසුමයන් වහන්සේ අද ආදිකොට අප දිවිනිමියෙන් සරණගත උපාසකයන් හේ රුක්කාසේක්වයි සැල කළහ.

සාලෙයාන සූත්‍රය පළමු වැනිසි

1. 5. 2.

වෙරඤ්ජක සූත්‍රය

1 මං විසින් මෙසේ අසනලදි: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවත්නුවර ‘ජෙතවන’ නම් වූ, අනේ වඩු මහසිටාණන්ගේ අරමිති වැඩවසනසේක. එකල වෙරඤ්ජාවැසි බමුණු ගැහැවිති කිසියම් කරුණින් සැවත්ති වාස කෙරෙති.

2. වෙරඤ්ජාවැසි බමුණුගැහැවිහු “හවත්ති, සැහැපුන්, සැහැකුලෙන් පැරිදිපත්, මහණගොසුම්හු සැවත් නුවර ‘ජෙතවන’ නම් වූ, අනේ වඩු මහසිටාණන් අරමිති වැඩ වසනසේක්ල. ඒ හවත් ගොසුම් ගොසුළුන්ගේ මෙවන් කලණයසි උස් ව නැගිණ: ඒ හගවත්හු මෙකරුණිහුද අභිත්ත, සමසක්සමුදායත, විද්‍යාවරණ සමපනනායත, සුගතායත, ලොක-විත්ත, අනුසාරපුරුෂදම්‍යසාරවිසත, දෙවිනිස්සනට ශාස්තෘයත, බුද්ධායත, හගවත්ත ඒ හගවත්හු දෙවියන් සහිත බමුන් සහිත මරුන් සහිත මෙලොව හා, මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව තමාවිසින් දූත, පසක් කොට දන්වති. ඒ හගවත්හු ආදිකල්‍යාණ කොට මධ්‍ය කල්‍යාණ කොට පයසීවසාන කල්‍යාණ කොට සාථි කොට සමාඤ්ජන කොට දහම් දෙසති. කෙවලපරිපුණි පරිශුද්ධ බ්‍රහ්මචරියා පවසති එබඳු රහතුන්ගේ දැනියෙක් වෙ නම් මනා මැනු”යි අරුහු මැසි.

3 අථ ඛො චෙරඤ්ඤා ඩු.හමිණ්ණපඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුප-
සකමංසු. උපසඛකමිණි අපෙකච්ච භගවනං අභිවාදෙති ඵකමනං
නිසීදංසු. අපෙකච්ච භගවතා සද්ධිං සමොදංසු. සමොදනියං කථං
සාරාණියං විතීසාරෙති ඵකමනං නිසීදංසු. අපෙකච්ච යෙන භගව,
තෙනඤ්ඤා පණ්ණාසෙති ඵකමනං නිසීදංසු. අපෙකච්ච භගවතො
සත්තික වාමගොතනං සාවෙති ඵකමනං නිසීදංසු අපෙකච්ච
තුණ්හිභූතා ඵකමනං නිසීදංසු. ඵකමනං නිසීදනා ඛො චෙරඤ්ඤා
ඩු.හමිණ්ණපඤ්ඤා භගවනං ඵඤ්චොචු:

4 කො භු ඛො භො ගොතම හෙතු කො පච්චයො යෙනමිධෙකච්ච
සත්තං කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං
උපපජ්ජති? කො පන භො ගොතම හෙතු ඥා පච්චයො යෙනමි-
ධෙකච්ච සත්තං කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං
උපපජ්ජති?

5 අධම්මචරියා විසම්මචරියා හෙතු ඛො ගහපනයො ඵම්මිධෙකච්ච
සත්තං කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං
උපපජ්ජති; ධම්මචරියා සම්මචරියා හෙතු ඛො ගහපනයො ඵම්මිධෙකච්ච
සත්තං කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

6 “න ඛො මයං ඉමස්ස භොතො ගොතමස්ස සබ්බිතෙතන භාසිතස්ස
විජාරෙන අත්ථං අවිහරාසස්ස විජාරෙන අත්ථං ආජානාමි. සාධු තො
භවා ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතු, යථා මහං ඉමස්ස භොතො
ගොතමස්ස සබ්බිතෙතන භාසිතස්ස විජාරෙන අත්ථං අවිහරාසස්ස විජාරෙන
අත්ථං ආජානෙය්‍යාමි”ති.

7 තෙන භි ගහපතයො සුණංථ, සාධුඤං මහසි කරොථ, භාසිස්සාමිති.
ඵචං හොති ඛො චෙරඤ්ඤා ඩු.හමිණ්ණපඤ්ඤා භගවතො පච්චයොසාසු.
භගවා ඵඤ්චොචු:

8 තිව්ඨං ඛො ගහපතයො කායෙත අධම්මචරී විසම්මචරී හොති.
චතුර්විධං වාචය අධම්මචරී විසම්මචරී හොති. තිව්ඨං මහසා අධම්මචරී
විසම්මචරී හොති.

3. එක්කිති වෙරැඤ්ඤා වැසි බවුණු ගැහැවිණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්හ. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමඟ සමෙමාදනා කළහ. සමෙමාදනයට තිබී, සිහිකරන්නට තිබී කපා කොට නිව්වා එකත්පස් ව හුන්හ. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලී බැද එකත්පස් ව හුන්හ. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමියෙහි නම්ගොස් අස්ව, එකත්පස් ව හුන්හ. කෙනෙක් නිහඬ ව එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් වෙරැඤ්ඤා වැසි බවුණු ගැහැවිණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ.

4. භවත් ගොසුම්ගොඳුව, යම්තෙයෙකින් මෙලොව කිසි සත්‍ය කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සැපෙන් පහව සිටි, නපුරු ගති ඇති, විනිපාත වූ තිරු වැද ගතිද්ද, එයට හෙතු කවරේ ය? ප්‍රභාස කවරේ ය? භවත් ගොසුම්ගොඳුව, යම්තෙයෙකින් මෙලොව කිසි සත්‍ය කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතුයෙහි මනගති ඇති, සව්ග්‍රාකෘත වැදගතිද්ද, එයට හෙතු කවරේ ය? ප්‍රභාස කවරේ ය? ප්‍රච්චින්න.

5. ගැහැවියෙහි, අධම්මාදි විෂමචාරියාගෙනුයෙන් මෙසේ මෙලොව කිසි සත්‍ය කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සැපෙන් වෙන් ව සිටි නපුරු ගති ඇති, විනිපාත වූ, තිරු වැදගති ගැහැවියෙහි, ධම්මාදි සමචාරියාගෙනුයෙන් මෙසේ මෙලොව කිසි සත්‍ය කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතුයෙහි මනාගති ඇති, සව්ග්‍රාකෘත වැදගතියි වදාළහ.

6. “භවත් ගොසුම්ගොඳුවන් විසින් විඤ්ඤා විසින් අභි විනාශ නොකළ, සැකෙවින් වදහළ, තෙල බස පිළිබඳ විඤ්ඤාචාර්යය අපි නොදනුමුන. භවත් ගොසුමන් විඤ්ඤා විසින් අභි විනාශ නොකළ, සැකෙවින් වදහළ තෙල බස ගෙන යම් සැටියෙකින් අපි විඤ්ඤා විසින් අභි දූත ගනුමෝ නම්, භවත් ගොසුමයන් වහන්සේ ඒ සැටියෙන් අපට දන්මි දෙන්න යෙක් නම් මනා මැනු”යි ඔහු සැලකළහ.

7 ගැහැවියෙහි, එකරැණින් අසව, මනා කොට මෙනෙහි කරව, කිසිමන”යි වදාළහ. ‘භවත්ති, එසේ යැ’යි වෙරැඤ්ඤායෙහි වාස කරන බවුණු ගැහැවිනි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළහ.

8. ගැහැවියෙහි, කාදෙරින් අධම්මාරි විෂමචාරි පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි. විසිදෙරින් අධම්මාරි විෂමචාරි පුද්ගල චතුර්විධ වෙයි. මහදෙරින් අධම්මාරි විෂමචාරි පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි.

9. කථංඤ්ඤා ගහපතයො තිවිධං කායෙන අධම්මචාරි විසම්මාරි හොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො පාණ්ණිපාති හොති ලුද්දො ලොභිතජාණී හතපහතෙ නිව්ටෙය්‍යො අද්දසාපතො පාණ්ණිතස්ස. අදින්නාද්ධි ඛො පන හොති: යන්නං පරස්ස පරිනත්තුපකරණං ගාමිගතං වා අරඤ්ඤා-ගතං වා අදින්නා ථෙය්‍යසම්මානා ආදිනා හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරි ඛො පන හොති: යා කා මිඤ්ඤානිනා පිඤ්ඤානිනා මානාපිඤ්ඤානිනා භාඤ්ඤානිනා භගිනිර්කම්මානා ස්ඤ්ඤානිතා ගොතතරකම්මානා ධම්මරකම්මානා සංසාරාමිකා සපරිදණ්ඩා, අනතමසො මාලංගුණපරිකම්මානාපි, තථාරූපාසු මාරිකානං ආපජ්ජිතා හොති එවං ඛො ගහපතයො තිවිධං කායෙන අධම්මචාරි විසම්මාරි හොති.

10. කථංඤ්ඤා ගහපතයො චතුර්ඛිධං වාචාය අධම්මචාරි විසම්මාරි හොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො මුසාවාදි හොති: සභාගතො වා පරිනත තො වා ස්ඤ්ඤානිමජ්ඣගතො වා පුග්ගමජ්ඣගතො වා රාජකුලමජ්ඣගතො වා අභිනිතො සක්ඛිපුටෙය්‍යො 'එහමෙහා පුරිස යං ජාතාසි තං විදෙහි'ති. හො අජාතං වා ආත ජාතාමිති, ජාතං වා ආත න ජනාමිති, අපස්සං වා ආත පස්සමිති, පස්සං වා ආත න පස්සමිති. ඉති අනතහෙතු වා පරතෙතු වා ආමිසකිඤ්ඤානිතෙතු වා සම්පජානමුසා භාසිතා හොති. පිත්තවාචො ඛො පන හොති: ඉතො සුතො අමුත්ත අකංඛාතා ඉමෙසං හෙදාය, අමුත්ත වා සුතො ඉමෙසං අකංඛාතා අමුසං හෙදාය, ඉති සම්භ්‍යානං වා භෙත්තා භින්නානං වා අනුප්පදනා, වග්ගාරාමො වග්ගරතො වග්ගනන්දි වග්ගකරණිං වාචං භාසිතා හොති. එරුසාවාචො ඛො පන හොති: යා යා වාචා අභේධා¹ කඤ්ඤානා පරකඥානා පරාභිසජ්ජති කොධසාමනනා අසමාධි-සංවත්තනිකා, තථාරූපිං වාචං භාසිතා හොති. සම්ප්පජ්ජාපි ඛො පන හොති: අකාලවාදි අභූතවාදි අනන්තවාදි අධම්මවාදි අවිනයවාදි අභිධාන-වහිං වාචං භාසිතා² අකාලෙන අනපදෙසං අපරිගන්තවහිං අනන්තසංහිතං. එවං ඛො ගහපතයො චතුර්ඛිධං වාචාය අධම්මචාරි විසම්මාරි හොති.

11. කථංඤ්ඤා ගහපතයො තිවිධං මනසා අධම්මචාරි විසම්මාරි හොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චො අභිජ්ඣාලු හොති: යං තං පරස්ස පරිනත්තු-පකරණං තං අභිජ්ඣිතා හොති: 'අහො වත යං පරස්ස තං මම අස්සා'ති.

1. කභේධා - මජ්ඣ, 2. භාසිතා හොති - සා,

9. ගැහැවියෙහි, කෙසේ කාදෙරින් අධම්මාරි විෂමමාරි පුද්ගල ත්‍රිවිධ වේය යත්: ගැහැවියෙහි, මෙලොව එකෙක් පණිවා කරනු වෙයි: දරුණු වෙයි, රළුකින් වැඩි දැනැති වෙයි, මෙරමා කෙටිපිණිදු මැරීමෙහිදු නිවිෂ්ට වෙයි, ප්‍රාණීන් අකරෙහි දෘශ්‍යකිත වෙයි. අභිනාදන් ගනු වෙයි, පරා අයත්, පරාසතු තුටු දනවන පිරිකර බඩු ගම්හි තුඩුවා වෙවයි, අරන්ති තුඩුවා වෙවයි ඇද්ද, ඒ නුදුන් දෘශ්‍යකිතවිධානකොන් (කොර සිහින්) ගන්නා සුලු වෙයි කාමකොහි මිසකසර ඇති වෙයි: මාතුරකම්භාය, පිතුරකම්භාය, මාතෘපිතුරකම්භාය, මාතුරකම්භාය, මහිනිරකම්භාය, කුහිරකම්භාය, ගොහකරකම්භාය, ධම්මරකම්භාය, සසායකිකාය, සපරි දණ්ඩාය හි යම් ම යනු කෙසෙක් ඇද්ද, උඩකින් මල්දමින් පිරිතෙව් ලද්දිගක් හෝ ඇද්ද, එබඳු මානවුන් කෙරෙහි මිථ්‍යාවාරිකයට පැමිණෙනු වෙයි. ගැහැවියෙහි, මෙසේ කයින් අධම්මාරි විෂමමාරි පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි.

10. ගැහැවියෙහි, කෙසේ වචනයෙන් අධම්මාරි විෂමමාරි පුද්ගල චතුර්විධ වේය යත්: ගැහැවියෙහි මෙලොව එකෙක් මුසවා බණනු වෙයි: සෙබෙහි සිටියේ වෙවයි, ගම්පිරිස්හි සිටියේ වෙවයි, තැමුළුයෙහි සිටියේ වෙවයි, සෙහිකුලන් මැද සිටියේ වෙවයි, රජකුලන් මැද මහවිහිසෙහි සිටියේ වෙවයි 'එම්බා පුරායය, යමක් දන්තිද, ඒ කියා'හි පුළුවස්නා සඳහා ඉදිරියට කැඳවනුලදු ව, සාසම් කොට පුළුවස්නාලදු ව, සේ නොදන්මින් හෝ දන්මි කියයි, දන්මින් හෝ නොදන්මි කියයි, නොදන්මින් හෝ දක්මි කියයි, දන්මින් හෝ නොදන්මි කියයි. මෙසේ ආතවිහෙතූයෙන් වෙවයි, පරහෙතූයෙන් වෙවයි, අලපමානු අත්ලස් හෙතූයෙන් වෙවයි, දූත දූත මුසවා බණනු වෙයි. පිසුනු බස් ඇති වෙයි: මෙහිදී අසා මුත් බිදුනා සඳහා එතැන කියනු වෙයි. එතැන දී හෝ අසා ඊන් බිදුනා සඳහා මුනට කියනු වෙයි. මෙසේ සමහි දෙයකළු බිදිනු හෝ වෙයි. බිදුනු දෙයකළුවන් අසනිත සඳහා අනුබල දෙනු හෝ වෙයි. වම් ව සිටිනු දක්නා කාමැහියෝ, වම්යෙහි ඇඳුම් ඇඟියෝ, වම් ව සිටිනා දූත තුස්නේ, (සමග වුවනුදු බිදියන සේ) වග කරන බස් බණනු වෙයි. පරාස් බස් ඇති වෙයි: (ගරහනු අවමනු ඇ වදනින්) අඹු ඇති, කැකුළු, පරාකට කුළු මු, (විතන දූෂණ උද කරන) මෙරමා සටන කොපයට අසල් ව සිටිනා, සමාසියට හානිකර යම් ම බස් ඇද්ද, එබඳු බස් බණනු වෙයි. පලප් ඇති වෙයි: (සුඤ්ඤා පියා) අසුතු කල කියනු වෙයි. තො වූ දූය කියනු වෙයි. අභිරුහිත දූය කියනු වෙයි. අසව-හාව කියනු වෙයි. සංවර විනය නොකියනු වෙයි. (ලෙහි) නිදහනට නොතිහිබස් බණනු වෙයි. අකාලයෙහි සුත්‍රාපදෙශ රහිත කොට පය්‍යනක රහිත කොට අනාචාරික කොට බෙණේ. ගැහැවියෙහි, මෙසේ වචන-යෙන් අධම්මාරි විෂමමාරි පුද්ගල චතුර්විධ වෙයි.

11. ගැහැවියෙහි, කෙසේ මතයින් අධම්මාරි විෂමමාරි පුද්ගල ත්‍රිවිධ වේය යත්: ගැහැවියෙහි, මෙලොව එකෙක් අභිධ්‍යා බහුල වෙයි පරා අයත්, යම් ම තුටු කරන පිරිකර බඩු ඇද්ද, එබඩු (තමනට වුව මැනව යන) ලොබ සිහින් බලනු වෙයි: "යහෙ, පරාසතු යම් දෘශ්‍යකක් වෙ ද ඒ මා සතු වෙවා" කියාය.

බ්‍යාපනනවිතොනො බො පන හොති පද්ධම්මනසංඛාපෙසා: 'ඉමෙ සත්තා හඤ්ඤානං වා චංඤානං වා උච්ඡිජ්ජනං වා විනස්සානං වා, මා වා අහෙසුං ඉති වා'ති. මිච්ඡාදිට්ඨි¹ බො පන හොති විපරිතදස්සනො: නත්ති දින්නා, නත්ති සිට්ඨං, නත්ති සුතං, නත්ති සුකට්ඨකකථානං කම්මානං එලං විපාකො, නත්ති අයං ලොකො, නත්ති පරො ලොකො, නත්ති මාතා, නත්ති පිතා, නත්ති සත්තා ඔපපාතිකා, නත්ති ලොකෙ සම්මි-
ත්වාහම්මිකා සම්මග්ගනා සම්මාපටිපන්නා යෙ ඉම්ඤ්ඤ ලොකං පරඤ්ඤ ලොකං සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකම්මා පථෙදෙනත්ති. එවා බො ගහපතයො තිව්ඨං මහස්ස අබම්මවාරි විසම්මවාරි හොති.

12. එවං අබම්මවාරියා විසම්මවාරියා හෙතු බො ගහපතයො එවම්ඤ්ඤ-කච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති.

13. තිව්ඨං බො ගහපතයො කායෙන ධම්මවාරි සම්මවාරි හොති. චතුර්ඛිධං වාචය ධම්මවාරි සම්මවාරි හොති. තිව්ඨං මහස්ස ධම්මවාරි සම්ම-
වාරි හොති.

14. කප්ඤ්ඤ ගහපතයො තිව්ඨං කායෙන ධම්මවාරි සම්මවාරි හොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චෙවා පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති, නිහිතදණ්ණො නිහිතසන්තො ලජ්ජි දයාපනො සබ්බපාණ-
භූතනිකානුසම්මි විහරති. අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො හොති: ගන්තං පරස්ස පරචින්නපකරණං භාමගතං වා අරඤ්ඤගතං වා, තා නාදින්නා ථෙය්‍යසංඛිතා නා අදුතා හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරං පහාය කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො හොති. යා තා මාතුරකම්මා පිතුරකම්මා මාතාපිතුරකම්මා භාගුරකම්මා හගිතිරකම්මා ඤ්ඤිරකම්මා ගොතතරකම්මා ධම්මරකම්මා සස්සාමිකා සපරිදණ්ඩා, අත්තමස්සො මාලාගුණපරිකම්මනාපි, තථාරූපාසු න ම.රිතතං අපජ්ජතා හොති එවං බො ගහපතයො තිව්ඨං කායෙන ධම්මවාරි සම්මවාරි හොති.

15. කප්ඤ්ඤ ගහපතයො චතුර්ඛිධං වාචය ධම්මවාරි සම්මවාරි හොති? ඉධ ගහපතයො එකච්චෙවා මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතො හොති: සභාගතො වා පරිසග්ගතො වා ඤ්ඤතිමජ්ඣගතො වා පුතමජ්ඣගතො වා රුජකුලමජ්ඣගතො වා අභිනිතො සකම්ප්පට්ඨො: 'එහමො පුරිස, යං ජාතාසි තං වදන්ති'ති සො අජානං වා අභ ත ජානාමිති, ජානං වා අභ ජානාමිති, අපස්සං වා අභ න පස්සාමිති, පස්සං වා අභ පස්සාමිති.-

විපත් සිත් ඇත්තේ ඵෙමයෙන් දුෂට විනාශයකට ඇති වෙයි: “මේ සත්ත්ව ඝාතන ලබන්වයි හෝ, වධ ලබන්වයි හෝ, සිදුනා ලබන්වයි හෝ, නස්තා ලබන්වයි හෝ, තොහොත් නහමින් වෙන්වයි හෝ” යි කියයි. විපක්ෂය දරන ඇති මිසද්වයෙන් හෝ වෙයි: “දුන් දූශ විපාක නැත. යාග විපාක නැත. අමුතුතට සුකුකළ දහ විපාක නැත. කුසලාකුසලකමයන් කේ ඵලවිපාක නැත. (පරලොච සිටියානට) මෙලෝ නැත. (මෙලෝ සිටියානට) පරලෝ නැත. (මාපියන් කෙරෙහි සමයක් ප්‍රතිපත්ති - මිථ්‍යා ප්‍රතිපත්තියෙන් වන ඵල නැතියෙන්) මවු නැත, පියා නැත. (භූමි උපදනා සතුන් නැතියෙන්) ඔපපාතික සත්ත්වයෝ නැත. යම් කෙනෙක් මෙලෝ පර ලෝ තමන් විසින් විශිෂ්ටභූතයෙන් පසක් කොට ගෙන පවසද්ද, එබඳු සමයක් නැත, සමයක් ප්‍රතිපත්ත මහණ බමුණෝ ලොව නැත” කියයි. ගෘහවිශේෂී, මෙසේ මතයින් අධිමාලී විෂමමාලී පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි.

12. ගෘහවිශේෂී, මෙසේ අධිමාලී විෂමමාලී කෙනෙකුගෙන් මෙලොව කිසි සත්ත්ව කෙනෙක් මෙසෙයින් කාමුත් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහ වී සිටී, නපුරු ගති ඇති, විවෘත ව පැවත වන තීරයට මැදගැනී.

13. ගෘහවිශේෂී, කසින් බමිමාලී සමමාලී පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි. වචනයෙන් බමිමාලී සමමාලී පුද්ගල වතුරිවිධ වෙයි. මකසින් බමිමාලී සමමාලී පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි.

14. ගෘහවිශේෂී, කෙසේ කසින් බමිමාලී සමමාලී පුද්ගල ත්‍රිවිධ වේ ය යත්: ගෘහවිශේෂී, මෙලොව එකෙක් පණ්ඩා හැරපියා පණ්ඩායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. බහානැවු දඩු ඇති ව, බහානැවු සත් ඇති ව, ලජ්ජා ඇති ව, දයාපන්න ව, සමීපතාවනානු කමපි ව වස කෙරෙයි. අසිතාදන් හැරපියා අසිතාදන් වැලකියේ වෙයි: පරා අයත්, එයින් ම පරා සතු තුළද පිරිකරබඩු ගමිනි තුළුවා වේවයි. අරන්ති තුළුවා වේවයි, ඇද්ද, ඒ නුදුන් දූශ භෞත සංඛ්‍යාතයෙන් තොනන්තා සුළු වෙයි. කාමයෙහි මිසතසර හැරපියා කාමයෙහි මිසතසරින් වැළැකියේ වෙයි: මාතුරකම්තාය පිතුරකම්තාය, මාතෘපිතුරකම්තාය, භාතුරකම්තාය, හනිතිරකම්තාය, ඤාතිරකම්තාය, ගෞතතරකම්තාය, බමමරකම්තාය, සසාසම්තාය, සපරි-දණ්ඩාය යම් ම සත්‍රී කෙනෙක් ඇද්ද, යටතින් මල්දමින් පිරිකෙමි ලද්දි-යක් හෝ ඇද්ද, එවන් මාගමුන් කෙරෙහි මිථ්‍යාමාලීකාව නොපැමිණෙනු වෙයි. ගෘහවිශේෂී, මෙසේ කසින් බමිමාලී සමමාලී පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි.

15. ගෘහවිශේෂී, කෙසේ වචනයෙන් බමිමාලී සමමාලී පුද්ගල වතුරිවිධ වේ ය යත්: ගෘහවිශේෂී, මෙලොව එකෙක් මුසවා හැරපියා මුසවායෙන් වැළැකියේ වෙයි: සෙබෙහි සිටියේ වේවයි. ගමමිරිස්හි සිටියේ වේවයි, තැමුපයෙහි සිටියේ වේවයි, සෙනකුලන් මැද සිටියේ වේවයි, රජකුලන් මැද මහවිනිසෙහි සිටියේ වේවයි “එසිතා පුරුෂය, යමක් දන්ති ද, ඒ කියා” යි පුළුල්ස්තා සදහා තෙත්තියට කැඳවන ලද ව, සාක්ෂි කොට පුළුල්ස්තාලද ව, හේ තොදන්මින් හෝ තොදන්මි කියයි. දන්මින් හෝ දන්මි කියයි. තොදන්මින් හෝ තොදන්මි කියයි, දන්මින් හෝ දන්මි කියයි. -

ඉති අනත්තෙකු වා පරතෙකු වා ආමිසකිඤ්චිකබ්බෙකු වා ත සමපජානමුසා භාසිතා හොති. පිසුතං වාචං පතාය පිසුතාය වාචාය පටිවිරතො හොති. ඉතො සුඤ්ඤාන අමුත්ත අනබ්බාතා ඉමෙසං හෙදාය, අමුත්ත වා සුඤ්ඤාන ඉමෙසං අනබ්බාතා අමුසං හෙදාය, ඉති භික්ෂානං වා සකුබ්බාතා සභිකානං වා අනුපපදාතා, සමග්ගාරාමො සමග්ගරතො සමග්ගනන්දි සමග්ගකරණිං වාචං භාසිතා හොති. ඵරුසං වාචං පතාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති. යා සා වාචා තෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදායඛමා පොරි බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා, තථාරුපි වාචං භාසිතා හොති. සමථපප්පාපං පතාය සමථපප්පාපා පටිවිරතො හොති.¹ කාලවාදි භූතවාදි අත්තවාදි බමමවාදි විතයවාදි, නිබාතවතීං වාචං භාසිතා² කාලෙන සාපදෙසං පරිසන්තවතීං අත්තසංභිතං, එවං බො ගහපතයො මතුබ්බිබො වාචාය බමමවාදි සමමවාදි හොති.

16. කථංඤ්ච ගහපතයොතිට්ඨං මනසා බමමවාදි සමමවාදි හොති? ඉධ ගහපතයො ඵකචො අනභිජ්ඣාලු හොති. යං තං පරස්ස පරවිනතුප-කරණං තං තාභිජ්ඣිතා හොති. අහො වත යං පරස්ස තං මම අස්සා'ති. අබ්බාපන්නචිතෙනා බො පන හොති අපාදට්ඨමනසඛිකපෙපා: ඉමෙ සත්තා අවෙරා අබ්බාපජායා අනිසා සුඛි අනනාතං පරිහරනතුති. සමමාදිට්ඨි² බො පන හොති අවිපරිතදස්සකො: අත්ථි දින්නං, අත්ථි සිට්ඨං, අත්ථි හුතං, අත්ථි සුඤ්ඤානකථානං කමමානං ඵලං විපාකො, අත්ථි අයං ලොකො, අත්ථි පරො ලොකො, අත්ථි මාතා, අත්ථි පිතා, අත්ථි සහතා ඔපපාතිකා, අත්ථි ලොකෙ සමණ්ණාසංඝො සමමග්ගතා සමමාපට්ටන්තා යෙ ඉමංඤ්ච ලොකං පරං ච ලොකං සතං අති ඤානං පච්ඤානං පච්ඤානං'ති. එවං බො ගහපතයො තිට්ඨං මනසා බමමවාදි සමමවාදි හොති.

17. එවං බමමවාදියා සමමවාදියා තෙකු බො ගහපතයො ඵචමිබ්බෙකචෙව සත්තා කායස්ස හෙදා පරමමරණා සුගතීං සංඝං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

18. ආකමෙඛයස් වෙ ගහපතයො බමමවාදි සමමවාදි 'අහො මාතාහං කායස්ස හෙදා පරමමරණා බන්ධිගමිකාසාලානං වා සහව්‍යතං' උප-පජ්ජෙය්‍යනාති, ඥානං බො පතෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙදා පරමමරණා බන්ධිගමිකාසාලානං වා සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථාහි සො බමමවාදි සමමවාදි. -

1. භාසිතා භාසි - සභා.

2. සමමාදිට්ඨිකො - මුත්තං.

3. සහව්‍යතං - මුත්තං, සභා.

මෙසේ ආතතිගෙනගියේන් වේවයි, පරතෙකුයෙන් වේවයි, ඇලුප් පමණ අත්ලක් ගෙනගියෙන් වේවයි, දැන දැන මුසවා නො බැණනු වෙයි. පිසුනු බස් පියා පිසුනු බසින් වැලැකියේ වෙයි: මෙකීදී අතා මුත් බිඳුනා සඳහා එතැන නොකියනු වෙයි. එතැන දී හෝ අතා උන් බිඳුනා සඳහා මුතට නොකියනු වෙයි. මෙසේ බිඳුණු දෙයහළුවන් සකාන කරනු හෝ වෙයි. සමගි දෙයහළුවන් ගලපනු සඳහා අනුබල දෙනු හෝ වෙයි. සමග ව සිටිනු දක්නා කැමැතියේ, සමගියෙහි ඇලුම් ඇතියේ, සමග ව සිටිනා දැක තුස්තේ, සමග කරන බස් බැණනු වෙයි. පරාස බස් පියා පරාස් බසින් වැලැකියේ වෙයි: නිපදැස්, කනට සුවද, පෙම් දනවන, ලගන්තා, පුරට නිසි, බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය, බොහෝ දෙනා මනවබන, සම්බස් ඇද්ද, එබඳු බස් කියනු වෙයි. පලප් පියා පලපින් වැලැකියේ වෙයි: කල් බලා බැණනු වෙයි. ඇති දෑ බැණනු වෙයි. අරුත් බැණනු වෙයි. දහම් බැණනු වෙයි. විනය බැණනු වෙයි. යුතුකල කරැණු සහිත, පිරිසිදුම් ඇති, අරුත් ඇසිරි කල, ලෙහි නිදහන් කල යුතු, බස් බැණනු වෙයි. ගැහැවියෙහි, මෙසේ වචනයෙන් බමුවාහි සමුවාහි පුද්ගල වතුර්විධ වෙයි.

16. ගැහැවියෙහි, කෙසේ මනසින් බමුවාහි සමුවාහි පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි යත්: ගැහැවියෙහි, මෙලොව එකෙක් අභිධ්‍යාබහුල නොවෙයි. පරා අයත්, යම් පරාසතු තුටුද පිරිකරබඩු ඇද්ද, ඒ ලොබසිතින් නොබලනු වෙයි: “අහෝ පරාසතු යම් දෑයෙක් වේද, ඒ මාසතු වේවා” කියායි. පිටත් සිත් නැත්තේ දේවමයෙන් දුමට විහන සබ්බලා ඇත්තේ නොවෙයි: “මෙසත්තු අපවෙර ව, අව්‍යාබාධ ව, අනිස ව, ප්‍රබිත ව, ආතම් පරිකරණ කෙරෙත්වා” කියායි. අවිපරිත දශීන ඇති සමයක් දෘෂ්ටික වෙයි: “දුන් දෑ විපාක ඇත, යාගවිපාක ඇත, අමුතු වනට සකස් කල දන විපාක ඇත, කුශලාකුලකම්යන්ගේ ඵලවිපාක ඇත, මෙලෝ ඇත, පරලෝ ඇත, මවු ඇත, පියා ඇත, ඔපපාතික සත්ත්වයෝ ඇත, යම් කෙනෙක් මෙලෝ පරලෝ තමන් විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් පසක් කොට ගෙන පවසද්ද, එබඳු සමයන්ගත, සමයක් ප්‍රතිපන්න, මොණබමුණෝ ලොව ඇත” කියායි. ගැහැවියෙහි, මෙසේ මනසින් බමුවාහි සමුවාහි පුද්ගල ත්‍රිවිධ වෙයි.

17. ගැහැවියෙහි, මෙසේ බමුවියකී සමුවියකී ගෙනගියේන් මෙලොව මෙසෙසින් කිසි සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතුයෙහි යොහනගති ඇති සවගිලොකයට වැදගතිකි.

18. ගැහැවියෙහි, ඉදින් බමුවාහි සමුවාහි පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි කැන්මහසල්කුලන්ගේ වේවයි සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු” යි කැමැති වේ නම්, “හේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි කැන්මහසල් කුලන්ගේ වේව යි, සහභාවයට පැමිණේ” යන තෙල කරැණ සිදු වන්නේය ඒ කවර හෙයක යත්: හේ බමුවාහි සමුවාහි වෙයි. එහෙයකි. -

ආකඛ්ඛියය වෙ ගහපතයො ධම්මොථි සම්මාරි 'අහො වතාහං' කායස්ස හෙද පරමමරණා බ්‍රහ්මණිකාසාලානං වා -පෙ- ගහපතිමහාසාලානං වා සහව්‍යහං උපපජ්ජෙය්‍යනති, ථානං බො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණා ගහපතිමහාසාලානං වා සහව්‍යහං උපපජ්ජෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මොථි සම්මාරි.

19. ආකඛ්ඛියය වෙ ගහපතයො ධම්මොථි සම්මාරි 'අහො වතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණා වාතුමමාරාජිකානං දෙව්‍යානං සහව්‍යහං උපපජ්ජෙය්‍යනති' ථානං බො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණා වාතුමමාරාජිකානං දෙව්‍යානං සහව්‍යහං උපපජ්ජෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මොථි සම්මාරි. ආකඛ්ඛියය වෙ ගහපතයො ධම්මොථි සම්මාරි අහො වතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණා කාවතීංසානං දෙව්‍යානං -පෙ- යාමානං දෙව්‍යානං -පෙ- තුසිතානං දෙව්‍යානං -පෙ- නිමමානරතීනං දෙව්‍යානං -පෙ- පරතිමිතිවසවතතීනං දෙව්‍යානං -පෙ- බ්‍රහ්මකාසිකානං දෙව්‍යානං සහව්‍යහං උපපජ්ජෙය්‍යනති' ථානං බො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණා බ්‍රහ්මකාසිකානං දෙව්‍යානං සහව්‍යහං උපපජ්ජෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මොථි සම්මාරි.

20. ආකඛ්ඛියය වෙ ගහපතයො ධම්මොථි සම්මාරි 'අහො වතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණා ආහානං දෙව්‍යානං සහව්‍යහං උපපජ්ජෙය්‍යනති' ථානං බො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණා ආහානං දෙව්‍යානං සහව්‍යහං උපපජ්ජෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මොථි සම්මාරි. ආකඛ්ඛියය වෙ ගහපතයො ධම්මොථි සම්මාරි 'අහො වතාහං කායස්ස හෙද පරමමරණා පටිත්තානානං දෙව්‍යානං -පෙ- අප්පමාණාහානං දෙව්‍යානං -පෙ- ආහස්සරානං දෙව්‍යානං -පෙ- පටිත්තසුභානං දෙව්‍යානං -පෙ- අප්පමාණසුභානං දෙව්‍යානං -පෙ- සුභකිණ්ණකානං¹ දෙව්‍යානං -පෙ- චෙතප්ථලානං දෙව්‍යානං -පෙ- අපිහානං දෙව්‍යානං අතප්පානං දෙව්‍යානං -පෙ- සුදස්සානං දෙව්‍යානං -පෙ- සුදස්සිනං දෙව්‍යානං -පෙ- අකතිට්ඨකානං දෙව්‍යානං -පෙ- ආකාසානඤ්චායතනුපගානං දෙව්‍යානං -පෙ- විඤ්ඤානඤ්චායතනුපගානං දෙව්‍යානං -පෙ- ආකිඤ්චඤ්ඤායතනුපගානං දෙව්‍යානං -පෙ- නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනුපගානං දෙව්‍යානං සහව්‍යහං උපපජ්ජෙය්‍යනති' ථානං බො පනෙනං විජ්ජති යං සො කායස්ස හෙද පරමමරණා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනුපගානං දෙව්‍යානං සහව්‍යහං උපපජ්ජෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි සො ධම්මොථි සම්මාරි.

1. සුභකිණ්ණකානං - සිච්චු. සුභකිණ්ණානං - මිජසං.

ගැහැටියෙහි, ඉදින් ධර්මාරී සමචාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි බවුණු මහසල්කුලන්ගේ වේව සි, සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමැති වේ නම්, “හේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ගැහැටිමහසල්කුලන්ගේ වේව සි සහභාවයට පැමිණෙමි” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේය. ඒ කවර හෙයින් යත්: හේ ධර්මාරී සමචාරී වෙයි, එහෙයින්.

19. ගැහැටියෙහි, ඉදින් ධර්මාරී සමචාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සිවුමහරජ වැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමැති වේ නම්, “හේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සිවුමහරජ වැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේය. ඒ කවර හෙයින් යත්: හේ ධර්මාරී සමචාරී වෙයි, එහෙයින්. ගැහැටියෙහි, ඉදින් ධර්මාරී සමචාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි නවුන්සා වැසි දෙවියන්ගේ ... යාම වැසි දෙවියන්ගේ ... තුසිටුර-වැසිදෙවියන්ගේ ... නිමමානරත් වැසි දෙවියන්ගේ ... පරනිමිතවසවතති වැසි දෙවියන්ගේ ... බ්‍රහමකාසික දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමැති වේ නම්, “හේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි බ්‍රහමකාසික දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේය. ඒ කවර හෙයින් යත්: හේ ධර්මාරී සමචාරී වෙයි, එහෙයින්.

20. ගැහැටියෙහි, ඉදින් ධර්මාරී සමචාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ආභද්‍රේයන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමැති වේ නම්, “හේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ආභද්‍රේයන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේය. ඒ කවර හෙයින් යත්: හේ ධර්මාරී සමචාරී වෙයි, එහෙයින්. ගැහැටියෙහි, ඉදින් ධර්මාරී සමචාරී පුද්ගල “මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි පරිත්තාභ දෙවියන්ගේ ... අප්පමාණ.භද්‍රේයන්ගේ ... ආභසාර දෙවියන්ගේ ... සුභ දෙවියන්ගේ ... පරිත්තසුභද්‍රේයන්ගේ ... අප්පමාණසුභ දෙවියන්ගේ ... සුභකිණ්ණක දෙවියන්ගේ ... වෙහපඵල දෙවියන්ගේ ... අවිත දෙවියන්ගේ ... අතප්පද්‍රේයන්ගේ ... සුදසන දෙවියන්ගේ ... සුදසි දෙවියන්ගේ ... අකතිට්ඨක දෙවියන්ගේ ... ආකාසානඤ්චායනනුපහ දෙවියන්ගේ ... විඤ්ඤාණඤ්චායනනුපහ දෙවියන්ගේ ... ආකිඤ්චායනනුපහ දෙවියන්ගේ ... තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනුපහ දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි නම් මනා මැනු”යි කැමැති වේ නම්, “හේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනුපහ දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙමි” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේය. ඒ කවර හෙයින් යත්: හේ ධර්මාරී සමචාරී වෙයි, එහෙයින්.

21 ආකෘතියෙහි පිළිගැනීමේදී සමාජයේ 'අනෙකුත්' වශයෙන්
 ආසන්නතමයෙන් දැක්වීමේදී වෙනස්වීම් ඇති වන්නේද? දිවයිනේ
 සංස්කෘතියේ සම්ප්‍රදායික අගයයන්, උපදේශන, විශ්වාසයන්
 වැනි සියලුම දේ ආසන්නතමයෙන් දැක්වීමේදී වෙනස්වීම් ඇති
 වන්නේද? දිවයිනේ සංස්කෘතියේ සම්ප්‍රදායික අගයයන්, උපදේශන,
 විශ්වාසයන් වැනි සියලුම දේ ආසන්නතමයෙන් දැක්වීමේදී වෙනස්වීම් ඇති
 වන්නේද? දිවයිනේ සංස්කෘතියේ සම්ප්‍රදායික අගයයන්, උපදේශන,
 විශ්වාසයන් වැනි සියලුම දේ ආසන්නතමයෙන් දැක්වීමේදී වෙනස්වීම් ඇති
 වන්නේද?

22. එම වූයෙන් වෙරළෙහි ඉඩම් භුක්තය වී ඇති හමුදානාංගයට එකදු-
වෙළුමක් ඇති බවට පත්ව ඇත. එම නිසාම, අතිරේකයක් හෝ අතිරේකයක්
එම හෝ අතිරේකයක් නිකුත් කිරීමට, උපකල්පනය, පරිවර්තනය වා
විවරයක්, මුද්‍රණය වා මිණුමක් ඇති බවට පත්ව ඇත, අතිරේකයක් වා කෙටුපත්
බාරයක්: එකම වූයෙන් රාජ්‍යයේ අතිරේකයක්, එම නිසාම හෝ
කෙටුපත් අතිරේකයක්, එම නිසාම පත්ව ඇත. එම නිසාම හමුදානාංගය
කෙටුපත් සරණ: හමුදානාංගයට එකම වූයෙන් උපකල්පනය හෝ
කෙටුපත් බාරයක් අතිරේකයක් උපකල්පනය සරණ: හමුදානාංගය.

සමර සූර් කාසුනා. දුතිය.

1. 5. 3.

මහාමෙදලලෙ සුඛානං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සම්මං භගවා ආවසන්තිං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨිකේ සංඝාදාමෙ. අපි බො ආයස්මා මහාසංඝාදිකො සංඝනාමිං පච්ඡලානා දුට්ඨිකො යෙනායස්මා ආරිප්පකො හෙත්ථ පසංකම්. උපසංකමිනා ආයස්මා සාරිප්පකො සද්ධං සම්මොදි. සම්මොදනීයං කපා සාරාණීං¹ විචිසාරෙත්වා එකමනං තිස්සි, එකමනං තිස්සිනො බො ආයස්මා මහාසංඝාදිකො ආයස්මනං සාරිප්පනං එතදවොච:

2. “දළපඤ්ඤා දළපඤ්ඤාහි ආවුහො වුවහි. කිහිනාමනා නු
බො ආවුහො දළපඤ්ඤාහි වුවහි”ති?

නප්‍යජානාති නප්‍යජානාතිභි බො ආට්‍රිසො, තසමා දුප්පඤ්ඤාති චූළචිති. කිංඤ්ඤ නප්‍යජානාති? ඉදා දුක්ඛනති නප්‍යජානාති, අයං දුක්ඛසමුද්ධොති නප්‍යජානාති, අයං දුක්ඛතිරොධොති නප්‍යජානාති, අයං දුක්ඛතිරොධොමිති පටිපදාති නප්‍යජානාති. නප්‍යජානාති, නප්‍යජානාතිභි බො ආට්‍රිසො, තසමා දුප්පඤ්ඤාති චූළචිති.

1. ଜ୍ୟୋତିଷ, ବିଷୟ.

21. ගැහැවියෙකි, ඉදින් ධම්මාරි සමචාරි පුද්ගල “මම ආශ්‍රවණයෙන් අනාසුච වූ චෙතොවිමුක්ති ප්‍රඥවිමුක්ති දුටුදූමියෙහි ම තමා විසින් දෑත පසක් කොට උපයානෙන වාස කෙරෙමි නම්, මනා මැනු”යි කැමැති වේ නම්, “හේ ආශ්‍රවණයෙන් අනාසුච වූ චෙතොවිමුක්ති ප්‍රඥවිමුක්ති දුටුදූමියෙහි ම තමා විසින් දෑත පසක් කොට උපයානෙන වාස කෙරෙ” යන තෙල කරුණ සිදු වන්නේය. ඒ කවර හෙයින් යත්: හේ ධම්මාරි සමචාරි වෙයි. එහෙයින්.

22. මෙසේ වදාල කැප්පි මෙරුණා වැසි බඩුණු ගැහැවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට හෙල සැලකලහ: හවත් ගොයුම්ගොතුවෙහි, ඉතා මැනවි. හවත් ගොයුම්ගොතුවෙහි, ඉතා මැනවි. හවත් ගොයුම්ගොතුවෙහි, යම්පරිදි යටිහුරු කළ දෑයක් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ වේද, පිළිසන් දෑයක් විවර කරන්නේ වේද, මහ මූලාපත් යමකුට මහ කියා පාහේ හෝ වේද, එපරිදි ම හවත් ගොයුම්ගොතුවක් විසින් නන්තිගරින් දහම් පැවැසිණි. තෙල අපි හවත් ගොයුම්ගොතුවක් වහන්සේ කරණ කොට යම්හ ධර්ම හා ඕක්කහන ද කරණ කොට යමහ. හවත් ගොයුම්ගොතුවක් වහන්සේ අද ආදි කොට දිව්යිවිශයන් කරණ යන උපායකයන් සේ අප රැස්කා සේක්වයි සැලකලහ.

වෙරණජක සූත්‍රය දෙවැනිසි.

1. 5. 3.

මහාවෙදලල සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් කුවර ‘ජෙතවන’ නම් වන, අනේඛවු මහසිට්ඨත්තේ අරමිහි වැඩවසනසේක එකා ආශ්‍රමයක් මහානොට්ඨිත තෙරණුවෝ සම්මවරුයෙහි පලපවතින් නැගී සිටියාහු ආශ්‍රමයේ සැරිසුන් තෙරණුවන් කරා එළැඹියහ එසේ ආශ්‍රමයේ සැරිසුන් තෙරණුවන් හා සමඟ සතුටු වූහ. තුත්තට නිසි සිහිකරුණාවට තිබී ඔස් බැණ නිමවා එකන්පස්සි හුන්හ. එකක් පසෙක හත් ආශ්‍රමයේ මහානොට්ඨිත තෙරණුවෝ ආශ්‍රමයේ සැරිසුන් තෙරණුවන්ට තෙල සැලකලහ.

2. ‘ඇමැත්තී, දුෂ්ප්‍රාඥය, දුෂ්ප්‍රාඥයෙහි කිසිකු ලැබේ. ඇමැත්තී, නිපමිණෙකින් දෘෂ්ට්‍රඥයෙහි කිසිකු ලැබේ ද?'

‘තොදන්ති තොදන්ති’ යන සම් මන්තූයෙක් වේද. එහෙයින් ‘දුෂ්ප්‍රාඥයෙහි කිසිකු ලැබේ කුමක් තොදන්තේය යත්: ‘දුක මේ’ යයි තොදන්තේය. ‘දු:බහමුදාය මේ’ යයි තොදන්තේය, ‘දු:බහිරොධ මේ’ යයි තොදන්තේය. ‘දු:බහිරොධොති ප්‍රතිපත් මේ’ යයි තොදන්තේය. ඇමැත්තී, මෙසේ ‘තොදන්ති තොදන්ති’ යන සම් මන්තූයෙක් වේද, එහෙයින් ‘දුෂ්ප්‍රාඥයෙහි කිසිකු ලැබේ.

3. සාධාටුසොති බො ආයසමා මහාකෙට්ඨිනො ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාෂිතං අභිනන්දෙතා අනුමොදිතා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං උත්තරිං පඤ්ඤාං ආපුච්ඡි:

“පඤ්ඤාං පඤ්ඤාමාති ආටුසො ටුවමති. කිත්තං වතා නු බො ආටුසො පඤ්ඤාමාති ටුවමති”ති?

පජානාති පජානාතිති බො ආටුසො, තස්මා පඤ්ඤාමාති ටුවමති. කිංඤ්ච පජානාති? ඉදං දුක්ඛනති පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති නාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති, පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධනාමිති පටිපදාති පජානාති. පජානාති පජානාතිති බො ආටුසො, තස්මා පඤ්ඤාමාති ටුවමති.

4. “විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණනති ආටුසො ටුවමති. කිත්තං වතා නු බො ආටුසො විඤ්ඤාණනති ටුවමති”ති?

විජානාති විජානාතිති බො ආටුසො, තස්මා විඤ්ඤාණනති ටුවමති. කිංඤ්ච විජානාති? සුඛනතිපි විජානාති, දුක්ඛනතිපි විජානාති, අදුක්ඛමසුඛනතිපි විජානාති. විජානාති විජානාතිති බො ආටුසො, තස්මා විඤ්ඤාණනති ටුවමති.

5. “යා චාටුසො පඤ්ඤා, යඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙ ධම්මා සංසර්ථා උදහු විසංසර්ථා, ලබ්භා ව පතිමෙසං ධම්මානං විනිබ්භුජිතා විනිබ්භුජිතා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙතු”නති:

යා චාටුසො පඤ්ඤා, යඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙ ධම්මා සංසර්ථා නො විසංසර්ථා. න ව ලබ්භා ඉමෙසං ධම්මානං විනිබ්භුජිතා විනිබ්භුජිතා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙතු. යඤ්චාටුසො පජානාති තං විජානාති. යං විජානාති තං පජානාති. තස්මා ඉමෙ ධම්මා සංසර්ථා නො විසංසර්ථා. න ව ලබ්භා ඉමෙසං ධම්මානං විනිබ්භුජිතා විනිබ්භුජිතා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙතුනති.

6. “යා චාටුසො පඤ්ඤා, යඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙසං ධම්මානං සංසර්ථානං නො විසංසර්ථානං කිං නානාකරණං”නති?

යා චාටුසො පඤ්ඤා, යඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙසං ධම්මානං සංසර්ථානං නො විසංසර්ථානං පඤ්ඤා භාවෙතබ්බා, විඤ්ඤාණං පරිඤ්ඤායං. ඉදං තෙසං නානාකරණනති.

7. “වෙදනා වෙදනාති ආටුසො ටුවමති. කිත්තං වතා නු බො ආටුසො වෙදනාති ටුවමති”ති?

3. ඇවැත්ති, මැතැවැ”යි කියා ආයුෂමත් මහාකොට්ඨික තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවන්ගේ බස අභිනන්දන කොට අනුමෝ ව ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවන් මතුසෙති පැන පුළුවන්හ:

“ඇවැත්ති, ‘පැතැතිය පැතැතිය’ යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, කිපමණෙකින් පැතැතිය’ යි කියනු ලැබේ ද?”

ඇවැත්ති, ‘දනි දනි’ යන යම් හෙතුසෙක් වේද, එහෙයින් පැතැතියහ’ යි කියනු ලැබේ. කුමක් දන්නේය යත්: ‘දුක මේ’ යයි දන්නේය, ‘දුඛසම්ප්පදා මේ’ යයි දන්නේය ‘දුඛතීරොධ මේ’ යයි දන්නේය, ‘දුඛතීරොධතාමිති ප්‍රතිපත් මේ’ යයි දන්නේය. ඇවැත්ති, මෙසේ ‘දනි දනි’ යන යම් හෙතුසෙක් වේද, එහෙයින් ‘පැතැතියහ’ යි කියනු ලැබේ.

4 “ඇවැත්ති ‘විඤ්ඤානං විඤ්ඤායං’ යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, කිපමණෙකින් ‘විඤ්ඤා’ යයි කියනු ලැබේ ද?”

ඇවැත්ති, ‘දන්නේය, දන්නේය’ යන යම් හෙතුසෙක් වේද, එහෙයින් විඤ්ඤාය යි කියනු ලැබේ. කුමක් දන්නේය යත්: ‘සුඛවෙදනා ය’ යි ද දන්නේය. ‘දුඛ වෙදනා ය’ යි ද දන්නේය. ‘අදුඛාසුඛවෙදනා ය’ යි ද දන්නේය. ඇවැත්ති, මෙසේ ‘දන්නේය, දන්නේය’ යන යම් හෙතුසෙක් වේද, එහෙයින් ‘විඤ්ඤා’ ය යි කියනු ලැබේ.

5. “ඇවැත්ති, යම් ප්‍රඥාසෙක් ඇද්ද, යම් විඤ්ඤාසෙක් ඇද්ද, මේ දහම්හු (එකකාන්තපද්ධි ලකුණින්) සංසර්ව් (මිශ්‍ර) වෙද්ද? නොහොත් විසංසර්ව් (අමිශ්‍ර) වෙද්ද? මේ දහමුත් වෙන් වෙන් කොට වෙනස පනවන්නට හැකි මේ ද?”

ඇවැත්ති, යම් ප්‍රඥාසෙක් ඇද්ද, යම් විඤ්ඤාසෙක් ඇද්ද, මේ දහම්හු සංසර්ව් යන මේ දහමුත් (අරමුණු ඇ විසින්) වෙන් වෙන් කොට වෙනස පනවන්නට නොද හැකිය. ඇවැත්ති, (මාග්ගිප්‍රඥාව) යම් චතුස්සත්‍යාධර්මයක් (ප්‍රඥාතෘත්‍යා විසින්) දනි ද, (මග්ගි විඤ්ඤාය ද) ඒ දහම් (විඤ්ඤා තෘත්‍යා විසින්) දන්නේය. (මාග්ගි විඤ්ඤාය) යම් චතුස්සත්‍යාධර්මයක් (විඤ්ඤා තෘත්‍යා විසින්) දනි ද, (මාග්ගි ප්‍රඥාව ද) ඒ දහම් (ප්‍රඥාතෘත්‍යා විසින්) දනි. එහෙයින් මේ දහම්හු සංසර්ව් යන අසංසර්ව් නොවෙත්. මේ දහමුත් වෙන් වෙන් කොට වෙනස පනවන්නට නොද හැකිය.

6. “ඇවැත්ති, යම් ප්‍රඥාසෙක් ඇද්ද, යම් විඤ්ඤාසෙක් ඇද්ද, සංසර්ව් ව සිටි, අසංසර්ව් නො වන, මේ දහමුත්ගේ වෙනස කිම?”

ඇවැත්ති, යම් ප්‍රඥාසෙක් ඇද්ද, යම් විඤ්ඤාසෙක් ඇද්ද, සංසර්ව් ව සිටි, අසංසර්ව් නො වන, මේ දහමුත් අතුරින් (මාග්ගි) ප්‍රඥාව භාවිත යුතුය. (විදුෂිතා) විඤ්ඤාය පරිඥාය (පිරිසිදු දහ යුතු) වෙයි. මේ උත් දෙදෙකාගේ වෙනස යි.

7 “ඇවැත්ති, ‘වෙදනාය වෙදනාය’ යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්ති, කි පමණෙකින් ‘වෙදනා’ යයි කියනු ලැබේ ද?”

චෙදෙති චෙදෙතිති බො ආවුසො, තසමා චෙදනාති වුච්චති කිංඤ චෙදෙති? සුඛමපි චෙදෙති, දුක්ඛමපි චෙදෙති, අදුක්ඛමසුඛමපි චෙදෙති. චෙදෙති චෙදෙතිති බො ආවුසො, තසමා චෙදනාති වුච්චතිති

8 “සඤ්ඤා සඤ්ඤාති ආවුසො වුච්චති කිත්තාචතා හු බො ආවුසො සඤ්ඤාති වුච්චති”ති.

සඤ්ඤානාති සඤ්ඤානාතිති බො අවුසො, තසමා සඤ්ඤාති වුච්චති. කිංඤ සඤ්ඤානාති? නිලකමපි සඤ්ඤානාති, පිතකමපි සඤ්ඤානාති, ලොභිතකමපි සඤ්ඤානාති, ඔද්දතමපි සඤ්ඤානාති සඤ්ඤානාති, සඤ්ඤානාතිති බො ආවුසො, තසමා සඤ්ඤාති වුච්චති.

9. “යා වාචුසො චෙදනා යා ව සඤ්ඤා යඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙ ධම්මා සංසංචාරා උද්ග්ග මිසංසංචාරා, ලබ්භා ව පනිමෙතං ධම්මානං විනිබ්බුජ්ඣා විනිබ්බුජ්ඣා තානාකරණ පඤ්ඤාපෙඤා”නති.

යා වාචුසො චෙදනා යා ව සඤ්ඤා යඤ්ච විඤ්ඤාණං ඉමෙ ධම්මා සංසංචාරා නො මිසංසංචාරා. න ව ලබ්භා ඉමෙසං ධම්ම නං විනිබ්බුජ්ඣා විනිබ්බුජ්ඣා තානාකරණ පඤ්ඤාපෙඤා. යඤ්ච වුසො චෙදෙති නං සඤ්ඤානාති, යා සඤ්ඤානාති තං ජජානාති, තසමා ඉමෙ ධම්මා සංසංචාරා නො මිසංසංචාරා. න ව ලබ්භා ඉමෙසං ධම්මානං විනිබ්බුජ්ඣා විනිබ්බුජ්ඣා තානාකරණ පඤ්ඤාපෙඤානති

10. “නිසංසංචාරා භාවුසො පඤ්චති ඉඤ්ඤියෙහි පරිසුද්ධාන මනෝ-විඤ්ඤාණෙන කිං තෙය්‍ය”නති.

නිසංසංචාරා භාවුසො පඤ්චති ඉඤ්ඤියෙහි පරිසුද්ධාන මනෝවිඤ්ඤාණෙන අනන්තො ආකාශොති ආකාසානඤ්චායනං තෙය්‍යං, අනන්තං විඤ්ඤාණනති විඤ්ඤාණඤ්චායනං තෙය්‍යං, නඤ්ච කිංඤ්චති ආකිංඤ්චායනං තෙය්‍යනති.

11. “තෙය්‍යං පනාවුසො ධම්මං කෙන පජානාති”ති,

තෙය්‍යං බො ආවුසො ධම්මං පඤ්ඤාචකවුතා පජානාතිති.

12. “පඤ්ඤා පනාවුසො කිමජ්ජියා”ති.

පඤ්ඤා බො ආවුසො අභිඤ්ඤානං පරිඤ්ඤානං පනානන්ති.

ආචාරික, 'විදුතේය විදුතේ' ය යන යම් තෙතුවෙක් වේද, එහෙයින් 'වෙදතා' යයි කියනු ලැබේ. භූමික විදුතේය යන්න: සුව අරමුණ ද විදුතේය. දුක් අරමුණ ද විදුතේය. තොදක් තොසුව අරමුණ ද විදුතේය. ඇචාරික, මෙසේ, 'විදුතේය විදුතේ' යයි යම් තෙතුවෙක් වේද, එහෙයින් 'වෙදතා' යයි කියනු ලැබේ.

8 "ආචාරික, 'සංඥ, සංඥ' යයි කියනු ලැබේ ආචාරික, කීපමණෙකින් 'සංඥ' යයි කියනු ලැබේ ද?"

ආචාරික, 'හදුතා ගති, හදුතා ගති' යන යම් තෙතුවෙක් වේද, එහෙයින් සංඥ යයි කියනු ලැබේ. භූමික හදුතා ගන්නේය යන්න: නිල්වන ද, හදුතා ගති, කසාවන ද හදුතා ගති ලෙහෙවන ද හදුතා ගති, සුදුවන ද හදුතා ගති. ආචාරික මෙසේ 'හදුතා ගති, හදුතා ගති, යන යම් තෙතුවෙක් වේද, එහෙයින් 'සංඥ' යයි කියනු ලැබේ.

9 "ආචාරික, යම් වෙදනායෙක් ඇද්ද, යම් සංඥයෙක් ඇද්ද, යම් විඤානයෙක් ඇද්ද, මේ දහම්හු සංසරය වෙද්ද? නොහොත් අසංසරය වෙද්ද? මේ දහමින් වෙන් වෙන් කොට වෙනස පෙන්වන්නට හැකි වේ ද?"

ආචාරික, යම් වෙදනායෙක් ඇද්ද, යම් සංඥයෙක් ඇද්ද, යම් විඤානයෙක් ඇද්ද, මේ දහම්හු සංසරයය. අසංසරය නො වෙත්. මේ දහමින් වෙන් වෙන් කොට වෙනස පෙන්වන්නට නො ද හැකිය. ආචාරික, (වෙදනාව) යම් අරමුණක් විඳි ද, (සංඥාව) ඒ අරමුණ හදුනයි. (සංඥාව) යම් අරමුණක් හදුනා ද, (විඤානය ද) ඒ අරමුණ (විඤානාත්මය වසින්) දැනී එහෙයින් මේ දහම්හු සංසරයය. නොසංසර නො වෙත්. මේ දහමින් වෙන් වෙන් කොට වෙනස පෙන්වන්නට නො ද හැකිය.

10. "ආචාරික, පඤ්චස්කන්ධයෙන් විසින් පරිත්‍යක්ත, පරිශුද්ධ, මනෝවිඤානයෙන් (රූපාවමරවතුර්ථධ්‍යානමිත්තයෙන්) භූමික දහයුතු ද?"

ආචාරික, පඤ්චස්කන්ධයෙන් විසින් නිසාන, පරිශුද්ධ, මනෝවිඤානයෙන් 'ආකාශය අනන්ත' යයි ආකාශානන්තායතනය දහ යුතුය. 'විඤානය අනන්ත' යයි විඤානානන්තායතනය දහ යුතුය 'කිසිදු තැන' යි ආනිශ්ඨ-ඤ්ඤායතනය දහ යුතුය.

11 "ආචාරික, දෙය ධර්මය වනාහි කිමෙකින් දන්නේ ද?"

ආචාරික, දෙය වූ ධර්මය ප්‍රඥාචක්‍ෂුසින් දන්නේය.

12. "ආචාරික, ප්‍රඥා වනාහි කිනම් අම්භූත ද?"

ආචාරික, ප්‍රඥාව (අභිඤ්ඤා ධර්ම දැනීම) අභිඤ්ඤා අම්භූත ව ඇත. (පරිඤ්ඤා ධර්ම දැනීම) පරිඤ්ඤා අම්භූත ව ඇත (ප්‍රත්‍යානන්තර ධර්ම පහා නුසි) ප්‍රත්‍යානන්තර අම්භූත ව ඇත.

13. කවි පතාවුසො පව්වයා සමමාදිට්ඨියා උප්පාදායාති?

ඥානො ආවුසො පව්වයා සමමාදිට්ඨියා උප්පාදායා පරතො ච සොසො, සොතිසො ච මනසිකාරො. ඉමෙ ඥානො ආවුසො ඥානො පව්වයා සමමාදිට්ඨියා උප්පාදායාති.

14. කවිති පතාවුසො අබෙහති අනුග්ගතිතා සමමාදිට්ඨි චෙතො-විමුක්තිඵලා ච හොති චෙතොවිමුක්තිඵලානිසංසා ච. පඤ්ඤාවිමුක්තිඵලා ච හොති පඤ්ඤාවිමුක්තිඵලානිසංසා වාති?

පඤ්ඤාති ඥානො ආවුසො අබෙහති අනුග්ගතිතා සමමාදිට්ඨි චෙතොවිමුක්ති-ඵලා ච හොති චෙතොවිමුක්තිඵලානිසංසා ච. පඤ්ඤාවිමුක්තිඵලා ච හොති පඤ්ඤාවිමුක්තිඵලානිසංසා ච. ඉධාවුසො සමමාදිට්ඨි සිලානුග්ගතිතා ච හොති, සුතානුග්ගතිතා ච හොති, සාකම්මානුග්ගතිතා ච හොති, සම්මානුග්ගතිතා ච හොති, විපස්සනානුග්ගතිතා ච හොති. ඉමෙති ඥානො ආවුසො. පඤ්ඤාති අබෙහති අනුග්ගතිතා සමමාදිට්ඨි චෙතොවිමුක්තිඵලා ච හොති චෙතොවිමුක්තිඵලා-නිසංසා ච පඤ්ඤාවිමුක්තිඵලා ච හොති පඤ්ඤාවිමුක්තිඵලානිසංසා වාති.

15. කවි පතාවුසො හවාති?

තසො මෙ ආවුසො හවා: කාමි හවො රූපහවො අරූපහවොති

16. කථං පතාවුසො ආයතිං පුතබ්බමාභිනිබ්බන්ති හොතිති?

අවිජ්ජාතිවරණනං ඥානො ආවුසො සත්තානං තණ්හාසංඝොස්සජනානං හත්‍ර හත්‍රාභිනන්දනා ඵලං ආයතිං පුතබ්බමාභිනිබ්බන්ති හොතිති.

17. කථං පතාවුසො ආයතිං පුතබ්බමාභිනිබ්බන්ති න හොතිති?

අවිජ්ජාවිරාගා ඥානො ආවුසො විජ්ජාපාදා තණ්හාතිරොධා ඵලං ආයතිං පුතබ්බමාභිනිබ්බන්ති න හොතිති.

18. කතමං පතාවුසො පඨමං ඝාතනති?

ඉධාවුසො භික්ඛු විවිධෙව කාමෙහි විවිධ අනුසලෙහි ධර්මෙහි සම්මතකං සම්මාරං විමෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ඝාතනං උපසම්පජ්ජාතිති. ඉදං වුව්චිතාවුසො පඨමං ඝාතනති.

19. පඨමං පතාවුසො ඝාතනං සාධකම්මනම්?

පඨමං ඥානො ආවුසො ඝාතනං පඤ්ඤාතිකං. ඉධාවුසො පඨමං ඝාතනං සම්මාපනතස්ස භික්ඛුතො විතකෙකා ච විතනති විවාරො ච. පිති ච සුමඤ්ඤා විතනකස්සා ච. පඨමං ඥානො ආවුසො ඝාතනං ඵලං පඤ්ඤාතිකනම්.

13. ඇමැත්ති, සම්මන්ත්‍රණී උත්පාදය පිණිස කෙතෙක් ප්‍රත්‍යයයෝ ඇද්ද?

ඇමැත්ති, සම්මන්ත්‍රණී උත්පාදය පිණිස ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙක් ඇත: පරතොක්ෂාය (සත්ප්‍රාය ධර්ම ශ්‍රවණය) හා තොතිසොමනසිකාරය (තමන්ගේ උපාය මතසිකාරය) හා දෙකයි. ඇමැත්ති, සම්මන්ත්‍රණී උත්පාදය පිණිස මොහු දෙදෙන ප්‍රත්‍යය වෙති.

14. ඇමැත්ති, කෙතෙක් අභියෝගයන් වහල ලැබූ සම්මන්ත්‍රණීය වෙතො-
විමුක්තිය ඵල කොට ඇද්ද? වෙතො විමුක්තිඵලය අනුසස් කොට ඇද්ද?
ප්‍රඥවිමුක්තිය ඵල කොට ඇද්ද? ප්‍රඥවිමුක්තිඵලය අනුසස් කොට ඇද්ද?

ඇමැත්ති, අභියෝගයෙකින් අනුගාමික සම්මන්ත්‍රණීය වෙතොවිමුක්තිය ඵල කොට ඇත. වෙතොවිමුක්ති ඵලය අනුසස් කොට ද ඇත. ප්‍රඥ-
විමුක්තිය ඵල කොට ඇත. ප්‍රඥවිමුක්තිඵලය අනුසස් කොට ද ඇත. ඇමැත්ති, මෙහි සම්මන්ත්‍රණීය ශිල්පානුගාමික ද වෙයි. ශ්‍රාතානුගාමික ද වෙයි. සංකප්පානුගාමික ද වෙයි. සම්පානුගාමික ද වෙයි. විදුහිතානුගාමික ද වෙයි. ඇමැත්ති, මේ පසතින් පහල ලත් සම්මදිට්ඨ වෙතොවිමුක්තිය ඵල කොට ඇත්තේ ද වෙයි. වෙතොවිමුක්තිඵලය අනුසස් කොට ඇත්තේ ද වෙයි. ප්‍රඥවිමුක්තිය ඵල කොට ඇත්තේ ද වෙයි. ප්‍රඥවිමුක්තිඵලය අනුසස් කොට ඇත්තේ ද වෙයි.

15. ඇමැත්ති, හවයෝ කෙතෙක් වෙද්ද?

ඇමැත්ති, මේ හවයෝ තුන් දෙනෙකි: කාමහවය, රූපහවය, අරූපහවය.

16. ඇමැත්ති, මතු අතායෙහි පුනර්භවයෙහි ඉපැදීම කෙසේ වේ ද?

ඇමැත්ති, අවිද්‍යානිවරණ ඇති, තෘෂ්ණා සංයෝජන ඇති සන්ධ්‍යාන්තේ ඒ ඒ තත්ති රූපාදිඅභිනන්දනයෙන් මෙසේ මතුයෙහි පුනර්භවයෙහි ඉපැදීම වෙයි.

17. ඇමැත්ති, අතායෙහි පුනර්භවයෙහි ඉපැදීම කෙසේ නොවේ ද?

ඇමැත්ති, අවිද්‍යාත්‍යය විරුගහෙතැයෙන් වන අතීත මාගී විද්‍යොපාදයෙන් තෘෂ්ණා ක්‍යය නිරෝධයෙන් මෙසේ මතුයෙහි පුනර්භවයෙහි ඉපැදීම නො වෙයි.

18. ඇමැත්ති, ප්‍රථමධ්‍යාන කවරේ ද?

ඇමැත්ති, මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් ව අනුසල් දහමින් වෙන් ව සවිතතී, සම්මාර, විවෙකප්ප්‍රීතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යාන උපාය ගෙන වාස කෙරෙයි. ඇමැත්ති, මේ ප්‍රථමධ්‍යාන යයි කියනු ලැබේ.

19. ඇමැත්ති, ප්‍රථමධ්‍යානය කෙතෙක් අභියෝග ඇද්ද?

ඇමැත්ති, ප්‍රථම ධ්‍යානය පඤ්චාභිතික වෙයි. ඇමැත්ති, මෙසස්තෙහි පලමු දූභාන් සමවත් මහණහට විතතීය ද, විවාරය ද, ප්‍රීතිය ද, සුඛය ද, විතෙතකාශ්‍රතා ද පවතින් ඇමැත්ති, මෙසේ පලමු දූභාන් පඤ්චාභිතික වෙයි.

20. පස්මං පන චූසො කිනං කතඛගපිපහිතං කතඛසමනනාගතනි?

පස්මං බො ආචූසො කිනං පඤ්චඛගපිපහිතං පඤ්චඛගසමනනාගතනං; ඉධාචූසො පස්මං කිනං සමාපනනස්ස හිකුන්තො කාමච්ඡදො පතිනො තොති, බ්‍යාපාදො පතිනො තොති, පිනමිද්ධං පතිනං තොති, උද්ධච්ච-කුක්කුච්චං පතිනං තොති, විචිකිච්ඡා පතිනං තොති. විතකොකා ච චතතති විචාරො ච පීති ච සුඛඤ්ච විතෙතසග්ගතා ච. පස්මං බො ආචූසො කිනං එවං පඤ්චඛගපිපහිතං පඤ්චඛගසමනනාගතනති.

21. පඤ්චමාති ආචූසො ඉන්ද්‍රියාති නානාවිසයාති නානාගොචරාති, න අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස ගොචරවිසයං පච්චක්ඛන්තොති සෙය්‍යපීදං; චක්ඛන්ද්‍රියං සොතින්ද්‍රියං ඝාතින්ද්‍රියං ජීවහින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං. ඉමෙසං බො ආචූසො පඤ්චමනං ඉන්ද්‍රියානං නානාවිසයානං නානාගොචරානං න අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස ගොචරවිසයං පච්චක්ඛන්තොති නිං පටිසරණං, කො ච තෙසං ගොචරවිසයං පච්චක්ඛන්තොති?

පඤ්චමාති ආචූසො ඉන්ද්‍රියාති නානාවිසයාති නානාගොචරාති න අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස ගොචරවිසයං පච්චක්ඛන්තොති සෙය්‍යපීදං; චක්ඛන්ද්‍රියං සොතින්ද්‍රියං ඝාතින්ද්‍රියං ජීවහින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං. ඉමෙසං බො ආචූසො පඤ්චමනං ඉන්ද්‍රියානං නානාවිසයානං නානාගොචරානං න අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස ගොචරවිසයං පච්චක්ඛන්තොති නිං මනොපටිසරණං, මනො ච තෙසං ගොචරවිසයං පච්චක්ඛන්තොති.

22. පඤ්චමාති ආචූසො ඉන්ද්‍රියාති සෙය්‍යපීදං; චක්ඛන්ද්‍රියං සොතින්ද්‍රියං ඝාතින්ද්‍රියං ජීවහින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං. ඉමාති බො ආචූසො පඤ්චන්ද්‍රියාති නිං පටිච්ච නිට්ඨන්තොති?

පඤ්චමාති ආචූසො ඉන්ද්‍රියාති සෙය්‍යපීදං; චක්ඛන්ද්‍රියං සොතින්ද්‍රියං ඝාතින්ද්‍රියං ජීවහින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං. ඉමාති බො ආචූසො පඤ්චන්ද්‍රියාති ආයුං පටිච්ච නිට්ඨන්තොති.

23. ආයු පනාචූසො කිං පටිච්ච නිට්ඨතිති.

ආයු උසමං පටිච්ච නිට්ඨතිති.

24. උසමා පනාචූසො කිං පටිච්ච නිට්ඨතිති?

උසමා ආයුං පටිච්ච නිට්ඨතිති.

25. ඉදුතෙව බො මයං ආචූසො ආයස්සන්තො සාරිප්පතස්ස භාසි-තං එවං ආජානාමි; ආයු උසමං පටිච්ච නිට්ඨතිති. ඉදුතෙව බො මයං ආචූසො ආයස්සන්තො සාරිප්පතස්ස භාසිතං එවං ආජානාමි; උසමා ආයුං පටිච්ච නිට්ඨතිති. යදාකථං පනාචූසො ඉමස්ස භාසිතස්ස අන්තො දුට්ඨබ්බොති?

20. ඇවැත්ති, පලමු දෑහැන් අඩංකෙනෙකින් විප්‍රතිණ වේ ද? අඩංකෙනෙකින් සමනාගත වේ ද?

ඇවැත්ති, පලමු දෑහැන් පඤ්චායන විප්‍රතිණ වෙයි. පඤ්චායන සමනාගත වෙයි. ඇවැත්ති, චෛස්සනෙහි පලමු දෑහැන් සමවන් මහණ තව කාමච්ඡදා ප්‍රතිණ වෙයි. ව්‍යාපාද ප්‍රතිණ වෙයි. විතම්ඛි ප්‍රතිණ වෙයි. උභිව්භුකකුච්ච ප්‍රතිණ වෙයි. විවික්ච්ඡා ප්‍රතිණ වෙයි. විතනීය ද විමාරය ද, ප්‍රීතිය ද, සුඛය ද, විතෙතකාග්‍රතා ද පවතින්. ඇවැත්ති, චෛස්ස පලමු දෑහැන් පඤ්චායන විප්‍රතිණ වෙයි. පඤ්චායනසමනාගත වෙයි.

21. ඇවැත්ති, මේ පඤ්චායනයෝ නානාචිත්ත ඇත්තෝ වෙති. නානාගොචර ඇත්තෝ වෙති. උනුන්ගේ ගොචරචිත්ත වලද නොකෙරෙති. ඒ කවරහ යන්: වක්ඛරිඤ්ඤය, ප්‍රොත්‍රෙඤ්ඤය, ප්‍රාණෙඤ්ඤය, ජ්ඣෙවඤ්ඤය, කායෙඤ්ඤය. ඇවැත්ති, චිත්ත විසින් පාඨග්ගුත, ගොචර විසින් පාඨග්ගුත, උනුන්ගේ ගොචර චිත්ත වලද නොකරන මේ පඤ්චායනයන්ගේ පිළිසරණ කිම? කවරෙක් උන්ගේ ගොචරචිත්ත වලද කෙරේ ද?

ඇවැත්ති, නානාචිත්ත වූ, නානාගොචර වූ, උනුන්ගේ ගොචරචිත්ත වලද නොකරන මේ ඉඤ්ඤයෝ පස්දෙනෙකි. ඔහු කවරහ යන්: වක්ඛරිඤ්ඤය, ප්‍රොත්‍රෙඤ්ඤය, ප්‍රාණෙඤ්ඤය, ජ්ඣෙවඤ්ඤය, කායෙඤ්ඤය. ඇවැත්ති, චිත්ත විසින් වෙන් ව සිටි, ගොචර විසින් වෙන් ව සිටි, උනුන්ගේ ගොචර චිත්ත වලද නොකරන මේ පඤ්චායනයන්ගේ පිළිසරණ ජවන මතක වෙයි. (මනොආරික හෝ පඤ්ඤාරික හෝ) ජවනතෙස උන්ගේ ගොචරචිත්ත වලද කෙරෙයි.

22. ඇවැත්ති, මේ ඉඤ්ඤයෝ පස්දෙනෙකි ඔහු කවරහ යන්: වක්ඛරිඤ්ඤය, ප්‍රොත්‍රෙඤ්ඤය, ප්‍රාණෙඤ්ඤය, ජ්ඣෙවඤ්ඤය, කායෙඤ්ඤය. ඇවැත්ති, මේ පඤ්චායනයෝ කුමක් නිසා සිටිත් ද?

ඇවැත්ති, මේ ඉඤ්ඤයෝ පස්දෙනෙකි. ඔහු කවරහයන්: වක්ඛරිඤ්ඤය, ප්‍රොත්‍රෙඤ්ඤය, ප්‍රාණෙඤ්ඤය, ජ්ඣෙවඤ්ඤය, කායෙඤ්ඤය. ඇවැත්ති, මේ පසිදුරෝ ආයු නිසා සිටිති.

23. ඇවැත්ති, ආයු කුමක් නිසා සිටුවෙන් වේද?

ආයු උසුම් නිසා සිටුවෙන් වෙයි

24. ඇවැත්ති, උසුම් කුමක් නිසා සිටුවෙන් වේද?

උසුම් ආයු නිසා සිටුවෙන් ය.

25. ඇවැත්ති, අපි දැන් ආයුමත් සැරියුත් තෙරණුවන්ගේ ඛස් මෙසේ වටහා ගනුමහ: 'ආයු උසුම් නිසා සිටුවෙන්' යනුයි. ඇවැත්ති තවද අපි දැන් ආයුමත් සැරියුත් තෙරණුවන්ගේ ඛස මෙසේ වටහා ගනුමහ: 'උසුම් ආයු නිසා සිටුවෙන්' යනු යි. ඇවැත්ති, කෙබඳු සෙයකින් මේ භාෂිතයාගේ අරුත් දත මනා වේ ද?

තෙත භාට්‍රිසෝ උපමි. තෙත කර්සාමි. උපමායපිතෙවෙව් විශ්වසා
සූරිසා භාගිතසා අප්ථං ආජාතනි. සෙය්පාපි ආට්‍රිසෝ තෙලපදිපසා
කායතො අවිම් පටිච්ච ආභා පඤ්ඤායති, ආභං පටිච්ච අවිම් පඤ්ඤායති,
ඵලමෙව බො ආට්‍රිසෝ ආයු උසමං පටිච්ච නිවස්ති. උසමා ච ආයු
පටිච්ච නිවස්තිති.

26. තෙව නු බො ආට්‍රිසෝ ආයුසඛාරා තෙව වෙදනියා ධම්මා,
උද්ගු අඤ්ඤා ආයුසඛාරා අඤ්ඤා වෙදනියා ධම්මාති?

නු බො ආට්‍රිසෝ තෙව ආයුසඛාරා තෙව වෙදනියා ධම්මා. තෙව
බො ආට්‍රිසෝ ආයුසඛාරා අභිවිංසු තෙව වෙදනියා ධම්මා, නිද්දං සඤ්ඤා-
වෙදසිතතිරොධං සමාපනතාසා භික්ඛුනො චූට්ඨානං පඤ්ඤායෙථ. යස්මා ච
බො ආට්‍රිසෝ අඤ්ඤා ආයුසඛාරා, අඤ්ඤා වෙදනියා ධම්මා, තස්මා
සඤ්ඤාවෙදසිතතිරොධං සමාපනතාසා භික්ඛුනො චූට්ඨානං පඤ්ඤායතිති.

27. යද නු බො ආට්‍රිසෝ ඉමං කායං කති ධම්මා ජහනති, අපායං
කායො උප්පිතො අවකම්මෙනො සෙති යපා කට්ඨං අවෙනතනති?

යද බො ආට්‍රිසෝ ඉමං කායං තයො ධම්මා ජහනති; ආයු උසමා
ච විශ්වසා, අපායං කායො උප්පිතො අවකම්මෙනො සෙති යපා කට්ඨං
අවෙනතනති.

28. යවායං ආට්‍රිසෝ මනො කාලකතො, යො වායං භික්ඛු සඤ්ඤා-
වෙදසිතතිරොධං සමාපනතො, ඉමෙසං නිං නානාකරණනති?

යවායං ආට්‍රිසෝ මනො කාලකතො තස්ස කායසඛාරා නිරුද්ධා
පටිපසස්සද්ධා. චේතසඛාරා නිරුද්ධා පටිපසස්සද්ධා. විතතසඛාරා නිරුද්ධා
පටිපසස්සද්ධා. ආයු පරිකම්මණො. උසමා චූපසනතො. ඉන්ද්‍රියාති විපරි-
භින්නාති. යො වායං භික්ඛු සඤ්ඤාවෙදසිතතිරොධං සමාපනතො, තස්සපි
කායසඛාරා නිරුද්ධා පටිපසස්සද්ධා. චේතසඛාරා නිරුද්ධා පටිපසස්සද්ධා.
විතතසඛාරා නිරුද්ධා පටිපසස්සද්ධා. ආයු අපරිකම්මණො. උසමා
අචූපසනතො. ඉන්ද්‍රියාති විපසනතාති. යවායං ආට්‍රිසෝ මනො කාලකතො
යො වායං භික්ඛු සඤ්ඤාවෙදසිතතිරොධං සමාපනතො, ඉදං තෙසං
නානාකරණනති.

29. කති පතාට්‍රිසෝ පට්ඨයා අද්ධකම්මස්සවාය වෙතොච්චනතියා
සමාපනතියාති?

ඇවත්ති, එකරුණින් නොපට උපමාවක් කරමි. උපමායෙහුද මෙලොව විඳි පුරුෂ කෙනෙක් හාමිතයාගේ අම්ම වටහා ගතිනි. ඇවත්ති, යම් පරිදි දලන තෙල්පතක සිඵ නිසා අලු පැනේ ද, අලු නිසා සිඵ පැනේ ද, ඇවත්ති, එපරිදි ම ආයු උෂ්ම නිසා සිටුවනේ ය. උෂ්ම ආයු නිසා සිටුවනේ ය.

26. ඇවත්ති, ඔහු ම ආයුසංඝකාර වෙද්ද? ඔහු ම වෙදනා ධම්මවෙද්ද? නොහොත් අන්ත්‍ර ආයුසංඝකාර වෙද්ද? අන්ත්‍ර වෙදනාධම්ම වෙද්ද?

ඇවත්ති, ඔහු ම ආයුසංඝකාරයෝත්, ඔහු ම වෙදනාධම්මයෝත් නොවෙති. ඇවත්ති, ඔහු ම ආයුසංඝකාරයෝත්, ඔහු ම වෙදනාධම්මයෝත් වූහ නම්, සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධ සම්මත් සම්මත් මහණහුගේ (සම්මත්ත්) නැතිසිටුව නො පැනෙන්නේ ය. ඇවත්ති, යම්හෙතෙකින් අන්ත්‍ර ආයුසංඝකාරයෝ වෙද්ද, අන්ත්‍ර වෙදනාධම්මයෝ වෙද්ද, එහෙයින්, සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධසම්මත් සම්මත් මහණහුගේ (සම්මත්ත්) නැතිම පැනේය.

27. ඇවත්ති, යම් දිනෙක කෙනෙක් දහනු මේ කය භැරැපියද්ද, එසඳ මේ කය හරතාලදු ව බැහැර තෙරතාලදු ව අවෙනන වූ කාණ්ඩයක් සෙසින් හෝතේ මේ ද?

ඇවත්ති, යම් කලෙක ආයුමය, උෂ්මය, විඤනය යන දහනු තුන් දෙන මේ කය භැරැපියද්ද, එකල මේ කය හරතාලදු ව බැහැර තෙරතාලදු ව හෝතේ වෙයි. අවෙනන කාණ්ඩයක් සෙසින.

28. ඇවත්ති, යම් මේ පුද්ගලයෙක් මළේ කලුරිය කෙළේ වේ ද, යම් මේ මහණෙක් සඤ්ඤාවෙදසිත නිරෝධයට සම්මත්තේ වේ ද, මොවුන්ගේ වෙනස කවරේ ද?

ඇවත්ති, යම් මේ පුද්ගලයෙක් මළේ කලුරිය කෙළේ වේ ද, උහුගේ ආශාස ප්‍රශාස නිරුද්ධයහ, නැවතියහ. විතකිවිචාරයෝ නටහ, නැවැත්හ. සංඥවෙදනාවෝ බුත්ත, නැවැත්ත. ආයු ඝෂිණ විය. උසුම් සන්ඝිත. ඉදුරහු නටහ. යම් මේ මහණෙක් සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධයට සම්මත්තේ වේ ද, උහුගේත් කායසංඝකාරයෝ නිරුද්ධයහ, ප්‍රතිප්‍රග්‍රහිධයහ. වාක්ඛංඝකාරයෝත් නිරුද්ධයහ, ප්‍රතිප්‍රග්‍රහිධයහ විනාසංඝකාරයෝත් නිරුද්ධයහ, ප්‍රතිප්‍රග්‍රහිධයහ. ආයු අපරිඝෂිණ වෙයි. උෂ්ම අව්‍යපහානන වෙයි. ඉන්ද්‍රියයෝ විප්‍රසන්න වෙති. ඇවත්ති, යම් මේ පුද්ගලයෙක් මළේ කලුරිය කෙළේ වේ ද, යම් මේ මහණෙක් සඤ්ඤාවෙදසිතනිරෝධයට සම්මත්තේ වේ ද, මේ උන්ගේ වෙනස යි.

29. ඇවත්ති, උපෙක්ඛාවෙතොවිමුකතිංසට සම්මදනට ප්‍රත්‍යයයෝ කෙනෙක් ඇද්ද?

චත්තාරො ඛො ආවුසො පච්චයා අදුක්ඛමසුඛාය වෙතොවිමුත්තියා සමාපන්නියා: ඉධාවුසො හික්ඛු සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අසංඛගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසනිපාටිසුද්ධිං චතුස්සං ඛානං උපසම්පජ්ජිතිරත්ති. ඉමෙ ඛො ආවුසො චත්තාරො පච්චයා අදුක්ඛමසුඛාය වෙතොවිමුත්තියා සමාපන්නියාති.

30. කති පනාවුසො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා සමාපන්නියාති?

ඥො ඛො ආවුසො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා සමාපන්නියා: සංඛනිමිත්තානඤ්ච අමනසිකාරො, අනිමිත්තාය ව ඛාතුයා මනසිකාරො. ඉමෙ ඛො ආවුසො ඥො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා සමාපන්නියාති.

31. කති පනාවුසො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා සිතියාති?

තයො ඛො ආවුසො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා සිතියා: සංඛනිමිත්තානඤ්ච අමනසිකාරො, අනිමිත්තාය ව ඛාතුයා භිභසිකාරො, පුබ්බෙව අභිසංඛාරො ඉමෙ ඛො ආවුසො තයො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා සිතියාති.

32. කති පනාවුසො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා වුට්ඨානායාති?

ඥො ඛො ආවුසො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා වුට්ඨානාය: සංඛනිමිත්තානඤ්ච භිභසිකාරො, අනිමිත්තාය ව ඛාතුයා අමනසිකාරො. ඉමෙ ඛො ආවුසො ඥො පච්චයා අනිමිත්තාය වෙතොවිමුත්තියා වුට්ඨානායාති.

33. යා වායං ආවුසො අපසම්ඤ්ඤා වෙතොවිමුත්තියා ව ආකිඤ්ඤාය වෙතොවිමුත්තියා ව සුඤ්ඤායා වෙතොවිමුත්තියා යා ව අනිමිත්තා වෙතොවිමුත්තියා, ඉමෙ ඤාමි නානට්ඨා ජේව නානාබ්‍යඤ්ඤානා ව, උදහු උකට්ඨා බ්‍යඤ්ඤානමෙව නානනති?

ඇවැත්ති, උපෙක්‍ෂාවෙතොවිමුක්තියට සමවදනට ප්‍රත්‍යයයෝ සතර දෙනෙක් ඇත: ඇවැත්ති, මේ සස්තෙහි මහණ සුඛය හා දුඃඛයාණේ ප්‍රත්‍යක්‍ෂයෙන් කැලෑ ම සොමනස් දෙමිහසුන් හස්තයට යෑමෙන් අදුඃඛ අසුඛවූ උපෙක්‍ෂායෙන් ජනිත සමාත්පරිශුද්ධි ඇති, චතුර්විධාත්‍ය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ඇවැත්ති, උපෙක්‍ෂාවෙතොවිමුක්තියට සමවදනු පිණිස මේ (විනත) ප්‍රත්‍යයයෝ සතරදෙනෙක් ඇත

30. ඇවැත්ති, අනිමිත්තවෙතොවිමුක්තියට සමවදනට ප්‍රත්‍යයයෝ කෙතෙක් ඇද්ද?

ඇවැත්ති, අනිමිත්තවෙතොවිමුක්තියට සමවදනට ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙක් ඇත: (රූපාදි) භෑම නිමිති නොමෙනෙහි කිරීමය, අනිමිත්ත-
ධාතු සංඛ්‍යාත නිවෘණය මෙනෙහි කිරීමයි. ඇවැත්ති, අනිමිත්තවෙතො-
විමුක්තියට සමවදනට මේ ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙක් වෙති.

31. ඇවැත්ති, අනිමිත්තවෙතොවිමුක්තියෙන් සතිත්‍ය පිණිස ප්‍රත්‍යයයෝ කෙතෙක් ඇද්ද?

ඇවැත්ති, අනිමිත්තවෙතොවිමුක්තියෙන් සතිත්‍ය පිණිස ප්‍රත්‍යයයෝ තුන් දෙනෙක් ඇත: (රූපාදි) අභිනිමිත්තයන් නොමෙනෙහි කිරීමය, නිවෘණධාතු මෙනෙහි කිරීමය, කැලෑ ම අභිසංසකාරයි. (කාලපරිච්ඡේද කිරීමයි) ඇවැත්ති, අනිමිත්තවෙතොවිමුක්තියෙහි සතිත්‍ය පිණිස මේ ප්‍රත්‍යයයෝ තුන් දෙනෙක් වෙති.

32. ඇවැත්ති, අනිමිත්තවෙතොවිමුක්තියෙන් (ගථාබ්‍ය) ව්‍යුත්පාතය පිණිස ප්‍රත්‍යයයෝ කෙතෙක් ඇද්ද?

ඇවැත්ති, අනිමිත්තවෙතොවිමුක්තියෙන් ව්‍යුත්පාතය පිණිස ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙක් ඇත: භෑම නිමිති මෙනෙහි කිරීමය, අනිමිත්තධාතු මෙනෙහි නො කිරීමයි. ඇවැත්ති, අනිමිත්තවෙතොවිමුක්තියෙන් ව්‍යුත්පාතය පිණිස මේ ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙක් වෙති.

33. ඇවැත්ති, යම් මේ අප්‍රමාණා වෙතොවිමුක්තියෙක් ඇද්ද, යම් අභිඤ්චනා වෙතොවිමුක්තියෙක් ඇද්ද, යම් භූත්‍යතා වෙතොවිමුක්තියෙක් ඇද්ද, යම් අනිමිත්තා වෙතොවිමුක්තියෙක් ඇද්ද, මේ අභම්භු නානාචිත්ත නානාචක්ෂණත් වෙද්ද, නොහොත් එකාචී වෙද්ද? ව්‍යඤ්ඤතමාත්‍රය ම වෙනස් වේ ද?

යා වායං ආට්ඨසො අප්පමාණං වෙතොවිමුත්ති යා ව ආකිඤ්චඤ්ඤා වෙතොවිමුත්ති යා ව සුඤ්ඤතා වෙතොවිමුත්ති, යා ව අනිමිත්තා වෙතොවිමුත්ති, අපි ඛො ආට්ඨසො පරියායො යං පරියායං ආගමම ඉමෙ ධම්මා නානට්ඨා වෙව නානාඛ්‍යාඤ්ඤා ව, අපි ච ඛො ආට්ඨසො පරියායො යං පරියායං ආගමම ඉමෙ ධම්මා එකට්ඨා ඛ්‍යාඤ්ඤාමෙව නානං.

34. කතමො වාට්ඨසො පරියායො යං පරියායං ආගමම ඉමෙ ධම්මා නානට්ඨා වෙව නානාඛ්‍යාඤ්ඤා ව?

ඉධාට්ඨසො භික්ඛු මෙත්තාසහගතෙන වෙතසා එකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති, තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථං. ඉති උභමධො තිරියං සබ්බං සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේඛින ඵරිත්ථා විහරති. කරුණුසහගතෙන වෙතසා - ථෙව - මුද්දිතාසතතෙන වෙතසා - ථෙව - උපෙක්ඛාසහගතෙන වෙතසා එකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති. තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථං. ඉති උභමධො තිරියං සබ්බං සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේඛින ඵරිත්ථා විහරති. අයං වුච්චතාට්ඨසො අප්පමාණා වෙතො විමුත්ති.

කතමා වාට්ඨසො ආකිඤ්චඤ්ඤා වෙතොවිමුත්ති?

ඉධාට්ඨසො භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම තප්ප කිඤ්චිති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං වුච්චතාට්ඨසො ආකිඤ්චඤ්ඤා වෙතොවිමුත්ති.

කතමා වාට්ඨසො සුඤ්ඤතාවෙතොවිමුත්ති?

ඉධාට්ඨසො භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤගාරගතො වා ඉති පටිසංඝෙවිකාවති සුඤ්ඤඤිදං අනෙකෙන වා අනන්තියෙන ව. ති. අයං වුච්චතාට්ඨසො සුඤ්ඤතා වෙතොවිමුත්ති.

කතමා වාට්ඨසො අනිමිත්තා වෙතොවිමුත්ති?

ඉධාට්ඨසො භික්ඛු සබ්බනිමිත්තානං අමනසිකාරා අනිමිත්තං වෙතො සමාතිං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං වුච්චතාට්ඨසො අනිමිත්තා වෙතොවිමුත්ති.

අයං ඛො ආට්ඨසො පරියායො යං පරියායං ආගමම ඉමෙ ධම්මා නානට්ඨා වෙව නානාඛ්‍යාඤ්ඤා ව.

ඇවැත්ති, යම් මේ අප්‍රමාණා වෙතොවිමුක්තියෙක් ඇද්ද, යම් ආකිඤ්චතා වෙතොවිමුක්තියෙක් ඇද්ද, යම් ශුන්‍යතා වෙතොවිමුක්තියෙක් ඇද්ද, යම් අතිමිත්තා වෙතොවිමුක්තියෙක් ඇද්ද, ඇවැත්ති, යම් තියරක් ගෙන “මේ දහම්හු නානාභීන් වෙති, නානා ව්‍යඤ්ඤන් වෙති” යි කියනෙද්ද, එවදු කරුණෙක් ඇත. ඇවැත්ති, යම් කරුණක් ලැබ “මේ දහම්හු එකාභී වෙති, ව්‍යඤ්ඤන්ම වෙනසැ” යි කියගෙත් ද, එවදු කරුණෙක් ද ඇත.

34. ඇවැත්ති, යම් කරුණක් ගෙන “මේ දහම්හු නානාභී ද වෙති, නානා ව්‍යඤ්ඤන් ද වෙති” යි කියගෙත් ද, ඒ කරුණ කවරේය යත්:

ඇවැත්ති, මෙසස්තෙහි මහණ මෙන්සහනිය සිතින් එක් දිගක් පැහැස (අරමුණු කොට) ගෙන වාස කෙරෙයි. එසෙසින් ම දෙවන, තෙවන, සතරවන, දිග දෑසි මෙසේ උඩ යට සරස හැමතන්හි සමානමසමතායෙන් සමස්තත්වයන් ඇති ලොකය-විපුල, මහද්ගත, අප්‍රමාණ, අප්‍රවේර, අව්‍යාබාධ, මෛත්‍රියසහගත සිතින් ස්ථරණ කොට වාස කෙරෙයි කරුණාසහගත සිතින්... මුද්ධාසහගත සිතින්... උපෙක්‍ෂාසහගත සිතින් එක් දිගක් අරමුණු කොටගෙන වාස කෙරෙයි. එසෙසින් ම දෙවන, තෙවන, සතරවන, දිග දෑසි මෙසේ උඩ යට සරස හැමතන්හි සමානමසමතායෙන් සමස්තත්වයන් ඇති ලොකය-විපුල, මහද්ගත, අප්‍රමාණ, අප්‍රවේර, අව්‍යාබාධ, උපෙක්‍ෂා-සහගත සිතින් අරමුණු කොටගෙන වාස කෙරෙයි ඇවැත්ති, මේ අප්‍රමාණා වෙතොවිමුක්ති නමුයි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, ආකිඤ්චතා වෙතොවිමුක්ති කවර යත්: ඇවැත්ති, මේ සස්තෙහි මහණ සමුප්‍රකාරයෙන් විශ්‍යනානන්තායතනය ඉක්ම ‘කිසිත් නැති’ යි ගෙන ආකිඤ්චතායතනය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ඇවැත්ති, මේ ආකිඤ්චතායතනවෙතොවිමුක්ති නමුයි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, ශුන්‍යතා වෙතොවිමුක්ති කවර යත්: ඇවැත්ති, මේ සස්තෙහි මහණ අරණ්‍යගත වූයේ හෝ වාසමුලගත වූයේ හෝ ශුන්‍යාකාරගත වූයේ හෝ මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කෙරෙයි: “ආත්ම ආත්මීය වසින් මේ ශුන්‍ය වේය” යි කියායි. ඇවැත්ති, මේ ශුන්‍යතා වෙතොවිමුක්ති නමුයි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, අතිමිත්තාවෙතොවිමුක්ති කවර යත්: ඇවැත්ති, මේ සස්තෙහි මහණ රාගාදී නැමතිමිති නොමෙනෙහි කිරීමෙන් අතිමිත්ත-වෙතොසමාධිය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ඇවැත්ති, මේ අතිමිත්ත-වෙතොවිමුක්ති නමුයි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, යම් කරුණක් ගෙන “මේ දහම්හු නානාභී ද වෙති, නානා ව්‍යඤ්ඤන් ද වෙති” යි කියගෙද්ද, මේ ඒ කරුණ වෙයි.

35. කතමො චාටුසො පරියායො යං පරියායං ආගමම ඉමෙ ධම්මා එකධර්මා බ්‍යඤ්ඤතමෙව නාතං?

රුහො ඛො ආටුසො පමාණකරණො, දෙසො පමාණකරණො, මොහො පමාණකරණො. තෙ ඛිණාසවස්ස භික්ඛුතො පභිතා උච්ඡින්නමූලා තාලාවඤ්ඤකතා අනභාවකතා ආයතීං අනුප්පාදබම්මා. යාවතා ඛො ආටුසො අප්පමාණො චෙතො විමුත්තියො, අකුප්පා තාසං චෙතො විමුත්තී අග්ගමකකායතී. සා ඛො පනාකුප්පා චෙතො විමුත්තී සුඤ්ඤා රුහෙන සුඤ්ඤා දෙසෙන සුඤ්ඤා මොහෙන.

රුහො ඛො ආටුසො කිඤ්චතො, දෙසො කිඤ්චතො, මොහො කිඤ්චතො. තෙ ඛිණාසවස්ස භික්ඛුතො පභිතා උච්ඡින්නමූලා තාලාවඤ්ඤකතා අනභාවකතා ආයතීං අනුප්පාදබම්මා. යාවතා ඛො ආටුසො ආකිඤ්චකුප්පා චෙතො විමුත්තියො, අකුප්පා තාසං චෙතො විමුත්තී අග්ගමකකායතී. සා ඛො පනාකුප්පා චෙතො විමුත්තී සුඤ්ඤා රුහෙන, සුඤ්ඤා දෙසෙන, සුඤ්ඤා මොහෙන.

රුහො ඛො ආටුසො නිමිත්තකරණො, දෙසො නිමිත්තකරණො, මොහො නිමිත්තකරණො. තෙ ඛිණාසවස්ස භික්ඛුතො පභිතා උච්ඡින්නමූලා තාලාවඤ්ඤකතා අනභාවකතා ආයතීං අනුප්පාදබම්මා. යාවතා ඛො ආටුසො අනිමිත්තො චෙතො විමුත්තියො අකුප්පා තාසං චෙතො විමුත්තී අග්ගමකකායතී. සා ඛො පනාකුප්පා චෙතො විමුත්තී සුඤ්ඤා රුහෙන, සුඤ්ඤා දෙසෙන සුඤ්ඤා මොහෙන.

අයං ඛො ආටුසො පරියායො යං පරියායං ආගමම ඉමෙ ධම්මා එකධර්මා, බ්‍යඤ්ඤතමෙව නාතතතී.

ඉදමචොවායසමා සාරිපුත්තො. අත්තමනො ආයසමා මහා සකාට්ඨිතො ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනඤ්ඤි.

මහාවෙදලල සුත්තං නතිසං.

35. ඇවැත්ති, යම් කරුණක් ගෙන “මේ දහම්පු එකාච්චි වෙති, ව්‍යඤ්ඤාමාත්‍ර ම වෙතසි” යි කියහෙද්ද, ඒ කරුණ කවරේ ද?

ඇවැත්ති, රාගය ප්‍රමාණකරණ වෙයි. දෝෂය ප්‍රමාණකරණ වෙයි. මොහය ප්‍රමාණකරණ වෙයි. ඔහු ඤාණාසුච මහණනට ප්‍රතිණ වෙයි. උසුන්මුල් වෙති. මුදුන්සුන් හලක් සෙයින් කළ අවස්තුකභාව ඇති වෙති. කළ අභාව ඇති වෙති. මතුසෙයින් නුපදතා සාතපි ඇති වෙයි. ඇවැත්ති, යම් පමණ අපමාණා වෙතොවිමුක්තිනු ඇද්ද, උන් අතුරින් අකොප්‍ය (අතීත්ථ) වෙතොවිමුක්ති අග්‍රයයි කියනු ලැබේ. ඒ අකොප්‍යවෙතොවිමුක්තිය රාග විසින් යුතය වෙයි. දෝෂ විසින් යුතය වෙයි. මොහ විසින් යුතය වෙයි.

ඇවැත්ති, රාගය කිඤ්ඤනයෙකි. දෝෂය කිඤ්ඤනයෙකි. මොහය කිඤ්ඤනයෙකි. ඔහු ඤාණාසුච මහණනට ප්‍රතිණයන. උසුන්මුල්හ. තාලාවාස්තුකාතයහ අභාවකාතයහ මතු අනුභවාදබ්බිකා ඇවැත්ති, යම් පමණ අකිඤ්ඤනයා වෙතොවිමුක්තිනු ඇද්ද, ඔවුනතුරින් අකොප්‍යවෙතොවිමුක්ති අග්‍රයයි කියනු ලැබේ. ඒ අකොප්‍යවෙතොවිමුක්තිය රාග විසින් යුතය වෙයි. දෝෂ විසින් යුතය වෙයි. මොහ විසින් යුතය වෙයි.

ඇවැත්ති, රාගය නිමිත්තකරණයෙකි. දෝෂය නිමිත්තකරණයෙකි. මොහය නිමිත්තකරණයෙකි. ඔහු ඤාණාසුච මහණනට ප්‍රතිණයන. උසුන්මුල්හ. තාලාවාස්තුකාතයහ අභාවකාතයහ මතු අනුභවාදබ්බිකා ඇවැත්ති, යම් පමණ අනිමිත්තාවෙතොවිමුක්තිනු ඇද්ද, ඔවුනතුරින් අකොප්‍යවෙතොවිමුක්ති අග්‍රයයි කියනු ලැබේ. ඒ අකොප්‍යවෙතොවිමුක්තිය රාග විසින් යුතය වෙයි. දෝෂ විසින් යුතය වෙයි. මොහ විසින් යුතය වෙයි.

ඇවැත්ති, යම් නිශරක් ගෙන “මේ දහම්පු එකාච්චි වෙති, ව්‍යඤ්ඤාමාත්‍ර ම වෙතසි” යි කියහෙද්ද, මේ ඒ නිශර වෙයි.

ආයුෂමත් සාරියුත් මහ තෙරණුවෝ මෙය දෙසුනු. (සොම්නසින්) ගත් සිත් ඇති ආයුෂමත් මහාකොට්ඨිත මහතෙරුන් ආයුෂමත් සාරියුත් මහ තෙරණුවන්ගේ භාෂිතය අභිනන්දන කලහ.

1. 5 4.

චූළවෙදලල සූතං

එවං මෙ සූතං: එකං සමං භගවා රජතභෙ විහරති වෙච්චනෙ කලඤ්ඤානිවාසෙ. අථ බො විසාබො උපාසකො යෙන ධම්මදිනා භික්ඛුනි තෙනුපසංඝිකම්. උපසංඝිකම්භා ධම්මදිනා භික්ඛුනිං අභිවාදෙත්වා එකමනා නිසීදි. එකමනා නිසිනො බො විසාබො උපාසකො ධම්මදිනා භික්ඛුනිං එතදවොච:

1. සක්කායො සක්කායොති අයෙහ දුට්ඨති. කතමො හු බො අයෙහ සක්කායො වුතො භගවතාහි?

පඤ්ච බො ඉමෙ ආවුසො විසාබ උපාදානකකො සක්කායො වුතො භගවතා. සෙය්ඨදං: රුප්පාදානකකො වෙදනුපාදානකකො සංඝස්ස පාදානකකො සංඝාරුපාදානකකො විඤ්ඤාණපාදානකකො, ඉමෙ බො ආවුසො විසාබ පඤ්චපාදානකකො සක්කායො වුතො භගවතාහි.

2. සාමු අයෙහි බො විසාබො උපාසකො ධම්මදිනාස භික්ඛුනියා භාසිතං අභිනංඤ්ඤා අනුමොදිත්වා ධම්මදිනා භික්ඛුනිං උත්තරං පඤ්ඤා ආපුච්ඡි: සක්කායසමුදයො සක්කායසමුදයොති අයෙහ දුට්ඨති. කතමො හු බො අයෙහ සක්කායසමුදයො වුතො භගවතාහි?

යාසං ආවුසො විසාබ තණ්හා පොතොභවිකා තඤ්ඤාසංගතා තත්ත තත්තාභිනංඤ්ඤා, සෙය්ඨදං: කාමිකණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා, අයං බො ආවුසො විසාබ සක්කායසමුදයො වුතො භගවතාහි.

3. සක්කායනිරොධො සක්කායනිරොධොති අයෙහ දුට්ඨති කතමො හු බො අයෙහ සක්කායනිරොධො වුතො භගවතාහි?

යො බො ආවුසො විසාබ තස්සයෙව තණ්හාස අසෙසවිරුහනිරොධො වාගො පටිතිස්සගො වුතාහි අනාලයො, අයං බො ආවුසො විසාබ සක්කායනිරොධො වුතො භගවතාහි.

4. සක්කායනිරොධගාමිනි පටිපදා සක්කායනිරොධගාමිනිපටිපදාහි අයෙහ දුට්ඨති කතමො හු බො අයෙහ සක්කායනිරොධගාමිනිපටිපදා වුතො භගවතාහි?

1. 5. 4.

චූළවෙදලෙ සූත්‍රය.

ම) විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර (ලෙහෙහුනට නම් දුනුයෙන්) කලාදකනිවාස නම් වූ වෙළඳවනයෙහි වැඩවසන සේක එසමයෙහි විසාඛ උපසු ධම්මදින්නා මෙහෙණ කරා එළඹිණ. එලඹ ධම්මදින්නා මෙහෙණ ඇසුරා කොට වැද එකත්පසෙක ගින. එකත්පස් ව හුන් විසාඛ උපාසක ධම්මදින්නා මෙහෙණට (සකකායො-ආදී) තෙලබස් කී:

1. ආයඝාවෙනි, 'සත්කාය, සත්කාය' යි කියනු ලැබේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කවර දහමෙක් 'සත්කාය' යි වදාරන ලද්දේ ද?

ඇවැන විසාඛයෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ උපාදානයනට ප්‍රත්‍යය වූ යාකු පස 'සත්කාය' යි වදාරන ලද්දේය. හෙ කෙසේය යත්: රූපොපාදානයකකිය, වේදනොපාදානයකකිය, සංඥොපාදානයකකිය, සංස්කාරොපාදානයකකිය, චේදනොපාදානයකකිය. ඇවැන විසාඛයෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ පංඤ්චාපාදානයකකිය 'සත්කාය' යි වදාරන ලදී.

2. විසාඛ උපාසක 'ආයඝාවෙනි, බුණුසේ මැනවැ' යි ධම්මදින්නා මෙහෙණගේ බසට තුටු ව, අනුමෝදන් ව ධම්මදින්නා මෙහෙණ මතුයෙහි (ආයුර්වා විසින්) පැන පිළිවිත්: ආයඝාවෙනි, 'සත්කාය සමුදය, සත්කාය සමුදය' යි කියනු ලැබේ. ආයඝාවෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කිනම් දහමෙක් 'සත්කාය සමුදය' යි වදාරන ලද්දේ ද?

ඇවැන විසාඛයෙනි, පුනභ්වය පිණිස වැටෙන, නඤ්චරාගසහගත, එ' එ' භවයෙහි ඇදුම් කරන යම් මේ තෘෂ්ණා ඇද්ද, ඒ කවර යත්: කාම තෘෂ්ණාය, භවතෘෂ්ණාය, විභවතෘෂ්ණාය. ඇවැන විසාඛයෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ තෘෂ්ණා 'සත්කාය සමුදය' විසින් වදාරන ලදී.

3. ආයඝාවෙනි, 'සත්කායනිරෝධය සත්කායනිරෝධය' යි කියනු ලැබේ. ආයඝාවෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කිනම් දහමෙක් 'සත්කාර නිරෝධය' යි වදාරන ලද්දේ ද?

ඇවැන විසාඛයෙනි, එම තෘෂ්ණාවගේ යම් අශෙෂවිරාගනිරෝධයෙන් ත්‍යාගයෙක් ප්‍රතිනිසංගිතයෙන් පිළික්කියෙන් අනාලයෙක් ඇද්ද, ඇවැන විසාඛයෙනි, තෘෂ්ණාවගේ මේ අශෙෂවිරාගනිරෝධය 'සත්කාය නිරෝධය' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලදී.

4. ආයඝාවෙනි, සත්කායනිරෝධයාමිති ප්‍රතිපදාය, සත්කායනිරෝධ-යාමිතිප්‍රතිපදාය' යි කියනු ලැබේ. ආයඝාවෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කිනම් ප්‍රතිපදා 'සත්කායනිරෝධයාමිතිප්‍රතිපදාය' යි වදාරන ලද්දේ ද?

අයමෙව ඛො ආට්ඨසො විසාබ අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො සක්කාය-
නිරොධගාමිනීපටිපදා චුත්තා භගවතා සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි සමමා-
සබ්බකපො සමමාවාචා සමමාකමමනො සමමාආජ්චො සමමාවායාමො
සමමාසති සමමාසමාතිති

5. තඤ්ඤෙව හු ඛො අයේ‍ය උපාදානං තෙව පඤ්චුපාදනකකිංකි,
උදහු අඤ්ඤං හු ඛො පඤ්චුපාදනකකිංකි උපාදනනති?

ත ඛො ආට්ඨසො විසාබ තඤ්ඤෙව උපාදානං, තෙව පඤ්චුපාදනකකිංකි,
තපි අඤ්ඤානු පඤ්චුපාදනකකිංකි උපාදානං යො ඛො ආට්ඨසො විසාබ
පඤ්චුපාදනකකිංකිසු ඡදරුගො, නං තත්ථ උපාදනනති

6. කථං පනසේ‍ය සක්කායදිට්ඨි භොතිති?

ඉධාට්ඨසො විසාබ අස්සුතවා පුට්ඨානො අරියානං අදස්සාපී අරිය-
බමමස්ස අකොච්ඤෙ අරියබමමෙ අවිනිතො, සප්පුරිසානං අදස්සාපී සප්පුරිස-
බමමස්ස අකොච්ඤෙ සප්පුරිසබමමෙ අවිනිතො රූපං අත්තතො සමනුපස්සති,
රූපවන්නං වා අත්තානං, අත්තති වා රූපං, රූපසමී වා අත්තානං.
වෙදනං අත්තතො සමනුපස්සති, වෙදනාවන්නං වා අත්තානං, අත්තති වා
වෙදනං, වෙදනාය වා අත්තානං සඤ්ඤං අත්තතො සමනුපස්සති, සඤ්ඤා-
වන්නං වා අත්තානං, අත්තති වා සඤ්ඤං, සඤ්ඤාය වා අත්තානං. සංඛාරෙ
අත්තානො සමනුපස්සති, සංඛාරවන්නං වා අත්තානං, අත්තති වා සංඛාරෙ,
සංඛාරෙසු වා අත්තානං විඤ්ඤාණං අත්තතො සමනුපස්සති, විඤ්ඤාණ-
වන්නං වා අත්තානං, අත්තති වා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණසමී වා අත්තානං.
එවා ඛො ආට්ඨසො විසාබ සක්කායදිට්ඨි භොතිති

7. කථං පනසේ‍ය සක්කායදිට්ඨි න භොතිති?

ඉධාට්ඨසො විසාබ සුතවා අරියසාවග්ගො අරියානං අදස්සාපී අරියබමමස්ස
කොච්ඤෙ අරියබමමෙ සුට්ඨිතො, සප්පුරිසානං අදස්සාපී සප්පුරිසබමමස්ස
කොච්ඤෙ සප්පුරිසබමමෙ සුට්ඨිතො න රූපං අත්තතො සමනුපස්සති,
න රූපවන්නං වා අත්තානං, න අත්තති වා රූපං, න රූපසමී වා
අත්තානං. න වෙදනං අත්තතො සමනුපස්සති, න වෙදනාවන්නං වා
අත්තානං, න අත්තති වා වෙදනං, න වෙදනාය වා අත්තානං. න සඤ්ඤං
අත්තතො සමනුපස්සති, න සඤ්ඤාවන්නං වා අත්තානං, න අත්තති වා
සඤ්ඤං, න සඤ්ඤාය වා අත්තානං න සංඛාරෙ අත්තතො සමනුපස්සති,
න සංඛාරවන්නං වා අත්තානං, න අත්තති වා සංඛාරෙ, න සංඛාරෙසු
වා අත්තානං. න විඤ්ඤාණං අත්තතො සමනුපස්සති, න විඤ්ඤාණවන්නං
වා අත්තානං, න අත්තති වා විඤ්ඤාණං, න විඤ්ඤාණසමී වා අත්තානං.
එවා ඛො ආට්ඨසො විසාබ සක්කායදිට්ඨි න භොතිති.

ඇවැත, විශාඛයෙහි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ අර්ථවහිමක ම 'සන්ඤායනිරෝධාමිනීප්‍රතිපද'යෙහි වදාරනලදු. කෙසෙසේය යත්: සමයන් දෘඪය, සමයක්සංඛ්‍යාලය, සමයන්වාචය, සමයක්කම්පානතය, සමයානාථිතය, සමයන් ව්‍යායාමය, සමයක්සමානිතය, සමයක්සමානිතය.

5. ආයතීවෙති, ඒ උපාදන හා ඒ පඤ්චාපාදනසංඛ්‍යා හා එක් ම වේ ද? නොහොත් පඤ්චාපාදනසංඛ්‍යා පියා උපාදන අතෙකෙක් වේ ද?

ඇවැත විශාඛයෙහි, ඒ උපාදන හා ඒ පඤ්චාපාදනසංඛ්‍යා හා එකෙක් ම නොවේ. පඤ්චාපාදනසංඛ්‍යා පියා උපාදන නොද අතෙකෙක් වෙයි. ඇවැත විශාඛයෙහි, පඤ්චාපාදනසංඛ්‍යා කෙරෙහි යම් ඡන්දරාගයෙක් ඇද්ද, ඒ එහි උපාදන නම් වෙයි.

6. ආයතීවෙති, කෙසේ නම් සන්ඤායදූෂි ඇති වේ ද?

ඇවැත විශාඛයෙහි, මේ ලොව ආයතීයන් නොදක්නා සුලු, ආයතීධම්ම පිළිබඳ අකොපිද, ආයතීධම්මෙහි අවිනිත, (බුද්ධිද) සන්පුරුෂයන් නොදක්නාසුලු, සන්පුරුෂධම්ම පිළිබඳ අකොපිද, සන්පුරුෂධම්මෙහි අවිනිත අශ්‍රැතවත් පාඨන්ජන දුඛරූපය ආත්මවශයෙන් (අද්වය කොට) දක්නේ ය. අරූප ආත්මයා රූපවත් කොට හෝ, රූපය ආත්මයා කෙරෙහි එළවා හෝ, ආත්මයා රූපයා කෙරෙහි එළවා හෝ (දූෂිට්ඨිත-යෙන්) දක්නේ ය. වෙදනා ආත්ම වශයෙන් දක්නේ ය. ආත්මයා වෙදනාවත් කොට හෝ, වෙදනා ආත්මයා කෙරෙහි එළවා හෝ, ආත්මයා වෙදනා කෙරෙහි එළවා හෝ දක්නේ ය. සංඥ ආත්මවශයෙන් දක්නේ ය. ආත්මයා සංඥවත් කොට හෝ, සංඥ ආත්මයා කෙරෙහි එළවා හෝ, ආත්මයා සංඥ කෙරෙහි එළවා හෝ දක්නේ ය. සංඝකාරයන් ආත්මවශයෙන් දක්නේ ය. ආත්මයා සංඝකාරවත් කොට හෝ, සංඝකාර ආත්මයා කෙරෙහි එළවා හෝ, ආත්මයා සංඝකාර කෙරෙහි එළවා හෝ දක්නේ ය. විඤන ආත්ම වශයෙන් දක්නේ ය. ආත්මයා විඤනවත් කොට හෝ, විඤන ආත්මයා කෙරෙහි එළවා හෝ, ආත්මයා විඤන කෙරෙහි එළවා හෝ දක්නේ ය. ඇවැත විශාඛයෙහි, මෙසෙයින් සන්ඤාය දූෂි ඇති වෙති යි කියු.

7. ආයතීවෙති, කෙසේ නම් සන්ඤායදූෂි නොවේ ද?

ඇවැත, විශාඛයෙහි, මෙලොව ආයතීයන් දක්නා සුලු, ආයතීධම්ම පිළිබඳව කොපිද, ආයතීධම්මෙහි සුචිත, සන්පුරුෂයන් දක්නාසුලු, සන්පුරුෂධම්ම පිළිබඳව කොපිද, සන්පුරුෂධම්මෙහි සුචිත ශ්‍රැතවත් ආයතීශ්‍රාවක රූපය ආත්ම වශයෙන් නොදක්නේ ය. ආත්මයා රූපවත් කොට හෝ, රූපය ආත්මයෙහි පිහිටියේ ය යි හෝ, ආත්මය රූපයෙහි පිහිටියේ ය යි හෝ, නොදක්නේ ය. වෙදනා ආත්ම වශයෙන් නොදක්නේ ය. ආත්මයා වෙදනාවත් කොට හෝ, වෙදනා ආත්මයෙහි පිහිටියේ ය යි හෝ, ආත්මය වෙදනායෙහි පිහිටියේ ය යි හෝ නොදක්නේ ය. සංඥ ආත්ම වශයෙන් නොදක්නේ ය. ආත්මයා සංඥවත් කොට හෝ සංඥ ආත්මයෙහි පිහිටිය යි හෝ, ආත්මය සංඥයෙහි පිහිටියේ ය යි හෝ, නොදක්නේ ය. සංඝකාර ආත්ම විසින් නොදක්නේ ය. ආත්මය සංඝකාරවත් කොට හෝ, සංඝකාර ආත්මයෙහි පිහිටියේ ය යි හෝ, ආත්මය සංඝකාරයෙහි පිහිටියේ ය යි හෝ නොදක්නේ ය. විඤන ආත්මවශයෙන් නොදක්නේ ය. ආත්මය විඤනවත් කොට හෝ, විඤනය ආත්මයෙහි පිහිටියේ ය යි හෝ, ආත්මය විඤනයෙහි පිහිටියේ ය යි හෝ නොදක්නේ ය. ඇවැත විශාඛයෙහි, මෙසෙයින් සන්ඤාය දූෂි නොවෙති යි කියු.

8. කතමෝ පනතේ අර්ථය අවබෝධ කර ගන්නාද?

අයුරුව බො ආවුසො විසාබ අර්ථය අවබෝධ කර ගන්නා, සේයාපිදො: සමාදිට් සමාසකපො: සමාචාචා සමාකමමනො: සමා ආජිවො සමාචායාමො සමාසත් සමාසමාති.

9. අර්ථය පනතේ අර්ථය කර ගන්නා සමාකමමනො උදාහරණයක්?

අර්ථය බො ආවුසො විසාබ අර්ථය කර ගන්නා සමාකමමනො.

10. අර්ථය හු බො අර්ථය අවබෝධ කර ගන්නා නමො බො: සමාකමමනො, උදාහරණ නීති බොහෝ අර්ථය අවබෝධ කර ගන්නා සමාකමමනො?

හු බො ආවුසො විසාබ අර්ථය අවබෝධ කර ගන්නා නමො බො: සමාකමමනො. නීති ව බො ආවුසො විසාබ බොහෝ අර්ථය අවබෝධ කර ගන්නා සමාකමමනො: හු වාවුසො විසාබ සමාචාචා යො ව සමාකමමනො: යො ව සමාආජිවො, අමෙ බමො සිලකබනො සමාකමමනො. යො ව සමාචායාමො යො ව සමාසත් යො ව සමාසමාති, අමෙ බමො සමාතිකබනො සමාකමමනො. යො ව සමාදිට් යො ව සමාසකපො, අමෙ බමො පසුකබනො සමාකමමනො.

11. කතමෝ පනතේ සමාති, කතමෝ සමාතිකබනො, කතමෝ සමාතිපරිකබරො, කතමෝ සමාතිචාචනො?

යො බො ආවුසො විසාබ විතතසො උකතනො අයො සමාති. වතතරො සතිපරිකබරො සමාතිකබනො. වතතරො සමපසබනො සමාතිපරිකබරො. යො තෙසොමෙ බමොනො ආසපනො භාවනො බහුකමො, අයො තසො සමාතිචාචනො.

12. කතමෝ පනතේ සමාතිකබරො?

තෙසොමෙ ආවුසො විසාබ සමාතිකබරො: කාසසබරො: වසසබරො: විතතසබරො.

13. කතමෝ පනතේ කාසසබරො, කතමෝ වසසබරො, කතමෝ විතතසබරො?

අයොසපසසො බො ආවුසො විසාබ කාසසබරො. විතතසබරො: වසසබරො. සසුසු ව වෙදනො ව විතතසබරො.

8. - ආයතීයවෙති, අරිථුපටිමන කවරේ ද?

ආවුත විසාඛසෙති, මේ ම අරිථුපටිමන වෙයි. තෙ කෙසෙස යත්: සමගන්දුෂ්ටිය, සමගන්සසකප්‍රාය, සමගන්වාචාය, සමගන්කමානනය, සමගතාජ්චය, සමගන්ව්‍යායාමය, සමගන්සමාතික, සමගන්සමාතිකි.

9. ආයතීයවෙති, අරිථුපටිමන කිසිප්‍රත්‍යයෙකින් කරන ලද මේ ද?

ආවුත විසාඛසෙති, අරිථුපටිමන කිසි ප්‍රත්‍යයෙකින් කරන ලද වෙයි.

10 ආයතීයවෙති, ආයතීයපට්ඨාසිතිකමාගීය විසින් ත්‍රිවිධසංකයායෝ සංග්‍රහ කොට ගන්නා ලද්දහු ද? තොතොත් ත්‍රිවිධසංකයායෝ විසින් ආයතීයපට්ඨාසිතිකමාගීය සංග්‍රහ කොට ගන්නා ලද්දේ ද?

ආවුත විසාඛසෙති, ආයතීයපට්ඨාසිතිකමාගීය විසින් ත්‍රිවිධසංකයායෝ සමගාහිත නොවෙති. ආවුත විසාඛසෙති, ත්‍රිවිධසංකයා විසින් ආයතීයපට්ඨාසිතිකමාගීය සමගාහිත වෙයි. ආවුත විසාඛසෙති, යම් සමගන්වාචායයෙක් ඇද්ද, යම් සමගන් කමානනයෙක් ඇද්ද, යම් සමගතාජ්චයෙක් ඇද්ද, මේ දහමිහු ගිලසංකයා විසින් සමගාහිත වෙති. යම් සමගන්ව්‍යායාමයෙක් ඇද්ද, යම් සමගන් සමාතිකයෙක් ඇද්ද, යම් සමගන්සමාතිකියෙක් ඇද්ද, මේ දහමිහු සමාතිකසංකයා විසින් සමගාහිත වෙති. යම් සමගන්දුෂ්ටියෙක් ඇද්ද, යම් සමගන්සසකප්‍රායෙක් ඇද්ද, මේ දහමිහු ප්‍රඥසංකයා විසින් සමගාහිත වෙති කියු.

11. ආයතීයවෙති, සමාති කවරේ ය? සමාතිනිමිත්තයෝ කවරහු ය? සමාතිපරිප්‍රකාරයෝ කවරහු ය? සමාතිභාවතා කවර?

ආවුත විසාඛසෙති, යම් විප්‍රවෙනකාග්‍රතායෙක් ඇද්ද, මේ ස සමාතිනම්. සතරසිප්චත්තු සමාතිනිමිති වෙති. සතර සමගන්ප්‍රධන්විසාරියෝ සමාතිපරිප්‍රකාර වෙති. එම දහමුත් පිළිබඳ යම් ආසෙවතායෙක් භාවතායෙක් බිහිලිකවෙත් ඇද්ද, මේය එහි සමාති භාවතා නම්.

12. ආයතීයවෙති, සංඝකාරයෝ කෙතෙක් ඇද්ද?

ආවුත විසාඛසෙති, සංඝකාරයෝ මොහු තුන් දෙනෙකි. කායසංඝකාරය, වාක්සංඝකාරය, චිත්තසංඝකාරයි.

13. ආයතීයවෙති, කායසංඝකාර කවරේ ය? වාක්සංඝකාර කවරේ ය? චිත්තසංඝකාර කවරේ ය?

ආවුත විසාඛසෙති, ආගවාසප්‍රගමාය කායසංඝකාර යි. විතකිට්ඨාර වාක්සංඝකාර යි. සංඥ භා වේදනා චිත්තසංඝකාර යි.

14. කසමා පනග්ගෙ අස්සාසපස්සාසා කායසංඛාරො? කායො විතතන විචාර චජිසංඛාරො, කසමා සංඤ්ඤා ච චෙදනා ච විතතසංඛාරොති?

අස්සාසපස්සාසා ඛො ආවුසො විසාඛා කායිකා එතෙ ධම්මා කායපට්ඨදා. තසමා අස්සාසපස්සාසා කායසංඛාරො. පුබ්බෙ ඛො ආවුසො විසාඛා විතතෙකනා, විචාරෙවා පච්ඡා වාචං සිද්ධති. තසමා විතතනවිචාර චජිසංඛාරො. සංඤ්ඤා ච චෙදනා ච චෙතසිකා එතෙ ධම්මො විතතපට්ඨදා. තසමා සංඤ්ඤා ච චෙදනා ච විතතසංඛාරොති.

15. කථං ච පනග්ගෙ සංඤ්ඤාවෙදසිත්තරොධසමාපත්තිං හොතිති?

න ඛො ආවුසො විසාඛා සංඤ්ඤාවෙදසිත්තරොධං සමාපජ්ජන්තස්ස භික්ඛුනො එවං හොති: අහං සංඤ්ඤාවෙදසිත්තරොධං සමාපජ්ජස්සානති වා, අහං සංඤ්ඤාවෙදසිත්තරොධං සමාපජ්ජාමිති වා, අහං සංඤ්ඤාවෙදසිත්තරොධං සමාපන්නාමි වා. අථ ඛොස්ස පුබ්බෙව තථා චිත්තං භාවිතං හොති යන්නං තථ්හතාය උපනෙතිති.

16. සංඤ්ඤාවෙදසිත්තරොධං සමාපජ්ජන්තස්ස පනග්ගෙ භික්ඛුනො භ්වතමෙ ධම්මා පඨමං නිරුජ්ඣන්ති: යදි වා කායසංඛාරො යදි වා චජි-සංඛාරො යදි වා විතතසංඛාරොති?

සංඤ්ඤාවෙදසිත්තරොධං සමාපජ්ජන්තස්ස ඛො ආවුසො විසාඛා භික්ඛුනො පඨමං නිරුජ්ඣති චජිසංඛාරො, තතො කායසංඛාරො, තතො විතතසංඛාරොති.

17. කථං පනග්ගෙ සංඤ්ඤාවෙදසිත්තරොධසමාපත්තිං දුට්ඨානං හොති?

න ඛො ආවුසො විසාඛා සංඤ්ඤාවෙදසිත්තරොධසමාපත්තිං දුට්ඨා-හන්තස්ස භික්ඛුනො එවං හොති: අහං සංඤ්ඤාවෙදසිත්තරොධසමාපත්තිං දුට්ඨාමිස්සානති වා, අහං සංඤ්ඤාවෙදසිත්තරොධසමාපත්තිං දුට්ඨාමිති වා, අහං සංඤ්ඤාවෙදසිත්තරොධසමාපත්තිං දුට්ඨිතොමි වා. අථ ඛොස්ස පුබ්බෙව තථා චිත්තං භාවිතං හොති යන්නං තථ්හතාය උපනෙතිති.

14. ආයඨාවෙනි, කවරහෙයෙකින් ආභවාසප්‍රශ්නාස කායසංස්කාර වේද? කවරහෙයෙකින් විතකීවිචාර වාක්සංස්කාර වේද? කවරහෙයෙකින් සංඥා හා වෙදනා විතනසංස්කාර වේද?

ඇමැත විසාබයෙනි, ආභවාසප්‍රශ්නාසයෝ කායික වෙති. මේ ධර්මයෝ කාය ප්‍රතිබද්ධයහ. එයින් ආභවාස ප්‍රශ්නාසයෝ කායසංස්කාර වෙති. ඇමැත විසාබයෙනි, කැලැම විතකී කොට විචාර කොට පසු ව බස බිදුනේ ය. එයින් විතකීවිචාරයෝ වාක්සංස්කාර වෙති. සංඥ ද වෙදනා ද වෛතසිකයහ. මේ ධර්මයෝ විතනප්‍රතිබද්ධයහ. එයින් සංඥ ද වෙදනා ද විතන සංස්කාර වෙති.

15. ආයඨාවෙනි, සංඥාවෙදසිතනිරෝධ සමාපන්න වේද?

ඇමැත විසාබයෙනි, සංඥාවෙදසිතනිරෝධසමමතට සමවදනා මහණහට මෙවන් සිත් නොවෙයි: “මම සංඥාවෙදසිතනිරෝධයට (මතු) සමවදින්නෙමි කියා හෝ, (දැන්) සමවදිමි කියා හෝ, (අනෙකානිරෝධ වසින්) සමවදිණිමි කියා හෝ”යි. වැලිදු, යම් භාවිත විතනයෙක් ඒ මහණ (අනෙකානිරෝධ වසින් අවිතතකතාව සංඛ්‍යාත) තථාත්‍යට එළවා ද, ඒ මහණහුගේ කාලය පිරිසිදුනා සිත (නිරෝධසමාපන්නියෙන්) පළමු කොට ම එසෙයින් භාවිත වෙයි.

16. ආයඨාවෙනි, සංඥාවෙදසිතනිරෝධසමමතට සමවදනා මහණහට කිනම් ධර්මකෙනෙක් පළමු ව නිරුද්ධ වේද? ද, කායසංස්කාර හෝ නිරුද්ධ වේද? වාක්සංස්කාර හෝ නිරුද්ධ වේද? විතනසංස්කාර හෝ නිරුද්ධ වේද?

ඇමැත විසාබයෙනි, සංඥාවෙදසිතනිරෝධයට සමවදනා මහණහට පළමු ව වාක්සංස්කාර නිරුද්ධ වෙයි. ඉන් පසු කායසංස්කාර නිරුද්ධ වෙයි. ඉන්පසු විතනසංස්කාර නිරුද්ධ වෙයි.

17. ආයඨාවෙනි, සංඥාවෙදසිතනිරෝධසමමතින් නැගී සිටීම කෙසේ වේද?

ඇමැත විසාබයෙනි, සංඥාවෙදසිතනිරෝධසමමතින් නැගෙන මහණහට මෙබඳු සිත් නොවෙයි: “මම සංඥාවෙදසිතනිරෝධසමමතින් නැගෙන්නෙමි කියා හෝ, නැගෙමි කියා හෝ, නැගුණෙමි කියා හෝ”යි. ‘වැලිදු, යම් භාවිත විතනයෙක් ඒ මහණ (අවිතතකතාව සංඛ්‍යාත) තථාත්‍යට ගෙන යේද, ඒ මහණහුගේ (අද්‍යානපරිච්ඡේද) විතනය කැලැම (අද්‍යාන පරිච්ඡේදකාලයෙහි ම) එසෙයින් භාවිත වෙයි.

18. සඤ්ඤාවෙදසිත්තිරොධසමාපත්තියා චූළභන්තස්ස පතස්ස භික්ඛුනො කතං ම ධම්මා පඨමං උපපජ්ජති, යදි වා කායසංඛාරො, යදි වා චේතසංඛාරො, යදි වා චිත්තසංඛාරොත්?

සඤ්ඤාවෙදසිත්තිරොධසමාපත්තියා චූළභන්තස්ස ඛො ආවුසො විසාඛ භික්ඛුනො පඨමං උපපජ්ජති චිත්තසංඛාරො, තතො කායසංඛාරො, තතො චේතසංඛාරොති.

19. සඤ්ඤාවෙදසිත්තිරොධසමාපත්තියා චූළභිතං පතස්ස භික්ඛුං කත් ඵස්සා පුසන්තීති?

සඤ්ඤාවෙදසිත්තිරොධසමාපත්තියා චූළභිතං ඛො ආවුසො විසාඛ භික්ඛුං තස්සො ඵස්සා පුසන්ති: සුඤ්ඤානො ඵස්සො, අනිමිත්තො ඵස්සො, අපජ්ඣිතිතො ඵස්සොති.

20. සඤ්ඤාවෙදසිත්තිරොධසමාපත්තියා චූළභිතස්ස පතස්ස භික්ඛුනො කිත්තින්තං චිත්තං හොති කිමපොණං කිමපබ්භාරන්ති?

සඤ්ඤාවෙදසිත්තිරොධසමාපත්තියා චූළභිතස්ස ඛො ආවුසො විසාඛ භික්ඛුනො විචේකන්තින්තං චිත්තං හොති විචේකපොණං විචේකපබ්භාරන්ති.

21. කත් පතස්ස වෙදන්ති?

තිස්සො ඛො ඉමා ආවුසො විසාඛ වෙදන්තා: සුඛා වෙදන්තා, දුක්ඛා වෙදන්තා, අදුක්ඛමසුඛා වෙදන්තාති.

22. කතමා පතස්ස සුඛා වෙදන්තා, කතමා දුක්ඛා වෙදන්තා, කතමා අදුක්ඛමසුඛා වෙදන්තාති?

යං භො ආවුසො විසාඛ කාසිකං වා චේතසිකං වා සුඛං සාතං වෙදසිතං, අයං සුඛා වෙදන්තා. යං ඛො ආවුසො විසාඛ කාසිකං වා චේතසිකං වා දුක්ඛං අසාතං වෙදසිතං, අයං දුක්ඛා වෙදන්තා. යං භො ආවුසො විසාඛ කාසිකං වා චේතසිකං වා නේවසාතං තාසාතං වෙදසිතං, අයං අදුක්ඛමසුඛා වෙදන්තාති.

23. සුඛා පතස්ස වෙදන්තා කිංසුඛා, කිංදුක්ඛා? දුක්ඛා වෙදන්තා කිංදුක්ඛා කිංසුඛා? අදුක්ඛමසුඛා වෙදන්තා කිංසුඛා කිංදුක්ඛාති?

18. ආයතීවෙනි, සංඥාවේදසිතනිරෝධ සම්මතීන් නැගෙන මහණ-
හට කිනම් ධර්ම කෙතෙක් පළමුව උපදනාහුද, තායසංස්කාර හෝ
උපදනේ වේද? වාක්සංස්කාර හෝ උපදනේ වේද? චිත්තසංස්කාර හෝ
උපදනේ වේද?

ඇවැන විසාබයෙනි, සංඥාවේදසිත නිරෝධසම්මතීන් නැගෙන මහණ
හට පළමුව චිත්තසංස්කාර උපදනේය. ඉන්පසු තායසංස්කාර උපද-
නේය. ඉන්පසු වාක්සංස්කාර උපදනේය.

19. ආයතීවෙනි, කෙතෙක් සපරියෝ සංඥාවේදසිතනිරෝධසම්මතීන්
නැති මහණ පාහැස ගනිද්ද?

ඇවැන විසාබයෙනි, සපරියෝ තුන් දෙනෙක් සංඥාවේදසිතනිරෝධ-
සම්මතීන් නැති මහණ පාහැස ගනිති: සුඤ්ඤත පහස, දතිත්ථාන පහස,
අප්පණ්ණිතිත පහසයි.

20. ආයතීවෙනි, සංඥාවේදසිතනිරෝධසම්මතීන් නැති මහණහුගේ
සිත කීමෙක අවතන ව ඇද්ද? කීමෙක ප්‍රවණ ව (නැමී) ඇද්ද? කීමෙක
ප්‍රාග්භාර ව (නැමුරු) ව ඇද්ද? ඇවැන විසාබයෙනි, සංඥාවේදසිතනිරෝධ-
සම්මතීන් නැති මහණහුගේ සිත උපතිවිවේකය (නිවන) කෙරෙහි අවතනව
ඇත. උපති විවේකය කෙරෙහි ප්‍රවණ ව සිටියේ වෙයි. උපතිවිවේකය
කෙරෙහි (හෙත්තාක් සෙසින්) ප්‍රාග්භාරව සිටියේ වෙයි.

21. ආයතීවෙනි, වේදනාවෝ කෙතෙක් ඇද්ද? ඇවැන විසාබයෙනි,
මේ වේදනාවෝ තුන්දෙනෙකි: සුඛවේදනාය, දුඃඛවේදනාය, අදුඃඛාසුඛ-
වේදනායි.

22. ආයතීවෙනි, සුඛවේදනා කවර? දුඃඛවේදනා කවර? අදුඃඛාසුඛ
වේදනා කවර?

ඇවැන විසාබයෙනි, (පඤ්චාදාරික විසින්) කායික වූ (මනෝදාරික)
විසින් මිනිරි සැහැවී ඇති යම් සුඛවේදනායෙක් ඇද්ද, මේ සුඛ සහතික
වේදනා වෙයි. ඇවැන විසාබයෙනි, කායික වේච්ඡි, වෛතසික වේච්ඡි,
තොමනිරි සැහැවී ඇති යම් දුඃඛවේදනායෙක් ඇද්ද, මේ දුඃඛවේදනා
වෙයි. ඇවැන විසාබයෙනි, කායික වේච්ඡි, වෛතසික වේච්ඡි, මධුරත්
අමධුරත් නො වූ යම් වේදනායෙක් ඇද්ද, මේ අදුඃඛාසුඛ වේදනායි කියු.

23. ආයතීවෙනි, සුඛවේදනා කුමක් සුඛ කොට ඇති වේද, කුමක්
දුක් කොට ඇති වේද? දුඃඛවේදනා කුමක් දුක් කොට ඇති වේද, කුමක්
සුඛ කොට ඇති වේද? උපෙක්ඛාවේදනා කුමක් සුඛ කොට ඇති වේද,
කුමක් දුක් කොට ඇති වේද?

සුඛා බො ආවුසො විසාබ වෙදනා සිත්සුඛා විපරිණාමදුක්ඛා, දුක්ඛා වෙදනා සිතිදුක්ඛා විපරිණාමසුඛා, අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා ඝෛරුසුඛා අඝෛරුසුඛානි.

24. සුඛාය පනසො වෙදනාය කිං අනුසංයො අනුසෙති? දුක්ඛාය වෙදනාය කිං අනුසංයො අනුසෙති? අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය කිං අනුසංයො අනුසෙති?

සුඛාය බො ආවුසො විසාබ වෙදනාය රාගානුසංයො අනුසෙති. දුක්ඛාය වෙදනාය පටිඝානුසංයො අනුසෙති. අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසංයො අනුසෙති.

25. සබ්බාය නු බො අසො සුඛාය වෙදනාය රාගානුසංයො අනුසෙති? සබ්බාය දුක්ඛාය වෙදනාය පටිඝානුසංයො අනුසෙති? සබ්බාය අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසංයො අනුසෙති?

න බො ආවුසො විසාබ සබ්බාය සුඛාය වෙදනාය රාගානුසංයො අනුසෙති. න සබ්බාය දුක්ඛාය වෙදනාය පටිඝානුසංයො අනුසෙති. න සබ්බාය අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසංයො අනුසෙති.

26. සුඛාය පනසො වෙදනාය කිං පභාතබ්බො? දුක්ඛාය වෙදනාය කිං පභාතබ්බො? අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය කිං පභාතබ්බනි?

සුඛාය බො ආවුසො විසාබ වෙදනාය රාගානුසංයො පභාතබ්බො. දුක්ඛාය වෙදනාය පටිඝානුසංයො පභාතබ්බො. අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසංයො පභාතබ්බොනි.

27. සබ්බාය නු බො අසො සුඛාය වෙදනාය රාගානුසංයො පභාතබ්බො? සබ්බාය දුක්ඛාය වෙදනාය පටිඝානුසංයො පභාතබ්බො? සබ්බාය අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසංයො පභාතබ්බො?

න බො ආවුසො විසාබ සබ්බාය සුඛාය වෙදනාය රාගානුසංයො පභාතබ්බො. න සබ්බාය දුක්ඛාය වෙදනාය පටිඝානුසංයො පභාතබ්බො. න සබ්බාය අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසංයො පභාතබ්බො.

ඇවැත් විසාබයෙහි, සුබවෙදනා සේනි (අසන්නිභාවයෙහි) සුබ වෙයි. විපරිණාම (නාසන්නිභාවයෙහි) දුඛ වෙයි. දුඛවෙදනා සේනි දුඛ වෙයි. විපරිණාම සුබ වෙයි. උපෙක්ඛාවෙදනා දොන සුබ (දන්නාබව සුව කොට ඇති) වෙයි. අදොන දුඛ (නොදන්නාබව දුක්කොට ඇති) වෙයි.

24. ආයතීවෙති, සුබවෙදනායෙහි කිත්ති අනුශය දහමෙක් (නොපුහුන් බැවින් සතන්ති) හෝතේ වේ ද? දුඛ වෙදනායෙහි කිත්ති අනුශය දහමෙක් (සතන්ති) ලගනේ වේ ද? උපෙක්ඛාවෙදනායෙහි කිත්ති අනුශය දහමෙක් ලුහුබැඳ ලාගහන්නේ වේ ද?

ඇවැත් විසාබයෙහි, සුබවෙදනායෙහි රුහානුශය අනුශයන නෙරෙයි. දුඛවෙදනායෙහි ප්‍රතිසානුශය හෝතේ වෙයි. උපෙක්ඛාවෙදනායෙහි අවිද්‍යානුශය හෝතේ වෙයි.

25. ආයතීවෙති, හැම සුබවෙදනායෙහි රුහානුශය ලුහුබැඳගෙන ලගනේ වේ ද? හැම දුඛවෙදනායෙහි ප්‍රතිසානුශය ලුහුබැඳගෙන ලගනේ වේ ද? හැම උපෙක්ඛාවෙදනායෙහි අවිද්‍යානුශය ලුහුබැඳගෙන ලගනේ වේ ද?

ඇවැත් විසාබයෙහි, හැම සුබවෙදනායෙහි රුහානුශය නො ලගනේය. හැම දුඛවෙදනායෙහි ප්‍රතිසානුශය නො ලගනේය. හැම උපෙක්ඛාවෙදනායෙහි අවිද්‍යානුශය නො ලගනේය.

26. ආයතීවෙති, සුබවෙදනායෙහි කිමෙක් ප්‍රභාතචය වේ ද? දුඛවෙදනායෙහි කිමෙක් ප්‍රභාතචය වේ ද? උපෙක්ඛාවෙදනායෙහි කිමෙක් ප්‍රභාතචය වේ ද?

ඇවැත් විසාබයෙහි, සුබවෙදනායෙහි රුහානුශය ප්‍රභාතචය වේ. දුඛවෙදනායෙහි ප්‍රතිසානුශය ප්‍රභාතචය වේ. උපෙක්ඛාවෙදනායෙහි අවිද්‍යානුශය ප්‍රභාතචය වේ.

27. ආයතීවෙති, හැම සුබවෙදනායෙහි රුහානුශය ප්‍රභාතචය වේ ද? හැම දුඛවෙදනායෙහි ප්‍රතිසානුශය ප්‍රභාතචය වේ ද? හැම උපෙක්ඛාවෙදනායෙහි අවිද්‍යානුශය ප්‍රභාතචය වේ ද?

ඇවැත් විසාබයෙහි, හැම සුබවෙදනායෙහි රුහානුශය ප්‍රභාතචය නො වේ. හැම දුඛවෙදනායෙහි ප්‍රතිසානුශය ප්‍රභාතචය නො වේ. හැම උපෙක්ඛාවෙදනායෙහි අවිද්‍යානුශය ප්‍රභාතචය නො වේ.

ඉධාටුසො විසාබ භික්ඛු විච්චෙව්ච කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සවිචාර විවෙකජං පිනිසුබං පඤ්ඤාං උපසම්පජ්ජිමං රුහං තෙන පජ්ඣති. න තස්ස රුහානුසයො අනුසෙති.

ඉධාටුසො විසාබ භික්ඛු ඉති පටිසංඝුචිතති: ‘කුදස්සු නාමාහං තදයතනං උපසම්පජ්ජිමං විතරිස්සාමි, ඤජියා එතරහි ආයතනං උපසම්පජ්ජිමං විතරන්ති’ති. ඉති අනුතතරෙසු විමොක්ඛෙසු පිතං උපට්ඨාපයතො උප්පජ්ජති. පිනසම්මායා දෙමනස්සං. පටිසං තෙන පජ්ඣති. න තස්ස පටිසානුසයො අනුසෙති.

ඉධාටුසො විසාබ භික්ඛු සුබස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා සුබ්බෙව සොමනස්සදොනෙස්සානං අනාගමා අදුක්ඛං අසුබං උපෙක්ඛා-සතිපාරිසුද්ධිං චතුසං ඝාතං උපසම්පජ්ජිමං විතරති. අවිජ්ජං තෙන පජ්ඣති. න තස්ස අවිජ්ජානුසයො අනුසෙති.

28. සුබාය පතයෙය්‍ය වෙදනාය කිං පටිභාගොති?

සුබාය ඛො ආටුසො විසාබ වෙදනාය දුක්ඛා වෙදනා පටිභාගොති.

29. දුක්ඛාය පතයෙය්‍ය වෙදනාය කිං පටිභාගොති?

දුක්ඛාය ඛො ආටුසො විසාබ වෙදනාය සුබා වෙදනා පටිභාගොති.

30. අදුක්ඛමෙසුබාය පතයෙය්‍ය වෙදනාය කිං පටිභාගොති?

අදුක්ඛමෙසුබාය ඛො ආටුසො විසාබ වෙදනාය අවිජ්ජා පටිභාගොති.

31. අවිජ්ජාය පතයෙය්‍ය කිං පටිභාගොති?

අවිජ්ජාය ඛො ආටුසො විසාබ විජ්ජා පටිභාගොති.

32. විජ්ජාය පතයෙය්‍ය කිං පටිභාගොති?

විජ්ජාය ඛො ආටුසො විසාබ විමුක්ඛි පටිභාගොති.

33. විමුක්ඛියා පතයෙය්‍ය කිං පටිභාගොති?

විමුක්ඛියා ඛො ආටුසො විසාබ නිබ්බානං පටිභාගොති.

ආලෑන විසාධයෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ කාමයෙන් වෙන් ව අනුසල් දහමින් වෙන් ව සවිතකී, සවිවාර, විවෙකජ් ප්‍රිතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යාන උපයා ගෙන වාස කෙරේ. ඒ ප්‍රථමධ්‍යානයෙන් රුහස ප්‍රතිණ කෙරේ. ඒ ප්‍රථමධ්‍යාන(සුඛවෙදනා)යෙහි රුහසුභස ලුහුබැඳ තෙත හෝතේ නො වෙයි.

ආලෑන විසාධයෙනි, මෙසස්තෙනි මහණ මෙසෙයින් ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂා කෙරේ: “ආයසීයෝ දුන් යම් රහත්වචක් (ඇටිඇටියද) සමවැද වෙසෙද්ද, මම කිනම් දිනෙක ඒ අර්හත්ථායනනසට සමවැද වෙසෙමි දෝ” කියයි. මෙසේ අනුනතරවිමොක්‍ෂයෙහි (අර්හත්ථායන) ප්‍රාචීනා ඵලවා තවනුච්චට තත්ප්‍රාචීනා නො ලැබීම් හෙයකින් දෙමුහස් උපදනේ වෙයි. ඒ දෙමුහස්සයෙන් ප්‍රතිස දුරුකෙරේ. තද්රුපදොමිකසා(දුබ්බවෙදනා)යෙහි ප්‍රතිසානුභව අනුභවන නොකෙරේ.

ආලෑන විසාධයෙනි, මෙසස්තෙනි මහණ සුඛයාගේ ද දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් සොමනස් දෙමුහසුන් කලින් ම පහට යෑමෙන් අදුඃඛ වූ, අසුඃඛ වූ, උපෙක්‍ෂාවෙන් ජනිත සමාතිපරිභුද්ධි ඇති චතුර්ධ්‍යාන සමවැද වෙසෙයි. ඒ චතුර්ධ්‍යානයෙන් අවිද්‍යා පුනුන් කෙරේ. ඒ ධ්‍යාන (උපෙක්‍ෂා වෙදනා) යෙහි අවිද්‍යානුභව ලුහුබැඳ ලගනේ නො වෙයි.

28. ආයසීවෙනි, සුඛවෙදනාවට ප්‍රතිභාග කිම?

ආලෑන විසාධයෙනි, සුඛවෙදනාවට දුඃඛවෙදනා විසභාග (විරුද්ධ) ප්‍රතිභාග වෙයි.

29. ආයසීවෙනි, දුඃඛවෙදනාවට ප්‍රතිභාග කිම?

ආලෑන විසාධයෙනි, දුඃඛවෙදනාවට සුඛවෙදනා විසභාග (විරුද්ධ) ප්‍රතිභාග වෙයි.

30. ආයසීවෙනි, උපෙක්‍ෂාවෙදනාවට ප්‍රතිභාග කිම?

ආලෑන විසාධයෙනි, උපෙක්‍ෂාවෙදනාවට අවිද්‍යා සභාග (අවිරුද්ධ) ප්‍රතිභාග වෙයි.

31. ආයසීවෙනි, අවිද්‍යාවට ප්‍රතිභාග කිම?

ආලෑන විසාධයෙනි, අවිද්‍යාවට විද්‍යා විසභාගප්‍රතිභාග වෙයි.

32. ආයසීවෙනි, විද්‍යාවට ප්‍රතිභාග කිම?

ආලෑන විසාධයෙනි, විද්‍යාවට විමුක්ති සභාගප්‍රතිභාග වෙයි.

33. ආයසීවෙනි, විමුක්තියට ප්‍රතිභාග කිම?

ආලෑන විසාධයෙනි, විමුක්තියට නිවන සභාගප්‍රතිභාග වෙයි.

34. නිබ්‍රානසා පනතේ කිං පටිභාගොති?

අවමසරුද්‍රසා¹ විසාබ පසුදා. නාසකම් පසුදානං පරිස්තං ගහෙදුං. නිබ්‍රානොගං. හි ආමුසො විසාබ බ්‍රහ්මවර්ගං නිබ්‍රාන පරායනං නිබ්‍රාන පරිස්සානං. ආකබ්බමානො ව කා² ආමුසො විසාබ හගවනනං උපසංඝමිකා එතමන්. පුච්ඡෙය්‍යාසි, යථා ව තෙ හගවා බ්‍යාකරොති තථා නං ධාරෙය්‍යාසිති. . .

අථ බො විසාබො උපාසකො ධම්මදින්නාය භික්ඛුනියා භාසිතං අභිනංගිතා අනුමොදිතා උච්ඡායාසකා ධම්මදින්නා භික්ඛුනි. අභිවාදෙතා පදකම්ණං කතා යෙන හගවා තෙනුපසංඝමි. උපසංඝමිකා හගවනනං අභිවාදෙතා එකමනනං නිසීදි. එකමනනං නිසින්නො බො විසාබො උපාසකො යාවනකො අහොසි ධම්මදින්නාය භික්ඛුනියා සද්ධං කථාසලාපො, තං සබ්බං හගවතො ආරොචෙසි.

එවං මුත්තෙ හගවා විසාබො උපාසකං එතදවොච: පණ්ණිතා විසාබ ධම්මදින්නා භික්ඛුනි, මහාපසුදා විසාබ ධම්ම දින්නා භික්ඛුනි. මමඤ්චපි තං විසාබ එතමන්. පුච්ඡෙය්‍යාසි, අහමපි තං එවමෙවං³ බ්‍යාකරෙය්‍යා යථා තං ධම්මදින්නාය භික්ඛුනියා බ්‍යාකතා. එසො චෙච්චසසා⁴ අනේ. එවමෙන ධාරෙතිති.

ඉදමමොච හගවා. අනුමතො විසාබො උපාසකො හගවතො භාසිතං අභිනංගිති.

මුලවෛදල සහන වතුන්.

1. අවමසරු අමුසා, මජ්ඣ. 2. ආකබ්බමානො කා, සි. 3. එවමෙව, සසා.

4. එසො චෙච්චසසා, සසා.

34. ආයතීයෙහි, නිවනට ප්‍රතිභාග කිම?

ඇවැත විසාබයෙහි, පැත පත්වා ගියෙහි නො. ප්‍රශ්නයන්ගේ පයඝීනනය ගන්නට නොහැකි වීහි නො. ඇවැත විසාබයෙහි, බ්‍රමසරවස නිවන් බැඳගෙන ඇත. නිවන් පරමගති කොට ඇත. නිවන් කෙලවර කොට ඇත. ඇවැත විසාබයෙහි, තෙපි කැමැතියනු නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹ තෙල අරුත් විවාරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම්පරිදි තොටට විනාග කොට වදාරද්ද, එ අරුත් එපරිදි ගෙන බරව.

එක්බිති විසාබ උපාසක බමමදින්නා මෙහෙණගේ තෙපුල් අතිනඤ්ඤ කොට අනුමොදන් ව හුතස්තෙන් නැගී බමමදින්නා මෙහෙණ සකසා වැද පැදකුණු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මැනවින් වැද එකත්පසෙක හින. එකත්පස්ව හුන් විසාබ උපාසක බමමදින්නා මෙහෙණ හා සමග යම්තාක් කපා සැලාප වී ද, එතැම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැලකෙළේය.

මෙසේ සැලකලකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසාබ උපාසකයාට තෙල වදාළහ: විසාබයෙහි, බමමදින්නා මෙහෙණ පණ්ඩිතභාව ඇතියක. විසාබයෙහි, බමමදින්නා මෙහෙණ මහපාත ඇතියක. විසාබයෙහි, තෙපි මසින් තෙල පැත පුළුස්සනු නම්, යම් පරිදි බමමදින්නා මෙහෙණ විසින් පටසතල ද නම්, මම ද එය එපරිදිම ප්‍රකාශ කරමි. තෙල භාෂිතයාගේ අර්ථ තෙල ම වෙයි. තෙල අරුත් එපරිදිම බරව.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙ බස් වදාළසේක. (ප්‍රිතිසෞම්නසායෙන) ගත් සිතැති විසාබ උපාසක භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිමුඛ ව ගෙන සතුටු වී.

චූළවෙදලලසූත්‍රය සතරවැනියි.

1. 5. 5.

චූළධම්මසමාදාන සුත්තං

1. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤං විහරති ජේතවනෙ අනුඨ්ථිකස්ස ආරාමෙ. තත්ථ ඛො භගවා භික්ඛූ ආමනෙතස්සි භික්ඛ චොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛූ භගවතො පටිච්ඡෙස්සාසුං. භගවා එතදචෝච:

2. වතතාරිමාති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානාති. කතමාති වතතාරි?

අපි භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතීං දුක්ඛං විපාකං. අපි භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛඤ්ච ආයතීඤ්ච දුක්ඛං විපාකං. අපි භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්න දුක්ඛං ආයතීං සුඛං විපාකං. අපි භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛඤ්ච ආයතීඤ්ච සුඛං විපාකං.

3. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතීං දුක්ඛං විපාකං?

සනති භික්ඛවෙ එතෙ සමණ්ඩ්‍රාහමණා එවං වාදිතො එවං දිට්ඨිතො: නත්ති කාමෙසු දෙසොති. තෙ කාමෙසු පාතව්‍යතං¹ ආපජ්ජන්ති තෙ ඛො මොළිආද්ධාති² පරිබ්බාජිකාති පරිවාරෙතති. තෙ එවමානංසු: 'කිං සු නාම තෙ තොනෙතො සමණ්ඩ්‍රාහමණා කාමෙසු අනාගතභයං සමපස්සමානා කාමානං පනානමානංසු, කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙතති³? සුඛො ඉෂ්ඨස්සා පරිබ්බාජිකාසු තරුණාය මුදුකාය ලොමසාය බාහාය සමථස්සො'ති. තෙ කාමෙසු පාතව්‍යතං ආපජ්ජන්ති. තෙ කාමෙසු පාතව්‍යතං ආපජ්ජන්තො කායස්ස හෙදා පරමමරණා අපායං දුගතීං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති.⁴ තෙ තත්ථ දුක්ඛා තිප්පා⁵ කට්ඨකා වෙදනා වේදියන්ති. තෙ එවමානංසු: 'ඉදං ඛො තෙ තොනෙතො සමණ්ඩ්‍රාහමණා කාමෙසු අනාගතභයං සමපස්සමානා කාමානං පනානමානංසු, කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙතති ඉමෙහි⁶ මයං කාමහෙතු කාමතිදානං දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වේදියාමා'ති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ගිමහානං පච්ඡිමේ මාසෙ මාගුල්. සිපාරිකා මලෙය්‍ය, අථ ඛො තං භික්ඛවෙ මාගුල්වාසීජං, අඤ්ඤාතරස්මිං සාලමුලෙ නිපතෙය්‍ය, අථ ඛො භික්ඛවෙ සා තස්මිං සාලෙ අධිවජ්ඣා දෙවතා සා නිතා සංවිතො සන්නාසං ආපජ්ජෙය්‍ය. අථ ඛො භික්ඛවෙ තස්මිං සාලෙ අධිවජ්ඣාය දෙවතාය මිත්තාමච්චා ඤ්ඤායිසාලොහිතා ආරාමදෙවතා වනදෙවතා රුක්ඛදෙවතා භසිතිණ්ණවතස්සතිසු අධිවජ්ඣා දෙවතා සබ්බමම සමානමම එවං සමස්සාසෙය්‍යසු:

1. පාතබ්‍යතං, මජ්ඣං. සෘ. PTS. 2. තෙ මොළිඬකාති, සෘ.
3. පඤ්ඤපෙතති, මජ්ඣං. 4. උපපජ්ජන්ති, සි.
5. නිබ්බා ඛරා, මජ්ඣං. 6. කාමෙහි, සි, කාසළ.

1. 5. 5.

චූළධර්මසමාදාන සූත්‍රය.

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ජෙනවන නම් වූ, අන්‍යවිටු මහසිංහනන්ගේ අරමිති වැඩවසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහිසි භික්ෂූන් ඇමැතුසේක. වහන්සැයි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිටුවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක:

2. මහණෙනි, ධර්මසමාදානයෝ මොහු සතරදෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙකු යත්:

මහණෙනි, මෙ වන්මනු යුග දෙන මතුයෙහි දුක්ඛවාදෙන ධර්මසමාදානයෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙ වන්මනු දුක්ඛ දුක්, මතුයෙහි ද දුක් විවාද වූත් ධර්මසමාදානයෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙවන්මනු දුක්ඛ, මතුයෙහි සුවපිවාද ධර්මසමාදානයෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙ වන්මනු සුවදවූත්, මතුයෙහිදු සුවපිවාද වූ ධර්මසමාදානයෙක් ඇත.

3 මහණෙනි, ප්‍රත්‍යක්ෂපණාසුඛ ඇති, අනාගතවිපාකකාලයෙහි දුඃඛවිපාක ඇති ධර්මසමාදාන නම් කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, වස්තුකාම හා කෙලෙසකාමයෙහි දොසෙක් නැතිසි එවං-වාදි වූ (මෙසෙසින් බණන සැතැපි ඇති) එවංදූෂටික වූ (මෙසෙසින් ගත් දූෂටිගත ඇති) මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු වස්තුකාමයෙහි (කෙලෙස-කාමආරයෙන්) පිය යුතු බවට (රිසිසේ වැළඳීම යුතු බවට) පැමිණෙති. ඔහු මොලි බැදි තාපසපරික්‍රාණිකාවන් හා ඉඳුරන් පිහවත්. ඔහු මෙසේ බෙණෙත්: 'ඒ හවන් මහණ බමුණෝ සාමයෙහි කිනම් අනාඛිතයක් දක්මින් කාමප්‍රත්‍යාණය කිසිද්ද, කාමසමතික්‍රමය පතවද්ද? තරුණ, මෘදු, මූ ඇති මේ පරික්‍රාණිකාවගේ බාහු පතසු සුවද වෙතිසි, (මෙසේ බැණ) ඔහු කාම-යෙහි පියයුතු බවට පැමිණෙති. ඔහු කාමයෙහි (ආභ්‍යාද විසින්) පියයුතු බවට වැද කාබුන් මරණින් මතුයෙහි අපාය වූ, දුකිනි වූ, විනිපාත වූ නිරයට උපමෙති. ඔහු ඒ නිරුකිතිවූ, කටුක, දුක්ඛවේදනා විදුත්. (එසේ) ඔහු මෙසේ කියති: 'ඒ හවන් මහණ බමුණෝ කාමයෙහි මේ අනාඛිත දක්මින් කාමප්‍රත්‍යාණය කියත්, කාමසමතික්‍රමය පතවති. මේ අපි කාමසෙතුවයෙන් දුඛ, නිවූ, කටුක වේදනා විදුමිහ'යි.

මහණෙනි, යජ්ජපිටි ග්‍රහණියෙන් කෙරෙහි පැසිම් මස (සිපත් වද දිගු සටහන් ඇති) මාළුවා ලියපල පැළෙකු වේද, මහණෙනි, එක්බිති ඒ මාළුවා ලියබිජු එක්තරු රුක්මුලෙක හෙත්තේ වේද, මහණෙනි, එකල එරුක්කි අභිපති ව එස කරන යම් දෙවියෙක් ඇද්ද, ඒ දෙවියෙකුට සංවින්න ව සැත්‍යාසයට පැමිණෙන්නේ වේද, මහණෙනි, එසේ එරුක්කි අභිපාස කරන දෙවිහුගේ විත්‍රාමාත්‍යයන් හා නැතැල්ලු වූ අරම්භාසි-දෙවියන් හා වතවැසි දෙවියෝ ද, රුක්වැසි දෙවියන් හා ඔව්හුගේ වතස්පති වාක්‍යයෙහි අභිපති ව මසන දෙවියෝද මුළු මෙසෙසින් අස-වැසුම් කෙරෙත්:

‘මා භවං භාසි, මා භවා භාසි. අප්පෙව නාමෙතං මාලුවා ඛිජං මොරො වා ගිලෙය්‍ය, මගො වා¹ බාදෙය්‍ය, දවඛාහො² වා ඛිහෙය්‍ය, වනකමමිකා වා උඬ්ඛරෙය්‍ය, උපවිකා වා උදුහෙය්‍ය³, අඛිජං වා පනස්සා’ති. අථ බො තං භික්ඛවෙ මාලුවාඛිජං තෙව මොරො ගිලෙය්‍ය, න මගො බාදෙය්‍ය, න දවඛාහො ඛිහෙය්‍ය, න වනකමමිකා උඬ්ඛරෙය්‍ය, න උපවිකා උදුහෙය්‍ය, ඛිජංව⁴ පනස්ස. තං පාචුස්සකෙන මෙසෙන අභිප්පවධං සමමාදව විරුලෙහ්‍ය. සාස්ස මාලුවාලතා තරුණා මුදුකා ලොමසා විලමබ්බිති, සා තං සාලං උපතිසෙවෙය්‍ය.

අථ බො භික්ඛවෙ තස්මිං සාලෙ අඛිවජ්ඣාය දෙවතාය ඵවමස්ස: “කිංසු නාම තෙ භොනොනා මිත්තාමච්චා සද්ධිසාලොභිතා ආරාමදෙවතා වනදෙවතා රුක්ඛදෙවතා ඔසබ්බිණ්ණවනස්සාහිසු අඛිවජ්ඣා දෙවතා මාලුවාඛිජෙ අනාගතභයං සමපස්සමානා සඛිගමම සමාගමම ඵවං සමස්සා සෙසුං: මා භවා භාසි, මා භවා භාසි. අප්පෙව නාමෙතං මාලුවාඛිජං මොරො වා ගිලෙය්‍ය මගො වා බාදෙය්‍ය දවඛාහො වා ඛිහෙය්‍ය, වනකමමිකා වා උඬ්ඛරෙය්‍ය, උපවිකා වා උදුහෙය්‍ය, අඛිජං වා පනස්සාති. සුබො ඉමිස්සා මාලුවාලතාය තරුණාය මුදුකාය ලොමසාය විලමබ්බිතියා සමඵස්සො”ති. සා තං සාලං අනුපරිහරෙය්‍ය, සා තං සාලං අනුපරිහරිතා උපරි විටභිං කරෙය්‍ය, උපරි විටභිං කරිතා ඔසනං ජනෙය්‍ය, ඔසනං ජනෙතා යෙ තස්ස සාලස්ස මහනතා මහනතා බඬ්ඛා තෙ පදුලෙය්‍ය. අථ බො භික්ඛවෙ තස්මිං සාලෙ අඛිවජ්ඣාය දෙවතාය ඵවමස්ස: “ඉදං බො තෙ භොනොනා මිත්තාමච්චා සද්ධිසාලොභිතා ආරාමදෙවතා වනදෙවතා රුක්ඛදෙවතා ඔසබ්බිණ්ණවනස්සාහිසු අඛිවජ්ඣා දෙවතා මාලුවාඛිජෙ අනාගතභයං සමපස්සමානා සඛිගමම සමාගමම ඵවං සමස්සාසෙසුං: මා භවා භාසි, මා භවා භාසි. අප්පෙව නාමෙතං මාලුවාඛිජං මොරො වා ගිලෙය්‍ය මගො වා බාදෙය්‍ය දවඛාහො වා ඛිහෙය්‍ය වනකමමිකා වා උඬ්ඛරෙය්‍ය උපවිකා වා උදුහෙය්‍ය, අඛිජංවා පනස්සාහි, යඤ්චාහං මාලුවාඛිජහෙතු දුක්ඛා නිප්පා කට්ඨකා වෙදතා වෙදිගාමි”ති.

ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ සංගහි ඵකෙ සමණ බ්‍රාහ්මණා ඵවංවාදිතො ඵවංදිට්ඨිතො: නඤ්ච කාමෙසු දොසොති. තෙ කාමෙසු පාතව්‍යතං ආපජ්ජනති. තෙ මොලිබ්භාහි පරිබොජිකාහි පරිවාරෙනති. තෙ ඵවමානංසු:

1. මගො, ස්‍යා.. සි. කප්ඵි.
3. උදුහෙය්‍ය, සි. කප්ඵි.

2. වහදහො, මජ්ඣං.
4. ඛිජං, මජ්ඣං බිජ්ඣො, ස්‍ය. ඛිජං වා, සි.

“භවත් නාමකං ඛිංසත්ථා, භවත් නාමකං ඛිංසත්ථා, මොණරෙක්ඛෝ තෙල මාලුථා ඛිජ්ඣ ගලන්තේ නම්, මුළුතේ හෝ බුද්ධිතේ නම්, ලාච්චිති හෝ දවන්තේ නම්, වතකම් කරනුවෝ හෝ උදුරු ලන්තාහු නම්, මේයෝ හෝ කන්තාහු නම්, අබ්ජ හෝ වේ නම්, මනා මාත්‍ර” යි. එතෙකුදු වුව මහණෙනි, මොණරෙක්ඛෝ ඒ මාලුථා ඛිජ්ඣ නොම ගාලාගන්තේය මුළුතේ හෝ නො බුද්ධිතේ ය ලාච්චිති හෝ නො දවන්තේය. වතකමයෙහි තිසුකතයෝ හෝ නො උදුරුලන්තාහ. මේයෝ හෝ කන්තාහ. (එයින්) බ්ජයෙක් ම වෙයි. එ ඛිජ්ඣ ප්‍රාමාණ්‍යමෙසයා (වැසිකල මහමේ) විසින් මොනොවට වස්තා ලදුව මනාකොට ම නැහෙන්තේය. ඒ මාලුථාලිය (වැඩුණි) තරුණ ව මාදු ව බුදු ඇති ව ඔබමොබ ලෙලෙන වෙයි. ඒ මාලුථා ලතා එ රුක් පිරිමුණ සෙවුනි වෙයි.

මහණෙනි, එසඳු එ රුක්හි අධිපති ව වසන දෙව්පුත්‍රයාට මෙසේ සිත් වෙයි: “ඒ භවත් භික්‍ෂාමානසයන් හා නාසාලේනා වූ අරම්භාසි-දෙවියන් හා වතමාසිදෙවියෝ රුක්වැසිදෙවියන් හා ඔප්පිතාණ වතදෙවු රුක්හි නිවාසි දෙවියෝ මාලුථා ලියා කිනම් අනාබ්‍යාස දක්වන් මුළුදී මෙසෙයින් අස්වැසුනු ද: “භවත් නොබානේ මැනව, භවත් නො බානේ මැනව. මොණරෙක්ඛෝ හෝ තෙල මාලුථාබ්ජය ගාලාගන්තේ නම්, මුළුතේ හෝ කන්තේ නම්, ලාච්චිති හෝ දවන්තේ නම්, වත කාමයෝ හෝ උදුරු ලන්තාහු නම්, මේයෝ හෝ කන්තාහු නම්, අබ්ජ හෝ වේනම් මනා මාත්‍ර යි. තරුණ, මාදු, බුදු ඇති, ඔබමොබ ලෙලෙන, මේ මාලුථා-ලතායෙහි පහසු සුවද වෙයි.” (මෙවන් සිත් වෙයි.) එ මාලුථාලිය එ රුක් වැලඳ ගනී. එ ලිය එ රුක් වැලඳගෙන මතුසෙහි (ඡත්‍රාකාරයෙන්) වෙලව කොට ගනී. මතුසෙහි වෙලෙව කොට නෙත අවසන (යට බස්මින් අවට වසාගත් ලතාගුල්ම) උපදවයි. අවසන උපදවා එ රුක්හි යම් මහත් මහත් කඳ ඇත් ද, ඒ කඳ පළාපියයි. මහණෙනි, එසඳු එ රුක්හි අධිපති ව වසන දෙව්පුත්‍රයාට මෙසේ සිත් වෙයි: “ඒ භවත් භික්‍ෂාමානසයන් හා නාසාලේනා වූ, අරම්භාසිදෙවියන් හා වතමාසිදෙවියෝ, රුක්වැසිදෙවියන් හා ඔප්පිතාණවතසයනි වාසයෙහි නිවාසිදෙවියෝ මාලුථාබ්ජයෙහි මේ අනාබ්‍යාස දක්වන් මුළුදී මෙසේ අස්වැසුනු - භවත්, නොබානේ මැනව, භවත් නොබානේ මැනව. මොණරෙක්ඛෝ හෝ තෙල මාලුථාබ්ජය ගාලාගන්තේ නම්, මුළුතේ හෝ කන්තේ නම්, ලාච්චිති හෝ දවන්තේ නම්, වතකාමයෝ හෝ උදුරුපියන්තාහු නම් මේයෝ හෝ කන්තාහු නම්, අබ්ජ හෝ වේ නම් මනා මාත්‍ර යි කියායි. මම (දැන්) යම් කෙසෙයින් මාලුථාබ්ජයෙකුයෙන් දුක්, තිවු, කටුක වෙදනා විදිමි ද, (එසෙයින් එසේ අස්වැසුනුය.)

මහණෙනි, එපරිදි ම ‘වස්තුකාම හා කෙලසකාමයෙහි දෙසෙක් නැත්’යි එවැනිදී වූ, එවැනිවික වූ මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු වස්තුකාමයෙහි පිටුපස බවට පැමිණෙති. ඔහු මොලි බැදී තාරසපරිබ්‍රා-ජිකාවන් හා ඉදුරන් පිහටති. ඔහු මෙසේ බෙණෙති:

කිං - සුභාම තෙ භානො සමණවුහමණා කාමෙසු අනාගතභයං සමපස්සමානා කාමානං පතානමානංසු, කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති? 'සුඛො ඉඤ්ඤා පරිබ්බාජිකාය තරුණාය මුදුකාය ලොමසාය බාහාය සමඵස්සො'ති. තෙ කාමෙසු පාතව්‍යතං ආපජ්ජනති. තෙ කාමෙසු පාතව්‍යතං ආපජ්ජනිා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං තීරයං උපපජ්ජනති. තෙ තත්ථ දුක්ඛා නිප්පා සුදුකා වෙදනා වෙදිසනති. තෙ එවමාය සු: ඉදං බො භොනො සමණවුහමණා කාමෙසු අනාගතභයං සමපස්සමානා කාමානං පතානමානංසු, කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙනති. ඉමෙ හි මයං කාමසෙභා කාමනිදනා දුක්ඛා නිප්පා සුදුකා වෙදනා වෙදිසමා'ති. ඉදං චූළධම් හික්ඛමෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතිං දුක්ඛවිපාකං.

4. කතමඤ්ච හික්ඛමෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛඤ්ච ආය-
තිඤ්ච දුක්ඛවිපාකා?

ඉධ හික්ඛමෙ එකමෙවා අමෙලකො හොති මුහුත්ථායෙරෙ හත්ථාපිල-
බ්බො. න එභිහදනාතිකො න තිට්ඨහදනාතිකො, න අභිතට්ඨං න උද්දිස්ස
කට්ඨං න තිමින්නණං සාදිසති. සො න භූමිතිදුඛා පතිගණොති, න ඛලො-
පිමුඛා පතිගණොති, න ඵලකමින්නරං න දණ්ඩමින්නරං න පුසිලමින්නරං
න දවන්නං භූඤ්ජමානානං, න ගබ්භිනියා න පායමානාය න සුරිසන්න
රගතාය, න සසුනිපාතිසු, න යත්ථ සා උපට්ඨිතො තොති, න යත්ථ
මෙබ්බිකා සණ්ඨසණ්ඨවාරිණී, න මච්ඡං න මංසං. න සුරං න මේරයං
න ප්‍රසොදකං පිබති. -

ඉතා එකාගාරිකො වා තොති එකාලොපිකො, ද්වාගාරිකො වා තොති
ද්වාලොපිකො, -පෙ- සත්ථාගාරිකො වා තොති සත්ථාලොපිකො.
එකිස්සාපි දත්තියා යාපෙති, දිනිපි දත්තියි යාපෙති -පෙ- සත්තතිපි
දත්තියි යාපෙති. එකාතිකමපි ආහාරං ආහාරෙති, ද්වාතිකමපි ආහාරං
ආහාරෙති, -පෙ- සත්තාතිකමපි ආහාරං ආහාරෙති. ඉති එවරූපං
අද්ධමාසිකමපි පරිසායගන්නකොප්පකානුසොගමිනුසුතො විහරති

‘ඒ හවන් මහණ බටුණෝ කාමයෙහි කිනම් අනාබ්‍යන් දක්මන් කාම භ්‍යාණය කියද්ද, කාම සම්මතය පනවද්ද ‘තරුණ, මාදු, බු ඇති, මේ පරික්‍රාණීකාවගේ බාහ්‍යයෙහි පහසු සුවද වෙති’ යි (මෙසේ බැණ) සිහු කාමයෙහි පාතව්‍යතාව පැමිණෙයි. ඔහු කාමයෙහි (ආස්වාද විසින්) පියවුකු බවට මැද කාබ්‍රිත් මරණින් පතුයෙහි අපාය වූ, දුගීන් වූ, විනිපාත වූ නිරයට එළඹෙයි. සිහු ඒ නිදානි තිවු, කටුක, දාබ්‍යවදනා පිළිගනී. (එසේ) සිහු මෙසේ කියති: ඒ හවන් මහණබටුණෝ කාමයෙහි මේ අනාබ්‍යන් දක්මන් කාමභ්‍යාණය කියති. කාමසම්මතය පනවති මේ අපි කාම හෙතුසන් කාමනිදනසෙන් දුබ, තිවු, කටුක වෙදනා පිළිගනී. මහණෙනි, මේ මෙවන්මන්ති සුව දෙන, මතු දක් මසක දෙන ධර්මමාදාන යයි නියනු ලැබේ.

1. මහණෙනි, පෙව්වැන්නින් දාබ්‍යයක වූ මතුයෙහි දාබ්‍යපාක දයක වූ ධර්මමාදාන නම් කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සෙලු වෙයි. සල ඇමාර ඇති වෙයි. (අභරනිස නිමිඤ්ඤ) අත ලෝකේ වෙයි. අභර පිණිස ‘එව, වහන්සැ’ යි කිකල නො එනු සිල් කොට ඇති වෙයි. ‘සිටුව, වහන්සැ’ යි කිකල නොසිටුනු සිල් කොට ඇති වෙයි. ළගට එළවූ අතර නො පිළිගනු වෙයි. උදෙසා කල අතර නො පිළිගනු වෙයි. නිමිත්තණ නො පිළිගනු වෙයි. හෙ කලමවින් ගෙන දෙන අතර නො පිළිගනු වෙයි. හෙ සැල-මුවින් ගෙන දෙන අතර නො පිළිගනු වෙයි. එළිපත අතර කොට දෙන අතර නො පිළිගනු වෙයි. දළ අතර කොට දෙන අතර නො පිළිගනු වෙයි. මොහොල් අතර කොට දෙන අතර නො පිළිගනු වෙයි. වළඳන දෙදෙනකුන් අයුරින් එකතු කළ දෙන අතර නො පිළිගනු වෙයි. ගැබ්ලිය දෙන අතර නො පිළිගනු වෙයි. කිරිපොවන්හි ය දෙන අතර නො පිළිගනු වෙයි. සුරැඹානතර ගත යනු දෙන අතර නො පිළිගනු වෙයි. සමාදන් කොට පිය කල දෙන අතර නො පිළිගනු වෙයි. යම් නැතෙකු බල එළඹ සිටියේ නම් එහි දෙන අතර නො පිළිගනු වෙයි. යම් නැතෙකු මැසිවූව ගලගල ව හැසිරෙත් නම් එහි දෙන අතර නො පිළිගනු වෙයි. මහාස නො පිළිගනු වෙයි. මාස නො පිළිගනු වෙයි. රත නො බොනු වෙයි. මෙර නො බොනු වෙයි. සොරි ර නො බොනු වෙයි.

හෙ එක් ගෞකකින් පිඩු ලැබ නාමිකයන් හෝ වෙයි. එක් ආලොප-යෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි. දෙගෙකකින් පිඩු ලැබ නවත්තේ හෝ වෙයි. ආලොප දෙකකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි. ... සත්තෙකකින් පිඩු ලැබ නවත්තේ හෝ වෙයි. ආලොපසතෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි. එක් දෑත්තෙකිනුදු (එක් බන්තැටියකිනුදු) යැපෙයි දෙ දෑත්තෙකිනුදු යැපෙයි ... සත් දෑත්තෙකිනුදු යැපෙයි. එක් දවසක් ද හැර ගන්නා අතර වළඳ කෙරෙයි. දෙදවසක් ද හැර ගන්නා අතර වළඳ කෙරෙයි ... සත්දවසක් ද හැර ගන්නා අතර වළඳ කෙරෙයි මෙසේ මෙබඳු අභිමසක් අතර කොට ගන්නා අතර දෑ යි මාර්ගකත හොඳ්මයෙහි යෙදුණේ වෙසෙයි.

සො සාකහනෙකො වා හොති සාමාකහනෙකො වා හොති නිවාරහනෙකො වා හොති දද්දලහනෙකො¹ වා හොති හටහනෙකො වා හොති කණ්හනෙකො වා හොති ආමාමහනෙකො වා හොති පිඤ්ඤාකහනෙකො වා හොති තිණ්හනෙකො වා හොති ගොමසහනෙකො වා හොති. මනමුලප්පාභාතො වා යාපෙති පට්ඨනප්පකොථි.

සො සාණාතිපි ධාරෙති මසාණාතිපි ධාරෙති ඡවදුස්සාතිපි ධාරෙති පංඤ්ඤාතිපි ධාරෙති නිවාරාතිපි ධාරෙති අජ්ඣාතිපි² ධාරෙති අජ්ඣතක්ඛි-පමිපි³ ධාරෙති භුසමිරපි ධාරෙති වාසමිරමපි ධාරෙති ඵලකමිරමපි ධාරෙති කෙසකමිලප්පි ධාරෙති වාලකමිලප්පි ධාරෙති උලුකපකමිපි ධාරෙති. කෙසමස්සලොචකොපි හොති කෙසමස්සලොචනානුසංගමනුසුතො. උබ්හට්ඨිකොපි හොති ආසනපටිකක්ඛිතො.⁴ උකකුට්ඨිකොපි හොති උකකුට්ඨිකපාඨානානුසංගමනුසුතො,⁵ කණ්ටකාපස්සයිකොපි හොති. කණ්ටකාපස්සයෙ සෙය්‍යං කපොථි. සායතනියකපි උදකොරොතණානුසංගමනුසුතො විහරති.

ඉති ඵට්ඨරූපං අනෙකමිතිතං කායස්ස ආතාපතපටිතාපනානුසංගමනුසුතො විහරති. සො කායස්ස හෙද පරමරණං අපායං දුග්ගතිං විහිටාතං නිරයං උපපජ්ජති.⁶ ඉදං චූළධම්මසමාදාහං පච්චුසන්නදුක්ඛිකෙඤ්ච ආයතිඤ්ච දුක්ඛිට්ඨාකං.

6. කතමඤ්ච හික්ඛිට්චෙ ධම්මසමාදාහං පච්චුසන්නදුක්ඛිකං ආයතිං සුඛ-විටකං⁷

ඉධ හික්ඛිට්චෙ ඵකදේවා පකන්ධා නිබ්බරානථාතිකො හොති. සො අභික්ඛිණං රුගජං දුක්ඛං දෙමනස්සං⁸ පටිසංචේදෙති. පකන්ධා නිබ්බදෙසථාතිකො හොති, සො අභික්ඛිණං දෙසථං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංචේදෙති. පකන්ධා නිබ්බමොනථාතිකො හොති, සො අභික්ඛිණං මොහජං දුක්ඛං දෙමනස්සං⁹ පටිසංචේදෙති. පසා සතපි දුක්ඛෙත සතාපි දෙමනස්සං¹⁰ අසුමිනො¹¹ රුද්ධොනො¹² පටිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං චරති. සො කායස්ස හෙද පරමරණං සුගතියං සංගතං ලොකං උපපජ්ජති. ඉදං චූළධම්මසමාදාහං පච්චුසන්නදුක්ඛිකං ආයතිං සුඛිට්ඨාකං.

7. කතමඤ්ච හික්ඛිට්චෙ ධම්මසමාදාහං පච්චුසන්නදුක්ඛිකෙඤ්ච ආයතිඤ්ච සුඛිට්ඨාකං¹³

1. ගදදල, සි.

2. අජ්ඣමපි, මජ්ඣ. අජ්ඣාතිපි, සං.

3. අජ්ඣතක්ඛිකමපි, සි. අජ්ඣතක්ඛිකමපි, සං.

4. ආසනපටිකක්ඛිණොපි, සං.

5. උකකුට්ඨිකපාඨානානුසුතො, සි. කණ්ටි.

6. උපපජ්ජති, සි.

7. දුක්ඛදෙමනස්සං, සි. කණ්ටි.

8. දෙමනස්සං දුක්ඛං සමානො, සං.

9. අසුමිනො, මජ්ඣ. සං.

10. හෙදමොනො, සං.

හේ පලා වලදත්තේ හෝ වෙසී සිටියවු වලදත්තේ හෝ වෙසී. නුරුහල් වලදත්තේ හෝ වෙසී. සමකම් වැහැර වලදත්තේ හෝ වෙසී. ලහවු වලදත්තේ හෝ වෙසී. කුඳු වලදත්තේ හෝ වෙසී. දමුබත් වලදත්තේ හෝ වෙසී. තුනකු වලදත්තේ හෝ වෙසී. තණ වලදත්තේ හෝ වෙසී. ගොළු වලදත්තේ හෝ වෙසී. නුවරදත්තේ හිඳුණු එල වලදත්තේ හුඳු වුයේ, එහි මුලුළු අතර කොට ඇතියේ ද යැපෙයි.

ගො කණවැහැර ද දරයි. මුහුණවැහැර ද දරයි. මිනියෙන් මුදුහල මිලි ද දරයි. පනුල්මිලි ද දරයි. රැක්කුමුළු ද දරයි. අඳුන්මුවසම් ද දරයි. කුරසහිත අඳුන්මුවසම් ද දරයි. කුසවැහැර ද දරයි. කෙඳිවැහැර ද දරයි. ලිපත් වැහැර ද දරයි. කෙසකමඹලය ද දරයි. අස්ලොමකමඹලය ද දරයි. මහමුහුණු පියාපතුදු දරයි. නියකේ රවුළු උදරනුයේ නියකේ රවුළු උදරන වතෙහි යෙදුණේ වෙයි. අඳුන් පිළිකෙව කෙළේ, උඩුනුරු ව සිටුවේ වෙයි. උක්කුටුක ව (උලුපයෙන්) හිඳ තවුස්වැර වැසීමෙහි යෙදුණේ උලුපයෙන් හිඳුණේ ද වෙයි. කවු ඇතිරියෙහි වැසීමෙන් ද වෙයි. කවු ඇතිරියෙහි නැත ද කෙසෙයි. සමස භුන්වනු කොට කෙවරක් දියට බැසීම වතෙහි යෙදුණේ වෙයි.

මෙසේ මෙහිදු අනෙකුත්කාර වූ කෑ (තැවීමෙහි හාත්පස තැවීමෙහි) යෙදුණේ වාස කෙසෙයි. හේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි අපාය වූ, දුගීති වූ, මිනිපාන වූ, නිරයට පැමිණෙයි. මහණෙහි, මෙ වතෙහි මෙවන්මන්ති දත් දෙන්නා වූ ද, මතුයෙහි දත් පිපාක දෙන්නා වූ ද කම්පමාදුතය හි කියනු ලැබේ.

6. මහණෙහි, මෙ වන්මන්ති දුබදයක වූත්, මතු අතායෙහි සුබ පිපාකදයක වූත් ධම්පමාදුත නම් කවරේ ය යත්:

මහණෙහි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ප්‍රකෘතීන් නිසුණු රහ ගති ඇති වෙයි. හේ නිතොර (ඇදුරු වන්තොරැත්තේ දවුම්මි නිසා) රහයෙන් හටගන්නා දුක්දෙමිතස් පිදුනේ ය. ප්‍රකෘතීන් නිසුණු දොළ ගති ඇති වෙයි. හේ නරතුරු දොළයෙන් හටගන්නා දුක්දෙමිතස් පිදුනේ ය. ප්‍රකෘතීන් නිසුණු මොහගති ඇති වෙයි. හේ නරතුරු මොහයෙන් හටගන්නා දුක්දෙමිතස් පිදුනේ ය. හේ සහනිය දුක් ඇතිව ද, සහනිය දෙමිතස් ඇතිව ද, කදුළුමුසු මුහුණු ඇතිව හඬනුයේ පරිපූර්ණ පරිශුද්ධ බ්‍රහ්මචරිය පුරයි. හේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සුනිසගාලේ වලවෙන්නේ ය. මහණෙහි, මෙ වතෙහි මෙවන්මන්ති දත් දෙන මතු අතායෙහි සුබවිපාක දෙන ධම්පමාදුත යයි කියනු ලැබේ.

7. මහණෙහි, මෙවන්මන්තිදු සුබ දෙන්නා වූ, මතු අතායෙහිද සුබ පිපාකදයක වූ ධම්පමාදුත නම් කවරේ ය යත්:

ඉඩ හිතුවල එකලේවා, පකානියා න නිබ්බරුණානිකා හොනි, සොන අභිකාණ, රුණ, දුකාබ, දොමනාය, පටිස පෙදෙහි. පකානියා න නිබ්බරුණානිකා හොනි, සොන අභිකාණ, දොසප, දුකාබ, දොමනාය, පටිස පෙදෙහි. පකානියා න නිබ්බරුණානිකා හොනි, සොන අභිකාණ, මොහණ, දුකාබ, දොමනාය, පටිස පෙදෙහි.

සො විවිධව කාමෙති විවිධ අකුලෙති ධම්මෙති සත්තකකං සත්-
චාරං, විවෙකාජං පිත්ඤ්ඤං පස්මං ඤානං උපසම්පජ්ජති. විතකකං-
විචාරනං, මුළුසමා අත්ඤානං සම්පසාදනං, වෙනසො එකෝදිගාවං අවිතකකං
අවිචාරං, සමංගිජං පිත්ඤ්ඤං දුතියං ඤානං.¹ උපසම්පජ්ජති. පිත්ඤා ව
විත්තං උපෙඤ්ඤං, ව විහරති සතො ව සම්පජ්ජතො, සුඛස්ස ඤානෙත
පටිස චෙදෙති යං තං අරියං ආවිතතිනාති 'උපසකකිකො'² සයමා සුඛවිභාගී'ති
තතිසං ඤානං උපසම්පජ්ජති විහරති. සුඛස්ස ව පහානං දුක්ඛස්ස ව පහානං
පුබ්බෙව සොමනස්ස දෙවතස්සානං දත්ථමා³ අද්දනාං අසුඛං උපෙකකා-
සත්ථාරිද්දධං වතුරං ඤානං උපසම්පජ්ජති විහරති. සො කායස්ස හෙද
පරමමරණා සුගතං සන්නං ලොකං උපපජ්ජති. ඉදං දුට්ඨති භික්ඛුථෙ
ධම්මසමාදානං, පච්චිත්තනාසුඛස්සෙව පායෙස්ස සුඛවිභාගං.

ඉමානි බො භික්ඛුටෙ චන්දාරි බම්බසමාදුනානිති.

ඉදිරිපෝච්ඡි සහනවා, අත්තා චිත්තා තෙන චිත්තා සහනච්ඡො ආසිතං අභිනන්දනං.

ශ්‍රී ලංකා විමර්ශන මධ්‍යස්ථානය පිහිටීම.

1 දිග්විජයානං - පෙ - චතුර්ත්තං, සහ.

2. උපරිවිෂය, ඡේදන, පිහිටි. PTS.

3. අක්ෂරය, මුද්‍රණය.

මහණෙනි, ජේලොව ඇතැම් පද්ගලයෙක් ප්‍රකාශිත නිසුණු රාග සැතැපි ඇති නො වෙයි. හේ නරතුරු රාගජ දුඛදොමනසා තොමිදු-
නේ ය. ප්‍රකාශිත නිසුණු දොමන සැතැපි ඇති නො වෙයි. හේ නරතුරු
දොමනයෙන් භටගන්තා දුක්දොමනයේ නොවිදුනේ ය. ප්‍රකාශිත නිසුණු
මොහ සැතැපි ඇති නො වෙයි. හේ නරතුරු මොහයෙන් භටගන්තා
දුක්දොමනයේ නොවිදුනේ ය.

හේ කාමයෙන් වෙන් ව ම, අකුසල් දතමින් වෙන් ව සමිතකී,
සම්මාර, පිවෙකජ, ප්‍රීතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යාන උපයා වාස කෙරෙයි.
විතතිවිමාරයන් සන්තිදිමෙන් සියසතන්ති සම්ප්‍රසාද ඇති, විතෙතකාග්‍ර-
භාව ඇති, අමිතකී, අපිමාර, සමාධිජ, ප්‍රීතිසුඛ ඇති ද්විතීයධ්‍යාන උපයා
වාස කෙරෙයි. ප්‍රීති විරාගයෙහිදු උපෙක්ඛක ව ද සමාතිමත් ව සම්ප්‍රසාදන
ඇති ව වාස කෙරෙයි. ආයුධයෝ යම් ධ්‍යානයක් ගෙන “ඒ උපෙක්ඛක,
සමාතිමත් පද්ගල සුඛවිමාර ඇතිදේ ය”යි බ්‍රහ්මණ්ද්ද, ඒ තෘතීයධ්‍යාන
උපයා වාස කෙරෙයි. සුඛය හා දුඛයාගේ ප්‍රභාණයෙන් පළමු ම
සොමනස්දොමනසුත් පහව යාමෙන් අද්‍රාව වූ අසුඛ වූ උපෙක්ඛායෙන්
ජනිත සමාතිපරිශුද්ධි ඇති චතුර්ධ්‍යාන උපයා වාස කෙරෙයි. හේ
කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සුභිසග බ්‍රහ්මලොභ කරු ඵලබ්බි. මහණෙනි,
ජේ මෙවනමන්ති සුඛදයක වූත්, මතු අනායෙහි සුඛවිපාකදයක වූත්
බමිසමාදාන යයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මොහු බමිසමාදානයෝ සතර දෙනෙකු වදලා සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඡේසුන් වදාළසේක. භටගන් සොමිතස් ඇති ඒ
මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාමිතය සතුටින් පිළිගත්ත.

චූළබ්මමසමාදානසූත්‍රය පස් වැනි යි.

1. 5. 6.

මහාධම්මසමාදානසූත්තං

1. එවං මෙ සූතං: එකං සමයං හගවා සාවඤ්ඤං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු අමනෙතසි: භික්ඛවො'ති. හදනොති තෙ භික්ඛු නගවතො පච්චස්සොසුං. හගවා එතදවොච:

2. යෙතුයොන භික්ඛවෙ සන්තා එවංකාමා එවංඡන්දු එවංඅභිප්පායා: අහො වත අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා පරිභාසෙය්‍යං, ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා අභිවක්ඛිස්සන්ති තෙසං භික්ඛවෙ සන්තාතං එවංකාමානං එවංඡන්දුතං එවංඅභිප්පායානං අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා අභිවක්ඛින්ති, ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා පරිභාසන්ති. තත්‍ර භූමෙත භික්ඛවෙ¹ කං හෙතුං පච්චෙචාති². “හගවංමුලංකා නො හනෙත ධම්මා හගවංගෙනතිකා හගවංපටිසරණං. සාධු වත හංගන³ හගවන්තංගෙව⁴ පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අනේවා. හගවතො සුඤ්ඤා භික්ඛු ධාරෙස්සන්ති”ති. තෙන හි භික්ඛවෙ සුණංථ, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිස්සාමිති. එවං හනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චස්සොසුං. හගවා එතදවොච:

3. ඉධ භික්ඛවෙ අස්සුතවා පුත්ථුතො අරියානං අදස්සාමි අරියං-ධම්මස්ස අකොමිදෙ අරියධම්මෙ අභිනිදො, සප්පුරිසානා අදස්සාමි සප්පුරිසං-ධම්මස්ස අකොමිදෙ සප්පුරිසධම්මෙ අභිනිතො සෙවිතඛෙධ ධම්මෙ න ජානාති, අසෙවිතඛෙධ ධම්මෙ න ජානාති, හජ්තඛෙධ ධම්මෙ න ජානාති, අහජ්තඛෙධ ධම්මෙ න ජානාති. සො සෙවිතඛෙධ ධම්මෙ අජානන්තො අසෙවිතඛෙධ ධම්මෙ අජානන්තො, හජ්තඛෙධ ධම්මෙ අජානන්තො අහජ්තඛෙධ ධම්මෙ අජානන්තො, අසෙවිතඛෙධ ධම්මෙ සෙවති සෙවිතඛෙධ ධම්මෙ න සෙවති, අහජ්තඛෙධ ධම්මෙ ටාජති, හජ්තඛෙධ ධම්මෙ න ටාජති. තස්ස අසෙවිතඛෙධ ධම්මෙ සෙවතො සෙවිතඛෙධ ධම්මෙ අසෙවතො, අහජ්තඛෙධ ධම්මෙ හජ්තො හජ්තඛෙධ ධම්මෙ අහජ්තො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා අභිවක්ඛින්ති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා පරිභාසන්ති. තං කිස්ස හෙතු? එවා තෙතං භික්ඛවෙ හොති යථා තං අවිදුසුතො.

1. තත්‍ර භික්ඛවෙ, සි. 2. තං කිස්සහෙතුං, සං 3. සාධු හ නෙත, සි.
4. හගවන්තංගෙව, මු සි ඡෙත්සං. සං PTS.

1. 5. 6.

මහායමකමාද්ග සූත්‍රය.

1. මා විසින් මෙසේ අසනලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජෙනවන නම් වූ අනේවද්ධ මහසිටාණන්ගේ ආරාමයෙහි වැඩවාස කරන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' යි භික්ෂූන් ඇමැතුසේක. ඒ භික්ෂූහු 'වහන්සැ' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදලසේක:

2. මහණෙනි, සත්‍යයෝ "අනිෂ්ට, අකාන්ත, අමනාප, ධම්මෝ පිරිහි යෙන්වා - ඉෂ්ට, කාන්ත, මනාප, ධම්මෝ වෙසෙසින් වැඩියෙන්වා" යි බෙහෙවින් මෙසේ කැමැතියහ. මෙසේ සද ඇතියහ. මෙසේ අධිප්‍රාය ඇතියහ. මහණෙනි, මෙසේ කැමැති, මෙසේ සද ඇති, මෙසේ අධිප්‍රාය ඇති ඒ සත්‍ය-යනට අනිෂ්ට, අකාන්ත, අමනාප ධම්මෝ වැඩෙත්. ඉෂ්ට, කාන්ත, මනාප ධම්මෝ පිරිහෙත් මහණෙනි, එකරුණෙහි තෙපි කිනම් හෙතුවක් ප්‍රත්‍යය කොට ගත්වා? "වහන්ස, අපගේ ධම්මෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මූල් කොට ඇතියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙතා කොට ඇතියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පිළිසරණ ඇතියහ. වහන්ස, අයැද සිටුවීම: තෙල භාෂිතයාගේ අළු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වැටෙන්නා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ බස් අසා භික්ෂූහු බරන්තාය." එසේ නම් මහණෙනි, අසව, මනාකොට මෙනෙහි කරව. කියවිත. 'වහන්ස, එසේ ය' යි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදලහ:

3. මහණෙනි, මෙලොව (බ්‍රහ්මාදී) ආයතීයන් නො දක්නාසුලු, ආයතී ධම්මයෙහි අදක්‍ෂ, ආයතීධම්මයෙහි අවිනිත, (බ්‍රහ්මාදී) සත්පුරුෂයන් නො දක්නාසුලු, සත්පුරුෂධම්මයෙහි අදක්‍ෂ, සත්පුරුෂධම්මයෙහි අවිනිත අශ්‍රැතවත් පාඨශ්ඡන්ධ සෙවියසුහු දහම් නො දන්නන් ය නොසෙවියසුහු දහම් නො දන්නන් ය. හජන කලසුහු ධම්ම නො දන්නන් ය. හජන නො කලසුහු ධම්ම නො දන්නන් ය. සේ සෙවියසුහු ධම්ම නො දන්නන් නොසෙවියසුහු ධම්ම නො දන්නන් හජන කලසුහු ධම්ම නො දන්නන් හජන නොකලසුහු ධම්ම නො දන්නන්, නොසෙවියසුහු ධම්ම සෙවියන් ය. සෙවියසුහු ධම්ම නොසෙවියන් ය. හජන නොකලසුහු ධම්ම හජන කරන්නන් ය. හජන කලසුහු ධම්ම හජන නො කරන්නන් ය. නොසෙවියසුහු දහම් සෙවුනා, සෙවියසුහු දහම් නොසෙවුනා, හජන කලසුහු දහම් හජන නො කරන, හජන නොකලසුහු දහම් හජන කරන ඒ අශ්‍රැතවත් පාඨශ්ඡන්ධයාහට අනිෂ්ට, අකාන්ත, අමනාප ධම්මෝ වෙසෙසින් වැඩියෙනි. ඉෂ්ට, කාන්ත, මනාප ධම්මෝ පිරිහියෙහි ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, අකබල පාඨශ්ඡන්ධයාහට යම්බඳු (හෙතුයෙක්) මේ ද, තෙල එබඳු ම වෙයි

4. සුභවා ව බෝ භික්ඛවෙ අරියසාපකො අරියානං දසසාමී අරිය-
 බමමසස පනාපිදෙ අරියබමම සුචරිතො, සප්පරිසාන දසසාමී සප්පරිස-
 බමමසස පනාපිදෙ සප්පරිසානවරි සුචරිතො සෙවිතබ්බෙ බමම පජානාති¹
 අසෙවිතබ්බෙ බමම පජානාති, හජ්ජාබ්බෙ බමම පජානාති අහජ්ජාබ්බෙ
 බමම පජානාති, සෙවිතබ්බෙ බමම පජානානො² අසෙවිතබ්බෙ
 බමම පජානානො, හජ්ජාබ්බෙ බමම පජානානො අහජ්ජාබ්බෙ
 බමම පජානානො, අසෙවිතබ්බෙ බමම න සෙවති, සෙවිතබ්බෙ බමම
 සෙවති. අහජ්ජාබ්බෙ බමම න හජ්ජති, හජ්ජාබ්බෙ බමම හජ්ජති. වාසස
 අසෙවිතබ්බෙ බමම අසෙවංතා සෙවිතබ්බෙ බමම සෙවිතො, අහජ්
 ජාබ්බෙ බමම අහජංතා හජ්ජාබ්බෙ බමම හජ්ජො, අනිට්ඨා අකන්තා
 අමනාපා බමමා පරිහායනති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා බමමා අභිවස්සනති.
 තං කිසසු හෙතුර් එවං පටන් භික්ඛවෙ හොති සථා තං අවිදුසුතො.

5. මහාමල්වත්තියාගේ භික්ඛවෙ බමමසමාදානාති. කතාමාති පනාගාරි

අප්පි භික්ඛවෙ බමමසමාදානං පච්චුසන්නාදුක්ඛිකෙසුච්ච ආසන්නෙ
 දුක්ඛ මනානං. අප්පි භික්ඛවෙ බමමසමාදානං පච්චුසන්නාදුක්ඛි ආසන්න
 දුක්ඛමිපාකං අප්පි භික්ඛවෙ බමමසමාදානං පච්චුසන්නාදුක්ඛි ආසන්න
 සුචරිතො. අප්පි භික්ඛවෙ බමමසමාදානං පච්චුසන්නාදුක්ඛිකෙසුච්ච
 ආසන්නෙ සුචරිතො.

6. නුභු භික්ඛවෙ සද්දිද³ බමමසමාදානං පච්චුසන්නාදුක්ඛිකෙසුච්ච
 ආසන්නෙ දුක්ඛමිපාකං, තං අපිද්ධා⁴ අවිජ්ජාගතො සථාභූතා නපජානාති.
 ඉදං ලබා යමමමාදානං පච්චුසන්නාදුක්ඛිකෙසුච්ච ආසන්නෙ දුක්ඛ-
 මිපාකනති. තං අපිද්ධා අවිජ්ජාගතො සථාභූතා අපජානො න සෙවති,
 තං න පරිච්චෙරිති. වාසස තං පනාගො තං අපරිච්චෙරිතො අනිට්ඨා
 අකන්තා අමනාපා බමමා අභිවස්සනති ඉට්ඨා කන්තා මනාපා බමමා
 පරිහායනති තං කිසසු හෙතුර් එවං පටන් භික්ඛවෙ හොති සථා තං
 අවිදුසුතො.

7. නුභු භික්ඛවෙ සද්දිද³ බමමසමාදානං පච්චුසන්නාදුක්ඛිකෙසුච්ච
 දුක්ඛමිපාකං, තං අපිද්ධා අවිජ්ජාගතො සථාභූතා නපජානාති. ඉදං ලබා
 බමමසමාදානං පච්චුසන්නාදුක්ඛිකෙසුච්ච ආසන්නෙ දුක්ඛමිපාකනති. තං
 අපිද්ධා අවිජ්ජාගතො සථාභූතා අපජානො න සෙවති, තං න පරිච්චෙරිති
 වාසස තං පනාගො තං අපරිච්චෙරිතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා
 බමමා අභිවස්සනති ඉට්ඨා කන්තා මනාපා බමමා පරිහායනති. තං කිසසු
 හෙතුර් එවං පටන් භික්ඛවෙ හොති සථා තං අවිදුසුතො.⁵

1. ජානාති, මජ්ඣ. සං.

2. ජානෙතො, මජ්ඣ. සං.

3. සද්දිද, මජ්ඣ. සං. PTS.

4. අපිද්ධා, සං.

5. අවිදුසුතොති, සං.

4. මහණෙනි, ආරාමිකයන් දන්නාසුදු, ආරාමිකයෙකි දණ්ඩ, ආරාමි-
කයෙකි සුමනිත, සන්ත්‍රාසයන් දන්නාසුදු, සන්ත්‍රාසයෙකි දණ්ඩ,
සන්ත්‍රාසයෙකි සුමනිත, ප්‍රානවන් ආරාමිත්‍රාවක සෙවියසුදු දණ්ඩ
දන්නේ ය. නොසෙවියසුදු දණ්ඩ දන්නේ ය. හර්ත කළසුදු දණ්ඩ දන්නේ ය.
හර්ත නොකළසුදු දණ්ඩ දන්නේ ය. නේ සෙවියසුදු දණ්ඩ දන්නේ ය. නො
සෙවියසුදු දණ්ඩ දන්නේ, හර්ත කළසුදු දණ්ඩ දන්නේ හර්ත නො
කළසුදු දණ්ඩ දන්නේ, නොසෙවියසුදු දණ්ඩ නොසෙවියසුදු දණ්ඩ දෙපසින් ය. හර්ත නොකළසුදු දණ්ඩ හර්ත නොකරන්නේ ය. හර්ත කළසුදු දණ්ඩ හර්ත කරන්නේ ය. නොසෙවියසුදු දණ්ඩ නොසෙවියසුදු දණ්ඩ සෙවියසුදු, හර්ත නො කළසුදු දණ්ඩ හර්ත නොකරන, හර්ත කළසුදු දණ්ඩ හර්ත කරන ඒ ආරාමිත්‍රාවකයාගේ
අතින්, අකාන්ත, අතින් ධර්මයෙහි පිටියෙහි. ඉන්, කාන්ත, මනා
ධර්මයෙහි වැඩියෙහි ඒ කවර හෙයින් යන්: මහණෙනි, ප්‍රහසන බුද්ධි ඇති
පණ්ඩිතයාගේ යම්වද (හෙතුසෙක්) චේද, තෙල ඵලද ම වෙයි.

5. මහජනතා, මේ බිම්...යාගේ සහර දෙන්නයි. කවර සහර දෙන්නෙක් යන:

මහණෙනි, මෙවන්මන්හිදු දුකදෙන වඩා දුකාසෙහි දු සුඛවිවා දෙන ධර්මමාදානසෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙවන්මනු සුඛ දෙන, මිත්ත දුකාසෙහි දුඛවිපාක දෙන ධර්මමාදානසෙක් ඇත. මහණෙනි, මෙවන්මනු දුක් දෙන, මිත්ත දුකාසෙහි සුඛවිපාක දෙන ධර්මමාදානසෙක් ඇත. මහණෙනි මෙවන්මනුසෙහි සුඛ දෙන, මිත්ත දුකාසෙහි සුඛවිපාක දෙන ධර්මමාදානසෙක් ඇත.

6. මහනෙති, ඒ බ්‍රිතාන්‍යයන් කෙරෙහි වෛච්ඡිත්‍ර දූෂිතයක මතු අතාශෙහි දුබලිතයෙකුකු වූ යම් බ්‍රිතාන්‍යයෙක් (ප්‍රාණවබාදි බ්‍රිතාන්‍යයෙක්) ග්‍රාහකයෙක්, ඇද්ද, එය අවිද්‍යාවෙන් සම්පාදන විධාන නොවූ පද්ධතියේ මෙම බ්‍රිතාන්‍යයෙකු මෙවන් උණු දෙන්නා වූ ද, මතු අතාශෙහි දුබලිතය දෙන්නා වූ ද එකකැයි ඇතිසාපි නොදන්නේ ය. අවිද්‍යාවෙන් අවිධාන පද්ධතියේ බ්‍රිතාන්‍යය යථාචරයෙන් නොදන්නේ එය සෙදුනේ ය, එය නොකරනේ ය. ඒ බ්‍රිතාන්‍යය සෙදුනා, එය නොකරනා, ස්වර්ගයේ, අභ්‍යන්තර, අභ්‍යන්තර ස්වයං වෛරයකින් වැඩෙනා, ඉහළ, කාන්තා, මනාප, බ්‍රිතාන්‍යයෙක් ඒ කවර වෙයි යන්න: මහනෙති අවිධානව යම් අයුරු (වෙනස්කම්) වේ ද, තෙල එනම් වෙයි.

7. මහනෙති, ඒ බිම් සමාදානයක් කෙරෙහි වෙළෙන්ඹන්හි සුබ වූ ඵ්භූ අනාගතයෙහි දුබවිපාක වූ යම් බිම් සමාදානයක් ඇද්ද, අභිදායෙන් සමයාගත අවිද්වන් පුද්ගල “මේ බිම් සමාදාන නම්, ප්‍රත්‍යක්ෂනාසුබ ය, අනාගත දුබවිපාක ය” කියා එය යථාසාධනයෙන් නො දන්නේ ය. අවිද්‍යා-ගත විද්‍යානී පුද්ගල එය ඇත්තැයි නො දන්නේ එය සෙදනේ ය. එය නොතරනේ ය. එය සෙදනා, එය නො තරනා ඕනට අනිමට, අකාන්තා, අමනාප බිමයෝ වෙසෙඳින් වැඩෙත්. ශ්‍රමා, කාන්තා, මහාප, බිමියෝ පිරිනිසෙත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහනෙති, අවිද්වන්හට යම්බඳු (හෙතෙ-සක්) වේ ද, තෙල එබඳු ම වෙයි

8. නත්ත භික්ඛවෙ යදිදං¹ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛං ආයත්තං සුඛවිපාකං, තං අවිද්ධා² අවිජ්ජාගතො යථාභූතං තප්පජානාති; ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛං අයත්තං සුඛවිපාකගාති. තං අවිද්ධා අවිජ්ජාගතො යථාභූතං අප්පජානන්තො තං න සෙවති, තං පරිච්ඡෙස්සති. තස්ස තං අසෙවතො තං පරිච්ඡෙස්සතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා පරිභාසන්ති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ තොති යථා තං අවිදදුසුතො.

9. නත්ත භික්ඛවෙ යදිදං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්න සුඛඤ්චව ආයතිඤ්ච සුඛවිපාකං,³ තං අවිද්ධා අවිජ්ජාගතො යථාභූතං තප්පජානාති; ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛඤ්චව ආයතිඤ්ච සුඛවිපාකගාති. තං අවිද්ධා අවිජ්ජාගතො යථාභූතං අප්පජානන්තො තං න සෙවති, තං පරිච්ඡෙස්සති. තස්ස තං අසෙවතො තං පරිච්ඡෙස්සතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා පරිභාසන්ති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ තොති යථා තං අවිදදුසුතො.

10. නත්ත භික්ඛවෙ යදිදං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛඤ්චව ආයතිඤ්ච දුක්ඛවිපාකං, තං විද්ධා⁴ විජ්ජාගතො යථාභූතං පජානාති; ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නදුක්ඛඤ්චව ආයතිඤ්ච දුක්ඛ විපාකගාති. තං විද්ධා විජ්ජාගතො යථාභූතං පජානන්තො තං න සෙවති, තං පරිච්ඡෙස්සති. තස්ස තං අසෙවතො තං පරිච්ඡෙස්සතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා පරිභාසන්ති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ තොති යථා තං විදදුසුතො.

11. නත්ත භික්ඛවෙ යදිදං ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයත්තං දුක්ඛවිපාකං, තං විද්ධා විජ්ජාගතො යථාභූතං පජානාති; ඉදං ඛො ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයත්තං දුක්ඛවිපාකගාති. තං විද්ධා විජ්ජාගතො යථාභූතං පජානන්තො තං න සෙවති, තං පරිච්ඡෙස්සති. තස්ස තං අසෙවතො තං පරිච්ඡෙස්සතො අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා ධම්මා පරිභාසන්ති. ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති. තං කිස්ස හෙතු? එවං හෙතං භික්ඛවෙ තොති යථා තං විදදුසුතො.⁵

1. යමිදං, මිජ්ජං, ස්‍යා. PTS.

3. සුඛවිපාකගාති, මජ්ජං. 4 විද්ධා, ස්‍යා.

2. අවිද්ධා, ස්‍යා.

5 විදදුසුතොති, ස්‍යා.

8 මහණෙනි, ඒ ධම්මසමාදානයන් කෙරෙහි වර්තමානයෙහි දූෂිතයක වූ, අනාගතයෙහි සුඛවිපාක වූ, යම් ධම්මසමාදානයෙක් ඇද්ද, අවිද්‍යාගත අවිච්ඡිත් පුද්ගල “මේ ධම්මසමාදානය ප්‍රත්‍යක්ෂපන්නාදුබ්බ ය, අනාගත සුඛවිපාක ය” කියා එය යථාභූත වශයෙන් නොදන්නේ ය. අවිද්‍යාගත අවිච්ඡිත් පුද්ගල එය ඇතිතැන නොදන්නේ එය නොසෙවුනේ ය. එය හරන්නේ එය නොසෙවුනා, එය හරනා ඔහුට අතීථි, අකාන්ත, අමනාප ධර්මයෝ වෙසෙසින් වැඩෙත්. ඉඡා, කාන්ත, මනාප ධර්මයෝ පිරිනිසෙත් ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, අවිච්ඡිත්තට යම්බඳු (හෙතුයෙක්) වේද, තෙල එබඳු ම වෙයි.

9. මහණෙනි, ඒ ධම්මසමාදානයන් කෙරෙහි ප්‍රත්‍යක්ෂපන්න සුඛ වූත්, අනාගතසුඛවිපාක වූත් යම් ධම්මසමාදානයෙක් ඇද්ද, අවිද්‍යාසමාගත, අවිච්ඡිත් පුද්ගල “මේ ධම්මසමාදානය ප්‍රත්‍යක්ෂපන්නාදුබ්බ ද වෙයි, අනාගත සුඛවිපාක ද වේ ය” යි එය යථාභූත වශයෙන් නොදන්නේ ය. අවිද්‍යාසමාගත, අවිච්ඡිත් පුද්ගල එය යථාථයෙන් නොදන්නේ, එය නොසෙවුනේ ය. එය හරන්නේ ය. එය නොසෙවුනා, එය හරනා ඔහුට අතීථි, අකාන්ත, අමනාප ධර්මයෝ වෙසෙසින් වැඩෙත්. ඉඡා, කාන්ත, මනාප ධර්මයෝ පිරිනිසෙත් ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, අවිච්ඡිත්තට යම් බඳු (හෙතුයෙක්) වේද, තෙල එබඳු ම වෙයි.

10. මහණෙනි, ඒ ධම්මසමාදානයන් කෙරෙහි ප්‍රත්‍යක්ෂපන්න පුබ්බ වූත්, අනාගතදූෂිතවිපාක වූත් යම් ධම්මසමාදානයෙක් ඇද්ද, විද්‍යායෙන් සමාගත, විච්ඡිත් පුද්ගල “මේ ධම්මසමාදානය ප්‍රත්‍යක්ෂපන්නාදුබ්බ ද වෙයි. අනාගත දූෂිතවිපාක ද වේ” යයි යථාභූත වශයෙන් දන්නේ ය. විද්‍යාගත, විච්ඡිත් පුද්ගල එය යථාභූත වශයෙන් දන්නේ, එය නොසෙවුනේ ය. එය හරන්නේ ය. එය නොසෙවුනා, එය හරනා ඔහුට අතීථි, අකාන්ත, අමනාප ධර්මයෝ පිරිනිසෙත්. ඉඡා, කාන්ත, මනාප ධර්මයෝ වෙසෙසින් වැඩෙත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, විච්ඡිත්තට යම් බඳු (හෙතුයෙක්) වේද, තෙල එබඳු ම වෙයි.

11. මහණෙනි, ඒ ධම්මසමාදානයන් කෙරෙහි ප්‍රත්‍යක්ෂපන්න සුඛ වූත්, අනාගතදූෂිතවිපාක වූත් යම් ධම්මසමාදානයෙක් ඇද්ද, විද්‍යායෙන් සුක්ත, විච්ඡිත් පුද්ගල “මේ ධම්මසමාදානය ප්‍රත්‍යක්ෂපන්නාදුබ්බ ද, අනාගතදූෂිතවිපාක ද වේ ය” යි යථාභූත වශයෙන් දන්නේ ය. විද්‍යායෙන් සුක්ත, විච්ඡිත් පුද්ගල එය තත් වූ පරිදි දන්නේ එය නොසෙවුනේ ය. එය හරන්නේ ය. එය නොසෙවුනා, එය හරනා ඔහුට අතීථි, අකාන්ත, අමනාප ධර්මයෝ පිරිනිසෙත්. ඉඡා, කාන්ත, මනාප ධර්මයෝ වෙසෙසින් වැඩෙත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, විච්ඡිත්තට යම් බඳු (හෙතුයෙක්) වේද, තෙල එබඳු ම වෙයි.

[illegible]

13 තැනු භික්ෂුවකුට සදිදා, සමසමාදානං පටිපාසනාසුඛසංඝේට
ආසන්නස්ස සුඛජීවංගා, කං විද්වා විජ්ජාගංගා සමාදානං පජාතංගි, ඉදා
බො සමසමාදානං පටිපාසනාසුඛසංඝේට ආසන්නස්ස සුඛජීවංගානති, කං
විද්වා, විජ්ජාගංගා සමාදානං පජාතංගානාං වං සංවිති, තු න පජි-
ට්ඨති; තස්ස නං සංවිතො හි අපට්ඨෙති සංගා අනිඛං අකන්තං
අනිතංගා සමිධං පජිතංගති, ඉච්ඡා කන්තං, විනාපා සමිධං අභිපෙක්ඛති,
කං කිස්ස සෙව? එවං වංගං භික්ෂුවෙට්ඨාති සමා හි විදදසුනො.

11. සානලේඛන නිකායේ මානව හිමිකම් පිළිබඳව පිළිගැනීමේදී අය
නිකාය ප්‍රතිකර්මයක්?

ඉබ් හිකඩ්වෙ චිත්තවේදා සභාපී දුෂකති සභාපී දෙමනසෙසන පාණ්ති-
 පානි හෙති පාණ්ති පානපවිච්ඡා ව¹ දනබ් දෙමනසෙස පරිස-වෙදෙති.
 සභාපී දුෂකති සභාපී දෙමනසෙසන අභිනාදාදි² හෙති අභිනාදන-
 පවිච්ඡා ව³ දනබ් දෙමනසෙස පරිස-වෙදෙති. සභාපී දුෂකති සභාපී
 දෙමනසෙසන කාමෙසු මිත්රිච්ඡා⁴ හෙති. කාමෙසු මිත්රිච්ඡාපවිච්ඡා ව⁵
 දනබ් දෙමනසෙස පරිස-වෙදෙති. සභාපී දුෂකති සභාපී දෙමනසෙසන
 මුසාවාදි හෙති. මුසාවාදපවිච්ඡා ව⁶ දනබ් දෙමනසෙස පරිස-වෙදෙති. සභාපී
 දුෂකති සභාපී දෙමනසෙසන විසුනාවාදො⁷ හෙති. විසුනාවාදපවිච්ඡා
 ව⁸ දනබ් දෙමනසෙස පරිස-වෙදෙති. සභාපී දුෂකති සභාපී දෙමනසෙසන
 චර්යාවාදො⁹ හෙති. චර්යාවාදපවිච්ඡා ව¹⁰ දනබ් දෙමනසෙස පරිස-
 වෙදෙති. සභාපී දුෂකති සභාපී දෙමනසෙසන සම්මාපල මි හෙති.
 සම්මාපලාපවිච්ඡා ව¹¹ දනබ් දෙමනසෙස පරිස-වෙදෙති. සභාපී
 දුෂකති සභාපී දෙමනසෙසන අභිනිකුල හෙති. අභිනිකුලපවිච්ඡා ව¹²
 දනබ් දෙමනසෙස පරිස-වෙදෙති. සභාපී දුෂකති සභාපී දෙමනසෙසන
 බ්‍යාපනනිසංකා හෙති. බ්‍යාපනපවිච්ඡා ව¹³ දනබ් දෙමනසෙස පරිස-
 වෙදෙති. සභාපී දුෂකති සභාපී දෙමනසෙසන මිත්රිච්ඡා¹⁴ හෙති.
 මිත්රිච්ඡාපවිච්ඡා ව¹⁵ දනබ් දෙමනසෙස පරිස-වෙදෙති. සභාපී දුෂකති සභාපී
 දෙමනසෙසන අපාස දුශනති මිතිපාන නිරත උපපජ්ජති¹⁶. ඉදං පවිච්ඡි
 හිකඩ්වෙ ධම්මසම්මාදන පට්ටසානනදුකිධෙසෙව ආසන්නෙ දුකිච්ඡාකං.

1. ਇਕੱਠਾ, ਚੁੱਥਾ

2. පිළිගැනීම, මුද්‍රා, සහ.

3. සිසුණුවා, වා, රවවයා, සිඬු, සිසුණුවා, වා, රවවයා, මජ්ඣ. සන්.

4. பிரதமரவர்கள், இலங்கை, மல.

5. පරාක්‍රමවර්මය, සීග්‍ර, පරාක්‍රමවර්මය, මිහිඳු, සහ, 6. පරාක්‍රම, සී

12. මහණෙනි, ඒ ධම්මමාදනයන් කෙරෙහි ප්‍රත්‍යහපනා දුටු වූ ද, අනාගතසුඛවිපාක වූ ද, යම් ධම්මමාදනයෙක් ඇද්ද, විද්‍යාසමර්ථානන, විද්වත් පුද්ගල “මේ ධම්මමාදන නම්, ප්‍රත්‍යහපනා දුටු ය, අනාගතසුඛවිපාක ය” යි එය තවුසේ දන්නේ ය. විද්‍යාසෙන් සුක්ඛ, විද්වත්-පුද්ගල එය ඇතිසේ දන්නේ, එය සෙදුනේ ය. එය නොහරනේ ය. එය සෙදුනා, එය නොහරනා, ඔහුට අනිච්ච, අකාන්ත, අමනාප, ධර්මෝ පිරිනිසෙත්. ඉහට, කාන්තා, මනාප, ධර්මෝ වෙසෙසින් වැඩෙත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, විද්වත් පුද්ගලහට යම්ආද්‍ර (හෙතුයෙක්) වේද, තෙල එබ්දු ම වෙයි.

13. මහණෙනි, ඒ ධම්මමාදනයන් කෙරෙහි ප්‍රත්‍යහපනා දුටු වූ ද, අනාගතසුඛවිපාක වූ ද, යම් ධම්මමාදනයෙක් ඇද්ද, විද්‍යාසෙන් සමර්ථානන විද්වත් පුද්ගල “මේ ධම්මමාදන නම්, ප්‍රත්‍යහපනාසුඛ ද වෙයි, අනාගත සුඛවිපාක ද වෙයි” යි එය තවුසේ දන්නේ ය. විද්‍යාසෙන් සුදු විද්වත් පුද්ගල එය තවුසේ දන්නේ, එය සෙදුනේ ය. එය නොහරනේ ය. එය සෙදුනා, එය නොහරනා, ඔහුට අනිච්ච, අකාන්ත, අමනාප, ධර්මෝ පිරිනිසෙත්. ඉහට, කාන්තා, මනාප, ධර්මෝ වෙසෙසින් වැඩෙත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, විද්වත්හට යම්ආද්‍ර (හෙතුයෙක්) වේද, තෙල එබ්දු ම වෙයි.

14. මහණෙනි, මෙවන්විටු දුක් වූ, මිඬු අනායෙහි දුක් විපාක වූ ධම්මමාදන කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ගිණිවෙත් සහතිස දුක්ඛද, සහතිස දෙමනසිනුද පණ්ඩා කරනු ලබයි. ඒ පණ්ඩාසෙතුවෙකුද දුක්ඛදුන්නය් මිදී. සහතිස දුක්ඛද, සහතිස දෙමනසිනුද අසිතාදත් වනු ලබයි. ඒ අසිතාදත් හෙතු යෙකුද දුක් දෙමනස මිදී. සහතිස දුක්ඛද, සහතිස දෙමනසිනුද කාමි-යෙහි සෙහසර ඇති වෙයි. ඒ කාමිසෙහි මෙහසර හෙතෙසෙකුද දුක් දෙමනස් මිදී. සහතිස දුක්ඛද, සහතිස දෙමනසිනුද මහතා රාණනු වෙයි. ඒ රාණනු හෙතෙසෙකුද දුක් දෙමනස මිදී. සහතිස දුක්ඛද, සහතිස දෙමනසිනුද ධිසුනුගත් රාණනු වෙයි. ඒ ධිසුනු රාණ්ණ හෙතෙසෙකුද දුක් දෙමනස මිදී. සහතිස දුක්ඛද, සහතිස දෙමනසිනුද සමරාසබ්බ රාණනු වෙයි. ඒ සමරාසබ්බ හෙතෙසෙකුද, දුක්දෙමනස මිදී. සහතිස දුක්ඛද, සහතිස දෙමනසිනුද පළමු රාණනු වෙයි. ඒ පළමු හෙතෙසෙකුද දුක් දෙමනස මිදී. සහතිස දුක්ඛද, සහතිස දෙමනසිනුද, පළ අයෙහි ලොබ බිහිලි වෙයි. ඒ අභිසංසෙතුවෙකුද දුක් දෙමනස මිදී. සහතිස දුක්ඛද, සහතිස දෙමනසිනුද විපාටාසබ්බ ඇති වෙයි. ඒ විපාටාසබ්බ හෙතෙසෙකුද දුක්දෙමනස මිදී. සහතිස දුක්ඛද, සහතිස දෙමනසිනුද මිසිදිද ඇති වෙයි. ඒ මිසිදිද හෙතෙසෙකුද දුක් දෙමනස මිදී. සහතිස දුක්ඛද, මරණින් මිඬුසෙහි දායක දුගිති වින්වාන සබ්බසාක නිරතට වැටෙයි. මහණෙනි, මේ ධම්මමාදන පමොනමිනු දුගා ඇතැයි ද, පොදු දුක් විපාක ඇතැයි ද කියනු ලැබේ.

15. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතීං දුක්ඛවිපාකං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකපච්චා සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන පාණ්ණිපාති හොති. පාණ්ණිපාතපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන අදින්නාදායී හොති අදින්නාදානපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන කාමෙසු මිච්ඡාචාරා හොති කාමෙසු මිච්ඡාචාරපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන භික්ඛුතාචාරා¹ හොති. භික්ඛුතාචාරපච්චයා ච² සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන ඵරුසාචාරා³ හොති. ඵරුසාචාරපච්චයා¹ ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන සමථප්පලාපි හොති. සමථප්පලාපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන අභිජ්ඣාලු හොති. අභිජ්ඣාපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන බ්‍යාපන්නවිනේනා හොති. බ්‍යාපාදපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුඛෙන සභාපි සොමනස්සෙන මිච්ඡාදිට්ඨි හොති. මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සො කායස්ස භෙදා පරමරණා අපායං දග්ගති. චිතිපාතං තීරයං උපපජ්ජති. ඉදං දුළචයී භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතීං දුක්ඛවිපාකං.

16. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතීං සුඛවිපාකං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකපච්චා සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දොමනස්සෙන පාණ්ණිපාතං පටිච්චිතො හොති. පාණ්ණිපාතා වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දොමනස්සෙන අදින්නාදානං පටිච්චිතො හොති. අදින්නාදානං වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දොමනස්සෙන කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චිතො හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දොමනස්සෙන බ්‍රිසාවාදා පටිච්චිතො හොති. බ්‍රිසාවාදා වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දොමනස්සෙන පිසුකාය වාචාය⁵ පටිච්චිතො හොති. පිසුකාය වාචාය වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දොමනස්සෙන ඵරුසාය වාචාය⁶ පටිච්චිතො හොති. ඵරුසාය වාචාය වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුක්ඛෙන සභාපි දොමනස්සෙන සමථප්පලාපා පටිච්චිතො හොති. සමථප්පලාපා වෙරමණීපච්චයා ච දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති -

1 පිසුණ්ණාචාරා, ඡෙස්සං. සඤ්ඤා.
 2 පිසුණ්ණාචාරාපච්චයා, සිද්ධි. පිසුණ්ණාචාරාපච්චයා, මජ්ඣං. සඤ්ඤා.
 3 ඵරුසාචාරා, ඡෙස්සං. සඤ්ඤා. 4. ඵරුසාචාරාපච්චයා, සිද්ධි. ඵරුසාචාරාපච්චයා, ඡෙස්සං. සඤ්ඤා.
 5 පිසුණ්ණාචාරා, සිද්ධි. 6 ඵරුසාචාරා, සිද්ධි.

15. මහණෙනි, මෙවන්මනු සුව ඇති, මතු දක් විපාක ඇති ධම්මසමාදාන කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙලොව කිසිවෙක් සහගිය සුව ඇතිවත්, සහගිය සොමිනස් ඇතිවත් පණ්ණිවාසකරනු වෙයි. පණ්ණිවාසෙකුයෙහිද සුවසොමිනස් විඳි. සහගිය සුව ඇති වත්, සහගිය සොමිනස් ඇති වත් අසිතාදන් ගනු වෙයි. අසිතාදන් හෙතුයෙහිද සුවසොමිනස් විඳි. සහගිය සුව ඇති වත්, සහගිය සොමිනස් ඇති වත් කාමයෙහි මිසගසර ඇති වෙයි. කාමයෙහි මිසගසර හෙතුයෙහිද සුවසොමිනස් විඳි. සහගිය සුව ඇති වත්, සහගිය සොමිනස් ඇති වත් මුසවා බණනු වෙයි. මුසවා හෙතුයෙහිද සුවසොමිනස් විඳි. සහගිය සුව ඇති වත්, සහගිය සොමිනස් ඇති වත් පෙතෙසුන් බණනු වෙයි. පෙතෙසුන් බණ හෙතුයෙහිද සුව සොමිනස් විඳි. සහගිය සුව ඇති වත්, සහගිය සොමිනස් ඇති වත් පරොස්බස් බණනු වෙයි. පරොස්බස් හෙතුයෙහිද සුවසොමිනස් විඳි. සහගිය සුව ඇති වත්, සහගිය සොමිනස් ඇති වත් පලස් බණනු වෙයි. පලස් හෙතුයෙහිද සුව සොමිනස් විඳි. සහගිය සුව ඇතිවත්, සහගිය සොමිනස් ඇතිවත් (පරා අයත්ති) අනිධ්‍යා (වසම්මොචා) බිහිවී වෙයි. අනිධ්‍යා හෙතුයෙහිද සුවසොමිනස් විඳි. සහගිය සුව ඇති වත්, සහගිය සොමිනස් ඇතිවත් ව්‍යාපනාසිත් ඇති වෙයි. ව්‍යාපාද හෙතුයෙහිද සුව සොමිනස් විඳි. සහගිය සුව ඇති වත්, සහගිය සොමිනස් ඇති වත් මිසදිටු ඇති වෙයි. මිසදිටු හෙතුයෙහිද සුවසොමිනස් විඳි. තේ කබුන් මරණින් මතුයෙහි ආයා, දුර්ගති, විනිපාත සංකිශාත තිරසට ඵලවෙයි. මහණෙනි, මේ ධම්මසමාදාන ප්‍රත්‍යතප්‍රත්‍යතසුබ්‍යසි අනාගත දුඃචිපාකය සි කියනු ලැබේ.

16. මහණෙනි, මෙවන්මනු දක් ඇති, මතු සුඛමිපාක ඇති ධම්මසමාදාන කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙලොව කිසිවෙක් සහගිය දක් ඇති වත්, සහගිය දෙමිනස් ඇති වත් පණ්ණිවාසෙන් දුරු වූයේ වෙයි. පණ්ණිවාසෙන් දුරු වීම් හෙතුයෙහිද දක් දෙමිනස් විඳි. සහගිය දක් ඇති වත්, සහගිය දෙමිනස් ඇති වත් අසිතාදන් දුරු වූයේ වෙයි. අසිතාදන් දුරු වීම් හෙතුයෙහිද දක් දෙමිනස් විඳි. සහගිය දක් ඇති වත්, සහගිය දෙමිනස් ඇති වත් කාමයෙහි මිසගසරින් දුරු වූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිසගසරින් දුරු වීම් හෙතුයෙහිද දක් දෙමිනස් විඳි. සහගිය දක් ඇති වත්, සහගිය දෙමිනස් ඇති වත් මුසවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. මුසවායෙන් දුරු වීම් හෙතුයෙහිද දක් දෙමිනස් විඳි. සහගිය දක් ඇති වත්, සහගිය දෙමිනස් ඇති වත් පෙතෙසුන් දුරු වූයේ වෙයි. පෙතෙසුන් දුරු වීම් හෙතුයෙහිද දක් දෙමිනස් විඳි. සහගිය දක් ඇති වත්, සහගිය දෙමිනස් ඇති වත් පරොස්බස් දුරු වූයේ වෙයි. පරොස්බස් දුරු වීම් හෙතුයෙහිද දක් දෙමිනස් විඳි. සහගිය දක් ඇති වත්, සහගිය දෙමිනස් ඇති වත් පලස් දුරු වූයේ වෙයි. පලස් දුරු වීම් හෙතුයෙහිද දක් දෙමිනස් විඳි.

සභාපි දුකෙබ්‍රිත සභාපි දොමනස්සෙන අනභිජ්ඣාලු තොති. අනභිජ්ඣා-
පච්චයා ච දුකං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුකෙබ්‍රිත සභාපි
දොමනස්සෙන අබ්‍යාපන්නවිත්තො තොති. අබ්‍යාපාදපච්චයා ච දුකං
දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි දුකෙබ්‍රිත සභාපි දොමනස්සෙන
සමමාදිට්ඨි තොති. සමමාදිට්ඨිපච්චයා ච දුකං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති.
හෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.¹
ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආයතිං
සුඛවිපාකං.

17. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආය-
තිඤ්ච සුඛවිපාකං?

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකංචිචා සභාපි සුබ්බෙන සභාපි සොමනස්සෙන පාණා-
තිපාතා පටිවිරතො තොති. පාණාතිපාතා වෙරමණීපච්චයා ච සුඛං
සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුබ්බෙන සභාපි සොමනස්සෙන අදින්නා
දානා පටිවිරතො තොති. අදින්නාදානා වෙරමණීපච්චයා ච සුඛං සොම-
නස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුබ්බෙන සභාපි සොමනස්සෙන කාමෙසු
මුච්ඡාචාරා පටිවිරතො තොති. කාමෙසු මුච්ඡාචාරා වෙරමණීපච්චයා ච
සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුබ්බෙන සභාපි සොමනස්සෙන
මුසාවාදා පටිවිරතො තොති. මුසාවාදා වෙරමණීපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං
පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුබ්බෙන සභාපි සොමනස්සෙන පිසුනාය වාචාය²
පටිවිරතො තොති. පිසුනාය වාචාය වෙරමණීපච්චයා ච සුඛං සොම-
නස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුබ්බෙන සභාපි සොමනස්සෙන ඵරුසාය
වාචාය³ පටිවිරතො තොති. ඵරුසාය වාචාය වෙරමණීපච්චයා ච සුඛං
සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුබ්බෙන සභාපි සොමනස්සෙන
සච්ඡප්පලාපා පටිවිරතො තොති. සච්ඡප්පලාපා වෙරමණීපච්චයා ච සුඛං
සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුබ්බෙන සභාපි සොමනස්සෙන අන-
භිජ්ඣාලු තොති. අනභිජ්ඣාපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසං වෙදෙති.
සභාපි සුබ්බෙන සභාපි සොමනස්සෙන අබ්‍යාපන්නවිත්තො තොති. අබ්‍යා-
පාදපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. සභාපි සුබ්බෙන සභාපි
සොමනස්සෙන සමමාදිට්ඨි තොති. සමමාදිට්ඨිපච්චයා ච සුඛං සොමනස්සං
පටිසංවෙදෙති. හෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං
උපපජ්ජති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ ධම්මසමාදානං පච්චුප්පන්නසුඛං ආය-
තිඤ්ච සුඛවිපාකං.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ චත්තාරි ධම්මසමාදානානි.

18. සෙසංථාපි භික්ඛවෙ තිත්තකාලාපු⁴ විසෙහ සංසරෙය්‍යා, අථ
පුරිසො ආගචෙත්ඤ්‍යං ජීවිතුකාමො අමරිතුකාමො, සුඛකාමො දුක්ඛා-
පටිකක්ඛුලො, තමෙනං ඵමං වදෙය්‍යං : ‘අමො පුරිස, අයං තිත්තකාලාපු
විසෙහ සංසරෙය්‍යා. සමෙ ආකංඛසි පිට්ඨං. තස්ස පත පිටතො⁵ චෙට්ඨ
නච්ඡාදෙස්සති විණේණනපි ගණේනපි රුසෙනපි. -

1. උපපජ්ජති, සි. 2. පිසුනාවාච, සි. - කන්චි 3. ඵරුසාවාච, සි. කන්චි.

4. තිත්තකාලාපු, මෙසං. PTS සි. කන්චි; තිත්තකාලාපු, සහ.

5. පිට, සිමු.

6. පිංහො, සිමු.

සහගිය දුක් ඇති වත්, සහගිය දෙමනස් ඇතිවත් අභිධ්‍යායනුල නොවෙයි. අනභිධ්‍යායනුලයෙහි දුක්දෙමනස් වීදි. සහගිය දුක් ඇතිවත්, සහගිය දෙමනස් ඇතිවත් ව්‍යාපාද රහිත සිත් ඇති වෙයි. අව්‍යාපාදනෙහි දුක් දෙමනස් වීදි. සහගිය දුක් ඇති වත්, සහගිය දෙමනස් ඇති වත් සම්ඳිටු ඇති වෙයි. සම්ඳිටු නෙහුයෙහි දුක් දෙමනස් වීදි. හේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි මනාගති වූ ස්වර්ලොකයට එළඹෙයි. මහණෙනි, මෙවන් මනු දුක් ඇති, මතු සුඛ විපාක ඇති ධර්මසමාදාන භේදය කියනු ලැබේ.

17. මහණෙනි, මෙවන්මනු සුඛ ඇති, මතුයෙහි සුඛවිපාක ඇති ධර්මසමාදාන කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙලොව කිසිවෙක් සහගිය සුඛ ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් පණ්ණිව්‍යාසෙන් දුරුවූයේ වෙයි. පණ්ණිව්‍යාසෙන් දුරුවීම් නෙහුයෙහි සුවසොමනස් වීදි. සහගිය සුඛ ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් අසිනාදනින් දුරුවූයේ වෙයි. අසිනාදනින් දුරුවීම් නෙහුයෙහි සුවසොමනස් වීදි. සහගිය සුඛ ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් කාමයෙහි මිසකසරින් දුරුවූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිසකසරින් දුරුවීම් නෙහුයෙහි සුවසොමනස් වීදි. සහගිය සුඛ ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත්. මුසවාසෙන් දුරුවූයේ වෙයි. මුසවාසෙන් දුරුවීම් නෙහුයෙහි සුවසොමනස් වීදි. සහගිය සුඛ ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් විසුනුකසින් දුරුවූයේ වෙයි. විසුනු කසින් දුරුවීම් නෙහුයෙහි සුවසොමනස් වීදි. සහගිය සුඛ ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් පරොස්ඛසින් දුරුවූයේ වෙයි. පරොස්ඛසින් දුරුවීම් නෙහුයෙහි සුවසොමනස් වීදි. සහගිය සුඛ ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් පලසින් දුරුවූයේ වෙයි. පලසින් දුරුවීම් නෙහුයෙහි සුවසොමනස් වීදි. සහගිය සුඛ ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් අභිධ්‍යායනුල නොවෙයි. අනභිධ්‍යායනුලයෙහි සුවසොමනස් වීදි. සහගිය සුඛ ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් ව්‍යාපාද රහිත සිත් ඇති වෙයි. අව්‍යාපාද නෙහුයෙහි සුවසොමනස් වීදි. සහගිය සුඛ ඇතිවත්, සහගිය සොමනස් ඇතිවත් සම්ඳිටු ඇති වෙයි. සම්ඳිටු නෙහුයෙහි සුවසොමනස් වීදි. හේ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි මනාගති ඇති ස්වර්ලොකයට එළඹෙයි. මහණෙනි, මේ ධර්මසමාදාන ප්‍රත්‍යක්ෂපනසුඛ යයි ද, ආයතිසුඛවිපාක යයි ද කියනු ලැබේ.

මහණෙනි මොහු සතර ධර්මසමාදාන වෙති.

18. මහණෙනි, යම්සේ (හලාහල) විස මුසු තිත්ලබු එලයක් වේ ද, එවිට, ජීවත්වනු කැමැති, නොමැරෙනු කැමැති, සුවකැමැති, දුකෙහි පිළිකුල් ඇති පුරුෂයෙක් එන්ගේ වේ ද, ඔහුට මේසේ කියක් ද: “එම්බා පුරුෂය, මේ තිත්ලබුපල විස සහිත වෙයි. කැමැතියෙහි නම් එය බොහු. බොන්තාවූ තට වණියෙහි, ගඬියෙහි රහයෙහි නො රැස්නේය. -

පිටිකා¹ ව පන මරණං වා නිගව්ඤ්ඤි² මරණමනනං වා දුකානති. සො තං අපටිසංඛාය³ පිට්ඨෙය්‍ය, න පටිතිස්සාලෝය්‍ය,⁴ තස්ස තං පිටතො වෙව නච්ඡාදෙය්‍ය වණේණනපි ගණ්ඩනපි රසෙනපි පිටිකා ව පන මරණං වා නිගව්ඤ්ඤි මරණමනනං වා දුකානං. තච්ඡපමාහං භික්කවෙ ඉමං ධම්මසමාදානං වදාමි යමිදං⁵ ධම්මසමාදානං පච්චුසන්නදුකානිකෙඤ්ච ආයතිඤ්ච දුකතිපිපාකං. (1)

19. සෙය්‍යථාපි භික්කවෙ ආපාතිකංසො වණේණසමපනො ගති-
සමපනො රසසමපනො සො ව බො විසෙන සංසරෙය්‍යා. අථ සුරිසො
ආගවේණ්‍ය ජිවිත්තාමො අමරිත්තාමො, සුඛිකාමො දුකා පටිකතුලො.
තමෙන ඵලං වදෙය්‍යං: 'අමො පුරිස, අහං ආපාතිකංසො⁶ වණේණ-
සමපනො ගතිසමපනො රසසමපනො. සො ව බො විසෙන
සංසරෙය්‍යා. සචෙ ආකංඛාසි පිච. තස්ස තෙ පිටතො හි බො ඡාදෙය්‍යති
වණේණනපි ගණ්ඩනපි රසෙනපි. පිටිකා ව පන මරණං වා නිගව්ඤ්ඤි
මරණමනනං වා දුකානති. සො තං අපටිසංඛාය පිට්ඨෙය්‍ය, න පටි-
තිස්සාලෝය්‍ය. තස්ස තං පිටතො හි බො ඡාදෙය්‍ය වණේණනපි ගණ්ඩනපි
රසෙනපි. පිටිකා ව පන මරණං වා නිගව්ඤ්ඤි මරණමනනං වා දුකානං.
තච්ඡපමාහං භික්කවෙ ඉමං ධම්මසමාදානං වදාමි යමිදං ධම්මසමාදානං
පච්චුසන්නදුකානි ආයතිං දුකතිපිපාකං. (2)

20. සෙය්‍යථාපි භික්කවෙ පඤ්ඤානං නානාභෙසජ්ජති සංසරෙය්‍යා, අථ
සුරිසො ආගවේණ්‍ය පඤ්ඤෙති. තමෙන ඵලං වදෙය්‍යං: 'අමො පුරිස,
ඉදං සුචිත්තං නානාභෙසජ්ජති සංසරෙය්‍යා. සචෙ ආකංඛාසි පිච. තස්ස
තෙ පිටතො හි බො නච්ඡාදෙය්‍යති වණේණනපි ගණ්ඩනපි රසෙනපි,
පිටිකා ව පන සුඛි ගමිස්සාසීති. සො හං පටිසංඛාය පිට්ඨෙය්‍ය, න පටි-
තිස්සාලෝය්‍ය. තස්ස තං පිටතො හි බො නච්ඡාදෙය්‍ය වණේණනපි
ගණ්ඩනපි රසෙනපි. පිටිකා ව පන සුඛි අස්ස. තච්ඡපමාහං භික්කවෙ ඉමං
ධම්මසමාදානං වදාමි යමිදං ධම්මසමාදානං පච්චුසන්නදුකානං ආයතිං
සුඛිපිපාකං. (3)

21. සෙය්‍යථාපි භික්කවෙ දඬි ව මුඛි ව සපපි ව⁷ ථාණ්ණඤ්ච
ඵකඤ්ච සංසරෙය්‍යා, අථ සුරිසො ආගවේණ්‍ය ලොභිකපකානිඤ්ඤො.
තමෙන ඵලං වදෙය්‍යං: අමො පුරිස, ඉමං දඬි ව මුඛි ව සපපි ව
ථාණ්ණඤ්ච ඵකඤ්ච සංසරෙය්‍යා. සචෙ ආකංඛාසි පිච. තස්ස තෙ පිටතො
වෙව ඡාදෙය්‍යති වණේණනපි ගණ්ඩනපි රසෙනපි. පිටිකා ව පන සුඛි
ගමිස්සාසීති. සො තං පටිසංඛාය පිට්ඨෙය්‍ය, න පටිතිස්සාලෝය්‍ය.⁴
තස්ස තං පිටතො වෙව ඡාදෙය්‍ය වණේණනපි ගණ්ඩනපි රසෙනපි.
පිටිකා ව පන සුඛි අස්ස. තච්ඡපමාහං භික්කවෙ ඉමං ධම්මසමාදානං වදාමි
යමිදං ධම්මසමාදානං පච්චුසන්නදුකානිකෙඤ්ච ආයතිඤ්ච සුඛිපිපාකං. (4)

1. පිටිකා, සිමු. 2. නිගව්ඤ්ඤි, සො. 3. අපටිසංඛාය, මජ්ඣ. සො.

4. නපටිතිස්සාලෝය්‍ය, සි. මජ්ඣ. සො. PTS. 5. යමිදං, සො.

6. ආපාතිකංසො, සො. 7. දඬිඤ්ච මුඛිඤ්ච සපපිඤ්ච, සිමු.

පානය කොට මරණයට හෝ මරණමාත්‍රයට යොමු කරන්නේ.” හෝ එසේ කොසලකා පොත්තේ වෙද, කොට්ඨාස වෙද, එය පොත තනට වන්නෙහිදී ගතියෙහිදී රැස්වෙහිදී හෝ රැස්වෙහි මේද, පානය කොට ද මරණයට හෝ මරණමාත්‍රයට හෝ යන්නේ මේ ද, මෙයෙහි, මම ප්‍රකාශනයන්හිදී දුන්, දායකත්වයක් ලෙස යම් යම් විවිධ මාදනයක් ඇදීම, මේ බව සමාදායක එබඳු කොට තිබේ. (1)

19. මහනෙත්ත, යම්සේ වර්ණමයනන, ගතියමයනන, රසසමයනන, ආපාතික (විසසුතු කිරිපානකින් මිරිකුණු) කස්තලියෙක් වෙද, එද විස මුත්ත වේ ද, එසද, ජ්වත්මත්ත කාමාත්ත, නොමාරෙත්ත කාමාත්ත, සුචකාමාත්ත, දුකෙති පිළිකුල් ඇති පුරුෂයෙක් එන්නේ වේ ද, තෙල පුරුෂයාගට මෙසේ කියද්ද: “එම්බා පුරුෂය, මේ අවන් කස්තලිය වර්ණමයනන ය, ගතියමයනන ය, රසසමයනන ය. එද විසෙන් හැනිණ. කැපැතිසෙහි නම් බෝ. බොන තට වර්ණයෙනුද, ගතියෙනුද, රසයෙනුද රුස්නේ ය. එහෙත් පානක කොට මරණයට හෝ මරණමාත්‍රදූෂිතට හෝ යන්නෙහි”යි. කේ එබස් නොසලකා බොන්නේ වේ ද, නො හරනේ වේ ද, එය බොන ඔහට වර්ණයෙනුද, ගතියෙනුද, රසයෙනුද රුස්නේ වේ ද, පානක කොට ද මරණයට හෝ මරණමාත්‍ර දූෂිතට හෝ යන්නේ වේ ද, මහනෙති, මම ප්‍රත්‍යුත්තන සුඛ වූත්, ආයත්තදූෂිතපාන වූත් යම් ධර්මමාදායකයෙක් ඇද්ද, මේ ධර්මමාදායක එබ්බ කොට කියමි. (2)

20. මහනෙති, යම්සේ (අරථ ඇළුලු ඇ) තන්බෙහෙදින් මුහු
ගොමුත්තයක් මේද, එසේද පාණ්ඩුරෙහ ඇති පුරුෂයෙක් එන්නේ මේද, හෙල
පුරුෂයාහට මෙසේ කියැද්ද: 'එම්ආ පුරුෂය, මේ ගොමුත්ත නානාහෙ-
මජ්ඣයෙන් තහන ලද්දේය. කාමැතිකෙහි නම් බෝ. බොහ හොටට වැඩි-
යෙහුද ගනිමැනුදු රසයෙහුදු තො රැස්වෙත්. එහෙත් පානය කොට සුඛන
වෙත්' යි. නේ එබස් සලකා බොනතේ මේ ද, තො හරහෝ මේ ද, එය
බොහ ඔහට වැඩිකෙහුද, ගනිමැනුදු, රසයෙහුදු තොරැස්වේ මේ ද,
එහෙත් පානය කොට සුඛවත් වන්නේ මේ ද, මහනෙති, මම ප්‍රකූද්‍යතපන
දුටු වු ද, ආර්ථිසුඛපාක වු ද යම් ධර්මසමාදානයක් ඇද්ද, මේ ධර්මසමා-
දානය එබදු කොට කියමි. (3)

21. මහනෙති, යමක් දිනි මී ගිනෙල් හා පැණි එකතු කොට ඇලපණේ මේ ද, එසඳු (පිත්තසංසට්ඨ) ලොභිතපතාපදිකාබාධ ඇති පුරුෂයෙක් එන්නේ මේ ද, ඔහුට මෙසේ කියද්ද: “එම්බා පුරුෂය, මේ දිනි මී ගිනෙල් හා පැණි එකතු කොට ඇලළුණි. කැමතිගෙහි තම් බෝ. පාතය කරන තට වණ්ණෙහුදු, ගනියෙහුදු, රසයෙහුදු රාස්තේ ය. පාතය කෙට ද සුඛිත වෙති”යි. හේ එය සලකා පාතය කරන්නේ මේ ද, නොහරන්නේ මේද, එය පාතය කරන ඔහුට වණ්ණෙහුදු, ගනියෙහුදු, රසයෙහුදු රාස්තේ මේද, පාතය කෙට සුවපත් වන්නේ මේද, මහනෙති, මම ප්‍රත්‍යුත්පන්නසුඛ දිත්, ආයතිසුඛ-පිපාස වූත් යම් ධම්මමාදානයෙක් ඇද්ද, මේ ධම්මමාදානය එබඳු කොට කියමි. (4)

22. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ වස්සානං ජවුෂ්මෙ මාසෙ සරද්දසමයෙ විදේඛි විගතවලාහකෙ දෙවෙ ආදිවො නහං අබ්භුසුසුකකමානො සබ්බං ආකාසගතං නමගතං අභිවිහවිම භාසති ව තපති ච පිරොචති ව, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යඤ්ඤා ඛම්මසමාදානං පච්චුස්සානාත්‍යුධකොච ආයතිඤ්ච සුඛවිපාකා, තදඤ්ඤා¹ පුට්ඨසමණ්ඩ්‍රානමණපරසාවාදෙ අභිවිහවිම භාසති ව තපති ව පිරොචති වාති.

ඉදමවොච භගවා අනන්තො තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිහං අභිනන්ඤානති.

මහාඛමමසමාදානසුත්තං ජට්ඨං.

1. තදඤ්ඤා ච, සී. කප්ඵ

22. මහණෙනි, යම්කෙසේ වචනාසාකූලවෙති ප්‍රසිද්ධිය සහ කල්හි අහස බිඳීගිය (එකකින්ම) දුරු ව සිටි වලා ඇතිවත් ව, හිරු අහස්කුස කහිමුත් අහස සිටුහා තැම අරුරු මැඩ බිඳ පියා බබළනාන වෙ ද, තවත්තේ වෙ ද, දිලෙන්නේ වෙ ද, මහණෙනි, පෘථිවි ම මම ප්‍රාණාත්මනා සුඛ වූත්, ආයතිසුඛපාකවූත් යම් ඛණිකාදානකයක් ඇද්ද, එය අතර ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ප්‍රවාදයනා භ්වාබිද බබළනු ද වෙයි. තවනු ද වෙයි. දිලෙනු ද වෙයි.

නාගචතුර් වහන්සේ මේ මහාධම්මසමාදාන සූත්‍රය වදාළහ. (ප්‍රති-සෞමනසා පිසිත්) ගත් සිතැති ඒ මහණනු නාගචතුර් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිමුඛ ව ගෙන සතුටු වූහ.

මහාධම්මසමාදානසූත්‍රය සමෑප්තියි.

1. 5. 7.

විමංසකසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: උක්ඛං සමයං හගවා සාවකස්සං විහරති ඡේතවග්ගො අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තච්ඡ ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙතස්සි: භික්ඛංවාත්. හදනොත් තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චස්සොස්සං. හගවා එතදවොච:

2. විමංසකෙන භික්ඛුවෙ භික්ඛුනා පරස්ස වෙනොපරිසාරං අජාතනෙතන නථාගතෙ සමනොසනා කාතබ්බා ‘සමමාසම්බුද්ධො වා තො වා’ ඉති විඤ්ඤාණායාති.

‘හගවංමුලකා තො හනෙත ධම්මා හගවංනෙතනිකා හගවංපටිසරණා. සාධු චිත හනෙත හගවනාං යෙව පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථො. හගවතො සුත්වා භික්ඛු ධාරෙස්සනායීති.’¹

තෙන හි භික්ඛුවෙ සුණ්ඨං, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිස්සාමිති. එවං හදනොති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චස්සොස්සං. හගවා එතදවොච:

3. විමංසකෙන භික්ඛුවෙ භික්ඛුනා පරස්ස වෙනොපරිසාරං අජාතනෙතන දම්ප්ප ධම්මෙප්ප නථාගතො සමනොසනා කාතබ්බා: වක්ඛුසොත-විඤ්ඤාඤායස්ස ධම්මෙප්ප-

යෙ සංඝිලිට්ඨා: වක්ඛුසොතවිඤ්ඤාඤායා ධම්මා, සංවිජ්ජනති වා තෙ නථාගතස්ස තො වා’ති. තමෙනං සමනොසමානො එවං ජානාති: යෙ සංඝිලිට්ඨා: වක්ඛුසොතවිඤ්ඤාඤායා ධම්මා, ත තෙ නථාගතස්ස සංවිජ්ජනති’ති. (1)

යතො නං සමනොසමානො එවං ජානාති: යෙ සංඝිලිට්ඨා: වක්ඛුසොත විඤ්ඤාඤායා ධම්මා, ත තෙ නථාගතස්ස සංවිජ්ජනායීති. තතො හං උපහරා සමනොසනි: යෙ විනිවිස්සා² වක්ඛුසොතවිඤ්ඤාඤායා ධම්මා, සංවිජ්ජනති වා තෙ නථාගතස්ස හො වා’ති. තමෙනං සමනොසමානො එවං ජානාති: යෙ විනිවිස්සා² වක්ඛුසොත විඤ්ඤාඤායා ධම්මා, ත තෙ නථාගතස්ස සංවිජ්ජනායීති (2)

1 ධාරෙස්සනායීති, මජ්ඣං. 2 වෙතිවිස්සා, සි කප්ඵි.

1. 5. 7.

විමංසක සූත්‍රය

1. මු විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි පණුවන නම් වූ අග්‍රෝවුලු මහසිංහයන්ගේ අරමුණ වැඩි වසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙකි සි භික්ෂුන් ඇමැතුසේක. වහන්සැ සි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

2. මහණෙනි, මෙරමාගේ සිත්හසර (සර්ගාදි විනාශ විසින් පවත්නා ආකාර පරිවේෂදය) නොදන්නා විමංසක (විමසන) මහණ විසින් ‘සමයක් සම්බුද්ධ වේ ද හෝ නො වේ ද හෝ’ යි දනු සඳහා තථාගතයන් කෙරෙහි සමනෙමණ (පිරියෙස්ලි) කළයුතු වෙයි.

“වහන්ස, අපගේ දහම්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල් කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විනෝතා කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බැස සිටුනාහ. වහන්ස, තෙල භාණ්ඩයාගේ අළු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වැටහේ නම් මනා මැනු. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාණ්ඩය අසා භික්ෂුහු ධරන්නාහ”යි.

මහණෙනි, එකරැණින් අසව. මනාකොට මෙනෙහි කරව. කියමි. ‘වහන්ස එසේ ය’යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළහ:

3. මහණෙනි, මෙරමාගේ සිත්හසර නොදන්නා විමංසක මහණ විසින් දෙදහමෙක්හි ලා තථාගතයන් වහන්සේ පර්යේෂණ කළයුතු වෙති: වස්සුර්විශේෂය (කායසමාචාර), ග්‍රොහ විශේෂය (වාක්සමාචාර) ධම්මාදියෙනි.

වස්සුර්විශේෂය වූ ග්‍රොහ විශේෂය වූ භෞලසම්ප්‍රසක්ත යම් ධම්ම කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට වෙත් ද හෝ පනා වත් ද පත්ති. තෙල තථාගතයන් වහන්සේ පර්යේෂණ කරන විමංසක මහණ මෙසේ-සිත් දන්නේය: “වස්සු:ග්‍රොහවිශේෂය වූ භෞලසම්ප්‍රසක්ත යම් ධම්ම කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට (තැනි හෙයින් ම) තැන” කියායි. (1)

“වස්සු: ග්‍රොහවිශේෂය වූ භෞලසම්ප්‍රසක්ත යම් ධම්ම කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට තැනැ”යි යම් අවධියෙක ඔබ පර්යේෂණ කරනුයේ මෙසේ දන්නේ වේ ද, ඔබ ඉන් මතුද සමනෙමණ කෙරෙහි කෙසේ ය: (කලෙක කෘෂ්ණයක, කලෙක අනුලයක සි මෙසේ) ව්‍යතිෂ්ට වූ වස්සු: ග්‍රොහවිශේෂය වූ යම් ධම්ම කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට වෙද්ද හෝ නොවෙද්ද හෝ සි ඔබ සොයනුයේ මෙසේ දන්නේ ය: ව්‍යතිෂ්ටවූ වස්සු:ග්‍රොහවිශේෂය වූ යම් ධම්ම කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට නැත කියා යි. (2)

යතො නං සමනොසමානො ඵලං ජානාති: සෙ විනිවිස්සා චන්ද්‍ර-
සොත විඤ්ඤායා ධම්මා, න තෙ තථාගතස්ස සංවිජ්ජනතී. තතො නං
උත්තරිං සමනොසති: සෙ වොදානා චන්ද්‍රසොතවිඤ්ඤායා ධම්මා,
සංවිජ්ජනති වා තෙ තථාගතස්ස තො වාති. තමෙනං සමනොසමානො
ඵලං ජානාති: සෙ වොදානා චන්ද්‍රසොතවිඤ්ඤායා ධම්මා, සංවිජ්ජනති
තෙ තථාගතස්සාති. (3)

යතො නං සමනොසමානො ඵලං ජානාති: සෙ වොදානා චන්ද්‍ර-
සොතවිඤ්ඤායා ධම්මා, සංවිජ්ජනති තෙ තථාගතස්සාති. තතො නං
උත්තරිං සමනොසති: දීඝරත්තං සමාපනො අයමායස්මා¹ ඉමං කුසලං
ධම්මං, උද්වු ඉත්තරසමාපනොති. තමෙනං සමනොසමානො ඵලං
ජානාති: දීඝරත්තං සමාපනො අයමායස්මා ඉමං කුසලං ධම්මං, නාය-
මායස්මා ඉත්තරසමාපනොති. (4)

යතො නං සමනොසමාපනො ඵලං ජානාති: දීඝරත්තං සමාපනො
අයමායස්මා ඉමං කුසලං ධම්මං, නායමායස්මා ඉත්තරසමාපනොති.
තතො නං උත්තරිං සමනොසති: ඤානඤ්ඤාපනො² අයමායස්මා භික්ඛු
යසම්පනො,³ සංවිජ්ජනනස්ස ඉඤ්ඤාචෙව ආදීනවාති.

“ත තාව භික්ඛචෙ භික්ඛුතො ඉඤ්ඤාචෙව ආදීනවා සංවිජ්ජනති යථ
න ඤානඤ්ඤාපනො² හොති යසම්පනො³. යතො ව ඛො භික්ඛචෙ
භික්ඛු ඤානඤ්ඤාපනො හොති යසම්පනො, අථස්ස ඉඤ්ඤාචෙව
ආදීනවා සංවිජ්ජනති.”

තමෙනං සමනොසමානො ඵලං ජානාති. ඤානඤ්ඤාපනො²
අයමායස්මා භික්ඛු යසම්පනො,³ නාස්ස ඉඤ්ඤාචෙව ආදීනවා
සංවිජ්ජනතී. (5)

යතො නං සමනොසමානො ඵලං ජානාති: ඤානඤ්ඤාපනො
අයමායස්මා භික්ඛු යසම්පනො, නාස්ස ඉඤ්ඤාචෙව ආදීනවා සංවිජ්ජනතී
තතො නං උත්තරිං සමනොසති: අභ්‍යුපරතො අයමායස්මා නායමා-
යස්මා භ්‍යුපරතො, විහරාගතො කාමෙ න සෙවති බයා රාගස්සාති.
තමෙනං සමනොසමානො ඵලං ජානාති: අභ්‍යුපරතො අයමායස්මා,
නායමායස්මා භ්‍යුපරතො, විහරාගතො කාමෙ න සෙවති බයා රාගස්සාති. (6)

1. අයං අයස්මා, සී.

2. ඤානඤ්ඤාපනො, සා.

3. යසම්පනො.

යම් අවස්ථාවක ඔබ සොයනුයේ “ව්‍යතිෂ්ට වූ චක්‍ෂු ශ්‍රෝත්‍ර විඥෙය වූ යම් ධම්ම කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට නැතැ” යි මෙසේ දන්නේ වේ ද, ඉන්මතුද ඔබ සොයන්නේ ය. කෙසේ ය: “පරිගුණි වූ චක්‍ෂු ශ්‍රෝත්‍ර විඥෙය වූ යම් ධම්මකෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට වෙද්ද හෝ නො වෙද්ද හෝ, කියා යි. ඔබ සොයාබලනුයේ පරිගුණි වූ චක්‍ෂු ශ්‍රෝත්‍ර විඥෙය වූ යම් ධම්මකෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට ඇතැයි මෙසේ දන්නේ ය. (3)

යම් අවස්ථායෙක ඔබ සොයනුයේ “පරිගුණි වූ චක්‍ෂු ශ්‍රෝත්‍ර විඥෙය වූ යම් ධම්ම කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු තථාගතයන් වහන්සේට ඇතැ” යි මෙසේ දන්නේ වේ ද, ඉන් මතුද ඔබ සොයන්නේ ය. කෙසේ ය: “මේ ආයුෂමත් (තථාගත තෙම) දිඪිරුත්‍රයෙහි (බොහෝ කලෙක) සිට මේ කුසල්දහමට (ආජිවාමවක ගිලයට) සම්වන්නේ වේ ද නොහොත් සම්පූර්ණ කලෙක (ඊයේ පෙරද) සිට සම්වන්නේ වේ ද කියා යි. ඔබ සොයනුයේ “මේ ආයුෂමත් දිඪිරුත්‍රයෙහි සිට මේ කුසල් දහමට සම්වන්නේ ය. මේ ආයුෂමත් මදකලෙක සිට සම්වන්නේ නො වේය” යි මෙසේ දන්නේ ය. (4)

යම් අවස්ථායෙක ඔබ ගවේෂණ කරනුයේ “මේ ආයුෂමත් දිඪිරුත්‍රයෙහි සිට මේ කුසල්දහමට සම්වන්නේ ය. මේ ආයුෂමත් මදකලෙක සිට සම්වන්නේ නො වේය” යි මෙසේ දන්නේ වේ ද, ඉන් මතුද ඔබ ගවේෂණ කෙරෙයි. කෙසේ ය: “මේ ආයුෂමත් භික්‍ෂු (තථාගත) තෙම ප්‍රකටභාවයට පැමිණියේ, පිරිවරසැපත් ලද්දේ වේ ද, (ඒ හෙතෙම) ඔහට මෙහි (මාතානිමානාදි) කිසි ආදීනව ඇද්ද,” කියා යි.

“මහණෙනි, යම් තාක් ප්‍රකටභාවයට පැමිණියේ, පරිවාර සමපත් ලද්දේ නො වේ ද, ඒ තාක් මහණහට මෙහි (මාතානිමානාදි) ඇතැම් ආදීනවයෝ නොවෙති. මහණෙනි, යම් අවධියෙක සිට මහණ අභිඤ්ඤාභාවයට පැමිණියේ, පරිවාර සමපත් ලද්දේ වේ ද, එක්බිති ඔහට මෙහි ඇතැම් ආදීනවයෝ ඇති වෙති.”

ඔබ (මේ කරුණෙහි ලා) ගවේෂණ කරනුයේ “මේ ආයුෂමත් භික්‍ෂු ප්‍රතිග භාවයට පැමිණියේ, පිරිවරසැපත් ඇතියේ වෙයි. ඔහට මෙහි කිසිදු ආදීනව නැතැ” යි මෙසේ දන්නේ ය. (5)

යම් අවධියෙක ඔබ ගවේෂණ කරනුයේ, “මේ ආයුෂමත් භික්‍ෂු වනාහි ප්‍රතිදිශ්ට පැමිණියේ, පරිවාරසමපත් ඇතියේය (ඒ හෙතෙම) ඔහට මෙහි ඇතැම් ආදීනවයෝ නැතැ” යි මෙසේ දන්නේ වේ ද, ඉන්මතු ද ඔබ ගවේෂණ කෙරෙයි. කෙසේ ය: “මේ ආයුෂමත් අභයප්‍රාණ ව කාමයෙන් වැළැක්කේ වී ද, මේ ආයුෂමත් භයප්‍රාණ ව වැළැක්කේ නො වී ද, රහස්‍යයෙකුයෙන් විසරාග බැවින් කාමයන් නො සෙවුනේ වේ ද, කියා යි. ඔබ (මෙසේ) සොයනුයේ “මේ ආයුෂමත් අභයොපරත වේ. මේ ආයුෂමත් භයොපරත නො වේ. මේ ආයුෂමත් රහස්‍යයෙකුයෙන් විසරාග බැවින් කාමයන් නො සෙවුනේය” යි මෙසේ දන්නේ ය. (6)

තඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛුං පරෙ එවං පුච්ඡේය්‍යා: “කෙ පනායසංචො ආකාරා කෙ අයං සෙභායසමා එවං වදෙති:¹ අහසුපරතො අමොසංචො නායමායසමා හසුපරතො, විතරාගනතා කාමෙ න සෙවති ඛයා රාගස්සා”ති. සමමා ඛයාකරමානො² භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං ඛයාකරෙය්‍යා:³ තථා හි පන අයමායසමා සංචො වා විතරනො, එකො වා විතරනො, සෙ ව තත් සුභතා, සෙ ව තත් දුභතා, සෙ ව තත් ගණමනුසාසනාති, සෙ ව ඉබ්බකච්ච ආමිසෙසු සංචිස්සනාති, සෙ ව ඉබ්බකච්ච ආමිසෙසු අනුපලිනා, නායමායසමා භං තෙන අවජානාති. සංචුච්චා චො පන මෙ තා හභවතො සුතං සම්මුඛා පටිග්ගහිතා: “අහසුපරතොගමසමි, නාගමසමි හසුපරතො, විතරාගනතා කාමෙ න සෙවාමි ඛයා රාගස්සා”ති

4. නත්‍ර භික්ඛවෙ තථාගතොව උත්තරිං පටිපුච්ඡතබ්බො:

“සෙ සංඛිලිට්ඨා වහ්ලුසොතවිඤ්ඤාය්‍යා ධම්මා, සංවිජ්ජනති වා තෙ තථාගතස්ස නො වා”ති. ඛයාකරමානො භික්ඛවෙ තථාගතො එවං ඛයාකරෙය්‍යා: සෙ සංඛිලිට්ඨා වහ්ලුසොතවිඤ්ඤාය්‍යා ධම්මා න තෙ තථාගතස්ස සංවිජ්ජනති. (1)

“සෙ විනිශ්චස්සා වහ්ලුසොතවිඤ්ඤාය්‍යා ධම්මා, සංවිජ්ජනති වා තෙ තථාගතස්ස නො වා”ති. ඛයාකරමානො භික්ඛවෙ තථාගතො එවං ඛයාකරෙය්‍යා: සෙ විනිශ්චස්සා වහ්ලුසොතවිඤ්ඤාය්‍යා ධම්මා න තෙ තථාගතස්ස සංවිජ්ජනති. (2)

“සෙ වොදානා වහ්ලුසොතවිඤ්ඤාය්‍යා ධම්මා, සංවිජ්ජනති වා තෙ තථාගතස්ස නො වා”ති. ඛයාකරමානො භික්ඛවෙ තථාගතො එවං ඛයාකරෙය්‍යා: සෙ වොදානා වහ්ලුසොතවිඤ්ඤාය්‍යා ධම්මා, සංවිජ්ජනති තෙ තථාගතස්ස, එතපපොභවෙති⁴ එතභොවිරො, නො ව තෙන තමමයෝති. (3)

1. චදෙසි, සිමු, මජ්ඣ. 2. චයාකරමානො, සි. 3. වයාකරෙය්‍ය, සි.
4. එතපපොභවෙති - ඉතිපි පාඨො, අධිකපා.

මහණෙනි, “මේ ආයුෂමත් අභයොපරත වෙයි. මේ ආයුෂමත් භයොපරත නොවෙයි. මේ ආයුෂමත් රාගශ්‍යය හෙතුයෙන් කාමයන් තොසෙවුනේ ය” යි හවත් යම්කෙසෙකින් මෙසේ බෙණේ ද, ඒ ආයුෂමත්හුගේ තදකාරයෝ කවරහ, ඒ අනුබුද්ධිනු (ප්‍රමාණ) කවරහ?” යි සෙස්සෝ ඒ විචාරක මහණ අතින් මෙසේ පැන පිළිවිසිත් තම, මහණෙනි, මහාකොට පිළිතුරු දෙන මහණ මෙසේ පසතුරු දෙන්නේය: එසේ මැය. මේ ආයුෂමත් සතුන් මැද වාස කරන්නේ වේවසි, එකලාව වාස කරන්නේ වේවසි, එහි සුපිළිපත් යම් කෙනෙක් ඇද්ද, එහි දුපිළිපත් යම් කෙනෙක් ඇද්ද, එහි යම් කෙනෙක් (ගණබකිත බැබ් ව) ගණානුශාසනා කෙරෙද්ද, මෙසස්තෙහි යම් කිසි කෙනෙක් ආමිසයෙහි පැතියෙද්ද, මෙසස්තෙහි යම් කිසි කෙනෙක් ආමිසයෙන් අනුපලිප්ත වෙද්ද, මේ ආයුෂමත් ශාසනා තෙමේ එබඳු මහණ ඒ ඒ කරුණින් කෙළා තොදක්නේ ය “මම අභයොපරත සෙමි, මම භයොපරත නොවෙමි රාගශ්‍යය හෙතුයෙන් විතර්ග වන බැවින් කාමයන් තො සෙවුනෙමි” යි තෙල කරුණ මා විසින් බුදුන් හමියෙහි අසන ලදී, හමියෙහි පිළිගන්නා ලද්ද” යි කියා යි.

4 මහණෙනි, ග්‍රන්ථිවිමංසකය (සාධන විමසන්නා), මුත්‍රවිමංසකය (ශාස්තෘවරයාගෙන් ම අසා විමසන්නා) යන විමංසකයන් අතුරෙහි මූලවිමංසකයා විසින් තථාගතයන් වහන්සේ ම මතුපෙති පිළිවිසියයුතු වෙති:

“හෙලූසසම්ප්‍රසන්න වූ වස්ත්‍රොග්‍රාහිඥෙය වූ යම් ධම් කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ ධම්යෝ තථාගතයන් වහන්සේට ඇද්ද හෝ නැද්ද හෝ” යි කියා යි. මහණෙනි, එය ප්‍රකාශ කරන තථාගතයන් වහන්සේ මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරෙති: “හෙලූස සම්ප්‍රසන්න වූ වස්ත්‍රොග්‍රාහිඥෙය වූ යම් ධම් කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ ධම්යෝ තථාගතයන් වහන්සේට තැන” කියා යි. (1)

“ව්‍යතිඡිත්‍ර වූ වස්ත්‍රොග්‍රාහිඥෙය යම් ධම් කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ ධම්යෝ තථාගතයන් වහන්සේට ඇද්ද හෝ නැද්ද හෝ” යි (මූලවිමංසකයා විසින් තථාගතයන් වහන්සේ පිළිවිසියයුතු වෙති.) මහණෙනි, එය ප්‍රකාශ කරන තථාගතයන් වහන්සේ මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරෙති: “ව්‍යතිඡිත්‍ර වූ වස්ත්‍රොග්‍රාහිඥෙය යම් ධම් කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ ධම්යෝ තථාගතයන් වහන්සේට තැන” කියා යි. (2)

„පරිශුද්ධ වූ වස්ත්‍රොග්‍රාහිඥෙය යම් ධම් කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ ධම්යෝ තථාගතයන් වහන්සේට ඇද්ද හෝ නැද්ද හෝ” යි (පිළිවිසියයුතු වෙති.) මහණෙනි, එය ප්‍රකාශ කරන තථාගතයන් වහන්සේ මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරෙති: “පරිශුද්ධ වූ වස්ත්‍රොග්‍රාහිඥෙය යම් ධම් කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ ධම්යෝ තථාගතයන් වහන්සේට ඇත. මම තෙල (පරිශුද්ධ ආජිවාෂටමක ශීල ධර්මය පටය කොට (විමසනුවන්ට ජාතන මානි කොට) ඇතියෙමි. තෙල හොදුරු කොට (මා කෙරෙහි විෂය කොට) ඇතියෙමි. ඒ පරිශුද්ධ ශීලය නිසා තෘෂණා සහිතයෙමි ද තො වෙමි.” (3)

5. එවං වාදිං බො භික්ඛවෙ සන්ථාරං අරන්ති සාවනො උපසංඝමිතුං ධම්මසවණං. තස්ස සන්ථා ධම්මං දෙසෙති උත්තරුත්තරිං පණිතපණිතං කණ්ණසුක්කසප්පටිභාගං. යථා යථා බො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො සන්ථා ධම්මං දෙසෙති උත්තරුත්තරිං පණිතපණිතං කණ්ණසුක්කසප්පටිභාගං, තථා තථා සො තස්මිං ධම්මෙ අභිඤ්ඤාය ඉධෙකච්චං ධම්මං ධම්මෙසු නිව්ඨං ගච්ඡති, සන්ථරි පසීදන්ති සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වාකංගො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො සංඛෙසාති.

6 තඤ්ඤ භික්ඛවෙ භික්ඛු: පරෙ එවා පුෂ්ච්ඡය්දා: කෙ පනාසසමනො ආකාරා කෙ අන්ධා යොනායස්මා එවා චදෙති: සම්මා සම්බුද්ධො භගවා, ස්වාකංගො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො සංඛෙසාති. සම්මා බ්‍යාකර්මානො භික්ඛවෙ භික්ඛු එවා බ්‍යාකරෙස්ස: ඉධංගං ආවුසො ගෙන භගවා තෙනුපසංඝමිති. ධම්මසවණං. තස්ස මේ භගවා ධම්මං දෙසෙති උත්තරුත්තරිං පණිතපණිතං කණ්ණසුක්කසප්පටිභාගං. යථා යථා මේ ආවුසො භගවා ධම්මං දෙසෙති උත්තරුත්තරිං පණිතපණිතං කණ්ණසුක්කසප්පටිභාගං, තථා තථා තස්මිං ධම්මෙ අභිඤ්ඤාය ඉධෙකච්චං ධම්මං ධම්මෙසු නිව්ඨංගමිති, සන්ථරි පසීදන්ති: සම්මා සම්බුද්ධො භගවා, ස්වාකංගො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො සංඛෙසාති.

7. යස්ස කස්ස චි භික්ඛවෙ ඉද්දෙති ආකාරෙති ඉද්දෙති පදෙති ඉද්දෙති බ්‍යඤ්ජනෙති තථාගතෙ සද්ධා නිව්ඨා හොති මූලජාතා පතිට්ඨිතා, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ආකාරච්චි සද්ධා දස්සනමුලිකා දළහා, අසංභාරිකා සමණෙන වා බ්‍රාහ්මණෙන වා දෙවෙන වා මාරෙන වා බ්‍රහ්මනා වා කෙනචි වා ලොකස්මිං.

එවා ඥා භික්ඛවෙ තථාගතෙ ධම්මසම්මනාසනා හොති. එවඤ්ඤ පන තථාගතො ධම්මනාසුසම්මනානිව්ඨා හොතිති.

ඉද්දමිච්චො භගවා. අනන්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිතඤ්ඤති.

විමංසක සුත්තං අනන්තමං.

5. මහණෙනි, ශ්‍රාවක තෙමේ එවැනිදී (මෙසේ බණන) ශාස්තෘන් වහන්සේ කරු ධර්මශ්‍රවණය සදහා එළඹෙන්නට තිසි වෙයි. ශාස්තෘන් වහන්සේ ඔහුට මතුමතුයෙහි (අභිවිෂයමය වැඩිවැඩියෙන් පැහැදිලි වනසේ) ප්‍රණීත ප්‍රණීත කොට, පාරපුණ්‍යයන් ඔවුනොවුන් විපක්‍ෂ විපක්‍ෂ ඇති බැව් දක්වමින් දනම් දෙසත්. මහණෙනි, ශාස්තෘන් වහන්සේ මහණකට යම් යම් පරිද්දෙකින් මතුමතුයෙහි ප්‍රණීතතර කොට කෘෂණ ශුඤ්ඤ ධර්ම සප්‍රතිභාත කොට දක්වමින් දනම් දෙසන සේත් ද, ඒ මහණ ඒ ඒ පරිදි දෙසූ ඒ දනමෙහි කිසි ධර්මයක් ප්‍රතිවේධ වශයෙන් දන (අභිඥාන වූ ඒ ප්‍රතිවේධ ධර්මයන්) දෙශනාධර්මයෙහි (සත්‍යය පිළිබඳ) නිශ්චය වට යෙයි: “භාග්‍යවත්තු සමාන්තවිබුද්ධයන්”හි ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි පහදි. “භගවත්තු විසින් ධර්මය ස්වාභාවය, සම්මයා සුපිළිපත්තෙහි පැහැදිණි”හි පහදි.

6. මහණෙනි, “භගවත්තු සමාන්තවිබුද්ධයන්, භගවත්තු විසින් ධර්මය ස්වාභාවය, සම්මයා සුපිළිපත්තෙහි යම් ගෞරවයකින් ආයුෂමත් මෙසේ බෙණේ ද, ආයුෂමත්තෙන් එයට සාධනයෝ කරවයන, එයට අනුබුද්ධි (ප්‍රමාණ) කරවත්”හි පරත් ඒ මහණ මෙසේ පුළුවසින් තම, මහණෙනි, මොනොවට ප්‍රකාශ කරන මහණ මෙසේ පවසන්නේය: “ඇවැත්නි, මම ධර්මශ්‍රවණය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු ආරාධනයෙහි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට මතු මතුයෙහි ප්‍රණීතතර කොට ශුඤ්ඤ කෘෂණ ධර්ම සප්‍රතිභාත කොට දනම් දෙසති. ඇවැත්නි, යම් පරිදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට මතු මතුයෙහි ප්‍රණීතතර කොට පවිසන් පුත්‍රපක්‍ෂ විපක්‍ෂ ඇතිවූන් කොට දනම් දෙසත් ද එපරිදි මම ඒ දනමෙහි කිසි දනමක් පුත්‍රවේධ විසින් දන දෙශනා ධර්මයෙහි නිශ්චය වට ගියෙහි: භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමාන්ත විබුද්ධයන්හි බව කෙරෙහි පැහැදිණිමි. භාග්‍යවතුන් විසින් ධර්මය ස්වාභාවය, (භාග්‍යවත්තුගේ ශ්‍රාවක) සම්මයා සුපිළිපත්තෙහි පැහැදිණිමි.

7. මහණෙනි, යම්කිසිවක්හට මේ අයුරින් මේ පෙදෙත් මේ ව්‍යාකූලතයෙන් තපාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි සාදුනා පිහිටියේ වේ ද, (ශ්‍රෝතෘපතනි මාගීයෙන් තපගත්වූල් ඇති වේ ද,) මහණෙනි, මේ සකාරණ (ප්‍රතිවේධ සහිත) ශ්‍රද්ධාව දරන (ශ්‍රෝතෘපතනිමාන) මූලිකය, දෘශ්‍ය. මහණෙනි, විසින් වේවයි, බවුණකු විසින් වේවයි, දෙවයකු විසින් වේවයි, රජු විසින් වේවයි, බවුණ විසින් වේවයි, ලොව අන් කිසිවකු විසින් වේවයි, හැරැලිය නොහෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ තපාගතයන් කෙරෙහි ධර්මසම්පන්නාසනා (සව්‍යාව සම්පූර්ණ) වෙයි. මෙසේ තපාගතයන් වහන්සේ ධර්මායෙන් (ඇතිසැටියෙන්) සම්පන්නාසනා කරනලද වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ (බුද්ධිසන්නාද නම් වන) ඤාණය වදාළහ. සතුටු සිත් ඇති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය මැනවින් පිළිගත්හ.

1. 5. 8.

කොසමඛිත්තනං

1 ඵ්ථං මෙ සුතං: එතං සමයං හගවා කොසමඛියං විහරති සොඤ්චාරාමෙ. තෙන ඛො සමයෙන කොසමඛියං භික්ඛු භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනනා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසගාති විතුදනනා විහරන්ති. තෙන චෙව අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤපෙත්ති, න ච සඤ්ඤගතිං උපෙනති, න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං නිජ්ඣාපෙත්ති, න ච නිජ්ඣගතිං උපෙනති.

2. අථ ඛො අඤ්ඤතරං භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිනා භගවනං අභිවාදෙතා එකමනං නිසීදි. එකමනං නිසින්නො ඛො සො භික්ඛු භගවනං එතදවොච: ඉධ භන්නෙ කොසමඛියං භික්ඛු භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනනා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසගාති විතුදනනා විහරන්ති. තෙන චෙව අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤපෙත්ති, න ච සඤ්ඤගතිං උපෙනති, න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං නිජ්ඣාපෙත්ති, න ච නිජ්ඣගතිං උපෙනති.

3. අථ ඛො භගවා අඤ්ඤතරං භික්ඛු: අමනෙතසි: එහි නං භික්ඛු මච චචන්නෙ තෙ භික්ඛු අමනෙතති 'සත්ථායසමනෙ අමනෙතති'ති. එමහන්නෙති ඛො සො භික්ඛු භගවතො පටිස්සුතා යෙන තෙ භික්ඛු තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතා තෙ භික්ඛු එතදවොච: සත්ථා අයසමනෙ අමනෙතතිති එමවාට්ඨසොති ඛො තෙ භික්ඛු තසං භික්ඛුතො පටිස්සුතා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිසු. උපසඛකමිතා භගවනං අභිවාදෙතා එකමනං නිසීදිසු. එකමනං නිසින්නො ඛො තෙ භික්ඛු භගවා එතදවොච: සච්චං කිරි තුමෙහ භික්ඛුවෙ භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනනා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසගාති විතුදනනා විහරථ, තෙන චෙව අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤපෙථ, න ච සඤ්ඤගතිං උපෙථ, න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං නිජ්ඣාපෙථ, න ච නිජ්ඣගතිං උපෙථාති. 'එමහන්නො.'

4. ත: කි: මඤ්ඤථ භික්ඛුවො: යසමිං තුමෙහ සමයෙ භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනනා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසගාති විතුදනනා විහරථ, අපි හු තුමාකං තසමිං සමයෙ මෙනතං කායකමමං පච්චුපට්ඨිතං හොති සමුහමිචාරිසු අපි චෙව රහො ව, මෙනතං චමිතමං පච්චුපට්ඨිතං හොති සමුහමිචාරිසු අපි චෙව රහො ව, මෙනතං මනොකමමං පච්චුපට්ඨිතං හොති සමුහමිචාරිසු අපි චෙව රහො වාති 'තො භෙහමහන්නො'.

1. 5. 8.

කොසමබිය සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලද: එක්සමයෙක්හි හඟවන්නු කොසමබියානුවර හොසසිටුනු කළ කොසිභාරාමයෙහි වැඩවාස කෙරෙහි. එසමයෙහි කොසමබියෙහි භික්ෂුහු හටගත් කලහප්‍රවීණතා සටන් ඇතියෝ, හටගත් (කසාපරාමදී-පාත්‍රවිවරනිහරණාදී) කලහ ඇතියෝ, පැමිණි විරුඬවාද ඇතියෝ, උනුන් තෙපුල් සැතින් විදුනාහු වාස කෙරෙහි. ඔහු (අර්සා හා කාරණ හා දක්වා) උනුන් නොම හඟවත්. (ඉදින් හඟවන්නට නිසි මුළු ද) සංඥානිකට (හඟනව) නො එළඹෙහි. (දන්නට නො කැමැති වෙති.) උනුන් නොම සිතවත්. සිහිමට නො එළඹෙහි.

2. එක්බිති අත්තර (තොපාල) මහණෙක් හඟවන්නු කර එළඹිණි. එළඹ හඟවන්නු සකසා වැද එකන්පස් ව හුන්. එකන් පස් ව හුන් ඒ මහණ හඟවත් හට තෙල සැලකෙළේ: “වහන්ස, කොසමබියානුවර තිවැසි භික්ෂුහු උපන් ඔබර ඇත්තාහු, (කසාපරාමදී විසින්) උපන් මුදුන්පත් කලහ ඇත්තාහු, විරුඬවාදයට නියාහු, උනුන් මුළු සැතින් විදුනාහු වාස කෙරෙහි. ඔහු උනුන් නොම හඟවත්. සංඥානිකට නො වැටෙහි. උනුන් නොම සිතවති. සිහිමට නො වැටෙහි” කියායි.

3. එසද හඟවන්නු එක්තර මහණකු ඇමැතුණේක. “මහණ, තො එව ‘ආයායාත් වහන්සේ ආචතුන් අමතන සේකැ’යි මා බසින් ඒ භික්ෂුන් අමතුව” යි වදාළේ. ‘වහන්ස, එසේයැ’ යි එ මහණ හඟවත්-හට පිළිවදන් දී එ මහණුන් කර එළඹිණේය. එළඹ එ මහණුන්හට තෙල කී: “ආයායාත් වහන්සේ ආයුෂමතුන් අමතන සේකැ” යි. ‘ඇවත එසේ යැ’ යි එ මහණුන් එ මහණහට පිළිවදන් දී හඟවන්නු කර එළඹියහ. එළඹ හඟවන්නු සකසා වැද එකන්පස් ව හුන්නු. එකන්පස් ව හුන් එ මහණුන්ට හඟවන්නු තෙල බස් වදාළේක: “සැබැව් මහණෙනි” තෙපි උපන් ඔබර ඇති ව උපන් මුදුන්පත් කලහ ඇති ව විවාදපන්න ව අන්‍යෝ-න්‍යයන් මුළුඅභියාසයන් විදුනු වාස කරව? තෙපි උනුන් නොම හඟවනු ව? හඟනට තොයන්නාව? උනුන් නොම සිතවන්නාව? සිතන්නට නො යන්නාව?” යි. ‘වහන්ස, එසේ යැ’ යි සැල කළේ.

4. මහණෙනි, එ කීසේ හඟනාව? තෙපි යම් දවසෙක උපන් කලහාරම්භ ඇති ව උපන් කලහ ඇතිව අවන් විරුඬවාද ඇති ව උනුන් මුළුතෙබින් විදුනු වාස කරනු නම්, එදවස් තොප තුළ සබ්බසරුන් කෙරෙහි හමුවෙතින් නොහමුවෙතින් මෙන්සහගිය කාසකම් එළවිණි ද, සබ්බසරුන් කෙරෙහි හමුවෙතින් නොහමුවෙතින් මෙන් සහගිය වාක්කම් එළවිණි ද, සබ්බසරුන් කෙරෙහි හමුවෙතින් නොහමුවෙතින් මෙන්සහගිය මනාකම් එළවිණි දැයි ප්‍රථමින්සේක. “වහන්ස, තෙල නො මේ මැ” යි පිළිවදන් දුන්නු.

ඉති කිර භික්ඛව යසම්. භූමෙහ සමයෙ භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනතා අඤ්ඤමඤ්ඤා මුඛසනතිති විභුදනතා විහරථ, තෙව භූමනාකං තසම් සමයෙ මෙතනං කායකමමං පච්චුපට්ඨිතං හොති සබ්බහමචාරීසු ආවි චෙව රහො ව. න මෙතනා චචිකමමං පච්චුපට්ඨිතං හොති සබ්බහමචාරීසු ආවි චෙව රහො ව. න මෙතනා මනොකමමං පච්චුපට්ඨිතං හොති සබ්බහමචාරීසු ආවි චෙව රහො ව. අථ කිං වරති භූමෙහ මොඝපුරිසා කිං ජාතනතා කිං පසානතා භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනතා අඤ්ඤමඤ්ඤා මුඛසනතිති විභුදනතා විහරථ, තෙ ත චෙව අඤ්ඤමඤ්ඤා සඤ්ඤාපෙථ, න ච සඤ්ඤානතිං උපෙථ, න ච අඤ්ඤමඤ්ඤා තිජ්ඣාපෙථ, න ච තිජ්ඣානතිං උපෙථ. තා හි භූමනාකං මොඝපුරිසා භවිසාති දීඝරතතං අභිතාය දුක්ඛායාති.

5. අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතයි: ඡසිමෙ භික්ඛවෙ ධම්මො සාරාණියො පියකරණො ගරුකරණො සභගභාය අවිවාදය සාමගගියො ඵකිභාවාය සංවතතනති. කතමෙ ඡ?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුතො මෙතනා කායකමමං පච්චුපට්ඨිතං හොති සබ්බහමචාරීසු ආවි චෙව රහො ව. අයමපි ධම්මො සාරාණියො පියකරණො ගරුකරණො සභගභාය අවිවාදය සාමගගියො ඵකිභාවාය සංවතතනති. (1)

පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛුතො මෙතනා චචිකමමං පච්චුපට්ඨිතං හොති සබ්බහමචාරීසු ආවි චෙව රහො ව. අයමපි ධම්මො සාරාණියො පියකරණො ගරුකරණො සභගභාය අවිවාදය සාමගගියො ඵකිභාවාය සංවතතනති. (2)

පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛුතො මෙතනා මනොකමමං පච්චුපට්ඨිතං හොති සබ්බහමචාරීසු ආවි චෙව රහො ව. අයමපි ධම්මො සාරාණියො පියකරණො ගරුකරණො සභගභාය අවිවාදය සාමගගියො ඵකිභාවාය සංවතතනති. (3)

පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ ලාභා ධම්මකා ධම්මලභා අනාමසො පනතපරියාපනතමනමපි, තථාරුපෙති ලාභෙහි අප්පට්ඨිතතනාහොති හොති සිලවනෙතති සබ්බහමචාරීහි සාධාරණ හොති. අයමපි ධම්මො සාරාණියො පියකරණො ගරුකරණො සභගභාය අවිවාදය සාමගගියො ඵකිභාවාය සංවතතනති. (4)

“මහණෙනි, මෙසෙයින් තෙපි යම් දිනෙක හණ්ඩනජාන ව කලහ ජාන ව විවාදපන්න ව අන්‍යෝන්‍යයන් මුවසැතින් විදුමින් වාස කරවු නම්, එදින නොප තුළ සබ්බමිසරුන් කෙරෙහි හමුයෙහිද නොහමුයෙහිද මෙත්‍රිමය කායකමී නො ම ඵලවිණ. සබ්බමිසරුන් කෙරෙහි හමුයෙහිද නොහමුයෙහිද මෙත්‍රිමය වාක්කමී නො ඵලවිණ. සබ්බමිසරුන් කෙරෙහි හමුයෙහිද නොහමුයෙහිද මෙත්‍රිමය මනාකමී නො ඵලවිණ. කිමෙක, මොස පුරුෂයෙහි, එබැවින් තෙපි කුමක් දන්මින් කුමක් දක්මින් හණ්ඩන ජාන ව කලහජාන ව විවාදපන්න ව උනුත් මුව සැතින් විදුමින් වාස කරන්නාව? තෙපි උනුත් නො ම හඟවන්නාව? හඟනට නො එන්නාව? උනුත් නො ම සිතවන්නාව? සිතන්නට නො එන්නාව? මොසපුරුෂයෙහි, එකරුණ නොපට දීඝිරුත්‍රයෙහි අතිත පිණිස දුක් පිණිස වේ යයි වදාලේ.

5. එක්කිති හඟවත්හු මහණුන් ඇමැතුසේක. මහණෙනි, සිහිකට යුතු, (සබ්බමිසරුන්ට) ප්‍රිය කරන, ගරු කරන මේ දහමිහු සදෙනෙක් සම්මුහ පිණිස අවිවාද පිණිස සමග්‍රහාව පිණිස එකිනාව පිණිස වැටෙති. කවර සදෙනෙක යන්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණක්හට සබ්බමිසරුන් කෙරෙහි හමු-යෙහිද නොහමුයෙහිද මෙත්සිතින් කලයුතු කායකමී ඵලමසිපියේ වේ ද, සිකල යුතු ප්‍රිය කරන ගරු කරන මේ දහම ද සම්මුහ පිණිස අවිවාද පිණිස සමග්‍රහාව පිණිස එකිනාව පිණිස වැටෙන්නේ ය. (1)

තවද මහණෙනි, ඉන් මතුද, මහණක්හට සබ්බමිසරුන් කෙරෙහි හමුයෙහිද නොහමුයෙහිද මෙත්සිතින් කලයුතු වාක්කමී ඵලම සිපියේ වේ ද, සිකලයුතු ප්‍රිය කරන ගරු කරන මේ දහම ද සම්මුහ පිණිස අවිවාද පිණිස සමග්‍රහාව පිණිස එකිනාව පිණිස වැටෙන්නේ ය. (2)

තවද මහණෙනි, ඉන් මතුද, මහණක්හට සබ්බමිසරුන් කෙරෙහි හමුයෙහිද නොහමුයෙහිද මෙත්සිතින් කලයුතු මනාකමී ඵලමසිපියේ වේ ද, සිකලයුතු ප්‍රිය කරන ගරුකරන මේ දහම ද සම්මුහ පිණිස අවිවාද පිණිස සමග්‍රහාව පිණිස එකිනාව පිණිස වැටෙන්නේ ය. (3)

තවද මහණෙනි, ඉන් මතුද, මහණක් යටතින් පාත්‍රපයඝීපන්නාමාත්‍ර වේවසි, දූහැමි වූ දූහැමින් ලන් යම් ලාභ කෙනෙක් ඇද්ද, එවන් ලාභයන් (ආණ්ඩ පිසින් වේවසි, පුද්ගල පිසින් වේවසි) ප්‍රතිවිහංගන නො කොට (මෙ පමණක් දෙමි, මෙ පමණක් නො දෙමි, අසුවල් තැනට දෙමි, අසුවල් තැනට නො දෙමි යි මෙසේ සිතින් නොබෙද) වලද කරනසුලු මේ ද, සිල්වතුන් හා සබ්බමිසරුන් හා සාධාරණ කොට වලද කරනසුලු මේ ද, සිකලයුතු ප්‍රිය කරන ගරු කරන මේ දහම ද සම්මුහ පිණිස අවිවාද පිණිස සමග්‍රහාව පිණිස එකිනාව පිණිස වැටෙන්නේ ය. (4)

පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු යාති තාති සීලාති අබ්ණ්ඩාති අවජ්ඣාති අසමලාති අකමමාසාති භුජ්සාති විඤ්ඤාපපසතාති අපරාමට්ඨාති සමාගිසංචත්තනිකාති, තථාරූපෙසු සීලෙසු සීලසාමඤ්ඤගතො විහරති සබ්බසමාපිති ආචී වෙච රතො ව. අයමපි ධම්මො සාරාණීයො පියකරණො ගරුකරණො සම්මානාය අපිවාදය සාමග්ගියා එකිනාවාය සංචත්තති. (5)

පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු යායං දිට්ඨි අරියා නිය්‍යාතිකා නිය්‍යාති තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛක්ඛයාය, තථාරූපාය දිට්ඨියා දිට්ඨි-සාමඤ්ඤගතො විහරති සබ්බසමාපිති ආචී වෙච රතො ව. අයමපි ධම්මො සාරාණීයො පියකරණො ගරුකරණො සම්මානාය අපිවාදය සාමග්ගියා එකිනාවාය සංචත්තති. (6)

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ඡ සාරාණීයා ධම්මා පියකරණො ගරුකරණො සම්මානාය අපිවාදය සාමග්ගියා එකිනාවාය සංචත්තනති.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ ඡත්තං සාරාණීයානං ධම්මානං එතං අග්ගං එතං සම්මාගිකං එතං සංඝාතනිකං යදිදං යායං දිට්ඨි අරියා නිය්‍යාතිකා නිය්‍යාති තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛක්ඛයාය. සෙසයථාපි භික්ඛවෙ කුට්ඨං ගාරස්ස එතං අග්ගං එතං සම්මාගිකං එතං සංඝාතනිකං යදිදං කුට්ඨං, එවමෙච ඛො භික්ඛවෙ ඉමෙසං ඡත්තං සාරාණීයානං ධම්මානං එතං අග්ගං එතං සම්මාගිකං එතං සංඝාතනිකං යදිදං යායං දිට්ඨි අරියා නිය්‍යාතිකා නිය්‍යාති තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛක්ඛයාය.

6. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ යායං දිට්ඨි අරියා නිය්‍යාතිකා නිය්‍යාති තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛක්ඛයාය?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤා-ගාරගතො වා ඉති පටි සඤ්ඤිකමිති: අභ්ථි භු ඛො මෙ තං පරිසුට්ඨානං අජිකිත්තං අප්පනිතං යෙනාහං පරිසුට්ඨානෙන පරිසුට්ඨිතමිතොනා ආථාභුතං ත ජානෙය්‍යං ත පසෙය්‍යෙය්‍යනති.

තවද මහණෙනි, ඉන් මතුද, මහණෙක් අබණ්ඩ අවිජ්ජ, අභබල, අක-
ල්මාභ, ලුප්ථ්භ, විද්ධානුන් විසින් ප්‍රගන්ධ, තාමණ දූෂ්ට විසින් අපරාමාභට,
සමාධිසංවර්ධනික යම් සිල් ඇද්ද, එබඳු ධර්මයෙහි ලා සබ්බමසරුන් හා
නමුසෙහිද නොහමුසෙහිද භීෂයෙන් සමාන භාවයට ගියේ වාස කෙරේ
ද, සිකල යුතු ප්‍රිය කරන ගරු කරන මේ දහම ද සබ්බුත පිණිස අවිවාද
පිණිස සමග්‍රහාව පිණිස එකිනාව පිණිස වැටෙන්නේ ය. (5)

තවද මහණෙනි, ඉන් මතුද, තිදොෂ වූ තෙරණික වූ එය පිළි-
පදනනු මොනොවට දුඛස්සය පිණිස පමුණුවන යම් (මාගිතම්ප්‍රසක්ත)
සමාසක් දූෂ්ටයෙක් ඇද්ද, එබඳු දූෂ්ටයෙන් සබ්බමසරුන් හා නමුසෙහිද
නොහමුසෙහිද සමානදූෂ්ටභාවයට ගියේ මේ ද, සිකල යුතු ප්‍රිය කරන
ගරු කරන මේ දහම ද සබ්බුත පිණිස අවිවාද පිණිස සමග්‍රහාව පිණිස
එකිනාව පිණිස වැටෙන්නේ ය. (6)

මහණෙනි, ප්‍රිය කරන ගරු කරන මේ සාරණිය ධර්මයෝ සදෙන
සබ්බුත පිණිස අවිවාද පිණිස සමග්‍රහාව පිණිස එකිනාව පිණිස වැටෙත්.

මහණෙනි, මේ සරණිය ධර්මයන් සදෙනා අතුරෙහි තිදොෂ වූ
තෙරණික වූ එය කරනනු මනාකොට දුඛස්සය පිණිස ගෙන යන
යම් දූෂ්ටයෙක් ඇද්ද, තෙල අග්‍ර වෙයි. තෙල සාඛ්‍යානික වෙයි. තෙල හැම
ගලපනු වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි කුටාගාරයාගේ කුටයෙක් (කැණිමඩ-
ලෙක්) ඇද්ද, තෙල කුටය අග්‍ර වේ ද, තෙල සාඛ්‍යානික වේ ද, තෙල හැම
ගොනැස් ගලපනු වේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මේ සවැදුරුම් සාරණිය
ධර්මයන් අතුරෙහි තිදොෂ, තෙරණික, එය කරනනු මැනවින් දුඛස්සය
පිණිස පමුණුවන යම් දූෂ්ටයෙක් ඇද්ද, තෙල අග්‍ර වෙයි. තෙල සාඛ්‍යා-
නික වෙයි. තෙල හැම මුළු කරනු වෙයි.

6. මහණෙනි, තිර්දෙෂ වූ, තෙරණික වූ, පිළිපදනනු මොනො-
වට දුඛස්සයට එළවන යම් ශ්‍රෝතාපනතිමාගී දූෂ්ටයෙක් ඇද්ද, ඒ දූෂ්ටය
කෙසේ ඔහු දුඛස්සය කරා ගෙන යේ ද?

මහණෙනි, මෙසේනෙහි මහණ අරණ්‍යගත වූයේ වේවයි, වාස-
මූලගත වූයේ වේවයි, ගුහ්‍යාගාරගත වූයේ වේවයි මෙසෙයින් සලකන්නේ ය:
මම යම් පසංඝිපානසෙකින් (කෙලෙසුන්ගේ නැති සිටිමකින්) මැඩුණු
සිතැති ව යථාතුතස නො දන්නෙමි නම්, නො දක්නෙමි නම්, මා
සතන්ති නො උසුන් ඒ පසංඝිපාන ඇද්ද හෝ කියායි.

“සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු කාමරාග පරිසුට්ඨිතො හොති, පරිසුට්ඨිත-
විනේතාව හොති. සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඛ්‍යාපාදපරිසුට්ඨිතො හොති,
පරිසුට්ඨිතවිනේතාව හොති. සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු විතම්ඛිපරිසුට්ඨිතො
හොති, පරිසුට්ඨිතවිනේතාව හොති. සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු උඛ්ඛච්චකුක්ඛච්ච-
පරිසුට්ඨිතො හොති, පරිසුට්ඨිතවිනේතාව හොති. සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු
විච්ඡිච්ඡාපරිසුට්ඨිතො හොති, පරිසුට්ඨිතවිනේතාව හොති. සචෙ භික්ඛවෙ
භික්ඛු ඉධිකේතවිනේතාව පසුතො හොති, පරිසුට්ඨිත විනේතාව හොති.
සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පරලොකවිනේතාව පසුතො හොති, පරිසුට්ඨිත-
විනේතාව හොති. සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු භණ්ඩනජාතො කලහජාතො විවාද-
පතොතො අඤ්ඤාමඤ්ඤා¹ මුඛයනතිති විතුදන්නො විහරති, පරිසුට්ඨිතවිනේතාව
හොති.”

සො ඵලං පජානාති: නච්චි ඛො මෙ තං පරිසුට්ඨානං අර්ඣකතං
අප්පභිතං ඥානානං පරිසුට්ඨානෙන පරිසුට්ඨිතවිනේතො යථාභුතං ත ජා-
නෙය්‍යා නපසෙය්‍යයං. සුප්පණ්ණිතිං මෙ මාතසං සච්චානං ඛොධායාති,
ඉදමස්ස පඨමං ඤාණං අබිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසාධාරණං
පුට්ඨජ්ඣනෙති. (1)

7. පුන ච පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකකති: ඉමං නු
ඛො අහං දිට්ඨිං ආසෙවනේතො භාවෙනෙතො ඛුල්ලිකරොනේතො ලභාමි
පච්චතනං සමථං, ලභාමි පච්චතනං නිබ්බුත්තති. සො ඵලං පජානාති: ඉමං
ඛො අහං දිට්ඨිං ආසෙවනේතො භාවෙනෙතො ඛුල්ලිකරොනේතො ලභාමි
පච්චතනං සමථං, ලභාමි පච්චතනං නිබ්බුත්තති. ඉදමස්ස දුතියං ඤාණං
අබිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසාධාරණං පුට්ඨජ්ඣනෙති. (2)

8. පුන ච පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකකති: යථා රූපා-
යාහං දිට්ඨියා සමනනාගතො, අච්චි නු ඛො ඉතො ඛිතිදා අඤ්ඤා සමණො
වා බ්‍රාහ්මණො වා තථාරූපාය දිට්ඨියා සමනනාගතොති. සො ඵලං පජානාති:
යථාරූපායාහං දිට්ඨියා සමනනාගතො, නච්චි ඉතො ඛිතිදා අඤ්ඤා
සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තථාරූපාය දිට්ඨියා සමනනාගතොති. ඉදමස්ස
තතියං ඤාණං අබිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසාධාරණං
පුට්ඨජ්ඣනෙති. (3)

1. ‘අඤ්ඤාමඤ්ඤා’ ඉති සිවු පොළකෙ උතං.

“මහණෙනි, ඉදින් මහණ කාමරුහයා විසින් මඛනා ලද්දේ වේද, එයින් ම මැඩුණු සිතැතියේ වේ. මහණෙනි, ඉදින් මහණ ව්‍යාපාදයා විසින් මඛනා ලද්දේ වේද, එයින් ම මැඩුණු සිතැතියේ වේ. මහණෙනි, ඉදින් මහණ පිත-
මිභියා විසින් මඛනා ලද්දේ වේද, එයින් ම මැඩුණු සිතැතියේ වේ. මහණෙනි, ඉදින් මහණ උභවවතුකනුවව්‍යා විසින් මඛනා ලද්දේ වේද, එයින් ම මැඩුණු සිතැතියේ වේ. මහණෙනි, ඉදින් මහණ විවිකිච්ඡා විසින් මඛනා ලද්දේ වේද, එයින් ම මැඩුණු සිතැතියේ වේ. මහණෙනි, ඉදින් මහණ ඉධිලොකවින්නායෙහි සුතුපතු වේද, එයින් ම මැඩුණු සිතැතියේ වේ. මහණෙනි, ඉදින් මහණ පරලොකවින්නායෙහි සුතුපතු වේද, එයින් ම මැඩුණු සිතැතියේ වේ. මහණෙනි, ඉදින් මහණ භණ්ඩනජාත ව කලහජාත ව විවාදපන්න ව උනුන් මුඛ සැතීන් විදුමින් වාස කරනුයේ වේද, එයින් ම මැඩුණු සිතැතියේ වේ.”

ඒ මහණ මෙසෙසින් දන්නේය: “මම සියසතන්හි අප්‍රභිණ වූ යම් පයුෂ්ටිත්තයෙකින් මැඩුණු සිතැති ව සත්‍යය නොදන්නෙමි වේද, නොදන්නෙමි වේද, ඒ පයුෂ්ටිත්තය මට නැත. සත්‍යාවබෝධය පිණිස මා විසින් සිත මැනවින් තැබිණ” කියයි. ඒ මහණ විසින් ආර්ය්‍යයන් කෙරෙහි වූ, ලොකොත්තර වූ, පුහුදුන් හා අසාධරණ වූ මේ ප්‍රථම (ප්‍රත්‍ය-
වේක්‍ෂා) ඥානය අධිගත (ලබන ලද්දේ) වෙයි. (1)

7. තවද මහණෙනි, ඉන් මතුද, ආර්ය්‍යශ්‍රාවක මෙසේ සලකන්නේ ය: “මම මේ මාගී දූෂටිය සෙවුනෙමි, වඩන්නෙමි බහුල කරන්නෙමි තමා තුළ එකාග්‍රතා ලබමි දෝ හෝ, තමා තුළ කෙලෙසව්‍යපගම ලබමි දෝ හෝ” කියයි. ඒ මහණ මෙසේ දන්නේ ය: “මම මේ දූෂටිය සෙවුනෙමි, වඩන්නෙමි, බහුල කරන්නෙමි තමා තුළ එකාග්‍රතා ලබමි තමා තුළ නිර්වාණිය (නිවීම) ලබමි” කියයි. ඒ මහණ විසින් ආර්ය්‍ය වූ, ලොකොත්තර වූ, පුහුදුන් හා අසාධරණ වූ මේ ද්විතීය ඥානය අධිගත වෙයි. (2)

8. තවද මහණෙනි, ඉන් මතුද, ආර්ය්‍යශ්‍රාවක මෙසේ සලකන්නේ ය: “මම යම්බඳු ශ්‍රොතාපගතිමාගීදූෂටියෙකින් සමනාගතයෙමි ද, මෙසේතෙක් බැහැර එබඳු දූෂටීන් සමනාගත අත් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ ඇද්ද?” කියයි. ඒ මහණ මෙසේ දන්නේය: “මම යම් බඳු දූෂටීන් සමනා-
ගතයෙමි ද, මෙසේතෙක් බැහැර එබඳු දූෂටීන් සමනාගත අත් මහ-
ණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ නැත කියයි.” ඒ මහණ විසින් ආර්ය්‍ය වූ, ලොකොත්තර වූ, පාඨන්ජනයන් හා අසාධරණ වූ මේ තෘතීය ඥානය අධිගත වෙයි (3)

9 පුන ච පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිසංඝුච්ඡිකකති: සථාරූපාය ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්තාගතො, අහමපි තථාරූපාය ධම්මතාය සමන්තාගතොති.

“කථාරූපාය ච භික්ඛවෙ ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්තාගතො? ධම්මතා ඵසා භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස: කිංඤ්චාපි තථාරූපිං ආපනතිං¹ ආපජ්ජති සථාරූපාය ආපනතිං උට්ඨානං² පඤ්ඤායති, අථ ඛො බ්බපමෙව සසාරි වා විඤ්ඤාසු වා සබ්බභමචාරිසු දෙසෙති විවරති උත්තානි³කරොති. දෙසෙත්වා විවරිත්වා උත්තානි කරිත්වා⁴ ආයතිං සංවරං ආපජ්ජති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දත්තො කුමාරො මනෙ උත්තානසෙය්‍යතො හත්තෙති වා පාදෙන වා අභිකාරං දක්කම්භිත්වා බ්බපමෙව පටිසංහරති, ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ධම්මතා ඵසා දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස: කිංඤ්චාපි තථාරූපිං ආපනතිං¹ ආපජ්ජති සථාරූපාය ආපනතිං උට්ඨානං² පඤ්ඤායති, අථ ඛො තං බ්බපමෙව සසාරි වා විඤ්ඤාසු වා සබ්බභමචාරිසු දෙසෙති විවරති උත්තානි³කරොති. දෙසෙත්වා විවරිත්වා උත්තානි කරිත්වා⁴ ආයතිං සංවරං ආපජ්ජති.”

සො ඵමං පජානාති: සථාරූපාය ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්තාගතො, අහමපි තථාරූපාය ධම්මතාය සමන්තාගතොති. ඉදමස්ස වදාන්තං ඤාණං අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසංඛාරණං පුපුජ්ජතෙති. (4)

10. පුන ච පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිසංඝුච්ඡිකකති: සථාරූපාය ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්තාගතො, අහමපි තථාරූපාය ධම්මතාය සමන්තාගතොති.

“කථාරූපාය ච භික්ඛවෙ ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්තාගතො? ධම්මතා ඵසා භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස: කිංඤ්චාපි යාති තාති සබ්බභමචාරිතං උච්චාවචාති කිංකරණීයාති, තත්ථ උස්සුකකං ආපනො⁵ හොති. අථ ඛවාස්ස⁶ තිබ්බාපෙක්ඛා⁷ හොති අධිසීලසිකාය අධිවිත්තසිකාය අධිපඤ්ඤාසිකාය. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ගාමි තරුණවච්ඡා ඵබ්බඤ්ච⁸ ආලුප්පති⁹ වච්ඡකඤ්ච අපවිණ්ති,¹⁰ ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ධම්මතා ඵසා දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස: කිංඤ්චාපි යාති තාති සබ්බභමචාරිතං උච්චාවචාති කිංකරණීයාති තත්ථ උස්සුකකං ආපනො හොති. අථ ඛවාස්ස තිබ්බාපෙක්ඛා හොති අධිසීලසිකාය අධිවිත්තසිකාය අධිපඤ්ඤාසිකාය.”

සො ඵමං පජානාති: සථාරූපාය ධම්මතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්තාගතො, අහමපි තථාරූපාය ධම්මතාය සමන්තාගතොති. ඉදමස්ස පඤ්චමං ඤාණං අධිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසංඛාරණං පුපුජ්ජතෙති. (5)

1. තථාරූපිආපනතිං, සි කප්ථවි 2. චූඨානං සි 3. උත්තානි, මජ්ඣං

4. උත්තානි, කම්භ, මජ්ඣං, උත්තානි කම්භ, සහ, PTS. උත්තානි කම්භ, සි

5. උස්සුකකම, පනො, මජ්ඣං. 6. අථඛවාස්ස, සහ 7. තිබ්බාපෙක්ඛා, සි කප්ථවි.

8. දඛ්ඤ්ච, මජ්ඣං.

9. ආලුප්පති, සහ 10. අපවිත්තති, මජ්ඣං සහ, අපවිණ්ති, සි කප්ථවි

9. තවද මහණෙනි, ඉන් මතුද, ආයුර්වේදය මෙසේ සලකන්නේය: දෘවිකමයානුදේශය යම්කිසි සම්බන්ධයකින් සම්බන්ධතාවය වේ ද, මම ද එබඳු සම්බන්ධතාවයකින් සම්බන්ධතාවයෙහි වේ දේ හෝ කියයි.

“මහණෙනි, කෙබඳු ධර්මතාවයකින් දෘවිකමයානුදේශය සම්බන්ධතාවය වේ ද යත්: මහණෙනි, දෘවිකමයානුදේශයකින් තෙල ධර්මතාවය වෙයි: යම් බඳු ආයුර්වේදයකින් (සංඝරාජයා විසින් වේවයි, දෙශනා විසින් වේවයි) වදානාය (ආයුර්වේදය කියා සිටීම) පැවතේ ද, එබඳු ආයුර්වේදයකින් තවද, වහාම ආයුර්වේදයකින් වහන්සේ කෙරෙහි වේවයි, විශේෂයෙන්ම සරුත් කෙරෙහි වේවයි දෙසන්නේය. විවර කරන්නේය, හෙළි කරන්නේය. දෙසා, විවර කොට, හෙළි කොට ආයුර්වේදයට පැමිණෙන්නේය යනු දෘවිකමයානුදේශයකින් තෙල ධර්මතාවය වෙයි. මහණෙනි, යම්කිසි මතු ද, උදාහරණයක් වශයෙන්, ලද්දා කුමරෙක් අතින් වේවයි, පසින් වේවයි, ගිනි අඟුරක් ඇත්තේ නම් හාම අත හසුරුවන්නේ වේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම දෘවිකමයානුදේශයකින් තෙල ධර්මතාවයක් ඇත: යම්කිසි ආයුර්වේදයකින් වදානාය පැවතේ ද, එබඳු ආයුර්වේදයකින් තවද, වහාම ඒ ආයුර්වේදයකින් වහන්සේ කෙරෙහි වේවයි, විශේෂයෙන්ම සරුත් කෙරෙහි වේවයි, දෙසන්නේය, විවර කරන්නේය, හෙළි කරන්නේය. දෙසා විවර කොට, හෙළි කොට, ආයුර්වේදයට පැමිණෙන්නේය.”

ඒ මහණ මෙසේ දන්නේය: “දෘවිකමයානුදේශය යම්කිසි සම්බන්ධතාවය වේද, මම ද එබඳු ධර්මතාවයකින් සම්බන්ධතාවයෙහි කියයි. ඒ මහණ විසින් ආයුර්වේදය වූ, ලොකොත්තර වූ, පාරිභෝගිකයන් හා අසාධාරණ වූ මේ වතුම්භාවය අධිගත වෙයි. (4)

10. තවද මහණෙනි, ඉන් මතුද, ආයුර්වේදය මෙසේ සලකන්නේය: දෘවිකමයානුදේශය යම්කිසි සම්බන්ධතාවය වේද, මම ද එබඳු ධර්මතාවයකින් සම්බන්ධතාවයෙහි කියයි.

“මහණෙනි, දෘවිකමයානුදේශය කෙබඳු ධර්මතාවයකින් සම්බන්ධතාවය වේද යත්: සම්බන්ධතාවයකින් යම් ඒ උච්චතාවය (උස්පත) කිහිපයකින් (කුමාරයා විසින් කටයුතු) ඇද්ද, එහි උත්තමය වේ. වැලිත් ඔහු තුළ අධිශීලයකින් යුක්තයෙහි අධිවිකල්පයකින් යුක්තයෙහි අධිප්‍රභූතයෙහි නිවුප්‍රාණිතය ඇති වේ” යනු දෘවිකමයානුදේශයකින් තෙල ධර්මතාවය වෙයි. මහණෙනි, යම්කිසි වෘත්තයක ඇති එළඳෙන තණ ද බිඳ කන්නී වසුත් බලා ද, මහණෙනි, එපරිද්දේ දෘවිකමයානුදේශයකින් තෙල ධර්මතාවය ඇත: සම්බන්ධතාවයකින් යම්කිසි උච්චතාවය කිහිපයකින් ඇද්ද, එහි සොහොනක් වේ. වැලිත් අධිශීලයකින් යුක්තයෙහි අධිවිකල්පයකින් යුක්තයෙහි අධිප්‍රභූතයෙහි නිවුප්‍රාණිතය ඇති වේ” යනුය.

ඒ මහණ මෙසේ දන්නේය: දෘවිකමයානුදේශය යම්කිසි සම්බන්ධතාවයකින් සම්බන්ධතාවය වේ ද, මම ද එබඳු ධර්මතාවයකින් සම්බන්ධතාවයෙහි කියයි. ඒ මහණ විසින් ආයුර්වේදය වූ, ලොකොත්තර වූ, පුද්ගලයන් හා අසාධාරණ වූ මේ පඤ්චමභාවය අධිගත වෙයි. (5)

11. පුත ව පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිසංඝවිකකති: යථා-
රූපාය බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්තාගතො, අහමි තථා-
රූපාය බලතාය සමන්තාගතොති.

“කථංරූපාය ව භික්ඛවෙ බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො
සමන්තාගතො? බලතා එසා භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස: යං
තථාගතස්සවෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ දෙසියමානෙ අට්ඨිකත්වා¹ මහති කත්වා
සබ්බවෙතසො සමන්තාගරිත්වා ඔතිතසොතො ධම්මං සුණාති.”

සො එවං පජානාති: යථාරූපාය බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො
පුග්ගලො සමන්තාගතො, අහමි තථාරූපාය බලතාය සමන්තාගතොති.
ඉදමස්ස ඡර්ගං ඤාණං අබිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසාධාරණං
පුට්ඨජ්ඣකෙහි.(6)

12. පුත ව පරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඉති පටිසංඝවිකකති: යථා-
රූපාය බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සමන්තාගතො, අහමි තථා-
රූපාය බලතාය සමන්තාගතොති.

“කථංරූපාය ව භික්ඛවෙ බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො
සමන්තාගතො? බලතා එසා භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස: යං
තථාගතස්සවෙදිතෙ ධම්මවිනයෙ දෙසියමානෙ ලහති අත්ථවෙදං, ලහති
ධම්මවෙදං, ලහති ධම්මුපසංහිතං පාමුජ්ජං.”

සො එවං පජානාති: යථාරූපාය බලතාය දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො
සමන්තාගතො, අහමි තථාරූපාය බලතාය සමන්තාගතොති. ඉදමස්ස
සත්තමං ඤාණං අබිගතං හොති අරියං ලොකුත්තරං අසාධාරණං
පුට්ඨජ්ඣකෙහි (7)

එවං සත්තභග්ගසමන්තාගතස්ස ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකස්ස ධම්මතා
සුසම්පන්නථිං හොති සොතාපනතිඵලසම්ප්තිරියං. එවං සත්තභග්ගසමන්තා-
ගතො ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකො සොතාපනතිඵලසමන්තාගතො හොතිති.

ඉදමච්චොව භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනංඤානති.

කොසමබ්බසුත්තං අට්ඨමං.

11. තවද මහණෙනි, ඉන් මතුද, ආයඝි ශ්‍රාවක මෙසේ සලකන්නේය: “දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල යම්බඳු බලයෙකින් සමන්විත වේද, මම ද එබඳු බලයෙන් සමන්විතයෙමි ද හෝ” කියයි.

“මහණෙනි, දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල කෙබඳු බලයෙකින් සමන්විත වේ ද යත්: මහණෙනි, තථාගතප්‍රවිද්ධ ධර්මිකය දෙසන කල අර්ථි කොට මෙනෙහි කොට මුළුසිතින් සමතා ගෙන පිහිටුකින් ඇතිව දහම් අසා යන යමෙක් ඇද්ද, මහණෙනි, දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගලයාගේ තෙල බලතා වෙයි.”

ඒ මහණ මෙසේ දන්නේය: “දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල යම්බඳු බලයෙකින් සමන්විත වේ ද, මම ද එබඳු බලයෙන් සමන්විතයෙමි” කියයි. ඒ මහණ විසින් ආයඝි වූ, ලොකොත්තර වූ, පුහුදුන් හා අසාධාරණ වූ මේ අසා-ඥනය අධිගත වෙයි. (6)

12. තවද, මහණෙනි, ඉන් මතුද, ආයඝි ශ්‍රාවක මෙසේ සලකන්නේය: “දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල යම්බඳු බලයෙකින් සමන්විත වේ ද, මම ද එබඳු බලයෙන් සමන්විතයෙමි ද හෝ” කියයි.

“මහණෙනි, දෘෂ්ටි සම්පන්න පුද්ගල කෙබඳු බලයෙකින් සමන්විත වේ ද යත්: මහණෙනි, තථාගත ප්‍රවිද්ධ ධර්මිකය දෙසන කල අනිවේදය හා ධර්ම වේදය හා ධර්මය හා මිශ්‍රව ගිය ප්‍රමොදය ලබා යන යමෙක් ඇද්ද, මහණෙනි, දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගලයාගේ තෙල බලතා වෙයි.”

ඒ මහණ මෙසේ දන්නේය. ‘දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල යම්බඳු බල-යෙකින් සමන්විත වේ ද, මම ද එබඳු බලයෙන් සමන්විතයෙමි’ කියයි. ඒ මහණ විසින් ආයඝි වූ, ලොකොත්තර වූ, පුහුදුන් හා අසාධාරණ වූ මේ සප්තම ඥනය අධිගත වෙයි. (7)

මහණෙනි, මෙසේ සප්තාධිගතසමන්විත ආයඝි ශ්‍රාවකයා විසින් ශ්‍රොතෘපන්තිඵලය සාක්ෂාත් කළ ඥානයෙන් සවහාවධර්ම මැනවින් සමන්වේෂිත වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ සප්තාධිග (සප්තවිධ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා ඥානයෙන්) සමන්විත ආයඝි ශ්‍රාවක ශ්‍රොතෘපන්තිඵල සමන්විත වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සුත්‍රය වදාලහ. සතුවූ සිත් ඇති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඛස අභිනන්දන කොට පිළිගත්හ.

කොසබිය සුත්‍රය අවවාදයි.

1. 5. 9.

බ්‍රහමනිමනනනිකසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවකස්සං විහරති ජෙත-
වනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමේ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසී:
භික්ඛවොති. හදනෙති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චත්ඝාත්තං. භගවා එතද-
වොච:

2. එකමිදුභං භික්ඛවෙ සමයං උක්ඛට්ඨායං විහරමි සුභගවනෙ
සාරුරුප්පුලෙ. තෙන ඛො උත භික්ඛවෙ සමයෙන බ්‍රහමනෙ
එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උපපන්නං හොති: ඉදං නිච්චං ඉදං ධූවං
ඉදං සස්සතං ඉදං කෙවලං ඉදං අච්චනධම්මං. ඉදං හි න ජායති න ජියති
න චවති න උප්පජ්ජති. ඉතො ව පනඤ්ඤං උතතරිං නිස්සරණං තත්ථිති.
අථ බ්‍රහමං භික්ඛවෙ බ්‍රහමනෙ බ්‍රහමනෙ වෙතසං වෙතොපරිවිතකක-
මඤ්ඤය සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය,
පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජය්‍ය, එවමෙවං.¹ උක්ඛට්ඨායං සුභගවනෙ
සාරුරුප්පුලෙ අනතරගිතො තස්මිං බ්‍රහමලොකෙ පාතුරහොසිං.

3 අද්දසා ඛො මං භික්ඛවෙ බ්‍රහමං බ්‍රහමං පුරතොච ආගච්ඡිතං.
දිස්වාන මං එතදවොච: එහි ඛො මාරිස, සාගතං.² මාරිස, විරස්සං ඛො
මාරිස ඉමං පරියායමකාසි යදිදං ඉධාතමනාය. ඉදං හි මාරිස නිච්චං
ඉදං ධූවං ඉදං සස්සතං ඉදං කෙවලං ඉදං අච්චනධම්මං. ඉදං හි න
ජායති න ජියති න චවති න උප්පජ්ජති.³ ඉතො ව පනඤ්ඤං උතතරිං
නිස්සරණං තත්ථිති.

1. එවං චුතෙන අහං භික්ඛවෙ බ්‍රහමං බ්‍රහමං.⁴ එතදවොච: අවිජ්ජා-
ගතො වත හො බ්‍රහමං බ්‍රහමං, අවිජ්ජාගතො වත හො බ්‍රහමං බ්‍රහමං:
යත්‍ර හි තාම අනිච්චංයෙව සමානං නිච්චනති වක්ඛති, අභ්‍රවිච්චංයෙව සමානං
ධූවනති වක්ඛති, අසස්සතංයෙව සමානං සස්සතනති වක්ඛති, අකෙවලං-
යෙව සමානං කෙවලනති වක්ඛති, ච්චනධම්මං යෙව සමානං අච්චනධම්මනති
වක්ඛති. යත්ථ ව උත ජායති ව ජියති ව මියති ව චවති ව උප්පජ්ජති ව,
තං තථා වක්ඛති: ඉදං හි න ජායති න ජියති න මියති න චවති න
උප්පජ්ජති. සතඤ්ඤං පනඤ්ඤං උතතරිං නිස්සරණං තත්ථාඤ්ඤං උතතරිං
නිස්සරණනති වක්ඛති.

1. එවමෙව, ඡජසං. සසා, සී, කත්ථි. 2. සවාගතං, චජසං, සසා.
3. උප්පජ්ජති, සී, PTS. 4. බ්‍රහමනිමනං, සී. 5. අභ්‍රවිච්චංයෙව, සසා.

1. 5. 9.

බ්‍රහ්මනිමනනනික සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලද: එක් සමයෙක්හි හඟවත්හු සැවැත් නුවර අනේවඩු මහසිරිමාණන් විසින් කරවන ලද දෙවරම් වෙහෙර වැඩ වාසය කෙරෙති. එ සමයෙහි හඟවත්හු ‘මහණෙනි’යි හිසුන් ඇමතු සේක. ඒ හිසුහු ‘වහන්සැ’යි හඟවත්හට පිළිවදන් දුන්හ. හඟවත්හු තෙල වදාලහ:

2. මහණෙනි, මම එක් සමයෙක උක්කට්ඨා නම් නුවර සුභග චන්ද්‍රයාහි සාලරාජ මූලයෙහි වාස කෙරෙමි. මහණෙනි, එ සමයෙහි බස නම් බබ්භට මෙබඳු පටිටු ශාශ්වත දූෂිතයක් උපත: මේ බ්‍රහ්මසථානය (බබ්භලාව) තිත්‍යය, මේ ධ්‍රැවය (සරීරය), මේ ශාශ්වතය (සද්විද්‍යාතය), මේ කෙවලය (අභිභවය), මේ අවචන (ව්‍යය නොවන) සංභාවය. මේ බබ්භලාව (කිසිවෙක්) උපදනුයේ වේවසි, දිරණුයේ වේ වසි, ශීයනුයේ වේව සි, ව්‍යුත වනුයේ වේවසි, පහල වනුයේ වේවසි නැත. මේ බබ්භලාව හැර අනෙක් නිසාරණයෙක් (දුකින් නික්මීමෙක්) ඇත්තේ ද නොවේ’යි කියා සි. මහණෙනි, එසඳ මම සිය සිහින් බක බබ්භු අදහස් දැන බලවත් පුරුෂයකු වක්කල අත් දික් කරනු නෙසින්, දික්කල අත් වක් කරනු සෙසින් උක්කට්ඨා නුවර සුභගචනයෙහි සාලරාජ මූලයෙහි අතුරුදහන් වූයෙමි එ බබ්භලාව පහල වීම්.

3. මහණෙනි, බකවෘත්ත මා එනුවා දුරදීම දිව. දක මට තෙලබස් කී: “නිදුකාණෙනි, මොබ එව. නිදුකාණෙනි, ස්වාගත ය. (මෙහි ඊම යෙහෙකි.) නිදුකාණෙනි, මෙහි එනු පිණිස දිගු කලෙකින් මෙ අසුරු කෙලෙහි. නිදුකාණෙනි, මේ බ්‍රහ්මසථානය තිත්‍යය, මේ ධ්‍රැවය, මේ ශාශ්වතය, මේ කෙවලය, මේ අවචන සංභාවය. මේ බබ්භලාව උපදනුයේ වේවසි, දිරනුයේ වේවසි, ශීයනුයේ වේවසි, වුත වනුයේ වේව සි, පහල වනුයේ වේවසි නැත. මෙයින් මතු අනෙක් නිසාරණයෙක් ඇත්තේ ද නොවේ”යි කී.

4. මහණෙනි, මෙසේ කී කල මම බක බ්‍රහ්ම හට තෙල බස කීම්: මේ බබ් අතිත්‍ය වූවක් ම තිත්‍ය ය සි කියා ද, අධ්‍රැව වූවක් ම ධ්‍රැවයයි කියා ද, අශාශ්වත වූවක් ම ශාශ්වතයයි කියා ද, අකෙවල වූවක් ම කෙවලයයි කියා ද, වචන සංභාව ඇතියක් ම අවචන සංභාවයයි කියා ද, යම් බබ්භලාවක දෙනුයේන් දිරනුයේන් ශීයනුයේන් ව්‍යුතවනුයේන් පහල වනුයේන් වේ ද, මෙහි නොදෙනුයේන් නොදිරනුයේන් නො මියනුයේන් නොපහල වනුයේන් වේ ය හි ඒ බබ්භලාව ගෙන එසේ කියා ද, මින් මතු (මෙය නැර) අත් නිසාරණ ඇති ද මින්මතු අත් නිසාරණ හැකි සි කියා ද, හවත්ති, එසෙයින් මේ බක බබ් අවිද්‍යාගතයෙක් ම ය. හවත්ති, මේ බක බබ් අභ්‍යයෙක් ම ය කියා සි.

5 අථ බො භික්ඛවෙ මාරෙ පාපිමා අඤ්ඤතරං බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජං අකුම්භිකා මං එතදවොච: භික්ඛු, භික්ඛු, මෙතමාසදො, මෙතමාසදො. උසො හි භික්ඛු බ්‍රහ්මා මහාබ්‍රහ්මා:¹ අභිභූ අනභිභූතො අඤ්ඤදච්ඡදසො වසවතනි ඉසසරෙ කතතා නිමමානා සෙට්ඨා සජ්ජතා:² වසි පිතා භූත-භව්‍යානං.³

අනෙත්‍රං බො භික්ඛු තයා පුබ්බෙ සමණ්‍යාහම්ණා ලොකස්මිං පඨවිගරහකා පඨවිජ්ඣවල්ලකා, ආපගරහකා ආපජ්ඣවල්ලකා, තෙජගරහකා තෙජජ්ඣවල්ලකා, වායගරහකා වායජ්ඣවල්ලකා, භූතගරහකා භූතජ්ඣවල්ලකා, දෙවගරහකා දෙවජ්ඣවල්ලකා, පජාපතිගරහකා පජාපතිජ්ඣවල්ලකා, බ්‍රහ්මගරහකා බ්‍රහ්මජ්ඣවල්ලකා. තෙ කායස්ස හෙද පාණ්‍යපච්චේද භිනෙ කායෙ පතිට්ඨිතා. අනෙත්‍රං පන භික්ඛු තයා පුබ්බෙ සමණ්‍යාහම්ණා ලොකස්මිං පඨවිපසංසකා:⁴ පඨවාභිනන්දිතො, ආපපසංසකා:⁵ ආපාභි-නන්දිතො, තෙජපසංසකා තෙජාභිනන්දිතො, වායපසංසකා වායාභි-නන්දිතො, භූතපසංසකා භූතාභිනන්දිතො, දෙවපසංසකා දෙවාභිනන්දිතො, පජාපතිපසංසකා පජාපතාභිනන්දිතො, බ්‍රහ්මපසංසකා බ්‍රහ්මාභිනන්දිතො. තෙ කායස්ස හෙද පාණ්‍යපච්චේද පණ්ණිනෙ කායෙ පතිට්ඨිතා.

තත්තාහං:⁶ භික්ඛු එවං වදාමි: ඉඞ්ඝ නිං මාරිස යදෙව තෙ බ්‍රහ්මා ආහ, තදෙව නිං කුරෙහි. මා නිං බ්‍රහ්මුතො වචනං උපාතිවතතිස්සො. සචෙ බො නිං භික්ඛු බ්‍රහ්මුතො වචනං උපාතිවතතිස්සහි, සෙය්‍යපාපි තාම උරිසො සිරිං ආගව්ණති. දණෙඛිත පටිපසණ්ණාමෙය්‍ය, සෙය්‍යපාපි වා පන භික්ඛු පුරිසො නරකපපාතො⁷ පපතනොහා හතේහි ව පාදෙහි ව පඨවිං විරඬෙය්‍ය,⁸ එවං සමපදඤ්ඤං භික්ඛු භුස්සං හවිස්සති. ඉඞ්ඝ නිං මාරිස යදෙව තෙ බ්‍රහ්මා ආහ, තදෙව නිං කුරෙහි. මා නිං බ්‍රහ්මුතො වචනං උපාතිවතතිස්සො. නනු නිං භික්ඛු පස්සහි බ්‍රහ්මං පරිසං සනතිසිත්තනති. ඉති බො මං භික්ඛවෙ මාරෙ පාපිමා බ්‍රහ්මං පරිසං:⁹ උපතෙසි.

6. එවං චුතො අහං භික්ඛවෙ මාරං පාපිමනං එතදවොච: ජානාමි බො තාහං:¹⁰ පාපිම. මා නිං මඤ්ඤිතො න මං ජනාතිති. මාරෙ නිමඤ්ඤ පාපිම. යො චෙව පාපිම බ්‍රහ්මා යා ව බ්‍රහ්මපරිසා යෙ ව බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජා සබ්බෙව තව හන්ඨගතා, සබ්බෙව තව වසංගතා.¹¹ භුස්සං හි පාපිම එවං භොති: එසොපි මෙ අස්ස හන්ඨගතො, එසොපි මෙ අස්ස වසංගතොති.¹¹ අහං බො පත පාපිම තෙව තව හන්ඨගතො, තෙව තව වසංගතොති.

1 බ්‍රහ්මුකා, සි 2. සඤ්ජතා, සි, PTS. ස්‍යා 3. භූතභව්‍යානං, මජ්ඣ. 4. පඨවිං පසංසකා, සි. 5. ආපපසංසකා, සි. 6. තත්තාහං, සි 7. නරකපපාතං, සි. 8. විරඬෙය්‍ය, සිඤ්ඤ 9. බ්‍රහ්මපරිසා, මජ්ඣ, ස්‍යා 10. තාහං, සි, කප්ථි. 11. වසගතා, සි, PTS. වසගතොති, සි, PTS

5. මහණෙනි, එකල පවිටු මර එක්තරා බ්‍රහ්මපාරිෂද්දා බඩකු සිරුරෙහි ආවිජට ව මට තෙල බස කී: “මහණ, මහණ, තෙල බඩහට නිඤ්ජනොකර, තෙල බඩහට නිඤ්ජනොකර. මහණ, තෙල බඩ මහබඩය. හැම බඩුන් අභිභවයි (මැබලයි). තෙමේ අනභිකුතය. එකානන්තයෙන් සියල්ල දක්නේ ය. (හැම දෙතා) තම වසඟයෙහි පවත්වයි. ඊශවරය, (ලොකයෙහි) කතීය, නිමිත්තය, (ලොකයට) උත්තමය. (තෝ ඤාණිය වෙම, තෝ බ්‍රාහ්මණ වෙම යතාදීන්) ප්‍රජාව සකස් කරන්නේ ය. වසිය, උපන් සත්ත්වයන්ගේ ද උපදනා සමයන්ගේ ද පිතාය.”

මහණ, තට පූර්වයෙහි ද ලෙ කයෙහි පාවිච්ඡ (අනිත්‍යය ආදීන්) ගරහන පාවිච්ඡ පිළිකුල් කරන, ආපය ගරහන ආපය පිළිකුල් කරන, තෙජස් ගරහන, තෙජස් පිළිකුල් කරන, වායු ගරහන වායු පිළිකුල් කරන, සත්ත්වයන් ගරහන, සත්ත්වයන් පිළිකුල් කරන, දෙවියන් ගරහන දෙවියන් පිළිකුල් කරන, මරණ ගරහන මරණ පිළිකුල් කරන, බඩුන් ගරහන බඩුන් පිළිකුල් කරන මහණ බමුණෝ වූහ. ඔහු කය බිඳීමෙන් ප්‍රාණෝපවේදයෙන් භික්ෂුකාය සංඛ්‍යාත අපායෙහි උපත්ත. මහණ තට පෙරත් ලොකයෙහි පාවිච්ඡ පසස්තා පාවිච්ඡ (තෘෂ්ණා දූෂිත විසින්) අභිනිඤ්ඤ කරන, ආපය පසස්තා ආපය අභිනිඤ්ඤ කරන, තෙජස් පසස්තා තෙජස් අභිනිඤ්ඤ කරන, වායු පසස්තා වායු අභිනිඤ්ඤ කරන, සතුන් පසස්තා සතුන් අභිනිඤ්ඤ කරන, දෙවියන් පසස්තා දෙවියන් අභිනිඤ්ඤ කරන, මරණ පසස්තා මරණ අභිනිඤ්ඤ කරන, බඩුන් පසස්තා බඩුන් අභිනිඤ්ඤ කරන මහණ බමුණෝ වූහ. ඔහු කායභෙදයෙන් ප්‍රාණෝපවේදයෙන් පුරෝගාමියා සංඛ්‍යාත බ්‍රහ්මලොකයෙහි උපත්ත.

මහණ, එබැවින් මම තට මෙසේ කියමි: නිදුකාණෙනි, මහාබඩ තට යමක් කීයා නම්, තා එ කීවා කරන්නේය. තා බඩහු කීවා නො ඉක්මවන්නේය. මහණ, ඉදින් තෝ බඩබස් ඉක්මෙහි නම් පුරුෂයකු සිරිකත ගෙට වදන් දණෙකින් (සිටිරියන් බ්‍රහ්මරිත්) පලවා පිසන්නාක් වැන්න. තවද මහණ, නිරුතෙබෙක හෙත පුරුෂයකු අභිනුදු පසිනුදු ගත මනා පිතිටනු මනා ආධාරස්ථාන වලඟාලන්නාක් වැන්න. මහණ තට ද මේ කරුණ මේ බදුම වන්නේය. නිදුකාණෙනි, එබැවින් තා බඩ තට යම් ම දෑයක් කියා නම්, ඒ කීවාම කරන්නේය, තා බඩ කීවා නො ඉක්මවන්නේය මහණ, නො මෙහි රස්ව හුන් (සිරියෙන් බබලන) බබලිස් නො දක්නෙහිදැයි. මහණෙනි, මෙසේ පවිටු මර මා බබලිස්සට එළවාලිය. (තො ද බ්‍රහ්මගරුක නම් බබලුසුරු ලබනේ යයි කියු සේය.)

6. මහණෙනි, මෙසේ කිකල මම අයස උදාකරන පාපි වූ මරුකට තෙල බස කීමි: “මාරය, මම තා දන්මි. මා තා නොහඳුනයි තෝ නහමක් සිත. පට්ට, තෝ මාරයෙහි. පට්ට, මෙහි යම් බබලක් ඇද්ද, යම් බබලිස්සක් ඇද්ද, යම්ම බබලිස්සාටුවෝ ඇද්ද, ඔහු හැම තා හස්ත-ගතයක. ඔහු හැම තා වසංගතයක. ‘මේ තෙමේ ද මා හස්තගතය, මේ තෙමේ ද මා වසඟය’ යනුද තට මෙසේ සිතනයි. පට්ට, මම තා හස්ත-ගතයෙමි නො ම වෙමි. තා වසඟයෙමි නො ම වෙමි” කියායි.

7. එවං වුතෙන භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා මං ඵතදවොච: “අහං හි මාරිස නිව්චංසෙව සමානං නිව්චනති වදාමි, බ්‍රුවංසෙව සමානං බ්‍රුවනති වදාමි, සසසතංසෙව සමානං සසසතනති වදාමි, කෙවලංසෙව සමානං කෙවලනති වදාමි, අවචනධම්මංසෙව සමානං අවචනධම්මනති වදාමි. යත්ථ ච පත න ජායති න ජ්‍යෙති න මීයති න වචති න උප්පජ්ජති¹ තදෙවංසං වදාමි: ඉදං හි න ජායති න ජ්‍යෙති න මීයති න වචති න උප්පජ්ජති. අසත්තඤ්ඤා පතඤ්ඤා: උත්තරිං නිසාරණං, තප්පඤ්ඤා: උත්තරිං නිසාරණනති වදාමි. අහෙසුං බො භික්ඛු තයා පුබ්බ සම්මන්ත්‍රාහම්මණා ලොකසම්මා, යාවහංසං භූයා: කසිණං ආසු² තාවහංසං තෙසං³ තපො-කම්මමෙව අහොසි. තෙ බො එවං ජාතෙසුං: සත්තං වා අඤ්ඤං උත්තරිං නිසාරණං අත්ඤ්ඤං උත්තරිං නිසාරණනති, අසත්තං වා අඤ්ඤං උත්තරිං නිසාරණං තත්ඤ්ඤං උත්තරිං නිසාරණනති. තා තාහං භික්ඛු එවං වදාමි: න වෙච අඤ්ඤං උත්තරිං නිසාරණං දසස්සයි, යාවදෙව ච පත කිලමජ්ජා විසාතස්ස භාති භවිස්සයි. සවෙ බො තං භික්ඛු පඨවිං අජෙකාසිස්සයි, ඔපසාසිතො මෙ භවිස්සයි වජ්ඣසාසිකො යථාකාම-කරණීයො බාහිතෙය්‍යො. සවෙ⁴ -පෙ- ආපං -පෙ- තෙජං -පෙ- වායං -පෙ- භූතෙ -පෙ- දෙවෙ -පෙ- පජ්ජතිං -පෙ- බ්‍රහ්මං අජෙකා-සිස්සයි, ඔපසාසිතො මෙ භවිස්සයි වජ්ඣසාසිකො යථාකාමකරණීයො බාහිතෙය්‍යො”ති.

8. “අහමි බො එතං බ්‍රහ්මෙහ ජානාමි: සවෙ පඨවිං අජෙකාසිස්සාමි, ඔපසාසිතො තෙ භවිස්සාමි වජ්ඣසාසිකො යථාකාමකරණීයො බාහිතෙය්‍යො. සවෙ ආපං -පෙ- තෙජං -පෙ- වායං -පෙ- භූතෙ -පෙ- දෙවෙ -පෙ- පජ්ජතිං -පෙ- බ්‍රහ්මං අජෙකාසිස්සාමි, ඔපසාසිතො තෙ භවිස්සාමි වජ්ඣසාසිකො යථාකාමකරණීයො බාහිතෙය්‍යො. අපි ච තෙ අහං බ්‍රහ්ම ගතිඤ්ඤා පජානාමි ජුතිඤ්ඤා⁵ පජානාමි: එවං මහිද්ධිකො බ්‍රහ්මා, එවං මහෙසකෙඛා බ්‍රහ්මා”ති.

9. යථාකථං පත මෙ කුං මාරිස ගතිඤ්ඤා පජානාමි ජුතිඤ්ඤා පජානාමි: එවං මහිද්ධිකො බ්‍රහ්මා, එවං මහානුභාවො බ්‍රහ්මා, එවං මහෙසකෙඛා බ්‍රහ්මා: බ්‍රහ්මාති?

10. යාවහා වජ්ඣමුත්තරියං පරිනරනති දීසා භනති විරොචනා,
තාව සහස්සධා ලොකො ඵත්ථ තෙ වතනති⁶ වහො.
පරෙවරඤ්ඤා⁷ ජානාමි අපො රුහවිරුහිනං,
ඉත්ථනාචඤ්ඤාථාභාවං සත්තානං ආගතිං ගතිනති.

එවං බො තෙ අහං බ්‍රහ්ම ගතිඤ්ඤා⁸ පජානාමි ජුතිඤ්ඤා⁹ පජානාමි: එවං මහිද්ධිකො බ්‍රහ්මා, එවං මහානුභාවො බ්‍රහ්මා, එවං මහෙසකෙඛා බ්‍රහ්මා: බ්‍රහ්මාති.

1 උපපජ්ජති, සිමු. PTS. 2 ආසු, සසා. 3 තෙ, සසා.
4 සවෙ පත, සසා. 5 වුතිඤ්ඤා, සි, කප්ථි. 6 වතනන, මජ්ඣ.
7 පරෙවරඤ්ඤා, මජ්ඣ. සි කප්ථි. 8 ආගතිඤ්ඤා සි කප්ථි.
9 ගතිඤ්ඤා, සි කප්ථි.

7. මහණෙනි, මෙසේ කිකුළු වකුලයා මට තෙල බස් කී: “නිදක, මම නිත්‍යය ම නිත්‍යයයි කියමි. බ්‍රාහ්මය ම බ්‍රාහ්මයයි කියමි. ශාශ්වතය ම ශාශ්වතයයි කියමි. කෙවලය ම කෙවලයයි කියමි. අවචනාධර්මය ම අවචනාධර්මයයි කියමි. යම් බ්‍රහ්මයෙකු නො උපදන්නේ වේ ද, නො දිරන්නේ වේ ද, නොමියන්නේ වේ ද, නො ව්‍යුත්පන්නේ වේ ද, නො පතල වන්නේ වේ ද, මම එය ම කියමි: මෙ බ්‍රහ්මයා උපදන්නේ වේවයි, දිරන්නේ වේවයි, මියන්නේ වේවයි, ව්‍යුත්පන්නේ වේවයි, පතල වන්නේ වේවයි නැත. මෙයින් මතු අපකක් නිසරුණයෙක් නැත්තේ ම මෙයින් මතු අපකක් නිසරුණයෙක් නැති බව කියමි. මහණ, තම පෙරාතුව ම ලොකයෙහි මහණබ්‍රහ්මයෙහි වූහ. තාගේ මුළු ආයු කාලය යම්තාක් වේද, ඒ තාක් කල් උන්ගේ තපසකම් වී උග්‍රතපස් ඇතිකොට වූහ. මතු මතුයෙහි (මේ බ්‍රහ්මයා නොව මාගේ වූ) අත් නිසරුණයෙක් ඇතිව මතු අත් නිසරුණයෙක් ඇතැ”යි මෙසේ දන්වාහුය. අන් මතු නිසරුණයෙක් නැත්තේ ම අත් මතු නිසරුණයෙක් නැතැ”යි මෙසේ දන්වා. මහණ, එහෙයින් මම තම මෙසේ කියමි: ‘තොසිද මෙයින් මතු අත් නිසරුණයෙක් නොදන්නෙහි. එයින්ම (එය සෙවීමෙන්) තෝ හුදෙක් කීලමයට වෙනසට හිමි වේමය. මහණ ඉදින් තෝ පාපිවිය (තාමණි මාන දාමිත්) ගාලාගන්ති නම් මා වෙත භාෂාසික (කෝරන්) වෙති. මගේ වස්තුසයහි (විෂයෙහි මා අරක්-ගෙන) හෝරන් වෙති. මා කාමාච්ඡේ කලසුත්තෙන්, (ලිඛිතකාලයටත් වඩා) නිව කලසුත්තෙන් වෙති. ඉදින් අප් ... තෙජස් ... වායු ... භූතයන් ... දෙවියන් ... මාර ... බ්‍රහ්ම තහවුරු කොට ගන්නි නම්, මා උපනිශ්‍රය කොට ලබනෙහි. මා සිවුතාගන්ති සිවුතෙහි. මා කාමාච්ඡේ කල සුත්තෙන්, හෙළා ලිය යුත්තෙන් වෙති”යි බ්‍රහ්ම අවමන් වීසින් කී

8. බ්‍රහ්මය, මම ද තෙල දන්මි: ඉදින් පොළොව නහවුරු කොට ගනිමි නම්, තාගේ භාෂාසික වෙමි වාස්තුසයහි වෙමි. යථාකාම-කරණය වෙමි. පාතාරික වෙමි. ඉදින් අප් ... තෙජස් ... වායු ... භූත ... දෙව ... මාර ... බ්‍රහ්ම තහවුරු කොට ගන්නෙමි නම්, තා වෙත හෝරන් වෙමි. තා සිවුතා තැන අරක්ගෙන සිවුමි. තා කාමාච්ඡේ කරනු ලබමි. තෙළා ලියනෙහි ලබමි. එතෙකුදු වුව බ්‍රහ්මය, මම තාගේ ගති (නිප්පතනිය) ද ජිති (අනුභාවය) ද දන්මි: බ්‍රහ්මය මෙසේ මහඉදහ ඇත. බ්‍රහ්මය මෙසේ මහ අනුභාව ඇත. බ්‍රහ්මය මෙසේ මහත් යහස් ඇත, යනු දන්වයි බ්‍රහ්මය නිගන්වන්නේ බුදුහු වදාලන.

9. නිදකාණනි, කෙසේ නම් තොපි බ්‍රහ්මය මෙසේ මහ ඉදහ ඇත බ්‍රහ්මය මෙසේ මහානුභාව ඇත. බ්‍රහ්මය මෙසේ මහත් යහස් ඇතැ”යි මාගේ ගතිද ජිතිද දන්වමි

10. නිරසද දෙදෙනා දසදිසා බ්‍රහ්මයින් යම්තාක් තැන් ඇවිදින් ද, ඒ තාක් තැන් වේ සත්වලත් සමග සහසුලෝකබාහුසෙක. මේ දහසක් සත්වලා (පමණක්) තාගේ වසය වැටෙයි.

(සත්වල දහසෙහි) නිප්පතනියෙන් දන්ති. තවද, රහවිරුග-ජනකාද දන්ති. මෙසත්වල ද (එකුත් දහස්) පරසත්වල ද දන්ති. සකුත්තේ (පිළිසද විසින්. ආගතිද (ව්‍යුති විසින්) ගතිද දන්ති.

බ්‍රහ්මය, මෙසෙයින් මම “බ්‍රහ්මය මෙසේ මහඉදහ ඇත, බ්‍රහ්මය මෙසේ මහත් යහස් ඇතැ”යි තාගේ ගතිද ජිතිද (පමණ විසින්) දන්මි

11. අසුඛො බ්‍රහ්මේ අඤ්ඤා තයො කායො.¹ තං චො න ජානාසි තපස්සසි. ත්‍යාගං ජානාසි පස්සාමි. අපි බො බ්‍රහ්මේ ආභස්සරා නාම කායො යතො චුං චුතො ඉධුපපනනා. තස්ස තෙ අතිවිරතීවාසෙන සං සති මුට්ඨා.² තෙන නං චො.³ න ජානාසි තපස්සසි. තමහං ජානාසි පස්සාමි. එවමපි බො අහං බ්‍රහ්මේ තෙව තෙ සමසමො අභිඤ්ඤා, කුතො නිවේය්‍යං. අපි බො අභමෙව තයා භීයේයා. අපි බො බ්‍රහ්මේ සුභකිණ්ණො⁴ නාම කායො -පෙ- [අපි බො බ්‍රහ්මේ] වෙතපථලා නාම කායො, තං චුං න ජානාසි තපස්සසි. තමහං ජානාසි පස්සාමි එවමපි බො අහං බ්‍රහ්මේ තෙව තෙ සමසමො අභිඤ්ඤා, කුතො නිවේය්‍යං අපි බො අභමෙව තයා භීයේයා.

පඨවී, බො අහං බ්‍රහ්මේ පඨවීතො අභිඤ්ඤා යාවතා පඨවියා පඨවිතොතන⁵ අනුභූතා තදභිඤ්ඤා පඨවීං නාහොසිං,⁶ පඨවියා⁷ නාහොසිං, පඨවීතො නාහොසිං, පඨවි මෙති⁸ නාහොසිං, පඨවිං නාභිච්ඡිං. එවමපි බො අහං බ්‍රහ්මේ තෙව තෙ සමසමො අභිඤ්ඤා, කුතො නිවේය්‍යං, අපි බො අභමෙව තයා භීයේයා. අපි බො අහං බ්‍රහ්මේ -පෙ- තෙජං බො අහං බ්‍රහ්මේ -පෙ- වායං බො අහං බ්‍රහ්මේ -පෙ- භූතෙ බො අහං බ්‍රහ්මේ -පෙ- දෙවො බො අහං බ්‍රහ්මේ -පෙ- පජාපතීං බො අහං බ්‍රහ්මේ -පෙ- බ්‍රහ්මිං බො අහං බ්‍රහ්මේ -පෙ- ආභස්සරෙ බො අහං බ්‍රහ්මේ -පෙ- සුභකිණ්ණො⁹ බො අහං බ්‍රහ්මේ -පෙ- වෙතපථලෙ බො අහං බ්‍රහ්මේ -පෙ- අභිභූ බො අහං බ්‍රහ්මේ -පෙ- සබ්බො බො අහං බ්‍රහ්මේ සබ්බතො අභිඤ්ඤා යාවතා සබ්බස්ස සබ්බතොතන අනුභූතා තදභිඤ්ඤා සබ්බං නාහොසිං, සබ්බස්මිං නාහොසිං, සබ්බතො නාහොසිං, සබ්බං මෙත්ති නාහොසිං, සබ්බං නාභිච්ඡිං. එවමපි බො¹⁰ අහං බ්‍රහ්මේ තෙව තෙ සමසමො අභිඤ්ඤා, කුතො නිවේය්‍යං, අපි බො අභමෙව තයා භීයේයාති.

12. “සමෙ බො මාරිස¹¹ සබ්බස්ස සබ්බතොතන අනුභූතං¹², මාහෙව තෙ රිත්තකමෙව අතොසි, භූච්ඡකමෙව අතොසි.”¹³

විඤ්ඤාණං අතිදස්සන අනන්තං සබ්බතො පහං. තං පඨවියා¹⁴ පඨ- විතොතන අනුභූතං, ආපස්ස ආපතොතන අනුභූතං, තෙජස්ස තෙජ- තොතන අනුභූතං, වායස්ස වායතොතන අනුභූතං, භූතාතං භූතතොතන අනුභූතං, දෙවාතං දෙවතොතන අනුභූතං, පජාපතීස්ස පජාපතිතොතන අනුභූතං, බ්‍රහ්මස්ස¹⁵ බ්‍රහ්මතොතන අනුභූතං, ආභස්සරාතං ආභස්සර- තොතන අනුභූතං, සුභකිණ්ණොතං¹⁶ සුභකිණ්ණතොතන¹⁷ අනුභූතං, වෙතපථලං මෙතපථලතොතන අනුභූතං, අභිභූස්ස අභිභූතොතන අනුභූ- භූතං, සබ්බස්ස සබ්බතොතන අනුභූතං.”

1. අඤ්ඤා කායො, මජ්ඣං. 2. පමුට්ඨා, සො. 3. තෙන චො, සි. කාසරි.
4. සුභකිණ්ණො නාම කායො, වෙතපථලා නාම කායො, අසිභු නාම කායො, මජ්ඣං. සුභකිණ්ණො නාම කායො වෙතපථලා නාම කායො, සො.
5. පථවිතොතන, මජ්ඣං.
6. න පතොසිං මජ්ඣං. නාහොසි PTS. 7. පඨවි, සො. PTS.
8. පඨවි මෙති සො, PTS. 9. සුභකිණ්ණො, මජ්ඣං. සො. සි. කාසරි.
10. එවං බො, සො. එවං අහං සි, කාසරි. 11. තෙ මාරිස, සො. PTS. සි. කාසරි.
12. අනුභූතං තදභිඤ්ඤා, මජ්ඣං. සො. 13. අතොසිති, මජ්ඣං. සො.
14. පඨවියා, සො. 15. බ්‍රහ්මාතං, සිඞ්. මජ්ඣං.
16. සුභකිණ්ණොතං, මජ්ඣං. සො. 17. සුභකිණ්ණතොතන, මජ්ඣං, සො.

11. බ්‍රහ්මය, අන්‍ය වූ ද භූමිහු තුන්දෙනෙක් ඇත. තෝ එ නො දන්නී, නොදන්නී. මම ඒ බ්‍රහ්මය දන්නෙමි, දන්නෙමි. බ්‍රහ්මය, තෝ යම් බ්‍රහ්මයෙකින් සැව මෙහි උපන්හි ද, ඒ ආභාසර නම් බ්‍රහ්මයෙකින් ඇත. ඉතා බොහෝ කල්පය වූ හෙතෙමින් තව ඒ සිහි මුද්‍රා වෙයි. එයින් තෝ එය නොදන්නී, නො දන්නී මම එය දන්නෙමි, දන්නෙමි. බ්‍රහ්මය, මෙසෙයිනුදු මම තව දැනීමෙන් (නුවණින්) සමසමයෙහි නොවෙමි පහත්වෙමින් සිසෙයින් වේ ද, වැළිදු මම ම තව වැඩිසිටියෙහි වෙමි. බ්‍රහ්මය, සුභකිණ්ණ නම් බ්‍රහ්මයෙකින් ඇත ... වෙහළුලු නම් බ්‍රහ්මයෙකින් ඇත. තෝ එය නොදන්නී නොදන්නී මම එය දන්නෙමි, දන්නෙමි බ්‍රහ්මය, මෙසෙයිනුදු මම තව නුවණින් සමසමයෙහි නොම වෙමි. පහත්සේ කොයින් වේද, වැළිදු මම ම තව වැඩිසිටියෙහි.

බ්‍රහ්මය, මම පාරිථික පාරිථි භාවයෙන් දැන පාරිථි පිළිබඳ පාරිථි ස්වභාවයෙන් අනුබුත (පාරිථිභාවයට නොපත් යම්) නිවැණයෙන් ඇද්ද, ඒ නිවන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පාරිථික (තෘණාදීන්) නොගන්නෙමි. පාරිථිකයෙහි ලා නො ගන්නෙමි. පාරිථිභාවයෙන් නොගන්නෙමි. “පාරිථික මා අයත් යැයි නොගන්නෙමි. (මෙසේ) පාරිථික ආභාද විසින් නොගන්නෙමි. බ්‍රහ්මය, මෙසෙයිනුදු දැනීමෙන් මම තව සමසමයෙහි නො වෙමි පහත්සේ කොයින් වේද, වැළිදු මම ම තව වැඩිසිටියෙහි. බ්‍රහ්මය, මම අප් ... තෙජස් ... වායු ... භූත ... දෙවි ... මර ... බ්‍රහ්ම ... ආභාසර ... සුභකිණ්ණ ... වෙහළුලු ... අභිභූ ... නොගන්නෙමි. බ්‍රහ්මය, මම සථික (සත්කාය බව) සථිකයෙකින් දැන සථිකයෙහි සථික - භාවයෙන් අනුබුත යම් නිවතෙක් ඇද්ද, ඒ නිවන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට සථික නොගන්නෙමි. සථිකයෙහි ලා නොගන්නෙමි. සථිකාවයෙන් නොගන්නෙමි. ‘සර්වථ වය අයත් යැයි නොගන්නෙමි සර්වය ආභාද විසින් නොගන්නෙමි. බ්‍රහ්මය, මෙසේ දැනීමෙන් මම තව සමසමයෙහි නොවෙමි. පහත් සේ කොයින් වේ ද, වැළිදු මම ම තව වැඩිසිටියෙහි.

12. “නිදුකාණෙති, ඉදින් සථිකයෙහි සථිකාවයෙන් අනුබුතයෙකින් වේ ද, එයින් නොපගේ බස් නො සිස් වෙවා. මාමා කොට්ඨවා”. (බ්‍රහ්ම ‘සබ්බං’ යනු සථි - සථි යෙහි ගණ සථික සර්වත්‍යයෙන් අනුබුත - ප්‍රත්‍යක්ෂ නොවේ නමු එහි බ්‍රහ්ම විසින් අනුබුතයක් ඇතැයි මෙසේ බුදුන් මුසාවාදයෙන් නිගනිති.)

13 එකල බුදුන් “විශ්‍රවය (විශ්‍රවය නිර්වාණය වසුර්විශ්‍රවයට අරමුණු නොවන බැවින්) අතිදුර්ග වෙයි. (උත්පාද ව්‍යයබ්‍රහ්මය අනන්ත නෙයින්) අනන්ත වෙයි. සියල්ලට වඩා ප්‍රභාසම්පන්න වෙයි. එ විශ්‍රවය (නිර්වාණය) පාරිථිකස්වභාවයෙන් අනුබුත (විෂය) නො වෙයි. අප්සගේ අප්සභාවයෙන් අනුබුත නො වෙයි. තෙජස්සගේ තෙජස් ස්වභාවයෙන් අනුබුත නො වෙයි. වායුගේ වායුස්වභාවයෙන් අනුබුත නො වෙයි. භූතයන්ගේ භූතස්වභාවයෙන් අනුබුත නො වෙයි. දෙවයන්ගේ දෙවස්වභාවයෙන් අනුබුත නො වෙයි. මරයාගේ මරස්වභාවයෙන් අනුබුත නො වෙයි. බ්‍රහ්මයාගේ බ්‍රහ්මස්වභාවයෙන් අනුබුත නො වෙයි ආභාසරයන්ගේ ආභාසරස්වභාවයෙන් අනුබුත නො වෙයි. ශුභකාත්ස්නයන්ගේ ශුභකාත්ස්නස්වභාවයෙන් අනුබුත නො වෙයි. වාගත්ඵලයන්ගේ වාගත්ඵලස්වභාවයෙන් අනුබුත නො වෙයි. අභිභූදෙවියන්ගේ අභිභූස්වභාවයෙන් අනුබුත නො වෙයි. සථිකයෙහි සථිකස්වභාවයෙන් අනුබුත නො වේ” යයි වදාළහ.

14. “හඤ්ච භි¹ තෙ මාරිස අනාරාධායාමි”ති. හඤ්ච භි මෙ නාං බුද්ධෝ අනාරාධායස්ස සචෙ විසහසීති. අථ බො භික්ඛවෙ බුද්ධො බුද්ධාං “අනාරාධායාමි සමණස්ස ගොතමස්ස, අනාරාධායාමි සමණස්ස ගොතමස්ස”ති නෙටස්සු 3 ඵ සනෙකාති අනාරාධායිතුං.

15. එවං වුත්තන අභා භික්ඛවෙ බුද්ධො බුද්ධානං එතදුපවාචං හඤ්ච භි තෙ බුද්ධෝ අනාරාධායාමිති. “හඤ්ච භි මෙ නාං මාරිස අනාරාධායස්ස සචෙ විසහසී”ති. අථ බවාහං භික්ඛවෙ තථාරූපං ඉඤ්ඤාභිසම්ඛාරං අභිසංඝාහිං² එතතාවතා බුද්ධා ච බුද්ධපරිසාරං ච බුද්ධපාරිසර්ජ්ජා ච සද්දස්ස මෙ සොස්සනති³, න ච මං දුක්ඛිනතීති⁴ අනාරාධිතො ඉමං ගාථං අභාසිං:

“හචෙවංහං⁵ හං දිස්වා හට්ඨො විහචෙසිතං,
හචං නාහිට්ඨිං කිංකරි⁶ නඤ්ඤො න උපාදිසති.”

16. අථ බො භික්ඛවෙ බුද්ධො ච බුද්ධපරිසාරං ච බුද්ධපාරිසර්ජ්ජා ච අචර්ජ්ජාභිකුතවිකාරා ජාතා අනෙත්ථා: අචර්ජ්ජාං වත හො, අබ්බතං වත හො, සමණස්ස ගොතමස්ස මහිද්ධිකතා මහානුභාවතා. න වත නො ඉතො පුබ්බෙ දිට්ඨො වා සුතො වා අඤ්ඤා සමණො වා වුද්ධමණො වා එවං මහිද්ධිකො එවං මහානුභාවො යථාසං⁷ සමණො ගොතමො සංඝායනො සංඝාකුලා⁸ පබ්බජිතො. හට්ඨාරාමාය වත හො පජාය හට්ඨාරාය හට්ඨසමුද්දතාය⁹ සමුලං හට්ඨ උදබ්බතීති.

17. අථ බො භික්ඛවෙ මාරෙර පාටිමා අඤ්ඤාතරං බුද්ධපාරිසර්ජ්ජාං අකාටිසිත්වා මා එතදුපවාච: “සචෙ බො නාං මාරිස එවං ජාතාසි, සචෙ නාං එවමුත්තබ්බො, මා සාවකෙ උපනෙසි මා පබ්බජිතෙ. මා සාවකානං බමමං දෙසෙසි මා පබ්බජිතානං. මා සාවකෙසු තෙසිමනාසි මා පබ්බජිතෙසු. අහෙසුං පො භික්ඛු නසා පුබ්බෙ සමණවුත්ථමණං පලාකමි. අරහතො සමමාසද්වුද්ධා පටිජානමානා. වත සාවකෙ උපනෙසුං පබ්බජිතෙ. සාවකානං බමමං දෙසෙසුං පබ්බජිතානං.”-

1. හඤ්ච වරහ, මජ්. සි. කප්ථි. 2. අභිසංඝාහි, සඃ. 3. සුඤ්ඤා, සඃ.
4. දුක්ඛිනතී, මජ්. සඃ. 5. හච ච වාහං, සි. කප්ථි.
6. කිංකරි, PTS. සි. කප්ථි. 7. යථාමාසං, සඃ. 8. ගොතමො සංඝකුලා, සඃ.
9. හට්ඨසමුද්දතා, සි. ඉ.

14. “නිද්‍රාකාණෙනි, දැන් නොප කෙරෙන් අතුරුධන් වෙමි”යි (බස් වාදයෙන් පිහිටක් නො ලබා සැමවෙහු කැමැතිව) හි බ්‍රහ්මය, ඉදින් තෝ පොතොසත් විනි නම් දැන් මා කෙරෙන් අතුරුධන් වා (බුදුහු වදාලන.) එසේ මහණෙනි, බකබ්‍රහ්ම “මහණනොයුම් කෙරෙන් අතුරුධන් වෙමි, මහණනොයුම් කෙරෙන් අතුරුධන් වෙමි”යි යෙමින් මා හදිසෙහි අතුරුධන් වන්නට නො කැනි වී.

15. මහණෙනි, මෙසේ කිකල්හි මම බකබ්‍රහ්මයට තෙල කිමි: “බ්‍රහ්මය, මම දැන් තා කෙරෙන් අතුරුධන් වෙමි”යි. “නිද්‍රාකාණෙනි, ඉදින් පොතොසත් වුව දැන් මා හමුසෙහි හෙපි අතුරුධන් ව”යි (බබ් කි.) එසේ මහණෙනි, මම “මෙතෙකින් බබ් ද බබ්පිරිස් ද බබ්පිරිස් වැසියෝ ද මා බස් අසත්වා. මා නො දකිත්වා”යි එබඳු ඉදහසක් පිළියෙල කෙලෙමි. අතුරුදන් වා සිට මේ ගාථා වදාලෙමි:

මම හවසෙහි (-සංඝාරයෙහි ජාතිජරාදි හෙද) හස දක ම, විහව සබ්බාත නිජාණය සොයන්නාවූ (කාමහවාදී ත්‍රිපිටි සත්ත) හවස - (සත්ත සමුහය) ද හවසෙහි ම දක. හෙවත් නිවන් සොයන්නාවූගේ හවසෙහි ම උප්පතිය දක, කිසි උත්තරානි හවසක් (තාපණා දාමිවසයෙන්) ග්‍රහණය නො කෙලෙමි නැදි සබ්බාත හව තාපණාව (කමිහවස) ද නොගනිමි.

16. මහණෙනි, එසේ බබ් ද බබ්පිරිස් ද බබ්පිරිස්වැසියෝ ද උපත් අසිරිඅබ්‍රාහ්මනිකාදි වූහ: “හවත්ති, මහණනොයුම්හුගේ මහත් සාද්ධි ඇති සේ මහත් අනුභාව ඇති සේ ආගමයේ ම ය, අද්භූත ම ය. සැකැකුලෙන් පැවිදිපත් සැකැපුත් මේ මහණ නොයුම් බඳු, මෙසේ මහත් සාද්ධි ඇති, මෙසේ මහත් අනුභාව ඇති අන් මහණෙක් හෝ බවුණෙක් හෝ මින් පෙර නොදුටුවීරා ම ය. නො ඇසුවීරා ම ය. හවසෙහි ඇලුණු, හවරන් ඇති හවසෙහි පුමුදිත වූ ප්‍රජාසෙහි සිට සමුලහවස උසුටා හලෙ යැ කියායි.

17. මහණෙනි, එසේ පටිටු මර එක්තරා බබ්පිරිස් වැසියකුට ආවිෂට ව සිට මට තෙල බස් කී: “නිද්‍රාකාණෙනි, ඉදින් හෙපි මෙසේ (සිටුසස්) දනුනු නම්, මෙසේ අනුබුද්ධි නම් නොප ඒ දහම් සම්මත් කර නො එළවව. පැවිද්දන් කර නො එළවව. සම්මත්ව දහම් නො දෙසව. පැවිද්දන්ව දහම් නො දෙසව. සම්මත් කෙරෙහි ගෙඩි නො කරව. පැවිද්දන් කෙරෙහි ගෙඩි නො කරව මහණ, හට පූර්වසෙහින් ලොකයෙහි අතින් සමාස්සබ්‍රහ්මය- යමහසි පිළින කරන මහණ බවුණු කෙනෙක් වූහ ම ය. ඔහු (ඔවුන්ගේ) දහම් සම්මත් කර පැවිද්දන් කර එළවුන. සම්මත්ව පැවිද්දන්ව දහම් දෙසුන. -

සාවකෙසු ගෙයිමිකංසු පබ්බජිතෙසු. තෙ සාවකෙ¹ උපනෙත්වා පබ්බජිතෙ, සාවකානං ධම්මං දෙසෙත්වා පබ්බජිතානං, සාවකෙසු ගෙයිකනවිත්තා² පබ්බජිතෙසු, කායස්ස හෙද පාණ්ණපච්ඡේද තිනෙ කායෙ පට්ටසිතා. අහෙසු පත³ භික්ඛු තසා පුබ්බෙ සමණබ්‍රාහ්මණා ලොකස්මිං අරතනොතා සමා සමුද්ධා පටිජානමානා. තෙ න සාවකෙ උපනෙසු න පබ්බජිතෙ, න සාවකානං ධම්මං දෙසෙසු න පබ්බජිතානං, න සාවකෙසු ගෙයිමිකංසු න පබ්බජිතෙසු. තෙ න සාවකෙ උපනෙත්වා න පබ්බජිතෙ, න සාවකානං ධම්මං දෙසෙත්වා න පබ්බජිතානං, න සාවකෙසු ගෙයිකනවිත්තා න පබ්බජිතෙසු, කායස්ස හෙද පාණ්ණපච්ඡේද පණිනෙ කායෙ පට්ටසිතා. තනතාහං භික්ඛු එවං වදාමි: ඉඛස්ස නං මාරික අපොසාස්සුතකතා දිට්ඨධම්ම-සුබ්බිකාරමනුජුතොතා විහරස්සු. අනකබ්‍යානං⁴ කුසලං හි මාරික, මා පරං ඔවදාහි”ති.

18. එවං ට්‍රිකොණ අහං භික්ඛවෙ මාරං පාපිමනනා එතදවොචං: ජාතාමි බො තාතා පාපිම, මා නිං මඤ්ඤිකෙත්වා ‘න මං ජානාහි’ ති. මාරෙ නම්මි පාපිම. න ම. නිං පාපිම භිතානුකම්පි එවං වදෙසි. අභි-තානුකම්පි මං නිං පාපිම එවං වදෙසි. නුග්ගා හි පාපිම එවං හොති: තෙසා සම්මොගොතමො ධම්මං දෙසිස්සති⁵ තෙ මෙ විසයං උපාත්-වනනිස්සනතිති. අසමාසමුද්ධා ව පන තෙ පාපිම සමණබ්‍රාහ්මණා සමානා ‘සමමාසමුද්ධාමිනා’ති පටිජානිසු. අහං බො පන පාපිම සමමා-සමුද්ධොච සමානො ‘සමමාසමුද්ධොමිති’ති පටිජානාමි. දෙසෙන්නොපි හි පාපිම තථාගතො සාවකානං ධම්මං තාදිසොච. අදෙසෙන්නොපි හි පාපිම තථාගතො සාවකානං ධම්මං තාදිසොච. උපනෙන්නොපි හි පාපිම තථා-ගතො සාවකානං තාදිසොච. අනුපනෙන්නොපි හි පාපිම තථාගතො සාවකෙ තාදිසොච. තං කිස්ස හෙතු? තථාගතස්ස පාපිම යෙ ආසවා සංකිලෙසිකා පොනොගමිකා⁶ සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා, තෙ පතීනා උච්ඡින්නමූලා තාලාවඤ්ඤිකා අනභාවකතා⁷ ආයතීං අනුපාදාධමො. සෙය්‍යපාපි පාපිම තාලො මජ්ඣකච්ඡින්නො අහබ්බො පුත විරුලිතිතා, එවමෙව බො පාපිම තථාගතස්ස යෙ ආසවා සංකිලෙසිකා පොනොගමිකා සදරු දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා, තෙ පතීනා උච්ඡින්නමූලා තාලාවඤ්ඤිකා අනභාවකතා ආයතීං අනුපාදාධමොති.

19. ඉති හිදං මාරස්ස ව අනාලපනතාය, බ්‍රහ්මිකො ව අභි-නිමනනතාය තස්මා ඉමස්ස වෙය්‍යාකරණස්ස බ්‍රහ්මනිමනනතිකනොච අට්ඨවනහාති.

බ්‍රහ්මනිමනනතිකසුත්තං නවමං.

1. සාවකෙ, සතා.	2. ගෙයිකවිත්තා, මජ්ඣං.
3. සෙ පත මජ්ඣං, බො පත සතා.	4. අනකබ්‍යානං, අට්ඨක වා.
5. දෙසෙස්සති, මජ්ඣං. සතා.	6. පොනොගමිකා, මජ්ඣං, සතා.
7. අනභ වං, කතා මජ්ඣං, සතා.	

සම්පත් කෙරෙහි පැවිද්දන් කෙරෙහි ගෙඩි කළහ. ඔහු සම්පත් කර පැවිද්දන් කර දහම ඵලවා, සම්පතට පැවිද්දන්ට දහම දෙසා, සම්පත් කෙරෙහි පැවිද්දන් කෙරෙහි ගෙඩිසිත් ඇති කොට, කාබුත් මරණින් සිටුවාහි උපත්හ. මහණ, තව පෙරත් අභිත්සමාක්සලේඛ-යම්භසි පිළිග කරන මහණබවුණු කෙතෙක් ලොකසෙහි වුහු ම ය. ඔහු සම්පත් කර දහම නෙ. ඵලවුහ, පැවිද්දන් කර නො ඵලවුහ. සම්පතට දහම නො දෙසුහ, පැවිද්දන්ට නො දෙසුහ. සම්පත් කෙරෙහි ගෙඩි නො කළහ, පැවිද්දන් කෙරෙහි ගෙඩි නො කළහ. ඔහු සම්පත් කර දහම නො ඵලවා, පැවිද්දන් කර නො ඵලවා, සම්පතට දහම නො දෙසා, පැවිද්දන්ට නො දෙසා, සම්පත් කෙරෙහි කළ ගෙඩිසිත් නැති ව, පැවිද්දන් කෙරෙහි කළ ගෙඩිසිත් නැති ව, කාබුත් මරණයෙන් බව්ලොව උපත්හ. මහණ, ඒහෙතුපත් මම තව මෙසේ කියමි: “හවත, තෙපි අලොක්සුකව දුමටබ්බසුබ්බකාරයෙහි අනුසුත්ත ව වාස කරව: මෙරමාහට නො දෙව්ම කුසල් ය. මෙරමාහට ඔවා නො දෙව්” කියායි.

18. මහණෙනි, මෙසේ කියල මම පවිටු මරහට තෙල කිමි: “පවිට, මම තා හඳුනමි. තෝ මා හොඳනති”යි නො සිත. පවිට, තෝ මාරයෙහි. පවිට, තෝ හිතානුකම්පි ව මෙසේ මා නො ම බෙණෙහි. පවිට, තෝ අභිතානුකම්පි ව මෙසේ මා බෙණෙහි. පවිට, තව මෙසේ සිත් වෙයි: ‘මහණ ගොසුම් යම් කෙසෙකුන්ට දහම දෙසා තමි, ඔහු මා විෂය තුන්ම යෙහි’යි. පවිට, ඒ මහණබවුණෝ සමාක්සලේඛ නො වුවාහු ම ‘සමාක්සලේඛයෙහි’ පිළිග කරන පවිට, මම සමාක්සලේඛ වුසෙමි ම සමාක්සලේඛයෙමි යි පිළිග කෙරමි. පවිට, තථාගත සම්පතට දහම දෙසනුයේ ද තාදාය ම වෙයි. පවිට, තථාගත සම්පතට දහම නො දෙසනුයේ ද තාදාය ම වෙයි. පවිට, තථාගත සම්පත් කර දහම ඵලවනුයේ ද තාදාය ම වෙයි. පවිට, තථාගත සම්පත් කර දහම නො ඵලවනුයේ ද තාදාය ම වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: පවිට, කෙලෙසන-සැහැව් ඇති, ජුතභිවය උදකරන, දර්ථ සහිත, දුබ්බිපාක දෙන, මතු ජාතිජර්මරණයට හිත, යම් ආසුවයෝ ඇද්ද, තථාගතහට ඔහු ප්‍රතිණ-යහ. උසුත්මුල්හ. තාලාවාස්තුකාතයහ. පිළිවෙළින් කළ අනාව ඇතියහ මතුයෙහි අනුත්තර සමභාවයහ. පවිට, යම්පරිදි මුදුන්ගුන් තල තැවත වරුභිය පිණිස අහව්‍ය වෙි ද, පවිට, ඵපරිදි ම කෙලෙසන සැහැව් ඇති, ජුතභිවය පිණිස පවත්නා, කායචිත්තදර්ථසහිත, දුක් විපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජර් මරණ කරන, යම් ආසුවයෝ ඇද්ද, ඔහු තථාගතහට ප්‍රතිණයහ. මුලසුත්ත මුදුන් බුන් තලක් සෙසින් අවාස්තුභාව ඇතියහ. පිළිවෙළින් කළ අනාව ඇතියහ මතු නුපදනා සැහැවියහ.

මෙසේ මාරයාගේ අනුලුපනතාව (තථාගතයන් බව්පිරිස්හි ඵලවා බිණීමේ) තෙතුසෙයුදු, බ්‍රහ්මයාගේ අභිතිමත්ත්වණ (“ඉදං හි මාරස, නිවමං” ආදීන් තථාගතයන් බ්‍රහ්මස්ථානය කෙරෙහි නිමත්ත්වණය කිරීමේ - පොළඹ වීමේ) තෙතුසිහුදු මේ වෙසාකරණයට බ්‍රහ්මභිමනනනික කියා ම අභිවචන විය.

1. 5. 10.

මාර්කජ්ජනියසුත්තං

1. ඵ්චං මෙ සුත්තං ඵකං සමයං ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො¹ භගොසු විහරති සුංඝමාරගිරි² නෙසකල්ලාවතෙ ඕගද්දෙයෙ. තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො අබොභාකාසෙ චක්ඛමන්.

2. තෙන බො පන සමයෙන මාරෙ පාපිමා ආයස්මතො මහාමොග්ගල්ලානස්ස කුච්ඡිගතො තොති කොට්ඨමනුපවිට්ඨො. අථ බො ආයස්මතො මහාමොග්ගල්ලානස්ස ඵතද්දතොසි: කිනඤ්ඤා බො මෙ කුච්ඡිගරුගරු³ පිය මාසාවිතං මඤ්ඤන්. අථ බො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො චක්ඛමා ඔරෙහිභා පිතාරං පටිසිත්තා පඤ්ඤන්තො ආසතො නිසීදි. නිසජ්ඣ බො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො පච්චන්තං⁴ යොතිස්සො මතසාකාසි⁵.

3. අද්දසා බො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො මාරං පාපිමන්තං කුච්ඡිගතං කොට්ඨමනුපවිට්ඨං. දීඝවාන මාර, පාපිමන්තං ඵතද්දවොච: නික්ඛම පාපිම, මා තථාගතං විහෙසෙසි⁶ මා තථාගතසාවකං. මා තෙ අහොසි දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛාසාති.

4. අථ බො මාරස්ස පාපිමතො ඵතද්දතොසි: “අජාතමෙව බො මං අයං සමඤ්ඤා⁷ අපස්සං ඵචමාහ: ‘නික්ඛම පාපිම, නික්ඛම පාපිම, මා තථාගතං විහෙසෙසි මා තථාගතසාවකං. මා තෙ අහොසි දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛාසාති. යොපිස්සො සො සත්ථා, තොපි මං තෙව බ්ලපං ජාතෙය්‍ය, කුතො පන⁸ මා අයං සාවතො ජාතිස්සති”ති.

5. අථ බො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො මාරං පාපිමන්තං ඵතද්දවොච: “ඵතස්මා⁹ බො තාහං¹⁰ පාපිම ජාතාමි මා හි මඤ්ඤන්තො: න මං ජාතාතිති. මාරෙ භිමිති පාපිම. භාය්‍යං¹¹ හි පාපිම ඵචං හොති: ‘අජාතමෙව බො මං¹² අයං සමඤ්ඤා අපස්සං ඵචමාහ: නික්ඛම පාපිම, නික්ඛම පාපිම, මා තථාගතං විහෙසෙසි, මා තථාගතසාවකං. මා තෙ අහොසි දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛාසාති. යොපිස්සො සො සත්ථා තොපි මං තෙව බ්ලපං ජාතෙය්‍ය, කුතො පන මං අයං සාවතො ජාතිස්සති”ති.

1. තගවා, ස්‍යා. 2. සුසුමාරගිරි, මජ්ඣ, සුංඝමාරගිරි, ස්‍යා.
3. ගරුගරො දිස, මජ්ඣං. ගරුගරුගරො දිස, ස්‍යා.
4. මාර, පාපිමන්තං පච්චන්තං, ස්‍යා. 5. මොසිකාසි, සි.
6. විහෙසිසි, සි. කඤ්ඤ. 7. අයං, ස්‍යා.
8. කුතො ච පන, ස්‍යා. 9. ඵචමපිඤ්ඤා, මජ්ඣං. PTS, ස්‍යා. 10. තාහං, සි.
11. තස්ස, සි. 12. අජාතමෙව මං, ස්‍යා.

1. 5. 10.

මාර්ගාන්තරය සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක්කලෙක මහමුගලන් මහතෙරණු හගුරට සුංසුමාරයින් නුවර මුලුමුවන මිනිසෙක් ඇති උසන්නි වාස කෙරෙයි.

2. එකල මහමුගලන් මහතෙරණුවෝ අභ්‍යවකාශයෙහි සක්මන් කෙරෙහි. එවිට පවිටු මාරයා මහමුගලන් මහතෙරණුවන්ගේ කුසමත ව පඤ්ඤාව පිවිසිණි. එසඳු මහමුගලන් මහතෙරණුවන්ට තෙල සිත්වී: “කිම මා කුස අභිභාරයක් වැනිය. මැඩන් වලද කළහුගේ කුස වැනිය. නො හොත් මැ ඇට පිරු පහියක් (පසුමිහියක්) වනැ”යි. ඉක්බිති මහමුගලන් මහතෙරණුවෝ සක්මනින් බැස වෙහෙරට පිවිස පැත්ති අස්තනි හුන්න. ශීඝ්‍ර මහමුගලන් මහතෙරණුවෝ තමා කෙරෙහි නුවණින් මෙතෙක් කළහ.

3. මහමුගලන් මහතෙරණු පවිටුමරණු කුසට වැද පඤ්ඤාව පිවිසියහු දුටහ. දැක පවිටුමරණට තෙල බස් කීහ: “පවිට, නික්ම යා, පවිට, නික්ම යා. තථාගතයන් නොපෙළා, තථාගතශ්‍රාවක නොපෙළා. තට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අභිභාව දුබ්බව කරුණෙක් නො වේවා” කියායි.

4. එසඳු පවිටු මරණට තෙල සිත්වී: “මේ මහණ මා නොහඳුනමින් ම නොදක්මින් ම මෙසේ කීයයි: ‘පවිට, නික්ම යා, පවිට, නික්ම යා, තථාගතයන් නොපෙළා, තථාගත ශ්‍රාවක නොපෙළා. තට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අභිභාව දුබ්බව කරුණෙක් නො වේවා’යි. තෙල මහණහුගේ ඒ ශාස්තෘහු ද මා වහා නො ම හඳුනති. මේ ශ්‍රාවකයා කෙසේ නම් මා හඳුනා ගන්නේ වේ ද?” කියායි.

5. ඉක්බිති මහමුගලන් මහතෙරණු පවිටු මරණට තෙල බස් කීහ: “පවිට, මම මෙතන්හි ලා තා හඳුනමි. තෝ ‘මා නොහඳුනත්’ නොසිත. තෝ මරෙහි. පවිට, තට මෙසේ සිත් වෙයි: “මේ මහණ මා නොහඳුනමින් ම නොදක්මින් ම මෙසේ කීයයි: ‘පවිට, නික්ම යා, පවිට, නික්ම යා. තථාගතයන් නොපෙළා, තථාගතශ්‍රාවක නො පෙළා. තට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අභිභාව දුබ්බව කරුණෙක් නො වේවා’යි. තෙල මහණහුගේ ශාස්තෘහුද මා වහා නො හඳුනති. මේ ශ්‍රාවකයා කෙසේ නම් මා හඳුනා ගන්නේ වේ ද?” කියායි.

6. අප බො මාරයා පාවිච්ඡා එතදහොයි: ජානමෙව බො මං අයං සමණෝ පාසං එවමාහ: නිකම්ම පාපිමි, නිකම්ම පාපිමි, මා තථාගතං විහෙසෙයි, මා තථාගතසාවකං. මා තෙ අහොසි දිසරතනං අභිතාය දුකාගාහි. අප බො මාරෙ පාවිච්ඡා ආයසමහො මහාමොග්ගලානසාමුඛතො උග්ගන්තො පව්වග්ගලෙ අට්ඨාසි.

7. අදදසා බො ආයසමා මහාමොග්ගලානො මාරං පාපිමනතං පව්වග්ගලෙ සිතො. දිස්වාන මාරං පාපිමනතං එතදවොච: එථෙපි¹ බො තාහං පාපිම පසාමි. මා නිං මඤ්ඤිතො: ත මං පසන්තිති. එසො නිං පාපිම පව්වග්ගලෙ සිතො.

8. භූතපුබ්බාහං පාපිම දුස්සි නාම මාරෙ අහොසිං. තස්ස මෙ කාලි තාම හගිති තස්සා² නං පුතෙනා. තො මෙ නිං භාගිතෙගොසො හොසි³. තෙන බො පන පාපිම සමයෙත⁴ කාකුසන්ධියා⁵ හගවා අරතං සමමාසලීඛොයා ලොකෙ උප්පන්නො හොති. කකුසන්ධියා⁶ බො පන පාපිම හගවතො අරහතො සමමාසලීඛියාසා මිඬුර-සඤ්චිත නාම සාවකසුගං⁷ අහොසි අග්ගං භද්දසුගං. යාවතා බො පන පාපිම කකුසන්ධියා හගවතො අරහතො සමමාසලීඛියාසා සාවතා, තාසස්ස කොවි⁸ ආයසමතා විඬුරෙන සමසමො හොති යදිද, ධම්මදෙසනාය. ඉමිනා බො එතං පාපිම පරිතාපෙන ආයසමතො මිඬුරසා මිඬුරෙ මිඬුරොතෙව¹⁰ සමඤ්ඤ උදපාදි.

ආයසමා පන පාපිම සඤ්චිතො අරඤ්ඤගන්තො පි රුකඛමුලගතො පි සඤ්ඤාගාරගතො පි අප්පකුසිරෙනෙව සඤ්ඤාවෙදසිතනිරුධං සමාපජ්ජති. භූතපුබ්බං පාපිම ආයසමා සඤ්චිතො අරඤ්ඤගාරගතො. රුකඛමුලෙ සඤ්ඤාවෙදසිතනිරුධං සමාපන්නො නිසන්නො හොති අදදසංසු¹¹ බො පාපිම ගොපාලකා පසුපාලකා කස්සකා¹² පපාචිනා ආයසමනාං සඤ්චිතං අරඤ්ඤගාරගතො රුකඛමුලෙ සඤ්ඤාවෙදසිතනිරුධං සමාපජ්ජති¹³ නිසින්නං. දිස්වාන තෙසං එතදහොසි: අවජ්ජිතං වත හො, අබ්භූතං වත හො, අයං සමණෝ නිසින්නොතෙව¹⁴ කාලකතො¹⁵, හඤ්ඤානං¹⁶ දතාමාහි අප බො තෙ පාපිම ගොපාලකා පසුපාලකා කස්සකා පථාචිතො නිණ්ණෙ කාඨිඤ්ඤා ගොමසඤ්ඤා සධ්ධානිනිචා ආයසමතො සඤ්චිතො කාගෙ උපමිතිනිචා අගති: දතා පසාමිංසු. අප බො පාපිම ආයසමා සඤ්චිතො තස්සා රතතිතා අව්වසෙන තාය සමාපතතිතා වුට්ඨතිනිචා විචරති¹⁷ පපෙථාපටතිතා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙතිතා පතනවිචරං¹⁸ ආදාය ගාමං පිණ්ඩාය පාඨිති. අදදසංසු බො තෙ පාපිම ගොපාලකා පසුපාලකා කස්සකා පථාචිතො ආයසමනාං සඤ්චිතං පිණ්ඩාය වරන්නා. දිස්වාන තෙසං එතද හොසි: අවජ්ජිතං වත හො, අබ්භූතං වත හො, අයං සමණෝ නිසින්න-කොව කාලකතො. සමායං පතිසඤ්චිතොත්.¹⁹ ඉමිනා බො එතං²⁰ පාපිම පරිතාපෙන ආයසමතො සඤ්චිතො සඤ්චිතො²¹ සඤ්චිතොතෙව සමඤ්ඤ උදපාදි.

1. එථෙපි, මජ්ඣං, සො. 2. තස්සා හගිති, සො.
3. අහොසි, මජ්ඣං, සො, පොඨිති සි.
4. තෙන සමයෙත පාපිමි, සි, තෙන බො පන සමයෙත, සො. 5. කකුසන්ධියා, සො.
6. කකුසන්ධියා, සො. 7. මහාසාවකසුගං, සො. 8. තෙසු න වකොවි, මජ්ඣං.
9. එවං, මජ්ඣං. 10. විඬුරෙනෙව සමඤ්ඤ, මජ්ඣං, විඬුරො විඬුරොතෙව, PTS.
11. අදදසංසු, සි. 12. කස්සකා, සො. 13. සමාපන්නා, මජ්ඣං, සො, PTS.
14. නිසින්නොතො, සො. 15. කාලකතො, මජ්ඣං. 16. හඤ්ඤානං, සි.
17. තාහි විචරති, සි. 18. පතනවිචරොදය, මජ්ඣං, සො. 19. පටිසඤ්චිතොති, සො.
20. එවං, සි. 21. සඤ්චිතොතෙව සමඤ්ඤ, මජ්ඣං, සඤ්චිතොසඤ්චිතොතෙව, PTS.

6. එසඳු පවිටු මරහට තෙල කීත්: “මේ වහන්ස මා දක්මින් ම දක්මින් ම මෙසේ කියයි: පට්ට, තිත්මයා, පට්ට, තිත්මයා. තථාගතයන් නො පෙලා. තථාගතශ්‍රාවක නොපෙලා. තට් දීර්ඝරත්‍නයෙහි අභිතයට දුඛයට කරුණෙක් නො වේවා” යි. එසඳු පවිටු මර මහමුගලන් මහ-තෙරුන්ගේ මුඛින් නැගී (පන්සලෙන් බැහැර) කටුළුදොර ලග සිටගත

7. මහමුගලන් මහතෙරණු පවිටු මර කටුළුදොරෙහි සිටියහු දුටහ. දුක පවිටු මරහට තෙල කීත්: “පට්ට, මෙහිදු මම තා දක්මි. තෝ ‘මා නොහඳුනති’ යි නො සිත. පට්ට, තෙල තෝ කටුළුදොර සිටියෙහි නො.”

8. පට්ට, පෙර වූවිඊ දැක් කියමි: මම දුසි නම් මර වීමි. මාගේ බිත් කාලී නම් තෝ ඇගගේ පුත් වූයෙහි. තෝ (එකල) මාගේ බැඳෙහි. පට්ට, එකල අරහන් සමාස්සමුද්ධා කාකුසඬා තථාගතයන් වහන්සේ ලොව පහල වූහ. පට්ට, අරහන් සමාස්සමුද්ධා කාකුසඬා තථාගතයන් වහන්සේට අග්‍ර හදුයුත වූ විඬුර-සඤ්ජීව නම් ශ්‍රාවකයන්මනෙක් වී. පට්ට, අරහන් සමාස්සමුද්ධා තථාගතයන් වහන්සේට යම් පමණ ශ්‍රාවකයෝ වූහ ද, බමිදෙගතායෙහි ලා ආයුෂමත් විඬුර මහතෙරණුවන් හා සමසම ව සිටුනා කිසිදු සම්මතයක් නොවී. පට්ට, මේ හෙතුවන් ආයුෂමත් විඬුර තෙරණුවනට විඬුර ය, විඬුර යැයි (-විගතවුර ය, අන්‍යයන් තා අසම ය යන) අකම්මසංඥා උපත.

පට්ට, ආයුෂමත් සඤ්ජීව තෙරණුවෝ අරණ්‍යගත වුව ද, වාසමුලගත වුව ද, ශුන්‍යාභාරගත වුව ද, කිදුකින් ම සඤ්ඤාවේදසිතනිරෝධයට සමවදිත්. පට්ට, පෙර වූවක් කියමි: ආයුෂමත් සඤ්ජීව තෙරණුවෝ එක්තරා ගසක් මූල සඤ්ඤාවේදසිතනිරෝධයට සමවන් වහුන්හ. පට්ට, නෙර රක්තෝ ද, එළුබෙටළු රක්තාහු ද, සිසානාහු ද මගබැසගත්තාහු සඤ්ජීවතෙරණුවන් එක්තරා ගසක්මූල සඤ්ඤාවේදසිතනිරෝධයට සම්මත වූන්හවුන් දුටහ දුක මවුනට මෙසේ සිත් වී: “හවත්ති, ආගවය්‍යීය, හවත්ති, අද්ද්‍රතය, මේ මහණ හුන්වන ම කලුරිස කෙළේය එයින් උන් දවමිහ” කියායි පට්ට, ඉක්බිති ගොපාලයෝ ද පගුපාලයෝ ද කම්කයෝ ද යන ඒ මගිනෝ තණ දර හා ගොම එක්රැස් කොට සඤ්ජීව තෙරණුවන්ගේ කය වටා සැසක් බැඳ ගිනි ලා ගියහ. පට්ට, එසඳු සඤ්ජීව තෙරණුවෝ එරැස ඇවැමෙන් ඒ සමවයින් නැගී සිටුරු පොලොපියා පෙරවැරැහ දූෂපරෙව පා සිටුරු ගෙන ගමට පිඬු පිණිස පිවිසියහ. පට්ට, ගොපල්ලෝ ද පගුපල්ලෝ ද සිසානුවෝ ද යන ඒ මගිනු සඤ්ජීව තෙරණුවන් පිඬු පිණිස වදහවුන් දුටහ. දැකීමෙන් මවුනට මෙසේ සිත් වී: “හවත්ති, එකානතයෙන් අසිරි ය, හවත්ති, එකානතයෙන් අද්ද්‍රත ය මේ මහණ හුන්වන ම මළේ ය. හේ තැවත මැනැවින් දිවි ලද” කියායි පට්ට, මේ හෙතුවන් සඤ්ජීව තෙරණුවනට සඤ්ජීව ය, සඤ්ජීව යැයි අකම්මසංඥා පහල විය.

9. අථ ඛො පාපිමි දුසිංසමාරස්ස¹ එතද්දහාසි: ඉමෙසං ඛො අහං භික්ඛුනං සීලවන්තානං කල්‍යාණධම්මානං තෙව ජානාමි අංගතිං වා ගතිං ථා. යනනුකාභා බ්‍රාහ්මණභවතිකෙ අනාවිසෙය්‍යා: එථ තුමෙහ භික්ඛු සීලවන්ත කල්‍යාණධම්මෙ අනෙකාසථ පරිභාසථ රේසෙථ විහෙසෙථ. අපෙඨතාම තුමෙහි අනෙකාසිගමානානං පරිභාසිගමානානං රේසිගමානානං විහෙසිගමානානං සිංඝ විත්තස්ස අඤ්ඤාථනං, යථා තං² දුසි මාරෙ ලහෙථ ඔතාරන්ති. අථ ඛො තෙ පාපිමි දුසි මාරෙ බ්‍රාහ්මණ-භවතිකෙ අනාවිසි: එථ තුමෙහ, භික්ඛු සීලවන්ත කල්‍යාණධම්මෙ අනෙකාසථ පරිභාසථ රේසෙථ විහෙසෙථ. අපෙඨතාම තුමෙහි අනෙකාසිගමානානං පරිභාසිගමානානං රේසිගමානානං විහෙසිගමානානං සිංඝ විත්තස්ස අඤ්ඤාථනං, යථා තං දුසි මාරෙ ලහෙථ ඔතාරන්ති.

10. අථ ඛො තෙ පාපිමි බ්‍රාහ්මණභවතිකා අනාවිට්ඨා³ දුසිතා මාරෙහ භික්ඛු සීලවන්ත කල්‍යාණධම්මෙ අනෙකාසන්ති පරිභාසන්ති රේසෙහන්ති විහෙසෙහන්ති: “ඉමෙ පත මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්‍භා කිණ්ණා⁴ බණ්ඩුපාද-පච්චා ‘කාසිනොසමා කාසිනොසමා’ති පත්තකබ්බා අබොමුඛා මධුරක-ජානා කාසන්ති පඤ්ඤාගන්ති නිඤ්ඤාගන්ති අපඤ්ඤාගන්ති. සෙය්‍යථාපි නාම උද්දාකා රුක්ඛසංඛායං⁵ මුසිකං මගගමානො⁶ කාසති පඤ්ඤාගති නිඤ්ඤාගති අපඤ්ඤාගති, එවමෙවිමෙ මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්‍භා කිණ්ණා බණ්ඩුපාදපච්චා ‘කාසිනොසමා කාසිනොසමා’ති පත්තකබ්බා අබොමුඛා මධුරකජානා කාසන්ති පඤ්ඤාගන්ති නිඤ්ඤාගන්ති අපඤ්ඤාගති. සෙය්‍යථාපි නාම කොත්ථි⁷ නදීතිර මෙව්ඨ මගගමානො කාසති පඤ්ඤාගති නිඤ්ඤාගති අපඤ්ඤාගති, එවමෙවිමෙ මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්‍භා කිණ්ණා බණ්ඩුපාදපච්චා ‘කාසිනොසමා කාසිනොසමා’ති පත්තකබ්බා අබොමුඛා මධුරකජානා කාසන්ති පඤ්ඤාගන්ති නිඤ්ඤාගන්ති අපඤ්ඤාගති. සෙය්‍යථාපි නාම බිලාඤ්ඤා සන්තිසමලසබ්බකපීරෙ මුසිකං මගගමානො කාසති පඤ්ඤාගති නිඤ්ඤාගති අපඤ්ඤාගති, එවමෙවිමෙ මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්‍භා කිණ්ණා බණ්ඩුපාදපච්චා ‘කාසිනොසමා කාසිනොසමා’ති පත්තකබ්බා අබොමුඛා මධුරකජානා කාසන්ති පඤ්ඤාගන්ති නිඤ්ඤාගන්ති අපඤ්ඤාගති. සෙය්‍යථාපි නාම ගද්දහා වහව්ථිනො සන්තිසමලසබ්බකපීරෙ කාසති පඤ්ඤාගති නිඤ්ඤාගති අපඤ්ඤාගති, එවමෙවිමෙ මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්‍භා කිණ්ණා බණ්ඩුපාදපච්චා ‘කාසිනොසමා කාසිනොසමා’ති පත්තකබ්බා අබොමුඛා මධුරකජානා කාසන්ති පඤ්ඤාගන්ති නිඤ්ඤාගන්ති අපඤ්ඤාගති”ති.

සො ඛො පත පාපිමි තෙහ සමයෙන මනුස්සා කාලං කතෙහති, භෙගුයෙහි කායස්ස භෙද, ටරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති.

1. දුසිමාරස්ස, සි. 2. යථා තං, සි, ස්‍යා, PTS.

3. අනාවිසිට්ඨා, මෙස්, ස්‍යා. 4. කණ්ණා, ස්‍යා. කිණ්ණා, සි, කණ්ඩි.

5. රුක්ඛසංඛායං, මෙස්, ස්‍යා, PTS.

6. මගගමානො, මෙස්, ස්‍යා. 7. කොට්ඨා, ස්‍යා.

9 පටිට, ඉක්බිති දුෂිමරයාට තෙල සිත් වී: “මම සිල්පයන් කලණ දනම් ඇති මේ මහණුන්ගේ ආගන්තු ගත්තු තොමු දන්වි ‘බමුණුගැහැව් යෙහි, එව. සිල්වත් කලණදනම් ඇති මහණුන් (දස අකෙස්ලියෙන්) ආක්‍රොශ කරව, තෙපලින් පරිහාසණ කරව, සටව, වෙහෙස කරව. තොප විසින් ආක්‍රොශ කරනු ලබන, තෙපලින් නිකු කරනු ලබන, සටනු ලබන, වෙහෙසනු ලබන ඒ මහණුන්ට දුෂිමර සිදුරු ලැබියහොත් පරිදි විතතවිකෙසෙයක් (කෙලෙසොත් පටන්ගත් ප්‍රත්‍යයෙක්) වේ නම් මනාම යයි, ඉදින් මම බමුණු ගැහැවියන්ට ආවිෂ්ට වෙමි නම් යෙහෙක” යන සිතයි. පටිට, ඉක්බිති දුෂිමර බමුණු ගැහැවියන්ට අවිෂ්ට වී: “තෙපි එව, සිල්වත් කලණදනම් ඇති, මහණුන්ට ආක්‍රොශ කරව, පරිහාසණ කරව, සටව, වෙහෙස කරව. තොප විසින් ආක්‍රොශ කරනු ලබන, පරිහාසණ කරනු ලබන, සටනු ලබන, වෙහෙස කරනු ලබන ඒ මහණුන්ට දුෂිමර සිදුරු ලැබියහොත් පරිදි විතතවිකෙසෙයක් වේ නම් මනාමයැ”යි කියයි.

10. පටිට, ඉක්බිති ඒ බමුණු ගැහැවියන් දුෂිමරයා විසින් ආවිෂ්ට වූවානු සිල්වත් කලණ දනම් ඇති මහණුන්ට අක්‍රොශ කෙරෙහි. නිකු කෙරෙහි. සටනි. වෙහෙස කෙරෙහි. (කෙසේ යන්: “නිකුත මුණකියන් වන, නිකුත ග්‍රමණයන් වන, ගාහපතිකයන් වන, කාණ්ඩයන් වන, බණ්ඩාදායනයන් (බණ්ඩයන් පිරිපහුළන් උපනුවන්) වන මොහු ‘අපි බ්‍යාසි වම්හ, අපි බ්‍යාසි වම්හ’යි බහුකර ඇතිව යටිහුරු මුව ඇතිව උපන් අලස බව ඇතිව බ්‍යාස කෙරෙහි සිතයි, ප්‍රකෘතියෙන් සිතයි, නිගන්වන සිතයි, පාහැර ගන්නට සිතයි. යම් පරිදි මහමුහුණු වාසනාබාසෙහි නිදා මුණිකයකු පිරිසෙස්සින් ... සිතනින් හිදුනේ වේද, එපරිදි ම ගාහපතික, කාණ්ඩ, බණ්ඩයන් පාමලිදරු වන මේ මුණික ග්‍රමණකයෝ, අපි බ්‍යාසි වම්හ, අපි බ්‍යාසි වම්හ’ යි බ්‍යාසයක් කර ඇතිව අබොධිබව හටගත් අලස-සැහැටි ඇති ව... සිතයි. යම් පරිදි සිවල නදිතීරයෙහි හිද මුහුන් පිරිසෙස්-මින් ... සිතනුයේ වේද, එපරිදි ම ගැහැවියන් ඇති, කළුවන් ගුණ ඇති, බමුණුගේ පිරිපහිනුවන් දරු වන මේ මුහුණු මහණු, අපි බ්‍යාසි වම්හ, අපි බ්‍යාසි වම්හ’යි කෙළ කර ඇති ව යටිහුරු කළු මුව ඇතිව උපන් අලසගති ඇති ව ... සිතයි. යම් පරිදි බලල ගාහපතික හා මෙලස්සනා ඇලිදොර හා කසල ගොඩෙහි මිහියකු පිරිසෙස්සින් ... සිතනුයේ වේද, එපරිදි ම ගාහපතික, කාණ්ඩ, බණ්ඩාදායනය වන මේ මුහුණු මහණු ‘අපි බ්‍යාසි වම්හ, අපි බ්‍යාසි වම්හ’ යි කෙළ කර ඇති ව අබොධිබව ජාතාලසය වැ... සිතයි. යම් පරිදි ගුහ වනවිනිගන ව (-කතර තැරු බඩුබර ඉසිලීමෙන් තොරව) සසිසමලසක-පිරිසොත්තයන්හි ලැගගෙන... සිතනුයේ වේද, එපරිදි ම ගාහපතික, කාණ්ඩ, බණ්ඩාදායනය උපන් දරු වන මේ මුහුණු මහණු ‘අපි බ්‍යාසි වම්හ, අපි බ්‍යාසි වම්හ’යි කෙළ කර ඇති ව යටිහුරු මුව ඇති ව ජාතාලසය ව ... සිතයි නිග්‍රහ කලහ.

පටිට, එකල යම් මිනිස් කෙතෙක් කලුරිය කෙරෙද්ද, ඔහු (මාරාවෙල රහිතව ද, මැර විසින් මවා පා මහණුන්ගේ විකාර දක පියවි මහණුන්ට නිග්‍රහ කළෝ) බෙහෙවින් කළුන් මිනිස්සුන් වෙත අපාය දු ගිහින දු විනිපාත වූ නිරයෙහි උපදිති.

11. අථ බො පාපිමි නිකුසකෙහි¹ හගව්හා අරහං සමමාසමුද්ධො තිකුඤ්ඤාමනොති: අනුචිට්ඨා බො තිකුඤ්ඤාමනොති: බ්‍රාහ්මණගහපථිකා දුසිතා මාරෙන: ‘ඵඵ තුමෙන, තිකුඤ්ඤාමනොති: සීලවනොති: කල්‍යාණධම්මෙ අකෙකාසඵ පරිනාසඵ රුකෙසඵ විහෙසෙසඵ. අප්පෙවනාම තුමෙනති අකෙකාසියමානානං පරිහාසියමානානං රුකෙසියමානානං විහෙසියමානානං සියා විහතස්ස අඤ්ඤාඵතනං යථා තං² දුසි මාරෙ ලහෙඵ ඔතාරනති ඵඵ තුමෙන තිකුඤ්ඤාමනොති: මෙතනාසගගතෙන වෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරථ, තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථං³ ඉති උඤ්ඤාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බතතතාය සබ්බාවන්තං. ලොකං මෙතනාසගගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේඛිත ඵරිත්වා විහරථ. කරුණාසගගතෙන වෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරථ -පෙ- මුදිතාසගගතෙන වෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරථ, -පෙ-⁴ උපෙකනාසගගතෙන වෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරථ, තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථං ඉති උඤ්ඤාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බතතතාය සබ්බාවන්තං. ලොකං උපෙකනාසගගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේඛිත ඵරිත්වා විහරථාති.

12. අථ බො තෙ පාපිමි තිකුඤ්ඤාමනොති⁵ හගව්හා අරහතා සමමාසමුද්ධොති: ඵඵ ඔද්දියමානා ඵඵ අනුසාසියමානා අරඤ්ඤාගතාපි රුකකම්මලගතාපි සුඤ්ඤාගතාපි මෙතනාසගගතෙන වෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරිසු. තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථං ඉති උඤ්ඤාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බතතතාය සබ්බාවන්තං. ලොකං මෙතනාසගගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේඛිත ඵරිත්වා විහරිසු. කරුණාසගගතෙන වෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරිසු -පෙ- මුදිතාසගගතෙන වෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරිසු -පෙ- උපෙකනාසගගතෙන වෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරිසු. තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථං ඉති උඤ්ඤාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බතතතාය සබ්බාවන්තං. ලොකං උපෙකනාසගගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහගගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේඛිත ඵරිත්වා විහරිසු.

13. අථ බො පාපිමි දුසිස්ස මාරස්ස ඵතදනොති: “ඵඵමපි බො අකංකරුණොති: ඉමෙසා තිකුඤ්ඤාමනොති: සීලවනොති: කල්‍යාණධම්මානං තෙව ජානාමි අනතං වා ගතං වා. යනනුතාසං බ්‍රාහ්මණගහපථිකො අනුචිට්ඨොය්‍යං: ඵඵ තුමෙන, තිකුඤ්ඤාමනොති: සීලවනොති: කල්‍යාණධම්මෙ සකකරුඵ ගරුකරුඵ මානෙඵ පුජෙඵ. අප්පෙවනාම තුමෙනති සකකරුඵමානානං ගරුකරුඵමානානං මානිඤ්ඤාමානානං පුජිඤ්ඤාමානානං සියා විහතස්ස අඤ්ඤාඵතනං යථා තං දුසි මාරෙ ලහෙඵ ඔතාරනති.

1. කුසකෙහි, සා.

2. යථා නං, සී, සා, PTS. 3. චතුත්ථං, මජ්, සා.

4. කරුණා, සගගතෙන වෙතසා -පෙ- මුදිතාසගගතෙන, වෙතසා -පෙ- මජ්, සා.

5. කුසකෙහි, සා.

11. පවිට, එසේ අර්ථය සමාස්තයෙන් මුළු කතාව තරා-
 වහන්සේ හිසින් ඇතුළත්ය: මහණනි, දුටු මරණ පිළිබඳව බලන්න
 ගැහැටියෝ ආවේය: “තෙපි එව, සිල්පයක් කළණදනම් ඇති මහණන්
 ආශ්‍රය කරව, නිකු කරව, සටව, වෙනස්ව තොර පිළිබඳව ආශ්‍රය කරනු
 ලබන, නිකු කරනු ලබන, සටවු ලබන, වෙනස් කරනු ලබන මහණන්ට දුටු
 මර සිදුරු ලැබියහොත් සේ විනය විකේතයක් වේ නම්, මැනව” කියායි.
 මහණනි, තෙපි එව මෙත් සහගිය සිතින් එක්දිගක් එරණ කොට වාස
 කරව එසේසින් දෙවන දිග ද, එසේසින් තෙවන දිග ද, එසේසින් සිවු
 වන දිග දැයි මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැනකි සමානවතාවයෙන් හැම
 සතුන් ඇති ලොව විපුල වූ, මහදිගන වූ, අප්‍රමාණ වූ, අවේර වූ, අවසාන වූ
 මෙත් සහගිය සිතින් අරමුණු කොට වාස කරව. කරුණ සහගත සිතින්
 එක්දිගක් අරමුණු කොට වාස කරව... මුදිතාසහගත සිතින් එක් දිගක්
 අරමුණු කොට වාස කරව ... උපෙක්‍ෂාසහගත සිතින් එක් දිගක් අරමුණු
 කොට වාස කරව එසේ දෙවන දිග ද, එසේ තෙවන දිග ද, එසේ සිවුවන
 දිග දැයි මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැනකි සමානවතාවයෙන් හැමසත්
 ලොව විපුල වූ, මහදිගන වූ, අප්‍රමාණ වූ, අවේර වූ, අවසාන වූ,
 උපෙක්‍ෂාසහගත සිතින් අරමුණු කොටගෙන වාස කරවයි වදන.

12 පවිට, එක්බිති ඒ හිසින් අර්ථය සමාස්තයෙන් මුළු කතාව තරා-
 ගතයන් වහන්සේ පිළිබඳව මෙසේසින් අවවාද කරනු ලබන්නාහ,
 මෙසේසින් අනුශාසනා කරනු ලබන්නාහ අරණගත ව ද, වාසමුලගත-
 ව ද, භූතාගාරගත ව ද මෙත් සහගිය සිතින් එක් දිගක් සැඟි කොට ගෙන
 වාස කළහ. එසේ දෙවන දිග ද, එසේ තෙවන දිග ද, එසේ සිවුවන
 දිග දැයි මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැනකි සමානවතාවයෙන් හැමසත්
 ලොව විපුල, මහදිගන, අප්‍රමාණ, අවේර අවසාන, මෙව්‍රිසහගත
 විනයයෙන් සැඟි කොටගෙන වාස කළහ... කරුණාසහගතවිනයයෙන්
 එක්දිගක් එරණ කොට ගෙන වාස කළහ ... මුදිතාසහගත විනයයෙන්
 එක් දිගක් එරණ කොට ගෙන වාස කළහ ... උපෙක්‍ෂාසහගත විනයයෙන්
 එක් දිගක් සැඟි කොට ගෙන වාස කළහ. එසේ දෙවන දිග ද, එසේ
 තෙවන දිග ද, එසේ සිවුවන දිග දැයි මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැන
 සමානවතාවයෙන් හැමසත්ලොව විපුල, මහදිගන, අප්‍රමාණ, අවේර,
 අවසාන, උපෙක්‍ෂාසහගත විනයයෙන් සැඟි කොට ගෙන වාස කළහ

13. පවිට, ඉක්බිති දුටු මරණට තෙල සිත් මි: “මම මෙසේ ද කරනුයෙමි
 වුව ද, සිල්පයක් කළණදනම් ඇති මේ මහණන්ගේ ආගතිය ගතිය
 නොදන්නි. මම බලුණු ගැහැටියෙකට ආවේය එක්තෙම නම් සෙසෙක:
 තෙපි එව, සිල්පයක් කළණ දනම් ඇති හිසින්ට සත්කාර කරව. ගරු-
 කාර කරව. මානනා පූජනා කරව තොර පිළිබඳව සත්කාර කරනු
 ලබන, ගරුකාර කරනු ලබන, මානනා පූජනා කරනු ලබන හිසින්ට පරිමර
 සිදුරු ලැබියහොත් පරිදි විනයවිකේතයක් වේ නම් මනා ම ය” කියායි.

14. අථ බො තෙ පාපිම, දුසිමාරො බ්‍රාහ්මණගහපතීකෙ අනුචිති: එථ භූමෙහ, භික්ඛු සීලවනෙහ කල්‍යාණධර්මෙ සක්කරොථ ගරුකරොථ මානෙථ පුජෙථ. අප්පෙචනාම භූමෙහි සක්කරියමානානං ගරුකරියමානානං මානියමානානං පුජියමානානං සිසා විහතස්ස අඤ්ඤාථනතං යථා තං¹ දුසි මාරො ලහෙථ ඔතාරන්ති. අථ බො තෙ පාපිම බ්‍රාහ්මණගහපතීකා අනුචිති² දුසිනා මාරො භික්ඛු සීලවනෙහ කල්‍යාණධර්මෙ සක්කරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙන්නි පුජෙන්නි

සෙ බො පන පාපිම තෙන සමයෙන මුහුස්සා කාලං කරොන්ති, යඤ්ඤායන්ත කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සත්තං ලොකං උපපජ්ජන්ති

15. අථ බො පාපිම කකුසඤ්ඤා³ හගවා අරහං සමමාසවුද්ධො භික්ඛු ආමිනෙත්ති: අනුචිති බො භික්ඛවෙ බ්‍රාහ්මණගහපතීකා දුසිනා මාරොන "එථ භූමෙහ, භික්ඛු සීලවනෙහ කල්‍යාණධර්මෙ සක්කරොථ ගරුකරොථ මානෙථ පුජෙථ. අප්පෙචනාම භූමෙහි සක්කරියමානානං ගරුකරිය- මානානං මානියමානානං පුජියමානානං සිසා විහතස්ස අඤ්ඤාථනතං යථා තං දුසි මාරො ලහෙථ ඔතාරන්ති". එථ භූමෙහ භික්ඛවෙ, අසුභානුපසසි⁴ කායෙ විහරංථ. ආහාරෙ පටික්ඛලසඤ්ඤානො සබ්බලොකෙ අතභිරත- සඤ්ඤානො,⁵ සබ්බසංඛාරෙසු අතිව්වානුපසසිනොති

16. අථ බො තෙ පාපිම, භික්ඛු කකුසඤ්ඤා⁶ හගවා අරහං සමමා සවුද්ධො එවං ඔවදියමානා එවං අනසංසිතමානා අරඤ්ඤගතාපි රුක්ඛ මූලිකතාපි සුඤ්ඤාගාරගතාපි අසුභානුපසසි⁷ කායෙ විහරංසු, ආහාරෙ පටි- ක්ඛලසඤ්ඤානො, සබ්බලොකෙ අතභිරතසඤ්ඤානො,⁸ සබ්බසංඛාරෙසු අතිව්වා- නුපසසිනො

17. අථ බො පාපිම, කකුසඤ්ඤා හගවා අරහං සමමාසවුද්ධො පුබ්බන්තහමයං නිවාපෙත්වා පත්තම්චරං. ආදාය අංසමානා විධුරෙන පච්ඡා සමණෙන ගාමං පිණ්ඩාය පාවිසි. අථ බො පාපිම දුසි මාරො අඤ්ඤාතරං කුමාරං⁹ අනුචිති තඤ්ඤාතරං ගහෙත්වා ආයසමනො විධුරස්ස සිසෙ පතාරං අදුසි.¹⁰ සිසං මොචිත්ථි. අථ බො පාපිම ආයසමා විධුරො භින්නාන ඤීසෙන ලොභිතෙන ගලන්නෙන කකුසඤ්ඤා¹¹ හගවන්තං අරහන්තං සමමාසවුද්ධො පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබන්ධි. අථ බො පාපිම කකුසඤ්ඤා¹² හගවා අරහං සමමාසවුද්ධො නාගාපලොකිතං අපලොකෙති: ත වායං¹³ දුසි මාරො මනනම්ඤ්ඤාසිති. සභාපලොකානායං¹⁴ ච පන පාපිම දුසි මාරො තමො ව¹⁵ ඨානා ඔපි. මහාභිරයඤ්ඤා උපපජ්ජ.

1. යථා තං, සි, ස්‍යා, PTS. 2. අනුචිති, මජ්ඣං, ස්‍යා. 3. කකුසඤ්ඤා, ස්‍යා.
4. අසුභානුපසසිතො, මජ්ඣං. 5. අනභිරතසඤ්ඤානො, මජ්ඣං. 6. කකුසඤ්ඤා, ස්‍යා.
7. කුමාරකා, මජ්ඣං, ස්‍යා. 8. පතාරමදුසි, මජ්ඣං, ස්‍යා.
9. සිසං තෙ ගිඤ්ඤාසම්භි, කප්ඵි. 10. කකුසඤ්ඤා, ස්‍යා.
11. කකුසඤ්ඤා, ස්‍යා. 12. කුමාරකා, PTS, ස්‍යා, අ.
13. නාගාපලොකානායං, සි. - සභාපලොකානා, අ. 14. තමොව, සි.

14. පටිට, ඉක්කිති දුෂිමර ඒ බමුණන් හා ගැහැටියකට ආවිෂ්ට වී: “තෙපි එව. සිල්වත් කලණදහම් ඇති භික්ෂුන්ට සත්කාර කරව. ගරුකාර කරව. බුහුමන් කරව පුදව. තොප විසින් සත්කාර කරනු ලබන. ගරුකාර කරනු ලබන, බුහුමන් කරනු ලබන, පුදනු ලබන භික්ෂුන්ට දුෂිමර සිදුරු ලැබියහොත් ඒ විකල්පයකට යොමු වේ නම් මනා ම ය” කියයි. පටිට, ඉක්කිති දුෂිමර විසින් ඒ බමුණන් හා ගැහැටියෝ ආවිෂ්ට වුවාහු සිල්වත් කලණදහම් ඇති භික්ෂුන්ට සත්කාර කෙරෙහි. ගරුකාර කෙරෙහි. බුහුමන් කෙරෙහි. පුදති.

පටිට, එසමයෙහි යම් මිනිස් කෙනෙක් කල්පය කෙරෙද්ද, ඔහු කාබුන් මරණින් මතුයෙහි බෙහෙවින් සුභති වූ සාමිලෝකයෙහි උපදිත්.

15. පටිට, ඉක්කිති අර්භත් සමාස්තමුද්ධා වූ කතුසද තථාගතයන් වහන්සේ භික්ෂුන් ඇමැතුණෙක: “මහණෙනි, දුෂි මරනු විසින් බමුණන් හා ගැහැටියෝ ආවිෂ්ට වූහ: ‘තෙපි එව. සිල්වත් කලණදහම් ඇති භික්ෂුන්ට සත්කාර කරව. ගරුකාර කරව. බුහුමන් කරව. පුදව. තොප විසින් සත්කාර කරනු ලබන, ගරුකාර කරනු ලබන, බුහුමන් කරනු ලබන, පුදනු ලබන භික්ෂුන්ට දුෂිමර සිදුරු ලැබියහොත් ඒ විකල්පයකට යොමු වේ නම් මනා ම ය’ කියයි. මහණෙනි, තෙපි එව. කසෙහි අශුභය නුවණින් දක්නාසුලු ව, ආහාරයෙහි ප්‍රතිකූලයංඥ ඇති ව, සඵලෝකයෙහි අනභිභවයංඥ ඇති ව, සඵසංසකාරයෙහි අනිත්‍යය නුවණින් දක්නාසුලු ව වාස කරව.”

16. පටිට, ඉක්කිති අර්භත් සමාස්තමුද්ධා වූ කතුසද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් මෙසේ අවවාද කරනු ලබන්නාහු මෙසේ අනුශාසනා කරනු ලබන්නාහු අර්භත් ව ද, වාසමුලගත ව ද, අනුශාසනා ව ද, කසෙහි අශුභය නුවණින් දක්නාසුලු ව, ආහාරයෙහි ප්‍රතිකූලයංඥ ඇති ව, සඵලෝකයෙහි අනභිභවයංඥ ඇති ව, සඵ සංසකාරයෙහි අනිත්‍යය නුවණින් දක්නාසුලු ව වාස කලහ.

17. පටිට, ඉක්කිති අර්භත් සමාස්තමුද්ධා වූ කතුසද තථාගතයන් වහන්සේ පෙරවරු කැඳපෙරවරු පාසිටුරු ගෙන ආයුෂමත් විටුර තෙරණුවන් කැටුව යනුවන් හා ගමට පිටු පිණිස පිවිසියහ. පටිට, එසද දුෂිමර එක්තරා කුමරක්හට ආවිෂ්ට ව කැටක් ගෙන ආයුෂමත් විටුර තෙරණුවන් හිසෙහි පතර දින හිස බිදුනේ ය. පටිට, එසද ආයුෂමත් විටුර තෙරණුවෝ බුන් හිසින් ගලන ලෙහෙයෙන් අර්භත් සමාස්තමුද්ධා කතුසකි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පසුපස ලුහුචාද කියහ. පටිට, එසද අර්භත් සමාස්තමුද්ධා කතුසද තථාගතයන් වහන්සේ නාගාපලෝකකය කොට (ඇතකු සෙසින් මුළුකය පෙරලා බැලුම්ලා) බැලුණෙක: “මේ දුෂිමර පමණ තො දක්කයි (-ප්‍රමාණය පත්වා කියනයි)” කියයි. පටිට, එසේ බලන්නා හා ම දුෂිමර ඒ දෙව්බැවින් චූෂ්‍ය විය මහතිරයෙහි ද උපත.

18. තස්ස ඛො පත පාපිමි මහාතිරයස්ස තයො නාමඛෙත්තො හොනති: ජපස්සාසතතිකො ඉතිපි, සබ්බකුසමාගතො ඉතිපි, පච්චන්තනවේදනියො ඉතිපි. අථ ඛො මං¹ පාපිමි තිරයපාත්‍යා උපසංකප්පිතො එතදවොචු: යද ඛො තෙ මාරික සබ්බකුසා සබ්බකු තදස්ස සමාගවේශ්ශ, අථ නං ආජානෙත්තාසි² 'වස්සසභස්සා මෙ තිරයෙ පච්චන්තස්සා'ති. යො ඛො අහං පාපිමි බහුති වස්සාති³ බහුති වස්සසභාති බහුති වස්සසභස්සාති තස්මි. මහාතිරයෙ අපච්චිං. දසවස්සසභස්සාති⁴ තස්සෙව මහාතිරයස්ස උස්සදෙ අපච්චිං. චූළා- නිමං නාම වෙදනං⁵ වෙදිසමානො. තස්ස මස්සා පාපිමි එවරුපො කායො හොති සෙත්තපාපි මත්තස්සා එවරුපා නිසා යොති සෙත්තපාපි මච්ඡස්සා. -

1. නීදසො තිරයො ආසි යත්ථ දුඤ්ඤ අපච්චථ,
පිටුරං සාවකමාසජ්ඣ කකුසකුඤ්ඤ⁶ බ්‍රාහ්මණං.
2. සතං ආසි අයොසසිකු සබ්බෙ පච්චන්තනවේදනා,
ථිදසො තිරයො ආසි යත්ථ දුඤ්ඤ අපච්චථ,
පිටුරං සාවකමාසජ්ඣ කකුසකුඤ්ඤ බ්‍රාහ්මණං.
3. යො එතමභිජානාති⁷ භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ඣ කණ්ණ දුක්ඛං නිගච්ඡති.
4. මජ්ඣං සරස්ස තිට්ඨනති විමානා කප්පසංගිහො,⁸
වෙච්චිසවණ්ණො රුචිරා අච්චිමනෙතො පභස්සරා,
අච්ඡරා තසා තච්චනති පුටු තාතනනවණ්ණිකියො.
5. යො එතමභිජානාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ඣ කණ්ණ දුක්ඛං නිගච්ඡති.
6. යො වෙ බුද්ධෙහි වුද්ධො භික්ඛුසඤ්ඤා පෙක්ඛතො,
මහාරමාතුපාසාදං පාදබ්බුලෙඛිත කමපසි.
7. යො එතමභිජානාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ඣ කණ්ණ දුක්ඛං නිගච්ඡති.
8. යො වෙච්ඡන්තො පාසාදං⁹ පාදබ්බුලෙඛිත කමපසි,
ඉද්ධිබලෙත්‍රපසාදො¹⁰ සංවෙපෙසි ච දෙවතා.
9. යො එතමභිජානාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ඣ කණ්ණ දුක්ඛං නිගච්ඡති.
10. යො වෙච්ඡන්තො¹¹ පාසාදෙ සත්තං යො පටිපුච්ඡති,
අපි ආවුසො¹² ජානාසි තණ්හකකස්සිමුත්තියො,
තස්ස සතෙකා විශාකාසි¹³ පසංඝං පුටෙභා යථාතථං. ¹⁴
11. යො එතමභිජානාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ඣ කණ්ණ දුක්ඛං නිගච්ඡති.

1. අථ නං කං, සො. 2. අථ නං කං ජානෙත්තාසි, මිජසා.
3. බහුති වස්සසභාති, සි. 4. දසසභස්සාති, සො.
5. චූළානවේදනා, සො. 6. කකුසකුඤ්ඤ, සො. 7. යො එතමභිජානාති, සි.
8. කප්පසංගිහො, සො, සි. කප්ථි. 9. වෙච්ඡන්තපාසාදං, සො.
10. ඉද්ධිබලෙත්‍ර පසාදො, සො. 11. වෙච්ඡන්තපාසාදෙ, මිජසං, සො.
12. අපි වාසව, මිජසං. 13. විශාකාසි, සි. 14. යථාතථං, සො.

18. පටිච්ච, ඒ මහානිරයට නාමයෝකුන්දෙනෙහි: ජප්පායනනිකය (සච්ඡාදරුම් සංඝායනකයෙහි ලා වෙත වෙත මි රද, දෙන වෙදනාවට හෙතු වන තීරය) කියා ද, සංඝායනමාගන (සමුලින් හාදයෙහි කොටා ලන තරුපුන් ඇති තීරය) කියා ද, පටිච්චනාදෙනිය (තෙමේ මි වෙදනා උපදවන තීරය) කියා දැයි තමි කුසෙනහි. පටිච්ච, එහි තීරයපාලයෝ මා කරු පැමිණි හෙල බස් කිසු: “සබ්බද, යම් දිනෙක හා මුමාමියෙහි සුලින් සුල එකට හැපී යයි ද, එකල ‘තීරයෙහි පැසෙන මට වසිසහසුයන් ඉක්මණැ’ යි එය දැනගනැ” යි කියා යි. පටිච්ච, මම බොහෝ වසියන්, බොහෝ වසි ගතයන්, බොහෝ වසිසහසුයන් ඒ මහානිරයෙහි පැසිණිමි. ‘බුට්ඨානිම’ (විපාකවෙදනායෙන් නැගී සිටුවන වෙදනා) තමි වෙදනා විදුමන් ඒ මහානිරයට අයත් ‘උසාද’ තීරයෙහි දශවසිසහසුයන් කල් පැසිණිමි. පටිච්ච, මට මිනිසකු කය වුදු කය විය. මසකු හිස බුදු සිස විය. -

1. විචුර මහස්වත් හා කාකුසද බුදුහුදු සැටීමෙන් දුසි මර යම් තීරයෙක පැසිණි ද, ඒ තීරය කෙබඳු වී ද යත්:

2. යහල් සියයක් වී. එ හැම කුමු ම වෙත වෙත වෙදනා දනවන සුලු ය. විචුර මහස්වත් හා කාකුසද බුදුහුදු සචා දුසි මර යම් තීරයක පැසිණි ද, ඒ තීරය මෙබඳු වී.

3. බුද්ධිශ්‍රාවක වන යම් මහණෙක් හෙල නිරූපවත් දන්නේ මේ ද, පටිච්ච, එවන් මහණ සචා නිරුද්ධකට යෙහි.

4. මහබුදු මැද කලාසථාහි විමානයෝ ඇත. වෛශ්‍යාභිවණී ඇතිගත, රූමරගත, (දිලෙන ගිණිකපුමෙන්) සිළුමන්ග, ප්‍රහාසවරගත. නානාතම-වණී ඇති බොහෝ දෙවගතෝ ඒ විමන්හි තටහි.

5. බුද්ධිශ්‍රාවක වන යම් මහණෙක් හෙල විමානප්‍රවාහනි දන්නේ තව ද, පටිච්ච, එවන් මහණ සචා නිරුද්ධකට යෙහි.

6. බුදුන් විසින් මෙහෙයුම් ලද යම් මහණෙක් ඩික්ඛගත බලාසිපිය දී මුරමාපතය පාදබ්‍රාහ්මයෙන් සැලී ද,

7. බුද්ධිශ්‍රාවක යම් මහණෙක් හෙල පවත් දන්නේ මේ ද, පටිච්ච, එවන් මහණ සචා නිරුද්ධකට යෙහි.

8. සාද්ධිබලයෙන් වහල ලද යම් මහණෙක් පාදබ්‍රාහ්මයෙන් වෙළු-යනාප්‍රාසාදය සැලී ද, දෙවියන් සංවින්නන් කෙළේ ද,

9. බුද්ධිශ්‍රාවක යම් මහණෙක් හෙල පවත් දන්නේ මේ ද, පටිච්ච, එවන් මහණ සචා නිරුද්ධකට යෙහි.

10. යම් ඒ මහණෙක් විජයන්පතයෙහි දී “ඇවත්ති, තාමණාකය-විමුක්ති දන්ති දෑ” යි ශක්‍රයා අතින් පිළිපිහි ද, ප්‍රශ්න පුළුස්සාලද ශක්‍රයා ද තප්ප යේ ඒ මහණහට විසදන් කෙළේ යයි ද,

11. බුද්ධිශ්‍රාවක යම් මහණෙක් හෙල පවත් දන්නේ මේ ද, පටිච්ච, එවන් මහණ සචා නිරුද්ධකට යෙහි.

12. යො බ්‍රහ්මානං¹ පරිපුච්ඡති² සුඛමොයං³ අභිනො සහං,
'අජ්ඣාපි තෙ ආප්‍රසො⁴ දිට්ඨි යා තෙ දිට්ඨි පුරෙ අසු,
පසාසි⁵ විඨිවතතනනං බ්‍රහ්මලොකෙ පහසාරං.'
13. තස්ස බ්‍රහ්මා විසාකාසි අනුපුබ්බං රුචාතථං,
'ත මෙ මාරිස සා දිට්ඨි යා මෙ දිට්ඨි පුරෙ අනු,
14. පසාසාමි විඨිවතතනනං බ්‍රහ්මලොකෙ පහසාරං,
කොභං අජ්ඣ කථා වජ්ඣං අනං නිවේවාමිති සස්සතො.'
15. යො චතමභිජානාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ඣ කණ්ණ දුක්ඛං නිගච්ඡසි.
16. යො මහානෙරුතො කුචං විමොඤ්ඤ⁶ අච්ඡසසි,
වතං පුබ්බවිදෙහානං යෙ ව සුමිසයා නරා.
17. යො එතමභිජානාති භික්ඛු බුද්ධස්ස සාවකො,
තාදිසං භික්ඛුමාසජ්ඣ කණ්ණ දුක්ඛං නිගච්ඡසි.
18. න චෙ අග්ගි චෙඨසත්⁷ අනං බාලං භිහාමිති,⁸
බාලොව⁹ ජලිතං අග්ගිං ආසජ්ඣන ස ඛයන්ති.¹⁰
19. එවමෙව කුචං මාර ආසජ්ඣන¹¹ තථාගතං,
සංඝං ඛතිස්සසි අනතානං බාලො අග්ගිංව සමුපුසං.
20. අපුඤ්ඤං පසවි මාරෙ ආසජ්ඣන¹² තථාගතං,
කිනනු මඤ්ඤසි පාපිම න මෙ පාපං විචචති.
21. කපුරාතො වියත්¹³ පාපං විරරතතාය කඤ්ඤති,¹⁴
මාර නිබ්බිඤ්ඤ බුද්ධමහා ආසං මාකාසි භික්ඛුසු.
22. ඉති මාරං අතජ්ජෙසි¹⁵ භික්ඛු හෙසකලාවතෙ,
තතො යො දුමමතො සකෙඛා තජ්ජෙවනතරගායපාති

මාරතජ්ඣනියසුත්තං දසමං.

චූළයමකවග්ගො පඤ්චමො.

1. බ්‍රහ්ම, මජ්ඣං. 2. පරිපුච්ඡ, සි. 3. සුඛමොයං, සි. සුඛමොයානිතො, මජ්ඣං.
4. අජ්ඣාපි තොවුසො, මජ්ඣං. 5. පසාසාමි, සි.
6. විමොඤ්ඤ, මජ්ඣං. සො, PTS, සි.
7. මෙතසති, මජ්ඣං. සො, PTS. 8. දකාමිති, PTS. සි.
9. බාලොව, මජ්ඣං. සො, PTS. 10. අ.සජ්ඣ නං ස ඛයන්ති, සිමු. මජ්ඣං.
11. ආ.සජ්ඣ නං, සිමු. මජ්ඣං. 12. ආ.සජ්ඣ නං, සිමු. මජ්ඣං.
13. ව යති, සි. 14. අතසක, සි. සිමු. මජ්ඣං. 15. තජ්ජෙසි, සිමු.

12-14. යම් මහණෙක් 'සුඛම්' තම් බ්‍රහ්මසහායම්පයෙහි දී "ඇවැත්නි, පෙර තට යම් මිත්තදිවුසෙක් වී ද, තට ඒ දිවු අදත් ඇද්ද, මෙ බබ්ලොව බබ්-ගණ වඩනා බුදුන් ආලොකය දක්නි ද"යි බබ්ලු අත්ත පිළිවිසි ද, ඒ මහණ-තට බ්‍රහ්මයා ද "සබ්ද, මට යම් මිත්තදිවුසෙක් පෙර වී ද, ඒ මිත්ත දිවු දුන් නැත. මෙ බබ්ලොව බබ්ගණ මැඩගෙන සිටිනා බුදුන් ඔහාස දක්මි. 'මම නිත්‍යයෙහි, මම ශාශ්වතයෙහි' යි මම දුන් කෙසේ කියමි ද"යි පිළිවෙල ගෙන තප්ප සේ ප්‍රත්‍යාග කෙළේ ද,

15. බුද්ධිශ්‍රාවක වන යම් මහණෙක් තෙල පවත් දන්නේ මේ ද, පවිට, එවන් මහණ සවා නිරුද්ධතට යෙහි.

16. යම් මහණෙක් මහාතෙරුපච්ඡාරයාගේ කුටය ධ්‍යානවිමෝක්ෂ-අභිඤ්ඤානසෙන් ස්පඨි කෙළේ ද, දඹදිව හා පූර්වවිදේහයන්ගේ දිවසිත ද, ගාතපරිත්‍රාගයෙන් භූමිසාසි මනුෂ්‍ය කෙනෙක් වෙත් තම්, උත්තේ දිවසිත් ද (උත්තරකුරු - අපරගොයාත දෙ දිවසිත් ද) ධ්‍යානවිමෝක්ෂාභිඤ්ඤානසෙන් ස්පඨි කෙළේ ද,

17. බුද්ධිශ්‍රාවක වන යම් මහණෙක් තෙල පවත් දන්නේ මේ ද, පවිට, එවන් මහණ සවා නිරුද්ධතට යෙහි

18. ගින්න වනාහි "මම බාලයා දව්‍යාලම්"යි එකානන්තයෙන් නො වෙලා ගන්නේ ය. ඒ බාලයා ම ද්‍රලියෙන ගිනි වැදගෙන දූවෙන්නේ ය.

19. මාරය, එපරිදි ම තෝ තථාගතයන් වහන්සේ සවා තමා දළාගන්නෙහි. ගින්න ස්පඨි කරන බාලයකු තමා දළා ගන්නාක් යෙහිනි.

20. කකුසද තථාගතයන් වහන්සේ සවා දුභි මාරයා පළ ලැබී ය. පවිට, කිම තෝ "මා පිළිබඳ පමි නො පැසේය"යි සිතති ද?.

21. කරනුවාහට පවි රැස්වෙයි. විරුද්ධයෙහි (හේ) වැලපෙයි. පවිට, බුදුන්කෙරෙන් පතව යා. හිසුන් කෙරෙහි (සටනු පිණිස) ආශා නො කර.

22. මෙසේ හෙයකලා වනයෙහි දී මුගලන්මහතෙරණුවෝ මරනු තැනි ගැන්වූහ. එසින් ඒ මරණදව් දුක්පත් සිතැති ව එහි ම අතුරුදන් විය.

මාර්ගස්ථ නිග්‍රහය දසවැනියි.

මුද්‍රයමතවර්ගය පස්වැනියි.

ඒ වගීයේ උද්දාය:

සාලෙය්‍යක සූත්‍රය හා වෙරඤ්ජන සූත්‍රය, මහාවෙදලල චූලවෙදලල සූත්‍ර දෙක, චූලධම්මසමාදාන සූත්‍රය, මහාධම්මසමාදාන සූත්‍රය, විමංසක සූත්‍රය හා කොසලබ්බිය සූත්‍රය, යළි බ්‍රහ්මනිමනනනික සූත්‍රය, දුසිමාර සද්දහන් ලත් මාරතජ්ජනිය සූත්‍රය ද ඇත. මේ පස්වැනි චූලයමකවගීයයි.

චූලපණණායකය නිමිදයී ය.

භාටාදිපාදානුක්කමණිකා

පිටියබ්බා

අපාරුතා තෙසං අමනස්ස ආරු	412
අපුඤ්ඤං පසථි මාරෙ	788
අගං ලොකො පරෙ ලොකො	540
අනං හි අරහා ලොකෙ	414
ඉති මාරා අනජේසි	788
ඉඤ්ච සිනාසි බ්‍රාහ්මණ	90
උට්ඨෙහි චිර ඉජ්ඣසබ්බාම	410
එව මෙව තුවා මාර	788
කරෙතො විසති පාපං	788
කිවෙජ්ඣ මෙ අධිගතං	408
කිදිසො තිරසො ආසි	786
ජිනනං පාපිමතො සොභං	540
තස්ස බ්‍රහ්මා විශාකාසි	788
ධම්මවක්කං පවතෙනතුං	414
ත මෙ ආවරිසො අඤ්ඤ	414
ත වෙ අග්ගි වෙය්‍යති	788
තිව්වම්පි බාලො පක්කනො	90
පරිසොතනාමිං තිපුණං	408
පරෙවරඤ්ච ජාතාසි	768
පස්සාමි විභ්වතනනං	788
පාතුරහොසි මගග්ගිසු පුබ්බෙ	410
බාහුකං අධිකතකඤ්ච	90
භවෙවාහං භගං දිස්වා	772
මජ්ඣෙක සරස්ස තිට්ඨන්ති	786
මාදිසා වෙ ජිනා භොනති	414
යාවතා වජ්ඣමසුරියා	768
යො එතමහිජානාති	786, 788
යො බ්‍රාහ්මණං පරිපුච්ඡති	788
යො මහානන්දරුතො කුට්ඨං	788
යො චෙජ්ජයනනං පාසාදං	786
යො චෙජ්ජයනනං පාසාදෙ	786
යො වෙ බ්‍රහ්මෙක චුදිතො	786
සවෙ මුසා න භණ්ඨි	90
සතං ආසි අයොසංඛතු	786
සබ්බං ලොකං අභිඤ්ඤාය	540
සබ්බාභිභු සබ්බවිදුහමස්මි	414
සුඤ්ඤාය වෙ සද එග්ග	90
සෙසල යථා පබ්බතමුඤ්ඤාතිට්ඨිතො	410
සොභනතො සොසීතො	192

මජ්ඣිමනිකායෙ මූලපණ්ණාසකෙ

සංඝදායකාමානුභාස මණ්ඩකා

පිටිකඛකා		පිටිකඛකා	
අක නිට්ඨක	670, 682	ඉසිතිලි	222
අග්ගිවෙස්සන	542, 546, 548, 550, 552, 554, 556, 558, 562, 564	ඉසිපතන	414, 416
අභිග	632, 652	උතකවෙලා	536
අජාතසත්තු	548,	උතකට්ඨා	2, 764
අජිත-කෙසකමබලි	478, 590,	උම්මාකණ්ණරුකා	334
අතපා	670, 682	උම්මාකාලාරිකා	334,
අභිකක්ක	90	උද්දක-රාමපුත්ත	404, 412, 570
අතනන්තජිත	414,	උද්ධුමාසිකා	356, 360
අනාථපිණ්ඩක	18, 30, 38, 54, 74 92, 252, 352, 426, 478, 526, 602, 718,	උපක	414
අනුරුඳ්ධ	494, 496, 500, 508, 510, 518,	උපත්ඤා	372
අකුචන	354, 364	උපමිකා	720
අප්පමාණසුභ	670, 682	උරුවෙලා	406, 414, 572
අප්පමාණාන	670, 682	උලුක	780
අභිභූ	6, 766, 770	උසාද	786
අරගනන	12,	ඵකපුණ්ණික	594
අරිට්ඨ	324, 326	ඔකවර	296, 298
අරිග	670, 682	ඔවරක	322
අසිසුතා	356, 360,	කකච	322
අසාජ්	542	කකුසකි	778, 782
අසාසුර	632, 652	කපිලවත්ථු	214, 272
අලගද්ද	334, 336	කමමාසාදමම	134
අකාසානඤ්චායනන	6, 96, 392, 402, 424, 490, 502	කලඤ්ඤානිවාප	362, 702,
ආකිඤ්චඤ්ඤායනන	8, 96, 392, 424, 490, 502	කසාප	520
ආනඤ්ඤ	286, 394, 508, 516	කාසි	414
ආප	4, 768, 770	කාලසිලා	222
ආග	670, 682	කාමි	314, 316, 778
ආගසාර	4, 670, 682, 770	කිම්බල	494, 502
ආලාර - කාලාම	400, 402, 412 566, 568	කිස-සඛකිම්බ	562

පිටිමිකා

කුදුල	318
කුමාරකසෂප	354
කුමම	356, 360
කුරු	134
කුල	338
කුලාගාරසාලා	540, 544, 560
කෝට්ඨින	684, 700
කෝඡු	780
කෝසලි	752
කෝසල	662
කෝසිය	594
ගඤ්චාඛිප්පබ්බ	324, 326
ගථුභ	780
ගයා	90, 414
ගහපති	672, 680, 684
ගිරිකිකුටි-පබ්බත	222, 462
ගිරිබ්බජ	70
ගෝතම	416, 426, 542, 544, 562, 572, 580, 582, 584, 588, 590, 772
ගෝසිඛගසාලවන	508, 514, 516, 518, 520, 522, 524
ගෝසිඛගසාලවනදාය	494, 508
සෝසිතාරාම	752,
වඩ්ඛවාර	356, 360
වාතුමමහාරාජික	504
වුඤ්ඤ	94
ජ්වසායනනික	786

පිටිමිකා

ජාණුසෝණි	38, 426, 432
ජාතිභූමක	362
ජාතිභූමි	362
ජෙතවන	18, 30, 38, 54, 74, 252, 352, 354, 426, 478, 526, 602, 672, 684, 718
තථාගත	16, 30, 416, 750, 774
තාවතිංස	504, 570, 582, 594, 596
තුසිත	504, 670, 682
තෙජ	4, 766, 770
දණ්ඩපාණි-සකක	272, 274
දවඩාන	720
දායපාල	494
දිස-පරජත	504, 506
දුමමුඛ-ලිච්ඡවිප්පතත	554
දුසි-මාර	778, 780, 784
දෙව	4, 766, 770
දෙවතා	718, 720
දෙවදත්ත	462
දෙවනමුඤ්ඤ	592, 594, 596, 598, 600
ද්විබාපථ	356, 360
ධම්මවක්ක	414
ධම්මදින්නා	702, 716

පිටිය බිකා

නඤ්ඤා	562,
නඤ්ඤා	494, 502,
නාග	356, 360, 426
නාගවන	426
නාගවනික	426
නාගසමාල	198
නාදික	494

නිගණ්ඨ-නානපුත්ත	222, 590
නිග්‍රොධාරාම	214, 272, 274
නිබ්බාන	10,
නිම්මාණරත්	504, 670, 682,
තිවාප	374, 382

තෙවසංඝඤ්ඤානාසංඝඤ්ඤායනන	8, 96,
	392, 404, 406, 424, 492, 502, 570
තෙවසංඝඤ්ඤානාසංඝඤ්ඤායනනුපග	670, 682
තෙවාවික	374, 382

පඤ්ඤා-කම්මායන	478, 590
පච්චන්තවේදනීය	786
පජාපති	4, 766, 770
පඤ්චවග්ගික	414, 416, 420
පඨවි	2, 766, 770
පණ්ඩුපුත්ත-ආජිවක	70
පසාග	90
පරනිමිතිවසවනති	504, 670, 682
පරිත්තසුභ	670, 682
පරිත්තනාග	670, 682
පසෙතදි-කොසල	360, 548

පිබ්බලකොවජ-බ්‍රාහ්මණ	478
පිලොතික-පරිබොජක	426, 492

පිටිය බිකා

පුණ්ණ-මනනාණිපුත්ත	362, 364,
	372
පුබ්බාරාම	394, 592, 594, 598

පුරණ-කසප	478 590
----------	---------

ඵග්ග	90
ඵලණ්ඩ	314

බක-බ්‍රහ්ම	768, 772
------------	----------

බාරාණසී	414, 416
බාහුකා	90
බාහුමති	90

බිම්බිසාර	224
බිලාර	320, 780

බුද්ධිසිහසාද	751
--------------	-----

බෙදුලලට්ඨිකා	272
--------------	-----

බොධි	414
------	-----

බ්‍රහ්ම	4, 410, 768, 770, 772
බ්‍රහ්මකාසිකා	504, 670, 682
බ්‍රහ්මපාරිසර්ජා	772
බ්‍රාහ්මණ	356, 360, 422, 478

හග්ග	228, 776
------	----------

කුඨ	4, 768, 770
-----	-------------

හෙසකලාවන	228, 776
----------	----------

පිටුවකිනා

පිටුවකිනා

මකඩලි-හොසාල	478, 562, 590
මග	48, 718
මගඩ	406, 410, 572
මලල	548
මහාකව්‍යාන	276, 280, 284
මහාකසාප	508, 512, 518, 522
මහාකොට්ඨිත	684, 700
මහාචූඡු	92
මහාතාම-සකක	214, 226
මහාතිරය	784
මහාතෙරු	788
මහාමොහොල්ලාන	56, 70, 228, 508, 512, 514, 520, 522, 594, 598, 600, 776
මහාවත	540, 544, 560
මංගපෙඬි	356, 360
මාගධක	536
මාර	772, 774, 776
මාලුවා	718, 720
මෙදය	228, 414, 416, 776
මිහාරමාතුපාසාද	394, 592, 594, 598, 786
මුසික	780
මොහොල්ලාන	522, 776
මොර	48, 720
මොලිය-එගුන	308
සාම	504, 670, 682
රජපිනික	368
රමමක-බ්‍රාහ්මණ	394, 396
රාජගහ	70, 222, 362, 462, 702
රාම	570, 572

රෙවත	508, 510, 516, 518
ලඞ්ඞි	356, 360
ලිඞ්ඞි	542, 558
ලොමනංසන-පරිකාය	198
වඞ්ඞ	562
වඞ්ඞායන	426
වජිරපාණි-යකඩ	548
වජ්ජ	504, 536, 548
වකකමික	720
වමමික	356, 358
වලහිරථ	426
වාමනික	434
වාය	4, 768, 770
විශ්වකර්මායතන	6, 96, 392, 424, 490, 502, 688
විධුර	778, 784
විකාඩ-උපාසක	702, 704, 706, 708, 710, 716
වෙජ්‍යන-පාසාද	594, 596, 756
වෙදෙහිකා	314, 316
වෙදෙහිපුතන	598
වෙරඤ්ඤක	672, 674, 684
වෙසාලි	164, 540, 542, 552, 560
වෙසාලිණ-මහාරාජ	596
වෙහසථල	4, 670, 682, 770
වෙච්චන	332, 702
සකක	214, 272, 592, 594, 596, 598, 600, 786
සහිකුසමානන	786
සමමක	540, 544, 548

පිටිකිකා

පිටිකිකා

සංස්කෘත-බලවර්ධන	478, 590
සංස්කෘත	778
සංස්කෘත-වෙදසිතනිකරාධ	424, 492,
	502, 694, 708, 710, 778
සරසානි	90
සහමපති බ්‍රහ්ම	408, 410, 412
සාකෙත	368, 370
සාති	602, 604, 606, 632
සාමිති-සාතකාරප්‍රතන	70
සාරිප්‍රතන	32, 54, 56, 70, 110,
	166, 364, 372, 448, 508, 514, 522,
	616, 624, 684, 686, 692, 700
සාල	2
සාලවන	314
සාලා	682
සාලසාක	662, 664, 672
සාමනි	18, 30, 38, 54, 74, 92
	110, 252, 368, 426, 526, 592, 602,
	672, 684, 718, 744

සුදසා	670, 682
සුදසා	670, 682
සුධම්මා (සභා)	788
සුනකඩනත	164
සුඤ්ඤික - සාරථාර්ථ	90
සුඤ්ඤිකා	90
සුභ	670, 682
සුනතිණ්ණ	770
සුනතිණ්ණක	6, 670, 682
සුභගවත	2, 764
සුමෙධ	356, 360
සුච්ඡෙත	536, 538
සුංසුමාරසිර	228, 776
සෙධ	10
සෙනානිගම	408, 572
හත්ථපද්‍යෙපම	446

විසේෂපරිද්ධි. අනුකූලමණිකා

[illegible]

	පිටිබඩක
අග්‍රයාසිතා	158
අඤ්ඤානා	136
අඤ්ඤාදානු	766
අඤ්ඤා ආරාමය	186
අඤ්ඤාතාරා	410
අට්ඨබ්බිකා මග්ගා	706
අට්ඨමි	48
අට්ඨකබ්බප්පමා	326
අට්ඨකත්ථා	762
අඤ්ඤා වා පුලං වා	322
අඤ්ඤාපායොති	178
අතකතාවරො	408
අතිරෙකබ්බමා	30
අතිවෙලං	308
අතිසිත්ථා	278
අතිකකතමානුසංකො	518, 586
	646, 648
අතිකකතමානුසංකාය	78
අතනාතිං	344
අතනවාදපටිසංයුතනා	92
අතනවාදුපාදනං	160, 344
අතනා'ති	22
අතවාදි	436, 626, 668, 680
අතවෙදං	88, 528
අනුදින්නං... ඵලං, විපාකො	668, 680
අදනො	108
අද්දවලෙපතා	220
අබ්බමචරියා, විසමචරියා	664, 666
අභිකරණමපි	310
අභිවිතමනුයුක්තො	300
අභිමනනකසිමාතං	192, 374
අභිවාසකජාතිකො	26, 580, 584
අභිවාසනා පභාතබ්බා	28
අභිසසිතාති	262
අභොභාවං ගමනියා	104
අතකතාතං භි කුසලං	774
අනොරියං	566, 626, 658, 660
අනබ්බගණො	56

	පිටුවකිනා
අනවර්තය	192, 408, 572, 574, 576
අනුකූල	149
අනුකූලය	100, 232
අනුකූලය	512, 546
අනුකූලය	414
අනුකූලය	664, 676
අනුකූලය	28
අනුකූලය	700
අනුකූලය	350
අනුකූලය	536
අනුකූලය	422
අනුකූලය	402
අනුකූලය	526, 530
අනුකූලය	224
අනුකූලය	432
අනුකූලය	102, 236
අනුකූලය	214
අනුකූලය	352, 538
අනුකූලය	196
අනුකූලය	26
අනුකූලය	226
අනුකූලය	162
අනුකූලය	316
අනුකූලය	574
අනුකූලය	420
අනුකූලය	58
අනුකූලය	80
අනුකූලය	460, 12, 14
අනුකූලය	16, 358
අනුකූලය	366
අනුකූලය	556
අනුකූලය	384
අනුකූලය	236
අනුකූලය	252
අනුකූලය	158
අනුකූලය	624
අනුකූලය	510, 516
අනුකූලය	502
අනුකූලය	170
අනුකූලය	194
අනුකූලය	484
අනුකූලය	129

	පිටුවකිනා
අනුකූලය	772
අනුකූලය	780
අනුකූලය	554, 556
අනුකූලය	2
අනුකූලය	754
අනුකූලය	226
අනුකූලය	10
අනුකූලය	576
අනුකූලය	664
අනුකූලය	346
අනුකූලය	478
අනුකූලය	288
අනුකූලය	334
අනුකූලය	742
අනුකූලය	782
අනුකූලය	174
අනුකූලය	746, 748
අනුකූලය	724, 726
අනුකූලය	356
අනුකූලය	76
අනුකූලය	304
අනුකූලය	412
අනුකූලය	512
අනුකූලය	6, 12, 14, 16
අනුකූලය	48
අනුකූලය	742
අනුකූලය	228
අනුකූලය	644
අනුකූලය	414
අනුකූලය	198
අනුකූලය	190
අනුකූලය	76
අනුකූලය	398
අනුකූලය	396
අනුකූලය	336
අනුකූලය	582
අනුකූලය	406
අනුකූලය	498
අනුකූලය	164
අනුකූලය	68
අනුකූලය	290
අනුකූලය	158, 732, 730

පිට්ඨකයා

පිට්ඨකයා

අවිඤ්ඤා	730, 732
අවිනිපාතධම්මො	538
අවිපරිනදස්සානං	668, 680
අවිසයස්මිං	202
අවුපකට්ඨා	574
අසංඤ්චිකිට්ඨරාමාසි	102
අසමයවිමෝක්ඛං	474
අසමමාහබ්බමො	48, 198
අසංසරිතපුරෙය්‍යා	196
අසංභාරියා	752
අසිච්චමං	206
අසිසුතා	35
අසු	32
අසෙවනකං	286
අසම්මානො	348
අස්සදම්මසාරථි	312
අස්සුතපුරිකා	572, 574, 576
අනිවර්තනපටි	206
අනොරතනානුසික්ඛිතා	242
අලෙභි	554
අකලෙඛියං	74
අකාරවතී සද්ධා	750
අභතීං	376
අචරියකං	400
අචතාපවයො	562
අචාමනකො	188, 386, 724
අච්ඤ්ඤාරථො	312
අභිතායං	642
අභියො අභියො	500
අභාසනපරිතාපනානුයොගං	188
අඤ්ඤා	30
අභිසදං	192
අනෙඤ්ඤාපනො	584, 586, 588, 646, 648
අපාතීයකංසො	740
අපාසිකානං ථානානං	652, 656
අපොගරහකා	766
අභස්සරෙ	6, 12, 14, 16
අමණ්ඩලියං	536
අමිසනිඤ්ඤිකකතො	664, 668, 676, 680

ආමිසදායාදා	30
ආයං චර්මං	548
ආයොගං	312
ආරාමාරි	436
ආලසමමුදිතා	408
ආලයො	460
ආලුප්පති	760
ආවතො	416
ආවරණියෙහි ධම්මෙහි	438
ආසජ්ජන ස ඛයනි	788
ආසජ්ජන තථාගතං	788
ආසදො	766
ආයං ථානං	168
ආයං කප්පයාම	376
ආයවකතියඤ්ඤාය	52
ආයාපිකං සාපෙනා	526
ආයීතිකපට්ඨානි	192, 580
ආභස්සං	414
ආභතවිතො	254
ආභාරයො	580
ආභාරෙන සුද්ධි	192, 194
ඉච්ඡාචරා	66, 68
ඉඛිකා	774
ඉඤ්ඤානි	456
ඉතිවාදප්පමොක්ඛානිසංසා	334
ඉතිවුත්තකං	334
ඉත්තරස්මාපනො	746
ඉදප්පච්චයො පටිච්ච සමුප්පාදො	408
ඉද්ධානුභාවා	374
ඉද්ධානිසංඛාරං	596, 772
ඉද්ධිමනසස්ස	576
ඉද්ධිපප්පොප්පිකං	170
ඉඛිකා	780
ඉරියාය	416
ඉරියනි	180
ඉස්සප්පන	202
ඉස්සා	36
ඉස්සුති	100, 230
උකකංසෙති	464
උකකාමුඛං	88
උකකුට්ඨකප්පයාමං	188

පිටපිබ්‍රහ්ම

උකේනාටත-වක්‍රවත-නිකති-	
සාවිශ්‍යාතා	438, 628
උකතිනතප්‍රිසෝ	346
උච්චාරපසාචකමෙම	136, 630, 638
උච්චාවචාති	760
උච්චිනනමුලා	590
උච්චේදං	350
උච්චිතතා	694
උච්චති	622
උච්චපරිසායවිකේදනං	26
උච්චතරසෙච්ච	336
උච්චතරාරණිං	572, 574
උච්චතරාසමිතං	410, 554
උච්චතරිමනුසාධමම	164, 582
උච්චතරාතිකරොනාති	534
උච්චතරාතො	352, 354
උච්චතරාසෙතති	208
උච්චකණ්ණවං	336
උච්චකතාරකා	192, 582
උච්චකොරොනතානුශ්‍යංගං	188, 724
උච්චපතන	250
උච්චපාතො	90
උච්චබ්‍රහ්ම	772
උච්චවදෙහකං	256
උච්චමායිකා	356
උච්චසෙසං	720
උච්චනලා	72
උච්චකාරිකො	206
උච්චාය	192
උච්චතාතො	36, 652, 654, 656
උච්චනිශ්චාචා	566
උච්චපතනිකා සුද්ධි	196
උච්චරිහාවපරිශායො	108
උච්චරිහාවංගමනිකා	104
උච්චසමපදං	224
උච්චසංඝරති	138
උච්චනිවතනිකො	766
උච්චනිවතනිසාති	774
උච්චාදනං	120, 614, 616
උච්චාදයරූපං	526, 532
උච්චාදයුපාදාය	198
උච්චාරමනාතිසංසා	334

පිටපිබ්‍රහ්ම

උපෙකතාසතිපාරිසුද්ධිං	50, 94,
	584, 644, 694
උච්චිලාපිතතනං	350
උච්චවිශ්වකො	188, 222, 724
උච්චිදේදකො	644
උච්චතොධාරං	652
උච්චතො විසුලනං	206
උච්චතාප්‍රිං කඤ්ඤි	204, 564
උච්චිතතාවලිතනං	184
උච්චා	692, 694
උච්චිකපතා	332, 606
උච්චාදේචා	338
උච්චසංලිඛි	262
උච්චාරූභවමො	560
උච්චකඤ්ඤි	292
උච්චතන	290
උච්චකං	740
උච්චතනං	10, 12, 14, 16
උච්චතනිකො	438, 628
උච්චාතාරිකො	188, 562, 722
උච්චායනෙන මහෙත	182
උච්චාලොපිකො	188, 562
උච්චාහමනං	138
උච්චාතිකමපි ආහාරං	562
උච්චිසාපි දතනිකා	562
උච්චකොදි	588
උච්චෙය්‍යකමපි	206
උච්චපොකමසම්	748
උච්චකවනතිකමපි	206
උච්චකමනතරං	188, 562, 722
උච්චරති	46, 48
උච්චමනාපි	138
උච්චතාරසුතො	192
උච්චපසිකො	622
උච්චිහදනතිකො	188, 562, 722
උච්චකමනතරං	188
උච්චවාරිං	296
උච්චවාරිකං	296

පිටුවකිනා

පිටුවකිනා

මකප්පතිකමෙතං	588
මකප්පය්‍යං	26
මකකමනෙ පුබ්බගිගමා	34, 72
මකකාසිකා	192, 582
මසතං	720
මවරකා	321
මජ්ඣිමනිකායං	314
මට්ඨපදං	192, 580
මට්ඨපත්තමනෙතන	400, 566, 570
මදනකුමාසං	584
මධ්‍යන්‍යකොපද	312
මනිවපත්තපාණිං	558
මපකකමිකා	222, 574, 576, 582
මපකසිකො	622
මපපාතිකායොති	178
මපසාසිකො	768
මපිලාපෙකා	338
මමුතෙතනති	192
මරුභාගියානං	78
මරුමං තීරං	336
මලුග්ගපිලුග්ගා	192, 580
මලුඛා	274
මමාදරතිකරෙ	554, 556
මසටො	428
මසසිතිණවත්තසාතිසු	718, 720
මසරියාති	428
මසාචනෙ	456
මතිතභාගෙ	12, 14, 16, 556
මලාරිකං ආහාරං	584
මලිගලං	26
කංසරාති	56, 68
කකචුපමං	322
කකිකායාතිකොසු ධමමෙසු	528, 534
කකිකොනො	608
කකිකාචිතරණවිසුද්ධානං	366
කපෙඡති	540, 552, 576
කණනකෙකා	188, 386, 724
කණෙරුකා	434
කණටකාමානං	26
කණටකාපසාසිකො	188, 724

කණනකමො	90
කතකරණියො	12, 14, 16
කතකිබ්බිසං	90
කතනපො	198
කතිකාය	416
කතුපාසනො	454
කඤ්ඤං	630, 640
කපෙපය්‍ය	304
කබරච්ඡායො	182
කබලිකාගෙ ආහාරෙ	112, 610
	612
කමකරණ	222, 206
කමකබ්බො	224
කමකතියො සිතෙ	50, 584, 586
	588, 646, 648
කමමසමාදානං	168
කමාරකුලා	56, 58, 68
කමාරගහකරියො	576
කපමිකකා	438, 628
කලනපාතා	752, 754
කලායස්සං	580
කසිණං ආසු	768
කලොපිලුබා	188, 722
කාදලිගිගපවච්ඡරණෙ	184
කාමාසිකරණං	204, 220, 222
කායකොචනං	568
කායපරිහාරියෙන	438, 628
කායභාවනා	562, 564
කායසංඛාරං	694, 706, 710
කායෙන ඵසසිකා	76
කාරං	76, 632, 652
කාලවාදී	436
කාලපඛාති	192, 580
කාලාරිකා	434
කිංකුසලගවෙසී	400, 566, 572
කිංකුසනො	700
කිට්ඨසමාධෙ	290
කිණ්ඨා	780
කිසබලනෙ	536, 538

පිටසංඛ්‍යා

පිටසංඛ්‍යා

කිලාපනකානි	624
කිලිතජාතං	544
කුමුදපරිහාරයෙන	438, 628
කුදස්සු	714
කුද්දලපිටකං	318
කුමනිමුඛං	188, 722
කුමමං	356
කුලපරිචචං	506
කුලලෙභි	140
කුලලපමං	336, 610
කුසචිරං	188
කුසලො	426
කෙටුභිතො	72, 376
කෙවලපරිපුණ්ණං	514, 516, 518, 522
කෙවලං	764, 768
කෙවලස්ස දුක්ඛකඛ්ඛස්ස	616, 820, 624, 630, 632
කෙසකමලං	188
කෙසමස්සලොචකො	188
කෙසමස්සලොචනානුසොග	188, 724
කොධතො	100, 228
කොඤ්ච	780
කොධසාමනා	228, 664, 676
කොලවිකතිං	192
කොලාපං	574
බණ්ඩදනනං	210
බතතිශ්මසාසාලානං	670, 680
බමනිතං	494
බන්ධමමනා	450
බලිතංසිරං	210
බාණ්ණං	26
බාසිතෙ	836
බාරපතච්ඡිකං	208

බිලජාතො	254
බිණ්ණජාති	588, 592, 598, 600, 648, 650
බිණ්ණසමො	12, 556
බිරුද්දකිතුතා	496
බුපපිපාසාය	202
බෙතනවජ්ජුපටිග්ගහණං	438, 628
බෙමං	336
බෙමනං	90
බෙමනනභූමිං	642
ගණකාය	202
ගණාචරියං	540, 552
ගණානං	548
ගණිං	540
ගතිසො	178
ගතතානි	194, 582
ගතබ්බො	622
ගබ්භස්සාවකකනාති	622
ගමතිරං පොකඛරණීං	544
ගමතිරගතා	582
ගරුථාරං	622
ගහනං	190
ගහපතිච්චරබ්බරෙ	70
ගහපතිමහාසාලානං	670
ගලනොනන	316
ගාමධම්මං	436, 626
ගාමනකසමගතෙසු	292
ගාමනකපිකාරි	70
ගාහං	380
ගිජජකිති	140
ගිඤ්ජකාවසථෙ	494
ගිමහානං පච්ඡිමෙ මාසෙ	583

	පිටියකිනා
ගිරිගුහං	630, 640
ගිරිබෙරේ	70
ගෙගිං	772, 774
ගෙග්ගා	334
ගෙග්ගිකා ඡන්ද	312
ගොවරකුසලො	526, 530, 532, 534
ගොට්ඨා	190
ගොතතරකඛිතා	664, 666, 676, 678
ගොතකඤ්ඤා	184
ගොපරිණායකා	526, 530, 536, 538
ගොපානසිට්ඨකං	210
ගොපාලකො	526, 530, 536, 538
ගොපිතරො	526, 530, 536, 538
ගොපථකමතතා	454
ගොමණඛලා	192
ගොමග්ගි	608
ගොමග්ගකො	188, 386, 724
ගොරතෙකත	202
ගොවිකතතතො	578
සටතො	204
සට්ඨකං	624
සමමපරිලාභං	658
සමමපරෙතො	182, 658
සමමාභිතතො	182, 658
සර්වභො	586, 626
සසන්ධි මණ්ඩපං	72
සංඝවිඤ්ඤායොගි	624
සංතොතායං වා සංතොතුං	548
චක්කුකරණි	36
චක්කුමනො	672, 684
චඛිගවාරං	356
චතසොසාපි ජාතියො	586, 646
චතුරාංගිකො	190
චතුරධ්‍යායමනානං චුග්ගි -	
චරිතං	186
චන්දාරිමකාගුතාති	526, 532

	පිටියකිනා
චන්දාරො ආකාරං	610
චන්දාරො සතිපට්ඨානා	530, 534
චන්දාතිකං	26
චාතුද්දසි	48
චාතුමමකාපථො	138, 312
චාතුමමකාගුතිකසං	358
චාරිතතං ආපජ්ජිතා	664, 666, 676
	678
විඛිගුලකං	624
විතතානුයො කායො	560
විතතභාවනානුයොගො	560
විතතසංඛාරං	694, 706, 710
විතතසමාධිපට්ඨානසංඛාරසං -	
මනනානං	262
විතතසං උපකක්ඛිලෙසො	84, 214
වීරකවාසිකං	206
වුත්ථපාතඤ්ඤායං	52, 444, 586,
	646
වෙනසො එකොදිභාවං	584, 630,
	642
වෙනසා වෙනො පරිච්ච	78, 180
වෙනසිකාය	560
වෙනසො විනිබ්බා	252, 254
වෙනොබ්බා	252
වෙනොපරිසායං	744
වෙනොවිමුත්තිථලා	690
වෙනොවිමුත්තිං	82, 184, 172, 624
	630, 632, 660, 672, 684, 696,
	698, 700
වෙනොසමථමනුසුත්තො	518
වෙලණ්ඩුකො	372
ඡන්දරගවිතයො	208, 460
ඡන්දසමාධිපට්ඨානසංඛාරසමනනා -	
ගතං	262

පිටප්පිටිකා	පිටප්පිටිකා
ජන්‍යපසංහිතා	300
ජමිති	44
ජවට්ඨිකාති	192
ජවද්දසාංහිති	724
ජිහ්‍යාබ්‍යාස	320
ජිහ්‍යාසාර	320
ජේදන - වධ - බන්ධන - විපරමොස -	
ආලොප - සහසාකාර	438, 628
ජබ්‍යාලානං පාණානං	448
ජබ්‍යාපිකා	140
ජබ්‍යාපිකාරං	272, 546, 560
ජඤ්ඤජඤ්ඤං	68
ජපිලකා	656
ජනනුමතනං	454
ජමුච්ඡායා	582
ජරසාලාය	580
ජලාබ්‍රජා යෝගි	178
ජාගර්ථං අනුසූතනා	72
ජාතරූපරජතපටිග්ගහණා	628
ජාතිභූමියං	362
ජාතිං	290
ජාපෙතායං වා ජාපපත්‍රං	548
ජිහ්‍යාචාර්යබ්‍යාසපරෙතා	30, 286
ජමිති	70
ජිව්‍යාය තාප්‍රං අහවච්ඡ	576
ජිව්‍යාවිඤ්ඤාසංයමිති	624
ජිවිකත්‍යා	72
ජේග්‍රවජ්ජමි	190
ජෝතිමාලිකමපි	206
කානං	50, 94, 390, 422, 440, 488
	498, 502, 690
කානවිමොක්ඛසමාධිසමා -	
පනතිනං සමිතිලෙහං	170
කායති	780
කුහ්‍යාජකාපනො	746
කුණකරණි	39
කුණදස්සනං	222
කුණදස්සනවිසුද්ධිත්‍යා	366
කුණභූතො	278
කුණමතතාය	148
කුණවාදං	400, 566, 570
කුහ්‍යාකුහ්‍යාතරස්ස	600
කුහ්‍යාපට්ඨවට්ඨං	626
කුහ්‍යාතිකිති	664, 666, 676, 678
කුහ්‍යාසාලොහිතා	654, 656
යානං	566, 670, 672, 680
යිතිසා	610, 636
යංසමකසමානාතප	26
යහති	454
යකෙය්‍ය	352
යෙති	438
තකකපරිසාහතං	164
තචං අග්ගහෙසි (බ්‍රහ්මවරියස්ස)	471
තචපරියන්තං	138
තච්ඡති	70
තජ්ජස්ස විඤ්ඤාණස්ස	460
තණ්‍යාපි විකත්තං	194
තණ්‍යාපිලොදකං	194
තණ්‍යා	120, 162, 610, 614, 616
තණ්‍යාසබ්‍යව පිච්ඡිතති	594, 596
තණ්‍යාසබ්‍යව විච්ඡිතො	592, 596
	598, 600

	පිටුවකිනා
තණ්හපාදිනසං	450
තසපරිතිබ්බාසි	78
තථාගතපදං	446
තදහාරනිදර්ශා	608, 610
තදෙවිදං විඤ්ඤාණං	602, 604
තපසසි තාය	188
තපසසි	186
තසිතො	182, 658
තාණං	550
තායෙවසාහාරතාය	580, 582
තාලවණෙවන	456
තාලාවන්ත්‍රකතා	590, 700
තික්ඛි ජ්‍යෙය	410
තිබ්බිණං	552
තිට්ඨහදන්තිකො	188, 562, 722
තිණගති	608
තිණගතතා	386, 724
තිණ්ණකං	320
තිණ්ණකුපමා	326
තිණොදකසම්බයෙ	374
තිණ්ණවිවිකිච්ඡා	42, 98, 554, 556
	630, 640
තිණ්ණහත	578
තිත්තකාලාපු	192, 582, 738
තිත්ථං	526, 528, 530, 532, 534
තිත්ථකරු	478
තිත්ථකඛාණ්ණ	190
තිප්පා	26, 582
තිරච්ඡානසොතිං	178
තිරිටාති	188, 724
තිලකාගතගතනං	210
තිවිසාඛං	274
තිරෙ සිතො	648
තිහමනං	138
තිහි අනුත්තරියෙහි	556
තුලාකුටකංසකුටමානකුටා	438,
	628
තුලිනී	320

	පිටුවකිනා
තෙට්ඨරිකො	512
තෙජොපාචුක්ඛර්සාමි	572, 574
තෙතෙවසසිකානි	142, 212
තෙලපජොතං	672, 684
ථද්ධො	100, 230
ථමනං	760
ථමෙනා	36, 84
ථලෙ නික්ඛිතනං	554
ථාමසා	326, 604
පිතමිඤ්චරිසුටතිනා	42, 98
පිතමිඤ්චං	146, 630, 640
පුසගති	608
පුසොදකං	188, 562
පුණ්ණෙවපනං	542, 552
පථනතො	22, 344
පේයසඛිතාතා	664, 666, 676, 678
පේරවාදා	400, 566, 570
පේරු	526, 530, 532, 534
දකම්ඤ්ඤායං	558
දකම්ඤ්ඤා	772
දට්ඨා	596
දණ්ඩපරායණං	210
දණ්ඩමනනරං	188, 562
දණ්ඩමොලුභ	272
දණ්ඩවාකරුහි	378
දණ්ඩාදනසත්ථාදන කලහවිග්ගහ-	
විවාදා කුචනතුචංපෙසුඤ්ඤාමුසා-	
වාදනං	276
දන්තියා	188
දද්දලහකෙකා	188, 386, 724
දන්තෙහිදන්තමාධාය	576
දබ්බජාතිකො	286
දමථාය	558
දමමාමො	536, 538
දමබානා	720

	පිටුවකිනා
දවංග	26, 636
දසසනානුනතරිසෙන	556
දසසනා පතාතබ්බා	20, 24
දලහබමමා	198
දයපාලො	494
දයං	494
දරුහරණං	640
දසව්‍යං	642
දසිද්‍යපටිග්ගනණං	628
දිට්ඨං	8, 12, 14, 16
දිට්ඨබමමසුබවිහාරං	60, 52, 54
දිට්ඨානුගතීං	38
දිට්ඨි	22, 112
දිට්ඨිකනනාරො	22
දිට්ඨිගතං	22, 328
දිට්ඨිගහණං	22
දිට්ඨිට්ඨානාධිට්ඨානපරිසුට්ඨානා - හිතිවෙසානුසයානං	342
දිට්ඨිට්ඨානානි	338
දිට්ඨිමානානුසයං	112
දිට්ඨියා සුපාටිපිඤ්ඤා	576
දිට්ඨිපිප්පථජ්ඣිතං	22
දිට්ඨිපිසුඤ්ඤා	366
දිට්ඨිපිසුකං	22
දිට්ඨිපාදනං	160
දිට්ඨිපථ බමෙම	660, 672, 682
දිනනපාටිකබ්බි	436, 626
දිබ්බං භාවනං	596
දිබ්බා මඤ්ඤා ගඤ්ඤා	514, 516, 518, 522
දිබ්බාය සොනඩානුසා	78
දිබ්බෙන චක්ඛුතා	80, 172, 518, 586, 646, 648
දිවාතරං	314
දිවාපජ්ජලතං	358
දිවාසුපිතා	588
දිසරතනං	536, 538, 540, 606
දිසලොමිකං	542

	පිටුවකිනා
දුක්ඛකාරකාය	196, 582, 592
	598, 600, 624, 630, 632
දුක්ඛකයො	224
දුක්ඛපරෙතො	462
දුක්ඛසමුදයො	114
දුක්ඛධාතීණ්ණං	462
දුග්ගතීවෙදනීයානං	652, 656
දුද්දයො	408
දුප්පඤ්ඤජාතිකො	536
දුප්පටිතිස්සග්ගි	102
දුප්පථෙදිතො	162
දුබ්බවා	100
දුරක්ඛාතො	162
දුරනුබොධො	408
දුරභීරමං	38
දුරභීසමාචාරිනි	38
දුරාගතානං	26
දුරුතතානං	26
දුරිඤ්ඤපයො	410
දුස්සකරණිකො	514, 524
දුතෙසා පභිණ්ණමනානුගොගො	438, 628
දෙවගරහකා	766
දෙවනිකායං පණ්ණාසකං	256
දෙවලොකගාමිමග්ගං	178
දෙසෙනා	588
දෙසිතාරතනි	508, 514, 516, 518
	522
දෙසුපසංහිතා	300
දොකාරො	410
දොගාරිකො	188, 562
දොලොපිකො	188, 562
ද්විතනං භුඤ්ජමානානං	562
ද්විතිකමපි දොකාරං	562
ද්විතිදතනිති	562
ද්විතිමතං	138

පිටියබ්බා

බ්බා	510, 516
බ්බුකං	624
බ්බුකලාපං	206
බ්බුග්ගහො	198
බ්බමං	516, 558, 566, 568, 570 572, 584, 588, 602, 604, 606 610, 624, 626, 632, 664, 672 674, 688.
බ්බමකපිකො	522
බ්බමචරියාසම්චරියාහෙතු	662 668, 674
බ්බමද්‍යාද්‍ය	30
බ්බමධරා	528, 534
බ්බමනුසො	166
බ්බමපදබ්බාසංඝාතං	198
බ්බමපරියායං	72
බ්බමපුතො	278
බ්බමරක්ඛිතා	664, 666, 676, 678
බ්බමවාදී	436
බ්බමවිවිදසාමොච්ඡායො	28
බ්බමවිතයං	658
බ්බමවෙදං	88, 528, 534
බ්බමසමනෙතසනා	750
බ්බමසමාද්‍යානී	718, 738
බ්බමානුපසි	134, 146
බ්බමානුසාරිතො	540
බ්බමුපසංඝිතං	88, 528
බංඝි	558
බාතාරමණමෙව	456
බාරං	644
බ්‍රවො	22
බ්‍රහ්මයති	356
බ්‍රහ්මකතො	526, 528, 530, 532
බෙහුපකානං	190
නච්ඡාදෙස්සති	738
නති	290
නත්ථි අයං ලොකො	666, 678
නත්ථි දිත්තං	666, 678
නත්ථි පරො ලොකො	666, 678
නත්ථි පිතා	666, 678
නත්ථි මාතා	666, 678
නත්ථි සිට්ඨං	666, 678

පිටියබ්බා

නත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා	666, 678
නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා	666, 678
නත්ථි සුක්ඛදුක්ඛථානං ඵලං -	
පිපාකො	666, 678
නත්ථි සුතං	666, 678
නත්ථි සො	494
නත්ථි රාගස්ස	298
නත්ථි	16, 624, 630, 632
නලාටා	554
නලාටිකං	274
නභාතසො	650
නභානීයවුණණාති	642
නභානීයපිණ්ඩි	642
නභාපකො	642
නකාරාද්දත්තෙ	454
නාගචනිකො	426
නාගාරලොකිතං	784
නාගිමුච්චති	252
නාතතතසංඝාතං	96
නානාබිමුතතිකතං	170
නානාබාහාසු	580
නානුබ්බාසංඝාතො	532, 628, 636
නාපරං ඉසාතතාය	588, 592, 598 600, 648, 650
නාහි ජිකිතා	668, 680
නාසතො	576, 578, 580
නිකාමයමොතා	44
නිකාමලාහි	76
නිකම්මනබ්‍රුරා	34, 72
නිගච්ඡති	204
නිවච්ඡප්පං	588
නිව්ච්ඡරතා	228
නිජ්ජරතබ්බං	224
නිජ්ජිණ්ණං	224
නිජ්ජිතති	752, 755
නිජ්ජානං	334, 336
නිජ්ජාපෙනති	752
නිට්ඨා	156
නිසාරණසාය	336
නිසිණ්ණො	642
නිබ්බාතති	436, 626, 668, 680

පිටුවකිනා	පිටුවකිනා
නිනොනතා	278
නිපපඤ්චාරාමස්ස	158
නිපජිතිකෙත	641
නිබ්බානං	10, 12, 14, 16
නිමිත්තකරණෝ	700
නිමිමිලෙය්‍ය	302
නිය්‍යාති	164
නියුක්තතං	594
නියුගෙ	594
නිරයාලො	346
නිරාමිභං	142
නිරෝධො	616, 620, 630, 632
නිලොපමි	206
නිලොලෙචා	274
නිවපති	374
නිවානතිවානො	316
නිවානං	184
නිවාපං	374
නිවිධො	664, 676
නිවුතනං	374
නිසංවෙඨන	688
නිසාරණං	90
නිසුභා	650
නිසෙය්‍යාථ	344
නිතිතදුණේඛා	436
නිතිතසුභෝ	436
නිවෙය්‍යං	770
නිවාරතකෙතා	188, 386, 724
තෙකවසසගණිකං	190
තෙකබ්බමට්ඨකකං	296
තෙමි	70
තෙමිමණිලානං	510
තෙය්‍යං	688
තෙලා	626, 688, 680
තෙවාපිකො	374
පංගුකුලිකො	66, 68, 512
පකකට්ඨියාපි	206
පකකනො	90
පගබ්බා	558
පගඝරණි	642
පුච්චග්ගලෙ	778
පච්චිකො	436, 626
පච්චාජානො	626
පච්චාරොපෙති	230
පච්චාසාරෙය්‍ය	312
පච්චෙථ	728
පජාපතිගරහා	766
පජ්ඣායනො	332
පඤ්චදසි	48
පඤ්චාතිකං	498
පඤ්චිජ්ජියාති	692
පඤ්ඤාගතෙන	428
පඤ්ඤාවනුතා	688
පඤ්ඤා දුබ්බලිකරණේ	630, 642
පඤ්ඤා විමුතති	82, 172, 184, 624 630, 632, 660, 672, 684
පඤ්ඤා විමුතති ඵලා	690
පඤ්ඤා වෙය්‍යතතියං	426
පට්ඨිකජානො	184
පට්ඨිකජානො	184
පට්ඨරති	230
පට්ඨසණ්මෙය්‍ය	766
පට්ඨපථරති	230
පට්ඨාගො	714
පට්ඨාති	70
පට්ඨිසංකාතං	316
පට්ඨසංඛාරොතිසො	636
පට්ඨසල්ලානාදුමො	510, 518
පට්ඨසෙවනා පභාතබ්බා	20, 26
පට්ඨිකබ්බාමි	26
පට්ඨිතගාවො	190
පඨවිගරහකා	766
පඨවිජ්ඣුච්ඡිකා	768
පණ්ඩියාය	182
පණ්ණසට්ඨං	48
පතිකොවෙය්‍ය	290
පතිසංකිමිතතාය	148
පත්තානනිකො	332, 554, 608
පථාමිකො	778
පඬාතපතිතතනං	414
පඬාතාතිතුනනස්ස	576, 578, 580
පත්තසෙතාසනො	66, 68
පත්තද්ධිජෝ	346

පිටපත්

පනතහැර	346
පප්පුරුහිතො	158
පප්පුරුසප්පුරුස	276
පමාණකරණො	700
පරකපුකා	664, 676
පරපපාද	154
පරප්පුරුකරණො	664, 666, 668, 676, 678, 680
පරප්පුරුකරණො	664, 676
පරප්පුරුකරණො	538
පරප්පුරුකරණො	596, 598
පරප්පුරුකරණො	160
පරප්පුරුකරණො	688
පරප්පුරුකරණො	624
පරප්පුරුකරණො	644
පරප්පුරුකරණො	642
පරප්පුරුකරණො	516
පරප්පුරුකරණො	134
පරප්පුරුකරණො	626, 668, 680
පරප්පුරුකරණො	188
පරප්පුරුකරණො	30
පරප්පුරුකරණො	678
පරප්පුරුකරණො	644
පරප්පුරුකරණො	262
පරප්පුරුකරණො	768
පරප්පුරුකරණො	300
පරප්පුරුකරණො	208
පරප්පුරුකරණො	106
පරප්පුරුකරණො	40
පරප්පුරුකරණො	188
පරප්පුරුකරණො	30
පරප්පුරුකරණො	32
පරප්පුරුකරණො	34, 72
පරප්පුරුකරණො	208
පරප්පුරුකරණො	586, 588
පරප්පුරුකරණො	672, 684
පරප්පුරුකරණො	720
පරප්පුරුකරණො	638
පරප්පුරුකරණො	422
පරප්පුරුකරණො	188, 386, 724
පරප්පුරුකරණො	664, 666, 676, 678
පරප්පුරුකරණො	426
පරප්පුරුකරණො	652

පිටපත්

පුප්පුරුකරණො	142, 212
පුප්පුරුකරණො	558
පුප්පුරුකරණො	554
පුප්පුරුකරණො	690
පුප්පුරුකරණො	394
පුප්පුරුකරණො	584, 586, 646
පුප්පුරුකරණො	62
පුප්පුරුකරණො	564
පුප්පුරුකරණො	186
පුප්පුරුකරණො	664, 668, 676, 680
පුප්පුරුකරණො	582
පුප්පුරුකරණො	90
පුප්පුරුකරණො	188, 724
පුප්පුරුකරණො	314
පුප්පුරුකරණො	526, 530
පුප්පුරුකරණො	192, 580
පුප්පුරුකරණො	642
පුප්පුරුකරණො	564
පුප්පුරුකරණො	184
පුප්පුරුකරණො	466, 472, 552
පුප්පුරුකරණො	780
පුප්පුරුකරණො	546
පුප්පුරුකරණො	38, 102, 338, 414
පුප්පුරුකරණො	206
පුප්පුරුකරණො	768
පුප්පුරුකරණො	34, 72, 416
පුප්පුරුකරණො	640
පුප්පුරුකරණො	138
පුප්පුරුකරණො	206
පුප්පුරුකරණො	320
පුප්පුරුකරණො	438, 628
පුප්පුරුකරණො	630, 640
පුප්පුරුකරණො	766
පුප්පුරුකරණො	516, 566, 570, 626, 662, 672
පුප්පුරුකරණො	632, 634
පුප්පුරුකරණො	670
පුප්පුරුකරණො	518
පුප්පුරුකරණො	744
පුප්පුරුකරණො	664, 666, 676, 678
පුප්පුරුකරණො	752, 754
පුප්පුරුකරණො	62

පිටුවකිනා	
භනනාභිකාරං	558
භද්‍රමුඛ	654
භමකායෙ	136
භයහෙරවං	40, 48
භයුපරතො	746, 748
භරහරං	320
භවදිට්ඨි	158
භාතුරිං	314
භාතුරකම්මා	664, 666, 676, 678
භින්නානං වා අනුපපදනා	664, 676
භිංසතකතසම්මං	192
භීරුකජාතීකා	44
භුජ්ඣෙය්‍යා	642
භුතගරහකා	766
මංසපෙසුපමා	326
මකම්	100, 230
මගගමානො	780
මගො	46, 48
මබ්බුර වජ්චි	582
මච්ඡරියං	84
මච්ඡගුමිං	648
මච්ඡං	652
මධුපිණ්ඩිකපරියායො	286
මධුරකජාතා	780
මහසානුපෙකම්මා	516
මහාජකායකසං	654, 656
මසාණාති	188, 724
මහාවිකට්ඨොජතසම්මං	190
මහෙසකම්මසං	600
මාතාපිතුරකම්මා	664, 666, 676
	678
මාතාපෙතතිකසමභවසං	358
මාතිකාධරු	528, 534
මාතුකොරවකෙත	538, 540
මාතුරකම්මා	664, 666, 676, 678
මාසාපි	100, 230
මාරවකචුං	390, 422
මාලුචාපිපාටිකා	718
මාසානං	622
මුච්ඡාදිට්ඨි	98, 652, 654, 656
මුච්ඡාපිමුත්ති	98
මුච්ඡාසංකප්පා	98
මුච්ඡාසත්ති	98

පිටුවකිනා	
මුච්ඡාසමාධි	98
මුග්ගසුභං	580
මුච්ඡිතො	396
මුතං	8, 12, 14, 16
මුතතාචාරෙ	188, 722
මුද්දාය	202
මුද්ධාච්ඡින්නසං	548
මුසලමනාරං	188, 722
මුතොලු	138
මෙරුං	188, 652
මොකම්මිකා	624
මංකො	594, 596
යකෙකුක හුදුඬි	196
යතොතිදනං	276
යනුභින්නාම	764
යත්ථාතිකරණමෙතං	438, 528, 532
	534, 610, 624, 628, 636
යථාතමුච්ඡෙත	586, 646, 648
යථාකාමකරණිකං	374, 422
යථාපරිශ්වතං	528, 532
යථාසකංපටිභානං	514, 516, 518
	522
යදිව්ඡකං	312
යාවිනකුපමා	326
යාත්‍රා	636
යාපනීයං	494
යාවචග්ගා	644
යොගකෙට්මං	10, 398
යොග්ගාවරියො	312
යොතිසො	178
යොතිසොමනසිකාපරුති	24
රභිගජාපත	82
රජාපටො	56, 566, 626
රජොජලං	190
රතකඤ්ඤා	526, 530, 532, 534
රතනිං ඩුප්පායති	538
රතනුපරතො	438, 628
රථකා	624
රථවිනිතාති	368
රුකානුසං	112
රුජපොරිසෙත	202
රුහුමුඛමපි	206
රුහුමුඛසානති	382

පිටිබිඛා:

පිටිබිඛා:

රිතනකං	770
රිතො	552
රිසසමානො	202
රුකබ්බෙතිසානි	48
රුකබ්බප්‍රමා	326
රුපකුසු	526, 530, 532
රුපකයං පුරිසප්‍රග්‍රහලො	546
ලකබ්බකුසලො	526, 530, 532
ලභිසි	360
ලපිතලාපකමනෙතන	400, 566, 570
ලහ්‍රධාරිතං	312
ලාබං	320
ලාහසකකාරසිලොකං	44, 464
ලුඛවිවරබරෙ	66, 68
ලෙඛ්‍යානි	204
ලොකවාදපටිසංයුතනා	92
ලොකාමිසානි	382
ලොබ්‍යසමමනා	90
ලොමසාය	718
ලොමහංසනපරියායං	199
ලොභිතපකබ්‍රජිකො	740
ලොභිතපාණි	664, 676
වඩකකං	624
වචනපථානං	26, 318
වට්ඨිකාබරෙ	634, 636, 638, 694
වච්ඡවං	498
වච්ඡකො	538, 540
වචනාවලි	192, 580
වතං	82, 90
වච්ඡසාසිකො	768
වදෙ	22, 606
වතවෙතිසානි	48
වතවෙනානි	48
වතපසුපරියායං	264
වතපථානි	38
වබ්‍රහ්මිකමෙතං	418
වමොති	464
වරතනකබ්‍රකිතෙන	578
වසසිකමාලං	72
වහව්‍යෙනො	780
වලහිරපෙන	426

වාකවිරං	188, 724
වාමනිකා	434
වායං	4, 12, 14, 16
වායගරහකා	766
වායජිගුච්ඡිකා	766
වාලං	544
වාචනකසි	28
වාලකමලං	188, 724
වාලවෙතිරුපෙ	428
විගතකප්‍රබන්ධො	554, 556
විකිණ්ණවාචා	72
විසාතසා	572, 574
විසාතපරිලාහා	24
විවිකකාලකං	72
විජ්‍යාවරණසමපනො	626, 662, 672
විජ්‍යාතලනෙතසු	206
විට්ඨිං	720
විතකකපරියායපථෙසු	306
විතකකසංඛාරසමුත්තං	302
විද්දසුතො	158, 730, 732
විද්ධො	742
විද්ධා	730, 732
විධුරනෙත	456
විතසබ්‍ර	528, 534
විතසවාදි	626, 668, 680
විනිපාතං	586, 648, 662, 674, 678
විනිපාතිකා	178
විනිලකං	138
විපරිතදසානො	666, 678
විප්‍රබ්‍රකජාතං	138
විපථානිකා	554
විහවද්ධි	158
විමුතනවිනො	536, 558
විමුතනානුතනරියෙන	556
විමුතනිකුණදසානසමපදකපං	362
විමොකධා	76
විරජෙති	450
විරබෙය්‍ය	766
විරිසසමානිපධානසබ්‍රහ්මාරසමනො	-
ගතං	262
විරිසසමොප්‍රකිකං	28

පිටප්පිට්‍ර

පිටප්පිට්‍ර

සපතනභාණ්ඩ	438, 628
සපදනවාරි	66, 68
සපද්දණ්ඩ	664, 666, 676, 678
සපසැසැප්පාතිකෝ	536, 538
සපසදෙස	378
සපසසිරුපමා	328
සබ්බතනනාස	658, 698, 782
සබ්බසායාමිතිං පටිපදං	170
සබ්බපාලිපුලා	508, 514, 516, 518, 522
සබ්බාවතෝ	642, 644, 646
සබ්බාවනනා ලොකං	658, 698, 782
සමග්ගරතෝ	526, 668, 680
සමග්ගසාමිතිපටිපදා	652
සමනුගාහනනි	324
සමනුගාතිගමානෝ	552, 602, 604
සමනුගාසනනි	324
සමනුසුසැප්පනනි	324
සමනනාභාණ්ඩ	460
සමපටිතෝ	594, 624
සමාධි	706, 568, 570, 706
සමාධිනිමිතනා	706
සමාධිපරිකාරා	706
සමාධිසමපදකථං	362
සමාරභිතා	590
සමිතා	650
සමුතෙතප්පකෝ	362
සමුදගච්ඡනනි	264
සමුදවරනනි	94, 416, 458
සමුදුතෙතබ්බං	264
සමුපබ්බලොකා	594
සමපලිභග්ගාති	554
සමපවනනි	508
සමපාසනි	230
සමපාසිසානනි	202
සමපාරුතං	652
සමප්පිතෝ	192, 582
සමනෙවසිතං	112, 610
සමමග්ගතෝ	162
සමපදසැසැප්පිමුතෙතා	14, 15, 538, 556

සමෙවාහවිහාරසමි.	588
සමපටිභානං	164
සමෙලවා	96
සසාතිසමං	22, 338,
සහබමිතා	156, 548
සහව්‍යතං	670, 680
සහසාලොකානං	518
සාකභකෝ	188, 386, 724
සාකාරං	586, 646
සාගතං	516, 594
සාග්ගිකෝ	54, 58
සාධෙය්‍යං	36, 84, 652, 656
සාණාති	724
සාතොදිකා	658
සාථලිකා	34, 72, 74
සාපදෙසං	436, 626, 668, 680
සාමසැසැප්පං	654
සාමසැසැප්පිකථානං සතං	634, 636, 638, 640
සාමාකභකෝ	188, 386, 724
සාමිසං	142
සාගතතිසකපටි	188, 724
සාරද්ධා	576, 578, 580
සාරමො	36, 84
සාරාණිසං,	542, 544, 560, 662, 674, 684
සාරෙ පතිට්ඨිතා	70
සාලලට්ඨිකෝ	314
සාවෙසසදෙහි	530, 532, 534
සාසකකරො	554, 556
සිබරෙන	578
සිනාති	90
සිප්පධානෙන	218
සිප්පිසමුක්ඛං	648
සිතොදිකා	658
සිලසමපදකථං	362, 512
සිව්චිකාස	138
සිසකව්‍යතං	140
සුබසාරාගිතං	564
සුසැසැප්පාරානං බ්‍රූතෙතා	78
සුතබරො	510, 516
සුතිතා	186

පිටපිඛකා		පිටපිඛකා	
සුනිග්ගහිතං	336	සොබ්භං	26
සුපාණෙහි	140	සොරතා	514
සුවිඤ්ඤාපසෙ	410	සොච්ඡේකො	296
සුසුකාලකෙසො	196, 400, 566	සොසිතො	192
සුසුතං	594	සමාකාරෙ	410
සුභිතො	30	භංසනති	192
සුපතින්ද්‍රා	406	භට්ඨකෙඛා	188, 386, 724
සුපධාරිතං	494	භතපභතෙ	664, 676
සෙතකා	186, 406, 572, 658	භජ්ජපොතිකමපි	206
සෙදුජ්ඣිතාති	554	භජ්ජිලඛිතකෙන	498
සෙසාසුඛං	256	භජ්ජාපලෙඛනො	188, 722
සොණ්ඩිකා කිලඤ්ඤං	544, 552	භජ්ජසාහිතො	558
සොණ්ඩිකා ධුතො	544	භරනතිමඤ්ඤා	38
සොනනිසො	650	භරෙණුකසුසං	580

ශ්‍රද්ධාපත්‍රය

පිටුව	පෙළ	අශ්‍රද්ධ	ශ්‍රද්ධ
30	12	ආදියෙසා හවයාං	ආදියෙසා හවයාං
67	12	කාරණයෙද	කාරණයෙක් ද
68	20	සුයනති	සුයනති
71	17	ප්‍රගුසාරහින	ප්‍රගුප්සාරහින
72	2	පුරාණයානකාරපනො	පුරාණයානකාර පනො
72	5	පුබ්බජිකා	පබ්බජිකා
75	28	වසවු	වසවු
77	24	තොමභිත්තෙමි	තො මභිවා
88	27, 32,	අඛ්‍යාපජේතන	අඛ්‍යාපජේකන
89	38	අච්ඡාදයෙන් (මෙත්‍රි- යෙන්)	අච්ඡාදයට මෙත්‍රිසහගතසිතින්
113	42	තාමණාතිරෙඛය	තාමණාතිරෙඛයෙන්
114	16	දුක්ඛසමුදයඤ්ච	දුක්ඛසමුදයඤ්ච
119	17	ඔපාතික	ඔපපාතික
121	31	උපදනසමුදය	උපදනසමුදය
121	32	උපදනතිරෙඛය	උපදනතිරෙඛය
123	8	ප්‍රතිපදවත්	ප්‍රතිපදවත්
123	23	තිජිණධම්මයට	තිජිණධම්මයට
123	38	ජිවනසම්පස්සයෙන්	ජිවනසම්පස්සයෙන්
127	21	දුතී	දුතී
129	9	සමන්දපටික	සමන්දපටික
129	30	සංඝකරසමුදයන්	සංඝකාරසමුදයන්
129	37	සංඝකරසමුදය	සංඝකාරසමුදය
132	14	අසවා	අසවා
144	23	භික්ඛවෙ විතත	භික්ඛවෙ භික්ඛු විතත
149	8	සංඛ්‍යාත	සංඛ්‍යාත
149	13, 15, 30, 36,	අඛ්‍යාත්මික	අඛ්‍යාත්මික
150	21	භංවාතාපාරිපුර්	භංවාතාපාරිපුර්
150	44	ඤ්ඤාමතතාය	ඤ්ඤාමතතාය
151	38	උපකතාසමෙඛාජ්ඣායාගේ	උපකතාසමෙඛාජ්ඣායාගේ
153	19	මෙස්ත්	මෙස්ත්
158	25	උපලිභතා	උපලිභතා
165	32	මහසීතනාද	මහසීතනාද
174	7	සමාධිසම්පන්නාදිට්ඨව- ධමම	සමාධිසම්පන්නා පඤ්ඤාසම්ප- න්නාදිට්ඨව ධමම
176	10, 38	,,	,,
177	41	ඉතතාතමයේ	ඉතතාතමයේ
188	26	සුතතා	සුතතා
190	2	ඵබ්බසමි	ඵබ්බසමි
190	22	කට්ඨභරකං	කට්ඨභාරකං

පිටුව	පෙළ	අශ්‍රද්ධා	ශ්‍රද්ධා
192	29	උණණතාවතතො	උතතතාවතතො
194	24	" "	" "
195	4	අප්‍රාභාරභාවයෙන්	අප්‍රාභාරභාවයෙන්
195	15	අදහසෙන්	අදහසෙන්
198	5	ධනුගතාතො	ධනුගතාතො
199	32	උපන්හ	උපත
200	30	පාවිසිමහ	පවිසිමහ
201	39	ප්‍රාභාණිය	ප්‍රභාණිය
201	41	ප්‍රාභාණිය	ප්‍රභාණිය
202	21	කාමාගුණො	කාමගුණො
203	21	තරදෙවිමිතිසුත්	දෙවිමිතිසුත්
204	3	යො	යො
204	4	මොසං වත වෙ	මොසං වත මෙ
204	17	කාමනිදුතං	කාමනිදුතං
204	20	ගහනිපි	ගහපනිපි
207	34	කමිය	කමිය
208	10	දුට්ඨරිතං	දුට්ඨරිතං
209	3	පාලිසපරිචතතිකය	පලිසපරිචතතිකය
209	8	සිදුවති	සිදුති
214	23	අජාතාමි	අජාතාමි
216	22	අඤ්ඤත්‍රෙව	අඤ්ඤත්‍රෙව
218	16	සංඛ්‍යානෙන	සංඛ්‍යානෙන
219	14	ස්ප්‍රමට්ථායතනගෝ	ස්ප්‍රමට්ථායතනගෝ
220	23	විජ්ඣනති	විජ්ඣනති
222	17	කාමානිදුතං	කාමනිදුතං
224	19	තුමහ	තුමෙහ
225	5	විමෙහුදු	විමෙහුදු
226	32	සතත	සතත
233	27	සුවභාවය	සුවචභාවය
242	24	කොධාභිභූතො	කොධාභිභූතො
252	20	අනුයෝගොය	අනුයෝගොය
254	15	විනිබ්බො	විනිබ්බො
260	9	විනිබ්බො	විනිබ්බො
266	6	අභාරසමා	අභාරසමා
266	25	අභාරසමා	අභාරසමා
268	30	අසමාභිතඤ්ච විතතං— න සමාධියති අසමාභිතඤ්ච විතතං න සමාධියති	අසමාභිතඤ්ච විතතං න සමාධියති
274	6	විතතණ්හ	විතතණ්හං
274	10	පතිසල්ලාණො	පතිසල්ලානා
275	29	තරදෙවිමිතිසුත්	දෙවිමිතිසුත්
277	31	අසුමෙත්	අසුමෙත්
278	17	අත්ථං විහරෙය්‍යාති	අත්ථං අවිහරතස්ස අත්ථං විහරෙය්‍යාති

පිටුව	පෙළ	අශුද්ධ	ශුද්ධ
284	7	ආ සො	ආවුසො
291	6	තෙන්නම	තෙන්නම
291	24	තෙන්නමයෙහි	තෙන්නමයෙහි
294	28	උපපජ්ජමානෙ	උපපජ්ජමානෙ
296	10	"	"
296	25	භාවාසවාපි	භවාසවාපි
301	37	විපාකයහසි එවිතකීයන්ගේ	විපාකහසි ඒ විතකීයන්ගේ දෙමය පිරික්සිය යුතුයි ඒ විතකීයන්ගේ
308	16	කරොති	කරොනති
314	12	ගතිපතානි	ගතපතානි
315	38	මැනැමින්	මැනැපින්
319	26	කරන්තසුද මේ මහ - පොළොව	කරන්තසු ද ඒ පුරුෂතෙමේ මේ මහපොළොව
320	33	ඡින්නබ්බරා	ඡින්නබ්බරා
332	23	බහුපායසා	බහුපායසා
335	20	වෙය්‍යකරණ	වෙය්‍යකරණ
339	39	අවිපරිණාම	අවිපරිණාම
345	11	ඇසුරු රත්තාවු	ඇසුරු කරන්නා වූ
347	35	ඊදුල	ඊදුල
352	17	පකාසිතෙ	පකාසිතෙ
356	17	අදය	ආදය
354	14, 17	ශාසත්‍රය	ශාසත්‍රය
358	10	අභිකම්මනෙතා	අභිකම්මනෙතා
359	14	කරපෙරහන	කරපෙරහන
361	22	වෙදනොපදනසකකිය	වෙදනොපදනසකකිය
366	35	කම්බාවිතරණසුද්ධි	කම්බාවිතරණවිසුද්ධි
368	30	සාකතෙ	සාකතෙ
376	33	භුජමානා	භුජාමානා
384	18	නිවරහකබාපි	නිවාරහකබාපි
391	16	සුඛතෝ	සුඛතෝ
391	5	අරියපරියෙසනසුත්තනං	අරියපරියෙසනසුත්තනං
394	5	ආරමෙ	ආරමෙ
394	21	පතිසල්ලාණා	පතිසල්ලාණා
394	31	බ්‍රහ්මණස්ස	බ්‍රහ්මණස්ස
395	6	ආරමයෙහි	ආරමයෙහි
396	24	සොකාබම්මසොදාදව	සොකාබම්මසොදාදව
398	25	සාමානො	සාමානො
400	32	අලාරං	ආලාරං
400	35	න විරසා	න විරසොව
401	15	ජාරාධම්ම	ජරාධම්ම
406	10	ආවුසො	ආවුසො
408	4	යතිකලෙසධම්මො	යතිකලෙසධම්මො
411	28, 43	කෙලෙස්	කෙලෙස්

සිංහල

අශ්‍රී ලංකා

ශ්‍රී ලංකා

413	13	ආලාරකලාම	ආලාරකලාම
430	24	හගවතා	හගවතා
431	18	වදරොපණය	වදරොපණය
431	37	අවසුල්	අවසුල්
432	11	කුලපුතො	කුලපුතො
432	17	බ්‍රහ්මණා	බ්‍රහ්මණා
432	24	බ්‍රහ්මණා	බ්‍රහ්මණා
434	13	තිරියකුච	තිරියකුච
435	16	සරසිනුද	සරසිනුද
436	26	සච්චාමාදී	සච්චාමාදී
437	18	අනාගායනී	අනාගායනී
437	33	වැලකුණ	වැලකුණ
437	35	පිසුනුවස්	පිසුනුවස්
439	32	අභිධ්‍යාදොමනසායෝ	අභිධ්‍යාදොමනසායෝ
439	41	කෙලෙසුන්	කෙලෙසුන්
441	13	හාජනක	හාජනක
442	3	අභිනතකං	අභිනතකං
442	15	සචකසමෙසා'ති	සචකසමෙසා'ති
442	20	අරියසාවනො	අරියසාවනො
443	33	වදරුමි	වදරුමි
444	26	සුපටිපසනො	සුපටිපසනො
444	29	ආසාවනං	ආසාවනං
446	12	කාමසාවාපි	කාමසාවාපි
446	19	බ්‍රහ්මණා	බ්‍රහ්මණා
446	21	ඵතදවොච	ඵතදවොච
450	30	අසාරභො	අසාරභො
454	36	මහලිකාය	මහලිකාය
455	31	තෙජොබාහුවෙති	තෙජොබාහුවෙති
456	9	අබොහමා	අබොහමා
457	20	කලකිරෙති	කලකිරෙති
461	15	වෙදනොපදනසකකියෙති	වෙදනොපදනසකකියෙති
461	20	විඤ්ඤාපදනසකකියෙති	විඤ්ඤාපදනසකකියෙති
462	25	භික්ඛු	භික්ඛු
462	26	ආගාරසමා	ආගාරසමා
464	10	අතිකකමමපට්ඨකං - අතිකකමමසාවාපලාසං	අතිකකමම පට්ඨකං සාවාපලාසං
465	24	ශොකසෙන්	ශොකසෙන්
466	28	පුරිපුණ්ණසතිකපො	පුරිපුණ්ණසතිකපො
468	4	දොමනසොති	දොමනසොති
468	22	අතිකකමම	අතිකකමම
469	2	ලොකසෙති	ලොකසෙති
469	3	දොමනසින්	දොමනසින්
469	9	පුණ්ණසොන්	පුණ්ණසොන්
475	5	මෙහෙකැති	මෙහෙකැති